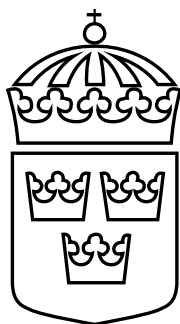

Regeringens proposition 2017/18:1

Budgetpropositionen för 2018

Förslag till statens budget för 2018, finansplan och skattefrågor

Regeringens proposition 2017/18:1

Budgetpropositionen för 2018

Regeringen överlämnar härmed enligt 9 kap. 2 § regeringsformen budgetpropositionen för 2018.

Stockholm den 14 september 2017

Stefan Löfven

Magdalena Andersson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Budgetpropositionen innehåller regeringens förslag till statens budget för 2018 samt de övriga förslag och bedömningar som följer av riksdagsordningen och budgetlagen (2011:203).

Översikt av innehåll i volym 1

Volym 1a

1. Finansplan
2. Förslag till riksdagsbeslut
3. Lagförslag
4. Den makroekonomiska utvecklingen
5. De budgetpolitiska målen
6. Skattefrågor

Volym 1b

7. Inkomster
8. Utgifter
9. Den offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statsskulden
10. Statens investeringar och finansiella befogenheter
11. Granskning och ekonomisk styrning

Bilagor 1–18

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	14
Diagramförteckning	18
Sammanställning av förslag till statens budget för 2018	22
1 Finansplan	27
1.1 Sammanfattning	27
1.2 Utsikter för svensk ekonomi.....	33
1.3 Finanspolitikens övergripande inriktning	34
1.4 Fler ska komma i arbete.....	37
1.5 Sverige ska ha en jämlik kunskapsskola	45
1.6 Sverige ska bli ett fossilfritt välfärdsland	47
1.7 Välfärden ska stärkas.....	52
1.8 Sverige ska vara tryggt	56
1.9 Fördelningseffekter av regeringens politik.....	59
2 Förslag till riksdagsbeslut	63
3 Lagförslag.....	69
3.1 Förslag till lag om skatt på flygresor.....	69
3.2 Förslag till lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen.....	73
3.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam	76
3.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt	80
3.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.....	81
3.6 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	82
3.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt	84
3.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt.....	88
3.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	93
3.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus	107
3.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter	108
3.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall.....	111
3.13 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	112
3.14 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	127
3.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	128
3.16 Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)	129

3.17	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen	132
3.18	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat	133
3.19	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	135
3.20	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	145
3.21	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	146
3.22	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021	148
3.23	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik	151
3.24	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	152
3.25	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	156
3.26	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	157
3.27	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	167
3.28	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	170
3.29	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	172
3.30	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	174
3.31	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	176
3.32	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	177
3.33	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen	187
3.34	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen	188
4	Den makroekonomiska utvecklingen	191
4.1	Utvecklingen i omvärlden 2017 och 2018	192
4.2	Utvecklingen i Sverige 2017 och 2018	194
4.3	Utvecklingen 2019 och 2020	200
4.4	Osäkerhet i prognosen och alternativa scenarier	201
4.5	Utvecklingen enligt andra bedömare	204
4.6	Prognosrevideringar och effekter av regeringens politik	205
5	De budgetpolitiska målen	211
5.1	Uppföljning av målet för det finansiella sparandet	212
5.2	Utgiftstaket – uppföljning och förslag	213
5.3	Uppföljning av det kommunala balanskravet	218
5.4	Uppföljning av målen i stabilitets- och tillväxtpakten	219
5.5	Finanspolitikens långsiktiga hållbarhet	220
5.6	Ändringar i det budgetpolitiska ramverket	221
6	Skattefrågor	227

6.1	Riktlinjer för skattepolitiken.....	228
	Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattning	230
6.2	Sänkt skatt för pensionärer.....	230
6.2.1	Ärendet och dess beredning.....	230
6.2.2	Bakgrund och gällande rätt	230
6.2.3	Sänkt skatt för pensionärer	230
6.2.4	Konsekvensanalys	233
6.2.5	Ytterligare sänkningar av skatten för pensionärer	235
6.3	Sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning .	235
6.3.1	Ärendet och dess beredning.....	235
6.3.2	Bakgrund och gällande rätt	235
6.3.3	En skattereduktion införs	236
6.3.4	Vilka som kan få skattereduktion	237
6.3.5	Underlag för skattereduktion	238
6.3.6	Skattereduktionens storlek	241
6.3.7	Hur skattereduktionen ska räknas av	242
6.3.8	Särskilda frågor när det gäller skatteförfarandet.....	242
6.3.9	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	245
6.3.10	Konsekvensanalys	246
6.4	Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	249
6.4.1	Ärendet och dess beredning.....	249
6.4.2	Bakgrund	249
6.4.3	Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.....	251
6.4.4	Konsekvensanalys	251
6.5	Ändrad beräkning av bilförmån	253
6.5.1	Ärendet och dess beredning.....	253
6.5.2	Gällande rätt.....	253
6.5.3	Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon	256
6.5.4	Bonus enligt det nya systemet hanteras enligt befintliga regler	256
6.5.5	Fordonsskatten bryts ut.....	257
6.5.6	Särskilt om nedsättning av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar om fordonsskatten bryts ut.....	262
6.5.7	Förmån av betald trängselskatt och infrastrukturavgifter	263
6.5.8	Konsekvensanalys	265
6.6	Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.....	272
6.6.1	Ärendet och dess beredning.....	272
6.6.2	Bakgrund	273
6.6.3	Lättnader i beskattningen av personaloptioner införs i vissa fall	275
6.6.4	Vad som avses med personaloption.....	278
6.6.5	Vad som avses med företag	279
6.6.6	Vad som avses med koncern	279
6.6.7	Vad som avses med intjänandetid	280
6.6.8	Tidpunkt för utnyttjande av optionen	281
6.6.9	Företaget ska vara av begränsad storlek	281
6.6.10	Företaget får inte kontrolleras av offentliga organ.....	283
6.6.11	Företagets andelar får inte vara upptagna till handel på en reglerad marknad	284
6.6.12	Företaget ska huvudsakligen bedriva rörelse som inte avser viss verksamhet	284

6.6.13	Företagets verksamhet får inte vara äldre än tio år	287
6.6.14	Företaget får inte vara i ekonomiska svårigheter.....	288
6.6.15	Värdet på personaloptionerna får inte överstiga vissa beloppsgränser.....	290
6.6.16	En förenklad värderingsmodell	291
6.6.17	Optionsinnehavaren ska vara anställd och arbeta i viss omfattning	292
6.6.18	Optionsinnehavaren ska få viss ersättning.....	293
6.6.19	Optionsinnehavaren får endast kontrollera andelar i begränsad omfattning.....	294
6.6.20	Personaloptionen utnyttjas i förtid i samband med en fusion eller fission.....	296
6.6.21	Personaloptionen ersätts av annan personaloption i samband med en fusion eller fission	297
6.6.22	Verksamhetsavyttring	298
6.6.23	Arbetsgivaren får inget avdrag.....	299
6.6.24	Kontrolluppgiftsskyldighet för företaget	299
6.6.25	Uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen.....	303
6.6.26	Frivillig redovisning i arbetsgivardeklarationen	304
6.6.27	Bör kontrolluppgiftsskyldighet om förvärv av värdepapper på grund av tjänst införas?	304
6.6.28	Bör en dokumentationsskyldighet vid överlåtelse av värdepapper på grund av tjänst införas?	305
6.6.29	Arbetsgivaravgifter, skatteavdrag och uppgiftsskyldighet för före detta anställda	306
6.6.30	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	307
6.6.31	Konsekvensanalys.....	308
6.7	Slopad skattefrihet för förmån av privat hälso- och sjukvård.....	312
6.8	Återinförande av skattereduktion för fackföreningsavgift	313
6.9	Ett förändrat reseavdragssystem.....	314
	Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.	314
6.10	Utvidgat växa-stöd till den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag	314
6.10.1	Ärendet och dess beredning	314
6.10.2	Bakgrund.....	314
6.10.3	Gällande rätt	315
6.10.4	Växa-stödet utvidgas till fler verksamhetsformer	319
6.10.5	Verksamhetens omfattning.....	322
6.10.6	Företag i intressegemenskap.....	323
6.10.7	Sänkta arbetsgivaravgifter när aktiebolag eller handelsbolag anställer	324
6.10.8	Anställning av delägare eller närstående till delägare m.fl.	324
6.10.9	Anställningens omfattning och nedsättningsgrundande lön..	325
6.10.10	Stöd av mindre betydelse	326
6.10.11	Verksamhet inom flera sektorer.....	327
6.10.12	Förfarandet	327
6.10.13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	328
6.10.14	Konsekvensanalys.....	328
	Skatt på kapitaläggande – kapital- och egendomsskatter	332
6.11	Ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs	332

6.11.1	Ärendet och dess beredning.....	332
6.11.2	Bakgrund	333
6.11.3	Avyttringstidpunkten vid konkurs anpassas till EU-rätten...	333
6.11.4	Konsekvensanalys	334
6.12	Höjd beskattning av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring	334
6.13	Översyn av kupongskattelagen	335
	Skatt på kapitalanvändning – företagsskatter.....	335
6.14	Nya skatteregler för företagssektorn.....	335
	Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter.....	337
6.15	Långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel	337
6.15.1	Ärendet och dess beredning.....	337
6.15.2	Bakgrund	338
6.15.3	Stabila och långsiktiga spelregler för biodrivmedel	342
6.15.4	Reduktionspliktens omfattning	346
6.15.5	Den som är skattskyldig för bensin eller dieselbränsle bör omfattas av reduktionsplikten	353
6.15.6	Reduktionsnivåer	354
6.15.7	Överlåtelse av utsläppsminskning	361
6.15.8	Tillsyn och tillsynsmyndighet.....	362
6.15.9	Redovisning av reduktionsplikt	364
6.15.10	Förseningsavgift och reduktionspliktsavgift	365
6.15.11	Överklagande	366
6.15.12	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	367
6.15.13	Beskattningen av bensin och dieselbränsle samordnas med reduktionspliktssystemet	368
6.15.14	Beskattningen av bensin och dieselbränsle.....	368
6.15.15	Beskattningen av biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikten.....	377
6.15.16	Följändringar av fordonsskatten för lätta dieselfordon	383
6.15.17	Kontrollstationer	383
6.15.18	Konsekvensanalys	385
6.16	Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon.....	398
6.16.1	Ärendet och dess beredning.....	398
6.16.2	Gällande rätt.....	398
6.16.3	Fordon som ska ingå i det nya bonus–malus-systemet.....	400
6.16.4	Utformning av bonus	401
6.16.5	Utformningen av ett förhöjt koldioxidbelopp (malus).....	401
6.16.6	Fordonsskatten för befintliga lätta fordon i det koldioxidbaserade systemet	407
6.16.7	Bränslefaktorn omarbetas till ett separat bränsletillägg i bonus–malus-systemet	407
6.16.8	Miljötilägget behålls.....	409
6.16.9	Den femåriga fordonsskattebefrielsen slopas	410
6.16.10	Uppgifter om fordons utsläpp av koldioxid och val av koldioxidutsläppsvärde för alternativbränslefordon.....	411
6.16.11	Uppgift om viktad/blandad körning ska användas för laddhybrider	411
6.16.12	När det finns flera uppgifter om fordons utsläpp av koldioxid.....	412

	6.16.13	Fordonsskattens storlek för motorcyklar lämnas oförändrad.....	414
	6.16.14	Lätta fordon i det viktbaseade systemet för fordonsskatt	414
	6.16.15	Betalning av tillkommande skatt i vissa fall.....	414
	6.16.16	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	415
	6.16.17	Utvärdering av bonus–malus-systemet.....	415
	6.16.18	EU-rättsliga aspekter	416
	6.16.19	Konsekvensanalys.....	416
6.17		Indexering av miljöskatter.....	424
	6.17.1	Ärendet och dess beredning	424
	6.17.2	Bakgrund och gällande rätt	424
	6.17.3	Omräkning av skattesatserna på naturgrus och avfall efter prisutveckling respektive reala inkomstökningar	425
	6.17.4	Omräkning av skattesatserna på kemikalier i viss elektronik efter prisutveckling.....	428
	6.17.5	Konsekvensanalys.....	430
6.18		Höjd koldioxidskatt i värmesektorn	431
	6.18.1	Ärendet och dess beredning	431
	6.18.2	Bakgrund och gällande rätt	431
	6.18.3	Höjd koldioxidskatt för viss värmeproduktion inom EU ETS.....	433
	6.18.4	Konsekvensanalys.....	437
6.19		Skattenedsättning för energiskatt på el för värmeföretag	439
	6.19.1	Ärendet och dess beredning	439
	6.19.2	Bakgrund och gällande rätt	439
	6.19.3	Skattenedsättningar för värmeföretag.....	441
	6.19.4	Konsekvensanalys.....	446
6.20		Sänkt skatt för datorhallar och andra förändringsförslag på elskatteområdet.....	451
	6.20.1	Ärendet och dess beredning	451
	6.20.2	Bakgrund och gällande rätt	451
	6.20.3	Försäkranssystemet tas bort.....	454
	6.20.4	Översyn och förenkling av återbetalnings- och avdragsbestämmelser för energiskatt på el.....	458
	6.20.5	Frivillig skattskyldighet för fler ändamål.....	465
	6.20.6	Skattenedsättning för datorhallar	468
	6.20.7	Konsekvensanalys.....	470
6.21		Skatt på flygresor	474
	6.21.1	Ärendet och dess beredning	474
	6.21.2	Bakgrund.....	475
	6.21.3	Underlaget för utformningen av ett system för skatt på flygresor	490
	6.21.4	Behov av styrning och val av styrmedel	493
	6.21.5	Lagens tillämpningsområde	503
	6.21.6	Skattepliktens omfattning.....	506
	6.21.7	Undantag från skatteplikt.....	508
	6.21.8	Skattens storlek	516
	6.21.9	Indexering av skatten	524
	6.21.10	Skattskyldighet	525
	6.21.11	Förfarandet vid beskattning.....	527
	6.21.12	Internationell rätt	530

6.21.13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	533
6.21.14	Konsekvensanalys	534
6.22	Omräkning av koldioxid- och energiskattesatserna efter prisutveckling respektive reala inkomstökningar.....	546
	Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter	547
6.23	Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet	547
6.23.1	Ärendet och dess beredning.....	547
6.23.2	Bakgrund och gällande rätt	548
6.23.3	Redovisningsskyldighetens inträde	552
6.23.4	Korrigerings av hänvisning vid registrering enligt skatteförfarandelagen	559
6.23.5	Undertecknande av ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt	560
6.23.6	Vissa kompletteringar av bestämmelserna om föreläggande och dokumentationsskyldighet.....	561
6.23.7	Beskattning av varor som försvinner under en uppskovsflyttning	563
6.23.8	Vissa kompletteringar av bestämmelserna om varor som avsänds av små vinproducenter	566
6.23.9	Skatteupplag i bostad.....	568
6.23.10	Uppgifter om registrerade avsändare i beskattningsdatabasen	570
6.23.11	Tredjemansföreläggande	571
6.23.12	Konsekvensanalys	573
6.24	Höjt transporttillägg.....	578
6.24.1	Ärendet och dess beredning.....	578
6.24.2	Gällande rätt.....	578
6.24.3	Nivån för transporttillägg höjs	579
6.24.4	Transporttillägg och Europakonventionen.....	585
6.24.5	Konsekvensanalys	588
6.25	Slopade reklamskatt för annonser i periodiska publikationer.....	589
6.25.1	Ärendet och dess beredning.....	589
6.25.2	Bakgrund och gällande rätt	590
6.25.3	Slopade reklamskatt för annons i periodisk publikation som inte utgör annonsblad, katalog eller program	592
6.25.4	Konsekvensanalys	593
6.26	Omräkning av tobaksskatt efter prisutveckling (indexering)	593
	Skatt på konsumtion m.m. – mervärdesskatt	594
6.27	Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden	594
6.27.1	Ärendet och dess beredning.....	594
6.27.2	Bakgrund och gällande rätt	594
6.27.3	Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden.....	594
6.27.4	Konsekvensanalys	596
6.28	Beskattning av e-cigaretter	598
	Övriga skattefrågor.....	599
6.29	Personalliggare i fler verksamheter	599
6.30	Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ	600
6.31	Beskattning och betalning av skatt vid tillfälligt arbete i Sverige.....	601
6.32	Övriga åtgärder inom skatteförfarandet	602

6.33	Det internationella arbetet för att motverka skatteundandragande	602
6.34	Offentligfinansiella effekter – en sammanfattning	604
6.35	Författningskommentarer	608
7	Inkomster	657
7.1	Offentliga sektorns skatteintäkter	657
7.2	Inkomster i statens budget	668
7.3	Jämförelse med 2017 års ekonomiska vårproposition och uppföljning av statens budget för 2016 och 2017	669
7.4	Förslag som ligger till grund för beräkningen av statens övriga inkomster	674
8	Utgifter	679
8.1	Utgiftsramar för 2018	680
8.2	Preliminära utgiftsramar för 2019 och 2020	682
8.3	Utveckling av de takbegränsade utgifterna över tid	684
8.4	Utgiftsprognos för 2017	696
8.5	Förändring av de takbegränsade utgifterna 2018–2020 sedan 2017 års ekonomiska vårproposition	699
9	Den offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statsskulden	725
9.1	Effekterna av regeringens politik på de offentliga finanserna i denna proposition	726
9.2	Den offentliga sektorns finanser	727
9.3	Nettoförmögenheten och skuldutvecklingen	740
9.4	Finansiellt sparande enligt olika bedömare	744
9.5	Uppföljning av den offentliga sektorns finanser	745
10	Statens investeringar och finansiella befogenheter	749
10.1	En samlad investeringsplan för staten	749
10.2	Finansiering av anläggnings-tillgångar och rörelsekapital i statens verksamhet	752
10.3	Övriga kreditramar	755
10.4	Statlig utlåning	756
10.5	Statliga garantier	757
10.6	Beställningsbemyndiganden	758
10.7	Bemyndigande att överskrida anslag	760
11	Granskning och ekonomisk styrning	763
11.1	Den europeiska terminen och EU:s rekommendation till Sverige	763
11.2	Finanspolitiska rådets bedömningar	766
11.3	Riksrevisionens granskning av årsredovisningen för staten 2016	771
11.4	Utvecklingen av den ekonomiska styrningen	771

Fördjupningsrutor

Regeringens politik har bidragit till den starka ekonomiska utvecklingen	36
Snabbare och effektivare etablering av nyanlända	44
Utsläppsgapet minskar	50
Den demografiska utvecklingen kräver ökade resurser till välfärden	53
Arbetslösheten enligt AKU och inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen	208

Bilagor

Bilaga 1	Specifikation av budgetens utgifter och inkomster 2018
Bilaga 2	Tabellsamling makroekonomisk utveckling, offentliga finanser och fördelning
Bilaga 3	Ekonomisk jämställdhet
Bilaga 4	Sänkt skatt för pensionärer
Bilaga 5	Sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning
Bilaga 6	Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta
Bilaga 7	Ändrad beräkning av bilförmån
Bilaga 8	Lättnader i beskattning av personaloptioner i vissa fall
Bilaga 9	Uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen
Bilaga 10	Utvidgat växa-stöd för den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag
Bilaga 11	Ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs
Bilaga 12	Långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel
Bilaga 13	Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon
Bilaga 14	Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018
Bilaga 15	Skatt på flygresor
Bilaga 16	Redovisningsskyldighetens inträde på punktskatteområdet
Bilaga 17	Höjt transporttillägg
Bilaga 18	Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 september 2017

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Reformer och finansiering i budgetpropositionen för 2018	31
Tabell 1.1	Reformer och finansiering i budgetpropositionen för 2018 (forts.)	32
Tabell 1.2	Summering av skatteförslag i budgetpropositionen för 2018	32
Tabell 1.3	Makroekonomiska nyckeltal	33
Tabell 1.4	Utgiftstakets nivå	37
Tabell 1.5	Antalet utbildningsplatser kunskapslyftet	39
Tabell 4.1	Prognoser för omvärlden	194
Tabell 4.2	BNP	195
Tabell 4.3	Arbetsmarknad	197
Tabell 4.4	Inflation och löner	199
Tabell 4.5	Räntor och växelkurser	200
Tabell 4.6	Makroekonomiska nyckeltal	201
Tabell 4.7	Alternativa scenarier: 1 Stigande räntor i USA och 2 Starkare uppgång i euroområdet	204
Tabell 4.8	Jämförelse mellan olika bedömare prognoser	205
Tabell 4.9	Jämförelse mellan regeringens senaste prognoser	206
Tabell 5.1	Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot målet för det finansiella sparandet	212
Tabell 5.2	Ursprungligt och faktiskt utgiftstak	214
Tabell 5.3	Förslag till tekniska justeringar av utgiftstakets nivå	215
Tabell 5.4	Utgiftstak och takbegränsade utgifter	217
Tabell 5.5	Nyckeltal för uppföljning av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del	220
Tabell 5.6	Finanspolitiska nyckeltal	221
Tabell 5.7	Indikatorer på finanspolitikens långsiktiga hållbarhet	221
Tabell 6.1	Nuvarande särskilt belopp för personer över 65 år	232
Tabell 6.2	Nytt särskilt belopp för personer över 65 år	232
Tabell 6.3	Förhöjt grundavdrag för personer över 65 år enligt förslaget	232
Tabell 6.4	Förhöjt grundavdrag för personer över 65 år enligt förslaget	232
Tabell 6.5	Skattesänkning i kronor per år enligt förslaget om ytterligare förhöjt grundavdrag för personer över 65 år, vid olika inkomst- och kommunalskattenivåer	233
Tabell 6.6	Skillnad i beskattning mellan en person äldre än 65 år med enbart pensionsinkomst och en person yngre än 65 år med enbart arbetsinkomst vid samma inkomstnivå	234
Tabell 6.7	Skattesänkning 2018 enligt förslaget om skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning vid olika ersättnings- och kommunalskattenivåer	247
Tabell 6.8	Ökat skatteuttag till följd av förslaget vid olika inkomstnivåer och inkomsttyper	252
Tabell 6.9	Offentligfinansiell effekt av ändrad beräkning av bilförmån	267

Tabell 6.10	Förändring i förmånsvärde till följd av utbrytningen av fordonsskatt ur prisbasbeloppsdelen.....	268
Tabell 6.11	Avgiftsnivåer 2017.....	315
Tabell 6.12	Lönekostnad de tolv första månaderna för den förste anställda i ett enmansföretag som är aktie- eller handelsbolag före och efter föreslagen nedsättning	329
Tabell 6.13	Emissionsfaktorer bensin och dieselbränsle.....	374
Tabell 6.14	Koldioxidskattebelopp bensin och omärkt dieselbränsle	374
Tabell 6.15	Energi- och koldioxidskatt för bensin respektive dieselbränsle.....	389
Tabell 6.16	Exempel på förhöjd fordonsskatt	418
Tabell 6.17	Intäkter från malus i förhållande till prognosticerade kostnader för bonus.....	419
Tabell 6.18	Antal företag ¹ och totalt antal fordon uppdelat efter företagets antal anställda	420
Tabell 6.19	Skattesatser 2018 och omräknade preliminära skattesatser 2019.....	430
Tabell 6.20	Skatteintäkter netto 2018 och 2019	430
Tabell 6.21	Företag på marknaden för fjärrkyla och levererad kvantitet 2015	447
Tabell 6.22	Företag på marknaden för fjärrvärme och levererad kvantitet 2015.....	448
Tabell 6.23	Offentligfinansiella effekter, exklusive indexering	534
Tabell 6.24	Föreslagna skattesatser 2018 och omräknade preliminära skattesatser 2019.....	535
Tabell 6.25	Totala resenärsförändringar inom flyget, privat- och tjänsteresor: inrikes, inom Europa och utom Europa	536
Tabell 6.26	Minskade koldioxidutsläpp (inklusive övrig klimatpåverkan inom parentes) från flyget, givet antagna avstånd	538
Tabell 6.27	Ändringar av skattesatserna på vissa bränslen och el 2018 jämfört med 2017, inklusive mervärdesskatt.....	547
Tabell 6.28	Antal skattskyldiga för berörda punktskatter	576
Tabell 6.29	Ändringar av skattesatserna på tobak för 2018 jämfört med 2017, inklusive mervärdesskatt.....	594
Tabell 6.30	Offentligfinansiella effekter av ändrade skatte- och avgiftsregler. Bruttoeffekt 2018, periodiserad nettoeffekt år 2018–2020 samt varaktig effekt.....	606
Tabell 7.1	Förändringar av totala skatteintäkter till följd av regeländringar	658
Tabell 7.2	Skatt på arbete	658
Tabell 7.3	Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomsterna i statens budget .	659
Tabell 7.3	Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomsterna i statens budget forts.....	660
Tabell 7.4	Faktisk och underliggande utveckling av kommunernas skatteunderlag	661
Tabell 7.5	Skattereduktioner.....	662
Tabell 7.6	Fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift	664
Tabell 7.7	Skatt på konsumtion och insatsvaror.....	664
Tabell 7.8	Skattekvot 2015–2020.....	666
Tabell 7.9	Förändring av totala skatteintäkter till följd av regeländringar.....	667
Tabell 7.10	Antaganden i skatteprognoserna och förändringar jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition	670
Tabell 7.11	Aktuell prognos jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition och statens budget för 2016 och 2017.....	671
Tabell 7.12	Övriga inkomster, aktuell prognos jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition	672

Tabell 7.13	Övriga inkomster, utfall 2016 och prognos 2017 jämfört med statens budget för 2016 och 2017.....	674
Tabell 8.1	Utgifter under utgiftsområden i statens budget och takbegränsade utgifter.....	680
Tabell 8.2	Utgiftsramar 2018.....	681
Tabell 8.3	Utgifter per utgiftsområde 2016–2020.....	683
Tabell 8.4	Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med det föregående året	684
Tabell 8.5	Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år till följd av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade reformer.....	686
Tabell 8.6	Omräkningsfaktorer i pris- och löneomräkningen av myndigheternas förvaltningsanslag	690
Tabell 8.7	Pris- och löneomräkning	690
Tabell 8.8	Volymer inom olika transfereringssystem.....	694
Tabell 8.9	Helårsekvivalenter inom vissa transfereringssystem	695
Tabell 8.10	Utgifter 2017.....	697
Tabell 8.11	Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2017 (exklusive statskuldräntor)	699
Tabell 8.12	Förändringar av takbegränsade utgifter jämfört med bedömningen i 2017 års ekonomiska vårproposition.....	699
Tabell 8.13	Förändring av utgiftsramar jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition.....	700
Tabell 8.14	Nu föreslagna och aviserade reformer.....	702
Tabell 8.15	Volymer inom olika transfereringssystem 2018–2020.....	721
Tabell 9.1	Budgeteffekter av nu föreslagna och aviserade reformer och finansieringar.....	726
Tabell 9.2	Den konsoliderade offentliga sektorns finanser	728
Tabell 9.3	Den offentliga sektorns skatter och avgifter	729
Tabell 9.4	Den offentliga sektorns utgifter	729
Tabell 9.5	Indikatorer för impuls till efterfrågan	730
Tabell 9.6	Specifikation av övriga faktorer	730
Tabell 9.7	Samlade budgeteffekter av regeringens reformer och finansieringen av dessa i förhållande till föregående år.....	731
Tabell 9.8	Statens inkomster och utgifter.....	731
Tabell 9.9	Statens finansiella sparande och budgetsaldo 2016–2020.....	732
Tabell 9.10	Statens budgetsaldo	733
Tabell 9.11	Ålderspensionssystemets inkomster och utgifter	734
Tabell 9.12	Ålderspensionssystemets avgiftsinkomster	735
Tabell 9.13	Inkomstindex, balanstal och balansindex.....	736
Tabell 9.14	Kommunsektorns finanser.....	737
Tabell 9.15	Skatter och statsbidrag	738
Tabell 9.16	Den offentliga sektorns okonsoliderade tillgångar och skulder 2016...	741
Tabell 9.17	Den offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet	742
Tabell 9.18	Statsskuldens förändring	743
Tabell 9.19	Den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld och bidrag till förändringen.....	744
Tabell 9.20	Bedömningar av finansiellt sparande	745
Tabell 9.21	Bedömningar av strukturellt/konjunkturjusterat sparande	745
Tabell 9.22	Offentliga sektorns inkomster och utgifter. Aktuell prognos och förändringar jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition	745

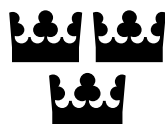
Tabell 9.23	Offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet. Aktuell prognos och förändringar jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition ...	746
Tabell 9.24	Kommunsektorns finanser. Förändringar jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition	746
Tabell 10.1	Investeringsplan för staten	750
Tabell 10.2	Utfall statens investeringar 2012–2016	751
Tabell 10.3	Låneram för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet	753
Tabell 10.4	Räntekontokreditram för rörelsekapital i statens verksamhet	754
Tabell 10.5	Föreslagna övriga krediter i denna proposition	755
Tabell 10.6	Ramar för statlig utlåning, förslag i denna proposition	756
Tabell 10.7	Garantiramar, förslag i denna proposition	757
Tabell 10.8	Sammanfattande redovisning av beställningsbemyndiganden för 2018	759

Diagramförteckning

Diagram 1.1	Finansiellt sparande 2011–2020	34
Diagram 1.2	Sysselsättningsgrad (15–74 år och 20–64 år)	37
Diagram 1.3	Arbetslöshet (15–74 år).....	38
Diagram 1.4	Ungdomsarbetslöshet (15–24 år)	38
Diagram 1.5	Påbörjade bostäder inklusive nettotillskott genom ombyggnad	42
Diagram 1.6	Arbetskraftsdeltagande bland inrikes och utrikes födda (20–64 år)	44
Diagram 1.7	Sveriges genomsnittspoäng i PISA för respektive delområde, 2000–2015.....	45
Diagram 1.8	Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 efter föräldrarnas högsta utbildningsnivå.....	45
Diagram 1.9	Medel för klimat- och miljöpolitiken	48
Diagram 1.10	Nationella utsläpp och prognoser.....	50
Diagram 1.11	Offentlig konsumtion per capita och ålder 2014.....	53
Diagram 1.12	Andel unga och äldre	53
Diagram 1.13	Genomsnittlig effekt på utökad inkomst i olika inkomstgrupper till följd av reformer i budgetpropositionen för 2018.....	59
Diagram 1.14	Andel i olika inkomstgrupper som får en förändrad utökad inkomst till följd av reformer i budgetpropositionen för 2018	60
Diagram 1.15	Effekt på individuell utökad inkomst för kvinnor respektive män (20 år och äldre) till följd av reformer i budgetpropositionen för 2018	60
Diagram 4.1	BNP-tillväxt i omvärlden (KIX-vägd)	192
Diagram 4.2	BNP och bidrag till BNP-tillväxten.....	194
Diagram 4.3	Påbörjade bostäder	195
Diagram 4.4	Arbetslöshet.....	196
Diagram 4.5	Sysselsättningsindikatorer.....	196
Diagram 4.6	Resursutnyttjande.....	198
Diagram 4.7	Arbetsgivare som uppger brist på arbetskraft.....	198
Diagram 4.8	Konsumentpriser	199
Diagram 4.9	BNP-prognos med osäkerhetsintervall.....	205
Diagram 4.10	Arbetslösheten enligt AKU och inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen.....	208
Diagram 5.1	Utgiftstakets andel av potentiell BNP	218
Diagram 6.1	Grundavdrag i kronor för personer över 65 år enligt gällande regler, enligt förslaget om ytterligare förhöjt grundavdrag samt grundavdrag för personer under 65 år.....	232
Diagram 6.2	Procentuell förändring av ekonomisk standard till följd av förslaget om sänkt skatt för pensionärer, i olika inkomstgrupper för personer över 65 år, 2018	234
Diagram 6.3	Procentuell förändring av individuell disponibel inkomst till följd av förslaget om sänkt skatt för pensionärer för personer över 65 år efter kön och åldersgrupp, 2018	235

Diagram 6.4	Procentuell förändring av ekvivalerad disponibel inkomst och antal berörda till följd av förslaget om skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning, i olika inkomstgrupper (från låg till hög inkomst) 2018	247
Diagram 6.5	Procentuell förändring av individuell disponibel inkomst och antal berörda till följd av förslaget om skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning, kvinnor och män 20 år eller äldre, 2018.....	248
Diagram 6.6	Leveranser av fjärrkyla och nätlängd 1996–2015.....	447
Diagram 7.1	Totala skatteintäkter.....	658
Diagram 7.2	Arbetade timmar, timlön och lönesumma	661
Diagram 7.3	Transfereringsinkomster som andel av underlaget för skatt på arbete .	661
Diagram 7.4	Kapitalvinster.....	663
Diagram 7.5	Skatt på företagsvinster.....	663
Diagram 7.6	Hushållens konsumtion, investeringar och intäkterna från mervärdesskatt.....	665
Diagram 8.1	Utgifter för migration, antal asylsökande och genomsnittligt antal inskrivna i mottagningssystemet.....	692
Diagram 8.2	Skillnad mellan utgiftsprognos för 2017 och ursprungligt anvisade medel i statens budget för 2017 ¹ för vissa utgiftsområden.....	698
Diagram 9.1	Den offentliga sektorns finansiella och strukturella sparande	727
Diagram 9.2	Den offentliga sektorns inkomster och utgifter	728
Diagram 9.3	Statens budgetsaldo.....	733
Diagram 9.4	Inkomstindex och balansindex.....	735
Diagram 9.5	Lönesumma och kommunala skatteinkomster	737
Diagram 9.6	Kommunala konsumtionsutgifter.....	739
Diagram 9.7	Kommunalt finansierad sysselsättning	739
Diagram 9.8	Kommunalt finansierad sysselsättning och arbetade timmar per 1 000 invånare	740
Diagram 9.9	Den offentliga sektorns nettoförmögenhet fördelad på sektorer.....	741
Diagram 9.10	Den offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet.....	742
Diagram 9.11	Statsskuldens utveckling	742
Diagram 9.12	Den konsoliderade bruttoskulden	743
Diagram 9.13	De enskilda sektorernas bidrag till den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuld.....	744
Diagram 10.1	Statens investeringar	751

Sammanställning av förslag till statens budget för 2018

Sammanställning av förslag till statens budget för 2018

Utgifter

Tusental kronor

Utgiftsområde 1	Rikets styrelse	14 531 335
Utgiftsområde 2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	16 285 547
Utgiftsområde 3	Skatt, tull och exekution	11 399 384
Utgiftsområde 4	Rättsväsendet	45 776 783
Utgiftsområde 5	Internationell samverkan	2 009 032
Utgiftsområde 6	Försvar och samhällets krisberedskap	53 835 520
Utgiftsområde 7	Internationellt bistånd	42 985 209
Utgiftsområde 8	Migration	15 748 230
Utgiftsområde 9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	77 696 041
Utgiftsområde 10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	102 615 229
Utgiftsområde 11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 635 669
Utgiftsområde 12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	94 586 418
Utgiftsområde 13	Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	25 600 209
Utgiftsområde 14	Arbetsmarknad och arbetsliv	74 083 840
Utgiftsområde 15	Studiestöd	24 352 692
Utgiftsområde 16	Utbildning och universitetsforskning	77 965 638
Utgiftsområde 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	15 879 752
Utgiftsområde 18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 951 648
Utgiftsområde 19	Regional tillväxt	3 921 525
Utgiftsområde 20	Allmän miljö- och naturvård	10 772 788
Utgiftsområde 21	Energi	3 588 354
Utgiftsområde 22	Kommunikationer	56 418 505
Utgiftsområde 23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 253 779
Utgiftsområde 24	Näringsliv	7 370 651
Utgiftsområde 25	Allmänna bidrag till kommuner	111 385 385
Utgiftsområde 26	Statsskuldsräntor m.m.	11 355 200
Utgiftsområde 27	Avgiften till Europeiska unionen	39 510 631
Summa utgiftsområden		1 000 514 994
Minskning av anslagsbehållningar		-8 479 386
Summa utgifter		992 035 608
Riksgäldskontorets nettoutlåning		6 548 487
Kassamässig korrigerering		0
Summa		998 584 095

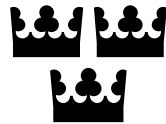
Inkomster*Tusental kronor*

Inkomsttyp 1000	Statens skatteinkomster	1 085 229 512
Inkomsttyp 2000	Inkomster av statens verksamhet	30 833 948
Inkomsttyp 3000	Inkomster av försåld egendom	5 000 000
Inkomsttyp 4000	Återbetalning av lån	766 470
Inkomsttyp 5000	Kalkylmässiga inkomster	11 873 000
Inkomsttyp 6000	Bidrag m.m. från EU	12 910 157
Inkomsttyp 7000	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-103 711 910
Inkomsttyp 8000	Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0
Summa inkomster		1 042 901 177

Beräknat lånebehov	-44 317 082
Summa	998 584 095

1

Finansplan

1 Finansplan

1.1 Sammanfattning

Sverige och svensk ekonomi är i en styrkeposition. Underskott har vänts till stora överskott. Det nya ekonomiska läget ska användas till att stärka den ekonomiska jämlikheten och att bekämpa arbetslösheten. Det gemensamma samhällsbygget ska framtidssäkras. Så skapas framtidstro, hopp och trygghet.

Den otrygghet som skapas av terrorism och brottslighet måste mötas med kraftfulla åtgärder. Klimatförändringar måste mötas med effektiva regler och omfattande investeringar. De kvalitetsbrister och den ojämlikhet i sjukvård, omsorg och skola som skapats av långvariga underinvesteringar motverkas med kraftfulla välfärdssatsningar och ett stopp för vinstjakten. Det är dags att Sveriges ekonomiska framgångar kommer alla till del, i hela landet. Det är tid för framtidsinvesteringar i samhällsbygget.

De gångna tre åren har regeringen konsekvent satt investeringar i det hållbara samhällsbygget före ofinansierade och orättvisa skattesänkningar. Ansvar för statsfinanserna har präglat reformpolitiken och i dag syns resultaten tydligt. Ett underskott på 60 miljarder kronor 2014 har vänts till ett stort överskott. Tillväxten är god. Sedan regeringen tillträdde har över 200 000 fler ett jobb att gå till. Ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 14 år och långtidsarbetslösheten bland unga är den lägsta inom EU. Skolresultaten har förbättrats, även om en oacceptabel ojämlikhet i skolsystemet återstår att åtgärda. Sedan 2014 har den kommunalt finansierade sysselsättningen ökat med omkring 100 000 personer. Det innebär att fler undersköterskor, lärare och hemtjänstpersonal i dag förstärker välfärden. Bostads-

byggandet är på en historiskt hög nivå. Klimatpolitiken har förstärkts med ett av riksdagen antaget klimatramverk.

Med urstarka statsfinanser, och allt fler som arbetar, kan regeringen nu gå vidare med kraftfulla investeringar i jobb, skola och klimat. Sverige ska vara ett land i arbete och sammanhållning, i jämlikhet och hållbar utveckling. Med den svenska modellen som grund och moderniseringen som verktyg bygger vi ett hållbart samhälle, där ingen lämnas efter, men ingen heller hålls tillbaka.

Sverige ska hålla ihop. Arbetslösa och nyanlända ska komma i arbete eller utbildning. Arbetslivet ska vara hållbart. Sverige har valt väg. Vårt land ska konkurrera med kunskap och kompetens, inte låga löner. Fler ska få möjlighet till en trygg anställning.

Välfärden ska framtidssäkras. När befolkningen växer, med fler barn och fler äldre, krävs gemensamt finansierade investeringar i sjukvården, äldreomsorgen, förskolan och skolan.

Sverige ska vara ledande i klimatomställningen. Det är inte kommande generationers ansvar att hantera dagens miljöproblem. Sverige ska bli ett fossilfritt välfärdsland.

Samhällsbygget ska vara rättvist. Sveriges framgångar ska komma alla till del, i hela landet. Ojämlikheten ska bekämpas. När Sverige står starkt ska det märkas i vardagen också för pensionärer, barnfamiljer och studenter. Sverige behöver framtidsinvesteringar i samhällsbygget – inte skattesänkningar och nedskärningar. Investeringar och reformer som ger alla möjlighet att delta på arbetsmarknaden och minskar klyftorna ökar tilliten och stärker ekonomin. Den ekonomiska ojämlikheten ska

bekämpas. Jämlikhet och utveckling förstärker varandra.

Sverige ska vara tryggt. Tryggheten ska öka i bostadsområden, på sjukhus, tågstationer, på gator och torg. Terrorismen är avskräckande och ska bekämpas med kraft och beslutsamhet. Poliserna ska bli fler och bättre rustade i kampen mot brott. Det brottsförebyggande arbetet och civilsamhället ska stärkas. Sveriges totalförsvär ska vara starkt.

Denna budgetproposition bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet.

Styrkan i svensk ekonomi ska användas ansvarsfullt och rättvist

Regeringen har sedan den tillträdde bedrivit en ansvarsfull finanspolitik, samtidigt som angelägna satsningar har gjorts. Regeringens reformer har bidragit till stark tillväxt, snabbt stigande sysselsättning och fallande arbetslöshet och fortsätter att göra så 2018. År 2018 beräknas arbetslösheten ligga under 6 procent. Det stora underskottet från 2014 har vänts till betydande överskott. Statsskuldkvoten är på sin lägsta nivå sedan 1977. Regeringen bedömer att det finns utrymme att genomföra omfattande reformer och ändå nå överskottsmålet för de offentliga finanserna 2018. Sveriges goda ekonomiska utveckling ska nu komma alla till del, i hela landet.

Fler ska komma i jobb

Målet om att Sverige ska ha den lägsta arbetslösheten i EU 2020 vägleder regeringens ekonomiska politik. Över 200 000 fler har nu ett arbete att gå till än innan regeringen tillträdde. Men fortfarande har alltför många svårt att få ett arbete, särskilt de som inte gått ut gymnasieskolan eller är födda utanför Europa.

Vägarna till jobb måste bli fler och enklare. Flera anställningsstöd ersätts med ett enhetligt stöd för att underlätta för arbetsgivare att anställa. Kunskapslyftet byggs ut. Särskilda insatser görs för att öka nyanlända och utrikes födda kvinnors möjligheter att lära sig svenska, få ett arbete eller driva företag. Så kan den arbetskraftsbrist som håller tillbaka svensk tillväxt avhjälpas och Sveriges konkurrenskraft stärkas.

I Sverige ska det gå att hitta en bostad när man får ett jobb eller en studieplats. För att hålla i den historiskt höga byggtakten ska arbetet med det bostadspolitiska paketet och 22-punktsprogram-

met fortsätta. Nya investeringar i infrastruktur ska tydligt kopplas till krav på bostadsbyggande. Plan- och byggprocessen ska effektiviseras.

Sverige ska ha många framgångsrika och innovativa företag. Regeringens nyindustrialiseringsstrategi har i praktiken genomförts. Det arbetet fortsätter nu på regional nivå. Kollektivtrafiken förbättras, liksom den statliga lokala servicen genom fler servicekontor och en ny serviceorganisation. Hela landet ska växa, med goda förutsättningar för att bo, arbeta och driva företag, oavsett var man verkar.

För att underlätta för fler enmansföretag att ta steget att anställa utvidgas det s.k. växa-stödet. Även små, unga företags möjligheter att rekrytera och behålla nyckelpersoner förbättras genom att beskattningen av personaloptioner förändras. Förändringar av företagsbeskattningen aviseras, som ska förbättra neutraliteten mellan finansiering med eget och lånat kapital samt motverka skatteplanering med ränteavdrag.

Den svenska modellen förutsätter ordning och reda på arbetsmarknaden. Svenska löner och villkor ska gälla alla som arbetar i Sverige. Osund konkurrens ska motverkas. Arbetsmiljön ska förbättras så att det blir möjligt att arbeta heltid ett helt arbetsliv med god livskvalitet.

Sverige ska ha en jämlik kunskapsskola

För att elever ska lära sig mer måste ojämlikheten i skolsystemet brytas. Alla ska ges goda möjligheter att rustas för vidareutbildning, arbetsmarknaden och samhällslivet. Alla skolor ska vara bra skolor.

Regeringen har redan investerat mer än 11 miljarder kronor på en mer jämlik kunskapsskola 2017 och sedan regeringen tillträdde har 20 000 fler anställts i skolväsendet. Satsningar har också gjorts för höjda lärarlöner, stärkt specialpedagogik och förbättrad elevhälsa. För att säkerställa att alla elever får stöd i tid har medel avsatts för att genomföra en läsa-skriva-räkna-garanti.

För att regeringens mål om en jämlik kunskapsskola ska nås krävs dock mer. Regeringen föreslår utifrån förslag från Skolkommissionen ett statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling. Resurserna ska viktas med hänsyn till elevernas förutsättningar, för att stärka likvärdigheten och förbättra kunskapsresultaten för alla. Regeringen föreslår att 1 miljard kronor avsätts 2018 för ett kompensatoriskt statsbidrag, som utökas till

3,5 miljarder kronor 2019 och 6 miljarder kronor fr.o.m. 2020. Det stärker likvärdigheten och ökar möjligheterna till en god kunskapsutveckling. Resurserna ska gå till just det de är avsedda för.

Vidare föreslår regeringen bl.a. att Läslyftet förstärks och förlängs samt att skolplikten förlängs genom att förskoleklassen görs obligatorisk. En översyn i syfte att öka nyanlända barns deltagande i förskola ska göras. Regeringen föreslår också ytterligare åtgärder för att få fler att utbilda sig till lärare och för att förbättra genomströmningen och kvaliteten i gymnasieskolan.

Sverige ska bli ett fossilfritt välfärdsland

Vår generation ska kunna lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta. Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Därför har regeringen genomfört de största satsningarna på miljö och klimat i svensk historia. Satsningarna kommer 2018 att ha mer än fördubblats sedan regeringen tillträdde. Ett klimatpolitiskt ramverk med en klimatlag har införts. Avståndet till att uppnå Sveriges klimatmål med enbart inhemska åtgärder till 2020 har minskat.

Klimat- och miljöarbetet förstärks ytterligare. Regeringen föreslår ett Industrikliv, dvs. stöd till innovativa projekt och ny teknik för att minska processindustrins utsläpp av växthusgaser, samt att Klimatklivet förstärks. För att minska utsläpp från transportsektorn föreslår regeringen att ett reduktionspliktssystem och ett bonus-malus-system införs. Användningen av elfordon och hållbara transporter ska stimuleras. En skatt på flygresor införs. Flyget beläggs i dag, till skillnad från andra trafikslag, inte med bränsleskatt eller andra miljöskatter.

Regeringens mål 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. I denna proposition avsätts ca 2 miljarder kronor ytterligare 2018–2020 för en fortsatt och utökad satsning på investeringsstöd för solceller. Medel avsätts även för satsningen Rent hav och för att skydda dricksvattnet. Syftet är att förebygga vattenbrist, minska mängden plast i hav och natur, minska förekomsten av miljögifter, minska övergödningen och stärka det marina områdesskyddet.

Välfärden ska stärkas

Att välfärd av hög kvalitet finns tillgänglig för alla har en stark omfördelningseffekt. Med denna budget har regeringen sammantaget tillfört vård, skola och omsorg över 35 miljarder kronor.

Satsningar som både jämnar ut livsvillkor och främjar den ekonomiska utvecklingen. Under den förra regeringen fick välfärden stå tillbaka för ofinansierade skattesänkningar för de som tjänar mest. Den demografiska utvecklingen ökar behoven av välfärdstjänster när vi lever allt längre och föder allt fler barn. Regeringen avsätter 5 miljarder kronor 2019 och ytterligare 5 miljarder kronor 2020 för att permanent höja statsbidragen till kommuner och landsting. Detta ger kommuner och landsting bättre förutsättningar att stärka skolan, vården och omsorgen och minskar behovet att höja kommunalskatterna.

Vården ska vara trygg, behovsanpassad och jämlik i hela landet. Regeringen föreslår att en patientmiljard, för kortare köer och bättre samordning inom vården, införs. Regeringen vill förstärka satsningarna för att förbättra personalsituationen och utveckla vårdens verksamheter. Sammantaget ökar resurserna till sjukvården med närmare 5,5 miljarder kronor jämfört med budgetpropositionen för 2017.

Under mandatperioden har underhållsstödet, flerbarnstillägget och föräldrapenningen höjts. Regeringen föreslår att barnbidraget och studiebidraget inom studiehjälpen höjs med 200 kronor i månaden. Underhållsstödet höjs för barn mellan 11 och 18 år. Den ekonomiska tryggheten för personer med sjuk- och aktivitetsersättning stärks.

De jobbskatteavdrag som infördes av den förra regeringen gör att pension beskattas hårdare än lön. Regeringen avser att sluta den orättvisa klyftan i beskattning mellan pension och lön fullt ut till 2020. För 2018 föreslås ändringar som innebär att skillnaden försvinner för inkomster upp till ca 17 000 kronor i månaden. För att ytterligare förbättra pensionärernas ekonomiska situation genomförs förbättringar i bostadstillägget.

Socialförsäkringarna ger trygghet och motverkar ekonomisk utsatthet. Regeringen föreslår att taket i sjukförsäkringen höjs och att en skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning införs.

En skattereduktion för fackföreningsavgiften införs, vilket stärker den svenska modellen.

Det ska vara ordning och reda i välfärdsystemen. Regeringen fortsätter det intensifierade arbetet mot oseriösa aktörer och kriminella.

Sverige ska vara tryggt

Sverige ska vara ett land där alla är trygga och säkra, oavsett var de bor. Regeringen kraftsamlar mot hoten mot det demokratiska samhället, såsom terrorism, organiserad brottslighet och hatbrott. Fler brott ska förhindras och klaras upp. Brottens orsaker ska bekämpas. Regeringen föreslår därför tillskott till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, kommuner samt ungdoms- och missbruksvård.

Sveriges gränser ska vara säkra. För att stoppa illegal handel med narkotika och vapen föreslår regeringen att Tullverket tillförs medel. Polisens gränskontroller av individer har förstärkts och förlängts.

Regeringen stärker totalförsvarets förmåga genom väsentliga resursförstärkningar om 2,7 miljarder kronor årligen fr.o.m. 2018.

En hörnsten i svensk säkerhetspolitik är att bygga säkerhet i samverkan. En biståndsram på

1 procent av bruttonationalinkomsten 2018 innebär en betydande förstärkning. Inom FN:s säkerhetsråd verkar Sverige för mer fredsbyggande och konfliktförebyggande åtgärder.

Flera blocköverskridande överenskommelser har träffats inom migrationspolitiken, kampen mot terrorismen, försvars- och säkerhetspolitiken samt energipolitiken.

Fördelningen blir jämnare

Regeringens samlade politik bidrar till en mer jämlik fördelning. Denna proposition bedöms i genomsnitt öka inkomsten i alla inkomstgrupper. Reformerna bedöms ha en tydligt utjämnande fördelningspolitisk profil, där effekten är störst i de lägre inkomstgrupperna. Den ekonomiska jämställdheten stärks av att kvinnor i större utsträckning än män gynnas av regeringens politik.

Tabell 1.1 Reformerna och finansiering i budgetpropositionen för 2018

Effekt på finansiellt sparande i offentlig sektor

Miljarder kronor	2018	2019	2020
Reformer			
Fler ska komma i arbete			
Fler och enklare vägar till jobb	0,60	0,72	1,08
Kunskapslyftet byggs ut	0,76	1,68	2,50
Särskilda insatser för att nyanlända ska komma i arbete	0,63	0,90	0,78
Hela landet ska växa	1,67	2,12	2,28
Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall	0,21	0,21	0,21
Utvidgat växa-stöd	1,80	1,44	1,44
Skattereduktion för fackföreningsavgift	1,34	2,67	2,67
Övriga jobbreformer	0,26	0,36	0,40
Sverige ska ha en jämlik kunskapsskola			
Insatser för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	1,83	3,75	6,25
Förlängd skolplikt och läsa-skriva-räkna-garanti	0,08	0,19	0,19
Bättre genomströmning och kvalitet i gymnasieskolan	0,39	0,39	0,39
Investeringar för ett attraktivt läraryrke	0,15	0,24	0,19
Sverige ska bli ett fossilfritt välfärdsland			
Förstärkning av Klimatklivet	0,80	1,30	2,30
Fossilfria transporter och resor ska främjas	0,96	0,74	0,91
Bonus-malus	0,02	1,25	1,64
Förstärkt solcellssatsning m.m.	0,76	0,84	1,37
Rent hav och skyddat dricksvatten	0,69	0,79	0,90
Industriklivet	0,30	0,30	0,30
Levande och giftfri stadsmiljö	0,23	0,70	0,75
Skydd av nyckelbiotoper	0,27	0,27	0,27
Långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel	0,51	0,95	0,71
Övriga miljö- och klimatsatsningar	0,48	0,72	0,82
Välfärden ska stärkas			
Patientmiljarden och personalsatsning	3,00	3,00	3,00
Förlossningsvård och barnhälsovård	1,14	1,14	1,14
Psykisk hälsa och psykiatri	0,65	1,15	1,15
Övriga vård-, hälso- och omsorgsreformer	1,16	1,51	1,69
Kulturen ska vara tillgänglig för alla	0,67	0,69	0,73
Bättre förutsättningar för barn och unga	1,15	1,15	1,15
Höjning av det generella statsbidraget till kommunerna		5,00	10,00
Styrkan i svensk ekonomi ska komma alla till del			
Barnbidraget höjs m.m.	4,46	5,56	5,66
Skatteflyktan mellan pensionärer och löntagare avskaffas	4,42	8,58	12,90
En väl fungerande inkomsttrygghet	1,81	2,89	2,89
Förbättrad ekonomi för långtidssjukskrivna	1,10	1,30	1,30
Fusk med skatter och bidrag ska motverkas	0,15	0,14	0,14

Tabell 1.1 Reformers och finansiering i budgetpropositionen för 2018 (forts.)*Effekt på finansiellt sparande i offentlig sektor*

Miljarder kronor	2018	2019	2020
Sverige ska vara tryggt			
Förstärkning Polismyndigheten	2,00	2,30	2,80
Förstärkning totalförsvaret	2,70	2,70	2,70
Höjd biståndsram	0,49	0,51	0,53
Fredsfrämjande insatser	0,05	0,05	0,05
Motverka hemlöshet	0,17	0,17	0,15
Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	0,50	1,50	2,50
Ökade myndighetsanslag bl.a. Säkerhetspolisen	0,46	0,66	0,68
Övriga åtgärder för ett tryggt Sverige	0,30	0,38	0,26
Övriga reformer	2,69	1,89	1,97
Summa reformer	43,78	64,80	81,73
Finansiering			
Inkomstökningar			
Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	0,37	0,37	0,37
Ändrad beräkning av bilförmån	0,08	0,09	0,09
Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon (exkl. bonus på utgiftssidan)	0,45	1,34	2,22
Indexering av miljöskatter		0,07	0,16
Slopad skattefrihet för förmån av privat hälso- och sjukvård	0,59	1,17	1,17
Höjd koldioxidskatt i värmesektorn	0,08	0,08	0,08
Skatt på flygresor	1,02	1,37	1,37
Höjd beskattning av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring	0,79	0,79	0,79
Nya skatteregler för företagssektorn	-0,03	-0,99	1,98
Personalliggare i fler verksamheter	0,06	0,13	0,13
Beskattning och betalning av skatt vid tillfälligt arbete i Sverige		0,42	0,42
Övriga inkomstökningar	0,04	0,07	0,07
Summa finansiering	3,44	4,90	8,84
Effekt offentliga finanser	-40,34	-59,90	-72,89

Tabell 1.2 Summering av skatteförslag i budgetpropositionen för 2018*Effekt på finansiellt sparande i offentlig sektor*

Miljarder kronor	2018	2019	2020
Skatthöjningar	3,4	4,9	8,8
Skattesänkningar	-10,7	-16,2	-20,2
Summa skatteförslag	-7,2	-11,3	-11,4

1.2 Utsikter för svensk ekonomi

Svensk ekonomi fortsätter att utvecklas starkt

Sverige har de senaste två åren haft en av de allra högsta BNP-tillväxttakterna i Europa. Samtidigt har Sverige rustats för framtida utmaningar. Aktiviteten i svensk ekonomi är fortsatt hög och både hushåll och företag är optimistiska om framtiden. BNP-tillväxten väntas bli 3,1 procent 2017. Regeringens satsningar bidrar till en fortsatt stark tillväxt 2018. Regeringen bedömer att resursutnyttjandet i ekonomin, mätt med BNP-gapet, är högre än normalt 2017 och att det beräknas stiga ytterligare något 2018. Därefter förväntas ekonomin gradvis återgå mot ett balanserat läge (tabell 1.3).

Tabell 1.3 Makroekonomiska nyckeltal

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2016, prognos 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
BNP ¹	3,2	3,1	2,5	2,0	2,3
BNP, kalenderkorrigerad ¹	2,9	3,4	2,6	2,0	2,0
BNP-gap ²	-0,2	0,8	1,0	0,8	0,6
Arbetsmarknadsgap ³	-0,6	0,4	0,7	0,6	0,6
Sysselsatta ⁴	1,5	2,3	1,2	0,6	0,5
Sysselsättningsgrad ⁵ , 15-74 år	67,1	67,9	68,3	68,4	68,4
Sysselsättningsgrad ⁵ , 20-64 år	81,2	82,0	82,4	82,5	82,5
Arbetade timmar ⁶	1,7	2,0	1,3	0,6	0,6
Produktivitet ^{6,7}	1,0	1,5	1,4	1,4	1,4
Arbetslöshet ⁸	6,9	6,6	5,9	5,9	5,9
Timlön ⁹	2,4	2,7	3,0	3,2	3,4
KPI	1,0	1,6	1,7	2,1	2,5
KPIF	1,4	1,8	1,7	1,9	2,0
Inkomstspridning ¹⁰	0,274	0,273	0,272		

¹ Fasta priser.

² Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP. Potentiell BNP kan inte observeras och är en bedömning.

³ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar i procent av potentiellt arbetade timmar. Potentiellt arbetade timmar kan inte observeras och är en bedömning.

⁴ I åldern 15–74 år.

⁵ Andel sysselsatta av befolkningen inom respektive åldersgrupp.

⁶ Enligt nationalräkenskaperna, kalenderkorrigerad.

⁷ Förädlingsvärde i hela ekonomin till baspris per arbetad timme.

⁸ I procent av arbetskraften, 15–74 år.

⁹ Timlön enligt konjunkturlönestatistiken är en prognos även för 2016.

¹⁰ Gini-koefficienten för ekvivalerad disponibel inkomst exklusive kapitalvinst. Framskrivning från utfall 2015. Gini-koefficienten kan anta värden mellan 0 och 1. Vid maximal ekonomisk jämlikhet (alla har samma inkomst) antar koefficienten värdet 0. Vid maximal ojämlikhet (en person får alla inkomster) antar koefficienten värdet 1.

Anm.: Prognosen och framskrivningen baseras på hittills beslutad och i denna proposition aviserad politik.

Källor: Statistiska centralbyrån, Medlingsinstitutet och egna beräkningar.

Regeringens mål om att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020 vägleder den ekonomiska politiken. Enligt det klimatpolitiska ramverket ska klimatpolitiska och budgetpolitiska mål ges förutsättningar att samverka. Sedan regeringen tillträdde har sysselsättningen ökat med över 200 000 personer och sysselsättningsgraden i åldersgruppen 20–64 år är den högsta som uppmätts i EU och den högsta i Sverige sedan 1992. Ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 14 år och långtidsarbetslösheten bland unga är den lägsta inom EU.

Den starka utvecklingen på arbetsmarknaden har fortsatt under det första halvåret 2017. Konjunkturuppgången och regeringens reformer medför att efterfrågan på arbetskraft kommer att vara fortsatt hög och arbetslösheten väntas minska till 5,9 procent 2018. Regeringen anser dock att arbetslösheten alltjämt är för hög och kommer att fortsätta arbetet för att sysselsättningen ska öka och arbetslösheten ska sjunka.

Inflationen, mätt med konsumentprisindex med fast ränta (KPIF), har stigit trendmässigt sedan 2014. En expansiv penningpolitik och en starkare konjunktur har bidragit till denna utveckling. Framöver väntas KPIF-inflationen vara nära 2 procent.

Det råder osäkerhet om den ekonomiska utvecklingen

Sverige är en liten öppen ekonomi med en stor exportsektor. Exporten uppgår till ca 45 procent av BNP. Vår ekonomiska utveckling är därför i hög grad beroende av den globala utvecklingen. Frihandel och deltagande i EU:s inre marknad utgör förutsättningar för den ekonomiska utvecklingen i Sverige. Efter en något dämpad ekonomisk utveckling i omvärlden 2016 har utsikterna nu ljusnat på flera håll. Stigande efterfrågan och starkare förtroende bland hushåll och företag tyder på att tillväxten i världs-ekonomin ökar 2017.

Osäkerheten om utvecklingen i omvärlden är dock fortsatt stor. Det finns flera faktorer som skulle kunna ge en svagare utveckling. Utgången i förhandlingarna om Storbritanniens aviserade utträde ur EU är högst oklar. Förhandlingsresultatet riskerar bl.a. att medföra stora konsekvenser för EU:s budget och regeringen

kommer att verka för att budgeten anpassas därefter.

Det råder även osäkerhet om inriktningen i den amerikanska regeringens ekonomiska politik och säkerhetspolitik, och vilka följder det får att landet avser att lämna Parisavtalet. Även klimatförändringarnas och extrema väderhändelsers effekter utgör en risk, då de kan medföra stora kostnader både för enskilda och för samhället. Riskerna för en abrupt inbromsning i den kinesiska ekonomin, liksom en hastig korrigering av de globala tillgångspriserna, som stigit under en lång tid, kvarstår också.

Växande inkomstskillnader inom många länder bidrar också till osäkerhet om den ekonomiska utvecklingen. Ökade klyftor riskerar bl.a. att bidra till protektionistiska tendenser som kan leda till en svagare utveckling av världshandeln. Inkomstklyftorna har de senaste årtiondena ökat i Sverige. Ökande ojämlikhet tenderar att minska samhörigheten och tilliten bland medborgarna, vilket kan leda till ökade sociala problem och till att förtroendet för samhällets institutioner undergrävs. Därmed riskerar även den ekonomiska utvecklingen att påverkas.

I Sverige utgör hushållens höga skuldsättning och stigande bostadspriser fortsatt en makroekonomisk risk. Högt skuldsatta hushåll kan komma att dra ned på sin konsumtion om priserna på bostäder faller kraftigt eller räntorna stiger. Det kan i förlängningen påverka tillväxten och sysselsättningen negativt. Det kan också påverka bostadsbyggandet negativt. Dagens höga bostadsbyggande är en viktig delförklaring till den starka ekonomiska tillväxten.

Arbetet med att förtydliga Finansinspektionens möjligheter att vidta makrotillsynsåtgärder pågår för närvarande i Regeringskansliet. Finansinspektionen remitterade i juni 2017 ett förslag om att skärpa amorteringskravet för nya bolånetagare som tar stora lån. För att säkerställa motståndskraften vid finansiella kriser föreslår regeringen i denna proposition ett förändrat uttag av de löpande avgifter som bankerna betalar till resolutionsreserven.

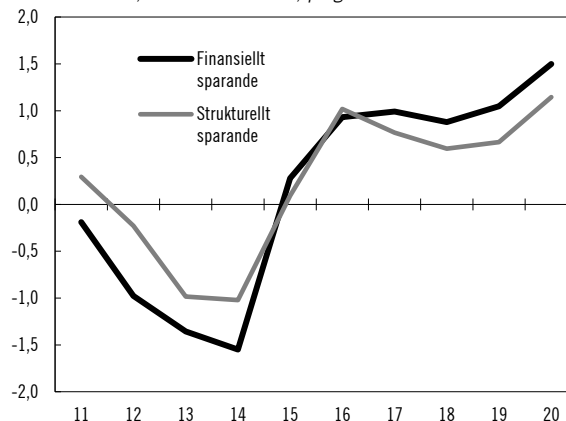
1.3 Finanspolitikens övergripande inriktning

De offentliga finanserna stärks

Regeringen har sedan den tillträdde 2014 bedrivit en ansvarsfull finanspolitik, samtidigt som angelägna satsningar gjorts. Detta arbete har, tillsammans med den starka utvecklingen i ekonomin, ökad sysselsättning och ökade investeringar, bidragit till en snabb förstärkning av den offentliga sektorns finansiella sparande sedan 2014 (se diagram 1.1). Regeringen har vidare vidtagit en rad åtgärder i asylmottagandet. En retroaktiv reglering av rabatter på EU-avgiften bidrog till att tillfälligt förstärka sparandet 2016. Statsskuldskvoten är på sin lägsta nivå sedan 1977. De offentliga finanserna visar överskott alla år fr.o.m. 2015. För 2018 beräknas sparandet uppgå till ca 0,9 procent av BNP. Därefter beräknas överskottet stiga fram t.o.m. 2020. Det ger utrymme för reformer också i kommande budgetar.

Diagram 1.1 Finansiellt sparande 2011–2020

Procent av BNP, utfall 2011–2016, prognos 2017–2020

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Finanspolitiken bidrar till en hållbar utveckling och minskar klyftorna

Den svenska modellen och det gröna samhällsbygget lägger grunden till ett samhälle som präglas av hållbar utveckling, högt ekonomiskt välstånd, sammanhållning, jämlikhet samt jämställdhet mellan kvinnor och män. Den generella och gemensamt finansierade välfärden är en central del i denna modell. Förutom att bidra till medborgarnas välstånd är de gemensamt finansierade välfärdstjänsterna och transfereeringssystemen utformade i syfte att främja ett

högt arbetskraftsdeltagande, hög sysselsättning, snabb produktivitetsutveckling och stark konkurrenskraft. Detta har bidragit till att Sverige har den högsta sysselsättningsgraden i EU. Satsningar på utbildning har vidare bidragit till ökade inkomster, tillväxt i ekonomin som helhet samt till ökad jämlikhet (se fördjupningsrutan Regeringens politik har bidragit till den starka ekonomiska utvecklingen). Viktiga delar i den svenska modellen är en solidarisk finansiering av välfärden och en inkomstbortfallsprincip i trygghetssystemen. Ordning och reda är en förutsättning för tilliten till de system som ska trygga vår gemensamma välfärd. Fusk och brottsligt utnyttjande kan aldrig accepteras. Det måste även säkerställas att resurserna till välfärden går till det de är avsedda för och inte till stora privata vinstuttag.

För att upprätthålla och utveckla den svenska modellen måste fler människor komma i arbete och bidra till finansieringen av den gemensamma välfärden. Sedan regeringen tillträdde har sysselsättningen ökat med över 200 000 personer. Av dessa är drygt hälften anställda i den privata sektorn och två tredjedelar är utrikes födda. Samtidigt är arbetslösheten alltså för hög. För att kunna bygga ett Sverige som håller ihop är det viktigt att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten ytterligare. För att hela Sverige ska kunna växa krävs också en modern och aktiv regional tillväxtpolitik.

Skattepolitikens främsta syfte är att finansiera den gemensamma välfärden, olika samhällsfunktioner och andra offentliga utgifter. Skattepolitiken ska också skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt och hög sysselsättning, ett rättvist fördelat välstånd samt ett miljömässigt och socialt hållbart samhälle. Skatte- och utgiftssystemen har en omfördelning roll. I denna proposition presenterar regeringen ett flertal skatteförslag. Dessa syftar till att bl.a. öka skatternas miljöstyrande effekt, förbättra fördelningsprofilen i skattesystemet och minska orättvisa skillnader i beskattning.

Det finanspolitiska ramverket är grunden för regeringens ekonomiska politik. Ordning och reda i de offentliga finanserna ger hushåll, företag och kommunsektorn stabila planeringsförutsättningar och främjar investeringar. Tack vare stärkta offentliga finanser och en förväntad god BNP-tillväxt beräknas den offentliga sektorns skuldkvot minska i snabb takt. Det gör att politiken framöver i ökad utsträckning kan

inriktas mot investeringar i klimat- och miljöomställning, stärkande av trygghet och välfärd samt att skapa jobb, att sänka arbetslösheten och att öka den ekonomiska jämlikheten, samtidigt som målen för de offentliga finanserna nås.

Regeringen har tidigare presenterat 15 ekonomiska, miljömässiga och sociala mått på välstånd, för att ge ett bredare perspektiv på samhällsutvecklingen. I 2018 års ekonomiska vårproposition kommer måtten för första gången att följas upp.

Jämställdhetsbudgetering stärker fokus på kvinnors och mäns villkor

Regeringen fortsätter arbetet för att stärka jämställdheten vid utformningen av budgeten. I arbetet med att ta fram budgetpropositionen för 2018 har regeringen sett till att effekter på jämställdheten synliggjorts. På så sätt kan konsekvenser för jämställdheten beaktas redan från början när förslag på insatser och reformer utformas, samt vid beslut om inriktning på politiken och fördelning av resurser. De direkta effekter som reformerna i denna budgetproposition har på kvinnors och mäns ekonomiska situation redovisas i avsnitt 1.9.

Agenda 2030 för en hållbar utveckling

I FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling finns 17 globala mål som sammantaget syftar till att skapa social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. I juli 2017 presenterade Sverige en rapport om genomförandet av Agenda 2030 på FN:s politiska högnivåmöte för hållbar utveckling. Sverige har kommit långt, enligt vissa studier längst, i genomförandet av agendans mål. Men flera utmaningar återstår, inte minst för att skapa ett jämlikt och jämställt samhälle. Arbetet framåt ska baseras på redan befintliga processer. Agenda 2030-delegationen har presenterat sitt förslag till nationell handlingsplan och Statistiska centralbyrån har redovisat sitt uppdrag att ta fram en nulägesrapport. Dessa utgör viktiga underlag i regeringens fortsatta arbete med att uppnå social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, såväl nationellt som globalt.

Regeringens politik har bidragit till den starka ekonomiska utvecklingen

Sedan regeringen tillträdde 2014 har den ekonomiska utvecklingen i Sverige varit bland de starkaste i Europa. En viktig orsak till detta är att regeringen har bedrivit en ändamålsenlig finanspolitik. Satsningar har gjorts på områden som har haft stora positiva effekter på tillväxten och sysselsättningen, samtidigt som besparingar har genomförts på områden som har haft små negativa tillväxteffekter. Inriktningen har gjort det möjligt att vända det stora budgetunderskottet från 2014 till betydande överskott, samtidigt som regeringens politik har bidragit till en stark ekonomisk tillväxt, snabbt stigande sysselsättning och fallande arbetslöshet.

Satsningar på välfärden och offentliga investeringar har störst effekt på tillväxten och sysselsättningen

Konjunkturinstitutet (KI) har på uppdrag av regeringen beräknat hur olika finanspolitiska reformer påverkar tillväxten och sysselsättningen i Sverige. I likhet med de flesta internationella studierna på området bedömer KI att satsningar på välfärden och tryggheten samt offentliga investeringar är de mest effektiva sätten att snabbt öka tillväxten och sysselsättningen. De positiva tillväxt- och sysselsättnings effekterna är dessutom som störst när resursutnyttjandet är lågt och styrräntan nära sin nedre gräns.

Generella inkomstskattesänkningar och transfereringar till hushållen har en mindre stimulerande effekt på tillväxten och sysselsättningen. Det beror på att hushållen delvis använder tillskotten till att öka sitt sparande eller att köpa varor och tjänster från utlandet. För att satsningar riktade till hushållen ska få större stimulerande effekt måste de riktas till hushåll med låga inkomster, som i större utsträckning använder pengarna till att konsumera inhemskt producerade varor och tjänster än hushåll med höga inkomster. Minst effekt på tillväxten och sysselsättningen i närtid har enligt KI generella skattesänkningar.

Utifrån KI:s analys och andra studier på området bedöms aktiva (diskretionära) beslut om förändringar i offentliga utgifter eller skatteintäkter haft följande kortsiktiga effekt per satsad krona på BNP (s.k. BNP-multiplikator) för Sverige 2015–2017:

- ca 1 för satsningar på välfärden och offentliga investeringar,

- ca 0,75 för transfereringar riktade till hushåll med låga inkomster,
- ca 0,5 för generella transfereringar och inkomstskatteförändringar, samt
- ca 0,25 för indirekta skatter och åtgärder som påverkar företagets kostnader.

Regeringens politik leder till högre tillväxt och sysselsättning

När regeringen tillträdde var det nödvändigt att minska de stora budgetunderskotten som den förra regeringen hade lämnat efter sig. Samtidigt fanns ett behov av att genomföra reformer för att minska arbetslösheten och stärka välfärden, öka den ekonomiska jämlikheten samt att göra angelägna investeringar i bostadsbyggande, infrastruktur och klimatanpassning.

Regeringen har i samarbete med Vänsterpartiet gjort omfattande investeringar för att stärka välfärden, skydda miljön och öka tryggheten. År 2017 är satsningarna på välfärden nästan 30 miljarder kronor högre än 2014. Satsningarna leder till att fler lärare, förskolepersonal och vårdpersonal anställs. Det är en viktig orsak till att den kommunalt finansierade sysselsättningen har ökat historiskt starkt de senaste åren. Sedan 2014 har den kommunalt finansierade sysselsättningen ökat med omkring 100 000 personer. Den ekonomiska tryggheten har stärkts för personer med låga inkomster, som pensionärer, ensamstående föräldrar, sjuka och arbetslösa. Det har i stor utsträckning finansierats med slopandet av nedsättningen av socialavgifterna för unga, höjda energi- och miljöskatter, skattehöjningar riktade mot hushåll med höga inkomster samt utgiftsminskningar. Sammantaget har politiken haft stora positiva effekter på tillväxten och sysselsättningen.

Finanspolitiken har följaktligen varit huvudsakligen finansierad genom aktiva beslut, men sammansättningen av de offentliga utgifterna och intäkterna har ändrats så att de gynnar tillväxten och sysselsättningen samt en bättre fördelning. Den aktiva finanspolitiken beräknas ha medfört att BNP-tillväxten blivit ca 0,5 procentenheter högre per år 2015–2017 och är den viktigaste orsaken till att arbetslösheten har minskat sedan regeringen tillträdde. Av nedgången i arbetslösheten på 1,3 procentenheter sedan regeringen tillträdde beräknas mer än hälften bero på den förda finanspolitiken.

De finanspolitiska målen ska nås

Regeringens ansvarsfulla finanspolitik har i kombination med tillväxten i svensk ekonomi gjort det möjligt att både vända det stora underskottet från 2014 till överskott och finansiera angelägna samhällsinvesteringar i jobb, skola och klimat. Regeringen bedömer att sparandet 2018 ligger i nivå med överskottsmålet på 1 procent av BNP över en konjunkturcykel.

Regeringen föreslår att nivån på överskottsmålet fr.o.m. 2019 ändras till en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel, samt att det budgetpolitiska ramverket ska kompletteras med ett skuldankare för den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld i enlighet med de förslag som lämnades av Överskottsmålskommittén (SOU 2016:67).

Regeringen anser att den finanspolitiska inriktning som presenteras i denna proposition innebär en lämplig övergång till det nya lägre överskottsmålet, samtidigt som den är i linje med det nuvarande målet för det finansiella sparandet.

I enlighet med budgetlagen (2011:203) föreslår regeringen i denna proposition en nivå på utgiftstaket för det tredje tillkommande året, dvs. 2020 (se tabell 1.4). Nivån som föreslås motsvarar den bedömning som gjordes av nivån för 2020 i 2017 års ekonomiska vårproposition med undantag för tekniska justeringar.

Den föreslagna nivån på utgiftstaket möjliggör för regeringen att genomföra prioriterade reformer i kommande budgetpropositioner. Att det finns utrymme under utgiftstaket betyder dock inte i sig att det kommer att användas för reformer.

Tabell 1.4 Utgiftstakets nivå

Milljarder kronor om inget annat anges

	2017	2018	2019	2020
Utgiftstakets nivå	1 274	1 337	1 397	1471 ¹
Utgiftstak, procent av potentiell BNP	27,8	28,0	28,1	28,4
Takbegränsade utgifter	1 236	1 289	1 320	1 351
Budgeringsmarginal	38	48	77	120
Budgeringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	3,1	3,7	5,8	8,8

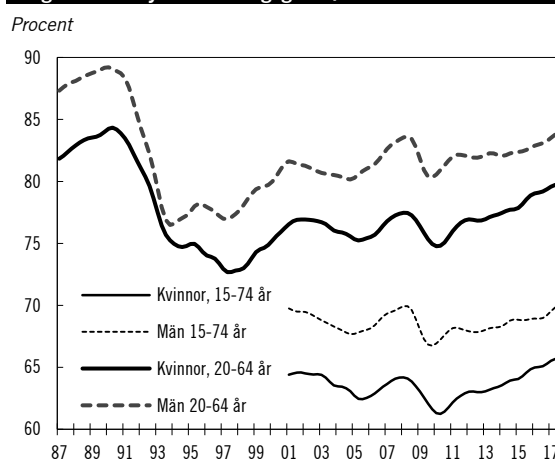
¹ Regeringens förslag till nivå på utgiftstaket för 2020 i denna proposition.

1.4 Fler ska komma i arbete

En väl fungerande arbetsmarknad tar tillvara på människors kompetens och vilja att arbeta. En hög sysselsättning är en central del av den svenska modellen. Arbete skapar resurser för välfärd och mer jämlik och jämställd fördelning. Att fler arbetar är viktigt, för de kvinnor och män som får jobb och för deras familjer. När fler arbetar minskar också inkomstklyftorna och förutsättningar skapas för att stärka den generella välfärden. Alla som kan ska därför arbeta och vara delaktiga i samhällsbygget.

Arbetsmarknaden fortsätter att utvecklas starkt. Sysselsättningen fortsätter att öka och allt fler deltar i arbetskraften (se diagram 1.2). Sedan regeringen tillträdde 2014 har sysselsättningen ökat med över 200 000 personer till följd av en god konjunktur, en växande befolkning och regeringens reformer. Sysselsättningsgraden är den högsta i EU och den högsta i Sverige sedan 1992.

Diagram 1.2 Sysselsättningsgrad (15–74 år och 20–64 år)

Arbetslösheten har minskat, från 7,9 procent när regeringen tillträdde till 6,6 procent andra kvartalet 2017 (se diagram 1.3). En tydlig minskning av ungdomsarbetslösheten har särskilt bidragit till nedgången (se diagram 1.4). Även långtidsarbetslösheten som andelen av arbetskraften har minskat och är bland de lägsta i EU. Även långtidsarbetslösheten som andel av arbetskraften har minskat och är bland de lägsta i EU.

Trots den positiva utvecklingen finns det utmaningar på arbetsmarknaden. Arbetslösheten är fortfarande för hög, särskilt bland dem som inte gått ut gymnasieskolan och bland personer födda utanför Europa. Denna utmaning ökar i

takt med att de personer som sökte asyl i Sverige under 2015 och har fått uppehållstillstånd nu ska etablera sig på arbetsmarknaden. Samtidigt som arbetslösheten är hög i vissa grupper, är arbetskraftsbristen stor i många sektorer. Bristen på arbetskraft är särskilt stor inom yrken som kräver relativt hög utbildning och yrkeskunskaper.

Den svenska arbetsmarknaden är könssegraderad. Löner och arbetsvillkor i kvinnodominerade yrken är ofta sämre än i mansdominerade. Förändringar som bryter undervärderingen av kvinnors arbete är centrala delar i en feministisk politik och måste åstadkommas genom såväl direkta reformer som strukturella förändringar.

Diagram 1.3 Arbetslöshet (15–74 år)

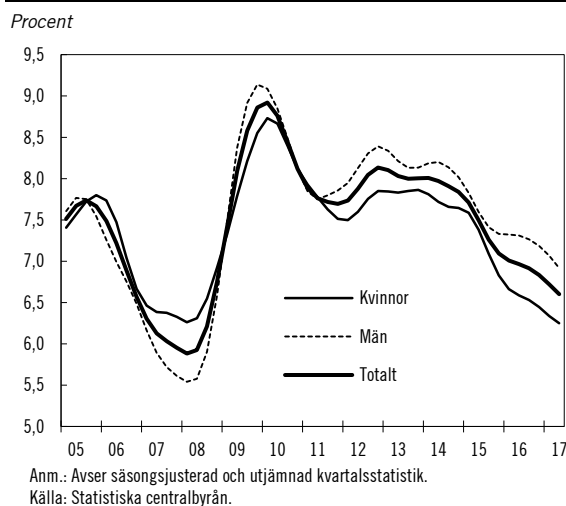
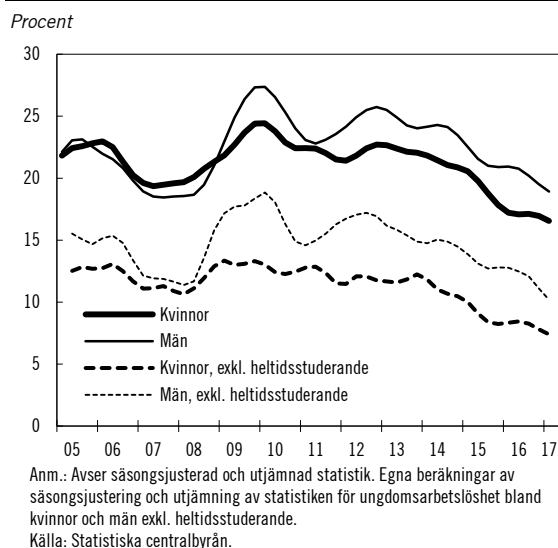

Diagram 1.4 Ungdomsarbetslöshet (15–24 år)

Arbetslösheten ska fortsätta att sjunka. Kvinnor och män måste ges möjlighet till utbildning, erfarenheter och färdigheter som möter arbets-

marknadens behov, så att de kan ta de lediga jobb som finns och växer fram. Etableringen på arbetsmarknaden måste påskyndas och effektiviseras ytterligare. Kvinnors sysselsättningsgrad är alltför lägre än mäns och måste öka. Kvinnors ställning på arbetsmarknaden måste förbättras genom ett jämnare uttag av föräldraförsäkringen. Därför utreder regeringen hur föräldraförsäkringen bl.a. kan bidra till ökad jämställdhet. Det är även viktigt att fler ska få möjlighet till en trygg anställning. Regeringen vill att heltidsarbete på sikt ska bli norm på arbetsmarknaden och att deltid ska vara en möjlighet. Det är även viktigt att öka kvinnors arbetskraftsdeltagande. Ett särskilt fokus bör riktas på kvinnor födda utanför Europa, eftersom arbetskraftsdeltagandet i denna grupp är alltför lågt.

Regeringen har sedan tillträdet 2014 haft en bred jobbagenda som har fokuserat på ett brett kunskapslyft för ökad kompetens som svarar mot arbetsmarknadens behov, fler och enklare vägar till jobb, investeringar i klimat, infrastruktur och bostäder samt en aktiv närings- och innovationspolitik. Därutöver bidrar också satsningarna på välfärden till en hög sysselsättningsgrad (se avsnitt 1.7). Sammantaget bedöms de föreslagna och aviserade reformerna i denna proposition bidra till en högre sysselsättning och lägre arbetslöshet.

Det ska finnas fler och enklare vägar till jobb

Arbetsmarknadspolitikerna syftar till att alla människor ska ha möjlighet att delta i arbetslivet. Ett av arbetsmarknadspolitikens viktigaste verktyg är de subventionerade anställningarna. För att både höja kvaliteten i välfärden, och skapa fler enklare vägar till jobb, har regeringen infört möjligheter för kommuner, landsting och vissa ideella aktörer att anställa personer på extratjänster i välfärden. Det kan t.ex. handla om jobb inom vård och skola samt barn- och äldreomsorg. Som en del av denna satsning har regeringen infört moderna beredskapsjobb i statliga myndigheter. Antalet extratjänster uppgick till drygt 5 000 i slutet av juli 2017. Inom Regeringskansliet har dessutom ett arbete genomförts för att se över de olika stöd som finns i syfte att förenkla systemet. Färre, enklare och mer kraftfulla stöd bedöms bidra till att öka arbetsgivares vilja att anställa med stöd och

därigenom minska arbetslösheten. Stöden kommer därigenom bli mer träffsäkra. Regeringen avser att ersätta stöden särskilt anställningsstöd för deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin inklusive det s.k. förstärkta särskilda anställningsstödet, traineejobben och instegsjobben med ett nytt och enhetligt särskilt anställningsstöd – introduktionsjobb. Det nya stödet ska kunna kombineras flexibelt med utbildning. Dessutom avser regeringen att höja taket för den bidragsgrundande bruttolönen i det nya stödet till 20 000 kronor i månaden. Taken för subventionerna i extratjänsterna och nystartsjobben harmoniseras till samma nivå.

Regeringen gör även särskilda satsningar inom vissa näringar för att skapa fler enklare vägar till jobb, t.ex. inom skogsbruket.

I syfte att ytterligare stärka möjligheterna till arbete för personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga kommer regeringen stegvis att höja taket i lönebidragen så att det uppgår till 18 300 kronor i månaden 2018, 19 100 kronor 2019 och 20 000 kronor 2020. Regeringen föreslår också ökade medel till Samhall AB i syfte att förbättra förutsättningarna att uppfylla det arbetsmarknadspolitiska uppdraget samt för att möjliggöra 1 000 nya anställningar 2018 och ytterligare 1 000 nya anställningar 2019.

Kunskapslyftet ska byggas ut

För att arbetslösheten ska fortsätta att minska krävs ytterligare satsningar på utbildning och kompetens som svarar mot arbetsmarknadens behov. Inom många yrken råder brist på arbetskraft. Kunskapslyftet ger människor i hela landet chans att utbilda sig för att stärka sina möjligheter på arbetsmarknaden och för omställning under hela livet. Människor ska ges möjlighet till utbildning, vilket avhjälp brister på arbetskraft samt säkrar den framtida kompetensförsörjningen och Sveriges ställning som konkurrenskraftig kunskapsnation. Regeringen fortsätter därför att kraftigt bygga ut kunskapslyftet. Medel tillförs 2018 för ytterligare drygt 18 000 utbildningsplatser, samtidigt som traineejobben och tillhörande utbildningsplatser avskaffas. Det innebär att kunskapslyftet kommer att omfatta drygt 93 000 utbildningsplatser inom yrkesinriktad vuxenutbildning (yrkesvux och lärlings-

vux), folkhögskola, yrkeshögskola, samt universitet och högskolor 2021 (se tabell 1.5).

Tabell 1.5 Antalet utbildningsplatser kunskapslyftet

	2018	2019	2020	2021
Yrkesvux	31 500	34 000	34 000	34 000
Yrkesförutbildning	1 000	1 000	1 000	1 000
Lärlingsutbildning för vuxna	3 150	3 150	3 150	3 150
Yrkeshögskolan	7 100	11 000	15 700	18 800
Folkhögskolan – allmän och särskild kurs	8 000	8 000	8 000	8 000
Folkhögskolan – långtidsarbetslösa och utbildningskontrakt	4 000	4 000	3 000	3 000
Universitet och högskolor	20 030	22 516	23 923	25 235
Utbildningsplatser för tidsbegränsat anställda inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård	4 000	4 000	1 000	
Totalt antal platser	78 780	87 666	89 773	93 185

Utöver satsningen på fler utbildningsplatser avser regeringen att tillföra resurser i syfte att stärka kvaliteten inom den yrkesinriktade vuxenutbildningen. Regeringen har också infört en rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux. Ett studiestartsstöd har införts som syftar till att rekrytera fler arbetslösa med kort utbildning till studier inom vuxenutbildningen och folkhögskola, för att underlätta för dessa att etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår även att unga som har studerat på gymnasieskolans introduktionsprogram, under vissa förutsättningar, ska ha rätt till den högre bidragsnivån inom studiemedlet för fortsatta studier på introduktionsprogram inom vuxenutbildningen eller på folkhögskola, utan att först ha varit arbetslösa. För att rekrytera fler till studier satsar regeringen även på att höja bidragsdelen inom studiemedlet med ca 300 kronor per studiemånad. Därigenom ökar även det totalbelopp som kan erhållas i studiemedlet med detta belopp. Regeringen har infört ett rekryterande studiestartsstöd för vuxna med kort tidigare utbildning som står långt ifrån arbetsmarknaden. Regeringen avser att se över genomförbarheten och ändamålsenligheten i att vidga studiestartsstödet till gruppen långtidssjukskrivna med motsvarande utbildningsbakgrund.

För att förbättra möjligheterna till etablering på arbetsmarknaden, och stimulera en högre genomströmning i gymnasieskolan, avser regeringen att införa en möjlighet för vissa

arbetslösa i åldern 18–47 år att kunna ta lån för körkortsutbildning. I ett andra steg utvidgas målgruppen till unga i åldern 19–20 år som avslutat en gymnasieutbildning.

Särskilda insatser görs för att nyanlända ska komma i arbete

Nyanländas kunskaper behöver bättre tas tillvara på den svenska arbetsmarknaden. Det behöver finnas tydliga spår till jobb som möter behovet av arbetskraft och som leder till att fler nyanlända kan närma sig arbetsmarknaden och etablera sig i arbets- och samhällslivet. Diskriminering ska inte få stå i vägen för etablering på arbetsmarknaden. Regeringen ökar insatserna mot rasism och diskriminering, bl.a. genom stärkta resurser till Diskrimineringsombudsmannen.

Det stora antalet asylsökande hösten 2015 har medfört att antalet deltagare i etableringsuppdraget ökat snabbt. Samma rättigheter och skyldigheter ska gälla alla i Sverige. Liksom andra arbetssökande ska även nyanlända ha både rätt till stöd från Arbetsförmedlingen och skyldighet att delta i relevanta insatser. Regeringen lägger därför om regelverket för Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag så att samma krav kan ställas på nyanlända som på övriga arbetssökande. Många nyanlända är i behov av utbildning för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen tillför därför kommunerna medel för att bättre kunna möta utbildningsbehovet bland nyanlända.

Dessutom föreslår regeringen förstärkningar av möjligheten att ta del av bl.a. samhällsinformation inom ramen för tidiga insatser, samt av arbetet med särskilda främjandemedel och utvecklingsinsatser, bl.a. för snabbspår. Introduktionsjobben kommer också att vara ett viktigt verktyg för att fler nyanlända ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

En betydligt lägre andel nyanlända kvinnor än män har arbete efter etableringsuppdraget. Kvinnorna har dessutom i betydligt lägre utsträckning än männen anställning som aktivitet under tiden i etableringsuppdraget. Detta är inte acceptabelt. Kvinnor och män ska ges samma möjligheter och incitament att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Utöver de insatser för ökad etablering som redogörs för ovan, behövs särskilda insatser som

riktas just mot kvinnor. Regeringen har infört en begränsning av antalet dagar med föräldrapenning för föräldrar som kommer till Sverige med barn äldre än ett år och avskaffat vårdnadsbidraget. På uppdrag av regeringen har Arbetsförmedlingen även redovisat en handlingsplan för hur myndigheten avser att öka andelen utrikes födda kvinnor som arbetar eller studerar. Nu tar regeringen nästa steg. Det handlar bl.a. om insatser i svenska underföräldradedigheten och att stärka utrikes födda kvinnors företagande. Regeringen föreslår vidare att Delegationen för unga och nyanlända till arbete tillförs ytterligare främjandemedel. Regeringen föreslår att studieförbunden ges resurser för uppsökande och motiverande insatser särskilt riktade till utrikes födda kvinnor. Studieförbunden, som är en del av folkbildningen, är viktiga i arbetet med att stärka människors deltagande i samhället. En översyn ska också göras i syfte att nyanlända barns deltagande i förskolan ska öka.

Hela landet ska växa

En förutsättning för Sveriges välfärd är framgångsrika och innovativa företag i hela landet. Därför måste alla regioner ges förutsättningar att växa och utvecklas efter sina egna förutsättningar.

Fler och växande företag skapar jobb

Det finns flera avgörande utmaningar för den svenska industrin och näringslivet, som hårdnande internationell konkurrens och omställningen till ett fossilfritt och i allt högre grad digitaliserat samhälle. Regeringen möter dessa utmaningar genom att bedriva en aktiv näringspolitik.

För att stärka svensk industris konkurrenskraft fattade regeringen 2016 beslut om strategin Smart industri. Till denna kopplades en handlingsplan med 45 konkreta åtgärder. De flesta av dessa har genomförts och regeringen kommer därför inom kort ta fram en ny uppdaterad handlingsplan. Regeringen har också inrättat ett innovationsråd och fem strategiska samverkansprogram. Dessa utgör viktiga plattformar för samarbete mellan regeringen, näringslivet och forskarvärlden. Det s.k. Industriklivet är ett långsiktigt stöd för processindustrins teknikutveckling för minskade klimatutsläpp. Regeringen

gör även en miljardsatsning på elektrifiering av fordonsparken och på biogas som riktar sig mot fordonsindustrin.

Det nya statliga fond-i-fond-bolaget Saminvest är sedan 2017 aktivt på marknaden. I denna budget föreslås även att medel tillförs Norrlandsfonden.

Det är viktigt att bioekonomin utvecklas, både för miljön och för gröna hållbara jobb i hela Sverige. Regeringen kommer att presentera ett nationellt skogsprogram.

Sverige ska fortsatt tillhöra de ledande länderna i digital konkurrenskraft. Regeringen har tagit fram en digitaliseringsstrategi för hållbar tillväxt och för att Sverige fullt ut ska dra nytta av digitaliseringens möjligheter. Regeringen vill också stärka digitaliseringen av den offentliga förvaltningen. En ny myndighet ska ges i uppgift att samordna och stödja den förvaltningsövergripande digitaliseringen. Syftet är att förbättra förutsättningarna för en säker, effektiv och innovativ verksamhetsutveckling.

Sociala företag är viktiga aktörer för att lösa olika samhällsutmaningar, ofta genom sociala innovationer eller med alternativa affärsmodeller. Regeringen vill ytterligare stärka dessa företags bidrag till tillväxt och ett bättre samhälle och anslår därför ökade medel till socialt företagande. Regeringen förstärker också satsningen på arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga i grundskola, gymnasieskola samt på högskola och universitet.

En god trygghet för företagare ger förutsättningar för fler att våga starta företag. Socialförsäkringsskyddet för företagare i uppbyggnadsskedet kommer därför att utvidgas. Regeringen avsätter i denna proposition resurser för detta och avser att återkomma med förslag som kan träda i kraft den 1 juli 2018.

Den regionala utvecklingen ska stärkas

Ju fler regioner som är starka och expansiva, desto bättre är det för Sverige. Den aktiva näringspolitiken har bidragit till en positiv ekonomisk utveckling för landet som helhet. Samtidigt behöver potentialen i områden utanför storstadsområdena bättre tas till vara. Den parlamentariska landsbygdskommittén har haft i uppdrag att lämna förslag till en sammanhållen politik för långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges landsbygder. Kommittén lämnade i januari 2017 sitt slutbetänkande (SOU 2017:1), som nu bereds i Regeringskansliet. Regeringen

avser återkomma till riksdagen under våren 2018 med anledning av betänkandet, men föreslår i denna proposition att 750 miljoner kronor per år 2019 och 2020 avsätts.

För att förbättra förutsättningarna för att bo, arbeta och driva företag i hela landet föreslår regeringen vidare en rad satsningar i denna proposition. På trafikområdet föreslås ytterligare resurser till förbättrad kollektivtrafik och vägunderhåll samt utökad nattågstrafik till och från Jämtland. Inom besöksnäringen, som skapar jobb och växtkraft i hela landet, föreslås bl.a. medel till Visit Sweden AB. Den särskilda satsningen på regionala exportcentra i regeringens exportstrategi ska fortsätta och utökas. Regeringen tillskjuter också medel till att genomföra satsningen Smart industri på regional nivå. En politik för ökad andel förnybar energi-produktion ger förutsättningar för sysselsättning i fler delar av landet.

Regeringen höjer ambitionerna för naturvård och markvård, som t.ex. röjning, annan skötsel av naturreservat och friluftsförande insatser i naturskyddsområden. Detta öppnar upp för fler enkla jobb i de gröna näringarna och banar väg för besöksnäring och hållbar turism.

För att öka möjligheten till företagande, inte minst i de glest befolkade delarna av landet, föreslår regeringen att mervärdesskatten sänks på förevisning av naturområden utanför tätort, samt förevisning av nationalparker, naturreservat, nationalstadsparker och Natura 2000-områden.

För att främja regional och lokal kompetensförsörjning vill regeringen satsa på kommunala lärcentra som tillhandahåller lokaler och stöd för vuxnas lärande samt för att underlätta för människor att studera på distans och bo kvar på hemorten. I regeringens bredbandsstrategi som beslutades 2016 antogs nya bredbandsmål. Genomförandet av strategin fortsätter.

Regeringens arbete med att utveckla den statliga närvaron i landet fortsätter. Utgångspunkten är att nya myndigheter ska lokaliseras utanför Stockholms län. Flera omlokaliseringar av verksamhet har beslutats och regeringen avser att fortsätta arbetet med att omlokalisera myndigheter.

Regeringen genomför även en betydande satsning på att säkra och stärka statlig lokal service, både på landsbygden och i socialt utsatta områden. Under 2018 ska minst 10 nya servicekontor öppnas och 2019 kommer en ny

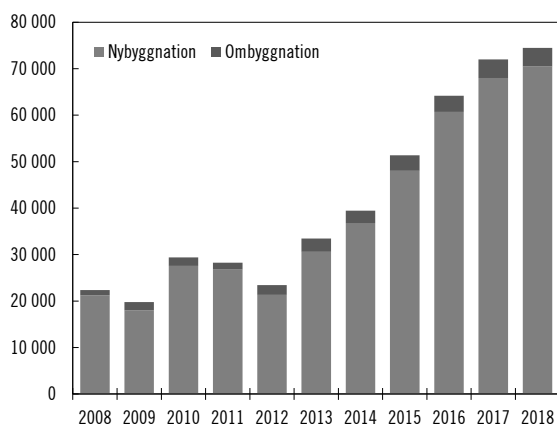
serviceorganisation ha inrättats som ska vara ett komplement till den växande digitala myndighetsservicen. Serviceorganisationen ska tillhandahålla lokal personlig service från flera myndigheter. Därtill utökas stödet till kommersiell service i glesbygd.

Bostäderna ska bli fler och infrastrukturen bättre

I Sverige ska det gå att hitta en bostad. Regeringens samlade politik under mandatperioden har bidragit till att bostadsbyggandet ökar.

Diagram 1.5 Påbörjade bostäder inklusive nettotillskott genom ombyggnad

Antal, utfall 2008–2015, prognos 2016–2018

Källor: Statistiska centralbyrån och Boverket.

Byggandet av nya bostäder når rekordnivåer 2017 (se diagram 1.5). Det har inte varit så högt sedan miljonprogrammet. Också regeringens politik för billigare hyresrätter ger resultat. År 2017 kommer stöd för att bygga ungefär 10 000 lägenheter med rimliga hyror, varav 3 000 studentbostäder och 7 000 hyresrätter, att beviljas enligt Boverket. Stödet är dessutom utformat så att det bidrar till ett långsiktigt hållbart byggande genom att projekt med en låg energianvändning premieras. För att upprätthålla en hög takt i bostadsbyggandet fortsätter regeringen att genomföra det bostadspolitiska paketet och det s.k. 22-punktsprogrammet. Arbetet med att förbättra förutsättningarna för ett ökat byggande och ett bättre användande av det befintliga beståndet fortsätter, liksom arbetet för att främja goda livsmiljöer för alla. Regeringen kommer också att arbeta för att effektivisera plan- och byggprocessen, bl.a. genom digitalisering, och ta fram en ny politik för arkitektur och gestaltade livsmiljöer. En satsning på högskoleutbildningar inom samhällsbyggnad genomförs för att säkra kompetens-

försörjningen i byggsektorn. Investeringsstödet för att stimulera byggandet av äldre- och trygghetsboenden utökas enligt tidigare beslut. Regeringen kommer att koppla ihop nya investeringar i infrastruktur med krav på ökat bostadsbyggande.

Investeringar i infrastruktur kräver långsiktighet. Regeringen lämnade 2016 en infrastrukturproposition med förslag till ekonomiska ramar för perioden 2018–2029 till riksdagen. Förslaget innebär en historiskt stor satsning på Sveriges infrastruktur, med ett tillskott på 107,5 miljarder kronor jämfört med den nuvarande planen för 2014–2025. Sammanlagt uppgår de ekonomiska ramarna under perioden till totalt 622,5 miljarder kronor för utveckling, drift och underhåll av infrastrukturen. Staten ska ta det samlade ansvaret för kontroll och utförande vid underhållet av de svenska järnvägarna.

Den 23 mars 2017 beslutade regeringen om direktiv till åtgärdsplanering. Det innebär att Trafikverket och länsplaneupprättarna fått i uppdrag att ta fram ett förslag till en nationell plan för utveckling av transportsystemet i respektive länsplaner för 2018–2029. I direktiven lyfter regeringen fram investeringar i infrastruktur för ett ökat bostadsbyggande, för att förbättra förutsättningarna för näringslivet och för att stärka sysselsättningen i hela landet, samt omställningen till ett fossilfritt välfärdsland. Trafikverket har redovisat ett förslag till ny nationell plan till regeringen och länsplaneupprättarna ska redovisa sina förslag till länsplaner senast den 31 januari 2018. Regeringen avser att fastställa den nationella planen under våren 2018.

Regeringens mål är att nya stambanor för höghastighetståg ska färdigställas så att Stockholm och Göteborg respektive Malmö bättre knyts samman med moderna och hållbara kommunikationer, med korta restider som främjar en tydlig överflyttning av resor från flyg till tåg. Nuvarande utredningsläge avseende det mest omfattande utbyggnadsalternativet för nya stambanor för höghastighetståg visar att ett fullt utbyggt system skulle kunna färdigställas 2035–2040. Nya stambanor är ett projekt som sträcker sig över flera mandatperioder och påverkar statens budget över lång tid. Det är därför centralt att det finns ett brett stöd i riksdagen inför beslut om Sverige ska satsa på nya stambanor för höghastighetståg. Förbered-

elserna för byggandet av Ostlänken mellan Järna och Linköping fortgår. Ytterligare banor ska planeras.

Skattepolitik för växande företag

Goda skattemässiga villkor för att starta och driva företag är en förutsättning för att hela landet ska växa. Regeringen vill underlätta för fler enmansföretag att ta steget att anställa och föreslår därför, inom ramen för en grön skatteväxling, att det s.k. växa-stödet utvidgas till att också omfatta aktiebolag och handelsbolag. I denna proposition föreslås även att beskattningen av personaloptioner förändras så att möjligheterna för unga, små företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner förbättras.

I juni 2017 remitterades en promemoria med förslag om förändrad företagsbeskattning som ska förbättra neutraliteten mellan finansiering med eget och lånat kapital samt motverka skatteplanering med ränteavdrag.

Ordning och reda ska råda på arbetsmarknaden i Sverige och EU

Den svenska modellen förutsätter ordning och reda på arbetsmarknaden. Svenska löner och villkor ska gälla för alla som arbetar i Sverige. Fackförbundens arbete är en viktig hörnsten i den svenska modellen och den skattereduktion för fackföreningsavgifter som tidigare fanns bör därför återinföras.

Regeringen avsätter ytterligare resurser för att motverka osund konkurrens och öka möjligheten att stoppa aktörer som bryter mot lagstiftningen på arbetsmarknaden. Regeringen avser att ge Arbetsmiljöverket i uppdrag att samordna myndighetsgemensamma tillsynsinsatser. Uppgifter om bl.a. utbetalda ersättningar för arbete och skatteavdrag ska framöver lämnas till Skatteverket på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, och månadsvis i stället för årligen. För att bl.a. förbättra myndigheternas kontrollmöjligheter och effektivisera arbetet kommer flera myndigheter att medges direktåtkomst till uppgifter som har lämnats till Skatteverket. Regeringen har också remitterat ett förslag från Skatteverket som innebär att utländska företag som bedriver viss verksamhet i Sverige ska göra skatteavdrag och kunna kontrolleras på samma sätt som svenska företag.

Regeringen har uppmärksammat att det kan finnas problem som rör arbetstagares skydd mot förändrade anställningsförhållanden i samband med omreglering av arbetstidsmåtten vid arbetsbrist, s.k. hyvling. Regeringen har därför gett en utredare i uppdrag att bl.a. se över om det finns behov av att reglera detta.

Alla som arbetar i Sverige ska ha goda arbetsvillkor och möjligheter till utveckling i arbetet som gör det möjligt att orka arbeta heltid ett helt arbetsliv. Regeringen har därför tillsatt en utredning om arbetstidsfrågor för ett hållbart arbetsliv. Regeringen kommer vidare att inrätta en ny arbetsmiljömyndighet som utgör ett viktigt steg i arbetet för ett mer hållbart arbetsliv. Det är särskilt viktigt att uppmärksamma arbetsmiljön i kvinnodominerade yrken.

Snabbare och effektivare etablering av nyanlända

Regeringen har sedan tillträdet 2014 genomfört en rad reformer för bättre och snabbare etablering av nyanlända. Alla som kommer till Sverige och som beviljas uppehållstillstånd ska snabbt ges förutsättningar till egenförsörjning och bidra till det gemensamma samhällsbygget. Regeringen tar i denna proposition ytterligare steg för att påskynda och effektivisera etableringen av nyanlända på arbetsmarknaden.

Insatser redan under asyltiden

Asylsökande har i kraftigt ökad utsträckning fått tillgång till insatser med fokus på bl.a. svenska språket och samhällsinformation. År 2016 tog närmare 80 000 asylsökande del av folkbildningens språkinsatser. Arbetsförmedlingen erbjuder vidare kompetenskartläggning under asyltiden. Regeringen har också förbättrat de praktiska förutsättningarna för att asylsökande ska kunna arbeta, t.ex. genom att underlätta för dem att kunna öppna ett bankkonto.

Kompetenshöjande insatser

Många nyanlända är i behov av utbildning för att kunna komma i arbete. Regeringen tillför kommunerna medel för att de bättre ska kunna möta utbildningsbehovet hos målgruppen. Regeringen satsar vidare på att förstärka kunskapslyftet samt gymnasieskolans introduktionsprogram. Regeringen föreslår också att elever som läst på introduktionsprogram under vissa förutsättningar ska kunna få den högre bidragsnivån inom studiemedlen vid fortsatta studier på introduktionsprogram, inom vuxenutbildningen eller på folkhögskola. Regeringen förstärker vidare arbetet med särskilda främjandemedel och utvecklingsinsatser för bl.a. snabbspår.

Underlätta inträdet på arbetsmarknaden

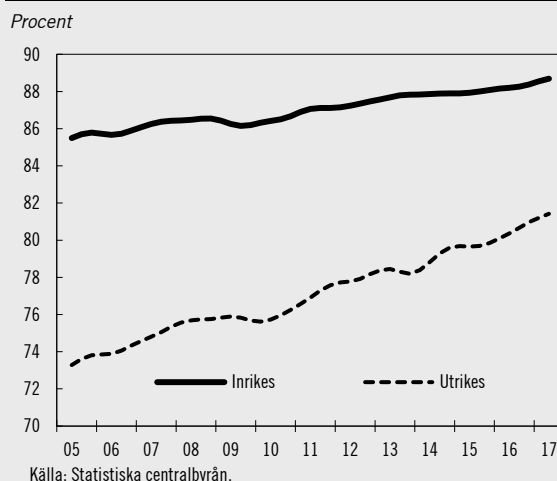
Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden och skapa enklare vägar till jobb. Till exempel har extratjänster införts, vilket underlättar för bl.a. nyanlända att jobba inom välfärden, där det råder brist på arbetskraft. Anställningsstöden förenklas och förstärks för att öka arbetsgivares vilja att anställa personer med svag förankring på arbetsmarknaden. Regeringen gör även särskilda satsningar inom vissa näringar för att skapa fler enklare vägar till jobb, t.ex. inom skogsbruket.

Regeringen ser positivt på diskussionen mellan arbetsmarknadens parter kring nya sätt att förenkla för nyanländas inträde på arbetsmarknaden.

Insatser för att fler kvinnor ska delta på arbetsmarknaden

Arbetskraftsdeltagandet har ökat bland utrikes födda kvinnor och män (se diagram 1.6), men är fortsatt alltför lågt särskilt bland kvinnor födda utanför Europa. Kvinnor och män ska ges samma möjligheter och incitament att etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen har därför som målsättning att skillnader i hur kvinnor och män tar ut föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning ska minska. Regeringen har även infört en begränsning av antalet föräldrapenningsdagar för föräldrar som kommer till Sverige med barn äldre än ett år. Regeringen presenterar i denna proposition insatser i bl.a. svenska under föräldraledigheten och för att stärka utrikes födda kvinnors företagande, ytterligare främjandemedel till Delegationen för unga och nyanlända till arbete, samt resurser till studieförbunden för uppsökande och motiverande insatser särskilt riktade till utrikes födda kvinnor. En översyn av möjligheterna att öka nyanlända barns deltagande i förskolan ska också utföras.

Diagram 1.6 Arbetskraftsdeltagande bland inrikes och utrikes födda (20–64 år)

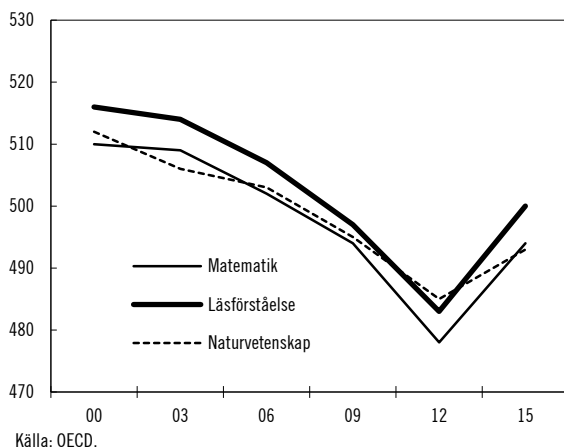

1.5 Sverige ska ha en jämlik kunskapsskola

I skolan läggs grunden för samhällsbygget. Utbildning och bildning ger kunskaper och perspektiv samt möjliggör ett aktivt deltagande i ett demokratiskt samhälle. Alla barn, unga och vuxna ska ges förutsättningar att pröva och utveckla sina kunskaper och förmågor till sin fulla potential. Ingen elev ska lämnas efter och ingen heller hållas tillbaka. Alla elever ska ges goda möjligheter att rustas för vidare studier, arbetsmarknad och samhällsliv. Flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling. Alla skolor ska vara bra skolor.

Efter en lång period av försvagade kunskapsresultat förbättras nu svenska elevers resultat i internationella mätningar (se diagram 1.7). Samtidigt har ojämlikheten i skolan ökat. För att kunskaperna ska fortsätta öka och ojämlikheten i skolsystemet brytas krävs flera insatser.

Diagram 1.7 Sveriges genomsnittspoäng i PISA för respektive delområde, 2000–2015

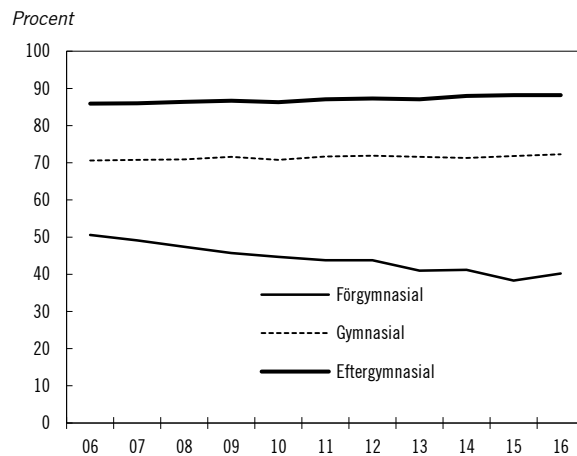

Alla skolor ska vara bra skolor

För att regeringens mål om en jämlik kunskapsskola för alla ska nås krävs att resurserna i större utsträckning fördelas efter behov. Jämlikheten i skolan har försämrats över tid, vilket bl.a. har synliggjorts genom att skillnader i resultat mellan skolor har ökat, liksom sociala faktorer- nas betydelse för resultaten (se diagram 1.8). Den senaste PISA-undersökningen visar att fem av sju likvärdighetsindikatorer har försämrats jämfört med PISA 2006. Enligt dessa indikatorer uppvisar Sverige en negativ utveckling vad gäller

likvärdighet, och ligger nu på en genomsnittlig nivå i OECD.

Diagram 1.8 Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 efter föräldrarnas högsta utbildningsnivå

Källor: Skolverket och Statistiska centralbyrån.

Anm.: I diagrammet korrigeras inte för sammansättningsförändringar inom grupperna över tid.

Skolkommisionen – för en jämlik och stark kunskapsskola

För att få förslag för höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och en ökad likvärdighet i skolan tillsatte regeringen 2015 en skolkommision med representanter från bl.a. forskning och profession. I det slutbetänkande (SOU 2017:35) som kommissionen lämnade i april 2017 visar nulägesbeskrivningen på svagheter i skolans styrning, bl.a. i form av en splittrad ansvarsfördelning och otillräcklig kompensatorisk resursfördelning samt på problem med segregation och ojämlikhet.

Regeringen delar kommissionens bild av nuläget i skolan. Förslagen har remitterats och medel avsätts för flera insatser i denna budgetproposition. För att förstärka resurserna till skolan och i större utsträckning fördela dem efter behov föreslår regeringen i denna proposition en kraftig förstärkning av den statliga finansieringen av skolan i enlighet med förslag från Skolkommisionen. Medlen ska fördelas så att resurserna viktas med hänsyn till elevernas socioekonomiska bakgrund. Bidraget ska vidare vara villkorat, så att de tillförda medlen leder till ökade insatser för jämlikhet, kunskapsutveckling och kvalitet i verksamheten.

Regeringen föreslår att 1 miljard kronor avsätts under 2018 för ett statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling i skolan. För 2019 avsätts 3,5 miljarder kronor och för 2020 och framåt avsätts 6 miljarder kronor.

Redan i propositionen Vårändringsbudget för 2017 påbörjade regeringen arbetet med att fördela ytterligare resurser till grundskolan efter behov genom insatser för att förbättra behörigheten till gymnasieskolan i de mest utsatta skolorna. Regeringen föreslår att 500 miljoner kronor avsätts för detta även 2018.

Skolkommissionen drar slutsatsen att många huvudmän behöver stöd i bl.a. uppföljning och utveckling av skolverksamheten. Regeringen har tillsatt en utredning som ska göra en översyn av de statliga myndigheterna inom skolväsendet, inklusive ansvarsfördelningen och organiseringen av myndigheterna i syfte att skapa en mer ändamålsenlig myndighetsstruktur som effektivare än i dag kan bidra till en bättre skola.

Mer kunskap för alla elever

Alla elever har rätt att utvecklas och skolan ska ge alla möjlighet att nå kunskapsmålen, oavsett bakgrund och behov. Det behövs fortsatta insatser för att lyfta skolorna och elevernas resultat, inte minst i socioekonomiskt utsatta områden.

Mycket tyder på att fristående skolors etablering i områden där föräldrar har hög utbildningsnivå bidrar till ökad segregation. I grundskolan är andelen elever med stark socioekonomisk bakgrund generellt sett större i fristående skolor. Vinstintresset skapar incitament för skolor att inrikta sin verksamhet på mer lönsamma elevgrupper.

Tidiga insatser är avgörande

För att inga elever ska halka efter är det avgörande att stödinsatser sätts in tidigt. Regeringen har därför avsatt medel för att öka antalet anställda i lågstadiet, en satsning som samtliga Sveriges kommuner tagit del av. Sedan regeringen tillträdde har 20 000 fler personer anställts i skolväsendet. Regeringen har lämnat förslag om en läsa-skriva-räkna-garanti i förskoleklassen och lågstadiet till Lagrådet. Åtgärdsgarantin ska säkerställa att alla elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd får rätt stöd i rätt tid. Tidiga insatser är viktiga för barnens självkänsla och möjligheter och samtidigt effektiva. Det krävs mer omfattande insatser om de sätts in under de senare skolåren. Regeringen har även satsat på att stärka den specialpedagogiska kompetensen generellt i

skolan, en satsning som regeringen nu avser att förlänga t.o.m. 2020. Regeringen har också stärkt förskolan, bl.a. genom satsningen på mindre barngrupper som ger mer tid för varje barn. En översyn ska göras i syfte att öka nyanlända barns deltagande i förskolan. Regeringen föreslår en förstärkning och förlängning av Läslyftet.

Skolplikten ska förlängas

Alla barn har rätt att få en bra och likvärdig grund inför grundskolan. Genom tidiga insatser i förskoleklassen kan alla barn få stöd i sin utveckling och sitt lärande. Regeringen föreslår därför att skolplikten förlängs med ett år och blir tioårig, genom att förskoleklassen blir en obligatorisk skolform. När skolan kan räkna med att nå alla barn i förskoleklassen kan utbildningsperspektivet tydliggöras ytterligare, samtidigt som lärandet fortsatt ska utgå från en pedagogik som är anpassad till elevernas mognad och utvecklingsnivå. Detta är en naturlig utveckling efter att förskoleklassen 2016 fått ett eget avsnitt i läroplanerna, där förskoleklassens uppdrag, syfte och innehåll förtydligats och förstärkts. Regeringen föreslår vidare kompetensutvecklingsinsatser för förskolelärare samt lärare i förskoleklass och lågstadiet. Som framgått ovan införs dessutom en åtgärdsgaranti redan från förskoleklassen som säkerställer att alla elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd får rätt stöd i tid.

Bättre genomströmning och kvalitet i gymnasieskolan

Regeringens mål är att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. Regeringen satsar därför bl.a. på att göra yrkesprogrammen mer attraktiva genom att återinföra grundläggande behörighet till högskolan för elever på yrkesprogrammen och på att förbättra kvaliteten på introduktionsprogrammen. Redan i propositionen Vårändringsbudget för 2017 inledde regeringen arbetet med att stärka introduktionsprogrammen och satsade 150 miljoner kronor. Denna satsning förlängs och förstärks. Regeringen avser även att återkomma i frågan om ett återinförande av ett obligatoriskt estetiskt ämne i alla nationella program i gymnasieskolan.

Investeringar görs för ett attraktivt läraryrke

Lärarna är nyckeln till att höja elevernas kunskapsresultat. Efter många år av minskat

intresse för lärarutbildningen har söktrycket ökat under mandatperioden. Bristen på legitimerade och behöriga lärare är dock fortfarande ett stort problem. Regeringen har därför vidtagit en rad åtgärder. Sedan 2015 pågår en utbyggnad som uppgår till fler än 10 000 utbildningsplatser inom förskolläro- och lärarutbildningarna. Insatser genomförs för att underlätta vidareutbildning av obehöriga lärare och av högskoleutbildade som vill bli lärare. För att höja yrkets attraktivitet har regeringen sedan 2016 avsatt 3 miljarder kronor per år till höjda lärarlöner. Nu förstärker regeringen den kompletterande pedagogiska utbildningen för att möjliggöra för fler ämnesutbildade att söka sig till läraryrket.

Det är angeläget att mer stödpersonal anställs i skolorna för att förskollärare, lärare och annan personal ska få mer tid till det pedagogiska mötet med barn och elever. En informationsinsats ska därför genomföras för att uppmärksamma de möjligheter som i dag finns till subventionerade anställningar.

1.6 Sverige ska bli ett fossilfritt välfärdsland

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta till nästa generation. Genom att bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer visar Sverige globalt ledarskap. Det är en central del i det moderna samhällsbygget.

Samhällsbygget ska vara hållbart och fossilfritt

Klimatet är vår tids ödesfråga. Det är en ekonomisk och moralisk fråga att vår generation måste ta ansvar för att lämna en bättre och tryggare värld till kommande generationer. Effekterna av den globala uppvärmningen märks här och nu. Glaciärer och landisar smälter, samtidigt som antalet extrema väderhändelser ökar. Det behövs ett kraftfullt agerande för att inte undergräva möjligheterna för alla kommande generationer.

Sverige ska vara ett föregångsland och bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Minskad klimatpåverkan är på lång sikt förutsättningen för en utvecklad ekonomi och ett

ökat välbefinnande. Sedan 1990 har utsläppen av växthusgaser i Sverige minskat med 25 procent. Världen behöver länder som visar att det går att förena hållbar utveckling med välfärd och god konkurrenskraft. Genom att visa det ledarskapet kan Sverige få med sig fler länder i omställningen. Regeringen anser att en hållbar konsumtion har stor betydelse för både den enskilde konsumenten och samhället i stort. I strategin för hållbar konsumtion som presenterades i budgetpropositionen för 2017 tar regeringen fasta på behovet av de ökade kunskaperna om konsumtionens konsekvenser för enskilda, samhället och miljön.

Klimatavtalet från Paris är en milstolpe i det globala klimatarbetet. Avtalet slår bl.a. fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att länderna ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader.

Regeringen är pådrivande både inom FN-systemet och EU för att få det ramverk på plats som krävs för att fullgöra Parisavtalet, inte minst i förhandlingarna om EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) efter 2020. Den utformning av EU ETS som nu förhandlas mellan Europaparlamentet och rådet innebär en tydlig ambitionshöjning avseende utsläppsminskningarna och ett stärkande av prissignalen i handelssystemet. Regeringen kommer även fortsatt att verka för att minska det totala utsläppsutrymmet i EU ETS.

Sverige inför ett klimatpolitiskt ramverk

Riksdagen beslutade i juni 2017 om ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige som består av en klimatlag, nya klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Ramverket baseras på överenskommelsen inom den parlamentariska Miljömålsberedningen och är central för klimatpolitiken.

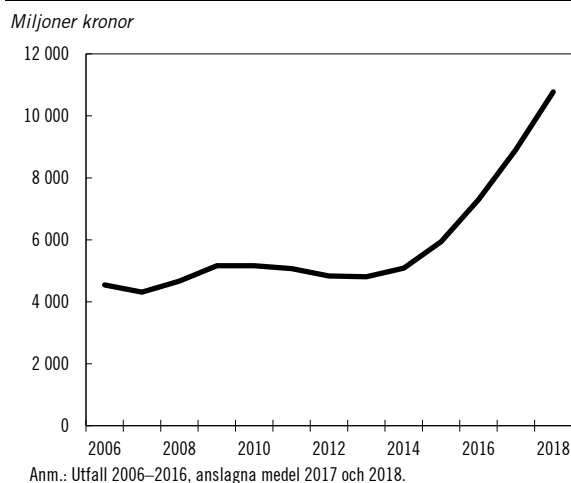
Lagen innehåller grundläggande bestämmelser om regeringens klimatpolitiska arbete, såsom att det ska bedrivas på ett sätt som ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka. Lagen träder i kraft den 1 januari 2018. Det långsiktiga klimatmålet innebär att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990. För att nå nettonollutsläpp får kompletterande åtgärder, exempelvis ökade upptag av koldioxid i skog och mark samt investeringar i andra länder,

tillgodoräknas. Som etappmål bör utsläppen i den sektor som inte omfattas av EU ETS senast 2030 vara minst 63 procent lägre än 1990 och senast 2040 minst 75 procent lägre. För transportsektorn finns ett etappmål som anger att utsläppen från inrikes transporter (förutom inrikes luftfart som ingår i EU ETS) senast 2030 ska ha minskat med minst 70 procent jämfört med 2010. Det klimatpolitiska rådet ska bistå regeringen med en oberoende utvärdering av om den samlade politik som regeringen lägger fram är förenlig med klimatmålen.

Klimatarbetet ska förstärkas ytterligare

Sedan tillträdet hösten 2014 har regeringen genomfört de största satsningarna på miljö och klimat i svensk historia. Under mandatperioden har regeringen därmed lagt grunden för den snabba klimatomställning som krävs för att uppnå långsiktigt hållbara utsläppsnivåer. Regeringens politik får tydlig effekt. Naturvårdsverkets prognoser visar att avståndet till att uppnå Sveriges klimatmål med enbart inhemska åtgärder till 2020 har minskat betydligt. Regeringen har tagit stora kliv mot att nå målet enbart genom nationella insatser. I denna proposition tar regeringen ytterligare steg för att uppnå de nya ambitiösa klimatmålen. Klimatsatsningarna för 2018 som regeringen föreslår i denna proposition uppgår till 2,67 miljarder kronor. Totalt är medlen för klimat- och miljöpolitiken inom utgiftsområde 20 drygt 120 procent högre 2018 än genomsnittet 2006–2014 (se diagram 1.9).

Diagram 1.9 Medel för klimat- och miljöpolitiken

För att stimulera klimatarbetet på lokal och regional nivå förstärker och förlänger regeringen Klimatklivet för stöd till kostnadseffektiva

klimatinvesteringar. År 2020 uppgår förstärkningen till 2,3 miljarder kronor. Som stöd till processindustrins omställning föreslår regeringen ett stöd till innovativa projekt och ny teknik som syftar till att minska processindustrins utsläpp av växthusgaser – Industriklivet. För detta avsätts 300 miljoner kronor årligen. Regeringens stora klimatpaket stödjer omställning i hela Sverige och innehåller utöver ovan nämnda satsningar även en satsning på internationella klimatinvesteringar, insatser för stärkt klimatanpassning, samt en förlängd och utvecklad satsning på lokal och regional kapacitetsutveckling för energi- och klimatomställning.

Fossilfria transporter och resor ska främjas

Transportsektorn står för en tredjedel av utsläppen av växthusgaser i Sverige. Minskade utsläpp från transportsektorn är därför avgörande för att nå de långsiktiga klimatmålen. Regeringens ambition är att fossila bränslen ska fasas ut från transportsektorn. Drift och underhåll samt investeringar i tåginfrastruktur ökar avsevärt.

För att bidra i omställningen av vägtrafiken till fordon med lägre utsläpp av koldioxid föreslår regeringen att ett bonus–malus-system för nya lätta fordon införs fr.o.m. den 1 juli 2018, med bonus för fordon med låga utsläpp och höjd fordonsskatt för de med höga utsläpp. Det innebär väsentligt starkare drivkrafter än i dagens fordonsskattesystem. En viktig del i insatserna för att nå en fossilfri fordonsflotta är att skapa långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel. Regeringen föreslår Bränslebytet, en reform bestående av ett reduktionspliktssystem som i kombination med ändrade skatteregler syftar till att minska utsläpp från bensin och dieselbränslen genom ökad inblandning av biodrivmedel.

En skatt på flygresor införs för att bidra till att Sverige ska bli en av världens första fossilfria välfärdsnationer. Flyget beläggs i dag, till skillnad från andra trafikslag, inte med bränsleskatt eller andra miljöskatter. Flyg som startar eller landar utanför EES omfattas inte heller av EU ETS. För att säkerställa att skatten inte innebär ökade driftunderskott vid icke-statliga flygplatser i Norrland tillförs ytterligare medel för detta ändamål. Ansvaret för driften och finansieringen av de tio statliga flygplatserna i det nationella basutbudet, bland andra Visby Airport på

Gotland, ligger inom ramen för Swedavia AB:s uppdrag.

För att ytterligare öka andelen fossilfria resor i samhället satsar regeringen 350 miljoner kronor per år under tre år på en elfordonspremie, där stöd ges till privatpersoner vid inköp av elcyklar och elmopeder m.m.

Förutsättningarna skiljer sig i grunden mellan stad och land. Allt fler stadsbor kan välja bort bilen. På landsbygden är däremot bilen en nödvändighet. Med bilar som går på el eller biodrivmedel till överkomliga priser kan vi komma ifrån att beroende av bil betyder att man därmed är beroende av olja.

Regeringen avser att ge kommuner möjlighet att minska utsläppen från transporter genom bestämmelser om miljözoner för lätta fordon. Regeringen kommer att låta utreda åtgärder som ökar efterlevnadsgraden av miljözonerna.

Regeringen gör i denna proposition även en treårig satsning på hållbara transporter, som bl.a. innehåller stöd till hemmaladdare, laddpunkter

längs det statliga vägnätet och ett särskilt eco-bonus-system för överflyttning av gods från väg till sjöfart. Dessutom föreslår regeringen, i linje med inriktningen i reformen Smart industri, satsningar på elektrifiering av fordonsparken och på biogas som riktar sig mot fordonsindustrin. Denna satsning sker i samverkan med näringsliv och akademi.

Regeringen förstärker också satsningar på produktion av biogas genom att förlänga den höjda budgeten för metanreduceringsersättningen till att även omfatta 2020.

Regeringen kommer att se över det nuvarande systemet för reseavdrag – något som den parlamentariska landsbygdskommittén också föreslagit. Syftet är att i högre grad gynna resor med låga utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar, bidra till klimatmålet för transportsektorn 2030 och minska skattefelet kopplat till reseavdragen.

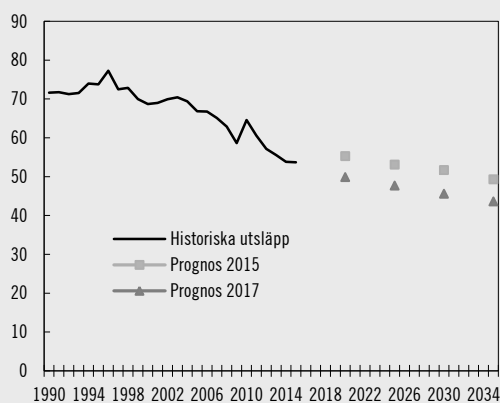
Utsläppsgapet minskar

Riksdagen har antagit ett etappmål om att klimatutsläppen ska minska med 40 procent till 2020 jämfört med 1990. Enligt det beslutade målet kan delar av dessa minskningar ske i Sverige och en tredjedel i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som CDM (Clean Development Mechanism). Den förra regeringens inriktning var att en tredjedel av minskningen skulle kunna ske med hjälp av sådana internationella utsläppskrediter. Regeringens ambition är att målet i stället så långt som möjligt ska nås genom nationella insatser.

Bedömningen när regeringen tillträdde var att utsläppen behöver minska med ytterligare 4 miljoner ton koldioxidekvivalenter till 2020 för att kunna nå etappmålet genom nationella åtgärder. Enligt Naturvårdsverkets uppskattning återstår nu en minskning på knappt en miljon ton koldioxidekvivalenter till 2020. Det indikerar att gapet till att nå målet med enbart nationella utsläppsminskningar har minskat med mer än 75 procent jämfört med när regeringen tillträdde. Som framgår av diagram 1.10. har även Naturvårdsverkets senaste prognos för framtida utsläpp justerats ner sedan regeringen tillträdde.

Diagram 1.10 Nationella utsläpp och prognoser

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

Källa: Naturvårdsverket.

Anm.: Historiska utsläpp avser Sveriges totala nationella utsläpp exkl. utrikes transporter och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF). De historiska utsläppen räknas om årligen, här återges de historiska utsläpp som användes när 2017 års scenario togs fram.

Stöd till klimatarbetet på lokal och regional nivå genom Klimatklivet, supermiljöbilspremien, elbusspremien, och metanreduceringsersättningen inom jordbruket är några av de satsningar som har bidragit till att minska de inhemska utsläppen. Även höjningen av energi- och koldioxidskatterna samt nedsättning och

undantag av skatt för biobränslen har bidragit till att reducera utsläppen från bl.a. transportsektorn, fjärrvärme och industrin utanför EU ETS.

Naturvårdsverkets senaste prognos bygger på styrmedel som var i bruk den 30 juni 2016 och visar att målet är möjligt att uppnå genom nationella klimatåtgärder. För att nå det nya etappmålet till 2030, som fastslagits i det klimatpolitiska ramverket och innebär att utsläppen ska minska med 63 procent jämfört med 1990, bedömer regeringen emellertid att det behövs ytterligare utsläppsminskningar om 13–17 miljoner ton koldioxidekvivalenter jämfört med dagens nivåer. Regeringen har därför tagit flera initiativ under 2016 och 2017 för att utsläppen ska minska snabbare än tidigare.

Många av förslagen avser transportsektorn, som i dagsläget står för närmare hälften av utsläppen utanför EU ETS. Tre konkreta exempel är förslagen om ett reduktionsplikt-system för ökad inblandning av hållbara biodrivmedel, ett bonus-malus-system för lätta fordon som ger en bonus till köpare av fordon med låga klimatutsläpp och en höjd fordonsskatt för fordon med höga klimatutsläpp, samt en skatt på flygresor. Andra förslag omfattar bl.a. ändrad beräkning av bilförmån, indexering och höjning av energi- och koldioxidskatterna, en premie vid köp av elfordon, satsningar på hemmaladdare och laddpunkter längs det statliga vägnätet, satsningar på elektrifiering av fordonsparken och biogas samt stöd för överflyttning av gods från väg till sjöfart (eco-bonus).

Regeringen föreslår även en rad åtgärder för att minska utsläppen i andra sektorer. Några exempel är stöd till industrin för att minska sina processutsläpp (Industriklivet), en förstärkning av Klimatklivet, åtgärder för energieffektivisering och -rådgivning, investeringsstöd för solceller och kunskapsatsningar. Totalt satsar regeringen i denna proposition över 10 miljarder kronor under perioden 2018–2020 på klimatet på budgetens utgiftssida.

Energisystemet ska bli mer hållbart

Sverige ska ha ett robust elsystem, med en hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser. Energiöverenskommelsen omfattar ett mål om 100 procent förnybar elproduktion 2040 samt ett mål om 50 procent effektivare energianvändning 2030 jämfört med 2005. Regeringen fortsätter arbetet med att genomföra överenskommelsen. I denna proposition satsar regeringen totalt 125 miljoner kronor under 2018–2020 på ett nytt program för energieffektivisering i industrin och 70 miljoner kronor årligen från 2018 för stöd till kommuner för att underlätta för vindkraftsetableringar.

Regeringen förstärker också resurserna till de kommunala energi- och klimatrådgivarna, som har en viktig roll för att se över den totala energianvändningen i hushållen.

Förstärkt solcellssatsning

Regeringen vill öka produktionen av el från solceller och avsätter därför ytterligare ca 2 miljarder kronor totalt över tre år för att utöka och förlänga investeringsstödet för solceller. Regeringens bedömning är att stödnivån bör höjas till 30 procent för alla stödmottagare, från dagens 20 procent för hushåll. Åtgärder ska vidtas för att öka intresset för stödet, främst bland privatpersoner, och för att effektivisera stödgivningen. Då det uppstått köer i systemet kommer stödets utformning och ansökningsförfarande att ses över, i syfte att de ska förenklas. Regeringen kommer att bl.a. utreda förutsättningarna för och lämpligheten i att låta fler andelsägare av förnybar elproduktion få del av skattereduktionen för mikroproduktion av förnybar el.

Miljöarbetet ska förstärkas

Regeringens ambition är att miljömålen ska nås. Miljömålssystemet är det svenska genomförandet av de miljömässiga delarna av Agenda 2030. Systemet fortsätter under året att utvecklas med nya etappmål.

Sedan tillträdet hösten 2014 har regeringen kraftigt förstärkt resurserna till miljöområdet samt höjt ambitionerna för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. En direkt följd av detta är markant ökade investeringar i skydd av värdefull skog och marina områden, hundratals

nya naturreservat samt rustade vandringsleder. En betydande areal har tillförts Natura 2000-nätverket. Sverige har nu nått arealmålet inom etappmålet om att skydda minst 10 procent av de marina områdena genom att öka från 6,7 procent skyddade områden till 13,6 procent på bara ett år. Dessutom har regeringen gjort satsningar på en giftfri vardag. Det innebär bl.a. att det har blivit lättare för kommuner att ställa krav på giftfrihet vid inköp till skolor och förskolor. I denna proposition höjer regeringen ambitionen ytterligare, t.ex. genom insatser för att förbättra havs- och vattenmiljön inom satsningen Rent hav.

Marint skräp är ett av vår tids största miljöproblem. Nästan 13 miljoner ton skräp hamnar i haven varje år, varav det mesta är plast. Regeringen avsätter drygt 100 miljoner kronor per år fram till 2020 för att minska mängden plast som hamnar i haven och i vår natur, hitta nya material som kan användas i stället för plast och samla upp den plast som hamnat fel.

De låga grundvattennivåerna 2016 och 2017 ger en föraning om en framtid där vattenbrist och torka kan bli allt vanligare. Regeringen föreslår därför satsningar på att restaurera och anlägga våtmarker, fördjupa kartläggningen av våra grundvattenresurser samt utveckla länsstyrelsernas arbete med skydd av dricksvatten.

Regeringen föreslår att medel avsätts för att bl.a. minska förekomsten av miljögifter, minska övergödningen och stärka det marina områdeskyddet för att bidra till att bevara marin biologisk mångfald. Sammantaget uppgår satsningarna på Rent hav till över 2 miljarder kronor 2018–2020.

För att bidra till att uppnå miljö kvalitetsmålet Levande skogar kommer en satsning på nyckelbiotopsinventering i hela landet att genomföras. Årligen avsätts 250 miljoner kronor under 10 år för att kunna ersätta skogsägare med nyckelbiotopsrika brukningsenheter.

En hållbar stadsutveckling är viktig för att lösa många av klimat- och miljöutmaningarna och kan även bidra till att förbättra människors hälsa. Regeringen vill stärka förutsättningarna för att städerna ska utvecklas till hållbara, hälsosamma och trygga platser. Därför inrättas ett speciellt investeringsstöd för gröna städer fr.o.m. 2018. Regeringen avser att under hösten 2017 presentera en sammanhållen politik för hållbar stadsutveckling.

Det finns ett allt större intresse för att hyra, leasa och att köpa begagnat. Det skapas också affärsmodeller för en cirkulär ekonomi som bygger produkter av hög kvalitet med en lång livslängd och som kan repareras eller materialåtervinnas. Regeringen avser att verka för cirkulär ekonomi och tillsätter en delegation i detta syfte. Sverige verkar för en öppen, fri och rättvis handel.

1.7 Vården ska stärkas

Det gemensamma samhällsbygget ska fortsätta och den generella vården utvecklas. Alla ska bidra efter förmåga och alla ska få ta del av det växande välståndet. En väl utformad gemensamt finansierad generell vård främjar en god ekonomisk utveckling, samtidigt som den jämnar ut livsvillkoren och bidrar till en ökad jämställdhet. Den generella vården är en helt central del i den svenska modellen. En väl utbyggd barn- och äldreomsorg av god kvalitet är central för kvinnors livsvillkor.

Vård, skola och omsorg tillförs över 35 miljarder kronor

Den gemensamt finansierade vården bidrar till god ekonomisk utveckling. Nu växer Sverige, ekonomiskt och med fler invånare. Att kvinnor och män lever längre och att fler barn föds är mycket positivt. Samtidigt gör den demografiska utvecklingen med en växande befolkning, särskilt fler barn och äldre, att behoven av vårdtjänster ökar (se fördjupningsrutan Den demografiska utvecklingen kräver ökade resurser till vården). Regeringens satsning på ökad bemanning i äldreomsorgen fortsätter 2018. Den förra regeringen prioriterade sänkta skatter framför att möta dessa utmaningar med tillräckliga investeringar i vården.

Regeringens ansvarsfulla finanspolitik har skapat överskott i de offentliga finanserna. Det utrymme som en växande ekonomi skapar gör det möjligt att ge kommuner och landsting bättre förutsättningar att möta de större utmaningar de nu ställs inför. Regeringen har redan tidigare presenterat tillskott till vården i kommuner och landsting. De samlade vårdssatsningarna under mandatperioden har bidragit

till att sysselsättningen inom den kommunfinansierade sektorn har ökat starkt de senaste åren. Satsningarna motsvarar kostnaderna för att anställa nästan 50 000 personer i vårdssektorn.

För att möta det ökande behovet av vårdtjänster föreslår regeringen i denna proposition förstärkta resurser till skolan, vården och omsorgen. Drygt 2 miljarder kronor avsätts till skolan med fokus på att i större utsträckning än tidigare fördela resurser utifrån elevernas socioekonomiska bakgrund. Dessutom föreslås att närmare 5,5 miljarder kronor satsas på att stimulera utvecklingen av tillgänglighet och arbetsmiljö i vården. Förstärkningarna innebär att regeringen 2018 avsätter över 35 miljarder kronor mer till vård, skola och omsorg jämfört med 2014.

Utöver detta avsätter regeringen 5 miljarder kronor 2019 och ytterligare 5 miljarder kronor 2020 för att permanent höja det generella statsbidraget till kommunerna. Tillskotten till vården i kommunsektorn minskar behovet av att höja kommunalskatterna och skära ned i verksamheter, samtidigt som de ger kommuner och landsting förutsättningar att utveckla den generella vårdens verksamheter.

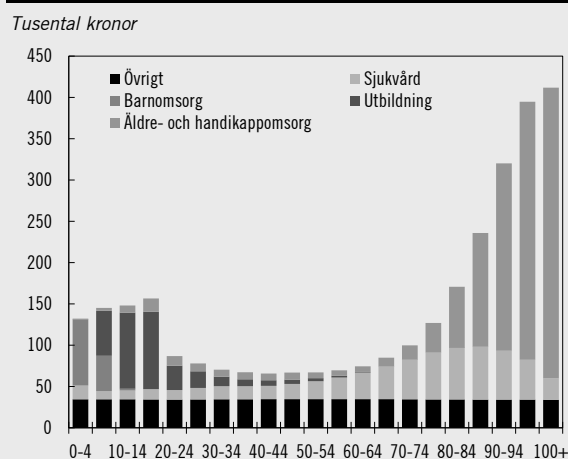
Vinstjakten som incitament hör inte hemma i vårdssektorn. Resurserna till vården ska komma brukarna, eleverna och barnen till del. Inom vården bygger systemet på en solidarisk finansiering och tilldelning utifrån behov. Ersättningen till de privata aktörerna bestäms inte av brukarnas betalningsvilja. De privata aktörerna inom vården verkar alltså på en kvasimarknad. Vinstjakten måste få ett slut. Regeringen avser att i mars 2018 lägga fram en proposition till riksdagen utifrån betänkandet Ordning och reda i vården (SOU 2016:78). Propositionen kommer bl.a. innefatta förslag om vinstbegränsning och tillståndsplikt.

Den demografiska utvecklingen kräver ökade resurser till välfärden

Det är positivt att folk lever längre och att födelsetalen är höga. Samtidigt skapar en växande andel barn och äldre i befolkningen utmaningar för kommunsektorn det kommande decenniet. Även med ökad effektivitet i de kommunala verksamheterna kommer det att krävas statliga tillskott för att motverka kraftiga kommunalskattehöjningar och nedskärningar inom välfärden.

De skattefinansierade tjänsterna inom vården, skolan och omsorgen utnyttjas inte i samma utsträckning i alla åldrar. Diagram 1.11 visar de genomsnittliga utgifterna för olika åldersgrupper aggregerat till fem olika ändamål. Den genomsnittliga årliga konsumtionsutgiften för barn och ungdomar upp till 19 år är ca 150 000 kronor per år. Utgifterna sjunker sedan för att åter stiga snabbt för dem som är 75 år och äldre.

Diagram 1.11 Offentlig konsumtion per capita och ålder 2014

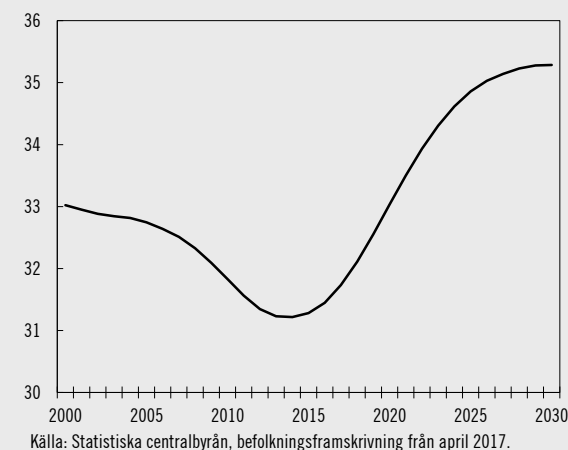

Personer i förvärsaktiv ålder är de som i minst utsträckning använder välfärdstjänster, samtidigt som de bidrar mest till finansieringen av välfärden genom skattebetalningar. Fler barn och äldre ökar med andra ord behovet av offentlig konsumtion, medan fler personer i yrkesverksam ålder ökar skatteinkomsterna som ger mer resurser till välfärden. Diagram 1.12 visar att andelen unga och äldre kommer att öka de kommande decennierna, enligt Statistiska centralbyråns prognos. Denna andel skulle dock öka ännu mer om Sverige inte hade haft en nettoinvandring. Eftersom de flesta som kommer till Sverige är under 30 år kommer andelen av befolkningen i förvärsaktiv ålder att

bli större de kommande decennierna än om Sverige inte haft en nettoinvandring. Mellan 2017 och 2022 ökar antalet unga upp t.o.m. 19 år och antalet personer som är 75 år och äldre tillsammans tre gånger mer än antalet personer ökar i åldern 20–74 år. Andelen unga och äldre fortsätter öka även efter 2022. Utvecklingen ökar trycket på kommuner och landsting som står för de flesta av välfärdstjänsterna. Det kommunala skatteunderlagets tillväxt förväntas inte öka skatteinkomsterna i samma utsträckning som utgifterna växer. För att motverka kommunala skattehöjningar och nedskärningar inom välfärden behövs därför extra statliga tillskott till kommunsektorn de kommande åren.

Diagram 1.12 Andel unga och äldre

Andel av befolkningen som är 0–19 år eller över 74 år, procent

Vården ska vara trygg, behovsanpassad och jämlik i hela landet

Att hälso- och sjukvård av god kvalitet finns tillgänglig när man behöver den är en viktig faktor för trygga och jämlika livsvillkor. Regeringen har under våren 2017 aviserat flera satsningar för att avhjälpa personalbrister och ge förutsättningar för en mer jämlik vård i hela landet.

I propositionen Vårändringsbudget för 2017 avsattes medel för att bl.a. ytterligare förstärka regeringens satsning på förlossningsvården, där det finns omfattande utmaningar avseende bemanning och tillgänglighet. Regeringen föreslår nu att förlossningsvården tillförs 1 miljard kronor och att satsningen förlängs till 2022. Satsningen på kvinnors hälsa fortsätter genom att livmoderhalscancerscreening i form av gynekologisk cellprovstagning föreslås vara avgiftsfri fr.o.m. 2018. Barnhälsovården ges ett resurstillskott för att vaccination mot rotavirus ska bli avgiftsfri och för en riktad tillgänglighetssatsning med bl.a. uppsökande verksamhet. Den växande psykiska ohälsan behöver bemötas med ytterligare åtgärder. Regeringen genomför därför en utökad satsning om totalt ca 3 miljarder kronor t.o.m. 2020 på psykisk hälsa och psykiatri. För att främja en god tandhälsa och stimulera regelbundna tandvårdsbesök i hela befolkningen föreslår regeringen att det allmänna tandvårdsbidraget dubbleras fr.o.m. den 15 april 2018.

Regeringen satsar 1 miljard kronor per år 2018–2021 för att rätt vård ska ges i rätt tid. Genom patientmiljarden ska köerna i primärvården kortas och samordningen mellan olika delar av vården förbättras, samtidigt som den medicinska kvaliteten bibehålls. Vårdgarantin i primärvården ska skärpas så att en medicinsk bedömning kan ges snabbare än i dag. Samtidigt utvidgas försöksverksamheten med patientkontrakt till hela landet, för att säkerställa att patienter får en samordnad plan med information om planerade vårdinsatser och att dessa ges inom rimlig tid. Detta är särskilt viktigt för patienter med komplexa behov och många vårdkontakter. Genom samverkan mellan vårdgivare samt mellan landsting och kommun ska vårdens övergångar samordnas och säkras.

Svensk hälso- och sjukvård håller en hög kvalitet, men på vissa håll råder det brist på arbetskraft. Personalbrist och en ansträngd arbetsmiljö gör det svårt att skapa en trygg och

säker vård för patienten. Regeringen föreslår därför att de befintliga satsningarna på sjukvårdens personal förstärks fr.o.m. 2018 med 2 miljarder kronor. Medlen ska användas för att förbättra personalsituationen och utveckla vårdens verksamheter genom förbättrade arbetsvillkor, kompetensutveckling, ökad bemanning och utvecklade arbetssätt. Därigenom får personal mer tid för patienterna. Regeringen föreslår också en utbyggnad av läkarutbildningen. Sedan 2015 pågår en utbyggnad av utbildningarna till barnmorska, sjuksköterska och specialistsjuksköterska. Sammantaget ökar resurserna till sjukvården med närmare 5,5 miljarder kronor jämfört med tillskotten i budgetpropositionen för 2017.

Barnbidraget höjs

Den ekonomiska familjepolitiken är en grundläggande del av den svenska modellen. De bärande principerna för regeringens familjepolitik är en generell välfärd som omfattar alla, ett jämställt föräldraskap och barnets bästa i fokus. Till detta kommer familjepolitikens omfördelade effekter för att öka jämlikheten och jämställdheten och minska klyftorna. Det växande väståndet ska komma alla till del. Inom familjepolitiken har regeringen bl.a. höjt underhållsstödet, flerbarnstillägget och föräldrapenningen.

Denna proposition innehåller ett flertal förslag för att förbättra villkoren för familjer med barn. Barnbidragets grundbelopp har varit oförändrat sedan 2006. Regeringen föreslår därför att barnbidraget höjs med 200 kronor i månaden fr.o.m. mars 2018. Även studiebidraget inom studiehjälpen för bl.a. gymnasieelever höjs med samma belopp. Regeringen föreslår också en höjning av underhållsstödet för äldre barn.

Barn och unga får bättre förutsättningar

I denna proposition görs en stor satsning på skolan (se avsnitt 1.5). Den utökade satsningen på psykisk hälsa och psykiatri som beskrivs ovan innebär bl.a. en satsning på barn- och ungdomspsykiatri. Därtill föreslås en satsning på lovaktiviteter för barn och en satsning för att möjliggöra för kommuner att erbjuda avgiftsfri

simskola för barn. Avgiftsfri kollektivtrafik införs för skolungdomar under sommarlovet.

Situationen inom socialtjänsten är fortsatt ansträngd. Vidare är psykisk ohälsa bland barn och unga ett samhällsproblem. Regeringen avsätter därför 250 miljoner kronor till den sociala barn- och ungdomsvården.

Skatteklyftan mellan pensionärer och löntagare ska avskaffas

Pensionärer har rätt till ekonomisk trygghet under sin ålderdom. De flesta pensionärer har ett långt yrkesliv bakom sig och har bidragit till att bygga vår välfärd. En konsekvens av de jobbskatteavdrag som infördes av den förra regeringen är att pension i flera fall beskattas hårdare än lön. Det är både principiellt fel och fördelningspolitiskt dåligt. Den orättvisa skillnaden i beskattning ska avskaffas. Regeringen avser att sluta klyftan i beskattning fullt ut till 2020. För 2018 föreslås att skatten sänks så att klyftan sluts för inkomster upp till ca 17 000 kronor i månaden. Skatten sänks även för äldre med inkomster upp till ca 35 000 kronor i månaden.

Bostadstillägget har en stor betydelse för att minska den ekonomiska utsattheten bland såväl pensionärer som personer med sjuk- och aktivitetsersättning. Regeringen har därför tidigare höjt ersättningsgraden i bostadstillägget. Regeringen föreslår nu ytterligare förstärkningar av bostadstillägget, med dels en höjd ersättningsgrad upp till nuvarande boendekostnadstak, dels en ny ersättningsnivå upp till ett högre tak för boendekostnaden.

Sjuk- och aktivitetsersättningen stärks

Personer som har sin försörjning från sjukersättning får varken jobbskatteavdrag eller det förhöjda grundavdraget för äldre. De har ofta en långvarig låg ekonomisk standard. Detsamma gäller för dem med aktivitetsersättning. För att förbättra situationen för dessa personer föreslår regeringen att en skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning införs fr.o.m. 2018. Dessutom föreslås garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen höjas fr.o.m. den 1 juli 2018.

Sjukförsäkringen ska värnas

Allmänna socialförsäkringar är en central del i den svenska modellen. De har under lång tid bidragit till att skapa trygghet och motverka ekonomisk utsatthet. Sjukförsäkringen ska skydda mot inkomstbortfall när arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom. Återgång i arbete ska stödjas. Inkomstbortfallsprincipen i försäkringen har dock försvagats i takt med att de reala inkomsterna har ökat, samtidigt som taket för vilken ersättning som högst kan utgå under en längre period varit oförändrat. Regeringen föreslår därför att taket i sjukförsäkringen höjs från 7,5 till 8 prisbasbelopp fr.o.m. den 1 juli 2018. Det är viktigt att en försäkringsmässig och rättssäker tillämpning av sjukförsäkringen kombineras med ett bra stöd för individen i de olika skedena i sjukskrivningsprocessen.

Fusk med skatter och bidrag ska motverkas

Det ska vara ordning och reda i välfärdsystemen. Att stöd bara går till dem som har rätt till det är en förutsättning för tilliten till våra gemensamma trygghetssystem. Regeringen har därför sett över regelverk, tillsatt utredningar och genom sina myndigheter verkat för att stöd ska användas till det de är avsedda för och inte utbetalas till oseriösa aktörer eller kriminella. Regeringen avser att fortsätta detta arbete.

Regeringen avser att återkomma till behovet av skärpningar i bidragsbrottslagen och lagen om underrättelseskyldighet. Det kan t.ex. finnas anledning att utvidga den underrättelseskyldighet som finns för främst myndigheter när det finns anledning att misstänka felaktiga utbetalningar till enskilda som går via företag. I betänkandet Kvalificerad välfärdsbrottslighet (SOU 2017:37) anses att det finns skäl att se över Bolagsverkets uppdrag i syfte att stärka dess roll i det brottsförebyggande arbetet. Regeringen avser att analysera vidare om utbetalningarna i välfärdsystemet kan samordnas. Att myndigheter har möjlighet att utbyta information mellan sig är en annan åtgärd som kan förbättra kontrollverksamheten. Utöver att motverka fusk och bedrägerier kan en förbättrad kontrollverksamhet även bidra till att förhindra t.ex. penningtvätt och terrorfinansiering. Terrorist-

organisationer och enskilda med koppling till terrorism hittar nya och fler tillvägagångssätt för att finansiera sin verksamhet. Det kräver att myndigheterna kontinuerligt uppmärksammar risker och identifierar motåtgärder.

Kvaliteten i olika register och i hanteringen vid utfärdande av identitetshandlingar ska höjas. Centrala studiestödsnämnden får ökade resurser bl.a. för att återbetalningen av obetalda studieskulder bland utlandsbosatta ska öka. Regeringen kommer också att skärpa insatserna mot s.k. fordonsmålvakter.

Ett välfungerande skattesystem där var och en gör rätt för sig är en förutsättning för den svenska modellen och vår skattefinansierade välfärd. Regeringen fortsätter arbetet mot skattefusk och skatteundandragande och aviserar ett antal åtgärder i denna proposition, bl.a. att utöka kravet på att föra personalliggare till att omfatta fler verksamheter. Regeringen kommer även att se över F-skattesystemet för att bekämpa skattefusk och skatteundandragande. Dessutom kommer regeringen att se över bestämmelsen om att skattetillägg inte får tas ut vid rättelser på eget initiativ.

Kulturen ska vara tillgänglig för alla

Regeringen anser att människor i alla delar av landet ska ha möjlighet att både utöva och ta del av konst och kultur. I denna proposition lämnar regeringen därför flera betydande förslag i syfte att skapa bättre villkor för kulturskapare och öka tillgängligheten till kultur. En stark och oberoende kultursektor är en viktig del av en välfungerande demokrati. Mot den bakgrunden genomför regeringen en satsning för att förbättra förutsättningarna för den fria konsten i hela landet. Stipendier och ersättningar till konstnärer utökas. Medlen till fria grupper inom scenkonstområdet förstärks och stödet till bild- och formområdet ökas. Även stöden till konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön samt till litteratur- och kulturtidskrifter höjs. Totalt avsätts 115 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2018. För att förbättra förutsättningarna att rekrytera lärare till kulturskolan föreslår regeringen en permanent satsning på ett kulturskolekliv för fler utbildningsplatser, fortbildningsinsatser m.m.

Regeringen verkar även för ett högt och mer jämlikt valdeltagande. Det är viktigt att valdeltaga-

andet ökar i de grupper som i mindre utsträckning än andra röstar, såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning. Det är angeläget att valdeltagandet ökar i socioekonomiskt svaga områden där valdeltagandet är särskilt lågt enligt Statistiska centralbyråns analyser. Vidare anser regeringen att en mångfald av fria medier i hela landet är en förutsättning för en väl fungerande demokrati. I denna proposition finns därför förslag som syftar till att skapa bättre tillgång till kvalitetsjournalistik oavsett var i Sverige man bor. Regeringen föreslår även att reklamskatten för dagspressen (annonser i periodiska publikationer som inte utgör annonsblad, katalog eller program) ska slopas fr.o.m. 2018. Regeringen avser 2018 återkomma med förslag om ett moderniserat stöd till medier med utgångspunkt i Medieutredningens slutbetänkande (SOU 2016:80).

Över tid har antalet folkbibliotek och biblioteksfilialer minskat, vilket är en oroväckande trend som inte minst drabbar människor som lever på landsbygden. Regeringen gör därför en kraftfull satsning om 250 miljoner kronor per år 2018–2020 för att öka tillgängligheten till biblioteksverksamhet i hela landet.

1.8 Sverige ska vara tryggt

Sverige ska vara ett land där alla kan vara trygga oavsett var de bor. För regeringen är det centralt att fler brott förhindras och att fler brott klaras upp. Det gäller vardagsbrott, grövre brott och brottslighet som utgör ett hot mot det demokratiska samhället, som organiserad brottslighet, terrorism och hatbrott. Terrorism hotar människors liv och trygghet, internationell fred och säkerhet, nationell säkerhet och våra grundläggande fri- och rättigheter. Hela samhället måste arbeta mot terrorismen, dess grundorsaker samt motverka dess driv- och dragningskrafter.

Ojämlika livsvillkor mellan människor och segregation mellan bostadsområden riskerar att skada samhörighet och tillit bland medborgarna. Det kan leda till minskad trygghet, ökat utanförskap och minskat förtroende för samhälleliga institutioner. Stora framtidsinvesteringar och reformer för ekonomisk jämlikhet ökar tilliten och sammanhållningen och kan därmed motverka rädsla och rasism. För att skapa ett tryggt samhälle behövs därför såväl en aktiv och inklu-

derande välfärdspolitik som ett strategiskt och målmedvetet brottsförebyggande och brottsbekämpande arbete. Regeringen bekämpar både brott och brottens orsaker.

Det säkerhetspolitiska läget i omvärlden har försämrats över tid, inte minst i Sveriges närområde. Regeringen stärker därför totalförsvarets förmåga, samt fördjupar samverkan med andra länder och organisationer för ökad säkerhet.

Tryggheten ska öka i hela landet

Polismyndigheten står inför flera krävande utmaningar. Polisen ska finnas närmare medborgarna i hela landet och stärka sin förmåga att kunna motverka brottslighet. Utredningsverksamheten behöver fortsatt stärkas och utvecklas, liksom bekämpningen av den organiserade brottsligheten och det dödliga våldet. Den nationella säkerhetsstrategin och strategin mot terrorism ställer också ökade krav på Polismyndigheten. För att öka tryggheten och bekämpa den alltmer komplexa brottsligheten behövs det fler poliser och civilanställda i Polismyndigheten. Polisen behöver även stärka arbetet mot miljö- och arbetsmiljöbrott. Regeringen förstärker därför resurserna till myndigheten med 7,1 miljarder kronor under perioden 2018–2020. Regeringen föreslår också tillskott till Säkerhetspolisen för att bl.a. förstärka arbetet med kontraterrorism och säkerhetsskydd. Regeringen föreslår vidare att Trafikverket tillförs resurser för att öka tryggheten och säkerheten på järnvägsstationer.

Regeringen föreslår också ökade resurser till Kriminalvården, bl.a. för att möjliggöra en långsiktig utveckling av myndighetens återfallsförebyggande arbete samt isoleringsbrytande åtgärder.

Ett nationellt centrum mot våldsbejakande extremism inrättas vid Brottsförebyggande rådet. Centret ska bl.a. bidra till förstärkta nationella insatser och ge stöd till lokala aktörer i arbetet mot våld och terrorism samt vad gäller återvändande terroriststridande.

Sverige ska vara ett land som är tryggt för såväl kvinnor som män. Den nya jämställdhetsmyndigheten som inleder sitt arbete i januari 2018 blir central för hela jämställdhetspolitikens genomförande. Regeringen avsätter också

resurser för förstärkta insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Det är av stor betydelse att kunna säkerställa en långsiktigt hållbar och väl fungerande nationell alarmeringstjänst. Regeringen föreslår därför ett tillskott till SOS Alarm för 2018–2020.

Statens institutionsstyrelse har under de senaste tre åren haft en hög efterfrågan på platser inom framför allt ungdomsvården, men även inom missbruksvården. Regeringen föreslår att medel tillförs för att skapa förutsättningar för myndigheten att utöka antalet vårdplatser.

Såväl privatpersoner som företag och myndigheter är beroende av välfungerande it. Regeringen arbetar kontinuerligt med att ge goda förutsättningar för myndigheternas it-utveckling och informationssäkerhetsarbete. Regeringen föreslår därför att Myndigheten för samhällskydd och beredskap får ytterligare medel för att stärka myndighetens arbete med informations-säkerhet. Som en del i arbetet har regeringen gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att lämna förslag till en förvaltningsmodell för skyddade it-utrymmen för offentliga aktörer som bedriver säkerhets känslig verksamhet. Därutöver har Försäkringskassan fått i uppdrag att under tre år erbjuda samordnad och säker it-drift för vissa myndigheter.

Sverige ska hålla ihop

Med en hög grad av tillit och samhörighet mellan människor byggs ett starkare Sverige. En sådan utveckling hotas dock av ojämlika livsvillkor mellan människor och den segregation som därmed uppstår mellan bostadsområden. Regeringen vill motverka segregationen och öka jämlikheten genom såväl generella som riktade insatser för att bl.a. minska arbetslösheten, bekämpa brott, öka tryggheten och förbättra skolresultaten i socialt utsatta områden. Regeringen satsar därför bl.a. mer på skolor med många elever som har sämre socioekonomiska förutsättningar. Regeringen vill motverka bostadssegregation, trångboddhet och akut hemlöshet. Diskriminering ska aktivt motverkas och demokratisk delaktighet främjas. I juli 2016 presenterade regeringen ett långsiktigt reformprogram för att minska segregationen. Inrättandet av Delegationen mot segregation är ett led i regeringens arbete för minskad segregation 2017–2025. För att främja en god

utveckling i hela Sverige genomför regeringen en tioårig satsning i socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden. Regeringen avsätter 500 miljoner kronor 2018, 1,5 miljarder kronor 2019 och 2,5 miljarder kronor från 2020 för utveckling av områden med stora utmaningar i syfte att stärka lokal ekonomisk och social utveckling. Kriterier för att ta del av medlen kan exempelvis vara lågt valdeltagande, hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och sysselsättningsgrad.

Gränserna ska vara säkra

Sverige ska vara ett öppet och välkommande land. Samtidigt behövs ordning och reda vid Sveriges gränser för att upprätthålla säkerhet och trygghet.

Illegal handel med narkotika och vapen bidrar till förekomsten av grov brottslighet i samhället, inte minst i socialt utsatta områden. Det gör att många människor känner sig otrygga. Regeringen anser att insatserna för att stoppa den illegala handeln med narkotika och vapen redan vid gränsen bör stärkas. Fusk vid deklarering av varor innebär vidare orättvis konkurrens för företag. För att bekämpa fusk i varuflödet och för att stoppa smuggling av narkotika och vapen m.m. ska tullkontrollerna vid gränserna öka. För detta tillförs Tullverket medel. För att bekämpa illegal handel med alkohol som bl.a. förs in till Sverige av de s.k. spritbussarna höjs transporttillägget från 20 till 40 procent.

De tillfälliga ID-kontrollerna som regeringen införde i början av 2016 har kunnat avskaffas, medan de tillfälliga inre gränskontrollerna kvarstår och har förstärkts. Sverige har en reglerad invandring och asylrätten ska värnas. Regeringen anser att de som fått ett lagakraftvunnet av- eller utvisningsbeslut ska återvända så snart som möjligt. Situationen för ensamkommande avseende långa handläggningstider ska förbättras.

Totalförsvaret ska stärkas

Sveriges försvars- och säkerhetspolitik syftar ytterst till att garantera landets politiska oberoende och självständighet.

Till följd av det försämrade säkerhetspolitiska läget över tid ser regeringen ett fortsatt behov av

att förstärka totalförsvaret. Regeringspartierna har tillsammans med Moderaterna och Centerpartiet kommit överens om ytterligare åtgärder och väsentliga resursförstärkningar om 2,7 miljarder kronor årligen fr.o.m. 2018 för en ökad operativ förmåga i krigsförbanden och förstärkt förmåga inom totalförsvaret.

Förstärkningarna möjliggör prioritering av åtgärder för att säkerställa att samtliga krigsförband ökar sin krigsduglighet och förmågan att samtidigt kunna mobilisera hela krigsorganisationen i händelse av höjd beredskap. Inom det civila försvaret ska bl.a. kommunernas, landstingens, övriga bevakningsansvariga myndigheters och länsstyrelsernas arbete med totalförsvarsplaneringen fortsatt stärkas. Regeringen föreslår även förstärkningar av det psykologiska försvaret.

Det demokratiska samhällets sårbarhet för angrepp och påverkan från externa aktörer i form av bl.a. it-attacker och informationspåverkan ska minskas. Ytterligare åtgärder ska därför genomföras för att stärka arbetet med samhällets informationssäkerhet och med dess förmåga att motstå angrepp på viktiga samhällsfunktioner.

Internationell samverkan och utvecklingssamarbete ger ökad säkerhet

En hörnsten i svensk säkerhetspolitik är att bygga säkerhet i samverkan med andra länder och organisationer. Mot bakgrund av den försämrade säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde fortsätter Sveriges bi- och multilaterala försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten att förstärkas.

Sveriges bistånd har förstärkts under mandatperioden. År 2018 föreslås biståndsramen uppnå 1 procent av BNI, från att ha legat på 0,96 procent 2014. I kombination med en stark BNI-utveckling innebär detta att regeringens politik lett till en betydande förstärkning av biståndet. Utvecklingssamarbetet ska i huvudsak vara inriktat på de länder där behoven är mest omfattande, resurserna är minst och där ett svenskt deltagande ger störst mervärde. Fokus ska läggas på ett effektivt bistånd i konflikt-drabbade områden, där mänskliga rättigheter, liksom flickors och kvinnors rättigheter samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), kränks och på hur biståndet ska bidra

till genomförandet av Agenda 2030. Politiken för global utveckling (PGU) är ett verktyg för att effektivisera det gemensamma arbetet mot de globala målen och Agenda 2030. Klimatförändringarna medför också stora utmaningar. Sverige ska vara ledande i internationellt klimatsamarbete. Regeringen föreslår därför betydande resursförstärkningar på området.

Konflikterna i världen växer och närområdet präglas av tilltagande osäkerhet. Det är centralt att värna FN:s roll att upprätthålla folkrätten. Sverige är medlem i FN:s säkerhetsråd 2017 och 2018. Sverige ska verka för att FN ska arbeta mer med fredsbyggande och konfliktförebyggande, liksom för att åtgärder för att främja dialog och kvinnors inflytande i fredsprocesser ska stärkas. Regeringen kommer att verka för att genomförandet av EU:s globala strategi utvecklar EU:s civila och militära krishanteringsförmåga. Sverige kommer också att bidra med riskreducerande och förtroendeskapande åtgärder i andra organisationer såsom Europarådet och OSSE. Sverige fortsätter att stödja mänskliga rättigheter och demokrati, yttrandefrihet, oberoende medier och motståndskraft mot desinformation.

1.9 Fördelningseffekter av regeringens politik

Fördelningsspolitiken ska bidra till att tillväxt och välfärd kommer alla till del så att levnadsvillkoren och livschanserna utjämnas mellan individer och grupper i samhället.

En del av omfördelningen sker via skatter och transfereringar som direkt påverkar de disponibla inkomsterna. En annan viktig del av omfördelningen i den svenska modellen är offentligt finansierade välfärdstjänster som vård, skola och omsorg. Ett utökat inkomstbegrepp, som utöver disponibel inkomst även tar hänsyn till välfärdstjänster, ger en mer komplett bild av politikens effekter. Samtidigt är den utjämnning av livschanser som sker genom välfärdstjänster, inte minst utbildning, av en vidare betydelse än vad som framgår av sådana ekonomiska beräkningar som görs i denna proposition. Dessa effekter är dock svåra att mäta.

Ytterligare ett viktigt område för fördelningsspolitiken rör omfördelning mellan olika delar av landet, för att säkerställa att god offentlig service och välfärd även finns att tillgå i delar av landet

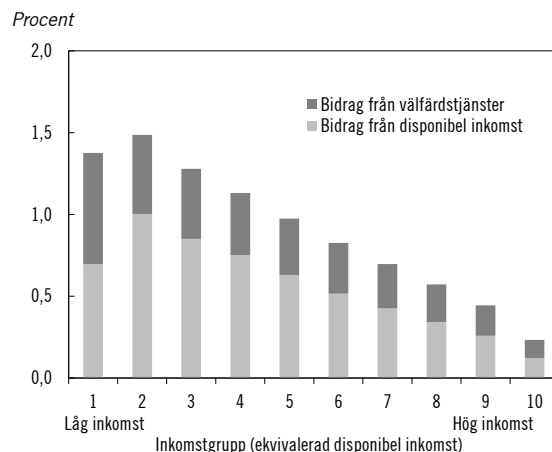
där den ekonomiska utvecklingen inte är lika god.

Fördelningen blir jämnare

Regeringens samlade politik under mandatperioden har bidragit till en mer jämlik fördelning. Regeringen har genomfört betydande satsningar på vård, skola och omsorg, liksom ett antal reformer riktade till hushåll med låga inkomster. De höjningar av inkomstskatten som har bedömts vara nödvändiga för att finansiera dessa viktiga satsningar har riktats mot dem med höga inkomster.

Reformerna i denna proposition innebär en fortsättning på detta arbete. Både den ekvivalerade disponibla inkomsten och den utökade inkomsten bedöms i genomsnitt öka i alla inkomstgrupper till följd av reformerna (se diagram 1.13). Reformerna bedöms ha en tydligt utjämnande fördelningsspolitisk profil där effekten är störst i de lägre inkomstgrupperna. Effekten på den utökade inkomsten varierar inom inkomstgrupperna. Inom varje grupp påverkas dock de allra flesta positivt av reformerna (se diagram 1.14).

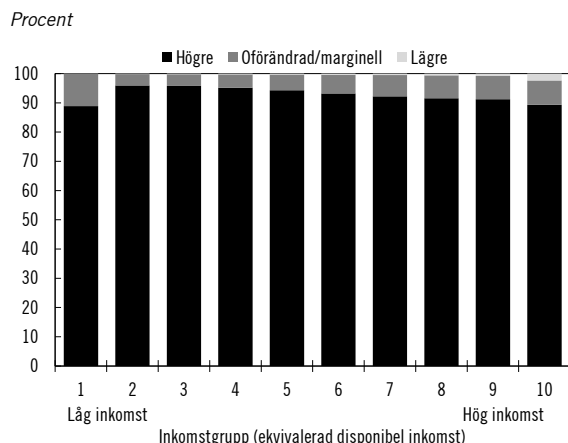
Diagram 1.13 Genomsnittlig effekt på utökad inkomst i olika inkomstgrupper till följd av reformer i budgetpropositionen för 2018

Anm.: Utökad inkomst är ekvivalerad disponibel inkomst plus subventioner för individuella välfärdstjänster som t.ex. barnomsorg, utbildning och hälso- och sjukvård. De totala subventionerna räknas samman för varje hushåll och fördelas lika på alla i hushållet.

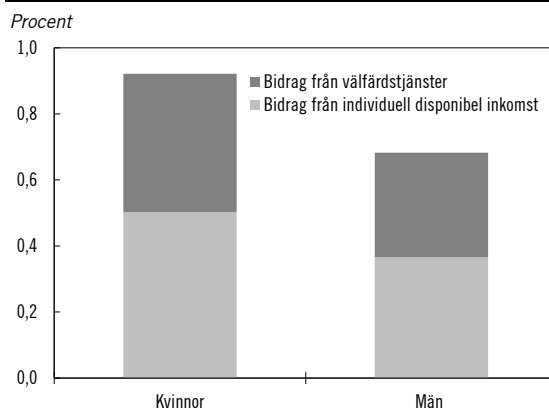
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Diagram 1.14 Andel i olika inkomstgrupper som får en förändrad utökad inkomst till följd av reformer i budgetpropositionen för 2018

Anm.: Individer som beräknas få en förändring av sin utökade inkomst som är mindre än 50 kronor per månad placeras i kategorin Oförändrad/marginell.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Diagram 1.15 Effekt på individuell utökad inkomst för kvinnor respektive män (20 år och äldre) till följd av reformer i budgetpropositionen för 2018

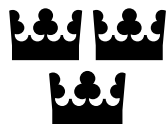
Anm.: Individuell utökad inkomst är individuell disponibel inkomst plus subventioner för individuella välfärdstjänster som t.ex. barnomsorg, utbildning och hälso- och sjukvård. De totala subventionerna räknas samman för varje vuxen i hushållet. Summan av barnens subventioner delas jämt på de vuxna i hushållet.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män ökar

Regeringens politik under mandatperioden har stärkt den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män (se 2017 års ekonomiska vårproposition, bilaga 2). Kvinnor gynnas i större utsträckning än män av reformerna även i denna proposition och därmed stärks den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män ytterligare. För kvinnor beräknas reformerna innebära att den individuella, utökade inkomsten i genomsnitt ökar med ca 0,9 procent, jämfört med en ökning med ca 0,7 procent för män (se diagram 1.15).

2

Förslag till riksdagsbeslut

2 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

vad gäller den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2018

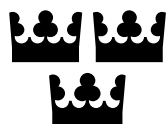
1. godkänner riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 1),
2. fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till följd av tekniska justeringar till 1 337 miljarder kronor för 2018 och 1 397 miljarder kronor för 2019 (avsnitt 5.2),
3. fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 471 miljarder kronor för 2020 (avsnitt 5.2),
4. fastställer målet för den offentliga sektorns finansiella sparande (överskottsmalet) till i genomsnitt en tredjedels procent av bruttonationalprodukten över en konjunkturcykel fr.o.m. 2019 (avsnitt 5.6),
5. fastställer ett riktmärke för nivån på den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld (Maastrichtskulden) till 35 procent av bruttonationalprodukten fr.o.m. 2019 (avsnitt 5.6),
6. godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för 2018 (avsnitt 7.1 och bilaga 1 avsnitt 2),
7. godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2019 och 2020 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 7.1 och tabell 7.3),
8. beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2018 (avsnitt 8.1 och tabell 8.2),
9. godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2018 (avsnitt 8.1 och tabell 8.2),
10. godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2018 (avsnitt 8.1 och tabell 8.2),
11. godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2019 och 2020 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 8.2 och tabell 8.3),
12. bemyndigar regeringen att under 2018 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203) (avsnitt 9.2),
13. godkänner beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2018 (avsnitt 9.2 och tabell 9.10),
14. godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2018 (avsnitt 9.2 och tabell 9.10),
15. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 39 900 000 000 kronor (avsnitt 10.2),
16. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 13 800 000 000 kronor (avsnitt 10.2),

17. bemyndigar regeringen att under 2018, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen (2011:203), besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten (avsnitt 10.7).
- vad gäller skattefrågor och andra förslag som ligger till grund för beräkningen av statens inkomster*
18. antar förslaget till lag om skatt på flygresor (avsnitt 3.1 och 6.21),
 19. antar förslaget till lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen (avsnitt 3.2 och 6.15),
 20. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam (avsnitt 3.3 och 6.25),
 21. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt (avsnitt 3.4 och 6.3),
 22. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (avsnitt 3.5 och 6.4),
 23. antar förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200) (avsnitt 3.6 och avsnitt 6.27)
 24. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt (avsnitt 3.7 och 6.23),
 25. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt (avsnitt 3.8 och 6.23),
 26. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.9, 6.15, 6.19, 6.20 och 6.23),
 27. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus (avsnitt 3.10 och 6.17),
 28. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter (avsnitt 3.11, 6.23 och 6.24),
 29. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall (avsnitt 3.12 och 6.17),
 30. antar förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (avsnitt 3.13, 6.2, 6.3, 6.5, 6.6 och 6.11),
 31. antar förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) (avsnitt 3.14 och 6.6),
 32. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (avsnitt 3.15 och 6.23),
 33. antar förslaget till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227) (avsnitt 3.16 och 6.16),
 34. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (avsnitt 3.17 och avsnitt 6.15)
 35. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat (avsnitt 3.18 och 6.20),
 36. antar förslagen till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 3.19, 3.20, 6.3, 6.6 och 6.23),
 37. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.21, 6.18 och 6.19),
 38. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021 (avsnitt 3.22 och 6.10),
 39. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik (avsnitt 3.23 och 6.17) ,
 40. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.24, 6.19 och 6.20),
 41. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 3.25, 6.19, 6.20 och 6.25),
 42. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i

- lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.26 och 6.18),
43. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 3.27 och 6.6),
 44. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 3.28, 6.20 och 6.23),
 45. antar förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 3.29 och 6.21),
 46. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 3.30, 6.20, 6.21 och 6.23),
 47. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.31, 6.19 och 6.20),
 48. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.32 och 6.15),
 49. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen (avsnitt 3.33 och 6.15),
 50. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen (avsnitt 3.34 och 6.15),
 51. godkänner att regeringen under 2018 genom försäljning överlåter fastigheten Stockholm Silvieberg 3 i Stockholm (avsnitt 7.4),
 52. godkänner att regeringen från försäljningsintäkterna vid en försäljning enligt 51 får avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheten, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten (avsnitt 7.4),
 53. godkänner att regeringen under 2018 genom försäljning överlåter fastigheten Stockholm Lysbomben 1 i Stockholm (avsnitt 7.4),
 54. godkänner att regeringen från försäljningsintäkterna vid en försäljning enligt 53 får avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheten, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten (avsnitt 7.4),
 55. godkänner att regeringen under 2018 genom försäljning överlåter fastigheten Stockholm Smyrna 5 i Stockholm (avsnitt 7.4),
 56. godkänner att regeringen från försäljningsintäkterna vid en försäljning enligt 55 får avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheten, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer (avsnitt 7.4),
 57. godkänner att regeringen under 2018 genom försäljning överlåter del av fastigheterna Järnvägen 100:1 i Boden, Gullbergsvass 703:6 i Göteborg, Stora Älberg 2:2 i Hallsberg, Järnvägen 1:1 i Malmö, Butängen 2:1 i Norrköping och Ånge 30:1 i Ånge samt fastigheterna Brynäs 92:4 i Gävle och Tågordningen 1 i Stockholm (avsnitt 7.4),
 58. godkänner att regeringen från försäljningsintäkterna vid en försäljning enligt 57 får avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheterna, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten (avsnitt 7.4).

3

Lagförslag

3 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

3.1 Förslag till lag om skatt på flygresor

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Skatt ska betalas till staten enligt denna lag för kommersiella flygresor och för flygresor med svenskt statsflyg (flygskatt).

Uttryck i lagen

2 § I denna lag avses med

1. *flygföretag*:
 - a) en fysisk eller juridisk person som innehar ett giltigt drifttillstånd eller motsvarande tillstånd som ger personen rätt att utföra kommersiella flygresor,
 - b) den som svarar för driften av det svenska statsflyget,
2. *flygplats*: ett mark- eller vattenområde som helt eller delvis har inrättats så att flygplan ska kunna ankomma, avgå samt röra sig på marken eller vattnet,
3. *flygande personal*: varje person ombord på ett flygplan som
 - a) flyger flygplanet,
 - b) tar hand om teknisk övervakning, underhåll eller reparation,
 - c) är ansvarig för säkerheten för passagerare i kabinen, eller
 - d) ger service till passagerarna.

Skattepliktens omfattning

3 § Flygskatt ska betalas för passagerare som reser från en flygplats i Sverige i ett flygplan som är godkänt för fler än tio passagerare.

Undantag från skatteplikt

- 4 § Flygskatt ska inte betalas för
1. barn under två år,

2. passagerare som på grund av teknisk störning, väderförhållanden eller annan oförutsedd händelse inte har nått destinationsflygplatsen och som medföljer vid en förnyad avgång,

3. flygande personal som är i tjänst under flygningen,

4. passagerare som ankommit till en flygplats i Sverige och därifrån fortsätter flygresan med samma flygplan (transitpassagerare) enligt vad som framgår av resedokumentationen, eller

5. passagerare som ankommit till en flygplats i Sverige och därifrån fortsätter med ett annat flygplan (transferpassagerare) om den efterföljande flygningen enligt vad som framgår av resedokumentationen påbörjas inom 24 timmar.

Skattskyldighet

5 § Det flygföretag som utför flygningen är skattskyldigt.

Skattskyldighetens inträde

6 § Skyldighet att betala skatt inträder när flygplanet lyfter från en flygplats i Sverige.

Skattens storlek

7 § Skatten ska betalas med

– 60 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 1 till denna lag,

– 250 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 2 till denna lag, och

– 400 kronor per passagerare som reser till en annan slutdestination.

Med slutdestination avses den destination som framgår av resedokumentationen.

Skatteomräkning

8 § För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska flygskatt tas ut med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 7 § angivna skattebeloppen multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

Flygskattebeloppen avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska tas ut för påföljande kalenderår.

Förfarandet

9 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Denna lag träder i kraft den 1 april 2018.

Bilaga 1 till lag om skatt på flygresor

Land

Albanien
Andorra
Belgien
Bosnien och Hercegovina
Bulgarien
Cypern
Danmark
Estland
Finland
Frankrike
Grekland
Irland
Island
Italien
Kosovo
Kroatien
Lettland
Liechtenstein
Litauen
Luxemburg
Makedonien
Malta
Moldavien
Monaco
Montenegro
Nederländerna
Norge
Polen
Portugal
Rumänien
San Marino
Schweiz
Serbien
Slovakien
Slovenien
Spanien
Storbritannien
Sverige
Tjeckien
Turkiet
Tyskland
Ukraina
Ungern
Vatikanstaten
Vitryssland
Österrike

Bilaga 2 till lag om skatt på flygresor

Land

Afghanistan
Algeriet
Armenien
Azerbajdzjan
Bahrain
Burkina Faso
Djibouti
Egypten
Elfenbenskusten
Eritrea
Etiopien
Förenade Arabemiraten
Gambia
Georgien
Guinea
Guinea-Bissau
Irak
Iran
Israel
Jemen
Jordanien
Kanada
Kap Verde
Kazakstan
Kirgizistan
Kuwait
Libanon
Libyen
Mali
Mauretanien
Marocko
Niger
Oman
Pakistan
Palestina
Qatar
Ryssland
Saudiarabien
Senegal
Sudan
Syrien
Tadzjikistan
Tchad
Tunisien
Turkmenistan
USA
Uzbekistan

3.2 Förslag till lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om en skyldighet att minska växthusgasutsläppen från bensin och dieselbränslen genom inblandning av biodrivmedel.

2 § I denna lag betyder

bensin: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 51 eller 2710 11 59,

biodrivmedel: ett vätskeformigt bränsle som framställs av biomassa och som är avsett för motordrift,

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall,

dieselbränsle: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 19 41 eller 2710 19 45,

koldioxidekvivalent: den mängd växthusgas som medför en lika stor klimatpåverkan som ett kilogram koldioxid,

KN-nr: nummer i Kombinerade nomenklaturen enligt kommissionens förordning (EG) nr 2031/2001 av den 6 augusti 2001 om ändring av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om gemensamma tulltaxan,

reduktionsplikt: en skyldighet att minska utsläppen av växthusgaser i ett livscykelperspektiv per energienhet från reduktionspliktigt drivmedel genom inblandning av biodrivmedel,

reduktionspliktigt drivmedel: ett drivmedel som innehåller högst 98 volymprocent biodrivmedel och som skattskyldighet har inträtt för enligt 5 kap. lagen (1994:1776) om skatt på energi, om drivmedlet är

– en bensin som inte är en alkylatbensin enligt 5 § drivmedelslagen (2011:319), eller

– ett dieselbränsle som inte har försetts med märk- eller färgämnen enligt 2 kap. 8 § lagen om skatt på energi,

reduktionspliktig energimängd: den energimängd som motsvarar volymen reduktionspliktigt drivmedel under ett kalenderår,

växthusgas: koldioxid, metan och dikväveoxid.

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor enligt denna lag och utövar tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Reduktionsplikt

4 § Den som är skattskyldig enligt 4 kap. 1 § 1 och 2 lagen (1994:1776) om skatt på energi för ett reduktionspliktigt drivmedel har reduktionsplikt och ska anmäla det till tillsynsmyndigheten senast två veckor efter det att reduktionsplikten började.

5 § Den som har reduktionsplikt ska för varje kalenderår se till att utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med

utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle minskar med

1. minst 2,6 procent för bensin, och
2. minst 19,3 procent för dieselbränsle.

6 § De biodrivmedel som används för att uppfylla reduktionsplikten ska omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Överlåtelse av utsläppsminskning

7 § Om den som har reduktionsplikt har minskat utsläppen på det sätt som anges i denna lag och mer än vad som krävs enligt 5 §, får överskottet genom en överenskommelse överlåtas till någon annan som har reduktionsplikt för samma typ av drivmedel och för samma år så att denne kan tillgodoräkna sig minskningen.

Redovisning av reduktionsplikt

8 § Den som har reduktionsplikt ska senast den 1 april varje år redovisa till tillsynsmyndigheten i vilken utsträckning och hur reduktionsplikten har uppfyllts under det föregående kalenderåret. Överlåtelse och förvärv av en utsläppsminskning ska framgå av redovisningen.

Förseningsavgift

9 § Tillsynsmyndigheten ska ta ut en förseningsavgift av den som har reduktionsplikt och inte redovisar enligt 8 § i rätt tid. Avgiften får vara högst 5 000 kronor.

Tillsynsmyndigheten får besluta att sätta ned eller avstå från att ta ut avgiften, om det finns synnerliga skäl.

Reduktionspliktsavgift

10 § Tillsynsmyndigheten ska ta ut en reduktionspliktsavgift av den som har reduktionsplikt och inte har uppfyllt plikten för ett kalenderår. Avgiften får vara högst 7 kronor per kilogram koldioxidekvivalenter som i fråga om minskade växthusgasutsläpp kvarstår för att reduktionsplikten ska vara uppfylld.

Tillsynsmyndigheten får besluta att sätta ned eller avstå från att ta ut avgiften, om det finns synnerliga skäl.

Indrivning

11 § Om en förseningsavgift eller en reduktionspliktsavgift inte har betalats efter betalningsupplämningsmaning ska avgiften lämnas för indrivning. Indrivningen får verkställas enligt utsökningsbalken.

Skyldighet att spara uppgifter

12 § Den som har eller har haft reduktionsplikt ska spara uppgifter som har betydelse för reduktionsplikten i tio år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser.

Tillsyn

13 § Den som har eller har haft reduktionsplikt ska på tillsynsmyndighetens begäran lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen.

14 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen och för att se till att den som har reduktionsplikt fullgör sina skyldigheter enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Bemyndiganden

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur reduktionsplikten ska uppfyllas,
2. beräkning av den reduktionspliktiga energimängden,
3. beräkning av växthusgasutsläpp och koldioxidekvivalenter, och
4. redovisning av reduktionsplikt.

16 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om förseningsavgiften och reduktionspliktsavgiften.

Överklagande

17 § Tillsynsmyndighetens beslut om förseningsavgift enligt 9 §, reduktionspliktsavgift enligt 10 § och om föreläggande enligt 14 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.
 2. År 2018 ska den reduktionspliktiga energimängden omfatta månaderna juli–december.

3.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam¹

dels att 24 § ska upphöra att gälla,

dels att 1, 4, 12, 16, 18, 21, 26 och 32 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Skatt (reklamskatt) *erlägges* enligt denna lag till staten för annons, som är avsedd att offentliggöras inom landet, och för reklam, som är avsedd att spridas inom landet i annan form än annons.

I denna lag förstås med

1. trycksak, avtryck som framställts i flera lika exemplar i tryckpress eller genom screenförfarande,

2. reklam, meddelande som har till syfte att åstadkomma eller främja avsättning i kommersiell verksamhet av vara, fastighet, nyttighet, rättighet eller tjänst,

3. annons, särskilt utrymme som upplåtits i trycksak för återgivning av text eller bild för annan än utgivaren och sådant utrymme i trycksaken som tagits i anspråk av utgivaren för egen reklam,

4. periodisk publikation, publikation som enligt utgivningsplan ska komma ut med normalt minst fyra nummer om året och som inte är att anse som reklamtrycksak,

5. reklamtrycksak, trycksak som framställts huvudsakligen i syfte att offentliggöra reklam för utgivaren,

6. annonsblad, trycksak som inte är att anse som en reklamtrycksak och som innehåller annonser och som saknar redaktionellt innehåll eller som har ett obetydligt redaktionellt innehåll utöver sådant som har samband med dem som annonserar,

7. katalog, en efter vissa grunder upprättad förteckning över personer, föremål eller liknande,

8. program, förteckning över personer och deras roll eller nummer vid teaterföreställning, konsert, idrottsevenemang eller liknande.

Skatt (reklamskatt) *betalas* enligt denna lag till staten för annons, som är avsedd att offentliggöras inom landet, och för reklam, som är avsedd att spridas inom landet i annan form än annons.

4. periodisk publikation, publikation som enligt utgivningsplan ska komma ut med normalt minst fyra nummer om året och som inte är att anse som reklamtrycksak, *annonsblad, katalog eller program,*

¹ Lagen omtryckt 1984:156.

Senaste lydelse av

lagens rubrik 1975:117

24 § 2016:1068.

² Senaste lydelse 2007:1167.

4 §³

Skatteplikt föreligger *ej* för annons i

1. periodisk publikation som väsentligen framstår som organ för sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, miljövårdande, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda handikappade eller arbetshindrade medlemmar,

2. publikation som ges ut på främmande språk för spridning huvudsakligen utomlands,

3. publikation eller bilaga till publikation, när annonsen avser endast publikationen eller annat nummer av denna eller, i fråga om bok, annan bokutgivning av *samme* förläggare.

Skatteplikt föreligger *inte* för annons i

1. periodisk publikation,

3. publikation eller bilaga till publikation, när annonsen avser endast publikationen eller annat nummer av denna eller, i fråga om bok, annan bokutgivning av *samma* förläggare.

12 §⁴

Skatten för annons i periodisk publikation tas ut med 2,5 procent av beskattningsvärdet och annars med 7,65 procent av beskattningsvärdet.

För annons i annonsblad, katalog eller program tas skatten ut med 7,65 procent även om publikationen är periodisk.

Skatt enligt denna lag tas ut med 7,65 procent av beskattningsvärdet.

16 §⁵

I fråga om periodisk publikation, för vilken utgivaren har rätt till återbetalning av skatt enligt 24 §, föreligger redovisningskyldighet endast om det sammanlagda beskattningsvärdet av publikationens annonser för beskattningsår överstiger 60 000 kronor. I annat fall föreligger redovisningskyldighet om det sammanlagda beskattningsvärdet för beskattningsåret överstiger 60 000 kronor. Om ett beskattningsår är längre eller kortare än tolv månader ska *de* angivna gränserna räknas upp

Redovisningskyldighet för reklamskatt föreligger om det sammanlagda beskattningsvärdet för beskattningsåret överstiger 60 000 kronor. Om ett beskattningsår är längre eller kortare än tolv månader, ska *den* angivna gränsen räknas upp eller ned i motsvarande mån.

³ Senaste lydelse 1998:597.

⁴ Senaste lydelse 2016:1068.

⁵ Senaste lydelse 2016:1068.

eller ned i motsvarande mån.

18 §

Lämnas återbäring, bonus eller annan förmån, som *icke* utgör s.k. villkorlig rabatt, i efterhand och avser förmånen något för vilket skattskyldighet inträtt, får avdrag för den del av den tidigare redovisade skatten som belöpt på förmånen göras i den ordning som gäller för den skattskyldiges redovisning för reklamskatt. *Avser förmånen sådan annons i periodisk publikation, för vilken skattskyldighet inträtt under tidigare kalenderår, får avdraget dock ej överstiga den skatt som den skattskyldige erlagt eller haft att erlagga för det tidigare året minskad med belopp som återbetalats enligt 24 §.*

Uppkommer förlust på fordran för vilken reklamskatt redovisats, äger första stycket motsvarande tillämpning. Har avdrag för skatt för sådan fordran gjorts och inflyter därefter betalning, *skall* redovisning åter lämnas för den skatt som belöper på det betalda beloppet.

Lämnas återbäring, bonus eller annan förmån, som *inte* utgör s.k. villkorlig rabatt, i efterhand och avser förmånen något för vilket skattskyldighet inträtt, får avdrag för den del av den tidigare redovisade skatten som belöpt på förmånen göras i den ordning som gäller för den skattskyldiges redovisning för reklamskatt.

Uppkommer förlust på fordran för vilken reklamskatt redovisats, *har* första stycket motsvarande tillämpning. Har avdrag för skatt för sådan fordran gjorts och inflyter därefter betalning, *ska* redovisning åter lämnas för den skatt som belöper på det betalda beloppet.

21 §

Redovisningsperiod omfattar två kalendermånader. Skattskyldig som, *i förekommande fall efter sådan återbetalning eller befrielse som avses i 24 §,* för närmast föregående beskattningsår har redovisat eller skulle ha redovisat reklamskatt med minst 300 000 kronor *skall* dock lämna deklaration för varje kalendermånad.

Redovisningsperiod omfattar två kalendermånader. Skattskyldig som för närmast föregående beskattningsår har redovisat eller skulle ha redovisat reklamskatt med minst 300 000 kronor *ska* dock lämna deklaration för varje kalendermånad.

26 §⁶

Skyldig att betala reklamskatt för import från tredjeland av annonsblad som har getts ut i sådant land är den som med anledning av importen är skyldig att betala tull för annonsbladen eller skulle ha varit skyldig att göra detta om annonsbladen hade varit tullbelagda.

⁶ Senaste lydelse 2016:1068.

För den som är skattskyldig enligt första stycket inträder skattskyldigheten vid den tidpunkt då skyldighet att betala tull enligt tullagstiftningen inträder eller skulle ha inträtt om skyldighet att betala tull förelegat.

Skatt enligt första stycket ska betalas till Tullverket.

Reklamskatt vid import tas ut med 7,65 procent av beskattningsvärdet. Beskattningsvärdet utgörs av varans värde för tulländamål bestämt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen.

Beskattningsvärdet vid import utgörs av varans värde för tulländamål bestämt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen.

Beslut enligt 24 § tredje eller fjärde stycket får inte överklagas. Beslut enligt 9 a § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

^{32 §⁷} Beslut enligt 9 a § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

⁷ Senaste lydelse 2007:1167.

3.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 § lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

10 §¹

Vid beräkning av den statliga inkomstskatt som hänför sig till de utländska inkomsterna ska den del av den statliga inkomstskatten som hänför sig till de utländska förvärvsinkomsterna respektive den del som hänför sig till de utländska kapitalinkomsterna beräknas var för sig. Den statliga och kommunala inkomstskatt som hänför sig till de utländska förvärvsinkomsterna (intäktsposter efter avdrag för kostnadsposter) ska anses utgöra så stor del av den skattskyldiges hela statliga respektive kommunala inkomstskatt på förvärvsinkomst, beräknad utan avräkning, som de utländska förvärvsinkomsterna utgör av den skattskyldiges sammanlagda förvärvsinkomst före allmänna avdrag, grundavdrag och sjoinkomstavdrag. Motsvarande gäller i tillämpliga delar vid beräkning av den del av den statliga inkomstskatten som hänför sig till de utländska kapitalinkomsterna.

Vid tillämpning av första stycket ska, om den skattskyldige fått skattereduktion enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), sådan reduktion anses ha skett från kommunal och statlig inkomstskatt, statlig fastighetsskatt respektive kommunal fastighetsavgift med så stor del av reduktionen som respektive skatt eller avgift utgör av det sammanlagda beloppet av nämnda skatter och avgift före sådan reduktion. Skattereduktion enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen ska dock anses ha skett bara från kommunal inkomstskatt.

Vid tillämpning av första stycket ska, om den skattskyldige fått skattereduktion enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), sådan reduktion anses ha skett från kommunal och statlig inkomstskatt, statlig fastighetsskatt respektive kommunal fastighetsavgift med så stor del av reduktionen som respektive skatt eller avgift utgör av det sammanlagda beloppet av nämnda skatter och avgift före sådan reduktion. Skattereduktion enligt 67 kap. 5–9 d §§ inkomstskattelagen ska dock anses ha skett bara från kommunal inkomstskatt.

Om en skattskyldig enligt 2 § första stycket 4 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska betala avkastningsskatt gäller följande. Vid beräkningen av spärrbeloppet ska, vid bestämmande enligt första stycket av den statliga inkomstskatt som hänför sig till de utländska inkomsterna, avkastningsskatt likställas med statlig inkomstskatt på förvärvsinkomst.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Bestämmelserna om skattereduktion i 2 kap. 10 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

¹ Senaste lydelse 2011:72.

3.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
Särskild inkomstskatt tas ut med 20 procent av skattepliktig inkomst. Särskild inkomstskatt tas dock ut med 15 procent av skattepliktig inkomst beträffande inkomster som avses i 5 § första stycket 12.	7 § ¹ Särskild inkomstskatt tas ut med 25 procent av skattepliktig inkomst. Särskild inkomstskatt tas dock ut med 15 procent av skattepliktig inkomst beträffande inkomster som avses i 5 § första stycket 12.
Öretal som uppkommer vid beräkning av skatten bortfaller.	

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Lagen tillämpas på inkomster som uppbärs efter den 31 december 2017.

¹ Senaste lydelse 2013:952.

3.6 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1§²

Skatt enligt denna lag tas ut med 25 procent av beskattningsunderlaget om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Skatten tas ut med 12 procent av beskattningsunderlaget för

1. rumsuthyrning i hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser och motsvarande i campingverksamhet,

2. omsättning av sådana konstverk som avses i 9 a kap. 5 §, och som ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo,

3. import av sådana konstverk, samlarföremål och antikviteter som avses i 9 a kap. 5–7 §§,

4. omsättning, unionsinternt förvärv och import av sådana livsmedel som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, med undantag för

a) annat vatten som avses i artikel 6 i rådets direktiv 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten, ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003, än sådant vatten som tappas på flaskor eller i behållare som är avsedda för försäljning, och

b) spritdrycker, vin och starköl,

5. omsättning av restaurang- och cateringtjänster, med undantag för den del av tjänsten som avser spritdrycker, vin och starköl, och

6. reparationer av cyklar med tramp- eller vevanordning, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne.

Skatten tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för

1. omsättning, unionsinternt förvärv och import av följande varor, om inte annat följer av 3 kap. 13 och 14 §§, under förutsättning att varorna inte helt eller huvudsakligen är ägnade åt reklam:

– böcker, broschyrer, häften och liknande alster, även i form av enstaka blad,

– tidningar och tidskrifter,

– bilderböcker, ritböcker och målarböcker för barn,

– musiknoter, samt

– kartor, inbegripet atlaser, vägkartor och topografiska kartor,

2. omsättning, unionsinternt förvärv och import av program och kataloger för verksamhet som avses i 5, 6, 7 eller 10 samt annan omsättning än för egen

¹ Lagen omtryckt 2000:500.

² Senaste lydelse 2016:1078.

verksamhet, unionsinternt förvärv och import av program och kataloger för verksamhet som avses i 3 kap. 18 §, allt under förutsättning att programmen och katalogerna inte helt eller huvudsakligen är ägnade åt reklam,

3. omsättning av radiotidningar samt omsättning, unionsinternt förvärv och import av kassettidningar, om inte annat följer av 3 kap. 17 §, och av kassetter eller något annat tekniskt medium som återger en uppläsning av innehållet i en vara som omfattas av 1,

4. omsättning, unionsinternt förvärv och import av en vara som genom teckenspråk, punktskrift eller annan sådan särskild metod gör skrift eller annan information tillgänglig särskilt för läshandikappade, om inte annat följer av 3 kap. 4 §,

5. tillträde till konserter, cirkus-, teater-, opera- eller balettföreställningar eller andra jämförliga föreställningar,

6. tjänster som avses i 3 kap. 11 § 2 och 4 om verksamheten inte bedrivs av och inte heller fortlöpande i mer än ringa omfattning understöds av det allmänna,

7. tillträde till och förevisning av djurparker,

7. tillträde till och förevisning av djurparker, *förevisning av naturområden utanför tätort samt av nationalparker, naturreservat, nationalstadsparker och Natura 2000-områden,*

8. upplåtelse eller överlåtelse av rättigheter som omfattas av 1, 4 eller 5 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, dock inte när det är fråga om fotografier, reklamalster, system och program för automatisk databehandling eller film, videogram eller annan jämförlig upptagning som avser information,

9. upplåtelse eller överlåtelse av rättighet till ljud- eller bildupptagning av en utövande konstnärs framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk,

10. omsättning av tjänster inom idrottsområdet som anges i 3 kap. 11 a § första stycket och som inte undantas från skatteplikt enligt andra stycket samma paragraf, och

11. personbefordran utom sådan befordran där resemomentet är av underordnad betydelse.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mervärdesskatt som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

3.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1563) om tobaksskatt dels att 10, 29, 34 a och 40 a §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 27 a och 31 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Som upplagshavare får godkännas den som i yrkesmässig verksamhet i Sverige avser att

1. tillverka, bearbeta eller i större omfattning lagra skattepliktiga varor,
2. för yrkesmässig försäljning till näringsidkare ta emot skattepliktiga varor som flyttats enligt uppskovsförfarande,
3. för försäljning till näringsidkare inom EU importera skattepliktiga varor från tredje land, eller
4. bedriva verksamhet i exportbutik enligt lagen (1999:445) om exportbutiker.

För godkännande enligt första stycket krävs att den som ansöker om att bli upplagshavare

1. är lämplig som upplagshavare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, och
2. disponerar över ett utrymme beläget i Sverige som kan godkännas som skatteupplag.

Upplagshavares hantering av skattepliktiga tobaksvaror ska, för att omfattas av ett uppskovsförfarande, äga rum i godkänt skatteupplag.

Som skatteupplag får inte godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.

Den som godkänns som upplagshavare ska samtidigt godkännas som registrerad avsändare.

27 a §

Om varor som flyttas under ett uppskovsförfarande inte når angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att varorna släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska en oegentlighet anses ha begåtts här i landet och varorna beskattas här om

1. varorna avsänts från ett skatteupplag eller en importplats i Sverige, och
2. det inte inom fyra månader från

¹ Senaste lydelse 2011:285.

den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt 8 b § på ett tillfredsställande sätt visas

a) att flyttningen har avslutats i enlighet med 8 d § eller motsvarande reglering i mottagarlandets lagstiftning, eller

b) på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Skatt enligt första stycket ska betalas av den som ställt säkerhet för skatten under flyttningen. Skatten ska tas ut enligt den skattesats som gällde vid den tidpunkt då flyttningen inleddes.

29 §²

För skatt som betalats i Sverige för skattepliktiga varor som därefter flyttas till ett annat EU-land under sådana förhållanden att skatt ska betalas där, kan återbetalning ske enligt denna paragraf efter skriftlig ansökan hos Skatteverket.

Ansökan om återbetalning av i Sverige betald skatt vid distansförsäljning av beskattade tobaksvaror från Sverige ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ges in till Skatteverket inom tre år efter kvartalets utgång. Den som begär återbetalning ska visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige, samt att varorna beskattats i mottagarlandet.

I övriga fall ska den som begär återbetalning visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige. Återbetalning sker sedan sökanden till Skatteverket gett in ett dokument som visar att skatten betalats i det andra EU-landet.

Har en vara beskattats enligt 27 eller 28 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

Har en vara beskattats enligt 27, 27 a eller 28 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

31 a §³

En ansökan om återbetalning enligt 29–31 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är en juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det

² Senaste lydelse 2011:285.

³ Tidigare 31 a § upphävd genom 2002:419.

inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

34 a §⁴

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 27 och 28 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 27 eller 28 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 4 §, 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 27 eller 28 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Före utbetalning av ett överskjutande belopp enligt fjärde stycket ska sådan skatt enligt denna lag för vilken den skattskyldige står i skuld räknas av. Skattebelopp som den skattskyldige har fått anstånd med att betala ska dock inte räknas av.

40 a §⁵

Den som i Sverige betalat skatt för tuggtobak som sedan levererats till en köpare i ett annat EU-land ska efter ansökan medges återbetalning av skatt, om inte annat följer av andra stycket. Den som begär återbetalning ska visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige samt att varorna förts ut ur landet.

Ansökan om återbetalning enligt första stycket görs skriftligen hos beskattningsmyndigheten. Ansökan ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ges in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter kvartalets utgång. Återbetalning medges inte för skattebelopp som för kalenderkvartalet understiger 1 500 kronor.

En ansökan om återbetalning ska vara undertecknad av sökanden eller

⁴ Senaste lydelse 2016:1070.

⁵ Senaste lydelse 2011:285.

av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är en juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i den nya 27 a § tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.
 3. Bestämmelserna i den nya 31 a § och i 40 a § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning efter ikraftträdandet.
 4. För skatteupplag som har godkänts före ikraftträdandet gäller 10 § i den äldre lydelsen.

3.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1564) om alkoholskatt dels att 7 f, 9, 9 b, 12, 28 och 34 a §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas tre nya paragrafer, 24 a, 26 a och 31 a §§, och närmast före 24 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 f §¹

Alkoholvaror som avsänds av en vinproducent i ett annat EU-land omfattas av bestämmelserna om flyttning under uppskovsförfarande i denna lag när varorna befinner sig på svenskt territorium om

1. den avsändande vinproducenten enligt nationella bestämmelser med stöd av artikel 40 i rådets direktiv 2008/118/EG undantas från kraven i kapitel IV i direktivet,

2. varorna flyttas under uppskovsförfarande enligt de nationella kraven i avsändarmedlemsstaten, och

3. varorna flyttas till en sådan destination som anges i artikel 17 i direktivet.

3. varorna flyttas till en sådan destination som anges i artikel 17 i direktivet, *med undantag för en sådan som anges i 17.1.a.iii.*

Den administrativa referenskod som enligt artikel 21.6 i direktivet ska följa varorna under flyttningen får i de fall som avses i första stycket ersättas av ett följedokument för transport av vinprodukter enligt artikel 24.1.a.iii i kommissionens förordning (EG) nr 436/2009 av den 26 maj 2009 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 479/2008 när det gäller vinodlingsregistret, de obligatoriska deklARATIONERNA och framtagningen av uppgifter för marknadsuppföljning, följedokumentet vid transport av produkter och de register som ska föras inom vinsektorn.

9 §²

Som upplagshavare får godkännas den som i yrkesmässig verksamhet i Sverige avser att

1. tillverka, bearbeta eller i större omfattning lagra skattepliktiga varor,

2. för yrkesmässig försäljning till näringsidkare ta emot skattepliktiga varor som flyttats enligt uppskovsförfarande,

¹ Senaste lydelse 2012:677.

² Senaste lydelse 2011:286.

3. för försäljning till näringsidkare inom EU importera skattepliktiga varor från tredje land, eller

4. bedriva verksamhet i exportbutik enligt lagen (1999:445) om exportbutiker.

För godkännande enligt första stycket krävs att den som ansöker om att bli upplagshavare

1. är lämplig som upplagshavare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, och

2. disponerar över ett utrymme beläget i Sverige som kan godkännas som skatteupplag.

Upplagshavares hantering av skattepliktiga alkoholvaror ska, för att omfattas av ett uppskovsförfarande, äga rum i godkänt skatteupplag.

Som skatteupplag får inte godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.

Den som godkänns som upplagshavare ska samtidigt godkännas som registrerad avsändare.

9 b §³

En upplagshavare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på det skatteupplag eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet *eller* ersättningsdokumentet. Varor som flyttas till ett skatteupplag ska vid mottagandet tas in i skatteupplaget.

En upplagshavare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på det skatteupplag eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet, ersättningsdokumentet *eller, när det gäller varor som omfattas av 7 f §, följedokumentet för transport av vinprodukter.* Varor som flyttas till ett skatteupplag ska vid mottagandet tas in i skatteupplaget.

12 §⁴

Den som avser att i Sverige yrkesmässigt ta emot varor som flyttas enligt ett uppskovsförfarande från ett annat EU-land får godkännas som registrerad varumottagare. För godkännande krävs att den som ansöker om att bli godkänd är lämplig att vara registrerad varumottagare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt.

En registrerad varumottagare ska till Skatteverket ange den adress där varumottagaren kommer att ta emot varor som flyttas under uppskovsförfarande (*ordinarie mottagningsplats*).

En registrerad varumottagare ska hos Skatteverket ställa säkerhet för betalning av skatten på de varor som tas emot. Ställd säkerhet får tas i anspråk om skatten inte betalas i rätt tid.

En registrerad varumottagare som tar emot varor som flyttas under

En registrerad varumottagare som tar emot varor som flyttas under

³ Senaste lydelse 2013:1073.

⁴ Senaste lydelse 2013:1073.

uppskovsförfarandet ska göra det på sin ordinarie mottagningsplats eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet eller ersättningsdokumentet.

Bestämmelserna i 11 § första och tredje styckena om återkallelse tillämpas även på registrerad varumottagare.

uppskovsförfarandet ska göra det på sin ordinarie mottagningsplats eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet, ersättningsdokumentet eller, när det gäller varor som omfattas av 7 f §, följedokumentet för transport av vinprodukter.

Mottagande av varor från små vinproducenter

24 a §

Den som tar emot varor som flyttats enligt 7 f § från en vinproducent i ett annat EU-land ska underrätta Skatteverket om mottagandet av varorna.

26 a §

Om varor, som flyttas under ett uppskovsförfarande, inte når angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att varorna släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska en oegentlighet anses ha begåtts här i landet och varorna beskattas här om

1. varorna avsänts från ett skatteupplag eller en importplats i Sverige, och

2. det inte inom fyra månader från den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt 7 b § på ett tillfredsställande sätt visas

a) att flyttningen har avslutats i enlighet med 7 d § eller motsvarande reglering i mottagarlandets lagstiftning, eller

b) på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Skatt enligt första stycket ska betalas av den som ställt säkerhet för skatten under flyttningen. Skatten ska tas ut enligt den skattesats som gällde vid den tidpunkt då flyttningen inleddes.

28 §⁵

För skatt som betalats i Sverige för skattepliktiga varor som därefter flyttas till ett annat EU-land under sådana förhållanden att skatt ska betalas där, kan återbetalning ske enligt denna paragraf efter skriftlig ansökan hos Skatteverket.

Ansökan om återbetalning av i Sverige betald skatt vid distansförsäljning av beskattade alkoholvaror från Sverige ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ges in till Skatteverket inom tre år efter kvartalets utgång. Den som begär återbetalning ska visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige, samt att varorna beskattats i mottagarlandet.

I övriga fall ska den som begär återbetalning visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige. Återbetalning sker sedan sökanden till Skatteverket gett in ett dokument som visar att skatten betalats i det andra EU-landet.

Har en vara beskattats enligt 26 eller 27 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

Har en vara beskattats enligt 26, 26 a eller 27 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

31 a §⁶

En ansökan om återbetalning enligt 28–31 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är en juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

34 a §⁷

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 26 och 27 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 26, 26 a och 27 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av

⁵ Senaste lydelse 2011:286.

⁶ Tidigare 31 a § upphävd genom 2002:420.

⁷ Senaste lydelse 2016:1071.

betydelse för beslut om skatt enligt 26 eller 27 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 4 §, 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 26 eller 27 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Före utbetalning av ett överskjutande belopp enligt fjärde stycket ska sådan skatt enligt denna lag för vilken den skattskyldige står i skuld räknas av. Skattebelopp som den skattskyldige har fått anstånd med att betala ska dock inte räknas av.

betydelse för beslut om skatt enligt 26, 26 a eller 27 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

Om den som är skattskyldig enligt 26, 26 a eller 27 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 7 f §, 9 b § och 12 § i den nya lydelsen och bestämmelserna i de nya 24 a och 26 a §§ tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.
 3. Bestämmelserna i den nya 31 a § tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning efter ikraftträdandet.
 4. För skatteupplag som har godkänts före ikraftträdandet gäller 9 § i den äldre lydelsen.

3.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi¹
dels att 11 kap. 11 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 11 kap. 11 § ska utgå,
dels att nuvarande 4 kap. 2 a § ska betecknas 4 kap. 2 b §,
dels att 1 kap. 11 b och 14 §§, 4 kap. 3 §, 6 kap. 1 a §, 7 kap. 3 a § och 9 kap. 7, 8 och 11 §§ och 11 kap. 6, 10, 12, 12 a, 12 b och 14 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 4 kap. 2 a §, 9 kap. 5 a, 5 b och 12 §§ och 11 kap. 13 a, 15, 16 och 17 §§, och närmast före 11 kap. 16 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 b §²

Stödmottagare för skattebefrielse enligt denna lag är den som

<p>1. förbrukat bränsle för något av de ändamål som avses i 11 a § 1–9,</p> <p>2. i Sverige producerat motorbränslet eller fört in motorbränslet till Sverige genom införsel från annat EU-land eller import från tredjeland i fall som avses i 11 a § 10 eller 11,
<i>eller</i></p> <p>3. förbrukat elektrisk kraft för något av de ändamål som avses i 11 a § 12–18.</p>	2. i Sverige producerat motorbränslet eller fört in motorbränslet till Sverige genom införsel från annat EU-land eller import från tredjeland i fall som avses i 11 a § 10 eller 11, 3. förbrukat elektrisk kraft eller bränsle för framställning av värme eller kyla som levererats för något av de ändamål som avses i 11 a § 12, eller 4. förbrukat elektrisk kraft för något av de ändamål som avses i 11 a § 13–19.

14 §³

Med datorhall avses en anläggning

1. där en näringsidkare, som huvudsakligen bedriver informations-tjänstverksamhet, informationsbehandling eller uthyrning av serverutrymme och tillhörande tjänster, utövar sådan verksamhet, och 2. vars sammanlagda installerade effekt uppgår till minst 0,5 megawatt. Effekten för kyl- och fläktanläggningar får inte räknas med i den installerade effekten enligt första stycket.	2. vars sammanlagda installerade effekt uppgår till minst 0,1 megawatt.

¹ Senaste lydelse av
 11 kap. 11 § 2004:1197
 4 kap. 2 a § 2009:1493.

² Senaste lydelse 2017:408.

³ Senaste lydelse 2016:1072.

4 kap.*2 a §*

Om bränsle, som flyttas under ett uppskovsförfarande, inte når angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att bränslet släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska en oegentlighet anses ha begåtts här i landet och bränslet beskattas här om

1. bränslet avsänts från ett skatteupplag eller en importplats i Sverige, och

2. det inte inom fyra månader från den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt 3 a kap. 2 § på ett tillfredsställande sätt visas

a) att flyttningen har avslutats i enlighet med 3 a kap. 4 § eller motsvarande reglering i mottagarlandets lagstiftning, eller

b) på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Skatt enligt första stycket ska betalas av den som ställt säkerhet för skatten under flyttningen. Skatten ska tas ut enligt den skattesats som gällde vid den tidpunkt då flyttningen inleddes.

3 §⁴

Som upplagshavare får godkännas den som i yrkesmässig verksamhet i Sverige avser att

1. tillverka eller bearbeta bränslen,
2. på flygplats lagra flygfotogen (KN-nr 2710 19 21), som flyttats under ett uppskovsförfarande, för försäljning till förbrukning i luftfartyg när luftfartyget inte används för privat ändamål, eller
3. i större omfattning hålla bränslen i lager.

För godkännande enligt första stycket krävs att den som ansöker om att bli upplagshavare

1. är lämplig som upplagshavare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, och
2. disponerar över ett utrymme beläget i Sverige som kan godkännas som skatteupplag.

Upplagshavares hantering av skattepliktigt bränsle ska, för att omfattas av ett uppskovsförfarande, äga rum i godkänt skatteupplag.

Som skatteupplag får inte godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som

⁴ Senaste lydelse 2010:1820.

bostad.

Den som godkänns som upplagshavare ska samtidigt godkännas som registrerad avsändare.

6 kap.1 a §⁵

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 4 kap. 2 *och* 2 a §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 4 kap. 2 *eller* 2 a § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 4 §, 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 4 kap. 2 *eller* 2 a § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Före utbetalning av ett överskjutande belopp enligt fjärde stycket ska sådan skatt enligt denna lag för vilken den skattskyldige står i skuld räknas av. Skattebelopp som den skattskyldige har fått anstånd med att betala ska dock inte räknas av.

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 4 kap. 2–2 b §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 4 kap. 2, 2 a *eller* 2 b § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

Om den som är skattskyldig enligt 4 kap. 2, 2 a *eller* 2 b § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

7 kap.3 a §⁶

För andra bränslen än de som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 får en skattskyldig som har förbrukat eller sålt bränslet som motorbränsle göra avdrag för

1. energiskatt med 63 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 92 procent och

1. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 100 procent

⁵ Senaste lydelse 2016:1072.

⁶ Senaste lydelse 2016:791.

koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motorbränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

3. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 eller 2 och som framställts av biomassa.

Avdrag får göras upp till ett belopp som motsvarar skatten på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa.

Första stycket gäller endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelens omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

Första stycket gäller dock inte för biogas.

och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motorbränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

9 kap.

5 a §

Beskattningsmyndigheten medger efter ansökan från förbrukaren återbetalning av skatt på elektrisk kraft som denne förbrukat för framställning av värme eller kyla som levererats för förbrukning i datorhall. Med förbrukning för framställning av värme eller kyla avses även sådan förbrukning som skett i samband med framställningen för drift av pumpar, fläktar och andra hjälpanordningar som är nödvändiga för driften av anläggningen.

Återbetalning medges med den del av energiskatten som överstiger 0,5 öre per kilowattimme.

5 b §

Om elektrisk kraft och ett eller flera bränslen förbrukats samtidigt för framställning av värme eller kyla enligt 5 eller 5 a §, ska energislagen vid beräkning av återbetalningen fördelas genom proportionering i förhållande till respektive energislag. Fördelningen mellan respektive bränsle får dock väljas fritt. Motsvarande gäller elektrisk kraft om den elektriska kraft som förbrukats vid framställningen av värmen eller kylan till någon del utgörs av elektrisk kraft som inte är skattepliktig eller elektrisk kraft för

vilken en lägre skattenivå än den som anges i 11 kap. 3 § kan uppnås enligt bestämmelser i denna lag.

7 §⁷

Ansökan om återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§ ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ska lämnas elektroniskt. I fråga om återbetalning enligt 2 § som görs med stöd av 6 a kap. 1 § 10, 11 eller 2 a § ska dock återbetalningen omfatta en period om ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka bränsle i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning eller kompensation ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet *och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.*

En ansökan som lämnats för en sökande, som är juridisk person, anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

Ansökan om återbetalning eller kompensation ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet.

8 §⁸

Rätt till återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§ föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till

1. minst 1 000 kronor i fall som avses i 2, 5 eller 6 §, och
2. minst 500 kronor i fall som avses i 3 §.

Sådan återbetalning enligt 2 § som görs med stöd av 6 a kap. 1 § 10, 11 eller 2 a § får dock göras när den sammanlagda ersättningen uppgår till minst 500 kronor per kalenderår.

Rätt till återbetalning eller kompensation enligt 2, 3 och 6 §§ föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till

1. minst 1 000 kronor i fall som avses i 2 eller 6 §, och

Rätt till återbetalning enligt 5 och 5 a §§ föreligger endast för den del av den sammanlagda ersättningen som överstiger 2 000 kronor per kalenderkvartal och endast om

1. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och
2. sökanden lämnar uppgifter om

⁷ Senaste lydelse 2016:505.

⁸ Senaste lydelse 2016:505.

stödmottagare.

Kraven i tredje stycket 2 gäller endast uppgifter om stödmottagare vars sammanlagda nedsättning inom stödordningen genom återbetalningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret.

11 §⁹

Har bränsle beskattats enligt 4 kap. 2 *eller* 2 a §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att bränslet beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

Har bränsle beskattats enligt 4 kap. 2, 2 a *eller* 2 b §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att bränslet beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

12 §¹⁰

En ansökan om återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§, 8 a § eller 10–11 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är en juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

11 kap.

6 §¹¹

Som frivilligt skattskyldig får godkännas den som beräknas förbruka elektrisk kraft *i mycket stor omfattning, om den övervägande delen av förbrukningen sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i en datorhall.*

Som frivilligt skattskyldig får godkännas den som beräknas förbruka *mer än 10 gigawattimmar* elektrisk kraft *per kalenderår*

1. i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak för kemisk reduktion eller i huvudsak för elektrolytiska processer,

3. vid sådan framställning av

⁹ Senaste lydelse 2011:287.

¹⁰ Tidigare 9 kap. 12 § upphävd genom 2002:422.

¹¹ Senaste lydelse 2016:1072.

produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

4. i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning förbrukningen inte omfattas av föregående punkter,

5. i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet, i den utsträckning förbrukningen inte omfattas av föregående punkter, eller

6. i en datorhall.

För ett sådant godkännande krävs att den sökande är lämplig som frivilligt skattskyldig med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt.

Godkännande som frivilligt skattskyldig ska återkallas om förutsättningarna för godkännande inte längre finns eller om den frivilligt skattskyldige begär det. Ett beslut om återkallelse gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

10 §¹²

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft, om

1. denne framställt den elektriska kraften från förnybara källor i en anläggning med en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 50 kilowatt, och

2. den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857).

Vad som anges i första stycket 1 om installerad generatoreffekt ska för elektrisk kraft som framställs från

1. vind eller vågor, motsvaras av 125 kilowatt installerad generatoreffekt,

2. sol, motsvaras av 255 kilowatt installerad toppeffekt, och

3. annan energikälla utan generator, motsvaras av 50 kilowatt installerad effekt.

När elektrisk kraft framställs från olika energikällor ska, vid

2. den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857).

Den installerade generatoreffekten ska för elektrisk kraft som framställs från

1. vind eller vågor, i stället motsvaras av 125 kilowatt installerad generatoreffekt,

2. sol, i stället motsvaras av 255 kilowatt installerad toppeffekt, och

3. annan energikälla utan generator, i stället motsvaras av 50 kilowatt installerad effekt.

När elektrisk kraft framställs från olika energikällor ska, vid

¹² Senaste lydelse 2017:408.

bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1, de installerade effekterna läggs samman. Vid sammanläggningen ska de effekter som avses i andra stycket först räknas om till motsvarande 50 kilowatt installerad generatoreffekt vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1.

Avdrag enligt första stycket medges med skillnaden mellan den vid skattskyldighetens inträde *gällande skattesatsen enligt 3 §* och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. *Avdrag enligt första stycket får endast medges om den skattskyldige lämnar uppgifter om stödmottagare och avdragets fördelning på stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare och fördelning av avdraget på stödmottagare gäller endast för avdrag som medför att stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom stödordningen överstiger 15 000 euro under kalenderåret.* Avdrag enligt första stycket får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående bestämmelser och endast om stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd.

bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1, de installerade effekterna läggs samman. Vid sammanläggningen ska de effekter som *anges* i andra stycket först räknas om till motsvarande 50 kilowatt installerad generatoreffekt vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1.

Avdrag enligt första stycket medges med skillnaden mellan den *skattesats som gällde* vid skattskyldighetens inträde och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående bestämmelser.

12 §¹³

Efter ansökan från förbrukaren beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet.

Återbetalning får endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare.

Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras när skillnaden uppgår till minst 500 kronor per kalenderår.

¹³ Senaste lydelse 2016:1072.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och lämnas elektroniskt. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

12 a §¹⁴

Efter ansökan från förbrukaren beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i yrkesmässig vattenbruksverksamhet.

Återbetalning får endast göras om sökanden

1. inte är ett företag utan rätt till statligt stöd,

2. omfattas av kategorin små och medelstora företag enligt bilaga 1 i kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, och

3. lämnar uppgifter om stöd-mottagare.

Kravet på uppgifter om stöd-

Återbetalning får endast göras om sökanden omfattas av kategorin små och medelstora företag enligt bilaga 1 i kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.

¹⁴ Senaste lydelse 2016:1072.

mottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 15 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras när skillnaden uppgår till minst 500 kronor per kalenderår.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och lämnas elektroniskt. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

12 b §¹⁵

Efter ansökan från förbrukaren beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat som landström.

Återbetalning får endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare.

Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme.

Ansökan om återbetalning ska

¹⁵ Senaste lydelse 2016:1072.

omfatta ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

13 a §

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat

1. i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak för kemisk reduktion eller i huvudsak för elektrolytiska processer,

3. vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

4. i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning rätt till återbetalning inte följer av 2.

Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 2 000 kronor per kalenderår.

14 §¹⁶

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat

1. i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet, eller
2. i en datorhall.

Återbetalning får endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare samt uppgift om nedsättningens fördelning på respektive ändamål.

Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning under en stödordning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och lämnas elektroniskt. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme och endast i den utsträckning rätt till återbetalning inte följer av föregående bestämmelser. Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

¹⁶ Senaste lydelse 2016:1072.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

15 §

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i en datorhall.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

Vissa villkor för avdrag och återbetalning av skatt

16 §

Ansökan om återbetalning av energiskatt på elektrisk kraft enligt 12–15 §§ ska omfatta ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka minst 150 000 kilowattimmar per kalenderår för dessa nedsättningsberättigande ändamål, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalendermånad. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte längre finns.

Ansökan om återbetalning ska lämnas elektroniskt. Det gäller dock inte för återbetalning enligt 12 b §.

Ansökan om återbetalning ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalendermånaden och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade

ansökan saknade behörighet att företräda sökanden.

17 §

Avdrag eller återbetalning enligt 9 § första stycket 6, 7 eller 8 eller enligt 10, 12, 12 a, 12 b, 14 eller 15 § medges endast om

1. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

2. den skattskyldige respektive sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare och stödets fördelning mellan stödmottagare.

Kraven i första stycket 2 gäller endast uppgifter om stödmottagare vars sammanlagda nedsättning inom stödordningen genom avdraget eller återbetalningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret. För avdrag enligt 10 § och återbetalning enligt 12 a § gäller kraven i första stycket 2 för uppgifter om stödmottagare vars sammanlagda nedsättning inom stödordningen genom avdraget eller återbetalningen överstiger 15 000 euro under kalenderåret.

1. Denna lag träder i kraft den 15 december 2017 i fråga om 11 kap. 6 § och i övrigt den 1 januari 2018.

2. Bestämmelserna i den nya 4 kap. 2 a § tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.

3. För skatteupplag som har godkänts före ikraftträdandet gäller 4 kap. 3 § i den äldre lydelsen.

4. För ansökningar om återbetalningar eller kompensation före ikraftträdandet gäller 9 kap. 7 § i den äldre lydelsen.

5. Bestämmelserna i den nya 9 kap. 12 § tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning eller kompensation efter ikraftträdandet.

6. Ett godkännande som frivilligt skattskyldig för ändamål i 11 kap. 6 § första stycket 1–4 gäller tidigast från och med den 1 januari 2018.

7. Ett medgivande från Skatteverket om kvartalsvis återbetalning enligt 11 kap. 12 a, 12 b och 14 §§ i den äldre lydelsen ska från och med den 1 januari 2018 anses vara ett medgivande om månatlig återbetalning enligt 11 kap. 16 §.

8. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

3.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

<p>Skatten tas ut med 15 kronor per ton naturgrus.</p>	<p>3 §¹ Skatten tas ut med 15 kronor per ton naturgrus. <i>För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska skatten tas ut med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017 med ett årligt tillägg av två procentenheter. Beloppet enligt andra stycket avrundas till hela kronor. Regeringen fastställer före november månads utgång det omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska tas ut för påföljande kalenderår.</i></p>
--	---

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2015:470.

3.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 a och 6 §§, 2 kap. 6 § och 4 kap. 1 § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 a §²

I fall då de regler om elektroniska administrativa dokument, administrativa referenskod, ersättningsdokument, förenklade ledsagardokument och säkerhet som föreskrivs i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi inte är tillämpliga gäller i stället andra stycket för flyttningar av punktskattepliktiga varor.

Varorna ska under flyttning omfattas och åtföljas av dokument i den utsträckning som följer av artikel 21, 24 *eller* 34 i det direktiv som anges i 1 §. När varorna omfattas av ett elektroniskt administrativt dokument enligt artikel 21 i samma direktiv, ska de åtföljas av en sådan administrativ referenskod som avses i artikel 21.6 i direktivet. Varorna ska även omfattas av säkerhet för betalning av skatt i den utsträckning som följer av artikel 18, 34 eller 36 i direktivet.

Varorna ska under flyttning omfattas och åtföljas av dokument i den utsträckning som följer av artikel 21, 24, 34 *eller* 40 i det direktiv som anges i 1 §. När varorna omfattas av ett elektroniskt administrativt dokument enligt artikel 21 i samma direktiv, ska de åtföljas av en sådan administrativ referenskod som avses i artikel 21.6 i direktivet. Varorna ska även omfattas av säkerhet för betalning av skatt i den utsträckning som följer av artikel 18, 34 eller 36 i direktivet.

6 §³

En punktskattepliktig vara får flyttas endast om de krav i fråga om elektroniskt administrativt dokument, administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument, säkerhet och anmälningsskyldighet är uppfyllda som följer av de lagar som anges i 2 § eller av bestämmelser som avses i 5 a §.

En flyttning av punktskatte-

En punktskattepliktig vara får flyttas endast om de krav i fråga om elektroniskt administrativt dokument, administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument, *följedokument för transport av vinprodukter*, säkerhet och anmälningsskyldighet är uppfyllda som följer av de lagar som anges i 2 § eller av bestämmelser som avses i 5 a §.

En flyttning av punktskatte-

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:1510.

² Senaste lydelse 2012:679.

³ Senaste lydelse 2013:1076.

pliktiga varor anses inte ha skett i strid med första stycket om det elektroniska administrativa dokument avseende flyttningen, det ersättningsdokument *eller* förenklat ledsagardokument som åtföljer varorna, innehåller endast smärre brister.

pliktiga varor anses inte ha skett i strid med första stycket om det elektroniska administrativa dokument avseende flyttningen *eller* det ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument *eller* *följedokument* för transport av *vinprodukter* som åtföljer varorna, innehåller endast smärre brister.

Första stycket gäller inte punktskattepliktiga varor som återutförs enligt 3 kap. 1 § femte stycket eller 17 a § andra stycket lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.

2 kap.

6 §⁴

Förare är skyldiga att se till att administrativ referenskod, ersättningsdokument *och* förenklat ledsagardokument följer med transporten i enlighet med 1 kap. 6 §. Vid en transportkontroll ska föraren tillhandahålla Tullverket tillgängliga administrativa referenskoder, ersättningsdokument *och* förenklade ledsagardokument.

Förare är skyldiga att se till att administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument *och* *följedokument* följer med transporten i enlighet med 1 kap. 6 §. Vid en transportkontroll ska föraren tillhandahålla Tullverket tillgängliga administrativa referenskoder, ersättningsdokument, förenklade ledsagardokument *och* *följedokument* för transport av *vinprodukter*.

Om punktskattepliktiga varor under pågående flyttning förvaras i en lokal för på-, av- eller omlastning, är den som äger lokalen eller, om lokalen är upplåten till någon annan, den som innehar nyttjanderätt till lokalen skyldig att se till att de handlingar som anges i första stycket följer med varorna samt att dessa vid transportkontroll tillhandahålls Tullverket.

4 kap.

1 §⁵

En särskild avgift (*transporttillägg*) ska påföras en avsändande upplagshavare eller registrerad avsändare om

1. administrativ referenskod eller ersättningsdokument inte följer med transporten i den utsträckning som följer av 1 kap. 6 §, eller
2. säkerhet inte ställts för transporten i den utsträckning som följer av 1 kap. 6 §.

Transporttillägg ska påföras en

1. skattskyldig om anmälningsskyldighet eller skyldighet att ställa säkerhet som följer av 17 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, 16 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller 4 kap. 11 § lagen (1994:1776) om skatt på energi inte

⁴ Senaste lydelse 2012:679.

⁵ Senaste lydelse 2012:679.

iakttagits, eller

2. säljare som vid distansförsäljning enligt 16 eller 16 b § lagen om tobaksskatt, 15 eller 15 b § lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 9 eller 9 b § lagen om skatt på energi inte ställt säkerhet på föreskrivet sätt.

Transporttillägg ska påföras en förare som inte har med sig föreskrivet förenklat ledsagardokument vid flyttning av punktskattepliktiga varor som beskattats i ett annat EU-land.

Transporttillägg ska påföras den som äger eller, om en sådan lokal är upplåten till någon annan, den som innehar nyttjanderätt till lokal där punktskattepliktiga varor förvaras för på-, av- eller omlastning under en pågående flyttning, om föreskrivet förenklat ledsagardokument vid flyttning av punktskattepliktiga varor som beskattats i ett annat EU-land inte tillhandahålls vid transportkontrollen.

Transporttillägget är *tjugo* procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka bestämmelserna i första, andra, tredje eller fjärde stycket inte iakttagits.

Transporttillägget är *fjrtio* procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka bestämmelserna i första, andra, tredje eller fjärde stycket inte iakttagits.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 1 kap. 5 a och 6 §§ och 2 kap. 6 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.
 3. I övrigt gäller äldre bestämmelser fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

3.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1999:673) om skatt på avfall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Avfallsskatt ska betalas med 500 kronor per ton avfall.

^{4 §¹} Avfallsskatt ska betalas med 500 kronor per ton avfall.

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska avfallsskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017 med ett årligt tillägg av två procentenheter.

Beloppet enligt andra stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång det omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska betalas för påföljande kalenderår.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2014:1499.

3.13 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ dels att 1 kap. 11 §, 2 kap. 1 §, 10 kap. 10, 11 och 15 §§, 11 kap. 1 §, 44 kap. 8, 34 och 34 a §§, 61 kap. 5 och 8 a §§, 63 kap. 3 a § och 67 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 11 a kap., sex nya paragrafer, 16 kap. 37 §, 61 kap. 5 a § och 67 kap. 9 a–9 d §§, samt närmast före 16 kap. 37 §, närmast efter 67 kap. 9 § och närmast före 67 kap. 9 a–9 d §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2001:1175) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 §²

Bestämmelser om hur skatten ska beräknas finns i 65 kap.

Bestämmelser om beräkningen av skatt på ackumulerad inkomst finns i 66 kap.

Bestämmelser om skattereduktion för underskott av kapital, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), allmän pensionsavgift, sjöinkomst, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el finns i 67 kap.

Bestämmelser om skattereduktion för underskott av kapital, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), *sjukersättning och aktivitetsersättning*, allmän pensionsavgift, sjöinkomst, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el finns i 67 kap.

2 kap.

1 §³

I detta kapitel finns definitioner av vissa begrepp samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används i denna lag. Det finns definitioner och förklaringar också i andra kapitel.

Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används finns i nedan angivna paragrafer:

pensionssparkonto i 58 kap. 21 §

pensionssparkonto i 58 kap. 21 §

prisbasbelopp i 27 §

personaloption i 10 kap. 11 §

prisbasbelopp i 27 §

10 kap.

10 §

Förmån av drivmedel ska räknas

Förmån av *väg-, bro- och färje-*

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2015:775.

³ Senaste lydelse 2016:1060.

till månaden efter den då förmånen kommit den skattskyldige till del.

avgifter, trängselskatt samt drivmedel ska räknas till månaden efter den då förmånen kommit den skattskyldige till del.

11 §⁴

Om den skattskyldige på grund av sin tjänst förvärvar värdepapper på förmånliga villkor, ska förmånen tas upp som intäkt det beskattningsår då förvärvet sker.

Om det som förvärvas inte är ett värdepapper utan innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor, tas förmånen upp som intäkt det beskattningsår då rätten utnyttjas eller överläts.

Om det som förvärvas inte är ett värdepapper utan innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor (*personaloption*), tas förmånen upp som intäkt det beskattningsår då rätten utnyttjas eller överläts.

15 §

Om en skattskyldig som på grund av sin tjänst fått en *sådan rätt som avses i 11 § andra stycket*, har betalat en ersättning för förmånen, ska utgiften dras av som kostnad det beskattningsår då förmånen ska tas upp som intäkt. Avdraget får dock inte överstiga förmånens värde. Om rätten inte utnyttjas, ska utgiften dras av som kostnad det första beskattningsår då rätten att förvärva värdepapper inte längre kan göras gällande.

Om en skattskyldig som på grund av sin tjänst fått en *personaloption* har betalat en ersättning för förmånen, ska utgiften dras av som kostnad det beskattningsår då förmånen ska tas upp som intäkt. Avdraget får dock inte överstiga förmånens värde. Om *personaloptionen* inte utnyttjas, ska utgiften dras av som kostnad det första beskattningsår då rätten att förvärva värdepapper inte längre kan göras gällande.

11 kap.

1 §

Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt, om inte något annat anges i detta kapitel eller i 8 kap.

I inkomstslaget tjänst tillämpas näringsverksamhet om

- mervärdesskatt i 15 kap. 6 §,
- återföring av avdrag för utländsk skatt i 16 kap. 18 §, och
- förvärv av tillgångar till underpris i 23 kap. 11 §.

Bestämmelser om värdering av inkomster i annat än pengar finns i 61 kap.

Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt, om inte något annat anges i detta kapitel eller i 8 *eller 11 a* kap.

bestämmelserna i inkomstslaget

⁴ Senaste lydelse 2008:822.

11 a kap. Särskilda bestämmelser om personaloptioner

Innehåll

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om att förmån av personaloption inte ska tas upp som intäkt i vissa fall.

Definitioner

2 §

Med företag avses i detta kapitel ett svenskt aktiebolag eller ett utländskt bolag som motsvarar ett svenskt aktiebolag och som har fast driftställe i Sverige, om det hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte.

3 §

Med koncern avses i detta kapitel en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554).

4 §

Med intjänandetid avses i detta kapitel en tid av tre år från förvärvet av personaloptionen.

När förmån av personaloption inte ska tas upp

5 §

Förmån av personaloption som förvärvas från ett företag ska inte tas upp om

1. optionsinnehavaren utnyttjar optionen för förvärv av andel i företaget tidigast tre år och senast tio år efter förvärvet, och

2. villkoren i 6–16 §§ är uppfyllda.

Vad som sägs i 6–16 §§ om företaget gäller det företag från vilket personaloptionen förvärvas. Om företaget ingår i en koncern ska

– 6, 8, 11 och 12 §§, 14 § första stycket andra meningen och 15 § gälla

sammantaget för alla företag i koncernen,

– 7, 9, 10 och 16 §§ gälla för varje företag i koncernen, och

– 14 § första stycket första meningen gälla för något av företagen i koncernen.

I 17 och 18 §§ finns bestämmelser om när förmån av personaloption inte ska tas upp vid fusion och fission.

Villkor

Företaget

6 §

Under det räkenskapsår som närmast föregår det år då personaloptionen förvärfvas ska

1. medelantalet anställda och delägare som arbetar i företaget vara lägre än 50, och

2. företagets nettoomsättning eller balansomslutning uppgå till högst 80 miljoner kronor.

7 §

När personaloptionen förvärfvas får inte

1. 25 procent eller mer av kapital- eller röstandelarna i företaget direkt eller indirekt kontrolleras av ett eller flera offentliga organ, eller

2. någon andel i företaget vara upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

8 §

Företaget ska under intjänandetiden huvudsakligen bedriva annan rörelse än

1. bank- eller finansieringsrörelse,
2. försäkringsrörelse,
3. produktion av kol eller stål,
4. handel med mark, fastigheter, råvaror eller finansiella instrument,
5. uthyrning för längre tid av lokaler eller bostäder, eller

6. tillhandahållande av tjänster som avser juridisk rådgivning, redovisning eller revision.

9 §

Företaget får när personaloptionen förvärvas inte ha bedrivit verksamhet i mer än tio år efter utgången av det år då verksamheten påbörjades.

Om företaget har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från någon annan, ska personaloptionen förvärvas inom tio år från utgången av det år då den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades, om den förvärvade verksamheten påbörjades före den övriga verksamheten i företaget.

10 §

Företaget får när personaloptionen förvärvas inte vara

1. skyldigt att upprätta en kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion,

3. på obestånd, eller

4. föremål för betalningskrav på grund av ett beslut från Europeiska kommissionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Personaloptionen

11 §

Värdet på optionsinnehavarens samtliga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget, får inte överstiga tre miljoner kronor när personaloptionen förvärvas.

12 §

Värdet på optionsinnehavarens personaloption tillsammans med värdet på övriga personaloptioner som också innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget, får inte överstiga 75 miljoner kronor när personaloptionen förvärvas.

13 §

Värdet på en personaloption ska vid tillämpningen av 11 och 12 §§ anses motsvara värdet på den andel eller de andelar som optionen ger rätt att förvärva.

Om det någon gång under de närmast föregående tolv månaderna innan personaloptionen förvärvas har genomförts marknadsmissiga transaktioner avseende företags andelar, ska värdet på en andel bestämmas med ledning av dessa transaktioner.

Om någon sådan transaktion inte har genomförts, ska värdet på samtliga andelar i företaget anses motsvara skillnaden mellan företags bokförda tillgångar och skulder enligt den senast fastställda balansräkningen. Om företaget inte har någon fastställd balansräkning, ska värdet på en andel bestämmas till andelens kvotvärde.

Optionsinnehavaren

14 §

Optionsinnehavaren ska vara anställd i företaget under intjänandetiden. Arbetstiden ska under denna tid uppgå till i genomsnitt minst 30 timmar per vecka.

Som arbetstid räknas semesterledighet med semesterlön och frånvaro till följd av sjukdom, föräldraledighet och andra liknande förhållanden som ersätts inom socialförsäkringssystemet.

15 §

Optionsinnehavaren ska under intjänandetiden få sådan ersättning från företaget som ska tas upp i inkomstslaget tjänst med ett belopp som uppgår till minst 13 inkomstbasbelopp. Om optionsinnehavaren under intjänandetiden till följd av sjukdom, föräldraledighet eller andra liknande förhållanden får ersättning inom socialförsäkringssystemet, ska kravet på ersättning från företaget minska i proportion till tiden med sådan ersättning.

Med inkomstbasbelopp avses det inkomstbasbelopp enligt 58 kap.

26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken som gäller för det år då personaloptionen förvärvas.

Som ersättning avses inte
– kostnadsersättning, eller
– belopp som ska tas upp i inkomstslaget tjänst enligt 11 kap. 45 § och 57 kap.

16 §

Optionsinnehavaren får inte tillsammans med närstående, under något av de två åren närmast före det år då personaloptionen förvärvas eller under den del av året som föregår förvärvet, direkt eller indirekt kontrollera andelar i företaget som motsvarar mer än fem procent av kapital- eller röstandelarna i företaget.

Fusion och fission

17 §

Om optionsinnehavaren i samband med en fusion eller fission utnyttjar personaloptionen före intjänandetidens utgång, ska någon förmån av personaloption inte tas upp under förutsättning att

1. personaloptionen utnyttjas för förvärv av andel i det överlåtande företaget tidigast ett år från tidpunkten då optionen förvärvades,
2. villkoren i 6–16 §§ är uppfyllda,
3. fusionen eller fissionen genomförs på marknadsmässiga villkor, och
4. det övertagande företaget huvudsakligen bedriver annan rörelse än sådan rörelse som anges i 8 § 1–6.

Vid tillämpning av första stycket 2 ska villkoren i 8, 14 och 15 §§, i stället för vad som föreskrivs i dessa bestämmelser, vara uppfyllda från tidpunkten då personaloptionen förvärvades till tidpunkten då optionsinnehavaren utnyttjar optionen. Kravet på ersättning från företaget i 15 § ska minska i proportion till den resterande tiden av intjänandetiden.

18 §

Bestämmelsen i 17 § gäller inte om
1. en eller flera fysiska personer

omedelbart efter fusionen eller fissionen har det bestämmande inflytandet över det övertagande företaget eller de övertagande företagen, och

2. personen eller personerna eller närstående till dem direkt eller indirekt har innehaft andelar i det överlåtande företaget, eller i ett annat företag inom samma koncern, under det år då fusionen eller fissionen genomförs eller under något av de två föregående åren.

Vid tillämpningen av första stycket anses en eller flera fysiska personer tillsammans ha bestämmande inflytande över ett företag om detta företag skulle ha varit ett dotterföretag enligt 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) till personen eller personerna tillsammans, om personen eller personerna tillsammans hade varit ett svenskt aktiebolag.

16 kap.

Personaloptioner

37 §

Förmån av personaloption som inte ska tas upp som intäkt enligt 11 a kap. får inte dras av.

44 kap.

8 §⁵

Ett värdepapper anses avyttrat om det företag som gett ut det

1. försätts i konkurs och är ett *svenskt* aktiebolag eller en *svensk* ekonomisk förening,

2. upplöses genom konkurs och är ett annat företag än ett *svenskt* aktiebolag eller en *svensk* ekonomisk förening, eller

3. upplöses genom fusion eller fission och värdepapperet därigenom definitivt förlorar sitt värde.

Vid sådana konkurser som avses i första stycket 1 ska en kapitalförlust alltid anses definitiv när företaget försätts i konkurs.

1. försätts i konkurs och är ett aktiebolag eller en ekonomisk förening,

2. upplöses genom konkurs och är ett annat företag än ett aktiebolag eller en ekonomisk förening, eller

⁵ Senaste lydelse 2016:1202.

Av 37 kap. 29 § första stycket framgår att bestämmelsen i första stycket 3 inte gäller värdepapper som innehas av det övertagande företaget vid en kvalificerad fusion eller fission.

34 §

Om ett värdepapper enligt bestämmelserna i 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *svenska* aktiebolag eller den *svenska* ekonomiska förening som gett ut det försatts i konkurs och värdepapperet därefter faktiskt avyttras, är omkostnadsbeloppet noll.

Om ackord träffas eller utdelning i konkursen erhålls, ska ersättningen tas upp som kapitalvinst till den del den inte överstiger avdraget för kapitalförlust när värdepapperet ansågs avyttrat. Om avdrag gjordes bara för viss del av kapitalförlusten, ska en motsvarande del av ersättningen tas upp som kapitalvinst.

Om beslutet om konkurs upphävs eller om konkursen avslutas med överskott, ska avdraget återföras. Anskaffningsutgiften anses därefter vara omkostnadsbeloppet när värdepapperet ansågs avyttrat. Vad som sagts nu gäller inte till den del avdraget räknats av mot erhållen ersättning enligt andra stycket.

Om ett värdepapper enligt bestämmelserna i 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det aktiebolag eller den ekonomiska förening som gett ut det försatts i konkurs och värdepapperet därefter faktiskt avyttras, är omkostnadsbeloppet noll.

34 a §⁶

Bestämmelserna i 34 § ska inte tillämpas om ett värdepapper har förvarats på ett investeringsspar-konto när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *svenska aktiebolaget* eller den *svenska ekonomiska föreningen* som har gett ut det har försatts i konkurs.

Bestämmelserna i 34 § ska inte tillämpas om ett värdepapper har förvarats på ett investeringsspar-konto när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *aktiebolag* eller den ekonomiska *förening* som har gett ut det har försatts i konkurs.

Första stycket gäller inte tillgångar som, när de enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats, utgjorde tillgångar som avses i 42 kap. 38 §.

61 kap.

5 §⁷

Värdet av bilförmån exklusive drivmedel ska för ett kalenderår beräknas till summan av

- 0,317 prisbasbelopp,
- ett ränterelaterat belopp, *och*
- ett prisrelaterat belopp.

Värdet av bilförmån exklusive drivmedel ska för ett kalenderår beräknas till summan av

- 0,29 prisbasbelopp,
- ett ränterelaterat belopp,
- ett prisrelaterat belopp, *och*
- *bilens fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen (2006:227).*

⁶ Senaste lydelse 2011:1271.

⁷ Senaste lydelse 2016:1239.

Det ränterelaterade beloppet ska beräknas till 75 procent av statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerat med bilmodellens nybilspris. Statslåneräntan ska dock som lägst anses vara 0,5 procent.

Det prisrelaterade beloppet ska beräknas till 9 procent av bilmodellens nybilspris, om detta uppgår till högst 7,5 prisbasbelopp. Om bilmodellens nybilspris är högre, ska det prisrelaterade beloppet beräknas till summan av 9 procent av 7,5 prisbasbelopp och 20 procent av den del av nybilspriset som överstiger 7,5 prisbasbelopp.

5 a §

Utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter samt trängselskatt ingår inte i bilförmån enligt 5 §.

8 a §⁸

Om en bil är utrustad med teknik för drift helt eller delvis med elektricitet eller med andra mer miljöanpassade drivmedel än bensin och dieselolja och bilens nybilspris därför är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, ska *förmånsvärdet* sättas ned till en nivå som motsvarar *förmånsvärdet* för den jämförbara bilen.

I stället för vad som sägs i första stycket om storleken på nedsättningen av förmånsvärdet ska detta värde tas upp till 60 procent av förmånsvärdet för den jämförbara bilen, om bilen är utrustad med teknik för drift med elektricitet som tillförs genom laddning från yttre energikälla eller med annan gas än gasol.

En nedsättning av förmånsvärdet enligt andra stycket får göras med högst 10 000 kronor i förhållande till den jämförbara bilen.

Om en bil är utrustad med teknik för drift helt eller delvis med elektricitet eller med andra mer miljöanpassade drivmedel än bensin och dieselolja och bilens nybilspris därför är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, ska *nybilspriset, vid beräkning av värdet av bilförmån enligt 5 §*, sättas ned till en nivå som motsvarar *nybilspriset* för den jämförbara bilen.

Om bilen är utrustad med teknik för drift med elektricitet som tillförs genom laddning från yttre energikälla eller med annan gas än gasol ska *förmånsvärdet beräknat enligt första stycket sättas ned med 40 procent, dock högst 10 000 kronor.*

Nuvarande lydelse

63 kap.

3 a §⁹

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

⁸ Senaste lydelse 2016:1055.

⁹ Senaste lydelse 2015:775.

<u>Fastställd förvärsinkomst</u>				<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,99 prisbasbelopp				0,687 prisbasbelopp
överstiger	0,99	men	inte	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärsinkomsten
1,11 prisbasbelopp				
överstiger	1,11	men	inte	0,609 prisbasbelopp ökat med 4,9 procent av den fastställda förvärsinkomsten
2,72 prisbasbelopp				
överstiger	2,72	men	inte	0,741 prisbasbelopp
3,11 prisbasbelopp				
överstiger	3,11	men	inte	0,430 prisbasbelopp ökat med 10 procent av den fastställda förvärsinkomsten
3,77 prisbasbelopp				
överstiger	3,77	men	inte	0,807 prisbasbelopp
5,4 prisbasbelopp				
överstiger	5,4	men	inte	0,753 prisbasbelopp ökat med 1 procent av den fastställda förvärsinkomsten
7,88 prisbasbelopp				
översstiger	7,88	men	inte	1,541 prisbasbelopp minskat med 9 procent av den fastställda förvärsinkomsten
12,43 prisbasbelopp				
överstiger	12,43 prisbasbelopp			0,422 prisbasbelopp

Föreslagen lydelse

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärsinkomst</u>				<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,99 prisbasbelopp				0,687 prisbasbelopp
överstiger	0,99	men	inte	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärsinkomsten
1,11 prisbasbelopp				
överstiger	1,11	men	inte	0,609 prisbasbelopp ökat med 4,9 procent av den fastställda förvärsinkomsten
2,72 prisbasbelopp				
överstiger	2,72	men	inte	33,2 procent av den fastställda förvärsinkomsten minskat med 0,162 prisbasbelopp
2,94 prisbasbelopp				
överstiger	2,94	men	inte	0,482 prisbasbelopp ökat med

3,11 prisbasbelopp				11,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger	3,11	men	inte	0,171 prisbasbelopp ökat med 21,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	4,45 prisbasbelopp			
överstiger	4,45	men	inte	1,376 prisbasbelopp minskat med 5,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	7,88 prisbasbelopp			
överstiger	7,88	men	inte	2,164 prisbasbelopp minskat med 15,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	9,15 prisbasbelopp			
översstiger	9,15	men	inte	1,541 prisbasbelopp minskat med 9 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	12,43 prisbasbelopp			
överstiger	12,43 prisbasbelopp			0,422 prisbasbelopp
<i>Nuvarande lydelse</i>				<i>Föreslagen lydelse</i>

67 kap.2 §¹⁰

Skattereduktion ska göras för sjöinkomst, allmän pensionsavgift, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), underskott av kapital, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el i nu nämnd ordning.

Skattereduktion ska räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt som beräknats enligt 65 kap., mot statlig fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighets-skatt samt mot kommunal fastighetsavgift enligt lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift. Skattereduktion enligt 5–9 §§ ska dock räknas av endast mot kommunal inkomstskatt.

Skattereduktion ska göras för sjöinkomst, allmän pensionsavgift, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), *sjukersättning och aktivitetsersättning*, underskott av kapital, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el i nu nämnd ordning.

Skattereduktion ska räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt som beräknats enligt 65 kap., mot statlig fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighets-skatt samt mot kommunal fastighetsavgift enligt lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift. Skattereduktion enligt 5–9 d §§ ska dock räknas av endast mot kommunal inkomstskatt.

¹⁰ Senaste lydelse 2015:775.

Sjukersättning och aktivitetsersättning

Vilka som kan få skattereduktion

9 a §

De som är obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret, har rätt till skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning. Sådan rätt till skattereduktion har också de som är begränsat skattskyldiga enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3, om deras överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige.

Underlag för skattereduktion

9 b §

Underlaget för skattereduktionen består av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken som betalats ut under beskattningsåret och som ska tas upp till beskattning enligt denna lag.

En utländsk ersättning enligt lagstiftning om social trygghet som betalas ut enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för sjukersättning och aktivitetsersättning ska efter begäran medräknas i underlaget för skattereduktionen om ersättningen tas upp till beskattning i Sverige.

Skattereduktionens storlek

9 c §

Skattereduktionen uppgår till summan av 4,5 procent av den del av underlaget som inte överstiger 2,53 prisbasbelopp och 2,5 procent av resterande del, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

Obegränsat skattskyldiga under del av beskattningsåret

9 d §

De som är obegränsat skattskyldiga bara under en del av beskattningsåret, har rätt till skattereduktion enligt 9 a–9 c §§ med en tolfedel av den skattereduktion som skulle ha tillgodoförts dem om de varit obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret, för varje kalendermånad eller del därav under vilken de är obegränsat skattskyldiga.

Om de skattskyldigas överskott av förvärsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärsinkomster i Sverige, ska dock bestämmelserna i 9 a–9 c §§ tillämpas utan de begränsningar som anges i första stycket.

3.¹¹ Bestämmelserna i 61 kap. 8 a § andra och tredje styckena tillämpas till och med det beskattningsår som slutar den 31 december 2020.

3. Bestämmelserna i 61 kap. 8 a § andra stycket tillämpas till och med det beskattningsår som slutar den 31 december 2020.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Bestämmelserna i 10 kap. 10 § och 63 kap. 3 a § i den nya lydelsen och den nya bestämmelsen i 61 kap. 5 a § tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

3. Bestämmelserna i 2 kap. 1 §, 10 kap. 11 och 15 §§ och 11 kap. 1 § i den nya lydelsen och de nya bestämmelserna i 11 a kap. och 16 kap. 37 § tillämpas första gången på personaloption som förvärfvas efter den 31 december 2017.

4. Bestämmelserna i 44 kap. 8 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för värdepapper som har getts ut av ett företag som försätts i konkurs efter den 31 december 2017.

5. Bestämmelserna i 61 kap. 5 och 8 a §§ i den nya lydelsen tillämpas första gången för bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen (2006:227) för första gången den 1 juli 2018 eller senare.

6. Bestämmelserna i 61 kap. 5 och 8 a §§ i den äldre lydelsen gäller fortfarande för

a) bilar av tillverkningsår 2018 eller tidigare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen (2006:227) för första gången före den 1 juli 2018, och

¹¹ Senaste lydelse 2016:1055.

b) bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som är registrerade utomlands och som inte är skattepliktiga här i landet enligt vägtrafikskattelagen

7. Bestämmelserna om skattereduktion i 67 kap. 2 § i den nya lydelsen och bestämmelserna i de nya 67 kap. 9 a–9 d §§ tillämpas på sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut efter den 31 december 2017.

3.14 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 och 3 §§ socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §¹

Den som utger avgiftspliktig ersättning ska betala arbetsgivaravgifter enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Förmån som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska anses utgiven av den i vars tjänst *rättigheten* förvärvades.

Förmån *av personaloption* som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska anses utgiven av den i vars tjänst *personaloptionen* förvärvades.

Bestämmelser om avgiftspliktig ersättning finns i 10 och 11 §§.

3 §²

Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i en anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige.

Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i en anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är *eller har varit* anställd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2008:824.

² Senaste lydelse 2008:824.

3.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹

Från databasen får nedan angivna uppgifter lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Uppgifter får lämnas ut om

1. namn och personnummer,
2. organisationsnummer, namn, firma och juridisk form samt i fråga om handelsbolag och andra juridiska personer sådana uppgifter om huvudkontor och säte som avses i 67 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244),
3. registrering enligt skatteförfarandelagen samt särskilt registrerings- eller redovisningsnummer,
4. på vilket sätt den preliminära skatten ska betalas för en fysisk person,
5. registrering av skyldighet att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter,
6. slag av näringsverksamhet,
7. beslut om likvidation eller konkurs, *och*
8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt.

7. beslut om likvidation eller konkurs,

8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt, *och*

9. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen om alkoholskatt eller lagen om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2011:1406.

3.16 Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)

Härigenom föreskrivs i fråga om vägtrafikskattelagen (2006:227)¹
dels att 2 kap. 11 a § ska upphöra att gälla,
dels att 2 kap. 7, 9 och 10 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 1 kap. 6 b § och 2 kap. 9 a §, av
 följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 b §

Uppgift om fordons utsläpp av koldioxid hämtas i vägtrafikregistret.

Om det för fordon finns uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, ska den uppgiften användas. Om det finns flera sådana uppgifter ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Om det för fordon finns uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid viktad/blandad körning, ska den uppgiften användas. Om det finns flera sådana uppgifter ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Om det för andra fordon än sådana som avses i andra och tredje styckena finns flera uppgifter om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning, ska det högsta av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

2 kap.

7 §²

Fordonsskatten tas ut med ett grundbelopp och i förekommande fall ett koldioxidbelopp för

1. personbilar klass I som enligt uppgift i vägtrafikregistret är av fordonsår 2006 eller senare,

¹ Senaste lydelse av 2 kap. 11 a § 2012:761.

² Senaste lydelse 2011:478.

2. personbilar klass I som är av tidigare fordonsår än 2006, men uppfyller kraven för miljöklass 2005, El eller Hybrid enligt bilaga 1 till den upphävda lagen (2001:1080) om motorfordons avgasrening och motorbränslen, och

3. personbilar klass II, lätta bussar och lätta lastbilar som blivit skattepliktiga för första gången efter utgången av år 2010.

För bilar som kan drivas med dieselolja ska summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet multipliceras med en bränslefaktor och ett miljötillägg tas ut.

För bilar som kan drivas med dieselolja ska, *om inte annat följer av tredje stycket*, summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet multipliceras med en bränslefaktor och ett miljötillägg tas ut.

För bilar av fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga för första gången den 1 juli 2018 eller senare och som kan drivas med dieselolja ska summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet adderas med ett bränsletillägg och ett miljötillägg.

9 §³

Koldioxidbeloppet är för ett skatteår 22 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. *Uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning hämtas i vägtrafikregistret.*

För fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, är koldioxidbeloppet 11 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. *Uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning hämtas i vägtrafikregistret.*

Om det för fordon som avses i andra stycket finns uppgift om ett sådant fordons utsläpp av koldioxid vid drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, ska den uppgiften användas.

Koldioxidbeloppet är för ett skatteår 22 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram.

För fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, är koldioxidbeloppet 11 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram.

³ Senaste lydelse 2014:1502.

9 a §

För personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar av fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga för första gången den 1 juli 2018 eller senare ska, i stället för vad som sägs i 9 § om koldioxidbeloppet, andra stycket gälla under tid som infaller under de tre första åren från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången.

Koldioxidbeloppet är för ett skatteår summan av

– 82 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram och upp till och med 140 gram, och

– 107 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 140 gram.

Första stycket gäller inte för fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol.

10 §⁴

Bränslefaktorn är 2,37.

Bränsletillägget är produkten av 13,52 och det antal gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer.

Miljötilägget är

- a) 500 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången före utgången av år 2007, och
- b) 250 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången efter utgången av år 2007.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. För fordon som blir skattepliktiga för första gången före den 1 januari 2020, ska i stället för vad som sägs i 1 kap. 6 b § om det högsta värdet, det lägsta värdet beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

3. För vägtrafikskatt som avser tid före den 1 juli 2018 gäller 2 kap. 7, 9 och 10 §§ i dess äldre lydelse.

4. För bilar som för första gången blivit skattepliktiga före den 1 juli 2018 gäller 2 kap. 11 a § i den äldre lydelsen.

⁴ Senaste lydelse 2014:1502.

3.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

Härigenom föreskrivs att 3 a kap. 2 § lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a kap.

2 §¹

Kontrollsystemet ska visa att ett biodrivmedel som läggs till grund för avdrag enligt 7 kap. 3 a, 3 c, 3 d eller 4 § lagen (1994:1776) om skatt på energi

1. inte är livsmedelsbaserat, eller
2. är livsmedelsbaserat men har producerats i en anläggning som tagits i drift före den 31 december 2013 och inte är fullständigt avskriven.

Kontrollsystemet ska visa att ett biodrivmedel som läggs till grund för avdrag enligt 7 kap. 3 a, 3 b eller 4 § lagen (1994:1776) om skatt på energi

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2015:838.

3.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § och 4 kap. 5 § lagen (2011:1200) om elcertifikat ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 2 §¹

I denna lag betyder:

1. förnybar el: elektricitet som produceras av förnybara energikällor eller torv,
2. förnybar energikälla: biobränsle, geotermisk energi, solenergi, vattenkraft, vindkraft och vågenergi,
3. anläggning: elproduktionsanläggning med en eller flera produktionsenheter bakom samma mätpunkt,
4. elcertifikat: bevis som har utfärdats enligt denna lag eller av en annan stat enligt en sådan internationell överenskommelse som avses i 5 §, och som innehåller uppgift om att förnybar el har producerats,
5. kvotplikt: skyldighet att inneha och annullera elcertifikat i förhållande till försäljning eller användning av el,
6. beräkningsår: det kalenderår som föregår den annullering som enligt 4 kap. 11 § sker den 1 april,
7. elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el,
8. elintensiv industri: företag eller del av ett företag som utgör en egen verksamhet eller verksamhetsgren, där det
 - a) bedrivs och under de senaste tre åren har bedrivits industriell tillverkning i en process där det använts i genomsnitt minst 190 megawattimmar el för varje miljon kronor av förädlingsvärdet,
 - b) bedrivs ny verksamhet med industriell tillverkning i en process där det används eller beräknas användas i genomsnitt minst 190 megawattimmar el för varje miljon kronor av förädlingsvärdet, eller
 - c) bedrivs verksamhet för vilken avdrag får göras för skatt på elektrisk kraft enligt 11 kap. 9 § stycket 2, 3 eller 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
9. förädlingsvärde: skillnaden mellan den elintensiva industrins
 - sammanlagda omsättning, det vill säga intäkter från försålda varor och utförda tjänster, inräknat egna uttag, som ingår i företagets normala verksamhet (nettoomsättningen), förändring av varulager, aktiverat arbete för egen räkning, övriga rörelseintäkter samt ränteintäkter, och
 - sammanlagda inköp, det vill säga alla rörelsekostnader, inräknat avskrivningar och nedskrivningar på tillgångar, samt räntekostnader dock inte personalkostnader, inräknat arbetsgivaravgifter och kostnader för inhyrd personal.

¹ Senaste lydelse 2012:399.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med biobränsle i första stycket 2.

4 kap.

5 §

Vid beräkning av kvotplikten beaktas inte el som

1. matats in på det elektriska nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion (förlustel),

2. en elleverantör har levererat till en elanvändare utan ersättning i enlighet med ett avtal om intrångsersättning, om leveransen sker vid en lägre effekt än 50 kilowatt (frikraft),

3. har använts i den industriella tillverkningsprocessen i en registrerad sådan elintensiv industri som avses i 1 kap. 2 § första stycket 8 a eller b,

4. får dras av enligt 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi, om elen har använts i en registrerad sådan elintensiv industri som avses i 1 kap. 2 § första stycket 8 c,

4. får dras av *eller återbetalas* enligt 11 kap. 9 § *första stycket* 2, 3 eller 5 *eller 13 a § första stycket* 2, 3 eller 4 lagen (1994:1776) om skatt på energi, om elen har använts i en registrerad sådan elintensiv industri som avses i 1 kap. 2 § första stycket 8 c,

5. en elanvändare själv har producerat och använt, i en anläggning som har en installerad effekt om högst 50 kilowatt,

6. har använts i produktionen av el (hjälpkraft), eller

7. en elanvändare själv har producerat och använt, om den använda mängden el inte uppgår till mer än 60 megawattimmar per beräkningsår.

Om kvotplikten för en elintensiv industri endast omfattar sådan el som inte ska beaktas enligt första stycket 3 eller 4 och övrig el inte överstiger 60 megawattimmar per år, beaktas inte heller den övriga elen vid beräkning av kvotplikten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

3.19 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)¹

dels att 3 kap. 4 §, 11 kap. 5 och 7 §§, 12 kap. 3 §, 15 kap. 5 och 7 §§, 22 kap. 1 §, 23 kap. 2 §, 26 kap. 23 §, 31 kap. 1 §, 34 kap. 6 §, 37 kap. 10 §, 39 kap. 1 § och 41 kap. 2 § och rubrikerna närmast före 11 kap. 5 § och 15 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 31 kap. 33 § ska lyda ”Skattereduktion” och att rubriken närmast före 37 kap. 8 § ska lyda ”Kontroll av någon annans uppgiftsskyldighet eller av uppgifter vid återbetalning av eller kompensation för punktskatt”,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 22 kap. 26 §, 31 kap. 33 b §, 37 kap. 7 a och 9 a §§ och 39 kap. 3 a §, och närmast före 22 kap. 26 § och 39 kap. 3 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

3 kap.

4 §²

Vad som avses med beskattningsår framgår av följande uppställning:

<i>För</i>	<i>avses med beskattningsår</i>
1. skatt enligt a) inkomstskattelagen (1999:1229), b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, c) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–4, och d) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader, samt avgift enligt e) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift	beskattningsår enligt 1 kap. 13–15 §§ inkomstskattelagen eller, för svenska handelsbolag, räkenskapsåret
2. skatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 6–10	det kalenderår som skatten ska betalas för eller det beskattningsår då skatteunderlag för avkastningsskatt ska tas upp enligt 13 § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel
3. skatt enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och lagen	det kalenderår då ersättningen betalas ut

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 31 kap. 33 § 2015:768.

² Senaste lydelse 2016:1075.

(1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.

4. skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200) som ska redovisas för redovisningsperioder	beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen
5. annan mervärdesskatt	det kalenderår då den felaktiga debiteringen har gjorts, eller förvärvet eller omsättningen har skett
6. punktskatt som ska redovisas för redovisningsperioder	beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen
7. punktskatt enligt a) beslut som avses i 53 kap. 5 §, b) 27 och 28 §§ lagen (1994:1563) om tobaksskatt, c) 26 och 27 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt, eller d) 4 kap. 2 och 2 a §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi	det kalenderår under vilket beslutet om återbetalning eller kompensations, eller beslutet om beskattning vid oegentlighet, har meddelats
8. annan punktskatt	det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat
9. övriga skatter	det kalenderår som skatten ska betalas för
10. arbetsgivaravgifter och avgifter som ingår i slutlig skatt	det kalenderår som avgiften ska betalas för.

Med beskattningsår för fysisk person avses dock i fråga om preliminär skatt alltid kalenderår.

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 §

Vad som avses med beskattningsår framgår av följande uppställning:

<i>För</i>	<i>avses med beskattningsår</i>
1. skatt enligt a) inkomstskattelagen (1999:1229), b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, c) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–4, och d) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,	beskattningsår enligt 1 kap. 13–15 §§ inkomstskattelagen eller, för svenska handelsbolag, räkenskapsåret

- samt avgift enligt
e) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift
2. skatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 6–10
3. skatt enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.
4. skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200) som ska redovisas för redovisningsperioder
5. annan mervärdesskatt
6. punktskatt som ska redovisas för redovisningsperioder
7. punktskatt enligt
a) beslut som avses i 53 kap. 5 §,
b) 27–28 §§ lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
c) 26–27 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt, eller
d) 4 kap. 2–2 b §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi
8. annan punktskatt
9. övriga skatter
10. arbetsgivaravgifter och avgifter som ingår i slutlig skatt
- det kalenderår som skatten ska betalas för eller det beskattningsår då skatteunderlag för avkastningsskatt ska tas upp enligt 13 § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel
- det kalenderår då ersättningen betalas ut
- beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen
- det kalenderår då den felaktiga debiteringen har gjorts, eller förvärvet eller omsättningen har skett
- beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen
- det kalenderår under vilket beslutet om återbetalning eller kompensations, eller beslutet om beskattning vid oegentlighet, har meddelats
- det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat
- det kalenderår som skatten ska betalas för
- det kalenderår som avgiften ska betalas för.

Med beskattningsår för fysisk person avses dock i fråga om preliminär skatt alltid kalenderår.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Förmån av framtida förvärv av värdepapperFörmån av personaloption

5 §

En sådan förmån som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper ska anses utgiven av den i vars tjänst rättigheten har förvärvats.

En förmån som utgörs av en personaloption ska anses utgiven av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats.

7 §

En ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § som har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska anses utgiven av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige om

1. ersättningen eller förmånen kan anses ha sin grund i anställningen, och
2. det inte finns något anställningsförhållande mellan utgivaren och mottagaren.

En ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § som har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska anses utgiven av den hos vilken mottagaren är eller har varit anställd i Sverige om

12 kap.

3 §

De allmänna skattetabellerna ska grundas på att

1. inkomsten är oförändrad under kalenderåret,
2. mottagaren bara kommer att beskattas för den inkomst som anges i tabellen,
3. mottagaren inte ska betala någon annan skatt eller avgift än
 - a) kommunal inkomstskatt,
 - b) statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster,
 - c) begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
 - d) avgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift, och
 - e) avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
4. mottagaren inte kommer att medges något annat avdrag än grundavdrag vid beskattningen, och
5. mottagaren kommer att medges skattereduktion för allmän pensionsavgift och arbetsinkomst enligt 67 kap. 4–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

5. mottagaren kommer att medges skattereduktion för

- a) allmän pensionsavgift och arbetsinkomst enligt 67 kap. 4–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229),
- eller
- b) sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 a § inkomstskattelagen.

Tabellerna ska också ange skatteavdraget för

1. den som inte är skyldig att
1. den som är född 1938 eller

betala allmän pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § inkomstskattelagen, och

2. den som inte har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

senare och inte är skyldig att betala allmän pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § inkomstskattelagen, och

Bestämmelserna i första stycket ska också tillämpas för den som är född 1937 eller tidigare och har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

15 kap.

Förmån av framtida förvärv av värdepapper

Förmån av personaloption

5 §

Kontrolluppgift om en sådan förmån som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper ska lämnas av den i vars tjänst rättigheten har förvärvats.

Om förmånen utgörs av en personaloption, ska kontrolluppgift lämnas av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats.

7 §

Om en ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska kontrolluppgift lämnas av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige om

1. ersättningen eller förmånen kan anses ha sin grund i anställningen, och
2. det inte finns något anställningsförhållande mellan utgivaren och mottagaren.

Om en ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska kontrolluppgift lämnas av den hos vilken mottagaren är *eller har varit* anställd i Sverige om

22 kap.

1 §³

I detta kapitel finns bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om

- överlåtelse av privatbostadsrätt och andelar i vissa bostadsföretag (2 och 3 §§),
- upplåtelse av privatbostad eller bostad som innehas med hyresrätt (4 §),
- samfällighet (5 och 6 §§),
- räntebidrag (7 §),
- pensionsförsäkringar och pensionssparkonton (8 och 9 §§),

³ Senaste lydelse 2015:768.

- avskattning av pensionsförsäkring (10 §),
- tjänstepensionsavtal (11 §),
- underlag för avkastningsskatt på livförsäkringar (12 §),
- skattereduktion för förmån av hushållsarbete (13 §),
- elcertifikat (14 §),
- utsläppsrätter, utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar (15 §),
- schablonintäkt vid innehav av ett investeringssparkonto (16 §),
- schablonintäkt vid innehav av andelar i värdepappersfonder, fondföretag, specialfonder och utländska specialfonder (17–21 §§),
- investeraravdrag (23 och 24 §§),
- investeraravdrag (23 och 24 §§),
- och
- skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §).
- skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §), och
- utnyttjande av vissa personaloptioner (26 §).

Utnyttjande av vissa personaloptioner

26 §

Kontrolluppgift ska lämnas om utnyttjande av en sådan personaloption som avses i 11 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel.

23 kap.

2 §⁴

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 4 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–25 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Kontrolluppgift enligt 22 kap. 10 § ska också avse omständigheter som medför eller kan medföra avskattning enligt 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 4 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–26 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

⁴ Senaste lydelse 2015:918.

26 kap.**23 §**

Till varje redovisningsperiod ska den punktskatt hänföras för vilken redovisningsskyldighet har inträtt under perioden. Skatt enligt lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m. ska dock hänföras till den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder.

Redovisningsskyldigheten inträder när affärshändelser, som grundar skattskyldighet, enligt god redovisningssed bokförs eller borde ha bokförts. Är den deklarationskyldige inte bokföringskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078) inträder redovisningsskyldigheten samtidigt med skattskyldigheten. Detsamma gäller om skattskyldigheten inträder vid händelser som inte föranleder någon bokföringsåtgärd.

Vid försäljning mot kredit får Skatteverket, om principerna för den redovisningskyldiges bokföring föranleder det, besluta att redovisningskyldigheten ska inträda vid beskattningsårets utgång, dock inte senare än när betalning inflyter eller fordran diskonteras eller överlåts.

Om en deklarationskyldig försätts i konkurs, inträder redovisningskyldighet genast för de affärshändelser för vilka skattskyldighet har inträtt före konkursbeslutet.

Punktskatt ska redovisas för den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder.

Om skattskyldighet för energiskatt på elektrisk kraft inträder enligt 11 kap. 7 § 1 a lagen (1994:1776) om skatt på energi, ska dock skatten redovisas för den redovisningsperiod som inleds en månad efter utgången av den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder. Detta gäller dock inte om redovisningsperioden för skatten är ett beskattningsår.

31 kap.**1 §⁵**

- I detta kapitel finns bestämmelser om
- uppgifter som ska lämnas i samtliga inkomstdeklarationer (2 och 3 §§),
 - uppgifter som fysiska personer och dödsbon ska underrättas om och godkänna eller lämna (4 och 5 §§),
 - uppgift som ska lämnas om inkomstslaget tjänst (6 §),
 - uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget näringsverksamhet (7–15 a §§),
 - uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget kapital (16–19 b §§),
 - uppgift om tillkommande belopp (20 §),
 - uppgifter om vissa andelsavyttringar m.m. (21–24 §§),

⁵ Senaste lydelse 2016:888.

- uppgifter för beräkning av egenavgifter (25 och 26 §§),
- uppgifter som fåmansföretag samt företagsledare och delägare ska lämna (27–29 §§),
- uppgift om tillskott och uttag (30 §),
- uppgift om betalning till utlandet (31 §),
- uppgift som ekonomiska föreningar ska lämna (32 §),
- uppgifter om skattereduktion för hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el (33 och 33 a §§),
- uppgifter om skattereduktion (33–33 b §§), och
- och
- uppgifter om prissättningsbesked (34 §).

33 b §

Den som begär att utländsk ersättning ska medräknas i underlaget för skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 b § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska lämna uppgift om underlaget för skattereduktionen.

34 kap.

6 §

Den som har utnyttjat eller överlåtit en sådan rättighet som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de uppgifter som behövs för att kontrolluppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

Den som har utnyttjat eller överlåtit en *personaloption* ska till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de uppgifter som behövs för att kontrolluppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

37 kap.

7 a §

Skatteverket får förelägga den som har beviljats återbetalning av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 1 b och c eller återbetalning av eller kompensation för punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2 att lämna uppgift som verket behöver för att kunna kontrollera att denne har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter i en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt.

9 a §

Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara bokföringskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078) eller som är en annan juridisk person än ett dödsbo, att

lämna uppgift om en rättshandling med någon annan.

Föreläggandet ska avse förhållanden som är av betydelse för kontroll av att andra än den som föreläggs har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter i en ansökan om återbetalning av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 1 b och c eller återbetalning av eller kompensation för punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2.

10 §

Om det finns särskilda skäl får även någon annan person än som avses i 9 § föreläggas att lämna sådan uppgift som avses i den paragrafen.

Om det finns särskilda skäl får även någon annan person än som avses i 9 och 9 a §§ föreläggas att lämna sådan uppgift som avses där.

39 kap.

1 §⁶

I detta kapitel finns bestämmelser om

– definitioner (2 och 2 a §§),

– generell dokumentationsskyldighet (3 §),

– dokumentationsskyldighet som avser ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt (3 a §),

– dokumentationsskyldighet som avser kassaregister (4–10 §§),

– dokumentationsskyldighet som avser personalliggare (11–12 §§),

– dokumentationsskyldighet som avser torg- och marknadshandel (13 §),

– dokumentationsskyldighet som avser omsättning av investeringsguld (14 §),

– dokumentationsskyldighet som avser internprissättning (15–16 f §§), och

– föreläggande (17 §).

Ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt

3 a §

Den som har ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt ska i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller annan lämplig dokumentation se till att det finns underlag för kontroll av uppgifterna i ansökan.

⁶ Senaste lydelse 2017:185.

41 kap.**2 §⁷**

Skatteverket får besluta om revision för att kontrollera

1. att uppgiftsskyldighet enligt 15–35 kap. har fullgjorts,
2. att det finns förutsättningar att fullgöra uppgiftsskyldighet enligt 15–35 kap. som kan antas uppkomma,
3. skatteupplag enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi,
4. att den som har ansökt om återbetalning eller kompensation av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2 har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter,
4. att den som har ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2 har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter,
5. att den som har ansökt om återbetalning av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 1 har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter,
6. att den som har eller kan antas ha upplåtit en plats för torg- och marknadshandel har fullgjort sina skyldigheter enligt 39 kap. 13 §, eller
7. att den som har eller kan antas ha omsatt investeringsguld har fullgjort sina skyldigheter enligt 39 kap. 14 §.

Skatteverket får besluta om revision också för att inhämta uppgifter av betydelse för kontroll enligt första stycket 1–4 av någon annan än den som revideras.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 12 kap. 3 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.
 3. Bestämmelserna i 23 kap. 2 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018.
 4. Bestämmelserna i 26 kap. 23 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på punktskatt där skattskyldighet har inträtt efter den 31 december 2017. För punktskatt där skattskyldighet har inträtt före ikraftträdandet gäller bestämmelserna i den äldre lydelsen.
 5. Bestämmelserna i 37 kap. 10 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning av eller kompensation för punktskatt som avser förhållanden efter ikraftträdandet.
 6. Bestämmelserna i de nya 22 kap. 26 § och 31 kap. 33 b § tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018.
 7. Bestämmelserna i de nya 37 kap. 7 a och 9 a §§ och 39 kap. 3 a § tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning av eller kompensation för punktskatt som avser förhållanden efter ikraftträdandet.

⁷ Senaste lydelse 2016:1075.

3.20 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 26 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 3.19

Föreslagen lydelse

22 kap.
26 §

Kontrolluppgift ska lämnas om utnyttjande av en sådan personaloption som avses i 11 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

Kontrolluppgift ska dock inte lämnas, om uppgift om utnyttjande har redovisats eller skulle ha redovisats av den kontrolluppgiftsskyldige i en arbetsgivardeklaration.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. Bestämmelserna i 22 kap. 26 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2019.

3.21 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 6 a kap. 2 § och 9 kap. 5 § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för lydelsen enligt lagen (2015:750) om ändring i lagen om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:750

Föreslagen lydelse

6 a kap.

2 §

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 b–11 medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 a eller 17 a, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 20 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 a medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 a medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 89 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 9 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

9 kap.

5 §

Beskattningsmyndigheten medger, i den omfattning som anges i andra–femte styckena, efter ansökan återbetalning av skatt på elektrisk kraft och bränsle som *förbrukats* för framställning av värme som levererats för ändamål som ger skattebefrielse enligt 6 a kap. 1 § 1, 6, 9 a, 9 b, 10, 11 eller 16 eller enligt 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5.

Beskattningsmyndigheten medger, i den omfattning som anges i andra–femte styckena, efter ansökan *från förbrukaren* återbetalning av skatt på elektrisk kraft och bränsle som *denne förbrukat* för framställning av värme *eller kyla* som levererats för ändamål som ger skattebefrielse enligt 6 a kap. 1 § 1, 6, 9 a, 9 b, 10, 11 eller 16 eller enligt 11 kap. 9 § första stycket 2, 3 eller 5. *Med förbrukning för framställning av värme eller kyla avses i fråga om återbetalning av skatt på elektrisk kraft*

även sådan förbrukning som skett i samband med framställningen för drift av pumpar, fläktar och andra hjälpanordningar som är nödvändiga för driften av anläggningen.

Återbetalning medges vid leverans för

1. tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller för yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, för

a) elektrisk kraft med den del av energiskatten som överstiger 0,5 öre per kilowattimme,

b) råttolja med ett energiskattebelopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt som tas ut på bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 a,

c) andra bränslen än råttolja med 70 procent av energiskatten,

2. annat ändamål än som avses under 1, med hela energiskatten på elektrisk kraft och med hela energiskatten, koldioxidskatten och svavelskatten på bränsle.

Om leverans skett för tillverkningsprocessen i sådan industriell verksamhet som tillhör en verksamhetskategori som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/29/EG, medges dock återbetalning enligt

1. andra stycket 1 b med ett energiskattebelopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 a, och

2. andra stycket 1 c med 70 procent av energiskatten och 100 procent av koldioxidskatten.

Om elektrisk kraft och ett eller flera bränslen förbrukas samtidigt för denna värmeframställning, ska energislagen vid beräkning av återbetalningen fördelas genom proportionering i förhållande till respektive energislag. Dock får fördelningen mellan bränslena väljas fritt. Motsvarande gäller för värme som har levererats från kraftvärmeproduktion.

För bensin och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b medges inte någon återbetalning av skatt enligt denna paragraf.

3.22 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

dels att 3, 4 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 a och 7 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet efter den 31 mars 2016 under förutsättning att

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 §, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 §.

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1.

3 a §

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet efter den 31 mars 2017 under förutsättning att

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2017 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 2 eller 3, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2017, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 2 eller 3.

4 §

Med ett enmansföretag avses i denna lag en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet

Med ett enmansföretag avses i denna lag

1. en fysisk person som bedriver

och som inte är skyldig att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldig att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

2. ett aktiebolag som bedriver rörelse och som

a) inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster, eller

b) har en sådan skyldighet som avses i a men som gäller ersättning till endast en person som direkt eller indirekt äger andelar i aktiebolaget eller är närstående till en sådan person, och

3. ett handelsbolag med högst två delägare som bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Ett företag som bedriver verksamhet utomlands är ett enmansföretag om det uppfyller villkoren i första stycket och inte i den utländska verksamheten har utgett ersättning som skulle ha medfört en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt, om ersättningen hade utgetts för arbete i Sverige.

Vid bedömningen av om enmansföretaget har en sådan avgiftsskyldighet som avses i första stycket ska det bortses från sådana ersättningar till en och samma person som under de tidsperioder som avses i 3 § 1 eller 2 sammanlagt uppgår till högst 5 000 kronor.

Ett företag som bedriver verksamhet utomlands är ett enmansföretag om det uppfyller villkoren i första stycket och inte i den utländska verksamheten har utgett ersättning, med undantag för sådan ersättning som avses i 2 b, som skulle ha medfört en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt, om ersättningen hade utgetts för arbete i Sverige.

Vid bedömningen av om enmansföretaget har en sådan avgiftsskyldighet som avses i första stycket ska det bortses från sådana ersättningar till en och samma person som under de tidsperioder som avses i 3 eller 3 a §§ sammanlagt uppgår till högst 5 000 kronor.

6 §

Bestämmelserna i 5 § gäller inte om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2016 är eller

Bestämmelserna i 5 § gäller inte
1. enmansföretag enligt 4 § 1 om anställningen avser en person som

har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren.

sedan den 1 januari 2016 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren, eller

2. enmansföretag enligt 4 § 2 och 3

a) om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till en fysisk person som, direkt eller indirekt, äger del i enmansföretaget, eller

b) om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 eller därefter är delägare eller företagsledare i enmansföretaget enligt bestämmelserna i 56 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) eller närstående till en sådan person.

Bestämmelserna i 5 § gäller inte heller om arbetsgivaren redan har utgett ersättning som blivit föremål för särskild beräkning enligt denna lag i en annan näringsverksamhet.

7 a §

Företag i intressegemenskap ska ses som en enda arbetsgivare vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag.

Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Lagen tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2018.

3.23 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik ska införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

3 a §

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska skatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 3 § andra och tredje styckena angivna skattebeloppen multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

Beloppen enligt första stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska betalas för påföljande kalenderår.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

3.24 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi dels att 11 kap. 11 § i stället för lydelsen enligt lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi ska utgå, dels att 11 kap. 2, 5, 7 och 9 §§ i stället för lydelsen enligt lagen (2016:1073) om ändring i lagen om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Lydelse SFS 2016:1073

Föreslagen lydelse

11 kap.

2 §

Elektrisk kraft är inte skattepliktig om den

1. framställts

a) i en anläggning med en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 50 kilowatt,

b) av någon som förfogar över en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 50 kilowatt, och

c) den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857),

c) den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av *en* nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857),

2. till lägre effekt än 50 kilowatt utan ersättning överförs av en producent eller en nätinnehavare till en förbrukare som inte står i intressegemenskap med producenten eller nätinnehavaren,

3. framställts och förbrukats på fartyg eller annat transportmedel,

4. förbrukats för framställning av elektrisk kraft,

5. framställts i ett reservkraftsaggregat och inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen, eller

5. framställts i ett reservkraftsaggregat och inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av *en* nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen, eller

6. framställts

a) i en anläggning med en sammanlagd installerad *effekt* av mindre än 100 kilowatt,

a) i en anläggning med en sammanlagd installerad *generatoreffekt* av mindre än 100 kilowatt,

b) från bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1–6,

c) av någon som förfogar över en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 100 kilowatt, och

d) den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen.

d) den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av *en* nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen.

Vad som anges i första stycket 1 a respektive b om *installerad generatoreffekt* ska för elektrisk kraft som framställs från

Vad som anges i första stycket 1 a respektive b om *den installerade generatoreffekten* ska för elektrisk kraft som framställs från

1. vind eller vågor, motsvaras av 125 kilowatt installerad generator-

1. vind eller vågor, *i stället* motsvaras av 125 kilowatt installerad

effekt,

2. sol, motsvaras av 255 kilowatt installerad topp effekt, och

3. annan energikälla utan generator, motsvaras av 50 kilowatt installerad effekt.

När elektrisk kraft framställs från olika energikällor ska, vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1 a, b respektive 6 c, de installerade effekterna läggas samman. Vid sammanläggningen ska de effekter som *avses* i andra stycket först räknas om till motsvarande 50 kilowatt installerad generatoreffekt vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1 a respektive b. Vid bedömningen av förutsättningarna i 6 c ska omräkning först ske till motsvarande 100 kilowatt installerad generator-effekt.

generatoreffekt,

2. sol, *i stället* motsvaras av 255 kilowatt installerad topp effekt, och

3. annan energikälla utan generator, *i stället* motsvaras av 50 kilowatt installerad effekt.

När elektrisk kraft framställs från olika energikällor ska, vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1 a, b respektive 6 c, de installerade effekterna läggas samman. Vid sammanläggningen ska de effekter som *anges* i andra stycket först räknas om till motsvarande 50 kilowatt installerad generatoreffekt vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1 a respektive b. Vid bedömningen av förutsättningarna i 6 c ska omräkning först ske till motsvarande 100 kilowatt installerad generator-effekt.

5 §

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent),

2. är nätinnehavare,

3. *för annat ändamål än som avses i 9 § 1–5 överför eller använder elektrisk kraft, som överförs utan skatt mot försäkringen enligt 11 §,*

4. godkänts som frivilligt skattskyldig enligt 6 §,

5. innehar ett elnät för vilket koncession inte meddelats och som via detta elnät för in elektrisk kraft till Sverige.

Skattskyldig enligt första stycket 1 är inte den som framställer elektrisk kraft enbart i enlighet med 2 § första stycket 1 a och b. Skattskyldig enligt första stycket 2 är inte den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857).

7 §

Skyldigheten att betala energiskatt inträder

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 4, när skattepliktig elektrisk kraft

a) överförs till någon som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 4, eller

b) förbrukas av den skattskyldige,

2. *för den som är skattskyldig enligt*

3. godkänts som frivilligt skattskyldig enligt 6 §, *eller*

4. innehar ett elnät för vilket koncession inte meddelats och som via detta elnät för in elektrisk kraft till Sverige.

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, när skattepliktig elektrisk kraft

a) överförs till någon som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, eller

b) förbrukas av den skattskyldige, *och*

5 § första stycket 3, när elektrisk kraft tas i anspråk för annat ändamål än som avses i 9 § 1–5 eller överförs till någon annan, och

3. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 5, när elektrisk kraft förs in till Sverige.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till det elnät som ägs av den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857).

Skattskyldighet enligt första stycket 1 b inträder inte om skattskyldighet redan har inträtt.

9 §

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft som

1. förbrukats *eller överförs för förbrukning* i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak förbrukats *eller överförs för att i huvudsak förbrukas* för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. förbrukats *eller överförs för förbrukning* vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

4. förbrukats *eller överförs för förbrukning* vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats *eller överförs för förbrukning* i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av 2,

6. förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet hos den skattskyldige, *om denne inte är ett företag utan rätt till statligt stöd*, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter,

7. förbrukats i en datorhall hos

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4, när elektrisk kraft förs in till Sverige.

1. förbrukats *hos den skattskyldige* i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak förbrukats *hos den skattskyldige* för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. förbrukats *hos den skattskyldige* vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

4. förbrukats *hos den skattskyldige* vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats *hos den skattskyldige* i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av 2,

6. förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet hos den skattskyldige, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter,

7. förbrukats i en datorhall hos

den skattskyldige, *om denne inte är ett företag utan rätt till statligt stöd,*

8. förbrukats i kommuner som avses i 4 § *av någon annan än ett företag utan rätt till statligt stöd för annat ändamål än*

- a) i industriell verksamhet,
- b) i en datorhall,
- c) i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet,
- d) i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, *eller*
- e) som landström.

Avdrag enligt första stycket 6 och 7 medges med skillnaden mellan den vid skattskyldighetens inträde *gällande skattesatsen enligt 3 §* och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 8 medges med 9,6 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. *Avdrag enligt första stycket 6–8 får endast medges om den skattskyldige lämnar uppgifter om stödmottagare samt uppgift om avdragets fördelning på stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare och fördelning av avdraget på stödmottagare gäller endast för avdrag som medför att stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom stödordningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret. Avdrag enligt första stycket 8 får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter.*

den skattskyldige,

8. förbrukats i kommuner som avses i 4 § för annat ändamål än

- a) i industriell verksamhet,
- b) i en datorhall,
- c) i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet,
- d) i yrkesmässig vattenbruksverksamhet,
- e) som landström, *eller*
- f) *i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning.*

Avdrag enligt första stycket 6 och 7 medges med skillnaden mellan den *skattesats som gällde* vid skattskyldighetens inträde och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 8 medges med 9,6 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 8 får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter.

3.25 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 53 kap. 5 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2016:1077

Föreslagen lydelse

53 kap.

5 §

Som beslut om punktskatt anses också

1. beslut om återbetalning av skatt enligt

a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, b) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller c) 28, 29 eller 30 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt, och 2. beslut om återbetalning eller kompensation enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 6, 8 a, 10 eller 11 § eller 11 kap. 12, 12 a, 12 b eller 14 § lagen (1994:1776) om skatt på energi.	a) 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, 2. beslut om återbetalning eller kompensation enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 5 a, 6, 8 a, 10 eller 11 § eller 11 kap. 12–15 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi.

3.26 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 6 a kap. 1 § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för lydelsen enligt lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2016:1079

6 a kap.

1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
1. Förbrukning				
a) för annat ändamål än som motorbränsle eller som bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
b) i metallurgiska processer under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras eller bibehålls i skänkar eller liknande kärl		100 procent	100 procent	100 procent
c) i annat fall än som avses i a eller b, då bränslet i en och samma process används både som bränsle för uppvärmning och för annat ändamål		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
än som motorbränsle eller bränsle för uppvärmning				
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande lämnats enligt 2 kap. 9 § eller för vilken fiskelicens som inte är begränsad till fiske enbart i enskilt vatten meddelats enligt fiskelagen (1993:787), när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i				
a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Andra bränslen än flygfotogen (KN-nr 2710 19 21)	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartygs-motorer i provbädd eller liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin (KN-nr 2710 11 31) och flygfotogen	100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
6. Förbrukning vid framställning av energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent
7. Förbrukning för framställning av skattepliktig elektrisk kraft	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–
8. –		–	–	–
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter		70 procent	100 procent	–
b) i andra fall än som avses under a		70 procent	–	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 §	70 procent	–	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	första stycket 3 b			
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor eller i lutpannor		–	–	100 procent
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	89 procent	40 procent	–
14. –	–	–	–	–
15. –	–	–	–	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
16. Förbrukning i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras		100 procent	100 procent	100 procent
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	100 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	20 procent	–

Föreslagen lydelse

6 a kap.

1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
1. Förbrukning				
a) för annat ändamål än som motorbränsle eller som bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
b) i metallurgiska processer under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras eller bibehålls i skänkar eller liknande kärl		100 procent	100 procent	100 procent
c) i annat fall än som avses i a eller b, då bränslet i en och samma process används både som bränsle för uppvärmning och för annat ändamål än som motorbränsle eller bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande lämnats enligt 2 kap. 9 § eller för vilken fiskelicens som inte är begränsad till fiske enbart i enskilt vatten meddelats enligt fiskelagen (1993:787), när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i				
a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Andra bränslen än flygfotogen (KN-nr 2710 19 21)	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartygsmotorer i provbädd eller liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin (KN-nr 2710 11 31) och flygfotogen	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent
7. Förbrukning för framställning av skattepliktig elektrisk kraft	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–
8. –		–	–	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter		70 procent	100 procent	–
b) i andra fall än som avses under a		70 procent	–	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt				
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor eller i lutpannor		–	–	100 procent
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	89 procent	40 procent	–
14. –	–	–	–	–
15. –	–	–	–	–
16. Förbrukning i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras		100 procent	100 procent	100 procent
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare	Råtallolja och bränsle som avses i			

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	89 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	9 procent	–

3.27 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 1 §, 23 kap. 2 §, 26 kap. 19 b och 19 d §§ och 34 kap. 6 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:387

Föreslagen lydelse

22 kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om

– överlåtelse av privatbostadsrätt och andelar i vissa bostadsföretag (2 och 3 §§),

– samfällighet (5 och 6 §§),

– räntebidrag (7 §),

– pensionsförsäkringar och pensionssparkonton (8 och 9 §§),

– avskattning av pensionsförsäkring (10 §),

– tjänstepensionsavtal (11 §),

– underlag för avkastningsskatt på livförsäkringar (12 §),

– skattereduktion för förmån av hushållsarbete (13 §),

– elcertifikat (14 §),

– utsläppsrätter, utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar (15 §),

– schablonintäkt vid innehav av ett investeringssparkonto (16 §),

– schablonintäkt vid innehav av andelar i värdepappersfonder, fondföretag, specialfonder och utländska specialfonder (17–21 §§),

– investeraravdrag (23 och 24 §§),

– investeraravdrag (23 och 24 §§),

och

– skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §).

– skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §), och

– utnyttjande av vissa personaloptioner (26 §).

23 kap.

2 §

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 2 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–25 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Kontrolluppgift enligt 22 kap. 10 § ska också avse omständigheter som medför eller kan medföra avskattning enligt 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 2 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–26 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

26 kap.

19 b §

En arbetsgivardeklaration ska för varje betalningsmottagare som uppgifter lämnas om enligt 19 a § också innehålla följande uppgifter:

1. uppgift om annan ersättning än som avses i 19 a §, om ersättningen är sådan ersättning eller förmån som avses i 15 kap. 2 § och ersättningen eller förmånen har getts ut av den deklarationskyldige eller ska anses utgiven av denne enligt 11 kap. 5–7 §§,

2. antalet dagar med sjöinkomst samt på vilket fartyg och i vilket fartområde tjänstgöringen har ägt rum,

3. om Skatteverket har bestämt värdet av en förmån enligt 2 kap. 10 b eller 10 c § socialavgiftslagen (2000:980),

4. arbetsställesnummer enligt lagen (1984:533) om arbetsställesnummer m.m., om ett sådant har tilldelats,

5. det underlag för skattereduktion för förmån av hushållsarbete enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) som har getts ut av den deklarationskyldige, om den som utför arbetet var godkänd för F-skatt vid någon av de tidpunkter som anges i 67 kap. 16 § 1 inkomstskattelagen eller har ett intyg eller någon annan handling som avses i 67 kap. 17 § samma lag,

6. hur stor del av underlaget enligt 5 som avser sådant hushållsarbete som anges i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen, *och*

6. hur stor del av underlaget enligt 5 som avser sådant hushållsarbete som anges i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen,

7. uppgift om att en sådan personaloption som avses i 11 a kap. inkomstskattelagen har utnyttjats för förvärv av andel, om personaloptionen har förvärvats i den deklarationskyldiges tjänst, och

7. den ersättning eller förmån för upplåtelse av en privatbostad eller en bostad som innehas med hyresrätt som har getts ut av den deklarationskyldige.

8. den ersättning eller förmån för upplåtelse av en privatbostad eller en bostad som innehas med hyresrätt som har getts ut av den deklarationskyldige.

Om det som har betalats ut är ett sådant engångsbelopp på grund av personskada som avses i 11 kap. 38 § inkomstskattelagen, ska det i arbetsgivardeklarationen anges om engångsbelopp på grund av samma skada har getts ut tidigare samt i så fall med vilket belopp och under vilket utbetalningsår.

Om det som har betalats ut är en ersättning eller en förmån som inte ska tas upp till beskattning men är avgiftspliktig enligt socialavgiftslagen, ska värdet på sådan ersättning eller förmån anges särskilt i arbetsgivardeklarationen.

19 d §

Även om det inte finns någon skyldighet enligt 19 a–19 c §§ att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration får sådana uppgifter ändå lämnas, om uppgifter om mottagaren annars ska lämnas i en kontrolluppgift enligt 15 kap. eller 22 kap. 13 §.

Även om det inte finns någon skyldighet enligt 19 a–19 c §§ att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration får sådana uppgifter ändå lämnas, om uppgifter om mottagaren annars ska lämnas i en kontrolluppgift enligt 15 kap. eller 22 kap. 13 eller 26 §§.

Det gäller dock inte uppgifter om sådan ersättning som avses i 10 kap. 5 § första stycket 4 och 5 inkomstskattelagen (1999:1229).

34 kap.**6 §**

Den som har utnyttjat eller överlåtit en *sådan rättighet som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229)* ska till den kontrolluppgiftsskyldige eller den som är skyldig att lämna uppgifter om betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration lämna de uppgifter som behövs för att uppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

Den som har utnyttjat eller överlåtit en *personaloption* ska till den kontrolluppgiftsskyldige eller den som är skyldig att lämna uppgifter om betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration lämna de uppgifter som behövs för att uppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

3.28 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2016:404

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt

<ol style="list-style-type: none"> a) lagen (1972:820) om skatt på spel, b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel, c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m., d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt, 	<ol style="list-style-type: none"> e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt, f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt, g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 4 lagen (1994:1776) om skatt på energi, h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus, i) lagen (1999:673) om skatt på avfall, j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., eller
---	--

k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,

11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

3.29 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 § och 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:403

Föreslagen lydelse

3 kap.

15 §

Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
2. lagen (1972:820) om skatt på spel,
3. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
4. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
5. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
6. lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
7. lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.,
8. lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
9. lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
10. lagen (1994:1776) om skatt på energi,
11. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
12. lagen (1999:673) om skatt på avfall,
13. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., *och*
13. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
14. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik.
14. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, *och*
15. lagen (2017:000) om skatt på flygresor.

Lydelse enligt lagförslag 3.28

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv

2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,

8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,

9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

10. den som är skattskyldig enligt

a) lagen (1972:820) om skatt på spel,

b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,

c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,

d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,

e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,

f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,

h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,

j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., *eller* j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, *eller* k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, *eller*

l) lagen (2017:000) om skatt på flygresor,

11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2018.

3.30 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:405

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt

<ol style="list-style-type: none"> a) lagen (1972:820) om skatt på spel, b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel, c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m., d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt, e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt, f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt, g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 4 lagen (1994:1776) om skatt på energi, h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus, i) lagen (1999:673) om skatt på avfall, j) lagen (2007:460) om skatt på 	<ol style="list-style-type: none"> e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt, e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt, g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi, j) lagen (2007:460) om skatt på
---	---

<p>trafikförsäkringspremie m.m., <i>eller</i> k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,</p>	<p>trafikförsäkringspremie m.m., k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, <i>eller</i> l) lagen (2017:000) om skatt på flygresor,</p>
--	---

11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§,

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så
att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats, och

13. den som betalar ut ersättning som är underlag för statlig ålders-
pensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt
5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

3.31 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 11 a § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för lydelsen enligt lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:410

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 a §

I fråga om energiskatt och koldioxidskatt på bränslen samt energiskatt på elektrisk kraft förstås med stödordning sådant statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som utgörs av skattebefrielse för vart och ett av de ändamål som anges i följande bestämmelser i denna lag:

1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,	
2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,	
3. 6 a kap. 1 § 10,	
4. 6 a kap. 1 § 11,	
5. 6 a kap. 1 § 13,	
6. 6 a kap. 1 § 17 b,	
7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,	
8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,	
9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,	
10. 7 kap. 3 a, 3 c och 3 d §§,	
11. 7 kap. 4 §,	
	12. 9 kap. 5 och 5 a §§,
12. 11 kap. 9 § första stycket 6 och	13. 11 kap. 9 § första stycket 6 och
14 § första stycket 1,	14 §,
13. 11 kap. 9 § första stycket 7 och	14. 11 kap. 9 § första stycket 7 och
14 § första stycket 2,	15 §,
14. 11 kap. 9 § första stycket 8,	15. 11 kap. 9 § första stycket 8,
	16. 11 kap. 10 §,
15. 11 kap. 12 §,	17. 11 kap. 12 §,
16. 11 kap. 12 a §,	18. 11 kap. 12 a §,
17. 11 kap. 12 b §,	19. 11 kap. 12 b §.
18. 11 kap. 10 §.	

3.32 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi¹
dels att 7 kap. 3 d § ska upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 11 a §, 2 kap. 1 och 1 b §§ och 7 kap. 3 a och 3 c §§ ska ha
 följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 3 b §, av följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 3.31

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 a §

I fråga om energiskatt och koldioxidskatt på bränslen samt energiskatt på elektrisk kraft förstås med stödordning sådant statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som utgörs av skattebefrielse för vart och ett av de ändamål som anges i följande bestämmelser i denna lag:

1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,
2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,
3. 6 a kap. 1 § 10,
4. 6 a kap. 1 § 11,
5. 6 a kap. 1 § 13,
6. 6 a kap. 1 § 17 b,
7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,
8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,
9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,
10. 7 kap. 3 a, 3 c och 3 d §§, 10. 7 kap. 3 a och 3 b §§,
11. 7 kap. 4 §,
12. 9 kap. 5 och 5 a §§,
13. 11 kap. 9 § första stycket 6 och 14 §,
14. 11 kap. 9 § första stycket 7 och 15 §,
15. 11 kap. 9 § första stycket 8,
16. 11 kap. 10 §,
17. 11 kap. 12 §,
18. 11 kap. 12 a §,
19. 11 kap. 12 b §.

Nuvarande lydelse

2 kap.

1 §²

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket eller 1 b §, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

¹ Senaste lydelse av 7 kap. 3 d § 2016:791.

² Senaste lydelse 2015:747.

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1. 2710 11 41, 2710 11 45 eller 2710 11 49	Bensin som uppfyller krav för			
	a) miljöklass 1 – motorbensin	3 kr 72 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	6 kr 31 öre per liter
	– alkylatbensin	1 kr 93 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	4 kr 52 öre per liter
	b) miljöklass 2	3 kr 75 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	6 kr 34 öre per liter
2. 2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1 eller 7	4 kr 53 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	7 kr 12 öre per liter
3. 2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710 19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			
	a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volympro- cent destillat vid 350°C,	846 kr per m ³	3 204 kr per m ³	4 050 kr per m ³
	b) inte har för- setts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volympro- cent destillat vid 350°C, till- hörig			

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp			
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt	
	miljöklass 1	2 355 kr per m ³	3 204 kr per m ³	5 559 kr per m ³	
	miljöklass 2	2 634 kr per m ³	3 204 kr per m ³	5 838 kr per m ³	
	miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	2 779 kr per m ³	3 204 kr per m ³	5 983 kr per m ³	
4.	2711 12 11–2711 19 00	Gasol m.m. som används för			
	a) drift av motordrivnet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	3 370 kr per 1 000 kg	3 370 kr per 1 000 kg	
	b) annat ändamål än som avses under a	1 087 kr per 1 000 kg	3 370 kr per 1 000 kg	4 457 kr per 1 000 kg	
5.	2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
	a) drift av motordrivnet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	2 399 kr per 1 000 m ³	2 399 kr per 1 000 m ³	
	b) annat ändamål än som avses under a	935 kr per 1 000 m ³	2 399 kr per 1 000 m ³	3 334 kr per 1 000 m ³	
6.	2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	643 kr per 1 000 kg	2 788 kr per 1 000 kg	3 431 kr per 1 000 kg
7.	2710 11 31	Flygbensin med en blyhalt om högst 0,005 gram per liter	3 kr 75 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	6 kr 34 öre per liter

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 samt 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 a och b och 12 § 5 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar

1. skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats utan skatt,

2. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats med skatt,

3. skatten som gäller för annat bränsle enligt första stycket, om sådant bränsle i annat fall än som avses i 1 har förvärvats utan skatt,

4. skatten som gäller för det bränsle enligt första stycket som det använda bränslet anses likvärdigt med enligt 3 eller 4 §, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats utan skatt, och

5. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats med skatt som motsvarar skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 c tillämpas tredje stycket 1–3 avseende flygfotogen (KN-nr 2710 19 21).

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket eller 1 b §, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		Summa skatt
			Energiskatt	Koldioxidskatt	
1.	2710 11 41, 2710 11 45 eller 2710 11 49	Bensin som uppfyller krav för			
		a) miljöklass 1			
		– motorbensin	3 kr 87 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	6 kr 44 öre per liter
		– alkylatbensin	1 kr 96 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	4 kr 53 öre per liter
		b) miljöklass 2	3 kr 90 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	6 kr 47 öre per liter
2.	2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1 eller 7	4 kr 74 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	7 kr 31 öre per liter
3.	2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C, b) inte har försetts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig miljöklass 1	869 kr per m ³	3 292 kr per m ³	4 161 kr per m ³
	miljöklass 2	2 341 kr per m ³	2 191 kr per m ³	4 532 kr per m ³
	miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	2 639 kr per m ³	2 191 kr per m ³	4 830 kr per m ³
		2 794 kr per m ³	2 191 kr per m ³	4 985 kr per m ³
4. 2711 12 11–2711 19 00	Gasol m.m. som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	3 463 kr per 1 000 kg	3 463 kr per 1 000 kg
	b) annat ändamål än som avses under a	1 117 kr per 1 000 kg	3 463 kr per 1 000 kg	4 580 kr per 1 000 kg
5. 2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	2 465 kr per 1 000 m ³	2 465 kr per 1 000 m ³
	b) annat ändamål	961 kr per	2 465 kr per	3 426 kr

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
	mål än som avses under a	1 000 m ³	1 000 m ³	per 1 000 m ³
6. 2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	661 kr per 1 000 kg	2 865 kr per 1 000 kg	3 526 kr per 1 000 kg
7. 2710 11 31	Flygbensin med en blyhalt om högst 0,005 gram per liter	3 kr 90 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	6 kr 47 öre per liter

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 samt 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 a och b och 12 § 5 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar

1. skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats utan skatt,

2. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats med skatt,

3. skatten som gäller för annat bränsle enligt första stycket, om sådant bränsle i annat fall än som avses i 1 har förvärvats utan skatt,

4. skatten som gäller för det bränsle enligt första stycket som det använda bränslet anses likvärdigt med enligt 3 eller 4 §, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats utan skatt, och

5. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats med skatt som motsvarar skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 c tillämpas tredje stycket 1–3 avseende flygfotogen (KN-nr 2710 19 21).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 b §³

För kalenderåret 2017 och efterföljande kalenderår ska energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen efter

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen efter

³ Senaste lydelse 2015:747.

en årlig omräkning enligt andra stycket. Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som ska tas ut för påföljande kalenderår.

För bränslen som avses i

1. 1 § första stycket 3 a samt 4–6 ska energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen multiplicerade med jämförelsetalet enligt tredje stycket,

2. 1 § första stycket 1, 2, 3 b och 7 ska

a) koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna koldioxidskattebeloppen multiplicerade med jämförelsetalet enligt tredje stycket, och

b) energiskatt betalas med belopp som motsvarar summan av de i 1 § angivna energiskatte- och koldioxidskattebeloppen multiplicerade med jämförelsetalet enligt tredje stycket med ett årligt tillägg av två procentenheter, med avdrag för det omräknade koldioxidskattebeloppet enligt a.

Med jämförelsetal avses det värde, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2015.

Beloppen enligt andra stycket 1, 2 a

en årlig omräkning enligt andra stycket. Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som ska tas ut för påföljande kalenderår.

Med jämförelsetal avses det värde, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

och 2 b avrundas var för sig till hela kronor och ören.

Lydelse enligt lagförslag 3.9

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 a §

För *andra* bränslen än *de* som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 får *en* skattskyldig som har förbrukat eller sålt *bränslet* som *motorbränsle* göra avdrag för

1. *energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,*

2. *energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motorbränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och*

3. *energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 eller 2 och som framställts av*

För bränslen som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 *och som till mer än 98 volymprocent framställts av biomassa och som en skattskyldig har förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige, på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa,* göra avdrag för *energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent.*

biomassa.

Avdrag får göras upp till ett belopp som motsvarar skatten på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa.

Första stycket gäller endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelan omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

Första stycket gäller dock inte för biogas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 b §⁴

För andra bränslen än biogas eller de som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 får en skattskyldig som har förbrukat eller sålt bränslet som motorbränsle göra avdrag för

1. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motorbränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

3. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 eller 2 och som framställts av biomassa.

⁴ Tidigare 7 kap. 3 b § upphävd genom 2014:1496.

3 c §⁵

För bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 och som den skattskyldige förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige, på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa, göra avdrag för

1. energiskatt med 88 procent och koldioxidskatt med 100 procent om beståndsdelan utgörs av etanol, och

2. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent om beståndsdelan utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 och som framställts av biomassa.

Om ett bränsle som framställts av biomassa utgör ett bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1 eller 2, får i stället avdrag göras för energiskatt med 100 procent och för koldioxidskatt med 100 procent för den andel av motorbränslet som bränslet utgör.

Första och andra styckena gäller endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelan omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

Om beståndsdelan utgörs av etanol medges skattebefrielse enligt denna paragraf endast om den skattskyldige har framställt eller anskaffat denna etanol eller motsvarande mängd etanol, vilken vid import eller framställning inom EU har hänförs till KN-nr 2207 10 00 (odenaturerad etanol).

Avdrag enligt 3 a och 3 b §§ medges endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelan omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

⁵ Senaste lydelse 2016:791.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

3.33 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 3.2

Föreslagen lydelse

5 §

Den som har reduktionsplikt ska för varje kalenderår se till att utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle minskar med

1. minst 2,6 procent för bensin, och	
2. minst 19,3 procent för dieselbränsle.	2. minst 20 procent för dieselbränsle.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

3.34 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 3.33

Föreslagen lydelse

5 §

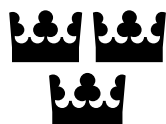
Den som har reduktionsplikt ska för varje kalenderår se till att utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle minskar med

1. minst 2,6 procent för bensin,
och	1. minst 4,2 procent för bensin,
och
2. minst 20 procent för diesel-
bränsle.	2. minst 21 procent för diesel-
bränsle.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

4

Den makroekonomiska utvecklingen

4 Den makroekonomiska utvecklingen

Sammanfattning

- Konjunkturuppgången i omvärlden fortsatte under första halvåret 2017 och industriproduktionen och världshandeln ökade i snabbare takt. Tillväxten i världen förväntas bidra till en stadig svensk exportutveckling de kommande åren.
- Aktivitetsnivån i svensk ekonomi är fortsatt hög och såväl hushåll som företag är optimistiska om framtiden. BNP-tillväxten väntas bli 3,1 procent 2017. Regeringens satsningar på välfärden bidrar till fortsatt god tillväxt 2018.
- Resursutnyttjandet bedöms vara högre än normalt 2017 och beräknas stiga ytterligare 2018.
- Läget på arbetsmarknaden har fortsatt att stärkas under första halvåret 2017. Den fortsatt starka konjunkturutvecklingen och regeringens åtgärder medför ökad efterfrågan på arbetskraft och arbetslösheten väntas minska till 5,9 procent 2018.
- Inflationen mätt med fast bostadsränta (KPIF) har stigit trendmässigt sedan 2014 och låg strax under Riksbankens mål på 2 procent första halvåret 2017. Det senaste halvårets uppgång beror dock till stor del på tillfälliga faktorer, som exempelvis stigande energipriser. Det stigande resursutnyttjandet medför, med viss eftersläpning, ett högre pristryck i ekonomin och därför väntas inflationen stiga mot målet på 2 procent på ett mer varaktigt sätt. Riksbanken förväntas börja höja reporäntan under 2018.

- Prognosen för den makroekonomiska utvecklingen är som alltid osäker. En sämre utveckling i omvärlden, exempelvis till följd av ett försämrat säkerhetspolitiskt läge eller en plötslig inbromsning i den kinesiska ekonomin skulle medföra en svagare makroekonomisk utveckling också i Sverige. En viktig faktor bakom den goda utvecklingen i svensk ekonomi de senaste åren har varit markant ökade investeringar i bostadsbyggande. Fortsatt hög efterfrågan, i kombination med kapacitetsbegränsningar i byggsektorn, gör utvecklingen framöver svårbedömd. Det råder också stor osäkerhet kring prognosen för arbetslösheten.
-

I detta avsnitt redovisas prognosen för den ekonomiska utvecklingen i Sverige och i världen t.o.m. 2020. I prognosen har information som fanns tillgänglig den 22 augusti 2017 beaktats. Prognosen är baserad på nu gällande regler samt regeringens föreslagna och aviserade reformer i denna proposition.

Denna proposition innehåller budgetförslag för 2018. Tyngdpunkten i framställningen har därför lagts på prognosen fram t.o.m. 2018. Utvecklingen 2019 och 2020 är, liksom i tidigare propositioner, baserad på antagandet om att inga ytterligare åtgärder genomförs och redovisas i ett separat delavsnitt.

I avsnittet beskrivs även några av de osäkerhetsfaktorer som omgärdar prognosen, ett par alternativa scenarier samt jämförelser med andra bedömares prognoser. Det redogörs också för hur prognosen har reviderats jämfört med den bedömning som gjordes i 2017 års ekonomiska vårproposition.

I bilaga 2 redovisas prognosens siffermässiga innehåll i detalj.

4.1 Utvecklingen i omvärlden 2017 och 2018

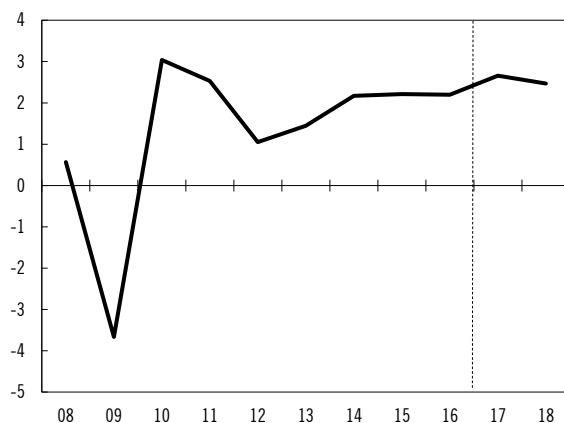
Fortsatt konjunkturuppgång i omvärlden

Konjunkturuppgången i världen fortsätter, även om den globala tillväxten är lägre än den i genomsnitt har varit under 2000-talet. Tillväxten i världshandeln och industriproduktionen steg under inledningen av 2017 och det finns tecken på en snabbare investeringstillväxt. Utvecklingen på de finansiella marknaderna har varit stabil och börskurserna har stigit i många såväl avancerade som framväxande ekonomier. Flertalet förtroendeindikatorer är på höga nivåer.

Den sammanvägda BNP-tillväxten i de länder som är viktiga för Sveriges utrikeshandel bedöms bli något högre 2017 och 2018 än 2016 (se diagram 4.1). Den högre tillväxten i dessa länder bidrar till en starkare export i Sverige (se tabell 4.1).

Diagram 4.1 BNP-tillväxt i omvärlden (KIX-vägd)

Årlig procentuell förändring, prognos för 2017 och 2018

Anm.: BNP-prognoser för omvärlden är sammanviktade med KIX-vikter, ett mått på respektive lands betydelse för svensk utrikeshandel. De senast beräknade KIX-vikterna används för 2017 och därefter skrivs vikterna fram med trenden från de föregående fem åren.

Källor: Macrobond och egna beräkningar.

Högre tillväxt i avancerade ekonomier

Tillväxten i de avancerade ekonomierna stärktes under inledningen av 2017. Den ekonomiska utvecklingen förefaller inte ha påverkats nämnvärt av den förhöjda politiska osäkerheten i Europa under våren och i USA. Indikatorer tyder

snarare på ett relativt högt förtroende hos både hushåll och företag.

Euroområdet BNP växte jämförelsevis snabbt under första halvåret 2017. Indikatorer pekar på att tillväxten fortsätter i stadig takt under andra halvåret. En starkare exportefterfrågan från omvärlden och stigande kapacitetsutnyttjande bedöms bidra till en något starkare handels- och investeringsutveckling. År 2018 bedöms tillväxten i euroområdet växla ner något. Högre energipriser har framför allt medfört högre inflation i euroområdet jämfört med föregående år. Bidraget från energipriserna har dock gradvis avtagit sedan början på året och den underliggande inflationsutvecklingen är dämpad. Löneutvecklingen är därtill fortsatt svag. Arbetslösheten har visserligen sjunkit, men det finns fortfarande gott om lediga resurser i flera euroländer. Löner och priser väntas därför endast öka i måttlig takt. I ljuset av de dämpade inflationsutsikterna väntas penningpolitiken förbli expansiv. Det bidrar till att understödja den ekonomiska utvecklingen.

Den brittiska ekonomin har hittills utvecklats bättre än vad de flesta bedömare hade väntat sig efter landets beslut att lämna EU. Expansiv penningpolitik har bidragit till att mildra de negativa ekonomiska effekterna av ökad osäkerhet och en försvagning av pundet understödjer exportsektorn. BNP-tillväxten har dock mattats av något under första halvåret 2017, bl.a. till följd av en svagare utveckling av hushållens konsumtion. Försvagningen av pundet har bidragit till stigande inflation, vilket gröper ur hushållens reala inkomster och väntas dämpa konsumtionen framöver. Även osäkerheten om utgången i förhandlingarna med EU om utträdet väntas bidra till en lägre tillväxt 2017 och 2018.

BNP-tillväxten i USA har stärkts efter en svag inledning på året och tillväxten bedöms bli högre 2017 och 2018 jämfört med 2016. Investeringarna har ökat under senare tid. Förtroendet bland hushåll och företag ligger på fortsatt höga nivåer. Ekonomin bedöms vara nära fullt resursutnyttjande. Trots detta har inflationen vänt ner något sedan början av 2017 och löneökningstakten är förhållandevis måttlig. Den påbörjade normaliseringen av penningpolitiken med höjd styrrenta väntas dock fortsätta. Centralbanken väntas också börja trappa ner innehaven av tillgångar på sin balansräkning inom kort.

Ljusare konjunkturutsikter i framväxande ekonomier

Expansiv penning- och finanspolitik har stimulerat den kinesiska ekonomin under 2016 och inledningen av 2017. Ökade bostads- och infrastrukturinvesteringar har lett till ökad import, vilket i sin tur har bidragit till uppgången i världshandeln. Samtidigt har stimulanserna drivit på en ökning av bostadspriserna och kreditgivningen. De kinesiska myndigheterna har aviserat att den finansiella stabiliteten kommer att prioriteras högre framöver, vilket sannolikt innebär att politiken blir något mindre expansiv. Det väntas bidra till en viss avmattning i tillväxten 2017 och 2018.

Ökad efterfrågan från Kina och de avancerade ekonomierna understödjer återhämtningen i flera av de råvaruexporterande framväxande ekonomierna som har haft en svag utveckling de senaste åren. Den ryska ekonomin gynnas av att oljepriserna har stigit från de låga nivåer som rådde i början av 2016. Stigande konsumentförtroende talar också för ökad inhemsk konsumtion. Tillväxten i Ryssland bedöms därför stärkas 2017 och 2018. Även i Brasilien talar indikatorer för ett starkare konjunkturläge och att ekonomin har börjat växa igen efter de senaste årens kraftiga konjunkturedgång. Penningpolitiska stimulanser har bidragit till att öka efterfrågan. Politisk osäkerhet bedöms dock ha en negativ effekt på utvecklingen och tillväxten väntas bli jämförelsevis dämpad de närmaste åren.

Stärkt konjunktur i grannländerna

Låga oljepriser har inneburit en svag utveckling i oljesektorn och de oljerelaterade näringarna i Norge de senaste åren, vilket även har lett till en svag utveckling i fastlandsekonomin, dvs. exklusive oljesektorn. Aktiviteten i den norska ekonomin har dock stärkts under inledningen av 2017. Stigande förtroende hos hushållen innebär att hushållens konsumtion väntas öka. Indikatorer för övriga delar av näringslivet har vänt upp och tillväxten i den norska fastlandsekonomin bedöms stiga 2017 och 2018.

BNP-tillväxten steg i Finland under inledningen av 2017, drivet av både starkare inhemsk och extern efterfrågan. Stigande förtroendeindikatorer och ökande exportefterfrågan talar

för en stark utveckling för helåret 2017. I juni 2016 slöts ett s.k. konkurrenskraftsavtal, som omfattar majoriteten av alla finska arbetstagare, i syfte att stärka Finlands konkurrenskraft. Avtalet väntas innebära en mer dämpad löneutveckling och en svagare utveckling av hushållens konsumtion de närmaste åren. Tillväxten bedöms därför avta 2018.

Konjunkturen har även stärkts i den danska ekonomin och dansk BNP har fortsatt växa i stadig takt under inledningen av 2017. Ökad sysselsättning och låga räntor väntas bidra till en ökad hushållskonsumtion. Även en starkare omvärldsefterfrågan väntas bidra till en något starkare tillväxt framöver.

Tabell 4.1 Prognoser för omvärlden

Utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017 och 2018
Procentuell förändring om inte annat anges

	Genomsnitt 1993–2016	2016	2017	2018
BNP				
Euroområdet ¹	1,5	1,8	2,0	1,8
Tyskland	1,4	1,9	1,9	1,8
Frankrike	1,6	1,2	1,6	1,6
Finland	2,3	1,9	2,4	1,6
Danmark	1,7	1,7	2,1	1,8
Norge ²	2,8	0,9	1,9	2,0
Storbritannien	2,2	1,8	1,6	1,4
USA	2,5	1,5	2,1	2,2
Kina	9,5	6,7	6,6	6,2
Brasilien ¹	2,3	-3,6	0,6	1,7
Ryssland ¹	3,3	-0,2	1,4	1,8
Världen, PPP-vägd ³		3,1	3,5	3,6
Världen, KIX-vägd ⁴		2,2	2,7	2,5
Svensk exportmarknad ⁵	5,4	3,0	5,0	4,5
Inflation				
Euroområdet ⁶	1,8	0,2	1,5	1,4
USA ⁷	2,2	1,3	2,1	2,2
Finansiella variabler				
Refiräntan ⁸	2,0	0,0	0,0	0,0
Fed funds ⁹	2,7	0,5	1,1	1,6
Oljepris ¹⁰	51	44	51	53

¹ Genomsnittet är beräknat för 1996–2016.

² BNP för Norges fastland, dvs. inhemsk produktion exklusive utvinning av råolja och naturgas, rörtransport och utrikes sjöfart.

³ BNP-prognoser sammanviktade med köpkraftsjusterade BNP-vikter enligt Internationella valutafonden.

⁴ BNP-prognoser för omvärlden sammanviktade med KIX-vikter, ett mått på respektive lands betydelse för svensk utrikeshandel. De senast beräknade KIX-vikterna används för 2017 och därefter skrivs vikterna fram med trenden från de föregående fem åren.

⁵ Den sammanvägda importen i de länder som Sverige exporterar till. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport.

⁶ Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP), årlig procentuell förändring, årsgenomsnitt.

⁷ Konsumentprisindex (KPI), årlig procentuell förändring, årsgenomsnitt.

⁸ Europeiska centralbankens styrränta i procent, årsgenomsnitt. Genomsnittet är beräknat för 1999–2016.

⁹ USA:s centralbanks styrränta i procent, årsgenomsnitt.

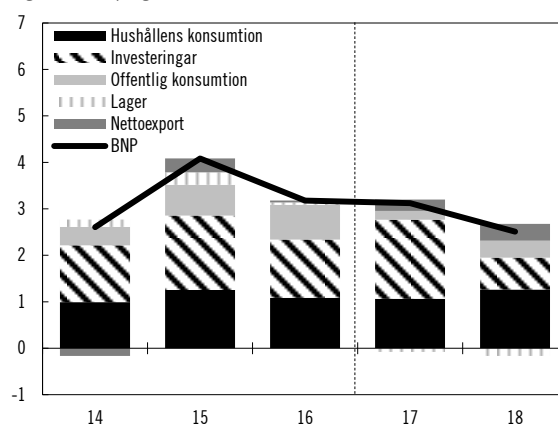
¹⁰ Brent, USD per fat.

Källor: Macrobond och egna beräkningar.

Det är framför allt investeringar samt hushållens och den offentliga sektorns konsumtion som har vuxit snabbt (se diagram 4.2). För tredje året i rad väntas BNP-tillväxten bli över 3 procent 2017. Det är tydligt högre än den genomsnittliga tillväxten sedan 1993. År 2018 väntas BNP-tillväxten dämpas något, till följd av en lägre investeringstillväxt. Det förklaras av att nivån på investeringarna nu är hög, vilket ger en snabbt ökande kapitalstock. Dessutom begränsas ökningen av kapacitetsbegränsningar i byggproduktionen, exempelvis rekryteringssvårigheter.

Diagram 4.2 BNP och bidrag till BNP-tillväxten

Procentuell förändring respektive förändring i procent av BNP föregående år, prognos för 2017 och 2018

Anm.: Procentuell förändring för BNP, förändring i procent av BNP föregående år för övriga delar.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Stabil hushållskonsumtion

Hushållens konsumtion utvecklades starkt det första halvåret 2017. Det var framför allt inköpen i detaljhandeln som utvecklades starkt. Låga räntor, ett högt hushållssparande, höga förtroendeindikatorer och en positiv utveckling på arbetsmarknaden talar för en starkare konsumtion framöver. År 2018 bedöms därför tillväxttakten i hushållens konsumtion öka. Även tillväxten i konsumtion per capita väntas stiga 2017 och 2018.

4.2 Utvecklingen i Sverige 2017 och 2018

Hög BNP-tillväxt

Aktivitetsnivån i svensk ekonomi bedöms vara hög. Hushåll och företag uppger att de har tillförsikt om framtiden och efterfrågan på arbetskraft är fortsatt stor. Inhemsk efterfrågan har till stor del drivit tillväxten de senaste åren.

Tabell 4.2 BNP

Utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017 och 2018
Procentuell förändring om inte annat anges

Mdkr 2016, om inte annat anges	Genomsnitt 1993–2016	2016	2017	2018	
BNP, kalenderkorrigerad	2,6	2,9	3,4	2,6	
BNP	4 375	2,6	3,2	3,1	2,5
Hushållens konsumtion	1 949	2,3	2,4	2,4	2,9
Offentlig konsumtion	1 144	1,0	2,9	0,7	1,4
Fasta bruttoinvesteringar ¹	1 055	3,9	5,3	7,1	2,7
Lagerinvesteringar ²	25		0,1	-0,1	-0,2
Export	1 943	5,4	3,5	2,9	3,9
Import	1 741	5,0	3,8	2,6	3,5
Nettoexport ²	202	9,6	0,0	0,2	0,4
BNP per capita ³	441	2,1	1,9	1,8	1,3
Potentiell BNP, kalenderkorrigerad ⁴	4 374	2,3	2,4	2,3	2,4
BNP-gap ⁵			-0,2	0,8	1,0

Anm.: Fasta priser, referensår 2016.

¹ Fasta bruttoinvesteringar är materiella eller immateriella tillgångar som används i produktionsprocessen i minst ett år. Begreppet brutto syftar på att kapitalförslitningen inte är borträknad.

² Bidrag till BNP-tillväxten, förändring i procent av BNP föregående år.

³ BNP per person i totala befolkningen, tusen kronor.

⁴ Till marknadspris. Potentiell BNP är den nivå på produktionen som skulle uppnås vid normalt resursutnyttjande av de tillgängliga produktionsfaktorerna arbete och kapital.

⁵ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Stark offentlig konsumtionstillväxt

Den offentliga konsumtionen ökade med 2,9 procent 2016, vilket var den högsta tillväxttakten sedan 1998. Konsumtionen växte starkt i såväl staten som kommunsektorn.

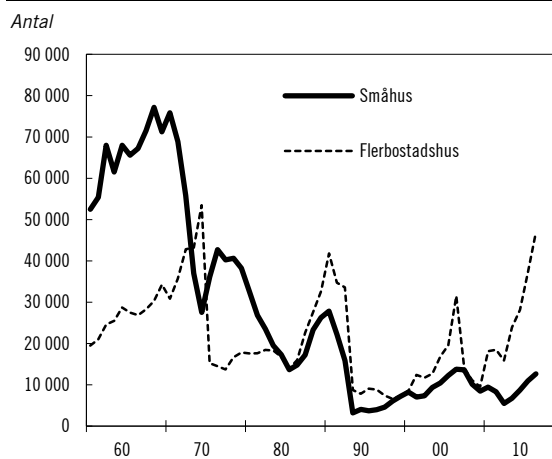
Den kommunala konsumtionen bedöms öka starkt även 2017. Behovet av kommunala tjänster påverkas i hög grad av den demografiska utvecklingen med fler barn och äldre i befolkningen. Tillskottet med 10 miljarder kronor i höjt generellt statsbidrag fr.o.m. 2017 skapar utrymme för kommunerna att möta dessa behov. Regeringens satsningar i denna proposition inom vård, skola och omsorg bidrar ytterligare till att möta dessa behov i kommunsektorn de närmaste åren.

Den statliga konsumtionen bedöms krympa något under 2017, bl.a. till följd av minskade kostnader kopplade till migration. Satsningar i denna proposition inom bl.a. polis och försvar bedöms dock leda till att den statliga konsumtionen växer starkt 2018.

Rekordhøgt bostadsbyggande och hög investeringsnivå

De fasta bruttoinvesteringarna har ökat kraftigt sedan 2014, framför allt i bostäder. Antalet påbörjade bostäder är på sin högsta nivå sedan

miljonprogrammets dagar under 1970-talet (se diagram 4.3). Investeringarnas andel av BNP är på den högsta nivån sedan början av 1990-talet. Till följd av den höga befolkningstillväxten de senaste åren finns ett fortsatt stort behov av bostäder. Bostadsinvesteringarna bedöms därför öka i snabb takt även 2017, men väntas plana ut på en hög nivå framöver till följd av ett alltmer ansträngt resursutnyttjande i byggsektorn.

Diagram 4.3 Påbörjade bostäder

Källa: Statistiska centralbyrån

Höga förtroendeindikatorer i industrin talar för snabbt stigande produktion 2017. Industrin bedöms dock kunna möta omvärldens efterfrågan utan omfattande nyinvesteringar. Bedömningen stöds av Statistiska centralbyråns (SCB) investeringsenkät, där industriföretagen endast förväntar sig en mindre ökning i investeringsvolymen 2017 jämfört med 2016.

De offentliga investeringarna bedöms fortsätta öka i oförminskad takt 2017 men utvecklas något långsammare 2018. Utvecklingen drivs främst av stora renoveringsbehov avseende äldre infrastruktur och byggnader. Sammantaget väntas investeringarna i hela ekonomin växa i en långsammare takt framöver när ökningen i bostadsbyggandet dämpas.

Stark utveckling av varuexporten

Exporten utvecklades svagt under första halvåret 2017, särskilt exporten av tjänster. Det förklaras delvis av en tillfälligt svag konsumtion från turister på besök i Sverige. Förutsättningarna för varuexporten har däremot förbättrats och under andra halvåret av 2017 bedöms tillväxten för varuexporten bli den starkaste sedan 2011. Under andra halvåret 2017 och helåret 2018 bedöms exporttillväxten fortsätta att gynnas av

en global investeringsuppgång i framför allt Europa. Tillsammans med en måttlig importtillväxt innebär det att nettoexporten förväntas ge ett positivt bidrag till BNP 2017 och 2018.

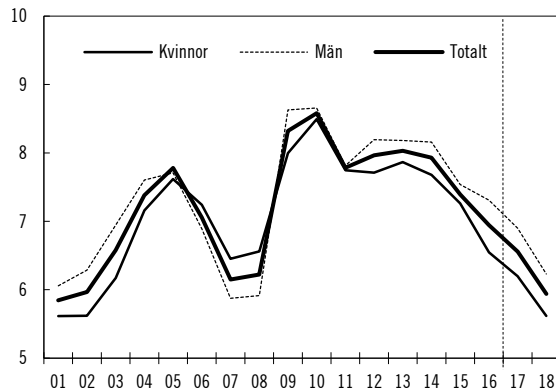
Stark utveckling på arbetsmarknaden

Arbetslösheten har minskat sedan 2014 och är nu på den lägsta nivån sedan 2008 (se diagram 4.4). För ungdomar (15–24 år) har minskningen varit särskilt tydlig och ungdomsarbetslösheten är den lägsta sedan 2003. Framåtblickande indikatorer, som antalet lediga jobb och företagens anställningsplaner enligt Konjunkturbarometern, tyder på att efterfrågan på arbetskraft är fortsatt stark (se diagram 4.5). Den starka konjunkturutvecklingen och regeringens åtgärder, både redan genomförda och föreslagna i denna proposition, medför att arbetslösheten väntas fortsätta att minska till 5,9 procent 2018.

Efter finanskrisen har arbetslösheten varit högre för män än för kvinnor (se tabell 4.3). För kvinnor är arbetslösheten nu på samma nivå som under perioden före finanskrisen. Bland män ökade arbetslösheten mer i samband med krisen och den har ännu inte kommit ner till samma nivå som åren före finanskrisen. Det förklaras delvis av att kvinnor och män i hög utsträckning är verksamma inom olika branscher. Kvinnor arbetar oftare i den offentliga sektorn där efterfrågan på arbetskraft har varit särskilt hög under den senaste tiden. Framöver väntas arbetslösheten fortsätta att minska för både kvinnor och män.

Diagram 4.4 Arbetslöshet

Procent av arbetskraften, prognos för 2017 och 2018

Anm.: Avser åldersgruppen 15–74 år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Sysselsättningen fortsätter att öka

Efterfrågan på arbetskraft var fortsatt hög första halvåret 2017 och antalet sysselsatta ökade i snabb takt. Ökningen har varit tydligare bland män än bland kvinnor.

Antalet sysselsatta har ökat snabbare än befolkningen och därmed har sysselsättningsgraden stigit. För både inrikes och utrikes födda är sysselsättningsgraden den högsta sedan 2005 då mätningar uppdelade på födelseland infördes. Utrikes födda har en lägre sysselsättningsgrad än vad inrikes födda har. Denna skillnad har dock minskat sedan 2014. Detta kan delvis förklaras av att utrikes födda haft en ökad andel i åldern 20–64 år, en åldersgrupp där fler arbetar, samtidigt som andelen i åldern 55–74 år har ökat bland inrikes födda. Sysselsättningsgraden ökade för både kvinnor och män första halvåret 2017. Sysselsättningsgraden är fortfarande lägre bland kvinnor än bland män, även om skillnaden har minskat under de senaste åren.

Diagram 4.5 Sysselsättningsindikatorer

Anm.: Serierna är säsongsrensade. Anställningsplanerna avser netttotal, vilket är skillnaden mellan andelen positiva och andelen negativa svar.

Källor: Statistiska centralbyrån och Konjunkturinstitutet.

Framåtblickande indikatorer tyder på att antalet sysselsatta fortsätter att öka under andra halvåret 2017. Även 2018 väntas sysselsättningen att öka då efterfrågan i ekonomin bedöms vara fortsatt hög och regeringens åtgärder bidrar till ökad efterfrågan på arbetskraft. Detta leder även till att antalet arbetade timmar fortsätter att utvecklas i en snabbare takt än den genomsnittliga utvecklingen sedan 1993. Eftersom antalet sysselsatta ökar starkt stiger sysselsättningsgraden. Ökningen förväntas ske bland både kvinnor och män.

Kommunerna bidrog starkt till sysselsättningsökningen under första halvåret 2017 och

väntas fortsätta att bidra framöver, då den demografiska utvecklingen medför en ökad efterfrågan på välfärdstjänster. Dessutom bidrar regeringens åtgärder till en stark sysselsättningsökning inom såväl staten som kommunerna. Tjänsteproducenterna väntas även i fortsättningen stå för en stor del av sysselsättningsökningen i näringslivet. Efter flera år med ett minskat antal sysselsatta inom industrin ökade antalet sysselsatta tydligt det första halvåret 2017. Då efterfrågan från omvärlden ökar bedöms antalet sysselsatta inom den exportinriktade industrin stiga något; ökningen väntas dock bli svagare än i övriga branscher. Framöver väntas antalet sysselsatta inom byggbranschen också fortsätta att öka i en hög, men något långsammare takt än tidigare.

Stort inflöde till arbetskraften

Arbetskraftsdeltagandet har ökat stadigt sedan 2010, särskilt bland utrikes födda. Första halvåret 2017 var ökningen särskilt stark. Framöver väntas arbetskraftsdeltagandet stabiliseras på en, internationellt sett, hög nivå.

Arbetskraftsdeltagandet är totalt sett lägre bland kvinnor än bland män. Sedan 2010 har dock kvinnors arbetskraftsdeltagande ökat snabbt, vilket gjort att skillnaden mellan kvinnor och män har blivit mindre. Skillnaden i arbetskraftsdeltagande mellan kvinnor och män förväntas dock inte fortsätta att minska. Trendbrottet förklaras av att befolkningen främst väntas öka bland utomeuropeiskt födda. I denna grupp är arbetskraftsdeltagandet betydligt lägre bland kvinnor än bland män. Det är angeläget att denna skillnad ska minska och regeringen har i denna proposition presenterat åtgärder för detta.

Tabell 4.3 Arbetsmarknad

Utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017 och 2018
Procentuell förändring om inte annat anges

	Nivå 2016, tusental om inte annat anges	Genomsnitt 1993-2016	2016	2017	2018
BNP ¹	4 365	2,6	2,9	3,4	2,6
Produktivitet ²	489	1,9	1,0	1,5	1,4
Produktivitet i näringslivet ²	542	2,3	1,7	2,0	1,8
Arbetade timmar ³	7 881	0,8	1,7	2,0	1,3
Arbetade timmar i näringslivet ³	5 573	1,0	1,2	2,4	1,0
Medelarbetstid ⁴	1 605	0,0	0,2	-0,3	0,1
Sysselsatta	4 910	0,8	1,5	2,3	1,2
<i>Kvinnor</i> ⁵	2 348	0,8	1,8	2,1	1,2
<i>Män</i> ⁵	2 562	0,8	1,3	2,5	1,3
Sysselsättningsgrad ⁶	67,1	65,3	67,1	67,9	68,3
<i>Kvinnor</i> ^{5,6}	65,1	63,5	65,1	65,9	66,2
<i>Män</i> ^{5,6}	69,0	68,5	69,0	69,9	70,4
Arbetslöshet ⁷	6,9	8,0	6,9	6,6	5,9
<i>Kvinnor</i> ^{5,7}	6,5	7,1	6,5	6,2	5,6
<i>Män</i> ^{5,7}	7,3	7,4	7,3	6,9	6,2
Arbetskraft	5 277	0,7	1,0	1,9	0,6
<i>Kvinnor</i> ⁵	2 513	0,9	1,0	1,7	0,5
<i>Män</i> ⁵	2 764	0,9	1,0	2,1	0,6
Arbetskraftsdeltagande ⁶	72,1	70,9	72,1	72,7	72,7
<i>Kvinnor</i> ^{5,6}	69,6	68,3	69,6	70,2	70,2
<i>Män</i> ^{5,6}	74,4	73,9	74,4	75,1	75,1
Befolkning ⁸	7 323	0,6	0,9	1,0	0,6
<i>Kvinnor</i> ⁸	3 608	0,6	0,8	0,9	0,6
<i>Män</i> ⁸	3 715	0,6	1,0	1,1	0,7

Anm.: BNP, produktivitet, arbetade timmar och medelarbetstid avser kalenderkorrigerade data. Befolkning, sysselsatta, arbetskraft och arbetslöshet avser åldersgruppen 15–74 år enligt populationen i arbetskratsundersökningarna (AKU). Statistik enligt nationalräkenskaperna (NR) finns inte tillgängligt uppdelat på kön. Prognoserna baseras på hittills genomförda, samt i denna proposition föreslagna och aviserade reformer.

¹ BNP till marknadspris, fasta priser. Nivå avser miljarder kronor.

² Produktivitet mäts som förädlingsvärde till baspris per arbetad timme.

³ Enligt NR. Nivå avser miljoner timmar.

⁴ Avser arbetade timmar per år enligt NR dividerat med årsmedeltal för antal sysselsatta enligt AKU.

⁵ Genomsnittet är beräknat för 2001–2016.

⁶ Procent av befolkningen 15–74 år i respektive grupp.

⁷ Procent av arbetskraften 15–74 år i respektive grupp.

⁸ I denna bedömning har hänsyn tagits till Migrationsverkets prognos från juli 2017.

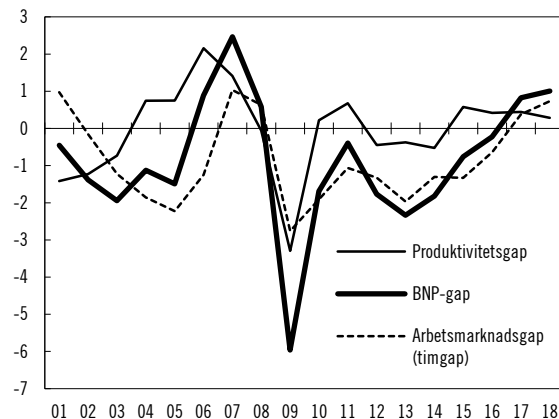
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Stigande resursutnyttjande

Efter den starka tillväxten i svensk ekonomi de senaste åren bedöms resursutnyttjandet 2017 vara högre än normalt (se diagram 4.6). Denna bedömning stöds av de flesta tillgängliga indikatorerna. Osäkerheten om hur mycket faktisk BNP avviker från vad BNP hade varit vid ett normalt resursutnyttjande är dock stor.

Diagram 4.6 Resursutnyttjande

Gap, procent av potentiell nivå

Anm.: Gapen visar skillnaden mellan faktisk och potentiell nivå i procent av potentiell nivå.

Källa: Egna beräkningar.

Resursutnyttjandet inom företagen speglar hur mycket företagen utnyttjar befintlig produktionskapacitet. Produktivitetstillväxten var stark under första halvåret 2017 jämfört med 2016, men är ändå svag i ett historiskt perspektiv. År 2018 väntas produktiviteten att dämpas något. Flera indikatorer pekar på att resursutnyttjandet inom företagen är högre än normalt, vilket speglas i ett positivt produktivitetsgap. Exempelvis ligger kapacitetsutnyttjandet inom industrin över genomsnittet enligt SCB. Vidare är anställningsplanerna enligt Konjunkturbarometern fortsatt positiva, vilket visar att företagen har behov av att nyanställa (se diagram 4.5).

Undersökningar visar att företagen får allt svårare att rekrytera personal. Andelen företag som enligt Konjunkturbarometern rapporterar om brist på arbetskraft har ökat stadigt och är runt 40 procent (se diagram 4.7). Arbetsförmedlingens arbetsgivarundersökning visar att bristen på arbetskraft inom den offentliga sektorn är på mycket höga nivåer. De höga bristtalen indikerar att resursutnyttjandet på arbetsmarknaden är högre än normalt och att arbetsmarknadsgapet är positivt.

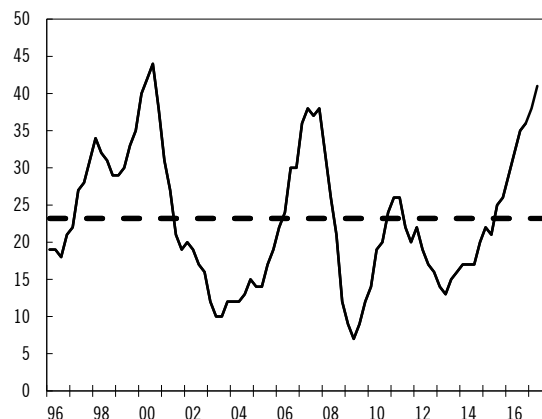
Trots den starka utvecklingen på arbetsmarknaden har löneutvecklingen varit dämpad. En liknande utveckling kan observeras i flera andra länder. Löneökningarna i Sverige har varit något högre inom sektorer med höga bristtal, jämfört med sektorer med lägre bristtal. Det gäller främst byggsektorn där produktionsstakten ökat starkt de senaste åren, och den kommunala sektorn där lärarlönelyftet introducerats. Sammantaget har dock det stigande resursutnyttjandet ännu inte gett något tydligt avtryck

i stigande löneökningstakter. De centrala avtal som tecknats tyder på att löneökningarna kommer att bli måttliga även framöver. En förklaring till detta kan vara att en längre period med dämpade löne- och prisökningar såväl i Sverige som i omvärlden har lett till förväntningar om en fortsatt dämpad utveckling. Det kan således ta längre tid än vanligt innan en stärkt konjunktur medför högre tillväxt i löner och priser. Bristen på arbetskraft kan i så fall vara hög en tid utan att det medför någon omedelbar risk för överhettning.

Indikatorer tyder på att resursutnyttjandet har stigit under senare år och på att det är högre än normalt. BNP-gapet bedöms vara nära 1 procent av potentiell BNP både 2017 och 2018 (se tabell 4.2).

Diagram 4.7 Arbetsgivare som uppger brist på arbetskraft

Andel, procent

Anm.: Den streckade linjen visar seriens genomsnitt 1996kv1–2017kv2.

Källa: Konjunkturinstitutet.

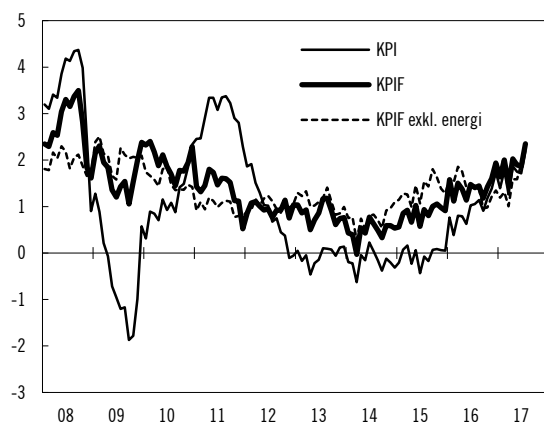
Stigande löner och inflation

I avtalsrörelsen 2017 har flera stora avtal redan omförhandlats. Den lönenormerande industri-sektorn tecknade den sista mars treåriga avtal som sammanlagt ger 6,5 procent i arbetskostnadsökningar. Det är något lägre än den genomsnittliga utvecklingen sedan 1993. Därför förväntas också den totala löneökningstakten 2017 och 2018 bli lägre än genomsnittet 1993–2016 (se tabell 4.4). Detta stöds även av dämpade preliminära utfall för konjunkturlöne-statistiken, även när hänsyn tagits till normala upprevideringar av statistiken. Samtidigt väntas det stigande resursutnyttjandet på arbetsmarknaden påverka löneökningstakten med viss fördröjning och medföra något större löneökningar 2018.

Inflationstakten ökade under 2016 och första halvåret 2017, efter att ha varit låg under en lång tid (se diagram 4.8). Höjda priser på tjänster under det första halvåret 2017 bidrog i hög grad till den högre inflationen. Ökningen kan också till stor del förklaras av högre energipriser. Energipriserna förväntas öka långsammare under andra halvåret 2017. Ett starkt efterfrågeläge förväntas öka företagens möjligheter att höja sina priser även 2018. Den positiva effekt detta väntas ha på inflationen motverkas dock av lägre ökningstakt i energipriserna, vilket sammantaget leder till en något lägre inflationstakt det året, mätt med Riksbankens underliggande inflationsmått KPIF (se tabell 4.4).

Diagram 4.8 Konsumentpriser

Årlig procentuell förändring

Källa: Statistiska centralbyrån.

Utvecklingen av reallönerna, mätt som den nominella lönen enligt konjunkturlönestatistiken korrigerad för inflationen mätt med konsumentprisindex (KPI), har varit hög de senaste åren till följd av den låga inflationen. På grund av den måttliga ökningen av de nominella lönerna väntas reallönerna växa något långsammare framöver jämfört med den genomsnittliga utvecklingen 1993–2016 (se tabell 4.4).

Tabell 4.4 Inflation och löner

Utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017 och 2018
Procentuell förändring om inte annat anges

	Genomsnitt 1993-2016	2016	2017	2018
Timlön				
KL, hela ekonomin ¹	3,4	2,4	2,7	3,0
NR, hela ekonomin ²	3,4	2,6	3,0	3,0
Reallön ³	2,1	1,4	1,1	1,3
Inflation				
KPI	1,2	1,0	1,6	1,7
KPIF ⁴	1,6	1,4	1,8	1,7

Anm. Timlön enligt konjunkturlönestatistiken är en prognos även för 2016. Det beror på att statistiken blir definitiv först efter 12 månader, bl.a. på grund av utbetalning av retroaktiva löner.

¹ Timlön enligt konjunkturlönestatistiken.

² Timlön enligt nationalräkenskaperna.

³ Reallön beräknas som timlön enligt konjunkturlönestatistiken korrigerad för prisförändringar enligt KPI.

⁴ KPIF (KPI med fast bostadsränta) är ett av Riksbanken definierat mått på underliggande inflation. KPIF beräknas genom att förändringen av hushållens räntekostnader för egna hem som beror på förändrade räntesatser hålls konstant.
Källor: Statistiska centralbyrån, Medlingsinstitutet och egna beräkningar.

Låga räntor

Riksbanken bedriver en expansiv penningpolitik i syfte att stimulera efterfrågan och höja inflationen. Reporäntan ligger sedan februari 2016 på -0,5 procent. Dessutom genomför Riksbanken ett omfattande program med köp av statsobligationer som kommer att fortsätta åtminstone till slutet av 2017. Reporäntan förväntas stiga i långsam takt framöver (se tabell 4.5).

Förväntningar om att Riksbanken kommer hålla reporäntan låg under en längre period har bidragit till att hålla svenska obligationsräntor på historiskt sett mycket låga nivåer. Efter det amerikanska presidentvalet hösten 2016 steg svenska och många utländska statsobligationsräntor, delvis på grund av förväntningar om en mer expansiv finanspolitik i USA. Osäkerhet om den politiska utvecklingen i USA har dock under första halvåret 2017 hållit tillbaka ränteutvecklingen. Den gradvisa återhämtningen i omvärlden (se avsnitt 4.1) och den fortsatt robusta tillväxten i den svenska ekonomin förväntas bidra till stigande statsobligationsräntor framöver.

Tabell 4.5 Räkningar och växelkurser

Utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017 och 2018

Årsgenomsnitt, procent om inte annat anges

	Genomsnitt 1993-2016	2016	2017	2018
Reporänta	3,2	-0,5	-0,5	-0,3
Statsobligationsränta, 10 år	4,5	0,5	0,7	1,3
Kronans växelkurs, index KIX ¹	113,3	111,7	112,4	109,7
Kronans växelkurs, SEK per EUR	9,1	9,5	9,5	9,3

¹ Index, 18 november 1992 = 100.

Källor: Riksbanken och egna beräkningar.

Osäkerhet om den politiska utvecklingen i USA bedöms också ha lett till att den amerikanska dollarn försvagats mot flera valutor under första halvåret 2017, däribland kronan. I takt med att överskotten i bytesbalansen minskar förväntas kronan fortsätta att förstärkas i långsam takt, bl.a. i handelsvägda termer enligt kronindexet KIX (se tabell 4.5), dvs. gentemot ett vägt genomsnitt av valutor i länder som är viktiga för svensk handel.

4.3 Utvecklingen 2019 och 2020

I detta avsnitt, som behandlar den ekonomiska utvecklingen 2019 och 2020, antas att inga nya störningar påverkar ekonomin. Det innebär att BNP-utvecklingen huvudsakligen bestäms av utbudsfaktorer, såsom den potentiella produktiviteten och det potentiella antalet arbetade timmar i ekonomin. Vidare antas att inga ytterligare finanspolitiska regeländringar eller anslagsändringar görs utöver de åtgärder som föreslås och aviseras i denna proposition. Finansdepartementets prognosprinciper innebär sedan länge att endast beslutade förändringar av statens utgifter beaktas och att skattesatserna hålls oförändrade. Prognosen för kommunernas utgifter baseras på skatteunderlaget och antaganden om oförändrade kommunalskattesatser och att kommunerna strävar mot en god ekonomisk hushållning. Andra tillvägagångssätt skulle föregripa kommande ekonomiska propositioner och beslut av riksdagen, samt beslut i kommunerna kring skattesatser. Prognosprinciperna kan få som konsekvens att den kommunala konsumtionen avviker från det demografiska behovet.

God tillväxt i potentiell BNP

Potentiell BNP, dvs. den BNP-nivå som är hållbar på längre sikt, bedöms växa med 2,2 procent 2019 och 2020.⁷⁹ Det är en något lägre ökningstakt än åren dessförinnan, vilket främst beror på den demografiska utvecklingen med lägre ökning av befolkningen i åldern 15–74 år och därmed även lägre ökning av potentiell arbetskraft 2019 och 2020.⁸⁰ Samtidigt bedöms jämviktsarbetslösheten minska något fram till 2020. Under de närmaste åren träder många nyanlända in på arbetsmarknaden. Ett ökat arbetskraftsutbud skapar förutsättningar för en högre sysselsättning på längre sikt. Men eftersom det tar tid att etablera sig på arbetsmarknaden väntas det ökade arbetskraftsutbudet bidra till en högre jämviktsarbetslöshet under en period. Denna effekt motverkas dock av andra faktorer. De av regeringen hittills genomförda, samt i denna proposition föreslagna och aviserade reformerna, bidrar till att sänka jämviktsarbetslösheten. Den utdragna lågkonjunkturen som följde efter finanskrisen med en åtföljande hög långtidsarbetslöshet, har inneburit att många personer förlorat sin förankring på arbetsmarknaden. Det har bidragit till en högre jämviktsarbetslöshet. De kommande åren bedöms dock efterfrågan på arbetskraft vara jämförelsevis hög och de kvardröjande effekterna av lågkonjunkturen förväntas klinga av.

Svensk exportmarknad växer i måttlig takt

I de avancerade ekonomierna bedöms resursutnyttjandet i genomsnitt vara balanserat 2019 och 2020 och BNP växer i linje med den genomsnittliga tillväxttakten 1993–2016.

Tillväxten i de framväxande ekonomierna bedöms bli lägre än genomsnittet 1993–2016. Detta beror i huvudsak på en lägre tillväxt i Kina jämfört med tidigare år, vilket är en följd av landets omställning mot en mer konsumtionsdriven och uthållig tillväxt. Den lägre tillväxten i

⁷⁹ För en beskrivning av hur potentiella variabler beräknas, se Finansdepartementets promemoria Metod för beräkning av potentiella variabler på www.regeringen.se.

⁸⁰ I denna bedömning har hänsyn tagits till Migrationsverkets prognos från juli 2017.

Kina bidrar även till att tillväxten i framför allt de råvaruproducerande framväxande ekonomierna blir lägre 2019 och 2020 jämfört med tidigare år.

Svensk exportmarknad bedöms växa med 4,3 procent under 2019 och 2020. Det är drygt 1 procentenhet lägre än den genomsnittliga tillväxten 1993–2016. Det medför att den svenska exporttillväxten också bedöms bli lägre än genomsnittet för samma period (se tabell 4.6).

Lägre resursutnyttjande i svensk ekonomi

Med oförändrade regler i finanspolitiken utvecklas den offentliga konsumtionen relativt svagt, vilket bidrar till att resursutnyttjandet i svensk ekonomi blir lägre 2019 och 2020, efter att ha varit något högre än normalt 2017 och 2018. En fortsatt expansiv penningpolitik med låga räntor bidrar dock till att hålla uppe efterfrågeutvecklingen och resursutnyttjandet.

Stark arbetsmarknad

Sysselsättningen antas växa med i genomsnitt drygt 0,5 procent per år 2019 och 2020. Befolkningen i åldern 15–74 år väntas öka i ungefär samma takt och sysselsättningsgraden, dvs. andelen sysselsatta i befolkningen i åldern 15–74 år, väntas stabiliseras på drygt 68 procent vilket är en internationellt sett hög nivå. Arbetslösheten förväntas kvarstå på 5,9 procent 2019 och 2020, givet hittills genomförda och i denna proposition aviserade reformer.

Gradvis stigande räntor

Ett stigande resursutnyttjande ger ökade möjligheter för företagen att successivt höja sina priser, vilket bidrar till en högre inflation de närmaste åren. Inflationen, mätt med KPIF, bedöms nå 2 procent 2020. Riksbanken antas höja reporäntan gradvis, vilket bidrar till stigande statsobligationsräntor. Fortsatt låga styrräntor i omvärlden antas dock resultera i att reporäntan höjs i jämförelsevis långsam takt för att under 2020 i genomsnitt uppgå till 0,6 procent. Den svenska tioåriga statsobligationsräntan bedöms bli 2,5 procent 2020.

Tabell 4.6 Makroekonomiska nyckeltal

Procentuell förändring om inte annat anges

	2017	2018	2019	2020
BNP	3,4	2,6	2,0	2,0
Hushållens konsumtion	2,5	2,9	3,0	2,9
Offentlig konsumtion	1,1	1,6	0,3	0,4
Fasta bruttoinvesteringar	7,5	2,9	2,6	2,5
Lagerinvesteringar ¹	-0,1	-0,2	0,0	0,0
Export	3,3	4,1	3,3	3,4
Import	3,0	3,7	3,7	3,7
Nettoexport ¹	0,2	0,4	0,0	0,0
Befolkning 15–74 år	1,0	0,6	0,5	0,4
Arbetade timmar	2,0	1,3	0,6	0,6
Produktivitet ²	1,5	1,4	1,4	1,4
Sysselsatta ³	2,3	1,2	0,6	0,5
Arbetskraft ³	1,9	0,6	0,5	0,5
Arbetslöshet ⁴	6,6	5,9	5,9	5,9
Timlön ⁵	2,7	3,0	3,2	3,4
KPI ⁶	1,6	1,7	2,1	2,5
KPIF ⁶	1,8	1,7	1,9	2,0
Reporänta ⁶	-0,5	-0,3	0,0	0,6
Växelkurs, kronindex KIX ⁷	112,4	109,7	109,0	108,7
BNP-gap ⁸	0,8	1,0	0,8	0,6
Internationellt				
BNP, euroområdet	2,0	1,8	1,6	1,5
BNP, USA	2,1	2,2	2,0	2,0
BNP, Kina	6,6	6,2	6,0	5,8
Svensk exportmarknad ⁹	5,0	4,5	4,3	4,3

Anm: Prognosen baseras på hittills genomförda, samt i denna proposition föreslagna och aviserade reformer. BNP och försörjningsbalansen anges kalenderkorrigerad i fasta priser, referensår 2016. Även arbetade timmar anges i kalenderkorrigerade värden.

¹ Bidrag till BNP-tillväxten, procentenheter.

² Mätt som förädlingsvärde till baspris per arbetad timme.

³ 15–74 år.

⁴ Procent av arbetskraften, 15–74 år.

⁵ Mätt enligt konjunkturlönestatistiken.

⁶ Årsgenomsnitt.

⁷ Årsgenomsnitt. Index, oktober 1992 = 100

⁸ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

⁹ Den samlade importen i de länder som Sverige exporterar till. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport.

Källor: Statistiska centralbyrån, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Konjunkturinstitutet och egna beräkningar.

4.4 Osäkerhet i prognosen och alternativa scenarier

Prognoser över den ekonomiska utvecklingen är i allmänhet mycket osäkra. För att belysa denna osäkerhet redogörs i detta avsnitt för några faktorer som skulle kunna leda till en utveckling som skiljer sig från regeringens prognos.

Osäkerhet om den internationella utvecklingen

Sverige är en liten, öppen ekonomi, vilket innebär att utvecklingen i omvärlden starkt påverkar den svenska tillväxten.

Den politiska osäkerheten är fortsatt hög i flera länder. Utgången i utträdesförhandlingarna mellan EU och Storbritannien kan påverka den ekonomiska utvecklingen i såväl Storbritannien som andra länder som är nära sammankopplade med den brittiska ekonomin. Det råder också osäkerhet om inriktningen i den amerikanska regeringens politik på såväl det ekonomiska som det säkerhetspolitiska planet. En mer expansiv finanspolitik än väntat kan innebära en starkare utveckling än i prognosen. Samtidigt kan en säkerhetspolitisk kris eller en eskalerande handelspolitisk konflikt leda till en väsentligt svagare utveckling.

Utvecklingen i de framväxande ekonomierna utgör en osäkerhetsfaktor. En starkare utveckling i Kina och många andra framväxande ekonomier skulle leda till en högre svensk exporttillväxt. Men tillväxten i Kina kan även bromsa in snabbare än väntat. Det kan få stora effekter på världsekonomin, eftersom den kinesiska efterfrågan på råvaror och andra insatsvaror utgör en viktig drivkraft för den globala tillväxten. Den politiska ledningen i Kina har ett mål om en mer hållbar ekonomisk tillväxt. Tillväxten ska, från att tidigare ha dominerats av export och investeringar, i framtiden i större utsträckning drivas av den inhemska konsumtionen. Osäkerheten om huruvida Kina kommer att lyckas med en sådan omställning utan en betydande inbromsning av tillväxten är stor. Sårbarheter i det finansiella systemet, bl.a. snabbt ökande privat och offentlig skuldsättning, kan tynga utvecklingen i den kinesiska ekonomin ytterligare.

Även en ökad turbulens på finansmarknaderna, och ett försämrat förtroende för den ekonomiska utvecklingen bland företag och hushåll, skulle kunna innebära en sämre internationell utveckling än den som ligger till grund för regeringens prognos. Det råder betydande osäkerhet om den europeiska banksektorns stabilitet, då flera banker uppvisar svag lönsamhet och har en stor andel osäkra lån. Det låga ränteläget har vidare bidragit till stigande tillgångspriser. Ändrade förväntningar om penningpolitiken kan leda till en snabb och kraftig korrigering av tillgångspriserna, vilket skulle

kunna leda till minskad konsumtion och investeringar.

I euroområdet kan investeringstillväxten bli starkare än vad som antagits i denna prognos. Investeringsutvecklingen har hittills varit dämpad, men tillväxten i bygginvesteringarna har stigit och bankutlåningen till hushåll och icke-finansiella företag har ökat. Stigande förtroende i näringslivet och kapacitetsutnyttjande i tillverkningsindustrin, samt en fortsatt expansiv penningpolitik, innebär att det finns förutsättningar för en starkare investeringsutveckling. Det skulle gynna svensk exportindustri.

Osäkerhet om den inhemska utvecklingen

Det finns flera osäkra faktorer när det gäller utvecklingen av den svenska ekonomin.

Hushållens sparande, som andel av disponibel inkomst, är på historiskt höga nivåer. Konfidensindikatorer tyder på att hushållens förtroende har stigit, vilket skulle kunna bidra till ett minskat försiktighetssparande. Hushållen antas också jämna ut konsumtionen över livsrytmen. Den demografiska utvecklingen, med en ökande andel äldre i befolkningen, talar därför för ett minskat sparande framöver. Det finns dock utrymme för en snabbare nedgång i sparandet, vilket skulle kunna innebära en starkare konsumtionsutveckling än i prognosen.

Hushållens höga skuldsättning och stigande bostadspriser är också faktorer som kan påverka hushållens konsumtion. Om priserna på bostäder faller kraftigt kan högt skuldsatta hushåll reagera med att dra ned på sin konsumtion. Det kan i förlängningen påverka tillväxten och sysselsättningen negativt. Den 1 juni 2016 infördes ett amorteringskrav, vilket har dämpat skuldutvecklingen. Men skulderna ökar fortfarande snabbare än inkomsterna. Finansinspektionen remitterade i juni 2017 ett förslag om att skärpa amorteringskravet för nya bolånetagare som tar stora lån i förhållande till sina inkomster. Arbetet med att förtydliga Finansinspektionens möjligheter att vidta ytterligare makrotillsynsåtgärder pågår för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen och berörda myndigheter följer utvecklingen av hushållens skuldsättning noga och regeringen är beredd att vidta ytterligare åtgärder om det skulle krävas. Bostadsinvesteringarna, som har vuxit snabbt sedan 2014, kan utvecklas starkare än väntat. Efterfrågan på bostäder är fortsatt hög

i Sverige, samtidigt som byggföretagen enligt Konjunkturbarmetern ser arbetskraftsbrist som det främsta hindret för ett ökat byggande. Trots höga bristtal skulle bostadsinvesteringarna kunna utvecklas starkare än i prognosen.

Prognosen för hur arbetslösheten utvecklas är också osäker. Den beror bl.a. på att det är svårt att bedöma i vilken takt nyanlända får arbete. Vidare har kommunsektorn brist på personal och upplever rekryteringsproblem för flera yrkesgrupper.

Alternativa scenarier

Svagare global utveckling till följd av stigande räntor i USA

Penningpolitiken i omvärlden har varit expansiv under flera år. Den amerikanska ekonomin bedöms dock ha nära fullt resursutnyttjande. En fortsatt åtstramning av penningpolitiken kommer sannolikt äga rum den närmaste tiden, men det är osäkert i vilken takt detta kommer att ske. Centralbanken har börjat höja styrräntan och väntas inom kort även avisera att innehaven av tillgångar på balansräkningen ska trappas ner. Om penningpolitiken stramas åt snabbare än vad marknadsaktörer förväntar sig kan det leda till snabbt stigande marknadsräntor och finansiell turbulens, i likhet med situationen 2013, när förväntningar om en penningpolitisk åtstramning i USA skapade oro på de finansiella marknaderna. Ett mer ansträngt resursutnyttjande än nuvarande bedömning, och i och med det en starkare inflationsutveckling än förväntat, skulle kunna vara bakomliggande orsaker till en stramare penningpolitik.

I detta alternativscenari antas att en snabbare åtstramning än väntat av penningpolitiken i USA leder till att långa räntor och riskpremier stiger. Det innebär stramare kreditvillkor, en starkare växelkurs och fallande tillgångspriser, vilket dämpar aktiviteten i den amerikanska ekonomin. Stigande räntor i USA och globalt lägre riskapitet kan också leda till kapitalutflöden och växelkursförsvagningar i många framväxande ekonomier, varav flera uppvisar finansiella sårbarheter, samt ökad stress på de globala finansmarknaderna. Sammantaget medför det att tillväxten i omvärlden blir lägre än i huvudscenariot. Detta förstärks av att möjligheterna att stabilisera ekonomin, framför allt genom penningpolitiken, är begränsade i många länder.

En lägre tillväxt i omvärlden medför en lägre svensk exportefterfrågan. Den lägre tillväxten i exporten dämpar BNP-tillväxten och bidrar till ett lägre resursutnyttjande än i huvudscenariot (se tabell 4.7). Samtidigt väntas stigande räntor i USA bidra till att den svenska kronan försvagas, vilket motverkar nedgången i exporten något. Det bidrar även till högre importpriser och inflationen blir därmed endast marginellt lägre. Till följd av detta väntas penningpolitiken vara i det närmaste oförändrad jämfört med huvudscenariot. En lägre efterfrågan från omvärlden bedöms även dämpa investeringarna något. Sammantaget väntas BNP-tillväxten bli lägre 2018 och 2019, där den stora nedgången bedöms inträffa 2018. Den lägre efterfrågan håller tillbaka sysselsättningstillväxten och leder till att arbetslösheten blir något högre. Därefter väntas exporttillväxten tillta i takt med att omvärldsefterfrågan stiger. Det leder till att BNP växer i en snabbare takt jämfört med huvudscenariot och BNP-gapet sluts 2020.

Eftersom den lägre BNP-tillväxten främst är exportstyrd blir effekterna på de offentliga finanserna relativt begränsade. Den offentliga sektorns finansiella sparande försämras något, ca 0,1 procentenheter per år jämfört med huvudscenariot, hela prognosperioden. Det är framför allt lönesumman som beräknas minska till följd av både färre antal arbetade timmar och något lägre lönenivå.

Starkare uppgång i euroområdet

Euroområdet utgör Sveriges viktigaste exportmarknad och den ekonomiska utvecklingen i området är därmed av stor betydelse för svensk tillväxt. I detta alternativscenari beskrivs effekterna av en starkare uppgång i euroområdet än vad som antagits i huvudscenariot.

Den ekonomiska aktiviteten i euroområdet har stigit snabbare under första halvåret 2017. Tillväxten i industriproduktionen, investeringar och utrikeshandeln har ökat, om än från låga nivåer. Europeiska centralbanken fortsätter att stimulera ekonomin med låga räntor och omfattande köp av olika finansiella tillgångar. Det är möjligt att den expansiva penningpolitiken, i kombination med starkare efterfrågan från omvärlden, kan leda till en starkare investeringsutveckling än vad som antagits i prognosen. Konfidensindikatorer tyder vidare på högt förtroende hos hushåll och företag. Det har vidare hållits val i flera större länder i euro-

området under det senaste året. Sedan dessa avgjorts har räntedifferenserna mellan Tyskland och andra euroländer minskat, vilket kan ses som ett tecken på att den ekonomisk-politiska osäkerheten har minskat. Återhämtningen i euroområdet kan stärkas om företag och hushåll blir mer optimistiska om framtiden än vad som antagits. Ett högre konsumentförtroende kan, tillsammans med låga räntor, leda till att hushållens konsumtion utvecklas starkare än i huvudscenariot.

I detta alternativscenariot antas BNP-tillväxten i euroområdet i genomsnitt uppgå till 2,0 procent under perioden 2018–2019, vilket ska jämföras med 1,7 procent i huvudscenariot. En starkare återhämtning i euroområdet kommer att stärka svensk exporttillväxt. Det leder till en högre BNP-tillväxt och ett högre resursutnyttjande jämfört med huvudscenariot. För att möta en högre exportefterfrågan kommer även svenska företag att öka sina investeringar något. Ett högre resursutnyttjande medför också ett större utrymme för företag att höja sina priser och inflationen stiger snabbare jämfört med huvudscenariot. Det får till följd att Riksbanken höjer räntan i en snabbare takt. En högre ränta dämpar uppgången i investeringarna något. Sammantaget väntas dock BNP-tillväxten bli högre 2018 och 2019. En högre tillväxt leder till att sysselsättningen växer snabbare och arbetslösheten blir något lägre än i huvudscenariot. Ett något ansträngt resursutnyttjande i kombination med att tillväxten i euroområdet återgår till mer normala nivåer leder till att BNP-tillväxten i Sverige blir något lägre 2020. BNP-nivån och sysselsättning påverkas inte långsiktigt i detta scenario. Den lägre efterfrågan leder till en lägre sysselsättningsstillväxt och arbetslösheten blir 2020 densamma som i huvudscenariot.

Även i detta scenario blir effekterna på det finansiella sparandet förhållandevis begränsade till följd av att den högre BNP-tillväxten främst drivs av en ökad export. Det finansiella sparandet förstärks i detta scenario med 0,1 procent av BNP 2018 och 2019.

Tabell 4.7 Alternativa scenarier: 1 Stigande räntor i USA och 2 Starkare uppgång i euroområdet

Procentuell förändring om inte annat anges

	2017	2018	2019	2020
BNP¹	3,4	2,6	2,0	2,0
Alternativt scenario 1	3,4	2,2	1,9	2,2
Alternativt scenario 2	3,4	3,0	2,1	1,6
Export¹	3,3	4,1	3,3	3,4
Alternativt scenario 1	3,3	3,3	2,8	3,8
Alternativt scenario 2	3,3	5,0	3,7	2,5
BNP-gap²	0,8	1,0	0,8	0,6
Alternativt scenario 1	0,8	0,6	0,2	0,2
Alternativt scenario 2	0,8	1,3	1,2	0,6
Arbetslöshet³	6,6	5,9	5,9	5,9
Alternativt scenario 1	6,6	6,2	6,2	6,2
Alternativt scenario 2	6,6	5,7	5,8	5,9
Reporänta⁴	-0,5	-0,3	0,0	0,6
Alternativt scenario 1	-0,5	-0,3	-0,1	0,5
Alternativt scenario 2	-0,5	-0,1	0,2	0,6
BNP världen, KIX-vägd⁵	2,7	2,5	2,4	2,4
Alternativt scenario 1	2,7	2,0	2,1	2,7
Alternativt scenario 2	2,7	3,0	2,8	2,1
Finansiellt sparande	1,0	0,9	1,0	1,5
Alternativt scenario 1	1,0	0,8	0,9	1,4
Alternativt scenario 2	1,0	1,0	1,1	1,5

Anm.: Prognosen baserat på hittills genomförda, samt i denna proposition föreslagna och aviserade reformer.

¹ Kalenderkorrigerade värden.

² Skillnaden mellan faktiskt och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

³ 15–74 år, i procent av arbetskraften.

⁴ Årsgenomsnitt.

⁵ BNP-prognoser sammanvägtade med KIX-vikter, ett mått på svensk utrikehandel med olika länder.

⁶ I offentlig sektor. Procent av BNP.

Källa: Egna beräkningar.

4.5 Utvecklingen enligt andra bedömare

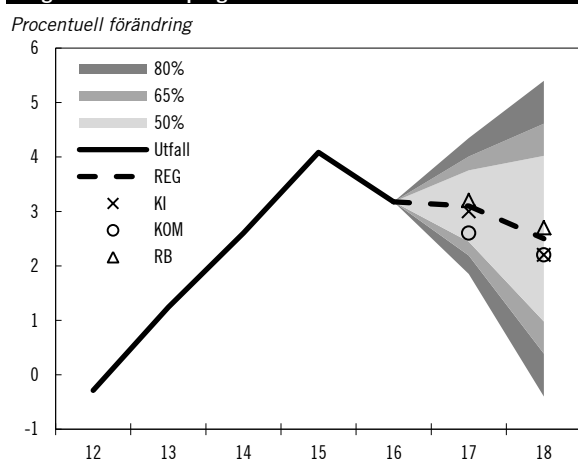
Detta avsnitt innehåller jämförelser med några andra bedömares prognoser för vissa centrala makroekonomiska variabler.

Regeringens prognos för BNP-tillväxten 2017 är i linje med Konjunkturinstitutets och Riksbankens prognoser. Att Europeiska kommissionens prognos är något lägre bedöms i huvudsak bero på att Europeiska kommissionens prognos gjordes innan SCB publicerade snabbstatistiken för det andra kvartalet 2017 (se fotnot i tabell 4.8, för bedömarens publiceringsdatum). Regeringens och Riksbankens prognoser för BNP-tillväxten 2018 är något högre än

Konjunkturinstitutets och Europeiska kommissionens prognoser.

Skillnaderna är ur ett statistiskt perspektiv små mellan bedömarnas prognoser för BNP-tillväxten. Diagram 4.9 visar bedömarnas prognoser tillsammans med symmetriska osäkerhetsintervall som täcker olika andelar av regeringens historiska prognosfel, dvs. skillnader mellan utfall och regeringens prognoser. Eftersom bedömarnas prognoser ligger inom de intervall som täcker hälften av regeringens prognosfel så befinner de sig inom den typiska felmarginalen. I det avseendet är det små skillnader mellan dessa bedömares prognoser.

Diagram 4.9 BNP-prognos med osäkerhetsintervall

Anm.: REG = regeringen, KI = Konjunkturinstitutet, KOM = Europeiska kommissionen, RB = Riksbanken. Osäkerhetsintervallen är baserade på regeringens historiska prognosfel i budgetpropositioner för 1994–2016, och bör inte förväxlas med en framåtblickande riskbild. För en beskrivning av hur osäkerhetsintervallen är beräknade, se Finansdepartementets promemoria Utvärdering av makroekonomiska prognoser 2015, som publicerades på www.regeringen.se i anslutning till 2015 års ekonomiska vårproposition.

Källor: Konjunkturinstitutet, Europeiska kommissionen, Riksbanken och egna beräkningar.

Regeringens prognos för arbetslösheten 2017 är i linje med de övriga bedömarnas prognoser. För 2018 bedömer regeringen att arbetslösheten kommer att vara något lägre än vad de övriga bedömare gör i sina prognoser. En förklaring kan vara att övriga prognosmakare inte beaktat effekter av de åtgärder som föreslås och aviseras i denna proposition.

Regeringens prognoser för inflationen 2016 och 2017 ligger nära Konjunkturinstitutets prognoser. Europeiska kommissionen förutspår en något svagare prisutveckling 2017 och Riksbanken förutspår en något starkare prisutveckling 2018.

Regeringen, Konjunkturinstitutet och Riksbanken gör bedömningen att resursutnyttjandet, mätt med BNP-gapet, kommer att vara positivt 2017 och 2018. Europeiska kommissionen be-

dömer i stället att resursutnyttjandet kommer att vara i det närmaste balanserat.

Tabell 4.8 Jämförelse mellan olika bedömare prognoser

	2017	2018
BNP¹		
Regeringen	3,1	2,5
Konjunkturinstitutet	3,0	2,2
Europeiska kommissionen	2,6	2,2
Riksbanken	3,2	2,7
Arbetslöshet²		
Regeringen	6,6	5,9
Konjunkturinstitutet	6,6	6,4
Europeiska kommissionen	6,6	6,6
Riksbanken	6,7	6,5
Inflation³		
Regeringen	1,6/1,7	1,7/1,5
Konjunkturinstitutet	1,7/1,8	1,6/1,4
Europeiska kommissionen	-1,4	-1,4
Riksbanken	1,8/1,9	2,1/1,8
BNP-gap⁴		
Regeringen	0,8	1,0
Konjunkturinstitutet	1,3	1,6
Europeiska kommissionen	0,0	-0,2
Riksbanken	1,4	2,0

Anm.: Publiceringsdatum är för regeringen 2017-09-20, Konjunkturinstitutet 2017-08-04 för BNP, arbetslösheten och KPI, 2017-06-21 för HIKP och BNP-gapet, Europeiska kommissionen 2017-05-11, Riksbanken 2017-09-07.

¹ Procentuell förändring, fasta priser, ej kalenderkorrigerade värden.

² Procent av arbetskraften, 15–74 år.

³ Procentuell förändring, årsgenomsnitt, KPI/HIKP.

⁴ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

Källor: Konjunkturinstitutet, Europeiska kommissionen, Riksbanken och egna beräkningar.

4.6 Prognosrevideringar och effekter av regeringens politik

Sedan 2017 års ekonomiska vårproposition publicerades har två kvartal av nationalräkenskaperna offentliggjorts, varav det andra kvartalet baseras på ofullständiga uppgifter. Utfall för konsumentprisindex och arbetskraftsundersökningarna för ytterligare fem respektive fyra månader har kunnat beaktas i prognosen.

Starkare BNP-tillväxt och högre resursutnyttjande

BNP-tillväxten bedöms bli högre 2017 och 2018 än vad som bedömdes i 2017 års ekonomiska vårproposition (se tabell 4.9). Den främsta anledningen till upprevideringen för 2017 är en

starkare tillväxt av fasta bruttoinvesteringar, varav en stor del investeringar i bostadsbyggande. En något starkare tillväxt av hushållens konsumtion bidrar också till upprevideringen. Regeringens aviserade och föreslagna åtgärder i denna proposition ökar tillväxten av de offentliga konsumtionsutgifterna, vilket bidrar till en upprevidering av BNP-tillväxten för 2018.

Upprevideringen av BNP-tillväxten för 2017 följs av ett högre resursutnyttjande samma år, mätt med BNP-gapet. Regeringens aviserade och föreslagna åtgärder bidrar till fler arbetade timmar och ett högre resursutnyttjande fr.o.m. 2018. Sammantaget leder detta till en upprevidering av BNP-gapet för hela prognosperioden.

En lägre befolkningstillväxt för 2019 och 2020 bidrar till en nedrevidering av potentiell BNP samma år.

Lägre arbetslöshet och fler arbetade timmar

Sysselsättningstillväxten har reviderats upp för 2017. Det beror på starkare utfall än väntat under det första halvåret 2017. Arbetslösheten är nedreviderad för 2018–2020. Det beror på den fortsatta konjunkturuppgången och regeringens aviserade och föreslagna åtgärder i denna proposition. Åtgärderna leder även till fler arbetade timmar.

Lägre löner och räntor

Timlönerna bedöms stiga långsammare 2017–2019 än vad som bedömdes i 2017 års ekonomiska vårproposition (se tabell 4.9). Det beror främst på att de avtalade löneökningarna för bl.a. den lönenormerande industrisektorn blev lägre än förväntat. En nedreviderad löneökningstakt för 2017 stöds även av preliminära utfall för konjunkturlönestatistiken.

Prognosen för reporäntan har reviderats ner för 2019 och 2020. Det beror främst på en lägre förväntad löneökningstakt, vilket är en bedömning som delas av Riksbanken som också har reviderat ner sin prognos för reporäntan.

Tabell 4.9 Jämförelse mellan regeringens senaste prognoser

Prognos enligt vårpropositionen för 2017 inom parentes
Procentuell förändring om inte annat anges

	2017	2018	2019	2020
BNP	3,1 (2,6)	2,5 (2,1)	2,0 (2,0)	2,3 (2,5)
Potentiell BNP ^{1,2}	2,3 (2,3)	2,4 (2,3)	2,2 (2,3)	2,2 (2,3)
BNP-gap ³	0,8 (0,5)	1,0 (0,4)	0,8 (0,1)	0,6 (0,0)
Arbetslöshet ^{4,5}	6,6 (6,6)	5,9 (6,4)	5,9 (6,3)	5,9 (6,2)
Sysselsatta ⁴	2,3 (1,8)	1,2 (1,0)	0,6 (0,7)	0,5 (0,7)
Arbetade timmar ²	2,0 (1,5)	1,3 (0,9)	0,6 (0,7)	0,6 (0,7)
Timlön ⁶	2,7 (2,9)	3,0 (3,2)	3,2 (3,4)	3,4 (3,4)
KPI ⁷	1,6 (1,5)	1,7 (1,6)	2,1 (2,2)	2,5 (2,7)
KPIF ⁷	1,8 (1,7)	1,7 (1,7)	1,9 (1,9)	2,0 (2,0)
Reporänta ⁷	-0,5 (-0,5)	-0,3 (-0,3)	0,0 (0,2)	0,6 (0,9)

Anm.: Prognosen är baserad på nu gällande regler och av regeringen föreslagna och aviserade åtgärder i denna proposition.

¹ Avser marknadspris.

² Kalenderkorrigerad.

³ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

⁴ 15–74 år.

⁵ Procent av arbetskraften.

⁶ Timlön enligt konjunkturlönestatistiken.

⁷ Årsgenomsnitt.

Källor: Statistiska centralbyrån, Medlingsinstitutet, Riksbanken och egna beräkningar.

Effekter av föreslagna och aviserade reformer

Sammantaget bedöms de föreslagna och aviserade reformerna och besparingarna i denna proposition bidra till en högre BNP-tillväxt och sysselsättning samt att arbetslösheten revideras ned med 0,4 procentenheter 2018 jämfört med om åtgärderna inte hade genomförts.⁸¹ Reformerna inom välfärd och trygghet bidrar till högre tillväxt av den offentliga konsumtionen och att den offentligt finansierade syssel-

⁸¹ I fördjupningsrutan ”Regeringens politik har bidragit till den starka ekonomiska utvecklingen” som återfinns i Finansplanen redovisas vilka kortsiktiga effekter olika typer av finanspolitiska åtgärder bedöms ha på BNP (den s.k. BNP-multiplikatorn).

sättningen ökar 2018. Höjda barnbidrag och sänkt skatt för pensionärer samt övriga satsningar i budgeten som ökar hushållens disponibelinkomst medför att hushållens efterfrågan på varor och tjänster ökar snabbare än vad den hade gjort utan dessa åtgärder. Satsningarna har även en positiv fördelningspolitisk effekt. Vidare bidrar regeringens satsningar på utbildning till att arbetslösheten blir något lägre redan 2018. Även på längre sikt bedöms de föreslagna och aviserade reformerna och besparingarna i denna proposition sammantaget leda till en högre sysselsättning och lägre jämviktsarbetslöshet.

Utbildningssatsningarna inom yrkesvux, yrkesförarutbildning, folkbildning, högskola och folkhögskola möjliggör för fler att komma i utbildning. Genom att höja individens kompetens och kunskaper stärks jobbchanserna bland personer som annars skulle haft svårt att få arbete. Dessutom kan fler utbildningsplatser inom ett bristyrke leda till att en person tack vare utbildning kan ta ett mer kvalificerat arbete och då lämna ett enklare arbete med lägre kvalifikationskrav till en arbetslös.

Översynen av subventionerade anställningar innebär flera förändringar av lönestöden. Särskilt anställningsstöd, för deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin, inklusive det s.k. förstärkta särskilda anställningsstödet, traineejobb och instegsjobb ersätts med ett nytt och enhetligt särskilt anställningsstöd - introduktionsjobb. Taket i extratjänsterna och nystartsjobben harmoniseras på samma nivå. Dessa förändringar förväntas öka arbetsgivares benägenhet att anställa med lönestöd och därigenom blir det lättare för grupper med svag ställning att komma in på arbetsmarknaden.

Satsningarna på lönesubventionerade anställningar för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, bl.a. i Samhall, förväntas leda till att jobbchanserna för dessa personer stärks. Praktikplatser i industrin underlättar för nyanlända ingenjörer och naturvetare att komma in på arbetsmarknaden.

De ovan nämnda åtgärderna bedöms leda till en lägre jämviktsarbetslöshet och ett större antal arbetade timmar på längre sikt. Sänkt skatt för pensionärer och för personer med sjuk- och aktivitetsersättning bedöms påverka arbetsutbudet och sysselsättningen ytterst marginellt. Åtgärderna riktade till utrikes födda kvinnor bedöms bidra till att öka arbetsutbudet i gruppen.

De reformer och besparingar som föreslås och aviseras i denna proposition bedöms samlat leda till en något högre potentiell sysselsättning samt lägre jämviktsarbetslöshet framöver. Bedömningarna av reformernas effekter och i vilken takt de slår igenom är dock behäftade med stor osäkerhet.

Arbetslösheten enligt AKU och inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen

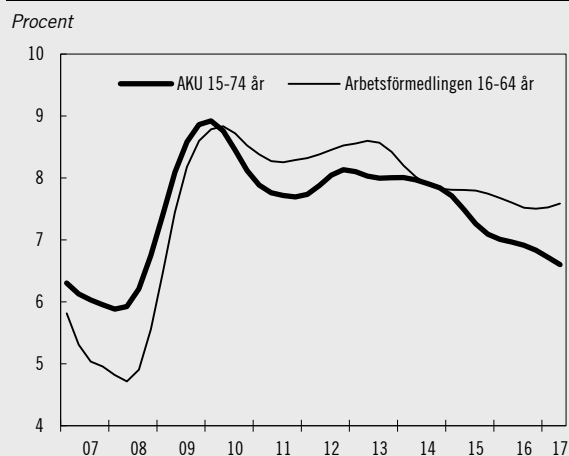
Det officiella måttet på arbetslösheten baseras på SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) och omfattar åldersgruppen 15–74 år.⁸² Arbetslösheten har minskat, från 7,9 procent när regeringen tillträdde till 6,6 procent andra kvartalet 2017.⁸³ En tydlig minskning av ungdomsarbetslösheten har särskilt bidragit till denna nedgång. Arbetslösheten väntas fortsätta att minska framöver.

Det officiella måttet på arbetslöshet ska inte förväxlas med Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. Statistikällorna har olika syften och olika definitioner. AKU är en urvalsundersökning vars syfte är att beskriva utvecklingen på hela arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik baseras på inskrivna vid Arbetsförmedlingen.⁸⁴ Det får till följd att endast en delmängd individer återfinns i båda måtten och att arbetslösheten enligt AKU avviker från inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen (se diagram 4.10). Enligt en studie från SCB återfanns ca 60 procent av de inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen även i AKU:s mått på arbetslöshet.⁸⁵ Många unga arbetsökande som fångas upp i AKU återfinns inte i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik.⁸⁶ Det kan exempelvis vara studerande som söker arbete på deltid och inte skriver in sig på Arbetsförmedlingen. Samtidigt finns det många inskrivna på Arbetsförmedlingen som av olika

orsaker inte har sökt arbete den senaste månaden. En möjlig orsak är att de deltar i insatser, t.ex. utbildning. Arbetsförmedlingen har t.ex. sedan 2010 ansvaret för de nyanlända i etableringsuppdraget som rustas för att etablera sig på arbetsmarknaden.⁸⁷

Såväl AKU som Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik är viktig att följa för att förstå hur arbetsmarknaden fungerar och för att följa upp regeringens politik m.m. AKU beskriver bäst arbetslösheten på arbetsmarknaden som helhet, medan Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik är en indikator på vilka utmaningar det finns för att rusta inskrivna på Arbetsförmedlingen och matcha dem mot existerande jobb. Regeringen följer båda dessa statistikällor nog.

Diagram 4.10 Arbetslösheten enligt AKU och inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen

Anm.: Avser säsongsjusterad och utjämnad kvartalsstatistik med egna beräkningar av säsongsjustering och utjämnning av Arbetsförmedlingens statistik. Arbetsförmedlingens mått avser inskrivna arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften. Arbetskraftsundersökningarnas mått avser arbetslösa i procent av arbetskraften. Källor: Statistiska centralbyrån och Arbetsförmedlingen.

⁸² Definitionen av arbetslöshet i AKU är i enlighet med de riktlinjer som ges av ILO och följer de regleringar som ges av Eurostat. I AKU definieras en arbetslös som en person som är utan arbete, kan ta ett arbete och aktivt sökt arbete eller som avvaktar ett arbete som börjar inom tre månader.

⁸³ Avser säsongsjusterade och utjämnade kvartalsvärden.

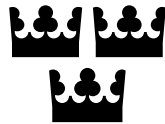
⁸⁴ Som inskrivna arbetslösa räknas öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd. Arbetsförmedlingen definierar andelen arbetslösa som kvoten mellan antalet inskrivna arbetslösa 16–64 år och den registerbaserade arbetskraften. Den registerbaserade arbetskraften beräknas av Arbetsförmedlingen som summan antalet av personer som förvärvsarbetar enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och antalet inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen. Uppgiften om antalet förvärvsarbetande avser november månad senast tillgängligt år, medan uppgiften om antalet inskrivna arbetslösa uppdateras varje månad.

⁸⁵ SCB (2015) Jämförande studie AKU och Af 2015.

⁸⁶ SCB (2015) Jämförande studie AKU och Af 2015.

⁸⁷ Den 1 december 2010 trädde lagen (2010:197) om etableringsinsatser i kraft. I och med den nya lagen övertog Arbetsförmedlingen det samordnande ansvaret för nyanlända från kommunerna i den s.k. etableringsreformen.

De budgetpolitiska målen

5 De budgetpolitiska målen

Sammanfattning

- De budgetpolitiska målen består av ett överskottsmål för den offentliga sektorns finansiella sparande, ett utgiftstak för staten och ett kommunalt balanskrav.
- Regeringens ansvarsfulla finanspolitik har i kombination med tillväxten i svensk ekonomi gjort det möjligt att både vända det stora underskottet från 2014 till överskott och samtidigt finansiera angelägna samhällsinvesteringar.
- Både det finansiella och det strukturella sparandet bedöms ligga i linje med överskottsmålet.
- Regeringen föreslår att utgiftstakets nivå för 2020 ska uppgå till 1 471 miljarder kronor. Det är samma nivå som den bedömning regeringen redovisade i 2017 års ekonomiska vårproposition med undantag för tekniska justeringar.
- Kommunsektorns resultat 2016 uppfyllde det kommunala balanskravet med god marginal och som helhet bedöms sektorn klara kravet under hela prognosperioden. Trots en god utveckling av skatteintäkterna och statsbidragen bedöms dock resultatet försämrats något under prognosperioden. Det beror på att den demografiska utvecklingen väntas bidra till att kostnaderna ökar snabbare än intäkterna.
- Som medlem i EU är Sverige bundet av bestämmelserna i stabilitets- och tillväxtpakten. Marginalerna till stabilitets- och tillväxtpaktens gränsvärden för underskottet i de offentliga finanserna och för

den offentliga skulden är goda. Sverige förväntas även med bred marginal uppfylla sitt medelfristiga budgetmål om -1 procent av potentiell BNP i strukturellt sparande 2017 och 2018.

- Finanspolitiken bedöms vara långsiktigt hållbar.
- Regeringen föreslår, i enlighet med överskottsmålskommitténs förslag, att nivån på överskottsmålet ska ändras till i genomsnitt en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel och att det budgetpolitiska ramverket kompletteras med ett skuldankare för den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld. Ändringarna i det budgetpolitiska ramverket tillämpas fr.o.m. budgetarbetet för 2019.

I detta avsnitt följer regeringen upp de budgetpolitiska målen. Dessa mål skapar förutsättningar för att uppnå en finanspolitik som är hållbar på både kort och lång sikt. De budgetpolitiska målen består av ett mål för den offentliga sektorns finansiella sparande, ett utgiftstak för staten och ett kommunalt balanskrav.

Som medlem i EU är Sverige bundet av bestämmelserna i stabilitets- och tillväxtpakten. Dessa bestämmelser utgör ramen för de svenska budgetpolitiska målen.

Att finanspolitiken är långsiktigt hållbar är en förutsättning för att målen för den ekonomiska politiken ska nås. I detta avsnitt bedömer regeringen därför även om finanspolitiken är långsiktigt hållbar.

5.1 Uppföljning av målet för det finansiella sparandet

Genom ordning och reda i de offentliga finanserna skapas förutsättningar för att bedriva en offensiv politik för ökade investeringar i jobb, välfärd och klimat. Därför är respekt för det finanspolitiska ramverket en hörnsten i regeringens ekonomiska politik.

Att målet för det finansiella sparandet är formulerat som ett genomsnitt över en konjunkturcykel i stället för att utgöra ett årligt mål är motiverat av stabiliseringspolitiska skäl. Om sparandet skulle motsvara 1 procent av BNP varje enskilt år skulle finanspolitiken behöva stramas åt när konjunkturen försvagas för att säkerställa att målet nås. Finanspolitiken skulle då förstärka konjunktursvängningarna i stället för att stabilisera dem. Målets utformning gör det dock svårare att avgöra om finanspolitiken är i linje med målet, eftersom det är svårt att bedöma när en konjunkturcykel börjar och slutar, och i vilket konjunkturläge ekonomin befinner sig.

Eftersom målet för det finansiella sparandet främst utgör ett riktmärke för finanspolitiken analyseras måluppfyllelsen i första hand i ett framåtblickande perspektiv. En bakåtblickande analys görs dock för att se om det har funnits systematiska avvikelser som minskar sannolikheten att målet nås i framtiden.

Analys av måluppfyllelsen

I tabell 5.1 redovisas utfall och prognos för det finansiella sparandet, de indikatorer som ligger till grund för analysen av måluppfyllelsen och de indikatorer som används för att bedöma budgetutrymmet mot målet för det finansiella sparandet i ett framåtblickande perspektiv. Indikatorerna i tabellen utgår från antagandet om oförändrade regler, dvs. fr.o.m. 2019 ingår inga nya regeländringar eller förslag utöver de som föreslås och aviseras i denna proposition.

Tabell 5.1 Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot målet för det finansiella sparandet

Andel av BNP respektive potentiell BNP i procent
Utfallsdata för 2016 och prognoser 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Finansiellt sparande	0,9	1,0	0,9	1,0	1,5
<i>Bakåtblickande tioårsnitt</i>	0,2				
<i>Sjuårsindikatorn¹</i>	0,2	0,6			
Strukturellt sparande²	1,0	0,8	0,6	0,7	1,1

¹Genomsnitt av sparandet innevarande år och tre år framåt respektive tre år bakåt i tiden, justerat för engångseffekter under denna tidsperiod.

² Andel av potentiell BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Bakåtblickande tioårsnitt

Det genomsnittliga finansiella sparandet uppgick till 0,2 procent av BNP 2007–2016. Den låga nivån förklaras delvis av den utdragna lågkonjunktursens effekter på de offentliga finanserna, men också av de ofinansierade åtgärder, framförallt skattesänkningar, som den förra regeringen vidtog.

Sjuårsindikatorn

Sjuårsindikatorn är ett genomsnitt av sparandet det aktuella året och tre år framåt respektive tre år bakåt i tiden, justerat för engångseffekter under denna tidsperiod. Sjuårsindikatorn visar att det offentliga sparandet understeg målnivån med 0,8 procent av BNP 2016, men att den förbättras med ca 0,4 procent av BNP till 2017.

Strukturellt sparande

Det strukturella sparandet är en beräkning av hur stort det finansiella sparandet i den offentliga sektorn skulle vara om BNP skulle motsvara den potentiella nivån så att sektorns inkomster och utgifter inte påverkades av konjunkturläget eller av engångseffekter. Det strukturella sparandet är inte en del av den officiella statistiken och kan beräknas på flera sätt. Det gör att nivån på det strukturella sparandet kan skilja sig åt mellan olika bedömare och att det inte finns något officiellt utfall för variabeln.

Från och med 2016 bedöms det strukturella sparandet vara i nivå med överskottsmålet (se tabell 5.1). Utan nya finanspolitiska åtgärder, utöver de som föreslås och aviseras i denna proposition med ikraftträdande 2018, 2019 och 2020, förstärks det strukturella sparandet fr.o.m.

2019. Regeringen föreslår i denna proposition att nivån på överskottsmålet ska ändras till i genomsnitt en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel. Ändringen i det budgetpolitiska ramverket tillämpas dock först fr.o.m. budgetarbetet för 2019.

Sammanfattning av uppföljningen av målet för det finansiella sparandet

Regeringens ansvarsfulla finanspolitik har i kombination med det förbättrade läget i svensk ekonomi gjort det möjligt att både vända det stora underskottet från 2014 till överskott och samtidigt finansiera angelägna samhällsinvesteringar. Enligt de senaste beräkningarna uppvisar de offentliga finanserna överskott fr.o.m. 2015 och framåt. Både det finansiella och det strukturella sparandet bedöms fr.o.m. 2016 och framåt ligga i linje med överskottsmålet.

5.2 Utgiftstaket – uppföljning och förslag

De takbegränsade utgifterna är summan av utgifterna under utgiftsområdena 1–25 och 27 samt utgifterna i ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De utgörs av faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att även myndigheternas utnyttjande av anslagssparande och anslagskredit ingår. Därmed omfattas större delen av utgifterna i staten och ålderspensionssystemet. Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. ingår dock inte. De takbegränsade utgifterna utgör tillsammans med utgifterna för kommuner och landsting i det närmaste de totala utgifterna för den offentliga sektorn.

Utgiftstaket är den övre gräns som de takbegränsade utgifterna får uppgå till. Utgiftstakets nivå är dock inte ett mål för de takbegränsade utgifterna. Exempelvis kan överskottsmålet vara begränsande för nivån på de takbegränsade utgifterna, även om det vid samma tillfälle finns utrymme under utgiftstaket. Vidare gör osäkerheten i den makroekonomiska utvecklingen att det inte är lämpligt att ta hela utrymmet under utgiftstaket i anspråk.

Enligt 2 kap. 2 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen föreslå en nivå på utgiftstaket för det tredje tillkommande året,

dvs. 2020 i föreliggande proposition. Budgetprocessens medelfristiga perspektiv ger förutsättningar för att beslutet om utgiftstakets nivå fattas i överensstämmelse med ekonomins långsiktiga produktionsförmåga, tydliggör effekterna av politiska beslut under åren efter det aktuella budgetåret och skapar en bindande långsiktighet i budgetbesluten. Utgiftstaket är en grundläggande del av den medelfristiga budgeteringen och en ordning där besluten om budgeten fattas uppifrån och ned. Ordningen innebär att beslut om en övre gräns för de totala utgifterna fattas före besluten om delarna, dvs. utgiftsramarna och anslagen.

Utgiftstaket gör att olika utgiftsökningar prövas mot varandra inom ett fastställt ekonomiskt utrymme. Utgiftstaket tvingar fram prioriteringar mellan olika behov och politiska prioriteringar och minskar därmed bl.a. risken för att tillfälligt höga inkomster används för att finansiera permanent högre utgifter. Ett flerårigt utgiftstak kan användas som ett verktyg för att uppnå överskottsmålet och långsiktigt hållbara offentliga finanser. Utgångspunkten är att de nivåer på utgiftstaket som riksdagen har beslutat om inte ska ändras till följd av andra orsaker än s.k. tekniska justeringar eller till följd av en ändrad inriktning på finanspolitiken efter att en ny regering tillträtt.

Enligt 2 kap. 4 § budgetlagen är regeringen skyldig att vidta åtgärder om det finns risk för att ett fastställt utgiftstak överskrids. Eftersom de faktiska utgifterna varierar av olika anledningar som är svåra att förutse i prognoserna och utgiftstaket fastställs i nominella termer, bör det finnas ett utrymme under utgiftstaket så att de faktiska utgifterna kan variera utan att det kräver åtgärder från regeringens sida. Detta utrymme mellan utgiftstaket och de faktiska beräknade, takbegränsade utgifterna kallas budgeteringsmarginalen.

Budgeteringsmarginalen ska, i enlighet med vad som ovan anförts, i första hand fungera som en buffert om utgifterna på grund av konjunkturutvecklingen skulle utvecklas på ett annat sätt än vad som förväntades när utgiftstakets nivå fastställdes. Det är viktigt att det finns tillräckligt med utrymme för de konjunkturberoende utgifterna (s.k. automatiska stabilisatorer, i första hand arbetsmarknadsrelaterade utgifter) att öka i en konjunkturedgång. Då minskar risken för att besparingar måste genomföras i ett skede när den offentliga

sektorn behöver stötta den ekonomiska utvecklingen. Budgeteringsmarginalen kan även användas för nya reformer eller för att möta volymökningar i de rättighetsbaserade transfereringssystemen efter avstämning mot överskottsålet och behovet av en säkerhetsmarginal under utgiftstaket.

Riktlinjen för budgeteringsmarginalens minsta storlek, den s.k. säkerhetsmarginalen, är regeringens bedömning av hur stor budgeteringsmarginalen som minst behöver vara i budgeteringsfasen för att hantera osäkerheter till följd av främst konjunkturutvecklingen. Enligt riktlinjen bör säkerhetsmarginalen uppgå till minst 1 procent av de takbegränsade utgifterna för det innevarande året (t), minst 1,5 procent för det följande året (t+1), minst 2 procent för det andra följande året (t+2) och minst 3 procent för det tredje följande året (t+3). Den stegvis ökande marginalen motiveras av att osäkerheten om utgiftsutvecklingen är större på längre sikt. En närmare genomgång av riktlinjen för budgeteringsmarginalens minsta storlek

finns i 2011 års ekonomiska vårproposition (prop. 2010/11:100, bilaga 4).

Uppföljning av utgiftstaket

I tabell 5.2 redogörs för hur stor marginalen bedöms bli till de beslutade nivåerna på utgiftstaket 2017–2019, både i miljarder kronor och som andel av de takbegränsade utgifterna. Regeringen bedömer att budgeteringsmarginalens storlek är tillräcklig för att hantera den osäkerhet som finns i prognoserna över utgiftsutvecklingen 2017–2019.

Budgeteringsmarginalen bedöms nu bli något större 2017 jämfört med den prognos som redovisades i 2017 års ekonomiska vårproposition. För 2018 och 2019 har budgeteringsmarginalen i stället blivit något mindre. Detta förklaras främst av de reformer som föreslås i denna proposition. För en närmare genomgång av hur prognosen för de takbegränsade utgifterna förändrats sedan den ekonomiska vårpropositionen, se avsnitt 8.5.

Tabell 5.2 Ursprungligt och faktiskt utgiftstak

Miljarder kronor om inget annat anges. För de takbegränsade utgifterna redovisas utfall 2007–2016 och prognos 2017–2019

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Årlig nominell förändring av utgiftstaket vid riksdagsbeslut ¹	31	33	32	30	30	20	10	10	51	46	58	58	60
Ursprungligt beslutade utgiftstak	949	971	989	1 018	1 050	1 074	1 093	1 103	1 123	1 167	1 210	1 332	1 392
Teknisk justering ²		-14		6	13	10	2	4	2	7	12	5	5
Reell justering ³		-11							33	41	52		
Slutligt fastställt utgiftstak	938	957	989	1 024	1 063	1 084	1 095	1 107	1 158	1 215	1 274	1 337	1 397
Takbegränsade utgifter	910	943	965	986	989	1 022	1 067	1 096	1 135	1 184	1 236	1 289	1 320
Budgeteringsmarginal	28	14	24	38	74	62	28	11	23	31	38	48	77
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	3,1	1,4	2,5	3,9	7,5	6,0	2,6	1,0	2,0	2,6	3,1	3,7	5,8

Anm.: För 1997–2006, se 2009 års ekonomiska vårproposition (prop. 2008/09:100 s. 164).

¹ Ursprunglig nominell förändring av utgiftstakets nivå jämfört med föregående år vid det tillfälle nivån för det aktuella året beslutades av riksdagen. Beloppen i första raden i tabellen avviker från förändringen mellan åren för de ursprungligt beslutade nivåerna på utgiftstaket (rad 2) eftersom fastställda nivåer regelbundet justeras av tekniska skäl. Exempelvis uppgick utgiftstaket för 2008 till 971 miljarder kronor när det ursprungligen fastställdes. Efter fastställandet justerades nivån av tekniska skäl till 957 miljarder kronor, vilket var den nivå som gällde när utgiftstaket för 2009 först fastställdes till 989 miljarder kronor, dvs. en ursprunglig ökning av utgiftstaket 2009 med 32 miljarder kronor.

² De tekniska justeringar som redovisas här är de ackumulerade tekniska justeringarna för varje år.

³ Finanspolitiskt motiverade justeringar av utgiftstakets nivå har gjorts vid två tillfällen efter att ny regering tillträtt. Dessa medför en reell förändring av utgiftstakets begränsande effekt på de takbegränsade utgifterna.

Källor: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Tekniska justeringar av utgiftstakets nivåer

Regeringens förslag: För 2018 och 2019 fastställs utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till följd av tekniska justeringar till 1 337 miljarder kronor respektive 1 397 miljarder kronor.

Skälen för regeringens förslag: Från det att nivån fastställts för ett nytt år, normalt tre år i förväg, fram till dess att det året har passerat, ska utgiftstakets begränsande effekt på de statliga utgifterna för det året vara densamma. Under en så lång period sker dock normalt budgettekniska förändringar av olika slag som förändrar de takbegränsade utgifterna, men som inte motsvaras av ett i sak förändrat offentligt åtagande. Omvänt kan förändringar genomföras som påverkar det offentliga åtagandet, men som av tekniska skäl inte påverkar de takbegränsade utgifterna. För att behålla utgiftstakets ursprungliga begränsande effekt på de statliga utgifterna justeras beslutade taknivåer så att budgetförändringar av detta slag neutraliseras. Detta sker genom s.k. tekniska justeringar. Tekniska justeringar har genomförts regelbundet sedan utgiftstaket infördes 1997 och justeringarna föreslås normalt i budgetpropositionen.

Tabell 5.3 Förslag till tekniska justeringar av utgiftstakets nivå

Miljarder kronor

	2017	2018	2019	2020
Utgiftstak i VÅP17	1 274	1 332	1 392	1 466
Reglering kommunalekonomisk utjämning: sänkt skatt för pensionärer		4,39	4,39	4,39
Reglering kommunalekonomisk utjämning: höjt utjämningsbelopp Sverige-Danmark		0,19	0,19	0,19
Nivåhöjning statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	0,01	0,18	0,18	0,18
Summa tekniska justeringar	0,01	4,76	4,76	4,76
Summa tekniska justeringar (avrundat)	0	5	5	5
Förslag till utgiftstak	1 274	1 337	1 397	1 471

Vissa budgetförändringar i denna proposition motiverar tekniska justeringar av utgiftstaket (se tabell 5.3). De tekniska justeringarna om-

fattar de redan fastställda nivåerna på utgiftstaket 2018 och 2019 samt förslaget till nivå för 2020 som regeringen redovisar i denna proposition.

Förslaget att ytterligare höja grundavdraget för pensionärer fr.o.m. 2018 medför minskade skatteintäkter för kommuner och landsting. För att neutralisera denna effekt föreslår regeringen att motsvarande belopp tillförs anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner fr.o.m. 2018. Detta motiverar en teknisk justering av utgiftstaket fr.o.m. 2018. Motsvarande tekniska justeringar har gjorts tidigare år i samband med att förändringar i skattesystemet har påverkat det kommunala skatteunderlaget.

Utjämningsordningen för pendlare mellan Sverige och Danmark reglerar hur mycket skattemedel som ska betalas tillbaka till det land där pendlaren bor som kompensation för att pendlaren utnyttjar skattefinansierad offentlig service i det landet. Hittills är de samlade skattebetalningarna från personer som bor i Sverige och beskattas i Danmark större än den motsatta betalningsströmmen. Svenska staten får därmed ersättning från Danmark som förs till en inkomsttitel, och anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökas med motsvarande belopp. Anslaget föreslås nu ökas då nettoomslutning inom utjämningsordningen ökar fr.o.m. 2018. Beloppet motsvarar en fordran avseende kommunala skatteintäkter, vilket innebär att förändringen är neutral för de offentliga finanserna och därför motiverar en teknisk justering av utgiftstaket.

Beräkningen av omslutningen i det kommunala utjämningsystemet för stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) bedöms bli 0,01 miljarder kronor högre 2017 och 0,18 miljarder kronor högre fr.o.m. 2018. Detta föranleder en ökning av anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, som dock motsvaras av högre avgifter från kommunerna till staten. Förändringen motiverar en höjning av utgiftstaket. Motsvarande tekniska justeringar har gjorts tidigare i samband med att omslutningen i utjämningsystemet förändrats.

I enlighet med praxis avrundas de årsvisa tekniska justeringarna till hela miljarder kronor. Sammantaget motiverar de ovan nämnda förändringarna att de tidigare fastställda respektive

föreslagna nivåerna på utgiftstaket 2018–2020 bör höjas med 5 miljarder kronor. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2018 och 2019 fastställs till 1 337 miljarder kronor respektive 1 397 miljarder kronor.

Förslag till nivå på utgiftstaket 2020

Regeringen lämnar i enlighet med 2 kap. 2 § budgetlagen ett förslag till nivå på utgiftstaket för 2020 i denna proposition. I tabell 5.4 redovisas utgiftstakets nivåer för 2017–2020.

Regeringens förslag: För 2020 fastställs utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 471 miljarder kronor.

Skälen för regeringens förslag: Att bestämma utgiftstakets nivå är ett politiskt beslut. Regeringar med olika politisk inriktning kommer att ha olika syn på vilken nivå på de offentliga utgifterna som är lämplig. Det går därför inte att reducera ett beslut om nivån till en beräkning enligt en i förväg bestämd formel.

Regeringen föreslår att utgiftstakets nivå för 2020 ska uppgå till 1 471 miljarder kronor. Då regeringen i 2016 års ekonomiska vårproposition första gången redovisade en bedömning av nivån för 2020 utgjorde den i det närmaste samma andel av potentiell BNP som utgiftstaket för 2019. Nivån är sedan dess oförändrad med undantag för tekniska justeringar. Förslaget till nivå för 2020 innebär att utgiftstakets andel av potentiell BNP växer från 27,8 procent till 28,4 procent 2017–2020.

Nedan beskrivs den föreslagna nivån på utgiftstaket för 2020 med utgångspunkt i de bestämningsfaktorer som redovisas i skrivelsen Ramverk för finanspolitiken (skr. 2010/11:79).

Utgiftstakets förhållande till överskottsmålet

Givet prognosen för de takbegränsade utgifterna i denna proposition medger den föreslagna nivån på utgiftstaket för 2020 en maximal utgiftsökning på 120 miljarder kronor 2020. I enlighet med regeringens riktlinje för budgeteringsmarginalens minsta storlek bör en buffert

motsvarande minst 20 miljarder kronor lämnas ointecknad under utgiftstaket i budgetpropositionen för 2020 för oförutsedda händelser under budgetåret. När hänsyn tagits till riktlinjen för budgeteringsmarginalens minsta storlek medger utgiftstaket således att de takbegränsade utgifterna 2020 blir ca 100 miljarder kronor högre än vad som prognostiseras i dagsläget. Detta utrymme för möjliga utgiftsökningar motsvarar ca 1,9 procent av BNP 2020.

Att det finns ett ledigt utrymme under utgiftstaket betyder inte i sig att det finns ett utrymme för reformer som ökar de takbegränsade utgifterna. Reformerna på utgiftssidan kan genomföras efter avstämning mot överskottsmålet och de inkomstförstärkningar som kan komma att krävas.

Tabell 5.4 Utgiftstak och takbegränsade utgifter

Miljarder kronor om inget annat anges

	2017	2018	2019	2020
Av riksdagen beslutade nivåer på utgiftstaket	1 274	1 332	1 392	1 466 ¹
Regeringens förslag till nivåer på utgiftstaket	1 274	1 337	1 397	1 471
Årlig nominell förändring av utgiftstaket vid riksdagsbeslut	58	58	60	74
Utgiftstak, procent av BNP	27,6	27,8	27,9	28,2
Utgiftstak, procent av potentiell BNP	27,8	28,0	28,1	28,4
Utgiftstak, fasta priser ²	1 247	1 285	1 313	1 353
Takbegränsade utgifter	1 236	1 289	1 320	1 351
Takbegränsade utgifter, procent av BNP	26,8	26,8	26,4	25,9
Takbegränsade utgifter, fasta priser ¹	1 209	1 239	1 241	1 243
Budgeringsmarginal	38	48	77	120
Budgeringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	3,1	3,7	5,8	8,8
Budgeringsmarginal, procent av BNP	0,8	1,0	1,5	2,3
Finansiellt sparande, procent av BNP	1,0	0,9	1,0	1,5
Strukturellt sparande, procent av BNP	0,8	0,6	0,7	1,1
Offentliga sektorns utgifter, procent av BNP	48,2	48,1	47,8	47,3

¹ Regeringens bedömning av utgiftstakets nivå för 2020 i 2017 års ekonomiska vårproposition.

² Beräkningen i fasta priser är utförd med en schabloniserad metod. När det gäller de takbegränsade utgifterna är utgifter motsvarande andelen transfereringsanslag (känsliga för förändringar i volymer och makroekonomiska förutsättningar) omräknade med implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter, utgifter motsvarande andelen förvaltningsanslag (pris- och löneomräknade anslag) är omräknade med implicitprisindex för statliga konsumtionsutgifter och utgifter motsvarande andelen anslag som inte är indexerade är omräknade med prisindex för BNP. Samma metod har använts för beräkningen av utgiftstaket i fasta priser (med undantag för att 1 procent av de takbegränsade utgifterna, motsvarande riktlinjen för budgeringsmarginalens storlek för innevarande år, har behandlats som transfereringsanslag).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

De takbegränsade utgifterna kan av flera skäl komma att bli högre och budgeringsmarginalen i motsvarande utsträckning mindre än enligt den aktuella utgiftsprognosen. Detta exempelvis till följd av makroekonomiska förändringar, såsom högre inflation, oförutsedda volymökningar i transfereringssystemen eller beslut om reformer. Om budgeringsmarginalen delvis tas i anspråk för nya reformer eller oförutsedda volymökningar i de statliga transfereringssystemen försämras normalt det strukturella sparandet. Om budgeringsmarginalen delvis tas i anspråk för utgiftsökningar till följd av makroekonomiska förändringar är detta ofta inte ett problem i förhållande till överskottsmålet.

Det beror på att överskottsmålet är formulerat på ett sätt som normalt tillåter att utgiftsökningar som följer av de automatiska stabilisatorerna, främst ökning av de arbetsmarknadsrelaterade utgifterna, försvagar den offentliga sektorns finansiella sparande vid en försvagning av konjunkturen. Om konjunkturutvecklingen däremot blir bättre än väntat kan de takbegränsade utgifterna öka på grund av pris- och löneutvecklingen i ekonomin som helhet, vilket kan ta en del av utrymmet under utgiftstaket i anspråk. Det behöver emellertid inte leda till en konflikt med överskottsmålet eftersom även den offentliga sektorns inkomster tenderar att bli högre när den ekonomiska utvecklingen blir bättre än väntat.

Utvecklingen av de takbegränsade utgifterna och budgeringsmarginalens storlek

Regeringens förslag till nivå på utgiftstaket för 2020 innebär en större årlig ökning av utgiftstaket än den genomsnittliga årliga ökningen av nivån sedan utgiftstaket infördes. Den genomsnittliga årliga ökningen i löpande priser mellan 1997 och 2019 uppgår till 3,1 procent, medan motsvarande ökning för 2020 uppgår till 5,3 procent.

Som en följd av utgiftstakets ökningstakt 2020 ökar även budgeringsmarginalens storlek relativt snabbt och uppgår 2020 till 8,8 procent av de takbegränsade utgifterna. Det är ett större utrymme än den säkerhetsmarginal som regeringen som minst vill upprätthålla till utgiftstaket. En budgeringsmarginal som endast motsvarar säkerhetsmarginalen skulle kunna medföra att möjligheterna att genomföra prioriterade reformer på utgiftssidan under mandatperioden begränsades. Om det under de kommande åren bedöms förenligt med överskottsmålet är det dock rimligt att reformer kan genomföras på budgetens utgiftssida.

Om hela utrymmet under utgiftstaket fram t.o.m. budgetpropositionen för 2020, dvs. ca 100 miljarder kronor, skulle tas i anspråk för högre utgifter ger det en genomsnittlig årlig ökningstakt för de takbegränsade utgifterna på ca 5,5 procent per år mellan 2016 och 2020. Denna ökning kan jämföras med den genomsnittliga ökningstakten för de takbegränsade utgifterna enligt prognosen i denna proposition, som uppgår till 3,2 procent per år mellan 2016 och 2020. Den genomsnittliga ökningstakten för de takbegränsade utgifterna mellan 1997 och

2016 uppgick till 2,9 procent per år. Att det finns utrymme under utgiftstaket betyder dock inte i sig att det kommer att användas för att öka de faktiska takbegränsade utgifterna.

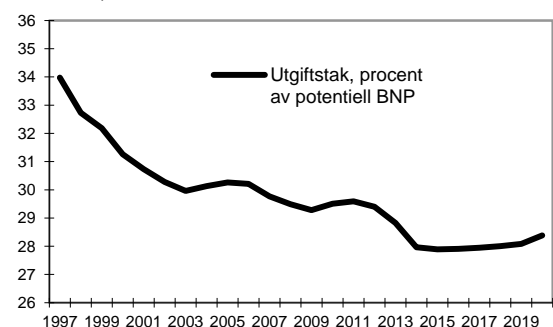
Riksdagen har i ett tillkännagivande till regeringen anfört att utgiftstakets nivå bör sättas så att det återfår sin styrande effekt (bet. 2016/17:FiU20, rskr. 2016/17:349). Nya bedömningar av utgiftstakets nivå lämnas normalt i vårpropositionen och regeringen avser därför att återkomma i frågan i 2018 års ekonomiska vårproposition.

Utgiftstaket i förhållande till potentiell BNP

Den föreslagna nivån på utgiftstaket för 2020 utgör 28,4 procent av potentiell BNP, vilket är en något större andel än då nivån först bedömdes i vårpropositionen för 2016. År 2017–2020 växer utgiftstakets andel av potentiell BNP från 27,8 procent till 28,4 procent.

Diagram 5.1 Utgiftstakets andel av potentiell BNP

Procent av potentiell BNP

Anm.: För att uppnå jämförbarhet över tiden har nivåerna på utgiftstaket rensats från skillnader över tiden som beror på tekniska justeringar.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Utvecklingen av utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna i fasta priser

De takbegränsade utgifterna omräknade till fasta priser visar hur verksamhetsvolymen förändras över tiden i staten och ålderspensionssystemet. Det kan t.ex. handla om utvecklingen av antalet kvadratmeter kontorsyta, antalet årsarbetskrafter i statliga myndigheter eller antalet personer med ersättning från olika transfereringssystem.

Uttryckt i fasta priser ökar de takbegränsade utgifterna med sammanlagt 58 miljarder kronor mellan 2016 och 2020. Denna ökning kan jämföras med den förväntade ökningen i löpande priser, som uppgår till 167 miljarder kronor. Av den nominella utgiftsökningen fram t.o.m. 2020 beror därmed drygt en tredjedel (58 miljarder) på att verksamhetsvolymerna ökar, medan resten

av utgiftsökningen beror på att lönerna och priserna stiger.

Utgiftstakets nivå ökar under samma period med 138 miljarder kronor i fasta priser. Det motsvarar en ökning på ca 11 procent av nivån i fasta priser mellan 2016 och 2020.

5.3 Uppföljning av det kommunala balanskravet

Målet för den offentliga sektorns finansiella sparande inkluderar även det finansiella sparandet i kommunsektorn, dvs. i kommuner och landsting. För kommuner och landsting är det emellertid det ekonomiska resultatet, och inte det finansiella sparandet, som är avgörande för om de uppfyller kommunallagens (1991:900) krav på en balanserad budget.

Årets resultat motsvarar förändringen av det egna kapitalet. Efter justering för bl.a. realisationsvinster och realisationsförluster erhålls det s.k. balanskravsresultatet. Negativa balanskravsresultat ska återställas inom tre år. Om synnerliga skäl föreligger har dock en kommun eller ett landsting möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. Balanskravet anger en miniminivå, men för att uppnå kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning behöver resultatet vara betydligt högre (se vidare utg.omr. 25 avsnitt 2.4).

Starkt resultat i kommunsektorn 2016

Kommunsektorns resultat uppgick till 25 miljarder kronor 2016. Jämfört med 2015 är det en förbättring för sektorn som helhet med knappt 10 miljarder kronor. Kommunernas resultat uppgick till nästan 22 miljarder kronor, och landstingens resultat uppgick till drygt 3 miljarder kronor.

Det höga resultatet 2016 förklaras främst av ökade skatteintäkter, ökade statsbidrag samt intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter och tomträtter. Att kostnaderna inte ökade i samma takt som intäkterna kan till viss del bero på att verksamheterna ännu inte hunnit anpassas till den befolkningsutveckling som skett. Resultatet för kommunsektorn som helhet för 2016 motsvarade 3,1 procent av de samman-

lagda skatteintäkterna och de generella statsbidragen.

Sedan balanskravet infördes 2000 har andelen kommuner som redovisat ett nollresultat eller ett överskott varierat mellan 61 och 97 procent. För landstingen har motsvarande andel varierat mellan 15 och 90 procent. År 2016 redovisade 97 procent av kommunerna och 85 procent av landstingen ett nollresultat eller ett överskott.

Vid utgången av 2016 var det totalt 11 kommuner och 6 landsting som sammanlagt hade 0,4 respektive 2 miljarder kronor i ackumulerade negativa balanskravsresultat att återställa.

Balanskravet klaras även framöver

I regeringens prognos för kommunsektorns finanser bedöms skatteinkomsterna öka förhållandevis starkt 2017, om än något mindre än 2016. I takt med att tillväxten i sysselsättningen mattas av dämpas sedan det kommunala skatteunderlagets utveckling 2018–2020. Under dessa år bedöms utvecklingen av det kommunala skatteunderlaget ligga nära den genomsnittliga ökningstakten de senaste tio åren. Statsbidragen ökar kraftigt 2017 genom en nivåhöjning av generella statsbidrag om 10 miljarder kronor och fortsatt ökade statsbidrag kopplade till migrationen. År 2018 och 2019 förväntas de migrationsrelaterade statsbidragen minska kraftigt. Samtidigt innebär de reformer regeringen föreslår och aviserar i denna proposition att såväl andra riktade statsbidrag som de generella statsbidragen ökar 2018–2020. Dessa år bedöms den demografiska utvecklingen, med en växande befolkning samt fler barn och äldre, driva upp de kommunala kostnaderna. I regeringens prognos ökar kommunsektorns utgifter, och därmed kostnader, ungefär i linje med de demografiskt drivna behoven 2018–2020. Resultatet bedöms försämrans något t.o.m. 2020.

Sektorn som helhet bedöms klara balanskravet med god marginal under prognosperioden. Resultatet beräknas uppgå till 22 miljarder kronor 2017. Därefter beräknas resultatet uppgå till 11–15 miljarder kronor per år 2018–2020, vilket motsvarar 1,2–1,8 procent av skatteintäkterna och de generella statsbidragen. Vad som menas med god ekonomisk hushållning definieras av kommunerna och landstingen själva. Avsnitt 9.2 innehåller mer information om prognosen av kommunsektorns finanser.

5.4 Uppföljning av målen i stabilitets- och tillväxtpakten

Utöver de nationella budgetpolitiska målen är Sverige, i egenskap av medlem i EU, bundet av reglerna inom stabilitets- och tillväxtpakten. Reglerna består av en korrigerande del och en förebyggande del.

Den korrigerande delen, underskotts-förfarandet, anger gränsvärden som innebär att underskottet i de offentliga finanserna inte får vara större än 3 procent av BNP och att den offentliga bruttoskulden inte får överstiga 60 procent av BNP. Sverige bedöms under prognosperioden ha mycket god marginal till dessa gränsvärden (se tabell 7.18 och diagram 7.9).

Den förebyggande delen av pakten ska säkerställa att medlemsstaterna bedriver en sund finanspolitik på medellång sikt och förhindra att det uppstår alltför stora underskott i medlemsstaternas offentliga finanser. Varje medlemsstat har ett medelfristigt budgetmål (MTO) för det strukturella sparandet, dvs. för den offentliga sektorns konjunkturjusterade finansiella sparande, rensat för engångseffekter. Målets nivå bestäms av respektive medlemsstat, men måste vara förenlig med en miniminivå som beräknas av Europeiska kommissionen. Sveriges MTO är -1 procent av potentiell BNP.

Det medelfristiga budgetmålet följs upp årligen. Medlemsstaterna ska i sina stabilitets- och konvergensprogram, som publiceras i april varje år, bl.a. redogöra för huruvida de uppfyllt sitt medelfristiga budgetmål. I de fall målet inte uppnåtts ska medlemsstaten redogöra för anpassningsbanan mot detta mål. I samband med att kommissionen utvärderar stabilitets- och konvergensprogrammen görs även en helhetsbedömning av måluppfyllelsen för det medelfristiga budgetmålet. Denna görs på basis av kommissionens vårprognos som publiceras i maj. Uppföljningen är huvudsakligen bakåtblickande och avser det föregående året, men en preliminär bedömning görs även för innevarande och kommande år.

Medlemsstater som inte uppfyller sina medelfristiga budgetmål förväntas följa kommissionens riktlinjer för anpassningsbanan av det strukturella sparandet och måste även ta hänsyn

till det s.k. utgiftskriteriet. Utgiftskriteriet omfattar de primära utgifterna, dvs. de offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, och innebär att den reala ökningen av utgifterna⁸⁸, efter justering för diskretionära skatteförändringar, ska vara lägre än ett givet referensvärde. Referensvärdet bestäms av den reala tillväxten i potentiell BNP och anpassas därtill vid avvikelser från det medelfristiga budgetmålet så att referensvärdet höjs (sänks) om sparandet överstiger (understiger) det medelfristiga budgetmålet.

Tabell 5.5 Nyckeltal för uppföljning av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del

Procent av potentiell BNP respektive årlig procentuell förändring, prognos

	2016	2017	2018
Uppföljning medelfristigt budgetmål (MTO)			
Strukturellt sparande, procent av potentiell BNP	0,8	0,4	0,8
Medelfristigt budgetmål (MTO)	-1,0	-1,0	-1,0
Uppföljning utgiftskriteriet			
Primära offentliga utgifter just. för diskretionära skatteförändringar, real årlig procentuell förändring	2,7	1,7	2,0
Referensvärde	4,9	5,6	5,0

Anm.: Referensvärdet för utgiftskriteriet beräknas årligen utifrån den reala medelfristiga tillväxten i potentiell BNP enligt Europeiska kommissionens senaste vårprognos (maj 2017).

Källa: Europeiska kommissionens vårprognos (maj 2017).

I Europeiska kommissionens senaste prognos, som publicerades i maj 2017, bedömdes det strukturella sparandet i Sverige ha uppgått till 0,8 procent av potentiell BNP 2016 (se tabell 5.5). Sparandet bedöms 2017 och 2018 att uppgå till 0,4 respektive 0,8 procent av potentiell BNP, vilket är lägre än regeringens bedömning (se tabell 5.1). Skillnaden beror bl.a. på olika bedömningar av den ekonomiska utvecklingen och olika beräkningsmetoder för det strukturella sparandet. Kommissionens majprognos indikerar att Sverige förväntas uppfylla MTO samtliga år.

Sammanfattningsvis kan regeringen konstatera att marginalerna till gränsvärdena i stabilitets- och tillväxtpaktens korrigerande del är goda och att Sverige förväntas uppfylla kraven

i den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten.

5.5 Finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

För att medborgarna och de finansiella marknaderna ska ha förtroende för finanspolitiken måste den vara hållbar på lång sikt. Med detta menas att de lagar och regler som bestämmer den offentliga sektorns inkomster och utgifter inte kommer att behöva genomgå omfattande och oväntade förändringar. En hållbar finanspolitik är en förutsättning för att möta både framtida lågkonjunkturer och de ökade utgifter som följer av den demografiska utvecklingen. De senaste årens utveckling i flera europeiska länder visar att de samhällsekonomiska kostnaderna kan bli stora när förtroendet för finanspolitiken sviktar. Ett bristande förtroende för finanspolitiken riskerar att leda till att dess inriktning snabbt måste läggas om från åtgärder som bidrar till tillväxt, välfärd och sysselsättning till åtgärder för budgetförstärkning och skuldsanering.

Ett mått på förtroendet för finanspolitiken är den svenska statens upplåningskostnader. I Sverige har räntan på tioåriga statsobligationer de senaste åren legat på en historiskt låg nivå, och endast något högre än den tyska statslåneräntan, som ofta används som en jämförelsenorm (se tabell 5.6). Den konsoliderade bruttoskulden ligger på en internationellt låg nivå och förväntas minska framöver (se tabell 5.6). Den finansiella nettoställningen, dvs. summan av den offentliga sektorns alla finansiella tillgångar och skulder, är positiv och förväntas öka med mer än 7 procent av BNP mellan 2015 och 2020. Dessa indikatorer tyder på att den svenska finanspolitiken är hållbar.

⁸⁸ Utgifterna deflaterade med BNP-deflatoren.

Tabell 5.6 Finanspolitiska nyckeltal

Procent av BNP, procent respektive procentenheter

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Konsoliderad bruttoskuld	43,9	41,6	38,6	36,5	34,4	32,0
Finansiell nettoställning	19,1	21,1	23,0	23,7	24,7	26,2
Tioårig statslåneränta	0,7	0,5	0,6 ¹			
Räntedifferens mot Tyskland, tioårig statsobligation	0,2	0,4	0,3 ¹			

¹ Avser genomsnitt för perioden januari–augusti.

Källor: Statistiska centralbyrån, Macrobond och egna beräkningar.

Regeringen och ett antal granskare av svensk ekonomi gör även bedömningar av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet med hjälp av ekonomiska modeller. Syftet med dessa bedömningar är att tidigt fånga upp tecken på att finanspolitiken kommer att behöva läggas om, så att åtgärder för att säkerställa hållbarheten och upprätthålla förtroendet för finanspolitiken kan vidtas i god tid.

Finanspolitikens långsiktiga hållbarhet mäts ofta med hjälp av de s.k. S1- och S2-indikatorerna. S1 visar hur mycket budgeten behöver förstärkas eller försvagas för att den konsoliderade offentliga bruttoskulden ska motsvara en viss andel av BNP vid en given tidpunkt. I denna proposition redovisas hur stora permanenta åtgärder som krävs 2018 för att denna skuld ska motsvara 60 procent av BNP 2030. S2 visar hur mycket budgeten behöver förstärkas eller försvagas vid samma tidpunkt för att den offentliga finansiella nettoställningen ska vara stabil som andel av BNP över en mycket lång tidshorisont. Ett negativt värde på dessa indikatorer innebär att en permanent budgetförsvagning är möjlig utan att finanspolitiken blir ohållbar, medan ett positivt indikatorvärde pekar på att en permanent budgetförstärkning är nödvändig. Indikatorvärdet anger den förändring av det primära sparandet som krävs, uttryckt som procent av BNP, för att finanspolitiken ska bli exakt hållbar, definierat på dessa sätt.

En mer utförlig analys av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet presenteras i de ekonomiska vårpropositionerna. De hållbarhetsberäkningar som har gjorts i samband med denna proposition visar att finanspolitiken är långsiktigt hållbar (se tabell 5.7). De båda S-indikatorerna har negativa värden, vilket innebär att det offentliga sparandet kan försvagas något utan att finanspolitiken blir ohållbar. Indikatorvärdena är mindre i absoluta tal än

motsvarande värde i 2017 års ekonomiska vårproposition, dvs. indikatorerna visar på en något svagare ställning. Det beror framför allt på att det primära finansiella sparandet 2020, det år långsiktigsberäkningen börjar, nu bedöms bli något svagare än i vårpropositionen.

Tabell 5.7 Indikatorer på finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

Procent av BNP

	S1	S2
2017 års ekonomiska vårproposition	-3,7	-1,8
Budgetpropositionen för 2018	-2,8	-0,4

Källa: Egna beräkningar.

De båda S-indikatorerna ger en teoretiskt välgrundad bild av finanspolitikens långsiktiga konsekvenser. Samtidigt är måtten känsliga för olika beräkningsantaganden. Osäkerheten i en framskrivning som sträcker sig långt in i framtiden är mycket stor. Indikatorerna kan därför inte användas för att bedöma storleken på ett budgetutrymme i närtid, utan ska snarare ses som indikatorer på konsekvenserna av finanspolitiken över en längre tidshorisont. Indikatorvärdena måste tolkas med försiktighet. Ett högt positivt indikatorvärde innebär dock att sannolikheten är högre för att finanspolitiken är ohållbar och måste läggas om än om värdet är noll eller negativt. Ett högt negativt värde indikerar på samma sätt att det finns en säkerhetsmarginal till en skuldnivå som skulle kunna påverka statens kreditvärdighet på ett negativt sätt. Även om den demografiska utvecklingen sannolikt kommer att bidra till att öka de offentliga utgifterna under åren fram till 2030, så pekar det relativt höga negativa S1-värdet således på att det finns en betydande marginal till att den konsoliderade bruttoskulden kommer i konflikt med stabilitets- och tillväxtpaktens krav på att denna inte får överstiga 60 procent av BNP.

5.6 Ändringar i det budgetpolitiska ramverket

Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 11 juni 2015 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppgift att göra en översyn av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande. Därmed tillgodosågs ett tillkännagivande från riksdagen

om en sådan utredning (bet. 2014/15:FiU30, rskr. 2014/15:165). Kommittén antog namnet Överskottsmålskommittén. I kommitténs uppdrag ingick bl.a. att göra en bedömning av om det finns anledning att ändra nivån på målet för den offentliga sektorns finansiella sparande (överskottsmålet) och i så fall föreslå en ny nivå samt överväga om det nuvarande finanspolitiska ramverket bör kompletteras med ytterligare komponenter för att säkerställa hållbara offentliga finanser. I uppdraget ingick även att överväga om en eventuell förändrad målnivå för det finansiella sparandet bör föranleda en förstärkt löpande utvärdering av finanspolitiken. Utredningen överlämnade den 30 september 2016 betänkandet En översyn av överskottsmålet (SOU 2016:67) till regeringen. Betänkandet har remitterats.

Regeringen bedömde i 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100), i enlighet med utredningens förslag, att nivån på överskottsmålet bör ändras till en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel och att det budgetpolitiska ramverket bör kompletteras med ett skuldankare för den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld, den s.k. Maastrichtskulden. Regeringen gjorde även bedömningen att uppföljningen av överskottsmålet bör stärkas och att Finanspolitiska rådet bör tilldelas en tydligare roll i uppföljningen.

I den ekonomiska vårpropositionen redogjorde regeringen också närmare för motiven bakom bedömningarna och för remissinstansernas synpunkter. Ändringarna i det budgetpolitiska ramverket bör tillämpas fr.o.m. budgetarbetet för 2019.

Vid behandlingen av den ekonomiska vårpropositionen välkomnade finansutskottet regeringens bedömningar (bet. 2016/17:FiU20 s. 71). Finansutskottet framhöll att det är genom beslutet om statens budget som det i praktiken avgörs om överskottsmålet nås. Det medelfristiga perspektivet är dock även i fortsättningen helt centralt i den statliga budgetprocessen. Mot denna bakgrund betonade utskottet att en förstärkt uppföljning och utvärdering av överskottsmålet förutsätter en tydlig redovisning i budgetpropositionen av budgeteffekter av regeringens förslag. Utskottet välkomnade också avslutningsvis regeringens avsikt att överlämna en skrivelse om det finanspolitiska ramverket i vilken gällande regler och riktlinjer presenteras samlat.

Överskottsmålets nivå ändras

Regeringens förslag: Målet för den offentliga sektorns finansiella sparande (överskottsmålet) fastställs till i genomsnitt en tredjedels procent av bruttonationalprodukten över en konjunkturcykel fr.o.m. 2019.

Skälen för regeringens förslag: Som anfördes i den ekonomiska vårpropositionen innebär en nivå på överskottsmålet på en tredjedels procent av BNP att den offentliga finansiella nettoförmögenheten och skulden inte förväntas nå kritiska nivåer ens under relativt negativa scenarier, varken under det närmaste decenniet eller på längre sikt. Finanspolitiken kommer därmed att vara långsiktigt hållbar. Statsskulden och den Maastrichtskulden kommer även med denna nivå på överskottsmålet att ligga på nivåer som gör det fortsatt möjligt att aktivt motverka en djup konjunkturavmattning. Förslaget bedöms även gå utöver de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Regeringen anser därför att målet för den offentliga sektorns finansiella sparande (överskottsmålet) bör fastställas till i genomsnitt en tredjedels procent av bruttonationalprodukten över en konjunkturcykel fr.o.m. 2019.

Ramverket kompletteras med ett skuldankare

Regeringens förslag: Ett riktmärke för nivån på den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld (Maastrichtskulden) fastställs till 35 procent av bruttonationalprodukten fr.o.m. 2019.

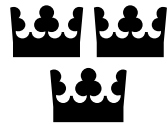
Skälen för regeringens förslag: De grundläggande motiven för överskottsmålet, långsiktig offentligfinansiell hållbarhet och stabiliseringspolitiskt handlingsutrymme, är i grunden kopplade till skuld och förmögenhetsnivåer, snarare än till det finansiella sparandet. Den offentliga skuldsättningen är avgörande för den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna. Vidare är Sverige som medlem i EU bundet av EU:s skuldriterium, som anger att Maastrichtskulden inte får överstiga 60 procent av BNP. Det finns, som också anfördes i den ekonomiska vårpropositionen, av denna anled-

ning skäl att ge den offentliga skulden en mer framträdande roll i ramverket. Ett riktmärke för skuldnivån, ett s.k. skuldankare, bör därför införas och formuleras som en önskvärd nivå för Maastrichtskulden på medellång sikt. Skuldankaret är dock inte ett operativt mål, utan ska ses som en riktlinje och som ett komplement till överskottsmålet. Överskottsmålet är tillsammans med utgiftstaket bättre lämpat som en styråra i den årliga budgetprocessen. Skuldankaret bör sättas till 35 procent av BNP. En sådan nivå på Maastrichtskulden ger en mycket god marginal till EU:s skuldgräns och de kritiska gränser för skulden som har identifierats i internationella studier inom detta område. Med rimliga antaganden för den ekonomiska utvecklingen kommer ett genomsnittligt finansiellt sparande motsvarande en tredjedels procent av BNP att leda till en Maastrichtskuld som närmar sig skuldankaret.

Regeringen anser därför att ett riktmärke för nivån på den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld (Maastrichtskulden) bör fastställas till 35 procent av bruttonationalprodukten fr.o.m. 2019.

6

Skattefrågor

6 Skattefrågor

Sammanfattning

-
- Skatten för pensionärer sänks.
 - Skatten för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning sänks.
 - Den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta höjs.
 - Bestämmelserna om beräkning av bilförmånsvärdet justeras i vissa delar.
 - Lättnader i beskattningen av personaloptioner införs i vissa fall.
 - Skattefriheten för förmån av privat hälso- och sjukvård bör slopas.
 - En skattereduktion för fackföreningsavgifter bör återinföras.
 - Det nuvarande systemet för reseavdrag bör ses över.
 - Det tillfälliga växa-stödet för enskilda näringsidkare utvidgas till att även omfatta aktiebolag och handelsbolag som anställer en första person.
 - Avyttringstidpunkten vid konkurs anpassas till EU-rätten.
 - Beskattningen av sparande på investeringskonto och i kapitalförsäkring bör höjas.
 - Kupongskattelagen bör ses över.
 - Nya skatteregler för företagssektorn bör införas.
 - En reduktionsplikt införs för låginblandning av biodrivmedel i bensen och dieselbränsle.
 - Koldioxidskatten och energiskatten på bensen och dieselbränsle sänks.
 - Höginblandade biodrivmedel skattebefrias.
 - Ett bonus–malus-system införs för nya lätta fordon. Inga skattehöjningar föreslås för existerande fordonsflotta.
 - För 2019 och framåt görs en omräkning av skattesatserna för naturgrus, avfall och kemikalier i viss elektronik efter prisutveckling samt för naturgrus och avfall även efter reala inkomstökningar.
 - Koldioxidskatten höjs för bränslen som förbrukas vid viss värmeproduktion inom EU ETS.
 - Den lägre energiskattenivån på el som gäller vid leveranser av värme och kyla till nedsättningsberättigande ändamål utvidgas.
 - Försäkranssystemet för energiskatt på el ersätts av avdrag och återbetalning.
 - Återbetalnings- och avdragsbestämmelserna för energiskatt på el förenklas.
 - Frivillig skattskyldighet för energiskatt på el utvidgas till att omfatta ytterligare förbrukningsändamål.
 - Energiskattenedsättningen för elförbrukning i datorhallar utvidgas till att även omfatta mindre datacenter.
 - En skatt på flygresor införs och för 2019 och framåt görs en omräkning av skattesatserna efter prisutveckling. För att säkerställa att flygskatten inte innebär ökade driftunderskott vid icke-statliga flygplatser i Norrland tillförs ytterligare medel för detta ändamål under utgiftsområde 22. Ansvaret för driften och finansieringen av de tio statliga flygplatserna i det nationella basutbudet, bland andra Visby Airport på

- Gotland, ligger inom ramen för Swedavia AB:s uppdrag.
- Reglerna om redovisningsskyldighetens inträde och vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet justeras och förtydligas.
 - Transporttillägget höjs.
 - Reklamskatten för annonser i periodiska publikationer slopas.
 - Mervärdesskatten på förevisning av naturområden sänks från 25 procent till 6 procent.
 - En skatt på e-cigarett bör införas.
 - Personalliggare i fler verksamheter bör införas.
 - Bestämmelsen om att skattetillägg inte får tas ut vid rättelse på eget initiativ bör ses över.
 - Bestämmelser om beskattning och betalning av skatt vid tillfälligt arbete i Sverige bör införas. Utländska företag som saknar fast driftställe i Sverige och som bedriver viss verksamhet i Sverige bör omfattas av bestämmelserna om skatteavdrag, registeringskyldighet, F-skatt och uppgiftsskyldighet.

Regeringen redovisar i följande avsnitt ett antal åtgärder på skatte- och avgiftsområdet med effekter för budgetåret 2018 och framåt. Åtgärderna presenteras med en indelning i ett antal huvudgrupper. De olika huvudgrupperna är:

- skatt på arbetsinkomster (skatter på förvärvsinkomster och socialavgifter m.m.; avsnitt 6.2–6.10),
- skatt på kapitaläggande (kapital- och egendomsskatter; avsnitt 6.11–6.13),
- skatt på kapitalanvändning (företagsskatter; avsnitt 6.14),
- skatt på konsumtion m.m. (energi- och miljöskatter, övriga punktskatter och mervärdesskatt; avsnitt 6.15–6.28), och
- övriga skattefrågor (avsnitt 6.29–6.32).

Efter redovisningen av det internationella arbetet för att motverka skatteundandragande (avsnitt 6.33) sammanfattas de offentligfinansiella

effekterna av de skatte- och avgiftsförslag som lämnas eller aviseras i denna proposition (avsnitt 6.34). Avsnittet avslutas med en författningskommentar till lagförslagen (avsnitt 6.35).

Beredning av förslagen

För de ärenden där förslag lämnas finns lagförslag i avsnitt 3. Beredningen av de olika frågorna inklusive granskning av Lagrådet redovisas i respektive delavsnitt.

6.1 Riktlinjer för skattepolitiken

Riksdagen antog våren 2015 riktlinjer för skattepolitiken (prop. 2014/15:100, avsnitt 5.5, bet. 2014/15:FiU20, rskr. 2014/15:254). Enligt riktlinjerna är skattepolitikens främsta syfte att finansiera den gemensamma välfärden, olika samhällsfunktioner och andra offentliga utgifter. Skatterna ska tas ut på ett sätt som är förenligt med de övergripande målen för regeringens ekonomiska politik. Skattepolitiken ska vid sidan om att säkra goda och stabila skatteintäkter även skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt och hög sysselsättning, ett rättvist fördelat välstånd samt bidra till ett miljömässigt och socialt hållbart samhälle. Skattepolitiken bör därutöver utformas enligt ett antal vägledande principer.

Vägledande principer

För att kunna stödja den ekonomiska politiken på ett effektivt sätt bör skattepolitiken enligt de av riksdagen antagna riktlinjerna utformas enligt ett antal vägledande principer. Dessa principer kan sammanfattas enligt följande:

Ett legitimt och rättvist skattesystem

Medborgarna och företagen ska ha ett högt förtroende för skattesystemet. Skatter ska tas ut på ett rättssäkert sätt.

Generella och tydliga regler

Skattereglerna ska vara generella och tydliga, utan komplicerade gränsdragningar, med breda skattebaser och skattesatser som är väl avvägda gentemot målen för den ekonomiska politiken. Detta bidrar till ett legitimt och rättvist skattesystem.

Beskattnings i nära anslutning till inkomsttillfället
Beskattnings ska i möjligaste mån ske i nära anslutning till inkomsttillfället. En minskad förekomst av skattekrediter säkerställer svenska skatteintäkter.

Hållbara regler i förhållande till EU

Regelverket ska vara förenligt med EU-rätten, både i förhållande till specifika rättsakter och till bestämmelser i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt om fri rörlighet samt reglerna om statligt stöd.

Riktlinjerna och åtgärderna i denna proposition

Pension bör inte beskattas högre än lön. Regeringen föreslår och aviserar därför i denna proposition att skillnaden i beskattning mellan lön och pension ska vara slopad till 2020. Förslaget om sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag (utvidgat växa-stöd för den först anställda) förväntas leda till minskad arbetslöshet och ökad sysselsättning. Förslaget om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall innebär att möjligheterna för unga, små företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner förbättras.

Vidare väntas de aviserade förslagen om förändrad företagsbeskattning, som bl.a. innebär att företagets ränteavdrag begränsas samtidigt som bolagsskattesatsen justeras, leda till att riskerna som är förknippade med lånefinansiering minskar och att aggressiv skatteplanering med ränteavdrag minskar, vilket ökar skattesystemets legitimitet.

Den aviserade översynen av kupongskattelagen syftar till att ta fram förslag till ett effektivt, modernt och förutsägbart regelverk som är förenligt med EU-rätten.

Inom miljöpolitikens område bedöms att införandet av ett bonus-malus-system, ändrad beräkning av bilförmånsvärdet och långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel innebär en styrning mot en fossilfri fordonsflotta som bidrar till att nå målet att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer.

Åtgärder för att förenkla skattesystemet

Riksdagen har i ett tillkännagivande förklarat att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för att öka takten i regelförenklingsarbetet för företagen (bet. 2016/17:SkU27, rskr. 2016/17:257). Den snabba samhällsutvecklingen ställer allt

större krav på lagstiftarens förmåga att anpassa lagstiftningen så att reglerna blir verkningsfulla och rättssäkra. Att samtidigt se till att regelverket är möjligt att förstå och inte leder till onödigt stora administrativa kostnader för företagen som tillämpar reglerna är avgörande för legitimiteten och förtroendet för skattesystemet. Regeringen överväger därför alltid noggrant möjligheterna till förenklingar i varje enskilt lagstiftningsarbete.

Regeringen konstaterar att det vid utformningen av skatteregler ofta uppstår målkonflikter mellan önskemålet att åstadkomma förenklingar och andra principer och värden. I vissa fall kan de skäl som talar för ett förslag såsom behovet av att värna skatteintäkterna och att motverka skattefusk och skatteundandragande, eller avsikten att skapa goda villkor för företag väga så tungt att reglerna får anses motiverade trots att de medför en viss ökad komplexitet av skattesystemet. Förslagen i denna proposition om utvidgning av växa-stödet och lättnader i beskattningen av personaloptioner innebär viss ökad komplexitet, men förenklar vardagen för företagen genom att det dels blir billigare för aktiebolag och handelsbolag att anställa en första person, dels underlättar för små, unga företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner.

För att förenkla för företag med mycket liten omsättning infördes den 1 januari 2017 en omsättningsgräns för mervärdesskatt. Åtgärden innebär att det är frivilligt för företag att registrera sig för mervärdesskatt om företagets omsättning understiger 30 000 kronor per år. Vidare har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att göra en strukturell översyn av hela mervärdesskattelagen (dir. 2016:58). Målsättningen är dels att regelverket ska få en tydligare struktur och bli mer överskådligt, dels att det strukturellt och begreppsmässigt ska stämma bättre överens med EU:s mervärdesskattedirektiv. I denna proposition aviseras även en översyn av kupongskattelagen. Dagens reglering är mycket föråldrad vilket skapar oklarhet och osäkerhet för många företag. Reglerna behöver bl.a. anpassas till EU-rätten i flera avseenden. Syftet med översynen av kupongskattelagen är att ta fram förslag till ett effektivt, modernt och förutsägbart regelverk som är förenligt med EU-rätten. Genom dessa ytterligare åtgärder ökar regeringen takten för att göra det enklare för företagen, samtidigt som regeringen beaktar de motstående intressen som också måste värnas.

Regeringen anser att tillkännagivandet härmed är slutbehandlat.

Skatt på arbetsinkomster – förvärsinkomstbeskattning

6.2 Sänkt skatt för pensionärer

6.2.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Sänkt skatt för pensionärer tagits fram. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 4, avsnitt 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 4, avsnitt 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4, avsnitt 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2017/01434/S1).

Lagrådet

Förslaget om sänkt skatt för pensionärer är författningstekniskt och även i övrigt av en sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

6.2.2 Bakgrund och gällande rätt

Grundavdraget har ett fördelningspolitiskt syfte och avser främst att minska beskattningen för låginkomsttagare. Bestämmelser om grundavdrag finns i 63 kap. 1–5 och 11 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL.

Rätt till grundavdrag har fysiska personer som är obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret och som har haft förvärsinkomst. Obegränsat skattskyldig är i princip den som är bosatt eller vistas stadigvarande i Sverige eller som har väsentlig anknytning hit och som tidigare har varit bosatt här (se 3 kap. 3 § IL). Även begränsat skattskyldiga har i vissa fall rätt till grundavdrag. Grundavdragets storlek är beroende av den fastställda förvärsinkomstens storlek.

Grundavdraget får inte överstiga den skattskyldiges sammanlagda överskott av tjänst och aktiv näringsverksamhet sedan allmänna avdrag gjorts. Särskilda regler finns för hur överskottet

av tjänst och allmänna avdrag ska beräknas i vissa speciella fall (se 63 kap. 5 § IL).

Sedan den 1 januari 2009 finns ett s.k. förhöjt grundavdrag för äldre. Det förhöjda grundavdraget syftar till att förbättra de ekonomiska villkoren för personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år. Bestämmelserna om det förhöjda grundavdraget för personer som har fyllt 65 år finns i 63 kap. 3 a § IL. Regleringen innebär att grundavdraget uppgår till grundavdragsbeloppet enligt 3 § med tillägg av ett särskilt belopp som anges för vissa inkomstintervall.

I likhet med grundavdraget har den förhöjda delen av grundavdraget ett fördelningspolitiskt syfte och den förhöjda delen av grundavdraget är högst för personer med låg fastställd förvärsinkomst.

6.2.3 Sänkt skatt för pensionärer

Regeringens förslag: Det förhöjda grundavdraget för dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år förstärks. Detta sker genom att grundavdragsbeloppet höjs för alla med en fastställd förvärsinkomst mellan 123 700 och 416 300 kronor per år 2018. För beskattningsåret 2018 ska den förhöjda delen av grundavdraget beräknas på följande sätt:

- För inkomster upp t.o.m. 0,99 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 0,687 prisbasbelopp.
- För inkomster som överstiger 0,99 men inte 1,11 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av inkomsterna.
- För inkomster som överstiger 1,11 men inte 2,72 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 0,609 prisbasbelopp ökat med 4,9 procent av inkomsterna.
- För inkomster som överstiger 2,72 men inte 2,94 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 33,2 procent av inkomsterna minskat med 0,162 prisbasbelopp.
- För inkomster som överstiger 2,94 men inte 3,11 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 0,482 prisbasbelopp ökat med 11,3 procent av inkomsterna.
- För inkomster som överstiger 3,11 men inte 4,45 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 33,2 procent av inkomsterna minskat med 0,162 prisbasbelopp.

höjda delen till 0,171 prisbasbelopp ökat med 21,3 procent av inkomsterna.

- För inkomster som överstiger 4,45 men inte 7,88 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 1,376 prisbasbelopp minskat med 5,8 procent av inkomsterna.
- För inkomster som överstiger 7,88 men inte 9,15 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 2,164 prisbasbelopp minskat med 15,8 procent av inkomsterna.
- För inkomster som överstiger 9,15 men inte 12,43 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 1,541 prisbasbelopp minskat med 9 procent av inkomsterna.
- För inkomster som överstiger 12,43 prisbasbelopp uppgår den förhöjda delen till 0,422 prisbasbelopp.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förutom vad gäller förstärkningens storlek. Jämfört med promemorian föreslår regeringen en förstärkning om 4,42 miljarder kronor, d.v.s. ytterligare 2,24 miljarder kronor.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Pensionärernas Riksorganisation*, *Riksförbundet Pensionärsgemenskap*, *Svenska Kommunal-Pensionärsförbundet* och *TCO* ifrågasätter dock att pensionsinkomster beskattas olika beroende på den skattskyldiges ålder. *Ekonomistyrningsverket*, som avstyrker förslaget, samt *Svenskt Näringsliv* och *Konjunkturinstitutet* lyfter fram frågan om förslagets påverkan på arbetsutbudet.

Skälen för regeringens förslag

Fortsatt sänkning av skatten för pensionärer

Pension är uppskjuten lön men beskattas i dag i flera fall högre än löneinkomst. Anledningen till skillnaden mellan beskattning av pension och löneinkomst är jobbskatteavdraget som infördes den 1 januari 2007. Jobbskatteavdraget är en skattereduktion för arbetsinkomster. Pensionsinkomster ger dock inte rätt till jobbskatteavdrag eftersom pension inte omfattas av det arbets-

inkomstbegrepp som utgör underlaget för jobbskatteavdraget.

Regeringen anser att skillnaden i beskattning mellan löneinkomst och pension bör tas bort. Av kostnadsskäl måste detta ske i flera steg. Det senaste steget togs den 1 januari 2016 då skatten sänktes för pensionärer med inkomster upp till 20 000 kronor i månaden. Sänkningen skedde genom att det förhöjda grundavdraget förstärktes. Det bedöms lämpligt att i detta ytterligare steg använda samma metod. Regeringen anser således att samma utformning av förstärkningen som använts tidigare, inklusive att det är personer som fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång som har rätt till det förhöjda grundavdraget, bör användas nu.

Förstärkningens utformning

Den senaste förstärkningen av det förhöjda grundavdraget 2016 utformades så att personer som vid beskattningsårets ingång fyllt 65 år med fastställd förvärvsinkomst under ca 120 000 kronor per år inte betalar högre skatt än personer med arbetsinkomst som vid årets ingång inte fyllt 65 år. För att ytterligare minska skatteskillnaden mellan pension och lön för högre inkomster än så föreslås att det förhöjda grundavdraget förstärks för inkomster mellan 2,72 och 4,45 prisbasbelopp. Med 2018 års prisbasbelopp på 45 500 kronor motsvarar det inkomster mellan drygt 120 000 och 203 000 kronor per år (ca 10 000 och 17 000 kronor per månad). Det förhöjda grundavdraget förstärks även i avtagande omfattning upp till förvärvsinkomster på 9,15 prisbasbelopp, drygt 416 000 kronor per år (ca 35 000 kronor per månad).

I tabell 6.1 och tabell 6.2 redovisas nuvarande särskilda belopp respektive det nya särskilda beloppet i olika inkomstintervall för beskattningsåret 2018. Det förhöjda grundavdraget, dvs. grundavdraget med tillägg av det särskilda beloppet, redovisas för olika inkomster dels i termer av prisbasbelopp och andel av fastställd förvärvsinkomst i tabell 6.3 och dels i termer av kronor i tabell 6.4.

Tabell 6.1 Nuvarande särskilt belopp för personer över 65 år

Fastställd förvärvsinkomst	Nuvarande särskilt belopp
– 0,99 PBB	0,687 PBB
0,99 PBB – 1,11 PBB	0,885 PBB – 0,2 FFI
1,11 PBB – 2,72 PBB	0,609 PBB + 0,049 FFI
2,72 PBB – 3,11 PBB	0,741 PBB
3,11 PBB – 3,77 PBB	0,430 PBB + 0,1 FFI
3,77 PBB – 5,40 PBB	0,807 PBB
5,40 PBB – 7,88 PBB	0,753 PBB + 0,01 FFI
7,88 PBB – 12,43 PBB	1,541 PBB – 0,09 FFI
12,43 PBB	– 0,422 PBB

Anm.: PBB = Prisbasbelopp, FFI = Fastställd förvärvsinkomst.

Tabell 6.2 Nytt särskilt belopp för personer över 65 år

Fastställd förvärvsinkomst	Nytt särskilt belopp
– 0,99 PBB	0,687 PBB
0,99 PBB – 1,11 PBB	0,885 PBB – 0,2 FFI
1,11 PBB – 2,72 PBB	0,609 PBB + 0,049 FFI
2,72 PBB – 2,94 PBB	0,332 FFI – 0,162 PBB
2,94 PBB – 3,11 PBB	0,482 PBB + 0,113 FFI
3,11 PBB – 4,45 PBB	0,171 PBB + 0,213 FFI
4,45 PBB – 7,88 PBB	1,376 PBB – 0,058 FFI
7,88 PBB – 9,15 PBB	2,164 PBB – 0,158 FFI
9,15 PBB – 12,43 PBB	1,541 PBB – 0,09 FFI
12,43 PBB	– 0,422 PBB

Anm.: PBB = Prisbasbelopp, FFI = Fastställd förvärvsinkomst.

Tabell 6.3 Förhöjt grundavdrag för personer över 65 år enligt förslaget

Fastställd förvärvsinkomst	Förhöjt grundavdrag
– 1,11 PBB	1,11 PBB
1,11 PBB – 2,72 PBB	0,834 PBB + 0,249 FFI
2,72 PBB – 2,94 PBB	0,608 PBB + 0,332 PBB
2,94 PBB – 4,45 PBB	1,252 PBB + 0,113 FFI
4,45 PBB – 9,15 PBB	2,457 PBB – 0,158 FFI
9,15 PBB – 12,43 PBB	1,834 PBB – 0,09 FFI
12,43 PBB	– 0,715 PBB

Anm.: PBB = Prisbasbelopp, FFI = Fastställd förvärvsinkomst.

Tabell 6.4 Förhöjt grundavdrag för personer över 65 år enligt förslaget

Kronor per år

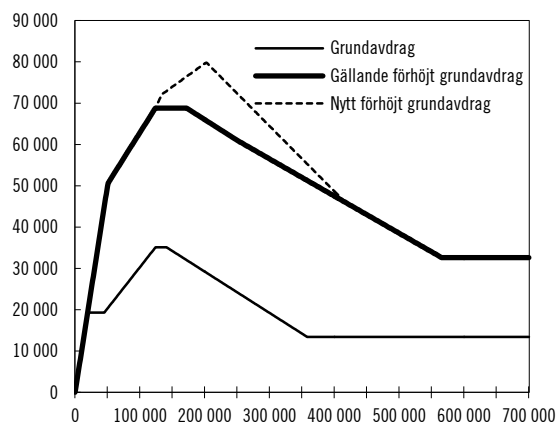
Fastställd förvärvsinkomst	Förhöjt grundavdrag
– 50 500	50 500
50 600 – 123 700	50 600 upp till 68 800
123 800 – 133 700	68 800 upp till 72 100
133 800 – 202 400	72 200 upp till 79 900
202 500 – 416 300	79 800 ner till 46 100
416 400 – 565 500	46 000 ner till 32 600
565 600	– 32 600

Anm.: 45 500 kronor 2018 Prisbasbelopp.

Det förhöjda grundavdraget för dem som har fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång kommer med förslaget att vara oförändrat för inkomster upp till 2,72 prisbasbelopp. I inkomstintervallet 2,72 till 4,45 prisbasbelopp (ca 123 700–202 400 kronor) förstärks grundavdraget för att ta bort skillnaden i beskattningen mellan en person med pensionsinkomst och en löntagare med jobbskatteavdrag i intervallet. Upp till 2,94 prisbasbelopp (ca 133 700 kronor) trappas grundavdraget upp med 33,2 procent av inkomsten för att därefter trappas upp med 11,3 procent av inkomsten. Skillnaden beror på att jobbskatteavdraget har en lägre ökningstakt vid arbetsinkomster på mer än 2,94 prisbasbelopp, jämfört med lägre inkomster. För inkomster mellan 4,45 och 9,15 prisbasbelopp (202 500–416 300 kronor) trappas grundavdraget ned med 15,8 procent av inkomsten för att återgå till tidigare utformning av det förhöjda grundavdraget. Skillnaden i grundavdrag mellan gällande regler och förslaget framgår av diagram 6.1, som visar de olika grundavdragsnivåerna.

Diagram 6.1 Grundavdrag i kronor för personer över 65 år enligt gällande regler, enligt förslaget om ytterligare förhöjt grundavdrag samt grundavdrag för personer under 65 år

Kronor per år

Källa: Egna beräkningar.

Ändringarna bör träda i kraft snarast möjligt, vilket är den 1 januari 2018, och tillämpas för första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 63 kap. 3 a § IL, se avsnitt 3.13.

6.2.4 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Förslaget att förstärka grundavdraget för dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år bedöms beröra knappt 75 procent av åldersgruppen, ca 1,5 miljoner personer. De personer som berörs är de som betalar inkomstskatt och har en fastställd förvärvsinkomst mellan 123 700 och 416 300 kronor 2018. Av dem som berörs får antalet begränsat skattskyldiga bedömas som ringa. Med beaktande av antalet berörda skattskyldiga och föreslagen nivå på höjningen av grundavdraget uppskattas förslaget leda till minskade skatteintäkter om 4,42 miljarder kronor per år.

Den offentligfinansiella effekten beror i stort sett helt på minskad kommunal inkomstskatt. Med en höjning av anslaget Kommunal-ekonomisk utjämning under utgiftsområde 25, kompenseras emellertid kommuner och landsting. Förslaget innebär också att underlaget för det kommunala inkomstutjämnningssystemet kan komma att påverkas. Genom utjämningsystemet kommer dock eventuella förändringar av enskilda kommuners och landstings relativa skattekraft att jämnas ut. Förslaget påverkar även storleken på skattereduktionen för kommunal fastighetsavgift för äldre, men förändringen är av mindre betydelse.

Effekter för enskilda

Förslaget innebär att den beskattningsbara inkomsten och därmed skatten sänks för personer äldre än 65 år med inkomst mellan 123 700 och 416 300 kronor per år 2018, ca 1,5 miljoner personer. I tabell 6.5 visas skattesänkningen 2018 för olika inkomst- och kommunalskattenivåer som följer av förstärkningen av det förhöjda grundavdraget. För inkomster mellan 123 700 och 202 400 kronor per år 2018 är skattesänkningen mellan 0 och drygt 4 500 kronor per år vid genomsnittlig kommunalskattesats. För inkomster upp till 416 300 kronor per år avtar sedan skattesänkningen ner till 0 kronor per år. Skattesänkningen är som störst både i absoluta tal och i andel av inkomsten vid 202 400 kronor per år 2018. För personer som erhåller transfereringar som bestäms utifrån inkomst efter skatt, t.ex. särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, kommer den föreslagna skattereduktionen att medföra att dessa transfereringar minskar. Efter-

som förslaget inte påverkar de med inkomster lägre än 123 700 kronor per år 2018 bedöms dock den effekten som liten i sammanhanget.

Tabell 6.5 Skattesänkning i kronor per år enligt förslaget om ytterligare förhöjt grundavdrag för personer över 65 år, vid olika inkomst- och kommunalskattenivåer

Kronor per år om inget annat anges

Fastställd förvärvsinkomst	Skattesänkning vid olika kommunalskattesatser			Andel av bruttolönnen ¹ (%)
	Lägsta 29,19	Medel 32,12	Högsta 35,15	
120 000	0	0	0	0,0
140 000	1 168	1 285	1 406	0,9
160 000	1 839	2 024	2 214	1,3
180 000	2 744	3 019	3 304	1,7
200 000	3 970	4 368	4 780	2,2
202 400	4 145	4 562	4 992	2,3
250 000	3 299	3 629	3 972	1,5
300 000	2 306	2 538	2 777	0,8
350 000	1 314	1 445	1 581	0,4
400 000	321	353	386	0,1
420 000	0	0	0	0,0

¹ Beräknat på genomsnittlig kommunalskattesats 32,12 procent.

Anm.: Beräkningar utifrån 2018 års prisbasbelopp 45 500 kronor.

Källa: Egna beräkningar.

Förslaget innebär att skillnaden i beskattning för pensionärer gentemot löntagare, som inte fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång, tas bort för inkomster mellan 123 700 och 202 400 kronor om året 2018. På grund av olika avrundningsregler i beräkningen av det förhöjda grundavdraget och jobbskatteavdraget så blir skatten något lägre för de över 65 år, jämfört med löntagare yngre än 65 år med samma inkomst. Det handlar dock som mest om ca 100 kronor per år. Även om skatten sänks även för personer med inkomster upp till 416 300 kronor per år består skillnaden i beskattning för dessa i varierande grad, se tabell 6.6.

Tabell 6.6 Skillnad i beskattning mellan en person äldre än 65 år med enbart pensionsinkomst och en person yngre än 65 år med enbart arbetsinkomst vid samma inkomstnivå

Kronor per år

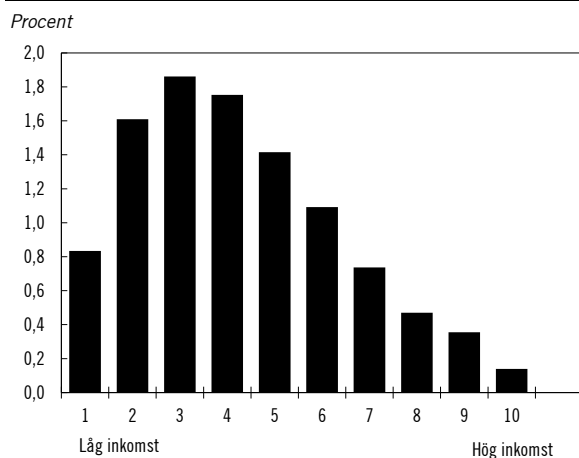
Fastställd förvärvsinkomst	Enligt 2017 års regler	Enligt föreslagna regler
120 000	-129	-129
140 000	1 273	-12
160 000	1 985	-39
180 000	2 956	-63
200 000	4 311	-57
202 400	4 493	-69
250 000	7 700	4071
300 000	10 929	8 391
350 000	14 156	12 711
400 000	16 237	15 884
420 000	16 816	16 816

Anm.: Beloppen i tabellen avser hur mycket mer personen med enbart pensionsinkomst betalar i skatt per år jämfört med en person med enbart arbetsinkomst. Ett negativt belopp innebär därmed att personen med enbart pensionsinkomst betalar mindre i skatt än personen med enbart arbetsinkomst. Beräkningar utifrån 2018 års prisbasbelopp (45 500 kronor) samt genomsnittlig kommunal skattesats 2017, 32,12 procent.

Källa: Egna beräkningar.

I diagram 6.2 visas den genomsnittliga procentuella förändringen av ekonomisk standard, till följd av förslaget om sänkt skatt för pensionärer, uppdelat på inkomstgrupper (deciler) för de som är 65 år eller äldre. Den ekonomiska standarden ökar i samtliga inkomstgrupper och den genomsnittliga ökningen är 1,3 procent. Ökningen är störst i decilgrupp 3 och 4 eftersom det är i dessa inkomstgrupper de som får störst skattesänkning i stor utsträckning befinner sig.

Diagram 6.2 Procentuell förändring av ekonomisk standard till följd av förslaget om sänkt skatt för pensionärer, i olika inkomstgrupper för personer över 65 år, 2018

Anm.: Ekonomisk standard, eller ekvivalerad disponibel inkomst, är ett mått på hushållets totala disponibla inkomst justerad för försörjningsbörda. Alla i ett hushåll har samma ekonomiska standard.

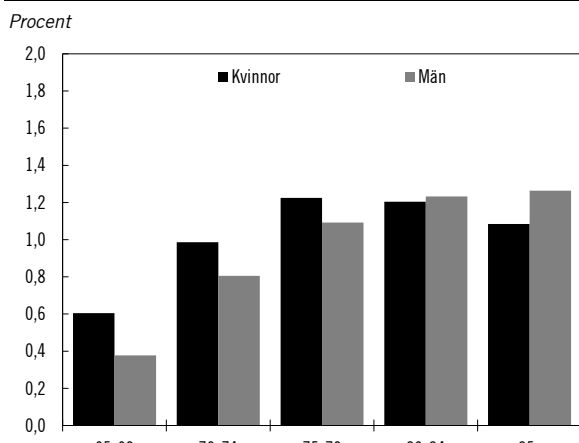
Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Ett förstärkt förhöjt grundavdrag innebär lägre skatt på inkomster för personer 65 år och äldre och därmed högre disponibel inkomst för denna grupp. Beräkningen av det förhöjda grundavdraget gör ingen skillnad på pensionsinkomst och arbetsinkomst. Skattesänkningen blir lika stor oavsett typ av inkomst. Det innebär att förslaget om ytterligare förstärkning av det förhöjda grundavdraget inte gör det mer lönsamt att gå i pension relativt att arbeta för personer äldre än 65 år. Personer över 65 år med arbetsinkomst har dessutom ett förstärkt jobbskatteavdrag jämfört med personer yngre än 65 år. Förslaget innebär dock en inkomsteffekt som i någon mån kan få en negativ effekt på arbetsutbudet genom att det inte är nödvändigt att arbeta lika länge för att uppnå samma disponibla inkomst. Denna effekt bedöms emellertid vara liten.

Jämställdhetsanalys

Grundavdrag har genom sin konstruktion en större relativ betydelse för låg- och medelinkomsttagare än för höginkomsttagare. Grundavdraget är generellt vid en given fastställd förvärvsinkomst och således lika stort för kvinnor som för män, oavsett om det handlar om löneinkomst eller pensionsinkomst. Det förhöjda grundavdraget och även förslaget om ett ytterligare förhöjt grundavdrag innebär skattesänkningar för både kvinnor och män. Kvinnor har i större utsträckning än män låg pension bl.a. till följd av att kvinnor oftare arbetat deltid eller förvärsarbetat under färre år. Kvinnor lever också längre än män. Förslaget kommer därför att gynna kvinnor i större utsträckning än män. Diagram 6.3 visar de genomsnittliga inkomstförstärkningarna till följd av det ytterligare förhöjda grundavdraget uppdelat på kön och åldersgrupper. Ökningen är störst i åldersgruppen 75–79 år för kvinnor och i åldersgruppen 85 år eller äldre för män. I de åldersgrupper som är störst, upp till 79 år, ökar kvinnors individuella disponibla inkomst mer än männens. Förslaget kommer därför att bidra till att öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

Diagram 6.3 Procentuell förändring av individuell disponibel inkomst till följd av förslaget om sänkt skatt för pensionärer för personer över 65 år efter kön och åldersgrupp, 2018

Anm.: Avser individer vars individuella disponibla inkomst förändrats med minst 10 kronor per år.

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Effekter för myndigheter och företag

En förstärkning av det förhöjda grundavdraget för pensionärer medför endast marginella förändringar för Skatteverket och ingår i den anpassning som årligen görs på grund av ny eller förändrad lagstiftning. Eventuella tillkommande utgifter för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få någon budgetpåverkan. För företagen bedöms förslaget inte få några effekter.

6.2.5 Ytterligare sänkningar av skatten för pensionärer

Regeringens bedömning: Skatten för pensionärer bör sänkas ytterligare så att skillnaden i beskattning mellan löneinkomst och pension i sin helhet är borttagen till 2020. Den återstående skattesänkningen bör göras i två steg med den första sänkningen 2019 och den andra 2020.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen har tidigare uttalat att skillnaden i beskattning mellan lön och pension bör tas bort i sin helhet, men att det av kostnadsskäl måste ske i flera steg. Regeringen bedömer att det finns utrymme i de offentliga finanserna för att ta de sista stegen så att skillnaden i beskattning i sin helhet är borttagen till 2020. Skatten för pensionärer bör därför sänkas ytterligare. Den

återstående skattesänkningen bör göras i två steg med den första sänkningen 2019 och den andra 2020.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag om ytterligare sänkning av skatten för pensionärer. Regeringen avser att under 2018 återkomma till riksdagen med ett förslag.

6.3 Sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning

6.3.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har en promemoria utarbetats med förslag om att en skattereduktion ska införas för inkomster i form av sjukersättning och aktivitetsersättning. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 5, avsnitt 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 5, avsnitt 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5, avsnitt 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2017/01367/S1).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 juni 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5, avsnitt 5*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran.

6.3.2 Bakgrund och gällande rätt

Sjukersättning och aktivitetsersättning är kontantförmåner inom sjukförsäkringen. För att ha rätt till sjukersättning ska den försäkrades arbetsförmåga vara stadigvarande nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan. Sjukersättning kan utges som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning, beroende på hur mycket arbetsförmågan är nedsatt. Sjukersättning kan, enligt från och med den 1 februari 2017 gällande regler, beviljas från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år i fråga om hel sjukersättning och från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år i fråga om övriga förmåns-

nivåer. Sjukersättning lämnas längst till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 65 år. Sjukersättning kan betalas ut i form av inkomstrelaterad ersättning och garantiersättning. Garantiersättning betalas ut till personer som under en ramtid haft låga eller inga förvärvsinkomster. Garantinivån vid hel ersättning från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år är 2,40 prisbasbelopp (107 520 kronor år 2017) fram till den 1 juli 2017 och därefter 2,45 prisbasbelopp (109 760 kronor år 2017). För tid före den månad då den försäkrade fyller 30 år varierar garantinivån i förhållande till den försäkrades ålder mellan 2,10 och 2,35 prisbasbelopp fram till den 1 juli 2017 och därefter mellan 2,15 och 2,40 prisbasbelopp. Högsta möjliga inkomstrelaterad sjukersättning år 2017 är 217 392 kronor per år.

Aktivitetsersättning beviljas unga försäkrade som har en långvarigt nedsatt arbetsförmåga. Arbetsförmågan ska vara nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan under minst ett år. Aktivitetsersättning kan tidigast beviljas från och med juli månad det år då den försäkrade fyller 19 år och är alltid tidsbegränsad. Den kan ges under högst tre år i taget, dock längst till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 30 år. Rätt till aktivitetsersättning har också en försäkrad som är mellan 19 och 29 år och som på grund av funktionshinder ännu inte avslutat sin utbildning på grundskole- eller gymnasienivå. För dessa personer görs ingen prövning av arbetsförmågans nedsättning. Även aktivitetsersättning kan betalas ut i form av inkomstrelaterad ersättning och garantiersättning. Aktivitetsersättning beräknas på motsvarande sätt som sjukersättning.

I december 2016 mottog ca 290 000 personer sjukersättning och nästan 40 000 personer aktivitetsersättning.

Även om sjukersättning och aktivitetsersättning inte alltid grundar sig på förvärvsinkomster av tjänst, ska de tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst (11 kap. 30 § tredje stycket inkomstskattelagen [1999:1229], förkortad IL). I beskattningshänseende görs ingen skillnad på om ersättningen lämnas på garantinivå eller är inkomstrelaterad.

6.3.3 En skattereduktion införs

Regeringens förslag: En skattereduktion införs för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Landsorganisationen (LO)* ställer sig bakom förslaget med den huvudsakliga motiveringen att alla förvärvsinkomster bör beskattas lika. *Riksförbundet för Barn, Unga och Vuxna med utvecklingsstörning* anser att förslaget är ett steg i rätt riktning även om det skulle krävas kraftigare tag för att utrota fattigdomen bland förbundets målgrupp. *Domstolsverket, Försäkeringskassan, Förvaltningsrätten i Karlstad, Kammarrätten i Stockholm, Pensionsmyndigheten* och *Statskontoret* har inte några synpunkter på förslaget. *Arbetsgivarverket* framhåller att en sänkning av skatten för sjukpensionärer som finansieras av en ökning av skatten på arbete inte gynnar statsförvaltningens långsiktiga kompetensförsörjning, men har i övrigt inga synpunkter på förslaget. *Arbetsförmedlingen* delar promemorians uppfattning att en arbetsutbudseffekt av skatteförändringen sannolikt blir begränsad och har därmed inga invändningar i sak mot förslaget. *Konjunkturinstitutet* bedömer att effekterna av den föreslagna skattereduktionen på arbetsmarknadsutbudet är begränsad men varnar för att stegvis minskade skillnader i inkomster mellan sysselsatta och andra på sikt kan vara förenade med minskade incitament att delta i arbetskraftsutbudet. *Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Srf konsulterna, Svenskt Näringsliv* och *TCO* avstyrker förslaget. Dessa instanser, samt *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering*, anser att ersättningsnivåerna i sjukersättningen och aktivitetsersättningen borde höjas i stället för att en skattereduktion införs. *Ekonomistyrningsverket* anser att en ny skattereduktion komplicerar skattesystemet och gör det mindre transparent. *Skatteverket* tycker också att förslaget ger ett mer komplext skattesystem. *Srf konsulterna* anser att en ökad disponibel inkomst för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning inte bör ske

genom att det tillskapas komplicerade skatte-regler. Svenskt Näringsliv anser vidare att det saknas argumentation kring varför det finns större skäl till höjd ekonomisk standard beträffande just sjukersättning och aktivitetsersättning än beträffande andra bidragsinkomster. Även TCO anser att det saknas ett resonemang om beskattning av sjukersättning och aktivitetsersättning i förhållande till föräldraförsäkring, arbetsskadeförsäkring, arbetslöshetsförsäkring, kollektivavtalade ersättningar och pensionsinkomster för personer under 65 år. TCO för också fram att det med förslaget skapas en helt ny modell för beskattning av en specifik inkomst.

Skälen för regeringens förslag: För arbetsinkomster erhålls i dag en skattelättnad i form av en skattereduktion, jobbskatteavdraget. För de som vid beskattningsårets inträde har fyllt 65 år finns en skattelättnad i form av förhöjt grundavdrag. Inkomster i form av sjukersättning och aktivitetsersättning omfattas inte av någon av dessa skattelättnader, vilket medför ett högre skatteuttag på dessa inkomster. Även av fördelningpolitiska skäl finns det anledning att införa en skattelättnad för sjukersättning och aktivitetsersättning. Personer som har sin försörjning av sjukersättning och aktivitetsersättning har i högre utsträckning en låg ekonomisk standard jämfört med befolkningen som helhet. Sjukersättningen och aktivitetsersättningen är därtill ofta en långvarig försörjningskälla varför det bedöms som angeläget att sänka skatten på dessa inkomster. Skattesänkningen föreslås ges i form av en skattereduktion. Flera remissinstanser anför att det vore lämpligare att höja ersättningsnivån i sjukersättningen och aktivitetsersättningen. Regeringen bedömer dock att en skattereduktion bör införas eftersom denna möjliggör en större ökning av den disponibla inkomsten för personer som har en högre kommunal-skattesats och därmed lägre inkomst efter skatt. Vidare innebär ett införande av en skattereduktion att skillnaden i beskattning minskar mellan arbetsinkomst och sjukersättning respektive aktivitetsersättning. Regeringen anser därför att övervägande skäl talar för att införa en skattelättnad för att utjämna skillnader i beskattning av olika inkomster. Regeringen har förståelse för synpunkterna om att förslaget ökar komplexiteten och endast tar sikte på en viss typ

av inkomst men anser att dessa inte är så avgörande att förslaget inte bör genomföras.

En alternativ utformning av skattelättnaden hade kunnat vara ett förhöjt grundavdrag, som det personer som är 65 år eller äldre vid beskattningsårets ingång omfattas av. En skattereduktion kan dock, till skillnad från ett förhöjt grundavdrag, utformas så att den i större utsträckning bara minskar skatteuttaget på sjukersättningen och aktivitetsersättningen och inte övriga beskattningsbara inkomster.

6.3.4 Vilka som kan få skattereduktion

Regeringens förslag: De som är obegränsat skattskyldiga under någon del av året har rätt till skattereduktion. Sådan rätt till skattereduktion har också de som är begränsat skattskyldiga enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3 inkomstskattelagen, om deras överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har särskilt tagit upp denna fråga.

Skälen för regeringens förslag

Sveriges beskattningsrätt och obegränsat skattskyldiga

Sveriges beskattningsrätt avgränsas genom att man skiljer mellan obegränsat och begränsat skattskyldiga. Obegränsat skattskyldiga är personer som är bosatta eller vistas stadigvarande i Sverige eller har väsentlig anknytning till Sverige. Övriga personer som är skattskyldiga i Sverige är begränsat skattskyldiga. Den obegränsade skattskyldigheten omfattar alla inkomster oavsett var någonstans i världen dessa inkomster härrör från. Den begränsade skattskyldigheten omfattar bara vissa inkomster med speciellt stark anknytning till Sverige.

På liknande sätt som när det gäller grundavdraget enligt 63 kap. 2 § IL och skattereduktion för hushållsarbete enligt 67 kap. 11 § IL bör regleras att den som är obegränsat

skattskyldig under någon del av beskattningsåret har rätt till skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning. För situationen när en person varit obegränsat skattskyldig under del av året, se avsnitt Skattereduktionens storlek nedan.

Särskilt om begränsat skattskyldiga

En person som uppbär sjukersättning kan i vissa fall fortsätta att få ersättningen utbetald efter en flytt utomlands. Inkomstrelaterad sjukersättning lämnas vid utlandsvistelse så länge rätten till förmånen består (6 kap. 16 § socialförsäkringsbalken). För tid då en försäkrad inte vistas i ett land som ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz kan sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning lämnas så länge bosättningen i Sverige består (5 kap. 13 och 14 §§ socialförsäkringsbalken). Dessutom kan sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning i vissa fall lämnas vid utlandsvistelse i Kanada så länge rätten till förmånen består. Frågan kan således uppkomma hur den nu aktuella skattereduktionen ska behandlas vid en utlandsflytt.

Enligt svensk rätt beskattas inte personer som är bosatta utomlands, och som uppbär tjänsteinkomster och liknande från Sverige, enligt bestämmelserna i inkomstskattelagen, utan enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, förkortad SINK. SINK är en definitiv källskatt som tas ut med en fast procentsats på bruttoinkomsten. För vissa ersättningar, däribland aktivitetsersättning och sjukersättning enligt socialförsäkringsbalken, gäller dock att inkomsten är skattepliktig enligt SINK först när den överskrider en viss gräns (5 § första stycket 4 SINK).

Generellt sett är en beskattning enligt SINK fördelaktigare än en beskattning enligt inkomstskattelagen. I vissa fall kan dock den omständligheten att inga avdrag eller skattereduktioner ges medföra att en beskattning enligt SINK blir mindre fördelaktig än en beskattning enligt inkomstskattelagen. Det finns därför en möjlighet för en skattskyldig som omfattas av SINK att i stället välja beskattning enligt inkomstskattelagen. Enligt 4 § SINK gäller att den som begär att vara skattskyldig enligt inkomstskattelagen undantas från skattskyldigheten enligt SINK. Personen blir då begränsat skattskyldig i inkomstslaget tjänst för samtliga inkomster som anges i 5 § SINK med undantag

för inkomster som anges i 6 § 1, 4 och 5 SINK (3 kap. 18 § första stycket 1 IL). Personen får betala kommunalskatt enligt en för riket genomsnittlig kommunalskattesats. En begränsat skattskyldig person som väljer att bli beskattad enligt inkomstskattelagen i stället för enligt SINK har möjlighet att få avdrag och skattereduktioner. För vissa av avdragen och skattereduktionerna i inkomstskattelagen gäller samma regler som för en obegränsat skattskyldig person. För andra avdrag och skattereduktioner, såsom grundavdraget (63 kap. 2 § andra meningen IL) jobbskatteavdraget (67 kap. 5 § andra meningen IL) och skattereduktionen för hushållsarbete (67 kap. 11 § första stycket 3 IL), gäller att även begränsat skattskyldiga kan utnyttja reduktionerna om deras överskott av förvärvsinkomster i Sverige och andra länder uteslutande, eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige (se även prop. 2007/08:24, avsnitt 6). Det är således fråga om en vedertagen reglering och det föreslås här att motsvarande ska gälla för skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning.

Lagförslag

Förslaget föranleder att en ny paragraf, 67 kap. 9 a § IL, införs, se avsnitt 3.13.

6.3.5 Underlag för skattereduktion

Regeringens förslag: Underlaget för skattereduktionen utgörs av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken som betalats ut under beskattningsåret och som ska tas upp till beskattning enligt inkomstskattelagen.

En utländsk ersättning enligt lagstiftning om social trygghet som betalas ut enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för sjukersättning och aktivitetsersättning ska på begäran av den skattskyldige medräknas i underlaget för skattereduktionen om ersättningen tas upp till beskattning i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Skatteverket* anför att det inte finns någon uttrycklig reglering om att motsvarande utländska ersättningar ska tas upp

till beskattning och skatteplikten för dessa inkomster får i stället hävdas med stöd av 10 kap. 2 § 2 IL. Skatteverket anser vidare att om det nu införs en möjlighet till skattereduktion för en utländsk ersättning bör också en direkt skattepliktsbestämmelse införas. *Srf konsulterna* anser att det finns en osäkerhet kring vilka utländska ersättningar som ska anses motsvara sjukersättning respektive aktivitetsersättning, vilket kommer kräva ett aktivt handlande från den skattskyldige.

Skälen för regeringens förslag

Sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken

Som beskrivits ovan kan sjukersättning och aktivitetsersättning utgå dels på garantinivå, dels vara inkomstrelaterad. Ersättningen kan vidare utgå som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Mot bakgrund av att skattereduktionen bör vara så smidig och lätt som möjligt för såväl den enskilde som tillämpande myndigheter bör underlaget för skattereduktionen utgöras av den sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken som utbetalats under beskattningsåret. Det medför t.ex. att en enskild som har halv sjukersättning och arbetar halvtid kommer att få både den nu aktuella skattereduktionen för sin sjukersättning och jobbskatteavdraget för sina arbetsinkomster. Däremot kan en och samma inkomst inte ge rätt till båda skattereduktionerna (jfr 36 kap. 9 § socialförsäkringsbalken). I enlighet med kontantprincipen är det sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut under det aktuella beskattningsåret som ingår i underlaget för skattereduktionen, oavsett vilken tidsperiod ersättningen avser.

Den som har sjukersättning eller aktivitetsersättning kan prova att arbeta och fortfarande ha kvar rätt till sin ersättning utan att den betalas ut. Det kallas vilande ersättning. Försäkringskassan får dock besluta att en försäkrad som förvärvsarbetar, när sjukersättning eller aktivitetsersättning helt eller delvis har förklarats vilande, varje månad ska få ett belopp som motsvarar 25 procent av den sjukersättning eller aktivitetsersättning som har förklarats vilande (36 kap. 18 § socialförsäkringsbalken). Sådan ersättning som betalas ut med stöd av 36 kap. 18 § socialförsäkringsbalken ska inte tas upp till

beskattning (11 kap. 30 § tredje stycket sista meningen IL). Eftersom ersättningen således är skattebefriad bör den heller inte ingå i underlaget för den nu aktuella skattereduktionen. Det bör mot den bakgrunden specificeras att det endast är sjukersättning och aktivitetsersättning som ska tas upp till beskattning enligt inkomstskattelagen som ingår i underlaget.

Enligt 34 kap. 14 § socialförsäkringsbalken ska sjukersättning och aktivitetsersättning som utbetalas från Försäkringskassan samordnas med utländsk ersättning. Således ska från inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning sådana förmåner räknas av som lämnas till den försäkrade enligt utländsk lagstiftning och som motsvarar sjukersättning eller aktivitetsersättning eller som utgör pension vid invaliditet. Det medför att en enskild får sin sjukersättning eller aktivitetsersättning minskad på grund av motsvarande utländsk förmån. Eftersom underlaget utgörs av utbetald sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken medför det att en utländsk förmån som minskat utbetalningen inte medräknas i underlaget för skattereduktionen. Om den avräknade utländska ersättningen ska beskattas i Sverige bör den dock i vissa fall få räknas med i underlaget.

Utländsk ersättning som är att jämföra med sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken

Det kan finnas situationer när en utländsk förmån, som motsvarar sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken, tas med vid en flytt till Sverige. Det kan också finnas andra situationer när en person som är bosatt och skattskyldig i Sverige får utbetalt en förmån som motsvarar sjukersättning eller aktivitetsersättning från utlandet. För att upprätthålla likformighet i skattesystemet och av rättviseskäl bör en utländsk ersättning enligt lagstiftning om social trygghet och som betalas ut enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för sjukersättning och aktivitetsersättning medräknas i underlaget för den nu aktuella skattereduktionen om den ska tas upp till beskattning i Sverige. Att knyta rätten till skattereduktion till att få specifikt svenska socialförsäkringsförmåner som sjukersättning och aktivitetsersättning skulle innebära att personer som uppbär sådana ersättningar behandlas förmånligare än personer som uppbär jämförbara ersättningar från andra länder. Det

skulle medföra en indirekt diskriminering av andra länders medborgare som riskerar att hindra den fria rörlighet för personer som förutsätts enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och avtalet rörande Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. En sådan bestämmelse som den nu aktuella om jämställande av svensk och utländsk ersättning finns också i 3 § lagen (2008:826) om skatte-reduktion för kommunal fastighetsavgift.

Regeringen delar inte de farhågor som *Srf konsulterna* uttryckt kring vilka utländska ersättningar som ska anses motsvara sjukersättning respektive aktivitetsersättning. Tvärtom anser regeringen att det inte går att uttömmande räkna upp vad som kan utgöra en jämförbar förmån utan att det i stället får överlämnas till rättstillämpningen att ytterst avgöra, med beaktande av bl.a. syftet med förmånen. Det bör i förekommande fall vara den skattskyldiges ansvar att visa att ersättning som vederbörande fått är av sådant slag att den är jämförbar med svensk sjukersättning eller aktivitetsersättning. Det får vidare anses rimligt att det krävs en begäran av den skattskyldige till Skatteverket för att den utländska ersättningen ska medräknas i underlaget (se vidare nedan under avsnitt Särskilda frågor när det gäller skatteförfarandet).

Särskilt om beskattning i Sverige

Beskattningsrätten mellan avtalsslutande stater regleras i skatteavtal. Sverige har för närvarande skatteavtal med nära 90 länder. Avtalen har i huvudsak OECD:s modellavtal som förebild. Modellavtalet innehåller dock ingen bestämmelse som särskilt reglerar beskattningsrätten för socialförsäkringsförmåner generellt. Det har föranlett Sverige att anta en policy som innebär att den stat som utbetalar en förmån från socialförsäkringssystemet också ska ha primär beskattningsrätt till förmånen, så kallad källstatsbeskattning. Den svenska policyn bygger på synsättet att inbetalaren skattemässigt får dra av de avgifter som finansierat socialförsäkringen i källstaten. Eftersom skatteavtal emellertid är resultatet av en förhandling mellan staterna, har den svenska policyn inte fått genomslag i alla skatteavtal, med följderna att beskattningen av socialförsäkringsersättningar inte är enhetligt reglerad i det svenska avtalsnätet. Det finns även avtal som innebär att socialförsäkringsersättningar endast får beskattas i det land där

mottagaren av ersättningen är bosatt, så kallad hemviststatsbeskattning. I dessa fall är Sverige som källstat förhindrat att beskatta de relevanta ersättningarna. Omvänt, om skatteavtalet mellan Sverige och landet ifrån vilken förmånen betalas ut ger det utbetalande landet beskattningsrätten till förmånen medför det att det är det utbetalande landets skatteregler som blir tillämpliga på förmånen. Det bör därför förtydligas att det är utländsk ersättning enligt lagstiftning om social trygghet som betalats ut enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för sjukersättning och aktivitetsersättning som efter begäran ska räknas med i underlaget för skattereduktionen om ersättningen tas upp till beskattning i Sverige.

I 10 kap. IL finns grundläggande bestämmelser för inkomstslaget tjänst. I 10 kap. 2 § IL definieras i sex punkter vad som, utöver vad som anges i 1 §, avses med tjänst. Av andra punkten följer att livränta, periodiska understöd eller liknande periodiska inkomster som inte är ersättning för avyttrade tillgångar ska behandlas som tjänsteinkomster. Sjätte punkten hänvisar till bl.a. 11 kap. 30 § tredje stycket IL. I den hänvisade bestämmelsen regleras sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken. Frågan uppkommer om det såsom *Skatteverket* föreslagit bör införas ett uttryckligt tillägg att även motsvarande utländska ersättningar ska tas upp, t.ex. i 11 kap. 30 § tredje stycket IL. Regeringen anser att ett sådant tillägg framstår som överflödigt. I 2 kap. 2 § IL anges att de termer och uttryck som används i lagen omfattar motsvarande utländska företeelser om det inte anges eller framgår av sammanhanget att bara svenska företeelser avses. Andra punkten i 10 kap. 2 § IL är inte begränsad till svenska företeelser och de utländska inkomster som motsvarar sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken torde vara att anse som skattepliktiga med stöd av den bestämmelsen. Tilläggas kan att det utifrån skatteavtalens synvinkel är oväsentligt med stöd av vilken bestämmelse som motsvarande utländska ersättningar är skattepliktiga. Mot den bakgrunden anser regeringen att det föreslagna tillägget inte behöver genomföras. Rättstillämpningen av frågan kan dock behöva följas.

Lagförslag

Förslaget föranleder att en ny paragraf, 67 kap. 9 b § IL, införs, se avsnitt 3.13.

6.3.6 Skattereduktionens storlek

Regeringens förslag: Skattereduktionen knyts till kommunalskattesatsen och prisbasbeloppet. Grundavdraget beaktas inte. För den del av underlaget som inte överstiger 2,53 prisbasbelopp uppgår skattereduktionen till 4,5 procent av underlaget multiplicerat med skattesatsen för kommunal inkomstskatt. För den del av underlaget som överstiger 2,53 prisbasbelopp uppgår skattereduktionen till 2,5 procent av underlaget, multiplicerat med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

De som är obegränsat skattskyldiga bara under en del av beskattningsåret har rätt till skattereduktionen med en tolfedel av den skattereduktion som skulle ha tillgodoförts dem om de varit obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret, för varje kalendermånad eller del därav under vilken de är obegränsat skattskyldiga. Om de skattskyldigas överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige, ska dock denna begränsning inte tillämpas.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag förutom nivån för brytpunkten i skattereduktionen. I promemorian föreslås en brytpunkt på 2,45 prisbasbelopp.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har kommenterat frågan.

Skälen för regeringens förslag: En skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning kan göras proportionerlig mot nivån av inkomsten, dvs. alla berättigade personer får lika mycket i förhållande till sin sjukersättning och sin aktivitetsersättning. Det finns dock många andra tänkbara utformningar, t.ex. att skattereduktionen endast ges över en viss nivå eller upp till en viss nivå, eller att den varierar på andra sätt i förhållande till olika faktorer. Hur mycket en person betalar i skatt beror på bland annat dennes kommunalskattesats. Det bedöms därför lämpligt att skattereduktionen knyts till kommunalskattesatsen, precis som för jobbskatteavdraget för de som vid årets ingång inte fyllt 65 år. En konsekvens av detta är att skattereduktionen blir större för dem som har högre kommunalskattesats och således tas hänsyn till den aktuella

personens skattetryck. Till skillnad från jobbskatteavdraget för de som inte fyllt 65 år vid årets ingång föreslås att den aktuella skattereduktionen inte beaktar grundavdraget. Att beakta grundavdraget skulle göra skattereduktionen mer komplicerad och mindre förutsägbar för skattskyldiga med flera beskattningsbara inkomster än sjukersättning och aktivitetsersättning. Vidare bör det vid bedömningen av storleken på skattereduktionen beaktas att enskilda med sjukersättning eller aktivitetsersättning på låg eller garantinivå kan antas ha större behov av en skattelättnad än enskilda med sådan ersättning på en högre nivå. Det bedöms därför lämpligt att skattereduktionen procentuellt sett är större vid lägre inkomstnivåer.

I promemorian föreslås att nivån för hel sjukersättning på garantinivå, för personer som fyllt 30 år, ska utgöra en brytpunkt i skattereduktionen. Då denna nivå är uttryckt i termer av prisbasbelopp bedömdes det som lämpligt att även skattereduktionen utformas i termer av prisbasbelopp. Skattereduktionen kommer med en sådan utformning att till viss del följa den allmänna prisutvecklingen. Regeringen delar denna bedömning. I denna proposition föreslås, under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, att aktuell nivå höjs från 2,45 prisbasbelopp till 2,53 prisbasbelopp fr. o.m. den 1 juli 2018. Därför föreslås här att skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning ska uppgå till 4,5 procent av underlaget för den del av underlaget som inte överstiger 2,53 prisbasbelopp, multiplicerat med den kommunala inkomstskattesatsen, och att den uppgår till 2,5 procent av den del av underlaget som överstiger 2,53 prisbasbelopp, multiplicerat med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

För såväl grundavdraget (63 kap. 4 § IL) som jobbskatteavdraget (67 kap. 9 § IL) fördelas skattereduktionen efter den tid den skattskyldige varit obegränsat skattskyldig i Sverige. Dock gäller att om en begränsat skattskyldig har sin förvärvsinkomst uteslutande eller så gott som uteslutande från Sverige, ska skattereduktionen tillgodoräknas som om han varit obegränsat skattskyldig hela året. Det bedöms lämpligt att ha en liknande reglering vad gäller skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning.

Lagförslag

Förslaget föranleder att två nya paragrafer, 67 kap. 9 c och 9 d §§ IL, införs, se avsnitt 3.13.

6.3.7 Hur skattereduktionen ska räknas av

Regeringens förslag: Skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning ska räknas av efter skattereduktion för sjöinkomst, allmän pensionsavgift och arbetsinkomst men före skattereduktion för underskott av kapital, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el. Skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning ska räknas av mot kommunal inkomstskatt. En hänvisning till skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning görs i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan särskilt.

Skälen för regeringens förslag: I 67 kap. 2 § första stycket IL föreskrivs i vilken ordning de olika skattereduktionerna ska göras. Skattereduktion ska göras för sjöinkomst, allmän pensionsavgift, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), underskott av kapital, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el i nu nämnda ordning. Den nu aktuella skattereduktionen kan närmast jämföras med jobbskatteavdraget och bör därför föras in i ordningen direkt efter jobbskatteavdraget. Den hamnar därmed före skattereduktionerna för underskott av kapital, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el.

Av 67 kap. 2 § andra stycket IL framgår att skattereduktion som huvudregel räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt, mot statlig fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt samt mot kommunal fastighetsavgift enligt lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift. Jobbskatteavdraget räknas dock endast av mot kommunal inkomstskatt. På motsvarande vis bör den nya skattereduktionen endast räknas av mot kommunal inkomstskatt. Som nämnts ovan betalar även en person som väljer att beskattas

enligt inkomstskattelagen i stället för SINK kommunal inkomstskatt.

Med anledning av att den nya skattereduktionen endast ska avräknas mot kommunal inkomstskatt bör en hänvisning även göras i lagen (1986:486) om avräkning av utländsk skatt.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 67 kap. 2 § första och andra styckena inkomstskattelagen, se avsnitt 3.13 och 2 kap. 10 § lagen om avräkning av utländsk skatt, se avsnitt 3.4.

6.3.8 Särskilda frågor när det gäller skatteförfarandet

Regeringens förslag: Skattetabellerna som ligger till grund för preliminärskatteavdrag ska ta hänsyn till skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut av Försäkringskassan.

Den som begär att utländsk ersättning ska medräknas i underlaget för skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning ska lämna uppgift om underlaget för skattereduktionen i inkomstdeklarationen.

Regeringens bedömning: Det behövs inga ytterligare lagändringar för att Skatteverket ska få tillgång till de uppgifter som myndigheten behöver för att kunna beräkna skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning.

Promemorians förslag och bedömning: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att skattetabellerna även ska ange skatteavdraget för den som inte har rätt till skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning.

Remissinstanserna: *Skatteverket* anser att det saknas behov av att särskilt reglera hur skatteavdrag ska göras för personer som inte har rätt till skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning. Skattetabellernas utformning i övrigt bör vara tillräcklig för att täcka in hur skatteavdrag ska göras i dessa fall. *Pensionsmyndigheten* lyfter fram behovet av information till den grupp som berörs av förslaget som innebär att Skatteverket kan ta bort kolumn 4 i skattetabellen. Övriga remiss-

instanser har inte haft något att invända mot förslaget eller bedömningen

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Skatteförfarandet

Förfarandet vid uttag av skatter och avgifter regleras i skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL. I lagen finns bl.a. bestämmelser om skyldighet att göra skatteavdrag och skyldigheter att lämna kontrolluppgifter och inkomstdeklaration.

Skatteavdrag – skattetabell

Av 8 kap. 1 § SFL framgår att preliminär skatt ska betalas för beskattningsåret med belopp som så nära som möjligt kan antas motsvara den slutliga skatten för samma år. Den preliminära skatten ska betalas enligt särskild debitering eller genom skatteavdrag (8 kap. 2 § SFL). Skatteavdrag ska göras av den som betalar ut ersättning för t.ex. arbete enligt bestämmelserna i 10 kap. SFL (8 kap. 4 § SFL).

Den som betalar ut ersättning för t.ex. arbete som är skattepliktigt enligt inkomstskattelagen ska göra skatteavdrag. Skatteavdrag ska göras vid varje tillfälle då utbetalning sker (10 kap. 2 § SFL). Skatteavdrag ska enligt huvudregeln göras från kontant ersättning för arbete. Av 10 kap. 3 § SFL följer att skatteavdrag ska göras från bl.a. sjukersättning och aktivitetsersättning.

Av 11 kap. 17 § SFL framgår att skatteavdrag som huvudregel ska göras enligt en allmän skattetabell i fråga om sådan ersättning som utgör mottagarens huvudinkomst. I 12 kap. 1 § SFL anges att allmänna och särskilda skattetabeller ska fastställas för varje kalenderår. Vad de allmänna skattetabellerna ska grundas på anges i 12 kap. 3 § SFL. Där anges att skattetabellerna bl.a. ska grundas på att mottagaren kommer att medges skattereduktion för allmän pensionsavgift och arbetsinkomst (jobbskatteavdrag) enligt 67 kap. 4–9 §§ IL. De allmänna skattetabellerna ska också ange skatteavdraget för den som inte är skyldig att betala allmän pensionsavgift och för den som inte har rätt till jobbskatteavdrag.

Ett beslut om ändring av preliminär A-skatt (jämkning), innebär att arbetsgivaren ska göra ett lägre eller högre avdrag för skatt än vad som framgår av skattetabellen. Syftet med att jämka

den preliminära skatten är att den ska stämma överens med den slutliga skatten.

I likhet med vad som gäller för jobbskatteavdraget och det förhöjda grundavdraget för personer över 65 år bör den nu föreslagna skattereduktionen beaktas redan vid preliminärskatteavdraget. Systemet bör vara så smidigt och lätt som möjligt för den enskilde. Bestämmelserna om allmänna skattetabeller bör därför ändras så att de grundas även på att mottagaren kommer att medges skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning. Enbart sådan sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut av Försäkringskassan enligt socialförsäkringsbalken och som ska tas upp till beskattning bör dock beaktas (se avsnitt 6.3.5). Att skattetabellerna ska grundas på att mottagaren kommer att medges skattereduktion innebär att skattereduktionen kommer att beaktas när Försäkringskassan gör skatteavdrag för preliminär skatt vid varje utbetalning.

Det är Skatteverket som fastställer allmänna skattetabeller (3 kap. 5 § skatteförfarandeförordningen [2011:1261], förkortad SFF). I dag finns sex kolumner i de allmänna skattetabellerna. Regleringen ovan innebär att ytterligare en kolumn måste skapas i de allmänna skattetabellerna. Enligt uppgift från Skatteverket är detta inte möjligt inom ramen för gällande skattetabellutformning, utan skulle kräva stora systemtekniska ändringar. Kolumn 4 i skattetabellen avser löner, arvoden och liknande ersättningar till den som är född 1937 eller tidigare då allmän pensionsavgift inte ska betalas. Inkomsten ger dock rätt till jobbskatteavdrag. Aktuell grupp som ska tillämpa den kolumnen torde vara begränsad. För den gruppen skulle i stället skatteavdrag kunna göras enligt en annan kolumn (i många inkomstintervall torde det vara fråga om samma beloppsmässiga skatteavdrag). Vid behov finns också en möjlighet att ansöka om jämkning av skatteavdrag hos Skatteverket. För att undvika större ändringar av skattetabellutformningen, som har funnits sedan lång tid tillbaka, föreslår regeringen vissa ändringar av 12 kap. 3 § SFL. Ändringarna innebär förenklat att Skatteverket kan ta bort kolumn 4 i skattetabellen. Såsom *Pensionsmyndigheten* lyfter fram är det lämpligt att Skatteverket informerar den gruppen som berörs av förslaget.

I promemorian föreslås att skattetabellerna även ska ange skatteavdraget för den som inte har rätt till skattereduktion för sjukersättning

och aktivitetsersättning. Förslaget ovan om att skattetabellerna ska grundas på att mottagaren kommer att medges skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning innebär att skattereduktionen kommer att beaktas vid skatteavdrag avseende alla sådana utbetalningar. Regeringen anser därför, i likhet med *Skatteverket*, att det saknas behov av att särskilt reglera hur skatteavdrag ska göras för personer som inte har rätt till skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning.

Kontrolluppgiftsskyldighet

Kontrolluppgifter ska lämnas för varje kalenderår och ska som huvudregel ha kommit in till Skatteverket senast den 31 januari närmast följande kalenderår (24 kap. 1 § SFL). Alla kontrolluppgifter ska innehålla bl.a. nödvändiga identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och den som kontrolluppgiften lämnas för samt uppgift om skatteavdrag (24 kap. 4 § SFL). Den som är skyldig att lämna kontrolluppgift ska som huvudregel senast samma datum informera den som uppgiften avser om de uppgifter som har lämnats i kontrolluppgiften (34 kap. 3 § första stycket SFL).

I 15 kap. SFL, som är av intresse för detta lagstiftningsarbete, finns bestämmelser om kontrolluppgift om intäkt i inkomstslaget tjänst. Kontrolluppgiften ska enligt huvudregeln lämnas av den som har gett ut ersättningen eller förmånen (15 kap. 4 § SFL). Det innebär att både arbetsgivare och myndigheter, liksom andra pensions- och försäkringsutbetalare, omfattas av reglerna. I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om bl.a. värdet av den ersättning eller förmån som har getts ut (15 kap. 9 § SFL). Kontrolluppgift ska lämnas om utgiven ersättning och förmån som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst (15 kap. 2 § första stycket SFL). Kontrolluppgift ska inte lämnas om ersättningen eller förmånen är skattefria av någon annan anledning än förhållandena hos mottagaren och inte heller är avgiftspliktig enligt socialavgiftslagen (2000:980). Aktuell kontrolluppgift ska även lämnas för begränsat skattskyldiga (23 kap. 2 § SFL).

Av 11 kap. 30 § tredje stycket IL följer att sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken ska tas upp i inkomstslaget tjänst. Sådan ersättning som anges i 36 kap. 18 § socialförsäkringsbalken ska dock inte tas upp i inkomstslaget tjänst, dvs. ersättning som betalas ut till en försäkrad när

sjukersättning eller aktivitetsersättning helt eller delvis har förklarats vilande. Sådan ersättning ska inte heller ingå i underlaget för skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning (se avsnitt 6.3.5).

Försäkringskassan lämnar således redan i dag kontrolluppgifter om sådan sjukersättning och aktivitetsersättning som ska ingå i underlaget för aktuell skattereduktion. För att Skatteverket ska kunna beräkna skattereduktionen behöver Skatteverket få uppgiften om utbetald sjukersättning och aktivitetsersättning särredovisad i kontrolluppgiften. I 22 kap. 3 § SFF anges bl.a. att Skatteverket får fastställa formulär enligt skatteförfarandelagen och skatteförfarandeförordningen. I 22 kap. 4 § SFF anges att Skatteverket får meddela ytterligare föreskrifter om verkställighet. Några ytterligare åtgärder behöver således inte vidtas i lag för att Skatteverket ska få tillgång till relevant information i detta avseende.

Ett nytt system med uppgifter på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift kommer att införas stegvis från och med den 1 juli 2018. För uppgiftsskyldiga som ska föra en personalliggare och som vid ikraftträdandet har fler än 15 anställda, ska bestämmelserna tillämpas från och med den 1 juli 2018. För övriga uppgiftsskyldiga ska bestämmelserna tillämpas från och med den 1 januari 2019. De nya bestämmelserna innebär bl.a. att en arbetsgivardeklaration för varje betalningsmottagare ska innehålla uppgift om bl.a. den ersättning för arbete som utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag för och skatteavdragets belopp (prop. 2016/17:58, bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256, SFS 2017:387).

Uppgiftsskyldighet i inkomstdeklarationen

I 31 kap. SFL finns bestämmelser om vad en inkomstdeklaration ska innehålla. Skatteverket ska före den 15 april året efter utgången av beskattningsåret underrätta fysiska personer och dödsbon som kan antas vara deklarationskyldiga om bl.a. de kontrolluppgifter som har kommit in till Skatteverket som underlag för bl.a. beslut om slutlig skatt (31 kap. 4 § SFL).

Den som begär skattereduktion för hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el ska lämna uppgift om underlaget för skattereduktionen i inkomstdeklarationen. Även vissa andra uppgifter ska lämnas i deklarationen för att

Skatteverket ska kunna göra skattereduktionen (31 kap. 33 och 33 a §§ SFL).

I avsnitt 6.3.5 föreslås att en utländsk ersättning som enligt lagstiftning om social trygghet betalas ut enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för sjukersättning och aktivitetsersättning på begäran av den skattskyldige ska medräknas i underlaget för skattereduktionen om ersättningen tas upp till beskattning i Sverige. Utländska utbetalare av sådana ersättningar kan inte antas komma att lämna kontrolluppgifter enligt 15 kap. SFL till Skatteverket eller göra avdrag för preliminär skatt från sådan ersättning.

En värdepapperscentral som hör hemma i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Sverige, och inte bedriver verksamhet från ett fast driftställe i Sverige, ska i vissa fall ge in ett åtagande till Skatteverket om att göra skatteavdrag och att lämna kontrolluppgift (10 kap. 22 § och 23 kap. 8 § SFL). Att på motsvarande sätt reglera att utländska utbetalare av ersättningar som är jämförbara med sjukersättning och aktivitetsersättning skulle göra skatteavdrag (där aktuell skattereduktion beaktas) och lämna kontrolluppgift om utbetald ersättning och skatteavdrag till Skatteverket i syfte att förenkla för den enskilde betalningsmottagaren som har rätt till en skattereduktion är inte en rimlig åtgärd. För att Skatteverket ska kunna beräkna skattereduktionen i dessa fall föreslår regeringen i stället att den som begär skattereduktion för en utländsk ersättning som är jämförbar med sjukersättning och aktivitetsersättning ska lämna uppgift om underlaget för skattereduktionen i sin inkomstdeklaration.

Beslut om slutlig skatt

Skatteverket ska för varje beskattningsår besluta om slutlig skatt på grundval av uppgifter som har lämnats i en inkomstdeklaration, kontrolluppgifter och vad som i övrigt har kommit fram vid utredning och kontroll (56 kap. 2 § SFL).

I ett beslut om slutlig skatt ska Skatteverket fastställa underlag för att ta ut skatt eller avgift och bestämma storleken på skatter och avgifter (56 kap. 3–6 §§ SFL). I beslut om slutlig skatt ska Skatteverket utöver de skattereduktioner som ska göras enligt inkomstskattelagen även göra de skattereduktioner som enligt andra lagar gäller för beskattningsåret (56 kap. 7 § SFL).

Efter att ett beslut om slutlig skatt har fattats ska Skatteverket göra en slutskatteberäkning,

dvs. beräkna om den som beslutet gäller ska betala skatt eller tillgodoräknas skatt (56 kap. 9 § SFL). Skatteverket ska senast den 15 december efter beskattningsårets utgång skicka ett besked om den slutliga skatten och resultatet av slutskatteberäkningen till fysiska personer och dödsbon (56 kap. 10 § första stycket SFL).

Ett besked om slutlig skatt ska enligt 13 kap. 6 § SFF innehålla uppgifter om fastställd och beskattningsbar förvärvsinkomst, inkomst av kapital, storleken på de skatter och avgifter som anges i 56 kap. 6 § SFL, summan av gjorda skattereduktioner enligt 56 kap. 7 § SFL och pensionsgrundande inkomst. Summan av bl.a. gjorda skattereduktioner enligt inkomstskattelagen ska således anges i beslutet om slutlig skatt.

Skatteverket redovisar i dag varje skattereduktion för sig (med ett belopp) i beslutet om slutlig skatt. Det innebär att de enskilda posterna blir offentliga. Om beslutet om slutlig skatt även skulle innehålla uppgift om att den enskilde har fått skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning med ett visst belopp, skulle uppgifter om den enskildes hälsotillstånd röjas på ett sätt som den enskilde eller någon närstående till denne eventuellt skulle kunna lida men av. En sådan ordning är inte lämplig.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 12 kap. 3 § och 31 kap. 1 § SFL, samt att en ny paragraf, 31 kap. 33 b § SFL, införs, se avsnitt 3.19.

6.3.9 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018. Ändringarna i inkomstskattelagen tillämpas första gången på sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut efter den 31 december 2017. Ändringarna i lagen om avräkning av utländsk skatt tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017. Ändringarna i skatteförfarandelagen avseende de allmänna skattetabellerna tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

Den nya uppgiftsskyldigheten i inkomstdeklarationen tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Försäkringskassan bedömer att den 1 januari 2018 är en möjlig införandetidpunkt. Inga remissinstanser i övrigt har kommenterat frågan om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

Skälen för regeringens förslag: Ändringarna bör träda i kraft snarast möjligt, vilket är den 1 januari 2018. För att få en enkel start på systemet med den nya skattereduktionen är det lämpligt att låta utbetalningsdatumet, och inte t.ex. dagar eller perioder som omfattas av utbetalningen, vara avgörande för vilka ersättningar som skattereduktionen ska börja tillämpas på. Skattereduktionen ska därför tillämpas för första gången för sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut efter den 31 december 2017. Det kan medföra att sjukersättning eller aktivitetsersättning som betalas ut för förfluten tid inkluderas. Det är t.ex. möjligt att vid en ny ansökan bli beviljad ersättning retroaktivt från och med tre månader före ansökningsmånaden (33 kap. 14 § socialförsäkringsbalken). En om- eller överprövningsprocess kan också medföra att en utbetalning som sker efter den 31 december 2017 omfattar tidigare perioder. I enlighet med kontantprincipen samt av administrativa och förenklingsskäl finns det dock anledning att inte skapa speciella regler för dessa och liknande situationer. Ikraft- och övergångsbestämmelserna i lagen om avräkning av utländsk skatt bör av samma skäl utformas på liknande sätt.

Ändringarna i skatteförfarandelagen avseende de allmänna skattetabellerna tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017. Den nya uppgiftsskyldigheten i inkomstdeklarationen tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018.

6.3.10 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Att införa den föreslagna skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning beräknas

minska statens skatteintäkter med 0,48 miljarder kronor årligen från och med 2018.

Effekter för enskilda

Uppskattningsvis kommer ca 310 000 personer att ha inkomst i form av sjukersättning eller aktivitetsersättning 2018. Den föreslagna skattereduktionen medför att skatteuttaget minskar för dessa personer. Hur stor minskningen blir beror på storleken på ersättningen och kommunalskattesatsen. Baserat på 2018 års prisbasbelopp, kommunalskattesatser och garantinivåer vid årets ingång beräknas skattesänkningen bli 1 611 kronor per år vid genomsnittlig kommunalskattesats för personer som fyllt 30 år och som har ersättning på hel garantinivå (se tabell 6.7). För personer som har högsta möjliga ersättning, och genomsnittlig kommunalskattesats, beräknas skattesänkningen bli 2 512 kronor per år.

För personer som erhåller transfereringar som bestäms utifrån inkomst efter skatt, t.ex. försörjningsstöd och särskilt bostadstillägg, kommer den föreslagna skattereduktionen att medföra att dessa transfereringar minskar. Inspektionen för socialförsäkringen efterfrågar en konsekvensbeskrivning av hur dessa ekonomiska stöd förändras för berörda personer. För personer som är i fortsatt behov av dessa stöd trots skattereduktionen kommer den disponibla inkomsten inte att öka. Sammantaget uppskattas de totala utbetalningarna av dessa stöd minska i liten utsträckning i förhållande till minskningen av skatteintäkterna av den föreslagna skattereduktionen. Avgifter som bestäms av inkomst efter skatt, t.ex. avgift för omsorg, kan också komma att öka, vilket kan innebära att den disponibla inkomsten efter dessa avgifter inte ökar eller ökar i mindre utsträckning för berörda personer.

Tabell 6.7 Skattesänkning 2018 enligt förslaget om skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning vid olika ersättnings- och kommunalskattenivåer

Kronor per år

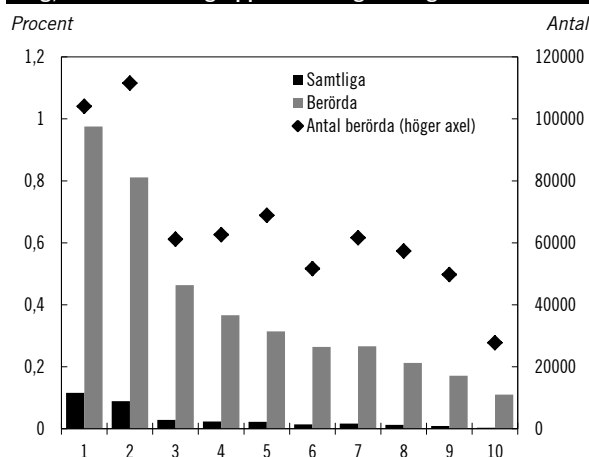
Ersättning	Kommunalskattesats		
	Lägsta 29,19	Medel 32,12	Högsta 35,15
Hel garantinivå			
Innan 21 år	97 825	1 284	1 547
Mellan 21 och 23 år	100 100	1 314	1 583
Mellan 23 och 25 år	102 375	1 344	1 619
Mellan 25 och 27 år	104 650	1 374	1 655
Mellan 27 och 29 år	106 925	1 404	1 691
Mellan 29 och 30 år	109 200	1 434	1 727
Från och med 30 år	111 475	1 464	1 763
1/4 av hel garantinivå (över 30 år)	27 868	366	440
1/2 av hel garantinivå (över 30 år)	55 737	732	881
3/4 av hel garantinivå (över 30 år)	83 606	1 098	1 322
Högsta inkomstrelaterade ersättning	220 788	2 283	2 512
Andra exempel	125 000	1 584	1 743
	150 000	1 766	1 943
	175 000	1 949	2 144
	200 000	2 131	2 345
		2 566	

Anm.: Beloppen är beräknade med 2018 års prisbasbelopp (45 500 kronor), garantinivåer vid årets ingång och kommunalskattesatserna för 2017.
Källa: Egna beräkningar.

Fördelningseffekter

Personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning finns över hela inkomstfördelningen, om än med en tyngdpunkt i den nedre delen av inkomstfördelningen. I genomsnitt har personer med sjukersättning högre inkomster än personer med aktivitetsersättning då de i större utsträckning varit yrkesaktiva och därmed i större utsträckning har inkomstrelaterad ersättning. I genomsnitt innebär den föreslagna skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning att den ekonomiska standarden, beräknat på hela befolkningen, ökar med 0,02 procent. Ökningen är större i den nedre delen av inkomstfördelningen än i den övre. I den lägsta inkomstgruppen ökar den ekonomiska standarden med 0,11 procent och i den högsta inkomstgruppen är ökningen 0,01 procent (se diagram 6.4). För dem som berörs av skattereduktionen är förändringen större. I den lägsta inkomstgruppen ökar den ekonomiska standarden med 1 procent och i den högsta med 0,1 procent.

Diagram 6.4 Procentuell förändring av ekvivalerad disponibel inkomst och antal berörda till följd av förslaget om skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning, i olika inkomstgrupper (från låg till hög inkomst) 2018

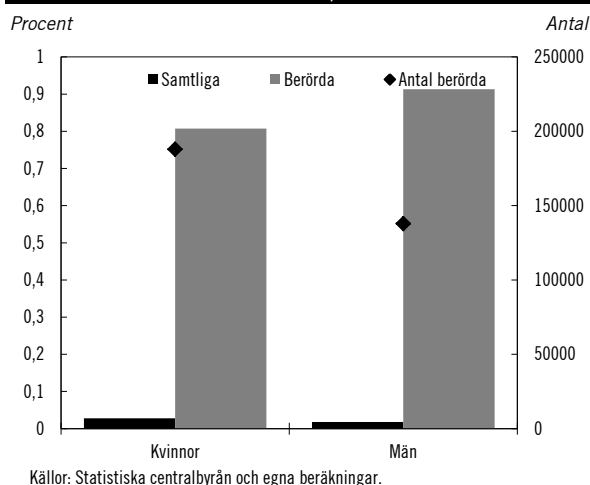
Anm.: Ekvivalerad disponibel inkomst, som är ett mått på ekonomisk standard, är hushållets totala disponibla inkomst justerad för försörjningsböda. Alla i ett hushåll har samma ekonomiska standard. Berörda individer är de som tillhör ett hushåll vars disponibla inkomst ändras till följd av förslaget.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Jämställdhetsanalys

Fler kvinnor än män berörs av en skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning. Totalt sett är det omkring 190 000 kvinnor och 140 000 män som berörs av förslaget (se diagram 6.5). Bland de berörda ökar den individuella disponibla inkomsten något mer för män (0,9 procent) än för kvinnor (0,8 procent). Det förklaras av att den genomsnittliga inkomsten hos dem som har sjukersättning eller aktivitetsersättning är lägre för män än för kvinnor. Sett till befolkningen som helhet blir effekten på den individuella disponibla inkomsten däremot större för kvinnor (0,03 procent) än för män (0,02 procent). Det förklaras av att fler kvinnor än män berörs av förslaget. Förslaget bedöms därför bidra till att öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

Diagram 6.5 Procentuell förändring av individuell disponibel inkomst och antal berörda till följd av förslaget om skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning, kvinnor och män 20 år eller äldre, 2018

Effekter för sysselsättning och arbetade timmar

Vissa remissinstanser anför, liksom även anges i promemorian, att en skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning medför att den ekonomiska drivkraften att arbeta minskar. För att beviljas sjukersättning ska dock arbetsförmågan vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning. Detta begrepp innebär att nedsättningen bedöms bestå för all överskådlig framtid (prop. 2007/08:136). Flertalet av mottagarna av sjukersättning står därmed långt från arbetsmarknaden och deras sysselsättningsstatus väntas inte i nämnvärd utsträckning påverkas av skattereduktionen. Mottagarna av aktivitetsersättning kan stå närmare arbetsmarknaden och en skattereduktion kan få en mycket begränsad inverkan på sysselsättningen bland dessa. Möjligheterna för personer med både sjukersättning och aktivitetsersättning att prova att arbeta eller studera med vilande ersättning har dock utökats under de senaste åren. Möjligheterna att behålla en del av ersättningen har också utökats. Även med en skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning är den ekonomiska vinsten för individen av att återgå i arbete eller av utökad arbetstid fortsatt stor. Arbetsförmedlingen och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering anför i sina remissvar att effekterna av skattereduktion på arbetsutbudet och sysselsättningen är begränsade respektive inte stora. Sammantaget bedömer regeringen att effekterna av skattereduktion på arbetsutbudet och sysselsättningen är försumbara.

Effekter för företag och myndigheter m.fl.

Förslaget bedöms inte medföra några konsekvenser för företag. De myndigheter som främst berörs av förslaget är Skatteverket och Försäkringskassan.

Det har framkommit att Försäkringskassan lämnar kontrolluppgifter över utbetald sjukersättning och aktivitetsersättning på blankett KU 18 som gäller pensions- och försäkringsutbetalare m.fl. och det finns även möjlighet att lämna uppgifterna elektroniskt. Det finns redan ersättningskoder, uppdelade på inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning (kod 120) och sjukersättning och aktivitetsersättning på garantinivå (kod 403). Införande av en skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning kommer dock medföra att Skatteverket behöver utveckla och anpassa sina it-system och uppdatera blanketter och information. Kostnaderna för dessa engångsåtgärder beräknas till 584 000 kronor. De därefter årligt löpande kostnader som uppstår på grund av den nya skattereduktionen bedöms vara marginella. Tillkommande kostnader för förslaget ska hanteras inom Skatteverkets befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget påverkar inte förmånssystemet för sjukersättning och aktivitetsersättning men Försäkringskassan kommer behöva göra justeringar i sitt utbetalningssystem, vilket bedöms kunna kosta mellan en och tre miljoner kronor. Därutöver tillkommer kostnader för uppdatering av styrande och stödjande dokument samt interna och externa informationsinsatser. Kostnaderna för dessa bedöms understiga en miljon kronor. Tillkommande kostnader på grund av förslaget för Försäkringskassan ska, liksom för Skatteverket, hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget innebär att det införs en ny skattereduktion som kan bli föremål för domstolsprövning. Rätten till skattereduktion och reduktionens storlek kommer i de flesta fall att vara beroende av sjukersättning och aktivitetsersättning som betalats ut av Försäkringskassan, vilken Skatteverket kommer att få kontrolluppgift om. De frågor som skulle kunna aktualiseras i domstol bör därför främst vara frågor kring erhållna utländska ersättningar och frågor huruvida en begränsat skattskyldig uppfyller kriteriet att det sammanlagda överskottet av förvärvsinkomster uteslutande eller så gott som uteslutande utgörs av

inkomster som ska beskattas i Sverige. Sådana frågor antas bli mycket ovanliga. Antalet överklaganden kan också förväntas bli få. De ökade kostnaderna reglerna kan innebära för domstolarna är således marginella och ryms därför inom befintliga ekonomiska ramar.

6.4 Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

6.4.1 Ärendet och dess beredning

Finansdepartementet har tagit fram promemorian Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (mars 2017) med förslag om att den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta ska höjas från 20 till 25 procent. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 6, avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 6, avsnitt 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6, avsnitt 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Finansdepartementet (Fi2017/01368/S1).

Lagrådet

Förslaget om höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

6.4.2 Bakgrund

Gällande rätt

Sveriges beskattningsrätt avgränsas genom att man skiljer mellan obegränsat och begränsat skattskyldiga. Bestämmelser om vilka fysiska personer som är obegränsat respektive begränsat skattskyldiga finns i 3 kap. 3–7 och 17 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL.

Obegränsat skattskyldig är huvudsakligen (a) den som är bosatt i Sverige, (b) den som stadigvarande vistas i Sverige eller (c) den som har väsentlig anknytning till Sverige och som tidigare har varit bosatt här (3 kap. 3 § IL). Begränsat skattskyldig är i huvudsak den som inte är obegränsat skattskyldig (3 kap. 17 § IL).

Den som är obegränsat skattskyldig är, som huvudregel, skattskyldig för alla sina inkomster

oavsett var någonstans i världen som inkomsterna kommer ifrån (3 kap. 8 § IL). Den som är begränsat skattskyldig är skattskyldig endast för vissa särskilda inkomster med speciellt stark anknytning till Sverige (3 kap. 18–19 a §§ IL). För begränsat skattskyldiga finns också bestämmelser om ytterligare skattskyldighet i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (förkortad SINK), lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. och kupongskattelagen (1970:624).

Inkomster från arbete i Sverige och vissa andra inkomster, som uppbärs av fysiska personer som är bosatta utomlands (med undantag för artister och idrottsmän), beskattas enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Med bosatt utomlands avses en fysisk person som är begränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen (2 § SINK). De inkomster som omfattas av lagen är bl.a.

- lön och förmåner som har utgått av anställning hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting eller, i den mån inkomsten har förvärvats genom verksamhet i Sverige, av annan anställning,
- styrelsearvode och liknande ersättning från bl.a. svenskt aktiebolag, oavsett var verksamheten har utövats,
- inkomstgrundande ålderspension, garanti-pension, efterlevandepension, sjukersättning och aktivitetsersättning (till den del det totala beloppet av dessa inkomster för varje kalendermånad överstiger en tolfedel av 0,77 prisbasbelopp),
- pension på grund av anställning hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting,
- tjänstepension, om förmånen utgår på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen har utövats i Sverige, och
- sjöinkomst med viss svensk anknytning (5 § SINK).

Särskild inkomstskatt tas ut med 20 procent av de skattepliktiga inkomsterna, med undantag för sjöinkomst där skattesatsen är endast 15 procent (7 § SINK). Den skattskyldige får inte göra några avdrag från inkomsterna. Inte heller får skattereduktion räknas av mot skatten. Den

skattskyldige behöver inte deklarerera inkomsterna, eftersom skatten är definitiv.

Skatteverket beslutar om skatt för en fysisk person ska tas ut enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (13 kap. 1 § skatteförfarandelagen [2011:1244], nedan förkortad SFL).

I vissa fall kan det vara till fördel för den skattskyldige att beskattas enligt inkomstskattelagen. Det finns därför möjlighet för den skattskyldige att begära att få sina inkomster beskattade enligt inkomstskattelagen i stället för enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (4 § SINK jämförd med 3 kap.18 § första stycket 1 IL). Om den skattskyldige har valt att beskattas enligt inkomstskattelagen sker beskattning enligt en för riket genomsnittlig kommunal skattesats (65 kap. 4 § andra stycket IL). Vid högre inkomster tillkommer även statlig inkomstskatt. Den skattskyldige har rätt till avdrag för kostnader i inkomstslaget tjänst enligt vanliga regler i inkomstskattelagen. Om den skattskyldiges överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige har den skattskyldige dessutom rätt till bl.a. allmänna avdrag, grundavdrag och jobbskatteavdrag (62 kap. 9 §, 63 kap. 2 § och 67 kap. 5 § IL). Med uttrycket uteslutande eller så gott som uteslutande avses 90–95 procent upp till 100 procent (prop. 1999/2000:2 del 1 s. 504).

Förenlighet med EU-rätten

Frågan om lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta är förenlig med EU-rätten har varit föremål för prövning i Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 36. Bakgrunden var en skattskyldig som hade bott och arbetat i Sverige under hela sitt yrkesliv. Hon flyttade därefter till Finland, men fick hela sin inkomst från Sverige i form av pension, livränta och sjukersättning. Hon ville göra vissa avdrag och få skattereduktion för underskott av kapital, trots att hon beskattades enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och därmed inte var berättigad till sådana avdrag och sådan skattereduktion enligt denna lag. Frågan i målet var närmare bestämt om det är förenligt med EU-rätten att beskatta en utomlands bosatt person enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta utan att medge avdrag och skattereduktion. Högsta förvaltningsdomstolen

inhämtade förhandsavgörande från EU-domstolen (se EU-domstolens dom den 19 november 2015 i mål nr C–632/13, Hilkka Hirvonen). EU-domstolen framhöll att en utomlands bosatt person som beskattas enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta i allmänhet beskattas lindrigare än vad som gäller för en i Sverige bosatt person med motsvarande inkomster. Vidare framhöll EU-domstolen att just denna omständighet skiljer omständigheterna i målet från de omständigheter som förelåg i EU-domstolens dom den 18 mars 2010 i mål C-440/08, Gielen. Det sistnämnda målet gällde skattebestämmelser för utomlands bosatta personer som i sig var diskriminerande jämfört med bestämmelserna för i landet bosatta personer. Den möjlighet som stod till förfogande för utomlands bosatta personer att välja att i stället omfattas av samma bestämmelser som för i landet bosatta personer uteslöt inte de diskriminerande effekterna. EU-domstolen ansåg i mål nr C–632/13 att det är förenligt med EU-rätten att inte medge utomlands bosatta personer – som får merparten av sina inkomster från källstaten och som har valt systemet med källskatt – samma avdragsmöjligheter som de som medges i Sverige bosatta personer. Detta eftersom den sammanlagda skattebelastningen för utomlands bosatta personer inte är högre än för bosatta personerna i Sverige. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att en utomlands bosatt person, som har förvärvat hela eller så gott som hela sin inkomst i Sverige, får – genom att välja beskattning enligt inkomstskattelagen – rätt till avdrag på motsvarande sätt som gäller för i Sverige bosatta personer. Denna valmöjlighet, slog domstolen fast, får anses tillgodose förutsättningen att den sammanlagda skattebelastningen för utomlands bosatta inte får bli högre än för skattskyldiga bosatta i Sverige. Den skattskyldige som har valt att beskattas enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, i stället för enligt inkomstskattelagen, kan då varken med stöd av EU-rätten eller av nationell rätt göra avdrag som medges enligt inkomstskattelagen. Högsta förvaltningsdomstolen har alltså genom HFD 2016 ref. 36 slagit fast att det är förenligt med EU-rätten att beskatta en utomlands bosatt person enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta utan rätt till avdrag och skattereduktion, när den skattskyldige har haft rätt att välja att i stället bli beskattad enligt inkomstskattelagen.

6.4.3 Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Regeringens förslag: Den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta höjs med fem procentenheter från 20 till 25 procent av skattepliktig inkomst, som inte utgör sjöinkomst.

Ändringen träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inte några invändningar eller synpunkter eller har avstått från att lämna synpunkter på förslaget i promemorian.

Landsorganisationen i Sverige (LO) anser att alla inkomster från arbete bör behandlas lika i skattehänseende, oavsett om inkomsterna utgör lön eller uppskjuten lön, dvs. pension. LO menar att det är rimligt att återställa SINK-skatten till den ursprungliga nivån och påpekar att en begränsat skattskyldig alltid kan välja att bli beskattad enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta eller enligt inkomstskattelagen.

Näringslivets Skattedelegation och *Föreningen Svenskt Näringsliv*, som avstyrker förslaget, framhåller att de motiv som anfördes när regeringen 2013 sänkte den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta torde vara giltiga fortfarande.

Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) och LO anser att en större skatteöversyn bör göras, bl.a. mot bakgrund av alla de skatteförslag som regeringen har remitterat under våren 2017.

Skälen för regeringens förslag: Lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta trädde i kraft den 1 januari 1992. Den särskilda inkomstskatten var 25 procent av den skattepliktiga inkomsten. Denna skattesats var oförändrad fram till och med år 2013 (med undantag för skatten på sjöinkomster som från och med 1998 sänktes till 15 procent). Skattesatsen på skattepliktiga inkomster, med undantag av sjöinkomster, sänktes dock till 20 procent från och med 2014 (SFS 2013:952, prop. 2013/14:1 s. 220–222).

Det finns enligt regeringens bedömning offentligfinansiella skäl att återställa skattesatsen för särskild inkomstskatt för utomlands bosatta till 25 procent av skattepliktig inkomst, som inte

utgör sjöinkomst. Regeringen anser därför, trots vad *Näringslivets Skattedelegation* och *Föreningen Svenskt Näringsliv* anför om att motiven till en sänkt särskild inkomstskatt för utomlands bosatta kvarstår, att den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta bör höjas med fem procentenheter från 20 till 25 procent av skattepliktig inkomst, som inte utgör sjöinkomst.

TCO och *LO* anser att en större skatteöversyn bör göras. Denna fråga faller dock utanför detta lagstiftningsärende.

Flera remissinstanser har framfört synpunkter på förslagens effekter. Dessa synpunkter behandlas i konsekvensanalysen i avsnitt 6.4.4.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ändring i 7 § SINK, se avsnitt 3.5.

6.4.4 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Förslaget bedöms öka skatteintäkterna med ca 0,37 miljarder kronor årligen från och med 2018.

Undantaget sjöinkomster uppgick skatteintäkterna från den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta till ca 1,5 miljarder kronor 2015. Detta motsvarar beskattningsbara inkomster på ca 7,5 miljarder kronor. Om dessa inkomster antas öka med drygt två procent årligen uppgår de beskattningsbara inkomsterna 2018 till ca 8,0 miljarder kronor. En höjning av skattesatsen med fem procentenheter till 25 procent skulle då öka skatteintäkterna med ca 0,4 miljarder kronor.

En höjning av skattesatsen medför emellertid att det kan bli mer fördelaktigt för en del individer att välja att beskattas enligt inkomstskattelagen i stället. Om dessa individer väljer att beskattas enligt inkomstskattelagen skulle skatteintäktsökningen för dessa inte motsvara fem procentenheter utan vara något lägre. Vidare kan det vara så att en del individer beskattas enligt den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta trots att det, även utan höjd skattesats, skulle vara mer fördelaktigt för dem att beskattas enligt inkomstskattelagen. En höjd skattesats gör det mer fördelaktigt för dessa att välja beskattning enligt inkomstskattelagen varvid fler individer troligtvis kommer att välja att beskattas

enligt den. För dessa individer minskar skatteintäkterna till följd av den höjda skattesatsen.

Hur en eventuell överflyttning till beskattning enligt inkomstskattelagen påverkar skatteintäkterna är svåruppskattat. Ungefär 15 procent av skatteintäkterna från den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta bedöms komma från inkomster som eventuellt skulle flyttas över till inkomstskattelagen vid föreslagen skattesatshöjning. Om skatteintäktsökningen för dessa inkomster antas vara hälften så stor som om alla inkomster fortsatt beskattats enligt den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta blir den sammanlagda skatteintäktsökningen ca 0,37 miljarder kronor per år.

Effekter för individer

Undantaget de med sjöinkomster var det 2015 ca 150 000 individer som var skattskyldiga enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Av dessa var det runt ca 85 000 individer som betalade skatt i Sverige. Att individer inte betalar någon skatt i Sverige kan bero på t.ex. skatteavtal eller att erhållen allmän ålderspension inte överstiger en tolfedel av 0,77 prisbasbelopp per månad. För de som betalar skatt i Sverige kommer det svenska skatteuttaget att öka med 25 procent till följd av förslaget (se tabell 6.8).

Tabell 6.8 Ökat skatteuttag till följd av förslaget vid olika inkomstnivåer och inkomsttyper

Kronor per månad

Inkomst	Skatt före förslaget	Skatt efter förslaget	Ökat skatteuttag
Allmän ålderspension, sjuk- och aktivitetsersättning			
2 500	0	0	0
5 000	416	520	104
10 000	1 416	1 770	354
15 000	2 416	3 020	604
Annan skattepliktig inkomst som inte är sjöinkomst			
10 000	2 000	2 500	500
15 000	3 000	3 750	750
20 000	4 000	5 000	1 000
25 000	5 000	6 250	1 250
30 000	6 000	7 500	1 500

Ann.: Beloppen är beräknade med 2018 års prisbasbelopp (45 500 kronor).

Källa: Egna beräkningar.

Höjningen av skattesatsen kan medföra att det blir mer fördelaktigt för en del individer att välja att beskattas enligt inkomstskattelagen. Om beskattning enligt inkomstskattelagen blir mer fördelaktigt beror bl.a. på inkomstnivå, inkomsttyp,

ålder och hur stor andel av den totala förvärvsinkomsten som kommer från Sverige. Baserat på de som betalade skatt enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta 2015 rör det sig om uppskattningsvis fyra procent för vilka skattesatshöjningen skulle kunna göra beskattning enligt inkomstskattelagen mer fördelaktig.

Effekter på sysselsättningen

Näringslivets Skattedelegation och *Föreningen Svenskt Näringsliv* menar att skattesatshöjningen är negativ ur ett sysselsättningsperspektiv. *Föreningen Svenskar i Världen* framhåller att det finns risk att utomlands bosatta som arbetar i Sverige till följd av skattesatshöjningen skulle upphöra att arbeta i Sverige. Då förslaget rör ett begränsat antal individer samt att det fortsatt kommer att vara relativt låg beskattning även efter skattesatshöjningen bedömer regeringen att eventuella effekter på sysselsättningen blir ytterst marginella.

Effekter för företag

För företag bedöms förslaget inte få några större administrativa konsekvenser förutom behovet av att anpassa skattebetalningarna till den föreslagna skattesatsen. I den mån den lägre beskattningen enligt den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta ger upphov till konkurrensfördelar för vissa företag minskas sådana fördelar till följd av förslaget.

Effekter för myndigheter

Förslaget att höja den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta medför för Skatteverket endast en marginell förändring, vilken kommer att ingå i den anpassning som årligen görs på grund av ny eller förändrad lagstiftning. I den mån den höjda skattesatsen leder till att fler individer väljer att beskattas enligt inkomstskattelagen medför förslaget ett ökat antal deklARATIONER för Skatteverket att hantera. Eventuella tillkommande kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få någon budgetpåverkan.

Övriga effekter

Eftersom förslaget rör personer bosatta utomlands bedöms förslaget inte ha några effekter för den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män i Sverige. Den föreslagna ändringen påverkar emellertid fler män än kvinnor; ca 35 procent av dem som påverkas är kvinnor.

Vidare tyder inkomstuppgifter för de som beskattades enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta 2015 att den genomsnittliga inkomsten från Sverige är högre för de män som påverkas än för de kvinnor som påverkas.

Förslaget får inte heller några konsekvenser på fördelningen av disponibel inkomst inom Sveriges befolkning. Föreningen Svenskar i Världen anser att förslaget får stora negativa konsekvenser för de pensionärer som har bosatt sig utomlands och som har låga pensionsinkomster. Statistiken över de som beskattas enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta innehåller inga uppgifter om inkomster från andra länder än Sverige. Det är därför inte möjligt att göra en fördelningsanalys för de som bor utomlands. I sammanhanget kan det noteras att de med allmän ålderspension som inte överstiger en tolfte del av 0,77 prisbasbelopp per månad inte betalar någon skatt alls och påverkas således inte av förslaget.

Till den del individers migrationsbeslut fattas på skattemässiga grunder minskar förslaget incitamenten att flytta från Sverige.

6.5 Ändrad beräkning av bilförmån

6.5.1 Ärendet och dess beredning

Regeringen har den 24 maj 2017 beslutat om lagrådsremissen Ett nytt bonus–malus-system för nya lätta fordon. I lagrådsremissen lämnas förslag på hur ett s.k. bonus–malus-system för nya lätta fordon skulle kunna utformas, där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället genom en bonus medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid belastas med högre skatt.

Med anledning av det föreslagna bonus–malus-systemet har det inom Finansdepartementet också tagits fram en promemoria med förslag på justeringar i bestämmelserna om beräkning av bilförmånsvärdet. I promemorian föreslås även att förmån av betald trängselskatt och infrastrukturavgift inte ska ingå i det schablonmässigt beräknade förmånsvärdet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 7, avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 7, avsnitt 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remiss-

instanserna finns i *bilaga 7, avsnitt 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Fi2017/01480/S1). I detta avsnitt behandlas promemorians förslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 juni 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 7, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 7, avsnitt 5*. Regeringen har följt Lagrådets synpunkter, utom såvitt avser ändringar i övergångsbestämmelserna till SFS 2001:1175. Synpunkterna behandlas i författningskommentaren.

6.5.2 Gällande rätt

Beskattning av bilförmån

Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst ska som huvudregel tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst (11 kap. 1 § inkomstskattelagen [1999:1229], förkortad IL). Som skattepliktig förmån räknas därför bl.a. bilförmån. Skatteplikt för bilförmån uppkommer inte för den som använt förmånsbil i endast ringa omfattning (61 kap. 11 § andra stycket IL). Med ringa omfattning avses ett fåtal tillfällen per år och en sammanlagd körsträcka på högst 100 mil (prop. 1993/94:90 s. 93 och 94).

Arbetsgivare som ger ut en bilförmån är normalt skyldig att månatligen betala arbetsgivaravgifter på värdet av förmånen. För bilförmån som redovisas som uttag i näringsverksamhet är näringsidkaren i motsvarande fall skyldig att betala egenavgifter på förmånsvärdet (vid överskott av näringsverksamheten).

Beräkning av förmånsvärdet

Huvudregeln

Förmån av fri eller delvis fri bil beräknas på ett visst schabloniserat sätt enligt 61 kap. 5–11 §§ IL. Utgångspunkten är att förmånsvärdet ska motsvara kostnaderna för en privatägd bil, dvs. att det skattepliktiga värdet i princip ska motsvara marknadsvärdet (prop. 1996/97:19 s. 55). I schablonen ingår som utgångspunkt samtliga utgifter (fasta och rörliga) för en privatägd bil utom drivmedel.

Schablonen utgörs av summan av en prisbasbeloppsdel, ett ränterelaterat belopp och ett prisrelaterat belopp (61 kap. 5 § IL). Prisbasbeloppsdelen (0,317 prisbasbelopp) är tänkt att motsvara en generell grundkostnad för bilen. Det ränterelaterade beloppet (75 procent av statslåneräntan multiplicerat med bilmodellens nybilspris) är tänkt att motsvara kapitalkostnaden för bilen. Det prisrelaterade beloppet (9 procent av bilmodellens nybilspris upp till 7,5 prisbasbelopp + 20 procent av den del av nybilspriset som överstiger 7,5 prisbasbelopp) är tänkt att motsvara övriga kostnader förknippade med förmånsbilen och som är beroende av bilens pris, bl.a. värdeminskningen.

Med bilmodellens nybilspris avses det pris som bilen hade när den som ny introducerades på den svenska marknaden. Om ett sådant introduktionspris ändras efter kort tid, avses med nybilspris det justerade priset. Om det inte finns något nybilspris, anses som nybilspris för bilmodellen det pris som det kan antas att bilen skulle ha haft om den introducerats på den svenska marknaden när den var ny (61 kap. 6 § IL). Vid beräkning av förmånsvärdet ska anskaffningsutgiften för eventuell extrautrustning som ingår i förmånen läggas till nybilspriset (61 kap. 8 § IL).

För en bilmodell som är sex år eller äldre ska nybilspriset enligt 61 kap. 7 § IL anses vara det högsta av det verkliga nybilspriset och anskaffningsutgiften för extrautrustning, och fyra prisbasbelopp (179 200 kronor vid beskattningsåret 2017).

Bilförmånsvärdet ska reduceras till 75 procent om förmånshavaren har kört minst 3 000 mil i tjänsten under ett kalenderår (61 kap. 9 § första stycket IL). Om den skattskyldige har bilförmån endast under en del av året ska förmånsvärdet sättas ned med en tolfedel för varje hel kalendermånad som han inte haft förmånen (61 kap. 9 § andra stycket IL).

Justering av förmånsvärdet

Bilförmånsvärdet kan justeras nedåt eller uppåt, om det finns synnerliga skäl. Som synnerliga skäl för att justera värdet av bilförmån nedåt anses att bilen använts som arbetsredskap, att bilen använts i taxinäring, att den körts minst 6 000 mil i verksamheten under kalenderåret och att dispositionen för privat körning varit begränsad i mer än ringa utsträckning, eller att andra liknande omständigheter föreligger

(61 kap. 19 § IL). Bilförmånsvärdet ska jämkas nedåt när en bil ingår i en större grupp av bilar som deltar i ett test eller liknande för att prova ut ny eller förbättrande miljö- eller säkerhetsteknik eller dylikt och bilen i det utförandet inte finns att köpa på den allmänna marknaden inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (61 kap. 19 b § IL).

Trängselskatt och infrastrukturavgift

Arbetsgivarens utgifter för trängselskatt avseende privata resor med förmånsbil har i praxis bedömts ingå i det schablonmässigt beräknade förmånsvärdet (RÅ 2008 ref. 60). När en arbetsgivare står för kostnaden för trängselskatt som avser den anställdes privata resor med förmånsbil sker därför ingen ytterligare beskattning av förmånen utöver bil-förmånen. Om arbetsgivaren tar betalt av den anställda för privata resor med förmånsbilen ska dock bilförmånsvärdet minskas med det belopp som den anställda med sin nettolön, dvs. lönen efter skatteavdraget, har betalat till arbetsgivaren.

Även infrastrukturavgift, som betalas vid passage över vissa broar, och som betalas av bilens ägare på motsvarande sätt som trängselskatt anses ingå i det schablonmässigt beräknade förmånsvärdet.

Förmån av fritt eller delvis fritt drivmedel

Om arbetsgivaren betalar drivmedel för den anställdes privata körning ska den anställda påföras förmån av fritt drivmedel. Förmånen ska beräknas till marknadsvärdet multiplicerad med 1,2 av den mängd drivmedel som kan antas ha förbrukats för förmånsbilens totala körsträcka under den tid den skattskyldige har varit skattskyldig för bilförmånen. Om den skattskyldige gör sannolikt att den mängd drivmedel som han har förbrukat vid privat körning är lägre, ska marknadsvärdet för drivmedelsförmånen sättas ned i motsvarande mån (61 kap. 10 § IL).

Förmån av drivmedel räknas till månaden efter den då förmånen kommit den skattskyldige till del (10 kap. 10 § IL).

Nedsättning av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade förmånsbilar

Permanent nedsättning

Reglerna om nedsättning av förmånsvärdet för miljöanpassade bilar tillämpades första gången vid 2000 års taxering. Reglerna innebär att för-

månsvärdet för en bil som – helt eller delvis – är utrustad med teknik för drift med elektricitet eller med mer miljöanpassade drivmedel än bensin eller dieselolja och som därför har ett nybilspris som är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, ska sättas ned till en nivå som motsvarar förmånsvärdet för den jämförbara bilen (61 kap. 8 a § II). Reglerna, som är permanenta, infördes bl.a. för att underlätta introduktionen av miljöbilar på bilmarknaden och på så sätt skapa bättre förutsättningar för att miljöprestandan hos beståndet av förmånsbilar skulle öka (prop. 1999/2000:6, bet. 1999/2000:SkU7, rskr. 1999/2000:66, SFS 1999:1048).

Tidsbegränsad nedsättning

Den 1 januari 2002 kompletterades de permanenta reglerna med en tidsbegränsad möjlighet till ytterligare nedsättning av förmånsvärdet för vissa typer av miljöanpassade bilar. För bilar som var utrustade med teknik för drift med elektricitet eller med annan gas än gasol skulle nedsättningen göras till ett värde som motsvarar 60 procent av förmånsvärdet för närmast jämförbara konventionella bil, dock maximalt med 16 000 kronor per år. För bilar som var utrustade med teknik för drift med alkohol skulle motsvarande nedsättning göras till 80 procent av förmånsvärdet för närmast jämförbara konventionella bil, dock maximalt med 8 000 kronor per år. Syftet med nedsättningen var att ytterligare underlätta introduktionen av miljöanpassade bilar och att få beståndet av dessa fordon att öka (prop. 2001/02:45, bet. 2001/02:SkU12, rskr. 2001/02:122, SFS 2001:1175).

Den tidsbegränsade nedsättningen gällde initialt t.o.m. 2005 års taxering för eldrivna bilar och 2006 års taxering för alkohol- och gasdrivna bilar. Därefter har tidsgränserna förlängts vid flera tillfällen och för närvarande gäller en gemensam tidsgräns t.o.m. det beskattningsår som slutar den 31 december 2020. Den maximala nedsättningen har dock av offentligfinansiella skäl begränsats från 16 000 till 10 000 kronor per år fr.o.m. den 1 januari 2017 (prop. 2016/17:1, Förslag till statens budget för 2017, finansplan och skattefrågor, avsnitt 6.3). Från och med det beskattningsår som börjar efter den 31 december 2011 omfattar den tidsbegränsade nedsättningen bara bilar som är utrustade med teknik för drift med elektricitet som tillförs genom laddning

från yttre energikälla eller med annan gas än gasol. Det innebär att etanol- och elhybridbilar inte längre omfattas av den tidsbegränsade nedsättningen, men alltså av den permanenta nedsättningen.

Fordonsskatt

Två system för fordonsbeskattning

I Sverige tillämpas för närvarande två system för fordonsbeskattning, det koldioxidbaserade systemet och det viktbaserade systemet. Nyare lätta fordon beskattas inom det koldioxidbaserade systemet utifrån fordonets koldioxidutsläpp per kilometer och äldre lätta fordon beskattas inom det viktbaserade systemet utifrån fordonets vikt. Beskattningen av fordon påverkas dock även av andra faktorer, såsom vilket drivmedel fordonet kan drivas med. För lätta fordon som beskattas inom det koldioxidbaserade systemet och som kan drivas med etanolbränsle eller gasbränsle förutom gasol är fordonsskatten lägre i förhållande till fordonets koldioxidutsläpp. För lätta fordon som kan drivas med dieselbränsle är fordonsskatten högre för att kompensera för att energiskatten på dieselbränsle är lägre än energiskatten på bensin. För dieseldrivna lätta fordon som omfattas av det koldioxidbaserade fordonsskattesystemet tas även ett miljö tillägg ut.

Beskattningen av fordon bestäms i vägtrafikskattelagen (2006:227), förkortad VSL, och i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt.

Nedsättning av fordonsskatt i vissa kommuner

Enligt 2 kap. 11 § VSL gäller att för en personbil klass I som hör hemma i vissa kommuner angivna i en bilaga till lagen (sammanlagt 36 kommuner i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas respektive Värmlands län) ska fordonsskatten betalas endast till den del fordonsskatten för skatteår överstiger 384 kronor. Det är den som är registrerad ägare av fordonet i vägtrafikregistret som är skattskyldig (2 kap. 4 § VSL).

6.5.3 Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon

Regeringen beslutade den 28 maj 2015 att tillsätta en särskild utredare med uppgift att lämna förslag på hur ett s.k. bonus–malus-system för nya lätta fordon skulle kunna utformas, där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället genom en bonus (lat. bonus=bra) medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid belastas med högre skatt (lat. malus=dålig). Huvudmotivet för bonus–malus-systemet är att öka andelen miljöanpassade fordon med lägre koldioxidutsläpp. Bonus–malus-systemet kan därmed komplettera de mer generellt verkande drivmedelsskatterna och bidra till att minska transportsektorns oljeberoende och klimatpåverkan.

Utredningen överlämnade sitt betänkande Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon (SOU 2016:33) till regeringen den 29 april 2016. Betänkandet har remissbehandlats. Utredningens förslag har därefter, vid sedvanlig intern beredning i Regeringskansliet, i vissa delar omarbetats bl.a. utifrån remissinstansernas synpunkter. En promemoria har tagits fram, Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon, där det omarbetade förslaget om ett bonus–malus-system presenteras. Promemorian har remitterats och regeringen beslutade om lagrådsremiss den 24 maj 2017.

Förslaget i avsnitt 6.16 om ett bonus–malus-system för nya lätta fordon innebär, i den mån det är relevant för förslagen i denna proposition, i huvudsak följande.

Miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället genom en bonus. Bonusen, som föreslås regleras i en ny förordning, betalas ut till fysiska eller juridiska personer som förvärvat en ny klimatbonusbil. Det högsta bonusbeloppet på 60 000 kronor ges till de bilar som släpper ut noll gram koldioxid. Bonusen minskar därefter för varje gram koldioxid som bilen släpper ut. Det lägsta bonusbeloppet på 10 000 kronor ges till bilar som släpper ut högst 60 gram koldioxid. Gasbilar föreslås få en fast bonus på 10 000 kronor.

För bensin- och dieseldrivna fordon föreslås ett förhöjt koldioxidbelopp (malus) under de tre första åren från det att fordonet blir skattepliktigt första gången. Koldioxidbeloppet ska då

vara summan av 82 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram och upp till och med 140 gram och 107 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 140 gram. Från år fyra och därefter är koldioxidbeloppet 22 kronor per gram koldioxid. För fordon som kan drivas med etanol eller annan gas än gasol tas inget förhöjt koldioxidbelopp ut, vilket innebär att dessa fordon för samtliga år de är i trafik har ett koldioxidbelopp om 11 kronor per gram koldioxid som fordonet släpper ut utöver 111 gram per kilometer.

Reglerna om det nya bonus–malus-systemet föreslås träda i kraft den 1 juli 2018 och omfatta alla nya lätta fordon av fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare.

6.5.4 Bonus enligt det nya systemet hanteras enligt befintliga regler

Regeringens bedömning: Någon ändring av reglerna om beräkning av bilförmån med anledning av bonusdelen av bonus–malus-systemet behövs inte eftersom nedsättningen av förmånsvärdet enligt befintliga regler om permanent nedsättning för vissa miljöanpassade bilar i allt väsentligt bedöms motsvara de effekter en bonus medför.

Promemorian bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig särskilt i denna del. *Trafikverket* anför att genom att behålla nedsättningen av förmånsvärdet för miljöbilar fås också en motsvarighet till den bonus som privatbilsköparen möter. Några remissinstanser har synpunkter på nivån för nedsättningen av förmånsvärdena för miljöanpassade fordon. *Motorbranschens Riksförbund (MRF)* anser att det krävs större nedsättningar av förmånsvärdena för miljöanpassade fordon för att uppnå målen om fler miljöanpassade fordon och bättre miljö. *Elbil Sverige*, *Gröna bilister* och *Power Circle AB* anser att det bör bli en tydligare differentiering mellan nollemissionsbilar och

lågemissionsbilar i fråga om förmånsvärde. *Bil Sweden* tycker att det är positivt att gasbilar får fortsatt nedsatt förmånsvärde men anser att det är viktigt att premiera nya fordon med lägre klimatpåverkan oavsett teknik.

Skälen för regeringens förslag: Vid köp av en bonusberättigad bil minskar det effektiva inköpspriset med bonusens storlek. Detta kommer köparen till del i form av lägre kapitalkostnad och förmodligen mindre värdeminskning i kronor räknat, jämfört med om bonusen inte hade funnits. För att denna effekt ska få genomslag i förmånsvärdet skulle nybilspriset behöva sättas ned med ett belopp lika stort som bonusen i beräkningen av förmånsvärdet. På så sätt skulle en bil som får en bonus betinga ett lägre förmånsvärde än en bil som i alla andra relevanta avseenden är lika förutom att den inte får någon bonus.

Den nuvarande permanenta nedsättningen för vissa miljöanpassade bilar fungerar i princip på detta sätt. För vissa bilar överstiger emellertid nedsättningen vida den bonus som föreslås i det nya bonus-malus-systemet medan den potentiellt är lägre för vissa bilar. Vidare är det tänkbart att bilar som inte omfattas av den permanenta nedsättningen kan komma att få bonus i det nya systemet. Ett sätt att ta hänsyn till bonusdelen av förslaget är att slopa den permanenta nedsättningen och sätta ned nybilspriset vid förmånsvärderingen med bonusbeloppet. De skäl som anfördes när reglerna om den permanenta nedsättningen infördes bedöms emellertid fortfarande vara giltiga och nedsättningen bedöms för tillfället fortsatt vara betydelsefull för introduktion av ny teknik på fordonsmarknaden och för omställning till en mer miljövänlig fordonsflotta. Eftersom den permanenta nedsättningen i de flesta fall åtminstone torde motsvara den effekt på förmånsvärdet som en justering av nybilspriset med avseende på erhållen bonus skulle medföra gör regeringen bedömningen att inga justeringar av bilförmånsvärderingen behövs till följd av bonusdelen av bonus-malus-systemet.

MRF, Elbil Sverige, Gröna bilister och *Power Circle AB* har synpunkter på nivån för nedsättningen av förmånsvärdena för miljöanpassade fordon och efterfrågar bl.a. större nedsättningar av förmånsvärdena för miljöanpassade fordon och en tydligare differentiering mellan noll-emissionsbilar och lågemissionsbilar. *Bil Sweden* framför att nya fordon med lägre klimatpåverkan

bör premieras oavsett teknik. Regeringen konstaterar att de synpunkter som framförs i denna del faller utanför ramen för detta lagstiftningsärende.

6.5.5 Fordonsskatten bryts ut

Regeringens förslag: Vid beräkning av förmånsvärdet för bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare ska fordonsskatt inte ingå i prisbasbeloppsdelen vid den schablonmässiga beräkningen av förmånsvärdet. I stället ska bilens fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen tillkomma som ytterligare en post utöver prisbasbeloppsdelen, det ränterelaterade beloppet och det prisrelaterade beloppet. Till följd av detta ska prisbasbeloppsdelen sänkas från 0,317 till 0,29 prisbasbelopp vid beräkning av bilförmån för dessa bilar.

Ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att bilmodellens fordonsskatt inte ska ingå i prisbasbeloppsdelen vid den schablonmässiga beräkningen av förmånsvärdet. Vidare föreslås att de nya reglerna om att bryta ut fordonsskatten ur prisbasbeloppsdelen ska gälla för bilar av tillverkningsår 2018 eller senare och som registreras i vägtrafikregistret den 1 juli 2018 eller senare. I promemorian görs även bedömningen att den nedsättning av fordonsskatten som gäller för bilar som hör hemma i de kommuner som anges i bilagan till vägtrafikskattelagen inte bör beaktas vid beräkning av förmånsvärdet.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Svensk Kollektivtrafik* och *Naturvårdsverket* ställer sig positiva till förslaget, då det skapas en direkt koppling mellan en bils miljöpåverkan och dess förmånsvärde. Härigenom stärks de ekonomiska incitamenten för både förmånstagare och förmånsgivare att välja en bil som är bättre för miljön.

Skatteverket och *Svenskt Näringsliv* avstyrker förslaget. *MRF* anser att tjänstebilbeskattningen

bör vara schablonberäknad och att skatter kopplade till fordonet liksom i dag bör ingå i bilförmånsschablonen. Ett viktigt skäl till detta är enligt MRF att undvika ökade administrativa kostnader för företagen.

Flera remissinstanser, däribland Svenskt Näringsliv, *Företagarna* och *Tillväxtverket*, gör gällande att förslaget kan leda till att det blir ekonomiskt mindre förmånligt att hålla en modern och miljövänligare fordonsflotta och att förslaget ökar incitamenten för företag att nyttja äldre bilar. *Energigas Sverige* anser att den förhöjda skatten bör förlängas till minst fem år för att få genomslag på förmånsbilar som används längre än tre år och *Power Circle AB* föreslår att förmånsvärdet behålls på den nivå som gällde för bilen när den registrerades i fråga om fordonsskatt.

Företagarna, MRF och *Regelrådet*, anser att småföretagare och egenföretagare med transportbil som även använder bilen privat drabbas särskilt hårt av förslaget.

Energigas Sverige anser att förslaget om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser måste följa bonus-malus gällande fordonets tillverkningsår och tidpunkt för registrering i vägtrafikregistret. Skatteverket och *Volvo Cars* anser dock att förslaget tidigast bör träda i kraft den 1 januari 2019.

Skatteverket, *Tillväxtverket*, *Regelrådet* och *Bil Sweden* har framfört synpunkter på konsekvensanalysen. Dessa synpunkter behandlas i avsnitt 6.5.8.

Skälen för regeringens förslag

Ändringar med anledning av malus

Förmånsvärdet, som av förenklingsskäl schablonberäknas, för en bil är tänkt att motsvara kostnaden för att äga och köra bilen privat. Sedan schablonberäkningen för bilförmån infördes 1997 har variationen i fordonsskatten mellan olika bilmodeller ökat. Med bonus-malus-systemet kommer variationen att öka ytterligare, framför allt de tre första åren som bilar är i bruk. Regeringen anser att denna variation bör avspeglas i förmånsvärderingen.

Ett sätt att åstadkomma detta är att lägga till det förhöjda koldioxidbeloppet (malusen) till det schablonberäknade förmånsvärdet. Det skulle betyda ett förhöjt förmånsvärde för de bilar som får ett förhöjt koldioxidbelopp. Detta

skulle dock bara gälla under bilens tre första år i bruk. Ett alternativt sätt att låta det förhöjda koldioxidbeloppet påverka förmånsvärdet är att i stället bryta ut fordonsskatten, som i dag ingår i prisbasbeloppsdelen, ur schablonen. På så sätt får man in variationen i fordonsskatten i förmånsvärdet. Likaså skulle skillnaderna i fordonsskatt avspeglas i förmånsvärdet även efter det tredje året, då det förhöjda koldioxidbeloppet inte längre påverkar fordonsskatten. Prisbasbeloppsdelen, i den mån den är avsedd att omfatta den genomsnittliga fordonsskatten, kan justeras ned med den genomsnittliga fordonsskatten för personbilar. Förmånsvärdet skulle då beräknas enligt dagens regler med ett tillägg för fordonsskatten. En sådan förändring skulle innebära att en bil med högre fordonsskatt skulle betinga ett högre förmånsvärde än en bil som i alla andra relevanta avseenden är lika.

Enligt regeringens uppfattning bör variationen i fordonsskatten avspeglas i bilförmånsvärderingen på så sätt att fordonsskatten bryts ut ur schablonen. Flera remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslaget i denna del. *Ekonomistyrningsverket (ESV)* tillstyrker förslaget men anser att prisbasbeloppsdelen inte ska sänkas vid beräkningen av förmånen eftersom förmånsvärdet i dag är betydligt lägre än de faktiska kostnaderna för motsvarande privatägd bil. Det finns enligt *ESV* därför ett behov av att se över reglerna för beräkningen av förmånsvärdet i sin helhet så att det bättre svarar mot de faktiska kostnaderna. Regeringen anser, till skillnad från *ESV*, att när fordonsskatten bryts ut bör prisbasbeloppsdelen sänkas från 0,317 till 0,29 prisbasbelopp eftersom prisbasbeloppsdelen avser bland annat fordonsskatten. Sänkningen uppgår därmed till ca 1 200 kronor och motsvarar den genomsnittliga fordonsskatten bland nyare personbilar. När det gäller nivån på sänkningen menar *Motormännens Riksförbund* att denna borde vara större och motsvara den i promemorian redovisade genomsnittliga fordonsskatten för förmånsbilar. Regeringen delar inte den bedömningen utan anser att den valda nivån är lämplig då den avspeglar den genomsnittliga fordonsskatten bland nyare personbilar.

Bil Sweden och *Volvo Cars* anser att förslaget kan få negativa konsekvenser för det fortsatta arbetet inom ramen för nollvisionen för trafiksäkerhet. *Motormännens Riksförbund* anser att det borde vara en självklarhet att i en

översyn av beräkningen av bilförmån föreslå att värdet av trafiksäkerhetshöjande extrautrustning inte ska läggas till bilens inköpspris i beräkningarna av förmånsvärdet. *Volkswagen Group Sverige* anser att det bör noteras att förmånsbilarna utgör en betydande del av arbetsmiljön för många förmånsbilsinnehavare vilket gör det problematiskt att skärpa beskattningen av säkra fordon. En möjlig åtgärd för att förhindra negativa konsekvenser ur trafiksäkerhetssynpunkt är att reducera förmånsvärdet, eller malus, för trafiksäkerhetssystem som exempelvis automatisk kollisionsbroms, fotgängarskydd och adaptiv farthållare. Regeringen konstaterar att en större översyn av bilförmånsvärderingen som ESV efterfrågar faller utanför ramen för detta lagstiftningsprojekt. Vad som framförs av Motormännens Riksförbund och Volkswagen Group Sverige om ändringar av bilförmånsvärderingen till följd av trafiksäkerhetshöjande extrautrustning omfattas inte heller av detta lagstiftningsprojekt.

Bilens faktiska fordonsskatt bryts ut

Förslaget att bryta ut fordonsskatten ur prisbasbeloppdelen och låta den tillkomma som ytterligare en post vid förmånsberäkningen var i promemorian utformat så att den tillkommande posten fordonsskatt skulle avse den skatt som fastställs för respektive bilmodell. Hänvisning gjordes till 61 kap. 6 § IL där det anges att med bilmodell avses bilar av samma märke, variant och tillverkningsår. *Skatteverket* har emellertid invänt mot förslaget att *bilmodellens* fordonsskatt ska användas vid beräkningen av förmånsvärdet och framför att det inte är genomförbart. *Skatteverket* anför bl.a. följande. Det är Transportstyrelsen som fastställer fordonsskatten, vilket görs utan någon fastställd uppdelning på olika bilmodeller. Fordonsskatten fastställs för varje enskild bil och först när den registreras. *Skatteverket* hanterar i arbetet med nybilsprislistorna över 5 000 olika varianter av bilmodeller och bilar med samma modellbeteckning kan få skilda fordonsskatter beroende på variationer i prestanda, extrautrustning, vikt och längd. Det är enligt *Skatteverket* inte möjligt att knyta en fordonsskatt av visst belopp till respektive bilmodell. *Skatteverket* anser att ett alternativ kan vara att den fastställda fordonsskatten för den enskilda bilen ska ingå som en delpost vid förmånsberäkningen.

En grundläggande förutsättning för förslaget att bryta ut fordonsskatten ur bilförmånschablonen är att det är praktiskt genomförbart för *Skatteverket*. Mot bakgrund av de svårigheter som *Skatteverket* beskriver med att knyta en viss fordonsskatt av visst belopp till respektive bilmodell gör regeringen bedömningen att med fordonsskatt ska avses den enskilda bilens faktiska fordonsskatt. Genom att använda sig av den faktiska fordonsskatten blir förmånsvärderingen även något mer träffsäker.

I vägtrafikskattelagen anges bl.a. vilka som är skattskyldiga till fordonsskatt och hur fordonsskatten beräknas. Vid beräkning av förmånsvärdet för de bilar som omfattas av förslaget bör det med fordonsskatt avses detsamma som i vägtrafikskattelagen. Skattskyldig till fordonsskatt är ägaren av fordonet (2 kap. 4 § VSL).

Förhöjd fordonsskatt under bilens första tre år

Justeringarna i bestämmelserna om beräkning av bilförmånsvärdet är en följd av det föreslagna bonus–malus-systemet. Med hänsyn till att bilens faktiska fordonsskatt föreslås användas vid förmånsberäkningen kommer de bilar som får en förhöjd fordonsskatt till följd av bonus–malus-systemet få ett högre förmånsvärde under de tre första åren som fordonet är i trafik. *Energigas Sverige* anser att den förhöjda skatten bör förlängas till minst fem år vid förmånsberäkningen för att få genomslag på förmånsbilar som används längre än tre år. *Power Circle AB* föreslår att förmånsvärdet behålls på den nivå som gällde för bilen när den registrerades i fråga om fordonsskatt. Enligt regeringens mening bör dock utgångspunkten alltjämt vara att förmånsvärdet ska motsvara kostnaderna för en privatägd bil. Det saknas därför skäl att t.ex. låta förmånsvärdet under en viss tid efter att tre år har gått behållas på en högre nivå än den faktiska fordonsskatten för bilen.

Alla förmånsbilar omfattas av förslaget

Några remissinstanser gör gällande att vissa företagare drabbas särskilt hårt av förslaget. *Företagarna* anför att valet av bil för en småföretagare och dennas anställda i huvudsak styrs och även i framtiden måste styras av verksamhetens behov. I de fall verksamheten kräver bil av viss storlek eller tjänstevikt kan förslaget innebära ökade kostnader för företaget i form av ökade arbetsgivaravgifter på förmånsvärdet. Det medför samtidigt ökad skatte-

kostnad för den som har förmånen. *MRF* konstaterar att en särskild grupp som kommer drabbas mycket hårt av förslaget är egenföretagare med transportbil som kör mer 100 mil privat per år. *Maskinentreprenörerna* anför att förslaget slår mot fordonsförare som inte har fullt inflytande över val av bil där företags tjänstebilspolicy föreskriver en viss storlek av bil, bl.a. ur säkerhets- och arbetsmiljöperspektiv. *Regelrådet* anser att de små företagen som har tjänstebil som även används privat träffas särskilt hårt av förslaget. Det finns enligt *Regelrådet* en uppenbar risk att befintliga transportfordon används längre än vad som kan anses som miljömässigt bra eller att äldre bilar importeras för att undkomma skatten. *Kungliga Automobilklubben (KAK)* anser att det är effektiviteten, och inte storleken, på bilen som ska premieras. Som ovan anges är utgångspunkten att förmånsvärdet ska motsvara kostnaderna för en privatägd bil. Utbrytningen av fordonsskatten ur bilförmånsschablonen är en följd av det föreslagna bonus–malus-systemet och variationen av fordonsskatten bör avspeglas i förmånsvärderingen. Regeringen anser att förslaget bör omfatta alla förmånsbilar, oavsett bilmodell och i vilken typ av verksamhet som bilen används. Det finns även en möjlighet till justering av bilförmånsvärdet, bl.a. när bilen har karaktär av arbetsredskap och detta begränsar det privata nyttjandet (se 61 kap. 19 § IL).

Svenskt Näringsliv och *Maskinentreprenörerna* menar att förslaget, liksom förslaget rörande trängselskatt och infrastrukturavgift (se avsnitt 6.5.7), innebär en form av dubbelbeskattning då skatt och arbetsgivaravgifter kommer att utgå på betalda skatter. Då förslaget rör förmåner som avser privat konsumtion, som om de inte ges som förmåner vanligen betalas med beskattade medel, ser regeringen inte detta som ett problem med förslaget.

Nedsättning av fordonsskatt i vissa kommuner

För personbilar klass I som hör hemma i vissa kommuner ska fordonsskatt tas ut endast till den del fordonsskatten för ett skatteår överstiger 384 kronor (2 kap. 11 § VSL). En personbil anses höra hemma i den kommun där den skattskyldige har sin adress enligt vägtrafikregistret när skattskyldigheten avgörs enligt 5 kap. 2 § VSL. Det är den som är registrerad ägare av fordonet i vägtrafikregistret som är skattskyldig (2 kap. 4 § VSL).

I promemorian föreslogs att det inte ska vara den faktiska fordonsskatten för förmånsbilen som ska inräknas i värdet av bilförmån, utan den fordonsskatt som fastställs för respektive bilmodell. Med anledning av detta gjordes bedömningen att den regionala nedsättningen av fordonsskatt inte skulle beaktas vid beräkning av förmånsvärdet. Detta motiverades bl.a. med att om nedsättningen av fordonsskatten skulle beaktas skulle det kräva en individuell beräkning av bilförmånsvärdet, vilket är i strid med systemet för schablonmässig beskattning. *Tillväxtverket* stödjer förslaget men ser en risk för att det leder till en försämrad konkurrenskraft för företag i vissa glesbygdsområden relativt företag i och kring större städer.

Som ovan anges föreslår regeringen att det är den enskilda bilens faktiska skatt, och inte bilmodellens skatt, som ska ingå vid beräkning av bilförmånsvärdet. Med anledning av detta anser regeringen att även den regionala nedsättningen av fordonsskatt bör beaktas vid beräkningen av förmånsvärdet.

Särskilt om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Enligt regeringens mening bör de nu föreslagna ändringarna i reglerna om beräkning av bilförmån gälla förmånsbilar som omfattas av det nya bonus–malus-systemet. I promemorian Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon föreslogs att bonus–malus-systemet ska gälla bilar av fordonsår 2018 eller senare som ”registreras i vägtrafikregistret den 1 juli 2018 eller senare”. Vid remittering av promemorian har dock Transportstyrelsen fört fram synpunkter på att det råder en viss osäkerhet kring vad begreppet ”registreras i vägtrafikregistret” innebär. I avsnitt 6.16 föreslås därför att med nya lätta fordon bör förstås sådana fordon av fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare. Regeringen anser att reglerna om att bryta ut bilens fordonsskatt ur prisbasbeloppsdelen i bilförmånsschablonen ska gälla samma bilar som omfattas av det nya bonus–malus-systemet. Förslaget i denna proposition bör därför justeras på motsvarande sätt som beskrivits ovan avseende bonus–malus.

Transportstyrelsen har också framfört att termen fordonsår bör användas i stället för tillverkningsår vid beräkningen av bilförmåns-

värdet. Regeringen delar inte denna uppfattning. Tillverkningsår används i definitionen av bilmodell i 61 kap. 6 § första stycket IL och Skatteverkets föreskrifter om nybilspriser för personbilar utgår från tillverkningsår (se Skatteverkets föreskrifter om nybilspriser för bilar med tillverkningsår 2017 vid värdering av bilförmån, SKVFS 2016:22).

I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018. *Skatteverket* anser att införandet av förslaget bör senareläggas till den 1 januari 2019 för att undvika skilda värderingsregler under samma beskattningsår och för att ge arbetsgivare, programvaruföretag och myndigheter mer tid för att anpassa sina rutiner och system. Regeringen har förståelse för Skatteverkets invändning, men anser att ändringarna bör träda i kraft vid samma tidpunkt som bonus-malus-systemets ikraftträdande.

Volvo Cars anser att förslaget tidigast bör träda i kraft den 1 januari 2019 eftersom förslaget innebär förändringar i administrationen av förmånsbilar och förändringar av privat-ekonomiska förhållanden för enskilda individer som till stor del har förbundit sig för specifik förmånsbil i vanligen 36 månader. Förslaget att fordonsskatten ska brytas ur prisbasbeloppsdelen och tillkomma som ytterligare en post vid beräkningen av bilförmånsvärdet ska gälla bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången efter den 1 juli 2018. Förslaget påverkar således inte de förmånstagare som redan har förbundit sig till en förmånsbil. Däremot påverkas dessa förmånstagare av förslaget att förmån av betald trängselskatt och infrastrukturavgift inte ska ingå i det schablonmässigt beräknade bilförmånsvärdet (se avsnitt 6.5.7).

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att det införs en övergångsbestämmelse som innebär att fordonsskatt inte ska tillkomma vid beräkning av värdet av bilförmån i 61 kap. 5 § första stycket IL för bilar av tillverkningsår 2018 som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången senast den 1 juli 2018. För dessa bilar ingår fordonsskatten i det schablonmässigt beräknade förmånsvärdet och prisbasbeloppsdelen ska därför vara 0,317 i stället för 0,29 prisbasbelopp.

Vid underhandskontakt med Skatteverket har det framkommit att det finns risk för att vissa

fordon som är registrerade utomlands faller utanför den föreslagna bestämmelsens tillämpningsområde och inte heller omfattas av den föreslagna övergångsbestämmelsen. Ett exempel på en sådan situation är när en förmånsbil av tillverkningsår 2019 eller senare körs i Sverige under t.ex. åtta månader utan att bli fordonsskattepliktig här. I 12 § lagen (2001:558) om vägtrafikregister regleras fordons registreringsplikt. I princip ska alla fordon som brukas i Sverige vara registrerade här. Det finns dock undantag från registreringsplikten, t.ex. för fordon som används i internationell vägtrafik i Sverige. Ett fordon anses vara i internationell vägtrafik om fordonet ägs av en fysisk eller juridisk person som har sitt huvudsakliga hemvist utomlands, fordonet inte är registrerat i Sverige, och fordonet har förts in till Sverige för att tillfälligt brukas här (14 § lagen om vägtrafikregister). För att undvika oklarheter kring vad som gäller för förmånsbilar som är registrerade utomlands men som tillfälligt brukas i Sverige anser regeringen att det bör införas en övergångsbestämmelse med innebörd att fordonsskatt inte ska brytas ut ur bilförmånsschablonen. För bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som är registrerade utomlands och som inte är skattepliktiga här i landet enligt samma lag bör således gälla att fordonsskatt inte ska tillkomma som en egen post vid beräkning av värdet av bilförmån i 61 kap. 5 § första stycket. För dessa bilar ingår fordonsskatten i det schablonmässigt beräknade förmånsvärdet och prisbasbeloppsdelen ska därför vara 0,317 i stället för 0,29 prisbasbelopp.

Förslaget att fordonsskatt inte ska ingå i prisbasbeloppsdelen vid den schablonmässiga beräkningen av förmånsvärdet bör således gälla bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 61 kap. 5 § IL, se avsnitt 3.13.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelserna i 61 kap. 5 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare. Bestämmelserna i 61 kap. 5 § i den äldre lydelsen

ska fortfarande tillämpas för bilar av tillverkningsår 2018 eller tidigare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången före den 1 juli 2018, och bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som är registrerade utomlands och som inte är skattepliktiga här i landet enligt vägtrafikskattelagen (2006:227).

6.5.6 Särskilt om nedsättning av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar om fordonsskatten bryts ut

Regeringens förslag: Vid beräkning av värdet av bilförmån för vissa miljöanpassade bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare ska nybilspriset sättas ned till en nivå som motsvarar nybilspriset för närmast jämförbara bil.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs att ändringen skulle gälla för bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som har registrerats i vägtrafikregistret efter den 1 juli 2018.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig särskilt över förslaget. *Energigas Sverige* tillstyrker förslaget. *Gröna bilister* anser att beräkning av förmånsgrundande nybilspris för miljöbilar ska baseras på nybilspris för jämförbar bil likt dagens förmånsberäkning. Definitionen miljöbil ska dock endast användas för rena elbilar, laddhybrider och gasbilar. Även *Elbil Sverige* anser att nypris för jämförbar bil ska användas vid beräkning av förmånsgrundande nybilspris för miljöbil likt dagens förmånsberäkning. Enligt *Elbil Sverige* ska dock nypris inklusive extrautrustning som inte ingår i beräkningen av nypriset justeras med ett avdrag som motsvarar den bonus som erhålls i kommande bonus–malus-system.

Skälen för regeringens förslag: Reglerna om permanent nedsättning av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar innebär att förmånsvärdet för en sådan bil – dvs. som är helt eller delvis utrustad med teknik för drift med elektricitet eller med mer miljöanpassade drivmedel än bensin eller dieselolja och som

därför har ett nybilspris som är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik – ska sättas ned till en nivå som motsvarar förmånsvärdet för den jämförbara bilen (61 kap. 8 a § IL). Nedsättningen enligt nuvarande bestämmelser ska således göras till en nivå som motsvarar förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Eftersom fordonsskatten i dag ingår i bilförmånsschablonen sker jämförelsen utan beaktande av den faktiska fordonsskatten.

Förslaget i avsnitt 6.5.5 om att fordonsskatten inte längre ska ingå i prisbasbeloppsdelen vid den schablonmässiga beräkningen av förmånsvärdet utan tillkomma som ytterligare en post i bilförmånsschablonen innebär att förmånsvärdet för den jämförbara bilen kommer att variera med fordonsskatten. Om nuvarande regler om nedsättning av förmånsvärdet lämnas oförändrade kommer miljöbilars förmånsvärde således att påverkas av den jämförbara bilens fordonsskatt. Detta bedöms inte vara lämpligt. Bestämmelserna om nedsättning av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar bör därför ändras så att nedsättningen av förmånsvärdet i stället sker med utgångspunkt i bilarnas nybilspris. Det föreslås mot denna bakgrund att vid beräkning av värdet av bilförmån för vissa miljöanpassade bilar ska nybilspriset sättas ned till en nivå som motsvarar nybilspriset för närmast jämförbara bil.

Av samma anledning bör bestämmelsen som reglerar den tidsbegränsade nedsättningen justeras. Om bilen är utrustad med teknik för drift med elektricitet som tillförs genom laddning från yttre energikälla eller med annan gas än gasol ska förmånsvärdet enligt gällande regler tas upp till 60 procent av förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Nedsättningen som följer av detta får dock uppgå till maximalt 10 000 kronor per år (61 kap. 8 a § andra och tredje stycket IL). I stället för att knyta nedsättningen av förmånsvärdet till den jämförbara bilens förmånsvärde, bör det anges att förmånsvärdet för miljöbilen ska sättas ned med 40 procent (dock högst 10 000 kronor). Storleken på justeringen av förmånsvärdet ändras emellertid inte jämfört med gällande regler.

2030-sekretariatet anser att förslaget om att nedsättningen av förmånsvärdet i stället sker med utgångspunkt i bilarnas nybilspris i grunden är klokt, eftersom höjd malus-beskattnings på jämförelsebilen annars skulle ge höjt förmånsvärde på elbilen. Enligt 2030-sekretariatet finns

det dock inte ett och samma ”nybilspris” utan många har skilda prislister för privat- och företagskunder samt kampanjpris och lockpriser. De anser att detta kan komma att utnyttjas för att få sänkt förmånsvärde. Med bilens nybilspris avses det pris som bilen hade när den som ny introducerades på den svenska marknaden (61 kap. 6 § IL). Nybilspriset fastställs av Skatteverket och redovisas i s.k. billistor, som publiceras i föreskrifter om nybilspriser för personbilar.

Power Circle AB anser att det är rimligt att nybilspriset för bilar med teknik för eldrift sätts ned till en nivå som motsvarar nybilspriset för närmast jämförbara bil men anser att närmast jämförbara bil bör utgå ifrån den konventionella modellen med bäst miljöprestanda snarare än jämförelser av exempelvis prestanda i form av motoreffekt eller acceleration. *Gröna bilister* anser att beräkning av förmånsgrundande nybilspris för miljöbilar ska baseras på nybilspris för jämförbar bil likt dagens förmånsberäkning men att definitionen miljöbil endast ska användas för rena elbilar, laddhybrider och gasbilar. Regeringen konstaterar att vad som framförs i denna del faller utanför ramen för detta lagstiftningsärende.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 61 kap. 8 a § IL, se avsnitt 3.13.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringarna i bestämmelserna om nedsättning av förmånsvärdet för vissa miljöbilar föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Eftersom ändringen är en direkt följd av förslaget i avsnitt 6.5.5 om att bryta ut fordonsskatten ur den s.k. bilförmånsschablonen bör ändringen på samma sätt som redogjorts för ovan gälla för bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare. Förslaget föranleder ändringar i övergångsbestämmelserna till SFS 2001:1175.

6.5.7 Förmån av betald trängselskatt och infrastrukturavgifter

Regeringens förslag: Förmån av betald trängselskatt, väg-, bro- och färjeavgift ska inte ingå i det schablonmässigt beräknade bilförmånsvärdet. Den anställde ska anses ha fått förmånen först månaden efter den då förmånen kommit den anställde till del.

De nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget, däribland *Skatteverket*, *ESV*, *Stockholms kommun* och *Naturvårdsverket*. *Svensk Kollektivtrafik* anser att förslaget är ett steg i rätt riktning för att stärka kollektivtrafikens konkurrenskraft, öka framkomligheten på vägnätet samt minska utsläppen av koldioxid och andra luftföroreningar. *Trafikverket* anför att det har varit en brist i nuvarande system att förmånstagare inte har haft incitament att minska sin bilanvändning på motsvarande sätt som privatpersoner som själva får betala sin trängselskatt.

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. *MRF* anser att tjänstebilsbeskattningen bör vara schablonberäknad och att skatter kopplade till fordonet liksom i dag bör ingå i bilförmånsschablonen.

Gröna bilister anser att trängselskatt och vägavgifter ska ingå i det schablonmässigt beräknade bilförmånsvärdet för rena elbilar, laddhybrider och gasbilar medan *Elbil Sverige* tycker att sådana skatter eller avgifter fortsättningsvis ska ingå i schablonen endast för rena elbilar.

Några remissinstanser, bl.a. *Skatteverket*, *Bil Sweden* och *Svenskt Näringsliv*, gör bedömningen att förslaget leder till en ökad administrativ börda för företagen. Skatteverket betonar att den administrativa bördan kommer att öka vid beräkningen av förmånsvärdet och att motsvarande kontrollproblem uppkommer för Skatteverket. Den tekniska utvecklingen av elektroniska körjournaler kan dock antas

komma att erbjuda administrativt enklare alternativ för hanteringen. Av administrativa skäl tillstyrker Skatteverket den föreslagna modellen för beräkning av förmånsvärdet som innebär att tjänsteresorna först avräknas innan förmånsvärdet för de privata resorna beräknas. *Tillväxtverket* ser en risk att företag som i nuläget väljer att betala dessa skatter och avgifter åt förmånstagaren kan påverkas särskilt negativt.

ESV och Naturvårdsverket anser att regeringen bör se över hur förmån av fri parkering beskattas.

Skälen för regeringens förslag

Trängselskatt och infrastrukturavgift bryts ut

Förmån av fri eller delvis fri bil beräknas på ett visst schabloniserat sätt och exklusive drivmedel. Utgångspunkten är att förmånsvärdet i princip ska motsvara kostnaderna för en privatägd bil, dvs. i princip motsvara marknadsvärdet. Förmån av betald trängselskatt ingår i det schablonmässigt beräknade bilförmånsvärdet (jfr RÅ 2008 ref. 60). Om en arbetsgivare betalar den anställdes utgifter för trängselskatt avseende privata resor med förmånsbil anses dessa utgifter således ingå i bilförmånsvärdet. Om förmånstagaren lämnar ersättning för bilförmånen, t.ex. i fråga om trängselskatt, beräknas bilförmånen minskat med vad förmånstagaren har betalat till sin arbetsgivare. Även infrastrukturavgift, dvs. en avgift som tas ut för att finansiera bygget av en ny bro, väg eller tunnel och som för närvarande tas ut vid passage över bron över Motalaviken och Sundsvallsbron, som betalas av bilens ägare på motsvarande sätt som trängselskatt anses ingå i bilförmånsvärdet. Kostnader för vägavgift och andra broavgifter än infrastrukturavgifter anses dock inte ingå i förmånsvärdet (prop. 1996/97:19 s. 70).

I och med att trängselskatter för privata resor ingår i förmånsvärdet är de privatekonomiska incitamenten att ta hänsyn till vid passage genom en betalstation svaga för förmånstagaren. För att öka incitamenten för förmånstagare att begränsa sin privata körning anser regeringen att betald trängselskatt och infrastrukturavgift bör exkluderas från det schablonmässigt beräknade förmånsvärdet. Detta ligger även i linje med syftet med trängselskatt, dvs. att förbättra framkomligheten och miljön i de områden som omfattas av den. Principen att förmån av fri bil

ska värderas till marknadsvärdet har sin grund i synsättet att olika typer av arbetsersättning ska bli föremål för en enhetlig och neutral beskattning (prop. 1996/97:19 s. 55). Förslaget att förmån av betald trängselskatt och infrastrukturavgift inte ska ingå i det schablonmässigt beräknade bilförmånsvärdet är således även motiverat av neutralitetsskäl. Regeringen anser även att det saknas anledning att särbehandla förmån av betald trängselskatt i förhållande till förmån av betald väg-, bro- och färjeavgift. På samma sätt bör även betald infrastrukturavgift exkluderas från det schablonmässigt beräknade förmånsvärdet. Regeringen anser, till skillnad från *Motormännens Riksförbund*, att det inte finns skäl att ändra prisbasbeloppsdelen till följd av förslaget. Införandet av trängselskatten eller infrastrukturavgifter har inte föranlett någon ändring av reglerna om bilförmån.

Utgångspunkten är att förmånsvärdet ska motsvara kostnaderna för en privatägd bil. Att endast bryta ut trängselskatt och infrastrukturavgifter för vissa icke miljöanpassade bilar som *Gröna bilister* och *Elbil Sverige* föreslår skulle innebära ett avsteg från denna princip. Förslaget bör därför omfatta alla typer av förmånsbilar.

Värdering av förmånen

Om det i bilförmånen ingår förmån av väg-, bro- och färjeavgifter eller trängselskatt för förmånsbilen, bör denna förmån beräknas till marknadsvärdet (61 kap. 2 § IL). Om en arbetsgivare betalar den anställdes utgifter för trängselskatt eller infrastrukturavgift avseende privata resor med förmånsbil uppkommer en skattepliktig förmån för den anställde med motsvarande belopp. En skattskyldig som uppfyller förutsättningarna för att få göra avdrag för resor till och från arbetet får dra av utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter och trängselskatt (12 kap. 27 § IL). Rätten till avdrag för utgifter för arbetsresor är begränsad på så sätt att avdrag endast får göras till den del utgifterna sammanlagt överstiger 11 000 kronor (12 kap. 2 § IL). *Naturvårdsverket* anser att den som har bilförmån även ska beskattas separat för eventuell förmån av fri parkering i stället för att den som i dag ingår i bilförmånen. Regeringen konstaterar att förmån av fri parkeringsplats för förmånsbil vid arbetsplatsen inte ingår i det schablonmässigt beräknade värdet av bilförmån. Att, såsom *ESV* föreslår, beräkna förmån av fri parkering till marknadsvärdet på motsvarande sätt som

trängselskatt och infrastrukturavgift omfattas inte av detta lagstiftningsprojekt och behandlas därför inte vidare i denna proposition.

Beräkning av kostnaden för trängselskatt vid tjänsteresor, arbetsresor och privata resor

Nivån på uttag av trängselskatt varierar beroende på tidpunkten för passagen och det maximala beloppet per dygn och fordon (60 kronor i Göteborg och 105 kronor i Stockholm). Med hänsyn till detta kan det uppkomma frågor hur förmånen ska beräknas om en förmånstagare under samma dygn gjort tjänsteresor, arbetsresor och privata resor med förmånsbilen så att det maximala beloppet för trängselskatt nås. Beräkningen av trängselskatten är komplex eftersom trängselskatt tas ut med olika belopp beroende på vilken tid passagen sker och vilken betalstation som passeras. Av administrativa skäl anser regeringen att kostnaden för trängselskatt bör fördelas på följande sätt. I första hand ska kostnaden för trängselskatten anses hänförlig till de tjänsteresor som har företagits, i andra hand anses kostnaden hänförlig till arbetsresor och i tredje hand andra privata resor.

Beskattningstidpunkt

Skattskyldig för trängselskatt är den som vid skattskyldighetens inträde är registrerad ägare till bilen enligt vägtrafikregistret. Skattskyldighet för trängselskatt inträder när ett skattepliktigt fordon passerar en betalstation (8 och 9 §§ lagen [2004:629] om trängselskatt). Beskattningsbeslut ska fattas för varje bil, för vilken skattskyldighet enligt 9 § har inträtt. Varje beslut ska avse en kalendermånad och beskattningsbeslut ska fattas senast den 20 i kalendermånaden efter den månad som beslutet avser (11 § lagen om trängselskatt). Bestämmelserna om infrastrukturavgifter överensstämmer i stora delar med bestämmelserna om trängselskatt (se 5 och 7–9 §§ förordningen [2014:1564] om infrastrukturavgifter på väg).

Huvudregeln är att beskattning av en förmån ska ske när den åtnjuts. Förmån av drivmedel anses dock åtnjuten först månaden efter det att drivmedlet kommit den skattskyldige till del (10 kap. 10 § IL). Vid införandet av bestämmelsen konstaterade regeringen att förmån av fritt eller delvis fritt drivmedel normalt bör anses åtnjuten när tankning har skett eller i vart fall senast när drivmedlet har förbrukats. För att arbetsgivare ska kunna göra en riktig värdering av förmånen och eftersom drivmedelsförmånens

storlek ofta varierar från månad till månad måste det finnas uppgifter om den privata körsträckans längd, drivmedelsförbrukningen och drivmedelspriset. Regeringen anförde att olika slag av förmåner så långt som möjligt bör inordnas i det nuvarande systemet utan särlösningar. Regeringen fann dock att förmån av drivmedel skiljer sig något från de flesta andra förmåner dels genom att den åtnjuts löpande och med varierande storlek, vilket kräver en viss eftersläpande administration, dels genom att det kan röra sig om stora värden. Sammantaget ansåg regeringen att detta motiverade en senare beskattningstidpunkt avseende förmån av fritt drivmedel (prop. 1996/97:173 s. 44 och 45).

Regeringen anser att samma praktiska problem kan uppkomma för arbetsgivare som ska hantera förmån av betald trängselskatt när denna bryts ut ur schablonen. Arbetsgivare kan behöva viss tid för att t.ex. stämma av vilka passager som avser privata resor respektive tjänsteresor och för att kunna beräkna förmånsvärdet till arbetsgivardeklarationen. Regeringen anser därför att vad som gäller för förmån av drivmedel även bör gälla för förmån av trängselskatt. Den anställde bör således anses ha fått förmånen först månaden efter det att förmånen kommit den anställde till del. Motsvarande bör även gälla för förmån av betald infrastrukturavgift.

Arbetsgivaren ska redovisa den anställdes bilförmån i en kontrolluppgift (15 kap. 9 § skatteförfarandelagen [2011:1244]). Ändringen får till följd att värdet av förmån i form av betald trängselskatt eller infrastrukturavgift ska anges i kontrolluppgiften.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 10 kap. 10 § IL och att en ny paragraf, 61 kap. 5 a § IL, införs, se avsnitt 3.13.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

6.5.8 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Offentliga sektorns intäkter bedöms öka med 84 miljoner kronor 2018 till följd av förslagen. Av detta avser halva beloppet ökade kommunala

skatteintäkter. Förslaget om utbruten trängsel-skatt ur bilförmånsberäkningen står på kort sikt för den största delen av inkomstökningen.

Av de totala trängselskatteintäkterna 2016 på drygt 2,5 miljarder kronor kan uppskattningsvis 230 miljoner kronor knytas till passager med förmånsbilar. Om två tredjedelar av passagera med förmånsbilar består av privata resor skulle 153 miljoner kronor per år kunna knytas till privata resor med förmånsbilar. Om hela denna summa skulle komma att redovisas som skattepliktiga förmåner, skulle inkomstskatter och arbetsgivaravgifter öka med 128 miljoner kronor. De ökade privata kostnaderna som utbrytningen av trängselskatten innebär kan emellertid antas påverka körbeteendet. Genom att passera vid andra tidpunkter eller inte alls kan förmånstagaren påverka trängselskatten och därmed förmånsvärdet. Om körbeteendet antas påverkas i den mån att trängselskatteintäkterna som kan knytas till privata resor med förmånsbil minskar med 10 procent uppgår den offentligfinansiella bruttoeffekten till 115 miljoner kronor i ökade inkomstskatter och arbetsgivaravgifter.

Förutom förändrat körbeteende kan det antas att förmånsgivare och förmånstagare över tiden anpassar sig så att ökningen av de skattepliktiga förmånerna delvis motverkas av att andra förmåner och ersättningar minskas (t.ex. i form av förmånsbilar med något lägre förmånsvärde). På sikt antas denna anpassning innebära att hälften av ökningen av skattepliktiga förmåner kompenseras med minskning av andra förmåner eller ersättningsformer. Ökade arbetsgivaravgifter minskar företagets vinster varvid bolagsskatteintäkterna kan förväntas minska något. Sammantaget med minskningen av trängselskatteintäkterna ger detta ökade skatteintäkter på 77 miljoner kronor 2018 och 51 miljoner kronor 2020 (se tabell 6.9).

Ökningen av skatteintäkterna av att bryta ut fordonsskatten ur prisbasbeloppsdelen i bilförmånsberäkningen uppskattas till mindre än 10 miljoner kronor på kort sikt (se tabell 6.9). Effekten på skatteintäkterna beräknas tillta något över tiden och uppskattas till drygt 37 miljoner kronor 2020. Beräkningen är behäftad med stor osäkerhet och beror på flera förenklade beräkningsantaganden.

Förslaget om ändrad förmånsberäkning skulle bara påverka bilar med tillverkningsår 2018 eller senare och som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången efter den

1 juli 2018. Givet att ungefär en fjärdedel av förmånsbilarna byts ut varje år, skulle det dröja till 2022 innan de flesta förmånsbilar påverkas av förslaget.

Fordonsskatten för den genomsnittliga förmånsbilen uppskattas för närvarande vara ca 1 700 kronor per år. Med förslaget i avsnitt 6.16 bedöms den genomsnittliga fordonsskatten för nyregistrerade förmånsbilar bli 3 900 kronor, givet nuvarande sammansättning av förmånsbilparken vad gäller koldioxidutsläpp och bränsletyp. Att bryta ut fordonsskatten ur prisbasbeloppsdelen skulle, allt annat lika, innebära att det genomsnittliga förmånsvärdet för nyregistrerade förmånsbilar ökar med storleken på den genomsnittliga fordonsskatten. Den föreslagna minskningen av prisbasbeloppsdelen, från 0,317 till 0,29 prisbasbelopp (ca 1 200 kronor), motverkar delvis denna ökning. Ökningen av förmånsvärdet för den genomsnittliga förmånsbilen skulle därmed bli 2 700 kronor.

Med oförändrat beteende i valet av förmånsbil, och med en förmånsbilpark på ca 250 000 fordon, skulle de totala förmånsvärdena över tiden öka med 675 miljoner kronor till följd av förslaget. Eftersom bonus–malus-systemet syftar till att påverka konsumenters bilval, är det rimligt att anta att även valet av förmånsbil påverkas. I beräkningen av den offentligfinansiella effekten antas hälften av bilförmånstagarna välja bil så att förmånsvärdet blir detsamma som bilen man hade innan. Trettio procent av bilförmånstagarna antas välja liknande bil även efter regeländringen. Resterande 20 procent antas välja miljöbil (med miljöbil avses här bilar som är berättigade till den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet, det vill säga elbilar, laddhybridbilar och gasbilar). För de 50 procent som antas välja förmånsbil så att deras förmånsvärde inte ökar efter regeländringen sker ingen aggregerad ökning av förmånsvärdena. Det innebär att 50 procent av ovanstående ökning av de totala förmånsvärdena (vid oförändrat valbeteende) kan räknas bort.

Ungefär 10 procent av förmånsbilarna utgjordes av miljöbilar 2015. Om denna andel fördubblas innebär det att uppskattningsvis ytterligare 40 procent av de ökade förmånsvärdena vid oförändrat valbeteende uteblir. Givet dessa antagna beteendeanpassningar skulle de totala bilförmånsvärdena öka i begränsad omfattning, 75 miljoner kronor, till följd av förslaget. Av detta följer att effekten av förslaget på

offentlig sektors intäkter beräknas vara begränsad. Första året uppskattas ökningen av skatteintäkterna till endast 7 miljoner kronor, eftersom få förmånsbilar då kommer att beröras av bonus-malus-systemet. I takt med att förmånsbilflottan byts ut och andelen fordon som berörs av bonus-malus-systemet därmed ökar, så ökar också effekten på skatteintäkterna något.

Tabell 6.9 Offentligfinansiell effekt av ändrad beräkning av bilförmån

Miljarder kronor

	Bruttoeffekt 2018	Periodiserad nettoeffekt			Varaktig effekt
		2018	2019	2020	
Utbrytning av trängselskatt och infrastrukturavgift	0,12	0,08	0,06	0,05	0,04
Utbrytning av fordonsskatt	0,01	0,01	0,02	0,04	0,06
Summa, offentlig-finansiell effekt	0,12	0,08	0,09	0,09	0,10

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Effekter för enskilda

Antalet personer med bilförmån har ökat de senaste åren och 2015 hade ca 250 000 personer bilförmån. Alla personer som har bilförmån påverkas av förslaget om att bryta ut trängselskatt och infrastrukturavgift från schablonvärderingen om de genomför privata resor som genererar trängselskatt eller infrastrukturavgift. För dessa personer kommer värdet av erhållna förmåner att öka. Merparten av dessa personer torde bo i eller omkring Stockholm och Göteborg. I Stockholms län fanns drygt 74 000 personer med bilförmån 2015. Motsvarande antal i Stor-Göteborg var drygt 36 000 personer.

Enligt gällande regler ingår trängselskatt och infrastrukturavgift i bilförmånsvärdet och i det fall där förmånstagaren betalar förmånsgivaren för privata resor minskas bilförmånsvärdet med det belopp som den personen betalt med sin nettolön. Utbrytningen av trängselskatt och infrastrukturavgift från schablonen medför att en sådan nedsättning inte görs varvid bilförmånsvärdet ökar jämfört med gällande regler. För de personer vars förmånsgivare inte tar betalt för privata resor kommer en ny beskattningsbar förmån att uppstå.

Hur mycket förmånerna ökar i värde beror på hur mycket trängselskatt och infrastrukturavgift som avser privata resor. Det ökade förmånsvärdet leder till högre beskattningsbara förvärvs-

inkomster som i sin tur ökar förmånstagarens inkomstskatt. Det ökade skatteuttaget minskar på så sätt förmånstagarens kontanta lön efter skatt.

Nivån på uttag av trängselskatt skiljer sig mellan Göteborg och Stockholm och varierar beroende på tidpunkten för resan. Det maximala beloppet per dygn och fordon är 60 kronor i Göteborg och 105 kronor i Stockholm. För en resa med två passager till och från Stockholms innerstad vid tidpunkten för den högsta trängselskatten blir förmånsvärdet 70 kronor (2 x 35 kronor). Detta innebär en inkomstskatteökning med 21 kronor vid en marginalskatt på 30 procent och 35 kronor vid en marginalskatt på 50 procent. En passage på Essingeleden vid tidpunkten för den högsta trängselskatten medför ett förmånsvärde på 30 kronor och ökad inkomstskatt med 9 kronor respektive 15 kronor vid 30 procent respektive 50 procent marginalskatt. En resa i Göteborg som genererar två beskattade passager vid högsta trängselskatt ger ett förmånsvärde på 44 kronor (2 x 22 kronor). Detta medför en skattehöjning på 13,20 kronor vid 30 procents marginalskatt och 22 kronor vid 50 procents marginalskatt. Det maximala förmånsvärdet per år för trängselskatt, baserat på 240 resdagar per år, uppgår till 14 400 kronor i Göteborg. Detta ger ökad inkomstskatt med 4 320 kronor vid 30 procents marginalskatt och 7 200 kronor vid 50 procents marginalskatt. Motsvarande belopp för Stockholm är 25 200 kronor i maximal trängselskatt och 7 560 kronor respektive 12 600 kronor i ökad inkomstskatt.

När det gäller utbrytningen av infrastrukturavgiften tas sådan avgift för närvarande ut för passage över Motala- och Sundsvallsbron med 5 respektive 9 kronor per passage med personbil eller lätt lastbil oavsett när passagen sker. Jämfört med gällande regler innebär förslaget i denna del att förmånsvärdet ökar med 5 eller 9 kronor per passage som avser privat resa beroende på vilken bro som passeras. Vid en marginalskatt på 30 procent medför detta ökad inkomstskatt med 1,50 kronor respektive 2,70 kronor per passage. Vid 50 procents marginalskatt är inkomstskatteökningen 2,50 kronor respektive 4,50 kronor per passage.

Utbrytningen av fordonsskatten ur prisbasbeloppsdelen i bilförmånsberäkningen påverkar endast förmånsvärdet för bilar med tillverkningsår 2018 eller senare och som blir skattepliktiga

enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare. Således påverkas inte de som har bilförmån baserad på bilar registrerade före denna tidpunkt av denna del av förslaget. Jämfört med gällande regler kommer förmånsvärdet att öka för bilar som kommer att ha en fordonsskatt över 1 200 kronor per år och minska för bilar som kommer att ha en fordonsskatt under 1 200 kronor per år. Detta kommer av att prisbasbeloppsdelen föreslås sänkas med ca 1 200 kronor.

Hur en bils förmånsvärde kommer att påverkas beror på de faktorer som styr fordonsskatten, dvs. koldioxidutsläpp och bränsletyp. I tabell 6.10 visas hur förslaget påverkar förmånsvärdet för några typbilar. Alla bilar i tabellen har samma nybilspris för beräkningen av förmånsvärdet. För de fyra typbilarna med alternativa drivmedel (elhybridbil, laddhybridbil, elbil och gasbil) som omfattas av den permanenta nedsättningen avser nybilspriset priset efter nedsättning till nybilspriset för den närmast jämförbara bilen. Med nuvarande regelverk har bensin- och diesebilarna och elhybridbilen samma förmånsvärde (42 300 kronor per år). Laddhybridbilen, elbilen och gasbilen är berättigade till den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet och har därmed 10 000 kronor lägre förmånsvärde än övriga typbilar (se avsnitt 6.5.2.).

I bonus-malus-systemet kommer bilar, av fordonsår 2018 eller senare och som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare, som har koldioxidutsläpp som överstiger 95 gram att få förhöjd fordonsskatt de tre första åren som de är i trafik. Det betyder att bensin- och diesebilarna i tabellen i varierande grad kommer att få förhöjd fordonsskatt och därmed få höjt förmånsvärde de första tre åren. Skatten för bensinbilen med 125 gram koldioxidutsläpp kommer att vara drygt 2 800 kronor de första tre åren och ca 1 000 kronor från och med fjärde året i trafik. Givet att prisbasbeloppsdelen i förmånsberäkningen sänks med 1 200 kronor, innebär detta en ökning av förmånsvärdet för denna typbil med 1 600 kronor de tre första åren och en minskning av förmånsvärdet med 200 kronor från och med fjärde året. Bensinbilen med relativt högt koldioxidutsläpp kommer att få en fordonsskatt på omkring 9 400 kronor de tre första åren och ca 2 400 kronor därefter. Effekten på förmånsvärdet av förslaget är därför

8 200 kronor per år de tre första åren och 1 200 kronor per år därefter.

Tabell 6.10 Förändring i förmånsvärde till följd av utbrytningen av fordonsskatt ur prisbasbeloppsdelen

Kronor om annat inte anges

Biltyp	CO ₂ -utsläpp	Nybilspris	FV, gällande regler	Förändring, FV, år 1–3	Förändring, FV, år 4–
Bensinbil, låg CO ₂	125	300 000	42 300	1 600	-200
Bensinbil, hög CO ₂	190	300 000	42 300	8 200	1 200
Diesebil, låg CO ₂	125	300 000	42 300	3 400	1 600
Diesebil, hög CO ₂	190	300 000	42 300	10 900	3 900
Elhybridbil (bensin)	75	300 000	42 300	-900	-900
Laddhybridbil (bensin)	50	300 000	32 300	-900	-900
Elbil	0	300 000	32 300	-900	-900
Gasbil	90	300 000	32 300	-900	-900

Anm.: CO₂ = koldioxid (gram/km), FV = förmånsvärde. Beräkningarna är baserade på 2017 års prisbasbelopp, en statslåneränta på 0,5 procent samt de fordons-skatteförslag som återfinns i lagrådsremissen Ett nytt bonus-malus-system för nya lätta fordon.

Eftersom dieseldrivna bilar kommer att få högre fordonsskatt än bensinbilar med samma koldioxidutsläpp, kommer förmånsvärdet för dessa påverkas desto mer. För en diesebil med 190 gram koldioxidutsläpp innebär förslaget ett ökat förmånsvärde med 10 900 kronor per år de första tre åren och med 3 900 kronor per år därefter.

Typbilarna med alternativa drivmedel kommer alla ha en fordonsskatt på 360 kronor per år (givet att deras koldioxidutsläpp inte överstiger 95 gram och den förbränningsmotor som används inte drivs med diesel) och kommer inte att ha någon malus. Givet att prisbasbeloppsdelen minskas med 1 200 kronor innebär förslaget en minskning av förmånsvärdet för dessa typbilar med 900 kronor per år. För hybridbilar vars förbränningsmotor drivs med diesel kommer fordonsskatten att vara högre än 360 kronor per år och bero på koldioxidutsläppen.

Av förmånsbilarna som tillverkades och registrerades 2015 var drygt 80 procent dieseldrivna. Bland nyregistrerade dieseldrivna bilar var koldioxidutsläppen i genomsnitt 132 gram per kilometer. En bilförmånstagare som i dagsläget har en typisk diesebil och efter 1 juli 2018 väljer en liknande förmånsbil kan förvänta

sig ett ökat förmånsvärde med ca 4 100 kronor per år de tre första åren (och ca 1 900 kronor därefter). Med en marginalskatt på 30 procent respektive 50 procent betyder detta 1 230 kronor respektive 2 050 kronor i minskad kontant lön efter skatt per år. Det finns anledning att tro att vissa förmånsgivare och bilförmånstagare kommer att anpassa sina riktlinjer för och val av förmånsbilar för att hålla förmånsvärdet på samma nivå som tidigare. Det kan betyda att man väljer en förmånsbil med lägre nybilpris, lägre koldioxidutsläpp eller en kombination av detta. På så vis skulle en del bilförmånstagare undvika högre förmånsbeskattnings.

Effekter för företag och andra förmånsgivare

Förslagen innebär att företags och andra förmånsgivares kostnader för förmånerna kan komma att öka. Dels till följd av att kostnaden för själva förmånerna ökar, dels till följd av att den administrativa kostnaden för förmånerna ökar till följd av ökad administrativ börda. *Regelrådet* efterfrågar en redogörelse för hur de företag som påverkas är fördelade över branscher och företagsstorlekar. Med hjälp av SCB:s STAR-urval kan dessa fördelningar skattas. Baserat på näringsgrensindelning på bokstavnivå enligt SNI 2007 återfanns uppskattningsvis ca 26 procent av förmånstagarna 2015 inom näringsgrenen Handel. Ytterligare ca 17 procent återfanns inom näringsgrenen Tillverkning och ca 15 procent i näringsgrenen Verksamheter inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Av förmånstagarna var ca 25 procent anställda i företag med färre än 10 anställda. En liknande andel, ca 23 procent, var anställda i företag med 10 till 49 anställda, medan anställda i företag med 50 till 249 anställda utgjorde ca 18 procent av förmånstagarna. Cirka 31 procent av förmånstagarna var anställda i företag med 250 eller fler anställda.

I den mån förmånsvärden ökar till följd av förslagen innebär det att kostnaderna ökar för förmånsgivarna. Detta då höjda förmånsvärden medför att underlaget för socialavgifter ökar varvid de socialavgifter som ska betalas ökar. Om exempelvis förmånsvärden ökar med 10 000 kronor medför detta att socialavgifterna ökar med 3 142 kronor om det är arbetsgivaravgifter som ska betalas. Socialavgifterna får dras av och nettokostnadsökningen blir 2 451 kronor.

Förslagen innebär också att den administrativa bördan kan komma att påverkas. För att beräkna

förmånsvärdet för en bil kommer antalet uppgifter som behövs öka varvid den administrativa bördan kan förväntas öka något. Om förmånsgivare även fortsättningsvis kommer att kunna använda Skatteverkets internetbaserade verktyg för att beräkna bilförmånsvärden (den s.k. bilsnuran), kommer utbrytningen av fordonskatten ur prisbasbeloppsdelen i bilförmånsberäkningen emellertid inte att påverka den administrativa bördan.

För förmånsgivare som inte tar betalt av förmånstagare för trängselskatt och infrastrukturavgift innebär förslaget, som *Skatteverket*, *Svenskt Näringsliv* och *Bil Sweden* påpekar, att den administrativa bördan ökar för såväl förmånsgivare som förmånstagare då dessa får en ny förmån att hantera. För förmånsgivare som tar betalt av förmånstagare för trängselskatt och infrastrukturavgifter innebär förslaget att bilförmånsvärdena inte behöver justeras ned med betald trängselskatt och infrastrukturavgift. I det avseendet kan förslaget minska den administrativa bördan.

Regelrådet efterfrågar en redovisning av förslagets administrativa kostnader för företag. Storleken på dessa kostnader varierar mellan företag beroende på tidsåtgång och kostnad per tidsenhet. Detta varierar i sin tur med vem som utför de administrativa rutinerna och om det finns rutiner för att hantera förmåner. Att uppskatta dessa faktorer är svårt, men Tillväxtverkets databas MALIN, som är en databas för att mäta förändringar i företags administrativa kostnader baserad på den s.k. standardkostnadsmetoden, kan ge viss vägledning. I databasen anges att det tar 7 minuter att beräkna en förmån och 5 minuter att lägga in en annan förmån än bilförmån i lönesystemet. Baserat på dessa tidsangivelser tar det således 12 minuter att hantera en förmån. Om arbetet utförs av en person med 28 800 kronor i månadslön (avser en ekonomiassistent i privat sektor 2014) kan kostnaden beräknas till 48 kronor per tillfälle en förmån måste hanteras (som mest en gång per månad och anställd med förmånen ifråga).

Förslaget kan påverka konkurrensen mellan bitillverkare och företag som säljer bilar i och med att bilförmånsvärdet enligt förslaget kommer att variera med fordonskatten. Jämfört med gällande regler kommer detta att gynna bilar med låg fordonskatt och därmed gynna företag med sådana bilar i sitt modellutbud.

Tillväxtverket saknar information i den remitterade promemorian om eventuella konsekvenser för konkurrenskraften till följd av förslagen. Svenskt Näringsliv och *Maskin-entreprenörerna* anför att förslagen innebär kostnadsökningar för företaget som slår mot deras konkurrenskraft. Förslagen innebär visserligen att kostnaderna för företag kan öka och därmed försämra konkurrenskraften. Hur mycket kostnaderna ökar beror dock på hur företagen anpassar sig till de föreslagna reglerna. Tillväxtverket anför att möjligheten för företag att införskaffa och nyttja miljöanpassade fordon skiljer sig geografiskt mot bakgrund av att infrastruktur i form av t.ex. laddstationer inte är fullt utbyggt i hela landet. Detta skulle kunna påverka möjligheterna för företag att anpassa sig och därmed snedvrída konkurrensen mellan regioner. Även om en del miljöanpassade fordon inte förefaller praktiska i vissa lägen på grund av bristfällig infrastruktur finns dock andra miljöanpassade fordon som är mindre beroende av infrastrukturen, t.ex. laddhybrider. Vidare varierar utsläpp av koldioxid mellan olika fossildrivna fordon varvid viss anpassning torde vara möjlig. Tillväxtverket lyfter också fram att den nedsättning av fordonsskatten som finns i vissa kommuner inte beaktas i promemorians förslag och menar att detta riskerar att leda till försämrade konkurrenskraft för företag i vissa glesbygdsområden. I regeringens förslag, där förmånsvärdet baseras på fordonets faktiska skatt, kommer den nämnda nedsättningen att ingå i förmånsvärderingen. Den regionala nedsättningen får genomslag om ägaren till bilen har sin adress i en kommun som omfattas av nedsättningen. Nedsättningen får dock inget genomslag i förmånsvärderingen i de fall förmånstagaren bor i en kommun som omfattas av nedsättningen men där företaget som äger bilen har sin adress i en kommun som inte omfattas av nedsättningen. Sammantaget bedömer regeringen att förslaget om att bryta ut fordonsskatten ur bilförmånsschablonen medför begränsade effekter på företags och regioners konkurrenskraft. Förslaget om att bryta ut trängselskatt och infrastrukturavgifter från bilförmånsschablonen påverkar främst företag i och runt Sundsvall, Motala, Stockholm och Göteborg. För företag i dessa områden som har förmånsbilstagare som gör privata resor som genererar skatter och avgifter ökar kostnaderna i den mån ingen anpassning sker. Detta kan

försämra dessa företags konkurrenskraft, men i det stora hela bedöms denna effekt som mycket begränsad.

Effekter för den ekonomiska jämlikheten och jämställdheten

Den ekonomiska jämlikheten och jämställdheten mellan kvinnor och män i stort påverkas på olika sätt av de olika delförslagen. När det gäller förslaget om att trängselskatt och infrastrukturavgift inte ska ingå i det schablonmässigt beräknade värdet av bilförmån påverkas alla bilförmånstagare som genomför privata resor som genererar trängselskatt eller infrastrukturavgift. För dessa kommer värdet av erhållna förmåner att öka. Detaljerade uppgifter om i vilken utsträckning sådana resor genomförs i olika delar av befolkningen saknas. Däremot visar statistiken att ca 80 procent av de som har bilförmån är män. Därför bedöms förslaget innebära en ekonomisk försämring för män i högre grad än för kvinnor. Då personer med bilförmån i genomsnitt har högre förvärvsinkomster än befolkningen i stort bedöms förslaget även medföra att den ekonomiska jämlikheten ökar, men marginellt. Förslaget förväntas visserligen påverka körbeteendena, men i vilken utsträckning så kommer att ske för olika grupper i befolkningen har inte kunnat bedömas.

Förslaget om att bryta ut fordonsskatten ur prisbasbeloppsdelen i bilförmånsberäkningen påverkar endast bilförmånstagare som har en bil som omfattas av de nya reglerna. Jämfört med gällande regler kommer förmånsvärdet att öka för vissa bilar och minska för andra, beroende på bilens miljöpåverkan (se tabell 6.10). De nya reglernas effekt på enskildas ekonomi beror på hur de kommer att påverka förmånstagarens framtida bilval. Vid oförändrat beteende i valet av förmånsbil kommer de totala förmånsvärdena att öka. Detta skulle leda till ett i genomsnitt högre skatteuttag. Eftersom större delen av bilförmånstagarna utgörs av män, skulle den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män därmed öka, om än marginellt. Då bilförmånstagare i genomsnitt har högre förvärvsinkomster än befolkningen i stort skulle höjda genomsnittsförmånsvärdena även medföra att den ekonomiska jämlikheten i stort ökar något. Samtidigt bedöms förslaget leda till ett förändrat beteende. Någon närmare analys av hur olika grupper av förmånstagare kommer att anpassa

sina bilval till de nya relativkostnader som förslaget medför för olika bilmodeller har inte kunnat göras. Därför kan inte heller förslagets effekter för den ekonomiska jämförbarheten och den ekonomiska jämlikheten bedömas närmare.

Effekter för miljön

Den föreslagna förändringen av bilförmånsberäkningen innebär att förmånsvärdet av en bil av tillverkningsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare kommer att bero på bilens fordonsskatt. Förändringen innebär att en bil med högre fordonsskatt kommer att ha ett högre förmånsvärde än en bil som i alla andra relevanta avseenden är likvärdig. Eftersom fordonsskatten i och med bonus–malus-systemet blir en funktion av koldioxidutsläpp och bränsletyp innebär detta, till skillnad mot gällande regler, att det blir en direkt koppling mellan en bils koldioxidutsläpp och det förmånsvärde den betingar. Skillnaden i förmånsvärde mellan olika bilar blir speciellt tydlig under de tre första åren då fordonsskatten är förhöjd för bilar med koldioxidutsläpp över 95 g/km enligt förslaget i lagrådsremissen Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon. Förändringen av bilförmånsberäkningen innebär således i denna del att de privatekonomiska incitamenten för bilförmånstagare att välja en förmånsbil med mindre koldioxidutsläpp stärks. Även incitamenten för förmånsgivaren att tillhandahålla förmånsbilar med mindre koldioxidutsläpp stärks då högre förmånsvärden leder till högre kostnader i form av ökade socialavgifter. I den mån detta föranleder en förändrad sammansättning av förmånsbilsflottan mot bilar med lägre koldioxidutsläpp bedöms förslaget ha positiva effekter för miljön. *Bil Sweden* och *Volvo Cars* anser att förslaget tillsammans med förslaget i lagrådsremissen Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon kommer att innebära att förnyelsen av bilparken bromsas upp samtidigt som det i värsta fall leder till en höjning av koldioxidutsläppen från den svenska fordonsparken. Att koldioxidutsläppsrelaterade förmånsvärderingen torde enligt regeringens mening ha positiva effekter på sammansättningen av förmånsbilsflottan ur miljöhänsyn. Hur utformningen av bonus–malus-systemet kommer att påverka totala fordonsparken är osäkert, men systemet bör bidra till en mer miljöanpassad nybilsförsäljning.

Hur den totala fordonsflottan påverkas är emellertid osäkert. Därför föreslås i avsnitt 6.16 att systemet ska utvärderas i ett tidigt skede.

Av de andra föreslagna förändringarna vid beräkningen av bilförmånsvärdet bedöms även utbrytningen av trängselskatten medföra positiva effekter för miljön. I den mån ökade kostnader för privata resor, både för förmånstagaren och för förmånsgivaren, till följd av utbrytningen av trängselskatten minskar resandet med bil kommer förändringen leda till minskade utsläpp av koldioxid och andra luftföroreningar.

Förslagets förhållande till EU-rätten

Regelrådet konstaterar att det i promemorian inte finns någon redovisning av föreslagets överensstämmelse med EU-rätten. *KAK* anser att det är viktigt att svensk lagstiftning harmoniserar med övriga EU-länders lagstiftning och att de svenska regelverken med koldioxidgränser följer det nya EU-regelverket. Riksdagen antog våren 2015 riktlinjer för skattepolitiken (prop. 2014/15:100, avsnitt 5.5, bet. 2014/15:FiU20, rskr. 2014/15:254). Av riktlinjerna framgår att en viktig princip för skattepolitiken är att regelverket ska vara förenligt med EU-rätten. Förslaget bedöms vara förenligt med det EU-rättsliga regelverket.

Effekter för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Skatteverket meddelar, med stöd av förordningen (2000:866) med bemyndigande för Skatteverket att meddela vissa föreskrifter till inkomstskattelagen (1999:1229), varje år föreskrifter för värdering av bilförmån. Skatteverket ger i dessa föreskrifter, med utgångspunkt i de nybilspriser som tillhandahålls av bilbranschen, riktlinjer för hur förmånsvärdet för alla olika bilmodeller ska beräknas. Myndigheten anger också i allmänna råd vilka bilmodeller som ska omfattas av den tidsbegränsade nedsättningen. Skatteverket har vidare på sin hemsida en funktion där var och en kan gå in och räkna fram förmånsvärdet för varje bilmodell (bilsnuran). Denna modell kommer att behöva omarbetas om fordonsskatten bryts ut ur prisbasbeloppdelen i bilförmånsberäkningen.

Transportstyrelsen hanterar administrationen för fordonsskatter och ska enligt förslaget om ett bonus–malus-system hantera utbetalningen av bonusen. Skatteverket har i dag inte automatisk tillgång till uppgifter som finns hos Transportstyrelsen.

Regelrådet har efterfrågat en redogörelse för behovet av särskilda informationsinsatser. Som *Skatteverket* anför kommer myndigheten under överskådlig tid att behöva hantera två skilda beräkningsmodeller för förmånsvärderingen av bilförmån. Information om de olika beräkningsmodellerna behöver inarbetas i befintliga broschyrer och i webbinformationen. Det bedöms att frågor till Skatteupplysningen kommer att öka. Vidare har Skatteverket att hantera risken att fler formella fel uppstår, en ökad ärendehantering och kontroll med anledning av de föreslagna bestämmelserna. Förslaget innebär därför att Skatteverkets administrativa börda kommer att öka.

Till följd av promemorians förslag beräknas engångskostnaderna för Skatteverket uppgå till 412 000 kronor och därutöver en årlig kostnad som uppgår till 700 000 kronor. I denna proposition föreslås dock att bilens faktiska fordonsskatt, och inte bilmodellens fordonsskatt, ska användas vid beräkningen av bilförmån. Förslaget kan innebära ökade kostnader för Skatteverket för systemintegration m.m. En uppskattningsvis av dessa kostnader är svår att göra. Tillkommande kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få några effekter.

6.6 Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall

6.6.1 Ärendet och dess beredning

Den 6 mars 2014 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över skattereglerna för incitamentsprogram (dir. 2014:33). Utredningen, som antog namnet Utredningen om skatteregler för incitamentsprogram, överlämnade den 15 mars 2016 betänkandet *Beskattning av incitamentsprogram* (SOU 2016:23). I betänkandet lämnas förslag om förändringar av värdepappersregeln, införande av kvalificerade personaloptioner, utökad kontrolluppgifts- och dokumentationsskyldighet för arbetsgivare, höjd schablonintäkt för avsättningar till periodiseringsfond samt vissa förtydliganden i socialavgiftslagen (2000:980), förkortad SAL, och skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL.

En sammanfattning av betänkandet i nu relevanta delar finns i *bilaga 8, avsnitt 1*. Betänkandets lagförslag i nu relevanta delar finns i *bilaga 8, avsnitt 2*. Betänkandet har remissbehandlats i dessa delar och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 8, avsnitt 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Finansdepartementet (Fi2016/01042/S1).

Ett nytt system med uppgifter på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift kommer att införas stegvis från och med den 1 juli 2018 (prop. 2016/17:58, bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256, SFS 2017:387). Inom Finansdepartementet har därför en promemoria utarbetats med förslag om att bl.a. uppgifter om utnyttjande av sådana personaloptioner som inte ska förmånsbeskattas i vissa fall ska lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 9, avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 9, avsnitt 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 9, avsnitt 3*. En sammanställning av remissinstansernas synpunkter finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Fi2017/01205/S3).

I detta avsnitt behandlas utredningens förslag om kvalificerade personaloptioner, utökad kontrolluppgifts- och dokumentationsskyldighet för arbetsgivare och vissa förtydliganden i socialavgiftslagen och skatteförfarandelagen samt förslagen i promemorian om uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 20 december 2016 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall som finns i *bilaga 8, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 8, avsnitt 5*. Regeringen har delvis följt Lagrådets förslag som behandlas i avsnitt 6.6.3 samt i författningskommentaren till förslaget om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Vissa språkliga och redaktionella ändringar har gjorts i förhållande till lagrådsremissens lagförslag.

Regeringen beslutade den 18 maj 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag om uppgifter om utnyttjande av vissa personal-

optioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen som finns i *bilaga 9, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 9, avsnitt 5*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Statsstöd

Förslaget om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall utgör ett statligt stöd som måste anmälas till och godkännas av Europeiska kommissionen, i enlighet med artikel 108.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, innan det genomförs. Förslaget anmäldes till kommissionen för godkännande den 21 december 2016. Kommissionen godkände den föreslagna stödordningen den 26 juni 2017.

6.6.2 Bakgrund

Beskattning av innehavaren av en personaloption

Förmåner och andra inkomster som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst (11 kap. 1 § första stycket IL).

När det gäller beskattningstidpunkten för inkomster ska dessa enligt huvudregeln tas upp som intäkt det beskattningsår då de kan disponeras eller på något annat sätt kommer den skattskyldige till del (10 kap. 8 § IL).

En skattskyldig som på grund av sin tjänst förvärvar värdepapper på förmånliga villkor ska ta upp förmånen som intäkt det beskattningsår då förvärvet sker (10 kap. 11 § första stycket IL). Denna regel kallas värdepappersregeln och gäller t.ex. en köpoption eller en teckningsoption som utgör ett värdepapper.

Om det som förvärvas inte är ett värdepapper utan innebär en rätt att i framtiden förvärva ett värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor ska förmånen tas upp som intäkt det beskattningsår då rätten utnyttjas eller överläts (10 kap. 11 § andra stycket IL). Bestämmelsen infördes 1998 (prop. 1997/98:133) och trots att termen personaloption inte används uttryckligen i lagtexten riktas lagstiftningen mot sådana förmåner. Av förarbetena framgår att bestämmelsen avser att komplettera den sedan tidigare gällande bestämmelsen om förvärv av värdepapper.

I prop. 1997/98:133 s. 24 definieras en personaloption på följande sätt.

En personaloption är en rättighet som riktar sig enbart till anställda inom ett

företag eller en företagsgrupp. Rättigheten består i att den anställde erhåller en rätt att under vissa förutsättningar i framtiden förvärva aktier till ett i förväg bestämt pris. Det är fråga om en standardiserad rättighet, vilket betyder att optionsvillkoren är bestämda på ett enhetligt sätt för samtliga anställda som får del av förmånen. Ofta är villkoren bestämda i en av företaget beslutad optionsplan. I flertalet fall erhåller den anställde personaloptionen utan att betala någon ersättning till utställaren. Personaloptionerna kännetecknas av att de är förenade med förfoganderättsinskränkningar, t.ex. att de inte får överlätas eller pantsättas, och att de kan utnyttjas först efter en viss kvalifikationstid. Det är inte ovanligt att optionen är uppdelad i "etapper" med olika kvalifikationstider. Den anställde ges t.ex. en rätt att efter tidigast en viss tid förvärva en angiven andel av det totala antalet aktier som optionsplanen medger och därefter ytterligare andelar efter vissa i optionsplanen angivna tidsintervall under optionens löptid. Optionens löptid är lång, ofta tio år. Vanligtvis förfaller personaloptionen, eventuellt efter en kortare karenstid om anställningen upphör på grund av uppsägning, avskedande eller dödsfall.

Det är först när förfoganderättsinskränkningarna upphör att gälla som den skattskyldige i praktiken har möjlighet att disponera över sin personaloption. Innan förfoganderättsinskränkningarna har upphört är det således osäkert om den skattskyldige över huvud taget kommer att få någon förmån. En förmån av personaloption beskattas därför först under det beskattningsår som optionen utnyttjas (för förvärv av värdepapper) eller överläts. Det skattepliktiga förmånsvärdet, om optionen utnyttjas, utgörs av skillnaden mellan marknadsvärdet på det underliggande värdepapperet vid tidpunkten för utnyttjandet av personaloptionen och det i förväg bestämda priset som optionsinnehavaren betalar för värdepapperet (lösenpriset) plus eventuell ersättning som optionsinnehavaren betalade när optionen förvärvades (optionspremien).

Optionspremien ska dras av som kostnad det beskattningsår då förmånen ska tas upp som intäkt. Avdraget får dock inte överstiga förmånens värde. Om personaloptionen inte ut-

nyttjas, ska optionspremien dras av som kostnad det första beskattningsår då rätten att förvärva värdepapper inte längre kan göras gällande (10 kap. 15 § IL).

Eventuell utdelning på värdepapperet, som har förvärvats med stöd av en personaloption, samt en kapitalvinst eller kapitalförlust vid en framtida avyttring av ett sådant värdepapper beskattas därefter i inkomstslaget kapital. I vissa fall kan dock de s.k. 3:12-reglerna bli tillämpliga. Det förmånsbeskattade beloppet är en del av anskaffningsutgiften för värdepapperet tillsammans med lösenpriset och eventuell optionspremie.

3:12-reglerna

I 57 kap. IL finns särskilda regler för utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag, de s.k. 3:12-reglerna. Anledningen till de särskilda reglerna är Sveriges duala skattesystem, dvs. att tjänsteinkomster beskattas enligt en progressiv skatteskala och att kapitalinkomster beskattas med en proportionell skatt. Reglerna infördes i samband med 1990 års skattereform och avser att förhindra att högre beskattade arbetsinkomster omvandlas till lägre beskattade kapitalinkomster i syfte att sänka den totala skatten på ersättning från ett fåmansföretag. För att en andelsägare ska beröras av de särskilda reglerna för utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag ska ägaren eller någon närstående ha varit verksam i betydande omfattning i fåmansföretaget under beskattningsåret eller något av de fem föregående beskattningsåren. Andelarna anses då vara kvalificerade andelar. Reglerna anger hur utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar ska fördelas mellan inkomstslagen tjänst och kapital vid beskattningen. Anställda som erbjuds personaloptioner i ett företag kan komma att omfattas av 3:12-reglerna genom att de andelar som de förvärvar genom att utnyttja personaloptionerna blir kvalificerade andelar.

Utdelning på kvalificerade andelar upp till ett schablonmässigt beräknat gränobelopp beskattas i inkomstslaget kapital med 20 procent. Utdelning som överstiger gränobeloppet tas upp i inkomstslaget tjänst upp till ett belopp som motsvarar maximalt 90 inkomstbasbelopp. Utdelning däröver beskattas med 30 procent i inkomstslaget kapital. Gränobeloppet består av årets gränobelopp samt sparad utdelningsutrymme uppräknat med statslåneräntan ökad med tre procentenheter. För kapitalvinster gäller

på liknande sätt som för utdelningar att kapitalvinst på kvalificerade andelar upp till gränobeloppet beskattas i inkomstslaget kapital med 20 procent. Kapitalvinst som överstiger gränobeloppet tas upp i inkomstslaget tjänst upp till ett belopp som motsvarar maximalt 100 inkomstbasbelopp fördelat på avyttringsåret och de fem föregående åren. Kapitalvinst däröver beskattas med 30 procent i inkomstslaget kapital.

Avdragsrätt och skyldigheter för företaget avseende personaloptioner

Utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster ska dras av som kostnad (16 kap. 1 § IL). I detta ingår bl.a. löneutgifter. Det finns inte några särskilda regler om avdragsrätt för löneutgift om den anställde får en förmån i form av en personaloption. Enligt praxis har ett aktieföretag ansetts vara berättigat till avdrag för löneutgift med ett belopp motsvarande den anställdes förmån, även om företaget i traditionell mening inte har haft någon utgift (se Högsta förvaltningsdomstolens dom den 29 september 2004 i mål nr 4220-02). Av detta rättsfall följer också att avdrag ska göras det eller de beskattningsår som följer av god redovisningssed.

I den utsträckning en skattepliktig förmån uppkommer för den anställde ska även socialavgifter och allmän löneavgift betalas på värdet av förmånen (2 kap. 10 och 10 a §§ SAL samt 1 § lagen [1994:1920] om allmän löneavgift). Vidare ska skatteavdrag för preliminär skatt göras (10 kap. 2 § första stycket SFL).

Betalningstidpunkten för socialavgifter följer den beskattningstidpunkt som gäller för inkomstskatt. När det är fråga om förmån av personaloption ska socialavgifter därför betalas när rättigheten utnyttjas eller överläts. Skatteavdrag ska göras vid varje tillfälle då utbetalning sker (10 kap. 2 § andra stycket SFL). För förmån av personaloption ska skatteavdrag dock göras först när utgivaren av förmånen har fått kännedom om att rättigheten har utnyttjats eller överlåtits (11 kap. 8 § första stycket SFL).

Socialavgifter och preliminär skatt ska som huvudregel betalas av den som utger eller betalar ut ersättning (2 kap. 1 § SAL och 10 kap. 2 § första stycket SFL). Förmån av personaloption ska alltid anses utgiven av den i vars tjänst rättigheten har förvärvats (2 kap. 1 § andra stycket SAL och 11 kap. 5 § SFL).

Den som är skyldig att göra skatteavdrag för preliminär skatt ska även lämna kontrolluppgift om förmånen (15 kap. 2 och 5 §§ SFL). För att den kontrolluppgiftsskyldige ska kunna fullgöra sin kontrolluppgiftsskyldighet ska den som har utnyttjat eller överlåtit en personaloption till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de uppgifter som behövs för att kontrolluppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras (34 kap. 6 § SFL).

Civilrättsliga regler

Det finns inte några särskilda regler för personaloptioner i aktiebolagslagen (2005:551). Beslut om att utge personaloptioner kan fattas direkt av styrelsen för ett aktiebolag eftersom en personaloption i sig inte utgör ett värdepapper. Däremot krävs ett beslut av bolagsstämman om att emittera den eller de aktier som kan förvärfvas när en personaloption så småningom eventuellt utnyttjas.

6.6.3 Lättnader i beskattningen av personaloptioner införs i vissa fall

Regeringens förslag: För att underlätta för små, unga företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner ska lättnader i beskattningen av personaloptioner införas. Förmån av personaloption ska inte tas upp till beskattning om vissa villkor är uppfyllda för såväl det företag från vilket personaloptionen förvärfvas som personaloptionen och optionsinnehavaren. Arbetsgivaren ska därmed inte heller betala arbetsgivaravgifter.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Skatteverket*, *Ekonomistyrningsverket (ESV)*, *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* och *FAR* avstyrker förslaget. *Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)* och *Tillväxtanalys* avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning. Skatteverket anser att förslaget utgör ett stort avsteg från grundläggande skatterättsliga principer som innebär att ersättning för arbete ska beskattas i inkomstlagen tjänst eller näringsverksamhet och att sådana ersättningar ska ligga till grund för beräkning av bl.a. pension och socialförsäkringsersättningar. Skatteverket framhåller att komplicerade

regler med många kvalificeringskrav försvårar för både anställda och arbetsgivare att göra rätt och att de föreslagna reglerna kommer att leda till gränsdragningsproblem. De anställda kommer att leva i ovisshet om de kommer att tjänstebeskattas vid utnyttjandet av en personaloption eller om de får en uppskjuten beskattning i inkomstslaget kapital. Arbetsgivaren kan oväntat tvingas betala stora belopp i arbetsgivaravgifter om det visar sig att villkoren inte är uppfyllda. Denna ovisshet kan gälla för en tidsperiod upp till drygt tio år. Skatteverket påtalar även att eftersom beskattning inte sker förrän vid avyttring av de andelar som förvärfvas genom utnyttjande av en personaloption som inte förmånsbeskattas så kan beskattningen skjutas upp så länge som innehavaren önskar med långa skattekrediter som följd. Det finns också risk för att beskattning överhuvudtaget inte sker, t.ex. om innehavaren har flyttat utomlands innan beskattningstidpunkten inträder och Sverige har mist sin beskattningsrätt enligt skatteavtal. *ESV* framhåller, i likhet med *Ekobrottsmyndigheten*, att de föreslagna särreglerna kommer göra skattesystemet mer komplicerat och öka risken för skatteundandragande. Nya möjligheter att beskatta ersättning för arbete i inkomstslaget kapital riskerar enligt *SKL* att ytterligare skada skattesystemets legitimitet. *SKL* och *Kammarrätten i Stockholm* ifrågasätter om de samhälls-ekonomiska effekterna av förslaget är tillräckligt stora för att motivera avsteg från en neutral beskattning. Även *FAR* framhåller att förslaget står i tydlig konflikt med de grundläggande principerna om en neutral och likformig beskattning. *Kungliga tekniska högskolan (KTH)*, *Stiftelsen Industrifonden*, *Almega AB*, *Företagarna*, *Näringslivets regelnämnd (NNR)*, *Stockholms Handelskammare*, *Swedish Private Equity & Venture Capital Association (SVCA)*, *Sweden BIO*, *Sveriges Ingenjörer*, *SUP46* och *Swedish Incubators & Science Parks (SISP)* är positiva till att det införs lättnader i beskattningen av personaloptioner men anser, i likhet med *IVA*, att tillämpningsområdet bör utvidgas och föreslår bl.a. att villkoren avseende företaget, personaloptionen och optionsinnehavaren ska justeras. Även *Almi Invest AB* är positivt till de föreslagna lättnaderna, men anser att en utvidgning av tillämpningsområdet bör övervägas. Förslagets nuvarande utformning medför enligt *Tillväxtanalys* gränsdragnings- och tolknings-svårigheter. *IVA* anser att det faktum att för-

värvade andelar kan komma att vara kvalificerade enligt 3:12-reglerna och därmed föranleda beskattning av inkomster i inkomstslaget tjänst är komplicerande. Det kan för individen vara svårt att bedöma om framtida förvärvade andelar kommer att vara kvalificerade eller inte, vilket skulle kunna minska intresset för skattegynnande personaloptioner. Almega AB anser att förslaget syftar förfelas om vinst på kvalificerade personaloptioner beskattas som inkomst av tjänst på grund av 3:12-reglerna. Stiftelsen Industrifonden förordar, i likhet med Almega AB, SVCA, SISP, Stockholms Handelskammare, Sweden BIO och *Martin Lorentzon m.fl.*, generella förändringar av reglerna om personaloptioner. SVCA, SISP, Stockholms Handelskammare och Sweden BIO föreslår att vinsten vid avyttring av underliggande aktie ska beskattas dels i inkomstslaget tjänst, dels i inkomstslaget kapital, enligt en särskild uppdelningsgrund. *Näringslivets skattedelegation (NSD)* och *Föreningen Svenskt Näringsliv*, som båda tillstyrker förslaget, anser att en generell sänkning av marginalskatten på högre inkomster vore en mer effektiv och hållbar lösning för att öka möjligheterna att attrahera och behålla nyckelkompetens samt främja tillväxt. *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* förespråkar en bred översyn av hela skattesystemet och att den samlade beskattningen av arbete sänks. *Grant Thornton Sweden AB* föreslår förändringar när det gäller beskattningen av utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar för fåmansföretagsdelägare med små innehav. *Sveriges advokatsamfund*, SVCA, Sweden BIO och SISP framhåller att det är komplicerat för onoterade företag att ställa ut personaloptioner och att denna brist bör rättas till. Sveriges Ingenjörer anser att det behövs insatser för att informera om reformen. *Pensionsmyndigheten* framhåller att det är viktigt att det sker en utvärdering av förslaget efter tre till fem år för att se om reglerna använts på avsett sätt och om önskvärda effekter uppnåtts. Företagarna och SUP46 anser att förslaget bör följas upp och att en utvidgning av förslaget då bör övervägas. Reformens effekter bör enligt Tillväxtverket och *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)* följas löpande. *Konkurrensverket* och *Regelrådet* efterfrågar en närmare analys av förslaget effekter på konkurrensförhållandena mellan olika företag. Regelrådet efterfrågar även en tydligare redovisning av

beräkningen av den sammantagna administrativa bördan för företag samt en särskild redogörelse avseende särskilda hänsyn till små företag. Kammarrätten i Stockholm bedömer att förslaget kommer att leda till viss ökad arbetsbelastning för de allmänna förvaltningsdomstolarna. NNR efterfrågar en scenarioberäkning för att visa på vad som krävs för att statens initiala skattebortfall i förlängningen ska kunna medföra ökade skatteintäkter.

Skälen för regeringens förslag: För att underlätta för små, unga företag som saknar tillgång till kapital, men som har tillväxtambitioner, att rekrytera personer som är viktiga för att företaget ska kunna växa föreslår utredningen att förmånsbeskattningen av personaloptioner ska avskaffas i vissa fall. Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Skatteverket*, *ESV*, *SKL* och *FAR* avstyrker förslaget. *IVA* och *Tillväxtanalys* avstyrker förslaget i den av utredningen föreslagna utformningen.

Inom den moderna tillväxtteorin är förekomsten av forskning och utveckling samt innovationer avgörande för att förklara tillväxt och ekonomisk utveckling. Samhällsnyttig teknisk utveckling och innovationer som av något skäl inte genomförs påverkar den potentiella tillväxttakten på ett negativt sätt. Ett hinder för ökad tillväxt är att nystartade företag med tillväxtambitioner och nya lösningar på existerande problem som regel saknar de förutsättningar som äldre, etablerade företag med upparbetat kapital och kompetens redan har. Genom förbättrade förutsättningar för nystartade företag ökar deras möjligheter att växa och konkurrera med etablerade företag. På så sätt kan den tekniska tillväxttakten förväntas öka, vilket i sin tur leder till en ökad ekonomisk tillväxttakt och förbättrade förutsättningar för ökad konkurrens, effektivare marknader och resursanvändning. Dessa typer av innovationer är bärande för den ekonomiska tillväxten, men de är samtidigt oförutsägbara och vanligen behäftade med asymmetrisk information. Asymmetrisk information påverkar tillgången till riskvilligt kapital negativt vilket leder till att färre investeringar görs än vad som är samhällsekonomiskt optimalt. Om effekterna av den asymmetriska informationen mildras kan fler samhällsekonomiskt nyttiga investeringar göras. Det kan därför finnas ett samhällsekonomiskt intresse av att stödja nytt, innovationsvilligt

företagande och om möjligt minska de riskrelaterade kostnader som en innovativ entreprenör och investerare exponerar sig för.

Mot denna bakgrund anser regeringen, i likhet med utredningen och majoriteten av remissinstanserna, att det finns skäl att införa lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Några remissinstanser, bl.a. Skatteverket, ESV, SKL och FAR, har principiella invändningar mot förslaget. Skatteverket anför att förslaget utgör ett stort avsteg från grundläggande skatterättsliga principer och framhåller att komplicerade regler med många kvalificeringskrav försvårar för både anställda och arbetsgivare att göra rätt samt att de föreslagna reglerna kommer att leda till gränsdragningsproblem. Regeringen gör dock bedömningen att det finns skäl att i detta fall avvika från principen om generella regler eftersom skattereglerna genom förslaget används för att skapa goda villkor för små och växande företag. Den ökade komplexiteten uppvägs således av den stimulans-effekt som förslaget väntas få. Enligt regeringens bedömning kan åtgärden inte heller anses mer komplicerad än att den kan hanteras genom upplysningar och information från Skatteverket. Till skillnad från vad SKL och *Kammarrätten i Stockholm* anför, bedömer regeringen att de samhällsekonomiska effekterna av förslaget är tillräckligt stora för att motivera avsteg från en neutral beskattning.

Regeringen föreslår därför att förmån av personaloption inte ska tas upp till beskattning om vissa villkor är uppfyllda för såväl det företag från vilket personaloptionen förvärvas, som personaloptionen och optionsinnehavaren. Arbetsgivaren ska därmed inte heller betala arbetsgivaravgifter. Om optionsinnehavaren väljer att utnyttja personaloptionen för förvärv av en andel i företaget sker beskattning vid avyttring av andelen enligt allmänna regler i inkomstslaget kapital. Förslaget innebär således, som Skatteverket har påpekat, att optionsinnehavaren får en skatte-kredit i jämförelse med ordinarie beskattning. Storleken på denna beror på värdeutvecklingen på andelen från det att personaloptionen förvärvas fram till tidpunkten för utnyttjandet av personaloptionen.

Lagrådet anser att frågan hur man vid beräkningen av kapitalvinst ska bestämma anskaffningsutgiften för andelar som har förvärvats genom utnyttjande av personaloptioner bör behandlas i den fortsatta beredningen. Detta

mot bakgrund av praxis där anskaffningsutgiften trots frånvaro av förmånsbeskattning ändå har beräknats på grundval av aktiens marknadsvärde vid förvärvet, eftersom förmånen principiellt var skattepliktig för den skattskyldige (RÅ 2005 not. 129). Det nu aktuella förslaget innebär att förmån av personaloption som omfattas av de föreslagna bestämmelserna inte är skattepliktig. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att det redan av allmänna principer följer att anskaffningsutgiften ska beräknas med ledning av de faktiska utgifter som optionsinnehavaren har haft för att förvärva andelen. Den som har utnyttjat en personaloption, som omfattas av de föreslagna bestämmelserna, för förvärv av andel kommer således inte få tillgodoräkna sig marknadsvärdet vid förvärvet som anskaffningsutgift.

Som framgår av avsnitt 6.6.2 kan anställda som utnyttjar personaloptioner för förvärv av andelar komma att omfattas av 3:12-reglerna genom att de andelar som de förvärvat blir kvalificerade andelar. IVA och *Almega AB* anser att det förhållandet att 3:12-reglerna kan bli tillämpliga kan minska intresset för skatte-gynnade personaloptioner respektive förfela förslagens syfte. Utredningen föreslår särskilda regler i 57 kap. IL för beräkning av årets gränsbelopp för kvalificerade andelar som har förvärvats genom utnyttjande av personaloptioner. Utredningen bedömer att det med hänsyn till 3:12-reglernas nuvarande utformning är en förutsättning för att det ska bli fråga om en slutlig skattelättnad och inte bara en uppskjuten beskattning i inkomstslaget tjänst. Regeringen har förståelse för denna uppfattning. Den 3 november 2016 överlämnade Utredningen om översyn av 3:12-reglerna sitt betänkande Översyn av skattereglerna för delägare i fåmansföretag (SOU 2016:75). Utredningen föreslår flera förändringar av reglerna om hur utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar ska fördelas mellan inkomstslagen tjänst och kapital vid beskattningen, bl.a. reglerna om beräkning av årets gränsbelopp. Utredningen om översyn av 3:12-reglernas betänkande och Utredningen om skatteregler för incitamentsprogramms förslag till särskilda regler i 57 kap. IL behandlas i en lagrådsremiss som beslutades den 8 juni 2017. Lagstiftningsärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

ESV framhåller, i likhet med *Ekobrottsmyndigheten*, att de föreslagna särreglerna kommer öka

riskerna för skatteundandragande. Regeringen är medveten om att den här typen av riktade skatteincitament riskerar att medföra incitament även för de som inte är i behov av stimulanser att utnyttja skattelättnaden. För att undvika detta har förslaget därför förenats med vissa villkor när det gäller företaget från vilket personaloptionen förvärfvas, personaloptionen och optionsinnehavaren. Flera remissinstanser, bl.a. *KTH*, *Stiftelsen Industriefonden*, *Almega AB*, *Företagarna*, *NNR*, *Stockholms Handelskammare*, *SVCA*, *Sweden BIO*, *Sveriges Ingenjörer*, *SUP46* och *SISP*, har synpunkter på dessa villkor. Dessa synpunkter behandlas i avsnitt 6.6.9–6.6.19.

Några remissinstanser, bl.a. *Pensionsmyndigheten* och *Företagarna*, pekar på vikten av uppföljning av åtgärden. Regeringen delar denna uppfattning och har för avsikt att följa upp och utvärdera effekterna av den kommande lagstiftningen.

Kammarrätten i Stockholm, Sveriges Ingenjörer, *NNR*, *Regelrådet* och *Konkurrensverket* har synpunkter på konsekvensanalysen. Dessa synpunkter behandlas i avsnitt 6.6.31.

Flera remissinstanser, bl.a. *Stiftelsen Industriefonden*, *Almega AB*, *SVCA*, *SISP*, *Stockholms Handelskammare*, *Sweden BIO* och *Grant Thornton Sweden AB* har lämnat förslag på andra åtgärder på skatteområdet. Dessa frågor faller dock utanför det aktuella lagstiftningsärendet. Vidare har *Sveriges advokatsamfund*, *SVCA*, *Sweden BIO* och *SISP* framhållit att det är komplicerat för onoterade företag att ställa ut personaloptioner och att denna brist bör rättas till. Inte heller den frågan ryms dock inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ändring i 11 kap. 1 § IL och att ett nytt kapitel, 11 a kap. IL, införs, se avsnitt 3.13.

6.6.4 Vad som avses med personaloption

Regeringens förslag: Med personaloption avses en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag: I 10 kap. IL finns de grundläggande bestämmelserna för inkomstslaget tjänst. Beskattningstidpunkten för förvärv av en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor regleras i 10 kap. 11 § andra stycket IL. Bestämmelsen infördes 1998 (prop. 1997/98:133) och avser personaloptioner trots att termen personaloption inte används i lagtexten. För att förenkla utformningen av förslaget om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall anser regeringen att termen personaloption bör införas i inkomstskattelagen. En personaloption är inte ett värdepapper, utan termen personaloption avser en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor.

Med hänsyn till att termen personaloption införs i inkomstskattelagen görs vissa följdändringar i socialavgiftslagen och skatteförfarandelagen. Dessutom görs en ren författningsteknisk ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen. Ett nytt system med uppgifter på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift kommer att införas stegvis från och med den 1 juli 2018 (prop. 2016/17:58, bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256, SFS 2017:387).

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 2 kap. 1 § och 10 kap. 11 § IL, 2 kap. 1 § SAL samt 11 kap. 5 §, 15 kap. 5 § och 34 kap. 6 § SFL, se avsnitt 3.13, 3.14 och 3.19. Dessutom görs en ren författningsteknisk ändring i 34 kap. 6 § i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen, se avsnitt 3.27.

6.6.5 Vad som avses med företag

Regeringens förslag: Med företag avses svenska aktiebolag eller motsvarande utländska bolag som har fast driftställe i Sverige och som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *SVCA* och *Sweden BIO* ifrågasätter varför inte alla bolag inom EES ska omfattas av reglerna – oberoende av om fast driftställe i Sverige föreligger eller inte – och anser att den föreslagna avgränsningen skulle kunna strida mot EU-rätten.

Skälen för regeringens förslag: Som föreslås i avsnitt 6.6.3 ska lättnader i beskattningen av personaloptioner införas för att underlätta för små, unga företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner. Utredningen föreslår – med hänsyn till reglerna om fri rörlighet i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) – att med företag ska avses inte bara svenska aktiebolag utan även motsvarande utländska bolag som hör hemma i en stat inom EES eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte. Regeringen instämmer i utredningens förslag.

Utredningen föreslår även att det ställs upp ett krav på att företaget ska ha ett fast driftställe i Sverige. *SVCA* och *Sweden BIO* ifrågasätter varför inte alla bolag inom EES ska omfattas av reglerna – oberoende av om fast driftställe i Sverige föreligger eller inte – och anser att den föreslagna avgränsningen skulle kunna strida mot EU-rätten. Regeringen noterar att den brittiska motsvarigheten till den nu föreslagna skattelättnaden för personaloptioner, de s.k. EMI-reglerna, innehåller ett krav på fast driftställe. De brittiska reglerna, som utgör ett statligt stöd, har prövats och godkänts av Europeiska kommissionen. Kommissionens statsstödsprövning innebär att kommissionen prövar om åtgärden kan anses förenlig med den gemensamma marknaden. Att kommissionen

accepterade kravet på fast driftställe i det brittiska förslaget bör mot denna bakgrund innebära att kommissionen i vart fall vid det beslutstillfället funnit att ett krav på fast driftställe är förenligt med reglerna om den gemensamma marknaden. Mot bakgrund av kommissionens bedömning av det brittiska systemet och med hänsyn till att det är eftersträvansvärt att skatteincitamentet ges till företag som bidrar till näringslivet här i Sverige gör regeringen samma bedömning som utredningen när det gäller kravet på fast driftställe i Sverige. Regeringen föreslår därför sammanfattningsvis att med företag ska avses svenska aktiebolag eller motsvarande utländska bolag som har fast driftställe i Sverige och som hör hemma i en stat inom EES eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte.

Lagförslag

Definitionen tas in i den nya paragrafen 11 a kap. 2 § IL, se avsnitt 3.13.

6.6.6 Vad som avses med koncern

Regeringens förslag: Med koncern avses en koncern av sådant slag som anges i årsredovisningslagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Skatteverket* anför att bestämmelserna om koncerner även bör omfatta s.k. oäkta koncerner för att förhindra kringgåenden.

Skälen för regeringens förslag: Om företaget, från vilket personaloptionen förvärvas, ingår i en koncern gäller de krav som ställs på företaget, personaloptionen och optionsinnehavaren för att en personaloption inte ska förmånsbeskattas i stället för koncernen (se avsnitt 6.6.9–6.6.19).

Eftersom termen koncern har olika innebörd i olika lagar bedöms en definition av begreppet öka förutsebarheten och underlätta tillämpningen av bestämmelserna. Det är önskvärt att även koncerner där en annan juridisk person än ett aktiebolag är moderbolag omfattas. Enligt

koncerndefinitionen i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) kan alla fysiska och juridiska personer som direkt eller indirekt omfattas av en årsredovisning, koncernredovisning eller delårsrapport vara moderföretag. Regeringen anser därför i likhet med utredningen att koncerndefinitionen ska knytas till årsredovisningslagen. Förenklat innebär årsredovisningslagens definition att om ett företag, moderföretaget, innehåller mer än hälften av rösterna i en annan juridisk person, dotterföretaget, så ingår företagen i samma koncern. Det finns även några andra beskrivna sätt att skapa ett koncernförhållande i årsredovisningslagen.

Regeringen anser, till skillnad från *Skatteverket*, att det saknas skäl att utvidga koncerndefinitionen till att även omfatta oäkta koncerner. En oäkta koncern kan föreligga t.ex. då en fysisk person äger två aktiebolag. Regeringen anser att skattereglerna exempelvis inte bör förhindra en entreprenör från att utveckla verksamheter i olika företag. Vidare innebär den i avsnitt 6.6.13 beskrivna 25-procentsregeln vid förvärv av en äldre verksamhet en begränsning av möjligheten att kringgå reglerna genom att överlåta verksamheter inom oäkta koncerner.

Lagförslag

Definitionen tas in i den nya paragrafen 11 a kap. 3 § IL, se avsnitt 3.13.

6.6.7 Vad som avses med intjänandetid

Regeringens förslag: Med intjänandetid avses perioden från tidpunkten då personaloptionen förvärvas och tre år framåt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag: En personaloption kännetecknas av att den är förenad med förfoganderättsinskränkningar, t.ex. att den kan utnyttjas först efter en viss kvalifikationstid eller intjänandetid. Det är inte ovanligt att ett personaloptionsprogram är uppdelat i olika etapper med olika kvalifikationstider. Den anställda kan ges rätt att t.ex. förvärva ett visst antal aktier efter tidigast vissa bestämda tidsintervaller.

Konstruktionen av en personaloption medför att den inte har något faktiskt ekonomiskt värde för den anställda under kvalifikationstiden, utan först när kvalifikationstiden har löpt ut och den anställda kan utnyttja optionen för förvärv av värdepapper. Genom personaloptioner kan ett företag därför långsiktigt knyta anställda till företaget.

Reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner måste vara utformade på ett sådant sätt att syftet med reglerna uppnås. Syftet är att små, unga företag ska kunna rekrytera och behålla personer som är särskilt viktiga för verksamheten. Tanken är att dessa företag ska tillföras resurser genom att nyckelpersonerna arbetar för en lön som är lägre än den lön som de hade kunnat få i ett annat företag. Nyckelpersonerna får kompensation genom att de får möjlighet att utan förmånsbeskattning förvärva andelar i företaget i framtiden och på så sätt ta del av framtida vinster i företaget. Förslaget avser att stimulera kommande arbetsinsatser som är viktiga för företagets tillväxt. Syftet är alltså inte att reglerna ska användas för att omvandla allmänna tjänsteinkomster till lägre beskattade kapitalinkomster eller att en arbetsgivare ska få möjlighet att belöna en anställd för insatser som redan har utförts. För att uppnå syftet bör det ställas krav på att optionsinnehavaren ska arbeta i företaget under en viss tid efter det att personaloptionen har förvärvats och att optionsinnehavaren får utnyttja optionen först efter denna tids slut.

Utredningens bedömning är att en lämplig tid är tre år. Vissa personaloptionsprogram föreskriver i sina villkor en kortare kvalifikationstid än tre år. Mot bakgrund av syftet med lagstiftningen anser utredningen emellertid att det finns skäl att bestämma intjänandetiden till tre år. En något längre tid minskar risken för generell växling mellan inkomstlagen och leder på ett bättre sätt till att förslaget återspeglar syftet med reglerna. Regeringen delar denna bedömning. Med intjänandetid ska därför avses en period om tre år räknat från och med ingången av optionsavtalet.

Lagförslag

Definitionen tas in i den nya paragrafen 11 a kap. 4 § IL, se avsnitt 3.13.

6.6.8 Tidpunkt för utnyttjande av optionen

Regeringens förslag: Optionsinnehavaren ska utnyttja optionen för förvärv av andel i det företag från vilket personaloptionen har förvärvats tidigast efter intjänandetiden och senast tio år efter tidpunkten då personaloptionen förvärvades.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. TCO, till vars yttrande *Finansförbundet* ansluter sig, anser att särskilda regler bör skydda en anställd som har personaloptioner som inte ska förmånsbeskattas och som blir uppsagd på grund av arbetsbrist.

Skälen för regeringens förslag: För att uppnå syftet med reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner, dvs. att underlätta för små, unga företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner, bör det ställas krav på att optionsinnehavaren ska arbeta i företaget under en viss tid efter det att personaloptionen har förvärvats och att optionsinnehavaren får utnyttja optionen först efter denna tids slut (se avsnitt 6.6.7). Regeringen föreslår därför att förmån av personaloption inte ska tas upp till beskattning bara om optionsinnehavaren utnyttjar optionen tidigast efter en intjänandetid om tre år. Även vissa av villkoren, avseende bl.a. företaget från vilket personaloptionen förvärvas och optionsinnehavaren, som måste vara uppfyllda för att förmånsbeskattning inte ska ske knyter an till intjänandetiden (se avsnitt 6.6.12, 6.6.17 och 6.6.18). Det är först efter att intjänandetiden har löpt ut som det kan konstateras om de villkor som knyter an till intjänandetiden är uppfyllda.

TCO och *Finansförbundet* anser att särskilda regler bör införas för att skydda en anställd som har personaloptioner som inte ska förmånsbeskattas och som blir uppsagd på grund av arbetsbrist. En personaloption kännetecknas av att den är förenad med förfoganderättsinkränkningar, t.ex. att den normalt förfaller om anställningen upphör på grund av uppsägning, avskedande eller dödsfall (prop. 1997/98:133 s. 24). Detta regleras i det civilrättsliga optionsavtalet. Anställda riskerar således att inte kunna

utnyttja optionen om de blir uppsagda före intjänandetidens utgång. Denna risk bedöms dock inte kunna avhjälpas genom skattereglernas utformning, exempelvis genom ett undantag från kravet på att optionsinnehavaren ska utnyttja optionen för förvärv av andelar tidigast efter intjänandetidens utgång. Ett sådant undantag skulle även komplicera regelverket och öka riskerna för kringgåenden. Några särskilda regler för anställda som blir uppsagda på grund av arbetsbrist bör därför enligt regeringens mening inte införas i skattelagstiftningen.

Utredningen anser, mot bakgrund av att Europeiska kommissionens beslut om godkännande i statsstödsärenden regelmässigt är begränsade till en viss tid, att det är lämpligt att införa ett krav om vid vilken tidpunkt en personaloption senast ska utnyttjas för att förmånen inte ska tas upp till beskattning. Utredningen gör bedömningen att ett utnyttjande bör ske senast tio år från tidpunkten då personaloptionen förvärvades. Regeringen delar bedömningen att det bör införas ett krav på att nu aktuella personaloptioner ska utnyttjas inom en viss tid. En period på tio år framstår enligt regeringens mening som lämplig.

Lagförslag

Förslaget tas in i den nya paragrafen 11 a kap. 5 § IL, se avsnitt 3.13.

6.6.9 Företaget ska vara av begränsad storlek

Regeringens förslag: Under det räkenskapsår som närmast föregår det år personaloptionen förvärvas ska

- medelantalet anställda och delägare som arbetar i företaget vara lägre än 50, och
- företagets nettoomsättning eller balansomslutning uppgå till högst 80 miljoner kronor.

Om företaget ingår i en koncern, ska gränsvärdena beräknas sammantaget för alla företag i koncernen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att en definition av företag av mindre storlek

införs i inkomstskattelagen med gränsvärden som motsvarar de som nu är aktuella.

Remissinstanserna: Flera av remissinstanserna har synpunkter på förslaget. *NSD*, vars yttrande *Föreningen Svenskt Näringsliv* ansluter sig till, anser att det är viktigt att gränsvärdena höjs då det annars mycket väl kan inträffa att relativt nystartade företag med arbetskraftsintensiv verksamhet överskrider de föreslagna gränsvärdena och därmed går miste om möjligheterna att använda de föreslagna reglerna om skattelättnader för personaloptioner. De föreslår att gränsvärdena sätts vid färre än 250 årsarbetskrafter, en årsomsättning som inte överstiger 50 miljoner euro eller en balansomslutning som inte överstiger 43 miljoner euro. *SVCA*, *KTH*, *SISP* och *Sweden BIO* anser att de svenska reglerna bör likna de brittiska och omfatta företag med upp till 250 anställda och en omsättning om högst 400 miljoner kronor. Även *Stiftelsen Industrifonden*, *Stockholms Handelskammare*, *NNR* och *Sveriges Ingenjörer* anser att gränsvärdena bör höjas till nivåer som motsvarar de brittiska EMI-reglerna. *IVA* anser att antagandet att tillväxtbolag per definition är små är felaktigt och att gränserna för antalet anställda och balansomslutning bör höjas rejält. *Advokatsamfundet* anser att det är olyckligt att förslaget bara omfattar de minsta företagen och *Almega AB* framhåller att även ett större företag kan vara i behov av väl fungerande incitamentsprogram. *SUP46* befarar att begränsningen i storlek kan vara för snäv för att skapa tillräckligt stor effekt. *Malmö Startups* är positiva till den begränsning på 49 anställda som föreslås i betänkandet. *Bokföringsnämnden* framhåller att den definition av företag av mindre storlek som föreslås i betänkandet inte är samordnad med EU:s definition av små företag i artikel 3.2 i redovisningsdirektivet (Europaparlamentet och Rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG).

Skälen för regeringens förslag: Införandet av lättnader i beskattningen av personaloptioner syftar till att underlätta för små, unga företag som saknar tillgång till kapital – till skillnad från äldre, etablerade företag – att rekrytera och behålla nyckelpersoner. Utredningen föreslår därför att företaget som ingår optionsavtalet

beskattningsåret närmast före det år personaloptionen förvärfvas ska ha färre än 50 anställda och delägare som arbetar i företaget (medelantal) och en nettoomsättning eller balansomslutning som uppgår till högst 80 miljoner kronor.

Flera av remissinstanserna, däribland *NSD*, *Föreningen Svenskt Näringsliv*, *SVCA*, *KTH*, *Stiftelsen Industrifonden*, *Stockholms Handelskammare*, *NNR*, *IVA*, *Almega AB* och *SUP46*, anser att gränserna för antal anställda och nettoomsättning eller balansomslutning bör höjas. Utredningen har övervägt om reglerna bör gälla även för något större företag, men har kommit fram till att de inledningsvis inte bör göra det. Skälen till detta är bl.a. att medelstora företag normalt redan har vuxit och därmed genomgått en viss tillväxtperiod. Det kan enligt utredningen redan av detta skäl ifrågasättas om de primärt tillhör målgruppen med förslaget. Vidare innebär reglerna att statsstöd lämnas till de berörda företagen. Det är enligt utredningens bedömning sannolikt enklare att få kommissionens godkännande om förslaget endast gäller för de företag för vilka det tydligast finns ett marknadsmisslyckande, även med beaktande av att de brittiska reglerna gäller för större företag. Regeringen delar utredningens bedömning och föreslår att förmån av personaloption inte ska tas upp till beskattning bara om det företag från vilket personaloptionen förvärfvas, under det räkenskapsår som närmast föregår det år personaloptionen förvärfvas, har färre än 50 anställda och delägare som arbetar i företaget (medelantal) och en nettoomsättning eller balansomslutning som uppgår till högst 80 miljoner kronor. Till skillnad från utredningens förslag knyts, efter synpunkter från *Lagrådet*, villkoret till företagets räkenskapsår i stället för företagets beskattningsår.

Bokföringsnämnden framhåller att den definition av företag av mindre storlek som utredningen föreslår inte är samordnad med EU:s definition av små företag i artikel 3.2 i redovisningsdirektivet. Regeringen konstaterar att den definition av företag av mindre storlek som utredningen föreslår även skiljer sig något från den definition av företag av mindre storlek som finns i 43 kap. IL. Regeringen föreslår därför ingen definition av företag av mindre storlek i det nya 11 a kap. IL utan samlar i stället alla villkor som rör det företag från vilket personaloptionen förvärfvas på ett och samma ställe i lagtexten.

Uttrycket medelantalet anställda har samma innebörd som motsvarande term har i Bokföringsnämndens allmänna råd om gränsvärden (BFNAR 2006:11). Likaså har uttrycken företags nettoomsättning och företags balansomslutning samma innebörd som termerna företags redovisade nettoomsättning och företags redovisade balansomslutning i Bokföringsnämndens nämnda allmänna råd. Vad gäller företags nettoomsättning kan det noteras att denna ska justeras om räkenskapsåret omfattar kortare eller längre tid än tolv månader.

Om företaget, från vilket personaloptionen förvärvas, ingår i en koncern ska kraven avseende medelantalet anställda och delägare samt nettoomsättning respektive balansomslutning, i stället för att beräknas på företagsnivå, beräknas sammantaget för alla företag i koncernen. Med anställda avses då anställda i något företag i koncernen och med delägare avses delägare i något företag i koncernen som arbetar i något koncernföretag. Medelantalet av sådana anställda och delägare ska således vara lägre än 50. Den totala nettoomsättningen eller balansomslutningen för samtliga företag i koncernen ska uppgå till högst 80 miljoner kronor.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap. 5 och 6 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.10 Företaget får inte kontrolleras av offentliga organ

Regeringens förslag: Ett eller flera offentliga organ får inte direkt eller indirekt kontrollera 25 procent eller mer av kapital- eller röstandelarna i företaget när personaloptionen förvärvas.

Om företaget ingår i en koncern gäller kravet för varje företag i koncernen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Stiftelsen Industrifonden* och *Verket för innovationssystem (Vinnova)* anser att begränsningen avseende offentligt ägande bör tas bort. *Stiftelsen Industrifonden* framhåller att det är en felaktig

uppfattning att företag som till viss del ägs av offentliga organ inte skulle ha svårigheter att skaffa externt kapital. Det finns en uppenbar risk att privata investerare aktivt kan komma att avstå från att saminvestera med statligt riskkapital då de riskerar att få sämre möjligheter på marknaden med ett "smittat" bolag. *Qoorp AB* framhåller att begränsningen diskvalificerar många bolag som borde omfattas av reglerna. *Malmö Startups*, *SVCA*, *SISP* och *Sweden BIO* anser, i likhet med *Stiftelsen Industrifonden*, att det inte är klarlagt vad som ska räknas som ett offentligt organ. Det bör enligt dem av lagstiftningen klart framgå att även bolag som har fått riskkapital från helt eller delvis statligt finansierade riskkapitalfonder eller samriskbolag ska kunna ge ut personaloptioner som inte förmånsbeskattas.

Skälen för regeringens förslag: Företag som till viss del ägs av offentliga organ kan enligt regeringens mening inte anses ha de svårigheter att skaffa externt kapital som förslaget om skattelättnader för personaloptioner syftar till att kompensera för. Kommissionens förordningar och riktlinjer tyder också på att det skulle försvåra statsstödsprövningen om förslaget skulle innebära att stöd ges till sådana företag. Till skillnad mot vad *Stiftelsen Industrifonden*, *Vinnova* och *Qoorp AB* anför, anser regeringen att det således bör införas en begränsning i offentligt ägande. Regeringen förslår därför i likhet med utredningen att när personaloptionen förvärvas får inte 25 procent eller mer av kapital- eller röstandelarna i företaget från vilket personaloptionen förvärvas direkt eller indirekt kontrolleras av ett eller flera offentliga organ.

Malmö Startups, *SVCA*, *SISP*, och *Sweden BIO* anser, i likhet med *Stiftelsen Industrifonden*, att det inte är klarlagt vad som ska räknas som ett offentligt organ. Med offentliga organ avses organ som bedriver offentlig verksamhet i statlig eller kommunal regi. Att det offentliga organet direkt eller indirekt ska kontrollera en viss del av kapital- eller röstandelarna i företaget innebär att även ägande via statliga och kommunala bolag omfattas. Även om kontroll över ett annat företag framförallt kan ske genom ett direkt eller indirekt innehav av kapital- eller röstandelar kan det inte uteslutas att ett företag även i andra fall kan anses stå under sådan kontroll. När det gäller offentliga institutionella investerare som har som uppdrag att bl.a. tillhandahålla kapital till företag i tidiga skeden, kan

det i vissa fall innebära att de därigenom också får ett deläggande i företaget. I dessa fall bör in-
slaget av kontroll över företaget inte göra sig
gällande i samma utsträckning. Det är emellertid
en fråga som bör överlåtas till rättstillämpningen
att avgöra i det enskilda fallet. En källa för
uttolkning av betydelsen av ”kontrolleras av ett
eller flera offentliga organ” är kommissionens
rekommendation av den 6 maj 2003 om defini-
tionen av mikroföretag samt små och medelstora
företag (2003/361/EG).

Om företaget, från vilket personaloptionen
förvärvas, ingår i en koncern gäller kravet för
varje företag i koncernen. Ett eller flera offent-
liga organ får alltså inte direkt eller indirekt
kontrollera 25 procent eller mer av kapital- eller
röstandelarna i något företag i koncernen när
personaloptionen förvärvas.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap.
5 och 7 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.11 Företagets andelar får inte vara upptagna till handel på en reglerad marknad

Regeringens förslag: Ingen andel i företaget får
vara upptagen till handel på en reglerad marknad
eller en motsvarande marknad utanför
Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
(EES).

Om företaget ingår i en koncern gäller kravet
för varje företag i koncernen.

Utredningens förslag överensstämmer med
regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remiss-
instanser som har yttrat sig tillstyrker eller har
inget att invända mot förslaget. *Skatteverket* före-
slår att även företag som är noterade på en
handelsplattform ska undantas från förslaget om
skattelättnader för personaloptioner. Detta
skulle enligt *Skatteverket* underlätta kontrollen
av villkoret att optionsinnehavaren inte får vara
delägare i företaget eller närstående till sådan
delägare när personaloptionen förvärvas.

Skälen för regeringens förslag: Noterade
företag som aktivt handlas på en marknadsplats
kan enligt regeringens mening inte anses ha de
svårigheter att skaffa externt kapital som försla-

get om skattelättnader för personaloptioner
syftar till att kompensera för. Kommissionens
förfordningar och riktlinjer tyder också på att det
skulle försvåra statsstödsprövningen om
förslaget skulle innebära att stöd ges till sådana
företag. Regeringen föreslår därför att ingen
andel i företaget från vilket personaloptionen
förvärvas får vara upptagen till handel på en
reglerad marknad eller en motsvarande marknad
utanför Europeiska ekonomiska samarbets-
området (EES). Till skillnad från *Skatteverket*
instämmer regeringen vidare i utredningens
bedömning att det inte finns tillräckliga skäl att
även undanta företag som är noterade på en
handelsplattform. Detta då det inte finns samma
garantier för en aktiv handel på en handels-
plattform som på en reglerad marknad.

Om företaget, från vilket personaloptionen
förvärvas, ingår i en koncern gäller detta krav för
varje företag i koncernen. Inget företag i
koncernen får alltså ha någon andel i företaget
upptagen till handel på en reglerad marknad eller
en motsvarande marknad utanför EES.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap.
5 och 7 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.12 Företaget ska huvudsakligen bedriva rörelse som inte avser viss verksamhet

Regeringens förslag: Företaget ska under
intjänandetiden huvudsakligen bedriva annan
rörelse än

1. bank- eller finansieringsrörelse,
2. försäkringsrörelse,
3. produktion av kol eller stål,
4. handel med mark, fastigheter, råvaror eller
finansiella instrument,
5. uthyrning för längre tid av lokaler eller
bostäder, eller
6. tillhandahållande av tjänster som avser juri-
disk rådgivning, redovisning eller revision.

Om företaget ingår i en koncern gäller kravet
sammantaget för alla företag i koncernen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att även skatterådgivning ska räknas upp bland de undantagna verksamheterna.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. FAR ifrågasätter om rörelsevillkoret tillför något av värde vid avgränsningen. Enligt FAR förekommer inte optionsprogram med arbetstagare annat än i verksamheter där rörelse bedrivs. SUP46 befarar att verksamhetsbegränsningen kan vara för snäv för att förslaget ska ge tillräckligt stor effekt. NSD, vars yttrande *Föreningen Svenskt Näringsliv* ansluter sig till, anser, i likhet med KTH, IVA, FAR, *Företagarna*, *Malmö Startups*, SVCA, SISP, *Sweden BIO* och *Finansförbundet*, att det är svårt att peka ut vilken verksamhet som är, eller i framtiden kommer att vara, innovativ. NSD framhåller att även sådan verksamhet som typiskt sätt inte är innovativ kan komma att utvecklas innovativt på ett sätt som inte går att förutse varför de gärna ser någon form av ventil för att fånga upp den typen av företag. IVA anser att någon form av begränsning av vilka branscher som omfattas inte är orimlig, men att det är viktigt att dessa avgränsningar görs med stor omsorg då gränsdragningarna är mycket svåra. *Sveriges advokatsamfund* anser att förslaget borde omfatta fler företag och branscher. Företagarna anser att förslaget borde ha kortast möjliga förbudslista, helst begränsad till produktion av kol och stål som redan har omfattande statsstöd. SVCA, SISP och Sweden BIO anser att det bör övervägas att endast undanta verksamheter utifrån vad som krävs med hänsyn till statsstödsreglerna. Finansförbundet framhåller att även traditionella bank- och finansieringsföretag kan ta fram innovativa lösningar och att ett undantag för tillståndspliktiga bank- och finansieringsverksamheter innebär en snedvridning av konkurrensen inom finanssektorn. *Stiftelsen Industrifonden* anser att det krävs att uttrycket ”bank- eller finansieringsrörelse” förtydligas ytterligare. TCO framhåller att det utifrån erfarenheterna i Storbritannien är rimligt att utesluta vissa verksamheter i enlighet med utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Företaget som ingår optionsavtalet ska enligt utredningens förslag huvudsakligen bedriva rörelse under intjänandetiden. Företaget ska vidare under

intjänandetiden huvudsakligen bedriva annan verksamhet än viss angiven verksamhet.

Med rörelse avses enligt 2 kap. 24 § IL annan näringsverksamhet än innehav av kontanta medel, värdepapper eller liknande tillgångar. Om sådana tillgångar innehåses som ett led i rörelsen, räknas innehavet dock till rörelsen. Avsikten är att förvaltning av värdepapper och liknande tillgångar inte ska omfattas av rörelsebegreppet, om det inte är så att värdepapperen innehåses som ett led i den rörelsedrivande verksamheten (prop. 1999/2000:2 del 2 s. 44 f.).

FAR ifrågasätter om rörelsevillkoret tillför något av värde vid avgränsningen av förslaget. Syftet med förslaget är att underlätta för små, unga företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner. Skattelättnaden bör därför inte omfatta företag vars verksamhet i ansenlig omfattning består av ren kapitalförvaltning. Mot denna bakgrund och för att undvika ett eventuellt utnyttjande av reglerna på ett icke avsett sätt anser regeringen att det framstår som lämpligt att företaget från vilket personaloptionen förvärvas huvudsakligen ska bedriva rörelse under intjänandetiden. Frågan är därefter hur rörelsevillkoret ska bedömas. Att företaget huvudsakligen ska bedriva rörelse innebär att ca 75 procent eller mer av verksamheten i företaget ska bestå av annat än innehav av kontanta medel, värdepapper och liknande tillgångar (jfr prop. 1999/2000:2 del 1 s. 502 ff.). Detta gäller emellertid bara innehav som inte innehåses som ett led i verksamheten. Kassa, bankkonton och tillfälliga placeringar inom ramen för den bedrivna rörelsen ska således inte påverka bedömningen. Bedömningen om företaget huvudsakligen är rörelsedrivande eller inte bör göras genom en samlad bedömning av förhållanden i företaget utifrån befintlig praxis vad gäller uttrycket rörelse.

När det gäller begränsningen av vilken verksamhet som den rörelse som företaget bedriver får avse befarar SUP46 att verksamhetsbegränsningen kan vara för snäv för att förslaget ska skapa tillräckligt stor effekt. Den kategori av företag som bedöms ha störst förmåga att växa och därmed skapa arbetstillfällen men samtidigt har begränsade möjligheter att anställa nyckelpersoner är små, unga företag som är innovativa. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att det är viktigt att reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner begränsas till innovativa företag. Detta för att

använda resurserna effektivt och minska de s.k. dödviktskostnaderna.

NSD, Föreningen Svenskt Näringsliv, KTH, IVA, FAR, Företagarna, Malmö Startups, SVCA, SISP, Sweden BIO och Finansförbundet anser att det är svårt att peka ut vilken verksamhet som är, eller i framtiden kommer att vara, innovativ. NSD framhåller att även sådan verksamhet som typiskt sätt inte är innovativ kan komma att utvecklas innovativt på ett sätt som inte går att förutse. IVA anser att någon form av begränsning av vilka branscher som omfattas inte är orimlig, men att det är viktigt att dessa avgränsningar görs med stor omsorg då gränsdragningarna är mycket svåra. Regeringen är medveten om den problematik som remissinstanserna pekar på. Utredningen har valt att inte försöka definiera innovativa företag. I stället anges vissa verksamheter som ett företag, som vill erbjuda skattegynnade personaloptioner, inte får ägna sig åt mer än i begränsad omfattning. Regeringen instämmer, i likhet med TCO, i att detta är ett lämpligt tillvägagångssätt. De brittiska reglerna fungerar på samma sätt, dvs. de anger ett antal undantagna verksamheter. Dessa regler har tillämpats under en längre tid och har också godkänts av Europeiska kommissionen.

Sveriges advokatsamfund anser att förslaget borde omfatta fler företag och branscher. Företagarna anser att förslaget borde ha kortast möjliga förbudslista. SVCA, SISP och Sweden BIO anser att det bör övervägas att endast undanta verksamheter utifrån vad som krävs med hänsyn till stadsstödsreglerna. De brittiska reglerna, som flera remissinstanser har hänvisat till när det gäller företagets storlek, innehåller betydligt fler undantagna verksamheter än utredningens förslag. Regeringen anser att det bör iaktas viss försiktighet när företag med viss verksamhet ska undantas från tillämpningen av reglerna. Regeringen delar dock utredningens uppfattning att det finns två skäl till varför en verksamhet ska tas upp på listan över undantagen verksamhet.

Det första skälet gäller verksamhet som redan får statsstöd. När kommissionen prövar förslagets förenlighet med EUF-fördraget är det sannolikt så att det totala statsstödet till ett enskilt företag är en betydelsefull faktor. Det bedöms därför vara viktigt att inte ge ytterligare stöd till branscher som redan har andra stödformer. Av detta skäl bör verksamhet som

avser produktion av kol eller stål tas med på undantagslistan.

Det andra skälet gäller verksamhet som typiskt sett inte är innovativ. Om verksamhet som typiskt sett inte är innovativ utesluts leder det till att reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner blir mer träffsäkra. Detta innebär lägre dödviktskostnader och större effekt av satsade medel i förhållande till syftet.

Finansförbundet framhåller att även traditionella bank- och finansieringsföretag kan ta fram innovativa lösningar och att ett undantag för tillståndspliktiga bank- och finansieringsverksamheter innebär en snedvridning av konkurrensen inom finanssektorn. Stiftelsen Industrifonden anser att det krävs att uttrycket "bank- eller finansieringsrörelse" förtydligas ytterligare. Utredningen anser att bank- eller finansieringsrörelse är ett exempel på verksamhet som inte är innovativ i den mening som avses i detta sammanhang och som därför bör undantas. Uttrycken "bankrörelse" och "finansieringsrörelse" har samma innebörd som i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Många av de företag som anses mest innovativa bedriver verksamhet som avser finansiella tjänster i vid bemärkelse, s.k. fintechbolag. Det kan gälla t.ex. teknikutveckling av betalningstjänster eller alternativa finansieringslösningar. Utredningen slår fast att denna typ av verksamhet inte omfattas av undantaget, såvida inte verksamheten i företaget huvudsakligen utgör bank- eller finansieringsrörelse. Regeringen gör samma bedömning som utredningen.

Regeringen anser vidare att försäkringsrörelse typiskt sett inte heller är innovativ och därför bör undantas. Innebörden av uttrycket "försäkringsrörelse" är densamma som vid tillämpningen av försäkringsrörelselagen (2010:2043) och lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. Detsamma gäller handel med vissa tillgångar som inte kan anses som innovativ i den avsedda meningen. Handel med mark, fastigheter, råvaror eller finansiella instrument bör därför tillhöra undantagen verksamhet.

Många företag som växer snabbt arbetar med konsulttjänster i vid bemärkelse. Generellt kan det alltså inte hävdas att sådana tjänster inte utförs av innovativa företag. Mer traditionell konsultverksamhet utförs primärt inte av innovativa företag. Vissa typer av konsulttjänster är också undantagna enligt de brittiska EMI-

reglerna. Det gäller tjänster som avser juridisk rådgivning och redovisning. Utredningen anser att dessa tjänster även bör undantas i Sverige liksom tjänster som avser revision. Regeringen delar utredningens bedömning.

Utredningen föreslår att även skatterådgivning av andra än jurister bör undantas. Regeringen anser dock att skatterådgivning – oavsett vem som utför den – omfattas av uttrycket juridisk rådgivning. Skatterådgivning behöver därför inte anges särskilt som en undantagen verksamhet och tas därför inte upp i uppräkningsdelen av undantagen verksamhet i lagtexten.

Om företaget, från vilket personaloptionen förvärfvas, ingår i en koncern ska kravet om att huvudsakligen bedriva rörelse som inte avser undantagen verksamhet gälla sammantaget för alla företag i koncernen, i stället för på företagsnivå. Verksamheten i alla företag i koncernen under intjänandetiden ska alltså läggas samman och huvudsakligen vara rörelse som inte avser undantagen verksamhet.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap. 5 och 8 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.13 Företagets verksamhet får inte vara äldre än tio år

Regeringens förslag: Företaget får när personaloptionen förvärfvas inte ha bedrivit verksamhet i mer än tio år efter utgången av det år då verksamheten påbörjades.

Om företaget har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från någon annan, ska personaloptionen förvärfvas inom tio år från utgången av det år då den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades, om den förvärvade verksamheten påbörjades före verksamheten i företaget.

Om företaget ingår i en koncern gäller kravet för varje företag i koncernen.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att företaget inte får ha bedrivit verksamhet i mer än sju år när personaloptionen förvärfvas. Utredningen föreslår också att om företaget har förvärvat hela verksamheten från annan ska optionsavtalet

ha ingåtts inom sju år från det att den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *TCO* och *Finansförbundet* anser, i likhet med *SVCA*, *SISP* och *Sweden BIO*, att det är rimligt att personaloptioner också kan användas i ett företag som kommer in i en tillväxtfas vid en senare tidpunkt. *Almega AB* framhåller att många teknikutvecklingsföretag har en relativt lång fas för utveckling av sina produkter och tjänster, i vissa fall längre än sju år. *IVA* anser att antagandet att tillväxtbolag per definition är unga är felaktigt och att gränsen för ålder på företaget bör höjas rejält. *NSD*, vars yttrande *Föreningen Svenskt Näringsliv* ansluter sig till, anser, i likhet med *Företagarna* och *KTH*, att den föreslagna tidsgränsen om sju år bör förlängas till åtminstone tio år, eftersom det ofta tar en viss tid innan en verksamhet kommer in i ett sådant skede att det blir aktuellt att rekrytera den typ av kvalificerad personal som förslaget avser stimulera till att anställa. Företagarna framhåller att de brittiska *EMI*-reglerna saknar tidsgräns och att det således inte bör möta något hinder enligt statsstödsreglerna att förlänga tidsperioden. *SUP46* befarar att begränsningen i tid kan vara för snäv för att skapa tillräckligt stor effekt av förslaget. *Qoorp AB* framhåller att bolag ofta kan ha låg aktivitet under flera år. Detta gäller inte minst vid avknoppningar från universitet och forskningsinstitut, där man t.ex. av patentskäl kan vilja bilda ett bolag tidigt, men där den praktiska verksamheten påbörjas först två till tre år senare. *Skatteverket* framhåller att kravet på att hela verksamheten ska ha förvärvats från någon annan för att åldersvillkoret ska bedömas utifrån när den förvärvade verksamheten påbörjades innebär att det är lätt att kringgå regeln.

Skälen för regeringens förslag: Forskning tyder på att nya arbetstillfällen främst skapas i relativt unga företag. Den tid under vilken ett företag har varit verksamt synes i sig vara viktigare än dess storlek när det gäller förmågan att skapa nya arbetstillfällen. Det är också i synnerhet unga, innovativa företag som har svårigheter att betala en marknadsmässig lön som gör att de kan anställa och behålla nyckelpersoner, vilket många gånger är en avgörande faktor för tillväxt i företaget. Den föreslagna skattelättnaden för personaloptioner bör därför enligt utredningen riktas mot de företag som

mest sannolikt står inför en tillväxtfas. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till statsstödsreglerna, föreslår utredningen att företaget som ingår optionsavtalet inte får ha bedrivit verksamhet i mer än sju år när avtalet ingås. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att de föreslagna reglerna bör förenas med ett åldersvillkor för företaget från vilket personaloptionen förvärvas.

Flera remissinstanser, bl.a. *TCO*, *Finansförbundet*, *SVCA*, *SISP* och *Sweden BIO*, anser att det är rimligt att den föreslagna skattelättnaden för personaloptioner också kan användas i ett företag som kommer in i en tillväxtfas vid en senare tidpunkt. *NSD* och *Föreningen Svenskt Näringsliv* framhåller, i likhet med *Företagarna* och *KTH*, att den föreslagna tidsgränsen om sju år bör förlängas till åtminstone tio år, eftersom det ofta tar en viss tid innan en verksamhet kommer in i ett sådant skede att det blir aktuellt att rekrytera den typ av kvalificerad personal som förslaget avser stimulera till att anställa.

Med hänsyn till vad remissinstanserna har anfört och då det är viktigt att åldersvillkoret inte riskerar att stressa fram beslut om utfärdande av personaloptioner som i ett längre perspektiv går i fel riktning för företaget, bör den föreslagna åldersgränsen för företaget från vilket personaloptionen förvärvas enligt regeringens mening förlängas från sju till tio år. De brittiska EMI-reglerna saknar en tidsgräns för ålder på företaget så detta bör inte möta något hinder enligt statsstödsreglerna. Att förlänga åldersgränsen gör också förslaget mer branschneutralt, då vissa branscher har längre utvecklingstider än andra. Regeringen föreslår därför att företaget, när personaloptionen förvärvas, inte får ha bedrivit verksamhet i mer än tio år efter utgången av det år då verksamheten påbörjades.

För att de föreslagna reglerna inte ska kunna kringgåas bör begränsningar införas som motverkar att verksamheter ombildas för att kringgå åldersvillkoret. Utredningen föreslår därför att om företaget har förvärvat hela verksamheten från annan ska åldersvillkoret bedömas utifrån när den ursprungliga verksamheten påbörjades. Regeringen konstaterar, i likhet med *Skatteverket*, att den föreslagna regeln emellertid relativt enkelt kan kringgåas om företaget redan har eller startar upp en viss mindre verksamhet innan förvärvet av verksamheten från någon annan görs. Regeringen föreslår därför i stället

att om företaget har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från någon annan ska personaloptionen förvärvas inom tio år från utgången av det år då den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades, om den förvärvade verksamheten påbörjades före verksamheten i företaget. Det innebär att ett företag, vars verksamhet är yngre än tio år, kan köpa upp en verksamhet som är äldre än tio år och fortfarande omfattas av förslaget om skattelättnader för personaloptioner, så länge den förvärvade verksamheten endast utgör en mindre del (mindre än 25 procent) av den totala verksamheten i företaget. Samtidigt motverkas ombildningar som endast görs för att kringgå åldersvillkoret.

Bedömningen av om företaget har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från annan, ska göras vid tidpunkten för förvärvet av personaloptionen. Om företaget, från vilket personaloptionen förvärvas, ingår i en koncern gäller kravet på att verksamheten inte får vara äldre än tio år för varje företag i koncernen. Inget företag i koncernen får alltså, när personaloptionen förvärvas, ha bedrivit verksamhet i mer än tio år efter utgången av det år då verksamheten i respektive företag påbörjades. Om något företag i koncernen har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från annan ska personaloptionen förvärvas inom tio år från utgången av det år då den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades, om den förvärvade verksamheten påbörjades före det att verksamheten i det förvärvande företaget påbörjades.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap. 5 och 9 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.14 Företaget får inte vara i ekonomiska svårigheter

Regeringens förslag: Företaget får när personaloptionen förvärvas inte vara

1. skyldigt att upprätta kontrollbalansräkning,
2. föremål för företagsrekonstruktion,
3. på obestånd, eller
4. föremål för betalningskrav på grund av ett tidigare beslut från Europeiska kommis-

sionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Om företaget ingår i en koncern gäller kravet för varje företag i koncernen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget om skattelättnader för personaloptioner utgör ett sådant statligt stöd som måste anmälas till Europeiska kommissionen för godkännande innan det genomförs. I unionsrätten ställs olika krav för att statliga stöd ska tillåtas. Ett av dessa är att sådant stöd så gott som undantagslöst inte får ges till en stödmottagare som är i ekonomiska svårigheter. Företag i ekonomiska svårigheter definieras i gemenskapens Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C 249/01). Av definitionen i riktlinjerna framgår att ett företag är i ekonomiska svårigheter om det inte med egna finansiella medel eller med medel från ägare, aktieägare eller långivare kan hejda förluster som utan ingripanden från offentliga myndigheter leder till att företaget med största sannolikhet försätts i konkurs på kort eller medellång sikt. Oavsett storlek anses ett sådant företag som motsvarar ett svenskt aktiebolag principiellt befinna sig i svårigheter dels när över hälften av det tecknade kapitalet har förlorats och mer än en fjärdedel av detta kapital förlorats under de senaste tolv månaderna, dels när det uppfyller villkoren i nationell lagstiftning för att vara föremål för ett kollektivt insolvensförfarande. Även om ingen av de ovan nämnda omständigheterna föreligger, kan ett företag ändå anses befinna sig i ekonomiska svårigheter enligt definitionen. Detta gäller i synnerhet om vanliga tecken på sådana svårigheter har visat sig, såsom ökade förluster, sjunkande omsättning, växande lager, överkapacitet, minskande kassaflöde, stigande skuldsättningsgrad och finansiella kostnader samt ett sjunkande värde på nettotillgångarna.

I tidigare lagstiftningsärenden (se t.ex. prop. 2012/13:134) har konstaterats att den definition av ekonomiska svårigheter som anges ovan är svårtillämpad och därför inte lämplig att direkt genomföra i den svenska lagstiftningen. Det har i

stället ansetts lämpligare att använda etablerade svenska uttryck på området som så långt som möjligt motsvarar vad som anges i riktlinjernas definition. Regeringen finner inte skäl att göra någon annan bedömning när det gäller det nu aktuella förslaget.

Den första omständigheten som anges ovan motsvarar när skyldighet inträder för ett svenskt aktiebolag att upprätta kontrollbalansräkning enligt 25 kap. 13 § 1 aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL. Kontrollbalansräkning ska upprättas när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital, beräknat enligt vissa särskilda regler i 25 kap. 14 § ABL, understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. Kontrollbalansräkning ska, enligt 25 kap. 13 § 2 ABL, även upprättas om företaget vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken saknar tillgångar för full betalning av utmättningsfordringen. Även ett sådant förhållande bör enligt regeringen innebära att ett företag är i ekonomiska svårigheter. Regeringen instämmer därför sammanfattningsvis i utredningens förslag att företaget från vilket personaloptionen förvärvas inte får vara skyldigt att upprätta kontrollbalansräkning när avtalet ingås.

Därutöver bör ett företag enligt utredningen anses vara i ekonomiska svårigheter om företaget är på obestånd. Med obestånd avses enligt definitionen i 1 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) att företaget inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig. Om obestånd föreligger ska företaget som huvudregel försättas i konkurs. Det kan enligt regeringens mening inte anses vara förenligt med unionsrätten att ge statligt stöd till sådana företag. Regeringen föreslår därför i likhet med utredningen att företaget från vilket personaloptionen förvärvas inte får vara på obestånd när optionen förvärvas.

Av kommissionens definition följer att ett företag även ska anses vara i ekonomiska svårigheter om det uppfyller villkoren för ett kollektivt insolvensförfarande. Vad som avses med detta är inte helt klart. Det torde dock krävas någon form av medverkan från det allmänna för att det ska anses vara kollektivt. En privat uppgörelse mellan företaget och en eller flera av dess borgenärer kan således inte anses vara ett kollektivt insolvensförfarande. Däremot bör en förhandling om s.k. offentligt ackord anses vara ett sådant förfarande som avses i definitionen. Offentligt ackord regleras i 3 kap. lagen

(1996:764) om företagsrekonstruktion och sådana förhandlingar förs bara under ett förfarande om företagsrekonstruktion. I likhet med utredningen föreslår regeringen därför att företaget från vilket personaloptionen förvärfvas inte får vara föremål för företagsrekonstruktion när avtalet ingås.

Ett annat krav som uppställs inom unionsrätten är att statliga stöd inte får betalas ut till någon som har tagit emot ett olagligt stöd och kommissionen därför har riktat ett återbetalningskrav mot stödmottagaren som denne inte återbetalat. I likhet med utredningen föreslår regeringen därför att företaget från vilket personaloptionen förvärfvas inte får vara föremål för betalningskrav på grund av ett tidigare beslut från kommissionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden när avtalet ingås.

Om företaget, från vilket personaloptionen förvärfvas, ingår i en koncern gäller kravet på att inte befinna sig i ekonomiska svårigheter för varje företag i koncernen. Inget företag i koncernen får alltså, när personaloptionen förvärfvas, befinna sig i den angivna typen av ekonomiska svårigheter.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap. 5 och 10 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.15 Värdet på personaloptionerna får inte överstiga vissa beloppsgränser

Regeringens förslag: Värdet på optionsinnehavarens samtliga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget, får inte överstiga 3 miljoner kronor när personaloptionen förvärfvas.

Värdet på optionsinnehavarens personaloption tillsammans med värdet på övriga personaloptioner som också innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget, får inte överstiga 75 miljoner kronor när personaloptionen förvärfvas.

Om företaget ingår i en koncern ska beloppskraven tillämpas sammantaget för alla företag som ingår i koncernen.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att det totala värdet på personaloptioner som inte förmånsbeskattas får uppgå till högst 100 miljoner kronor per företag och 5 miljoner kronor per optionsinnehavare. Utredningen föreslår även att om det finns flera personaloptioner i företaget ska optionerna värderas med ledning av de förhållanden som gällde när respektive optionsavtal ingicks.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Skatteverket* anser att gränsen för det totala värdet på de personaloptioner som inte förmånsbeskattas inte bör överstiga 20 miljoner kronor. Detta med beaktande av att syftet med förslaget är att öka förutsättningarna för små, nystartade företag att rekrytera och behålla de nyckelpersoner som dessa företag behöver. *IVA* är frågande till begränsningen av det sammanlagda värdet av optioner. *Malmö Startups* anser att beloppsgränsen per anställd är för låg då företag i vissa fall behöver rekrytera "medgrundare" i tidiga skeden och då kunna erbjuda en större del av bolaget. *SUP46* ser en risk i att beloppsgränsen per anställd sätts med "svenska mått", vilket kommer innebära att de bolag som har störst potential och attraherar internationella investerare till höga värderingar också kan komma att få svårt att nyttja förslaget om skattelättnader för personaloptioner.

Skälen för regeringens förslag: För att förslaget om skattelättnader för personaloptioner ska vara förenligt med EU:s regler om statligt stöd krävs att det samlade värdet av stödinsatsen är begränsat och att stödet är proportionerligt, så att inte vissa skattskyldiga gynnas i en omfattning som inte är rimlig. Med utgångspunkt i att statsstödet ska begränsas så att stödet inte är större än vad som krävs för att syftet med förslaget ska uppnås, föreslår utredningen att det totala värdet på de personaloptioner som inte förmånsbeskattas inte får vara högre än 100 miljoner kronor per företag och 5 miljoner kronor per optionsinnehavare. Regeringen instämmer i bedömningen att det aktuella stödet, med hänsyn till unionsrätten, bör förenas med beloppsgränser men anser, i likhet med *Skatteverket*, att beloppsgränsen per företag bör vara lägre än den av utredningen föreslagna. En beloppsgräns om 75 miljoner kronor framstår som väl avvägd. Även beloppsgränsen per

optionsinnehavare bör, i motsats till vad *IVA*, *SUP46* och *Malmö Startups*, anför sänkas i förhållande till utredningens förslag. En beloppsgräns om 3 miljoner kronor per optionsinnehavare är enligt regeringens mening rimlig.

Regeringen anser att beloppsgränserna ska beräknas med beaktande av samtliga personaloptioner som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget, dvs. inte bara sådana personaloptioner som inte förmånsbeskattas. Anledningen till detta är att det inte går att bedöma om vissa villkor, t.ex. kravet på anställning, är uppfyllda förrän intjänandetiden har passerats. Regeringen föreslår därför att värdet på optionsinnehavarens personaloption, tillsammans med värdet på övriga personaloptioner som också ger rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget, inte får överstiga 75 miljoner kronor när personaloptionen förvärvas. Eventuella personaloptioner som innebär rätt att förvärva andelar i företaget som inte har förvärvats från företaget ska inte beaktas. Regeringen föreslår vidare att värdet på optionsinnehavarens samtliga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget, inte får överstiga 3 miljoner kronor när personaloptionen förvärvas.

Utredningen föreslår att om det finns flera optionsprogram i företaget så ska personaloptionerna värderas vid tidpunkten då respektive optionsavtal ingicks. Regeringen föreslår i stället att samtliga optioner ska värderas vid tidpunkten för förvärvet av den personaloption som är föremål för bedömning. Detta framstår som mer ändamålsenligt och är dessutom enklare då det endast blir fråga om en värdering som ska göras i stället för flera värderingar.

Om företaget ingår i en koncern ska beloppskraven tillämpas sammantaget för alla företag som ingår i koncernen. Värdet på optionsinnehavarens samtliga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget eller i något annat företag som ingår i samma koncern och som har förvärvats från något koncernföretag, får inte överstiga 3 miljoner kronor när personaloptionen förvärvas. Värdet på optionsinnehavarens personaloption tillsammans med värdet på övriga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget eller i något annat företag som ingår i samma koncern och som har förvärvats från något av dessa företag, får inte

överstiga 75 miljoner kronor när personaloptionen förvärvas.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap. 5, 11 och 12 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.16 En förenklad värderingsmodell

Regeringens förslag: Värdet på en personaloption ska anses motsvara värdet på den andel eller de andelar som optionen ger rätt att förvärva.

Om det någon gång under de närmast föregående tolv månaderna innan personaloptionen förvärvas har genomförts marknadsmissiga transaktioner avseende företagens andelar, ska värdet på en andel bestämmas med ledning av dessa transaktioner.

Om det inte har genomförts någon sådan transaktion, ska värdet på samtliga andelar i företaget anses motsvara skillnaden mellan företagens bokförda tillgångar och skulder enligt den senast fastställda balansräkningen. Om företaget inte har någon fastställd balansräkning, ska värdet på en andel bestämmas till andelens kvotvärde.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte någon värderingsmodell för det fall någon marknadsmissig transaktion inte har skett och det inte heller finns någon fastställd balansräkning.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Det är allmänt svårt och ofta tidskrävande att värdera företag vars ägarandelar inte handlas på en offentlig marknadsplats. Att värdera en personaloption som innebär en rätt att i framtiden förvärva andelar i ett företag som inte handlas på en marknadsplats är än mer komplicerat, eftersom det då dessutom gäller företagens framtida värde. Förslaget om skattelättnader för personaloptioner riktar sig till små, unga och onoterade företag med tillväxtambitioner. De värderingsmodeller som finns är inte anpassade till den typen av företag och en mer noggrann värdering förutsätter stora kunskaper om företagens verksamhet, vilket är både tidskrävande och kostsamt

att skaffa sig. Förslaget att värdet på personaloptioner som inte förmånsbeskattas inte får överstiga vissa beloppsgränser (se avsnitt 6.6.15) förutsätter dock att personaloptionerna värderas. Utredningen föreslår därför en förenklad värderingsmodell, där värdet på en personaloption ska anses motsvara värdet på den andel (eller de andelar) som optionen ger rätt att förvärva. Om det någon gång under de närmast föregående tolv månaderna innan personaloptionen förvärvas har genomförts marknads-mässiga transaktioner i eller avseende företags andelar ska värdet på en andel bestämmas med ledning av dessa transaktioner. Om någon sådan transaktion inte har genomförts ska värdet på samtliga andelar i företaget anses motsvara skillnaden mellan företagens bokförda tillgångar och skulder enligt den senast fastställda balansräkningen. Regeringen instämmer i utredningens förslag. Om företaget inte har någon fastställd balansräkning föreslår regeringen att värdet på en andel ska bestämmas till andelens kvotvärde.

Lagförslag

Förslaget tas in i den nya paragrafen 11 a kap. 13 § IL, se avsnitt 3.13.

6.6.17 Optionsinnehavaren ska vara anställd och arbeta i viss omfattning

Regeringens förslag: Optionsinnehavaren ska vara anställd i företaget under intjänandetiden. Arbetstiden ska under denna tid uppgå till i genomsnitt minst 30 timmar per vecka.

Som arbetstid räknas semesterledighet med semesterlön och frånvaro till följd av sjukdom, föräldraledighet och andra liknande förhållanden som ersätts inom socialförsäkringssystemet.

Om företaget ingår i en koncern gäller kravet på anställning för något av företagen som ingår i koncernen. Kravet på arbetstid gäller sammantaget för alla företag i koncernen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *NSD* och *Föreningen Svenskt Näringsliv* anser, i likhet med *Företagarna*, att det bör räcka med en halvtids-

anställning under intjänandetiden, då det tämligen ofta förekommer att ekonomin i nystartade företag inte räcker för att avlöna anställda för heltidsarbete. *Stiftelsen Industrifonden* anser att även styrelseledamöter bör kunna omfattas av förslaget – oaktat kravet på anställning – då det finns ett stort behov av att ge incitament även till externa styrelseledamöter i företag i tidiga skeden.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med förslaget om skattelättnader för personaloptioner är främst att företagen långsiktigt ska kunna knyta nyckelkompetens till verksamheten. Det är därför rimligt att den som tilldelas en personaloption som inte förmånsbeskattas också är anställd och arbetar i företaget i en betydande omfattning under intjänandetiden. *NSD* och *Föreningen Svenskt Näringsliv* anser, i likhet med *Företagarna*, att det bör räcka med en halvtidsanställning under intjänandetiden. Regeringen anser dock i likhet med utredningen att arbetstiden under intjänandetiden ska uppgå till i genomsnitt minst 30 timmar per vecka.

Kravet att optionsinnehavaren ska vara anställd i företaget under intjänandetiden innebär att den föreslagna skattelättnaden inte omfattar personaloptioner som ställs ut till konsulter eller andra som arbetar åt företaget utan att vara anställda. Det gäller även om de skulle uppfylla de krav som avser arbetstidens omfattning. Med hänsyn till syftet med förslaget finner regeringen inte heller skäl att, såsom *Stiftelsen Industrifonden* föreslår, låta externa styrelseledamöter omfattas av skattelättnaden.

Kravet på faktiskt arbete under intjänandetiden bör emellertid som utredningen föreslår inte vara undantagslöst. Som arbetstid ska räknas semesterledighet med semesterlön, men även i vissa andra fall bör arbetstidskravet anses vara uppfyllt även om optionsinnehavaren inte arbetar full tid. Det gäller vid sjukdom, föräldraledighet eller andra liknande förhållanden. En förutsättning är att ersättning för denna tid utgår från socialförsäkringssystemet.

Om företaget, från vilket personaloptionen förvärvas, ingår i en koncern gäller kravet på anställning för något av företagen i koncernen. Optionsinnehavaren kan arbeta i valfritt (eller valfria) företag i koncernen. Kravet på arbetstid gäller sammantaget för alla företag i koncernen.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap. 5 och 14 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.18 Optionsinnehavaren ska få viss ersättning

Regeringens förslag: Optionsinnehavaren ska under intjänandetiden få sådan ersättning från företaget som ska tas upp i inkomstslaget tjänst med ett belopp som uppgår till minst 13 inkomstbasbelopp. Om optionsinnehavaren under intjänandetiden till följd av sjukdom, föräldraledighet eller andra liknande förhållanden får ersättning inom socialförsäkringssystemet, ska kravet på ersättning från företaget minskas i proportion till tiden med sådan ersättning.

Med inkomstbasbelopp avses det inkomstbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken som gäller för det år då personaloptionen förvärvas.

Som ersättning avses inte kostnadsersättning eller belopp som ska tas upp i inkomstslaget tjänst till följd av reglerna om förbjudet lån eller 3:12-reglerna.

Om företaget ingår i en koncern gäller kravet på ersättning sammantaget för alla företag i koncernen.

Utredningens bedömning: Överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningen anser att det inte bör införas några regler om att optionsinnehavaren måste få en viss minsta kontant ersättning eller andra förmåner av ett visst värde för att bestämmelserna om skattelättnader för personaloptioner ska vara tillämpliga.

Remissinstanserna: *Skatteverket* framhåller att eftersom ersättning i form av personaloptioner, som inte förmånsbeskattas, inte kommer att vara sjukpenninggrundande, kommer mottagarnas underlag för beräkning av ersättningar från socialförsäkringssystemet vara lägre än om motsvarande ersättning hade betalats kontant. Även framtida pensioner kan påverkas då den anställde under flera år kan ha en låg pensionsgrundande inkomst. Även *Pensionsmyndigheten* påtalar att avsaknaden av ett lönegolv medför en risk för att personer under flera år kan ha en låg kontant lön eller helt sakna sådan, vilket påverkar intjänandet till allmän pension och tjänstepension. *TCO*, till vars

yttrande *Finansförbundet* ansluter sig, framhåller att personaloptioner inte ska vara ett sätt att undvika socialavgifter och andra avgifter vilket leder till att den anställde förlorar socialförsäkringsförmåner och tjänstepension. *TCO* och *Finansförbundet* anser därför att det bör införas ett lönegolv som innebär att personaloptioner som inte förmånsbeskattas inte kan ställas ut till anställda vars marknadsmässiga lön understiger detta golv. Kravet på arbetstid bör därför ersättas med ett krav på lön och ersättning i nivå med taket för sjukpenning- och pensionsgrundande inkomst. Detta är enligt *TCO* och *Finansförbundet* dessutom ett för *Skatteverket* betydligt mer kontrollerbart kriterium än arbetstid. Nivån på lönegolvet bör kunna ändras i ett kollektivavtal. Pensionsmyndigheten och *TCO* framhåller vikten av att den som utfärdar personaloptionen informerar den anställde om konsekvenserna av att få ersättning i form av personaloptioner i stället för lön.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med de föreslagna bestämmelserna om skattelättnader för personaloptioner är att underlätta för mindre, unga företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner. Bestämmelserna skapar även incitament för arbetsgivare och arbetstagare att ersätta kontant lön med skattegynnade personaloptioner. Regeringen konstaterar, i likhet med bl.a. *Skatteverket*, *Pensionsmyndigheten* och *TCO*, att anställda som byter lön mot personaloptioner som inte förmånsbeskattas i sådan utsträckning att löneinkomsten understiger takbeloppen för sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst, kommer att få försämrade sjukpennings- och pensionsnivå. En sådan utveckling skulle vara till nackdel både för den enskilda individen och för det allmänna. Ett sätt att förhindra en sådan utveckling är att, som *TCO* och *Finansförbundet* föreslår, införa ett krav på att optionsinnehavaren ska få en viss lägsta ersättning från företaget utöver personaloptionerna. Det innebär att ersättning som understiger en viss nivå inte kan växlas mot personaloptioner som inte förmånsbeskattas. En sådan lösning skulle säkerställa att arbetsgivaren bidrar till socialförsäkringssystemet samt att den anställde är rimligt försäkrad och inte får en försämrade pensionsnivå. Det är även motiverat med hänsyn till att förslaget om skattegynnade personaloptioner utgör ett avsteg från grundläggande skatterättsliga principer som innebär att

ersättning för arbete ska beskattas som inkomst av tjänst och ingå i underlaget för arbetsgivaravgifter. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att optionsinnehavaren under intjänandetiden till viss del måste få sådan ersättning för sitt arbete från företaget som ska tas upp i inkomstslaget tjänst.

Vad gäller nivån på en sådan lägsta ersättning har TCO föreslagit ett lönegolv i nivå med taket för sjukpenning- och pensionsgrundande inkomst. Regeringen anser att det är rimligt att utgångspunkten för en lägsta ersättning är 7,5 inkomstbasbelopp per år, vilket motsvarar taket för pensionsgrundande inkomst, men att det är lämpligt med en viss reducering av denna nivå. Detta bland annat med tanke på att en anställning i nu aktuellt sammanhang inte behöver vara en heltidsanställning, då det räcker att arbetstiden under intjänandetiden uppgår till i genomsnitt minst 30 timmar per vecka. Regeringen gör bedömningen att en lämplig nivå för en lägsta ersättning är ca 4,5 inkomstbasbelopp per år.

Det beräknas ett inkomstbasbelopp för varje år (58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken). Inkomstbasbeloppet för 2017 är fastställt till 61 500 kronor. För att förenkla beräkningen och öka förutsebarheten för både optionsinnehavaren och företaget anser regeringen att det inkomstbasbelopp som gäller för det kalenderår då personaloptionen förvärvas bör användas för hela intjänandetiden. Med hänsyn till att den ersättning som optionsinnehavaren faktiskt får från företaget kan variera från år till år anser regeringen att en lägsta ersättning för hela intjänandetiden, i stället för per år, bör beräknas och erhållas av optionsinnehavaren. Regeringen förslår mot denna bakgrund att optionsinnehavaren under intjänandetiden måste få ersättning från företaget som ska tas upp i inkomstslaget tjänst med ett belopp som uppgår till minst 13 inkomstbasbelopp.

I ersättningen får såväl kontant lön som skattepliktiga förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänsten räknas med, t.ex. sjuklön, semesterlön och semesterersättning. Som ersättning räknas dock inte kostnadsersättning eller belopp som ska tas upp i inkomstslaget tjänst till följd av reglerna om förbudet lån eller 3:12-reglerna.

För tid som optionsinnehavaren får ersättning inom socialförsäkringssystemet så bör kravet på viss lägsta ersättning minskas i motsvarande

mån. Regeringen föreslår därför att beloppet om 13 inkomstbasbelopp ska minskas med ett belopp motsvarande 13 inkomstbasbelopp multiplicerat med tiden då optionsinnehavaren får ersättning inom socialförsäkringssystemet dividerat med intjänandetiden (tre år).

Om företaget, från vilket personaloptionen förvärvas, ingår i en koncern ska den sammanlagda ersättningen till optionsinnehavaren från alla företag i koncernen under intjänandetiden uppgå till minst 13 inkomstbasbelopp.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap. 5 och 15 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.19 Optionsinnehavaren får endast kontrollera andelar i begränsad omfattning

Regeringens förslag: Optionsinnehavaren får inte tillsammans med närstående, under något av de två åren närmast före det år då personaloptionen förvärvas eller under året då personaloptionen förvärvas fram till och med tidpunkten för förvärvet, direkt eller indirekt kontrollera andelar i företaget, som motsvarar mer än fem procent av kapital- eller röstandelarna i företaget.

Om företaget ingår i en koncern gäller begränsningen avseende kontroll över andelar för varje företag i koncernen.

Utredningens förslag: Överensstämmer inte med regeringens. Utredningen föreslår att optionsinnehavaren när personaloptionen förvärvas inte får vara delägare i företaget eller vara närstående till delägare.

Remissinstanserna: Skatteverket, som tillstyrker utredningens förslag, bedömer att det för många företag kommer vara mycket svårt eller omöjligt att kontrollera att delägarvillkoret är uppfyllt och lämna riktiga kontrolluppgifter. Även Skatteverkets kontroll av villkoret kommer i många fall att vara förenat med stora problem. För att utesluta företag med ett spritt ägande där kontrollproblemen är som störst föreslår Skatteverket att företag som är noterade på en handelsplattform eller en reglerad marknad inte ska omfattas av förslaget om skattelättnader för personaloptioner. *Almi Invest AB* framhåller, i likhet med *Företagarna*, att många anställda

redan har investerat i de bolag som de arbetar i och inte per automatik bör undantas från rätten att omfattas av den föreslagna skattelättnaden. Dessa personer är ofta nyckelpersoner som det är av stor vikt för bolaget att kunna behålla. *SVCA*, *SISP* och *Sweden BIO* föreslår att endast anställda med aktieinnehav som ger väsentligt inflytande i det utgivande bolaget undantas från rätten att erhålla personaloptioner som inte förmånsbeskattas. *NSD*, vars yttrande *Föreningen Svenskt Näringsliv* ansluter sig till, anser att ägare och delägare inte ska diskrimineras utan föreslår att även dessa personer ges möjlighet att tilldelas sådana personaloptioner enligt brittisk förebild. Företagarna framhåller att de brittiska reglerna tillåter delägare och närstående att kontrollera högst 30 procent av aktierna i företaget eller koncernen. Motsvarande möjlighet bör införas i det svenska förslaget. Det kan garantera en grundare en framtida ägarandel, även när externa investerare kommer in. Det är också angeläget att närstående som i huvudsak är anställda ska kunna få del i företaget på samma villkor som andra anställda. *SUP46* framhåller att det är vanligt vid investeringsrundor att befintliga operativa delägare blir föremål för incitamentsprogram. Det kommer därför sannolikt att förekomma en blandning av personaloptioner som inte förmånsbeskattas och teckningsoptioner vilket ökar såväl den administrativa bördan som kostnaderna för företaget.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med förslaget om skattelättnader för personaloptioner är i första hand att mindre, unga företag ska kunna rekrytera och behålla nyckelpersoner. Ägare till företaget är alltså inte den primära målgruppen för förslaget. Utredningen föreslår därför att optionsinnehavaren inte får vara delägare i företaget eller närstående till en delägare i företaget när personaloptionen förvärvas.

Regeringen anser emellertid att det finns skäl som talar för att inte helt utesluta ägare i företaget från att omfattas av förslaget. Det kan exempelvis gälla betydelsefulla anställda som äger en mindre andel i företaget sedan tidigare och som företaget är angeläget om att behålla, men där företaget har svårt att konkurrera med en marknadsmässig lön. Även ett antal remissinstanser, bl.a. *Almi Invest AB*, *Företagarna*, *SVCA*, *SISP*, *Sweden BIO*, *NSD* och *Föreningen Svenskt Näringsliv*, har framhållit vikten av att också ägare i företaget ska kunna få personaloptioner som inte förmånsbeskattas. Regeringen

föreslår därför att även ägare i företaget ska omfattas av förslaget om skattelättnader för personaloptioner. Mot bakgrund av syftet med förslaget bör det dock införas en begränsning av hur stor andel av andelarna i företaget som optionsinnehavaren kan kontrollera. Regeringen anser att förslaget endast bör omfatta optionsinnehavare som kontrollerar en mindre andel av andelarna i företaget och att en lämplig gräns är andelar som motsvarar högst fem procent av kapital- eller röstandelarna i företaget. För att motverka kringgåenden bör även kontroll över andelar under en viss tid före optionsavtalet beaktas. Regeringen anser att det i detta sammanhang är lämpligt att beakta kontroll över andelar under de två kalenderåren närmast före det kalenderår då personaloptionen förvärvas och det kalenderår då personaloptionen förvärvas fram till och med tidpunkten för förvärvet.

För att motverka kringgåenden bör såväl direkt som indirekt kontroll över andelar beaktas. Likaså bör närståendes kontroll över andelar beaktas.

Skatteverket bedömer att det för många företag kommer vara mycket svårt eller omöjligt att kontrollera att delägarevillkoret är uppfyllt och lämna riktiga kontrolluppgifter. Även Skatteverkets kontroll av villkoret kommer i många fall vara förenat med stora problem. För att utesluta företag med ett spritt ägande där kontrollproblemen är som störst föreslår Skatteverket att företag som är noterade på en handelsplattform eller en reglerad marknad inte ska omfattas av förslaget om skattelättnader för personaloptioner. Synpunkten behandlas i avsnitt 6.6.11.

Om företaget från vilket personaloptionen förvärvas ingår i en koncern gäller begränsningen avseende kontroll över andelar för varje företag i koncernen. Optionsinnehavaren får alltså direkt eller indirekt kontrollera andelar i varje företag i koncernen som motsvarar högst fem procent av kapital- eller röstandelarna i respektive företag. Även i detta fall beaktas kontroll över andelar under en viss tid fram till och med förvärvet av personaloptionen, liksom närståendes andelsinnehav.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap. 5 och 16 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.20 Personaloptionen utnyttjas i förtid i samband med en fusion eller fission

Regeringens förslag: Om optionsinnehavaren i samband med en fusion eller fission utnyttjar personaloptionen före intjänandetidens utgång, ska förmån av personaloption inte tas upp till beskattning under förutsättning att

- personaloptionen utnyttjas för förvärv av andel i det överlåtande företaget tidigast ett år från tidpunkten då optionen förvärvades,
- villkoren avseende det företag från vilket personaloptionen har förvärvats, personaloptionen och optionsinnehavaren är uppfyllda fram till tidpunkten för utnyttjandet,
- fusionen eller fissionen genomförs på marknadsmässiga villkor, och
- det övertagande företaget huvudsakligen bedriver annan rörelse än undantagen verksamhet.

Detta gäller dock inte om en eller flera fysiska personer omedelbart efter fusionen eller fissionen har det bestämmande inflytandet över det övertagande företaget eller de övertagande företagen och personerna eller närstående till dem direkt eller indirekt har innehaft andelar i det överlåtande företaget, eller i ett annat företag inom samma koncern, under det år då fusionen eller fissionen genomförs eller under något av de två föregående åren.

En eller flera fysiska personer tillsammans anses ha bestämmande inflytande över ett företag om detta företag skulle ha varit ett dotterföretag enligt aktiebolagslagen till personen eller personerna tillsammans, om personen eller personerna tillsammans hade varit ett svenskt aktiebolag.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att reglerna om skattelättnader vid utnyttjande av en personaloption för förvärv av andelar innan intjänandetiden har löpt ut även ska vara tillämpliga vid en verksamhetsavyttring.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Företagarna* anser att kravet att eventuella förändringar genom fusion, fission eller verksamhetsöverlåtelse måste

ske till utomstående ägare bör slopas. I annat fall finns det risk att företag som har ingått avtal om personaloptioner som inte förmånsbeskattas måste anpassa sin utveckling eller skjuta upp omstruktureringar för att undvika att de skattemässiga fördelarna upphör för både företaget och medarbetarna.

Skälen för regeringens förslag: I många avtal om personaloptioner anges vad som ska gälla om verksamheten omstruktureras, ägandet ändras eller företaget köps upp. Villkoren skiftar från avtal till avtal. Det är vanligt att vissa transaktioner som berör företaget leder till att en optionsinnehavare genast får möjlighet att utnyttja sin personaloption, även om intjänandetiden inte har löpt ut. Vid fusioner eller fissioner kommer optionsinnehavaren således att först tilldelas andelar i det överlåtande företaget för att därefter kunna delta i andelsbytet på samma villkor som övriga andelsägare.

För att inte motverka eventuella behov av omstruktureringar även under intjänandetiden föreslår utredningen att det bör införas ett undantag från kravet på tre års intjänandetid. Förmån av personaloption ska enligt utredningen inte tas upp om optionsinnehavaren utnyttjar optionen för förvärv av en andel innan intjänandetiden har löpt ut, om utnyttjandet sker i samband med en fusion, fission eller verksamhetsavyttring som genomförs på marknadsmässiga villkor. Regeringen instämmer i utredningens förslag såvitt avser utnyttjanden som sker i samband med en fusion eller fission som genomförs på marknadsmässiga villkor för förvärv av andel i det överlåtande företaget. Vid en fusion eller en fission så upplöses det överlåtande företaget utan likvidation. Om intjänandetiden inte har löpt ut innan det överlåtande företaget upplöses har optionsinnehavaren inte någon möjlighet att uppfylla kravet på tre års intjänandetid. Därmed kan optionsinnehavaren inte heller tillämpa de föreslagna reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner. Eftersom detta skulle kunna motverka omstruktureringar genom fusion eller fission anser regeringen att det i dessa fall kan vara motiverat att optionsinnehavaren får tillämpa reglerna trots att intjänandetiden inte har löpt ut. En förutsättning för ett utnyttjande är att de civilrättsliga villkoren i optionsavtalet tillåter detta. Frågan om utnyttjanden som sker i samband med en verksamhetsavyttring behandlas i avsnitt 6.6.22.

Utan ytterligare villkor för ett utnyttjande under intjänandetiden av en personaloption som inte förmånsbeskattas finns, som utredningen framhåller, en risk för att omstruktureringsreglerna används för att kringgå vissa av de materiella reglerna i förslaget. Risken för kringgående måste vägas mot företagets behov av att kunna hantera förändringar inom intjänandetiden. Utredningen föreslår att det ställs upp ytterligare villkor, utöver de som redovisats ovan, för att en personaloption som utnyttjas i samband med en fusion eller fission innan intjänandetiden har löpt ut inte ska förmånsbeskattas. För att det inte ska vara enkelt att redan när personaloptionen förvärvas planera för en omstrukturering som ändrar förutsättningarna ska ett sådant förtida utnyttjande inte få göras inom ett år från det att personaloptionen förvärvas. Vidare ska det övertagande företaget huvudsakligen bedriva verksamhet som inte är undantagen. Regeringen instämmer i utredningens förslag. Därutöver ska villkoren avseende det företag från vilket personaloptionen har förvärvats, personaloptionen och optionsinnehavaren vara uppfyllda fram till tidpunkten för utnyttjandet av personaloptionen. När det gäller kravet på att optionsinnehavaren ska få viss ersättning från företaget från vilket personaloptionen har förvärvats under intjänandetiden, ska detta krav minskas i proportion till den resterande intjänandetiden.

Det är först när en fusion eller fission är genomförd, dvs. när det överlåtande företaget har upplösts (37 kap. 8 § IL), som det kan konstateras att en personaloption som utnyttjas i förtid för förvärv av andel i det överlåtande företaget, inte ska förmånsbeskattas.

Utredningen föreslår vidare att det uppställs som krav att fusionen eller fissionen ska leda till att en utomstående ägare får ett bestämmande inflytande över verksamheten i det överlåtande företaget. *Företagarna* anser att ett sådant krav inte bör införas och framhåller att det kan leda till att företag som har ingått avtal om personaloptioner som inte förmånsbeskattas måste anpassa sin utveckling eller skjuta upp omstruktureringar för att undvika att de skattemässiga fördelarna upphör för både företaget och medarbetarna. För att undvika att regeln om förtida utnyttjande av en personaloption i samband med en fusion eller fission används för att kringgå kravet på intjänandetid, instämmer regeringen dock i utredningens bedömning att det bör

uppställas krav på ägarförhållandena i det övertagande företaget. Regeringen föreslår därför att bestämmelsen om förtida utnyttjande inte ska tillämpas om en eller flera fysiska personer omedelbart efter fusionen eller fissionen har det bestämmande inflytandet över det övertagande företaget eller de övertagande företagen och den eller dessa personer direkt eller indirekt har innehaft andelar i det överlåtande företaget, eller i ett annat företag inom samma koncern, under det år då fusionen eller fissionen genomförs eller under något av de två föregående åren. Även närståendes innehav ska beaktas.

En eller flera fysiska personer tillsammans anses ha bestämmande inflytande över ett företag om detta företag skulle ha varit ett dotterföretag enligt aktiebolagslagen till personen eller personerna tillsammans, om personen eller personerna tillsammans hade varit ett svenskt aktiebolag.

Lagförslag

Förslaget tas in i de nya paragraferna 11 a kap. 17 och 18 §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.6.21 Personaloptionen ersätts av annan personaloption i samband med en fusion eller fission

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några särskilda regler om ersättningsoptioner i samband med en fusion eller fission.

Utredningens förslag: Överensstämmer inte med regeringens bedömning. Utredningen föreslår att en personaloption under vissa förutsättningar ska kunna ersättas av en annan personaloption (ersättningsoptionen) innan intjänandetiden har löpt ut och att ersättningsoptionen ska beskattas enligt de föreslagna reglerna om skattelättnader för personaloptioner.

Remissinstanserna: *Skatteverket* framhåller att en ersättningsoption inte bör medföra att tidsperioden för skattefrihet förlängs och att bestämmelserna behöver kompletteras i detta avseende.

Skälen för regeringens bedömning: Som framgår av avsnitt 6.6.20 ska en personaloption under vissa förutsättningar i samband med en fusion eller fission kunna utnyttjas innan intjänandetiden har löpt ut, utan att optionsinne-

havaren förmånsbeskattas. Arbetsgivaren kan i en omstruktureringsituation i stället vilja ersätta en personaloption med en annan personaloption.

Utredningen föreslår därför att det införs en möjlighet att ersätta en personaloption som förfaller på grund av att företaget från vilket personaloptionen har förvärvats upphör att existera vid en omstrukturering (ursprungsoptionen) med en annan personaloption (ersättningsoptionen) med bibehållen skattelättnad. För att ett förvärv av en ersättningsoption inte ska förmånsbeskattas, ska motsvarande krav som gäller vid ett förtida utnyttjande av en personaloption i samband med en omstrukturering vara uppfyllda.

De regler som utredningen föreslår skulle enligt regeringens bedömning behöva kompletteras i flera avseenden. Det gäller bl.a. kompletteringar avseende begränsning av tiden för utnyttjande av ersättningsoptionen som *Skatteverket* påpekar, begränsning av ursprungsoptionens och ersättningsoptionens underliggande instrument, tiden som innehavaren av ersättningsoptionen ska arbeta i företaget som ingår avtal om ersättningsoptionen, skattekonsekvenser för ursprungsoptionen och villkoren vid flera fusioner med ersättningsoptioner. Kompletteringar skulle behöva göras i en sådan omfattning att reglerna skulle bli mycket komplicerade och svåra att tillämpa för både optionsinnehavare och företag. Generellt sett bör man vara restriktiv när det gäller att införa undantag från villkoren i en särlagstiftning. Särskilda regler vid omstruktureringar – som utgör ett avsteg från de villkor som ställs upp för att en personaloption ska omfattas av reglerna om lättnader i beskattningen – ökar dessutom risken för kringgåenden, vilket också utredaren framhåller. Mot denna bakgrund och då det dessutom föreslås särskilda regler som möjliggör ett förtida utnyttjande av en personaloption utan beskattning i samband med en fusion eller fission anser regeringen att det inte bör införas några särskilda regler som ger optionsinnehavaren möjlighet att ersätta en personaloption med en annan personaloption i samband med en omstrukturering.

6.6.22 Verksamhetsavyttring

Regeringens bedömning: Det bör inte införas undantag från kravet på intjänandetid eller särskilda regler om ersättningsoptioner vid verksamhetsavyttringar.

Utredningens förslag: Överensstämmer inte med regeringens bedömning. Utredningen föreslår regler om lättnader i beskattningen av förvärv av en personaloption trots att intjänandetiden inte har löpt ut i samband med en verksamhetsavyttring på motsvarande sätt som vid en fusion eller en fission.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens bedömning: För att inte motverka eventuella behov av omstruktureringar under intjänandetiden föreslår utredningen att det bör införas undantag från kravet på tre års intjänandetid vid en fusion, fission och verksamhetsavyttring. Undantagsregler föreslås vid dessa typer av omstruktureringar i två fall. Om en optionsinnehavare utnyttjar optionen i förtid ska enligt utredningen förmån av en personaloption under vissa förutsättningar inte tas upp. Likaså ska enligt utredningen en personaloption som fås som ersättning för en annan personaloption som upphör att gälla i samband med en fusion, fission eller verksamhetsavyttring innan intjänandetiden har löpt ut anses uppfylla de villkor som ställs dels enligt huvudregeln, dels enligt regeln om ett förtida utnyttjande vid en omstrukturering. Regeringen delar inte utredningens bedömning och förslag såvitt avser undantagsregler vid en verksamhetsavyttring.

Vad som avses med en verksamhetsavyttring definieras i 38 kap. 2 § IL. Vid en verksamhetsavyttring förvärvar det köpande företaget samtliga tillgångar i det säljande företags näringsverksamhet eller samtliga tillgångar i en verksamhetsgren som tillhör det säljande företaget. Det köpande företaget ska lämna marknadsmässig ersättning till det säljande företaget. Ersättning kan lämnas i form av andelar i det köpande företaget.

Till skillnad från vad som gäller vid en fusion eller fission upplöses inte något av de inblandade företagen i samband med en verksamhetsavyttring. En innehavare av en personaloption

som avser andelar i det säljande företaget i en verksamhetsavyttring kan således – även efter verksamhetsavyttringen – invänta att intjänandetiden löper ut och därefter utnyttja optionen och tillämpa de föreslagna lättnadsreglerna. Det samma gäller en innehavare av en personaloption som avser andelar i det köpande företaget. I det förra fallet kan den anställning som optionsinnehavaren har i det säljande företaget behöva flyttas till det köpande företaget. Det finns dock inte, för att få tillämpa de föreslagna reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner, något hinder mot att optionsinnehavaren arbetar och har sin anställning i ett annat företag i koncernen än det företag från vilket personaloptionen har förvärvats (se avsnitt 6.6.17). Mot denna bakgrund gör regeringen bedömningen att behovet av särskilda regler vid en verksamhetsavyttring inte kan göras gällande i samma utsträckning som vid en fusion eller fission. Regeringen föreslår därför inte att några särskilda regler vid en verksamhetsavyttring införs.

6.6.23 Arbetsgivaren får inget avdrag

Regeringens förslag: Arbetsgivaren får inte göra avdrag för sådan förmån av personaloption som inte ska tas upp av den anställde.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Enligt huvudregeln får löner, ersättningar och förmåner till anställda dras av i en näringsverksamhet (16 kap. 1 § IL). Som beskrivs i avsnitt 6.6.2 får avdrag göras även för aktierelaterade ersättningar, t.ex. personaloptioner. Företag som ger ut aktierelaterade ersättningar till sina anställda ska redovisa ett belopp som motsvarar förmånen som en lönekostnad i företaget. Avdrag ska göras det eller de beskattningsår som följer av god redovisningssed. Frågan är då vad som ska gälla i fråga om personaloptioner som enligt förslaget inte ska förmånsbeskattas. Eftersom förmånen inte ska tas upp av den anställde instämmer regeringen i utredningens bedömning att arbetsgivaren inte heller får dra av motsvarande belopp. Att ägnas förmögenhet

minskar när optionerna används för andelsförvärv i företaget – vilket beror på att företagets förmögenhet och vinster därefter fördelas på flera andelar (utspädning) – utgör som utredningen konstaterat inte ett tillräckligt skäl för att avdrag ska få göras. Även om redan allmänna principer borde leda till att avdrag inte får göras finns det ändå skäl att för tydlighetens skull införa en uttrycklig bestämmelse med denna innebörd. Regeringen föreslår därför i likhet med utredningen att det ska införas en särskild regel av vilken det framgår att arbetsgivaren inte får göra avdrag för sådan förmån av personaloption som inte ska tas upp av den anställde.

Lagförslag

Förslaget tas in i den nya paragrafen 16 kap. 37 § IL, se avsnitt 3.13.

6.6.24 Kontrolluppgiftsskyldighet för företaget

Regeringens förslag: Kontrolluppgift ska lämnas om utnyttjande av en personaloption som inte ska förmånsbeskattas.

Kontrolluppgift ska inte lämnas, om uppgift om utnyttjande av en personaloption som inte ska förmånsbeskattas har redovisats eller skulle ha redovisats av den kontrolluppgiftsskyldige i en arbetsgivardeklaration.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel.

Kontrolluppgiften ska även lämnas för begränsat skattskyldiga fysiska personer.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att kontrolluppgift ska lämnas för begränsat skattskyldiga fysiska personer.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i frågan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har haft något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Kontrolluppgiftsskyldighet

För att förbättra Skatteverkets möjligheter att kontrollera om villkoren för att en personaloption inte ska förmånsbeskattas, dvs. att reglerna i det föreslagna 11 a kap. IL är uppfyllda, föreslår utredningen att en kontrolluppgiftsskyldighet ska införas. Regeringen delar utredningens bedömning. Kontrolluppgiftsskyldigheten innebär inte enbart en möjlighet för Skatteverket att kontrollera om villkoren för att en personaloption inte ska förmånsbeskattas är uppfyllda, utan underlättar också för den enskilde.

Regeringen föreslår därför att kontrolluppgift ska lämnas om utnyttjande av en sådan personaloption som avses i 11 a kap. IL, dvs. en personaloption som inte ska förmånsbeskattas. Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats. I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel i det företag från vilket personaloptionen har förvärvats. Kontrolluppgift föreslås även lämnas för begränsat skattskyldiga fysiska personer.

Genom att kontrolluppgift lämnas bekräftar företaget att de krav som uppställs i 11 a kap. IL på företaget, personaloptionen och optionsinnehavaren är uppfyllda. Om företaget har lämnat en kontrolluppgift kan den som har utnyttjat personaloptionen, och som annars skulle vara skattskyldig för förmån, normalt utgå ifrån att villkoren för att personaloptionen inte ska förmånsbeskattas är uppfyllda.

Kontrolluppgiftsskyldigheten innebär att företaget bedöms kunna intyga

- att företaget, från vilket personaloptionen har förvärvats, är ett svenskt aktiebolag eller ett utländskt bolag som motsvarar ett svenskt aktiebolag och som har fast driftställe i Sverige, om det hör hemma i en stat inom EES eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte (se avsnitt 6.6.5),
- att den person för vilken kontrolluppgiften lämnas har utnyttjat optionen för förvärv av andel i det företag från vilket personaloptionen har förvärvats tidigast tre år och senast tio år efter tidpunkten då optionen förvärvades (se avsnitt 6.6.8),

- att företaget, från vilket personaloptionen har förvärvats, under det räkenskapsår som närmast föregick det år då personaloptionen förvärvades hade dels färre än 50 anställda och delägare som arbetade i företaget (medelantal), dels en nettoomsättning eller balansomslutning som uppgick till högst 80 miljoner kronor (se avsnitt 6.6.9),
- att offentliga organ inte direkt eller indirekt kontrollerade 25 procent eller mer av kapital- eller röstandelarna i företaget när personaloptionen förvärvades (se avsnitt 6.6.10),
- att ingen andel i företaget var upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES när personaloptionen förvärvades (se avsnitt 6.6.11),
- att företaget under intjänandetiden huvudsakligen har bedrivit annan rörelse än
 - bank- eller finansieringsrörelse,
 - försäkringsrörelse,
 - produktion av kol eller stål,
 - handel med mark, fastigheter, råvaror eller finansiella instrument,
 - uthyrning för längre tid av lokaler eller bostäder, eller
 - tillhandahållande av tjänster som avser juridisk rådgivning, redovisning eller revision (se avsnitt 6.6.12),
- att företaget när personaloptionen förvärvades inte hade bedrivit verksamhet i mer än tio år efter utgången av det år då verksamheten påbörjades och, om företaget har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från någon annan, personaloptionen förvärvades inom tio år från utgången av det år då den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades, om den förvärvade verksamheten påbörjades före den övriga verksamheten i företaget (se avsnitt 6.6.13),
- att företaget när personaloptionen förvärvades inte var skyldigt att upprätta en kontrollbalansräkning, var föremål för företagsrekonstruktion, var på obestånd eller var föremål för betalningskrav på grund av ett beslut från Europeiska kommissionen (se avsnitt 6.6.14),

- att värdet på det sammanlagda innehavet av personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget, för den person för vilken kontrolluppgiften ska lämnas inte översteg 3 miljoner kronor när personaloptionen förvärvades (se avsnitt 6.6.15),
- att värdet på den personaloption, för vilken kontrolluppgift ska lämnas, tillsammans med värdet på övriga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget, inte översteg 75 miljoner kronor när personaloptionen förvärvades (se avsnitt 6.6.15),
- att den person för vilken kontrolluppgiften ska lämnas har varit anställd i företaget under intjänandetiden och att arbetstiden under denna tid har uppgått till i genomsnitt minst 30 timmar per vecka (se avsnitt 6.6.17),
- att den person för vilken kontrolluppgiften ska lämnas under intjänandetiden har fått sådan ersättning från företaget som ska tas upp i inkomstslaget tjänst med ett belopp som har uppgått till minst 13 inkomstbasbelopp (se avsnitt 6.6.18),
- att den person för vilken kontrolluppgiften ska lämnas tillsammans med närstående inte, under något av de två åren närmast före det år då personaloptionen förvärvades eller under den del av året som föregick förvärvet, direkt eller indirekt kontrollerade andelar i företaget som motsvarar mer än fem procent av kapital- eller röstandelarna i företaget (se avsnitt 6.6.19), och
- att, om personaloptionen har utnyttjats i förtid i samband med en fusion eller fission, förutsättningarna för lättnader i beskattning av personaloptioner ändå är uppfyllda (se avsnitt 6.6.20).

Om företaget, från vilket personaloptionen har förvärvats, ingår i en koncern så ska villkoren ovan – i stället för att gälla företaget – gälla för företagen i koncernen. Vissa av villkoren gäller sammantaget för alla företag i koncernen, vissa för varje företag i koncernen och andra för något av företagen i koncernen (avsnitt 6.6.9–6.6.19).

Enligt 34 kap. 3 § första stycket SFL ska den som är skyldig att lämna kontrolluppgift enligt 15–22 kap. SFL senast den 31 januari närmast

efter det år som kontrolluppgiften gäller informera den som uppgiften avser om de uppgifter som lämnas i kontrolluppgiften. Skatteverket ska före den 15 april året efter utgången av beskattningsåret underrätta fysiska personer och dödsbon som kan antas vara deklareringskyldiga om bl.a. de kontrolluppgifter som har kommit in till myndigheten som underlag för beslut om slutlig skatt och beslut om pensionsgrundande inkomst (31 kap. 4 § SFL). Underrättelsen sker genom att uppgifterna anges i det fastställda formuläret för inkomstdeklarationen (6 kap. 6 § andra stycket skatteförfarandeförordningen [2011:1261], förkortad SFF). Skatteverket ska för varje beskattningsår besluta om slutlig skatt på grundval av bl.a. uppgifter som har lämnats i en inkomstdeklaration och kontrolluppgifter (56 kap. 2 § SFL).

Enligt 34 kap. 6 § SFL ska den som har utnyttjat eller överlåtit en personaloption till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de uppgifter som behövs för att kontrolluppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras. Detta gäller även den som har utnyttjat en sådan personaloption som inte ska tas upp som intäkt enligt 11 a kap. IL.

Den föreslagna kontrolluppgiftsskyldigheten medför en följdändring av 22 kap. 1 § SFL (i paragrafen anges innehållet i kapitlet) och rena författningstekniska ändringar av 22 kap. 1 § och 23 kap. 2 § i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen. Ett nytt system med uppgifter på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift kommer att införas stegvis från och med den 1 juli 2018 (prop. 2016/17:58, bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256, SFS 2017:387).

Slopad kontrolluppgiftsskyldighet

De nya bestämmelserna om uppgifter på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift innebär bl.a. att uppgifter om utbetalda ersättningar för arbete och skatteavdrag per betalningsmottagare ska lämnas i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift. En arbetsgivardeklaration ska lämnas om det finns skatteavdrag och arbetsgivaravgifter att redovisa. Kontrolluppgift om intäkt i inkomstslaget tjänst ska inte lämnas om bl.a. sådan ersättning eller förmån som har redovisats eller skulle ha redovisats per betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration eller en

förenklad arbetsgivardeklaration. En arbetsgivardeklaration som ska innehålla uppgift om ersättning till en viss betalningsmottagare ska också innehålla vissa andra uppgifter om betalningsmottagaren som lämnas i kontrolluppgifter. Syftet med den nya ordningen är att minska skattefusk och skatteundandragande. Den som är skyldig att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration ska informera den som uppgifterna avser om de uppgifter om denne som lämnas i arbetsgivardeklarationen. Även Skatteverket ska underrätta fysiska personer och dödsbon som kan antas vara skyldiga att lämna inkomstdeklaration om uppgifter om betalningsmottagare i arbetsgivardeklarationer. Skatteverket ska besluta om slutlig skatt på grundval av bl.a. sådana uppgifter. De flesta bestämmelserna träder i kraft den 1 juli 2018. För uppgiftsskyldiga som ska föra en personalliggare och som vid ikraftträdandet har fler än 15 anställda, ska bestämmelserna tillämpas från och med den 1 juli 2018. För övriga uppgiftsskyldiga ska bestämmelserna tillämpas från och med den 1 januari 2019.

Om samtliga villkor avseende företaget från vilket personaloptionen förvärvades, personaloptionen och optionsinnehavaren i 11 a kap. IL är uppfyllda när en personaloption utnyttjas för förvärv av andel är det frågan om en icke skattepliktig förmån. Detta innebär också att något skatteavdrag inte ska göras och att några arbetsgivaravgifter inte ska betalas.

I avsnitt 6.6.25 föreslås att uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner i vissa fall ska lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen. Kontrolluppgift om intäkt i inkomstslaget tjänst eller kontrolluppgift om skattereduktion för förmån av hushållsarbete ska framöver inte lämnas, om sådan ersättning eller förmån respektive underlaget för skattereduktionen har redovisats eller skulle ha redovisats per betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration (prop. 2016/17:58 s. 72 f.). Den regleringen träder i kraft den 1 januari 2019.

En uppgiftsskyldig ska inte behöva lämna samma uppgift två gånger till Skatteverket. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att kontrolluppgiften om utnyttjande av vissa personaloptioner inte ska lämnas, om uppgift om utnyttjande har redovisats eller skulle ha redovisats av den kontrolluppgiftsskyldige i en arbetsgivardeklaration. Ingen av remiss-

instanserna har haft något att invända mot förslaget.

Inkomstdeklaration

Om samtliga villkor avseende företaget från vilket personaloptionen förvärvades, personaloptionen och optionsinnehavaren i 11 a kap. IL är uppfyllda när en personaloption utnyttjas för förvärv av andel är det frågan om en icke skattepliktig förmån, som därmed inte behöver tas upp i inkomstdeklarationen. Om däremot någon förutsättning för skattefrihet brister ska förmånen tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst och optionsinnehavaren ska då lämna uppgift om denna intäkt i inkomstdeklarationen.

Det bör i detta sammanhang påpekas att det alltid är den skattskyldiges ansvar att lämnade eller godkända uppgifter i inkomstdeklarationen är korrekta. Det är vidare alltid den skattskyldige som har det slutliga ansvaret för uppgifterna i inkomstdeklarationen. Om det finns anledning att misstänka att något av villkoren i 11 a kap. IL inte är uppfyllda, ska den skattskyldige kontrollera detta. Är villkoren inte uppfyllda ska förmån av personaloption tas upp i inkomstdeklarationen. Om bedömningen av villkoren är komplicerad eller om det är tveksamt om villkoren är uppfyllda, bör den skattskyldige göra ett s.k. öppet yrkande i deklarationen, dvs. i en bilaga till deklarationen upplysa om sakförhållandena samt den bedömning som faktiskt har gjorts. Som framgår ovan föreslås dessutom en kontrolluppgiftsskyldighet för företaget. Om företaget har lämnat en kontrolluppgift kan den skattskyldige inom rimliga gränser utgå ifrån att villkoren är uppfyllda. En särskild situation kan uppstå om optionsinnehavaren i samband med en fusion eller fission väljer att utnyttja en personaloption i förtid, dvs. innan intjänandetiden har löpt ut (se avsnitt 6.6.20). En fusion eller fission kan ta lång tid och det är inte säkert att det överlåtande företaget (från vilket personaloptionen har förvärvats) upplöses under samma år som optionen utnyttjas. Det är fram till dess att företaget faktiskt upplöses osäkert om de villkor som uppställs i 11 a kap. IL, för att förmån av personaloption inte ska tas upp till beskattning vid förtida utnyttjande, kommer att vara uppfyllda. Om villkoren inte är uppfyllda när deklarationen ska lämnas, ska förmån av personaloption tas upp i inkomstdeklarationen. Om företaget sedan upplöses och villkoren för förtida utnyttjande är uppfyllda men Skatte-

verket har fattat beslut om förmånsbeskattning, kan den enskilde begära omprövning hos Skatteverket. En begäran om omprövning ska ha kommit in till Skatteverket senast det sjätte året efter utgången av det kalenderår då beskattningsåret har gått ut, dvs. senast det sjätte året efter det år då optionen utnyttjades (66 kap. 7 § första stycket SFL).

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 22 kap. 1 § och 23 kap. 2 § SFL samt att en ny paragraf, 22 kap. 26 § SFL, införs, se avsnitt 3.19 och 3.20. Dessutom görs rena författningstekniska ändringar i 22 kap. 1 § och 23 kap. 2 § i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen, se avsnitt 3.27.

6.6.25 Uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen

Regeringens förslag: Uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner ska i vissa fall lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Statistiska centralbyrån (SCB)*, som välkomnar förslaget, ser kvalitetsfördelar med en sammanhållen redovisning från arbetsgivare och föredrar att uppgifterna lämnas i arbetsgivardeklarationen. Givet att förslaget om uppgiftslämnande på individnivå i arbetsgivardeklarationen väntas genomföras har *NSD*, till vars yttrande *Föreningen Svenskt Näringsliv* ansluter sig, inte någon principiell invändning mot att även uppgifter om utnyttjande av personaloptioner lämnas i arbetsgivardeklarationen.

Skälen för regeringens förslag: Som nämns i avsnitt 6.6.24 kommer ett nytt system med uppgifter på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift att införas stegvis från och med 1 juli 2018. För uppgiftsskyldiga som ska föra en personalliggare och som vid ikraftträdandet har fler än 15 anställda, ska bestämmelserna tillämpas från och med den 1 juli 2018.

För övriga uppgiftsskyldiga ska bestämmelserna tillämpas från och med den 1 januari 2019.

De nya bestämmelserna innebär bl.a. att en arbetsgivardeklaration för varje betalningsmottagare ska innehålla uppgift om bl.a. den ersättning för arbete som utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag för och skatteavdragets belopp (prop. 2016/17:58 s. 55 f.). I vilka fall uppgifter för en viss betalningsmottagare ska lämnas i en arbetsgivardeklaration måste läsas mot bakgrund av övriga bestämmelser om skatteavdrag och arbetsgivardeklarationen. Den som betalar ut ersättning för bl.a. arbete som är skattepliktig enligt inkomstskattelagen, ska göra skatteavdrag för preliminär skatt (10 kap. 2 § SFL). Den som är skyldig att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter eller som har gjort ett skatteavdrag utan att vara skyldig att göra det ska lämna en skattedeklaration (26 kap. 2 § 1 SFL). Skyldigheten ska fullgöras genom att en arbetsgivardeklaration lämnas (26 kap. 3 § SFL). I 10 kap. 4–13 §§ SFL anges undantag från skyldigheten att göra skatteavdrag från ersättning för arbete. Skatteavdrag ska inte göras bl.a. om ersättningen understiger vissa i lagen angivna belopp.

Framöver kommer således vissa utbetalare att lämna uppgifter per betalningsmottagare i arbetsgivardeklarationer och vissa utbetalare kommer att lämna uppgifter per betalningsmottagare i kontrolluppgifter. En och samma utbetalare kommer dock inte att lämna uppgift om samma ersättning till en viss betalningsmottagare i både en arbetsgivardeklaration och i en kontrolluppgift (se avsnitt 6.6.24). En utbetalare kan också frivilligt välja redovisning i arbetsgivardeklarationen (se avsnitt 6.6.26).

Om vissa uppgifter per betalningsmottagare ska lämnas i arbetsgivardeklarationen, anser regeringen att det är lämpligt att utbetalaren även lämnar vissa andra uppgifter för varje betalningsmottagare i arbetsgivardeklarationen som enligt gällande rätt lämnas i kontrolluppgifter. Om Skatteverket löpande skulle få tillgång till dessa uppgifter, skulle Skatteverket få ett bättre underlag för skattebeslut och kunna effektivisera kontrollverksamheten. Det bör även vara lättare och mer effektivt att rapportera samtliga uppgifter vid ett och samma tillfälle. En arbetsgivardeklaration som ska innehålla uppgift om ersättning till en viss betalningsmottagare ska därför också innehålla vissa andra uppgifter om betalningsmottagaren som lämnas i kontroll-

uppgifter, t.ex. ersättning eller förmån för upplåtelse av en privatbostad eller en bostad som har getts ut av den deklarationsskyldige (prop. 2016/17:58 s. 62 f. och 186 f.).

I avsnitt 6.6.24 föreslås en skyldighet att lämna kontrolluppgift om utnyttjande av en sådan personaloption som avses i 11 a kap. IL, dvs. en sådan personaloption som under vissa förutsättningar inte ska förmånsbeskattas. Kontrolluppgiften ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats. I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att en arbetsgivardeklaration som ska innehålla uppgifter för en viss betalningsmottagare även för samma mottagare ska innehålla uppgift om att en sådan personaloption som avses i 11 a kap. IL har utnyttjats för förvärv av andel, om personaloptionen har förvärvats i den deklarationsskyldiges tjänst. Det bör vara lättare och mer effektivt att rapportera samtliga uppgifter vid ett och samma tillfälle. Ingen av remissinstanserna har haft något att invända mot förslaget.

Lagförslag

Förslaget föranleder att 26 kap. 19 b § SFL, som träder i kraft den 1 juli 2018, ändras, se avsnitt 3.27.

6.6.26 Frivillig redovisning i arbetsgivardeklarationen

Regeringens förslag: Även om det inte finns någon skyldighet att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration får sådana uppgifter ändå lämnas, om uppgifter om mottagaren annars ska lämnas i en kontrolluppgift om utnyttjande av vissa personaloptioner.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har haft något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om frivillig redovisning av uppgifter på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, i arbetsgivar-

deklarationen kommer att införas från och med den 1 juli 2018 (prop. 2016/17:58 s. 67 f. och 187 f.). Även om det inte finns någon skyldighet att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration får sådana uppgifter ändå lämnas i vissa fall. Det får dock bara ske om uppgifter om mottagaren annars ska lämnas i en kontrolluppgift enligt 15 kap. SFL (kontrolluppgift om intäkt i inkomstslaget tjänst) eller 22 kap. 13 § SFL (kontrolluppgift om skatte-reduktion för förmån av hushållsarbete).

Om en utbetalare under en viss månad betalat ut ersättningar till olika betalningsmottagare och enbart vissa av dessa ersättningar ska redovisas i arbetsgivardeklarationen, kan det vara enklare för utbetalaren att redovisa samtliga ersättningar i arbetsgivardeklarationen, dvs. även de ersättningar som egentligen inte ska redovisas i arbetsgivardeklarationen utan i kontrolluppgifter.

I avsnitt 6.6.25 föreslås att uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner i vissa fall ska lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen. Det är lämpligt att frivillig redovisning i arbetsgivardeklarationen även bör få avse sådana uppgifter som ska lämnas i kontrolluppgiften om utnyttjande av vissa personaloptioner. Regeringen föreslår en sådan reglering. Ingen av remissinstanserna har haft något att invända mot förslaget.

Lagförslag

Förslaget föranleder att 26 kap. 19 d § SFL, som träder i kraft den 1 juli 2018, ändras, se avsnitt 3.27.

6.6.27 Bör kontrolluppgiftsskyldighet om förvärv av värdepapper på grund av tjänst införas?

Regeringens bedömning: Någon kontrolluppgiftsskyldighet bör inte införas om förvärv av värdepapper på grund av tjänst som inte har skett på förmånliga villkor. Det bör inte införas något krav på att kontrolluppgiften om förvärv av värdepapper på grund av tjänst som har skett på förmånliga villkor ska innehålla uppgifter om vilket värdepapper det gäller och det pris som förvärvaren har betalat.

Utredningens förslag: Överensstämmer inte med regeringens bedömning. Utredningen föreslår att kontrolluppgift ska lämnas om förvärv av värdepapper på grund av tjänst som inte har skett på förmånliga villkor. Kontrolluppgift ska dock, enligt utredningens förslag, inte lämnas vid förvärv av andel i ett företag som är noterat på en börs eller en marknadsplats. Utredningen föreslår vidare att det i kontrolluppgiften ska lämnas uppgift om vilket värdepapper det gäller och det pris som förvärvaren har betalat. Dessa uppgifter ska enligt förslaget lämnas även vid förmånliga förvärv.

Remissinstanserna: *Skatteverket* tillstyrker att kontrolluppgiftsskyldigheten utökas beträffande förvärv av värdepapper på grund av tjänst. *Ekobrottsmyndigheten* framför att ökad kontrolluppgiftsskyldighet kommer att förbättra Skatteverkets möjligheter att kontrollera utgivna incitamentsprogram vilket ur ett brottsförebyggande perspektiv är positivt.

NSD, till vars yttrande *Föreningen Svenskt Näringsliv* ansluter sig, *FAR*, *Företagarna* och *NNR* avstyrker förslaget. *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter behovet av särskilda regler för kontrolluppgifter avseende förvärv av värdepapper. *NSD* och *FAR* framför bl.a. att det inte har framkommit tillräckligt starka skäl för att utvidga kontrolluppgiftslämnandet. *NSD* framhåller vidare, i likhet med *FAR* och *Företagarna*, att kontrolluppgifter ska ge ledning för bestämmande av underlag för att ta ut skatt eller avgift. Vid förvärv av värdepapper som inte är förmånligt finns inte något underlag för att fatta beslut om skatt eller avgift. *NNR* framhåller att en utökad kontrolluppgiftsskyldighet medför ökad administrativ börda för företagen och anser att det inte har framkommit tillräckligt starka skäl för en sådan åtgärd.

Skälen för regeringens bedömning: En anställd kan förvärva värdepapper av sin arbetsgivare utan att det sker inom ramen för ett optionsprogram. Sådana förvärv kan ske på såväl förmånliga som marknadsmässiga villkor. Enligt reglerna i 15 kap. SFL finns det en skyldighet att lämna kontrolluppgift om att en förmån har erhållits i inkomstslaget tjänst. En kontrolluppgiftsskyldighet finns alltså när en anställd har förvärvat värdepapper på förmånliga villkor.

Utredningen föreslår att samma kontrolluppgiftsskyldighet ska införas vid förvärv av värdepapper på grund av tjänst som inte har skett på förmånliga villkor. Utredaren föreslår

också att det ska införas ett krav på att kontrolluppgiften om förvärv av värdepapper på grund av tjänst som har skett på förmånliga villkor ska innehålla uppgifter om vilket värdepapper det gäller och det pris som förvärvaren har betalat. Några remissinstanser, bl.a. *NSD* och *FAR*, avstyrker förslaget och framför bl.a. att det inte har framkommit tillräckligt starka skäl för att utvidga kontrolluppgiftsskyldigheten. Regeringen anser att sådana förändringar som utredningen föreslår inte behövs för att förslaget om lättnader i beskattningen av personaloptioner ska kunna genomföras.

6.6.28 Bör en dokumentationsskyldighet vid överlåtelse av värdepapper på grund av tjänst införas?

Regeringens bedömning: Det bör inte införas särskilda dokumentationsregler för den som överlåter värdepapper till någon annan på grund av dennes tjänst.

Utredningens förslag: Överensstämmer inte med regeringens bedömning. Utredningen föreslår att den som överlåter värdepapper till någon annan på grund av dennes tjänst ska dokumentera bedömningen av värdet. Dokumentationen ska enligt förslaget innehålla de uppgifter som är nödvändiga för att det ska kunna bedömas om förvärvet har skett på förmånliga villkor och hur stor förmånen i så fall är.

Remissinstanserna: *Skatteverket* tillstyrker att den som överlåter värdepapper på grund av tjänst ska dokumentera bedömningen av värdet. *Ekobrottsmyndigheten* framför att krav på dokumentation kommer att förbättra Skatteverkets möjligheter att kontrollera utgivna incitamentsprogram vilket ur ett brottsförebyggande perspektiv är positivt. *Almi Invest AB* framhåller att det är av stor vikt att det utformas tydliga riktlinjer om vilken dokumentation som Skatteverket kommer att kräva.

NSD, till vars yttrande *Föreningen Svenskt Näringsliv* ansluter sig, *FAR*, *Företagarna* och *NNR* avstyrker förslaget. *NSD* och *FAR* framför bl.a. att det inte har framkommit tillräckligt starka skäl för att utvidga den nuvarande dokumentationsskyldigheten.

Skälen för regeringens bedömning: I 39 kap. 3 § SFL finns en bestämmelse om generell dokumentationsskyldighet. Den som är uppgiftsskyldig ska i skäligen omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller annan lämplig dokumentation se till att det finns underlag för att fullgöra uppgiftsskyldigheten samt för kontroll av uppgiftsskyldigheten och beskattningen. Skyldigheten gäller såväl för den som är skyldig att lämna deklaration som för den som är skyldig att lämna kontrolluppgifter, särskilda uppgifter m.m. (prop. 2010/11:165 s. 859). Bestämmelser om hur länge olika typer av underlag måste bevaras finns i 9 kap. 1 § SFF. Underlag ska normalt bevaras under sju år efter utgången av det kalenderår som underlaget avser.

Utredningen föreslår att den som överläter värdepapper till någon annan på grund av dennes tjänst ska dokumentera bedömningen av värdet. Några remissinstanser, bl.a. *NSD* och *FAR*, avstyrker förslaget och framför bl.a. att det inte har framkommit tillräckligt starka skäl för att utvidga den nuvarande dokumentationsskyldigheten. Regeringen anser att en utvidgad dokumentationsskyldighet inte behövs för att förslaget om lättnader i beskattningen av personaloptioner ska kunna genomföras.

6.6.29 Arbetsgivaravgifter, skatteavdrag och uppgiftsskyldighet för före detta anställda

Regeringens förslag: Reglerna i socialavgiftslagen och skatteförfarandelagen förtydligas så att det framgår att skyldigheten för en svensk arbetsgivare att betala arbetsgivaravgifter, göra skatteavdrag och lämna kontrolluppgift i vissa fall också gäller för en före detta anställd. Det gäller när ersättning eller annan förmån än personaloption utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person, under förutsättning att individen var anställd hos den svenska arbetsgivaren när ersättningen tjänades in.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *SVCA*, *SISP* och

Sweden BIO anser att det finns en logik inom ramen för det nuvarande systemet att endast de som är anställda omfattas av reglerna då arbetsgivaren i dessa lägen får anses ha god kontroll över de förmåner som den anställde får. Det svenska systemet för arbetsgivarskyldigheter bygger på att den som utger en förmån ska ha ansvaret. Undantag från huvudregeln bör begränsas till situationer där det finns en pågående anställning.

Skälen för regeringens förslag: Enligt huvudregeln i 2 kap. 1 § SAL ska den som utger avgiftspliktig ersättning betala arbetsgivaravgifter på ersättningen. Förmån av personaloption ska dock anses utgiven av den i vars tjänst rättigheten förvärvades. Enligt 2 kap. 3 § SAL gäller ett undantag från huvudregeln om avgiftspliktig ersättning eller annan förmån än personaloption utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i en anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige.

När det gäller frågan om vad som ska gälla när före detta anställda får ersättning från en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person är Skatteverkets uppfattning i ett ställningstagande den 2 mars 2005 (dnr 130 108187-05/111) att den ursprungliga arbetsgivaren är fortsatt avgiftsskyldig för ifrågavarande ersättningar, även om mottagaren inte längre är anställd hos arbetsgivaren när ersättningen erhålls eller skatteplikt i övrigt uppkommer. Även om den före detta anställde t.ex. har fått en ny anställning hos en annan arbetsgivare eller gått i pension ska han således anmäla erhållen ersättning eller förmån till sin ursprungliga arbetsgivare som ska betala arbetsgivaravgifter (alternativt särskild löneskatt på förvärvsinkomster). Enligt regeringens uppfattning motsvarar detta hur bestämmelsen ska förstås och, såvitt framkommit, hur bestämmelsen tillämpas i praktiken.

Utredningen föreslår att det klargörs i socialavgiftslagen att även före detta anställda omfattas av bestämmelsen om avgiftsskyldighet för svenska arbetsgivare. *SVCA*, *SISP* och *Sweden BIO* anser dock att det finns en logik inom ramen för det nuvarande systemet att endast de som är anställda omfattas av reglerna, då arbetsgivaren i dessa lägen får anses ha god kontroll

över de förmåner som den anställde får. Med hänsyn till att skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter inte är avhängig av att ett anställningsförhållande föreligger vid tidpunkten för utgivandet av ersättningen anser dock regeringen att bestämmelserna i socialavgiftslagen bör förtydligas på det sätt som utredningen föreslår. Det bör därför uttryckligen anges att skyldigheten för en svensk arbetsgivare att betala arbetsgivaravgifter när ersättning eller annan förmån än personaloption utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person gäller även för före detta anställda, under förutsättning att de var anställda hos den svenska arbetsgivaren när ersättningen tjänades in.

Mot bakgrund av det föreslagna förtydligandet i socialavgiftslagen föreslår regeringen vidare att även bestämmelserna i 11 kap. 7 § och 15 kap. 7 § SFL ändras. Bestämmelserna innebär att arbetsgivaren i Sverige i vissa fall ska göra skatteavdrag respektive lämna kontrolluppgift i stället för den som har utgett ersättningen. Skyldigheten att göra skatteavdrag och lämna kontrolluppgift när ersättning eller annan förmån än personaloption har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person ska således gälla även för före detta anställda. Detta under förutsättning att ersättningen eller förmånen kan anses ha sin grund i anställningen och att det inte finns något anställningsförhållande mellan utgivaren och mottagaren. I 34 kap. 7 § andra stycket SFL anges att den som har tagit emot en sådan ersättning eller förmån ska lämna uppgifter till den kontrolluppgiftsskyldige om detta.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 2 kap. 3 § SAL samt i 11 kap. 7 § och 15 kap. 7 § SFL, se avsnitt 3.14 och 3.19.

6.6.30 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De flesta bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Bestämmelserna i inkomstskattelagen om att förmån av personaloption i vissa fall inte ska tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst ska tillämpas på optioner som har förvärvats efter den 31 december 2017.

Bestämmelserna i skatteförfarandelagen om kontrolluppgiftsskyldighet vid utnyttjande av en sådan personaloption ska tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018. Bestämmelsen om att kontrolluppgift inte ska lämnas, om uppgift om utnyttjande av en personaloption som inte ska förmånsbeskattas har redovisats eller skulle ha redovisats av den kontrolluppgiftsskyldige i en arbetsgivardeklaration ska träda i kraft den 1 januari 2019 och tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2019.

Regeringens bedömning: Några särskilda ikraftträdande- och övergångsbestämmelser avseende de föreslagna ändringarna av bestämmelserna om uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen behövs inte, utan där gäller ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i skatteförfarandelagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i frågan.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har haft något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: De flesta bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelserna i inkomstskattelagen om att förmån av en personaloption i vissa fall inte ska tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst ska tillämpas på optioner som har förvärvats efter den 31 december 2017. Bestämmelserna i skatteförfarandelagen om kontrolluppgiftsskyldighet vid utnyttjande av en sådan personaloption ska tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018.

Det nya systemet med uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen kommer att införas stegvis från och med den 1 juli 2018 (prop. 2016/17:58 s. 152 f. och 194). Av punkten 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen framgår att vissa i punkten särskilt angivna bestämmelser ska träda i kraft den 1 januari 2019. Övriga bestämmelser kommer att träda i kraft den 1 juli 2018. Bestämmelser som

rör kontrolluppgifter kommer att träda i kraft den 1 januari 2019.

De föreslagna ändringarna i 22 kap. 26 § SFL, dvs. förslaget om att kontrolluppgift inte ska lämnas om uppgift om utnyttjande av en personaloption som inte ska förmånsbeskattas har redovisats eller skulle ha redovisats av den kontrolluppgiftsskyldige i en arbetsgivardeklaration, rör kontrolluppgifter och bör också träda i kraft den 1 januari 2019.

Av punkten 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i skatteförfarandelagen framgår att bestämmelserna i vissa paragrafer om kontrolluppgifter i den nya lydelsen ska tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2019. Även bestämmelserna i 22 kap. 26 § i den nya lydelsen bör tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2019.

De föreslagna ändringarna i 26 kap. 19 b och 19 d §§ SFL, dvs. förslagen om uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen och frivillig redovisning i arbetsgivardeklarationen, kommer enligt punkterna 1 och 9 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i skatteförfarandelagen att träda i kraft den 1 juli 2018 och tillämpas första gången på arbetsgivardeklarationer som avser redovisningsperioden juli 2018. Det behövs därför inte några särskilda ikraftträdande- och övergångsbestämmelser avseende de föreslagna ändringarna av bestämmelserna om uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen.

6.6.31 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Förslaget innebär att lättnader i beskattningen av personaloptioner införs i vissa fall. Förslaget bedöms minska skatteintäkterna med 0,21 miljarder kronor årligen fr.o.m. 2018 och varaktigt. Förmån i form av personaloption ska inte tas upp till beskattning om vissa villkor avseende det företag från vilket personaloptionen förvärvades, personaloptionen och optionsinnehavaren är uppfyllda. Arbetsgivaren ska därmed inte heller betala arbetsgivaravgifter. Förslaget innebär ett avsteg från den gällande ordningen för beskattning av förmåner. Statens skatteintäkter minskar i jämförelse med om personaloptionen skulle ha beskattats som

övriga förmåner. Dessutom kan förslaget förväntas öka användningen av personaloptioner i viss utsträckning. *NNR* efterfrågar en scenarioberäkning för att visa på vad som krävs för att statens initiala skattebortfall i förlängningen ska kunna medföra ökade skatteintäkter. Enligt de beräkningskonventioner och metoder för effektberäkningar vid ändrade skatteregler som används av Finansdepartementet ska beräkningen av de offentligfinansiella effekterna inte beakta eventuella intäktsförstärkningar av realekonomiska förändringar som beror på regeländringar. Beräkningen av den offentligfinansiella effekten sker med fasta baser och priser om det inte finns särskilda skäl att anta betydande beteendeeffekter.

Den enkätundersökning som beskrivs i utredningen fungerar delvis som underlag för beräkningarna av förslagens offentligfinansiella effekter. Resultaten från enkätundersökningen länkas samman med de uppgifter om företagens skattemässiga resultat och redovisning som finns i SCB:s Företags- och individdatabas (FRIDA), vilka ligger till grund för beräkningarna. Den beskattningsbara basen, framskriven till 2018 med prognostiserad nominell BNP, beräknas uppgå till 0,65 miljarder kronor.

Förslaget innebär att företag som utger nu aktuella personaloptioner inte längre kommer att ha motsvarande kostnader för förmåner och socialavgifter. Därmed minskar utrymmet för avdrag för sådana kostnader och bolagsskattebasen ökar i motsvarande omfattning. Detta leder till ökade bolagsskatteintäkter till staten. Anställda kommer vid avyttring av andelar, som har förvärvats genom att utnyttja skattegynnade personaloptioner, ha en lägre anskaffningsutgift i och med att det inte finns något förmånsbeskattat belopp att beakta. Den skattepliktiga kapitalinkomsten vid en försäljning av andelarna kommer därmed att öka. Den sammantagna minskningen av skatteintäkterna dämpas således genom att baserna för bolags- och kapitalbeskattningen ökar.

Kommunsektorns intäkter beräknas minska med 0,16 miljarder kronor. Statens förändrade skatteintäkter beror dels på minskade intäkter från statlig inkomstskatt, dels på minskade arbetsgivaravgifter och de ålderspensionsavgifter som inte förs över till ålderspensionssystemet. Direkt skatt på arbete beräknas minska med 0,12 miljarder kronor. Arbetsgivaravgifterna exklusive ålderspensionsavgiften förväntas

minska med 0,11 miljarder kronor och ålderspensionsavgiften som inte går in till ålderspensionssystemet utan tillfaller staten förväntas minska med 0,05 miljarder kronor. Förslaget beräknas därmed leda till att skatteintäkterna minskar med netto 0,21 miljarder kronor årligen och varaktigt.

Förslaget att uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner i vissa fall ska lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift bedöms inte medföra några offentligfinansiella effekter. Av prop. 2016/17:58 s. 157 f. framgår att systemet med uppgifter på individnivå (per betalningsmottagare) i arbetsgivardeklarationen kommer att leda till positiva offentligfinansiella effekter. Skälet till de positiva offentligfinansiella effekterna är bl.a. att Skatteverket skulle få ett bättre underlag för sina beslut och att kontrollverksamheten skulle kunna effektiviseras.

En arbetsgivardeklaration lämnas normalt varje månad och en kontrolluppgift lämnas en gång per år. I förevarande fall är det dock inte fråga om att uppgiften om utnyttjande av vissa personaloptioner för en viss individ ska lämnas varje månad i en arbetsgivardeklaration utan uppgiften kommer normalt bara att lämnas en gång på samma sätt som gäller för kontrolluppgiftsskyldigheten, dvs. då en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel. Aktuellt förslag torde inte medföra att Skatteverket, annat än marginellt, skulle få ett bättre underlag för sina beslut och att kontrollverksamheten skulle kunna effektiviseras. Här handlar det mer om att det bör vara lättare och mer effektivt för företagen att rapportera samtliga uppgifter vid ett och samma tillfälle.

Effekter för företag och enskilda

Förslaget bedöms omfatta jämförelsevis få företag.

Reglerna berör dessutom endast de företag som väljer att använda personaloptioner för att knyta till sig nyckelpersoner och som samtidigt, tillsammans med de anställda, uppfyller kraven för en lägre beskattning. Uppskattningsvis rör det sig om maximalt ca 6 200 företag årligen som förväntas använda regelverket. Reglerna är begränsade till att omfatta företag som har färre än 50 anställda och en nettoomsättning eller balansomslutning som uppgår till högst 80 miljoner kronor. Dessutom får företaget inte vara äldre än tio år gammalt. Vissa branscher

omfattas inte av reglerna. Företag inom branscherna bank- eller finansieringsrörelse, försäkringsrörelse, produktion av kol eller stål, handel med mark, fastigheter, råvaror eller finansiella instrument, uthyrning för längre tid av lokaler eller bostäder, eller tillhandahållande av tjänster som avser juridisk rådgivning, redovisning eller revision kan inte använda de förmånligare reglerna för beskattning av personaloptioner. Eftersom reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner är frivilliga går det inte att på förhand peka ut vilka branscher eller företag som kommer att påverkas mer eller mindre än andra så länge de uppfyller kraven för lättnader i beskattningen.

För enskilda individer som omfattas av förslaget kommer inkomst kopplad till personaloptioner, som tidigare skulle ha beskattats delvis i inkomstslaget tjänst, i stället att beskattas i inkomstslaget kapital. Företag som omfattas av förslaget kommer inte längre att betala arbetsgivaravgifter för förmånen som personaloptionerna utgör och de kommer inte längre få göra avdrag såsom för lönekostnader för förmånen av personaloptionerna.

Beskattningsnivån i sig bör inte påverka den administrativa bördan för de företag som kan och väljer att använda personaloptioner med lägre beskattning. Det innebär dock en något ökad administrativ börda för företagen att avgöra om optionerna omfattas av reglerna om skattelättnader för personaloptioner.

Förslaget kan förväntas minska den totala administrativa bördan för företagen i viss utsträckning. Genom förslaget skjuts beskattningen fram och kommer att verkställas först när de andelar, som har förvärvats genom utnyttjande av en personaloption, avyttras. I dag beskattas förmån av förvärv av en personaloption redan när optionen utnyttjas för förvärv av värdepapper (eller när optionen avyttras). För att avgöra om förvärvet är förmånligt eller inte måste värdepapperets marknadsvärde vid denna tidpunkt bestämmas. Genom förslaget behöver någon sådan värdering inte göras för skatteändamål.

Företag som i dag använder sig av incitamentsprogram bedöms i stor utsträckning anlita extern konsultation för att utforma programmen. Det har varit regeringens målsättning att utforma enkla regler som medför att behovet av konsulter minskar något. Administrationen flyttas i stället, i viss utsträck-

ning, över till de berörda företagen. Sammantaget bedöms de administrativa kostnaderna minska för företagen som använder de skattemässigt gynnade personaloptionerna även om den administrativa bördan skiftar från externa uppdragstagare till företagen själva.

Regelrådet efterfrågar en tydligare redovisning av beräkningen av den sammantagna administrativa bördan för företagen. Det bedöms inte vara möjligt att uppskatta storleken på förändringen av den administrativa bördan då administrationen kring personaloptionsprogram varierar beroende på omfattning, utformning och komplexitet samt hur stor del av den administrativa bördan som flyttas över från externa konsulter till företagen direkt. Trots detta kan ändå följande bedömning göras. Cirka 6 200 företag förväntas både uppfylla kraven för lättnader i beskattningen av personaloptioner och faktiskt använda sig av reglerna. De absolut enklaste optionsprogrammen, vilka i stort sett endast består av en förenklad företagsvärdering, uppges i dag kosta från 10 000 kronor och uppåt vid extern konsultation. Enligt Tillväxtverkets Regelräknaren är den genomsnittliga lönekostnaden för en ekonomihandläggare ca 266 kronor per timme. Det är inte självklart att en ekonomihandläggare kompetensmässigt rättvist speglar den administrativa bördan som förslaget medför för företagen. Det saknas dock antaganden som är mer rättvisande. Om företagen helt tar över den administrativa bördan och antalet timmar för den administrativa personalen inte överstiger ca 37 timmar ($10\,000\text{ kr} / 266\text{ kr per timme} = 37\text{ timmar}$ och 36 minuter) kommer den administrativa bördan att minska. Rör det sig i stället om i genomsnitt 30 timmar administrativt arbete som genomförs internt i stället för externt skulle förslaget minska den sammantagna administrativa kostnaden med ca 12,5 miljoner kronor ($7,6\text{ timmar} \times 266\text{ kr per timme} \times 6\,200\text{ företag}$). Detta är dock en helt hypotetisk beskrivning. Det saknas uppgifter om tidsåtgång för en sådan överflyttning, vilken typ av kompetens i företaget som är relevant för den administrativa kostnaden och därmed lönekostnad per timma. De mycket varierande förutsättningarna för hur olika optionsprogram sätts upp i dag och i framtiden, påverkan från extern konsultation och hur stor del som kan utföras av företagen själva och om den faktiska administrativa kostnaden då blir

lägre gör att uppskattningen om förändrad administrativ bördan är mycket svårbedömd.

För att avgränsa vilka företag och vilka optionsinnehavare som kan dra fördel av skattelättnaderna krävs att vissa villkor ska vara uppfyllda. Gränsdragningar utgör i sig en ökad regelbörda för företagen och de enskilda då de behöver avgöra om de omfattas av de föreslagna reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner eller inte. Regeringens målsättning har varit att utforma så enkla regler som möjligt. Ökad administrativ bördan på grund av gränsdragningar bedöms därför vara av mindre betydelse.

Regelrådet har efterfrågat en särskild redogörelse avseende särskilda hänsyn till små företag. Vid utformningen av reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner har målgruppen för förslaget varit små, unga företag. Det är främst här som ett eventuellt marknadsmisslyckande kan identifieras. Ett marknadsmisslyckande är en förutsättning för att kunna motivera undantag och lättnader inom vissa områden av beskattningen. Utredningen gjorde bedömningen att reglerna skulle vara enkla att tillämpa eftersom endast små företag skulle omfattas av reglerna. Regeringen delar den bedömningen.

Regelrådet och *Konkurrensverket* anför att förslagets konsekvenser för konkurrensförhållanden inte är tillräckligt beskrivna i utredningens konsekvensanalys. Avgränsningen av tillämpningsområdet riskerar enligt *FAR* att leda till konkurrensnedvridningar och att likartade fall kommer att behandlas olika. Det är regeringens bedömning att reglerna kommer att leda till vissa konsekvenser för konkurrensförhållanden, dels genom villkoren avseende vilka branscher som omfattas av förslaget, dels genom villkoren avseende företags storlek och ålder. Syftet med förslaget är dock att förbättra möjligheterna för vissa typer av företag att rekrytera och knyta till sig nyckelpersoner, särskilt där ett marknadsmisslyckande tycks föreligga. Åtgärden är i sig motiverad som en justering av konkurrensförhållanden mellan företagen. Gränsdragningar kring vilka företag som omfattas av regleringen ger oundvikligen tröskeeffekter. Det innebär att två i övrigt identiska företag med den skillnaden att ett företags verksamhet är åtta år och det andra företags verksamhet elva år kommer att ha olika möjligheter använda skattemässigt gynnade

personaloptioner för att rekrytera nyckelpersoner. Den typen av tröskeleffekter bedöms dock vara av mindre betydelse jämfört med små, unga företags möjligheter att konkurrera med stora, väletablerade företag vid rekryteringen av nyckelpersoner.

Sveriges ingenjörer anför att en kunskapsbildningsinsats bör genomföras i samband med regleringen då utredningens enkätundersökning visade att en betydande del av företagen som svarade inte kände till vad personaloptioner är. Utredningens enkätundersökning visade dock även att incitamentsprogram av bl.a. typen personaloptioner inte var relevanta för företagets verksamhet. Vid införandet av nya regler förväntas Skatteverket ta fram informationsmaterial angående beskattningen av personaloptioner som är skattemässigt gynnade. Regeringen bedömer inte att ytterligare informationsinsatser om skattelättnader för vissa personaloptioner är nödvändiga.

Förslaget att uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner i vissa fall ska lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift torde inte öka den administrativa bördan för företagen, annat än marginellt. I förevarande fall är det inte fråga om att uppgiften om utnyttjande av vissa personaloptioner för en viss individ ska lämnas varje månad i en arbetsgivardeklaration utan uppgiften kommer normalt att lämnas bara en gång på samma sätt som gäller för kontrolluppgiftsskyldigheten, dvs. då en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel. Det kan dock inte uteslutas att aktuell uppgift för en viss individ kan behöva lämnas flera gånger under ett år, om förvärvet av andelar sker vid fler tillfällen. *Tillväxtverket* anser att det finns en uppenbar risk för en ökad indirekt regelbörda i och med att regelverket för hur företagen ska redovisa utnyttjandet av personaloptioner är komplicerat och otydligt.

Om förslaget inte genomförs kommer uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner i stället att lämnas i en kontrolluppgift. Det bör dock vara lättare och mer effektivt att rapportera samtliga uppgifter för en viss individ vid ett och samma tillfälle i en arbetsgivardeklaration, t.ex. uppgifter om ersättning för arbete, skatteavdragets belopp och att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel (jfr prop. 2016/17:58 s. 49 f. och 63).

Skatteverket kommer att genomföra nödvändiga informationsinsatser för att de deklarationskyldiga ska kunna fullgöra sin uppgiftsskyldighet att lämna uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen. Dessutom kommer Skatteverkets arbete med att göra ändringar i it-system att ske i samverkan med bl.a. programföretag och de som ska lämna uppgifterna i det nya systemet (prop. 2016/17:58 s. 165). Tillväxtverket och *NSD*, till vars yttrande *Föreningen Svenskt Näringsliv* har anslutit sig, lyfter fram behovet av informationsinsatser till de berörda företagen. Det är viktigt att specifik information sprids till de företag som berörs av förslaget om lättnader i beskattningen av personaloptioner.

Effekter på inkomstfördelningen och för den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män

För de individer som påverkas av förslaget kommer den inkomst som är kopplad till personaloptioner och som tidigare skulle ha beskattats som inkomst av tjänst i stället att beskattas som kapitalinkomst. Tjänsteinkomster beskattas enligt en progressiv skatteskala och kapitalinkomster beskattas med en proportionell skatt. Det antas att de som förvärvar de personaloptioner som omfattas av förslaget betalar den högsta marginals-katten på tjänsteinkomster. Förslaget innebär därför en ökad inkomstspridning.

Förslaget om lättnader i beskattning av personaloptioner i vissa fall förväntas också få effekter på den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män. I det enkätmaterial som utredningen samlat in efterfrågas emellertid inte uppgifter om kön hos deltagarna i incitamentsprogrammen. I undersökningen ställdes frågor om incitamentsprogram i sin helhet. Resultatet från enkätundersökningen visar på att incitamentsprogram tenderar att vara vanligare inom branschen informations- och kommunikationsverksamhet. Det finns, enligt SCB:s rapport *Trender och Prognoser 2011*, en tydlig övervikt av manliga programmerare och systemvetare i den svenska arbetskraften. Prognosen visar inte på någon nämnvärd förändring innan 2030. Det innebär att inom en av de branscher som i nuläget anses som innovativ, t.ex. den så kallade tech-branschen, och som är en av målgrupperna för de skattemässigt gynnade personaloptionerna, skulle det

vara vanligare att män snarare än kvinnor erbjuds skattemässigt gynnade personaloptioner.

Men också branscher med jämnare könsfördelning kommer att kunna använda skattemässigt gynnade personaloptioner, om företagen och optionsinnehavarna uppfyller de uppställda villkoren. Enligt Tillväxtanalys uppgifter om antal nystartade företag 2009–2013 efter branschgrupp (SNI5007) och ledningens könsammansättning ökar andelen kvinnor i ledningen av nystartade företag i nästan samtliga branscher. Fördelningsmässigt är dock kvinnor fortfarande underrepresenterade inom företagandet. Förslaget gynnar därför män i högre grad än kvinnor genom att det framför allt är män som förväntas erbjudas skattemässigt gynnade personaloptioner.

Förslaget kan också påverka företagets resultat och utdelning till ägarna. Fördelningen mellan kvinnor och män som äger och driver företag varierar mellan olika branscher, men i regel äger och driver män företag i större utsträckning än kvinnor. Förslaget förväntas därför gynna män i högre grad än kvinnor även via ägande av företag.

Förslaget att uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner i vissa fall ska lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift bedöms inte påverka den ekonomiska jämställdheten mellan män och kvinnor.

Effekter för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Enligt utredningen medför förslaget om personaloptioner att det för Skatteverkets del kommer att ställas krav på vissa insatser. Det kan bl.a. behövas informationsinsatser till företag och anställda samt utbildning av den egna personalen. Enligt Skatteverket medför förslaget en ökad administration samt kräver anpassning av Skatteverkets it-system. Skatteverket beräknar engångskostnaderna för anpassning av it-system och informationsinsatser till 3 230 000 kronor och de löpande årliga kostnaderna för it-drift till 1 268 000 kronor per år. För att hantera de inkomna uppgifterna uppskattar Skatteverket att resursbehovet är ca två årsarbetskrafter motsvarande 1 600 000 kronor årligen.

För Skatteverket kommer förslaget att uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner i vissa fall ska lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen i stället för i en

kontrolluppgift att ge upphov till ökade kostnader i form av bl.a. utveckling av it-systemet, it-förvaltning, hantering och granskning av deklarationer, framtagande av broschyrer och andra informationsinsatser samt utbildning av personal (jfr prop. 2016/17:58 s. 164 f.). Det är dock fråga om en marginell ökning av kostnaderna.

När det gäller effekterna för de allmänna förvaltningsdomstolarna bedömer utredningen att de tillämpningssvårigheter som förslaget medför kommer att vara måttliga och att förslaget därför inte kommer att ha några konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Kammarrätten i Stockholm framhåller att förslaget kommer att leda till viss ökad arbetsbelastning för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Förslaget att uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner i vissa fall ska lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift bedöms inte medföra några effekter för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Regeringens bedömning är att tillkommande kostnader för Skatteverket och eventuellt tillkommande kostnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Övriga effekter

Förslagen bedöms inte medföra några effekter för miljön.

6.7 Slopas skattefrihet för förmån av privat hälso- och sjukvård

Regeringens bedömning: Skattefriheten bör slopas för förmån av hälso- och sjukvård i Sverige som inte är offentligt finansierad och för förmån av vård och läkemedel utomlands. Som en konsekvens av detta bör även avdragsförbudet slopas för sådana utgifter i en arbetsgivares verksamhet. För förmån av vård och läkemedel utomlands vid insjuknande i samband med tjänstgöring utomlands bör skattefriheten bestå.

Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 juli 2018.

Skälen för regeringens bedömning: Förmån av hälso- och sjukvård ska i dag inte tas upp till

beskattning om förmånen avser vård i Sverige som inte är offentligt finansierad (privat vård) eller vård utomlands. Detta gäller även vid förmån av sjukvårdsförsäkring som finansierar sådan vård. Förmån av läkemedel vid vård utomlands ska inte heller tas upp. Utgifter för privat hälso- och sjukvård i Sverige får inte dras av. Utgifterna ska dock dras av om de avser en anställd, en enskild näringsidkare eller en delägare i ett svenskt handelsbolag som inte omfattas av den offentligt finansierade vården. Utgifter för hälso- och sjukvård och läkemedel utomlands ska dras av om de uppkommit vid insjuknande i samband med tjänstgöring utomlands. För vård under en utlandssemester finns däremot ingen avdragsrätt.

Grundprincipen för inkomstbeskattningen är att lön, förmåner och andra inkomster som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt. Om ersättningen för tjänsten betalas ut i en näringsverksamhet ska kostnaden för denna dras av. Reglerna om skattefrihet för förmån av sjukvård kom till innan sjukförsäkringsreformen hade genomförts i Sverige. Det finns i dag inget skäl att behandla förmån av privat hälso- och sjukvård skatterättsligt annorlunda än andra typer av löneförmåner som tas upp till beskattning. Att slopa skattefriheten för arbetstagare och avdragsförbudet för arbetsgivare skulle öka likformigheten i skattesystemet och skapa en ökad neutralitet mellan uppbärande av kontant lön och erhållande av förmån, vilket skapar ett enklare och mer transparent skattesystem. Skattefriheten för privat hälso- och sjukvård medför också att det är förmånligt att byta ut en del av lönen mot en sådan förmån. På grund av margineffekten blir ett sådant byte mest förmånligt för personer vars inkomst ligger över skiktgränsen för statlig inkomstskatt. Det innebär t.ex. att privata operationer kan genomföras med stora skattesubventioner. Ett skifte från skattepliktig lön till skattefri förmån lönar sig även för arbetsgivaren genom att några arbetsgivaravgifter inte behöver betalas. Dessa konsekvenser var inte avsedda när reglerna infördes. Även detta motiverar ett slopande av skattefriheten.

Skattefriheten bör därför slopas för förmån av privat hälso- och sjukvård i Sverige, vilket inkluderar sjukvårdsförsäkringar som finansierar sådan vård, och för förmån av vård och läkemedel utomlands. Som en konsekvens av detta bör även avdragsförbudet slopas för sådana

utgifter i en arbetsgivares verksamhet. För förmån av vård och läkemedel utomlands vid insjuknande i samband med tjänstgöring utomlands bör dock skattefriheten bestå, eftersom ett slopande skulle kunna få stora ekonomiska konsekvenser för anställda som insjuknar på tjänsteresor utomlands eller under utlandsstationering i länder där den svenska sjukförsäringen inte ersätter vårdkostnader.

Det kommande förslaget bedöms öka skatteintäkterna med 1,17 miljarder kronor per år. För 2018 är den beräknade effekten hälften så stor, dvs. 0,59 miljarder kronor.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag med angivna ändringar. Regeringen avser att under 2018 återkomma till riksdagen med ett förslag.

Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 juli 2018.

6.8 Återinförande av skattereduktion för fackföreningsavgift

Regeringens bedömning: En skattereduktion för fackföreningsavgifter bör återinföras. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 juli 2018.

Skälen för regeringens bedömning: Fackförbundens arbete är en viktig hörnsten i den svenska arbetsmarknadsmodellen och den skattelättnad för fackföreningsavgifter som fanns tidigare bör därför återinföras. En fackföreningsmedlem bör således medges skattereduktion med 25 procent av hans eller hennes sammanlagda avgift under året.

Det kommande förslaget bedöms minska statens skatteintäkter med 2,67 miljarder kronor årligen från och med 2019. För 2018 bedöms minskningen uppgå till hälften, 1,34 miljarder kronor, till följd av att skattereduktionen bör införas från halvårsskiftet.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag med angivna ändringar. Regeringen avser att under 2018 återkomma till riksdagen med ett förslag. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 juli 2018.

6.9 Ett förändrat reseavdragssystem

Regeringens bedömning: Det nuvarande systemet för reseavdrag bör ses över.

Skälen för regeringens bedömning:

Regeringen kommer att se över det nuvarande systemet för reseavdrag – något som den parlamentariska landsbygdskommittén också föreslagit. Syftet är att i högre grad gynna resor med låga utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar, bidra till klimatmålet för transportsektorn 2030 och minska skattefelet kopplat till reseavdragen.

Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

6.10 Utvidgat växa-stöd till den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag

6.10.1 Ärendet och dess beredning

Finansdepartementet har tagit fram promemorian Utvidgat växa-stöd för den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag. En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 10, avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 10, avsnitt 2*. Förslaget har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 10, avsnitt 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2017/01270/S1).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 juni 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 10, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 10, avsnitt 5*. Regeringen har följt Lagrådets synpunkter utom såvitt avser användande av begreppet enmansföretag. Vidare har regeringen med anledning av yttrandet utvecklat resonemanget avseende hur 6 § och 7 a § i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021 förhåller sig till varandra. Synpunkterna behandlas i avsnitt 6.10.4 och 6.10.6 samt i författningsskomentaren.

6.10.2 Bakgrund

Den 1 juni 2006 infördes en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt för enmansföretag som anställer en person (prop. 2005/06:164, bet. 2005/06:SfU11, rskr. 2005/06:228). Reglerna skulle gälla t.o.m. den 31 december 2007. Med enmansföretag avsågs enskilda näringsidkare, handelsbolag med högst två delägare som inte hade någon anställd och aktiebolag med högst en anställd under förutsättning att denne också var delägare, eller närstående till en delägare, i bolaget.

Nedsättningen innebar i huvudsak att enmansföretag under vissa förhållanden och under högst 12 månader endast behövde betala ålderspensionsavgiften på 10,21 procent på ersättning till den första person som anställdes i företaget utöver företagaren själv. Nedsättningen gällde till den del ersättningen till den nyanställda inte översteg 25 000 kronor per månad.

Lagstiftningen föregicks av att dåvarande Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och Almi Företagspartner AB i juni 2005 lämnade rapporten Den första anställningen – hinder och möjligheter för solo-företag att anställa en första person (Nutek R 2005:01). Av rapporten framgick bl.a. att det fanns få enmansföretag i Sverige som hade erfarenhet av att ha haft någon anställd. Endast tre procent av företagen utan anställda i Sverige hade tidigare haft anställd personal. Nuteks undersökning visade emellertid att de företag som redan hade någon anställd var mer benägna att anställa ytterligare personer. Detta indikerade att när väl tröskeln att anställa den första personen var övervunnen så ökade benägenheten för företagen att anställa ytterligare personer i framtiden. Om enmansföretag anställer en första person kan det därför vara det första steget in i en positiv spiral där antalet anställda successivt ökar i takt med att verksamheten utvecklas.

Den tillfälliga nedsättningen slopades av den förra regeringen vid utgången av 2006 (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:FiU1, rskr. 2006/07:9).

Den 1 januari 2017 infördes ett tillfälligt växa-stöd för enskilda näringsidkare som anställer en första person. Det tillfälliga växa-stödet innebär att enskilda näringsidkare, som inte har haft någon anställd sedan den 1 januari 2016 och som anställer en person efter den 31 mars 2016, bara ska betala ålderspensionsavgiften om 10,21 pro-

cent på ersättningen till den anställde under de tolv första månaderna. Övriga arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt behöver alltså inte betalas. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna gäller till den del ersättningen inte överstiger 25 000 kronor per månad. Anställningen ska omfatta minst tre månader och en arbetstid på minst 20 timmar per vecka. Reglerna gäller t.o.m. den 31 december 2021 (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1, rskr 2016/17:49).

6.10.3 Gällande rätt

Socialavgifter och allmän löneavgift

Socialavgifter tas ut för finansiering av de sociala trygghetssystemen och utgörs av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas i första hand av arbetsgivare medan egenavgifter normalt betalas av fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet, dvs. enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Regler om socialavgifter finns i socialavgiftslagen (2000:980).

Utöver socialavgifter ska, enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, ytterligare en avgift betalas av arbetsgivare och enskilda näringsidkare. Den allmänna löneavgiften debiteras i samband med, och på samma underlag som, socialavgifterna. Författningstekniskt ingår den allmänna löneavgiften varken i arbetsgivaravgifterna eller i egenavgifterna men eftersom den inte särskiljs i debiteringsförfarandet brukar den i dagligt tal ingå i begreppet socialavgifter. För inkomståret 2017 fördelar sig avgifterna på följande sätt (se tabell 6.11).

Tabell 6.11 Avgiftsnivåer 2017

Procent		
	Arbetsgivaravgifter	Egenavgifter
Sjukförsäkringsavgift	4,35	4,44
Föräldraförsäkringsavgift	2,60	2,60
Ålderspensionsavgift	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift	0,70	0,70
Arbetsmarknadsavgift	2,64	0,10
Arbetskadavgift	0,20	0,20
<i>S:a socialavgifter</i>	20,70	18,25
Allmän löneavgift	10,72	10,72
S:a socialavgifter och allmän löneavgift	31,42	28,97

Särskild löneskatt på förvärvsinkomst

Enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster ska särskild löneskatt betalas för vissa förvärvsinkomster. Skatten skulle i sin ursprungliga utformning tas ut på alla inkomster som inte grundar rätt till socialförsäkringsförmåner. Skattesatsen var beräknad så att den skulle motsvara skatteinslaget i socialavgifterna, dvs. svara mot den del av socialavgifterna som inte ger rätt till någon motsvarande socialförsäkringsförmån.

För personer som vid årets ingång fyllt 65 år och som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet, dvs. är födda 1938 eller senare, gäller enligt socialavgiftslagen att bara ålderspensionsavgiften och inte övriga socialavgifter ska betalas på lön och andra avgiftspliktiga inkomster. Av denna anledning gällde före 2007 att särskild löneskatt skulle betalas på lön och annan ersättning för arbete till dessa personer. Med hänsyn till att ålderspensionsavgift betalades togs dock särskild löneskatt ut med 16,16 procent i stället för med 24,26 procent enligt huvudregeln. För personer som är födda 1937 eller tidigare – som därmed inte omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet och för vilka inga socialavgifter ska betalas – togs särskild löneskatt ut med 24,26 procent. År 2007 slopades den särskilda löneskatten för personer som vid årets ingång fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare och 2008 slopades den särskilda löneskatten även för personer födda 1937 och tidigare.

Sedan den 1 januari 2016 ska särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster åter betalas på ersättning som ges ut till anställda som vid årets ingång har fyllt 65 år, dock med en lägre skattesats än tidigare. För dessa personer tas särskild löneskatt ut med 6,15 procent på löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar. Av förenklingskäl är skattesatsen lika för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år, dvs. oavsett om de omfattas av det reformerade pensionsystemet eller inte.

Finansiering av trygghetssystem

Socialavgifterna är i principiellt hänseende försäkringsavgifter men det faktiska försäkringsinslaget varierar mellan försäkringslagen och för

flertalet försäkringar saknas en direkt koppling mellan avgiften och förmånen.

Det inkomstgrundade ålderspensionssystemet finansieras med en fast pensionsavgift på 18,5 procent av pensionsunderlaget, där 16 procentenheter går till fördelningssystemet för att finansiera inkomstpensionen. Resterande 2,5 procentenheter betalas in till systemet för premiepension där avgiftsintäkterna fonderas individuellt för varje försäkrad. Arbetsgivarens respektive den egenavgiftsskyldiges del av avgiftsinbetalningen sker i form av ålderspensionsavgift om 10,21 procent av avgiftsunderlaget enligt socialavgiftslagen.

Det inkomstgrundade ålderspensionssystemet är ett fristående försäkringssystem vid sidan av statens budget. Utgående inkomst- och tilläggs-pensioner i fördelningssystemet ska löpande finansieras av inbetalade avgifter samt tillgångarna i AP-fonderna. Det är konstruerat så att det ska vara finansiellt självreglerande, där eventuella anpassningar sker på förmånssidan – inte genom en förändrad avgiftssats. Premiepensionen är ett fullfonderat system. Ingen skattefinansiering ska således ske utan systemet är helt slutet i detta avseende. En grundläggande princip bakom pensionssystemet är att varje intjänad pensionsrättighet ska motsvaras av en beslutad och inbetald avgift av en mot rättigheten svarande storlek. Om detta villkor bryts kan inte systemet garantera sin långsiktiga hållbarhet finansiellt. Ålderspensionsavgiften kan således inte reduceras.

För vilka ändamål de olika avgifter som inflyter som socialavgifter ska användas framgår av lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.

Betalning av socialavgifter och allmän löneavgift

Debitering och uppbörd av socialavgifter hanteras av Skatteverket. Den som avser att bedriva näringsverksamhet och som är skyldig att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter ska enligt 7 kap. 1 och 2 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) anmäla sig för registrering hos Skatteverket. Vid registreringen anges bl.a. företagsform och om företagets verksamhet bedrivs på flera adresser. När det gäller arbetsgivare anges bl.a. första datum för löneutbetalning, beräknat antal anställda och beräknad lönesumma under året. Om en uppgift som ligger till grund för registreringen ändras ska den som är registrerad underrätta

Skatteverket om ändringen inom två veckor från det att ändringen inträffade.

Den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter ska också lämna en arbetsgivardeklaration. I denna ska arbetsgivaravgifter redovisas. En arbetsgivardeklaration ska lämnas för varje redovisningsperiod, vanligen varje månad. Med registreringen som underlag utfärdar Skatteverket förtryckta deklarationsblanketter för respektive kalendermånad. Deklarationerna ska för de flesta arbetsgivare vara avlämnade senast den 12:e i månaden efter redovisningsperioden med undantag för deklarationerna avseende juli och december som ska vara avlämnade senast den 17:e i månaden efter redovisningsperioden. Redovisade arbetsgivaravgifter ska vara inbetalda till Skatteverket samma dag som deklarationen ska vara avlämnad, dvs. i normalfallet den 12:e i månaden efter redovisningsperioden.

I arbetsgivardeklarationen redovisas avseende arbetsgivaravgifter samtliga avgiftspliktiga löner, förmåner och kostnadsavdrag. Därefter fördelas dessa på underlag för fulla arbetsgivaravgifter och reducerade avgifter, t.ex. på grund av att personal har fyllt 65 år. Den deklaraskyldige räknar själv fram sina avgifter genom att multiplicera sina respektive underlag med tillämplig avgifts- eller löneskattesats och summerar resultaten. Från summan kan den avgiftsskyldige i vissa fall vara berättigad till avdrag.

Nedsättning av socialavgifter

Nedsatta socialavgifter för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år och som omfattas av det reformerade pensionssystemet, dvs. är födda 1938 eller senare, ska bara ålderspensionsavgiften och inte övriga socialavgifter betalas. Detta gäller även för dem som betalar egenavgifter. För personer som är födda 1937 eller tidigare tas inga socialavgifter ut. För personer som vid årets ingång har fyllt 65 år tas inte heller någon allmän löneavgift ut. Däremot tas särskild löneskatt ut med 6,15 procent.

Regionalt avdrag vid avgiftsberäkningen

Arbetsgivare, enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag som är

verksamma i vissa angivna kommuner i Norrland och västra Svealand (stödområde A) får göra avdrag vid beräkningen av socialavgifterna och den allmänna löneavgiften. Syftet med avdraget är att stimulera småföretagandet och att bidra till god service i de delar av landet som har de största geografiska lägesnackdelarna med bl.a. långa avstånd, liten hemmamarknad, sämre tillgång till service, låg befolkningstäthet och ogynnsamma klimatförhållanden. Reglerna finns i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen. Bestämmelserna innebär i huvudsak att företag som är verksamma i stödområdet får göra ett avdrag med tio procent av avgiftsunderlaget vid beräkningen av den allmänna löneavgiften, arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna. För arbetsgivare uppgår avdraget till högst 7 100 kronor per månad. För enskilda näringsidkare samt delägare i handelsbolag får avdraget uppgå till högst 18 000 kronor per år. Avdraget får inte tillsammans med avdraget för personer som arbetar med forskning och utveckling (se nedan) medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften. För handelsbolag gäller dessutom att det sammanlagda avdraget för samtliga delägare och anställda inte får överstiga 85 200 kronor per år.

Nedsatta egenavgifter

Den 1 januari 2010 infördes en nedsättning av egenavgifterna för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag i syfte att göra det mer attraktivt att starta, driva och utveckla företag (prop. 2009/10:178, bet. 2009/10:SfU16, rskr. 2009/10:278). Nedsättningen uppgick till fem procentenheter och var utformad som ett avdrag vid avgiftsberäkningen. Avdrag fick göras med högst 10 000 kronor per år. Den 1 januari 2014 förstärktes nedsättningen genom att avdraget vid avgiftsberäkningen höjdes med 2,5 procentenheter till 7,5 procent av avgiftsunderlaget och det maximala avdragsbeloppet med 5 000 kronor till 15 000 kronor per år (prop. 2013/14:14, bet. 2013/14:SfU5, rskr. 2013/14:74). En förutsättning för avdrag är att överskottet av näringsverksamheten överstiger 40 000 kronor och att den avgiftsskyldige vid årets ingång har fyllt 25 men inte 65 år. Avdraget får inte medföra att egenavgifterna understiger ålderspensionsavgiften.

Nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling

Den 1 januari 2014 infördes ett skatteincitament för forskning och utveckling (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2013/14:56). Vid beräkningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling ska avdrag göras med tio procent av avgiftsunderlaget för dessa personer. Avdraget får inte medföra att de avgifter som ska betalas understiger ålderspensionsavgiften. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 230 000 kronor per månad. Vid bedömningen av avdragsrätten ska flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern och som uppfyller villkoren för att få göra avdrag anses som en avgiftsskyldig. En förutsättning för avdraget är att personerna har arbetat med forskning och utveckling i en viss utsträckning och att de vid årets ingång har fyllt 25 men inte 65 år.

EU:s regler om statsstöd

Allmänt om statligt stöd

Artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) innehåller bestämmelser om statligt stöd. Artikel 107.1 i EUF-fördraget innehåller ett generellt förbud mot statligt stöd. Av artikel 107.2 och 107.3 i EUF-fördraget framgår dock att statligt stöd i vissa fall är eller kan vara förenligt med den inre marknaden och i så fall tillåtet. Statsstödsreglerna vilar på ett system med förhandsgranskning. Enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget ska medlemsstaterna anmäla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder till kommissionen. Medlemsstaterna får inte införa detta slag av stödåtgärder förrän kommissionen granskat åtgärderna.

Det finns undantag från förhandsgranskningen. Ett undantag finns för stöd av mindre betydelse. Villkoren för att kunna lämna sådant stöd framgår i första hand av kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse. För sektorn för primärproduktion av jordbruksprodukter (jordbrukssektorn) och fiskeri- och vattenbrukssektorn gäller särskilda

regler, se kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn och kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn.

Förordningarna har direkt effekt. Det innebär att de berörda myndigheterna ska tillämpa de villkor som följer av förordningarna utan att någon särskild implementering i svensk lagstiftning sker.

Närmare om kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse

Kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse innebär i huvudsak följande.

För att ett stöd ska anses vara ett stöd av mindre betydelse får det totala stöd som beviljas ett enda företag som huvudregel inte överstiga 200 000 euro under en period om tre beskattningsår (det s.k. individuella taket), se artikel 3.2 i förordning nr 1407/2013. För t.ex. jordbruks- och fiskerisektorerna gäller lägre individuella tak (15 000 euro för jordbruks-sektorn och 30 000 euro för fiskeri- och vattenbrukssektorn), se artikel 3.2 i förordning nr 1408/2013 och artikel 3.2 i förordning nr 717/2014. Inom jordbruks-, fiskeri- och vattenbrukssektorerna finns dessutom s.k. nationella tak som inte får överskridas, se artikel 3.3 i förordning nr 1408/2013 och artikel 3.3 i förordning nr 717/2014.

Perioden på 3 beskattningsår fastställs på grundval av de beskattningsår som används av företaget i den berörda medlemsstaten, se t.ex. artikel 3.5 i förordning nr 1407/2013.

Vid tillämpning av kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse omfattar begreppet ”företag” varje enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och oavsett hur den finansieras. Ekonomisk verksamhet utgörs i sin tur av all verksamhet som består i att erbjuda varor eller tjänster på en viss marknad. Det gäller oavsett om verksamheten bedrivs med vinstsyfte eller inte. Huruvida en stödmottagare ska anses vara ett företag i detta avseende avgörs från fall till fall.

Med begreppet ”ett enda företag” avses inte endast företaget utan också andra företag som står i intressegemenskap med företaget på ett

sådant sätt att de bör ses som en enhet, se t.ex. artikel 2.2 i förordning nr 1407/2013. Det innebär att begreppet ”ett enda företag” omfattar alla enheter som har minst ett av följande förhållanden till varandra:

a) Ett företag innehar majoriteten av aktieägar- eller delägarrösterna i ett annat företag.

b) Ett företag har rätt att utse eller entlediga en majoritet av ledamöterna i ett annat företags styrelse, ledning eller tillsynsorgan.

c) Ett företag har rätt att utöva ett bestämmande inflytande över ett annat företag enligt ett avtal som är slutet med detta företag eller enligt en bestämmelse i det företags stiftelseurkund eller stadgar.

d) Ett företag som är aktieägare eller delägare i ett annat företag kontrollerar ensamt majoriteten av aktieägarnas eller delägarnas röster i detta företag med stöd av ett avtal med andra aktieägare eller delägare i detta företag.

Företag som har någon av de förbindelser som nämns i a-d via ett eller flera andra företag ska också anses vara ett enda företag. Huruvida sådan intressegemenskap föreligger avgörs från fall till fall.

Kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse gäller företag inom flertalet sektorer, se t.ex. artikel 1 i förordning nr 1407/2013. Avgörande för bedömningen av vilken förordning om stöd av mindre betydelse som är tillämplig är den verksamhet som bedrivs i företaget, se t.ex. artikel 1.1 i förordning nr 1407/2013. Det innebär t.ex. att om ett företag bedriver verksamhet inom flera sektorer (som omfattas av kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse), t.ex. inom såväl skogs- som jordbrukssektorn, kan stöd av mindre betydelse lämnas enligt förordning nr 1407/2013 för skogssektorn under förutsättning att berörd medlemsstat på lämpligt sätt, t.ex. genom åtskillnad mellan verksamheterna eller uppdelning av kostnaderna, ser till att verksamheterna inom de sektorer som undantas från tillämpningsområdet för förordning nr 1407/2013 inte omfattas av stöd av mindre betydelse som beviljats i enlighet med förordningen, se artikel 1.2 i förordning nr 1407/2013.

Stöd får kumuleras under vissa förutsättningar, se t.ex. artikel 5 i förordning nr 1407/2013.

Den stödgivande myndighetens ansvar

Den stödgivande myndigheten får lämna ett stöd av mindre betydelse bara om villkoren i kommissionens regelverk om stöd av mindre betydelse är uppfyllda, se t.ex. artikel 6.3 i förordning nr 1407/2013. I avsaknad av ett centralt register för stöd av mindre betydelse görs kontrollen mot bakgrund av uppgifter från företagen, se t.ex. artikel 6.1 i förordning nr 1407/2013. Om stödet överskrider tillämpligt tal, omfattas det inte av regelverket, se t.ex. artikel 3.7 i förordning nr 1407/2013. Den stödgivande myndigheten är skyldig att informera företagen om stödets karaktär av stöd av mindre betydelse genom att uttryckligen hänvisa till det regelverk som är tillämpligt, se t.ex. artikel 6.1 i förordning nr 1407/2013.

6.10.4 Växa-stödet utvidgas till fler verksamhetsformer

Regeringens förslag: Definitionen av begreppet enmansföretag utvidgas till att även omfatta aktiebolag som inte har någon anställd eller endast en anställd som också är delägare samt till handelsbolag utan anställda och med högst två delägare.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva eller har inget att invända mot förslaget. Bland dessa finns *Förvaltningsrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Falun*, *Försäkringskassan*, *Pensionsmyndigheten*, *Arbetsgivarverket*, *Statskontoret*, *Tillväxtverket*, *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys)*, *Skogsstyrelsen*, *Jordbruksverket*, *Företagarförbundet Fria Företagare*, *Företagarna*, *Fiskevattenägarna*, *Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)*, *Småföretagarnas riksförbund*, *Svensk sjöfart* och *Unionen*. TCO anser att det är rimligt att det befintliga växa-stödet breddas till att omfatta även aktiebolag och handelsbolag och *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* framför att det är positivt att konkurrensneutraliteten ökar mellan olika företagsformer. Tillväxtverket, Unionen och *Cooperation Sverige* anser att växa-stödet borde utvidgas till att omfatta fler

organisationsformer. Företagarna anser att växa-stödet inte borde omfatta enskilda näringsidkare eftersom det inte är en lämplig företagsform när enskilda näringsidkare börjar anställa. *Ekonomistyrningsverket (ESV)*, *Skatteverket* och *LO* avstyrker förslaget. Skatteverket framför bl.a. att förslaget innebär att skattesystemets komplexitet ökar. Några remissinstanser har invändningar av mer principiell natur. En av dessa är *Riksrevisionen* som lyfter fram att det inte framgår vad syftet med förslaget är och att det kan innebära svårigheter vid framtida utvärderingar av stödet. Riksrevisionen anser vidare att förslaget innebär att det görs avsteg från de skattepolitiska riktlinjerna där en viktig princip är att skattereglerna ska vara generella. *Svenskt Näringsliv* och *Småföretagarnas riksförbund* anser att det utvidgade växa-stödet inte är ett tillräckligt incitament för att få enmansföretagare att anställa. *Arbetsförmedlingen* och *LO* ifrågasätter om det utvidgade växa-stödet kommer att leda till ökad sysselsättning. *ESV*, *IFAU*, *Konjunkturinstitutet*, *Svenskt Näringsliv* och *TCO* för fram att det är svårt att uppskatta sysselsättningseffekten av förslaget och att det finns risk för dödviktstkostnader. Några remissinstanser, bl.a. *Riksrevisionen*, *Skatteverket* och *ESV*, gör bedömningen att förslaget leder till en ökad administrativ börda för företagen. Tillväxtverket anser att det visserligen är positivt att åtgärden prövas men framför att den inte förefaller att bidra till förenklingar för företagen. Skatteverket anser att förslaget medför en risk att arbetsgivarna gör omedvetna fel och även att risken för fusk ökar. Ett antal remissinstanser, bl.a. *Arbetsförmedlingen*, *Konjunkturinstitutet*, *Riksrevisionen*, *Skatteverket*, *Företagarförbundet Fria Företagare*, *Småföretagarnas riksförbund* och *Unionen*, har också framfört synpunkter på konsekvensanalysen avseende effekterna för företagen och sysselsättningen samt för Skatteverket. Riksrevisionen har även fört fram synpunkter avseende beräkningen av de offentligfinansiella effekterna. *Regelrådet* anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Skälen för regeringens förslag

Det finns skäl att utvidga växa-stödet

Bestämmelserna om sänkta arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när enmansföretag anställer en första person, s.k. växa-stöd, omfattar i dag enbart enskilda näringsidkare. Att möjligheten till växa-stöd i ett första skede inriktats på just enskilda näringsidkare har sin grund i att dessa anställer i låg omfattning och i genomsnitt har lägre inkomst än andra företagare. Regeringen vill nu underlätta för fler enmansföretagare att våga ta steget att anställa en första person. Därför föreslås att växa-stödet utvidgas till att även omfatta enmansföretag som är aktiebolag och handelsbolag. För att nedsättning ska ges bör som huvudregel företaget uppfylla grundkravet, dvs. bedriva en näringsverksamhet som bara sysselsätter en person.

Några remissinstanser har framfört vissa principiella invändningar mot förslaget. *Riksrevisionen* anser att det inte tydligt framgår vad som är syftet med det utvidgade växa-stödet. *Svensket Näringsliv* och *Småföretagarnas riksförbund* anser att det utvidgade växa-stödet inte utgör ett tillräckligt incitament för enmansföretagare att anställa. Med anledning av dessa synpunkter bör det framhållas att regeringen har genomfört ett stort antal riktade åtgärder för minskad arbetslöshet och ökad sysselsättning. Det bedöms dock finnas behov av ytterligare åtgärder. Regeringen anser att det är viktigt att skapa incitament som uppmuntrar företag att våga ta steget att anställa. I likhet med *Konjunkturinstitutet*, *Företagarna* och *Företagarförbundet Fria Företagare* anser regeringen att det finns en potential i att stimulera enmansföretagare att anställa sin första medarbetare. Det finns alltså skäl att inkludera fler verksamhetsformer i växa-stödet. De verksamhetsformer som rimligen bör komma i fråga är, såsom även *TCO* påpekar, aktiebolag och handelsbolag. Att inkludera fler verksamhetsformer i växa-stödet bidrar också till, vilket *IFAU* lyfter fram, att konkurrensneutraliteten ökar mellan olika företagsformer.

Riksrevisionen ifrågasätter varför växa-stödet nu utvidgas till företagsformer som inte var aktuella när det nu gällande växa-stödet för enskilda näringsidkare infördes. Företagarna anser att växa-stödet inte borde omfatta enskilda näringsidkare eftersom det inte är en lämplig

företagsform när enskilda näringsidkare börjar anställa. Som påpekats ovan begränsades det nuvarande växa-stödet vid införandet till enskilda näringsidkare mot bakgrund bl.a. av att dessa företagare anställer i lägre omfattning och att de i genomsnitt har en lägre förvärvsinkomst än andra företagare. Skälen för att växa-stödet ska omfatta enskilda näringsidkare är fortfarande giltiga och såsom tidigare angetts är det också angeläget att gå vidare med ytterligare åtgärder för att stärka sysselsättningen.

Riksrevisionen, *Skatteverket*, *ESV* och *TCO* bedömer att det utvidgade växa-stödet kommer att ytterligare öka reglernas komplexitet och företagens administrativa börda. Skatteverket påpekar också att det finns en risk att arbetsgivarna gör omedvetna fel och även att risken för fusk ökar. Tillväxtverket är visserligen positiv till att åtgärden prövas men framför att den inte förefaller att bidra till förenklingar för företagen. Regeringen har förståelse för att förslaget medför att socialavgiftssystemet blir något mer komplext. Enligt regeringens bedömning kan åtgärden dock inte anses mer komplicerad än att den kan hanteras genom upplysningar och information från Skatteverket. Nedsättningen ges dessutom bara för den först anställda och under en begränsad tid om högst tolv månader. Regeringen anser att de fördelar som växa-stödet innebär uppväger att reglerna blir något mer komplexa.

Arbetsförmedlingen och *LO* ifrågasätter förslagets sysselsättningseffekter medan *Konjunkturinstitutet*, *ESV*, *IFAU*, *Svensket Näringsliv* och *TCO* anser att det är svårt att uppskatta sysselsättningseffekterna och att de företag som anställer troligen skulle ha anställt ändå. Regeringen instämmer att det är svårt att bedöma sysselsättningseffekterna men anser att åtgärder som bidrar till att öka sysselsättningen är viktiga och nödvändiga. Växa-stödet har till syfte att uppmuntra företagare att våga ta det där första steget att anställa. När väl sedan erfarenheten av att ha anställt sin första medarbetare är vunnen är det troligt att det blir lättare för företagen att anställa fler medarbetare. Regeringen anser därför att det utvidgade växa-stödet är en viktig satsning för att möjliggöra en ökning av sysselsättningen i enmansföretag.

Riksrevisionen anför att förslaget är ett avsteg från de skattepolitiska riktlinjerna. Regeringen anser dock att det är motiverat av sysselsättningsmässiga skäl eftersom det är viktigt att

uppmuntra enmansföretagen att ta steget att våga anställa sin första medarbetare.

Att, såsom Småföretagarnas riksförbund föreslår, minska antalet subventionerade anställningsformer och i stället införa ett lärlingssystem omfattas inte av detta lagstiftningsprojekt och behandlas därför inte vidare i denna proposition.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning. Riksrevisionen, Skatteverket, Konjunkturinstitutet och Företagarförbundet Fria Företagare framför synpunkter på konsekvensanalysen. Dessa synpunkter behandlas i avsnitt 6.10.14. Vad gäller effekterna av förslaget för sysselsättningen m.m. behandlas även dessa i avsnitt 6.10.14.

Avgränsningen till bolag som är enmansföretag

Eftersom en företagare som bedriver verksamhet i ett aktiebolag normalt tar ut sin ersättning för arbetet i form av lön bör reglerna vara tillämpliga även om bolaget redan har en anställd under förutsättning att denne är företagaren själv eller en närstående till företagaren.

Ett handelsbolag föreligger, enligt lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag, om två eller flera har avtalat att gemensamt utöva näringsverksamhet i bolag och bolaget förts in i handelsregistret (1 kap. 1 §). Det kan därför ifrågasättas om ett handelsbolag över huvud taget kan vara ett enmansföretag. Det torde dock inte vara ovanligt att verksamheter som bedrivs i handelsbolag finansieras av en fysisk eller juridisk person och att finansören tar en andel i handelsbolaget, t.ex. för att få insyn i bolaget. Under förutsättning att bolagets verksamhet kan liknas vid ett enmansföretag bör därför inte heller dessa företag uteslutas från tillämpning av reglerna.

En bolagsman (delägare) i ett handelsbolag kan ur skattesynpunkt inte vara anställd av bolaget. Vinstfördelningen i ett handelsbolag sker i första hand med utgångspunkt i bolagsavtalet och inte efter delägarnas deltagande i verksamheten. Det kan därför vara svårt att klargöra i vilken utsträckning som bolagsmännen varit faktiskt verksamma i bolaget. Om en avgiftsnedläggning tillåts oberoende av hur många delägare som finns i handelsbolaget skulle man dock komma alltför långt från det som typiskt sett kan betraktas som ett enmansföretag. Som förutsättning för nedsättning bör

därför gälla att handelsbolaget inte har fler än två delägare.

De föreslagna reglerna innebär att valet av juridisk form för verksamheten får mindre betydelse för bedömningen av om det är ett enmansföretag medan verksamhetens omfattning ges större betydelse. Förslaget lämnar således i begränsad omfattning utrymme för t.ex. verksamheter som finansieras av den ena bolagsmannen och för mindre verksamheter som bedrivs av två i förening. I likhet med andra arbetsgivare som omfattas av nedsättningen bör handelsbolag bara kunna få nedsättning för den först anställda, dvs. bara för en person.

Med den nu föreslagna definitionen av enmansföretag utesluts ideella och ekonomiska föreningar samt stiftelser. *Tillväxtverket*, *Coompanion Sverige* och *Unionen* anser att växstödet ska utvidgas till att omfatta fler organisationsformer. Syftet med den föreslagna nedsättningen är att uppmuntra företag som drivs av en person eller högst två i fråga om handelsbolag att våga ta steget att anställa en första person. Med hänsyn till syftet med nedsättningen anser regeringen att ideella och ekonomiska föreningar samt stiftelser inte bör inkluderas eftersom dessa inte drivs som ett enmansföretag. Inte heller enkla bolag omfattas av den föreslagna definitionen av enmansföretag vilket enligt regeringens mening är rimligt med hänsyn till växa-stödets syfte.

Ett europabolag ska dock enligt 2 kap. 4 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, räknas som ett aktiebolag. Denna associationsform omfattas därför av den föreslagna lagstiftningen och kan få nedsättning under förutsättning att det uppfyller villkoren för att vara ett enmansföretag.

Lagrådet anför i sitt yttrande att det är olyckligt att använda ett väl inarbetat begrepp, enmansföretag, med en annan betydelse än termen har fått i ett väl inarbetat normalt språkbruk. Lagrådet syftar på att aktiebolag kan ha en anställd och anser därför att de företag som ska omfattas av stödet inte längre bör benämnas enmansföretag. Enligt regeringens uppfattning finns det ett behov av att definiera vilka företag som kan komma i fråga för växstödet. I detta sammanhang är begreppet enmansföretag redan inarbetat i och med de regler som trädde i kraft den 1 januari 2017 och som gäller för enskilda näringsidkare. Vid en utvidgning av växa-stödet anser regeringen att

det är viktigt att samma begrepp används för de nya verksamhetsformer som inkluderas i stödet. Att vissa aktiebolag och handelsbolag därmed anses som enmansföretag i den här betydelsen ska därför ses mot bakgrund av att begreppet används för att tydliggöra växa-stödets omfattning. För att särskilja de aktiebolag och handelsbolag som kan komma i fråga för växa-stödet från andra verksamhetsformer anser regeringen det därför lämpligt att dessa ska betecknas som enmansföretag.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 4 § lagen om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021, se avsnitt 3.22.

6.10.5 Verksamhetens omfattning

Regeringens förslag: Aktiebolag ska anses bedriva verksamhet med högst en anställd om avgifts- eller löneskattepliktig ersättning inte har betalats till någon annan än en delägare eller närstående till delägare i bolaget efter den 31 december 2016, eller den senare dag då verksamheten startades, och fram till dess en nedsättningsberättigad anställning påbörjas i verksamheten. En sådan anställning kan påbörjas tidigast den 1 april 2017.

Handelsbolag ska anses bedriva verksamhet utan anställda om någon avgiftspliktig ersättning inte har betalats ut under den nämnda tidsperioden.

För att ett företag med verksamhet utomlands ska betraktas som ett enmansföretag krävs att företaget inte har betalat ut ersättning till någon person, med undantag för delägare eller närstående till delägare i aktiebolaget, på ett sådant sätt att företaget hade varit skyldigt att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt i Sverige om ersättningen betalats ut för arbete i Sverige.

Vid bedömningen av om avgiftspliktig ersättning utges ska det bortses från ersättning som sammanlagt under nämnda period uppgår till högst 5 000 kronor till en och samma person.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig särskilt över förslaget.

Företagarförbundet Fria Företagare och *Konjunkturinstitutet* anser att det är positivt att även de som anställer före ikraftträdandet kan ta del av växa-stödet.

Skälen för regeringens förslag: Avsikten med den föreslagna nedsättningen är att underlätta för enmansföretag att anställa den första personen. För att i möjligaste mån undanröja tolkningsproblem avseende vad som avses med ett enmansföretags första anställning bör nedsättningen kopplas till en omständighet som är relativt enkel att konstatera. Ett någorlunda enkelt och effektivt sätt kan vara att använda sig av en jämförelsedag. För aktiebolag behöver man ta hänsyn till att verksamheten ofta bedrivs av en anställd person. Det förhållande som bör gälla från jämförelsedagen fram till dess att en nedsättningsberättigad anställning påbörjas, bör då vara att aktiebolaget antingen inte har någon anställd eller högst en anställd som också är delägare i bolaget eller närstående till en delägare. Om dessa villkor är uppfyllda bör bolaget vara berättigat till den föreslagna nedsättningen, förutsatt att den nya anställningen är av sådant slag att en nedsättning är aktuell. Om aktiebolaget startat sin verksamhet efter jämförelsedagen ska den dag när verksamheten startades i stället utgöra jämförelsedag. Kvalifikationsperioden kommer alltså i sådana fall utgöra tiden från då verksamheten startades till den dag då den nya anställningen påbörjas. För handelsbolag innebär det att alla bolag som på jämförelsedagen saknade anställda och som fram till den dag då en nedsättningsberättigad anställning påbörjas saknat anställda anses kvalificerade för en nedsättning om de anställer en person. För verksamheter som startas mellan jämförelsedagen och anställningen bör motsvarande kvalifikationsgrund gälla från den dagen då verksamheten startades.

Som framgår av avsnitt 6.10.13 föreslås de nya bestämmelserna om utvidgning av växa-stödet träda i kraft den 1 januari 2018. I likhet med *Företagarförbundet Fria Företagare* och *Konjunkturinstitutet* anser regeringen att förslaget inte ska ha en återhållande verkan på nyanställningar i enmansföretag i avvaktan på att reglerna träder i kraft bör dessa få tillämpas även på ersättning till personer som anställts mellan den 1 april 2017 och ikraftträdandedagen. Företag ska således inte gå miste om rätten till, som mest, tolv månaders nedsättning trots att

anställningen skett före lagens ikraftträdande men tidigast den 1 april 2017.

Bedömningen av om företaget haft någon person anställd bör göras med utgångspunkt i om företaget gett ut avgiftspliktig ersättning eller inte. Lagstiftningen om arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt kopplar inte skyldigheten att betala sådana avgifter och skatter till en anställning utan till utgivandet av avgiftspliktig ersättning. Det är därför inte möjligt att fånga upp ersättning som endast avser anställda personer och skilja ut denna från andra avgiftspliktiga ersättningar som t.ex. ges ut inom ramen för ett uppdragsförhållande. Trots det torde det av förenklingskäl vara lämpligast att frågan om en person är eller har varit anställd i verksamheten avgörs utifrån att avgiftspliktig ersättning getts ut enligt socialavgiftslagen eller lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Om avgiftsskyldighet föreligger eller förelåg antas således en person ha varit anställd. Vid bedömningen av om en anställning förelegat bör dock bortses från ersättning som getts ut under perioden mellan jämförelsedagen och anställningsdagen (kvalifikationsperioden) till en och samma person under förutsättning av den sammanlagda ersättningen inte överstiger 5 000 kronor. Detta gäller även aktiebolag som under kvalifikationsperioden ska ha möjlighet att betala ut maximalt 5 000 kronor till en och samma person utöver en delägare.

Eftersom utländska arbetsgivare normalt inte är skyldiga att betala arbetsgivaravgifter i Sverige för sina arbetstagare blir ett sådant företag automatiskt att betrakta som enmansföretag om det anställer en person i Sverige. En sådan lösning är inte lämplig. Ett företag med verksamhet utomlands bör därför betraktas som ett enmansföretag endast om företaget inte har gett ut ersättning till någon person, med undantag för delägare eller närstående till delägare i aktiebolaget, på ett sådant sätt att företaget hade varit skyldigt att betala arbetsgivaravgift eller särskild löneskatt i Sverige om ersättningen getts ut för arbete i Sverige.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 3 och 4 §§ samt att en ny paragraf, 3 a §, införs i lagen om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021, se avsnitt 3.22.

6.10.6 Företag i intressegemenskap

Regeringens förslag: Företag i intressegemenskap ska ses som en enda arbetsgivare. Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans yttrar sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att nedsättningen begränsas så att den väsentligen träffar enmansföretag som anställer för första gången.

De föreslagna reglerna ger upphov till relativt betydande kostnadsminskningar för den som kan få nedsättningen. Det kan därför finnas ett intresse av att försöka fördela befintliga anställningar på flera enmansbolag eller att fördela ett behov av fler anställda på flera nybildade, eller existerande, enmansföretag. Sådana förfaranden ligger utanför förslagets syfte.

Nedsättningen bör därför avgränsas så att företag i intressegemenskap inte kan tillämpa reglerna. Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning. Med företag avses här såväl juridiska som fysiska personer. Den fysiska personen och bolaget kommer därmed att ses som en arbetsgivare vilket t.ex. innebär att man inte kan starta upp ett aktiebolag och föra över en anställd dit. Det blir heller inte möjligt att starta upp en enskild firma som anställer någon som arbetar mot ett av fysikerna ägt aktiebolag eller att anställa personer i redan existerande dotterbolag utan anställda. *Lagrådet* har påpekat i sitt yttrande att det inte framgår hur 6 § och 7 a § förhåller sig till varandra samt att det förefaller som om utformningen av bestämmelserna medför viss dubbelreglering. Regeringen anser att det är nödvändigt med båda bestämmelserna för att undvika att reglerna används på ett sätt som inte är tänkt. I annat fall skulle verksamheter som inte är typiska enmansföretag kunna dra nytta av nedsättningen.

Eftersom möjligheten att fortsätta att utnyttja nedsättningen förfaller så snart den första har anställts torde det inte behövas någon turordningsregel om vem som ska ha rätt att utnyttja

nedsättningen. Om flera anställningar påbörjas samma dag i företag som är i intressegemenskap kan nedsättningen endast utnyttjas för en av dessa anställningar.

Lagförslag

Förslaget föranleder att en ny paragraf, 7 a §, införs i lagen om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021, se avsnitt 3.22.

6.10.7 Sänkta arbetsgivaravgifter när aktiebolag eller handelsbolag anställer

Regeringens bedömning: På samma sätt som i dag gäller för enskilda näringsidkare betalar aktiebolag och handelsbolag som är enmansföretag och som anställer sin första person endast ålderspensionsavgift under längst tolv kalendermånader i följd på den ersättning som utges till den anställde. Nedsättningen är tillfällig och gäller t.o.m. 2021.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans yttrar sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens bedömning: Att anställa en första person i ett enmansföretag är förknippat med vissa initiala kostnader, t.ex. i form av nya administrativa rutiner och utbildning av den nyanställde. Tillsammans med arbetsgivaravgifterna på lönen kan det utgöra ett återhållande inslag i beslutet att anställa. Genom en nedsättning av avgifterna på så sätt att endast ålderspensionsavgiften ska betalas minskar den initiala kostnaden att anställa och fler enmansföretag kan förväntas göra det. När erfarenheterna av att ha en person anställd väl vunnits kan företagen i viss mån vara mer positiva till att anställa fler personer. Nya arbetstillfällen i dessa företag förväntas leda till minskad arbetslöshet och ökad sysselsättning. Avsikten med den föreslagna nedsättningen är inte att ge ett långsiktigt stöd för nyanställning i enmansföretag utan i stället underlätta i samband med nyanställning. Nedsättningen bör därför medges under längst tolv månader.

På lön och andra ersättningar till arbetstagare som är 65 år eller äldre betalas särskild löneskatt i

stället för andra arbetsgivaravgifter än ålderspensionsavgiften. För att inte anställningar av äldre personer ska missgynnas bör nedsättningen också kunna avse löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Personer som är födda 1937 eller tidigare omfattas inte av det nya ålderspensionssystemet och arbetsgivare betalar därför ingen ålderspensionsavgift på ersättning som ges ut till dessa personer utan endast särskild löneskatt. Arbetsgivare som anställer en första person som är född 1937 eller tidigare kommer alltså inte att behöva betala några avgifter alls.

Mot bakgrund av situationen på arbetsmarknaden är det motiverat med en tillfällig åtgärd för enmansföretag som anställer. Med hänsyn härtill och att växa-stödet för enskilda näringsidkare gäller till och med utgången av 2021 bör även den nu föreslagna utvidgningen gälla under samma period.

6.10.8 Anställning av delägare eller närstående till delägare m.fl.

Regeringens förslag: En anställning ska inte ge rätt till nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt om den anställde är delägare eller företagsledare i det anställande bolaget eller närstående till en sådan person. En nedsättning ska inte heller ges om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 varit anställd i annan verksamhet som bedrivs direkt eller indirekt av samma arbetsgivare eller någon närstående till denne.

Nedsättningen ska inte heller ges om arbetsgivaren redan har fått nedsättning i en annan verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har inte något att invända mot förslaget. *Företagarförbundet Fria Företagare* framhåller att det saknas en definition av närstående. *Företagarna* anser att villkoren för stödet behöver justeras så att enmansföretaget inte diskvalificerar sig från fortsatt växa-stöd om det visar sig att den första medarbetaren är en felrekrytering och att en ny anställning behöver göras.

Skälen för regeringens förslag: Det finns alltid en risk för att undantag i skattesystemet i avsikt att stimulera ett visst beteende missbrukas. En nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt förskjuter relationen mellan skatte- och avgiftsbelastning på lön jämfört med utdelning, vilket kan utgöra ett incitament för en delägare i ett aktiebolag att försöka få reglerna tillämpliga på den egna ersättningen. En nedsättning skulle därför – om inte kretsen av personer vars ersättning kan komma i fråga för en nedsättning särskilt regleras – kunna utnyttjas för en delägare i ett aktiebolag att omvandla utdelning från bolaget till lön. En avgiftslättnad kan också uppstå genom att ett handelsbolag anställer en till bolagsmannen närstående person som då kan få lön med betydligt lägre avgifter än om bolagsmannen betalar egenavgifter på sin andel av inkomsten från handelsbolaget. Om detta endast handlar om en fördelning av befintliga inkomster har ingen ny sysselsättning skapats.

De nu beskrivna konsekvenserna är inte önskvärda. Nedsättning bör därför inte medges för ersättning som betalas ut till en delägare eller en företagsledare i det anställande bolaget och inte heller för ersättning till närstående till sådana personer. *Företagarförbundet Fria Företagare* påpekar att det saknas en definition av närstående i lagtexten. Det kan dock konstateras att begreppet närstående definieras i 2 kap. 22 § IL. Utöver de som anses som närstående i aktuell bestämmelse likställs även sambor med makar om de tidigare varit gifta med varandra eller har eller har haft gemensamma barn (2 kap. 20 § IL). Även styvbarn och fosterbarn räknas som barn (2 kap. 21 § IL).

I sammanhanget bör framhållas att syftet att öka sysselsättningen skulle motverkas om nedsättning medges för arbeten som redan utförts av anställda. En sådan situation kan vara när personer som redan är anställda i en verksamhet flyttas över till en annan verksamhet som bedrivs av samma företagare eller av någon denne närstående. Nedsättning bör därför inte medges för sådana anställningar. För att undvika att växa-stödet används på ett sätt som inte är avsett bör inte heller, som *Företagarna* föreslår, nedsättningen kunna ges för en person som rekryteras i egenskap av ersättare för det fall den först anställda visat sig vara en felrekrytering.

För att undvika situationer där en verksamhet läggs ned och en ny startas upp i syfte att på nytt

komma i åtnjutande av växa-stöd, bör en nedsättning inte heller ges om arbetsgivare redan har utgett ersättning som blivit föremål för sådant stöd i en annan näringsverksamhet. Vad gäller bedömningen om det är fråga om samma arbetsgivare ska en sådan bedömning utgå ifrån om det handlar om företag i intressegemenskap. Företag i intressegemenskap behandlas under avsnitt 6.10.6.

Det kan ifrågasättas om inte ombildning av enskild firma till aktiebolag bör regleras eftersom den enskilde arbetsgivaren och aktiebolaget knappast kan ses som samma arbetsgivare och förmodligen inte heller som närstående till varandra. En ombildning är emellertid typiskt sett en effekt av att verksamheten befinner sig i en expansiv fas. Med hänsyn härtill och eftersom omfattningen sannolikt är begränsad torde tillräckliga skäl saknas att ytterligare komplicera lagstiftningen med särskilda regler för ombildningsfallet.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 6 § i lagen om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021, se avsnitt 3.22.

6.10.9 Anställningens omfattning och nedsättningsgrundande lön

Regeringens bedömning: På samma sätt som i dag gäller för enskilda näringsidkare gäller som villkor för nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt att det är fråga om en anställning som avser minst 3 månader i följd och som omfattar minst 20 timmars arbete per vecka samt att nedsättningen görs på den del av lönesumman för den anställde som inte överstiger 25 000 kronor per månad. På den lönesumma som överstiger detta belopp görs ingen nedsättning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig särskilt över förslaget. *Företagarförbundet Fria Företagare* anser att taket för den nedsättningsgrundande lönen bör justeras årligen i förhållande till inflationen.

Skälen för regeringens bedömning: Den 1 januari 2017 infördes ett tillfälligt växa-stöd för

enskilda näringsidkare som anställer en första person. Som krav på anställningen gäller att denna ska omfatta minst 3 månader och en arbetstid på minst 20 timmar per vecka. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna gäller till den del ersättningen inte överstiger 25 000 kronor per månad (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1, rskr 2016/17:49). Samma krav bör även gälla för anställningar i aktiebolag och handelsbolag.

Företagarförbundet Fria Företagare anser att taket för den nedsättningsgrundande lönen bör justeras årligen i förhållande till inflationen. Regeringen anser att den nivå på 25 000 kronor som gäller för växa-stödet för enskilda näringsidkare är väl avvägd och att samma bör gälla för det utvidgade växa-stödet. Det finns därför inte skäl att årligen justera beloppet i förhållande till inflationen.

6.10.10 Stöd av mindre betydelse

Regeringens bedömning: Nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när enmansföretag som är aktiebolag eller handelsbolag anställer en person får bara göras, på samma sätt som i dag gäller för enskilda näringsidkare, om nedsättningen uppfyller villkoren för att anses vara stöd av mindre betydelse.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ett fåtal remissinstanser yttrar sig särskilt över förslaget. *Tillväxtanalys* anser att det saknas ett sammanhållet system för registrering och uppföljning av stöd av mindre betydelse och att ett sådant behöver införas. *Tillväxtverket* anför att hanteringen av nedsättningen ställer betydande krav på Skatteverkets kontroll och företagets uppgiftslämnande samt påpekar behovet av information från Skatteverket till både företag och andra myndigheter. *Småföretagarnas riksförbund* anser att förslaget till för stor del är inriktad på statsstödsproblematik och att ambitionen att minimera risken för denna problematik överstiger ambitionen att förenkla för företagen.

Skälen för regeringens bedömning: Den föreslagna nedsättningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när

enmansföretag anställer en person lämnas som ett stöd av mindre betydelse. Det innebär att nedsättning bara får göras, på samma sätt som i dag gäller för enskilda näringsidkare, om villkoren i kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse är uppfyllda (se avsnitt 6.10.3).

Den individuella beloppsmässiga begränsning som gäller för sådana stöd är 200 000 euro per företag under en period om tre beskattningsår. För företag inom jordbruks- eller fiskerisektorn gäller andra tillåtna stödnivåer (15 000 euro för jordbrukssektorn och 30 000 euro för fiskeri- och vattenbrukssektorn). Den nedsättning som växa-stödet innebär omfattar endast lönesummor upp till 300 000 kronor, vilket innebär en maximal nedsättning på 63 630 kronor i jämförelse med fulla arbetsgivaravgifter. En sådan nedsättning ryms gott och väl inom de individuella taken för stöd av mindre betydelse. Med hänsyn till befintliga ekonomiska bidrag som lämnas som stöd av mindre betydelse inom jordbruks- och fiskerisektorerna i Sverige och till nämnda begränsning av nedsättningen, bedöms att nedsättningen även ryms inom de nationella taken för jordbruks- och fiskerisektorerna.

Det åligger stödgivande myndigheter att med ledning av uppgifter från stödmottagande företag kontrollera att det högsta beloppet för stöd av mindre betydelse inte överskrids. Ett företag ska således innan ett stöd av mindre betydelse beviljas lämna uppgift om andra stöd av mindre betydelse som det fått under de senaste tre åren. I förslaget förutsätts därför att den avgiftsskyldige lämnar sådana uppgifter för att Skatteverket ska kunna avgöra om nedsättning kan ges, se vidare avsnitt 6.10.12. *Tillväxtanalys* anför att det saknas ett sammanhållet system för registrering och uppföljning av stöd av mindre betydelse och att ett sådant behöver införas. Den 1 juli 2016 trädde ändringar i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler ikraft (prop. 2015/16:156). Genom ändringarna säkerställdes att de krav på öppenhet i stödgivningen som uppställs på EU-nivå fullgörs. Enligt de nya reglerna ska en offentlig aktör som genomför en stödåtgärd lämna uppgifter för offentliggörande och rapportering av stödåtgärden, och föra register, i den omfattning som kommissionen bestämt. De nya reglerna innebär bl.a. att stöd som beviljas och som överskrider vissa beloppsgränser ska offentliggöras på en webbplats. EU-rätten uppställer dock inte något krav på att

medlemsstaterna ska inrätta ett centralt register över samtliga stöd av mindre betydelse som beviljats av samtliga myndigheter i medlemsstaten. Av beslutade ändringar i lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler följer det inte heller att något sådant centralt register över stöd av mindre betydelse ska inrättas i Sverige. Det är inte heller aktuellt i detta fall.

Regeringen har förståelse för att förslaget, som *Tillväxtverket* påpekar, innebär ett utökat ansvar för Skatteverket och företagen att lämna och kontrollera uppgifter men anser inte att omfattningen eller svårigheterna i detta ska överdrivas. Vad avser information om nedsättningen är det en fråga för Skatteverket att hantera. I motsats till *Småföretagarnas riksförbund* anser regeringen att utformningen är väl avvägd i förhållande till de begränsningar som EU:s statsstödsregler medför.

6.10.11 Verksamhet inom flera sektorer

Regeringens bedömning: Bedömningen av om nedsättningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt utgör stöd av mindre betydelse görs på samma sätt som i dag görs för enskilda näringsidkare. För den som utger ersättning och bedriver verksamhet inom både jordbrukssektorn och inom en annan sektor tillämpas de villkor som gäller för stöd inom jordbrukssektorn. För den som utger ersättning och bedriver verksamhet inom fiskeri- och vattenbrukssektorn och inom en annan sektor som inte är jordbrukssektorn tillämpas de villkor som gäller för fiskeri- och vattenbrukssektorn.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ett fåtal remissinstanser yttrar sig särskilt över förslaget. *LRF* avstyrker förslaget. När företag bedriver verksamhet inom flera sektorer bör verksamheterna enligt *LRF* särskiljas under respektive tillämpligt stödsvillkor.

Skälen för regeringens bedömning: För företag som bedriver verksamhet inom flera sektorer, t.ex. inom såväl jordbruks- som skogssektorn, uppkommer frågan om vilka villkor i kommissionens regelverk för stöd av

mindre betydelse som ska tillämpas. Det gäller i första hand frågan om vilka individuella tak som ska tillämpas. *LRF* anser att verksamheterna bör särskiljas under respektive tillämpligt stödsvillkor. Regeringen anser dock att det är en viktig förutsättning för att förslaget ska kunna genomföras att stödet uppfyller de krav som EU:s statsstödsregler uppställer. För att inte riskera att de individuella taken överskrids men också för att underlätta bedömningen ska den som utger ersättning och bedriver verksamhet inom både jordbrukssektorn och annan sektor tillämpa villkoren för jordbrukssektorn. För den som bedriver verksamhet inom fiskeri- och vattenbrukssektorn och annan sektor än jordbrukssektorn ska bedömningen göras utifrån villkoren för fiskeri- och vattenbrukssektorn. För det fall att verksamheten bedrivs inom både jordbrukssektorn och fiskeri- och vattenbrukssektorn ska bedömningen göras utifrån villkoren som gäller för jordbrukssektorn.

6.10.12 Förfarandet

Regeringens bedömning: Vid nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt lämnar den som utger ersättningen, på samma sätt som i dag gäller för enskilda näringsidkare, uppgift om annat stöd av mindre betydelse som beviljats samt de övriga uppgifter som behövs för att Skatteverket ska kunna bedöma rätten till ersättning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans yttrar sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens bedömning: För att Skatteverket ska kunna uppfylla de krav på kontroll som ställs enligt kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse behöver myndigheten information från den som utger ersättningen. Det berörda företaget är enligt kommissionens regler bl.a. skyldigt att lämna en skriftlig redogörelse eller en redogörelse i elektronisk form för allt annat stöd av mindre betydelse som företaget fått under de två förevarande beskattningsåren och under det innevarande beskattningsåret. Denna information är nödvändig för att Skatteverket ska kunna

kontrollera att stödnivåerna inte överskrids. En skyldighet för den som begär nedsättning att lämna uppgift om annat stöd av mindre betydelse som har beviljats under det aktuella beskattningsåret och de två föregående beskattningsåren har därför införts som en ny paragraf 26 kap. 19 a § i skatteförfarandelagen i samband med att bestämmelserna för växastödet för enskilda näringsidkare infördes den 1 januari 2017. Denna skyldighet kommer även att gälla för aktiebolag och handelsbolag.

Enligt bestämmelserna ska uppgift lämnas om annat stöd som har beviljats utbetalaren. Även de övriga uppgifter som anses nödvändiga för att Skatteverket ska kunna bedöma om rätt till nedsättning föreligger ska lämnas. Det kan exempelvis handla om övriga uppgifter som behövs för att Skatteverket ska kunna bedöma att villkoren enligt kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse är uppfyllda. Som exempel på uppgifter som kan vara nödvändiga är uppgifter om stöd som har beviljats andra företag som den uppgiftsskyldige står i intressegemenskap med. Som angetts i avsnitt 6.10.10 så gäller de maximala stödnivåerna enligt kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse per företag. Med ett företag avses i detta sammanhang inte endast det enskilda företaget. Ett företag kan omfatta även andra bolag och enskilda näringsidkare som står i intressegemenskap med den uppgiftsskyldige på ett sådant sätt att de bör ses som ett enda företag med avseende på stöd av mindre betydelse. Det kan exempelvis vara företag som ingår i en och samma koncern eller företag som en enskild näringsidkare själv driver i de fall då en person driver flera verksamheter eller företag där han eller hon är delägare. För att undvika att återbetalningsskyldighet uppkommer bör den uppgiftsskyldige i ett sådant fall även lämna uppgift om andra företag som den uppgiftsskyldige står i intressegemenskap med.

6.10.13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och löneskatt för aktiebolag och handelsbolag ska bestämmelserna tillämpas på ersättning som betalas ut från och med den

1 januari 2018 till och med den 31 december 2021.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Som angetts i avsnitt 6.10.7 är lagen tillfällig och kommer att gälla t.o.m. 2021. I övergångsbestämmelserna till nu gällande lag anges att lagen upphör att gälla vid utgången av 2021 och att den upphävda lagen fortfarande kommer att gälla för ersättning som har utgetts under perioden den 1 januari 2018 till och med den 31 december 2021. Detta gäller även för nu föreslagna ändringar.

6.10.14 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Riksrevisionen anför i sitt remissvar att det är svårt att följa beräkningarna av de offentligfinansiella effekterna och det därför är svårt att göra en rimlighetsbedömning av dessa. Att beräkna de offentligfinansiella effekterna av förslaget är behäftat med stor osäkerhet. Utgångspunkten för bedömningen av de offentligfinansiella effekterna är de beräkningar som redovisas under avsnittet Effekter för företag.

Den föreslagna nedsättningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och i förekommande fall särskild löneskatt beräknas minska intäkterna med 2,31 miljarder kronor 2018 och 1,84 miljarder kronor per år under perioden 2019 till 2021. För 2018 består minskningen av intäkterna av den nedsättning som ges för dem som anställts under året samt dem som anställts under 2017 efter den 31 mars. Resterande år består minskningen av intäkterna av den nedsättning som ges för dem som anställts under året samt de som anställts föregående år och för vilka tolv månader ännu inte passerat.

Eftersom nedsättningen endast ges under tolv månader och är temporär antas det, till skillnad från om nedsättningen hade varit permanent och inte tidsbegränsad, inte ske någon övervältring på löner och priser. Nedsättningen antas således till fullo resultera i ett förbättrat resultat för de

företag som får nedsättningen. Detta medför att bolagskatteintäkterna kan förväntas öka. Sammantaget beräknas statens intäkter minska med 1,80 miljarder kronor 2018 och 1,44 miljarder kronor per år under perioden 2019 till 2021. Den varaktiga offentligfinansiella effekten beräknas till 0,16 miljarder kronor.

Förenlighet med EU-rätten

Den föreslagna nedsättningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när enmansföretag som är handelsbolag eller aktiebolag anställer en person lämnas som ett stöd av mindre betydelse enligt EU-rätten. Det innebär att förslaget inte behöver anmälas till och godkännas av kommissionen innan det kan träda i kraft.

Effekter för företag

Reglerna innebär i korthet att de aktiebolag och handelsbolag som är enmansföretag och som anställer en person samt väljer att ta del av växa-stödet endast ska betala ålderspensionsavgiften om 10,21 procent för inkomster upp till 25 000 kronor per månad och högst under 12 månader. För dessa företag som anställer en person minskar således lönekostnaden under de tolv första månaderna av anställningen. Hur stor skillnaden blir jämfört med dagens regler beror på storleken på ersättningen. I tabell 6.12 visas effekten på lönekostnaden för olika ersättningsnivåer. Den högsta nedsättningen är 5 303 kronor per månad.

Tabell 6.12 Lönekostnad de tolv första månaderna för den förste anställde i ett enmansföretag som är aktie- eller handelsbolag före och efter föreslagen nedsättning

Kronor per månad

Månadslön	Lönekostnad före förslag	Lönekostnad efter förslag	Minskad lönekostnad i kronor	Minskad lönekostnad i procent
15 000	19 713	16 532	3 182	16,1
20 000	26 284	22 042	4 242	16,1
25 000	32 855	27 553	5 303	16,1
30 000	39 426	34 124	5 303	13,4
35 000	45 997	40 695	5 303	11,5
40 000	52 568	47 266	5 303	10,1
45 000	59 139	53 837	5 303	9,0
50 000	65 710	60 408	5 303	8,1

För företag vars första anställda är en person som uppfyller villkoren för ett nystartjobb kan växa-stödet minska den totala subventionen eftersom stödet för nystartjobb baseras på

faktiskt betalda arbetsgivaravgifter m.m. För dessa företag kan det i sådana fall vara mer fördelaktigt att inte ta del av växa-stödet.

Förslaget innebär att förutsättningarna för enmansföretag som anställer en första person likställs mellan olika företagsformer varvid konkurrenssituationen mellan företagsformerna i detta avseende förbättras. Förslaget innebär vidare att enmansföretag som är aktiebolag eller handelsbolag som anställer en första person gynnas i förhållande till företag som redan har anställda och som anställer ytterligare personer. Detta påverkar konkurrensförhållanden mellan dessa företag negativt. Sammantaget bedöms påverkan på konkurrensen vara begränsad eftersom nedsättningen är begränsad i tid och storlek. Då förslaget omfattar alla branscher bör inte konkurrensförhållandet mellan olika branscher påverkas.

För att få en ungefärlig uppfattning om hur många företag som påverkas av förslaget används SCB-databasen FRIDA. Det senaste året för vilket data finns tillgängligt i FRIDA är 2014. För att kunna avgöra vilka enmansföretag som är handels- eller aktiebolag som anställer sin första person följande år behövs data för två år, 2013 och 2014. Under 2013 uppskattas det baserat på FRIDA ha funnits ca 39 000 enmansföretag som var handelsbolag och ca 250 000 enmansföretag som var aktiebolag. Enmansföretag har i data definierats som aktiebolag med maximalt en anställd (det finns ingen möjlighet i data att avgöra om den anställde är delägare eller närstående) och handelsbolag med två ägare och ingen anställd. Vidare har koncerner räknats som ett företag. Utöver dessa befintliga enmansföretag är även nya företag som uppfyller villkoren för nedsättningen berättigade till den. År 2014 uppskattas att ca 40 000 företag, varav 2 000 handelsbolag, hade varit berättigade till nedsättningen om den funnits vid det tillfället. Uppskattningsvis 40 procent av dessa var nya företag.

Baserat på näringsgrensindelning på bokstavnivå enligt SNI 2007 var knappt 25 procent av aktiebolagen verksamma inom näringsgrenen Verksamheter inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Andra betydande näringsgrenar bland aktiebolagen var Byggverksamheter, Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar, samt Informations- och kommunikationsverksamheter. I dessa tre näringsgrenar återfinns 36 procent av de aktiebolag som

uppskattningsvis hade varit berättigade till nedsättningen 2014. De handelsbolag som hade varit berättigade till nedsättningen 2014 återfinns främst i näringsgrenarna Hotell- och restaurangverksamheter, samt Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar. Drygt 52 procent av handelsbolagen återfinns i dessa två näringsgrenar. I näringsgrenarna Verksamheter inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik respektive Uthyrning, fastighetservice, resetjänster och andra stödtjänster återfinns runt 7 procent av handelsbolagen.

Baserat på de företag som uppskattningsvis skulle varit berättigade till nedsättningen 2014 bedöms att förslaget framför allt påverkar småföretag. Drygt 95 procent av företagen faller inom EU-kommissionens definition av mikroföretag, färre än 10 anställda och en omsättning på som mest 2 miljoner euro. Därutöver faller 4 procent av företagen inom EU-kommissionens definition av småföretag, färre än 50 anställda och en omsättning på som mest 10 miljoner euro. En stor andel av de nedsättningsberättigade företagen 2014 hade en förhållandevis låg omsättning. Ungefär 72 procent hade en omsättning på mindre än 2 miljoner kronor, 50 procent på mindre än 1 miljon kronor och 30 procent hade en omsättning på mindre än 500 000 kronor.

Som anförs i promemorian samt av *Riksrevisionen*, *Skatteverket* och *ESV* leder förslaget till en ökad administrativ börda för företagen. *Företagarförbundet Fria Företagare*, *Småföretagarnas riksförbund* och *Unionen* anser att den administrativa bördan för företagen att anställa en första person med växa-stödet underskattats i promemorian avseende bl.a. tidsåtgången och kostnaden.

Att anställa en första person är förknippat med administrativa kostnader, både initiala kostnader i form av nya administrativa rutiner och löpande kostnader när rutinerna utförs. Storleken på dessa kostnader varierar mellan företag beroende på tidsåtgång och kostnad per tidsenhet. Detta varierar i sin tur med vem som utför rutinerna. Om en konsult anlitas, som Småföretagarnas riksförbund menar, är troligtvis tidsåtgången mindre än om egenföretaget själv utför rutinerna, som Unionen menar, men samtidigt kan kostnaden per tidsenhet vara högre. Förslaget ökar den administrativa bördan för enmansföretag som är aktiebolag eller handelsbolag som anställer en första person, och

väljer att ta del av växa-stödet, av två anledningar. För det första behöver företagen fylla i en extra uppgift i arbetsgivardeklarationen. För det andra ökar den administrativa bördan för vissa företag då de behöver lämna in uppgifter till Skatteverket med anledning av att förslaget utformats för att uppfylla kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse. Informationen är nödvändig för att bl.a. kravet på kumulationskontroll ska kunna uppfyllas. Informationen omfattar i huvudsak uppgifter om andra stöd av mindre betydelse som företaget har beviljats. För de företagare som inte har beviljats några andra stöd av mindre betydelse kommer uppgiftslämnandet i detta fall inte behövas. Detta torde vara fallet för flertalet företag.

I promemorian uppskattas kostnaden för det ökade uppgiftslämnandet i deklarationen till 20 kronor per uppgift, berört företag och månad. Uppskattningen bygger på att det tar 5 minuter att ta fram och fylla i uppgiften och att arbetet utförs av en person med 28 800 kronor i månadslön (avser en ekonomiassistent i privat sektor). Det är emellertid svårt att uppskatta tidsåtgången. I MALIN, som är Tillväxtverkets databas för att mäta förändringar i företags administrativa kostnader baserad på den s.k. standardkostnadsmetoden, anges det att det tar ca 1 till 2 minuter att fylla i enskilda uppgifter om arbetsgivaravgifter. Baserat på detta förefaller inte promemorians antagande om 5 minuter som orimligt. Tar det längre tid och arbetet utförs av en person med högre månadslön än den antagna blir kostnaden följaktligen högre.

Kostnaderna för det ökade uppgiftslämnandet bedöms sammantaget vara förhållandevis låga. Den ökade administrativa kostnaden bedöms vidare vara motiverad och uppvägs av den lättnad som nedsättningen medför.

Effekter på sysselsättningen

Arbetsförmedlingen och *LO* ifrågasätter om förslaget kommer att leda till ökad sysselsättning. Vidare anför *Arbetsförmedlingen* att det saknas en beskrivning av förväntade effekter för grupper med svag anknytning till arbetsmarknaden. Även *Riksrevisionen* och *Unionen* efterfrågar en mer omfattande analys av sysselsättningseffekterna. Att bedöma sysselsättningseffekterna av förslaget är svårt vilket *ESV*, *IFAU*, *Konjunkturinstitutet* och *Svenskt Näringsliv* för fram i sina remissvar.

Växa-stödet innebär att det för enmansföretag som är aktie- eller handelsbolag blir billigare att anställa en person. Detta kan förväntas leda till ökad efterfrågan på arbetskraft bland dessa företag. *Näringslivets regelnämnd* menar emellertid att det är tveksamt om förslaget är tillräckligt för att överbrygga andra hinder som minskar viljan för enmansföretag att anställa. Även om det föreligger sådana hinder bedöms växa-stödet öka enmansföretags vilja att anställa, något som påverkar sysselsättningen positivt.

Utvärderingar av tidigare nedsättningar av socialavgifterna i Sverige visar generellt sett på små kortsiktiga sysselsättningseffekter i förhållande till kostnaden. Detta är något som lyfts fram av Arbetsförmedlingen och TCO medan Konjunkturinstitutet påpekar att det är svårt att utifrån tidigare liknande åtgärder bedöma om förslagets effekt på företagens benägenhet att anställa. De tidigare nedsättningarna skiljer sig i flera väsentliga aspekter från den nu föreslagna nedsättningen. Den viktigaste skillnaden är att den föreslagna nedsättningen endast gäller vid nyanställning, och bör således främst ses som ett s.k. marginellt sysselsättningsstöd. Mycket talar för att marginella sysselsättningsstöd är mer kostnadseffektiva än generella nedsättningar av socialavgifterna. *IFAU* lyfter fram att det finns positiva internationella erfarenheter av liknande åtgärder och att regelverkets utformning gör att kostnaderna blir begränsade. Vidare är växa-stödet temporärt och begränsat till tolv månader. Det bedöms leda till en lägre grad av övervältring på lönerna, vilket medför större effekt på lönekostnaden och följaktligen även på efterfrågan. Taket på nedsättningen innebär dessutom att den i större utsträckning, procentuellt sett, riktas mot lägre lönenivåer. Även detta kan antas vara positivt i ett sysselsättningsperspektiv.

Sammantaget bedöms förslaget ha en positiv effekt på sysselsättningen under den tid nedsättningen gäller (t.o.m. 2021). Den exakta storleken på de kortsiktiga sysselsättningseffekterna är mycket osäker men effekten i relation till den offentligfinansiella effekten bedöms vara större än vid generella nedsättningar av socialavgifterna.

Även om växa-stödet är temporärt kan det få permanenta sysselsättningseffekter. Detta sker i den mån den som får en anställning till följd av förslaget har en svag anknytning till arbetsmarknaden initialt och att anställningen för denna person leder till en starkare anknytning och således till ökad chans till fortsatt syssel-

sättning. Eftersom växa-stödet inte är riktat till grupper med svag anknytning till arbetsmarknaden samt att det för dessa grupper finns andra stöd bedöms sysselsättningseffekterna av växa-stödet efter 2021 vara mycket begränsade.

Effekter för individer och fördelningseffekter

De individer som gynnas av förslaget är ägare av enmansföretag som är aktiebolag eller handelsbolag som anställer en första person samt de som får en anställning till följd av förslaget.

Den genomsnittliga förvärvsinkomsten bland ägarna till de handelsbolag som skulle erhållit nedsättningen 2014 uppskattas, med hjälp av FRIDA, till ca 355 000 kronor. För aktiebolag innehåller FRIDA inte information om alla aktieägare utan endast information om ägare av fåmansbolag. För ägare av fåmansbolag som skulle erhållit nedsättningen 2014 uppskattas den genomsnittliga förvärvsinkomsten till 393 000 kronor. Dessa förvärvsinkomster kan jämföras med den genomsnittliga förvärvsinkomsten bland personer som är 20 år eller äldre. Denna uppskattas, med hjälp av STAR-data, till ca 270 600 kronor 2014. De företagsägare som gynnas av förslaget tycks således ha en högre genomsnittlig förvärvsinkomst än befolkningen i stort. Förslaget kan således ur denna aspekt förväntas bidra till något ökade ekonomiska skillnader.

Det finns i tillgänglig data ingen uppgift om förvärvsinkomst eller tidigare sysselsättning för dem som 2014 anställdes av de företag som skulle varit berättigade till nedsättningen. Det går således inte att utifrån data få någon vägledning kring förslagets fördelningsaspekter i detta avseende.

Effekter för den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män

Både kvinnor och män som äger enmansföretag som är aktie- eller handelsbolag och som anställer en första person gynnas av förslaget. Bland dessa är det dock en överrepresentation av män. Omkring 72 procent av de ägare, som går att identifiera i FRIDA, som skulle gynnas av förslaget 2014 var män. Detta indikerar att män kan komma att gynnas ekonomiskt av förslaget i högre utsträckning än kvinnor. Det ökar den ekonomiska ojämställdheten mellan kvinnor och män. Effekten är dock temporär och förväntas vara förhållandevis liten.

Det finns i tillgänglig data ingen könsfördelning för dem som 2014 anställdes av enmans-

företag. Det går således inte att utifrån data få någon vägledning kring om främst män eller kvinnor kan förväntas bli anställda som en följd av förslaget. Sannolikt får dock inte förslaget i denna del några betydande konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

Effekter för myndigheter

Skatteverket kommer att behöva förändra skattedeklarationen och it-stödet så att ett nytt arbetsgivarunderlag kan redovisas och hanteras i det tekniska systemet. Information om den föreslagna nedsättningen behöver inarbetas i befintliga broschyrer och i webbinformationen. Därtill kommer ökad ärendehantering och kontroll med anledning av de föreslagna bestämmelserna. Regelförändringen innebär att vissa villkor ska vara uppfyllda för att avsett företag ska få den föreslagna nedsättningen. Det bedöms att frågor till Skatteupplysningen kommer att öka till följd av detta. Vidare har Skatteverket att hantera risken att fler formella fel uppstår när skattedeklarationer lämnas in, en volymökning i avstämningsarbetet mellan kontrolluppgifter och skattedeklarationer samt ökat antal kontroller av regelefterlevnad. Till följd av förslaget beräknas engångskostnaderna för Skatteverket uppgå till 2,3 miljoner kronor och därutöver en årlig kostnad som uppgår till 7,2 miljoner kronor. Vidare uppskattas kostnaden för anpassning av it-stöd uppgå till 300 000 kronor. Regeringens bedömning är att tillkommande kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms få begränsad effekt på de allmänna förvaltningsdomstolarna. Detta då antalet mål som eventuellt uppkommer till följd av förslaget förväntas bli förhållandevis begränsat. De kostnader som de tillkommande målen medför bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Effekter om förslaget inte genomförs samt alternativa lösningar

Om förslaget inte genomförs uteblir de förväntade effekterna av förslaget.

Ett alternativt sätt när det gäller valet av subventionsmetod skulle vara att genomföra det som en kreditering på skattekontot efter ansökan från företagen. Detta bedöms emellertid orsaka en ökad administrativ börda jämfört med den föreslagna nedsättningen av arbetsgivaravgifterna.

Skatt på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter

6.11 Ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs

6.11.1 Ärendet och dess beredning

Nuvarande regler i 44 kap. 8 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, innebär att värdepapper i svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar ska anses avyttrade i och med att det företag som har gett ut dem försätts i konkurs. Motsvarande avyttringstidpunkt när det gäller värdepapper i utländska företag är när företaget upplöses genom konkurs. Skillnaden i avyttringstidpunkten innebär en inskränkning i den fria etableringsrätten och den fria rörligheten för kapital och måste anpassas till EU-rätten. Skatteverket har den 17 mars 2014 lämnat en hemställan till Finansdepartementet som bl.a. innehåller förslag på ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs för företag inom EES (Fi2014/01789/S1).

Inom Finansdepartementet har en promemoria utarbetats med bl.a. förslag om att reglerna om avyttringstidpunkt vid konkurs ska ändras på så sätt att ett värdepapper som har getts ut av ett utländskt företag som motsvarar ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening ska anses avyttrat när företaget försätts i konkurs.

Promemorians lagförslag i denna del finns i *bilaga 11, avsnitt 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 11, avsnitt 2*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2017/00927/S1). I detta avsnitt behandlas promemorians förslag om ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs.

Svenska Bankföreningen och Svenska Fondhandlarföreningen har i en skrivelse till Finansdepartementet den 13 augusti 2012 efterfrågat ett tydliggörande av rättsläget när det gäller beskattningen vid ställande av säkerhet i form av s.k. säkerhetsöverlåtelser (dnr Fi2012/02947/S1).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 24 maj 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 11, avsnitt 3*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 11, avsnitt 4*. Lagrådets

synpunkter behandlas i författningskommentaren till förslaget om ändring i inkomstskattelagen. Regeringen har i huvudsak följt Lagrådets synpunkter.

6.11.2 Bakgrund

Med avyttring av tillgångar avses försäljning, byte och liknande överlåtelse av tillgångar (44 kap. 3 § IL). Ett värdepapper anses även avyttrat om det svenska aktiebolag eller den svenska ekonomiska förening som har gett ut värdepapperet försätts i konkurs. Vid sådana konkurser ska en kapitalförlust alltid anses definitiv när företaget försätts i konkurs (44 kap. 8 § första och andra stycket IL). Avdrag för en förlust får därmed göras vid konkursutbrottet.

Före 1994 var avyttringstidpunkten knuten till när företaget upplöstes genom konkurs. Någon begränsning av att det skulle vara fråga om ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening fanns inte. Bestämmelserna ändrades den 1 januari 1994 på så sätt att andelar i svenska företag ska anses avyttrade redan när företaget försätts i konkurs. Syftet var att undvika en konstlad handel med aktier och andra finansiella instrument i bolag som försätts i konkurs i syfte att tidigarelägga rätten till avdrag för förlust (prop. 1993/94:50 s. 199).

För andra företag än svenska företag anses avyttring fortsättningsvis ha skett först när företaget upplöses genom konkurs.

Skatteverket har i ett ställningstagande den 2 december 2004 (dnr 130 657566-04/111) funnit att ovan redovisade särbehandling av delägarrätter i utländska företag inte är förenlig med artikel 43 och 56 i EG-fördraget, numera artikel 49 och 63 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Särbehandlingen innebär enligt Skatteverket en inskränkning i den fria etableringsrätten och den fria rörligheten för kapital som inte kan rättfärdigas. Enligt Skatteverkets ställningstagande ska därför en andel i ett utländskt företag anses vara avyttrad redan när det utländska företaget försätts i konkurs om det utländska företaget hör hemma inom EES och motsvarar ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening. Enligt Skatteverket anses även i dessa fall kapitalförlusten vara definitiv i och med att det utländska företaget försätts i konkurs och avdrag får göras vid konkursutbrottet.

6.11.3 Avyttringstidpunkten vid konkurs anpassas till EU-rätten

Regeringens förslag: Ett värdepapper som har getts ut av ett utländskt företag som motsvarar ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening ska anses avyttrat när företaget försätts i konkurs.

De nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången på värdepapper som har getts ut av ett företag som försätts i konkurs efter den 31 december 2017.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: För värdepapper i svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar gäller att de ska anses avyttrade i och med att det företag som har gett ut dem försätts i konkurs (44 kap. 8 § första stycket 1 IL). Enligt 44 kap. 8 § första stycket 2 IL är motsvarande avyttringstidpunkt för värdepapper i utländska företag när företaget upplöses genom konkurs. Bestämmelserna är utformade i ett nationellt perspektiv och avser att särskilja aktiebolag och ekonomiska föreningar från andra associationsformer. Utformningen får dock till följd att andelar i alla utländska företag anses avyttrade först när konkursen avslutas. Enligt artikel 49 i EUF-fördraget är inskränkningar i rätten att fritt etablera sig i andra medlemsstater förbjudna.

Enligt artikel 63 är alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredjeland förbjudna. Eftersom den fria rörligheten för kapital också gäller gentemot tredjeland kan även andra än EU-medborgare komma i åtnjutande av denna rättighet. Bestämmelserna är till för att förhindra att ett land har en ogynnsammare behandling av andra medlemsstaters medborgare och företag som vill etablera sig där. Bestämmelserna innebär också att ett land inte får avskräcka sina egna medborgare och företag att etablera sig eller investera i andra medlemsstater.

Skillnaden i avyttringstidpunkt för värdepapper som har getts ut av utländska företag som går i konkurs jämfört med svenska företag

innebär en inskränkning i den fria etableringsrätten och den fria rörligheten för kapital som inte kan rättfärdigas. Bestämmelsen strider därmed mot artikel 49 och artikel 63 och måste anpassas till EU-rätten. Vad som sägs om värdepapper som har getts ut av ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening bör mot denna bakgrund även gälla för värdepapper som har getts ut av ett utländskt företag som motsvarar ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening. Ett värdepapper som har getts ut av ett utländskt företag som motsvarar ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening bör således anses avyttrat redan när företaget försätts i konkurs.

De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas på värdepapper som har getts ut av ett företag som försätts i konkurs efter den 31 december 2017.

Svenska Bankföreningen och Svenska Fondhandlarföreningen har efterfrågat ett tydliggörande av rättsläget när det gäller beskattningen vid ställande av säkerhet i form av s.k. säkerhetsöverlåtelser, dvs. om den tillgång som överläts inom ramen för en säkerhetsöverlåtelse ska anses avyttrad eller inte. Regeringen bedömer att denna fråga i första hand bör överlåtas till rättstillämpningen att avgöra i det enskilda fallet. Någon åtgärd vidtas därför inte med anledning av begäran.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 44 kap. 8, 34 och 34 a §§ IL, se avsnitt 3.13.

6.11.4 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Förslaget innebär i fråga om företag som hör hemma inom EES inte någon skillnad i förhållande till hur Skatteverket tillämpar reglerna i dag. När det gäller företag i tredjeland innebär förslaget att tidpunkten för när ett värdepapper ska anses avyttrat tidigareläggs. För de offentliga finanserna är det dels fråga om en engångseffekt där tidpunkten för när avyttringen vid konkurs anses ha skett påverkar skatteintäkterna året då förslaget träder i kraft, dels en ränteeffekt då statens upplåningsbehov påverkas av engångseffekten av förslaget. Engångseffekten förväntas understiga 50 miljoner kronor. Effekterna på de offentliga finanserna bedöms vara försumbara

efter 2018 och varaktigt. Regelförändringarna innebär att skattebetalningarna över tid totalt sett är oförändrade. Realiserade kapitalförluster skjuts dock till en tidigare tidpunkt än vad som tidigare har varit fallet.

Effekter för individen och för fördelningen samt övriga effekter

Förslaget innebär att lagstiftningen anpassas till EU-rätten. Det saknas uppgifter om vilka individer som berörs av förslaget. Det går därför inte att utifrån individuppgifter beskriva konsekvenserna av förslaget. För den enskilde innebär förslaget att avyttringstidpunkten tidigareläggs och att kapitalförluster därmed anses vara realiserade i ett tidigare skede. Bedömningen av konsekvenserna av förslaget ur ett jämställdhetsperspektiv baseras på allmänna resonemang om fördelningen av kapitaltillgångarna i samhället. Tidigare förmögenhetsstatistik visar att män i större utsträckning än kvinnor äger värdepapper. Det kan därför antas att män i större utsträckning än kvinnor påverkas av förslaget. På ett liknande sätt indikerar tidigare förmögenhetsstatistik att det är individer med relativt hög disponibel inkomst som berörs av förslaget. Effekterna av förslaget förväntas dock vara små. Därför bedöms effekterna för individen, inklusive den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män, och för fördelningen vara i det närmaste försumbara.

Förslaget bedöms inte ha någon effekt på företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Förslaget bedöms inte ha någon miljöpåverkan.

Effekter för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Förslaget bedöms inte få någon budgetpåverkan för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna.

6.12 Höjd beskattning av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring

Regeringens bedömning: Schablonintäkten för investeringssparkonto respektive skatteunderlaget för kapitalförsäkring bör beräknas genom

att kapitalunderlaget multipliceras med statslåneräntan ökad med en procentenhet.

Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2018.

Skälen för regeringens bedömning: Nivån på beskattningen av sparande på investeringsparkonto bestäms av produkten av skattesatsen och den schablonmässigt beräknade avkastningen. Beskattningen bygger i dag på en schablonavkastning som motsvarar statslåneräntan ökad med 0,75 procentenheter.

Den effektiva beskattningen av ett investeringsparkonto med tillgångar i främst aktier och fondandelar samt till viss del likvida medel bedöms uppgå till cirka 22 procent. Det motsvarar en skattesänkning med 6–7 procentenheter jämfört med konventionell kapitalbeskattning.

Av offentligfinansiella och fördelningspolitiska skäl bör schablonavkastningen höjas till statslåneräntan ökad med en procentenhet i stället för statslåneräntan ökad med 0,75 procentenheter. Att höja schablonavkastningen med 0,25 procentenheter beräknas innebära en höjning av den effektiva skattesatsen av sparande på investeringsparkonto med cirka en procentenhet till cirka 23 procent. Det innebär att sparande på investeringsparkonto också fortsättningsvis kommer att vara skattemässigt gynnat i förhållande till konventionell kapitalbeskattning. Samtidigt ökar den skattemässiga neutraliteten mellan olika sparformer.

För att upprätthålla skattemässig neutralitet mellan sparande på investeringsparkonto och i kapitalförsäkring bör samma räntefaktor användas för beräkningen av schablonavkastningen i kapitalförsäkring.

Det kommande förslaget bedöms öka skatteintäkterna med 0,79 miljarder kronor per år.

Finansdepartementet har remitterat ett förslag med angivna ändringar. Regeringen avser att under 2017 återkomma till riksdagen med ett förslag.

Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2018.

6.13 Översyn av kupongskattelagen

Regeringens bedömning: Kupongskattelagen bör ses över.

Skälen för regeringens bedömning: Kupongskatt är en definitiv källskatt som tas ut på utdelning på andelar i bl.a. svenska aktiebolag och svenska värdepappersfonder och specialfonder. Kupongskattelagen infördes 1971 och huvuddragen i regleringen har legat fast sedan dess. Regleringen är mycket föråldrad och i stort behov av översyn. Den ökande internationaliseringen ställer nya krav på regleringens utformning. Kupongskattelagen behöver bl.a. anpassas till EU-rätten i flera avseenden. Detta skapar oklarhet och osäkerhet om vad som gäller för skattskyldiga och myndigheter och kan även leda till skattebortfall. Det är även angeläget att se över möjligheterna till kringgående av kupongskatten. Det bör mot denna bakgrund göras en översyn av kupongskattelagen i syfte att ta fram förslag till ett effektivt, modernt och förutsägbart regelverk som är förenligt med EU-rätten.

Skatt på kapitalanvändning –
företagsskatter

6.14 Nya skatteregler för företagssektorn

Regeringens bedömning: Det bör införas en generell begränsning av ränteavdrag i bolagssektorn. I nuläget förordas att en sådan ränteavdragsbegränsning utformas som en s.k. EBIT-regel. Den bör kombineras med en justerad bolags- och expansionsfondsskattesats. Det bör även införas ett avdragsförbud för ränta vid vissa gränsöverskridande situationer (hybridregler). Reglerna om begränsning av ränteavdrag för vissa interna skulder bör snävas in och det bör införas skatteregler om finansiella leasingavtal. Vidare bör ett primärvdrag införas genom ändring av reglerna om värdeminskningsskatt för hyreshus. Vissa förändringar bör också göras i reglerna för periodiseringsfond och säkerhetsreserv.

En tillfällig begränsning av underskottsavdrag bör införas.

Skälen för regeringens bedömning: Den 20 juni 2017 remitterade Finansdepartementet promemorian Nya skatteregler för företagssektorn med flera förslag på företagsskatteområdet. De remitterade förslagen motsvarar de förslag som nu aviseras.

En generell ränteavdragsbegränsning bör införas för att förbättra den skattemässiga neutraliteten mellan finansiering med eget och lånat kapital och för att bredda bolagsskattebasen. Införandet av en generell ränteavdragsbegränsningsregel föranleds också av rådets direktiv (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknadens funktion (direktivet mot skatteundandraganden) samt av OECD:s rekommendationer mot skattebaserobering och vinstöverföring (BEPS) avseende ränteavdragsbegränsningar.

I promemorian föreslås att regeln i första hand utformas som en s.k. EBIT-regel ("Earnings Before Interest and Tax") med ett avdragsutrymme på 35 procent. I andra hand föreslås att den utformas som en s.k. EBITDA-regel ("Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortization") med ett avdragsutrymme på 25 procent. Regeringen förordar i nuläget att den generella ränteavdragsbegränsningsregeln utformas som en EBIT-regel. Nämnade promemoria är på remiss till den 26 september. Remissvaren kommer därefter att beredas och analyseras inom Regeringskansliet. Den generella ränteavdragsbegränsningen bör kombineras med en justerad bolags- och expansionsfondsskattesats.

Det bör även införas ett avdragsförbud för ränta vid vissa gränsöverskridande situationer för att neutralisera de skattemässiga effekter som kan uppstå vid olikheter i nationell lagstiftning vad gäller skattebehandlingen av både företag och finansiella instrument (s.k. hybrida mismatchningar).

För att skydda bolagsskattebasen är det nödvändigt med en särskild avdragsbegränsning för ränta på vissa skulder till företag i intressegemenskap (dvs. en riktad ränteavdragsbegränsning). Avdrag bör inte få göras för ränteutgifter som avser interna skulder om skuldförhållandet uteslutande eller så gott som

uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Avdrag bör inte heller få göras för ränteutgifter till lågskattejurisdiktioner.

Införandet av generellt utformade regler som begränsar ränteavdragen medför ett behov av skatteregler om avtal om finansiell leasing. Dessa regler bör utformas med behandlingen av avtal om finansiell leasing i koncernredovisningen som förebild. Om regler om leasing inte införas skulle långivning som ges formen av ett leasingavtal få en mer gynnsam behandling än vanlig långivning.

För att förslagen inte ska påverka nyproduktion av framför allt bostäder negativt på ett omotiverat sätt bör ett primäravdrag införas. Detta innebär att reglerna för värdeminskning-avdrag på hyreshus bör förändras. Utöver ordinarie avdrag för värdeminskning bör tio procent av utgifterna få dras av inom en femårsperiod från det att ett hyreshus har färdigställts.

Vissa förändringar bör också göras avseende reglerna för periodiseringsfond och säkerhetsreserv. Detta innebär bl.a. att schablonintäkten på avdrag för avsättning till periodiseringsfond bör höjas och att det bör införas en permanent schablonintäkt på säkerhetsreserven hos skadeförsäkringsföretag.

Det bör även införas en tillfällig begränsning av underskottsavdrag, som innebär att juridiska personers avdrag för tidigare års underskott beräknas till högst ett belopp som motsvarar 50 procent av överskottet av näringsverksamheten före avdraget. Till den del underskottet inte får dras av bör det rullas vidare. Begränsningen bör gälla i två år vad gäller det i nuläget förordade alternativet.

Med hänsyn till vikten av att inte försvåra för små och medelstora företag i alltför stor omfattning bör det införas en förenklingsregel i den generella ränteavdragsbegränsningsregeln respektive i leasingreglerna.

Regeringen avser att under 2018 återkomma till riksdagen med förslag på de nya skattereglerna för företagssektorn. Reglerna bör träda i kraft den 1 juli 2018.

Sammantaget så bedöms de aviserade skattereglerna för företagssektorn medföra minskade skatteintäkter med 0,03 miljarder kronor för 2018 vid införandet den 1 juli 2018 och ökade med 1,56 miljarder kronor varaktigt (se vidare avsnitt 6.34, tabell 6.30). Med anledning av en

uppdaterad prognos för bolagsskattebasen, som avser preliminärt utfall för 2016, så avviker beloppen från de som anges i den ovan nämnda promemorian Nya skatteregler för företagssektorn.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

6.15 Långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel

6.15.1 Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2016 angav regeringen att målsättningen var att så snabbt som möjligt under mandatperioden ha regler på plats som ger långsiktigt hållbara och stabila villkor för biodrivmedel. I budgetpropositionen för 2017 upprepades budskapet och det angavs att en viktig del i insatserna för att nå en fossilfri fordonsflotta är att skapa långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel. Det angavs vidare att regeringen kommer att ta fram förslag till nya regler för de ekonomiska styrmedlen på området som kan träda i kraft under mandatperioden och att inriktningen är en lösning som ligger inom ramen för Europeiska kommissionens tolkning av reglerna om statligt stöd.

En promemoria med ett förslag om ett reduktionspliktssystem som, i kombination med ändrade skatteregler, syftar till att minska växthusgasutsläpp från bensin och dieselbränsle genom inblandning av biodrivmedel har utarbetats av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet. Förslagen har utarbetats bl.a. med utgångspunkt i de bedömningar och ställningstaganden som Statens energimyndighet tillsammans med Boverket, Naturvårdsverket, Trafikanalys, Trafikverket och Transportstyrelsen redovisat i rapporten Förslag till styrmedel för ökad andel biodrivmedel i bensin och diesel (ER 2016:30). Rapporten, som tagits fram inom ramen för det uppdrag att samordna omställningen till en fossilfri transportsektor som Energimyndigheten fick i regleringsbrevet för 2016, redovisades till regeringen i november samma år. En sammanfattning av rapporten finns i *bilaga 12, avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 12, avsnitt 2*. Lagförslagen har remissbehandlats. En förteckning över

remissinstanserna finns i *bilaga 12, avsnitt 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Miljö- och energidepartementet (M2017/00723/R).

Regeringen föreslår i denna proposition en ny lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen och ändringar i den lagen med senare ikraftträdandedatum, ändringar i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, samt i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen, kallad hållbarhetslagen.

Energimyndigheten har även i uppdrag att årligen rapportera till regeringen om överkompensation finns för skattebefriade biodrivmedel. Rapporten för 2016 (som finns tillgänglig hos Miljö- och energidepartementet, M2017/00481/Ee) har beaktats vid utarbetandet av förslagen i denna proposition.

Perstorp AB och Ecobränsle i Karlshamn AB har kommit in med önskemål om att ett plikt-system ska kombineras med fortsatt skattebefrielse för rena biodrivmedel (Fi2014/04439/S2). Perstorp AB har vidare kommit in med en begäran om att skattesatserna för biodrivmedel bör justeras den 1 juli 2017 (Fi2017/00551/S2).

Hagfors kommun har kommit in med en skrivelse med förslag på långsiktiga spelregler för alternativa drivmedel (Fi2015/04510/S2).

Sveriges Bussföretag har kommit in med en skrivelse med förslag på en ny modell för beskattning av kolsnåla drivmedel (Fi2015/05337/S2).

Innovations- och kemiindustrierna i Sverige AB (IKEM) har kommit in med en begäran om att regeringen ska analysera hur en kombination av kvotplikt, skattenedsättning och certifikat kan ersätta nuvarande skattenedsättning för biodrivmedel (Fi2015/00547/S2).

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) har kommit in med en begäran om att företag inom jord- och skogsbruk ska kunna ansöka om återbetalning av energiskatt för biodrivmedel (Fi2017/00718/S2).

Nature Associates har föreslagit skattedifferentiering av biodrivmedel som framställs av PFAD och palmolja (Fi2017/02332/S2).

Skattebetalarnas förening har kommit in med en skrivelse med 12 767 namnunderskrifter som ifrågasätter tidigare höjningar och den årliga indexomräkningen av bensinskatten (Fi2017/02447/S2).

EcoPar AB har kommit in med en begäran om att paraffinoljor ska undantas från reduktionsplikten (M2017/01969/Ee).

OKQ8 har kommit in med förslag om att regeringen bl.a. ska införliva de höginblandade biodrivmedlen i reduktionsplikten och att reduktionspliktsnivån för dieselbränsle ska sänkas i en uppstartsfas (M2017/01960/Ee).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 8 juni 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 12, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 12, avsnitt 5*. Regeringen har delvis följt Lagrådets synpunkter som behandlas i avsnitten 6.15.7 och 6.15.8 samt i författningskommentaren till 5, 6 och 13 §§ lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen (se avsnitt 6.35).

6.15.2 Bakgrund

Förnybartdirektivet

I artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, förkortat förnybartdirektivet, anges att varje medlemsstat ska se till att andelen energi från förnybara energikällor när det gäller alla former av transporter 2020 är minst 10 procent av den slutliga energianvändningen i transporter i medlemsstaten.

Om energi från biodrivmedel och flytande biobränslen ska räknas med i det nationella målet måste de hållbarhetskriterier som regleras i artiklarna 17 och 18 i direktivet vara uppfyllda. Hållbarhetskriterierna ska garantera att biodrivmedel och andra flytande biobränslen har framställts på ett hållbart sätt.

Direktivets hållbarhetskriterier kan översiktligt delas upp i två delar, krav på minsta växthusgasminskning och markkriterier.

När det gäller växthusgasminskningen anses biodrivmedel eller flytande biobränslen som hållbara endast om användningen av dessa bränslen medför en minskning av utsläppen av växthusgaser med minst 50 procent, enligt nuvarande regler, jämfört med om fossila bränslen i stället hade använts. Minskningen avser de utsläpp som uppstår under

produktionskedjan. Produktionskedjan omfattar den produktionsprocess som börjar med odling av biomassan, inbegripet framställning av gödsel för odlingen, och som pågår fram till och med användningen av biodrivmedlet eller det flytande biobränslet. För biodrivmedel och flytande biobränslen som framställts av avfall eller restprodukter görs beräkningen från den plats där avfallet eller restprodukten uppstod.

När det gäller markkriterierna får den råvara som används för att producera biobränslet inte komma från mark med högt kolinnehåll eller mark med hög biologisk mångfald. Markkriterierna gäller inte för avfall och restprodukter. Det är bara i fråga om restprodukter från jordbruk, vattenbruk, fiske eller skogsbruk som direkt har uppkommit i sådan verksamhet som dessa kriterier gäller.

Av artikel 19 och bilaga V till förnybartdirektivet framgår hur växthusgaspåverkan av biodrivmedel och flytande biobränslen ska beräknas. I korthet ska beräkningen göras genom användningen av normalvärden, om sådana har fastställts i bilaga V, eller genom faktiska eller beräknade värden som tagits fram enligt metoder som finns i samma bilaga.

I Sverige genomförs förnybartdirektivets krav på hållbarhet med hållbarhetslagen, förordningen (2011:1088) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och Energimyndighetens föreskrifter om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (STEMFS 2011:2). Enligt hållbarhetslagen ska den som är skattskyldig för ett biodrivmedel genom ett hållbarhetsbesked visa att ett bränsle är att anse som hållbart. Hållbarhetsbeskedet utfärdas av Energimyndigheten och innebär att den skattskyldige har ett kontrollsystem som ska säkerställa att de använda eller levererade biobränslena är hållbara.

Flera artiklar i förnybartdirektivet har ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1513 av den 9 september 2015 om ändring av direktiv 98/70/EG om kvaliteten på bensin och dieselbränslen och om ändring av direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, förkortat ILUC-direktivet. Ändringarna berör bl.a. kraven på minskning av växthusgasutsläpp i artikel 17 liksom vissa definitioner exempelvis av avfall och restprodukter. I prop. 2016/17:217 Genomförande av ändringar i förnybart-

direktivet – ILUC föreslår regeringen hur det ändrade direktivet ska genomföras i Sverige.

Förnybartdirektivet omarbetas för närvarande. Den 30 november 2016 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till ändringar av direktivet. Kommissionen föreslår bl.a. att samtliga medlemsstater ska införa en plikt för drivmedelsleverantörer att säkerställa att en viss andel av den totala mängden drivmedel de levererar ska utgöras av avancerade biodrivmedel eller andra biodrivmedel som räknas upp i bilaga IX till direktivet, förnybara flytande eller gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung, avfallsbaserade fossila drivmedel eller förnybar el. Ett flertal ändringar föreslås även i reglerna om hållbarhetskriterier.

Bränslekvalitetsdirektivets krav på minskade växthusgasutsläpp

I Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG av den 13 oktober 1998 om kvaliteten på bensin och dieselbränslen, förkortat bränslekvalitetsdirektivet, anges att drivmedelsleverantörer ska minska sina utsläpp av växthusgaser med minst 6 procent till 2020 jämfört med en fastställd lägsta standard för bränslen baserad på växthusgasutsläppen per energienhet under hela livscykeln från fossila bränslen under 2010. Direktivets bestämmelser genomförs i Sverige med drivmedelslagen (2011:319) och drivmedelsförordningen (2011:346). Drivmedelsleverantörerna kan upp-fylla kravet på minskade utsläpp genom att använda biodrivmedel i stället för fossila drivmedel, eller genom att vidta åtgärder för att minska utsläppen från bensin och dieselbränsle vid utvinning av olja och gas eller vid produktionen av det fossila drivmedlet. Det är även möjligt att tillgodoräkna sig minskade växthusgasutsläpp genom användning av el i vägfordon eller användning av biodrivmedel i luftfart. För att biodrivmedel ska få användas för att uppfylla kravet på minskade utsläpp av växthusgaser måste de uppfylla hållbarhetskriterierna i förnybartdirektivet.

Utsläpp av växthusgaser från fossila drivmedel i ett livscykelperspektiv ska, enligt bilaga I del 2 punkt 5 i rådets direktiv (EU) 2015/652 av den 20 april 2015 om fastställande av beräkningsmetoder och rapporteringskrav i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv

98/70/EG om kvaliteten på bensin och dieselbränslen, beräknas genom viktade normalvärden för bensin, dieselbränsle och ett antal andra drivmedel. För bensin är det viktade normalvärdet 93,3 gram koldioxidekvivalenter per megajoule ($\text{gCO}_2\text{eq/MJ}$) och för dieselbränsle är det viktade normalvärdet 95,1 $\text{gCO}_2\text{eq/MJ}$. Utsläpp av växthusgaser från biodrivmedel i ett livscykelperspektiv beräknas på samma sätt som i förnybartdirektivet, dvs. genom användningen av normalvärden, om sådana har fastställts enligt direktivets bilaga V, eller genom faktiska eller beräknade värden som tagits fram enligt metoder som finns i samma bilaga.

I bränslekvalitetsdirektivet anges också vissa begränsningar av hur mycket etanol och fettsyrametylestrar (Fame) som får blandas in i bensin respektive dieselbränsle. Det är tillåtet att blanda in upp t.o.m. 10 volymprocent etanol i bensin samt maximalt 7 volymprocent Fame i dieselbränsle. Bensin som saluförs i Sverige får alltså inte innehålla mer än 10 volymprocent etanol. Den som saluför bensin som innehåller mer än 5 volymprocent etanol eller har en syrehalt som överstiger 2,7 viktprocent, s.k. E10, är skyldig att informera konsumenterna om detta. Direktivet genomförs även i denna del i Sverige med drivmedelslagstiftningen. För inblandning av syntetisk bensin eller syntetiskt dieselbränsle såsom hydrerad vegetabilisk olja (HVO), finns det inget tak i lagen. Beroende på biodrivmedlens kemiska egenskaper kan dock drivmedelslagens krav på t.ex. viss minsta densitet i det färdiga drivmedlet innebära ett indirekt tak.

Genom ILUC-direktivet har bränslekvalitetsdirektivets rapporteringskrav ändrats. I prop. 2016/17:193 Bränslekvalitetsdirektivets specificerade rapporteringskrav och utsläppsmål föreslår regeringen ändringar i drivmedelslagen för att genomföra direktivet i dessa delar.

Enligt drivmedelslagen ska den som tillverkar eller yrkesmässigt för in bensin till Sverige se till att det finns tillgång till bensin med en högsta syrehalt av 2,7 viktprocent och en högsta etanolhalt av 5 volymprocent.

Lagstadgad skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel (pumplagen)

Lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel, kallad pumplagen,

infördes 2006 för att driva på utvecklingen mot nya distributionsnät för biodrivmedel. Pump-lagen innehåller krav på att alla drivmedelsförsäljningsställen som säljer mer än 1 500 kubikmeter bensin eller dieselbränsle per år ska tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel. Ett förnybart drivmedel definieras i lagen som ett drivmedel, med undantag för el, avsett för transportändamål och som helt eller till övervägande del har framställts från förnybara energikällor enligt definitionen i förnybartdirektivet.

EU-rätten och lagen om skatt på energi

Allmänt om energi- och punktskattedirektiven och hur de genomförs i svensk lagstiftning

Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, förkortat energiskattedirektivet, är ett unionsgemensamt ramverk för hur medlemsstaterna ska utforma sin nationella beskattning av bränslen och el. Energiskattedirektivet genomförs i svensk lagstiftning genom LSE.

De bränslen som omfattas av energiskattedirektivet svarar för den övervägande delen av den totala bränsleförbrukningen inom EU. Det rör sig om alla drivmedel, såväl fossila som sådana som har framställts av biomassa. I fråga om uppvärmningsbränslen omfattar energiskattedirektivet främst fossila bränslen men även vissa biobränslen, som t.ex. vegetabiliska och animaliska oljor och fetter samt biogas.

I detta lagstiftningsärende behandlas beskattningen av flytande drivmedel. Med bensin avses enligt energiskattedirektivet produkter som omfattas av följande nummer i den kombinerade nomenklaturen i EU:s tulltaxa (KN-nr): 2710 11 31, 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 51 och 2710 11 59. Med dieselbränsle avses på motsvarande sätt produkter enligt KN-nr 2710 19 41 till 2710 19 49. Av artikel 2.5 i energiskattedirektivet framgår att hänvisningar till KN-nr i direktivet avser den version av tulltaxan som gäller enligt kommissionens förordning (EG) nr 2031/2001 av den 6 augusti 2001 om ändring av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om gemensamma tulltaxan, jfr 1 kap. 2 § LSE.

Det är upp till medlemsstaterna att bestämma sina nationella skattebelopp för bensin respektive dieselbränsle. Utgångspunkten är att den nationella beskattningen av bränsle ska uppfylla vissa i direktivet föreskrivna minimiskattenivåer. Samtidigt innehåller direktivet krav på obligatorisk skattebefrielse i vissa situationer samt möjligheter för medlemsstaterna att ge skattenedsättning och fullständig eller partiell skattebefrielse i andra situationer.

De svenska energi- och koldioxidskattebeloppen för bensin och dieselbränsle finns i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 och 3 LSE. Andra flytande drivmedel ska enligt artikel 2.3 i energiskattedirektivet beskattas i nivå med likvärdigt bränsle för vilket en minimiskattenivå är angiven i direktivet, jfr 2 kap. 3 och 4 §§ LSE. Medlemsstaterna ges i artikel 16 i direktivet möjlighet att skattebefria bränslen som framställts av biomassa. Detta är grunden för den skattebefrielse som i dag gäller för olika flytande och gasformiga biodrivmedel enligt 7 kap. 3 a, 3 c och 3 d §§ LSE. En sådan skattebefrielse kan dock vara att anse som statligt stöd enligt EU-rätten, se vidare nedan.

Sedan 1994 sker en årlig indexomräkning av energi- och koldioxidskattesatserna i LSE i syfte att realvärdesäkra dem. Senast i november varje år ska regeringen, med stöd av bestämmelser i LSE, i förordning lägga fast det kommande kalenderårets energi- och koldioxidskattesatser med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen. För bensin och dieselbränsle görs för 2017 och framåt även en årlig omräkning av energiskattesatserna som beaktar utvecklingen av bruttonationalprodukten.

Rådets direktiv 2008/118/EG av den 16 december 2008 om allmänna regler för punktskatt och om upphävande av direktiv 92/12/EEG innehåller bl.a. regler om vem som är skyldig att betala skatt på EU-harmoniserade bränslen och när skattskyldigheten inträder. Dessa regler genomförs i 4 och 5 kap. LSE. Ett uppskovsförfarande gäller för hanteringen av bl.a. bensin och dieselbränsle. Detta innebär att vissa godkända aktörer i egenskap av upplagshavare har möjlighet att tillverka, flytta och förvara dessa drivmedel utan att skattskyldighet inträder för varorna. Under vissa förutsättningar kan också en aktör godkännas som registrerad varumottagare eller tillfälligt registrerad varumottagare och får då under skatteuppskov ta emot EU-harmoniserade

bränslen. Reglerna om att godkända upplagshavare och varumottagare är skattskyldiga finns i 4 kap. 1 § 1 och 2 LSE.

EU:s statsstödsregelverk

I artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, förkortat EUF-fördraget, anges att statligt stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrída konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. I vissa fall kan dock statligt stöd anses vara förenligt med den inre marknaden. Av artikel 107.3 c i EUF-fördraget framgår exempelvis att statligt stöd kan anses vara förenligt med den inre marknaden för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

Planer på nya stöd eller stödsystem eller ändringar av befintliga sådana (med vissa undantag) ska anmälas till kommissionen enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna får inte införa dessa stödåtgärder förrän kommissionen granskat dem (genomförandeförbudet). Stöd som kommissionen betraktar som statligt stöd och som har lämnats utan att det har anmälts i förväg eller som har anmälts men genomförts innan det har godkänts, dvs. står i strid med genomförandeförbudet, ska som regel betalas tillbaka med ränta.

EUF-fördraget utgör en överordnad rättskälla i förhållande till energiskattedirektivet. I de delar som energiskattedirektivet harmoniserat lagstiftningen inom EU kan beskattningen dock inte längre utgöra statligt stöd. I artikel 26 i energiskattedirektivet klargörs att skatteåtgärder som uppfyller energiskattedirektivets bestämmelser kan omfattas av EU:s regler om statligt stöd. Genom att skattebefrielse för biodrivmedel är en möjlighet och inte en skyldighet enligt energiskattedirektivet kan den svenska beskattningen av biodrivmedel omfattas av reglerna om statligt stöd.

Kommissionen har i sitt meddelande om riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020, förkortade EEAG, angett villkoren för när stöd för energi- och miljöändamål kan anses vara förenliga med artikel

107.3 c i EUF-fördraget. Riktlinjerna tillämpas av kommissionen vid beslut i statsstödsärenden fr.o.m. den 1 juli 2014.

Det framgår av EEAG att stöd till investeringar i biobränsleanläggningar i princip endast kan beviljas till förmån för avancerade biobränslen. När det gäller möjligheterna att ge stöd till investeringar i ny och befintlig kapacitet för livsmedelsbaserade biobränslen finns det stora begränsningar. Investeringsstöd tillåts enbart för omvandling av anläggningar för livsmedelsbaserade biobränslen till avancerade biobränsleanläggningar. Driftstöd för livsmedelsbaserade biodrivmedel tillåts enligt de statsstödsriktlinjer som gäller till den 31 december 2020 enbart för anläggningar som tagits i drift före den 31 december 2013 och till dess att anläggningen har avskrivits fullständigt, men i inga händelser senare än t.o.m. utgången av 2020. Av EEAG framgår också att stöd inte kan anses vara förenligt med den inre marknaden om stödet beviljas för biobränslen som omfattas av en leverans- eller inblandningsskyldighet, såvida inte en medlemsstat kan visa att stödet begränsas till biobränslen som är för dyra för att släppas ut på marknaden.

Både energiskatten och koldioxidskatten är att anse som miljörelaterade skatter. Nedsättning av eller befrielse från skatterna kan vara utformade så att åtgärderna definitionsmässigt utgör statligt stöd enligt reglerna i fördraget. Kommissionen har genom beslut den 15 december 2015 i statsstödsärendena SA.43301 respektive SA.43302 godkänt nu gällande skatteåtgärder för flytande biodrivmedel t.o.m. utgången av 2018 och för biogas som används som drivmedel t.o.m. utgången av 2020. Besluten har förenats med de villkor som krävs enligt EEAG, vilket inkluderar krav på att det säkerställs att biodrivmedelsproducenter inte överkompenseras. Ett stöd som ges för bränslen som framställts av biomassa får kompensera endast för merkostnaderna för framställningen av bränslet i förhållande till det fossila bränsle som ersätts. Om stödet överstiger merkostnaderna för framställningen av biobränslet inträder s.k. överkompensation.

Enligt rådets förordning (EU) nr 2015/1589 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i EUF-fördraget omfattar genomförandeförbudet allt nytt statligt stöd. Ändringar, inklusive förlängningar, av befintliga stöd som inte är av formell eller administrativ art måste också god-

kännas av kommissionen innan de får genomföras.

Konsekvenserna av att inte respektera genomförandeförbudet hanteras i lagen (2013:388) om tillämpningen av Europeiska unionens statsstödsregler. Nytt statligt stöd som lämnas utan ett godkännande av kommissionen ska medlemsstaten återkräva från stödmottagaren med ränta så att konkurrensförhållandet återställs.

Närmare om dagens nationella skatteregler för biodrivmedel

De skattelättnader som i dag tillämpas för drivmedel som framställts av biomassa är följande. Av 7 kap. 3 a § första stycket 3 LSE framgår att en skattskyldig får göra avdrag för hela energiskatten och hela koldioxidskatten för biodrivmedel (dvs. en beståndsdel som framställts av biomassa) under förutsättning att motorbränslet inte utgör bensin eller dieselbränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 LSE. Om biodrivmedlet utgör Fame följer dock av 7 kap. 3 a § första stycket 1 LSE att avdraget för energiskatten är begränsat till 63 procent och om biodrivmedlet utgör etanol för gnisttända motorer följer av 7 kap. 3 a § första stycket 2 LSE att avdraget är begränsat till 92 procent. Vidare framgår av 7 kap. 3 c § andra stycket och 7 kap. 3 d § andra stycket LSE att en skattskyldig får göra avdrag för skatt på bränslen som har samma KN-nr som fossil bensin eller fossilt dieselbränsle men som framställts av biomassa. Det kan röra sig om t.ex. HVO eller syntetiska motorbränslen. För dessa biodrivmedel får avdrag göras för hela energiskatten och hela koldioxidskatten.

För låginblandning i bensin får avdrag enligt 7 kap. 3 c § LSE också göras för hela koldioxidskatten och 88 procent av energiskatten om beståndsdel utgörs av etanol och med 100 procent av energiskatten om det rör sig om annan beståndsdel som utgörs av biomassa. För låginblandning i dieselbränsle gäller motsvarande möjlighet att göra avdrag enligt 7 kap. 3 d § LSE med hela koldioxidskatten och 36 procent av energiskatten om beståndsdel utgörs av Fame och med 100 procent av energiskatten om det rör sig om en annan beståndsdel som framställts av biomassa. Full befrielse från både energiskatt och koldioxidskatt på biogas följer av 6 a kap. 2 c § och 7 kap. 4 § LSE.

En förutsättning för samtliga fall av avdragsrätt för skatt på motorbränslen som framställts av biomassa är att bränslet omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. hållbarhetslagen samt av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag. För biogas gäller dock detta krav endast för motorbränsle för transportändamål. Om de EU-rättsliga kraven på hållbarhet, se ovan under avsnittet Förnybartdirektivet. Vissa särskilda statsstödskrav är också införda som villkor för skattebefrielse i LSE. Det rör sig om att stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och att uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare (se prop. 2015/16:159 s. 42 f. och 59 f. om den närmare innebörden av dessa regler).

6.15.3 Stabila och långsiktiga spelregler för biodrivmedel

Regeringens bedömning: En reduktionsplikt bör införas i syfte att bidra till att minska växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom luftfart, med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. Eftersom en reduktionsplikt i nuläget inte kan kombineras med skattenedsättning bör de bränslen som omfattas av plikten beläggas med full skatt. Reduktionsplikten bör kompletteras med fortsatt skattebefrielse, så långt det är möjligt, för höginblandade och rena biodrivmedel samt biogas så att dessa biodrivmedels konkurrenskraft gentemot deras fossila motsvarigheter kan behållas.

Regeringens förslag: En lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen ska införas.

Promemorians bedömning och förslag överensstämmer i sak med regeringens. I promemorians lagförslag anges att bestämmelserna i lagen ska bidra till att minska växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom luftfart, med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

Remissinstanserna: 2030-sekretariatet, Bergvik Skog AB, Holmen AB, SCA Forest Products AB, Sveaskog och Södra (Bergvik m.fl.), Bil Sweden, Circle K, Energiföretagen, Energigas Sverige, E.ON Sverige AB, Göteborgs kommun,

Jernkontoret, Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA), Konjunkturinstitutet, Landstinget i Västernorrlands län, Lantmännen, LRF, Lunds tekniska högskola, Magnus Nilsson Produktion, Malmö kommun, Naturvårdsverket, Neste, Näringslivets transportråd, Perstorp Bioproducts AB, Preem AB, Skåne läns landsting, Scandinavian Biogas Fuels AB, SEKAB Biofuels & Chemicals AB, Skogsstyrelsen, St1 Sverige AB, Energimyndigheten, Jordbruksverket, Stockholms läns landsting, Stockholms kommun, Svenska Bioenergiföreningen (Svebio), Svenska Naturskyddsföreningen, Svensk kollektivtrafik, Svenskt Näringsliv, Sveriges kommuner och Landsting (SKL), Sveriges Åkeriföretag, Trafikanalys, Trafikverket, Transportstyrelsen, VTI och Återvinningsindustrierna är i huvudsak positiva till förslaget om en reduktionsplikt. Flera av instanserna anser att en sådan plikt är att föredra framför fortsatt skattenedsättning.

Klimatsvaret föreslår att en stigande växthusgasavgift ska införas för alla inrikes transporter i stället för en reduktionsplikt. Sveriges fordonsbyggares riksförbund (SFRO) och Sveriges motorcyklister (SMC) anser att det ska vara möjligt, inte ett krav, att välja ett klimat- och miljömässigt bättre drivmedel för de fordon som inte skadas. Bil Sweden, Kungliga tekniska högskolan (KTH), Näringslivets transportråd, SEKAB, Skogsindustrierna och Svenskt Näringsliv ifrågasätter långsiktigheten i förslaget bl.a. mot bakgrund av att EU:s statsstödsregler och förnybartdirektivet håller på att förändras. Bil Sweden, Circle K, Energiföretagen, Jernkontoret, Neste, Näringslivets Regelnämnd (NNR), OKQ8, Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet (SPBI), SveMin, Sveriges Bussföretag, Svenskt Näringsliv och Transportföretagen ifrågasätter om tillgången på biodrivmedel är tillräcklig för att reduktionsplikten ska kunna uppfyllas, bl.a. för att det pågår en omarbetning av EU:s statsstödsregler och av förnybartdirektivet som kan leda till en ökad efterfrågan inom EU, för att Europeiska kommissionen har ett motstånd mot grödebaserade biodrivmedel och för att genomförandet av det s.k. ILUC-direktivet i Sverige kan begränsa tillgången på PFAD (Palm Fatty Acid Distillate, ett ämne som uppstår i palmoljaindustrin). Preem AB bedömer inte att begränsningar i tillgången på råvara för produktion av biobränslen, eller av produktionskapacitet, kommer att utgöra något hinder för att nå reduktionsmålen förutsatt att lagen blir

mer långsiktig. SPBI anser att det endast finns ett fåtal producenter av HVO, med begränsad tillgång till råvara och ett begränsat antal anläggningar som kan försörja den svenska marknaden med HVO, vilket påverkar säkerheten i försörjningen negativt. Circle K anser att förslaget ger konkurrensmässig obalans mellan drivmedelsbolag med eller utan produktion. OKQ8 anser att förslaget stärker marknadsställningen för de dominerande aktörerna, Preem AB och Neste. Värmlands Metanol AB anser att förslaget är ensidigt inriktat på de biodrivmedel som i dag finns på marknaden och bortser från att såväl biometanol som högre bioalkoholer framdeles kommer att spela en betydande roll för inblandning i bensin. Avfall Sverige, Energigas Sverige, E.ON Sverige AB, Göteborgs kommun, Lantmännen, Skåne läns landsting, Scandinavian Biogas Fuels AB, Jordbruksverket och Trafikverket anser att det bör tas fram långsiktiga styrmedel även för biogas och andra höginblandade biodrivmedel. Magnus Nilsson Produktion anser att det bör tydliggöras att den långsiktiga ambitionen är en total utfasning av fossila drivmedel. Naturvårdsverket anser att reduktionsplikten bör styra mot att användningen av fossila bränslen upphör innan 2045. Skåne läns landsting anser att det bör införas ett förbud mot fossila drivmedel. Naturskyddsföreningen förespråkar ett tydligt beslut om nollår för koldioxidutsläpp från fossila bränslen med förbud mot försäljning av sådana bränslen. Kommerskollegium anser att båda lagförslagen om en reduktionsplikt och ändringarna i LSE behöver anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster och att vissa av bestämmelserna i förslaget om en reduktionsplikt i princip omfattas av anmälningskyldigheten enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden. SPBI påpekar att promemorian inte tar upp om förslaget behöver anmälas enligt rådets direktiv 2015/1535.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

En lag om reduktionsplikt för minskning av växthusgasutsläpp från bensin och dieselbränslen bör införas

Av budgetpropositionen för 2017 framgår att en viktig del av insatserna för att nå en fossilfri fordonsflotta är att skapa långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel. Förnybara bränslen måste ges goda förutsättningar att konkurrera med fossila bränslen, så att andelen förnybara bränslen successivt kan öka. De styrmedel som syftar till att främja en sådan utveckling måste vara stabila och långsiktiga inte minst för att producenter av biodrivmedel ska kunna fatta nödvändiga beslut om investeringar i produktionsanläggningar. Sverige har särskilt goda förutsättningar för en storskalig produktion av biodrivmedel med låga växthusgasutsläpp från t.ex. skogliga restprodukter och restprodukter från pappers- och massabruk. Av denna anledning har regeringen utlovat förslag till nya styrmedel som kan träda i kraft under mandatperioden. Av regeringens proposition Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (prop. 2016/17:146) framgår att växthusgasutsläppen från inrikes transporter (utom inrikes luftfart som ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter) ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. Vidare ska Sverige 2045 ha uppnått nettonollutsläpp av växthusgaser.

Mot denna bakgrund bör en reduktionsplikt införas. En reduktionsplikt har förutsättningar att utgöra ett långsiktigt styrmedel, inte minst eftersom den till skillnad från dagens skattnedsättning inte utgör statligt stöd och därmed inte är beroende av kommissionens tidsbegränsade godkännanden. Reduktionsplikten syftar till att ersätta det stödsystem genom skattebefrielse som hittills varit det huvudsakliga styrmedlet för inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen. Förslaget ger en lösning för låginblandade biodrivmedel där risken för överkompensation och osäkerhet kring statsstöds godkännanden försvinner. En fördel med en reduktionsplikt jämfört med skattebefrielse är också att den främjar biodrivmedel med låga utsläpp av växthusgaser, såsom avancerade biodrivmedel baserade på skogliga råvara. Den ger även möjlighet att fortsatt främja livsmedelsbaserade biodrivmedel med hög klimatprestanda. Flertalet remissinstanser är i

huvudsak positiva till förslaget att införa en reduktionsplikt och anser också att en sådan plikt är att föredra framför fortsatt skattnedsättning. Endast en remissinstans, *Klimatsvaret*, ger förslag på ett alternativt system i form av en växthusgasavgift. Att frånga det förslag som nu utarbetats och som får brett stöd av remissinstanserna är dock inte aktuellt.

En reduktionsplikt innebär enligt förslaget i denna proposition en skyldighet att minska utsläppen av växthusgaser från bensin och dieselbränsle genom inblandning av biodrivmedel. Ett par remissinstanser, *SFRO* och *SMC*, anser att det ska vara frivilligt att välja ett klimat- och miljömässigt bättre drivmedel för de fordon som inte skadas. Ett frivilligt system är dock inte ett tillräckligt effektivt styrmedel för att nå de mål som satts upp för minskade utsläpp från inrikes transporter.

Det långsiktiga målet med reduktionsplikten är att bidra till regeringens mål inom det klimatpolitiska ramverket och om en fossilfri fordonsflotta genom att fossil bensin och fossilt dieselbränsle byts ut mot biodrivmedel med låga växthusgasutsläpp ur ett livscykelperspektiv. Detta förutsätter en successiv skärpning av reduktionspliktens krav över tid. Av avsnitt 6.15.6 framgår att reduktionsnivåer kommer att fastställas i lag för åren 2018 till 2020. Då det ännu är för tidigt att fastställa exakta reduktionsnivåer för åren därefter avser regeringen att återkomma till denna fråga vid kontrollstationen som planeras 2019. I syfte att skapa ökad förutsägbarhet för aktörerna på marknaden redovisar regeringen i samma avsnitt sin bedömning av en indikativ reduktionsnivå för 2030 i relation till syftet att bidra till att nå målet om 70 procent minskade utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter, utom luftfart, till 2030. Det bör därmed vara målet om 70 procent minskade utsläpp som säkerställer den långsiktiga efterfrågan på biodrivmedel och möjligheterna till investeringar i nya projekt.

Förslagets långsiktighet

Långsiktigheten i förslagen ifrågasätts av flera remissinstanser med den huvudsakliga motiveringen att reduktionsnivåer endast sätts till 2020. Dessa synpunkter behandlas i avsnitt 6.15.6 Det framförs dock även av *Bil Sweden*, *KTH*, *Näringslivets transportråd*, *SEKAB*, *Skogsindustrierna* och *Svenskt Näringsliv* att förslaget inte är långsiktigt med anledning av

omarbetningen av EU:s statsstödsregler och av förnybartdirektivet. Det är riktigt att omarbetningen av dessa europeiska unionsakter ger en osäkerhet och det är ett av skälen till att reduktionsnivåer inte sätts längre än till 2020. Det är dock inte ett alternativ att avvakta med införandet av ett nationellt styrmedel för att minska växthusgasutsläppen från fossila bränslen tills omarbetningarna av statsstödsreglerna och direktivet blir klara. Då skulle möjligheterna att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta minska. Arbetet med förnybartdirektivet pågår men arbetet med de statsstödsriktlinjer för miljöskydd och energi, som kommissionen ska tillämpa fr.o.m. den 1 januari 2021, har ännu inte inletts. Regelbundna kontrollstationer föreslås bl.a. för att utvecklingen på EU-nivå ska kunna följas och beaktas vid förändringar av systemet. Detta bör bidra till en minskad osäkerhet. Regeringens bedömning i fråga om kontrollstationer behandlas i avsnitt 6.15.17.

Några remissinstanser, *Magnus Nilsson Produktion*, *Naturvårdsverket*, *Skåne läns landsting* och *Naturskyddsföreningen* anser att reduktionsplikten bör styra mot att användningen av fossila bränslen helt upphör och ett par av instanserna efterfrågar även ett förbud mot fossila bränslen. Det är dock inte aktuellt att införa något sådant förbud i reduktionsplikten. Reduktionspliktens funktion efter 2030 ska analyseras i senare kontrollstationer, jfr avsnitt 6.15.17.

Tillgången på biodrivmedel

Tillgången på biodrivmedel ifrågasätts av *Bil Sweden*, *Circle K*, *Energiföretagen*, *Jernkontoret*, *Neste*, *NNR*, *OKQ8*, *SveMin*, *Sveriges Bussföretag*, *SPBI*, *Svenskt Näringsliv* och *Transportföretagen*. *Preem AB* bedömer däremot inte att begränsningar i tillgången på råvara för produktion av biobränslen, eller av produktionskapacitet, kommer att utgöra något hinder för att nå reduktionsmålen förutsatt att lagen blir mer långsiktig.

Reduktionsplikten är ett styrmedel som genom att skapa en ökad efterfrågan på biodrivmedel också ska skapa förutsättningar för en ökad produktion. Ökad efterfrågan av biodrivmedel i andra länder kan på samma sätt bidra till ökad produktion på global nivå. Råvaror som i dagsläget inte används i någon större utsträckning kan på sikt bli viktiga. Omarbetningen av viktiga EU-rättsakter kan

dock få betydelse för den framtida tillgången på biodrivmedel. Därför måste marknaden för biodrivmedel fortlöpande analyseras. Som framgår av avsnitt 6.15.17 ska sådana analyser vara en del av de kontrollstationer som föreslås. Inom ramen för dessa kontrollstationer ska även utvecklingen inom EU analyseras. Även om bedömningen är att reduktionsplikten på lång sikt ska bidra till en ökad produktion av biodrivmedel med låga växthusgasutsläpp är det också viktigt att reduktionsnivåerna i ett inledningsskede, där det inte är möjligt med ökad produktion, sätts förhållandevis lågt så att marknaden får tid för anpassning, jfr avsnitt 6.15.6.

Circle K och *OKQ8* anser att förslaget ger en konkurrensmässig obalans. Det är dock troligt att fler producenter av HVO kommer att tillkomma globalt, vilket bör minska en eventuell konkurrenssnedvridning. Avsikten med förslaget är också att reduktionsplikten ska bidra till att fler producenter av biodrivmedel på sikt kommer in på marknaden även i Sverige.

Värmlands Metanol AB anser att förslaget är ensidigt inriktat på de biodrivmedel som i dag finns på marknaden och bortser från, att såväl biometanol som högre bioalkoholer, framdeles kommer att spela en betydande roll för inblandning i bensin. Även *Hagfors kommun* påtalar behovet av långsiktiga förutsättningar för tillverkningen av biometanol. Det finns dock inget i förslaget som hindrar användning av metanol för att uppfylla reduktionsplikten. Det finns inte heller något som hindrar att högre bioalkoholer kommer att kunna användas framöver om bränslekvalitetsreglerna tillåter det.

Höginblandade och rena biodrivmedel

Enligt EU:s statsstödsregelverk kan inte stöd till biodrivmedel kombineras med en leverans- eller inblandningsskyldighet. Då en reduktionsplikt därför inte kan kombineras med skattnedsättning måste de bränslen som omfattas av plikten beläggas med full skatt. Reduktionsplikten behöver dock kompletteras med fortsatt skattebefrielse för rena och höginblandade biodrivmedel som inte omfattas av plikten. Även biogas kommer att omfattas av fortsatt skattebefrielse, jfr avsnitt 6.15.15. Flera remissinstanser anser dock att det i stället för skattebefrielse bör tas fram långsiktiga styrmedel även för dessa drivmedel. Denna fråga bör vara en del av kontrollstationen 2019, jfr avsnitt 6.15.17.

Förslaget om reduktionsplikten samordnas inte med kraven på växthusgasminskningar i drivmedelslagen

Som framgår av avsnitt 6.15.2 finns det krav i bränslekvalitetsdirektivet på att drivmedelsleverantörer ska minska växthusgasutsläppen från fossila bränslen med minst 6 procent till 2020 jämfört med en fastställd lägsta standard för bränslen baserad på växthusgasutsläppen per energienhet under hela livscykeln från fossila bränslen under 2010. Kraven genomförs med drivmedelslagen och drivmedelsförordningen. Regleringen av kraven på minskade växthusgasutsläpp i drivmedelslagen har samma syfte som den föreslagna reduktionsplikten. Bedömningen är dock att det inte är lämpligt att i dagsläget ha dessa krav i samma regelverk eftersom det inte krävs enligt drivmedelslagen att leverantörer använder biodrivmedel för att uppnå en minskning av växthusgasutsläppen. Reduktionen kan i stället uppnås genom åtgärder för minskade utsläpp vid produktion av bensin och dieselbränslen eller genom användning av el till vägfordon. I princip är det möjligt att nå kravet på utsläppsminskning utan att använda biodrivmedel överhuvudtaget.

Minskade utsläpp av växthusgaser från produktion av bensin och dieselbränslen är i sig viktiga globala klimatåtgärder då fossila drivmedel fortsatt kommer användas under överskådlig tid men det bedöms inte vara lämpligt att tillåta sådana åtgärder vid utformningen av en nationell reduktionsplikt. Detta beror på att målet med reduktionsplikten inte kan nås med sådana åtgärder eftersom de minskade utsläppen sker i de länder där råvaran utvinns. Det är alltså nödvändigt med inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen för att utsläppen i Sverige ska minska i den omfattning som eftersträvas för att nå målet om 70 procent minskade utsläpp i inrikes transporter, utom inrikes flyg, till 2030. Ett ytterligare skäl till att inte samla bestämmelserna i ett regelverk är att kraven på utsläppsminskning i drivmedelslagen är desamma för bensin som för dieselbränsle vilket inte är önskvärt i en reduktionsplikt, i vart fall inte inledningsvis. Dessutom innebär bränslekvalitetsdirektivets krav inget fortsatt krav på minskning efter utgången av 2020.

I praktiken kommer dock bestämmelserna i de båda regelverken att samverka. En drivmedelsleverantör som väljer att använda sig

av biodrivmedel som åtgärd för att uppfylla kraven på växthusgasminskning enligt drivmedelslagen och i övrigt uppfyller kraven i den föreslagna lagen om reduktionsplikt kan nämligen tillgodoräkna sig en sådan minskning vid uppfyllandet av reduktionsplikten och vice versa. För att minska den administrativa bördan för drivmedelsleverantörerna bör också rapporteringskraven i de båda lagstiftningarna kunna samordnas i föreskrifter som meddelas på lägre nivå än i lag, jfr förslag på normgivningsbemyndigande i avsnitt 6.15.9. Det bör inte heller vara möjligt att ta ut dubbla avgifter om en aktör inte har uppfyllt kraven på utsläppsminskningar, jfr avsnitt 6.15.9.

Anmälan enligt rådets direktiv 2015/1535 och 2006/123/EG

Regeringen har gett Kommerskollegium i uppdrag (M2017/01741/R) att enligt rådets direktiv 2015/1535 anmäla förslaget till lag om reduktionsplikt för minskning av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och i dieselbränslen och de föreslagna ändringarna i den lagen samt lagförslaget i avsnitt 3.32 med förslag till lag om ändring i LSE.

De föreslagna bestämmelserna bedöms inte innehålla något anmälningspliktigt krav på tjänsteutövare som är etablerade i Sverige och inte heller vara tillämpliga på företag som bara bedriver tillfällig verksamhet i Sverige utan att vara etablerade här. Utifrån denna bedömning är bestämmelserna därför inte anmälningspliktiga enligt rådets direktiv 2006/123/EG.

Lagförslag

Förslaget föranleder att en ny lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen införs, se avsnitt 3.2.

6.15.4 Reduktionspliktens omfattning

Regeringens förslag: Reduktionsplikt innebär en skyldighet att minska utsläppen av växthusgaser per energienhet från reduktionspliktiga drivmedel, dvs. bensin (dock inte alkylatbensin) och dieselbränsle (dock inte dieselbränsle som har försetts med märk- och färgämnen enligt lagen om skatt på energi), om dessa drivmedel innehåller högst 98 volymprocent biodrivmedel. Reduktionsplikten avser

den energimängd som motsvarar de volymer av drivmedlen som skattskyldighet har inträtt för under ett kalenderår enligt lagen om skatt på energi. Reduktionsplikten ska uppfyllas genom inblandning av biodrivmedel. De biodrivmedel som används för att uppfylla plikten ska omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande bibränslen.

Bensin ska vara ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 51 eller 2710 11 59. Dieselbränsle är ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 19 41 eller 2710 19 45. KN-nr är nummer enligt 2002 års version av EU:s tulltaxa.

För tillämpningen av bestämmelserna om reduktionsplikt specificeras vad som i lagen avses med koldioxidekvivalent (den mängd växthusgas som medför en lika stor klimatpåverkan som ett kilogram koldioxid), växthusgas (koldioxid, metan och dikväveoxid), biodrivmedel (vätskeformiga bränslen som framställs av biomassa och som är avsedda för motordrift), biomassa (den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur reduktionsplikten ska uppfyllas och om beräkning av den reduktionspliktiga energimängden.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I förhållande till promemorians förslag ändras definitionen av koldioxidekvivalent. Uttrycken reduktionspliktig bensin och reduktionspliktigt dieselbränsle ersätts av reduktionspliktigt drivmedel där delar av definitionen av reduktionspliktig energimängd även finns. Bestämmelsen om att de biodrivmedel som blandas in ska anses som hållbara är språkligt annorlunda utformad.

Remissinstanserna

Endast bensin och dieselbränsle bör omfattas av reduktionsplikten

E.ON Sverige AB, Energigas Sverige och Skåne läns landsting stödjer förslaget att reduktionsplikten endast ska omfatta bensin och dieselbränsle. Energigas Sverige anser även att det bör förtydligas att inte förvätskad biogas (LBG) ska omfattas av reduktionsplikten. *Naturvårdsverket* ser ett behov av att reduktionsplikten utvidgas så att rena eller höginblandade biodrivmedel senast 2020 kan inkluderas för att ge långsiktiga förutsättningar för dessa bränslen. *Perstorp Bio-products AB* anser att en reduktionsplikt inte kommer att fungera för rena biodrivmedel om det inte samtidigt ges skattenedsättning. *EcoPar AB* anser att syntetiska dieselbränslen som huvudsakligen består av paraffinkolväten, och som omfattas av 15 § drivmedelslagen och uppfyller alla tekniska krav i standarden EN590, ska undantas från reduktionsplikt eftersom inblandning av biodrivmedel, enligt bolaget, tar bort de fördelar med rena avgaser och hög densitet som bränslet har. *EcoPar AB* anger även att bolagets syntetiska paraffinolja kan användas i alla typer av dieselmotorer. *Återvinningsindustrierna* föreslår att reduktionsplikten även ska inkludera avfallsbaserade fossila drivmedel, i enlighet med EU:s förslag till reviderat förnybartdirektiv.

Reduktionsplikten bör uppfyllas genom inblandning av biodrivmedel

Magnus Nilsson Produktion anser att det motverkar utvecklingen mot en storskalig elektrifiering att reduktionsplikten endast kan uppfyllas med biodrivmedel. *Skogsindustrierna* anser att användning av förnybar el ska räknas som en reduktion. *VTI* anser att förutsättningarna för att inkludera elbilar i systemet för reduktionsplikt bör undersökas. *SPBI* anser att det bör göras ett förtydligande att motsvarande definition av biomassa som för rapportering enligt hållbarhetslagstiftningen ska gälla. *Återvinningsindustrierna* anser att den föreslagna definitionen av biomassa behöver revideras och att termen kommunalt avfall måste utgå eftersom begreppet kommunalt avfall inte finns i miljöbalken och inte är definierad i den svenska lagstiftningen.

Biodrivmedel som används för att uppfylla reduktionsplikten ska vara hållbara

Göteborgs kommun anser att det måste säkerställas att importerade biodrivmedel inte är baserade på palmolja, inklusive palmoljeavfall eller andra icke hållbara råvaror. Konjunkturinstitutet anser att det finns risk för en ökad produktion av icke-hållbara biodrivmedel genom s.k. indirekta markeffekter där den ökade efterfrågan på hållbara drivmedel som reduktionsplikten innebär i senare led leder till ökad efterfrågan på ohållbara biodrivmedel i andra länder. Landstinget i Västernorrlands län och Stockholms kommun stödjer förslaget om att de biodrivmedel som används ska uppfylla hållbarhetskriterierna. Nature Associates anser att EU bör enas om ett importförbud av palmolja och PFAD alternativt bör ett tillägg införas i den svenska definitionen av miljöklass 1 (MK1) med innebörd att dieselbränsle för att klassas som MK1 inte får ha framställts av palmolja eller PFAD. Neste anger att om HVO från PFAD försvinner från marknaden försvinner halva volymen HVO vilket förmodligen leder till ökade priser på biodrivmedel för såväl privat- som yrkestrafik på samma sätt som skett i Norge där priset på HVO ökat med 2–3 norska kronor per liter och bl.a. bussbolag övergår till fossilt dieselbränsle. OKQ8 anser att Sverige inte ska avvika från ILUC-direktivets definition av restprodukt och att det finns en osäkerhet om tillgång till ny produktionskapacitet av HVO till den svenska marknaden. Skåne läns landsting anser att det är viktigt att palmolja och PFAD har producerats på ett hållbart sätt och att PFAD:s spårbarhet bör säkerställas. Stockholms läns landsting och Svensk Kollektivtrafik anser att det är viktigt att bränsleproducenter som använder palmolja eller PFAD för att tillverka HVO kan verifiera att råvarorna har producerats på ett hållbart sätt och att det bör föreslås en tidsfrist på förslagsvis två år för HVO-producenterna att hållbarhetscertifiera den PFAD de använder. Naturskyddsföreningen anser att det är av yttersta vikt att produktion av biobränslen regleras av tydliga miljökrav och med krav på spårbarhet. Sveriges Bussföretag anser att risken är överhängande för brist på biodrivmedel och en kraftig ökad prisstegring utan grödebaserade biodrivmedel eller HVO från PFAD. VTI saknar en analys av dels hur man ska kunna garantera att inte palmolja och PFAD som bidrar till skövling av regnskog och

annan miljöförstöring kommer att användas i reduktionsplikten och dels hur tillgången till HVO kan garanteras utan att palmoljebaserad HVO blandas in med hänsyn till att det rapporterats om brist på sådan HVO.

BUT och tullvillkor

Lantmännen avstyrker förslaget om att avveckla kravet på odenaturerad etanol, det s.k. tullvillkoret, då det skulle innebära att man retroaktivt påtagligt försämrar villkoren för redan gjorda stora investeringar och ökar sannolikheten för att Sverige fortsätter att exportera världens kanske bästa etanol och importera etanol med sämre klimatprestanda samt att rörligheten försvåras på den inre marknaden. Även LRF är negativt till förslaget om att avveckla tullvillkoret för etanol eftersom det rimmar illa med att ge långsiktiga och stabila politiska villkor för befintliga och kommande stora investeringar i inhemsk biodrivmedelsproduktion. Tullverket framför information om ändringar i regleringen av BUT-tillstånden i den nya unionstullkodexen (förordning (EU) nr 952/2013).

Reduktionspliktig energimängd

Lantmännen anser inte att alkylatbensin bör omfattas av reduktionsplikten. Konjunkturinstitutet anser att reduktionsplikten bör täcka så stor del av bränslemarknaden som möjligt och att undantag för exempelvis gas och järnväg därför inte bör göras. SEKAB anser att alkylatbensin bör omfattas av reduktionsplikten då det finns teknik att producera den av socker eller cellulosa. Svensk Sjöfart anser att märkt dieselbränsle inte ska omfattas av reduktionsplikten. SveMin anser att förslagen måste ta hänsyn till att det för närvarande finns stora osäkerheter i vilka möjligheter det finns att blanda in biodrivmedel i gruvdiesel med hänsyn taget till tekniska aspekter av gruvtruckarna. Transportföretagen anser att det är olyckligt om förslaget om undantag från reduktionsplikt för bl.a. märkt dieselbränsle för spårbunden trafik och viss sjöfart utformas konkurrenssnedvridande mellan trafikslagen.

Synpunkter på lagtexten

Energimyndigheten anser att ”dikväveoxid eller metan” bör ersättas med ”växthusgas” i definitionen av koldioxidekvivalent så att även koldioxid ingår i definitionen. Förvaltningsrätten

i Linköping föreslår redaktionella ändringar i definitionen av reduktionspliktig energimängd.

Skälen för regeringens förslag

Endast bensin och dieselbränsle bör omfattas av reduktionsplikten

Reduktionspliktens syfte är att minska växthusgasutsläppen från de motorbränslen som används i Sverige. Reduktionsplikten bör dock inte inkludera alla motorbränslen som används. Gasformiga biodrivmedel, rena biodrivmedel eller bensin och dieselbränslen med höga inblandningar av biodrivmedel, s.k. hög-inblandade drivmedel, skulle bli dyrare och ha svårt att konkurrera om de skulle omfattas av en reduktionsplikt. Det rör sig främst om biogas, Fame i ren form, s.k. B100, E85, ED95 och HVO i ren form, s.k. HVO100. Inte heller LBG ska omfattas av reduktionsplikten vilket *Energigas Sverige* anser bör förtydligas. Om dessa bränslen skulle omfattas av reduktionsplikten skulle detta sannolikt leda till att försäljningen av dem sjunker drastiskt eller helt upphör. De investeringsbeslut som tagits i fordonsparker och infrastruktur skulle då kunna gå om intet. Reduktionsplikten bör därför inte omfatta dessa drivmedel utan endast bensin och dieselbränslen. Denna bedömning delas av *E.ON Sverige AB*, *Energigas Sverige*, *Perstorp Bioproducts AB* och *Skåne läns landsting*. En remissinstans, *Naturvårdsverket*, anser dock att det kan finnas ett behov av att reduktionsplikten utvidgas så att rena eller höginblandade biodrivmedel senast 2020 kan inkluderas för att ge långsiktiga förutsättningar för dessa bränslen. En sådan utvidgning är dock inte aktuell i dagsläget. Hanteringen av rena och höginblandade biodrivmedel behandlas i avsnitt 6.15.15.

Återvinningsindustrierna föreslår att reduktionsplikten även ska inkludera avfallsbaserade fossila drivmedel, i enlighet med EU:s förslag till reviderat förnybartdirektiv. Detta är dock inte aktuellt då inte heller sådana drivmedel är förnybara och därför inte bidrar till syftet med reduktionsplikten.

Lagförslagets reglering av vilka bränslen som omfattas av reduktionsplikten

Bensin och dieselbränslen bör ha samma betydelse som i drivmedelslagen. Reduktionsplikten kommer därför att omfatta bränslen som

är avsedda för motordrift och som uppfyller ett antal specificerade KN-nr. Vad som avses med KN-nr bör definieras i den lag om reduktionsplikt som föreslås. Genom att bensin och dieselbränsle definieras utifrån KN-nr skapas en tydlig koppling till drivmedelslagen och även till LSE.

Biogas, E85, ED95 och B100 har andra KN-nr än bensin och dieselbränsle och det behöver därför inte särskilt regleras att de inte omfattas av reduktionsplikten. Det finns dock vissa rena biodrivmedel med samma KN-nr som bensin och dieselbränsle. För att det ska bli tydligt i den nu föreslagna lagen att dessa inte omfattas av reduktionsplikten bör det definieras ett begrepp som utesluter sådana bränslen, reduktionspliktigt drivmedel, och det bör sättas en gräns för hur hög inblandningen av biodrivmedel får vara. Gränsen bör vara så hög som möjligt men samtidigt ge marginal för att nödvändiga fossila tillsatser ska kunna blandas in i det rena biodrivmedlet. Reduktionspliktigt drivmedel bör därför, med ett par undantag som redovisas nedan, vara en bensin eller ett dieselbränsle som innehåller högst 98 volymprocent biodrivmedel.

Reduktionsplikten bör uppfyllas genom inblandning av biodrivmedel

Utsläppen av växthusgaser bör minskas genom inblandning av biodrivmedel. Några remissinstanser, *Magnus Nilsson Produktion*, *Skogsindustrierna* och *VTI*, anser att reduktionsplikten även bör kunna uppfyllas med förnybar el. Eldrift är ett viktigt bidrag för att minska utsläppen från transportsektorn. Det saknas dock anledning att genom en reduktionsplikt styra investeringar i laddningsinfrastruktur till de aktörer som är verksamma på marknaden för flytande biodrivmedel. I stället bör denna utveckling stödjas genom särskilda incitament exempelvis stöd att bygga laddningsinfrastruktur och införskaffa elfordon. Eldrift bör bidra till fossilfrihet parallellt med reduktionsplikten och inte vara en del av den.

Biodrivmedel bör ha samma betydelse som i drivmedelslagen och i hållbarhetslagen, men med skillnaden att endast vätskeformiga bränslen avses. Gasformiga biodrivmedel bedöms inte kunna blandas in eller ingå i bensin eller dieselbränsle och kan därför inte användas för att uppfylla reduktionsplikten. Biodrivmedel bör därför definieras som vätskeformiga bränslen

som framställs av biomassa och som är avsedda för motordrift.

Vad som avses med biomassa bör också definieras och definitionen bör vara densamma som i förnybartdirektivet och hållbarhetslagen eftersom regelverken samverkar genom de krav på hållbarhet som nu ställs. *SPBI* efterfrågar ett förtydligande om detta. Biomassa bör därför vara den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall. Genom att samma definition som i förnybartdirektivet och hållbarhetslagen bör användas kan den inte ändras på sätt som *Återvinningsindustrierna* föreslår.

Hur stor den inblandade energimängden biodrivmedel måste vara beror på hur stora utsläpp av växthusgaser i ett livscykelperspektiv som inblandade biodrivmedel har per megajoule. Med växthusgas avses koldioxid, metan och dikväveoxid. Eftersom de biodrivmedel som används måste uppfylla kraven i hållbarhetslagen och omfattas av ett hållbarhetsbesked finns minimikrav för hur höga växthusgasutsläpp biodrivmedel som används för att uppfylla reduktionsplikten får ha, jfr avsnitt 6.15.2. En reduktionsplikt gynnar utvecklingen av biodrivmedel med låga växthusgasutsläpp. Bedömningen är därför att biodrivmedel med betydligt lägre växthusgasutsläpp än minimikraven enligt hållbarhetslagstiftningen kommer att användas.

Biodrivmedel som används för att uppfylla reduktionsplikten ska vara hållbara

För att biodrivmedel ska kunna räknas som förnybar energi i det nationella målet i artikel 3 förnybartdirektivet måste de vara hållbara. Hållbarhet innebär att biodrivmedlet måste anses som hållbart enligt hållbarhetslagen. Hållbarhet krävs även enligt drivmedelsförordningen för att biodrivmedel ska få tillgodoräknas för att uppfylla drivmedelslagens krav på minskade växthusgasutsläpp. De biodrivmedel som kommer att användas för att uppfylla reduktionsplikten bör också omfattas av krav på hållbarhet, inte minst av miljöskäl. *Konjunkturinstitutet* anser att det finns risk för en ökad produktion av icke-hållbara biodrivmedel genom indirekta markeffekter där den ökade efterfrågan

på hållbara drivmedel som reduktionsplikten innebär i senare led leder till ökad efterfrågan på ohållbara biodrivmedel i andra länder. Det bör dock inte ställas några krav på att räkna med eventuella växthusgasutsläpp genom indirekt ändrad markanvändning då det inte är del av den växthusgasberäkningsmetodik som framgår av förnybartdirektivet. Det kan dock finnas skäl att följa reduktionspliktens effekter till följd av indirekt ändrad markanvändning i framtida kontrollstationer, jfr avsnitt 6.15.17.

Flera remissinstanser, *Landstinget i Västernorrlands län*, *Stockholms kommun* och *Naturskyddsföreningen* betonar vikten av att de biodrivmedel som används för att uppfylla reduktionsplikten ska uppfylla hållbarhetskriterierna och att det ska vara spårbart att de producerats på ett hållbart sätt. Användningen av palmolja och av PFAD som framställs vid produktionen av palmolja kommenteras särskilt av *Göteborgs kommun*, *Nature Associates*, *Skåne läns landsting*, *Stockholms läns landsting*, *Svensk Kollektivtrafik* och *VTI* som anser att reduktionsplikten inte bör få uppfyllas med dessa ämnen om det inte kan garanteras att de är framtagna på ett hållbart sätt som inte bidrar till miljöförstöring. Ett par av remissinstanserna, *Stockholms läns landsting* och *Svensk Kollektivtrafik*, föreslår att det ska införas en tidsfrist på två år för att hållbarhetscertifiera PFAD eftersom det inledningsvis kan bli en brist på detta ämne för att producera HVO om det ställs krav på hållbarhet. Även *Neste*, *OKQ8* och *Sveriges Bussföretag* anser att det kan bli brist på HVO om PFAD inte längre kan användas för produktion.

När det gäller palmolja och PFAD och övriga flytande biodrivmedel och biobränslen säkerställs hållbarheten vid tillämpningen av hållbarhetslagen. Några särskilda krav i annan svensk lagstiftning, som *Nature Associates* föreslår, eller inom ramen för reduktionsplikten kan inte ställas eftersom förnybartdirektivet inte tillåter medlemsstaterna att ställa hårdare krav än vad som anges i direktivet. Enligt hållbarhetslagen krävs – i korthet – spårbarhet tillbaka till odlingen endast för ämnen som inte bedöms vara restprodukter eller avfall. Det är Energimyndigheten som bedömer om ett ämne ska klassificeras som restprodukt eller inte. Frågan om vilka ämnen som ska anses vara restprodukter har aktualiserats genom att förnybartdirektivet nyligen ändrats genom det s.k. ILUC-

direktivet, jfr avsnitt 6.15.2, och behandlas i prop. 2016/17:217 Genomförande av ändringar i förnybartdirektivet - ILUC.

BUT och tullvillkor

Reduktionsplikten bör inte kunna uppfyllas genom inblandning med färdigbearbetad E85 och ED95 som har importerats med specialtillstånd för bearbetning under tullkontroll (BUT-tillstånd). BUT-tillstånden innebär tillstånd att importera etanol för bearbetning till E85 och ED95 från länder utanför EU till en lägre tullsats än vad som övrigt gäller för etanol. Ett par svenska företag har i dag sådana tillstånd. Ett villkor för tillstånden är att den råvara som importeras inte används till annat än E85 eller ED95. För att inte äventyra BUT-tillstånden bör det säkerställas att färdigbearbetad E85 och ED95 inte får användas för att uppfylla reduktionsplikten. En reglering av detta bör dock inte finnas i föreskrifter på lagnivå. Föreskrifterna är av det slaget att de med stöd av ett normgivningsbemyndigande kan meddelas i förordning eller i myndighetsföreskrifter. Ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur reduktionsplikten ska uppfyllas föreslås därför. I samband med förordningsarbetet får Tullverkets information avseende BUT-tillstånden beaktas.

Som ett villkor för skattebefrielsen för låginblandad etanol i bensin gäller i dag att sådan etanol eller motsvarande mängd etanol vid import eller framställning inom EU ska vara odenaturerad. Odenaturerad etanol har en högre tullsats än denaturerad etanol. I och med att skattebefrielsen för låginblandad etanol i bensin enligt förslaget om ändringar i LSE tas bort upphör även detta s.k. tullvillkor, jfr avsnitt 6.15.14. *Lantmännen* och *LRF* är negativa till att tullvillkoret försvinner. Om ett tullvillkor ska finnas kvar kan det inte längre regleras i skattelagstiftningen eftersom det varit kopplat till skattebefrielsen. Det bör i sådant fall tas in i regelverket för reduktionsplikten men behöver inte finnas i lag utan kan med stöd av samma normgivningsbemyndigande som avser BUT-tillstånden meddelas i förordning. Huruvida en motsvarighet till tullvillkoret ska finnas kvar eller inte bör därför övervägas vid utarbetandet av förordningsbestämmelser med anledning av reduktionsplikten.

Reduktionspliktig energimängd

Reduktionspliktig energimängd bör vara den energimängd som motsvarar mängden reduktionspliktigt drivmedel dvs. den volym av bensin och dieselbränsle som innehåller högst 98 volymprocent biodrivmedel som skattskyldighet har inträtt för under ett kalenderår enligt 5 kap. LSE. Reduktionsplikten innebär inte att varje liter bensin eller dieselbränsle ska innehålla en viss andel biodrivmedel för att minska växthusgasutsläppen, utan beräkningen görs på den totala reduktionspliktiga energimängden under ett kalenderår. Förslaget om att reduktionsplikten ska uppfyllas kalendersårsvis gör det möjligt att variera mängden biodrivmedel i bensin eller dieselbränsle till olika användare, i olika leveranser och över året. Detta innebär att eventuella variationer mellan sommar- och vinterkvalitet eller oförutsedda händelser och förändringar på marknaden lättare kan hanteras.

Från den reduktionspliktiga energimängden bör två undantag göras. Det ena är alkylatbensin som har samma KN-nr som bensin. Alkylatbensin är en särskilt miljöanpassad bensin utvecklad för mindre arbetsmaskiner, skotrar och för marint bruk i tvåtaktsmotorer. Användningen av alkylatbensin är begränsad till en liten nischmarknad, eftersom densiteten i alkylatbensin är för låg för att uppfylla bränslestandarden för konventionella bensinbilar. Bränslestandarden för alkylatbensin tillåter inte heller inblandning av etanol eller andra oxygenater. Alkylatbensin bör därför inte omfattas av reduktionsplikt vilket tydligt bör anges i definitionen av reduktionspliktig energimängd. Detta ställningstagande stöds av *Lantmännen* och *SPBI*. *SEKAB* däremot anser att alkylatbensin bör omfattas av reduktionsplikten då det finns teknik att producera den av socker eller cellulosa. Det är dock inte aktuellt att låta reduktionsplikten omfatta alkylatbensin i dagsläget. Förändras produktionstekniken på ett sådant sätt att det bedöms lämpligt att låta den ingå i plikten får det göras vid någon av de kommande kontrollstationerna.

EcoPar AB anser att syntetiska dieselbränslen som huvudsakligen består av paraffinkolväten, och som omfattas av 15 § drivmedelslagen och uppfyller alla tekniska krav i standarden EN590, ska undantas från reduktionsplikt eftersom inblandning av biodrivmedel, enligt bolaget, tar bort de fördelar med rena avgaser och hög densitet som bränslet har. Till skillnad från

alkylatbensin, som har en för låg densitet för att uppfylla bränslestandarderna för konventionella bensinbilar, anger EcoPar AB att bolagets syntetiska paraffinolja som framställs ur naturgas och ur gaser som annars facklas bort på oljefält kan användas i alla typer av dieselmotorer. Detta är ett starkt skäl att inte undanta bränslena från reduktionsplikten eftersom det inte går att utesluta att det finns en risk att användningsområdena utvidgas och volymerna ökar. Om det finns stora tekniska problem med att blanda in biodrivmedel kan den som har en reduktionsplikt uppfylla plikten genom att förvärva ett överskott från någon annan med reduktionsplikt, se avsnitt 6.15.7. Om det inte går att förvärva något överskott finns möjlighet att få prövat av tillsynsmyndigheten om situationen kan utgöra ett sådant synnerligt skäl att reduktionspliktsavgiften kan sättas ned till den kostnad som andra har för att uppfylla plikten, se avsnitt 6.15.10. Detta är även lösningar som, i de fall ett gruvbolag har en reduktionsplikt, tillgodoser det *SveMin* anför om att lagförslagen måste ta hänsyn till att det för närvarande finns stora osäkerheter i vilka möjligheter det finns att blanda in biodrivmedel i gruvdiesel med hänsyn till tekniska aspekter av gruvtruckarna.

Inte heller märkt dieselbränsle bör omfattas av reduktionsplikten. Denna bedömning delas av *Svensk Sjöfart*. Två remissinstanser, *Konjunkturinstitutet* och *Transportföretagen*, anser däremot att sådant dieselbränsle bör ingå i plikten. I LSE finns regler om beskattningen av dieselbränsle och eldningsolja. Av 2 kap. 1 § första stycket 3 a LSE följer att sådant bränsle som har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350 °C beskattas med en lägre energiskatt än sådant bränsle som inte har försetts med dessa tillsatser eller ger ett högre destillat. Ett förbud mot användning av märkta oljeprodukter i motordrivna fordon och i flertalet båtar finns i 2 kap. 9 § LSE. De oljeprodukter som märks omfattas vanligen av andra KN-nr än de som ryms i definitionen av dieselbränsle enligt förslaget till den nya lagen om reduktionsplikt. Detsamma gäller oljor som ger mindre än 85 volymprocent destillat. Det kan dock inte uteslutas att märkning även sker av en produkt som ryms inom KN-nr 2710 19 41 eller 2710 19 45.

Det huvudsakliga användningsområdet för märkt olja är uppvärmning. När det gäller motordrift används märkt dieselbränsle inom

viss sjöfart samt i spårbunden trafik och i stationära motorer. Då reduktionsplikten har till huvudsakligt syfte att bidra till en fossilfri fordonsflotta bör inte stationära motorer ingå. Även sådan sjöfart som använder märkt dieselbränsle bör undantas från reduktionsplikt då det finns risk att priset på marina dieselbränslen för fartyg, om de omfattas av reduktionsplikten, kommer bli dyrare än de bränslen som erbjuds i näraliggande hamnar i våra grannländer. Bedömningen är att fartygen i en sådan situation kommer att bunkra billigt fossilt dieselbränsle i andra länder i stället för att köpa det dyrare dieselbränsle som skulle erbjudas i svenska hamnar. Detta kan leda till negativa effekter för miljön eftersom det skulle innebära ökade transporter av raffinerat bränsle från svenska raffinaderier till hamnar utanför Sveriges gränser. Bedömningen görs också att spårbunden trafik inte bör omfattas av reduktionsplikten då de högre kostnaderna som reduktionsplikten innebär för tågoperatörerna riskerar leda till att spårbunden trafik får minskad konkurrenskraft jämfört med exempelvis vägtrafiken. Detta i sin tur riskerar att transportarbete överförs från tåg till väg, vilket är negativt ur ett klimatperspektiv eftersom vägtrafikens utsläpp är högre. Det finns betydande administrativa fördelar med att undanta märkt dieselbränsle från definitionen av reduktionspliktig energimängd jämfört med att undanta användningsområdena sjöfart, spårbunden trafik och stationära motorer från lagstiftningen. Det underlättar också för tillsynsmyndigheten att bedriva tillsyn över lagstiftningen.

Då flygbensin och flygfotogen, liksom olika typer av bunker- och tjockoljor som till viss del används i den yrkesmässiga utrikes sjöfarten, faller under andra KN-nr än de som ingår i definitionen av dieselbränsle i den föreslagna lagen kommer inte användningen av dessa bränslen att påverkas av reduktionsplikten. Som nämnts ovan undantas dessutom en del av sjöfarten samt spårbunden trafik och användning i stationära motorer genom att märkt dieselbränsle inte omfattas. Genom formuleringen avsedd för motordrift kommer därutöver vissa användningar av sådan bensin och sådant dieselbränsle som genom sina KN-nr skulle omfattas av reduktionsplikten inte att beröras. Det gäller främst bränslen som används för uppvärmning eller för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning. Det sistnämnda

kan t.ex. röra sig om bensin som används som rengöringsmedel inom sjukvården. Sammantaget kommer reduktionsplikten enligt förslaget alltså att omfatta reduktionspliktigt bensin eller reduktionspliktigt omärkt dieselbränsle enligt de KN-nr som anges i förslaget och som används i alla typer av motordrivna fordon, oavsett om det är fråga om transporter på väg eller arbetsmaskiner och andra motorredskap, samt för den övervägande delen av den inrikes sjöfarten.

Beräkning av reduktionspliktigt energimängd

Bestämmelser om hur beräkningen av den reduktionspliktiga energimängden ska göras är detaljerade och bör därför framgå av föreskrifter på lägre nivå än lag. Föreskrifterna är av det slaget att de med stöd av ett normgivningsbemyndigande kan meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Inriktningen för bestämmelser om beräkningen bör vara följande. För att beräkna reduktionspliktigt energimängd bensin och dieselbränsle samt för att beräkna om reduktionsplikten har uppfyllts är det nödvändigt att känna till energiinnehållet i bensin, dieselbränsle och olika typer av biodrivmedel. Ett drivmedels energiinnehåll avser dess lägre värmevärde. Det finns stora administrativa fördelar med att använda fastställda normalvärden för energiinnehållet i bensin, dieselbränsle och biodrivmedel, då det är betungande att mäta energiinnehållet i varje leverans av drivmedel. I den remitterade promemorian anges att normalvärdena bör vara de normalvärden som anges i bilaga III till förnybartdirektivet. Dessa omfattar bensin, dieselbränsle och samtliga biodrivmedel på den svenska marknaden. Om en ny typ av biodrivmedel inte skulle omfattas av ett fastställt normalvärde bör det finnas en metod för hur beräkningen ska göras. Det bör även regleras hur beräkningen ska göras vid samtidig bearbetning av bioråvara och fossil råvara till ett drivmedel samt hur stor del av ett biodrivmedels energimängd som kan anses som förnybar när fossila insatsvaror används i produktionen. *SPBI* anser dock att normalvärdet för dieselbränsle från bilaga III till förnybartdirektivet inte bör användas eftersom det dieselbränsle som används i Sverige har ett annat energiinnehåll och att ett annat normalvärde för dieselbränsle används vid rapportering enligt beräkningsdirektivet till bränslekvalitetsdirektivet. Inriktningen för det fortsatta arbetet är att

rapporteringen enligt reduktionsplikten ska samordnas med rapporteringen enligt drivmedelslagen, vilket kan föranleda bedömningen att samma normalvärde som används för dieselbränsle i rapporteringen enligt bränslekvalitetsdirektivet även bör användas i reduktionsplikten. Frågan får analyseras vidare när förordningen tas fram.

Synpunkter på lagtexten

I den remitterade promemorian definieras uttrycket koldioxidekvivalent som den mängd dikväveoxid eller metan som medför en lika stor klimatpåverkan som ett kilogram koldioxid. Den nu föreslagna definitionen ändras i förhållande till promemorians förslag med anledning av den synpunkt som *Energimyndigheten* har i sitt remissvar. *Förvaltningsrätten i Linköping* föreslår ändrade formuleringar av definitionen av reduktionspliktigt energimängd. Denna definition ändras redaktionellt och avser nu reduktionspliktigt drivmedel.

Lagförslag

Förslaget behandlas i 1, 2, 6 och 15 §§ i den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen, se avsnitt 3.2.

6.15.5 Den som är skattskyldig för bensin eller dieselbränsle bör omfattas av reduktionsplikten

Regeringens förslag: Den som enligt lagen om skatt på energi i egenskap av upplagshavare eller varumottagare är skattskyldig för ett reduktionspliktigt drivmedel har reduktionsplikt och ska anmäla det till tillsynsmyndigheten senast två veckor efter det att reduktionsplikten började.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag hänvisar till definitionen av reduktionspliktigt energimängd och det anges att anmälan om reduktionsplikt ska göras skriftligen.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att det tydligt bör framgå av lagtexten att reduktionsplikten ska börja när skattskyldighet inträder för ett bränsle som ingår i den reduktionspliktiga energimängden. *Energimyndigheten* anser att det bör införas ett

bemyndigande till myndigheten att föreskriva om undantag för små drivmedelsleverantörer för att minska den administrativa bördan. *Skatteverket* anser att hänvisningen i 4 § reduktionspliktslagen till skattskyldighet enligt 4 kap. 1 § 1 och 2 LSE inte är helt korrekt.

Skälen för regeringens förslag: Av administrativa skäl är det lämpligt att knyta reduktionsplikten till skattskyldigheten för bränslen enligt LSE. I hållbarhetslagen och drivmedelslagen är rapporteringskraven knutna till skattskyldigheten för att det ska gå att identifiera vilka mängder som aktören ska rapportera. Genom att koppla reduktionsplikten till den punkt där skattskyldigheten för bränslet inträder ökar också träffsäkerheten i systemet samtidigt som antalet företag som har reduktionsplikt minimeras. Det bör därför vara den som är skattskyldig enligt 4 kap. 1 § 1 och 2 LSE för den reduktionspliktiga energimängden, dvs. den energimängd reduktionspliktig bensin eller reduktionspliktigt dieselbränsle som motsvarar den volym av dessa bränslen som skattskyldighet har inträtt för under ett kalenderår enligt 5 kap. LSE, som ska omfattas av reduktionsplikten. Detta innebär i praktiken att det är den som regelmässigt i egenskap av upplagshavare eller, mer undantagsvis, varumottagare deklarerar skatt för bränslen också är den som har reduktionsplikten. Det rör sig om drivmedelsleverantörer eller förbrukare av större mängder drivmedel, som är godkända som upplagshavare. Reduktionsplikten börjar när skattskyldigheten inträder för ett bränsle som ingår i den reduktionspliktiga energimängden. *Skatteverket* anser att hänvisningen i 4 § i den föreslagna lagen till skattskyldighet enligt 4 kap. 1 § 1 och 2 LSE inte är helt korrekt eftersom skattskyldigheten inte avser en energimängd. Som framgår av ordförklaringarna i 2 § i den föreslagna lagen avses dock den energimängd som motsvarar de volymer av respektive bränsle som skattskyldighet har inträtt för under ett kalenderår enligt 5 kap. LSE.

Energimyndigheten anser att det bör införas ett bemyndigande till myndigheten att föreskriva om undantag för små drivmedelsleverantörer för att minska den administrativa bördan. Regeringen anser dock inte att det är aktuellt med något sådant undantag då reduktionsplikten bör omfatta så många aktörer som möjligt. Bedömningen är att det är möjligt för alla som har en reduktionsplikt att uppfylla den. Om den

administrativa bördan upplevs för stor eller om reduktionsplikten bedöms för svår att uppfylla för vissa mindre företag kan de välja att helt falla utanför lagstiftningen genom att köpa beskattat bränsle från sin leverantör som då får en reduktionsplikt för bränslet i stället. De kan också välja att omfattas av lagstiftningen men förvärva växthusgasreduktioner från en annan aktör som har en reduktionsplikt och som minskat utsläppen med mer än vad som krävs.

Den som har reduktionsplikt bör ha en anmälningsplikt så att tillsynsmyndigheten får kännedom om vilka som omfattas av lagstiftningen. Det bör därför införas en bestämmelse i lagen om att den som har en reduktionsplikt ska anmäla detta till tillsynsmyndigheten senast två veckor efter det att reduktionsplikten började. *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att det bör tydligt framgå av lagtexten att reduktionsplikten ska börja när skattskyldighet inträder för ett bränsle som ingår i den reduktionspliktiga energimängden. Detta framgår dock redan av de föreslagna ordförklaringarna.

Lagförslag

Förslaget behandlas i 4 § i den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen, se avsnitt 3.2.

6.15.6 Reduktionsnivåer

Regeringens förslag: Den som har reduktionsplikt ska för varje kalenderår se till att utsläppen från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle minskar med

- minst 2,6 procent för bensin och med minst 19,3 procent för dieselbränsle fr.o.m. den 1 juli 2018,
- minst 2,6 procent för bensin och med minst 20 procent för dieselbränsle fr.o.m. den 1 januari 2019,
- minst 4,2 procent för bensin och med minst 21 procent för dieselbränsle fr.o.m. den 1 januari 2020.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

beräkning av växthusgasutsläpp och av koldioxidkvivalenter.

Regeringens bedömning: För att nå reduktionspliktens syfte att bidra till att minska växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom luftfart, med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010 bör reduktionsnivån för 2030 ligga på 40 procent. Reduktionsnivåerna för åren efter 2020 bör ses över i regelbundna kontrollstationer i syfte att se till att reduktionsnivån och lagstiftningen bidrar kostnadseffektivt och klimateffektivt till målet och ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra.

Promemorians förslag och bedömning
överensstämmer i huvudsak med regeringens. Av promemorians förslag framgår inte att reduktionsplikten ska uppfyllas per kalenderår och lagtexten är även språkligt annorlunda utformad.

Remissinstanserna

Separata reduktionsnivåer för bensin och dieselbränsle

Konjunkturinstitutet anser att det, t.ex. i samband med den föreslagna kontrollstationen 2019, allvarligt bör övervägas att införa ett gemensamt system för dieselbränsle och bensin likväl som ett certifikatsystem för att kostnaderna för systemet inte ska bli för höga. *LRF* och *Sveriges Åkeriföretag* anser att det är bra att systemet utformas med separata kvoter för bensin och dieselbränsle. *Magnus Nilsson Produktion*, *OKQ8* och *St1 Sverige AB*, anser att det bör införas en gemensam kvot för bensin och dieselbränsle. *St1 Sverige AB* anser även att det bör införas en särskild kvot för avancerade biodrivmedel. *Nature Associates* anser att man inom fem år bör eftersträva en gemensam kvot för bensin och dieselbränsle. *VTI* anser att de separata kvoterna för bensin och dieselbränsle kan accepteras inledningsvis, men att det är angeläget att alla biodrivmedel ska ingå i systemet för reduktionsplikt fr.o.m. den 1 januari 2021.

Beräkning av växthusgasutsläpp

Neste anser att det bör införas räkneexempel för växthusgasberäkningar då det annars är svårt att

förstå hur systemet ska fungera till följd av att reglerna om växthusgasberäkningar ska införas på lägre normnivå. *SPBI* har tagit fram en egen modell för växthusgasberäkning.

Utgångspunkter för beräkning av reduktionsnivån 2030-sekretariatet och *Klimatkommunerna* saknar ett resonemang om bl.a. ursprung och klimatpåverkan från olika fossila källor motsvarande det som förs om förnybara drivmedel. *Göteborgs kommun* anser att det är mycket positivt att förslaget tar hänsyn till bränslets klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv men att även de fossila bränslena borde bedömas utifrån ett livscykelperspektiv för att driva på en effektivisering.

Reduktionsnivåer bör sättas fr.o.m. 2018 och fr.o.m. 2020

2030-sekretariatet, *E.ON Sverige AB*, *Bergvik m.fl.*, *BioFuel Region AB*, *IKEM*, *Jernkontoret*, *Konjunkturinstitutet*, *KSLA*, *Lantbruksakademien*, *LRF*, *Magnus Nilsson Produktion*, *Nature Associates*, *Naturvårdsverket*, *Neste*, *Näringslivets transportråd*, *Perstorp Bioproducts AB*, *Preem AB*, *Stockholms kommun*, *Naturskyddsföreningen*, *Stockholms läns landsting*, *Svensk Kollektivtrafik*, *Svebio*, *Svenskt Näringsliv*, *Värmlands Metanol AB* och *Trafikanalys* är kritiska mot att inga reduktionsnivåer är satta efter 2020 eftersom det inte ger systemet den långsiktighet och stabilitet som krävs för att investeringar ska göras.

En indikativ reduktionsnivå för 2030

Klimatkommunerna ser positivt på att det i förslaget finns en indikativ reduktionsnivå på 40 procent till 2030, men ser en brist i att inga nivåer är fastslagna därefter, vilket betyder ett fortsatt osäkert investeringsläge för produktion av nya förnybara drivmedel. *KSLA* och *Landstinget i Västernorrlands län* är kritiska mot att målnivån för 2030 endast är indikativ. *St1 Sverige AB* anser att det indikativa målet om en reduktionsplikt på 40 procent till 2030 inte kan ligga till grund för framtidssatsningar eftersom det inte är ett beslutat mål och påtalar vikten av att reduktionsnivåer för åren efter 2030 beslutas vid kontrollstationen 2019. *Transportföretagen* avråder från ett indikativt mål som avviker från en samordnad EU-politik.

Reduktionsnivån för bensin

BioFuel Region AB och *SEKAB* anser att E10 bör införas på marknaden redan den 1 juli 2018. *SEKAB* anser vidare att reduktionsnivån för bensin bör vara 10–12 procent från den 1 januari 2020. *KSLA* och *Svebio* anser att möjligheten att tidigarelägga krav på ökad reduktionsplikt för bensin, samt införande av E10, bör övervägas. *Lantmännen* anser att reduktionskraven för bensin bör vara höga och att E10 bör införas 2020. *LRF* anser att det är viktigt att säkerställa att reduktionsnivån för bensin inte kommer att utgöra ett hinder, i stället för att driva på utvecklingen och föreslår att E10 ska introduceras före 2020. *OKQ8* anser att reduktionspliktnivåerna bör vara lägre i en uppstart för att sedan kunna ökas i takt med att ny produktionskapacitet och en mer sund konkurrens växer fram. *Preem AB* anser att reduktionsnivån för bensin bör öka från 2,4 procent till 10 procent eftersom produktionen av bensin från skogsråvara är nära avgörande tekniska genombrott men kommer att kräva betydande investeringar vilket gör att reduktionspliktsnivån inte bör sättas för lågt. *RenFuel K2B AB (RenFuel)* anser att reduktionsnivån för bensin bör sättas över 10 procent för att ge incitament till produktion av biobensin från lignin. *SPBI* är positivt till en introduktion av E10 men bedömer inte att en sådan introduktion är genomförbar till 2020 eftersom den är mycket komplex tekniskt och kommunikativt. *SPBI* ifrågasätter också om tillräckliga volymer av etanol med tillräcklig växthusgasreduktion kommer finnas tillgängliga 2020 och att en introduktion av E10 kan komma att påverka landsortsstationernas möjlighet att överleva. *Svensk Bensinhandel* anser att enskilda detaljhandlare inte kan bära investeringskostnaderna för införande av E10. *SFRO* och *SMC* anser att tillgången på bensin 98 oktan med max 5 procent etanol behöver säkras, även på landsbygden liksom långsiktig tillgång av E85. *Trafikverket* anser att det bör utredas vilka tekniska lösningar det finns behov av för att nå 40 procent för bensin. *Transportföretagen* tycker inte att det är tydligt vilka faktiska inblandningsnivåer som förslagen kommer att resultera i och framför att kraven inte får leda till en inblandning som är högre än den som är högst tillåten enligt drivmedelslagen.

Reduktionsnivån för dieselbränsle

Svebio anser att reduktionsnivåerna för dieselbränslen bör vara högre då volymerna annars riskerar att minska till följd av att biodrivmedel med lägre växthusgasutsläpp används. *SFRO* anser att reduktionsplikten för dieselbränslen bör sänkas från 19,3 procent till 15 procent innan effekterna för äldre fordon av inblandning av HVO är utredda.

Skälen för regeringens förslag och bedömning*Separata reduktionsnivåer för bensin och dieselbränsle*

Reduktionsplikten kan antingen utformas med separata reduktionsnivåer för bensin och dieselbränsle eller med en gemensam reduktionsnivå för båda bränslena. Växthusgasminskningar genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränsle sker i nuläget inte till samma kostnad för de respektive bränslena. En gemensam reduktionsplikt för bensin och dieselbränsle innebär att växthusgasminskningar sker på det sätt som innebär lägst kostnad per minskat gCO₂eq/MJ. Om det blir brist på biodrivmedel för inblandning i det ena fossila drivmedlet blir det också lättare att kompensera genom en ökad inblandning av biodrivmedel i det andra fossila drivmedlet om reduktionsplikten är gemensam. Det finns dock flera nackdelar med en gemensam reduktionsplikt. Det är viktigt att övergången från skattebefrielse till reduktionsplikt som styrmedel genomförs på ett ordnat sätt. Bedömningen är att separata reduktionsnivåer underlättar betydligt i detta avseende. Försäljningsmixen av bensin och dieselbränslen skiljer sig avsevärt åt mellan olika drivmedelsbolag. Till följd av de begränsningar för inblandning av biodrivmedel som följer av bränslekvalitetskrav och att produktionen av biodrivmedel som kan blandas in utan begränsning i dag är starkt koncentrerad till dieselbränslen, skulle en gemensam reduktionsnivå ge konkurrensfördelar för bolag med hög andel försäljning av dieselbränsle. Med hänsyn till dessa tekniska begränsningar och att marknaden består av ett fåtal stora aktörer bedöms denna problematik i dagsläget inte kunna lösas exempelvis genom ett certifikatssystem som *Konjunkturinstitutet* föreslår. En separat reduktionsnivå för bensin skulle också förenkla införandet av en E10-kvalitet på

marknaden. Utifrån detta bedöms det finnas starka skäl att införa separata reduktionsnivåer för bensen och dieselbränsle trots att några remissinstanser, *St1 Sverige AB*, *Magnus Nilsson Produktion* och *OKQ8*, anser att en gemensam kvot för dessa bränslen bör införas. Vid den kontrollstation som föreslås genomföras 2019, se avsnitt 6.15.17, bör det dock analyseras om det finns anledning att vid en senare tidpunkt övergå till en gemensam reduktionsnivå, t.ex. om risken för konkurrensnedvridning minskat genom ökade möjligheter till produktion av biobensen. En sådan analys förespråkas av *Konjunkturinstitutet*. *VTI* och *Nature Associates* anser också att en gemensam kvot bör eftersträvas över tid vilket ger stöd för att frågan bör följas upp.

Beräkning av växthusgasutsläpp

Det är växthusgasutsläppen från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med växthusgasutsläppen från motsvarande energimängd fossilt bensen eller fossilt dieselbränsle som ska minska. Hur beräkningen av dessa utsläpp ska göras är detaljerade och bör därför framgå av föreskrifter på lägre nivå än lag. Föreskrifterna är av det slaget att de med stöd av ett normgivningsbemyndigande kan meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Även i fråga om beräkningen av koldioxid-ekvivalenter bör ett bemyndigande meddelas. *Neste* anser att det bör införas räkneexempel för växthusgasberäkningar då det annars är svårt att förstå hur systemet ska fungera till följd av att reglerna om växthusgasberäkningar ska införas på lägre normnivå. *SPBI* framför att man tagit fram en egen modell för växthusgasberäkning. Nedan framgår dock inriktningen för innehållet i de föreskrifter som planeras vilket bör tydliggöra hur systemet ska fungera.

Inriktningen för kommande bestämmelser om beräkningen bör vara följande. För beräkningen av växthusgasutsläpp från bensen och dieselbränsle bör de viktade normalvärden som framgår av bilaga I del 2 punkt 5 i tilläggsdirektivet till bränslekvalitetsdirektivet användas. Samma viktade normalvärden kommer att användas vid rapportering enligt drivmedelslagen vilket minskar den administrativa bördan. De viktade normalvärdena är 93,3 gCO₂eq/MJ för bensen och 95,1 gCO₂eq/MJ för dieselbränslen. För att beräkna växthusgasutsläppen för biodrivmedel bör samma beräkningsmetod som

framgår av bilaga V till förnybartdirektivet och som har genomförts i hållbarhetslagstiftningen användas. Vad gäller definitionen av koldioxid-ekvivalent framgår av bilaga V till förnybartdirektivet vilken mängd metan och dikväveoxid som medför en lika stor klimatpåverkan som ett kilogram koldioxid. Biodrivmedel som inte uppfyller hållbarhetskriterierna för biodrivmedel och flytande biobränslen ska anses ha samma växthusgasutsläpp per megajoule som det fossila drivmedel i vilket det blandas in. Detsamma ska gälla för fossila drivmedelskomponenter, additiv och tillsatser som inte utgör bensen eller dieselbränsle men som ingår i reduktionspliktig mängd bensen eller dieselbränsle.

Utgångspunkter för beräkning av reduktionsnivån
Reduktionspliktens uppfyllnad beror på växthusgasutsläppen i ett livscykelerspektiv från de biodrivmedel som blandas in i bensen och dieselbränslet. För att beräkna reduktionsnivån i förhållande till vilka volymer som är rimliga att föra ut på marknaden krävs därför att beräkningen tar utgångspunkt i ett visst genomsnittligt utsläpp av växthusgaser för biodrivmedel.

Den genomsnittliga utsläppsminskningen rapporteras för olika biodrivmedel enligt hållbarhetslagen. Det finns därmed redan i dag information om utsläppen från varje parti biodrivmedel som levereras. I rapporteringen för 2015 var de genomsnittliga utsläppen av växthusgaser i ett livscykelerspektiv 19,6 gCO₂eq/MJ för HVO, 43,5 gCO₂eq/MJ för Fame och 33,4 gCO₂eq/MJ för etanol. Utsläppen kan skilja sig åt betydligt inom varje kategori av biodrivmedel då det är möjligt att minska utsläppen genom att t.ex. använda råvaror som ger upphov till låga utsläpp vid odling eller genom åtgärder vid produktionen av bränslet.

Det bedöms rimligt att anta att de genomsnittliga utsläppen av växthusgaser ur ett livscykelerspektiv från biodrivmedel som inblandas i bensen och dieselbränsle kommer att minska i och med införandet av en reduktionsplikt eftersom utsläppen kommer att prissättas. Ju högre livscykelutsläppen är desto större volym biodrivmedel måste drivmedelsleverantören blanda in. Både HVO från tallolja och etanol från vete kan som exempel produceras med utsläpp kring 8–10 gCO₂eq/MJ. Även producenter av Fame torde kunna sänka

sina utsläpp vid rätt marknadsförutsättningar. Erfarenheter från Tyskland har också visat att de genomsnittliga växthusgasutsläppen från biodrivmedel minskar betydligt vid införande av en reduktionsplikt.

Kraven på utsläppsminskning i hållbarhetslagen höjdes den 1 januari 2017. Biodrivmedel anses som hållbara enligt den lagen endast om de har en utsläppsminskning om 50 procent eller mer, vilket motsvarar högst 41,9 gCO₂eq/MJ. De biodrivmedel som inte klarar detta krav kommer att försvinna från marknaden. Det höjda kravet innebär också att det inte längre är möjligt att använda det normalvärde som finns i förnybartdirektivet för utsläppen från Fame tillverkad av raps. Då faktiska beräkningar krävs kommer de genomsnittliga utsläppen från Fame att minska redan under 2017.

Utifrån ovan nämnda förutsättningar uppskattas de genomsnittliga utsläppen vara högst 29 gCO₂eq/MJ för Fame, 21 gCO₂eq/MJ för etanol och 17 gCO₂eq/MJ för HVO under de första åren reduktionspliktssystemet är i drift. Dessa värden har använts som utgångspunkt vid beräkningen av de reduktionsnivåerna som regeringen nu föreslår.

2030-sekretariatet, Klimatkommunerna och Göteborgs kommun saknar ett resonemang om bl.a. ursprung och klimatpåverkan i ett livscykelperspektiv från olika fossila källor motsvarande det som förs om förnybara drivmedel. Minskade utsläpp av växthusgaser från produktion av bensin och dieselbränsle i sig är viktiga globala klimatåtgärder, då fossila drivmedel fortsatt kommer användas under överskådlig tid. Målet med reduktionsplikten kan dock inte nås med sådana åtgärder eftersom utsläppen minskar i de länder där råvaran utvinns. Det är alltså nödvändigt med inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränsle för att utsläppen ska minska i den omfattning som eftersträvas för att nå målet om 70 procent minskade utsläpp i inrikes transporter, utom inrikes flyg, till 2030.

Reduktionsnivåer bör sättas fr.o.m. 2018, 2019 och 2020

Som framgår ovan är det antaganden om genomsnittliga växthusgasutsläpp för biodrivmedel som måste ligga till grund för beräkningen av reduktionsnivåerna. Utvecklingen på biodrivmedelsmarknaden bl.a. avseende vilka volymer som är rimliga att föra ut på marknaden är avgörande för reduktionsnivåerna. Flera av EU:s

styrande dokument kommer att förändras efter 2020 vilket har stor betydelse för utvecklingen. Förnybartdirektivet omarbetas för närvarande och kommissionen har bl.a. föreslagit att samtliga medlemsstater ska införa en plikt för drivmedelsleverantörer att säkerställa att en viss andel av den totala mängden drivmedel de levererar ska utgöras av bl.a. avancerade biodrivmedel eller andra biodrivmedel som räknas upp i bilaga IX till direktivet. Kommissionens meddelande om riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 gäller bara för åren fram t.o.m. utgången av 2020 och kommer därför också att ses över. Mot bakgrund av detta bör inte nivåer för reduktionen som sträcker sig bortom 2020 sättas, trots att flera remissinstanser är kritiska mot att inga reduktionsnivåer är satta efter detta årtal. Det är inget alternativ att sätta nivåer som sedan kan behöva justeras för att förutsättningarna har förändrats. Reduktionsnivåer bör därför sättas fr.o.m. den 1 juli 2018, fr.o.m. den 1 januari 2019 och fr.o.m. den 1 januari 2020, jfr avsnitt 6.15.12.

En indikativ reduktionsnivå för 2030

I syfte att skapa ökad förutsägbarhet för aktörerna på marknaden bör det anges en indikativ reduktionsnivå för 2030. Hur stort behovet är av biodrivmedel för att nå målet om 70 procent minskade utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter, utom luftfart, till 2030 är bundet till hur transportsystemet i övrigt utvecklas i samhället. Detta är i sin tur beroende av transportarbetets utveckling och vilka trafikslag som används, i vilken utsträckning fordon energieffektiviseras samt i vilken takt som transportsektorn elektrifieras. Vilka åtgärder som bedöms ge bäst förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra bör noggrant analyseras. Flera utredningar har tittat på frågan om hur transportsystemet kan komma att utvecklas. Bland annat har Trafikverket i rapporten Styrmedel och åtgärder för att minska transportsystemets utsläpp av växthusgaser – med fokus på transportinfrastrukturen (2016:043) beräknat hur transportsektorn kan komma att utvecklas i olika scenarier för begränsad klimatpåverkan. I det s.k. klimatscenariot förutsätts både ett minskat transportarbete och tekniska åtgärder såsom energieffektivisering, elektrifiering och användning av biodrivmedel. I det s.k. teknik-

scenariot används endast tekniska åtgärder. I klimatscenariot minskar energianvändningen till 36 terawattimmar 2030, varav 22 terawattimmar fossila drivmedel, 4 terawattimmar förnybar el och 10 terawattimmar biodrivmedel. I teknikscenariot beräknas det totala energibehovet i vägtrafiken till 49 terawattimmar 2030, varav 22 terawattimmar fossila drivmedel, 5 terawattimmar förnybar el och 22 terawattimmar biodrivmedel. Scenarierna har varit utgångspunkten för de beräkningar av reduktionsnivå för 2030 som Statens energimyndighet, tillsammans med Boverket, Naturvårdsverket, Trafikanalys, Trafikverket och Transportstyrelsen, redovisat i rapporten Förslag till styrmedel för ökad andel biodrivmedel i bensin och diesel, ER 2016:30 (SOFT-rapporten). Myndigheterna föreslår utifrån Trafikverkets klimatscenario en reduktionsnivå på 25 procent för 2030.

Trafikverkets klimatscenario är beroende av att kraftfulla insatser genomförs för att minska transportarbetet, möjliggöra stora överflyttningar mellan trafikslagen, öka energieffektiviseringen av fordon och elektrifiera transportsektorn. Om sådana insatser inte genomförs i den utsträckning som Trafikverket räknat med kommer reduktionsnivån för 2030 att behöva vara högre än vad som anges i SOFT-rapporten. Med hänsyn till osäkerheten i om de omfattande förändringar som klimatscenariot förutsätter kommer hinna genomföras i tid görs bedömningen att en indikativ reduktionsnivå för 2030 bör ligga på 40 procent. Reduktionsnivåerna för åren efter 2020 ska ses över i regelbundna kontrollstationer i syfte att se till att reduktionsplikten bidrar till målet om 70 procent minskade utsläpp av växthusgaser på ett sätt som ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra, se vidare avsnitt 6.15.17. *Klimatkommunerna* är positiva till att den indikativa reduktionsnivån föreslås vara 40 procent men flera remissinstanser, bl.a. *KSLA*, *Landstinget i Västernorrlands län* och *St1 Sverige AB* är kritiska mot att målnivån endast är indikativ. *Transportföretagen* avråder från ett indikativt mål som avviker från en samordnad EU-politik. Som beskrivits finns det betydande osäkerheter om hur transportsystemet kan komma att utvecklas och det behövs noggranna analyser om vilka åtgärder som bedöms ge bäst förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att

samverka. Det är ännu för tidigt att fastställa exakta reduktionsnivåer för åren efter 2020. Den indikativa reduktionsnivån syftar till att ge en bild av vilken nivå som nu bedöms som mest trolig i förhållande till syftet att bidra till att nå målet om 70 procent minskade utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter, utom luftfart, till 2030. Det bör därmed vara målet om 70 procent minskade utsläpp som säkerställer den långsiktiga efterfrågan på biodrivmedel och därmed möjligheterna till investeringar i nya projekt.

Reduktionsnivån för bensin

Bensin får enligt drivmedelslagen innehålla maximalt 10 volymprocent etanol. Bensin som innehåller mer än 5 volymprocent ska märkas särskilt vid tankstationen (E10). I princip all blyfri 95-oktanig bensin innehåller i dag 5 volymprocent etanol (E5). Den 98-oktaniga bensinen innehåller ofta mindre eller ingen inblandning av etanol. Införandet av en reduktionsplikt innebär att en ny bensinkvalitet, E10, introduceras på den svenska marknaden. Då E10 introduceras kommer det sannolikt att ske på de flesta tankstationer i landet. Bedömningen är att E10 främst kommer att ersätta dagens 95-oktaniga bensin medan den 98-oktaniga bensinen sannolikt kommer att innehålla upp till 5 volymprocent etanol, precis som i dag. *Transportföretagen* framför att kraven inte får leda till en inblandning som är högre än den som är högst tillåten enligt drivmedelslagen. Drivmedelslagens krav är alltid gällande oavsett reduktionsnivå. Det krävs därför att bolagen använder biodrivmedel med tillräckligt låga utsläpp i ett livscykelperspektiv, vilket också är ett av syftena med reduktionsplikten.

När reduktionsnivån för bensin sätts är det viktigt att beakta att det måste finnas tid för drivmedelsleverantörerna till nödvändig anpassning av tankstationer och i viss mån depåer till den nya bensinkvaliteten. Det bör vara en mjuk övergång från skattebefrielse till reduktionsplikt så att drivmedelsleverantörerna kan välja att fortsätta med dagens inblandning av 5 procent etanol i bensin men använda etanol med lägre växthusgasutsläpp eller välja att öka inblandningen av etanol eller etyltertiärbutyleter (ETBE) i bensin. Som tidigare nämnts uppskattas de genomsnittliga utsläppen ur ett livscykelperspektiv vara högst 21 gCO₂eq/MJ för etanol under de första åren systemet är i

drift. Den oro som *SFRO*, *SMC*, *Svensk Bensinhandel* och *SPBI* uttrycker över tillgången till 98 oktaning bensin med högst 5 procent etanol på landsbygden liksom långsiktig tillgång av E85 och landsortsstationernas överlevnad vid introduktionen av E10 är viktig att ta hänsyn till. Flera andra remissinstanser anser dock att E10 bör införas redan under 2018 och remissvaren går därmed i båda riktningarna. Det bedöms sammantaget att reduktionsnivån för 2020 är anpassad så att drivmedelsleverantörerna ska kunna gå över till E10 på ett hanterbart sätt, genom att t.ex. endast leverera E10 vid större tankstationer. Reduktionsnivån är också anpassad efter att en viss del av försäljningen kommer att vara bensin med lägre etanolhalt då detta krävs för en viss del av fordonsparken vilket nämns av remissinstanserna.

Sammantaget bedöms det som rimligt att reduktionsnivån för bensin fr.o.m. den 1 juli 2018 ska vara 2,6 procent. Fr.o.m. den 1 januari 2020 bör reduktionsnivån för bensin öka till 4,2 procent. Detta innebär att drivmedelsleverantörerna antingen måste gå över till E10-kvalitet på vissa stationer, öka inblandningen av ETBE i bensin eller blanda in bio-bensin. *Lantmännen* förespråkar en introduktion av E10 2020. Flera remissinstanser, *BioFuel Region AB*, *KSLA*, *LRF*, *Preem AB*, *RenFuel*, *SEKAB* och *Svebio* anser dock att bensinkvoten bör höjas för att tidigarelägga introduktionen av E10 på marknaden och ge incitament för produktion av biobensin. En remissinstans, *OKQ8*, anser att reduktionspliktnivåerna bör vara lägre i en uppstart och *SPBI* bedömer inte att E10 kan introduceras ens till 2020 av tekniska och kommunikativa skäl. Remissutfallet pekar således åt olika håll. Mot bakgrund av detta bör den förhållandevis långsamma introduktion som föreslås i denna proposition vara väl avvägd.

Trafikverket anser att det bör utredas vilka tekniska lösningar det finns behov av för att nå 40 procent för bensin. Någon sådan utredning är dock inte aktuell i dagsläget utan får bli en fråga för framtida kontrollstationer.

Reduktionsnivån för dieselbränsle

Enligt drivmedelslagen får dieselbränsle innehålla maximalt 7 volymprocent Fame. Det finns däremot ingen begränsning för andelen syntetisk biodiesel såsom HVO så länge bränslekvalitetskravet på lägsta densitet följs. Av de volymer dieselbränsle som rapporterades enligt

drivmedelslagen 2015 utgjorde Fame ca 5,4 volymprocent och HVO ca 14,8 volymprocent. För 2016 beräknas enligt Energimyndighetens kortsiktsprognos från hösten 2016 (ER 2016:14) andelen HVO öka till 18,9 volymprocent. En del av volymen dieselbränsle innehåller dock inte något biodrivmedel överhuvudtaget. Detta bedöms som särskilt vanligt i sådana verksamheter som i dag har hel eller delvis skattebefrielse, såsom arbetsfordon inom skogsbruk, jordbruk, gruvnäring och användning i skepp och tåg.

Då det av bränslekvalitetsskäl inte är möjligt att blanda in mer än 7 procent Fame kommer reduktionsplikten i övrigt uppfyllas genom inblandning av HVO. Den sålda volymen HVO har ökat mycket kraftigt i Sverige de senaste åren, i synnerhet i relation till volymerna på den europeiska marknaden. Det bedöms dock fortsatt finnas förutsättningar för att volymerna HVO ska kunna öka ytterligare under åren 2018–2020. Energimyndigheten prognosticerar i sin kortsiktsprognos från hösten 2016 att andelen biodrivmedel i dieselbränsle 2018 kommer vara ca 25 procent. Denna andel användes i lagradsremissen som utgångspunkt för att fastställa reduktionsnivån 2018. I Energimyndighetens kortsiktsprognos från juli 2017 har andelen låginblandade biodrivmedel i dieselbränsle 2018 gått ned något jämfört med tidigare prognos. Andelen HVO har reviderats ned till 16,3 procent, vilket i stället ger en total inblandning av biodrivmedel om ca 22 procent. Som tidigare nämnts uppskattas de genomsnittliga utsläppen ur ett livscykelperspektiv vara högst 29 gCO₂eq/MJ för Fame och 17 gCO₂eq/MJ för HVO under de första åren systemet är i drift.

Sammantaget bedöms det som rimligt att reduktionsnivån för dieselbränsle fr.o.m. den 1 juli 2018 ska vara 19,3 procent, fr.o.m. den 1 januari 2019 ska vara 20 procent och fr.o.m. den 1 januari 2020 ska vara 21 procent. Minskningen i förväntad andel biodrivmedel 2018 i Energimyndighetens senaste kortsiktsprognos föranleder alltså inte några förändringar av reduktionsnivåerna. Prognosuppdateringen innebär däremot att de föreslagna reduktionsnivåerna bedöms leda till en ökad inblandning av biodrivmedel redan vid systemets införande 2018. *Svebio* anser att reduktionsnivåerna för dieselbränsle bör vara högre då volymerna annars riskerar att minska till följd av att biodrivmedel

med lägre växthusgasutsläpp används. Det bör dock inte sättas högre reduktionsnivåer vid introduktionen av reduktionsplikten, inte minst mot bakgrund av att det finns en osäkerhet om hur stor tillgången på biodrivmedel är. Utifrån resultatet från Energimyndighetens senaste kortsiktsprognos innebär dessutom reduktionsnivåerna för 2018 en viss ambitionshöjning gällande förväntade andelar biodrivmedel gentemot om det inte skulle genomföras. Reduktionsnivåerna bör inte heller sänkas, som *SFRO* anser, eftersom det skulle innebära en risk för lägre volymer än vad som i dag levereras på marknaden.

Lagförslag

Förslaget behandlas i 5 och 15 §§ i den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen samt i förslagen till ändringar av 5 § i den lagen, se avsnitten 3.2, 3.33 och 3.34.

6.15.7 Överlåtelse av utsläppsminskning

Regeringens förslag: Om den som har reduktionsplikt har minskat utsläppen på det sätt som anges i lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen mer än vad som krävs, får överskottet genom en överenskommelse överlätas till någon annan som har reduktionsplikt för samma typ av drivmedel och för samma år så att denne kan tillgodoräkna sig minskningen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorians lagförslag används formuleringen från föregående kalenderår och lagtexten är språkligt annorlunda utformad.

Remissinstanserna: *2030-sekretariatet* och *Naturvårdsverket* stödjer förslaget om att utsläppsminskning ska kunna överlätas. *St1 Sverige AB* stödjer förslaget men anser att ett handelssystem på sikt bör utökas till hela Norden. *VTI* stödjer förslaget men anser att överlåtelse av utsläppsminskningar bör kunna ske mellan olika bränsleslag. *Konjunkturinstitutet* ställer sig frågande till varför överskott inte får sparas. *Bergvik m.fl* och *KSLA* anser att ökade möjligheter till handel eller att reduktioner

utöver kvotkurvan kan användas nästföljande år bör införas när systemet utvecklas. *SPBI* anser att en möjlighet till överföring av en mindre del av plikten mellan år bör införas. *Scania* framför att det är bra att en flexibel mekanism införs men anser att om det lämnas helt till marknaden att ansvara för en slags handel utan transparens kan det motverka själva syftet med att möjliggöra en överlåtelse. *SveMin* anser att möjligheterna för flexibilitetsmekanismer som inkluderar t.ex. andra minskningar av växthusgasutsläpp än just flytande drivmedel, bör utredas vidare. *Svebio* anser att det är bra att en flexibel mekanism för överlåtelse av utsläppsminskning införs men att regelverket är oklart och behöver utredas ytterligare. *Skatteverket* saknar en beskrivning av vilka konsekvenser en överlåtelse av utsläppsminskningar får avseende mervärdesskatt och inkomstskatt.

Skälen för regeringens förslag: Reduktionsplikten föreslås ska uppfyllas för respektive kalenderår och den är knuten till den aktör som är skattskyldig för den reduktionspliktiga energimängden. För att öka kostnadseffektiviteten kan det dock finnas skäl att inarbeta en viss flexibilitet i systemet. Frågan om i vilken utsträckning ett kvot- eller reduktionspliktsystem bör utrustas med flexibilitetsmekanismer har diskuterats i flera utredningar – bl.a. i en underlagsrapport till FFF-utredningen, i rapporten från Statens energimyndighet Kvotpliktsystem för biodrivmedel – Energi- myndighetens förslag till utformning (ER 2009:27) och i Konjunkturinstitutets rapport Kostnadseffektiv styrning mot mål om förnybar energi – Specialstudie 51.

Flexibilitetsmekanismer kan innefatta allt mellan förhållandevis enkla system såsom möjligheten att samrapportera mellan två eller flera företag till mer komplicerade lösningar som en handelsplats där utsläppsminskningar handlas genom certifikat. Det är inte lämpligt att införa ett system med handel med certifikat genom en öppen handelsplats, bl.a. eftersom ett fåtal aktörer står för en mycket stor andel av den totala volymen levererade drivmedel. Ett sådant system kan även leda till höga administrativa kostnader för företagen och ökade kostnader för tillsynsmyndigheten. De administrativa kostnaderna bör däremot vara betydligt lägre eller obefintliga om en aktör med reduktionsplikt tilläts att överlåta minskade växthusgasutsläpp till en annan aktör med reduktionsplikt.

En sådan möjlighet bör därför införas. För att överlåtelse ska vara möjlig är det rimligt att ställa krav på att den aktör med reduktionsplikt som överlåter utsläppsminskningar ska ha minskat sina växthusgasutsläpp på det sätt och med minst den procentandel som lagen anger. Det är således bara ett överskott som ska kunna överlåtas och det ska bara kunna tillgodoräknas samma bränsle som det kommer ifrån, exempelvis ska ett överskott som avser dieselbränsle bara kunna tillgodoräknas i en reduktionsplikt som avser dieselbränsle.

Överlåtelse av utsläppsminskningar bör vidare avse ett och samma kalenderår. Det bör alltså inte vara möjligt att spara utsläppsminskningar till nästföljande kalenderår. Ett par remissinstanser, *2030-sekretariatet* och *Naturvårdsverket*, stödjer förslaget medan andra, *Konjunkturinstitutet*, *Scania*, *St1 Sverige AB*, *SPBI* och *VTI* stödjer förslaget men föreslår att det ska utvidgas genom bl.a. ökade möjligheter att spara överskott eller att överföra mindre överskott mellan år och genom införande av transparens i handeln. *Bergvik m.fl.* och *KSLA* anser att ökade möjligheter till handel bör införas men först när systemet utvecklas. *SveMin* och *Svebio* anser att frågan om flexibilitetsmekanismer bör utredas ytterligare. Några förändringar av förslaget avseende överlåtelse av utsläppsminskning bör dock inte göras i nuläget. Genom förslaget är det säkerställt att överskott under ett kalenderår inte går förlorat utan kan säljas till en annan aktör, vilket är viktigt. Frågan om flexibilitetsmekanismer bör vara en viktig del av kommande kontrollstation.

Information om hur stor växthusgasutsläppsminskning som överlåts och förvärvas ska ha kommit in till tillsynsmyndigheten senast vid rapporteringstillfället, jfr avsnitt 6.15.9. Detta ger aktörerna möjlighet att avtala om överlåtelse av utsläppsminskningar efter det att kalenderåret är slut eftersom det är först vid denna tidpunkt som reduktionspliktens uppfyllnad utifrån lagens krav beräknas. I promemorian anges i lagtexten att det var överskottet från föregående kalenderår som fick överlåtas men denna formulering tas bort i det förslag som nu presenteras. Den skulle kunna uppfattas som missvisande eftersom överskottet ska avse samma bränsle och år för att kunna tillgodoräknas. Det är avtalet som kan ingås i efterskott.

Bestämmelsen innebär att det även är möjligt att göra överenskommelser under kalenderåret, t.ex. om ett mindre företag vill avtala med sin leverantör om att denne ska uppfylla kraven åt det mindre företaget genom att minska utsläppen mer än vad som krävs.

I lagrådsremissen anges att en överenskommelse om överlåtelse av utsläppsminskning ska vara skriftlig. *Lagrådet* anser att det inte behövs något formkrav. Kravet på att överenskommelsen ska vara skriftlig tas därför bort i det förslag som nu lämnas. Både överlåtaren och förvärvaren måste dock kunna visa, vid en eventuell tillsyn, på ett trovärdigt sätt att en överlåtelse har skett. Det kan därför vara lämpligt för aktörerna att använda sig av en skriftlig överenskommelse även om det inte finns något krav på skriftlighet i lagen.

Skatteverket efterfrågar en beskrivning av vilka konsekvenser överlåtelser av utsläppsminskningar får med avseende på mervärdesskatt och inkomstskatt. När det gäller mervärdesskatt får eventuella frågor avgöras med utgångspunkt i gällande rätt på mervärdesskatteområdet. Det kan noteras att *Skatteverket* gjort ett ställningstagande när det gäller omsättning av t.ex. elcertifikat och utsläppsrätter för växthusgaser (dnr 131 9344489-09/111). Eventuella frågor som uppkommer avseende inkomstskatt får lösas vid rättstillämpningen.

Lagförslag

Förslaget behandlas i 7 § i den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen, se avsnitt 3.2.

6.15.8 Tillsyn och tillsynsmyndighet

Regeringens förslag: Den myndighet som regeringen bestämmer ska pröva frågor enligt lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen och utöva tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Den som har eller har haft en reduktionsplikt ska på tillsynsmyndighetens begäran lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen och för

att se till att den som har en reduktionsplikt fullgör sina skyldigheter enligt lagen och enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Den som har eller har haft en reduktionsplikt ska spara uppgifter som har betydelse för reduktionsplikten i tio år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorians lagförslag anges att uppgifter ska sparas i sju år och bestämmelsen om förelägganden är språkligt annorlunda utformad.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* är positiv till att utses som tillsynsmyndighet för regelverket då flera närliggande regelverk redan i dag ligger inom myndighetens tillsynsområde. Myndigheten anser vidare att skyldigheten att spara uppgifter som har betydelse för reduktionsplikten i sju år bör ändras till tio år för att överensstämma med vad som gäller inom hållbarhetsregelverket.

Skälen för regeringens förslag

Den myndighet som regeringen utser prövar frågor enligt lagen

Det bör utses en myndighet för att pröva de frågor om reduktionsplikt som aktualiseras enligt den nu föreslagna lagen. Detta kommer att göras genom bestämmelser på förordningsnivå. Inriktningen är att Energimyndigheten bör utses, vilket myndigheten också är positiv till. Energimyndigheten bedöms vara bäst lämpad för uppgiften både i fråga om sakkunskap och av administrativa skäl, inte minst när det gäller samordning av rapportering. Myndigheten är redan tillsynsmyndighet och tar emot rapportering enligt hållbarhetslagen. Myndigheten är även tillsynsmyndighet och tar emot rapportering enligt drivmedelslagen i frågor som avser minskning och rapportering av växthusgasutsläpp. Båda dessa regelverk har ett nära samband med det reduktionspliktssystem som föreslås och det finns stora samordningsvinster om en och samma myndighet har ansvaret för hanteringen. Energimyndigheten är vidare ansvarig för officiell statistik i enlighet med vad som anges i förordningen (2001:100)

om den officiella statistiken, vilket bl.a. innefattar drivmedel. Myndigheten ansvarar också för att årligen rapportera till regeringen om överkompensation finns för skattebefriade biodrivmedel och är ansvarig myndighet för Sveriges årliga rapporteringar till kommissionen om andelen förnybar energi. Energimyndigheten har även genom tillsyn av elcertifikatsystemet erfarenhet av kvotpliktssystem och prövning av avgifter när en plikt som ålagts en aktör inte uppfylls.

Tillsyn

Det krävs tillsyn för att säkerställa att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs. En tillsynsmyndighet bör därför utses. Myndigheten bör utses av regeringen och det bör vara samma myndighet som utses för att pröva frågor enligt lagen. Av samma skäl som redovisats i det föregående talar mycket för att Energimyndigheten är bäst lämpad för att bli tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndigheten bör få meddela de förelägganden som behövs för tillsynen och för att se till att den som har en reduktionsplikt fullgör sina skyldigheter enligt lagen och enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Ett beslut om föreläggande bör kunna förenas med vite. Allmänna bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Skyldighet att lämna uppgifter och handlingar

Om en effektiv tillsyn ska kunna utövas måste tillsynsmyndigheten få tillgång till upplysningar och handlingar av den som har eller har haft en reduktionsplikt. Det bör därför regleras i lagen att den som har eller har haft en reduktionsplikt på myndighetens begäran ska lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen. *Lagrådet* föreslår att paragrafen formuleras om för att undvika diskussioner om vad myndigheten kan behöva för tillsynen och att den utformas så att de uppgiftsskyldiga ska lämna de uppgifter och handlingar som myndigheten begär. Lagrådet anger att det får förutsättas att myndigheten inte begär uppgifter eller handlingar som inte behövs för tillsynen. Regeringen delar inte Lagrådets bedömning och anser att det, inte minst för att ge myndigheten stöd i arbetet, tydligt bör framgå av lagtexten att det endast är uppgifter som behövs för tillsynen som får begäras in. En sådan formulering används också i ett stort antal andra författningar.

Skyldighet att spara uppgifter

För att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn och uppgiftsskyldigheten ska fungera bör det införas en bestämmelse om skyldighet att spara uppgifter. Bestämmelsen bör rikta sig mot den som har eller har haft en reduktionsplikt. Det är uppgifter av betydelse för reduktionsplikten som bör sparas, exempelvis uppgifter om bränslevolymer som har hanterats och utsläppsminskningar hos levererade biodrivmedel. Vissa uppgifter som behövs för upprättandet av punktskattedeklarationer kan också ha betydelse för reduktionsplikten. Skyldighet att bevara sistnämnda uppgifter följer i viss mån redan av skattelagstiftningen och bokföringslagen. Det föreslås i den remitterade promemorian att uppgifterna som avses i den nu föreslagna lagen bör sparas i sju år vilket är i överensstämmelse med bokföringslagen (1999:1078) och den generella dokumentations-skyldighet som följer av 9 kap. 1 § skatteför-farandeförordningen (2011:1261). *Energi-myndigheten* anser dock att skyldigheten att spara uppgifter bör ändras till tio år för att stämma överens med vad som gäller inom hållbarhetsregelverket. Eftersom de uppgifter som ska sparas är desamma enligt den föreslagna reduktionspliktslagen och enligt hållbarhets-regelverket bör förslaget ändras så att uppgifterna sparas i tio år i stället för i sju år.

Lagförslag

Förslaget behandlas i 3 samt 12–14 §§ i den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensen och dieselbränslen, se avsnitt 3.2.

6.15.9 Redovisning av reduktionsplikt

Regeringens förslag: Den som har reduktionsplikt ska senast den 1 april varje år redovisa till tillsynsmyndigheten i vilken utsträckning och hur reduktionsplikten har uppfyllts under det föregående kalenderåret. Överlåtelse och förvärv av en utsläppsminskning ska framgå av redovisningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om redovisning av reduktionsplikt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians lagtext är språkligt annorlunda utformad.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt regeringens förslag bör reduktionsplikten uppfyllas för ett kalenderår. Huruvida reduktionsplikten har uppfyllts bör redovisas för varje kalenderår i efterhand. Överlåtelse och förvärv av utsläppsminskning bör särskilt redovisas. Redovisningen bör göras till tillsynsmyndigheten.

Reduktionspliktiga företag kommer i hög utsträckning att vara samma företag som omfattas av rapporteringsskyldighet till Energi-myndigheten enligt hållbarhetslagen och drivmedelslagen. Det är också i princip samma uppgifter som redovisas vid dessa rapporteringar som kommer att behöva redovisas i fråga om reduktionsplikten. För att minimera de administrativa kostnaderna för företagen och för tillsynsmyndigheten bör rapporteringarna samordnas så långt det är möjligt. Därför är det också lämpligt att sätta redovisningsdatumet till den 1 april varje år eftersom detta datum sammanfaller med datumet då rapportering enligt hållbarhetslagen och drivmedelslagen ska göras.

Detaljerade föreskrifter om redovisning av reduktionsplikten och av överlåtelse av utsläppsminskning kan behöva meddelas. Sådana föreskrifter bör dock inte finnas på lagnivå. Föreskrifterna är av det slaget att de med stöd av ett normgivningsbemyndigande kan meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Regeringen föreslår i denna proposition ett sådant bemyndigande.

Lagförslag

Förslaget behandlas i 8 och 15 §§ i den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensen och dieselbränslen, se avsnitt 3.2.

6.15.10 Förseningsavgift och reduktionspliktsavgift

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska ta ut en förseningsavgift av den som har reduktionsplikt och inte redovisar hur reduktionsplikten har uppfyllts senast den 1 april varje år. Avgiften får vara högst 5 000 kronor. Tillsynsmyndigheten får besluta att sätta ned eller avstå från att ta ut avgiften om det finns synnerliga skäl.

Tillsynsmyndigheten ska ta ut en reduktionspliktsavgift av den som har reduktionsplikt och inte har uppfyllt plikten för ett kalenderår. Avgiften får vara högst 7 kronor per kilogram koldioxidekvivalenter som i fråga om minskade växthusgasutsläpp kvarstår för att reduktionsplikten ska vara uppfylld. Tillsynsmyndigheten får besluta att sätta ned eller avstå från att ta ut avgiften om det finns synnerliga skäl.

Om en förseningsavgift eller en reduktionspliktsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Indrivningen får verkställas enligt utsökningsbalken.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om förseningsavgiften och reduktionspliktsavgiften.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorians förslag anges att förseningsavgiften ska vara 1 000 kronor och lagtexten är språkligt annorlunda utformad.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att förseningsavgiften på 1 000 kronor förefaller vara väl låg för att utgöra en kännbar sanktion. *Kammarrätten i Jönköping* lämnar synpunkter på ett förtydligande av lagtexten avseende indrivning. *Konjunkturinstitutet* ser stora fördelar med förslaget om en fast avgift för de som inte uppnår sin reduktionsplikt eftersom avgiften kommer att fungera som ett pristak som motverkar effekten av oförutsedda chocker i form av mycket höga priser på biodrivmedel. *LRF* anser det är positivt med en reduktionspliktsavgift baserat på kronor per kilogram koldioxidekvivalenter. *Skogsindustrierna* ifrågasätter nivån på reduktionspliktsavgiften i jämförelse med kostnaden för utsläppsreduktioner i utsläppshandelssystemet.

Skälen för regeringens förslag

Förseningsavgift

För att säkerställa att den årliga redovisningen av hur reduktionsplikten har uppfyllts kommer in i tid bör en förseningsavgift tas ut om så inte sker. I den promemoria som remitterats föreslås avgiften till 1 000 kronor. *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att en avgift på 1 000 kronor förefaller vara väl låg för att utgöra en kännbar sanktion. Avgiften är låg och kan särskilt bli det över tid. Det är därför lämpligt att i stället sätta en högsta nivå på 5 000 kronor i lagen och låta regeringen bestämma den exakta nivån på avgiften i förordning. Regeringen bör därför få ett bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om förseningsavgiften.

Reduktionspliktsavgift

För att säkerställa att reduktionsplikten uppfylls krävs det en ekonomisk sanktion i form av en reduktionspliktsavgift som ska betalas i förhållande till det antal kilogram koldioxidekvivalenter som den reduktionspliktige inte har minskat utsläppen med. Både *Konjunkturinstitutet* och *LRF* är positiva till en sådan avgift. *Skogsindustrierna* ifrågasätter nivån på reduktionspliktsavgiften i jämförelse med kostnaden för utsläppsreduktioner i utsläppshandelssystemet. Syftet med avgiften är dock att den bör vara tillräckligt hög för att den som har en reduktionsplikt ska finna det mer fördelaktigt att blanda in tillräckligt med biodrivmedel än att låta bli och tvingas betala avgiften. Avgiften ska inte vara ett lönsammare alternativ än att uppfylla reduktionsplikten eftersom syftet med lagstiftningen annars inte nås. Avgiften bör dock inte vara högre än att den kan skapa en viss flexibilitet i systemet och kunna betalas om omständigheterna tidvis kräver det. Reduktionspliktsavgiften innebär på så sätt också ett tak för hur hög drivmedelskostnaden för en slutkonsument kan bli om de yttre omständigheterna kraftigt förändras, vilket även *Konjunkturinstitutet* påpekar.

Reduktionsplikten ska uppfyllas per kilogram minskade utsläpp av koldioxid. Det är därför inte möjligt att avgiften beräknas utifrån en volym biodrivmedel, eftersom det har betydelse vilka utsläpp av växthusgaser som biodrivmedlet ger upphov till. Detta innebär att reduktionspliktsavgiften bör sättas per kilogram koldioxidekvivalenter.

Grundkonstruktionen av reduktionspliktsavgiften bör bestämmas i lag genom att ett maximalt belopp för avgiften anges. Regeringen bör få meddela föreskrifter om exakt avgiftsnivå inom den ram som lagen fastställer. Syftet med detta är att på förordningsnivå kunna reglera reduktionspliktsavgiften om marknadsförutsättningarna ändras även om avsikten är att avgiftsnivån ska vara stabil. Förändringar av avgiftens storlek kan dock vara nödvändiga om avgiften inte längre fyller syftet att göra det mer fördelaktigt att blanda in biodrivmedel än att betala reduktionspliktsavgift. Detta kan exempelvis inträffa om prisbilden på biodrivmedel ändras eller vid förändringar av de genomsnittliga växthusgasutsläppen för en viss typ av biodrivmedel. Regeringen bör därför få ett bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om reduktionspliktsavgiften.

För att bestämma reduktionspliktsavgiften är det nödvändigt att ta hänsyn till dels merkostnaden per liter för att blanda in biodrivmedel i bensin och dieselbränsle, dels de genomsnittliga utsläppen av växthusgaser per megajoule som olika typer av biodrivmedel ger upphov till. Merkostnaden för att blanda in biodrivmedel i bensin och dieselbränsle är beroende av världsmarknadspriset för bränslet, de skatter och tullavgifter som belastar bränslet samt vilken merkostnad drivmedelsleverantören betalar för att få ett biodrivmedel med lägre växthusgasutsläpp. Minskade utsläpp av koldioxid per megajoule sker för närvarande inte till samma kostnad för dieselbränsle och bensin.

Sammantaget bedöms det som rimligt att i lag ange den maximala avgiften till 7 kronor per kilogram koldioxidekvivalenter som den som har en reduktionsplikt inte har uppfyllt plikten med. Avgiften bör på förordningsnivå närmare motsvara kostnaden för att minska utsläppen av koldioxid per megajoule för respektive drivmedel med en säkerhetsmarginal för t.ex. oväntade höjningar av världsmarknadspriset på biodrivmedlet. Inriktningen är att avgiften som bestäms i förordningen bör vara 5 kronor per kilogram koldioxidekvivalenter om reduktionsplikten inte har uppfyllts för bensin samt 4 kronor per kilogram koldioxidekvivalenter om reduktionsplikten inte har uppfyllts för dieselbränsle.

Om det finns synnerliga skäl ska tillsynsmyndigheten kunna sätta ned eller avstå från att ta ut förseningsavgiften och reduktionspliktsavgiften
Tillsynsmyndigheten bör få möjlighet att besluta att sätta ned eller avstå från att ta ut såväl förseningsavgiften som reduktionspliktsavgiften om det finns synnerliga skäl. Med synnerliga skäl avses mycket högt ställda krav, exempelvis oförutsedda yttre händelser och stora tekniska problem i kombination med att det saknas överskott på marknaden som går att förvärva eller andra omständigheter som gör att det är orimligt att kräva att en redovisning kommer in i tid eller att reduktionsplikten uppfylls.

Om en aktör är skyldig att betala en avgift enligt drivmedelslagen för att de krav på utsläppsminskningar som regleras i den lagen inte har uppfyllts bör det anses finnas synnerliga skäl för att minska avgiften enligt den nu föreslagna lagen med samma belopp för att undvika dubbla avgifter.

När det gäller möjligheten att sätta ned reduktionspliktsavgiften är bedömningen att den i första hand bör sättas ned till den kostnad som andra aktörer har för att uppfylla reduktionsplikten.

Indrivning

En bestämmelse bör tas in i den föreslagna lagen som anger att en förseningsavgift eller en reduktionspliktsavgift som inte har betalats efter betalningsuppsmaning ska lämnas för indrivning samt att indrivningen får verkställas enligt utsökningsbalken. Bestämmelsen förtydligas i enlighet med synpunkten från *Kammarrätten i Jönköping*.

Lagförslag

Förslaget behandlas i 9–11 samt 16 §§ i den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen, se avsnitt 3.2.

6.15.11 Överklagande

Regeringens förslag: Tillsynsmyndighetens beslut om förseningsavgift, reduktionspliktsavgift och om föreläggande får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den föreslagna lagen om reduktionsplikt kommer tillsynsmyndigheten inte att fatta beslut om huruvida någon omfattas av reduktionsplikt i varje enskilt fall. Reduktionsplikten är kopplad till skattskyldigheten för reduktionspliktig energimängd. Den som har en reduktionsplikt ska anmäla detta till tillsynsmyndigheten senast två veckor efter det att reduktionsplikten började, jfr avsnitt 6.15.5. Tillsynsmyndigheten kommer att begära redovisning av den skattskyldige om reduktionsplikten har uppfyllts. Uppgifterna som lämnas vid rapporteringen kommer antingen att godtas och reduktionsplikten anses uppfylld eller kommer uppgifterna att resultera i att aktören får betala en reduktionspliktsavgift. Detta innebär att frågan om huruvida en aktör omfattas av en reduktionsplikt eller inte kommer att prövas inom ramen för prövningen av reduktionspliktsavgiften. Tillsynsmyndighetens beslut om reduktionspliktsavgift bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma bör gälla för tillsynsmyndighetens beslut om förseningsavgift och om förelägganden. Det bör krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Lagförslag

Förslaget behandlas i 17 § i den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen, se avsnitt 3.2.

6.15.12 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och i dieselbränslen ska träda i kraft den 1 juli 2018 och ändringarna i den lagen ska träda i kraft den 1 januari 2019 respektive den 1 januari 2020 i fråga om hur stor reduktionsplikten ska vara fr.o.m. dessa år.

För 2018 ska den reduktionspliktiga energimängden omfatta månaderna juli–december.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *SPBI* anger att erfarenheter från Finland visar att det är olämpligt att införa en E10 kvalitet i januari då det kalla vädret ger intrycket att drivmedelsförbrukningen ökar mer än vad som är fallet.

Skälen för regeringens förslag: För att underlätta införandet av reduktionsplikten bör ikraftträdandedatum sättas efter övergången till sommarkvalitet för bensin och dieselbränsle. Den övergången sker fr.o.m. den 16 maj i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt fr.o.m. den 1 maj i övriga Sverige. Detta framgår av drivmedelslagen. Ikraftträdandedatum bör därför sättas till den 1 juli 2018. Detta innebär att reduktionsplikten endast kommer att gälla tiden fr.o.m. den 1 juli t.o.m. den 31 december det första året. Därmed finns behov av att reglera i en övergångsbestämmelse hur reduktionsplikten ska uppfyllas detta år.

När det gäller den bestämmelse som avser de höjda reduktionskraven 2019 och 2020 bedöms inte övergången till sommarkvalitet ha samma betydelse eftersom reduktionsplikten ska uppfyllas på årsbasis. De bestämmelserna bör därför träda i kraft den 1 januari 2019 respektive den 1 januari 2020. Den synpunkt som *SPBI* framför bör lösas med kommunikationsåtgärder när de ändrade reduktionsnivåerna ska träda i kraft.

Lagförslag

Förslaget till den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen samt förslagen till ändringar av 5 § i den lagen finns i avsnitten 3.2, 3.33 och 3.34.

6.15.13 Beskattningen av bensin och dieselbränsle samordnas med reduktionspliktssystemet

Regeringens bedömning: En förutsättning för att införa ett reduktionspliktssystem som ett långsiktigt styrmedel är att bensin och dieselbränsle beskattas på ett sådant sätt som inte innebär att statligt stöd i EU-rättslig mening anses ges för de andelar av motorbränslet som framställts av biomassa. Reduktionsplikten bör därför inte kombineras med skattebefrielse för dessa andelar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Skälen för regeringens bedömning: Beskattningen av drivmedel är harmoniserad inom EU genom energiskattedirektivet, jfr avsnitt 6.15.2.

Av artikel 1.4 i energiskattedirektivet följer att både energiskatten och koldioxidskatten är sådana skatter som omfattas av direktivet. Den totala svenska punktskatten på drivmedel består således av två komponenter, en energiskatt och en koldioxidskatt. Medlemsstaterna är enligt artikel 7 i energiskattedirektivet skyldiga att beskatta bensin och dieselbränsle med belopp som minst uppgår till de minimiskattenivåer som för olika motorbränslen anges i bilaga I, tabell A. Minimiskattenivåerna är uttryckta per volymenhet (1 000 liter) och uppgår för blyfri bensin till 359 euro, för blyad bensin till 421 euro och för dieselbränsle till 330 euro.

Nedsättning av eller befrielse från energiskatten och/eller koldioxidskatten kan vara utformad så att åtgärderna definitionsmässigt utgör statligt stöd enligt reglerna i fördraget om EUF-fördraget, jfr avsnitt 6.15.2.

Det är angeläget att skatteregler och åtgärder är hållbara och försvarbara i ett EU-rättsligt perspektiv. Det är också viktigt att ge stabila villkor för de aktörer som producerar och handlar med biodrivmedel. Regeringen föreslår, som utvecklas i tidigare avsnitt, att ett reduktionspliktssystem införs eftersom detta styrmedel på ett kostnadseffektivt sätt bedöms säkerställa låginblandade volymer av biodrivmedel i bensin och dieselbränsle på marknaden.

En förutsättning för att kunna införa ett reduktionspliktssystem som ett långsiktigt styrmedel är att bensin och dieselbränsle, dvs. de

bränslen som omfattas av den reduktionspliktiga energimängden, beskattas på ett sådant sätt som inte innebär att statligt stöd i EU-rättslig mening ges för de andelar av motorbränslet som framställts av biomassa.

Generell koldioxidskatt och energiskatt, uttryckt i kronor per liter respektive kubikmeter, för samtliga de produkter som beskattas som bensin respektive som dieselbränsle innebär att en och samma energiskattesats respektive koldioxidskattesats gäller för samtliga produkter som enligt energiskattedirektivet ska beskattas med belopp som minst uppgår till angiven minimiskattenivå. En sådan enhetlig beskattning kan därför inte anses innefatta statligt stöd i EU-rättslig mening och bedöms därför kunna kombineras med den föreslagna reduktionsplikten.

Förslag utifrån vad som angetts ovan presenteras och utvecklas mer i detalj i följande avsnitt, där synpunkter från remissinstanserna på detaljutformningen redovisas.

6.15.14 Beskattningen av bensin och dieselbränsle

Regeringens bedömning: Punktskatt på bensin och omärkt dieselbränsle bör även i fortsättningen tas ut i form av energiskatt respektive koldioxidskatt, uttryckt i kronor per volymenhet (liter respektive kubikmeter). Vid bestämmandet av koldioxidskattesatserna på bensin och omärkt dieselbränsle bör hänsyn tas till det genomsnittliga innehållet av beståndsdelar som framställts av biomassa i bensin respektive i dieselbränsle som bedöms bli en följd av reduktionspliktssystemet och en justering av bränslets emissionsfaktorer bör göras för att bättre spegla reella utsläpp. Schablonen för hur stor andel av bensin respektive dieselbränsle som utgörs av biomassa bör uppdateras inför ikraftträdandet av de reduktionsnivåer i pliktssystemet som föreslås gälla fr.o.m. den 1 januari 2020.

Regeringens förslag: Rätten till avdrag i punktskattedeklarationen ska slopas för energiskatt och koldioxidskatt på de beståndsdelar av bensin och dieselbränsle som framställts av biomassa. Koldioxidskatten på den totala volymen motorbränsle som beskattas som bensin ska sänkas med 0,09 kronor per liter, dvs. från 2,66 kronor per liter till 2,57 kronor per liter. Koldioxidskatten på den totala volymen

motorbränsle som beskattas som omärkt dieselbränsle ska sänkas med 1 101 kronor per kubikmeter, dvs. från 3 292 kronor per kubikmeter till 2 191 kronor per kubikmeter. Energiskatten ska sänkas med 0,21 kronor per liter, dvs. från 4,08 kronor per liter till 3,87 kronor per liter på bensin och med 307 kronor per kubikmeter från 2 648 till 2 341 kronor per kubikmeter omärkt dieselbränsle, miljöklass 1. Motsvarande sänkningar uttryckt i kronor per liter respektive kronor per kubikmeter ska göras av energi- och koldioxidskatterna för bensin och omärkt dieselbränsle som tillhör övriga miljöklasser. Samtliga sänkningar av energi- och koldioxidskattesatserna anges i förhållande till den skattnivå som genom gällande indexeringsregler av energi- och koldioxidskatterna på bensin och dieselbränsle kommer att gälla fr.o.m. den 1 januari 2018. Energiskatte- och koldioxidskattesatserna för samtliga bränslen ska framgå av lagen om skatt på energi. Detta innebär att de energiskatte- och koldioxidskattesatser på märkt dieselbränsle, gasol, naturgas samt kol och koks som ska anges i lagen om skatt på energi är de som enligt gällande indexeringsregler kommer att gälla fr.o.m. den 1 januari 2018. Indexomräkning av energiskatte- och koldioxidskattesatserna på samtliga bränslen ska för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår göras genom en förordning som regeringen ska utfärda med stöd av bestämmelser i lagen om skatt på energi.

Ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Promemorians bedömning och förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian används dock prognosticerade förändringar av konsumentprisindex för beräkningarna av de föreslagna skattesatserna.

Remissinstanserna: *Skatteverket* har inga invändningar mot förslagen. *2030-sekretariatet* anser att det hade varit bättre att acceptera en stegvis prisökning vid pump och att regeringen missar ett tillfälle som inte återkommer att motivera en sådan höjning. *KSLA* är positiv till att koldioxidskatten på bensin och dieselbränsle justeras nedåt utifrån ökad inblandningsnivå av biodrivmedel. *Bergvik m.fl.* stödjer att koldioxidskatten på bensin och dieselbränsle justeras nedåt utifrån förbättrad klimatprestanda och antagen volym inblandade biodrivmedel men

anser, med stöd av *BioFuel Region AB*, att bränsleskatter bör baseras på energiinnehåll i stället för volym. *Energigas Sverige* och *Avfall Sverige* avstyrker sänkningen av energiskatten för bensin och dieselbränsle eftersom den kostnadshöjning som reduktionsplikten hade kunnat innebära för bensin och dieselbränsle hade varit viktig för biogasmarknaden. Även *Göteborgs kommun* och *Stockholms kommun* förordar en bibehållen skatt på fossil bensin och fossilt dieselbränsle, eftersom prishöjningen till följd av reduktionsplikten kunnat stärka konkurrenskraften för rena och höginblandade biodrivmedel. Göteborgs kommun anser även att de fossila bränslena borde bedömas utifrån ett livscykelperspektiv. *Jernkontoret*, *Näringslivets transportråd*, *Svenskt Näringsliv* och *SveMin* är positiva till förslaget men anser att dels skattnivån årligen ska bevakas och justeras utifrån prisutvecklingen på biodrivmedelen, dels de automatiska årliga höjningarna av bränslebeskattningen bör omprövas. Dessa instanser påtalar även behovet av en översyn av transportsektorns samlade skatter och avgifter. *KTH* påtalar vikten av ett helhetsperspektiv när man justerar fordonsskatte- och drivmedelskattelagstiftningen. *SEKAB* ser en risk att höginblandade biodrivmedel slås ut om priset vid pump inte får öka och detta regleras med sänkta skatter på fossila drivmedel så att priset på bensin och dieselbränsle riskerar att bli lägre än priset på höginblandade biodrivmedel. *Skogsindustrierna* och *Bergvik m.fl.* påpekar behovet av att skattenedsättningen för arbetsmaskiner kvarstår även efter genomförandet av reduktionsplikten. *Skogsstyrelsen* saknar en analys av hur den skattenedsättningen påverkas av förslaget om reduktionsplikt. *Sveriges Åkeriföretag* är positiva till att koldioxid- och energiskatterna sänks men anser att införandet av reduktionsplikt bör kombineras med en differentiering av bränsleskatten mellan förbrukning i personbilar och yrkestrafik över 7,5 ton, för att värna om svensk åkerinäringens konkurrenskraft gentemot utländska åkerier. *Trafikanalys* anser att det är olyckligt ur klimatsynpunkt att sänka skattnivåerna för vissa andra bränslen som inte omfattas av reduktionsplikten, bl.a. fotogen, eldningsolja, flygbensin och alkylatbensin, och att man bör följa upp om användningen av dessa bränslen påverkas i och med att skatten sänks. *Trafikanalys* anser vidare att förslaget om att

nivån på koldioxidskatten endast ska beslutas för något enstaka år i taget riskerar att leda till oönskad oförutsägbarhet i systemet och att justeringen av skatten blir komplicerad. *Energimyndigheten* anför att omräkningen av koldioxidskattenivån i förhållande till aktuell andel biobaserat respektive fossilt kolinnehåll i drivmedlet skapar en oönskad komplexitet. Ett bättre alternativ vore att basera koldioxidbeskattningen direkt på reduktionsplikten och låta koldioxidbeskattningen förändras i samma takt som nivån på reduktionsplikten. Detta skulle enligt myndigheten skapa ett förutsägbart system som styr direkt mot minskade utsläpp. Myndigheten anser också att yrkesmässiga användare med eget skatteupplag inte bör få lägre energiskatt om de inte omfattas av reduktionsplikten. *Konjunkturinstitutet* och *Nature Associates* menar att reduktionsplikten gör koldioxidskatten överflödig i transportsektorn och att kvarvarande behov av styrning av sektorn kan skötas genom energiskatten. Enligt *Konjunkturinstitutet* leder vidare en kalibrering av energiskatten nedåt till att internaliseringsgraden ser ut att vara lägre, även om pumppriset behålls på samma nivå som tidigare. *Jordbruksverket* undrar om de föreslagna förändringarna av skattesatserna för bränslen beaktar det faktum att energiinnehållet är lägre för biobränslen än för fossila bränslen, vilket är viktigt att belysa ur ett landsbygds- och glesbygdsperspektiv då detta kan komma att leda till högre transportkostnader. *SPBI* anser att regeringen staplar två styrmedel på varandra när årliga uppräknings av energi- och koldioxidskatterna kombineras med en reduktionsplikt, eftersom syftet i båda fallen är att åstadkomma en minskning av koldioxidutsläppen. *SPBI* välkomnar de följdjusteringar av reduktionspliktssystemet som innebär att beroendet av EU:s statsstödsregler upphör. *SPBI* noterar också att ett för högt skattetryck riskerar att få sidoeffekter såsom ökad gränshandel som inte på något sätt minskar utsläppen utan enbart flyttar volymer från ett land till ett annat. *SPBI* menar vidare att, om höginblandade produkter även i fortsättningen ska jämföras med den produkt de ersätter vid beräkningen av överkompensation, kommer höjda skatter på bränslen inom reduktionsplikten att riskera att leda till höjda skatter för höginblandade produkter. *SPBI* tillstyrker bedömningen att det kan finnas behov att justera de koldioxidskattesatser som tas ut på

bensin och dieselbränsle med hänsyn till uppdaterade prognoser för genomsnittlig inblandning av biodrivmedel 2018.

Bakgrunden till bedömningen och förslaget: Koldioxidskatten syftar till att minska utsläppen av växthusgaser från förbränning av bränslen som innehåller fossilt kol. Detta uppnås genom att öka kostnaderna för förbränning av bränslen som innehåller fossilt kol och därigenom släpper ut fossil koldioxid. Målet med koldioxidskatten har ända sedan den infördes 1991 varit att minska utsläppen av fossil koldioxid genom att beskatta det fossila kolinnehållet i bränslet. Koldioxidskatten är nu det primära styrmedlet för att utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter, förkortat EU ETS, på ett kostnadseffektivt sätt uppfylla de internationella åtagandena samt det nationella målet om 40 procents minskning av utsläppen av växthusgaser fram till 2020. Koldioxidskatten stödjer principen om att förorenaren betalar, vilket är en av grundpelarna i EU:s miljöpolitik att integrera externa miljökostnader i priset på varor och tjänster. Syftet med den svenska koldioxidskatten är således att vara ett effektivt ekonomiskt styrmedel för att bidra till att nå gemenskapsrättsliga och nationella mål för att minska utsläppen av växthusgaser från sektorer som inte omfattas av EU ETS. Andra nära sammanlänkade mål för koldioxidskattesystemet är att bidra till EU:s mål och nationella mål på området för andelen förnybar energi. När användningen av hållbara biobränslen ökar kan fossila bränslen ersättas, vilket innebär att utsläppen av växthusgaser från bränslen som innehåller fossilt kol minskar.

Kraven på reduktion av utsläpp av växthusgaser, så vitt gäller dieselbränsle, föreslås enligt 2 § i den nya lagen om reduktionsplikt gälla för sådant bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 19 41 eller 2710 19 45. Beskattningen av bränslen som omfattas av dessa KN-nr regleras i 2 kap. 1 § första stycket 3 LSE. Sådana bränslen kan antingen vara försedda med märk- och färgämnen (punkt 3 a) eller vara omärkta (punkt 3 b). Användningsområdet för omärkt dieselbränsle är drift av motordrivna fordon samt båtar. Såvitt gäller motordrift får märkt olja användas i stationära motorer, i tåg eller annat spårbundet transportmedel, i skepp samt i båtar för vilka fiskelicens som inte är begränsad till fiske enbart i enskilt vatten har meddelats enligt

fiskelagen eller efter särskilt medgivande till bl.a. Försvarsmakten och Kustbevakningen. Det dieselbränsle som kommer att omfattas av reduktionspliktssystemet är därför omärkt dieselbränsle som ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, dvs. bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 b LSE, jfr avsnitt 6.15.4.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

Beskattning som inte innebär statligt stöd

För att det nya reduktionspliktssystemet ska ha förutsättning att vara ett långsiktigt styrmedel bör bensen och omärkt dieselbränsle, dvs. de bränslen som omfattas av den reduktionspliktiga energimängden, beskattas på ett sätt som inte innebär att statligt stöd i EU-rättslig mening ges för de andelar av motorbränslet som framställts av biomassa. Regeringen föreslår därför att rätten till avdrag i punktskattedeklarationen slopas för energiskatt och koldioxidskatt på de beståndsdelar av bensen och dieselbränsle som framställts av biomassa. Om ett bränsle utgör bensen eller dieselbränsle som till mer än 98 volymprocent framställts av biomassa, och därför inte omfattas av reduktionspliktsystemet, föreslås dock fortsatt skattebefrielse som utgör statligt stöd för detta bränsle, jfr avsnitt 6.15.15. Nedan avses således med bensen och dieselbränsle sådant bränsle som inte omfattas av förslaget i avsnitt 6.15.15.

I och med att rätten till avdrag slopas upphör det statliga stödet till dessa biodrivmedel i bensen och dieselbränsle. Som ett villkor för skattebefrielsen för låginblandad etanol i bensen gäller i dag att sådan etanol eller motsvarande mängd etanol vid import eller framställning inom EU har hänförs till KN-nr 2207 10 00 (odenaturerad etanol). I och med att avdragsrätten tas bort upphör även detta s.k. tullvillkor. Priseffekterna på bensen till följd av detta behandlas i avsnitt 6.15.18. Frågan om ett tullvillkor ska finnas kvar inom det nya regelverket för reduktionsplikten behandlas närmare i avsnitt 6.15.3.

I och med att statligt stöd inte längre ges till biodrivmedel i bensen eller dieselbränsle så omfattas dessa volymer biodrivmedel därför inte längre av de särskilda krav som följer av EU:s statsstödsregler, som t.ex. rapportering till kommissionen om överkompensation uppstått

och offentliggörande och information om företag på en webbplats.

Någon skattemässig skillnad görs inte heller längre mellan ohållbara och hållbara beståndsdelar av biomassa som ingår i vad som definitionsmässigt är bensen eller dieselbränsle. Dessa bränslen beskattas i sin helhet till följd av förslaget på ett och samma sätt. Kraven som hittills gällt, om att ett motorbränsle eller en eller flera beståndsdelar av ett motorbränsle som framställts av biomassa skulle omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. hållbarhetslagen, upphör alltså att gälla för inblandning i bensen respektive dieselbränsle. Detsamma gäller kravet på anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag. De EU-rättsliga reglerna om hållbarhetskriterier redovisas närmare i avsnitt 6.15.2.

En förutsättning för att skattereglerna ska anses vara generellt utformade och inte innefatta statligt stöd är att företag som är i samma faktiska och rättsliga situation behandlas lika utifrån skattesystemets logik. Under de intensiva diskussioner som regeringen haft med företrädare för kommissionen under flera års tid har tydligt framkommit att kommissionens uppfattning är att den differentiering mellan biodrivmedel och fossila drivmedel som följer av dagens svenska koldioxidskatteregler inte är objektivt motiverad utifrån det svenska skattesystemets logik. Kommissionen anser att skatten är selektiv och därmed utgör ett statligt stöd. Kommissionen anser att de argument som lagts fram för att skatten inte utgör statligt stöd är miljöpolitiska hänsyn som kan ligga till grund för ett godkännande av statligt stöd. Detta förutsätter dock att kommissionen bedömer att villkoren för skattedifferentieringen är förenliga med EU:s statsstödsregler. Statsstödsreglerna medger normalt inte att två styrmedel som ska uppnå samma syfte kombineras. I syfte att skapa en lösning som ligger inom ramen för kommissionens tolkning av statsstödsreglerna och som kan träda i kraft under mandatperioden kan därför en skattemässig särbehandling mellan biodrivmedel och fossila drivmedel inte kombineras med en reduktionsplikt.

Hänsyn tas till inblandningen av biodrivmedel vid beräkningen av koldioxidskatten på bensen och omärkt dieselbränsle

Att prissätta utsläpp av fossil koldioxid och låta förorenaren betala är fortsatt en grundbult i den svenska klimatpolitiken. Koldioxidskatten bör

även fortsatt styra mot målet om minskade utsläpp av växthusgaser. Reduktionspliktsystemet säkerställer på årsbasis en i lagen om reduktionsplikt angiven minskning av utsläppen av växthusgaser. Regeringen anser därför, till skillnad från *2030-sekretariatet*, *Göteborgs kommun* och *Stockholms kommun*, att hänsyn bör tas till det genomsnittliga innehållet av beståndsdelar i bensin respektive dieselbränsle som framställts av biomassa och därmed inte innehåller något fossilt kol när koldioxid-skattesatserna på bensin och dieselbränsle bestäms. Eftersom reduktionspliktsystemet endast syftar till att omfatta sådant dieselbränsle som används i motordrivna fordon bör den nämnda omständigheten endast beaktas vid fastställandet av koldioxidskattesatsen för omärkt dieselbränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 b LSE, jfr 2 kap. 9 § LSE om användningsområdet för sådant bränsle samt avsnitt 6.15.4 om omfattningen av området för reduktionspliktsystemet. Förslaget är i linje med de övergripande synpunkter på utformningen av skattereglerna som framförs av *KSLA*, *Bergvik m.fl.*, *Sveriges Åkeriföretag*, *Jernkontoret*, *Näringslivets Transportråd*, *Svenskt Näringsliv*, *SveMin* och *SPBI*.

Regeringen bedömer vidare, till skillnad från *Konjunkturinstitutet* och *Nature Associates*, att en uppdelning mellan energiskatt respektive koldioxidskatt åtminstone på kort sikt kommer att fylla en funktion även efter reduktionspliktens införande. Detta för att även fortsättningsvis ha en sammanhängande och samlad behandling av fossila bränslen genom en gemensam lägsta värdering av fossila koldioxidutsläpp utanför EU ETS. En stor del av den nuvarande beskattningen är också utformad utifrån uppdelningen i två skatter och en hopslagning av energiskatt och koldioxidskatt till en punktskatt ryms inte inom detta lagstiftningsprojekt. Beroende på den framtida utvecklingen med avseende på bl.a. statsstödsregelverket kan det finnas anledning att ytterligare utvärdera uppdelningens funktion.

Koldioxidskatten för bensin respektive omärkt dieselbränsle kommer alltså att uttryckas i visst belopp per liter respektive kubikmeter. Detta är den enhetliga norm som gäller för hela den bränslemängd som beskattas som bensin respektive omärkt dieselbränsle, i linje med den EU-harmoniserade logik som gäller enligt energiskattedirektivet. Hur en

medlemsstat väljer att beräkna denna generella skattenivå saknar betydelse i sammanhanget.

Reduktionspliktsystemet kommer fr.o.m. den 1 juli 2018 att garantera en viss reduktion av växthusgaser från bensin respektive omärkt dieselbränsle. De koldioxidskattesatser som tas ut på bensin och omärkt dieselbränsle efter reduktionspliktens införande bör därför räknas om med hänsyn till den prognosticerade genomsnittliga inblandningen av biodrivmedel. Hur hög andel biodrivmedel som blandas in till följd av reduktionsplikten är dock osäkert. Detta då drivmedelsleverantörerna kan välja att uppfylla en viss reduktionsnivå i reduktionspliktsystemet med biodrivmedel med olika växthusgasutsläpp ur ett livscykelerspektiv. Om biodrivmedel med lägre växthusgasutsläpp väljs behövs det färre liter, och därmed en lägre andel biodrivmedel, för att uppnå en given reduktionsnivå. Om biodrivmedel med högre växthusgasutsläpp väljs behövs det i stället en högre andel biodrivmedel för att uppnå en viss reduktionsnivå. *Energimyndigheten* anser att det vore bättre att basera koldioxidbeskattningen direkt på reduktionsplikten och låta skattesatsen förändras i samma takt som nivån på reduktionsplikten, i stället för den volymandel biodrivmedel som reduktionsnivåerna bedöms ge upphov till. Volymandelen biodrivmedel är dock styrande för hur mycket fossila drivmedel som slutligen ersätts och därmed relevant för förändringen av de nationella koldioxidutsläpp som koldioxidskatten syftar till att minska. Båda metoderna har för- och nackdelar, men regeringen bedömer att koldioxidskatten bör ha samma bakomliggande logik för såväl reduktionspliktiga bränslen som övriga bränslen. Därför bör den schablonmässigt bestämda koldioxidskatten för reduktionspliktiga drivmedel bero på andelen fossila drivmedel som ersätts och därigenom även i fortsättningen styra mot minskade utsläpp av koldioxid nationellt. Inte minst med hänsyn till EU-rättens nuvarande utformning anser regeringen, till skillnad från *Göteborgs kommun*, att en beräkning av de fossila bränslena utifrån ett livscykelerspektiv inte nu bör ligga till grund för beräkningen av koldioxidskatten.

Reduktionsnivåerna i reduktionsplikten antas initialt leda till ungefär 25 procent biodrivmedel i dieselbränsle genom att biodrivmedel med lägre koldioxidutsläpp ur ett livscykelerspektiv används.

Reduktionsnivåerna i reduktionsplikten kommer att korrelera med inblandningsnivåerna av biodrivmedel och när reduktionsnivåerna förändras kommer också inblandningsnivåerna av biodrivmedel sannolikt att förändras. Den genomsnittliga klimatprestandan för biodrivmedel som används inom reduktionsplikten kan också komma att variera över tid vilket kan få till följd att även andelen biodrivmedel varierar. Schablonen för hur stor andel av bensen respektive dieselbränsle som utgörs av biomassa kommer alltså att behöva uppdateras över tid med förändringar av skatteuttaget för koldioxidskatt som följd. Den första gång sådana uppdateringar bör ske bedöms vara inför ikraftträdandet av de reduktionsnivåer i reduktionsplikten som föreslås gälla fr.o.m. den 1 januari 2020. Det är inte i dag möjligt att, som *Trafikanalys* efterfrågar, mer exakt ange när och i vilken omfattning framtida uppdateringar av nivån på koldioxidskatten kan aktualiseras.

Den 1 januari 2020 föreslås höjningar av reduktionsnivån för biodrivmedel i både bensen och dieselbränsle. Detta föranleder sannolikt en ökad andel biodrivmedel, vilket i så fall innebär att koldioxidskattesatserna enligt förslaget bör justeras nedåt. Däremot är det osäkert i vilken utsträckning volymerna kommer att öka och därmed även svårt att i dagsläget bedöma behovet av justeringar av den schablonmässigt bestämda koldioxidskatten. Att redan nu beräkna koldioxidskattesatser på bensen och dieselbränsle 2020 utifrån förväntat innehåll av biodrivmedel skulle därför riskera att ge en missvisande nivå på koldioxidskatten. Regeringen delar *SPBI:s* uppfattning att den årliga uppräknings av energi- och koldioxidskattesatserna på bensen och dieselbränsle innebär att risken för överkompensation för höginblandade biodrivmedel ökar. Detta som ett resultat av att biodrivmedel i överkompensationsberäkningarna jämförs med sin fossila motsvarighet. Marginalen till överkompensation är dock för tillfället god och ökar ytterligare till följd av att skatten på bensen och dieselbränsle enligt förslaget sänks. I viss utsträckning kan även en justering av koldioxidskattesatsen enligt ovan motverka en sådan utveckling. Sammantaget bedöms för närvarande inte risk för överkompensation föreligga, men situationen för höginblandade biodrivmedel kommer att bevakas i såväl de årliga övervak-

ningsrapporterna som de planerade kontrollstationerna.

De i LSE uttryckta koldioxidskattesatserna baseras på det fossila kolinnehållet i bränslet. Från innehållet av fossilt kol kan en emissionsfaktor beräknas, baserat på en fullständig förbränning i torr luft. Detta innebär att allt kol i bränslet efter förbränning omvandlas till koldioxid, vilket leder till slutsatsen att samma mängd kol finns i koldioxid efter förbränningen som i bränslet före förbränningen.

Kol som kommer från biosfären klassificeras som biomassa. Dessa kolatomer ingår i ett ständigt pågående utsläpp och upptag i kolcykeln. Fossilt kol är kol som inte varit del av kolets kretslopp under lång tid. Förbränning av fossilt kol adderar därför ytterligare koldioxid till atmosfären. Detta är skillnaden mellan koldioxid från biogent och fossilt material och motiverar att emissionsfaktorn för biomassa är noll. Den för biodrivmedel schabloniserade andelen av bensen respektive dieselbränsle antas alltså ha en emissionsfaktor om noll vid beräkningen av koldioxidskattesatsen. Resterande andel bensen respektive dieselbränsle anses ha fossilt ursprung. Beräkningen av emissionsfaktorerna har, som utvecklas ovan, sitt stöd i den logik som gällt för koldioxidskatten alltsedan dess införande 1991, med beaktande av det nya styrmedlet reduktionsplikt som nu införs.

Uppdatering av använda värden för energiinnehåll och kolinnehåll

Innehållet av fossilt kol och därmed utsläppen av fossil koldioxid varierar inte bara mellan bensen och dieselbränsle utan också mellan olika kvaliteter av respektive drivmedel. De värden som angavs i prop. 1989/90:111 var typiska värden för energiinnehåll och kolinnehåll i de bränslekvaliteter som var vanliga på den svenska marknaden när koldioxidskatten infördes. I syfte att underlätta skatteadministrationen användes medelvärden för energiinnehåll och innehåll av fossilt kol i olika kvaliteter av eldningsolja och dieselbränsle. En gemensam koldioxidskattesats valdes således för dessa produkter.

När koldioxidskatten infördes redovisade regeringen en detaljerad beskrivning av den metod som används vid beräkningen av skattesatserna (se prop. 1989/90:111 s. 150). I propositionen angavs de effektiva värmevärdena (energiinnehåll) för olika bränslen samt deras koldioxidutsläpp uttryckt i kilogram per MJ

bränsle. Dessa värden ligger fortfarande till grund för beräkningen av de nuvarande koldioxidskattesatserna som anges i LSE.

De skäl som angavs vid koldioxidskattens införande för att använda medelvärden för energiinnehåll och innehåll av fossilt kol bedöms fortfarande vara giltiga. Bränslekvaliteterna har dock ändrats under åren. Av den anledningen bör de värden som används för beräkningen av koldioxidskattesatserna på bensin och omärkt dieselbränsle anpassas till de värden som används av Sverige vid den årliga rapporteringen av data om svenska utsläpp av klimatpåverkande gaser, i enlighet med riktlinjerna i FN:s klimatkonvention. Därmed separeras koldioxidskattesatsen för dieselbränsle från koldioxidskattesatsen för produkter som vanligen används för uppvärmning, s.k. eldningsolja. Dessa produkter förses enligt regler i LSE med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C. Genom att använda dessa uppdaterade värden möjliggörs en mer träffsäker och effektiv koldioxidbeskattning, där logiken om att biodrivmedel vid förbränningen inte ger upphov till nettoutsläpp av koldioxid behålls.

Tabell 6.13 Emissionsfaktorer bensin och dieselbränsle

I dag använda emissionsfaktorer, uppdaterade emissionsfaktorer och emissionsfaktorer när hänsyn tagits till genomsnittligt innehåll av biodrivmedel inom reduktionsplikt 2018 (kilogram CO₂ per liter).

	Nuvarande emissionsfaktor	Uppdaterad emissionsfaktor ¹	Emissionsfaktor när hänsyn tagits till andel biodrivmedel
Bensin	2,32	2,36	2,24
Dieselbränsle	2,86	2,54	1,91

¹ Ren fossil bensin beräknas med 72,00 kg CO₂/GJ och rent fossilt dieselbränsle med 72,01 kg CO₂/GJ. För beräkning till kg/l har värmevärde 35,28 GJ/m³ använts för dieselbränsle och för bensin 32,76 GJ/m³.

Koldioxid- och energiskattesatserna på fossila bränslen räknas årligen om med förändringen i faktiskt konsumentprisindex (KPI). Indexeringen innebär att den generella koldioxidskatten kommer att motsvara ca 1,15 kronor per kilogram koldioxid 2018. Från och med den 1 januari 2017 sker även en omräkning av energiskattesatserna som beaktar utvecklingen av bruttonationalprodukten för bensin och dieselbränsle. Detta sker genom ett schabloniserat tillägg av två procentenheter till KPI-omräkningen för både koldioxid- och energiskatten, där det ytterligare tillägget läggs på energiskatten. Detta tillägg påverkar således inte koldioxidskattens storlek. I tabell 6.14 illustreras koldioxidskattesatserna på bensin och

omärkt dieselbränsle, före och efter uppdatering av emissionsfaktorerna samt slutligen efter att hänsyn tagits till drivmedlets genomsnittliga innehåll av biomassa. Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018. De förändringar som nu föreslås innebär att koldioxidskatten på den totala volymen motorbränsle som beskattas som bensin sänks från 2,66 kronor per liter till 2,57 kronor per liter. Koldioxidskatten på den totala volymen motorbränsle som beskattas som omärkt dieselbränsle sänks från 3 292 kronor per kubikmeter till 2 191 kronor per kubikmeter. Dessa förändringar anges utifrån den skattenivå som genom gällande indexeringsregler av energi- och koldioxidskatterna på bensin och dieselbränsle bedöms gälla fr.o.m. den 1 januari 2018.

Tabell 6.14 Koldioxidskattebelopp bensin och omärkt dieselbränsle

Beräkning av föreslagna koldioxidskattebelopp för bensin respektive omärkt dieselbränsle fr.o.m. den 1 juli 2018 (kronor per liter).

Koldioxidskatt (emissionsfaktor Tabell 6.13*1,15 ¹)	Bensin, miljöklass 1	Dieselbränsle, Miljöklass 1
Koldioxidskatt ¹ fr.o.m. 1.1.2018	2,66	3,292
Med uppdaterade emissionsfaktorer	2,71	2,921
När hänsyn tagits till genomsnittlig andel biomassa inom reduktionsplikt	2,57	2,191
Föreslagen koldioxidskattesats ¹ fr.o.m. 1.7.2018	2,57	2,191

¹ Beräknad skatt baserad på förändring av KPI mellan juni 2015 och juni 2017.

En uppdatering av emissionsfaktorerna innebär att de beräknade skattesatserna baseras på Naturvårdsverkets nu använda emissionsfaktorer (se tabell 6.13 för ytterligare förklaring). Andelen biomassa antas i bensin vara 5 volymprocent och i dieselbränsle ca 25 volymprocent biomassa. Den faktiska andelen biomassa som kommer blandas in på grund av plikten är osäkert och beror bland annat på biodrivmedlets genomsnittliga växthusgasutsläpp. Antagandet om andelen biomassa får därför ses som en på förhand bedömd schablon. Andelen biomassa räknas sedan bort från den underliggande emissionsfaktorn som bestämmer skatten.

Beräkningen av de föreslagna koldioxidskattesatserna utgår, som framgår av tabell 6.14, från den skattenivå som genom gällande regler i LSE om indexering av koldioxidskatten kommer att gälla fr.o.m. den 1 januari 2018.

Samma koldioxidskattebelopp för samtliga bränslen som beskattas som bensin och omärkt dieselbränsle

Som utvecklats ovan får den skattemässiga behandlingen av bränsle som ingår i reduktionspliktssystemet inte innefatta något element som är att anse som statligt stöd. Det följer av den grundläggande huvudregeln i energiskattedirektivet att en och samma skattesats, uttryckt per volymenhet, ska tas ut för samtliga de produkter för vilka en minimiskattesats är angiven i bilaga A till direktivet. Den generella koldioxidskattesats som föreslås för omärkt dieselbränsle bör därför gälla för samtliga de bränslen som omfattas av definitionen i 2 kap. 1 § första stycket 3 b LSE, dvs. 2 191 kronor per kubikmeter. Här ingår såväl de bränslen som omfattas av definitionen av dieselbränsle i den nya lagen om reduktionsplikt (KN-nr 2710 19 41 och 2710 19 45) men även vissa övriga bränslen, som inte vanligtvis används för fordonsdrift och därför inte föreslås ingå i reduktionspliktssystemet. Det rör sig om bränslen enligt KN-nr 2710 19 21 (flygfotogen), 2710 19 25 (annan fotogen än flygfotogen) samt vissa oljor med hög svavelhalt eller eldningsolja (KN-nr 2710 19 49 samt 2710 19 61–2710 19 69).

Flygfotogen används i allt väsentligt i luftfartyg som används för annat än privat ändamål och sådan användning är skattefri, se 6 a kap. 1 § 5 a LSE. Användningen av annan fotogen i motordrivna fordon är försumbar och förekommer endast i mindre omfattning för annan motordrift. Om en lägre koldioxidskattesats, uttryckt per kubikmeter omärkt dieselbränsle, skulle gälla för sådant bränsle som omfattas av reduktionspliktssystemet än för bränsle som inte omfattas av plikten skulle detta riskera att innebära att ett statligt stöd anses ges till företag som använder bränslet inom kvoten. Den omläggning av styrmedlen på biodrivmedelsområdet som föreslås i denna proposition skulle i sådant fall inte kunna genomföras. Med hänsyn härtill anser regeringen, till skillnad från *Trafikanalys*, att den lägre koldioxidskatten bör gälla för samtliga drivmedel som beskattas som omärkt dieselbränsle. Av motsvarande skäl bör den generella koldioxidskattesats som föreslås för bensin gälla även för flygbensin (KN-nr 2710 11 31) och alkylatbensin trots att dessa bränslen inte omfattas av reduktionspliktssystemet, dvs. för samtliga bränslen som om-

fattas av minimiskattenivå för bensin i energiskattedirektivet (bensin enligt 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 och 7 LSE).

Sänkning av energiskatten på bensin och omärkt dieselbränsle

Effekterna av priset vid pump av den föreslagna reduktionsplikten analyseras i avsnitt 6.15.18. En reduktionsplikt med en energiskatt på dagens nivå för alla ingående drivmedel bedöms leda till högre priser för dessa drivmedel vid pump. Regeringen anser, till skillnad från *2030-sekretariatet*, *Energigas Sverige*, *Avfall Sverige*, *Göteborgs kommun* och *Stockholms kommun*, att en sådan prisökning bör motverkas och föreslår därför att energiskattesatserna på bensin respektive omärkt dieselbränsle sänks. Regeringens förslag är att energiskatten sänks från 4,08 kronor per liter till 3,87 kronor per liter på bensin, vilket innebär en sänkning med 0,21 kronor per liter. Regeringens förslag för omärkt dieselbränsle, miljöklass 1 är att energiskatten sänks från 2 648 kronor per kubikmeter till 2 341 kronor per kubikmeter, vilket innebär en sänkning med 307 kronor per kubikmeter. Motsvarande sänkningar föreslås av energiskattesatserna för bensin och omärkt dieselbränsle som tillhör övriga miljöklasser.

Beräkningen av de föreslagna energiskattesatserna utgår från den skattenivå som genom gällande regler i LSE om indexering av energi- och koldioxidskatterna bedöms gälla fr.o.m. den 1 januari 2018.

Av samma skäl som anförs ovan beträffande den föreslagna koldioxidskattesatsen bör även sänkningen av energiskatten gälla för samtliga bränslen som omfattas av definitionen av omärkt dieselbränsle i 2 kap. 1 § första stycket 3 b LSE respektive beskattas som bensin enligt 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 7 LSE. Som framgår av avsnitt 6.15.5 är den som i egenskap av upplagshavare deklarerar skatt också den som har en reduktionsplikt. Det kan, till skillnad från vad *Energimyndigheten* anger, röra sig om förbrukare av större mängder drivmedel, som är godkända som upplagshavare med eget skatteupplag. Dessa förbrukare omfattas således av såväl reduktionsplikt som den sänkta energiskatten.

Skattesänkningarna är i linje med de övergripande synpunkter om utformningen av skattereglerna som framförs av *KSLA*, *Bergvik m.fl.*, *Sveriges Åkeriföretag*, *Jernkontoret*, *Näringslivets Transportråd*, *Svenskt Näringsliv*,

SveMin och *SPBI*. Regeringen delar inte *SEKAB*:s farhågor för de höginblandade biodrivmedlens konkurrenskraft till följd av förslaget, men avser att beakta denna fråga även vid framtida överväganden om skattenivåerna på de fossila drivmedlen.

Jordbruksverket efterfrågar ett förtydligande av om förslagets skattemässiga justeringar tar hänsyn till att biodrivmedel har ett lägre energi-innehåll jämfört med de fossila motsvarigheterna. Regeringen föreslår en justering av energiskatten som endast kompenserar för den skattemässiga prisseffekten per liter drivmedel, i samband med införandet av reduktionsplikten 2018. Detta innebär att drivmedelskostnaden för en given körsträcka kan komma att öka vid en ambitionshöjning, vilket framgår av avsnitt 6.15.18. Till viss del kan detta motverkas genom att koldioxidskatten kalibreras om för att beakta en större andel biodrivmedel. På sikt skulle kostnadsökningen ytterligare kunna motverkas om energiskatten kunde tas ut efter energi-innehåll. Energiskatten har historiskt sett varit, och är även i dag, främst en fiskal skatt men har gradvis fått en mer resursstyrande karaktär genom att den verkar allmänt dämpande på energianvändningen och bidrar till en ökad energieffektivisering. När skatteintäkterna från skatt på biodrivmedel i bensin respektive dieselbränsle genom förslagen kommer att öka finns det därmed utrymme att sänka energiskatten på den fossila delen i bränsleblandningen utan att riskera skatteintäkterna. På sikt bör även, som framförs av *Bergvik m.fl.* och *BioFuel Region AB*, energiskatten i ökad utsträckning söka tas ut efter bränslets energiinnehåll inom ramen för de möjligheter som kan komma att ges av EU-rätten i dess framtida utformning. En genomsnittlig liter bensin respektive dieselbränsle med inblandning av biodrivmedel kommer efter att förslaget har trätt ikraft att få en något lägre energiskatt. Detta innebär att trafikens internaliseringsgrad, dvs. hur stor andel av trafikens externa kostnader som är internaliserade, sänks något. Detta överrensstämmer med vad som framförs av *Konjunkturinstitutet*. Däremot är inte sänkningen av internaliseringsgraden lika stor som sänkningen av energiskatten på dieselbränsle då förslaget även innebär att låginblandade biodrivmedel beläggs med energiskatt.

Omräkning av energi- och koldioxidskattesatserna
De ändrade energi- och koldioxidskattebelopp som föreslås för bensin och omärkt dieselbränsle tillämpas när skattskyldigheten inträder fr.o.m. tidpunkten för ikraftträdandet av ändringarna. Denna tidpunkt föreslås vara den 1 juli 2018. Dessa skattebelopp anges i en tabell i 2 kap. 1 § första stycket LSE tillsammans med skattebeloppen för övriga bränslen. Omräkning av dessa skattebelopp enligt 2 kap. 1 b § LSE föreslås ske inför kalenderåret 2019, jfr detta lagrum om beräkningsgrunden med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen samt för bensin och dieselbränsle även med beaktande av utvecklingen av bruttonationalprodukten. Detta beaktande sker genom ett schabloniserat tillägg av två procentenheter till omräkningen enligt prisutvecklingen för både energi- och koldioxidskatterna där det ytterligare tillägget läggs på energiskatten.

Enligt gällande regler i LSE kommer regeringen att senast i november 2017 i en förordning lägga fast de energi- och koldioxidskattebelopp som ska gälla fr.o.m. den 1 januari 2018, jfr avsnitt 6.22. Skattesatserna för perioden 1 januari 2018–30 juni 2018 respektive perioden 1 juli 2018–31 december 2018 finns beskrivna i tabell 6.19.

Av tydlighetsskäl bör det inte förekomma att de vid viss tid gällande skattebeloppen för vissa bränslen framgår direkt av LSE medan för andra bränslen av en av regeringen utfärdad förordning med stöd av bestämmelser i LSE. Med hänsyn härtill bör i det författningsförslag som nu läggs fram även skattebelopp läggas fast för andra bränslen än bensin och omärkt dieselbränsle, dvs. märkt dieselbränsle, gasol, naturgas samt kol och koks. På samma sätt som för bensin och omärkt dieselbränsle grundas de skattebelopp som nu föreslås för dessa övriga bränslen på förändringar i KPI enligt beskrivning i avsnitt 6.22.

Efter att de föreslagna skattebeloppen i LSE, med ikraftträdande den 1 juli 2018, har beslutats av riksdagen bör regeringen ändra den i november 2017 utfärdade förordningen med omräknade skattebelopp för kalenderåret 2018 till att endast gälla för perioden den 1 januari 2018 t.o.m. den 30 juni 2018. Detta möjliggörs genom att det föreslås att den årliga omräkningen ska ske för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår. De skattebelopp som gäller fr.o.m. den 1 juli 2018 kommer således, på samma sätt som skett för kalenderåret 2017, att

omräknas för kalenderåret 2019 genom en förordning som utfärdas av regeringen innan utgången av november månad 2018.

Regeringen anser att den årliga omräkningen av skattesatserna på bränslen är en nödvändig åtgärd för att Sverige på ett kostnadseffektivt sätt ska kunna uppfylla den långsiktiga prioriteringen om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och visionen om att Sveriges nettoutsläpp av växthusgaser ska vara noll 2045. Regeringen ser inte att det finns någon anledning att, som *Jernkontoret*, *Näringslivets Transportråd*, *Svenskt Näringsliv*, *SveMin* och *Skattebetalarnas förening* önskar, ändra förhållningssätt i denna fråga utifrån de förslag som presenteras i denna proposition. Regeringen bedömer, till skillnad från *SPBI*, att både årliga uppräknings- och energi- och koldioxidskatterna och en reduktionsplikt behövs. Reduktionsplikten syftar till att minska växthusgasutsläppen från bensin och dieselbränsle medan de årliga uppräkningsarna ska säkerställa att hänsyn i beskattningen tas till den allmänna prisutvecklingen och till reala inkomstökningar. Detta ger förutsättningar att stegvis öka omställningstrycket i transportsektorn från användning av bensin och dieselbränsle till andra alternativ som bidrar till minskade växthusgasutsläpp.

Övrigt

Vissa remissinstanser framför synpunkter som saknar direkt koppling till detta enskilda lagstiftningsärende och därför får bedömas i annat sammanhang. Det gäller synpunkterna från *Sveriges Åkeriförbund* om differentiering av bränsleskatterna mellan personbilar och viss yrkesmässig trafik, från *Jernkontoret*, *Näringslivets transportråd*, *Svenskt Näringsliv* och *SveMin* om behovet av en översyn av transportsektorns samlade skatter och avgifter, samt från *KTH* om ett helhetsperspektiv vid justering av fordonsskatte- och drivmedelslagstiftningen. Detsamma gäller *IKEM:s* önskemål om en översyn utifrån ett industriellt perspektiv. *Bergvik m.fl.* samt *Skogsindustrierna* påtalar vikten av att behålla koldioxidskattelättnaderna för dieselbränsle som förbrukas i arbetsmaskiner och för viss fartygsdrift inom yrkesmässigt jordbruk, skogsbruk och vattenbruk. Som närmare framgår av konsekvensanalysen i 6.15.18 innebär regeringens förslag inga försämringar av denna skattebefrielse.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 3 a kap. 2 § hållbarhetslagen samt att 7 kap. 3 d § slopas och att ändringar görs i 1 kap. 11 a §, 2 kap. 1 och 1 b §§ och 7 kap. 3 c § LSE, se avsnitten 3.17 och 3.32.

6.15.15 Beskattningen av biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikten

Regeringens förslag: Befrielsen från energiskatt ska ökas för höginblandad etanol som används i gnisttända motorer (E85) från 92 procent till 100 procent av den energiskatt som gäller för bensin. Befrielsen från energiskatt ska ökas för höginblandad Fame från 63 procent till 100 procent av den energiskatt som gäller för dieselbränsle.

För motorbränsle som utgör bensin eller dieselbränsle och som till mer än 98 volymprocent framställts av biomassa ska 100 procent befrielse från koldioxidskatt och 100 procent befrielse från energiskatt medges för den andel av bränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa.

Den ökade skattebefrielsen för E85 och höginblandad Fame som likställer dessa biodrivmedel med ED95 och HVO100 ska träda i kraft den 1 januari 2018. Övriga ändringar ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens. I promemorian görs även bedömningen att en ansökan om förnyat statsstödsgodkännande bör göras. Regeringen ansökte om ett sådant godkännande den 6 juli 2017.

Remissinstanserna: *Circle K Sverige AB*, *2030-sekretariatet*, *Energigas Sverige*, *Klimatkommunerna*, *KSLA*, *SEKAB*, *LRF*, *Lantmännen*, *Lunds tekniska högskola*, *Naturvårdsverket*, *Trafikanalys*, *Transportföretagen*, *Scania AB*, *Sveriges Bussföretag*, *SKL*, *Jordbruksverket*, *Energimyndigheten*, *Stockholms kommun*, *Göteborgs kommun* och *Svebio* stödjer en 100-procentig skattebefrielse för höginblandade biodrivmedel. *Bergvik m.fl.* anser att skattesänkningen stärker marknaden men att den troligtvis inte är tillräcklig. *BioFuel Region AB* stödjer att höginblandade drivmedel skatte-

befrias fram till 2020 men efterfrågar vilka styrmedel som avses användas för att göra dessa drivmedel fortsatt konkurrenskraftiga och kunna utvecklas gynnsamt även under tiden därefter. *Perstorp Bioproducts AB* har förståelse för förslagets utformning och anser att en reduktionsplikt inte fungerar för rena biodrivmedel om inte dessa samtidigt ges skattenedsättning. *Neste* är positivt till full skattebefrielse för höginblandade och rena biodrivmedel men anser att en förlängning till 2020 är en kortsiktig lösning. *Svebio* anser vidare att skatten bör tas bort skyndsamt och inte först den 1 januari 2018. *Circle K* påpekar att det finns en risk att marknaden för HVO100 kan komma att konkurrera om volymer som kommer att efterfrågas inom ramen för reduktionsplikten för dieselbränsle. En brist på HVO skulle enligt bolaget göra det svårt för distributörer att möta plikten vilket riskerar att medföra straffavgifter som skulle drabba konsumenter och företag i form av höjda drivmedelspriser. *Neste* anser att de förenklingar av överkompensationsberäkningarna, som diskuteras i promemorian, riskerar att bli vilseledande då priset på insatsvaror kan ändras snabbt vid ett begränsat utbud. *Neste* anser därför att kostnaderna bäst belyses enligt den metod som Energimyndigheten använder i dag. *Perstorp BioProducts AB* uppmanar däremot regeringen att revidera modellen för överkompensationsberäkning för att snabbare följa marknaden samt bättre ta hänsyn till faktiska kostnader för B100. *SEKAB*, *LRF* och *Svebio* samt *Scania* anser att osäkerheten om de långsiktiga villkoren till följd av EU:s statsstödsregler medför att det behövs garantier från staten om långsiktiga spelregler om investeringar ska kunna ske i produktion av höginblandade biodrivmedel och i fordon. *Scania* föreslår att staten lämnar en civilrättslig garanti som kompensation för det fall reglerna ändras så att marknadsaktörerna ska kunna investera i produktion och fordon. *SEKAB* anser att även biobaserad alkylatbensin ska kunna ges skattebefrielse om den till mer än 70 procent är biobaserad. *Lantmännen* är oroad av att det inte presenteras en långsiktig lösning för höginblandade biodrivmedel, särskilt de grödebaserade som har en stor potential att erbjuda stora volymer biodrivmedel. *Lantmännen* menar att det är av största vikt att regeringen fortsätter sitt arbete gentemot Europeiska kommissionen för att möjliggöra en gynnsam och långsiktig

lösning. Full skattebefrielse för dessa biodrivmedel är det bästa alternativet och i andra hand en skattereduktion som inte är fullständig. Om detta alternativ inte är möjligt måste regeringen ta fram konkreta alternativa lösningar omgående. *Naturvårdsverket* anser att biodrivmedel inte bör beläggas med koldioxidskatt och ser ett behov av att reduktionsplikten utvidgas på ett sådant sätt att rena eller höginblandade livsmedelsbaserade biodrivmedel kan inkluderas i reduktionsplikten om skattebefrielse inte visar sig möjlig fr.o.m. 2021. *Naturvårdsverket* menar att villkoren för rena och höginblandade biodrivmedel bör klargöras så snart som möjligt och att en lösning kan vara att inkludera dessa i reduktionsplikten. *Lunds tekniska högskola* uppmanar regeringen att skyndsamt utveckla långsiktiga styrmedel för höginblandade biodrivmedel som ersättning för dagens skattebefrielse med dess osäkerheter, eftersom dessa biodrivmedel krävs för att nå en fossilfri fordonsflotta. *Transportföretagen* saknar en analys av konsekvenserna av och en handlingsplan för om ett statsstödsgodkännande inte skulle medges. *Avfall Sverige* är inte övertygade om att skattebefrielse är det enda eller bästa styrmedlet för att gynna svensk biogasproduktion och marknad och vill därför snarast se en översyn av hur den svenska biogasproduktionen kan främjas ur ett avfallsperspektiv. Även *Energigas Sverige* och *E.ON Sverige AB* vill att åtgärder vidtas för att långsiktigt främja biogas. Enligt *Scandinavian Biogas Fuels AB* bör skattebefrielse kombineras med ett system som premierar ett mer cirkulärt omhändertagande av organiskt avfall från olika delar av samhället. *Preem AB* anser att skattebefrielsen för höginblandade biobränslen bör avskaffas och att dessa bränslen bör inkluderas i reduktionspliktssystemet med en justering av reduktionsnivåerna eftersom statsstödsreglerna skapar osäkra marknadsförutsättningar, att det saknar betydelse ur klimatperspektiv om biodrivmedel används för inblandning eller höginblandning och att det finns risk för överkompensation när billiga råvaror ges skattebefrielse. *Preem AB* ser även en risk att biobränslen används som höginblandade drivmedel trots att det innebär att reduktionsplikten inte uppfylls, vilket leder till ökade kostnader för konsumenterna. *Nature Associates* anser att skattebefrielsen leder till långsiktig ineffektivitet och snedvridning av konkurrensen

mellan olika drivmedel och anser att skattebefrielsen därför bör avskaffas senast 2020. *Konjunkturinstitutet* menar att genom att öka reduktionsplikten omfattning skulle högre kostnadseffektivitet åstadkommas. *Värmlands Metanol AB* ifrågasätter skattenedsättning för E85, eftersom tillgänglig etanol gör större nytta genom låginblandning i bensin. Bolaget menar också att olika beskattning av ett biodrivmedel, beroende på om det låg- eller höginblandas, inte är förenligt med EU-rätten. *VTI* ifrågasätter varför de höginblandade drivmedlen inte inkluderas i reduktionsplikten och anser att det är högst osäkert om kommissionen tillåter skattebefrielse av höginblandade drivmedel efter 2018 vilket leder till osäkerhet och brist på långsiktighet. *VTI* anser också att en fördel med att inkludera höginblandade drivmedel i plikten är att biodrivmedlens olika klimategenskaper då kan beaktas. Även *KSLA* anser att det inom skattenedsättningen saknas en prismekanism som premierar biodrivmedel med högre klimattnytta vilket tillsammans med överkompensationsberäkningen riskerar att göra det mer fördelaktigt att importera biodrivmedel som inte är bättre än vad som krävs för att klara hållbarhetsdefinitionen. *Stockholms läns landsting* och *Svensk kollektivtrafik* pekar på behovet av åtgärder som även efter 2020 gynnar rena biodrivmedel för att säkerställa fortsatt användning av dessa i busstrafiken. Enligt *Lunds tekniska högskola* bör det skyndsamt utvecklas långsiktiga styrmedel motsvarande reduktionsplikten för höginblandade biodrivmedel eftersom sådana biodrivmedel krävs för att nå en fossilfri fordonsflotta i Sverige. *SPBI* anser att det bör förtydligas att koldioxidskatt endast tas ut på de molekyler av ett bränsle som genererar fossila koldioxidutsläpp samt att skattebefrielsen för de beståndsdelar av höginblandade biodrivmedel som framställts av biomassa även innefattar innehållet av vatten och väte i beståndsdelar vars ursprung är vatten. *SPBI* menar i allt fall att om dessa beståndsdelar ska beskattas bör schablonvärden införas för att underlätta skatteredovisningen. *SPBI* påpekar även att det i dag inte finns några förnyelsebara komponenter att tillgå som ryms inom alkylatbensins tekniska standard. Även *Lantmännen* delar bedömningen att det saknas förnybara alternativ för alkylatbensin. Slutligen upplyser *SPBI* om att upphandlingarna för volymer till 2018 pågår under oktober/november 2017 och att ett

statsstödsgodkännande då måste föreligga i september 2017 för att upphandlingarna ska kunna avse kända volymer. *Stockholms läns landsting* och *Trafikanalys* anser att det är viktigt att Sverige fortsätter att föra diskussioner med kommissionen i syfte att få gehör för att det inte är att anse som statligt stöd att endast ta ut koldioxidskatt på bränslenas innehåll av fossilt kol. *Trafikverket* anser att en konsekvens av skattenedsättningen kan vara att konsumenter använder rena biodrivmedel även i fordon som inte är lämpliga för ändamålet och att en utredning av konsekvenser för fordonsgarantier och regelverk bör övervägas. *Jordbruksverket* ifrågasätter att begreppet "livsmedelsbaserade biodrivmedel" används i svenska lagstiftningsprodukter, eftersom det dels inte är en korrekt beskrivning av råvaran, dels signalerar att första generationens biodrivmedel alltid konkurrerar med livsmedel.

Skälen för regeringens förslag

Som beskrivs i avsnitt 6.15.3 är en fortsatt positiv utveckling av höginblandade och rena biobränslen nödvändigt för att nå de långsiktiga målen i transportsektorn, inklusive en fossilfri fordonsflotta. Regeringens bedömning delas av flertalet remissinstanser. En nyckel till att kunna säkerställa den långsiktighet som krävs för fortsatta investeringar i rena eller höginblandade hållbara biodrivmedel är att det svenska regelverket utformas på ett sätt som är förenligt med EU-rättens bestämmelser vilket remissinstanserna också instämmer med.

Inom ramen för statsstödsregelverket har kommissionen redan 2014 aviserat att statligt stöd inte kommer att få lämnas till livsmedelsbaserade biodrivmedel efter utgången av 2020. Av kommissionens förslag till ändringar av förnybartdirektivet framgår att kommissionen fortfarande anser att livsmedelsbaserade biodrivmedel bör fasas ut inom EU. Något förslag från kommissionen om statsstödsriktlinjer för miljöskydd och energi för tiden efter den 31 december 2020 väntas inte förrän tidigast 2018. Flera remissinstanser påtalar att det är angeläget att söka påverka kommissionen i denna fråga. Regeringen delar den bedömningen och bedriver ett aktivt påverkansarbete gentemot kommissionen och andra medlemsstater så att det ska vara fortsatt möjligt att främja hållbara

livsmedelsbaserade biodrivmedel. Påverkansarbetet är prioriterat av regeringen men det är inte ändamålsenligt att i den här lagstiftningsprodukten närmare utveckla formerna för eller innehållet i påverkansarbetet.

Avgränsningar

Av de skäl som anförs i avsnitt 6.15.3 föreslår regeringen att reduktionsplikten varken ska omfatta höginblandade flytande biodrivmedel eller biogas. Även höginblandade biodrivmedel, som alltså inte omfattas av reduktionsplikten, bör ges goda förutsättningar så att de fortsatt kan bidra till miljömålen. Den nuvarande skattebefrielsen har skapat förutsättningar för såväl låginblandade som höginblandade biodrivmedel. Eftersom det föreslagna nya styrmedlet inte omfattar höginblandade biodrivmedel bedömer regeringen det lämpligt att fortsatt skattebefria höginblandade biodrivmedel.

Höginblandade biodrivmedel som utgör bensen eller dieselbränsle är syntetisk bensen respektive ren HVO (HVO100). Den skattebefrielse som i dag gäller för dessa biodrivmedel följer av 7 kap. 3 c och 3 d §§ LSE. Dessa drivmedel innehåller vanligen vissa tillsatser som inte har sitt ursprung i biomassa. För att avgränsa dessa bränslen från sådan HVO och syntetisk bensen som föreslås omfattas av reduktionsplikten föreslår regeringen att 100 procent befrielse från energiskatt och koldioxidskatt endast ska kunna ges för bensen eller dieselbränsle som till en viss, hög procentandel framställts av biomassa. Då andelen biomassa i den produkt som saluförs som HVO100 i dag är mycket hög föreslår regeringen att denna procentandel för höginblandade biodrivmedel som utgör bensen eller dieselbränsle sätts till mer än 98 volymprocent, se förslaget till ny lydelse av 7 kap. 3 a § LSE. *Nature Associates* efterfrågar differentierad beskattning av biodrivmedel som produceras från palmolja och PFAD. Frågan om vad som utgör restprodukter i förnybartdirektivets mening behandlas i prop. 2016/17:217 Genomförande av ändringar i förnybartdirektivet – ILUC. *Nature Associates* önskemål föranleder därför ingen ytterligare åtgärd.

Den skattebefrielse som i dag gäller för höginblandade flytande biodrivmedel som inte utgör bensen eller dieselbränsle följer av 7 kap. 3 a § LSE. Befrielse medges för samtliga sådana drivmedel med 100 procent av koldioxidskatten

och i varierande grad en procentuell nedsättning av energiskatten för olika biodrivmedel, se närmare avsnitt 6.15.2.

Överkompensationsbedömningen

Omfattningen av befrielsen från energiskatt är enligt villkoren i statsstödsgodkännandet anpassad till skillnaden i produktionskostnad mellan olika biodrivmedel och deras fossila motsvarigheter. Utvecklingen av bl.a. världsmarknadspriset på råolja och övriga faktorer som påverkar risken för överkompensation följs av Energimyndigheten. Kostnads kalkylen i Energimyndighetens övervakningsrapport avseende skattebefrielse för flytande biodrivmedel 2016 (finns tillgänglig i Miljö- och energidepartementet M2017/00481/Ee) visar att god marginal till överkompensation nu finns för flera biodrivmedel.

Säkerhetsmarginalen till överkompensation bedöms tillräcklig 2018 då oljepriserna inte väntas förändras i någon större utsträckning jämfört med nivåerna 2016 eller 2017 och risken för överkompensation då bedöms begränsad i Energimyndighetens rapport. För perioden efter den 1 juli 2018 föreslås dessutom att skattebeloppet på de fossila motsvarigheterna bensen och dieselbränsle sänks, vilket ytterligare ökar marginalen till överkompensation för höginblandade biodrivmedel. Mot den bakgrunden föreslår regeringen, i likhet med vad som framförs av *Perstorp AB*, att befrielsen från energiskatt ökas för höginblandad etanol som används i gnisttända motorer (E85) samt för höginblandad Fame. Dessa ändringar bör, till skillnad från vad som förespråkas av *Svebio*, lämpligen träda i kraft den 1 januari 2018. Regeringens förslag innebär en ökning av skattebefrielsen från 92 procent till 100 procent för höginblandad etanol som används i gnisttända motorer (E85) samt från 63 procent till 100 procent för höginblandad Fame. En aspekt att i framtiden beakta är de förändringar av skattesatserna på fossil bensen och fossilt dieselbränsle som följer av den årliga omräkningen av skattesatserna efter prisutveckling respektive reala inkomstökningar.

Ett nytt statsstödsgodkännande

Statsstödsgodkännandet för nuvarande skattebefrielse för flytande biodrivmedel gäller t.o.m. den 31 december 2018 om de förhållanden som anmälts till och godkänts av kommissionen inte ändras i något materiellt avseende. Den ökade

skattebefrielsen för E85 och höginblandad Fame fr.o.m. den 1 januari 2018 omfattas av nuvarande statsstödsgodkännande.

Genom att skattebefrielsen för den biomassa som ingår i bensin eller dieselbränsle och som inte till mer än 98 volymprocent utgörs av biomassa slopas, kommer den kvarvarande skattebefrielsen i viss mån att påverka marknaden på ett annat sätt än den tidigare skattebefrielsen. Ändringarna som föreslås träda i kraft den 1 juli 2018 bedöms därför förutsätta ett nytt statsstödsgodkännande av skattebefrielsen för E85, höginblandad etanol för kompressionstända motorer (ED95), höginblandad Fame och annan hållbar biomassa som blandas in i dessa produkter. Det krävs även ett statsstödsgodkännande för skattebefrielsen av andelen biomassa i bensin eller dieselbränsle som till mer än 98 volymprocent har framställts av biomassa.

Biogas som används som motorbränsle omfattas inte heller av plikten som nu föreslås, se avsnitt 6.15.5. Skattebefrielsen för biogas är dock inte en del av den nuvarande stödordningen för flytande biodrivmedel och är därför föremål för ett separat statsstödsgodkännande. Eftersom statsstödsgodkännandet för skattebefrielsen av biogas gäller t.o.m. utgången av 2020 och förutsättningarna för det beslutet inte nu ändras bedöms inga åtgärder behöva vidtas inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Enligt nu gällande statsstödsgodkännande ska motorbränslet eller den andel av motorbränslet som utgörs av biomassa omfattas av både ett hållbarhetsbesked och ett anläggningsbesked enligt hållbarhetslagen. Stödmottagaren får inte heller vara ett företag utan rätt till statligt stöd. Uppgifter måste också lämnas om skattebefrielsens fördelning på stödmottagare. Dessa krav gäller som villkor enligt LSE för nuvarande skattebefrielse av biodrivmedel och har sin grund i gällande statsstödsbeslut som hänvisar till att villkoren i kommissionens meddelande om riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020, förkortade EEAG, skulle följas. Eftersom de statsstödsrättsliga förutsättningarna för kommissionens bedömning inte har ändrats efter att det nuvarande stödet godkändes bör villkoren för den kvarvarande skattebefrielsen motsvara de villkor som gäller enligt nuvarande bestämmelser i LSE. Av redaktionella skäl bör dock en viss omflyttning av

bestämmelserna göras (se föreslagen lydelse av 7 kap. 3 b och 3 c §§ LSE).

Statsstödsreglerna kräver att åtgärder vidtas för att förhindra överkompensation. Det innebär att den fullständiga skattebefrielsen för höginblandade biodrivmedel kan behöva anpassas utifrån marknadsutvecklingen. Regeringen anser att den beräkningsmetod för överkompensation som i dagsläget används av Energimyndigheten för att bedöma kompensationsnivån till biodrivmedel är välgrundad, men att den kan behöva kompletteras om marknadsförutsättningarna ändras. På sikt kan det även vara aktuellt att undersöka förutsättningarna för att underlätta hanteringen samt öka förutsägbarheten i systemet för de aktörer som berörs.

Mot bakgrund av att kommissionen föreslagit att livsmedelsbaserade biodrivmedel ska fasas ut inom EU finns det risk för att möjligheterna att lämna statligt stöd för dessa biodrivmedel kan komma att begränsas. Regeringen arbetar, som efterfrågas av flera remissinstanser, aktivt med att förändra kommissionens synsätt och möjliggöra fortsatt skattebefrielse för alla höginblandade hållbara biodrivmedel även efter utgången av 2020. *Jordbruksverket* ifrågasätter lämpligheten av att begreppet "livsmedelsbaserade" används i svenska lagstiftningsprodukter. Regeringen konstaterar att begreppet används i EEAG och att det inte är klarlagt om det finns skillnader mellan begreppen "livsmedelsbaserat" respektive "grödebaserat". Då begreppet i detta sammanhang syftar på de begränsningar som EU-rätten ställer upp bör det EU-rättsliga begreppet användas för att säkerställa att begreppet inte ges en vidare innebörd än vad EU-rätten kräver. Utifrån den tolkning som kommissionen hittills har gjort av EU:s statsstödsregler kommer livsmedelsbaserade biodrivmedel fr.o.m. den 1 januari 2021 inte längre kunna beskattas lägre än sina fossila motsvarigheter.

Långsiktighet

Höginblandade biodrivmedel är en förutsättning för en fossiloberoende fordonsflotta. Regeringen instämmer med de många remissinstanser som anser att ett statsstödsgodkännande för skattnedsättningen fram till utgången av 2020 inte ger tillräckligt långsiktiga förutsättningar för branschen. Regeringen konstaterar att skattnedsättningen inte är tidsbegränsad men att statsstödsreglerna sannolikt inte medger ett

längre godkännande. Som *SPBI* påtalar är det angeläget att så snabbt som möjligt fastställa villkoren för den skattenedsättning för biodrivmedel som föreslås kvarstå efter den 1 juli 2018. *SEKAB*, *LRF*, *Svebio* och *Scania* har önskat någon form av garanti från staten för att skapa långsiktiga förutsättningar för det fall det inte visar sig möjligt att förändra EU:s institutioners syn på livsmedelsbaserade biodrivmedel. Regeringen konstaterar att även sådana garantier som efterfrågas sannolikt skulle träffas av EU:s statsstödsregler och därmed omfattas av de begränsningar som gäller för skattenedsättningen. Regeringen bedömer därmed att det i dagsläget inte finns förutsättningar att via statsbudgeten skydda långsiktiga investeringar i produktion av livsmedelsbaserade biodrivmedel efter 2020.

VTI och *KSL* efterfrågar ett styrmedel för höginblandade biodrivmedel som i likhet med reduktionsplikten premierar biodrivmedel med bättre klimatpåverkan. Även *Preem AB* påtalar att det finns en risk att mindre klimateffektiva biodrivmedel kan få en fördel genom den fortsatta skattebefrielsen. För ett statsstöds-godkännande krävs underlag som visar att skillnader i beskattningen är objektivt motiverade. För att ett skattesystem ska vara trovärdigt och effektivt måste det också finnas förutsättningar att följa upp och kontrollera de omständigheter som ska ligga till grund för beskattningen. En sådan kontroll skulle vara kostsam och det är inte säkert att samma principer kan tillämpas vid beskattning som de som föreslås tillämpas inom reduktionsplikten. Regeringen anser att det nu inte finns anledning att överväga differentierad beskattning beroende på respektive biodrivmedels miljöegenskaper, men konstaterar att det finns anledning att noga följa marknadens utveckling inom ramen för det system med kontrollstationer som nu föreslås.

Nature Associates och *Konjunkturinstitutet* anser att högre kostnadseffektivitet skulle åstadkommas genom att öka reduktionspliktens omfattning. En ökad omfattning av plikten skulle dock kräva en beskattning som är fri från inslag av statligt stöd. En sådan beskattning av höginblandade biodrivmedel skulle sannolikt leda till att försäljningen av dem sjunker drastiskt eller helt upphör, vilket regeringen bedömer vara svårt att förena med ambitionen om att Sverige ska ställa om till en fossilfri fordonsflotta. Även *Naturvårdsverket* anser att

en utvidgad reduktionsplikt kan vara en lösning men då för att skapa långsiktiga förutsättningar även för livsmedelsbaserade rena och höginblandade biodrivmedel fr.o.m. 2021.

Enligt *EEAG* är det inte möjligt att få ett statsstöds-godkännande för skattebefrielse som avser livsmedelsbaserade biodrivmedel för tiden efter den 31 december 2020. För att säkerställa så långsiktiga förutsättningar för branschen som möjligt har regeringen sökt statsstöds-godkännande t.o.m. utgången av 2020. Regeringen hyser förståelse för marknadsaktörernas behov av förutsägbarhet avseende vilka villkor som kommer att gälla fr.o.m. den 1 juli 2018. *SPBI* påtalar att förutsättningarna bör vara kända senast nio månader innan de nya reglerna träder i kraft. Regeringen har i juli 2017 anmält den föreslagna utformningen av skattebefrielsen för rena och höginblandade biodrivmedel till kommissionen för att få ett statsstöds-godkännande för denna åtgärd. Regeringen bedömer att kommissionen, med stöd av gällande regler i *EEAG*, kommer att inom kort fatta ett beslut om att godkänna den anmälda åtgärden. Ett statsstöds-godkännande bedöms således finnas tillgängligt i sådan tid att riksdagen kan beakta det vid sitt beslut i detta lagstiftningsärende. Eftersom den föreslagna skattebefrielsen förväntas godkännas av kommissionen finns det inte skäl att ssom *Transportföretagen* föreslår utveckla några alternativ inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Såväl de EU-rättsliga förutsättningarna för fortsatt statsstöds-godkännande som förutsättningarna att inkludera även höginblandade biodrivmedel i reduktionsplikten kan komma att förändras. Först när de statsstödsriktlinjer för miljöskydd och energi som kommer att gälla efter utgången av 2020 beslutats på EU-nivå blir det möjligt att bedöma förutsättningarna för ett statsstöds-godkännande för skattebefrielse för samtliga hållbara höginblandade biodrivmedel efter utgången av 2020.

En förutsättning för ett statsstöds-godkännande för skattebefrielse för icke-livsmedelsbaserade biodrivmedel efter utgången av 2020 skulle vara ett åtagande från Sveriges sida om att anpassa reglerna om statsstödsreglerna ändras. Den osäkerhet som finns utifrån statsstödsreglerna med ett sådant statsstöds-godkännande skiljer sig således inte från den osäkerhet som finns utan ett sådant. Även om vissa hållbara

höginblandade biodrivmedel skulle kunna ges ett längre statsstödsgodkännande bedömer regeringen inte att det är lämpligt att nu – som *E.ON* och *Energigas Sverige* förordar – söka godkännande för skattenedsättningar för tiden efter 2020 för icke-livsmedelsbaserade hållbara höginblandade biodrivmedel. Regeringen har förståelse för biogasbranschens behov av långsiktiga villkor för hållbara biodrivmedel som produceras från avfall och restprodukter men anser trots det att ett nytt ställningstagande först bör göras utifrån de förutsättningar som är kända efter kontrollstationen 2019.

Övrigt

Regeringens förslag till ändrad beskattning föranleds av förslaget om att införa en reduktionsplikt för flytande biodrivmedel. Frågan om en samlad utredning om styrmedel för biogas för tiden fram till 2030, som *E.ON* föreslår, bör därför inte hanteras inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Det ankommer på Skatteverket och domstolarna att tolka gällande rätt. Regeringen finner i detta läge inte skäl att föreslå några ändringar av skattebefrielsens omfattning, med anledning av de synpunkter som framförs av *SPBI*. Regeringen kommer dock att följa frågan och vid behov överväga i vad mån anledning finns att justera de aktuella lagreglerna.

SEKAB:s önskemål om skattebefrielse för höginblandad alkylatbensin är inte förenlig med *SPBI*:s och *Lantmännens* uppgift om att förnyelsebara komponenter inte ryms inom produktens tekniska standard. Det finns inte förutsättningar att utreda frågan vidare i detta lagstiftningsärende.

Trafikverket önskar en utredning av konsekvenser om rena och höginblandade biodrivmedel tankas i fordon som inte är anpassade för dessa drivmedel. Regeringen konstaterar att styrmedel för att främja rena och höginblandade biodrivmedel inte är någon ny företeelse och att felaktig användning av biodrivmedel hittills inte uppmärksammas som något stort problem. Garanti frågor och tekniska frågor om höginblandade och rena biodrivmedels påverkan på olika fordon har inte varit föremål för utredning inom ramen för detta lagstiftningsarbete men regeringen förutsätter att ansvariga myndigheter följer utvecklingen så att adekvata åtgärder kan vidtas om det visar sig nödvändigt. Regeringen förutsätter vidare att fordonsbranschen följer

utvecklingen på drivmedelsområdet så att rekommendationer och garantier anpassas utifrån fordonens och drivmedlens tekniska förutsättningar.

Lagförslag

Förslaget som ska träda i kraft den 1 januari 2018 föranleder ändringar i 7 kap. 3 a § LSE, se avsnitt 3.9. Förslaget som ska träda i kraft den 1 juli 2018 föranleder ändringar i 3 a kap. 2 § hållbarhetslagen samt att en ny paragraf, 7 kap. 3 b §, införs och att ändringar görs i 1 kap. 11 a § och i 7 kap. 3 a och 3 c §§ LSE, se avsnitten 3.17 och 3.32.

6.15.16 Följdändringar av fordonsskatten för lätta dieselfordon

I beräkningsformeln för dagens koldioxidbaserade fordonsskatt för dieseldrivna, lätta fordon ingår en s.k. bränslefaktor, vars syfte är att kompensera för den lägre energiskatten på dieselbränsle jämfört med bensin (den s.k. energiskatteskillnaden). Utgångspunkten för beräkningen av bränslefaktorn är att en ägare av en genomsnittlig personbil som kan drivas med dieselbränsle ska betala en högre fordonsskatt, motsvarande vad fordonsägaren skulle betalat i energiskatt på dieselbränsle om den hade varit lika hög som energiskatten på bensin. Energiskatteskillnaden mellan bensin och dieselbränsle föreslås öka med ca 0,09 kronor per liter, vilket beaktas vid beräkningen av bränsletillägget för dieselfordon som omfattas av bonus-malus-systemet, se avsnitt 6.16.7. När det gäller beskattningen av fordon inom befintlig fordonsflotta avser däremot regeringen att återkomma.

6.15.17 Kontrollstationer

Regeringens bedömning: Kontrollstationer bör införas med start 2019 och vart tredje år därefter. I kontrollstationerna bör särskilt reduktionsnivåerna för åren efter 2020 ses över i syfte att på ett sätt som ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra bidra till målet om 70 procent minskade utsläpp från inrikes transporter, utom luftfart, till 2030 jämfört med 2010.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *BioFuel Region AB*, *KSLA*, *Naturvårdsverket* och *Svebio* stödjer förslaget om att införa återkommande kontrollstationer.

Jernkontoret, *NNR*, *Näringslivets transportråd*, *SveMin* och *Svenskt Näringsliv* anser att det är en nyckelfråga och bör klargöras hur kontrollstationerna kommer att genomföras, var ansvaret ska ligga samt att det är viktigt att näringslivets representanter, liksom myndigheter med särskild kompetens inom transportsektorn, involveras och att alla samhällsmål som är berörda av denna typ av förslag, såsom exempelvis klimat-, transport-, närings- och statsbudgetpolitiska mål täcks in. *St1 Sverige AB* anser att kontrollstation 2019 kommer få en central roll i utvecklingen av reduktionspliktsystemet och påtalar vikten av att arbetet får tillräckligt med tid och sker öppet och i dialog med berörd industri.

KSLA föreslår att inrättandet av ett särskilt råd, med representanter från olika myndigheter, näringsliv, vetenskap och intresseorganisationer bör övervägas för att en fortsatt minskning av miljöpåverkan från drivmedel är så angelägen.

Energiföretagen anser att bonus–malus och reduktionsplikten bör ha tidsmässigt samordnade kontrollstationer. *Naturvårdsverket* föreslår att kontrollstationerna genomförs vart annat år i stället för vart tredje år för att bättre korrelera med andra befintliga uppföljningar i transportsektorn som genomförs vart fjärde år. *Sveriges Bussföretag* och *Transportföretagen* anser att kontrollstationer vart tredje år efter 2019 skapar ytterligare osäkerhet om framtida villkor.

Skälen för regeringens bedömning: Det bör genomföras regelbundna kontrollstationer för att omhänderta frågor som handlar om utvecklingen av reduktionspliktsystemet efter 2020, inte minst frågan om vilka reduktionsnivåer som ska gälla efter detta årtal. Några remissinstanser, *BioFuel Region AB*, *KSLA*, *Naturvårdsverket* och *Svebio* stödjer den bedömningen. Andra remissinstanser, *Jernkontoret*, *Näringslivets transportråd*, *NNR*, *St1 Sverige AB*, *SveMin* och *Svenskt Näringsliv*, efterfrågar en närmare beskrivning av kontrollstationernas innehåll, var ansvaret ska ligga och vilka som ska delta.

En första kontrollstation bör genomföras 2019 för att analysera transportsystemet och marknaden för biodrivmedel men även

konsekvenserna av de EU-regelverk som kommer att gälla efter 2020 i den mån dessa är kända. Vid kontrollstationen bör även de samhällsekonomiska konsekvenserna och systemets kostnadseffektivitet gentemot fastställda mål utvärderas i syfte att, i den mån som bedöms lämpligt, göra såväl reduktionspliktsystemet som beskattningen mer effektiv. Även ett flertal andra frågor bör analyseras, exempelvis frågan om en gemensam reduktionsnivå för de bränslen som ingår i reduktionsplikten ska införas efter 2020 och om systemet bör inkludera ytterligare flexibilitetsmekanismer än de som föreslås i avsnitt 6.15.7. Det är även lämpligt att frågan om vilka styrmedel som ska gälla för höginblandade biodrivmedel efter 2020 analyseras vid denna tidpunkt då det sannolikt kommer att finnas en tydligare bild av hur EU-regelverket efter 2020 kommer att se ut. Inriktningen är att Energimyndigheten bör få i uppdrag att ansvara för analyser och framtagande av underlag inför kontrollstationen.

KSLA föreslår att inrättandet av ett särskilt råd bör övervägas för att en fortsatt minskning av miljöpåverkan från drivmedel är så angelägen. Det är i dagsläget inte aktuellt att inrätta något råd. Om ett sådant behov skulle identifieras får frågan tas upp inom ramen för kommande kontrollstationer.

Avsikten att fler kontrollstationer ska genomföras för att se till att de fastställda reduktionsnivåerna bidrar till målet om 70 procent minskade utsläpp från inrikes transporter, utom luftfart, till 2030 jämfört med 2010 på ett sätt som ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra. Kontrollstationerna bör genomföras vart tredje år, dvs. 2019, 2022, 2025 och 2028. *Naturvårdsverket* föreslår att kontrollstationerna genomförs vart annat år i stället för vart tredje år för att bättre överensstämja med andra befintliga uppföljningar i transportsektorn som genomförs vart fjärde år. *Energiföretagen* anser att bonus–malus och reduktionsplikten bör ha tidsmässigt samordnade kontrollstationer. Det skulle dock bli alltför tätt att ha kontrollstationer vartannat år eftersom kontrollstationerna i huvudsak kommer att syfta till att fastställa reduktionsnivåer som är tillräckliga för att bidra till att nå målet om 70 procent minskade utsläpp från inrikes transporter. *Transportföretagen* och *Sveriges Bussföretag* anser att kontrollstationer vart tredje år efter 2019 skapar ytterligare

osäkerhet om framtida villkor. Inriktningen är dock att kontrollstationerna, vid sidan av kontrollstationen 2019 där fler frågor om systemets konstruktion kommer att analyseras, främst ska ha till syfte att säkerställa att de reduktionsnivåer som är fastställda är tillräckliga för att nå syftet med lagstiftningen i ljuset av hur utsläppen från transportsektorn utvecklas i övrigt. Det bör därmed finnas rimlig säkerhet om framtida villkor efter genomförandet av kontrollstationen 2019. Vid de senare kontrollstationerna bör även reduktionsplikten funktion efter 2030 analyseras.

6.15.18 Konsekvensanalys

Nedan följer en konsekvensanalys av förslagen. *Regelrådet* anser att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Regeringen utvecklar i vissa delar konsekvensanalysen. Förslagen bedöms inte påverka den kommunala självstyrelsen, brottsligheten, det brottsförebyggande arbetet, sysselsättningen och den offentliga servicen i olika delar av landet, möjligheten att uppnå de jämställdhetspolitiska målen mellan kvinnor och män eller möjligheten att nå de integrationspolitiska målen.

Nollalternativ och alternativa utformningar

Reduktionsplikten syftar till att ersätta det stödsystem genom skattebefrielse som hittills varit det huvudsakliga styrmedlet för inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränsle. Förslaget ger en långsiktig lösning för höginblandade biodrivmedel där risken för överkompensation och osäkerheten kring statsstöds godkännanden försvinner. Utan reglering kommer marknadskrafterna och skattens storlek att styra hur mycket biodrivmedel som blandas in. Med full skatt motsvarande de befintliga energi- och koldioxidskatterna skulle sannolikt inget biodrivmedel alls blandas in i bensin och dieselbränsle, då kostnaden för biodrivmedel är betydligt högre än för de fossila alternativen.

Frågan om reduktionsplikten omfattning

Som huvudregel bör reduktionsplikten omfatta samtliga motorbränslen och sektorer för att på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt styra mot minskade utsläpp inom transportsektorn.

Höginblandade biodrivmedel kommer dock att bli betydligt dyrare per liter än fossila drivmedel om de beläggs med samma skatt per liter som fossila drivmedel. En reduktionsplikt som omfattar samtliga drivmedel skulle därmed sannolikt leda till minskad försäljning av höginblandade biodrivmedel, som riskerar att helt försvinna från marknaden. De investeringsbeslut som tagits i fordonsparker och infrastruktur skulle då gå om intet. Det gäller i synnerhet de investeringar som gjorts inom busstrafik och viss lastbilstrafik för att gå över från fossila drivmedel till höginblandade biodrivmedel. Konsekvenserna skulle även bli stora för den kollektivtrafik som satsat på 100 procent förnybara drivmedel, vilket kan leda till att biljettpriserna inom kollektivtrafiken måste höjas till följd av kraftigt ökade drivmedelskostnader.

Även i ett system med relativt höga reduktionsnivåer bedöms ovan beskrivna problem vara relevanta, eftersom drivmedelsleverantörerna kan välja att uppfylla reduktionsplikten genom att öka andelen HVO i dieselbränsle i stället för att sälja höginblandade drivmedel med förlust. Att införa höga reduktionsnivåer bedöms därför inte heller för närvarande vara ett lämpligt sätt att hantera de höginblandade drivmedlen. Det bedöms inte heller vara möjligt att införa en särskild reduktionsplikt för höginblandade biodrivmedel då den skulle vara beroende av att det finns en viss fastställd efterfrågan på marknaden. Ett sådant system skulle inte utgöra ett långsiktigt hållbart styrmedel.

Utifrån de förutsättningar som beskrivs i avsnitt 6.15.15 saknas det i nuläget förutsättningar för att inkludera de volymer biodrivmedel som utgörs av höginblandade drivmedel eller rena biodrivmedel i reduktionsplikten. De utmaningar som finns för höginblandade flytande biodrivmedel gäller även för inblandning av biogas i fordonsgas och reduktionsplikten föreslås därför inte omfatta gasformiga drivmedel.

I avsnitt 6.15.15 framställs regeringens förslag om hur marknaden för höginblandade drivmedel

i den utsträckning EU:s regelverk tillåter ska kunna stödjas fortsatt genom skattebefrielse.

Frågan om minskade utsläpp från produktion av bensin och dieselbränsle samt användning av el

Det har övervägts om det befintliga regelverket i drivmedelslagen kan användas som det huvudsakliga styrmedlet för att främja biodrivmedel. Drivmedelslagen genomför bestämmelserna i bränslekvalitetsdirektivet och ställer krav på minskade växthusgasutsläpp från bensin och dieselbränsle. Det finns dock flera skillnader mellan drivmedelslagen och den reduktionsplikt som föreslås. I drivmedelslagen krävs det inte att leverantörer använder biodrivmedel för att uppnå utsläpps-minskningen. Reduktionen kan i stället uppnås genom åtgärder för minskade utsläpp vid produktion av bensin och dieselbränsle. Reduktionen kan också nås genom användning av el till vägfordon. I princip är det möjligt att nå kravet utan att använda biodrivmedel överhuvudtaget. Minskade utsläpp av växthusgaser från produktion av bensin och dieselbränsle är i sig viktiga globala klimatåtgärder då fossila drivmedel fortsatt kommer att användas under överskådlig tid. Syftet med reduktionsplikten kan dock inte nås med sådana åtgärder.

Det har också övervägts om användning av el i vägtrafik ska kunna användas som en åtgärd för att minska utsläppen från bensin och dieselbränsle i reduktionsplikten. Eldrift är ett viktigt komplement till ökad användning av biodrivmedel för att minska utsläppen från transportsektorn. Det saknas dock anledning att genom en reduktionsplikt styra investeringar i laddningsinfrastruktur till de aktörer som är verksamma på marknaden för flytande biodrivmedel. I stället bör denna utveckling stödjas genom särskilda incitament eller stöd att bygga laddningsinfrastruktur och införskaffa elfordon.

Bränslekvalitetsdirektivets krav sträcker sig bara t.o.m. utgången av 2020 och utgör därför inte något långsiktigt styrmedel. Direktivet innehåller även flera detaljregleringar om bl.a. rapportering som inte är lämpliga att införa som ett långsiktigt styrmedel. Reduktionsplikten och drivmedelslagens krav skiljer sig också åt på det sättet att reduktionsnivåerna i reduktionsplikten är skilda för bensin och dieselbränsle. Ambitionen är att lagstiftningarna ska samordnas i så stor utsträckning som möjligt för att

undvika dubbelreglering och administrativa kostnader för de företag som omfattas.

Frågan om flexibilitetsmekanismer

Frågan om i vilken utsträckning ett kvot- eller reduktionspliktsystem bör utrustas med flexibilitetsmekanismer har diskuterats i flera utredningar, bl.a. i en underlagsrapport till FFF-utredningen, i Energimyndighetens rapport ER 2009:27 Kvotpliktsystem för biodrivmedel Energimyndighetens förslag till utformning och i Konjunkturinstitutets specialstudie nr 51 Kostnadseffektiv styrning mot mål om förnybar energi. Flexibilitetsmekanismer kan innefatta allt mellan förhållandevis enkla system såsom möjligheten att samrapportera mellan två eller flera företag till mer komplicerade lösningar som en central handelsplats där utsläppsminskningar handlas genom certifikat.

Flera av de utredningar som analyserat frågan om flexibilitetsmekanismer har utgått ifrån en generell kvotplikt där alla biodrivmedel omfattas och där kravet ställs på en viss andel biodrivmedel uttryckt i volym. Som framgår av avsnitt 6.15.4 kommer reduktionsplikten inte omfatta höginblandade drivmedel och rena biodrivmedel. Plikten kommer inte heller att uppfyllas genom en viss andel biodrivmedel utan genom en viss minskning av utsläpp av växthusgaser i ett livscykelperspektiv. Det bedöms i det här fallet inte vara lämpligt att införa ett system med handel med certifikat genom en öppen handelsplats, bl.a. eftersom ett fåtal aktörer står för en mycket stor andel av den totala volymen levererade drivmedel. Ett sådant system bedöms även leda till höga administrativa kostnader för företagen och ökade kostnader för tillsynsmyndigheten. De administrativa kostnaderna bör däremot vara betydligt lägre eller obefintliga om en aktör med reduktionsplikt tillåts att överföra minskade växthusgasutsläpp till en annan aktör med reduktionsplikt genom avtal. Det föreslås därför i avsnitt 6.15.7 att ett sådant system införs.

Övergripande konsekvenser av förslaget

Förslaget berör främst företag som producerar, säljer eller använder flytande drivmedel. Antalet företag som omfattas av reduktionsplikt och direkt träffas av regelverket bedöms för bensin vara upp till 30 stycken, varav större delen är

leverantörer och ett fåtal yrkesmässiga användare. Antal företag som omfattas av reduktionsplikt för dieselbränsle bedöms vara upp till 80 stycken. Av dessa är merparten yrkesmässiga användare av dieselbränsle, t.ex. vissa större industri- och åkeriverksamheter som köper obeskattat dieselbränsle av de större drivmedelsleverantörerna och efter godkännande från Skatteverket som upplagshavare hanterar bränslet under skatteuppskov och beskattar det i takt med förbrukningen. Indirekt påverkas även producenter och importörer av biodrivmedel genom att efterfrågan och prissättningen på biodrivmedel kan komma att påverkas genom förslaget. Vad gäller volymerna dieselbränsle och bensin är dock de fyra största leverantörerna helt dominerande.

Drivmedelskonsumenter, såväl privatbilister som företag, påverkas främst genom att förslaget åtminstone på sikt bedöms ha viss inverkan på slutkonsumentens drivmedelskostnader för bensin och dieselbränsle. Energimyndigheten, Skatteverket och i viss mån domstolarna berörs också av förslaget.

Reduktionsplikten föreslås gälla för bensin och dieselbränsle med undantag för höginblandade biodrivmedel, se avsnitt 6.15.4. De bränslen som omfattas av reduktionsplikten betecknas reduktionspliktigt drivmedel. Reduktionsplikten föreslås gälla för alla typer av transporter (väg, tåg, fartyg, luftfartyg) och arbetsmaskiner som använder reduktionspliktigt bensin eller reduktionspliktigt omärkt dieselbränsle med de KN-nr som anges i den föreslagna lagen. I sammanhanget kan nämnas att då flygbensin och flygfotogen, liksom olika typer av bunker- och tjockoljor som till viss del används i sjöfarten, faller under andra KN-nr kommer inte användningen av dessa bränslen att påverkas av reduktionsplikten. En stor del av sjöfarten samt spårbunden trafik och användning i stationära motorer kommer undantas genom att märkt dieselbränsle inte omfattas. I vissa undantagssituationer kan det förekomma att en aktör förvärvat märkt dieselbränsle och förbrukar det på ett sådant sätt att aktören blir skattskyldig och skatt tas ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan skatten för märkt och omärkt dieselbränsle. Detta är t.ex. fallet vid förbrukning i ett skepp när detta används för privat ändamål. I dag är koldioxidskatten densamma per liter för märkt och omärkt dieselbränsle. Förslaget innebär att koldioxid-

skatten för omärkt dieselbränsle kommer att bli lägre per liter än för märkt dieselbränsle (se avsnitt 6.15.14). Eftersom reduktionsplikt inte finns för märkt dieselbränsle ges dock inte någon kompensation för att koldioxidskatten är högre, genom vare sig återbetalning eller avdrag.

Genom formuleringen "avsedd för motor-drift" kommer därutöver vissa användningar av sådan bensin och sådant dieselbränsle som genom sina KN-nr skulle omfattas av reduktionsplikten ändå inte att beröras. Det gäller främst lösningsmedel eller bränslen som är avsedda för uppvärmning. Förändringarna av koldioxid- och energiskattesatserna kommer dock att påverka även förbrukare av flygbensin samt förbrukare av alkylatbensin.

Förslaget om att fullständigt skattebefria etanol i E85 och höginblandad Fame bör leda till ett lägre pris för dessa drivmedel och därigenom påverka de som producerar, säljer eller använder E85 eller höginblandad Fame.

Offentligfinansiella effekter

Reduktionsnivåerna är som beskrivs i tidigare avsnitt beräknade med utgångspunkt i Energimyndighetens kortsiktsprognos över energianvändning från hösten 2016. De offentligfinansiella effekterna beräknas till stor del utifrån den uppdaterade prognos som Energimyndigheten publicerade i juli 2017. Den sammanlagda effekten av förändringarna bedöms vara att skatteintäkterna minskar med 0,51 miljarder kronor 2018. Detta belopp är beräknat med hänsyn till att reduktionsnivåerna, i förhållande till Energimyndighetens uppdaterade prognos, bedöms leda till en ökad inblandning av biodrivmedel i både dieselbränsle och bensin redan vid införandet av reduktionsplikten 2018. År 2019, när reduktionsnivån för dieselbränsle föreslås höjas, innebär förslagen sammantaget minskade skatteintäkter med 0,95 miljarder kronor. Effekten på skatteintäkterna förklaras nedan.

Införandet av en reduktionsplikt innebär att ingen skattedifferentiering av likvärdiga bränslen får förekomma bland de bränslen som omfattas av plikten. Tidigare helt eller delvis skattebefriade drivmedel kommer därmed att beläggas med full energi- och koldioxidskatt. Samtidigt föreslås att energiskatten justeras ned för hela blandningen av bensin och dieselbränsle samt att beräkningsgrunden för koldioxidskatten på bensin respektive dieselbränsle uppdateras.

Förändringarna av beräkningsgrunden för koldioxidskatten medför en lägre koldioxidskatt med 0,09 kronor per liter på bensen och med 1,101 kronor per liter på dieselbränsle jämfört med de skattebelopp som följer av den årliga indexeringen, se avsnitt 6.15.14. Förändringen av energiskatten på bensen respektive dieselbränsle ska tillsammans med de föreslagna förändringarna av koldioxidskatten motverka den ökade beskattning av drivmedel som förslaget om beskattning av låginblandade biodrivmedel per liter bedöms leda till. Ambitionen är att lämna drivmedelskonsumenter så opåverkade som möjligt vid reduktionsplikten i kraftträdande. Förändringen av energiskatten på bensen respektive dieselbränsle ska tillsammans med de föreslagna förändringarna av koldioxidskatten motverka en pumpprishöjning vid reduktionsplikten införande. Bedömningen är att förslaget kommer att resultera i ungefär oförändrade pumppriser 2018. För att åstadkomma detta sänks den totala skatten för en genomsnittlig liter bensen eller dieselbränsle i förhållande till skattenivån innan reduktionsplikten införande. Detta för att ta hänsyn till att reduktionsplikten leder till en ökad inblandning biodrivmedel redan 2018 i förhållande till Energimyndighetens uppdaterade prognos över energianvändning.

Det finns dock även fortsättningsvis stora osäkerheter i denna bedömning, bl.a. gällande hur hög andel biodrivmedel som faktiskt blandas in till följd av reduktionsplikten, vilket kan påverka de offentligfinansiella effekterna. Hur skatteintäkterna påverkas av förändringarna kommer att följas noggrant inom Finansdepartementets ordinarie prognosverksamhet och även följas upp genom de kontrollstationer som föreslås i avsnitt 6.15.17.

För dieselbränsle som används inom gruvindustriell verksamhet betalas endast 11 procent av energiskatten och 60 procent av koldioxidskatten. Då proportionen energiskatt jämfört med koldioxidskatt förändras leder förslaget till en något något större sänkning av den totala skatten på dieselbränsle som förbrukas inom gruvnäringen och därmed något lägre skatteintäkter från denna användning.

Då de nu tillgängliga biodrivmedlen har ett lägre energiinnehåll per liter bränsle än sina fossila motsvarigheter innebär en likabeskattning per liter att biodrivmedlet beskattas högre per energienhet än sin fossila motsvarighet. Särskilt

gäller detta etanol som blandas in i bensen där energiinnehållet per liter är ca 35 procent lägre än ren fossil bensen. Detta betyder att mer drivmedel behövs för att upprätthålla en konstant transporttjänst, vilket ger en offentligfinansiell effekt vid en ambitionshöjning inom reduktionsplikten. Förslaget om en ökad inblandning av biodrivmedel i bensen fr.o.m. 2020 bedöms, givet att den uppfylls med etanol och att den totala energimängden bensen med inblandning inte förändras, öka skatteintäkterna med runt 0,25 miljarder kronor 2020. I förhållande till Energimyndighetens uppdaterade prognos över energianvändning uppstår även en ökad inblandning 2018, men med mer begränsade offentligfinansiella effekter. Det kan som diskuteras i avsnitt 6.15.14 dock bli aktuellt att i framtiden korrigera koldioxidskatten på bensen till följd av ökade inblandningsnivåer, vilket i så fall får en motverkande effekt. Även för dieselbränsle innebär den uppdaterade prognosen att förslaget ger en ökad inblandning av biodrivmedel 2018 och det föreslås ytterligare ambitionshöjningar fr.o.m. 2019 och 2020. Bedömningen är dock att en ökad inblandning av biodrivmedel i dieselbränsle har mer begränsade offentligfinansiella effekter. Detta beror på att skillnaden i energiinnehåll per liter Fame och HVO jämfört med rent fossilt dieselbränsle är mindre än motsvarande skillnad mellan etanol och ren bensen. För Fame är energiinnehållet per liter ungefär åtta procent lägre än för rent fossilt dieselbränsle och för HVO är motsvarande siffra fem procent. Den ökade inblandningen bedöms, givet att den uppfylls med HVO och att den totala energimängden av dieselbränsle med inblandning inte förändras, öka skatteintäkterna med 0,03 miljarder kronor 2018, 0,04 miljarder kronor 2019 och 0,05 miljarder kronor 2020.

Förslagen innebär även att energiskatteskillnaden mellan bensen och dieselbränsle ökar. Detta är inkluderat i beräkningen av den offentligfinansiella effekten av förslaget om ett bonus-malus-system för nya lätta fordon, se avsnitt 6.16.

Priseffekter på drivmedel till följd av föreslagna regelförändringar

Införandet av en reduktionsplikt med full skatt på alla ingående drivmedel skulle, om kompenserande förändringar av skatten på bensen och dieselbränsle inte genomförs, leda till

högre priser på drivmedel vid pump. Det är främst två effekter som påverkar pumppriset. Dels effekten av att full skatt per liter tas ut på alla drivmedel inom plikten. Dels de högre produktionskostnaderna som råder för biodrivmedel jämfört med deras fossila motsvarighet och som spelar roll om reduktionsplikten leder till en ökad inblandning av biodrivmedel. En ambitionshöjning föreslås för dieselbränsle 2019 och för både dieselbränsle och bensin 2020, se avsnitt 6.15.6. Därutöver tillkommer en ambitionshöjning redan 2018 för både dieselbränsle och bensin i förhållande till Energimyndighetens uppdaterade prognos för energianvändning. Härutöver kan priset på bensin påverkas av att det s.k. tullvillkoret, som är kopplat till skattebefrielsen för låginblandad etanol, upphör. Priset på bränslen vid pump kan även påverkas av reduktionspliktsavgiften, som i praktiken sätter en gräns för hur mycket dyrare ett biodrivmedel kan vara innan de reduktionspliktiga bolagen i stället väljer att betala avgiften.

Utvecklingen på de globala och regionala biobränslemarknaderna kommer att påverka priserna på biodrivmedel och därmed också pumppriserna på bensin respektive dieselbränsle. På sikt kan även efterfrågan från andra länder påverka, t.ex. som ett resultat av kommissionens förslag om ett uppdaterat förnybartdirektiv med en gemensam kvotplikt inom EU för avancerade biodrivmedel. Även utbudet av biodrivmedel kommer att förändras över tid. Flera remissinstanser, bl.a. *Svenskt Näringsliv*, *IKEM*, *SPBI*, *Neste*, *Circle K* och *Sveriges Busföretag*, påpekar att en brist på insatsvaror på sikt kan leda till succesivt högre pumppriser i takt med att ambitionsnivån i reduktionsplikten höjs. Dessa effekter är, i synnerhet i inledningsskedet av reduktionsplikten, dock mycket osäkra och svåra att förutspå och är därför inte kvantifierade, men är viktiga frågor att följa upp i de föreslagna kontrollstationerna. På sikt förväntas osäkerheterna bli mindre då t.ex. efterfrågan från andra länder kommer att vara lättare att bedöma efter 2020.

Tabell 6.15 Energi- och koldioxidskatt för bensin respektive dieselbränsle

Före och efter föreslagna förändringar 1 juli 2018.² För biodrivmedlen är skatten beräknad utifrån den procentuella skattebefrielsen i LSE

Kronor per liter, exklusive mervärdesskatt

Bränsle	Koldioxidskatt ¹		Energiskatt		Total	
	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter
Före/efter 1 juli 2018						
Bensin, MK1	2,66	2,57	4,08	3,87	6,74	6,44
Etanol, låginblandad	0	2,57	0,49	3,87	0,49	6,44
Dieselbränsle, MK1	3,292	2,191	2,648	2,341	5,940	4,532
Fame, låginblandad	0	2,191	1,695	2,341	1,695	4,532
HVO, låginblandad	0	2,191	0	2,341	0	4,532
Fame, höginblandad ²	0	0	0	0	0	0
Etanol, höginblandad i E85 ²	0	0	0	0	0	0
HVO, höginblandad	0	0	0	0	0	0

¹För koldioxidskatten gäller samma generella nivå på 1,15 kronor per kilogram fossilt kol både före och efter förändringen. Skillnaden i tabellen består i den underliggande uppdateringen och viktningen av emissionsfaktorerna.

²Energiskatten på höginblandad etanol i E85 sänks från 0,33 kr/l till 0 kr/l den 1 januari 2018. Skatten på höginblandad Fame sänks från 0,980 kr/l till 0 kr/l vid samma tidpunkt.

Tabell 6.15 visar en sammanställning av koldioxid- och energiskatterna på bensin, dieselbränsle och låginblandade biodrivmedel före och efter de föreslagna förändringarna den 1 juli 2018. Regeringen föreslår att skattebefrielsen för etanol i E85 och för höginblandad Fame höjs till 100 procent den 1 januari 2018 och dessa drivmedel står därför som fullständigt skattebefriade i tabell 6.15. Utifrån beräknade skattesatser för 2018 skulle annars skatten på etanol i E85 ha uppgått till 0,33 kronor per liter och energiskatten på höginblandad Fame ha uppgått till 0,980 kronor per liter.

Förslagen till lagändringarna som föreslås träda i kraft den 1 juli 2018 påverkar vart och ett priset vid pump för bensin och dieselbränsle, och påverkar även marginellt priset för vissa höginblandade biodrivmedel, såsom E85. Nivåerna som föreslås för reduktionsplikten 2018 bedöms, utifrån Energimyndighetens kortsiktsprognos från juli 2017, öka andelen biodrivmedel. Då biodrivmedlen generellt har högre produktionskostnader än deras fossila alternativ kan denna ambitionsökning medföra prisökningar på det färdiga bränslet. Å andra sidan innebär förslaget en skattesänkning på

fossila drivmedel som gör att en genomsnittlig liter bensin eller dieselbränsle med inblandning beskattas lägre fr.o.m. den 1 juli 2018 jämfört med tidigare. I genomsnitt bedöms förslagen motverka varandra så att priset på bensin och dieselbränsle till följd av förändringarna i de allra flesta fall utblir vid reduktionspliktens ikraftträdande 2018. Priset till följd av biodrivmedlens högre produktionskostnader är dock mycket osäker. Priset varierar mellan bränslen och kan även bero på hur mycket biodrivmedel som blandas in. För dieselbränsle med 5 procents inblandning av Fame och 20 procents inblandning av HVO bedöms priset vid pump förbli relativt opåverkat av de föreslagna åtgärderna. Även för bensin med 5 procents inblandning av etanol väntas priset förbli relativt opåverkat vid reduktionspliktens ikraftträdande.

Priset vid pump på höginblandad Fame och E85 kan förväntas sjunka i och med införandet av fullständig energiskattebefrielse den 1 januari 2018 för höginblandad Fame och etanol i E85. De föreslagna skatteförändringarna vid reduktionspliktens införande den 1 juli 2018 kan leda till en marginell ytterligare prissänkning för E85. Sammantaget kan priset på höginblandad Fame förväntas sjunka med ungefär 1,22 kronor per liter inklusive mervärdesskatt. E85 med 15 procent bensin och 85 procent etanol förväntas genom förslagen bli 0,40 kronor per liter billigare vid pump, inklusive mervärdesskatt.

Förslaget kan således påverka samtliga som använder ett fordon drivet på bensin, dieselbränsle, E85 eller höginblandad Fame (B100).

Som diskuterats ovan spelar även de högre produktionskostnaderna som råder för biodrivmedel jämfört med dess fossila motsvarighet roll för vad priset kan förväntas bli vid pump. Detta gäller särskilt vid en ambitionshöjning där reduktionsplikten sätts med målsättning att ytterligare biodrivmedel ska blandas in. Nivåerna som föreslås för reduktionsplikten 2018 bedöms, utifrån Energimyndighetens kortsiktsprognos från juli 2017, öka andelen biodrivmedel på ett sådant sätt att priset vid pump tillsammans med de föreslagna skatteförändringarna inte påverkas nämnvärt för varken bensin eller dieselbränsle. Den föreslagna kvotnivån för 2019 bedöms kunna öka priset vid pump för dieselbränsle med knappt 0,1 kronor per liter. Den föreslagna reduktionsnivån i dieselbränsle 2020 bedöms öka priset vid pump med ytterligare drygt 0,1 kronor per liter. För bensin kan den ökade ambitionen

leda till genomsnittliga prisökningar på ungefär 0,2 kronor per liter 2020. Dessa effekter är dock osäkra.

Vidare kan en ambitionshöjning leda till att kostnaden per körd mil ökar något. Detta gäller speciellt om biodrivmedlet har väsentligt lägre energiinnehåll än det fossila drivmedel som det blandas in i, vilket är fallet för etanol jämfört med ren fossil bensin. Som *Jordbruksverket* påpekar är denna effekt viktig att belysa, speciellt ur ett lands- och glesbygdsperspektiv. Dock kan prisökningar till följd av framtida ambitionshöjningar delvis motverkas genom att koldioxidskatten på bensin kalibreras om för att beakta en större andel biodrivmedel.

En motverkande effekt på bensinpriset kan också vara att tullvillkoret för låginblandad etanol kopplat till skattebefrielsen upphör. Förslaget om beskattning av etanol i bensin utformas på ett sådant sätt att den inte innebär statligt stöd. Detta medför att de villkor som kopplats till statsstödet, däribland det nuvarande tullvillkoret för etanol, försvinner eftersom villkoret endast gäller för skattenedsättningen av den beståndsdel i bensin som utgörs av etanol och denna skattenedsättning föreslås slopas. Skattenedsättningen för etanol som importerats från länder utanför EU har bara medgetts om importen skett med den högre tulltaxa som gäller för odenaturerad etanol (0,192 euro per liter). Detta villkor har medfört att utomeuropeisk etanol som importerats för låginblandning har haft en nackdel jämfört med europeisk etanol. *Jordbruksverket* anser att det därför bör klargöras i vilken utsträckning produktionen av biodrivmedel i Sverige kommer att påverkas av att tullvillkoret för låginblandad etanol upphör. Europeisk etanol utgör i dag nästan all låginblandad etanol som används i Sverige. När statsstödet upphör, och det där till kopplade tullvillkoret, kommer utomeuropeisk etanol för låginblandning att kunna importeras som denaturerad etanol till en lägre tulltaxa än tidigare (0,102 euro per liter). Utomeuropeisk etanol, som ofta produceras till lägre kostnader jämfört med europeisk etanol, till följd av billigare råvaror, låga tillverkningskostnader och olika typer av statliga stöd, kan då på den svenska marknaden bli mer konkurrenskraftig. Svenska producenter är pristagare och skulle behöva justera sina priser i motsvarande grad. Den ökade konkurrensen från denaturerad utomeuropeisk etanol kan därmed, teoretiskt

sett, leda till ett sänkt marknadspris på etanol för låginblandning i Sverige. Pumppriset, inklusive mervärdesskatt, på 95-oktanig bensin med 5 volymprocent etanol kan maximalt sjunka med 0,07 kronor per liter som en direkt effekt av att tullvillkoret upphör. Samtidigt innebär förslaget att efterfrågan på etanol med låga växthusgasutsläpp kommer att öka genom att en reduktionsplikt införs. Detta bedöms vara en fördel för svensk etanol som har låga utsläpp av växthusgaser jämfört med etanol från andra marknader.

Sammantaget bedöms priset av att tullvillkoret upphör som begränsad. Om det beslutas att en motsvarighet till tullvillkoret i stället tas in i regelverket för reduktionsplikten uppstår inga ändrade effekter i förhållande till nuläget.

Priset på bränslen vid pump kan även påverkas av reduktionspliktsavgiften. Avgiften sätter i praktiken en gräns för hur mycket dyrare ett biodrivmedel kan vara innan de reduktionspliktiga bolagen i stället sannolikt väljer att betala avgiften. En reduktionspliktsavgift på 7 kronor per kilogram koldioxidekvivalent, vilket är den lagstiftade maxnivå som föreslås, bedöms motsvara ungefär 17–21 kronor per liter biodrivmedel som saknas för att uppfylla reduktionskvoten om HVO blandas i dieselbränsle och 9–13 kronor per liter om etanol blandas i bensin. Den reduktionspliktsavgift som anges i lag är taket för vad kostnaden kan bli. På förordningsnivå är inriktningen, som beskrivs i avsnitt 6.15.10, att reduktionspliktsavgiften ska vara 4 kronor per kilogram koldioxidekvivalent för dieselbränsle och 5 kronor per kilogram koldioxidekvivalent för bensin. Om en sådan reduktionsavgift under ett kalenderår belastar en konsument som vill köpa dieselbränsle utan biodrivmedel motsvarar det en merkostnad vid pump på maximalt 2–4 kronor per liter inklusive mervärdesskatt. Vid motsvarande resonemang för bensin blir den maximala merkostnaden 0,6 kronor per liter vid pump. Den maximala effekten förutsätter att biodrivmedel inte alls inblandas och att avgift betalas för hela den reduktionspliktiga andelen, vilket bedöms som ett osannolikt scenario.

Sammantaget bedöms priserna vid pump för bensin och dieselbränsle förbli i genomsnitt oförändrade 2018. För dieselbränsle förväntas dock pumppriset stiga något 2019 respektive 2020 och för bensin väntas pumppriset stiga

2020 till följd av de föreslagna ambitionshöjningarna inom reduktionsplikten. Detta gör också att risken för ökad ekonomitankning som *SPBI* varnar för borde vara begränsad.

Effekter för miljön

Förslagen bedöms på sikt leda till minskade utsläpp av växthusgaser både i Sverige och utanför Sverige. En reduktionsplikt lägger ett golv för hur mycket utsläppen av växthusgaser från bensin och dieselbränsle ska minska i ett livscykelperspektiv och säkerställer samtidigt en andel biodrivmedel i bensin och dieselbränsle. Genom detta skapas förutsättningar att på sikt minska koldioxidutsläppen från förbränning av fossila drivmedel nationellt. Reduktionsplikten kan också, till skillnad från den tidigare skattebefrielsen, leda till minskade utsläpp av växthusgaser vid framställning av biodrivmedel då en reduktionsplikt skapar incitament för användning av biodrivmedel med relativt sett låga växthusgasutsläpp ur ett livscykelperspektiv. Denna styrning förväntas leda till att biodrivmedel med relativt höga växthusgasutsläpp ur ett livscykelperspektiv inte blir konkurrenskraftiga i reduktionsplikten. Styrningen reflekteras dock endast i den svenska klimatrapporteringen om hela produktionskedjan skett inom Sveriges gränser. Flera remissinstanser påtalar vikten av att endast hållbara biodrivmedel får uppfylla reduktionsplikten och har i synnerhet uppmärksammat palmolja och PFAD. Regeringen har innan sommaren lagt fram ett förslag om genomförande av ILUC-direktivet. I direktivet finns en definition av restprodukt. Regeringen kommer att på förordningsnivå ta fram generella kriterier för hur definitionen ska tolkas. Ett förslag till förordning har remitterats av Miljö- och energidepartementet (M2017/01738/R). Denna fråga diskuteras i avsnitt 6.15.4. *Konjunkturinstitutet* efterfrågar en analys av om reduktionsplikten är möjlig att kombinera med det förväntade regelverket för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) eller i vilken mån Sverige kommer att behöva importera stora mängder biodrivmedel och vilka konsekvenser det kan ge. Bedömningen är att det förväntade regelverket för LULUCF inte kommer att ha någon eller endast begränsad sådan effekt.

Genom att sänka energiskatten på höginblandad etanol och Fame blir dessa drivmedel

billigare i förhållande till fossil bensin, fossilt dieselbränsle och andra drivmedel, vilket kan leda till en något ökad användning. Detta kan i sin tur bidra till att målet om tio procent förnybart i transportsektorn till 2020 ytterligare överträffas, samt minskade koldioxidutsläpp från transportsektorn om höginblandade biodrivmedel ersätter fossil bensin och fossilt dieselbränsle. Gruvdiesel får genom förslagen en ytterligare sänkt beskattning vilket kan leda till ökad användning om detta får genomslag på prissättningen av dieselbränsle. En ökad användning dieselbränsle skulle leda till ökade koldioxidutsläpp.

De föreslagna förändringarna av energiskatten förändrar bränslenas beskattning per kilowattimme. I den mån energiskatten ska verka för en mer effektiv energianvändning bör energiskatten vara proportionell mot drivmedlets energiinnehåll för en effektiv styrning. Skatteförslagen i detta lagstiftningsärende ökar energiskatteskillnaden mellan bensin och dieselbränsle något. Energiskatteskillnaden uttryckt per kilowattimme minskar dock för de låginblandade biodrivmedlen som blandas in i bensin respektive dieselbränsle. Efter de föreslagna förändringarna kommer dessa biodrivmedel att beskattas något högre än sin fossila motsvarighet uttryckt per kilowattimme. Sammantaget bedöms detta leda till en styrning som är något effektivare med avseende på energianvändning inom transportsektorn. Skatteförslagen bedöms i detta avseende ha en begränsad effekt på miljön.

De föreslagna förändringarna av koldioxidskatten består i dels en uppdatering av de värmevärden och emissionsfaktorer som används i beräkningen, dels en justering av skattenivån med hänsyn till inblandningen av biodrivmedel i bensin och dieselbränsle. Uppdateringen av energi- samt emissionsvärdena för bensin och dieselbränsle utifrån aktuella värden från klimatrapporteringen bedöms leda till att nivån på koldioxidskatten bättre reflekterar bränslenas koldioxidutsläpp, vilket i detta avseende kan leda till en mer effektiv koldioxidbeskattning. Förslagen bedöms sammantaget leda till en mer rättvisande koldioxidbeskattning och vara en förutsättning för införandet av en reduktionsplikt som skapar långsiktiga spelregler för hållbara drivmedel.

Förenlighet med EU-rätten

Införandet av lagen om reduktionsplikt för minskning av växthusgasutsläpp från bensin och dieselbränsle samt de ändringar som genomförs i LSE bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Påverkan på självförsörjningsgrad

Reduktionsplikten förväntas i längden innebära ökade förutsättningar och incitament för produktion av biodrivmedel i Sverige. Både av befintliga råvaror, där reduktionsplikten gynnar svensk produktion med låga växthusgasutsläpp, men också produktion av biodrivmedel från råvaror som i nuläget endast används i mindre utsträckning – i synnerhet restprodukter från skogs-, pappers- och massaindustri. En minskad drivmedelsimport förväntas inverka positivt på den svenska drivmedelsförsörjningen. Det bedöms därmed att reduktionspliktens styrning mot en ökad andel biodrivmedel sammantaget inverkar positivt på den svenska självförsörjningsgraden för drivmedel.

Ikraftträdande

Förslaget om en ökad skattebefrielse för höginblandad etanol och Fame föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Bedömningen är att detta ger berörda aktörer tillräckligt med tid för att anpassa sig till förslaget. Övriga förslag föreslås träda i kraft den 1 juli 2018. Reduktionsnivån för dieselbränsle höjs ytterligare den 1 januari 2019 och den 1 januari 2020. Reduktionsnivån för bensin höjs den 1 januari 2020. Det bedöms finnas tillräckligt med tid för berörda aktörer att förbereda sig för införande av en reduktionsplikt. Trots de synpunkter som lämnats av *SPBI* bedöms på längre sikt drivmedelsleverantörerna även ha tillräckligt med tid att anpassa sig till införande av E10 på marknaden, då reduktionsnivån för bensin höjs den 1 januari 2020.

Konsekvenser för företag och näringsliv

Det föreslagna systemet skapar långsiktiga förutsättningar för låginblandade biodrivmedel då det inte innebär statligt stöd och på det sättet eliminerar risken för överkompensation för låginblandade biodrivmedel. En fördel med reduktionsplikt jämfört med fortsatt skattebefrielse för låginblandning är att den främjar biodrivmedel med låga utsläpp av växthusgaser, såsom avancerade biodrivmedel baserade på skoglig råvara. Till följd av att biodrivmedel generellt blivit mer konkurrenskraftiga har även överkompensationsproblematiken ökat över tid. Om överkompensation inträffar kan berörda företag bli återbetalningsskyldiga även om det hittills har räckt med efterhandsjusteringar av skattesatserna. Eftersom det föreslagna systemet för låginblandade biodrivmedel inte innebär statligt stöd gäller inte heller de begränsningar för livsmedelsbaserade biodrivmedel som gäller vid skattenedsättning inom statsstödsregelverket. Förslagen innebär en långsiktig lösning för biodrivmedel som ingår i bensin eller dieselbränsle. När beskattningen blir mer långsiktigt hållbar innebär det följaktligen också att producenterna av biodrivmedel får mer stabila regler att förhålla sig till.

För de fall särskilda informationsinsatser bedöms extra viktigt nämns de under respektive rubrik. Annars bedöms generellt ansvarig myndighet vara bäst lämpad att bedöma om en regeländring bör föranleda särskilda informationsinsatser.

Reduktionsplikten innebär en kostnad för drivmedelsleverantörerna då biodrivmedel är dyrare än fossila drivmedel. Kostnaden kommer dock sannolikt att tas ut genom ett högre pumppris vilket redovisas i nedanstående avsnitt.

Införande av en E10-kvalitet på marknaden

De reduktionsnivåer som föreslås för bensin fr.o.m. 2020 innebär att drivmedelsleverantörerna kommer att behöva införa en E10-kvalitet på tankstationerna. Detta kräver investeringar för att anpassa bränslecisterner på tankstationerna till att kunna hantera E10, genom att beläggningarna i cisternerna behöver bytas till ett mer korrosionsbeständigt material. Investeringskostnaden bedöms vara upp till 100 000 kronor per cistern. *St1 Sverige AB* anser att införandet av E10 på marknaden kommer leda till stora nyinvesteringar om inte pumplagen

tas bort då det kommer krävas fyra pumpar vid varje drivmedelsstation vilket kan leda till nedläggning av drivmedelsstationer.

Drivmedelsleverantörerna har redan påbörjat ett arbete med att anpassa cisterner till ett sådant korrosionsbeständigt material som krävs, bl.a. då andra arbeten ändå har behövt göras, men det finns fortfarande en stor mängd cisterner som inte är anpassade till att hantera E10. Som påpekas av *SBPI* finns ett begränsat antal entreprenörer som kan göra beläggningsbyte vilket innebär att det krävs viss tid för att genomföra åtgärderna. Det bedöms trots detta vara möjligt att genomföra nödvändiga åtgärder i tid.

Den totala kostnaden för att anpassa samtliga tankstationer i Sverige uppskattas till 300 miljoner kronor. Reduktionsnivån är dock anpassad så att drivmedelsleverantörerna ska kunna gå över till E10 på ett hanterbart sätt, genom att t.ex. endast leverera E10 vid större tankstationer. Detta kan dock i stället kräva investeringar på depåerna för att kunna hantera stora volymer av flera olika bränslekvaliteter. Reduktionsnivån är också anpassad efter att en viss del av försäljningen kommer vara bensin med lägre etanolhalt då detta krävs för en viss del av fordonsparken.

Svensk Bensinhandel anser att konsekvensanalysen är bristfällig då hänsyn inte tas till att enskilda detaljister inte kan bära investeringskostnaderna för införande av E10 samt har en mycket svag förhandlingsposition mot sina leverantörer. Detta kan komma att beröra runt 500 drivmedelsstationer, många på landsbygden som dessutom är verksamma i symbios med det lokala företagandet samt står för den lokala kommersiella servicen. Även *SFRO*, *SMC* och *SPBI* uppmärksammar frågan om landsortsstationernas överlevnad vid introduktionen av E10 samt tillgången på 98-oktanig bensin med högst 5 procent etanol på landsbygden.

Marknaden för drivmedelsförsäljning omfattar flera olika typer av ägandestrukturer. Det går därför inte att ge något entydigt svar på vilka företag som kommer bära kostnaden för att byta beläggning i cisternerna. I vissa fall kan det vara ägaren av drivmedelsstationen och i vissa fall kan det vara drivmedelsleverantören som äger cisternerna. I de fall det är drivmedelsleverantören som står för kostnaden kan det inte uteslutas att kostnaden kommer överföras till ägaren av drivmedelsstationen genom ökade

priser. Mindre drivmedelsstationer kan göra valet att inte leverera E10 och därmed inte behöva byta beläggning. I de fall drivmedelsförsäljaren inte köper beskattade drivmedel utan själv omfattas av reduktionsplikten kan detta lösas genom att avtala om att försäljarens leverantör ska överföra utsläppsminskningar enligt förslaget i avsnitt 6.15.7.

Administrativa kostnader

Förslaget bedöms medföra något ökade administrativa kostnader för företag med reduktionsplikt, men förslaget utformning bedöms kraftigt begränsa merkostnaderna. Rapportering till Energimyndigheten av reduktionspliktens uppfyllnad kommer samordnas med rapporteringen enligt drivmedelslagen och hållbarhetslagen genom att samma uppgifter kan användas och att rapportering ska ske årligen. De administrativa merkostnaderna i samband med rapportering bedöms därför vara små.

Vissa administrativa kostnader tillkommer för att beräkna att reduktionsplikten är uppfylld i rätt tid då växthusgasutsläppen kan variera mellan olika leveranser av biodrivmedel. Dessa kostnader bedöms vara marginella. En närmare analys av de administrativa kostnaderna och en uppskattning av tidsåtgång bör tas fram i samband med att föreskrifter tas fram då kostnaderna beror på utformningen av dessa.

Förslaget om slopad skattebefrielse för låginblandade biodrivmedel bedöms ge de företag som i dag gör avdrag för låginblandade biodrivmedel i bensin och dieselbränsle en minskad administrativ börda. Detta bedöms röra sig om upp till 110 stycken företag. Om de berörda företagen antas deklarerat 12 gånger per år och det per tillfälle antas att tidsåtgången minskar med ca 10 minuter skulle de administrativa kostnaderna kunna minska med upp till 0,1 miljoner kronor per år. Övriga skatteförändringar utgörs främst av förändringar av skattebelopp och bedöms inte varaktigt påverka företagens administrativa kostnader.

Påverkan på näringsliv till följd av ändrade drivmedelskostnader

Övergripande förändringar av drivmedelspriser redovisas ovan. Förslagen är utformade så att företag som använder bensin eller dieselbränsle ungefär ska förbli opåverkade vid reglernas ikraftträdande. Detta gör också att det i dessa fall inte bedöms behövas en fördjupad branschanalys

som *Regelrådet* efterfrågar i sitt remissvar. Det finns dock några undantag. För dieselbränsle som används inom gruvindustriell verksamhet betalas endast 11 procent av energiskatten och 60 procent av koldioxidskatten. Då proportionen energiskatt jämfört med koldioxidskatt genom skatteförslagen förändras leder det till en något lägre total skatt på dieselbränsle förbrukat inom gruvnäringen.

För dieselbränsle som används i jord- och skogsbruksmaskiner samt i fartyg i sådan verksamhet återbetalas en del av koldioxidskatten. Denna uppgår t.o.m. utgången av 2018 till 1,70 kronor per liter och fr.o.m. den 1 januari 2019 till 1,43 kronor per liter. Ingen koldioxidskatt tas i dag ut för något biodrivmedel. Återbetalning sker i dag därför inte för de skattebefriade biodrivmedlen. Ett dieselbränsle som innehåller HVO eller annat biodrivmedel får dock del av återbetalningen så vitt gäller den koldioxidskatt som betalats för den fossila andelen i bränslet. Efter införandet av reduktionsplikten kommer dieselbränsle med inblandning av biodrivmedel även fortsatt kunna få återbetalning av koldioxidskatt med de belopp som gäller enligt nuvarande lagstiftning och koldioxidskatt kan även återbetalas för den andel som utgör biodrivmedel i dieselbränsle, eftersom biodrivmedlen då är belagda med koldioxidskatt. Eftersom de prisseffekter som införandet av reduktionsplikten innebär kompenseras för med lägre koldioxid- och energiskatter på dieselbränsle bedöms jord- och skogsbruket överlag som opåverkat av förslaget.

Jernkontoret efterfrågar en djupare analys av hur förändrade drivmedelskostnader kommer att påverka stålindustrin. *SveMin* anser att det finns en uppenbar risk att förslaget kommer att leda till kraftigt höjda kostnader för gruv- och mineralbranschen. *NNR* anser att konsekvenserna för näringslivet bör undersökas mer ingående. *Skogsindustrierna* ser en stor risk att reduktionsplikten kommer göra att priset på drivmedel går upp i förhållande till nivån på den förslagna reduktionspliktsavgiften och anser att konsekvensanalysen är bristfällig. *Sveriges Bussföretag* anser att det finns en överhängande risk för brist på biodrivmedel och en kraftig ökad prisstegring på drivmedel och anser att konsekvensanalysen är bristfällig då kostnader för transportsektorn och effekter för kollektivtrafiken är outhärliga. *Svenskt Näringsliv* och *IKEM* efterfrågar en djupare analys av driv-

medelskostnadsutvecklingen på den svenska marknaden efter 2020. OKQ8 anser att det behövs en konsekvensanalys gällande konkurrensen av volymer och osäkerhet om tillgång till ny produktionskapacitet av HVO till den svenska marknaden. SPBI anser att konsekvensanalysen bör innehålla en bedömning av efterfrågan på biodrivmedel från andra länder, vilka växthusgasreduktioner som är möjliga att uppnå inom produktionen av HVO i EU samt en analys av tillgång på råvara och produktionskapacitet för HVO. Preem AB bedömer inte att begränsningar i tillgången på råvara för produktion av biobränslen, eller av produktionskapacitet, kommer att utgöra något hinder för att nå reduktionsmålen förutsatt att lagen blir mer långsiktig och ger bättre planeringsmöjligheter.

Frågan om prisseffekter på drivmedel till följd av föreslagna regelförändringar behandlas i huvudsak i avsnittet om övergripande konsekvenser. Flera remissinstanser berör frågan om hur marknaden för biodrivmedel förhåller sig till reduktionsplikten. Tillgången på biodrivmedel är beroende av utvecklingen på de globala och regionala biodrivmedelsmarknaderna och svår att kvantifiera. Ökad efterfrågan från andra länder, t.ex. genom kommissionens förslag om ett uppdaterat förnybartdirektiv med en gemensam kvotplikt inom EU för avancerade biodrivmedel kan minska tillgången kortsiktigt men leder samtidigt till förutsättningar för ökad produktion. På samma sätt förväntas införandet av reduktionsplikten leda till förutsättningar för ökad produktion i Sverige.

Förbättrade förutsättningar för biodrivmedel med låga växthusgasutsläpp

Reduktionsplikten gynnar de biodrivmedel som har lägst växthusgasutsläpp per megajoule ur ett livscykelperspektiv. Förslaget kommer därmed gynna producenter av sådana biodrivmedel. Det kan röra sig om biodrivmedel från grödor där insatser har gjorts för att minska utsläppen vid odling av råvaran. Det kan också röra sig om biodrivmedel från avfall och restprodukter, vilket kan leda till viss ökning av användningen av fett- och oljerika avfall och restprodukter både i Sverige och i andra länder. På längre sikt bedöms användningen av restprodukter från bl.a. skogsbruk och jordbruk och andra råvaror baserade på lignocellulosa att öka. Sverige har särskilt goda förutsättningar att producera

biodrivmedel med låga utsläpp från bl.a. skogliga restprodukter, vilket bedöms öka förutsättningarna för ökad produktion i Sverige.

Efter 2020 förväntas reduktionsnivån för bensen att bli så hög att det i praktiken blir nödvändigt att blanda in syntetisk bensen. Det finns i dagsläget endast en mycket liten marknad för syntetisk bensen, men det är rimligt att anta att det finns produktionsmöjligheter för att möta en väsentligt ökad efterfrågan. Om detta antagande mot förmodan skulle visa sig felaktigt finns det anledning att återkomma om reduktionsnivåer på sikt. Användningen av syntetisk biobensen kommer att gynna de verksamheter som genererar restprodukter som kan användas i produktionen av biobensen, då dessa kommer få en ökad avsättning för sina restprodukter. En utvecklad konsekvensutredning bör tas fram i samband med kontrollstationen 2019 och de reduktionsnivåer som då föreslås för tiden efter 2020.

Påverkan på konkurrensförutsättningar mellan företag

Separata reduktionsnivåer, en för bensen och en för dieselbränsle, bedöms minska påverkan på konkurrensförhållandena mellan drivmedelsbolagen jämfört med vad en gemensam reduktionsnivå för bensen och dieselbränsle skulle innebära, se vidare avsnitt 6.15.6.

På marknaden för HVO finns i dagsläget endast ett fåtal producenter, varav en också är drivmedelsleverantör på den svenska marknaden. Som uppmärksammas av Circle K och OKQ8 kan detta potentiellt leda till försämrad konkurrens då reduktionsplikten införs. Det bedöms dock som sannolikt att fler producenter av HVO kommer att tillkomma på marknaden de närmsta åren.

Förslaget om fortsatt skattebefrielse för höginblandade biodrivmedel kan eventuellt ge viss påverkan på konkurrensförutsättningarna mellan företag. Höginblandade drivmedel som fortsatt ges stöd kommer konkurrera med drivmedel som omfattas av en reduktionsplikt. Effekterna av detta kommer att analyseras i den kontrollstation som föreslås 2019.

Som beskrivits tidigare bedöms pumppriset för bensen och dieselbränsle med inblandning i genomsnitt inte påverkas när skatteförändringarna och de föreslagna reduktionsnivåerna 2018 kombineras. De föreslagna förändringarna bedöms dock leda till ett lägre

pumppris på höginblandade drivmedel som E85 och B100 vilket bör stärka deras konkurrenskraft, gentemot dels bensin och dieselbränsle dels andra höginblandade biodrivmedel.

Påverkan på små företag

De administrativa kostnaderna bedöms relativt sett kunna bli något högre för de företag som hanterar små volymer drivmedel men detta bedöms inte vara tillräckliga skäl för att särskild hänsyn ska tas i utformningen av reduktionsplikten. Bedömningen är att det är möjligt för alla som har en reduktionsplikt att uppfylla denna. Om den administrativa bördan upplevs för stor eller om reduktionsplikten bedöms för svår att uppfylla för vissa mindre företag kan de välja att helt falla utanför lagstiftningen genom att köpa beskattat bränsle från sin leverantör som då får en reduktionsplikt för bränslet i stället. De kan också välja att omfattas av lagstiftningen men förvärva växthusgasreduktioner från en annan aktör som har en reduktionsplikt och som minskat utsläppen med mer än vad som krävs.

I ett längre perspektiv finns det dock en konkurrensnackdel i att inte kunna erbjuda sina kunder E10 och det kan innebära en ökad nedläggning av de små drivmedelsstationerna. De nödvändiga investeringarna för att hantera E10 kan vidare komma att bli betungande för de ca 500 drivmedelsstationer som inte är knutna till de stora drivmedelsbolagen på marknaden. Flertalet av dessa 500 drivmedelsstationer finns på landsbygd och i mindre tätorter. Vid nedläggning av en drivmedelsstation på landsbygden påverkas även annan företagsamhet i dess upptagningsområde. Vid en nedläggning riskerar också annan kommersiell service att påverkas såsom tillgänglighet till dagligvaror, apoteksvaror och postombud m.m. Regeringens bedömning är att det är angeläget att de små drivmedelsstationerna kan fortsätta drivas och ge service till boende och näringsliv i hela landet. Vidare bedömer regeringen att det är viktigt att även de små drivmedelsföretagarna på landsbygden kan bidra till att minska växtgasutsläpp från bensin och dieselbränsle genom inblandning av biodrivmedel.

Konsekvenser för hushåll

Om det sker förändringar av kostnaderna för bensin påverkar det fler hushåll direkt än vid förändringar av kostnaden på dieselbränsle. Förslagen är dock utformade på ett sätt som bedöms hålla pumppriset ungefär oförändrat vid reduktionspliktens införande 2018. Många drivmedelskonsumenter bedöms därför förbli opåverkade på kort sikt.

Då förslagen inte i någon större utsträckning bedöms påverka priset vid pump bedöms också de fördelningsmässiga effekterna vara begränsade.

Förslagen innebär även att E85 från den 1 januari 2018 beskattas 0,40 kronor lägre inklusive mervärdesskatt. För en privatbilist som kör 1 500 mil om året i ett fordon som förbrukar 0,8 liter E85 per mil kan förändringarna innebära en lägre årskostnad på 400–500 kronor.

Förslagen innebär även att koldioxidskatten på flygbensin sänks med ungefär 0,09 kronor per liter och att energiskatten på detta bränsle sänks med 0,21 kronor per liter. Kostnadsminskningen kan uppgå till ungefär 11 kronor per flygtimme ($-0,30 \text{ kr/l} \cdot 30 \text{ l/h} \cdot 1,25 \approx -11 \text{ kr/h}$). Detta bedöms ha en begränsad effekt på privatflyget. De föreslagna förändringarna leder även till att koldioxidskatten på alkylatbensin sänks med 0,09 kronor per liter och att energiskatten på detta bränsle sänks med 0,21 kronor per liter.

De allra flesta bensinbilar som är i drift i Sverige i dag är anpassade för att köras på E10. Som påpekas av *Motorhistoriska Riksförbundet* och *SFRO* är vissa bilmodeller, framförallt vissa äldre bilar från 1990-talet och tidigare, enligt biltillverkarna inte anpassade för E10. *SMC* påtalar att det inte finns någon utredning av konsekvenserna för ägare av motorcyklar och påtalar vikten av fortsatt tillgång till bensin som alla fordon kan använda. *VTI* saknar en djupare analys av konsekvenserna för hushållen vid införandet av E10. Enligt uppgifter från branschen kommer upp till 11 procent av dagens bensinbilar även fortsättningsvis att behöva köras på bensin med maximalt 5 volymprocent etanol. Av drivmedelslagen följer också att den som tillverkar en bensin eller yrkesmässigt för in en bensin till Sverige ska se till att det på marknaden finns tillgång till bensin med en högsta syrehalt av 2,7 viktprocent och en högsta etanolhalt av 5 volymprocent. Det är troligt att dagens 98-oktaniga bensin kommer att utgöra

det huvudsakliga alternativet för dessa fordon. I samband med införandet av E10 i andra länder har det visat sig att konsumenterna i större utsträckning än väntat valt bort E10 till förmån för bensin helt utan biodrivmedel, trots att deras fordon är anpassade för E10 och att priset på E10 varit betydligt lägre. Relevanta myndigheter bör därför ges i uppdrag att tillsammans med bil- och motorcykeltillverkarna samt drivmedelsförsäljarna informera fordonsägarna om möjligheterna att använda E10.

Som tidigare nämnts kan den ökade ambitionen för andelen biodrivmedel i bensin 2020 leda till genomsnittliga prisökningar på ungefär 0,2 kronor per liter. Delvis kan dock detta motverkas när schablonen för koldioxidskatt på bensin ses över till 2020. Vidare kan en ökad inblandning av biodrivmedel leda till att kostnaden per körd mil ökar något. Detta gäller speciellt om biodrivmedlet har väsentligt lägre energiinnehåll än det fossila drivmedel som det inblandas i, vilket är fallet för etanol jämfört med bensin.

I och med införandet av E10 på marknaden är det möjligt att de stora drivmedelsbolagen genomför ändringar på depånivå så att dagens 95-oktaniga bensin blir E10-kvalitet och dagens 98-oktaniga bensin kommer att innehålla mindre än 5 procent etanol. Beroende på hur marknaden utvecklar sig kan det inte uteslutas att de drivmedelsförsäljare som väljer att inte saluföra E10 i sådana fall enbart kommer kunna saluföra en 98-oktanig bensinkvalitet. Detta är dock inget tekniskt problem då alla fordon där 95-oktanig bensin kan användas också kan köras på 98-oktanig bensin. Priset på 98-oktanig bensin är något högre än på 95-oktanig bensin till följd av högre produktionskostnader. En viss ytterligare prisskillnad kan eventuellt också uppkomma genom att drivmedelsleverantörer prissätter bensin med lägre etanolinblandning något högre för att kunna uppfylla reduktionspliktens krav. Prisskillnaden motverkas dock av att kostnaden per körd mil för 95-oktanig bensin ökar med ökad inblandning av etanol till följd av lägre energiinnehåll i drivmedlet. Sammantaget förväntas införandet av en E10-kvalitet inte ge några eller endast marginella effekter på tillgängligheten av drivmedel på landsbygden.

Konsekvenser för myndigheter och domstolar

Regleringen innebär nya uppgifter för Energimyndigheten. I samband med att regelverket träder ikraft uppkommer kostnader för att ta fram föreskrifter och vägledningar, information till berörda företag samt utveckling av verktyg och rutiner för rapportering och tillsyn. Energimyndigheten bedömer att förvaltning och tillsyn av reduktionsplikten kommer att kräva åtminstone en årsarbetskraft och att kostnaderna för de årliga övervakningsrapporterna endast kommer minska marginellt genom förslaget. Tillkommande kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Skatteförslagen medför vissa engångskostnader för Skatteverket för information, anpassningar av system och blanketter m.m. Förslaget om en höjning av nivån för energiskattebefrielsen för höginblandad etanol som används i gnisttända motorer och höginblandad Fame beräknas medföra initiala kostnader om 50 000 kronor. Övriga förslag beräknas medföra initiala kostnader om 600 000 kronor och löpande kostnader om 180 000 kronor per år. Dessa kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslaget om att slopa skattebefrielsen för låginblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränsle innebär en förenkling som förväntas innebära en kostnadsminskning om 100 000 kronor per år.

Om en redovisning av uppfyllnad av reduktionsplikt kommer in till myndigheten för sent eller om myndigheten inte anser att reduktionsplikten har uppfyllts kommer den som har en reduktionsplikt att påföras en förseningsavgift eller en reduktionspliktsavgift. Beslut om dessa avgifter kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt förslaget liksom beslut om föreläggande. Måltillströmningen beräknas dock bli liten då det är ett begränsat antal företag (sammanlagt ca 100 stycken) som berörs av regelverket och de flesta av dem förväntas komma in med uppgifter i tid och uppfylla reduktionsplikten för att slippa kännbara avgifter. Skatteförslagen i detta lagstiftningsärende bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna.

6.16 Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon

6.16.1 Ärendet och dess beredning

Klimatfrågan är en av regeringens högst prioriterade frågor. Regeringen lämnade den 9 mars 2017 propositionen om ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige baserat på den breda politiska överenskommelsen från 2016 i Miljömålsberedningen. Enligt propositionen ska målet vara att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Växthusgasutsläppen från inrikes transporter (utom inrikes luftfart som ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter, förkortat EU ETS), ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. Det är nu en särskild prioritet att få ned transporternas utsläpp som står för en tredjedel av alla utsläpp i Sverige. Utformningen av fordonsbeskattning och premier för miljöanpassade fordon kan utgöra betydelsefulla komplement till de mer generellt verkande bränsleskatterna för att styra utvecklingen mot fordon med lägre utsläpp. En särskild utredare överlämnade i december 2013 sitt slutbetänkande Fossilfrihet på väg (SOU 2013:84). I detta föreslås bland annat att ett bonus–malus-system införs.

Regeringen beslutade den 28 maj 2015 att tillsätta en särskild utredare med uppgift att lämna förslag på hur ett s.k. bonus–malus-system för nya lätta fordon skulle kunna utformas, där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället genom en bonus (lat. bonus=bra) medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid belastas med högre skatt (lat. malus=dålig). Huvudmotivet för bonus–malus-systemet är att öka andelen miljöanpassade fordon med lägre koldioxidutsläpp. bonus–malus-systemet kan därmed komplettera de mer generellt verkande drivmedelsskatterna och bidra till att minska transportsektorns oljeberoende och klimatpåverkan.

Utredningen överlämnade sitt betänkande Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon (SOU 2016:33) till regeringen den 29 april 2016. Betänkandet har remissbehandlats.

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1, Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, volym 1a, avsnitt 1.1) framgår

att regeringen vill ställa om till en fossilfri fordonsflotta och att regeringen avser att införa ett bonus–malus-system som innebär en väsentlig ambitionshöjning när det gäller den miljöstyrande effekten jämfört med dagens system, senast den 1 juli 2018.

Utredningens förslag omarbetades i vissa delar, bl.a. utifrån remissinstansernas synpunkter, i en promemoria som tagits fram inom Finansdepartementet.

En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 13, avsnitt 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 13, avsnitt 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 13, avsnitt 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2016/01469/S2).

Till Finansdepartementet har inkommit skrivelser som gäller frågan om miljöbilsdefinition. Stockholms, Göteborgs och Malmö kommuner samt Sveriges Kommuner och Landsting har i en gemensam skrivelse (Fi2008/1333/S2) framfört att en nationell miljöfordonsdefinition avseende lätta fordon bör antas. Synpunkter och förslag gällande miljöbilsdefinition har kommit in från Stockholms kommun, Naturskyddsföreningen och Volvo Cars (Fi2011/5093/S2).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 24 maj 2017 att inhämta lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 13, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 13, avsnitt 5*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran.

Regeringen angav i lagrådsremissen att om förslagen i denna kommer att presenteras, och med vilken utformning, blir beroende av överläggningar som förs i arbetet med denna budgetproposition. Regeringen har i dessa ansett det motiverat att i nuläget enbart gå vidare med bonus–malus-systemet och avvakta med höjningar av fordonsskatten för befintlig fordonsflotta. Regeringen kommer återkomma med lagstiftning för att fasa in återstående delar enligt lagrådsremissen.

6.16.2 Gällande rätt

I Sverige tillämpas för närvarande två system för fordonsbeskattning, det koldioxidbaserade systemet och det viktbaserade systemet. Nyare

lätta fordon beskattas inom det koldioxidbaserade systemet utifrån fordonets koldioxidutsläpp per kilometer och äldre lätta fordon beskattas inom det viktbaserade systemet utifrån fordonets vikt.

Miljöstyrningen inom fordonsbeskattningen ligger för närvarande i utformningen av det koldioxidbaserade systemet genom att fordon med högre utsläpp av koldioxid, kväveoxid eller partiklar får betala en högre fordonsskatt och genom att nya bilar med bättre miljöegenskaper befrias från fordonsskatt under de fem första åren. Därutöver kan bilköpare få ett särskilt stöd vid inköp av bilar med relativt låga utsläpp av koldioxid, den s.k. supermiljöbilspremie. Bestämmelserna om supermiljöbilspremie finns i förordningen (2011:1590) om supermiljöbilspremie.

Det koldioxidbaserade fordonsskattesystemet regleras i vägtrafikskattelagen (2006:227), förkortad VSL, och omfattar personbilar klass I som enligt uppgift i vägtrafikregistret är av fordonsår 2006 eller senare, personbilar klass I som är av tidigare fordonsår än 2006 men uppfyller kraven för miljöklass 2005, miljöklass El eller miljöklass Hybrid, samt personbilar klass II, lätta bussar och lätta lastbilar som blivit skattepliktiga för första gången efter utgången av år 2010 (2 kap. 7 § VSL). Den koldioxidbaserade fordonsskatten består av ett fiskalt grundbelopp och ett koldioxidbelopp. Grundbeloppet är 360 kronor per år (2 kap. 8 § VSL). Koldioxidbeloppet är för ett skatteår 22 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram (2 kap. 9 § första stycket VSL). För fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol är koldioxidbeloppet 11 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram (2 kap. 9 § andra stycket VSL). För fordon som kan drivas med dieselolja multipliceras summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet med en bränslefaktor och ett miljötillägg tas ut. Bränslefaktorn syftar till att kompensera för att energiskatten på dieselbränsle är lägre än energiskatten på bensin och uppgår i nuläget till 2,37 (2 kap. 10 § VSL). Miljötillägget är 500 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången före utgången av år 2007 och 250 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången efter

utgången av år 2007 (2 kap. 10 § VSL). Miljötillägget tas ut för att reflektera de större utsläppen av partiklar och kväveoxider från sådana bilar jämfört med bensindrivna bilar. Personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar kan under de fem första åren från det att bilen blivit skattepliktig för första gången befrias från fordonsskatt om bilens koldioxidutsläpp, enligt uppgift i vägtrafikregistret, inte överstiger ett beräknat högsta koldioxidutsläpp i förhållande till fordonets tjänstevikt. Bilar som är utrustade med teknik för drift med etanolbränsle eller gasbränsle, förutom gasol, får ha ett högre koldioxidutsläpp i förhållande till bilens tjänstevikt. Elbilars och laddhybridens förbrukning av elektrisk energi får högst vara 37 kWh per 100 kilometer för att omfattas av fordonsskattebefrielsen. Fordonsskattebefrielsen regleras i 2 kap. 11 a § VSL. Fordonsskatten för motorcyklar är 180 kronor för ett skatteår.

Det viktbaserade fordonsskattesystemet regleras i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt, förkortad LSBF. Det viktbaserade systemet omfattar personbilar klass I och II, lätta bussar och lätta lastbilar som inte omfattas av det koldioxidbaserade systemet (3 § LSBF). Veteranfordon, dvs. sådana fordon som är trettio år eller äldre är undantagna från skatteplikt (4 § LSBF och 2 kap. 2 § VSL). I det viktbaserade systemet tas fordonsskatt ut efter vikt. Fordonsskattens storlek framgår av bilagan till LSBF.

Om fordonsskatten för ett fordon, på grund av ändring i VSL eller i LSBF, ska tas ut med ett annat belopp än tidigare och fordonsskatt har beslutats för tiden efter ikraftträdandet enligt äldre bestämmelser, ska tillkommande skattebelopp betalas för tiden från och med dagen för ändringen till utgången av skatteåret, eller om fordonsskatt har beslutats för en skatteperiod, till utgången av skatteperioden (5 kap. 13 § VSL och 8 § LSBF). Tillkommande fordonsskatt som föranleds av en lagändring behöver inte betalas om den understiger 200 kronor (5 kap. 14 § VSL och 8 § LSBF).

6.16.3 Fordon som ska ingå i det nya bonus–malus-systemet

Regeringens förslag: Det nya bonus–malus-systemet ska omfatta alla nya lätta fordon.

Med nya fordon avses fordon av fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga för första gången den 1 juli 2018 eller senare. I begreppet lätta fordon inkluderas personbilar klass I och II samt lätta bussar och lätta lastbilar med en totalvikt på maximalt 3 500 kilogram.

Regeringens bedömning: Motorcyklar bör inte inordnas i systemet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. I promemorian finns dock ett förslag som innebär att nya fordon är fordon av fordonsår 2018 eller senare som registreras i vägtrafikregistret den 1 juli 2018 eller senare.

Remissinstanserna: *BIL Sweden* och *Miljöförvaltningen i Stockholms kommun* anser att malusen bör omfatta även äldre bilar i fordonsparken, givet att de uppfyller gränsen för malus. Med nuvarande utformning riskerar förslaget att bromsa förnyelsen av fordonsflottan. *Miljöförvaltningen i Stockholms kommun* framför även att lätta lastbilar på sikt bör hanteras i ett separat system. Med nuvarande utformning, där personbilar och lätta lastbilar ingår i samma system, finns det en risk att gods flyttas från få stora fordon till många små, vilket ger ökad trafik och därmed risk för ökade utsläpp och trängsel. *Föreningen Elbil Sverige* anser att en malus endast för nya fordon riskerar att ge en icke önskvärd markant ökning i försäljningen av dessa fordon, då många bilar med stora koldioxidutsläpp kommer att säljas och registreras strax innan införandet av bonus–malus-systemet. *Föreningen Elbil Sverige* föreslår även att mopedbilar ska omfattas av systemet. *Föreningen Gröna Bilister* anser att det är positivt att lätta lastbilar och lätta bussar föreslås ingå i systemet men att även mopedbilar bör omfattas. På sikt bör även tunga fordon och motorcyklar ingå i systemet. Även *2030-sekretariatet* uppger att det är positivt att samma system införs för personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar. *Volksvagen Group Sverige* stödjer förslaget att även personbilar klass II (husbilar), lätta lastbilar och lätta bussar bör omfattas av

bonus–malus-systemet. Däremot bör införandet för denna grupp fordon ske senare än för personbilar klass I. Skälet är att marknaden ännu inte erbjuder ett brett utbud av alternativa transportfordon, vilket innebär att malus i praktiken blir en fiskal skatt för företagen, som är de huvudsakliga köparna av transportfordon. Företagen kommer via sina transportfordon i praktiken att finansiera bonus för personbilar. Transportbilar byggs för att vara särskilt robusta och klara tung last, vilket innebär att anpassningen till lägre koldioxidvärden tar längre tid. Det finns också en risk att marknaden väljer lätta lastbilar med sämre lastförmåga, eller ombyggda personbilar som inte är anpassade för att bära gods, vilket innebär fler transporter och transporter med fordon som inte är ändamålsenliga. *Husvagnsbranschens Riksförbund* avstyrker förslaget i den del personbilar klass II (husbilar) ska ingå i systemet. Som skäl för detta anförs bl.a. att nybilsförsäljningen kommer att utebli och i stället ersättas med import av begagnade husbilar som inte kommer att beskattas med ett förhöjt koldioxidbelopp. *Transportstyrelsen* ser det som olyckligt att personbilar klass II (husbilar) och lätta lastbilar även fortsatt har en koldioxidbaserad skatt. Det finns inget bra underlag för att ta fram trovärdiga formler för beräkningen av koldioxidutsläpp för dessa fordon. Det skapar en rättsosäker bedömning av fordonsskatten för dessa fordon, vilket i sin tur har skapat negativa reaktioner från allmänheten. *Transportstyrelsen* anför även att det behövs ett klagörande av vad som menas med ”registrerats i vägtrafikregistret”. Detta är ett nytt begrepp i dessa sammanhang och betyder enligt *Transportstyrelsens* uppfattning den dag fordonet blir tilldelat ett registreringsnummer. Det är inte ovanligt att fordonshandlare förregistrerar fordon innan de i egentlig mening är disponibla för försäljning. Således lämnar denna skrivning en möjlighet för bilhandlarna att förregistrera ett stort antal fordon innan 1 juli 2018 som sedan saluförs senare. Det skulle innebära att dessa fordon inte kommer att ingå i bonus–malus-systemet. Om det inte är avsikten bör även ikraftträdandet, liksom tiden för vilken malus ska gälla, kopplas till det datumet fordonet blir skattepliktigt för första gången i stället för till registreringsdatum. En ytterligare effekt av promemorians förslag om att fordonet ska vara registrerat i vägtrafikregistret 1 juli 2018 eller senare, är att

utländska fordon med fordonsår 2018, som tagits i trafik under första halvan av 2018 i ursprungslandet men importerats och registrerats i Sverige 1 juli 2018 eller senare kommer ingå i bonus–malus-systemet. Dessa fordon kommer då således att få pålagor som inte gäller för motsvarande fordon sålda i Sverige under samma tid.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Det föreslagna bonus–malus-systemet syftar till att påverka nybilsinköpen. Regeringen ser det därför, till skillnad från vad som anförts av *BIL Sweden* och *Miljöförvaltningen i Stockholms kommun*, som naturligt att endast nyköpta bilar omfattas. *Transportstyrelsen* har fört fram synpunkter på att det råder en viss osäkerhet kring vad begreppet ”registreras i vägtrafikregistret” innebär och bedömer att detta möjliggör för bilhandlare att kunna sälja nya fordon efter systemets ikraftträdande utan att dessa får en förhöjd fordonsskatt. *Transportstyrelsen* anser också att importerade fordon kommer att kunna missgynnas i förhållande till svenska genom att importerade fordon i vissa fall kommer att omfattas av bonus–malus-systemet medan motsvarande inhemska fordon undgår det. Att fordonsinköp kommer att genomföras på ett strategiskt sätt inför införandet av ett sådant system som nu är aktuellt går inte att helt undvika. Genom att ta hänsyn till den tidpunkt då ett fordon blir skattepliktigt för första gången i stället för att beakta tidpunkt för registrering i vägtrafikregistret för att avgöra om ett fordon ska omfattas av bonus–malus-systemet så kommer de strategiska fordoninköpen inför systemets införande enligt *Transportstyrelsen* att minska. Detta är givetvis önskvärt. Det främsta skälet till att beakta tidpunkten för när ett fordon blir skattepliktigt för första gången är dock, enligt regeringen, att det innebär att utländska fordon inte kommer att diskrimineras utan att beskattningen är lika, oavsett om fordonet är inköpt i Sverige eller utomlands. Reglerna blir därmed EU-rättsligt hållbara. Med nya lätta fordon bör därför förstås sådana fordon av fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga för första gången den 1 juli 2018 eller senare. Regeringen delar promemorians bedömning att endast fordon som går in under begreppet bil, och mer specifikt personbilar klass I och II (husbilar), lätta bussar och lätta lastbilar med en totalvikt på maximalt

3 500 kilogram, ska ingå i bonus–malus-systemet. Husbilar bör inte, som *Husvagnsbranschens Riksförbund* gör gällande, undantas eftersom dessa redan är inordnade i dagens koldioxidbaserade skatt. Motorcyklar bör dock inte inordnas i systemet, dels av den anledningen att de inte går in under begreppet bil, dels att de normalt används i mindre utsträckning än de flesta andra lätta fordon och också har en mindre klimatpåverkan.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ny paragraf 2 kap. 9 a § vägtrafikskattelagen, se avsnitt 3.16.

6.16.4 Utformning av bonus

Regeringen har för avsikt att utforma bonusen på följande sätt. Det högsta bonusbeloppet på 60 000 kronor ges till de bilar som släpper ut noll gram koldioxid. Bonusen minskar därefter för varje gram koldioxid som bilen släpper ut. Det lägsta bonusbeloppet på 10 000 kronor ges till bilar som släpper ut högst 60 gram koldioxid. Gasbilar får en fast bonus på 10 000 kronor.

För att minska risken för att de nya klimatbonusbilarna ska exporteras omedelbart efter att bonusen har blivit utbetald kommer bonusen att betalas ut först efter sex månader och under vissa förutsättningar.

Bestämmelserna om klimatbonusbilar kommer att införas genom en ny förordning som träder i kraft den 1 juli 2018.

6.16.5 Utformningen av ett förhöjt koldioxidbelopp (malus)

Regeringens förslag: För bensin- och dieseldrivna lätta fordon föreslås ett förhöjt koldioxidbelopp under de tre första åren från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången. Koldioxidbeloppet ska då vara summan av 82 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram och upp till och med 140 gram och 107 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 140 gram. Från år 4 och därefter är koldioxidbeloppet 22 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. För fordon som kan

drivas med etanol eller annan gas än gasol tas inget förhöjt koldioxidbelopp ut, vilket innebär att dessa fordon för samtliga år de är i trafik har ett koldioxidbelopp på 11 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram.

Någon viktdifferentiering av beskattningen föreslås inte.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs dock att koldioxidbeloppet skulle vara summan av 77 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram och upp till och med 140 gram och 100 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 140 gram. I promemorian föreslogs också att gränsen för när koldioxidbelopp ska tas ut från år 4 skulle vara 95 gram. Samma gräns föreslogs för fordon som kan drivas med etanol eller annan gas än gasol.

Remissinstanserna

Konsumentverket, *Naturvårdsverket* och *Trafikverket* tillstyrker förslaget. Bland annat anføres att incitamenten för konsumenterna att välja mer miljöanpassade bilar hittills varit alltför svaga för att åstadkomma någon större omställning av den svenska bilparken men att ett bonus-malus-system bör kunna ge starkare sådana incitament. *Trafikanalys* ser i grunden positivt på införandet av ett bonus-malus-system, men anser att det kan vara problematiskt att förändra koldioxidkomponenten av fordonsskatten i samband med att en ny körcykel införs, i synnerhet med tanke på att det inte är klargjort vilket utsläppsvärde som kommer att delges till konsumenten. *Svensk Kollektivtrafik* är i grunden positiva till ett bonus-malus-system för lätta fordon, men kan inte ta ställning till förslaget då konsekvenserna för kollektivtrafiken inte är utvärderade. *Motormännens Riksförbund* ifrågasätter om systemet alls kan bli den väsentliga ambitionshöjning som är dess syfte eller leda till den miljövinna som avses. *E.ON Sverige AB* är positiva till införandet av ett bonus-malus-system, som är ett viktigt styrmedel mot målet om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030

och visionen om noll nettoutsläpp av växthusgaser 2050. Däremot ifrågasätts om systemet är tillräckligt ambitiöst. *Volvo Cars* är positiva till ett bonus-malus-system som bidrar till en förnyelse av fordonsparken och därmed till en minskad miljöpåverkan och ökad trafiksäkerhet, men saknar helt förslag och resonemang om trafiksäkerhet i promemorian. *Vätgas Sverige*, *2030-sekretariatet*, *Klimatkommunerna* och *Energiföretagen Sverige* stödjer förslaget men ser behov av kraftfullare nivåer på både bonus och malus. *Statens energimyndighet*, *Transportföretagen* och *Miljöförvaltningen i Stockholms kommun* avstyrker utformningen av förslaget. *Elbilsalliansen Nissan-Renault* anför att bonus-malus-systemet kan spela en avgörande roll i att bidra till regeringens klimat- och miljöambitioner. För detta krävs dock högre bonusnivåer och större förutsägbarhet i systemet. *Företagarna* anser att malus-delen av förslaget är för omfattande i fråga om nivåerna som avgör hur stor skatten blir, samt att bonus-delen är oproportionerligt liten i förhållande till malus. *Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet (SPBI)* anser att ett bonus-malus-system som förordar energieffektivitet är rätt tänkt, men anser att utredningen inte tillräckligt har beaktat olika konsekvenser. Bland annat borde förslaget ta hänsyn till användningen av hållbara biodrivmedel i förbränningsmotorer. I dag kan exempelvis ett fordon med dieselteknik och fordonstillverkarens godkännande köras på ett drivmedel som består till 100 procent av biodrivmedel. Förslaget blir därmed mer av en teknikstyrning och inte en klimatstyrning. Även *Volksvagen Group Sverige* framför att bonus-malus-systemet inte ger rättvisa incitament för konventionella fordon som drivs med rena eller höginblandade förnybara och hållbara bränslen. Bland transportbilköpare, där det finns ett stort och växande intresse för HVO 100 som en möjlighet att nå fossiloberoende, är denna problematik särskilt relevant. *Svenska Bioenergiföreningen (Svebio)* anför att utformningen av malus i praktiken innebär en generell höjning av fordonsskatten. Svebio anser vidare att en ökad klimatrelaterad beskattning av vägtrafiken bör läggas på den rörliga kostnaden för drivmedel och att förändringar av beskattningen av elfordonen även bör övervägas. *Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)* hänvisar till de synpunkter av mer principiell natur som lämnades i samband med remiss av utredningens

förslag. Där framfördes att det saknas skäl för att, utöver det generella styrmedel som koldioxidskatten utgör, införa ett bonus–malus-system enligt det förslag som har lagts fram. VTI konstaterade att frågan är komplex och att det finns delar av förslaget som behöver analyseras ytterligare. *Konjunkturinstitutet* anför att givet en nationell ambition att få fler miljöbilar på svenska vägar än vad som följer av EU:s koldioxidkrav på nya personbilar bedöms bonus–malus vara både ett motiverat och lämpligt styrmedel. Om det bakomliggande motivet är att minska utsläppen av växthusgaser på ett kostnadseffektivt sätt, är bonus–malus dock mindre lämpat. Det finns risk att den svenska efterfrågan ytterligare förskjuts mot utsläppsnåla bilar och därmed samtidigt ökar biltillverkarnas utrymme att sälja bränsletörstiga bilar i andra EU-länder. En konsekvensanalys av detta efterfrågas. *Power Circle AB* bedömer att marginalerna i systemet är för snålt tilltagna. Skulle elbilar bli populära, vilket systemet syftar till, uppstår snabbt ett underskott. *BIL Sweden* och *Svenskt Näringsliv* anser att bonus–malus-systemet kommer att bli kraftigt överfinansierat. *Konjunkturinstitutet* vill betona betydelsen av att de medel som anslås i statsbudgeten är tillräckliga för att täcka de krav på bonusutbetalningar som bilköparnas val leder till. En situation där utställda löften på bonus inte kan uppfyllas skulle undergräva förtroendet för systemet. Givet en önskan att undvika sådana situationer kan systemets belastning på budgeten komma att variera kraftigt. Det finns därför behov av att på förhand utarbeta en plan på hur bonusuttag kraftigt över förväntan ska hanteras budgetmässigt. *TESLA* anser att det i det nuvarande förslaget finns en obalans mellan malus och bonus, eftersom systemet leder till ett betydande överskott. Dessa överskottsmedel är inte öronmärkta för bonusutbetalningar, men de skulle förmodligen behöva vara det. 2030-sekretariatet anser att det i grunden är positivt att regeringen tar höjd för osäkerheten kring hur stora bonusutbetalningarna blir, men det är viktigt att systemet inte används som ett sätt att få nya intäkter för statskassan utan just för att neutralisera intäkter och utgifter för nya bilar. Genom tidiga och täta kontrollstationer, blir det mindre viktigt att ha ett överfinansierat system, och därmed kan bonusen höjas. *Motorbranschens Riksförbund* anser att en så kraftig överfinansiering som presenteras i förslaget innebär

att systemet inte får någon tilltro bland bilköparna, vilket i sig kan leda till att syftet, en fossilfri fordonsflotta 2050, inte uppnås.

Gränsen för när och under hur lång tid det förhöjda koldioxidbeloppet ska tas ut

Trafikanalys anser att det hade varit värdefullt att pröva effekterna av styrmedel som utformats för verkan under längre tid än tre år, framför allt med avseende på andrahandsmarknaden. *Power Circle AB* anser att malus bör tas ut under minst en fyraårsperiod eftersom andrahandsmarknaden i huvudsak uppstår bortom den föreslagna treårsgränsen. Detta skulle ha positiva effekter på systemets långsiktiga finansiering och därmed stabilitet, samt på andrahandsmarknadens funktion. Det möjliggör också en mer ambitiös högsta bonus. *Energigas Sverige* anser att perioden med ett förhöjt koldioxidbelopp måste förlängas till minst fem år. *BIL Sweden*, *Svenskt Näringsliv* och *Volvo Cars* avstyrker att det förhöjda koldioxidbeloppet begränsas till tre år eftersom det riskerar att bromsa upp förnyelsen av den svenska bilparken då attraktiviteten på en fyra år gammal bil ökar. *Volvo Cars* föreslår i stället att samma koldioxidbelopp ska gälla under fordonets hela livslängd. *Motorbranschens Riksförbund* ser också problem med att begränsa det förhöjda koldioxidbeloppet till tre år eftersom en potentiell bilköpare i stället behåller den äldre bilen. För lätta lastbilar och lätta bussar torde detta incitament vara ännu större. Detta ger helt fel signaler till marknaden. Även *Miljöförvaltningen i Stockholms kommun*, *Föreningen Elbil Sverige*, *Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet (SPBI)*, *E.ON Sverige AB*, *Företagarna* och *Energiföretagen Sverige* ifrågasätter effekten av att skatten endast tas ut under de första tre åren. *Föreningen Elbil Sverige* anser att systemet inte kommer att påverka andrahandsmarknaden i önskad utsträckning. *SPBI* och *Företagarna* bedömer att detta skulle kunna leda till att förnyelsen av fordonsflottan avtar. *Företagarna* föreslår därför att systemet kompletteras med en skrotningspremie för äldre fordon. Även *Föreningen Elbil Sverige* föreslår en skrotningspremie för fordon med höga utsläpp.

Nivån på det förhöjda koldioxidbeloppet

Power Circle AB anser att utformningen av malus är rimlig i fråga om angivna belopp och brytpunkter, men förespråkar en skärpning av förslaget genom en ytterligare brytpunkt för

bilar med höga utsläpp. *Energigas Sverige* tillstyrker regeringens förslag att införa ytterligare en malusnivå för bensin- och dieslbilar med koldioxidutsläpp över 140 gram per kilometer. *Energigas Sverige* tillstyrker förslaget att inget förhöjt koldioxidbelopp tas ut för fordon som kan drivas med etanol eller annan gas än gasol. *Miljöförvaltningen i Stockholms kommun* ifrågasätter om malus med nuvarande utformning har någon styrande effekt alls eftersom skillnaden i malus är relativt liten för huvuddelen av fordon (mindre än en procent av inköpspriset). *Föreningen Gröna Bilister* anför att beloppen i malus-delen bör höjas och att skatten ska tas ut som en registreringskatt. *Föreningen Elbil Sverige* stödjer förslaget i fråga om belopp och gränsvärden, men önskar en generell och stegvis höjning av nuvarande fordonsskatt på 22 kronor per gram koldioxid med 11 kronor per år under kommande fem år för att nå 77 kronor per kilometer för alla fordon i trafik år 2022.

Viktdifferentierat eller icke-viktdifferentierat system

Energigas Sverige, Volkswagen Group Sverige, Power Circle AB, Föreningen Gröna Bilister och *2030-sekretariatet* tillstyrker förslaget att inte tillämpa någon viktdifferentiering i bonus-malus-systemet. De anför bl.a. att dagens system med viktdifferentiering har fått mycket kritik och resulterat i försämrad konkurrenskraft för de fordon som drivs med alternativa drivmedel. Även *Konjunkturinstitutet* ser fördelar med att systemet inte är differentierat med avseende på fordonens vikt. *BIL Sweden, Svenskt Näringsliv, Transportföretagen, Volvo Cars* och *Maskinentreprenörerna* anför bl.a. att förslaget bör ta hänsyn till transportnyttan, vikten för olika fordon och behovet av arbetsfordon i miljöer där framkomlighet och lastförmåga ställer krav på motorstorlek/effekt. *Volvo Cars* anför vidare att ett system som inte tar hänsyn till fordonets vikt kan få negativa konsekvenser för införandet av ny teknik och nollvisionen. *BIL Sweden* motsätter sig även att malus för lätta lastbilar och personbilar baseras på samma gränsvärde (95 gram per kilometer), trots att de bindande koldioxidkraven på EU-nivå skiljer sig åt för dessa fordonsslag. Detta får effekten att lätta lastbilar med högre transportnytta och lägre koldioxidutsläpp per ton kilometer får en mycket hög malus.

Övriga synpunkter

Transportstyrelsen anför att när det gäller skrivningen ”under den tid som infaller under de tre första åren från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången” råder vissa oklarheter kring vad det konkret betyder. Avses på dagen tre år från det att fordonet blir skattepliktigt första gången eller avses vid utgången av motsvarande månad tre år efter att fordonet tagits i trafik första gången? *Transportstyrelsen* behöver ett klagörande i den delen för att kunna utforma systemet för uttag av fordonsskatt.

Skälen för regeringens förslag: Generellt verkande styrmedel, såsom koldioxid- och energiskatterna på drivmedel som sätter ett pris på koldioxidutsläpp respektive energianvändning, utgör viktiga delar i svensk klimatpolitik. Dessa generella ekonomiska styrmedel är teknikneutrala, följer principen om att förorenaren ska betala och bidrar till att klimat- och miljömålen nås på ett kostnadseffektivt sätt. På en i övrigt fullt fungerande marknad skulle koldioxidskatten vara ett tillräckligt styrmedel för att ställa om den svenska fordonsflottan i riktning mot mer koldioxidsnåla fordon. Det finns dock i vissa lägen behov av att komplettera de generella styrmedlen med mer specifika, t.ex. om koldioxidskatten inte kan sättas till den nivå som krävs för att nå en fossilfri fordonsflotta. Även förekomsten av hinder för introduktion av ny teknik, t.ex. otillräckliga incitament att utveckla eller föra fram ny teknik på marknaden, kan motivera stöd till s.k. omogna tekniker genom mer specifika styrmedel, vid valet av bil, så som ett bonus-malus-system.

Vägtrafiken står för ungefär hälften av de svenska växthusgasutsläpp som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. För att miljömålsberedningens föreslagna mål ska nås måste vägtrafikens klimatpåverkan minska.

Huvudmotivet för att införa ett bonus-malus-system är att öka andelen miljöanpassade fordon med lägre koldioxidutsläpp per kilometer. bonus-malus-systemet kan därmed komplettera de mer generellt verkande drivmedelsskatterna och bidra till att minska transportsektorns oljeberoende och klimatpåverkan. Detta genom det ekonomiska incitament som skapas för nybilsköparen att välja ett fordon med lägre utsläpp per kilometer eller ett fordon som drivs med alternativa bränslen. Systemet kan också förväntas ha en tydlig signaleffekt.

Vad gäller utformningen av ett förhöjt koldioxidbelopp (malus) föreslår regeringen följande.

I dag går gränsen för när ett koldioxidbelopp tas ut vid ett fordons utsläpp av koldioxid per kilometer utöver 111 gram vid blandad körning. På EU-nivå regleras koldioxidutsläpp från nya personbilar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 443/2009 av den 23 april 2009 om utsläppsnormer för nya personbilar som del av gemenskapens samordnade strategi för att minska koldioxidutsläppen från lätta fordon. Syftet med förordningen är att fastställa krav avseende koldioxidutsläpp för nya personbilar som registreras inom unionen för att uppnå unionens övergripande mål att minska växthusgasutsläppen och för att säkerställa en väl fungerande inre marknad. I förordningen fastställs de genomsnittliga koldioxidutsläppen från nya personbilar. Gränsen för utsläppen kommer att sänkas till 95 gram och ska nå inom EU för alla nya personbilar som registreras från 2021. Gränsen om 95 gram utsläpp av koldioxid per kilometer vid blandad körning är även den som i praktiken i dag gäller för att en normalviktig bil ska omfattas av den femåriga fordonsskattebefrielsen. För att nå EU:s målsättning för koldioxidutsläpp och även i förlängningen nå den långsiktiga prioriteringen att Sverige 2030 bör ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen är det, så som även utredningen och promemorian bedömde, rimligt att i den nu föreslagna fordonsskattelagstiftningen för nya fordon sänka gränsen för när koldioxidbelopp ska tas ut till vad ett fordon vid blandad körning släpper ut i koldioxid per kilometer utöver 95 gram. På så sätt blir incitamentet starkare att välja ett fordon med lägre koldioxidutsläpp än vad den nuvarande gränsen för när koldioxidbeloppet ska tas ut för befintliga fordon åstadkommer. Denna gräns kan, så som även skett tidigare, komma att behöva justeras allt efter hand som utsläppsvärdena av koldioxid på grund av teknikutveckling sjunker.

I det nuvarande koldioxidbaserade fordonsskattesystemet är skatten lika hög för alla år fordonet är i trafik. Ett undantag från detta finns för de fordon som uppfyller den femåriga fordonsskattebefrielsen. Enligt direktiven som låg till grund för utredningens förslag angavs att utredaren skulle överväga att utforma malusdelen som en förhöjd årlig fordonsskatt under

ett eller flera år i stället för under fordonets hela livslängd. Vissa remissinstanser har förespråkat en registreringskatt men en sådan skulle inte utredaren överväga eftersom det uppkommer EU-rättsliga problem vid tillämpningen av en sådan. Förslagen som lämnades av såväl utredningen som i promemorian innebar att det förhöjda koldioxidbeloppet i fordonsskatten skulle utgå för utsläpp av koldioxid utöver 95 gram under de tre första åren från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången. Att det förhöjda koldioxidbeloppet skulle utgå i tre år grundades i huvudsak på att nybilsköpare ofta byter bil efter tre år, att tjänstebilar och leasingavtal byts ut respektive löper på tre år samt att styreffekten för de som införskaffar en ny bil vad gäller att välja bil med längre koldioxidutsläpp blir större för en högre fordonsskatt per år under en kortare tidsperiod än samma sammanlagda fordonsskatt utspridd under hela fordonets livslängd. Förslagen synes, även med beaktande av de synpunkter som inkommit, vara väl avvägda i denna del och således föreslår även regeringen att det förhöjda koldioxidbeloppet ska utgå i tre år från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången för utsläpp av koldioxid som ett fordon vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram. *Transportstyrelsen* har fört fram synpunkten att det är oklart vad som menas med ”under de tre första åren” från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången och har efterfrågat ett förtydligande i den delen. Med detta rekvisit ska, enligt regeringen, förstås att ett fordon som blir skattepliktigt för första gången t.ex. den 15 juli 2018 omfattas, om övriga förutsättningar är uppfyllda, av det förhöjda koldioxidbeloppet till och med den 14 juli 2021. Därefter, från och med den 15 juli 2021, är koldioxidbeloppet detsamma som för den befintliga fordonsflottan, dvs. 22 kronor per gram koldioxid som ett fordon vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. Bränsletillägget för nya dieselfordon kommer däremot att följa den föreslagna utformningen även efter de tre första åren.

Den koldioxiddifferentierade fordonsskatten har två huvudsyften, som består i att generera skatteintäkter och att styra mot mer miljöanpassade fordon med lägre utsläpp av koldioxid per kilometer. Grundbeloppet om 360 kronor är till sin karaktär i huvudsak fiskalt medan såväl gränsen för uttag av koldioxidbeloppet samt det

kronantal som ingår i beräkningen av koldioxidbeloppet kan ha en sådan miljöstyrande effekt som kan vara önskvärd. I det nuvarande fordonskattesystemet är koldioxidbeloppet 22 kronor för bensin- och dieseldrivna fordon och 11 kronor för etanol- och gasbilar, förutom gasol, per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. Regeringen anser att det bör skapas ett starkt incitament att välja en bil med ett lågt koldioxidutsläpp. Ett sådant incitament kan vara att det blir högst kännbart ekonomiskt att köpa ett fordon som har ett högt utsläppsvärde av koldioxid. Det föreslås mot den bakgrunden att koldioxidbeloppet under de tre första åren från det att ett fordon blir skattepliktigt för första gången sätts till summan av 82 kronor per gram koldioxid som ett fordon vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram och upp till och med 140 gram och 107 kronor i tillämpliga fall för den del av utsläppen som släpps ut utöver 140 gram. Anledningen till den föreslagna utformningen av koldioxidbeloppet är att ytterligare förstärka incitamentet att vid inköpstillfället välja bort fordon med höga utsläpp. För de fordon som belastas med ett förhöjt koldioxidbelopp under de tre första åren gäller, från år 4 och framåt, samma belopp vid beräkningen av koldioxidbeloppet som för den befintliga fordonsflottan, dvs. 22 kronor per gram koldioxid som ett fordon vid blandad körning släpper ut utöver 111 gram.

Fordon som kan drivas med etanol eller gas, förutom gasol, kommer för samtliga år de är i trafik att ha samma koldioxidbelopp som motsvarande fordon redan har i dag, dvs. 11 kronor per gram koldioxid som ett fordon vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. Skälet till att en förhöjning inte införs för dessa fordon är att de kan drivas med drivmedel med lägre utsläpp av fossil koldioxid och därför bör incitamentet för att köpa sådana fordon bevaras.

Det nya bonus–malus-systemet ska komplettera de generellt verkande bränsleskatterna och bidra till minskade koldioxidutsläpp inom transportsektorn genom att styra mot köp av mer miljöanpassade fordon med lägre utsläpp av koldioxid per kilometer. Systemet bör därför inte relateras till fordonets vikt. Ett system med viktrelatering skulle styra mot fordon med högre bränsleeffektivitet snarare än fordon med lägre bränsleförbrukning.

En följd av detta skulle kunna vara att tyngre fordon skulle kunna få lägre malus än ett lättare fordon fast det tyngre fordonets utsläpp per kilometer är högre än det lättare fordonets. Ett system endast beroende av fordonets utsläpp av koldioxid per kilometer bedöms också vara enklare och tydligare.

För personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar tillkommer, som tidigare, ett grundbelopp på 360 kronor. För dieseldrivna fordon tillkommer även ett bränsletillägg och ett miljötillägg (se avsnitt 6.16.7 och 6.16.8).

Som utvecklas vidare i avsnitt 6.16.12 kommer det finnas dubbla värden i vägtrafikregistret om ett fordon utsläpper av koldioxid med vilket koldioxidbeloppet beräknas, ett från den gamla körcykeln NEDC och ett från den nya WLTP. Kunskapen om hur den nya körcykeln (WLTP) påverkar fordons koldioxidvärden är dock, även med den senaste informationen från bl.a. Transportstyrelsen och den Europeiska kommissionen, än så länge knapphändig. Effekterna kan mycket väl överstiga de tidigare antagna. Det är inte lämpligt att införa en beskattning där så mycket osäkerhet föreligger om skattenivåerna. Det är därför motiverat att använda det lägre värdet i vägtrafikregistret enligt den gamla körcykeln (NEDC) under en övergångsperiod som grund för beskattning. Kunskapen om den nya körcykeln enligt WLTP kommer att öka i och med att den ska användas för nya fordonstyper som typgodkänns efter den 1 september 2017 och för alla nya fordon som registreras efter den 1 september 2018. Regeringen anser att det är rimligast att det utsläppsvärde som följer av den på EU-nivå senast antagna testkörnykeln WLTP och som bättre motsvarar verkliga förhållanden också är det som ska få genomslag på beskattningen av fordon så snart kunskapen om környkeln finns och börjat sätta sig även hos konsumenterna. Kommissionen rekommenderar att från och med den 1 januari 2019 bör medlemsstaterna säkerställa att endast WLTP-värden för bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp används för att informera konsumenterna. Under en övergångsperiod fram till den 1 januari 2020 ska koldioxidvärdena enligt NEDC användas vid beräkningen av fordonsskatten och därefter värdena enligt WLTP. Det är rimligt att redan nu i lag reglera att de högre värdena enligt WLTP kommer användas från den 1 januari 2020 för att undvika snedvridande effekter när NEDC-

värdena helt fasats ut ca 2021, se avsnitt 6.16.16. För att återställa miljöstyrningen gentemot förslaget i lagrådsremissen höjs malus genom att koldioxidbeloppet höjs. Genom att koldioxidbeloppet höjs motsvarande den i lagrådsremissen antagna ökningen av koldioxidvärden enligt WLTP bibehålls beskattningsnivåerna för nya lätta fordon och därmed miljöstyrningen. I god tid före övergången till WLTP den 1 januari 2020 kommer dess effekter vara kända. Då kan koldioxidbeloppet behöva kalibreras om för att uppnå nämnda miljöstyrning. Det är minst den miljöstyrning som föreslagits i lagrådsremissen som ska uppnås och som regeringen säkerställer genom en övergångslösning i fråga om körcykel och genom kalibrering av koldioxidbeloppet.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ny paragraf 2 kap. 9 a § vägtrafikskattelagen, se avsnitt 3.16.

6.16.6 Fordonsskatten för befintliga lätta fordon i det koldioxidbaserade systemet

Regeringens bedömning: Ingen höjning av fordonsskatten görs för befintliga lätta fordon i det koldioxidbaserade systemet. Nuvarande gräns för när koldioxidbeloppet tas ut vid blandad körning och nuvarande belopp på 22 respektive 11 kronor som ingår vid beräkningen av koldioxidbeloppet lämnas därmed oförändrade.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslogs att gränsen för när koldioxidbeloppet ska tas ut sänks.

Remissinstanserna: *Power Circle AB* tillstyrker förslaget om att gränsen för när koldioxidbeloppet tas ut sänks från 111 till 95 gram.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen anser det motiverat att avvakta med att justera gränsen för när koldioxidbeloppet ska börja tas ut för de övriga fordon som sedan tidigare omfattas av det koldioxidbaserade fordonsskattesystemet och som inte kommer att omfattas av bonus–malus-systemet.

6.16.7 Bränslefaktorn omarbetas till ett separat bränsletillägg i bonus–malus-systemet

Regeringens förslag: Fordonsskatten för diesel-drivna lätta fordon i bonus–malus-systemet justeras genom att nuvarande bränslefaktor görs om till ett bränsletillägg.

Regeringens bedömning: Befintliga lätta dieselfordon behåller nuvarande utformning av bränslefaktor.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. I promemorian finns dock ett förslag att bränslefaktorn görs om för befintliga dieseldrivna lätta fordon i det koldioxidbaserade systemet.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket* vill särskilt framhålla att det är positivt att bränslefaktorn omarbetas till ett separat bränsletillägg. Även *Trafikanalys* och *Power Circle AB* ser positivt på förslaget. *Motor-männens Riksförbund* avstyrker förslaget och anför följande. Förslaget resulterar i att de absolut smutsigaste fordonen i stället får en lindrigare skattehöjning. Vissa av de mest smutsiga fordonen får till och med sänkt skatt. Detta går tvärt emot utredningens grundsyfte att smutsiga bilar ska betala mer skatt. Resultatet av den nya beräkningsmodellen blir att de smutsigaste bilarna kommer undan medan den som köpt en bränslesnål bil straffas med en procentuellt sett större höjning. Det finns inget skäl att frångå dagens princip om en bränslefaktor för dieseldrivna bilar. Det är dessutom svårt att i materialet se hur det nya bränsletillägget tar fasta på bonus–malus-systemets princip att fordonsskatt ska speglas av utsläppen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Energiskatten är lägre för dieselbränsle än för bensin, vilket ger dieseldrivna fordon en skattefördel jämfört med bensindrivna fordon. Denna fördel kompenseras genom att fordonsskatten för dieseldrivna fordon räknas upp med en faktor, den s.k. bränslefaktorn. Bränslefaktorn är bl.a. beroende av den årliga fordonsskatten. En sådan konstruktion skulle fungera dåligt med det system som nu föreslås där fordonsskatten varierar. För att göra det nya bonus–malus-systemet mer lättförståeligt

föreslår regeringen att bränslefaktorn omarbetas till ett s.k. bränsletillägg, som görs oberoende av fordonsskattens storlek. Nedan följer en mer teknisk beskrivning av de förändringar som föreslås.

Dagens koldioxidbaserade fordonsskatt för dieseldrivna fordon (FS_{diesel}) bestäms utifrån följande formel:

$$FS_{diesel} = [360 + CO2belopp * \max(0; CO2värde - CO2gräns)] * BF + MT$$

där 360 utgör grundbeloppet, $CO2belopp$ är det belopp i kronor som betalas för varje gram utsläpp av koldioxid per kilometer över en viss gräns, $CO2gräns$ anger denna gräns, $CO2värde$ är varje enskilt fordon specifika utsläpp av koldioxid per kilometer. BF är bränslefaktorn och MT är miljötillägget som tillkommer för dieseldrivna fordon.

Bränslefaktorns syfte är att kompensera för den lägre energiskatten på dieselbränsle jämfört med bensin, den s.k. energiskattesubventionen. Energiskattesubventionen definieras av vad en dieseldrivna bil slipper att betala i energiskatt på bränslet jämfört med en bensindrivna bil, om de båda kör 1 500 mil per år i ett fordon som i genomsnitt förbrukar 0,6 liter per mil (ett mått på hur mycket ett ”genomsnittligt” dieseldrivna fordon gynnas av den lägre energiskatten på dieselbränsle jämfört med bensin; se Ds 2009:24 Effektivare skatter på klimat- och energiområdet för en uppställning av faktorer som påverkar energiskattesubventionen). Med nuvarande beräkningsformel enligt nedan uppgår bränslefaktorn i dagsläget till 2,37.

$$BF = (FS_{utan BF} + ESS) / FS_{utan BF}$$

där ESS är energiskattesubventionen. Dagens system och utformning av bränslefaktorn för dieseldrivna fordon är en bidragande orsak till fordonsskattesystemets komplexitet. Formeln medför också att en skärpning av miljöstyrningen i fordonsskattesystemet, t.ex. genom att koldioxidbeloppet höjs eller koldioxidgränsen sänks, leder till en lägre bränslefaktor. Det innebär i sin tur att många relativt bränsletörstiga dieseldrivna fordon kan få sänkt skatt, trots att fordonsskatten för övriga fordon höjs till följd av den ökade miljöstyrningen. Detta resultat är inte önskvärt i det nya bonus-malus-systemet.

Förslaget som lämnades av utredningen Ett bonus-malus-system för nya lätta fordon (SOU 2016:33), som utgick från nuvarande fordonsskattesystem och en beräkning av energiskattesubventionen enligt ovan, innebär att en genomsnittlig bränslefaktor används för samtliga år som ett fordon används. Det får till följd att dieseldrivna fordon får en ganska kraftig beskattning under de första tre åren, vilket beror på att en alltför hög bränslefaktor appliceras på en hög grundläggande fordonsskatt. På motsvarande sätt blir fordonsskatten för låg under år 4 och framåt, eftersom en alltför låg bränslefaktor appliceras på en låg grundläggande fordonsskatt. En sådan lösning är svår att motivera utifrån bränslefaktorns syfte.

För att skapa en enklare beskattning av nya lätta fordon, samt på sikt komma till rätta med de problem som bränslefaktorn i dess nuvarande utformning och i utredningens förslag förorsakar, föreslår regeringen att bränslefaktorn i stället görs om till ett s.k. bränsletillägg. Bränsletillägg ska tillämpas för de fordon som ingår i det nya bonus-malus-systemet för lätta fordon, dvs. för dieseldrivna fordon med fordonsår 2018 eller senare som blivit skattepliktiga för första gången efter den 1 juli 2018. Bränsletillägget ska även fortsatt tillämpas för fordon som blivit skattepliktiga för första gången efter den 1 juli 2018 när dessa efter tre år med ett förhöjt koldioxidbelopp övergår till samma beräkning av koldioxidbelopp som den befintliga fordonsflottan.

Bränsletillägget ska precis som bränslefaktorn för befintliga lätta dieselfordon ses som ett schablonmässigt tillägg som syftar till att kompensera för att energiskatten på dieselbränsle är lägre än energiskatten på bensin. Energiskattesubventionen (ESS) beräknas på samma sätt som för äldre fordon i det koldioxidbaserade systemet för fordonsskatt. Fordonsskatten för dieseldrivna fordon inom bonus-malus-systemet med utsläpp under 140 gram koldioxid per kilometer kommer med det föreslagna bränsletillägget att bestämmas utifrån följande formel:

$$FS_{diesel} = 360 + CO2belopp * \max(0; CO2värde - CO2gräns) + BT + MT$$

där 360 utgör grundbeloppet, $CO2belopp$ är det belopp i kronor som betalas för varje gram utsläpp av koldioxid per kilometer över en viss

gräns, *CO2gräns* anger denna gräns, *CO2värde* är varje enskilt fordonens specifika utsläpp av koldioxid per kilometer och *MT* är miljötillägget. *BT* är bränsletillägget, vilket beräknas som produkten av fordonets specifika *CO2värde* och den omformulerade faktor som ska ta hänsyn till energiskattesubventionen.

$$BT = CO2värde * ESS / 160$$

Nämnamnaren 160 motsvarar det ungefärliga koldioxidvärdet i gram per kilometer för ett dieselfordon med en bränsleförbrukning på 0,6 liter per mil. Denna förbrukning är vad som antas i schablonberäkningen av energiskattesubventionen. Det är därför rimligt att använda motsvarande koldioxidvärde i beräkningen av bränslefaktorns storlek.

För ett fordon med 160 gram per kilometer i *CO2värde* innebär detta ett tillkommande belopp motsvarande energiskattesubventionen på 2 163 kronor.

I beräkningen för att fastställa energiskattskillnaden används som norm den föreslagna energiskatten på bensin från och med den 1 juli 2018, 42,8 öre per kWh. Denna jämförs med energiskatten på dieselbränsle, som från och med samma datum föreslås uppgå till 23,5 öre per kWh. I och med detta tas också hänsyn till de förändringar av energiskattskillnaden som följer av förslaget om förändrad beskattning av bensin och dieselbränsle, se avsnitt 6.15.16. Energiskattskillnaden per liter bränsle fastställs genom en omräkning som tar hänsyn till bränslenas energiinnehåll. År 2018 beräknas energiskattskillnaden till ungefär 1,92 kronor per liter, vilket innebär en energiskattesubvention om 2 163 kronor, inklusive 25 procent mervärdesskatt ($1,92 \text{ kr/l} * 1,25 * 1\ 500 \text{ mil} * 0,6 \text{ l/mil} \approx 2\ 163$). Faktorn som ska multipliceras med bilens *CO2*-värde för att erhålla bränsletillägget kan därmed beräknas till 13,52 ($2\ 163 / 160 \approx 13,52$).

Skillnaden gentemot det förslag som lämnades i nämnda utredning och hur fordonsskatten ser ut i dag består i att bränsletillägget i bonus-malus-systemet görs oberoende av fordonsskattens storlek. Omläggningen kommer att underlätta framtida förändringar av miljöstyrningen för de fordon som ingår i det nya bonus-malus-systemet för lätta fordon genom att konsekvenserna, till skillnad från i dag, blir mer logiska och går åt samma håll för alla diesel-

drivna fordon. Detta innebär exempelvis att även de dieseldrivna lätta fordon med höga koldioxidvärden kommer att få höjd malus vid eventuell ökad miljöstyrning, vilket inte var fallet med bränslefaktorn.

Den föreslagna nivån på bränsletillägget tar i detta avsnitt hänsyn till de skatteförändringar som föreslås i samband med införandet av en reduktionsplikt för biodrivmedel i bensin respektive dieselbränsle, se avsnitt 6.15.16.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 2 kap. 7 och 10 §§ vägtrafikskattelagen, se avsnitt 3.16.

6.16.8 Miljötillägget behålls

Regeringens bedömning: Miljötillägget för dieseldrivna fordon som uppfyller utsläppskraven för Euro 6 behålls.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket, Energigas Sverige och Föreningen Gröna Bilister* tillstyrker regeringens förslag att behålla miljötillägget för dieseldrivna fordon som uppfyller utsläppskraven för Euro 6.

Skälen för regeringens bedömning: Miljötillägget är ett fast tillägg som bara tas ut för dieseldrivna fordon. Miljötillägget tillkom för att fordonsskatten skulle ta hänsyn till att dieseldrivna fordon hade högre utsläpp av kväveoxider och partiklar än bensindrivna fordon. När miljötillägget infördes uttalades att det skulle kunna tas bort för nya fordon när utsläppskraven i framtiden för bensin- och dieseldrivna fordon bedömdes var tillräckligt näraliggande. Utsläppskraven för Euro 6 innebär att utsläppskraven för partiklar blir samma för bensin- respektive dieseldrivna fordon. Dieseldrivna fordon tillåts även i fortsättningen släppa ut något mer kvävedioxider än bensindrivna fordon men skillnaderna är numera små. Detta vägs upp av att bensindrivna fordon tillåts ha högre utsläpp av kolväten än dieseldrivna fordon. På EU-nivå har tagits fram en testprocedur, Real Driving Emissions (RDE), som innebär att begränsa utsläpp av kväveoxider från dieseldrivna fordon. Testet ska komplettera det test som görs med den nya testkörscykeln WLTP, se avsnitt

6.16.12, vid typgodkännande av fordon och som mäter bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp. RDE-testet innebär att en mätutrustning monteras på fordonet som sedan körs i verklig trafik. Såväl RDE som WLTP kommer att vara obligatoriska för nya typgodkännanden efter den 1 september 2017. RDE-kraven gäller därefter för registrering av nya fordon från den 1 september 2019, vilket innebär att fram till dess går det att registrera fordon som inte har testats med RDE. Som flera remissinstanser påpekat har mätningar visat att de verkliga utsläppen av kväveoxider ofta överstiger tillåtna gränsvärden. Mot bakgrund av att RDE-testet bättre ska överensstämma med verkliga utsläppsvärden av kväveoxider och med beaktande av vad remissinstanserna anfört, dvs. att många fordon tidigare visats sig ha betydligt högre verkliga utsläppsvärden än uppmätta testvärden, görs bedömningen att miljö tillägget bör behållas på dagens nivå även för dieseldrivna fordon som uppfyller Euro 6. Ett nytt övervägande om miljö tillägget ska tas bort för Euro 6 bör ske i ett senare skede när det går att fastställa att dessa fordons utsläppsnivå av kväveoxider är tillräckligt näraliggande utsläppsnivån för bensindrivna fordon.

6.16.9 Den femåriga fordonsskattebefrielsen slopas

Regeringens förslag: Den femåriga fordonsskattebefrielsen för fordon med bättre miljöegenskaper slopas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Föreningen Gröna Bilister* tillstyrker förslaget. *Motormännens Riksförbund* avstyrker förslaget och anför att om klimatsmarta fordon inte subventioneras så väljs de bort. Vidare anför att det förefaller helt orimligt att bilar som köpts tack vare låga utsläpp i stället blir de som straffas med de procentuellt största skattehöjningarna. *Sveriges Kommuner och Landsting* anför att det är angeläget att en ny enhetlig och allmänt accepterad miljöbilsdefinition snarast etableras om den femåriga fordonsskattebefrielsen slopas. *Miljöförvaltningen i Stockholms kommun, Klimat-*

kommunerna och *E.ON Sverige AB* ser det som problematiskt att miljöbilsdefinitionen försvinner och att det inte beskrivs tydligt vad som ska bli den nya definitionen. *Power Circle AB* noterar att dagens miljöbilsdefinition är viktig för främst offentliga aktörers bilinköp, men anser samtidigt att dagens definition är orimlig att behålla. I stället bör en ny miljöbilsdefinition endast omfatta de fordon som berättigas till bonus. *Elbilsalliansen Nissan-Renault* anser att en tydlig miljöbilsdefinition relaterad till bonusen skulle vara till stöd för att förenkla för privatpersoner att investera i fossilfria fordon. Det skulle även spela en stor roll för offentlig upphandling och som en indikation till företags leasingpolicy.

Skälen för regeringens förslag: I kommittédirektiven till en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag på hur ett s.k. bonus-malus-system för nya lätta fordon skulle kunna utformas (dir. 2015:59), uttalades att den femåriga befrielsen från fordonsskatt för nya bilar med bättre miljöegenskaper skulle slopas om ett bonus-malus-system infördes. Mot bakgrund av att regeringen nu föreslår att ett sammanhållet, renodlat och tydligt bonus-malus-system för lätta fordon ska införas görs bedömningen att den femåriga skattebefrielsen ska slopas, vilket även föreslogs i utredningen Ett bonus-malus-system för nya lätta fordon (SOU 2016:33) och i promemorian. Den femåriga skattebefrielsen gäller dock fortfarande för bilar som blivit skattepliktiga för första gången innan ändringen träder i kraft. Som flera remissinstanser påpekat vilar den nuvarande miljöbilsdefinitionen på samma grund som den femåriga fordonsskattebefrielsen. Det beror på att i förordningen (2009:1) om miljö- och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilar och bilresor så hänvisas till att med miljöbil avses en personbil som uppfyller kraven för fordonsskattebefrielse. Förordningen ställer bl.a. upp miljökrav för myndigheters inköp, leasing samt användning av bilar samt för vissa upphandlade vägtransporter och syftar till att öka andelen miljöanpassade och trafiksäkra fordon. Även många privata företag använder denna miljöbilsdefinition vid inköp eller leasing av fordon. Det innebär att när den femåriga fordonsskattebefrielsen försvinner så försvinner även definitionen av vad som är en miljöbil. Det finns därmed anledning att återkomma i fråga

om möjligheterna att hitta en annan definition av vad som avses med en miljöbil.

Lagförslag

Förslaget medför att 2 kap. 11 a § vägtrafikskattelagen upphör att gälla, se avsnitt 3.16.

6.16.10 Uppgifter om fordons utsläpp av koldioxid och val av koldioxidutsläppsvärde för alternativbränslefordon

Regeringens förslag: De hänvisningar, dels om att uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning hämtas i vägtrafikregistret, dels om vilket koldioxidutsläppsvärde som ska användas för alternativbränslefordonen, som tidigare fanns på flera ställen i vägtrafikskattelagen samlas i en ny paragraf.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser har synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Såväl utredningen Ett bonus–malus–system för nya lätta fordon (SOU 2016:33) som promemorian har föreslagit att de hänvisningar, dels om att uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning hämtas i vägtrafikregistret, dels om vilket koldioxidutsläppsvärde som ska användas för alternativbränslefordonen, som tidigare fanns på flera ställen i vägtrafikskattelagen (2006:227) ska samlas i en ny paragraf. Ändringarna som föreslås är således endast av redaktionell karaktär. Regeringen finner inte skäl att göra en annan bedömning än vad utredningen och promemorian gjort.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ny paragraf 1 kap. 6 b § samt ändringar i 2 kap. 9 § vägtrafikskattelagen, se avsnitt 3.16.

6.16.11 Uppgift om viktad/blandad körning ska användas för laddhybrider

Regeringens förslag: Om det i vägtrafikregistret finns uppgift om ett fordons utsläpp av koldioxid vid viktad/blandad körning, ska den uppgiften användas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Svenska Bioenergiföreningen (*Svebio*) anför att om en ägare till en laddhybrid till stor del kör längre sträckor, där eldriften bara står för en liten del av körsträckan, blir utsläppen mycket högre än den officiella siffran i vägtrafikregistret och att regeringen bör ge ett uppdrag till lämplig myndighet att utreda hur laddhybriderna används och om subventionerna till laddhybrider ger avsedd klimatnytta.

Skälen för regeringens förslag: Som även nämns i promemorian finns det sedan 2012 ett utsläppsvärde för koldioxid som används enbart för laddhybriderna. Detta utsläppsvärde, viktad/blandad, registrerades inledningsvis för en del bilmodeller vid sidan av utsläppsvärdet blandad körning. Numera registreras för laddhybriderna bara uppgift om koldioxidutsläpp vid viktad/blandad körning i det svenska vägtrafikregistret. Eftersom det för vissa laddhybrider kan finnas uppgift om koldioxidutsläpp både vid blandad körning och viktad/blandad körning som skiljer sig åt och då lagtexten inte anger vilket av dessa värden som ska ligga till grund för beskattningen bör det göras ett förtydligande i denna del. Eftersom det enligt EU:s regelverk är utsläppsvärdet viktad/blandad körning som ska anges i laddhybridernas typgodkännanden och även rapporteras till EU är det lämpligt att det är detta värde som ska utgöra underlag för beskattningen.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ny paragraf 1 kap. 6 b § vägtrafikskattelagen, se avsnitt 3.16.

6.16.12 När det finns flera uppgifter om fordons utsläpp av koldioxid

Regeringens förslag: Om det finns flera uppgifter om ett fordons utsläpp av koldioxid vid drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, eller vid viktad/blandad körning, ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt. Om det för andra fordon, dvs. de som enbart kan drivas med bensin eller diesel, finns flera uppgifter om blandad körning i vägtrafikregistret, ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Regeringens förslag innebär dock ett förtydligande av den föreslagna bestämmelsen. Under en övergångsperiod ska dock det lägsta värdet beaktas vid bestämmande av fordonsskatt, se avsnitt 6.16.16.

Remissinstanserna: *Trafikverket, BIL Sweden* och *Företagarna* anför att förslagets ikraftträdande ligger nära i tiden i förhållande till den nya certifieringsmetoden WLTP och det finns en osäkerhet från biltillverkare över hur stor påverkan WLTP-metoden får på koldioxidvärdet. Nya bilar kommer under en övergångsperiod att få koldioxidvärdet både från WLTP samt omräknat med en matematisk modell kallad COMPAS till dagens NEDC-testmetod. För att minska osäkerheten för biltillverkare kan bonus-malus-systemet beräknas på NEDC-värdet under en övergångsperiod, fram till exempelvis 2020. Företagarna föreslår i stället att införandet av systemet flyttas framåt i tiden, som då kan utformas med hänsyn till de faktiska konsekvenserna av WLTP. *Skatteverket* och *Transportstyrelsen* anför bl.a. att syftet med att införa 1 kap. 6 b § fjärde stycket vägtrafikskattelagen (2006:227) är att förtydliga att det är utsläppsvärdet enligt den nya WLTP-környkeln som ska användas vid fastställandet av fordonsskatt men att så som paragrafen föreslås vara utformad så är detta inte tydligt och bestämmelsen riskerar att påverka tillämpningen av andra och tredje styckena. Ett klargörande i denna del behövs och därför föreslås att paragrafen omformuleras och struktureras om,

t.ex. genom att fjärde stycket läggs i en egen paragraf och formuleras så att syftet uppnås.

Skälen för regeringens förslag: En fordons-tillverkare som vill ha en fordonstyp typgodkänd vänder sig med en ansökan till en typgodkännandemyndighet i något av EU:s medlemsländer. Myndigheten prövar då om fordonstypen bl.a. uppfyller samtliga tekniska krav som ställs på den och om utfallet är positivt så utfärdas ett typgodkännandeintyg på fordonstypen. Ett typgodkännande ska bl.a. inkludera uppgift om ett fordons utsläpp av koldioxid i gram per kilometer. En tillverkare som har fått ett typgodkännandeintyg ska utfärda ett intyg om överensstämmelse, s.k. Certificate of Conformity (CoC), för varje fordon som tillverkas av den godkända typen. I detta intyg framgår bl.a. uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning i gram per kilometer. Om fordonet är ett laddhybridfordon så anges i intyget i stället utsläppsvärdet viktad/blandad körning. Dessa uppgifter förs av Transportstyrelsen in i vägtrafikregistret och ligger till grund för bestämmande av fordonsskatt.

EU:s nuvarande testkörnykel, s.k. NEDC (New European Driving Cycle) används när bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp ska bestämmas för typgodkännandet. Det har visat sig att den testkörnykeln inte motsvarar verklig körning eftersom bränsleförbrukningen och därmed koldioxidutsläppet i verklig trafik nästan alltid överstiger környkelns.

Globalt pågår sedan ett antal år tillbaka ett arbete med att ta fram en ny metod för mätning av koldioxidutsläpp. Metoden kallas Worldwide harmonized Light vehicles Test Procedure (WLTP). Den är utformad för att representera typiska körkaraktärsticker runt om i världen och är utvecklad för att vara ett harmoniserat tekniskt regelverk för test av bränsleförbrukning och koldioxidemissioner. Avsikten är att resultaten från mätningar enligt metoden bättre ska motsvara verkliga förhållanden och ge koldioxidutsläppsvärden och bränsleförbrukningsvärden som har bättre koppling till verklig användning. Den nya testkörnykeln enligt WLTP ska användas för nya fordonstyper som typgodkänns efter den 1 september 2017 och för alla nya fordon som registreras efter den 1 september 2018, med undantag för vissa s.k. slutserieundantag. Fordons-tillverkare kan även vid den tidpunkt då regelverket för testkör-

cykeln enligt WLTP publiceras i Europeiska unionens officiella tidning (EUT) välja att vid ansökan om ett typgodkännande testa fordonstyper enligt den nya körcykeln. Fordon som testats enligt WLTP-körcykeln kommer dock fram till ca 2021 i CoC-intyget ha två uppgifter om blandad körning, dels från körcykeln enligt WLTP och dels ett NEDC-värde. NEDC-värdet behövs fortfarande eftersom det ligger till grund för EU:s förordningar 443/2009 (personbilar) och 510/2011 (lätta lastbilar) med utsläppsmål som varje fordonstillverkare ska uppnå. Från ca 2022 kommer nya fordon i CoC-intygen endast ha uppgifter om blandad körning eller viktad/blandad körning från WLTP-testet. I juni 2017 kommer Transportstyrelsen att i den mån det förekommer börja föra in dessa två uppgifter från både WLTP och NEDC om blandad körning och viktad/blandad körning i vägtrafikregistret.

Kunskapen om hur körcykeln enligt WLTP påverkar nya fordons koldioxidutsläppsvärden är, även med beaktande av den senaste i augusti 2017 inhämtade informationen från bl.a. Transportstyrelsen och Europeiska kommissionen, än så länge begränsad men det är högst sannolikt att detta utsläppsvärde kommer att vara högre än det utsläppsvärde som följer av körcykeln enligt NEDC.

I 2 kap. 9 § vägtrafikskattelagen (2006:227), nedan förkortad VSL, anges att det är fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning som ligger till grund för beräkningen av koldioxidbeloppet. Alla fordon som i dag enbart drivs med bensin eller diesel har endast ett utsläppsvärde av koldioxid för blandad körning. Alternativbränslefordonen, dvs. sådana som även kan drivas med etanol eller med fordonsgas utöver bensin, har i dag dock två olika uppgifter om koldioxidutsläpp för blandad körning, ett för det konventionella drivmedlet (bensin) och ett för alternativbränslet, vilka förs in i vägtrafikregistret. För dessa fordon följer av 2 kap. 9 § tredje stycket VSL att det är uppgiften om utsläpp av koldioxid vid drift med etanol eller fordonsgas som ska användas vid beräkning av koldioxidbeloppet. För laddhybridfordon är det koldioxidutsläppsvärdet viktad/blandad körning som finns registrerat i vägtrafikregistret och som i dag ligger till grund för beräkning av koldioxidbeloppet. Begreppet utsläpp av koldioxid vid blandad körning förekommer även

i 2 kap. 11 a § samma lag som anger vilka fordon som får skattebefrielse under fem år.

Uppgifterna om utsläppsvärdena för koldioxid vid blandad körning och viktad/blandad körning för de fordon som redan är registrerade i vägtrafikregistret baseras som tidigare nämnts på EU:s nuvarande test-körcykel, NEDC. Nya fordonstyper och nya fordon som inom kort kommer ut på marknaden, och som ska typgodkännas enligt den kommande körcykeln WLTP, kommer att i vägtrafikregistret ha uppsättningar av dubbla uppgifter om koldioxidutsläpp vid blandad körning eller viktad/blandad körning som grundas på de båda körcyklerna. För enbart bensin- eller dieseldrivna fordon kommer att finnas en uppsättning av dubbla utsläppsvärden av koldioxid vid blandad körning. Alternativbränslefordonen kommer att ha två uppsättningar av dubbla utsläppsvärden av koldioxid vid blandad körning, två värden vid drift av bensin respektive två värden vid drift med etanol alternativt fordonsgas. Det är för dessa fordon, som nämnts tidigare, uppgiften om utsläpp av koldioxid vid drift med etanol eller fordonsgas som styr beskattningen. Laddhybridfordonen kommer att ha en uppsättning av dubbla värden av koldioxid vid viktad/blandad körning.

Regeringen anser att det är rimligast att det utsläppsvärde som följer av den på EU-nivå senast antagna testkörnykeln också är den som ska få genomslag på beskattningen av fordon. För att i den situation som snart kommer att uppstå med uppsättningar av dubbla utsläppsvärden i vägtrafikregistret, undanröja eventuella tvivel kring vilket utsläppsvärde som ska ligga till grund för bestämmande av fordonsskatt så bör det införas en förtydligande bestämmelse i detta avseende. Det lämpligaste sättet att förtydliga att det är utsläppsvärdet enligt WLTP-környkeln som ska styra beskattningen är att peka ut att det är det högsta värdet som ska beaktas i det fall det i vägtrafikregistret förekommer flera uppgifter.

Med hänsyn till *Skatteverkets* och *Transportstyrelsens* synpunkter har förtydliganden gjorts på så sätt att det för alternativbränslefordonen anges att det är det högsta värdet, i det fall det förekommer flera uppgifter om utsläpp av koldioxid vid drift av etanol alternativt fordonsgas, som ska beaktas vid bestämmande av fordonsskatt. För laddhybridfordon förtydligas att det är det högsta värdet, i det fall det förekommer flera uppgifter om viktad/blandad

körning, som ska beaktas vid bestämmande av fordonsskatt. För övriga fordon, som enbart kan drivas med bensin eller diesel, anges att om det finns flera uppgifter om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning ska det högsta av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Kunskapen om hur körcykeln enligt WLTP kommer att påverka fordonens utsläppsvärden är dock, som nämnts ovan, än så länge knapphändig. Regeringen anser därför att det är lämpligt att det lägsta värdet (enligt NEDC) tillämpas vid bestämmandet av fordonsskatt under en övergångsperiod fram till den 1 januari 2020 och därefter de högsta värdena enligt WLTP, se avsnitt 6.16.16.

Lagförslag

Förslaget föranleder ett fjärde stycke samt en andra mening i andra respektive tredje styckena i den nya paragrafen 1 kap. 6 b § vägtrafikskattelagen, se avsnitt 3.16.

6.16.13 Fordonsskattens storlek för motorcyklar lämnas oförändrad

Regeringens bedömning: Fordonsskatten för motorcyklar lämnas oförändrad.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslogs att fordonsskatten för motorcyklar skulle ändras från 180 till 360 kronor för ett skatteår.

Remissinstanserna: *Statens energimyndighet* tillstyrker att skatten för motorcyklar höjs. *Sveriges Motorcyklister* och *Sveriges Motorcykelhandlares Riksförbund* avstyrker att fordonsskatten för motorcyklar höjs på det sätt som föreslagits och anför bl.a. att principen två hjul-halv avgift vad gäller grundbeloppet även ska gälla i fortsättningen. Fordonsskatten kan dock höjas till 200 kronor för ett skatteår.

Skälen för regeringens bedömning: Eftersom fordonsskatten för fordon i det koldioxidbaserade systemet lämnas oförändrad bör även fordonsskatten för motorcyklar lämnas oförändrad.

6.16.14 Lätta fordon i det viktbaserade systemet för fordonsskatt

Regeringens bedömning: Fordonsskatten för personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar i det viktbaserade lämnas oförändrad.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslogs att fordonsskatten för personbilar, lättbussar och lätta lastbilar i det viktbaserade systemet skulle höjas med ca 12 procent för dieseldrivna fordon och ca 16 procent för övriga fordon.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser har synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: Eftersom fordonsskatten för fordon i det koldioxidbaserade systemet lämnas oförändrad bör även fordonsskatten för de fordon som beskattas inom det viktbaserade systemet lämnas oförändrad.

6.16.15 Betalning av tillkommande skatt i vissa fall

Regeringens bedömning: Gränsen för när tillkommande fordonsskatt, som föranleds av en lagändring, inte behöver betalas lämnas oförändrad.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *Transportstyrelsen* anser att det är positivt att beloppet för tilläggsdebitering höjs till 1 500 kronor eftersom det för såväl enskilda som myndigheten underlättar hanteringen av ändrad fordonsskatt.

Skälen för regeringens bedömning: Det är inte nödvändigt att ändra på aktuellt gränobelopp med anledning av de förslag som lämnas i denna proposition.

6.16.16 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Den femåriga skattebefrielsen gäller fortfarande för bilar som blivit skattepliktiga för första gången före den 1 juli 2018.

För fordon som blir skattepliktiga för första gången före den 1 januari 2020, ska i stället för vad som sägs i 1 kap. 6 b § om det högsta värdet, det lägsta värdet beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Under en övergångsperiod ska dock det lägsta koldioxidvärdet beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Remissinstanserna: *Statens energimyndighet* tillstyrker systemets start den 1 juli 2018. *Motorbranschens Riksförbund* föreslår att systemet ska träda i kraft tidigast den 1 januari 2019 för att systemet ska vara harmoniserat med EU:s regelverk gällande ny körcykel. Även *Volvo Cars* anser att regeringen antingen bör vänta med införande till 1 januari 2019 då Europeiska kommissionen, medlemsländerna och fordonsbranschen gemensamt rekommenderat att kommunikation av koldioxidvärden ska övergå till WLTP. *Volvo Cars* anser även att effekten av den nya körcykeln underskattas i promemorian. *Svenskt Näringsliv* saknar en analys av alternativ där ett eventuellt bonus–malus-system införs först när det står klart vilka effekter den kommande WLTP-körcykeln kommer att få för fordons koldioxidutsläpp. *Företagarna* föreslår att förslagens utformning bör ses över ytterligare för att undvika att det blir kontraproduktivt, att det drabbar vissa branscher särskilt hårt samt att de totala skattpålagorna för fordonsägare blir för stora. *Volksvagen Group Sverige* anser också att det finns behov av att ytterligare utreda de sammanlagda konsekvenserna av systemet, samt effekten av införandet av WLTP, både i termer av konsekvenserna för kunderna, för miljön och de statsfinansiella konsekvenserna, innan systemet eventuellt införs. *TESLA* anser att en snabb implementering bör prioriteras för att inte hämma den svenska marknaden för noll-emissionsfordon i onödan. Med ikraftträdande

enligt förslaget uppstår ett gap mellan förslag och implementering på ett och ett halvt år, som kommer att bromsa in utvecklingen på marknaden då konsumer väljer att vänta tills de nya reglerna träder i kraft.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1, Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, volym 1a, avsnitt 1.1) uttalat att ett bonus–malus-system ska införas senast den 1 juli 2018 och ser nu inte anledning att försena införandet. Med hänsyn till den tid som behövs för anpassning av Transportstyrelsens system för uttag av fordonsskatt bedöms att ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Den femåriga skattebefrielsen gäller fortfarande för bilar som blivit skattepliktiga för första gången före den 1 juli 2018.

Som anges i avsnitt 6.16.5 råder osäkerhet om effekterna av körcykeln WLTP. Regeringen anser därför att det är lämpligast att under en övergångsperiod använda värdena enligt körcykeln NEDC som i princip alltid är det lägsta av de två värdena. För fordon som blir skattepliktiga för första gången före den 1 januari 2020, ska därför i stället för vad som sägs i 1 kap. 6 b § om det högsta värdet, det lägsta värdet beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

6.16.17 Utvärdering av bonus–malus-systemet

Regeringens bedömning: En utvärdering bör göras i ett tidigt skede efter att bonus–malus-systemet trätt i kraft.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket*, *Statens energimyndighet*, *Transportstyrelsen*, *Trafikanalys*, *Föreningen Gröna Bilister* och *Power Circle AB* tillstyrker förslaget. *Naturvårdsverket* understryker vikten av att utvärdera bonus–malus-systemet varje år med början efter att systemet fungerat i ett år då det är mycket svårt att konsekvensanalysera det föreslagna bonus–malus-systemet innan det har införts. *Naturvårdsverket* och *Transportstyrelsen* anser också att det är viktigt att man redan nu pekar ut

vem som ska ansvara för utvärderingen. Statens energimyndighet anser att det bör fastläggas vilka aspekter utöver effekterna på importen av lätta fordon som ska utvärderas. Power Circle AB föreslår att en första kontrollstation bör äga rum redan i början av 2019. *Konjunkturinstitutet* menar att det finns ett stort behov av tidig utvärdering samt en beredskap för att justera systemets styrka och utformning. *Föreningen Elbil Sverige* föreslår att systemet bör utvärderas efter två år. Nivåerna för den årliga koldioxid-skatten kan behöva justeras vid införande av WLTP. *Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)* ställer sig bakom regeringens bedömning av behovet av en tidig utvärdering, med tillägget att uppföljning även bör göras i ett senare skede, eftersom effekterna av systemet kan uppstå på längre sikt. *E.ON Sverige AB* föreslår regelbundna uppföljningar där det ges möjligheter att justera systemets parametrar, för att säkerställa att systemet styr mot de uppsatta målen om en fossiloberoende fordonsflotta. *Elbillsalliansen Nissan-Renault* förespråkar en första kontrollstation efter ett år och efter det ett system med en överblickbar och kontinuerlig treårshorisont, där förändringar sker med tre års varsel.

Skälen för regeringens bedömning:

Regeringens förslag bedöms sammantaget stimulera till val av mer miljöanpassade lätta fordon. Detta bedöms på sikt leda till lägre totala koldioxidutsläpp från transportsektorn. Bonus-malus-systemet kan därför bli ett viktigt komplement till bränsleskatterna och andra styrmedel för att kunna nå det föreslagna målet om att minska vägtrafikens utsläpp med 70 procent till 2030 jämfört med 2010 års nivåer. Det finns dock uppenbara svårigheter att prognostisera hur mycket det föreslagna systemet stimulerar till köp av mer miljöanpassade fordon, och hur det sedan påverkar koldioxidutsläppen från transportsektorn i sin helhet, som beror på en rad ytterligare faktorer. Några sådana faktorer är oljepris, teknisk utveckling, införandet av nya styrmedel, förändrad miljölagstiftning, samt den allmänna konjunkturutvecklingen. En annan faktor som kan påverka koldioxidutsläppen från transportsektorn är om den totala fordonsparken ökar eller om handeln med äldre fordon mellan Sverige och andra EU-länder ökar.

Det bedöms viktigt att ett bonus-malus-system som ska styra mot en fossiloberoende

fordonsflotta, och i förlängningen minskade koldioxidutsläpp från transportsektorn, inte leder till en nettosubventionering av nybilsköp. Motivet till bonus-malus-systemet är inte heller att stärka statsfinanserna. Som nämns ovan är det däremot av många anledningar svårt att prognostisera hur förslaget kommer att påverka andelen miljöanpassade fordon. Något som belyser detta är att anslagen till den nuvarande supermiljöbilsbonusen behövt höjas under innevarande budgetår för att efterfrågan på supermiljöbilar överträffat tidigare prognoser. Osäkerheten i bedömningen gör att systemet initialt är utformat så att intäkterna från den förhöjda fordonskatten (malus) bedöms överstiga kostnaderna för bonusutbetalningar. För att åstadkomma ett långsiktigt hållbart styrmedel, som på sikt är offentligfinansierat neutralt, bör en utvärdering genomföras i ett tidigt skede efter att bonus-malus-systemet har trätt ikraft.

6.16.18 EU-rättsliga aspekter

Lagförslagen anmäls till Europeiska kommissionen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Enligt nämnda direktiv kan skattemässiga lagstiftningsåtgärder antas även om tremånadersperioden för granskningsförfarandet under direktivet inte har löpt ut. Någon frysperiod gäller således inte.

6.16.19 Konsekvensanalys

Utredningens huvudförslag om ett bonus-malus-system för lätta fordon syftar till att påverka köparnas val av fordon. Förslagen innebär justeringar av utredningens förslag. Utredningens förslag kan därmed ses som alternativa handlingsalternativ. Till exempel föreslås en annorlunda utformning av det förhöjda koldioxidbeloppet. Genom det föreslagna bränsletillägget skapas ett mer logiskt fordonskattesystem, vilket bedöms underlätta framtida förändringar i bonus-malus-systemet. Förändringar på sikt bedöms också vara lämpliga inom det befintliga koldioxidbaserade fordons-

skattesystemet och inom det viktbaserade fordonsskattesystemet. Utöver justeringarna avseende den förhöjda fordonsskatten avser regeringen också föreslå ändringar avseende bonus med en ny förordning som bygger på nuvarande förordning om supermiljöbilspremie, de förslag som utredningen lämnat samt synpunkter som remissinstanserna framfört vid remitteringen av utredningens förslag. Det är jämfört med gällande rätt som förändringarna är beskrivna i konsekvensanalysen och detta bör ses som ett nollalternativ. Konsekvensanalysen redovisar förslaget effekter för företag i den omfattning som är nödvändig i det aktuella lagstiftningsärendet och avseende de aspekter som ska belysas enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Det sker mot bakgrund av tillgängliga uppgifter och i den omfattning som är möjlig. *Regelrådet* finner brister i redovisningen, exempelvis när det gäller alternativa lösningar, påverkan på andra kostnader och verksamhet samt särskilda hänsyn till små företag. *Trafikanalys* och i viss utsträckning *Motorbranschens Riksförbund* efterfrågar en bredare analys av hur förslaget påverkar möjligheterna att nå de transportpolitiska målen. *BIL Sweden* och *Volkswagen Group Sverige* saknar en analys av hur bonus-malus-systemet kan bidra till målet om att utsläppen från transporterna ska minska med 70 procent till 2030. Regeringens bedömning är att konsekvensanalysen med nuvarande innehåll och omfattning uppfyller gällande krav på konsekvensanalyser. De föreslagna förändringarna påverkar inte fordon som blivit skattepliktiga för första gången före 1 juli 2018 eller har fordonsår före 2018, vilket är en skillnad gentemot tidigare promemoria.

Konsekvenser för lätta fordon som omfattas av bonus-malus-systemet

Bensin- och dieseldrivna fordon som omfattas av bonus-malus-systemet får ett förhöjt koldioxidbelopp under fordonets första tre år. Förslaget innebär ett koldioxidbelopp som är totalt 82 kronor per gram koldioxid (inklusive 22 kronor genom den ordinarie fordonsskatten) för lätta fordon med utsläpp över 95 och upp till och med 140 gram koldioxid per kilometer. För bensin- och dieseldrivna lätta fordon med koldioxidutsläpp över 140 gram per kilometer förslås att ett tillkommande belopp om

25 kronor per gram över 140 läggs till det totala koldioxidbeloppet. Det maximala beloppet per gram utgår därmed med 107 kronor och tas ut för utsläpp över 140 gram. För nya bensin- och dieselfordon sänks också gränsen för när koldioxidbeloppet börjar tas ut från 111 till 95 gram koldioxid per kilometer. Detta innebär för bensinfordon en ytterligare höjning med som mest 352 kronor per år. För dieseldrivna fordon med fordonsår 2018 eller senare och som blir skattepliktiga för första gången efter den 1 juli 2018 gör övergången från den nuvarande utformningen av bränslefaktorn till det nya bränsletillägget att effekten av den förändrade beskattningen på olika fordon inte är lika tydlig. Samtliga dieseldrivna fordon i bonus-malus-systemet kommer i och med omläggningen att få ett tillägg till fordonsskatten som är proportionerligt med fordonets koldioxidutsläpp per kilometer. Bränsletillägget kommer även att användas vid beräkning av fordonsskatten för fordon som efter tre år av förhöjd fordonsskatt återgår till en lägre skatt år fyra.

Utredningen föreslog ett förhöjt koldioxidbelopp på 80 kronor per gram koldioxid utöver 95 gram under tre år. För nya bensin- och dieseldrivna fordon innebär alltså nuvarande förslag förändringar gentemot utredningens betänkande. Inte heller fordon med koldioxidutsläpp per kilometer på 95 gram eller lägre påverkas i denna del av de föreslagna förändringarna (nya dieseldrivna lätta fordon påverkas dock av att bränslefaktorn omarbetas till ett bränsletillägg). Till exempel skulle ett nyregistrerat dieseldrivet fordon som uppfyller kraven för Euro 6 med ett koldioxidvärde på 130 gram per kilometer få 6 225 kronor i total fordonsskatt under de tre första åren enligt utredningens förslag utan viktdifferentiering $(360 + 80 * (130 - 95)) * 1,97 = 6\,225$. Det nyregistrerade fordonet har i det nuvarande systemet för fordonsskatt en årlig fordonsskatt på 2 094 kronor. Med nuvarande förslag uppgår den förhöjda fordonsskatten samt ordinarie fordonsskatt under bilens tre första år till 5 238 kronor per år $[360 + 82 * (130 - 95) + 13,52 * 130 + 250]$.

Bla. *Trafikanalys* har konstaterat att utredningens betänkande saknar konsekvensanalys utifrån att lätta lastbilar och lätta bussar med förslaget utformning kommer att få en betydande skattehöjning jämfört med dagens system. För en typisk nyare lätt lastbil (de är

oftast dieseldrivna) innebär förslaget att den årliga fordonsskatten år 1–3 uppgår till knappt 10 000 kronor. För en större lätt lastbil med skattevikt mellan 3 och 3,5 ton skulle skatten uppgå till 15 000–20 000 kronor per år i och med utredningens förslag och kommer enligt nuvarande förslag att uppgå till ungefär 15 000 kronor per år under de tre första åren.

För ytterligare exempel på hur förslaget om ett förhöjt koldioxidbelopp påverkar den totala fordonsskatten för fordon som blir skattepliktiga för första gången efter den 1 juli 2018 och med fordonsår 2018 eller senare, se tabell 6.16 nedan. I tabellen framgår den totala fordonsskatten för ett antal olika fordonstyper under fordonets tre första år och vad detta innebär i termer av förhöjd fordonsskatt. Den förhöjda fordonsskatten omfattar endast lätta fordon av fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga för första gången den 1 juli 2018 eller senare och är ett tillägg till den fordonsskatt de får efter tre år.

Tabell 6.16 Exempel på förhöjd fordonsskatt

Gäller för lätta fordon med fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga för första gången den 1 juli 2018 eller senare (kronor per år)

Fordon	Föreslagen total fordonsskatt år 1-3 ¹	Varav förhöjd fordonsskatt år 1-3
Bensindriven (95 g/km)	360	0
Bensindriven (111 g/km)	1 672	1 312
Bensindriven (150 g/km)	5 120	3 902
Bensindriven (200 g/km)	10 470	8 152
Dieseldriven (95 g/km)	1 894	0
Dieseldriven (111 g/km)	3 423	1 312
Dieseldriven (150 g/km)	7 398	3 902
Dieseldriven (200 g/km)	13 424	8 152

¹Föreslagen fordonsskatt år 1-3 inkluderar även förändringar av ordinarie fordonsskatt från år 4.

Förslaget om att slopa den femåriga skattebefrielsen för mer miljöanpassade lätta fordon påverkar inte de fordon som redan är i trafik. Däremot kommer inga nya fordon att få skattebefrielsen efter förslagets ikraftträdande. De fordon som drivs av annat bränsle än dieselbränsle och som får befrielsen har ofta relativt låga utsläpp av koldioxid per kilometer och betalar därmed enbart grundbeloppet om 360 kronor i årlig fordonsskatt. För framtida köpare av sådana fordon innebär förändringen en ökad fordonsskatt med totalt 1 800 kronor under fordonets fem första år i trafik. Fordon

som inte kan drivas på dieselbränsle utgjorde ca 40 procent av alla nyregistrerade lätta fordon som kvalificerade sig för fordonsskattebefrielse 2015. För dieseldrivna fordon är värdet av befrielsen högre eftersom fordonsskatten för dessa innehåller ytterligare komponenter. Värdet av fordonsskattebefrielsen för dieseldrivna fordon skulle med den gamla utformningen av bränslefaktorn ofta uppgå till ca 1 100 kronor per år eller 5 500 kronor för fem år. Efter förändringarna bedöms det hypotetiska värdet av fordonsskattebefrielsen för dieseldrivna fordon till ungefär 1 800 kronor per år eller 9 000 kronor under samtliga fem år.

Förslaget om att behålla miljötilägget för dieseldrivna fordon även om de uppfyller utsläppskraven för Euro 6 innebär ingen förändring gentemot gällande rätt men dock gentemot utredningens förslag. För ägare av sådana dieseldrivna fordon innebär förslaget att miljötilägget även fortsättningsvis kommer att uppgå till 250 kronor per år.

Förändringar av bonus

Regeringen har för avsikt att utforma bonusen på följande sätt. Det högsta bonusbeloppet på 60 000 kronor ges till de bilar som släpper ut noll gram koldioxid. Från nollemission minskar sedan bonusen linjärt med 833 kronor per ytterligare gram i fordonets koldioxidvärde upp till ett utsläppsvärde på 60 gram koldioxid per kilometer. Här utgår bonus med 10 000 kronor. Detta innebär att fordon med koldioxidutsläpp under 48 gram per kilometer kan få en högre bonus än tidigare. För fordon med koldioxidutsläpp på 49–50 gram per kilometer sänks i stället bonusen något. Då gränsen för när bonus ska utbetalas avses höjas från 50 till 60 gram koldioxid per kilometer får även fordon i detta intervall enligt förslaget en bonus. Slutligen ska även gasbilar berättigas en bonus med minst 10 000 kronor.

Offentligfinansiella effekter

Sammantaget bedöms förslagen öka skatteintäkterna 2018 med 0,45 miljarder kronor (halvårseffekt), 1,34 miljarder kronor 2019 och 2,22 miljarder kronor 2020. Klimatbilbonusen bedöms preliminärt kräva ett begränsat anslag andra halvåret 2018 då premien avses betalas ut med sex månaders fördröjning. För 2019 bedöms kostnaderna för bonus preliminärt uppgå till ca 1,25 miljarder kronor. Bonusmalus-systemet bedöms totalt ge ett överskott

2018 med 0,43 miljarder kronor och 2019 med 0,09 miljarder kronor. Som vidare diskuteras nedan är osäkerheten i bedömningen relativt stor. Effekterna redovisas i tabell 6.17.

Tabell 6.17 Intäkter från malus i förhållande till prognosticerade kostnader för bonus

miljarder kronor

	2018	2019	2020
Intäkt malus ¹	0,45	1,34	2,22
Prognosticerad kostnad bonus ²	0,02	1,25	1,64
Summa	0,43	0,09	0,58

¹ Intäkten från malus ingår effekten av att fordonsskattebefrielsen slopas.

² I kostnaden för bonus ingår ökade administrationskostnader för Transportstyrelsen.

En fordonstillverkare som vill lansera en ny fordonstyp på marknaden måste med beaktande av olika tekniska krav få ett typgodkännande för fordonstypen. EU:s nuvarande testkörnykel, den s.k. NEDC (New European Driving Cycle) används när bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp ska bestämmas för typgodkännandet. Globalt har precis ett arbete avslutats med att ta fram en ny metod för mätning av koldioxidutsläpp. Metoden kallas Worldwide harmonized Light Vehicles Test Procedure (WLTP). Fordon med typgodkännanden efter den 1 september 2017 och alla nya fordon som registreras efter den 1 september 2018, med undantag för vissa s.k. slutserieundantag, kommer att typgodkännas med den nya környkeln. Under en övergångsperiod kommer de fordon som typgodkänns att ha både ett värde för NEDC och ett värde för WLTP. Då testproceduren är tids- och resurskrävande kommer sannolikt NEDC-värdena vara beräknade från det uppmätta WLTP-värdet för många bilmodeller. Det är än så länge mycket osäkert exakt hur de uppmätta utsläppen av koldioxid kommer att påverkas när den nya testkörnykeln införs. Det är dock möjligt, mot bakgrund av att testnykeln införs för att bättre motsvara verkliga körförhållanden, att utsläppsvärdet för koldioxid i genomsnitt kommer att öka. Vid beräkningen av de offentligfinansiella effekterna antas därför för nya fordon att WLTP i genomsnitt leder till tio procents högre koldioxidvärden per kilometer jämfört med den nuvarande környkeln från och med 2020. För åren innan dess tas hänsyn till att uppmätta eller beräknade NEDC-värden kommer att ligga till grund för beskattning.

Med en statisk beräkning skulle nya intäkter från den förhöjda fordonsskatten vara liknande för varje enskilt år. Utredningen bedömer dock att intäkterna sjunker över tid till följd av att nya fordon i genomsnitt kommer att ha lägre utsläpp av koldioxid per kilometer. Ett sådant antagande bedöms rimligt givet den historiska utvecklingen samt systemets styrfunktion mot fordon med lägre koldioxidutsläpp per kilometer. Antagandet är ett avsteg från Finansdepartementets beräkningskonventioner om fasta skattebaser. Vid beräkningen av intäkter från den förhöjda fordonsskatten antas att ungefär 60 procent av alla nya lätta fordon är registrerade av juridiska personer.

Sammantaget är osäkerheterna stora. Det finns bl.a. uppenbara svårigheter att prognostisera hur mycket det föreslagna systemet stimulerar till köp av mer miljöanpassade fordon och i vilken omfattning den nya környkeln WLTP påverkar utsläppen av koldioxid per kilometer för nya fordon. Den framtida utvecklingen kan påverka statsbudgeten på intäktssidan genom minskade skatteintäkter om färre köper ett fordon belagt med förhöjd fordonsskatt. Om WLTP leder till större ökning av de genomsnittliga utsläppen per kilometer från nya fordon kan systemet i stället leda till högre intäkter än beräknat. Statsbudgeten kan även påverkas på utgiftssidan om fler väljer mer miljöanpassade fordon berättigade till bonus. Till exempel har anslagen till den nuvarande supermiljöbilsbonusen tidigare behövt höjas under innevarande budgetår för att efterfrågan på supermiljöbilar överträffat tidigare prognoser. Hur stark styrning och vilka beteendeeffekter systemet slutligt föranleder är av flera anledningar svårt att veta. För att åstadkomma ett långsiktigt hållbart styrmedel är därför den utvärdering av det nya bonus-malus-systemet som föreslås genomföras i ett tidigt skede viktig för framtida justeringar.

Effekter för företag och enskilda

Kostnadsökningen som förslaget föranleder utgörs huvudsakligen, för både företag och hushåll, av den förhöjda fordonsskatten för bensin- och dieseldrivna fordon som omfattas av bonus-malus-systemet, under fordonets tre första år i trafik. Kostnadsökningen för nybilsköparna motsvarar aggregerat ungefär skillnaden mellan statens intäkter från malus och kostnader för bonus. Den förhöjda fordonsskatten bedöms

i högre grad belasta företag än hushåll eftersom de i större utsträckning köper nya fordon. Drygt 60 procent av de ökade kostnaderna bedöms i första ledet falla på företag. Detsamma gäller bonusen där företag bedöms få en större del av de totala utbetalningarna än hushållen. Förslagen innebär flera förändringar av intresse för såväl företag som hushåll. Informationsinsatser som uppmärksammar och tydliggör dessa förändringar är viktiga både för de aktörer som berörs och för att förslaget ska leda till önskad styreffekt. *Skatteverket* och *Transportstyrelsen* bedöms vara bäst lämpade att avgöra hur dessa bör utformas. Med hänsyn till den stora investering som en ny bil är för såväl många företag som för den enskilde bedöms att förslaget ska träda i kraft den 1 juli 2018 i stället för som utredningen föreslår den 1 januari 2018. Genom detta ges försäljare, leverantörer och köpare av nya lätta fordon mer tid att anpassa sig, och förhålla sig, till de föreslagna förändringarna.

År 2015 var ca en miljon personbilar registrerade på juridiska personer. Ägare av nyregistrerade personbilar antas till 60 procent vara juridiska personer. Enligt *Trafikanalys* ägdes ungefär 18 procent av alla lätta lastbilar av fysiska personer, 79 procent användes i firmabilstrafik och 3 procent i användes i yrkesmässig trafik. Nya lätta lastbilar registreras företrädesvis av företag. Utifrån företagsdatabasen Frida bedöms att knappt 250 000 företag äger minst ett lätt fordon och därmed berörs av förslaget. Här bortses dock ifrån enskilda näringsidkare som äger personbilar. Knappt 90 procent av företagen som äger minst ett fordon har mindre än tio anställda, men de innehar endast 50 procent av de företagsägda lätta fordonen.

Tabell 6.18 Antal företag¹ och totalt antal fordon uppdelat efter företagens antal anställda

Antal anställda	Antal företag med minst ett	
	lätt fordon	Totalt antal fordon
0-10	207 000	344 000
11-49	25 000	143 000
50-199	4 000	85 000
200+	1 000	106 000
Summa	237 000	678 000

Källa: Företagsdatabasen Frida och bearbetning finansdepartementet
¹Bortser från personbilar ägda av enskilda näringsidkare.

Ägandet av fordon är utspridda på många branscher, dessutom används över en kvarts miljon fordon som ägs av juridiska personer som

förmånsbilar vilket gör det svårt att säga i vilken bransch fordonet faktiskt används. Några näringar som har relativt många företagsägda lätta fordon är dock jord- och skogsbruket, olika byggverksamheter, vård- och omsorg och transportverksamhet där bland annat taxiverksamhet ingår. I SNI-koden 49.3 (Annan landtransport, passagerartrafik) ingår förutom taxitrafik även kollektivtrafiken som Svensk kollektivtrafik efterfrågat ytterligare konsekvensanalys för. Totalt finns knappt 27 000 lätta fordon fördelat på ungefär 10 000 företag under denna kod. Hur den förhöjda fordonsskatten för nya fordon påverkar kollektivtrafiken beror på vilka fordon som väljs vid nybilsköp och hur ofta fordonen byts ut. Om fordonen i genomsnitt antas ha koldioxidutsläpp på 130 gram per kilometer och byts ut vart fjärde år skulle den ytterligare kostnaden för förhöjd fordonsskatt uppgå till ca 20 miljoner kronor per år.

Fordonsskatt ska i normalfallet betalas för ett skatteår men om skatten överstiger 3 600 kronor per år delas fordonsskatten upp i tre skatteperioder (2 kap. 5 § VSL). Förslaget med förhöjd fordonsskatt under bilens första tre år i trafik innebär att fler kommer behöva betala fordonsskatt uppdelat på tre skatteperioder. För företagen innebär detta en ökad administrativ börda med två ytterligare betalningstillfällen per år. Hur många fordon som registreras efter den 1 juli 2018 som i och med förslaget om förhöjd fordonsskatt får ett totalt skattebelopp över 3 600 kronor per år men inte annars skulle haft det är svårbedömt. Det torde dock röra sig om en betydande andel av de ca 300 000–450 000 nya lätta fordon som årligen registreras.

Förutom de potentiellt ökade kostnaderna företagen får av förhöjd fordonsskatt vid nybilsköp och den administrativa kostnad som uppstår vid ett uppdelande av skatteperiod bedöms inga andra kostnader för företag som äger fordon uppstå. Fordonsskatt utgår enligt samma regelverk och skattenivå oavsett företagets storlek. *Regelrådet* finner konsekvensanalysen bristfällig, bl.a. därför att särskild hänsyn till små företag inte diskuterats. Förslaget förväntas dock inte medföra något administrativt merarbete för små företag i förhållande till större företag eller för företag på landsbygden i förhållande till företag i städerna i form av förändrade rutiner, ytterligare uppgiftslämnande eller liknande. Bedömningen är därför

att det vid utformningen av förslaget varken är ändamålsenligt eller nödvändigt att ta särskild hänsyn till små företag.

Införandet av ett bonus–malus-system där den totala fordonsskatten är högre på nya lätta fordon än vad den är för äldre lätta fordon kan som flera remissinstanser påpekat och utredningen även konstaterat ge förändringar på andrahandsmarknaden. Till exempel kan det göra import av äldre lätta fordon med höga koldioxidutsläpp mer attraktivt eftersom de har lägre fordonsskatt än nya lätta fordon med samma koldioxidutsläpp per kilometer. Det är svårt att bedöma hur förslaget förändrar valet vid ett köp mellan en äldre bil med lägre skatt jämfört med en nyare bil med högre skatt. Det är därför viktigt att vid den framtida utvärderingen av bonus–malus-systemet beskriven i avsnitt 6.16.17 analysera hur förändringarna påverkat importen av begagnade lätta fordon.

Förslagen bör inte medföra några förändrade konkurrensförhållanden för företag verksamma inom landet då alla som behöver äga lätta fordon inom sin verksamhet berörs. För företag som är konkurrensutsatta internationellt kan den höjda fordonsskatten innebära högre kostnader. Samtidigt avses det ges möjlighet till bonus för företag som väljer bonusberättigade fordon vilket kan sänka investeringskostnaderna för sådana företag. Ändringarna avseende bonus innebär också att företag behöver lämna en försäkran om att de inte sökt eller fått statligt eller kommunalt stöd för förvärv av klimatbonusbilar. I praktiken innebär det dock ingen skillnad från vad som gäller i dag eftersom Transportstyrelsen i nuläget begär in dessa uppgifter från företagen. För företag beroende av lätta lastbilar ökar kostnaderna vid nybilsköp eftersom många lätta lastbilar förväntas få en förhöjd fordonsskatt. För mindre lätta lastbilar finns det dock modeller med relativt låga utsläpp av koldioxid per kilometer.

För tillverkare och återförsäljare vars fordon har relativt sett låga koldioxidutsläpp kan förslaget leda till att de möter en ökad efterfrågan. Andra tillverkare kan komma att möta en minskad efterfrågan. Antalet nya bilar som säljs kan också komma att påverkas. När ett bonus–malus-system infördes i Frankrike var detta en av effekterna. Regeringen avser föreslå en höjning av den maximala bonusen jämfört med dagens supermiljöbilspremie från 40 000 till 60 000 kronor. I vilken utsträckning bonus till

nya fordon kan leda till en större bilpark är svårt att säga men frågeställningen bör ingå i den framtida utvärderingen. Bl.a. Regelrådet har efterfrågat en vidare analys av effekterna för fordonsindustrin. Nybilsförsäljningen varierar med bl.a. konjunkturen och är för närvarande stark. Det har enbart enstaka år under den senaste tioårsperioden sålts under 300 000 nya personbilar. Nybilsköpare kan ha olika typer av behov och preferenser och många biltillverkare har olika modeller samt tekniker för att tillgodose detta. Biltillverkarna har även, som bl.a. *Konjunkturinstitutet* påtalat, EU:s skärpta krav på genomsnittliga koldioxidutsläpp från nya bilar att förhålla sig till. Sammantaget bedöms därför inte de föreslagna förändringarna vara av sådan karaktär att de behöver påverka den svenska fordonsindustrin i någon större utsträckning, i termer av generella arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Utvecklingen av bilparkens sammansättning kommer dock att vara en viktig komponent i den utvärdering av systemet som föreslås i ett tidigt skede efter införandet.

Förslaget kan även påverka drivmedelsleverantörerna. Förslagets utformning där förhöjd fordonsskatt enbart gäller för fordon med koldioxidutsläpp över 95 gram per kilometer och drivs på bensin eller dieselbränsle gör i princip att fordon som helt eller delvis kan drivas på andra drivmedel gynnas. I praktiken innebär detta främst att rena elfordon, laddhybrider och vissa elhybrider samt fordon drivna på etanol och annan gas än gasol gynnas. Detta kan leda till ökad efterfrågan på el, fordonsgas och etanol vilket då skulle vara fördelaktigt för producenter och leverantörer av dessa. En sjunkande efterfrågan på fossila drivmedel är dock en förutsättning för att Sverige ska få en fossilfri fordonsflotta. Vissa fordon drivna på dieselbränsle har dock så låga utsläpp av koldioxid per kilometer att de inte kommer att beläggas med förhöjd fordonsskatt.

Som påpekats av flera remissinstanser påverkar förslaget att slopa den femåriga fordonsskattebefrielsen vad som har kommit att definieras som en miljöbil. Definitionen kan inverka på vilka krav som ställs vid offentlig upphandling av transporttjänster och vid inköp av fordon. Miljöbilsdefinitionen kan även påverka vilka fordon som köps in av företag som har en miljöbilspolicy. Det påverkar även ekonomin i att välja framförallt lätta diesel-

fordon med relativt låga koldioxidutsläpp per kilometer. Det finns därmed anledning att återkomma i fråga om möjligheterna att hitta en annan definition av vad som avses med en miljöbil.

Effekter på ekonomisk jämställdhet och jämlikhet

Av de personbilar som ägs av fysiska personer står män som ägare till knappt två tredjedelar. Även om en del av kostnaderna sannolikt omfördelas inom hushållen bedöms ändå generellt en höjning av beskattningen av fordon påverka män mer än kvinnor. En annan aspekt gällande fördelningen mellan män och kvinnor är att ägandet av miljöanpassade fordon skiljer sig åt mellan könen. År 2014 var de genomsnittliga koldioxidutsläppen, uttryckt som gram per kilometer, för bilar som nyregistrerades av kvinnor ungefär 8 gram lägre än för de bilar som registrerades av män. Det innebär alltså att kostnaden för ett bonus–malus-system kan bli lägre för kvinnor, eftersom de väljer mer miljöanpassade fordon än männen. Förslagen bedöms sammantaget öka kostnaderna mer för män än för kvinnor vilket är i linje med utredningens förslag. Förslaget bedöms dock endast marginellt bidra till att öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

Det finns även skillnader mellan län, till exempel när det gäller koldioxidutsläpp från nya fordon. Länet med den lägsta genomsnittliga nivån var Gotland och länen med de högsta nivåerna var Jämtland och Norrbottens län. Nya fordon registreras också i olika utsträckning i olika delar av landet. I förhållande till befolkningens mängd sker en relativt stor andel av nyregistreringarna i Stockholms län, Västra Götalands, Hallands och Jönköpings län. Av fordonen som främst kan antas få bonus, dvs. elbilar och laddhybrider registrerades nästan hälften i Stockholms län 2016. Nyregistreringen av gasbilar är något mer utspridd men en stor andel av registreringarna skedde i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Vad gäller bonusdelen bedöms inte förändringarna gentemot dagens supermiljöbilspremie föranleda några betydande fördelningsmässiga effekter.

Någon närmare analys av hur olika inkomstgrupper kommer anpassa sina val av bil till de nya relativkostnader som förslaget medför har inte kunnat göras. Däremot kan konstateras att hushåll med relativt höga inkomster svarar för en

större del av inköpen av nya bilar. Det bedöms därför att det ökade skatteuttaget i denna del främst kommer beröra hushåll i den övre delen av inkomstfördelningen. Sett till den ekonomiska jämlikheten i stort bedöms dock förslaget få en mycket begränsad effekt.

Effekter på miljön

Ett bonus–malus-system syftar till att påverka nybilsköparnas val av fordon. De presenterade nivåerna för att kvalificera sig för bonus är utformade så att konventionella bilar utan teknik för ren eldrift, laddhybrider eller gas annan än gasol inte klarar kraven. Över en brytpunkt som motsvarar EU:s krav på koldioxidutsläpp från nya personbilar 2021 inträder i stället en förhöjd fordonsskatt för fordon som kan drivas med bensin eller dieselbränsle under de första tre åren. Denna förhöjda skatt ökar med utsläppen av koldioxid. Dessutom föreslås en ytterligare förhöjd fordonsskatt för bilar med koldioxidutsläpp över 140 gram per kilometer. Detta bedöms kunna bidra till en omställning mot ny teknik och mot val av bilar med lägre koldioxidutsläpp per kilometer och därmed också lägre utsläpp av koldioxidutsläpp och andra utsläpp till luft så som kväveoxider.

Enligt den simuleringsstudie som utredningen låtit göra minskar nya lätta fordons genomsnittliga koldioxidutsläpp per kilometer om ett bonus–malus-system för lätta fordon införs. Enligt modellen skulle minskningen vara 1,7 gram större per år med utredningens icke-viktjusterade förslag jämfört med om ingen ändring genomförs. Sedan år 2000 har nya bilar genomsnittliga koldioxidutsläpp per kilometer minskat med ca 4,7 gram per år. Utredningens förslag skulle därmed öka minskningstakten av de genomsnittliga koldioxidutsläppen per kilometer för nya personbilar med ytterligare ca 35 procent jämfört med den historiska minskningstakten.

Nya fordons koldioxidutsläpp per kilometer har sjunkit under flera decennier tack vare att bränsleeffektiviteten ökat kontinuerligt. Sedan år 2000 har medelutsläppen från nya personbilar minskat från 197 gram per kilometer till 127 gram per kilometer 2015. Utvecklingen påskyndas av utsläppskrav på EU-nivå och att el- och laddhybridteknologi blir alltmer ekonomiskt konkurrenskraftig. Nyregistreringarna av supermiljöbilar, d.v.s. bilar som har ett koldioxidutsläpp på högst 50 gram per kilometer ökar

kraftigt. Under 2015 betalades supermiljöbilspremier ut till 8 766 bilar, vilket är en ökning med nästan 200 procent jämfört med 2014. Utredningen beräknar att försäljningen av antalet bonusberättigade bilar kommer att öka till ca 68 000 om året 2022.

När nya fordon med lägre utsläpp av koldioxid per kilometer ersätter äldre fordon med högre utsläpp av koldioxid per kilometer bidrar det till att minska utsläppen av koldioxid. Koldioxidutsläppen från transportsektorn beror dock även på hur många fordon som finns och hur mycket de körs. Hur stora utsläppseffekterna är av förslagen är mycket svårt att uppskatta, inte minst på grund av osäkerheten i att prognostisera efterfrågan på de nya bilmodeller med ny teknik som kommer ut på marknaden samt hur förslagen påverkar den totala fordonsparkens storlek och sammansättning.

Förslagen avviker från utredningens förslag bl.a. genom att bränslefaktorn omarbetats till ett bränsletillägg för dieselfordon som omfattas av bonus-malus-systemet. Denna utformning tillsammans med sloandet av den femåriga fordonskattebefrielsen innebär att samtliga dieselfordon med fordonsår 2018 eller senare och skattepliktiga för första gången efter den 1 juli 2018 kommer att ha en koldioxidrelaterad fordonskatt. Dessutom föreslås en ytterligare förhöjd fordonskatt för nya bilar med höga koldioxidutsläpp. Med dessa ändringar bedöms att bonus-malus-systemet tydligare styr mot fordon med lägre koldioxidutsläpp jämfört med utredningens förslag.

Årliga minskningar i koldioxidutsläpp per kilometer och bränsleförbrukning får över tiden ett relativt stort genomslag på utsläppen av koldioxid. Utredningen bedömer att ett bonus-malus-system på kort sikt sänker nya lätta fordons genomsnittliga koldioxidutsläpp med 1,7 gram per kilometer och år. Om detta system skulle ha införts i Sverige 2000 så skulle systemet ha sänkt koldioxidutsläppen från lätta fordon med i storleksordningen knappt 1 miljoner ton fram till i dag, vid ett antagande om att trafikarbetet är konstant. Med tanke på att bilparken i dag är större än år 2000 skulle motsvarande effekt 15 år framåt i tiden bli något större.

Förslagen bedöms sammantaget stimulera till val av mer miljöanpassade lätta fordon. Detta bedöms leda till lägre totala koldioxidutsläpp från transportsektorn. Då lägre förbrukning ofta

kan kopplas till lägre utsläpp av kväveoxider, allt annat lika, så kan förslaget indirekt även leda till lägre utsläpp av kväveoxider. Det finns dock som diskuterats i avsnitt 6.16.17 svårigheter att prognostisera hur mycket det föreslagna systemet stimulerar till köp av mer miljöanpassade fordon. Det är därför viktigt att vid den framtida utvärderingen av bonus-malus-systemet analysera hur förändringarna påverkat nybilsköparen men även hur systemet påverkat de totala utsläppen från transportsektorn.

Som framgår ovan leder förslaget, allt annat lika, till incitament för konsumenten att välja en mindre och lättare bil eftersom koldioxidutsläppen, och därmed fordonskatten, är lägre för dessa fordon. Detta kan ha konsekvenser även på andra politiska mål, bl.a. för det transportpolitiska målet om ökad trafiksäkerhet (den s.k. nollvisionen). Utredningen konstaterade att förslagets effekt på trafiksäkerhet är svårbedömd och komplex. Trots att tyngre bilar i allmänhet anses vara mer säkra för passagerarna (det är oftast de tyngre och större bilarna som först och främst utrustas med nya säkerhetslösningar), blir skillnaderna mellan små och stora bilar allt mindre över tid. Samtidigt kan mindre och lättare bilar begränsa skadan vid kollisioner med andra fordon och oskyddade trafikanter, jämfört med bilar som är både högre och tyngre. De tekniska säkerhetslösningarna kan även innebära att bilens vikt ökar. Den totala effekten på trafiksäkerheten av att mindre bilar ersätter större bilar är därför inte självklar.

Effekter för myndigheter och domstolar

Förslaget föranleder något högre kostnader för systemutveckling för Transportstyrelsen i och med att bränslefaktorn omarbetas till ett bränsletillägg. Förslaget till nytt bonus-malus-system för nya lätta fordon innebär ökade kostnader för Transportstyrelsen. De föreslagna förändringarna av beskattningen av fordon innebär främst justeringar av nuvarande system, skatteförändringarna tillsammans med de föreslagna justeringarna av nivåerna och formerna för bonus är dock många. Transportstyrelsen bedömer att det sannolikt kommer behövas mer resurser för att genomföra nödvändiga anpassningar och förändringar i myndighetens IT-system, vid införandet av bonus-malus-systemet än de första bedömningarna visade. Regeringen föreslår därför i denna proposition att Transportstyrelsens

förvaltningsanslag ökas med 17 miljoner kronor 2018 och beräknar att anslaget ökas med 5 miljoner kronor 2019–2022, 4 miljoner kronor 2023 och 3 miljoner kronor från och med 2024. I dag sker utbetalningen av supermiljöbilspremierna genom manuell hantering. De över tid ökade volymerna av bonusberättigade fordon och bonus–malus-systemet som kan öka antalet bonusfordon ytterligare kräver en högre grad av automatisering. Kostnader för systemtekniska åtgärder för att möjliggöra det ingår i beräkningarna såväl direkta kostnader som kostnader för investeringar.

Skatteverket bedömer att förslagen för myndigheten medför en engångskostnad om 150 000 kronor samt en löpande årlig kostnad om 200 000 kronor. Kostnaderna består i huvudsak av förändringar av blanketter, broschyrer och information på webben samt ökad mängd ärenden och frågor till följd av att vissa fordon ska betala malus. Kostnaderna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget om att i förordningen om klimatbonusbilar ändra grunderna för återkrav samt att vissa beslut görs överklagbara kan medföra att de allmänna förvaltningsdomstolarna kan få en viss ökad måltillströmning av överklagade ärenden. En mindre ökning av mål kan därför medföra en viss ökning av arbetsbelastning och kostnader. Kostnaderna ska hanteras inom befintlig ekonomisk ram.

6.17 Indexering av miljöskatter

6.17.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 tagits fram (Fi2017/01244/S2). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 14, avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 14, avsnitt 2*. Förslagen har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 14, avsnitt 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2017/01244/S2).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 juni 2017 att inhämta lagrådets yttrande över de lagförslag

som finns i *bilaga 14, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 14, avsnitt 5*. Lagrådet har inte haft några synpunkter på förslagen om indexering.

6.17.2 Bakgrund och gällande rätt

Skatt på naturgrus infördes den 1 juli 1996 och regleras i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus. Syftet med skatten är att åstadkomma bättre hushållning med en icke förnybar resurs och påskynda utvecklingen mot användning av alternativa material (prop. 1995/96:87). Skatt ska betalas för brutet naturgrus om utvinningen sker för annat ändamål än markinnehavarens husbehov och utvinningen sker med stöd av särskilda tillstånd. Den som exploaterar en naturgrustäkt är skattskyldig. I vissa fall kan en tillståndshavare bli solidarisk skattskyldig tillsammans med exploitören. Skatten uppgår till 15 kronor per ton naturgrus. Sedan skatten infördes har den höjts tre gånger. Den senaste höjningen var från 13 till 15 kronor och trädde i kraft den 1 augusti 2015. Höjningen motiverades med att det var en justering med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen eftersom skatten inte hade höjts sedan 2006.

Lagen om skatt på avfall (1999:673) infördes den 1 januari 2000. Avfallsskatten är ett bland många styrmedel på avfallsområdet som syftar till att styra avfall från deponering mot andra sätt att hantera avfall i enlighet med avfallshierarkin som slagits fast i EU:s avfallsdirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv) och införts i miljöbalken. Avfallsskatten styr direkt för att minska deponering och indirekt mot minimering av avfall och materialåtervinning av avfall.

Skatt tas ut på avfall som förs in till avfallsanläggningar eller uppkommer på industri- anläggningar, där mer än 50 ton avfall per år deponeras eller förvaras mer än tre år. Avfallsskatten är utformad så att alla skattskyldiga betalar 500 kronor i skatt per ton avfall som deponeras oavsett avfallsslag. Ett flertal olika avfallsslag och behandlingsformer är skattebefriade. Skattesatsen har höjts fyra gånger sedan den infördes. Avfallsskatten höjdes senast från 435 till 500 kronor per ton avfall. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2015. Som skäl för höjningen angavs att skatten inte hade höjts

sedan 2006 och nivån behövde därför justeras med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen för att upprätthålla miljöstyrningen.

Lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik trädde i kraft den 1 april 2017. Syftet med skatten är att minska tillförseln av farliga ämnen till människors hemmiljö.

Skatten är konstruerad så att samtliga varor inom bestämda kategorier är skattepliktiga, men det finns möjligheter till avdrag. Vilka varor som omfattas avgränsas genom tulltaxans indelning i KN-nummer (lagens hänvisningar till KN-nummer avser den lydelse av Kombinerade nomenklaturen (KN) enligt rådets förordning (EEG) 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan som gällde den 1 januari 2015). Varor som omfattas av skatten är elektronik som vanligen förekommer i människors hemmiljö, exempelvis datorer, telefoner, vitvaror och TV-apparater. Den skattskyldige får delvis göra avdrag för skatten om vissa listade grupper av ämnen inte förekommer i varan. Skattskyldig är den som yrkesmässigt tillverkar skattepliktiga varor i Sverige, yrkesmässigt låter föra in eller tar emot skattepliktiga varor från annat EU-land eller yrkesmässigt importerar skattepliktiga varor. Skatten tas ut med 8 kronor per kilogram för vitvaror och med 120 kronor per kilogram för övrig elektronik. Maximalt skattebelopp är 320 kronor per vara.

6.17.3 Omräkning av skattesatserna på naturgrus och avfall efter prisutveckling respektive reala inkomstökningar

Regeringens förslag: En årlig omräkning av skattesatserna i lagen om skatt på naturgrus och lagen om skatt på avfall motsvarande den allmänna prisutvecklingen med ett tillägg av två procentenheter ska göras för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår.

Omräkningen av skattesatserna ska grunda sig på förändringen i konsumentprisindex (KPI) från juni månad året närmast före det år beräkningen avser och juni 2017. Den årliga omräkningen av skattesatserna ska även beakta utvecklingen av bruttonationalprodukten (BNP). Detta sker genom ett tillägg av två procentenheter till KPI-omräkningen. Beloppen ska avrundas till hela kronor.

Före november månads utgång varje år ska regeringen fastställa de omräknade skattebelopp som efter den årliga omräkningen ska betalas för påföljande kalenderår.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Förvaltningsrätten i Falun, Kommerskollegium, Konsumentverket, Tullverket, Statens energimyndighet, Transportstyrelsen, Konkurrensverket och Företagarna har inga synpunkter på förslagen.

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen. Naturvårdsverket anser dock att avrundningen av de omräknade beloppen till hela kronor innebär att den nominellt sett relativt låga naturgrusskatten inte kommer att justeras. För att säkerställa att skatten realvärdessäkras bör de omräknade beloppen i stället avrundas till hela kronor och ören. Naturvårdsverket anser även att höjningar av skattesatserna i stället för att omräknas bör göras med utgångspunkt i skatternas styrförmåga i förhållande till de uppsatta målen. Naturgrusskatten skulle behöva ligga på en nivå i storleksordningen 30–40 kronor per ton naturgrus. Beträffande avfallsskatten kan det även finnas anledning att se över om skatten kan göras mer verkningfull genom förändringar i de undantag som medges.

Återvinningsindustrierna anser att den viktigaste frågan när det gäller hur avfallsskatten ska förändras är att beskattningen gynnar en återvinning av resurser. Återvinningsindustrierna föreslår att regeringen förändrar reglerna för avfallsskatt så att deponiåtervinning undantas från avfallsskatt.

Avfall Sverige har inte något att invända mot den föreslagna uppräknings av avfallsskatten som sådan, men anser att en årlig justering skulle öka den administrativa bördan och att en större justering var tredje år eller med ännu glesare intervall vore rimligare. Det är vidare viktigt att beslut om uppräkning av avfallsskatten tas vid en tidpunkt på året som möjliggör för kommunerna att beakta höjningen när dessa beräknar avfallstaxan. Avfall Sverige anser även att behovet av avfallsskatt bör utredas eftersom det nu finns en rad andra styrmedel för att uppnå syftet att skapa ett tryck på att återvinna avfall. Med utgångspunkt i den skatt som ändå finns bör lagen ändras från att beskriva när avfallsskatt

inte ska betalas till att beskriva när skatten ska betalas. Avfall Sverige anser att avfallsskatt endast ska betalas för avfall som deponeras. Då behövs inte en omfattande lista med avdrag som skapar tolkningsproblem.

Skatteverket avstyrker förslaget att införa en årlig omräkning av skattesatsen såvitt avser skatt på avfall. Skatteverket har inga invändningar mot att övriga förslag genomförs. Enligt Skatteverkets uppfattning bör avfallsskatten ändras sällan och bara när det är aktuellt med betydande förändringar. Ju oftare skattesatsen ändras desto svårare blir det för företag att hantera avfallet på ett sådant sätt att det är känt vilken skattesats som gäller när respektive avfallsmängd fördes in och för Skatteverket att kontrollera att avdraget är korrekt.

Sveriges Bergmaterialindustrier (SBMI) avstyrker förslaget om indexering av naturgrusskatten. SBMI menar att naturgrusskatten saknar styrande effekt och att miljöbalkens krav på täkter innebär att all onödig naturgrusbrytning kommer att upphöra. Den föreslagna indexeringen av naturgrusskatten är inte ett effektivt miljöstyrmedel utan fördyrar enbart samhällsbyggande.

Konjunkturinstitutet (KI) saknar motivering till varför naturgrusskatten och avfallsskatten räknas upp schablonmässigt för att beakta utvecklingen av bruttonationalprodukten. KI påpekar att det ur ett finans- och konjunkturpolitiskt perspektiv kan finnas nackdelar med en utbredd schablonmässig uppräknings av skattesatser, ovanpå KPI-indexering.

Ekonomistyrningsverket (ESV) avstyrker förslaget att skatt på naturgrus och på avfall ska indexeras med KPI plus två procentenheter. ESV har i tidigare remissvar avstyrkt en uppräknings enligt samma modell för energiskatten och koldioxidskatten på bensin och diesel. ESV anser att diskretionära höjningar eller sänkningar utöver den indexering som sker med utvecklingen av konsumentpriserna bör beslutas av riksdagen vid den årliga budgetprövningen. Omräkningen med utvecklingen av KPI plus två procentenheter innebär att indexeringen av skattesatserna inte längre kommer att göras för att bibehålla den beslutade skattenivån. I stället kommer permanenta skattehöjningar vara inbyggda i systemet.

Energiföretagen Sverige invänder principiellt mot att införa en årlig omräkning av de aktuella skattesatserna med ett tillägg på två procent-

enheter till KPI-omräkningen. Över en längre tidsperiod innebär detta att kraftiga skatteköningar byggs in i skatteregelverket som inte tar hänsyn till andra omvärldsförutsättningar.

Jernkontoret motsätter sig den uppräknings med två procentenheter utöver anpassning till KPI som föreslås för avfallsskatten. Jernkontoret anser att sådana schabloniserade höjningar utan koppling till faktisk utveckling minskar förtroendet för skattens syfte och enbart skapar ökade kostnader för företagen.

Svenskt Näringsliv motsätter sig den extra indexering med två procentenheter utöver prisutvecklingen som föreslås. Denna typ av fasta automatiska och oberoende skattehöjningar utan att beslut behöver fattas av den grundlagsenliga beskattningsmakten, riksdagen, kan starkt ifrågasättas. Skatten kommer att höjas även vid sjunkande BNP, vilket var fallet t.ex. vid den senaste finanskrisen då BNP (2009) sjönk med 5,2 procent. Att höja skatten med automatik bidrar inte till transparens och en ändamålsenlig avvägning över tiden. En årlig skärpning med två procent innebär att skatten blir 50 procent högre efter 20 år utan att något nytt beslut fattats.

Övriga remissinstanser har inte yttrat sig över promemorianas förslag i dessa delar.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att skattesatserna för naturgrus och avfall följer den allmänna prisutvecklingen och reala inkomstökningar. Från och med 2017 görs en årlig omräkning av skattesatserna på bensin och dieselbränsle i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, efter prisutveckling och reala inkomstökningar.

En årlig omräkning, i likhet med vad som gäller för de fossila drivmedlen, bör göras för naturgrusskatten och avfallsskatten. En årlig omräkning av skattesatserna i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus och lagen (1999:673) om skatt på avfall ger en långsiktig signal om att användningen av naturgrus och avfallsdeponering bör minska och är en spegling av en högre ambition i miljöpolitiken.

Syftet med skatten på naturgrus är att åstadkomma bättre hushållning med naturgrus och påskynda utvecklingen mot alternativa material. Naturgrus är en icke förnybar resurs som återfinns i bl.a. rullstensåsar och älvdeltan. Förutom som källor för uttag av ballastmaterial m.m. har naturgrusförekomster sin största betydelse som vattenreningsfilter och grund-

vattenmagasin. Rullstensåsarna är, förutom den viktiga funktionen som ytvattenrenare, genom sina natur- och kulturvärden också värdefulla inslag i landskapet. Uttag av naturgrus minskar det naturliga skyddsskiktet mot föroreningar och detta är en kostnad för samhället som bör speglas i marknadspriset på resursen. Regeringen delar därför inte *SBMI:s* uppfattning att naturgrusskatten saknar styrande effekt, utan anser att skatten är ett komplement till miljöbalksprövningen.

Lagen om skatt på avfall är ett av många styrmedel på avfallsområdet. Skattens syften är att styra avfallshanteringen i Sverige från deponering av avfall till andra ur miljösynpunkt mer lämpliga processer för att hantera avfall. Avfallsskatten är även ett styrmedel för att uppmuntra avfallsminimering och återvinning. Sverige har länge arbetat för att med olika styrmedel minska miljöpåverkan och bidra till en cirkulär ekonomi. Dessa styrmedel har visat sig fungera väl. Exempelvis deponeras i dag endast en procent av hushållsavfallet. Regeringen noterar att *Naturvårdsverket*, *Avfall Sverige* och *Återvinningsindustrierna* anser att avfallsskatten ska ses över. Dessa synpunkter ligger dock inte inom ramen för detta lagstiftningsärende och får behandlas i annat sammanhang.

I fråga om *Skatteverkets* och *Avfall Sveriges* synpunkter beträffande företagens administrativa svårigheter att hantera en årlig omräknad skattesats för avfall anser regeringen att vikten av att genom indexering upprätthålla miljöstyrningen överväger de administrativa nackdelarna.

Miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel är centrala för att uppnå miljömål och avgörande för att minska vår miljö- och klimatpåverkan. Genom en årlig omräkning av skattesatserna för naturgrus och avfallsdeponering skapas ökade förutsättningar för att bibehålla omställningstrycket från användning av naturgrus och deponering av avfall till andra alternativ.

Enligt nuvarande regelverk förutsätter anpassningar av skattesatserna till pris- och inkomstutvecklingen att riksdagen i lag fastställer de skattebelopp som ska gälla. För att säkerställa att de avsedda styreffekterna upprätthålls bör skattesatserna årligen automatiskt justeras med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen och reala inkomstökningar.

Sedan 1995 finns regler i LSE om att årligen räkna om energiskattesatsen på el samt energi-

och koldioxidskattesatserna på fossila bränslen med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen i form av historiska prisförändringar i konsumentprisindex (KPI). Även skattesatserna för samtliga tobaksprodukter enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt räknas sedan 2012 årligen om med hänsyn till KPI-utvecklingen. Syftet är att realvärdesäkra skattesatserna. Konstruktionen av den årliga omräkningen i LSE ändrades fr.o.m. 2017 i syfte att i högre grad förena den med en långsiktig miljöskattepolitik och öka den styrande effekten av energi- och koldioxidskatterna. För bensin och dieselbränsle görs från 2017 och framåt även en tilläggsomräkning av skattesatserna som beaktar utvecklingen av bruttonationalprodukten (BNP). Detta sker genom ett schabloniserat tillägg av två procentenheter till KPI-omräkningen.

I teknisk mening kan konstruktionen av den årliga omräkningen jämföras med gällande indexering av inkomstskatteskalen. Skiktgränserna för uttag av statlig inkomstskatt på beskattningsbara förvärvsinkomster räknas årligen om utifrån KPI-utvecklingen med ett tillägg av två procentenheter. Denna uppskrivning med två procentenheter syftar till att korrigera för att inkomsterna utvecklas i snabbare takt än KPI. KPI-utvecklingen plus två procentenheter antas approximativt motsvara inkomstutvecklingen.

Skatten på naturgrus och skatten på avfall föreslås fr.o.m. den 1 januari 2018 räknas om med hänsyn till utvecklingen av KPI och BNP, enligt samma principer som för energiskatten på bensin och dieselbränsle. Även för naturgrusskatten och avfallsskatten bör den allmänna prisutvecklingen, i likhet med de nämnda punktskatterna, mätas genom förändringarna av KPI. Vidare bör, i analogi med vad som gäller för energiskatten och tobaksskatten, indexeringen grundas på faktiska KPI-förändringar. KPI-omräkningen bör därför baseras på förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

För att öka styreffekten ska skattesatserna för naturgrusskatt och avfallsskatt även räknas upp genom ett tillägg med två procentenheter till KPI-omräkningen. För att verka återhållande på efterfrågan är det en fördel att priset håller ungefär jämna steg med den reala inkomstökningen. I syfte att skapa ett enkelt, men ändå rättvisande schablonmässigt uttryckt mått på

utvecklingen av BNP, föreslår regeringen att ett tillägg av två procentenheter till KPI-omräkningen, i likhet med vad som gäller för bensin och dieselbränsle i LSE, används vid den årliga omräkningen av skattebeloppen.

Sett över en längre tidsperiod har BNP årligen ökat med omkring två procentenheter utöver den allmänna prisutvecklingen. Regeringen anser till skillnad från *KI*, *ESV*, *Energiföretagen Sverige*, *Jernkontoret* och *Svenskt Näringsliv* att en schablonuppräknings avseende BNP ger ett rättvisande mått på den reala inkomstökningen. Metoden används, som nämnts ovan, för omräkning av energiskatten på bensin och dieselbränsle. Regeringen anser även, till skillnad från *ESV* och *Svenskt Näringsliv* att metoden tydligt kan uttryckas i lagen om naturgrus och lagen om avfallsskatt och därför uppfyller regeringsformens krav på att beslut om skatt ska fattas av riksdagen. *KI* har påpekat att det ur ett finans- och konjunkturpolitiskt perspektiv kan finnas nackdelar med en utbredd schablonmässig uppräknings av skattesatser, ovanpå KPI-indexering. Då skattebaserna är små, och vad gäller naturgrus dessutom minskande, bedömer regeringen att en årlig uppräknings inte har några negativa effekter ur ett finans- och konjunkturpolitiskt perspektiv.

De framräknade beloppen bör med hänsyn till storleksordningen av de aktuella skattesatserna lämpligen avrundas till närmaste hela kronor. Det stämmer som *Naturvårdsverket* har påpekat att avrundning till hela kronor gör att beloppen för skatter med låga skattesatser inte alltid förändras mellan år. Över ett flertal år innebär indexeringen dock att samtliga skattesatser justeras. För till exempel naturgrusskatten prognosticeras detta inträffa år 2019.

Avfall Sverige har framhållit att det är viktigt att beslut om uppräknings av avfallsskatten tas vid en tidpunkt som möjliggör för kommunerna att beakta höjningen när dessa bestämmer avfallstaxan.

Regeringen föreslår en årlig omräkning av skattesatserna för naturgrus och avfall grundad på faktiska förändringar i konsumentprisindex för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår. Den årliga omräkningen ska även beakta utvecklingen av bruttonationalprodukten genom en schablonuppräknings med två procentenheter. Regeringen ska före november månads utgång varje år genom förordning till lagen om skatt på naturgrus respektive lagen om skatt på

avfall fastställa de omräknade skattebelopp som ska betalas för påföljande kalenderår. Eftersom KPI för juni månad, publiceras av Statistiska centralbyrån redan i juli/augusti, innebär det att omräkningsfaktorn i form av förändringen av KPI kommer att vara känd i god tid innan fastställandet av de omräknade skattebeloppen före november månads utgång.

Regeringen föreslår att normgivningsbemyndigandena införs i lagen om skatt på naturgrus och i lagen om skatt på avfall.

Bestämmelserna förslås träda i kraft den 1 januari 2018. Den första omräkningen av skattesatserna kommer således att göras under hösten 2018 för skatteuttag som ska gälla under 2019.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 3 § lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus och 4 § lagen (1999:673) om skatt på avfall, se avsnitt 3.10 och 3.12.

6.17.4 Omräkning av skattesatserna på kemikalier i viss elektronik efter prisutveckling

Regeringens förslag: En årlig omräkning av skattesatserna, inkluderat det högsta belopp som skatt betalas med, i lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik ska göras för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår.

Omräkningen av skattesatserna ska grunda sig på förändringen i konsumentprisindex (KPI) från juni månad året närmast före det år beräkningen avser och juni 2017. Beloppen ska avrundas till hela kronor.

Före november månads utgång varje år ska regeringen fastställa de omräknade skattebelopp som efter den årliga omräkningen ska betalas för påföljande kalenderår.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Falun*, *Kommerskollegium*, *Tullverket*, *Statens energimyndighet*, *Konkurrensverket* och *Företagarna* har inga synpunkter på förslaget.

Skatteverket har inga invändningar mot att förslaget genomförs.

Naturvårdsverket tillstyrker förslaget. Naturvårdsverket anser dock att avrundningen av de omräknade beloppen till hela kronor innebär att den nominellt sett relativt låga kemikalieskatten inte kommer att justeras. För att säkerställa att skatten realvärdessäkras bör de omräknade beloppen i stället avrundas till hela kronor och ören.

Kemikalieinspektionen ser positivt på förslaget om årlig omräkning av skattesatser för kemikalier i viss elektronik för att undvika att den styrande effekten avtar med tiden.

ElektronikBranschen och *Teknikföretagen* avstyrker förslaget. De är negativa till kemikalieskatten och anser att en indexering av skatteinivåerna inte kommer leda till att skattens styreffekt blir bättre. *ElektronikBranschen* förordar i stället att de sämsta ämnena ska förbjudas. En skatt i Sverige påverkar inte produktionen eftersom produkterna produceras för en global marknad. Även *Teknikföretagen* anser att skatten medför flera negativa effekter samtidigt som den inte driver på företagens arbete med substitution vilket är avsikten. *ElektronikBranschen* och *Teknikföretagen* anser att kemikalieskatten kommer att snedvrída konkurrensen på den svenska marknaden eftersom e-handel från utlandet undantas och de produkter som köps i Sverige kommer att bli dyrare. Arbetstillfällena i detaljhandeln riskerar att försvinna, de administrativa kostnaderna för företagen och myndigheter kommer att öka och marknadskontrollen riskerar att bli rättsosäker eftersom det saknas standardiserade mätmetoder.

Övriga remissinstanser har inte yttrat sig över promemorianas förslag i dessa delar.

Skälen för regeringens förslag: En av regeringens prioriteringar i miljöpolitiken är att minska förekomsten, spridningen och exponeringen av farliga ämnen gentemot människor och miljö, med särskild fokus på barn och unga. Skatt på kemikalier i viss elektronik är ett styrmedel för att minska förekomsten av farliga kemiska ämnen i människors hemmiljö. Kemikalieskatten trädde i kraft den 1 april 2017. Den lämpliga nivån för skattesatserna har således nyligen varit föremål för överväganden och har bestämts till åtta kronor/kilogram för vitvaror och 120 kronor/kilogram för övrig elektronik. För att upprätthålla den avsedda styreffekten för skatt på kemikalier i viss elektronik bör skattesatserna, inkluderat det högsta belopp på

320 kronor som skatt betalas med för en skattepliktig vara, realvärdessäkras genom en indexering med konsumentprisindex fr.o.m. 2019. *ElektronikBranschen* och *Teknikföretagen* invändningar mot införandet av kemikalieskatten har beaktats inom ramen för det lagstiftningsarbetet.

Inom punktskatteområdet indexerades energi- och koldioxidskattesatserna enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, med hänsyn till förändringar av konsumentprisindex (KPI) genom en årlig omräkning av skattebeloppen. Även tobaksskatten enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt KPI-omräknas. Även vissa direkta skatter är knutna till KPI genom olika basbelopp och index. Gemensamt för KPI-omräkningarna är att dessa utgår från faktisk (historisk) förändring av KPI.

Skattesatserna för kemikalier i viss elektronik bör på samma vis realvärdesäkras med KPI som grund. Omräkningen föreslås grunda sig på faktiska förändringar i KPI mellan juni månad året närmast före det år beräkningen avser och juni 2017. De framräknade beloppen bör med hänsyn till storleksordningen av de aktuella skattesatserna lämpligen avrundas till närmaste hela kronor. Det stämmer som *Naturvårdsverket* har påpekat att avrundning till hela kronor gör att beloppen för skatter med låga skattesatser inte alltid förändras mellan år. Över ett flertal år innebär indexeringen dock att samtliga skattesatser justeras. För kemikalieskatten på vitvaror, som har en låg skattesats per kilo, prognosticeras justering av skatt per kilogram först efter ett antal år, beroende på prisutveckling. Samtidigt justeras takbeloppet för kemikalieskatten på 320 kronor kontinuerligt genom KPI-indexeringen.

Regeringen föreslår att en årlig omräkning av skattesatserna för kemikalieskatten ska göras grundad på faktiska förändringar i konsumentprisindex för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår.

Regeringen ska före november månads utgång genom förordning till lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik fastställa de omräknade skattebelopp som ska betalas för påföljande kalenderår. KPI för juni månad, publiceras av Statistiska centralbyrån redan i juli/augusti, vilket innebär att omräkningsfaktorn i form av förändringen av KPI kommer att vara känd i god tid innan fastställandet av de

omräknade skattebeloppen före november månads utgång.

Regeringen föreslår att normgivningsbemyndigandet införs i lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik.

Bestämmelsen förslås träda i kraft den 1 januari 2018. Den första omräkningen av skattesatserna, inkluderat det högsta belopp som skatt betalas med, kommer således att göras under hösten 2018 för skatteuttag som ska gälla under 2019.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ny paragraf 3 a § i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, se avsnitt 3.23.

6.17.5 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagens effekter i den omfattning som är nödvändig i det aktuella lagstiftningsärendet och avseende de aspekter som ska belysas enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Det sker mot bakgrund av tillgängliga uppgifter och i den omfattning som är möjlig. Regelrådet anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Hur skattesatserna kan komma att ändras mellan 2018 och 2019 genom förslaget om KPI-indexering och indexering grundad på KPI-utveckling och schabloniserad BNP-utveckling redovisas i

Tabell 6.19. Det bör noteras att beräkningarna nedan av skattesatserna vad gäller 2019 är preliminära och grundar sig på prognosticerade förändringar i KPI mellan juni 2017 och juni 2018. De slutliga skattesatserna bestäms när de faktiska förändringarna av KPI under perioden mellan juni 2017 och juni 2018 är kända. Det är dessa som ska ligga till grund för omräkningar av skattesatserna 2019 som läggs fram i ett kommande förslag från regeringens sida. Det kan noteras att KPI-omräkningen görs med 2017 som jämförelseår. Det innebär att, vid antagandet om att Sverige har inflation, även skattesatsen på vitvaror på sikt kommer att öka.

Tabell 6.19 Skattesatser 2018 och omräknade preliminära skattesatser 2019

Skatt	Enhet	Skattesats 2018	Skattesats 2019
Naturgrusskatt	kr/ton	15	16
Avfallsskatt	kr/ton	500	519
Kemikalieskatt:			
- Vitvaror	kr/kg	8	8
- Elektronik	kr/kg	120	122
- Tak	kr	320	326

Offentligfinansiella effekter

Indexering av skattesatserna innebär offentligfinansiella intäkter som redovisas i tabell 6.20.

Tabell 6.20 Skatteintäkter netto 2018 och 2019

Miljarder kronor

Skatt	2018	2019	Offentligfinansiell nettoeffekt av indexering 2019
Naturgrusskatt	0,133	0,138	0,005
Avfallsskatt	0,211	0,219	0,008
Kemikalieskatt	1,979	2,015	0,036
Totalt	2,322	2,372	0,05

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Indexeringen bedöms sammantaget innebära en offentligfinansiell bruttoeffekt på 60 miljoner kronor och en offentligfinansiell nettoeffekt på 50 miljoner kronor 2019. Effekterna av indexering förväntas öka något för efterföljande år. I reala termer innebär KPI-indexering inga förändringar av skatteintäkterna. För naturgrusskatten och avfallsskatten innebär förslagen ökade skatteintäkter på 4,2 respektive 2,7 miljoner kronor realt, netto.

Effekter för miljö

Samtliga skatter som omfattas av förslagen om indexering har som syfte att internalisera externa effekter och styra konsumenter och företag mot mindre miljöskadlig produktion och konsumtion. Utan KPI-indexering skulle prissignalen som skatterna innebär försvagas över tid och därmed också dess styrande effekt. Med hjälp av en indexering som tar hänsyn till inflation realvärdessäkras styrförmågan.

Naturgrusskatten och avfallsskatten räknas upp ytterligare med en schablon för utveckling av BNP på 2 procent. Detta stärker över tid skatternas styrande effekt.

Effekter för företag

De företag som berörs av förändringarna är de som är skattskyldiga för respektive skatt. En

förändring av skattesatserna bedöms inte förändra den administrativa bördan för dessa företag.

I reala termer innebär KPI-indexeringen inte en höjning av skatterna. Däremot kommer verksamheter som bryter naturgrus eller deponerar avfall att få reellt sett ökade produktionskostnader genom tillägget av två procentenheter. År 2015 var 434 företag skattskyldiga för naturgrusskatten och 114 företag skattskyldiga för avfallsskatten. De höjda skatterna bedöms övervältras på de skattskyldigas kunder, dvs. verksamheter som genererar avfall som behöver deponeras samt företag som efterfrågar naturgrus. Det är därför svårt att bedöma hur många företag som i övervältringsledet påverkas, men skattehöjningarna bedöms ha begränsad effekt för dessa företags lönsamhet.

Effekter för hushåll och offentlig sektor

Förslaget om indexering av skatterna bedöms inte innebära några större förändringar för hushåll och offentlig sektor.

Effekter för myndigheter och domstolar

Indexeringarna innebär att Skatteverket behöver uppdatera informationsmaterial inför ikraftträdandet. Bedömningen är även att förslaget inte föranleder behov av ytterligare informationsinsatser än de som normalt sker vid regelförändringar. Tillsammans med övriga förslag i avsnitt 6.18–6.20 beräknar Skatteverket att förslaget leder till kostnader av engångskaraktär om 5,2 miljoner kronor och löpande årliga kostnader om 2,35 miljoner kronor. Kostnaderna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Detsamma gäller en eventuellt ökad arbetsbörda inom Tullverket. Förslaget bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

Övriga effekter

Förslaget om indexering bedöms inte ha några effekter på jämställdheten eller på sysselsättningen. Förslagen bedöms vara förenliga med unionsrätten.

6.18 Höjd koldioxidskatt i värmesektorn

6.18.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 tagits fram (Fi2017/01244/S2). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 14, avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 14, avsnitt 2*. Förslagen har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 14, avsnitt 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2017/01244/S2).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 juni 2017 att inhämta lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 14, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 14, avsnitt 5*. Regeringen behandlar Lagrådets synpunkter i avsnitt 6.18.3.

6.18.2 Bakgrund och gällande rätt

Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, EUT L 283, 31.10.2003, s. 51, kallat energiskattedirektivet, är ett unionsgemensamt ramverk för hur medlemsstaterna ska utforma sin nationella beskattning av bränslen och el. På nationell nivå regleras skatter på bränslen och el i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. Grundregeln i såväl energiskattedirektivet som LSE är att bränslen och el ska beskattas. De bränslen som omfattas av energiskattedirektivet beskattas vid användning som motorbränslen eller som bränslen för uppvärmning. Direktivet innehåller dock även krav på obligatorisk skattebefrielse i vissa situationer samt möjligheter för medlemsstaterna att ge skattenedsättning eller fullständig skattebefrielse i andra situationer.

Befrielser och nedsättningar från energiskatt kan vara utformade så att de utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, kallat EUF-fördraget. Detta innebär att Sveriges och andra medlemsstaters möjlighet att fritt utforma den nationella energibeskattningen inte bara begränsas av innehållet i energiskattedirektivet

utan därutöver bl.a. av de regler om statligt stöd som följer av EUF-fördraget.

Huvudregeln är att Europeiska kommissionen, utifrån EU:s regler om statligt stöd, måste pröva och godkänna åtgärdernas förenlighet med den inre marknaden innan de kan träda i kraft. Kommissionen antog under 2014 Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020, förkortade EEAG (EUT C 200, 28.6.2014, s. 1).

Kommissionen har dock på senare år sökt förenkla förfarandet kring statsstödsprövningen och har antagit förordningar på olika områden, varigenom vissa kategorier av stöd har ansetts förenliga med EUF-fördraget under förutsättning att vissa villkor uppfylls (s.k. gruppundantagsförordningar). I dessa fall kan medlemsstaterna, på de villkor som anges i förordningen, införa åtgärder inom ramen för förordningen utan att behöva iaktta det normala förfarandet med föranmälan och kommissionens godkännande av åtgärderna. Det åligger dock medlemsstaterna att uppfylla olika regler om informationskyldighet för de stöd som genomförs inom ramen för en gruppundantagsförordning.

Med stöd av ett bemyndigande från rådet enligt artikel 109 i EUF-fördraget har kommissionen antagit bl.a. kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1), förkortad GBER. I förordningen anges vilka grupper av stödåtgärder som är undantagna från skyldigheten att anmäla åtgärden till kommissionen innan den genomförs. GBER tillämpas t.o.m. den 31 december 2020. GBER omfattar bl.a. stöd i form av nedsättningar av eller befrielse från energi- och koldioxidskatter.

Av artikel 17 i energiskattedirektivet följer att medlemsstaterna har rätt att tillämpa skattelättnader för energiintensiva företag under förutsättning att minimiskattenivåerna enligt direktivet iakttas. Med stöd av den bestämmelsen tillämpas enligt LSE skattelättnader för bränslen som förbrukas i anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter, kallat EU ETS. Dessa skattenedsättningar är att betrakta som ett sådant statligt stöd som avses i artikel 107 i EUF-fördraget. Kommissionen har genom

beslut i statsstödsärende N22/2008 godkänt den lägre koldioxidskatten för bränslen som förbrukas i fjärrvärmeanläggningar inom EU ETS t.o.m. utgången av 2017. Den lägre energiskatt som gäller för bränslen som förbrukas i kraftvärme- och industrianläggningar inom EU ETS uppfyller villkoren enligt GBER och är därmed förenligt med EU:s regler om statligt stöd (jfr statsstödsärende SA.36295, där viss sammanfattande information om stödet har lämnats).

Koldioxidskatten på bränslen som förbrukas i anläggningar inom EU ETS har vid flera tillfällen under senare år varit föremål för justeringar i syfte att samordna de ekonomiska styrmedlen för bränslen som förbrukas i dessa anläggningar.

En första sänkning av koldioxidskatten på bränslen inom EU ETS genomfördes den 1 juli 2008 (se prop. 2007/08:121, bet. 2007/08:SkU27, rskr 2007/08:238). Ändringen innebar att koldioxidskatten för bränslen som förbrukas i industri- och kraftvärmeanläggningar inom EU ETS ändrades från 21 till 15 procent av den generella koldioxidskattenivån. En sänkning om 6 procentenheter genomfördes även för bränslen som förbrukas i övriga värmeanläggningar inom EU ETS. Efter ändringen uppgick skattebelastningen för bränslen i dessa anläggningar till 94 procent av den generella koldioxidskattenivån.

Som ett andra steg slopades koldioxidskatten helt för bränslen som förbrukas i industrianläggningar inom EU ETS den 1 januari 2011 (se prop. 2009/10:41, bet. 2009/10:SkU21, rskr 2009/10:122). Vid detta tillfälle behölls dock den totala skattebelastningen för fossila bränslen för värmeproduktion i såväl kraftvärmeanläggningar som andra värmeanläggningar inom EU ETS på den dåvarande nivån. Koldioxidskatten slopades inte för sådan bränsleförbrukning utan sattes ned till 7 procent av den generella koldioxidskattenivån för kraftvärmeanläggningar. Samtidigt infördes en energiskatt på fossila uppvärmningsbränslen inom industrin samt för värmeproduktion i kraftvärmeverk. Det rörde sig om sektorer där energiskatten dittills varit noll. För övriga värmeanläggningar inom EU ETS behölls skattenivån om 94 procent av den generella koldioxidskattenivån och en oförändrad, full skattenivå på energiskatten.

Samordningen mellan de ekonomiska styrmedlen fortsatte genom att koldioxidskatten för bränslen som förbrukas för framställning av

värme i kraftvärmeanläggningar inom EU ETS slopades helt fr.o.m. den 1 januari 2013 (se prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:FiU1, rskr 2012/13:37).

Slutligen sänktes koldioxidskatten för bränslen som förbrukas vid annan värme- produktion inom EU ETS än den som sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i kraftvärmeproduktion från 94 till 80 procent av den generella koldioxidskattenivån fr.o.m. den 1 januari 2014 (se prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr 2013/14:56). Syftet med sänkningen var att åtgärda den över- kompensering som förelåg för vissa skatte- befriade vegetabiliska och animaliska oljor och fetter som användes i värmeverk.

Den 2 juni 2016 tillsatte regeringen Utredningen om ekonomiska styrmedel för el- och värmeproduktion inom EU ETS och ekonomiska styrmedel för avfallsförbränning (Fi 2016:02). Uppdraget skulle enligt de ursprungliga direktiven (dir. 2016:34) redovisas senast den 1 juni 2017. Genom tilläggsdirektiv (dir. 2017:49) har dock utredningstiden förlängts t.o.m. den 31 oktober 2017. Utredningens uppdrag innefattar flera delar, varav en är att lämna förslag på hur prissignalen på utsläpp av fossil koldioxid inom EU ETS kan kompletteras med andra ekonomiska styrmedel vad gäller el- och värmeproduktion. Härmed avses att se över behovet av och lämpligheten av ytterligare skatt eller annat ekonomiskt styrmedel på fossila koldioxidutsläpp även om anläggningen omfattas av EU ETS, med syfte att skapa ett långsiktigt förutsägbart omställningstryck. Av kommitté- direktiven framgår att utgångspunkten bör vara att en ny skatt eller förändrat ekonomiskt styrmedel bör vara samhällsekonomiskt effektivt samt kostnadseffektivt och innebära så låga administrativa kostnader som möjligt.

6.18.3 Höjd koldioxidskatt för viss värme- produktion inom EU ETS

Regeringens förslag: Koldioxidskatt för bränslen som förbrukas i kraftvärme- anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter tas ut med 11 procent av den generella koldioxidskattenivån.

För bränslen som förbrukas vid annan värme- produktion inom EU ETS än den som sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i kraftvärmeproduktion höjs

koldioxidskatten från 80 procent till 91 procent av den generella koldioxidskattenivån.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissutfallet är blandat. Av de remissinstanser som inte avgränsat sitt yttrande till endast andra avsnitt i promemorian uppger drygt hälften att de tillstyrker, alternativt inte har något att invända mot förslagen. Totalt nio remissinstanser avstyrker förslagen.

Naturvårdsverket anser att dagens betydande överskott av utsläppsrätter i EU ETS innebär att utsläppsminskningar som sker i Sverige till följd av nationella styrmedel inte inom överskådlig framtid riskerar att leda till ökade utsläpp någon annanstans inom systemet. *Naturvårdsverket* uppger att det också finns skäl att djupare analysera frågan om vilken ytterligare styrning som kan vara motiverad som komplement till EU ETS med hänsyn till det nationella långsiktiga klimatmålet till 2045.

Återvinningsindustrierna ställer sig positiva till förslagen, men påpekar att de inte påverkar utsläppen från avfallsförbränningsanläggningar som står för cirka 55 procent av utsläppen inom el- och fjärrvärmeproduktion. Ny teknik, som innebär att visst avfall som i dag förbränns skulle kunna omvandlas till drivmedel m.m. och därmed ersätta jungfruliga oljeråvaror och minska utsläppen av växthusgaser, är under utveckling. Det finns dock en snedvriden konkurrens mellan avfallsförbränning av polymera kolväten i kraftvärmeanläggningar och produktion av drivmedel ur dessa. För att nya innovativa industrilösningar ska kunna konkurrera på marknaden med avfallsför- bränning måste beskattningen förändras så att lösningar som hanterar avfallet högre upp i avfallshierarkin stimuleras. *Återvinnings- industrierna* föreslår att regeringen snarast utreder koldioxid- och energibeskattningen så att den stimulerar tekniklösningar som ligger på en högre nivå i avfallshierarkin.

Svenska Bioenergiföreningen (Svebio) stödjer förslagen men anser att värmeverk och kraftvärmeverk inom EU ETS har mycket låg koldioxidskatt medan värmeverk utanför EU ETS har en mycket hög koldioxidskatt och att värmeverken har mycket olika incitament att byta ut oljeanvändning för topplast. *Svebio* anser

att förslagen i någon mån åtgärdar problemet i värmeproduktion och kraftvärmeproduktion inom EU ETS men att de inte alls berör utsläppen i industrin. Svebio anser att Sverige bör införa ett gemensamt prisgolv inom EU ETS i Sverige.

Konjunkturinstitutet (KI) pekar på att de samlade utsläppen inom EU ETS inte påverkas. Mot bakgrund av att det föreslagna långsiktiga nationella utsläppsmålet för 2045 är betingat av en ambitionshöjning inom EU ETS, att måltidpunkten ligger långt bort och att det ännu är oklart om en ambitionshöjning inom EU ETS blir tillräckligt stor anser KI att skälen för höjd koldioxidskatt av bränsle som förbrukas i vissa svenska anläggningar inom EU ETS är oklara.

Energimarknadsinspektionen anger att förslagen innebär att relativpriserna förändras mellan olika värmeproduktionssätt, men att det är svårt att bedöma vilka konkurrensmässiga konsekvenser förslagen får mellan olika energislag. Det hade därför varit önskvärt om konsekvensanalysen hade behandlat effekter av de förändrade relativpriserna.

Trafikanalys har ingen större invändning mot förslagen, men framhåller att förslagen i dagsläget inte annat än indirekt kan förväntas leda till minskade koldioxidutsläpp totalt sett, utan endast till att den minskning som sker i Sverige kommer att generera en ökning i ett annat land inom EU. Trafikanalys nämner också att den omständigheten att koldioxidskattehöjningen leder till ökade kostnader i Sverige utan att det får någon direkt påverkan på koldioxidutsläppen globalt kan ses som ett problem, men att höjningen också ger incitament till omställning i Sverige.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) anser att förslagen har ett tveksamt värde för omställningen till förnybar energi i kraft- och fjärrvärmesektorn eftersom en utfasning av fossil energi redan pågår med befintliga styrmedel. Förslagets främsta effekt skulle därmed vara att försämra konkurrenskraften för kraft- och fjärrvärme i en tid när dessa redan har en tuff konkurrenssituation samtidigt som de fyller viktiga funktioner i energisystemet. SKL förutsätter att den slutliga utformningen av skatten samordnas med resultatet som kommer att lämnas av Utredningen om ekonomiska styrmedel för el- och värmeproduktion inom EU ETS och ekonomiska styrmedel för avfallsförbränning.

Luleå tekniska universitet avstyrker förslagen och framhåller att nationella åtgärder som inte förändrar de samlade utsläppen gör att EU ETS fungerar sämre och undergräver den gemensamma klimatpolitiken inom EU. Att åtgärden inte skulle ge någon nettoeffekt på EU:s utsläpp noteras i promemorian. Åtgärden föreslås ändå med hänvisning till att EU ETS-systemet eventuellt kan komma att ändras framöver på ett sådant sätt att dessa åtgärder trots allt blir meningsfulla retroaktivt. Inget sägs om vilka fördelarna är med att genomföra åtgärder redan innan de blir meningsfulla.

Energiföretagen Sverige avstyrker förslagen och anser att det är principiellt fel med en koldioxidskatt inom EU ETS eftersom en sådan skatt undergräver utsläppshandelssystemet och saknar effekt på EU:s samlade klimatpåverkande utsläpp. Förslagen går även stick i stäv med Miljömålsberedningens ställningstagande om att inte tillämpa dubbla styrmedel inom utsläppshandeln. Energiföretagen anser vidare att förslagen föregriper Utredningen om ekonomiska styrmedel för el- och värmeproduktion inom EU ETS och ekonomiska styrmedel för avfallsförbränning. Enligt Energiföretagen har förslagen begränsad styrande effekt eftersom en omställning till fossilfria bränslen redan pågår. Det är dock nödvändigt att kunna garantera fullgod funktion för reservanläggningar för värmebehovet kalla vinterdagar. Energiföretagen anser även att förslagen står i strid med EU:s konkurrensregler eftersom kraftvärmeverk med fjärrvärmeproduktion får sämre konkurrensvillkor jämfört med industrins kraftvärmeverk och i förhållande till kraftvärmeverk i övriga Nordeuropa. Slutligen menar Energiföretagen att det finns en överhängande risk för att förslagen leder till överkompensation av de skattebefriade bioljorna.

Energigas Sverige ställer sig bakom Energiföretagen Sveriges remissvar och vill betona att organisationen är kritisk till förslaget att återinföra koldioxidskatten för kraftvärmeproduktion inom EU ETS och till att höja den för annan värmeproduktion.

Svenskt Näringsliv avstyrker förslagen och anger att de inte leder till minskade utsläpp i ett globalt perspektiv trots att Sveriges utsläpp kan tänkas minska marginellt. En nationell skatt på värmeproduktion i Sverige inom EU ETS blir därför endast en fiskal skatt.

Innovations- och kemiindustrierna (IKEM) ansluter sig till Svenskt Näringslivs synpunkter.

Jernkontoret avstyrker förslagen och påpekar att det pågår en revidering av EU ETS och att de politiska motiven för att minska utbudet av utsläppsrätter och stärka prissignalen har varit att undvika nationella särlösningar på klimatområdet. Jernkontoret anser därför att utsläpp som omfattas av EU ETS inte ska omfattas av koldioxidskatt.

Skogsindustrierna avstyrker förslagen och menar att åtgärderna är helt utan climateffekt eftersom det inom EU ETS redan finns ett tak på utsläppen. Åtgärderna innebär vidare ett allvarligt avsteg från principen om att inte ha dubbla styrmedel, vilket leder till en ineffektiv klimatpolitik. Åtgärderna innebär också att regeringen föregriper Utredningen om ekonomiska styrmedel för el- och värmeproduktion inom EU ETS och ekonomiska styrmedel för avfallsförbränning.

Vattenfall avstyrker förslagen om höjd koldioxidskatt på värmeproduktion inom EU ETS och anser att regeringen bör fortsätta på den inslagna vägen med att undanröja dubbelstyrning av utsläppen i dessa verksamheter samt invänta utredningens resultat. Vattenfall påtalar att förslagen inte väsentligen påverkar de totala utsläppen och att åtgärden riskerar att sända en olycklig signal till näringslivet om att den svenska regeringen inte längre litar på och står bakom EU:s mest centrala styrmedel på klimatområdet när det gäller de berörda sektorerna. I Vattenfalls verksamhet är den fossila oljeanvändningen på väg att fasas ut där det är ekonomiskt rimligt och tekniskt möjligt, men det är viktigt att kunna garantera fullgod funktion för reservanläggningar för värmebehovet kalla vinterdagar. Vattenfall framhåller också den generella synpunkten att förändringstakten inom energiskatteområdet medför betydande svårigheter för regelfterlevnaden.

E.ON avstyrker förslagen och anser att regeringen ska invänta utredningens betänkande innan förslag om höjd koldioxidskatt för viss värmeproduktion läggs fram. Dubbelbeskattning är normalt sett inte effektivt och en reformering av EU ETS-systemet är på gång. E.ON framhåller att de föreslagna skattehöjningarna påverkar värmesektorns konkurrenskraft och kräver stora investeringar samt anser att sektorn därför bör ges längre tid för anpassning. E.ON pekar också på att det inom värmesektorn i stort

pågår en omställning mot att all värmeproduktion från anläggningarna ska vara 100 procent förnybar eller återvunnen 2025. E.ON anser även att de skäl som gällde för borttagandet av koldioxidskatten i budgetpropositionen för 2013 bör beaktas innan några förhastade beslut tas i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Klimatet är en av regeringens prioriterade frågor. Klimatavtalet från Paris innebär att världen för första gången har ett globalt klimatavtal där alla länder åtar sig att bidra med allt ambitiösare åtaganden utifrån förmåga. Genom avtalet ska samtliga länder sträva efter att begränsa den globala temperaturökningen till 1,5 grader.

Regeringen uttalade i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) att Sverige ska vara en global föregångare i klimatomställningen och att rika länder måste gå före och sprida lösningar, samtidigt som utvecklingsländer ges stöd i sin klimatomställning och klimatanpassning.

Riksdagen har antagit ett etappmål för klimatutsläpp som sker utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter, kallat EU ETS, dvs. för den s.k. icke-handlande sektorn. Enligt detta nationella mål ska utsläppen minska med 40 procent till 2020 jämfört med 1990 års nivå. Regeringen har bedömt att målet kommer att uppnås (skr. 2015/16:87). Den förra regeringens inriktning var att en tredjedel av minskningen skulle ske i form av investeringar i andra EU-medlemsstater eller genom användning av flexibla mekanismer. Regeringens ambition är dock att målet så långt som möjligt ska nås genom nationella insatser. I budgetpropositionen för 2017 anges vidare att utsläppen av växthusgaser i Sverige tydligt ska minska under mandatperioden 2014–2018.

Miljömålsberedningen har i betänkandet Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (SOU 2016:21) föreslagit ett långsiktigt nationellt mål för utsläppen av växthusgaser till 2045. Regeringen beslutade den 9 mars 2017 att till riksdagen överlämna propositionen Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (prop. 2016/17:146) som bl.a. innefattar förslag till en ny klimatlag och ett långsiktigt utsläppsmål i enlighet med Miljömålsberedningens förslag. Riksdagen har beslutat att godkänna det regeringen föreslagit om mål för den svenska klimatpolitiken (se bet. 2016/17:MJU24 och rskr. 2016/17:320). Detta innebär bl.a. följande. Det klimatpolitiska arbetet ska utgå från ett

långsiktigt, tidssatt utsläppsmål som riksdagen fastställer. Målet ska vara att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990. Förslaget om s.k. nettollutsläpp omfattar även utsläpp inom EU ETS.

I syfte att minska utsläppen av koldioxid från svenska anläggningar och bidra till en globalt hållbar utveckling samt för att lägga grunden till en omställning till nettonollutsläpp till 2045 föreslår regeringen följande höjningar av koldioxidskatten i värmesektorn. Koldioxidskatten för bränslen som förbrukas i kraftvärmeanläggningar inom EU ETS tas ut med 11 procent av den generella koldioxidskattenivån. Detta innebär att skattebefrielsen minskas från nuvarande 100 procent till 89 procent. Koldioxidskatten höjs till 91 procent av den generella koldioxidskattenivån för bränslen som förbrukas vid annan värmeproduktion inom EU ETS än den som sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i kraftvärmeproduktion. Detta innebär en minskning av skattebefrielsen från nuvarande 20 procent till 9 procent.

Flera remissinstanser framför synpunkterna att de föreslagna åtgärderna inte påverkar de totala utsläppen inom EU ETS, att det är principiellt fel med dubbla styrmedel, dvs. att värmeföretagen möts både av ett pris på utsläppsrätter och en koldioxidskatt, samt att en omställning till fossilfria bränslen redan pågår inom branschen. Regeringen gör emellertid bedömningen att det i ljuset av de nationella klimatmål som riksdagen beslutat om är angeläget att arbeta för att sänka utsläppen från svenska anläggningar och parallellt bedriva arbete för en skärpning av EU ETS. Förslagen bedöms som ändamålsenliga i detta avseende. Med dessa mål för ögonen anser regeringen att skälen för förslagen inte kan anses vara oklara, något som *KI* har framfört.

Återvinningsindustrierna föreslår att regeringen snarast utreder koldioxid- och energibeskattningen så att den stimulerar tekniklösningar som ligger på en högre nivå i avfallshierarkin. De aktuella förslagen om höjd koldioxidskatt för viss värmeproduktion syftar till att minska nationella utsläpp av växthusgaser. För att styra uppåt i avfallshierarkin arbetar regeringen med andra åtgärder. Två aktuella

exempel är att utformningen av en avfallsförbränningskatt utreds (dir. 2016:34 och 2017:49) och att utredningen om Styrmedel för att förebygga uppkomst av avfall i syfte att främja en cirkulär ekonomi (dir. 2016:3) har remitterats.

Som framgår av historiken för koldioxidbeskattningen inom EU ETS har beskattningsnivåerna för de olika anläggningstyperna varierat över tid. De nu aktuella förslagen innebär visserligen ett avsteg från den samordning med EU ETS som varit inriktningen under senare tid. Regeringen anser emellertid, i motsats till *Energiföretagen*, inte att åtgärderna står i strid med EU:s konkurrensregler.

Naturvårdsverket och *Svebio* framför önskemål om ytterligare kompletterande styrmedel till EU ETS respektive önskemål om ett gemensamt nationellt prisgolv inom EU ETS. Analyser av och förslag på sådana åtgärder rymms inte i detta lagstiftningsärende.

Några remissinstanser, däribland *Skogsindustrierna*, *Energiföretagen* och *SKL*, ifrågasätter att det nu läggs fram förslag om höjd koldioxidskatt i värmesektorn, trots att även Utredningen om ekonomiska styrmedel för el- och värmeproduktion inom EU ETS och ekonomiska styrmedel för avfallsförbränning har i uppdrag att titta på denna fråga. I denna del gör regeringen bedömningen att arbetet med att värna klimatet behöver prioriteras. Regeringen arbetar på bred front med dessa frågor och för därför fram de aktuella förslagen.

De i dag gällande skattelättnaderna för bränslen som förbrukas i kraftvärmeanläggningar respektive i fjärrvärmeanläggningar inom EU ETS utgör statligt stöd och omfattas av gruppundantagsförordningen GBER respektive har godkänts av kommissionen genom ett statsstödsbeslut (se avsnitt 6.18.2). Båda dessa stödordningar uppfyller dock de materiella villkoren i GBER. Vad gäller stödordningen för fjärrvärmeanläggningar är det därför inte nödvändigt att ansöka om ett nytt statsstöds-godkännande hos kommissionen när det nuvarande löper ut den 31 december 2017. I stället bör GBER tillämpas avseende båda stödordningarna. Detta innebär bl.a. att regeringen lämnar viss sammanfattande information om stöden till kommissionen.

Lagrådet anger i sitt yttrande att det är svårt att få en överblick över de lagförslag i lagrådsremissen Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 som bl.a. rör

ändringar avseende energiskatt i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. Regeringen noterar att Lagrådets yttrande emellertid inte innehåller några invändningar i sak mot de aktuella förslagen i sig.

När det gäller överskådligheten av lagrådsremissens lagförslag beror svårigheten enligt Lagrådet bl.a. på att vissa delar av LSE ändras mycket ofta, även innan en tidigare ändring har hunnit börja tillämpas. Enligt Lagrådets mening indikerar förslagen att det finns strukturella brister i LSE, i vart fall om lagen ska fungera med nuvarande lagstiftningstakt. Lagrådet lämnar mot denna bakgrund den generella synpunkten att det bör göras en teknisk översyn av LSE för att underlätta ändringstakten. En sådan teknisk översyn som Lagrådet efterfrågar ryms dock inte inom ramen för detta lagstiftningsprojekt.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar dels i 6 a kap. 1 § lagen (1994:1776) om skatt på energi i dess lydelse enligt lagen (2016:1079) om ändring lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen om skatt på energi, dels i 6 a kap. 2 § lagen (1994:1776) om skatt på energi i dess lydelse enligt lagen (2015:750) om ändring i lagen om skatt på energi, se avsnitt 3.26 och 3.21.

6.18.4 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som är nödvändig i det aktuella lagstiftningsärendet och avseende de aspekter som ska belysas enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Det sker mot bakgrund av tillgängliga uppgifter och i den omfattning som är möjlig. Regelrådet anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Offentligfinansiella effekter

Förslaget bedöms innebära att skatteintäkterna ökar med sammanlagt 0,08 miljarder kronor per år. Av dessa avser 0,07 miljarder kronor höjd koldioxidskatt för bränslen som förbrukas i kraftvärmeanläggningar inom EU ETS och resterande 0,01 miljarder kronor avser höjd

koldioxidskatt för bränslen som förbrukas vid annan värmeproduktion inom EU ETS än den som sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i kraftvärmeproduktion. Bränslen som förbrukas för att framställa fjärrvärme som levereras till industrins tillverkningsprocess inom EU ETS medges befrielse från 100 procent av koldioxidskatten. Vid värmeleverans till industrin utanför EU ETS medges ingen skattebefrielse fr.o.m. 2018. Då koldioxidskatten höjs för bränslen som förbrukas vid värmeleverans till industrin inom EU ETS ökar inte skatteintäkterna eftersom återbetalning medges. I beräkningen antas att 20 procent av det fossila bränslet som förbrukas i kraftvärme allokteras för värmeleveranser till industri som medger fullständig skattebefrielse och 40 procent av det fossila bränslet som förbrukas i värmeverk allokteras för sådana värmeleveranser till industrin.

Enligt Energimyndigheten förbrukas inget kol i värmeverk och en mycket begränsad mängd naturgas. I drygt 100 värmeverk förbrukas fossil eldningsolja, speciellt som s.k. spetslast vid kall väderlek. I kraftvärmeverk är det främst förbrukningen av kol och naturgas som träffas av skattehöjningen.

Effekter för miljön

Flera remissinstanser pekar på att de samlade utsläppen inom EU ETS inte påverkas av förslagen. Med nuvarande utformning av EU ETS kan effekten på utsläppen bli begränsad då förslaget om höjd koldioxidskatt inom EU ETS inte väsentligen påverkar de totala utsläppen av växthusgaser inom EU ETS. Vid minskad användning av fossila bränslen i Sverige frigörs då till största delen utsläppsrätter för användning någon annanstans inom EU ETS. Förhandlingar pågår dock om att ändra systemet på ett sätt som skulle innebära att åtgärder som leder till minskade utsläpp inom EU ETS i Sverige också leder till minskade utsläpp över tid på EU-nivå. *Luleå tekniska universitet* undrar vilka fördelarna är med att genomföra åtgärderna innan de blir meningsfulla, dock bedöms koldioxidutsläppen från svenska anläggningar minska till följd av förslaget. Förbrukningen av kol är på väg att fasas ut från svenska anläggningar. Skattehöjningen kan medföra att utfasningen sker i något snabbare takt. Skattehöjningen kan även medföra att incitamenten att övergå från naturgas till biogas kan förstärkas något. Förbruk-

ningen av eldningsolja kan minska något inom svenska anläggningar. Effekterna av andra utsläpp än av växthusgaser bedöms bli begränsade vid minskad förbrukning av fossila bränslen i berörda svenska anläggningar.

Effekter för företag

Cirka 80 stycken mindre aktörer förbrukar eldningsolja i värmeverk, flertalet av dessa allokera sin fossila bränsleförbrukning till industrileveranser inom EU ETS. Då medges återbetalning även för den höjda koldioxidskatten. För de aktörer som inte har möjlighet att allokera till industrileveranser bedöms skatteeffekten bli försumbar relaterat till aktörernas omsättning. Även möjligheten att substituera till biobränslen är i allmänhet god. Några få stora företag kommer att få mer betydande skattehöjningar såsom Göteborgs Energi (naturgas), E.ON (naturgas), Fortum (kol) och Mälarenergi (kol), dock bedöms skattehöjningens andel relaterat till omsättningen bli låg. Företagens administrativa kostnader bedöms inte nämnvärt förändras till följd av förslaget.

Förslaget om höjd koldioxidskatt för bränslen som förbrukas i kraftvärmeanläggningar inom EU ETS riskerar att innebära konkurrensnedvridningar till följd av att kraftvärme i fjärrvärmenätet och i industri inom EU ETS kommer att beskattas olika. Beskattningen blir olika eftersom produktion av kraftvärme i industrin inom EU ETS erhåller fortsatt full koldioxidskattebefrielse. Dock medges full koldioxidskattebefrielse vid värmeleverans från kraftvärmeanläggningar till industri inom EU ETS. Några remissinstanser, däribland *Energiföretagen Sverige* och *SKL*, pekar på att förslagen går emot Energikommissionens ställningstaganden om vikten av en konkurrenskraftig värmesektor. Även *E.ON* framhåller att de föreslagna skattehöjningarna påverkar värmesektorns konkurrenskraft och kräver stora investeringar samt anser att sektorn därför bör ges längre tid för anpassning. *Energiföretagen Sverige*, *Energigas Sverige* och *Vattenfall* påpekar också att förslagen riskerar att ge konsekvenser för effektförsörjningen vid kalla vinterdagar. Trots remissinstansernas invändningar bedömer regeringen att arbetet med att värna klimatet behöver prioriteras och därför behöver omställningen bort från fossila energilag ske i relativt snabb takt. Energimarknadsinspektionen

anger att förslagen innebär att relativpriserna förändras mellan olika värmeproduktionsätt och att det hade varit önskvärt om konsekvensanalysen hade behandlat effekter av de förändrade relativpriserna. Höjningen av koldioxidskatten i värmesektorn medför att fossila bränslen blir mindre attraktiva och regeringen anser att konsekvensanalysen är tillräcklig i avseende om förändrade relativpriser.

Effekter för hushåll och offentlig sektor

Hushållen bedöms inte direkt beröras av förslaget om höjd koldioxidskatt. Indirekt kan dock höjda skatterelaterade kostnader för värmeföretagen även komma de hushåll till del, vars uppvärmning av bostäder och varmvatten sker med fjärrvärme från kraftvärme- och värmeverk.

De flesta kraftvärme- och värmeverken är kommunalt ägda (se tabell 6.22 i avsnitt 6.19). Höjda skattekostnader innebär att lönsamheten, allt annat lika, för dessa verksamheter minskar. Schablonmässigt bedöms de högre skattenivåer som förslaget om höjd koldioxidskatt medför för de kommunalt ägda företagen motsvara höjda nettokostnader om ca 50 miljoner kronor per år.

Effekter för myndigheter och domstolar

Förslaget om höjd koldioxidskatt bedöms medföra ringa merarbete för Skatteverket. Bedömningen är även att förslaget inte föranleder behov av ytterligare informationsinsatser än de som normalt sker vid regelförändringar. Tillsammans med övriga förslag i avsnitt 6.17, 6.19 och 6.20 beräknar Skatteverket att förslaget leder till kostnader av engångskaraktär om 5,20 miljoner kronor och löpande årliga kostnader om 2,35 miljoner kronor. Kostnaderna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslaget bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

Övriga effekter

Regeringen är skyldig att årligen rapportera till kommissionen att s.k. överkompensation inte sker genom skattebefrielsen som ges till biogas och vegetabiliska och animaliska oljor och fetter alternativt agera så snart som möjligt för att åtgärda överkompensationen. Skattestödet får endast kompensera för merkostnaderna för

framställningen av bibränslet i förhållande till det fossila bränsle som ersätts, dvs. biobränslet får inte bli billigare än dess fossila motsvarighet. *Energiföretagen Sverige* anser att det finns en överhängande risk för att förslagen leder till överkompensation av de skattebefriade bioljorna. Höjningen av koldioxidskatten från 80 till 91 procent av den generella koldioxidskattenivån för bränslen som förbrukas i värmeverk kan öka risken för överkompensation av flytande biobränslen. Regeringen bedömer dock att risken inte är överhängande då oljepriset är förhållandevis lågt. Risk för överkompensation bedöms inte förekomma för förbrukning av flytande biobränslen i kraftvärmeverk eller biogas i värmeverk och kraftvärmeverk då skattestödet bara kompenserar för en begränsad del av merkostnaderna.

Förslaget bedöms inte få några sysselsättningseffekter eller effekter på jämställdheten mellan kvinnor och män samt bedöms vara förenligt med unionsrätten.

6.19 Skattenedsättning för energiskatt på el för värmeföretag

6.19.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 tagits fram (Fi2017/01244/S2). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 14, avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 14, avsnitt 2*. Förslagen har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 14, avsnitt 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2017/01244/S2).

Svensk Fjärrvärme (som numera ingår i Energiföretagen Sverige) och Fortum Värme uttrycker i skrivelser önskemål om lika energiskattevillkor på el vid fjärrkylleveranser genom en komplettering av återbetalningsreglerna i 9 kap. 5 § LSE genom att återbetalningsmöjligheten utvidgas med kategorin datorhallar och att ordet kyla förs in i lagtexten (Fi2016/01201/S2 resp. Fi2016/03695/S2).

Svensk Fjärrvärme anser vidare i en annan skrivelse att återbetalningsbestämmelsen i 9 kap. 5 § LSE bör ändras så att den hjälpförbrukning

av el som åtgår för värmeproduktion för leverans till tillverkningsindustri ska beskattas på samma sätt som om industrin varit ägare till värmeproduktionsanläggningen (Fi2011/05034/S2).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 juni 2017 att inhämta lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 14, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 14, avsnitt 5*. Regeringen behandlar Lagrådets synpunkter i avsnitt 6.19.3.

6.19.2 Bakgrund och gällande rätt

EU-rättslig reglering

Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51), kallat energiskattedirektivet, är ett unionsgemensamt ramverk för hur medlemsstaterna ska utforma sin nationella beskattning av bränslen och el. Grundregeln i energiskattedirektivet är att all förbrukning av el ska beskattas. Av direktivet följer bl.a. att medlemsstaternas nationella beskattning ska uppfylla vissa i direktivet föreskrivna minimiskattenivåer. Direktivet innehåller även krav på obligatorisk skattebefrielse i vissa situationer samt möjligheter för medlemsstaterna att ge skattenedsättning eller fullständig skattebefrielse i andra situationer.

Befrielser och nedsättningar från energiskatt kan vara utformade så att de utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget. Detta innebär att Sveriges och andra medlemsstaters möjlighet att fritt utforma den nationella energibeskattningen inte bara begränsas av innehållet i energiskattedirektivet utan därutöver bl.a. av de regler om statligt stöd som följer av EUF-fördraget.

Huvudregeln är att Europeiska kommissionen, utifrån EU:s regler om statligt stöd, måste pröva och godkänna åtgärdernas förenlighet med den inre marknaden innan de kan träda i kraft. Kommissionen antog under 2014 Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020, förkortade EEAG (EUT C 200, 28.6.2014, s. 1).

Kommissionen har dock på senare år sökt förenkla förfarandet kring statsstödsprövningen och har antagit förordningar på olika områden, varigenom vissa kategorier av stöd har ansetts förenliga med EUF-fördraget under förutsättning att vissa villkor uppfylls (s.k. gruppundantagsförordningar). I dessa fall kan medlemsstaterna, på de villkor som anges i förordningen, införa åtgärder inom ramen för förordningen utan att behöva iaktta det normala förfarandet med förankringen och kommissionens godkännande av åtgärderna. Det åligger dock medlemsstaterna att uppfylla olika regler om informationsskyldighet för de stöd som genomförs inom ramen för en gruppundantagsförordning.

Med stöd av ett bemyndigande från rådet enligt artikel 109 i EUF-fördraget har kommissionen antagit bl.a. kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1), förkortad GBER. I förordningen anges vilka grupper av stöd-åtgärder som är undantagna från skyldigheten att anmäla åtgärden till kommissionen innan den genomförs. GBER tillämpas t.o.m. den 31 december 2020.

GBER omfattar bl.a. stöd i form av nedsättningar av eller befrielse från miljöskatter, inklusive energiskatt på el. Stöd får enligt GBER inte beviljas företag som befinner sig i svårigheter. Stöd får inte heller betalas ut till företag som är föremål för ett oregerat återbetalningskrav till följd av ett kommissionsbeslut som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

I såväl EEAG som GBER finns bestämmelser om utvärdering, övervakning och rapportering i fråga om godkända stöd och om sådana stöd som omfattas av någon av gruppundantagsförordningarna. Av riktlinjerna och gruppundantagsförordningen framgår också krav på medlemsstaterna att se till att viss information om stödåtgärder och stödmottagare offentliggörs på en övergripande webbplats för statligt stöd.

Nationell reglering

På nationell nivå regleras energibeskattningen av el i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. Energiskatten på el tas ut på förbrukningen och är differentierad dels utifrån var i landet förbrukningen sker, dels utifrån ändamålet med förbrukningen.

I dag är exempelvis industriell verksamhet (tillverkningsprocessen), jordbruks-, skogsbruks- och vattenbrukssektorerna samt vissa större datacenter lågt beskattade medan annan näringsverksamhet, t.ex. i tjänstesektorn, betalar samma energiskatt som hushållen. Energiskatt på el tas ut med endast en skattesats vilken för närvarande är 32,5 öre per kilowattimme och den lägre skattenivån som aktualiseras vid förbrukning för t.ex. de ovan nämnda ändamålen åstadkoms i stället genom ansökan om återbetalning eller genom avdrag i punktskatte-deklaration. För el som förbrukas inom t.ex. tillverkningsprocessen i industriell verksamhet och i yrkesmässig jordbruksverksamhet gäller en energiskattenivå om 0,5 öre per kilowattimme. Sedan den 1 januari 2017 gäller denna lägre skattenivå även för vissa större datacenter, benämnda datorhallar. Vilka typer av anläggningar som omfattas anges i 1 kap. 14 § LSE.

I dag finns det vidare möjlighet att efter ansökan få återbetalning av skatt på el och bränsle som förbrukats för framställning av värme som levererats för vissa ändamål närmare angivna i 9 kap. 5 § LSE. Återbetalning medges inte av skatt på el och bränsle som förbrukats för framställning av värme som levererats för förbrukning i datorhall.

I syfte att genomföra EU-rättens krav i fråga om statliga stöd, bl.a. kraven på offentliggörande av uppgifter om stödmottagare, att stöd inte får lämnas till företag i svårigheter m.m., har bestämmelser införts i LSE avseende stödordninga (se prop. 2015/16:159 och prop. 2016/17:1). Som ett led i genomförandet har det bl.a. införts definitioner av vad som är en stödordning och vem som är att betrakta som stödmottagare. För att säkerställa att företag i svårigheter inte ska få del av statligt stöd har det vidare införts en definition av "företag utan rätt till statligt stöd". I detta syfte och för att Sverige ska kunna uppfylla sina skyldigheter att lämna uppgifter om lämnat stöd har det också införts bestämmelser om att stödmottagare som erhåller

stöd i viss större omfattning är skyldiga att lämna vissa uppgifter till Skatteverket.

Bakgrund till regeringens förslag

Till Finansdepartementet har inkommit skrivelser med framställningar om lagändringar för att uppnå konkurrensneutrala energibeskattningsvillkor för värmesektorn. Svensk Fjärrvärme (som numera ingår i Energiföretagen Sverige) uttrycker i sin skrivelse önskemål om lika energiskattevillkor på el vid fjärrkylal leveranser genom en komplettering av återbetalningsreglerna i 9 kap. 5 § LSE (Fi2016/01201/S2). Bakgrunden till framställan är den skattenedsättning för förbrukning av el i datorhall som trädde i kraft den 1 januari 2017. För att säkerställa konkurrensneutrala skattevillkor på kylmarknaden anser Svensk Fjärrvärme att det är nödvändigt att utvidga återbetalningsmöjligheten med kategorin datorhallar på så sätt att leverans av värme respektive kyla till datorhallar jämföras med leverans till industriell verksamhet liksom till yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet. Svensk Fjärrvärme pekar på att det av Skatteverkets ställningstagande Återbetalning av skatt på bränsle och el som förbrukats för att framställa värme för vissa verksamheter (131 86210-15/111) tydligt framgår att leverans av kyla jämföras med värme vad gäller tillämpningen av 9 kap. 5 § LSE, men föreslår trots detta att även ordet kyla förs in i lagtexten. Fortum Värme har i en skrivelse framfört samma önskemål som Svensk Fjärrvärme om ändring av den aktuella bestämmelsen (Fi2016/03695/S2).

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) konstaterade regeringen i anslutning till diskussionen om skattenedsättning för datorhallar att fjärrkyla eller fjärrvärme, ur ett ekonomiskt och miljömässigt perspektiv, kan vara ett bra alternativ för uppvärmning och kylning och att det därför är angeläget att sådan fjärrkyla och fjärrvärme ges rimliga konkurrensförutsättningar i jämförelse med andra alternativ. Regeringen uttalade att konkurrensnedvridningar i möjligaste mån bör undvikas mellan värmeproduktion inom industrin eller större datacenter och värmeföretag när produktionen sker för att tillgodose samma användningsändamål. Det konstaterades vidare, när det gäller energiskatten på el, att för den el som industrin

och de areella näringarna förbrukar tas energiskatt ut med 0,5 öre per kilowattimme samt att högre energiskatt gäller för viss el som används av värmeföretag i samband med produktion av värme som levereras till industrin eller till större datacenter. Regeringen ansåg att dessa skillnader i beskattning borde ses över.

Svensk Fjärrvärme har även inkommit med en skrivelse (Fi2011/05034/S2) om framställan om ändring vad gäller beskattningen av värmeföretags industrileveranser såvitt avser egenförbrukning av el (nedan kallat hjälpförbrukning av el). Svensk Fjärrvärme uttrycker i sin framställan önskemål om att återbetalningsbestämmelsen i 9 kap. 5 § LSE ändras så att den hjälpförbrukning av el som åtgår för värmeproduktion för leverans till tillverkningsindustri ska beskattas på samma sätt som om industrin varit ägare till värmeproduktionsanläggningen. Svensk Fjärrvärme framför att det bör råda konkurrensneutralitet när det gäller beskattningsreglerna såtillvida att det bör sakna betydelse vem som är ägare till värmeproduktionsanläggningen.

6.19.3 Skattenedsättningar för värmeföretag

Regeringens förslag: Dagens regler om en nedsatt energiskattenivå om 0,5 öre per kilowattimme utvidgas till att även gälla för el som förbrukas vid framställning av värme och kyla för leverans för förbrukning i datorhallar.

Den lägre skattenivån om 0,5 öre per kilowattimme ska också gälla för s.k. hjälpförbrukning av el som skett i samband med produktionen av värme och kyla för leverans för förbrukning i såväl datorhallar som för vissa andra ändamål, bl.a. tillverkningsprocessen i industriell verksamhet.

Den lägre skattenivån för energiskatt på el som förbrukats för vissa externa leveranser av värme eller kyla uppnås genom återbetalning.

Skattenedsättningarna för el och bränsle som förbrukats för framställning av värme och kyla för leverans till datorhallar och vissa andra ändamål tas upp som en stödordning i lagen om skatt på energi.

Stödmottagare i dessa fall är den aktör som förbrukat el eller bränsle för framställningen av värme eller kyla. För återbetalning av skatt på såväl el som bränsle sätts en gräns om

2 000 kronor per kalenderkvartal för sådan förbrukning som skett för framställningen av värme eller kyla inom stödordningen. Endast belopp som överstiger denna gräns återbetalas.

Vid beräkningen av återbetalning, när både el och bränsle har använts samtidigt för produktionen av värme eller kyla för leverans till datorhallar och vissa andra ändamål, ska en fördelning av de insatta energimängderna göras proportionellt i förhållande till respektive energislag. Fördelningen av såväl bränslen som el får dock väljas fritt.

I likhet med andra stödmottagare ska aktörerna lämna vissa uppgifter för att få del av skattenedsättningen. Kraven på uppgiftslämnande begränsas så att de endast får betydelse om nedsättningen för den enskilda stödmottagaren inom stödordningen under ett kalenderår uppgår till minst 50 000 euro. En stödmottagare får inte heller vara ett företag utan rätt till statligt stöd.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians lagförslag innehöll dock en återbetalningsgräns på 8 000 kronor per kalenderår. I regeringens förslag regleras vidare hur fördelningen av el ska göras vid samtidig förbrukning av el och bränslen vid produktionen av värme eller kyla för leverans för de nedsättningsberättigande ändamålen. I regeringens lagförslag har även vissa redaktionella ändringar gjorts.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker, alternativt har ingenting att invända mot förslagen. Ingen remissinstans avstyrker förslagen, men ett fåtal remissinstanser har synpunkter.

Skatteverket tillstyrker förslaget att förtydliga att framställning av kyla jämföras med framställning av värme i bestämmelserna om återbetalning av skatt på el och bränsle som förbrukats för framställning av värme som levereras för vissa ändamål. Skatteverket tillstyrker också förslaget att göra skattenedsättningarna för el och bränsle som förbrukats för framställning av värme och kyla som levereras för vissa ändamål till en gemensam stödordning och att göra värmeproducenter till stödmottagare för nedsättningen. För det fall att en värmeproducent har egen elproduktion som omfattas av undantaget från skatteplikt i 11 kap.

2 § lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, måste det dock framgå av den föreslagna 9 kap. 5 b § samma lag hur fördelningen mellan skattepliktig och icke skattepliktig el ska göras. Det måste också framgå hur fördelningen ska göras i de fall förbrukning sker även av sådan el som omfattas av avdragsrätt enligt 11 kap. 10 § LSE i dess lydelse enligt SFS 2017:408.

Vidare tillstyrker Skatteverket förslaget att införa en lägsta beloppsgräns för ansökan om återbetalning enligt de föreslagna bestämmelserna i 9 kap. 5 och 5 a §§ LSE, men anser att gränsen bör sättas betydligt högre. Gränsen för återbetalning bör vidare avse samma period som ansökningsperioden.

Skatteverket menar också att villkoren för återbetalning med stöd av 9 kap. 5 och 5 a §§ LSE bör regleras separat från bestämmelser om återbetalning i 11 kap. LSE som endast innehåller bestämmelser om energiskatt på el.

Luleå tekniska universitet tillstyrker förslagen och anger att universitetet välkomnar denna typ av regeländringar som handlar om att göra skattereglerna för olika aktörer med likartad verksamhet mer enhetliga och om att göra administrationen enklare.

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen om nedsatt energiskatt på el vid leveranser av värme och kyla för vissa ändamål då de sannolikt ökar möjligheterna till att använda kylalternativ med lägre resursbehov och mindre påverkan på miljön.

Energiföretagen Sverige välkomnar förslaget om nedsatt energiskatt på el för värmeföretagens värme- och kylleveranser till datorhallar respektive tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Energiföretagen anser dock att den föreslagna bestämmelsen i 9 kap. 5 b § LSE bör justeras då den med nuvarande utformning missgynnar värmedrivna absorptionskylmaskiner – den typen av kylmaskiner där spillvärme från industrier eller från energiåtervinning av avfall används – i förhållande till eldrivna kylmaskiner. Elförbrukningen för produktionen av kyla bör i stället få allokeras fritt.

Energiföretagen efterlyser vidare ett förtydligande av skattenedsättningen för hjälpförbrukning av el och anger att det vore önskvärt med ett klagörande att nedsättningen även träffar förbrukning för bränsleberedning och bränsleinmatning.

Energiföretagen påtar att det i praktiken kan bli svårt att tillämpa reglerna om att en stödmottagare inte får vara ett företag utan rätt till statligt stöd eftersom det kan kräva orimligt stor uppgiftsinsamling från berörda företag.

Energigas Sverige ställer sig bakom Energiföretagen Sveriges remissvar.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen och anger att skattenedsättningen minskar den konkurrenssnedvridning som kan sägas råda mellan produktion av värme och kyla för vissa ändamål i egen regi jämfört med inköp från en extern leverantör.

Innovations- och kemiindustrierna (IKEM) ansluter sig till Svenskt Näringslivs synpunkter.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tillstyrker förslagen och uppger att de skapar konkurrensneutrala villkor mellan produktion av kyla från el hos kunden och fjärrkyla från energileverantören.

Vattenfall tillstyrker förslagen och anger att de leder till ökad konkurrensneutralitet, men tillägger att en administrativ förenkling avseende värme- och kylaleveranser till industriell tillverkning, datorhallar etc. skulle vara att producenten får göra avdrag i sina punktskatte-deklarationer i stället för att ansöka om återbetalning i efterhand.

E.ON ställer sig bakom förslaget om nedsatt skattenivå för el som förbrukas vid framställning av värme och kyla till datorhallar och anser att förslaget främjar konkurrensneutraliteten mellan olika värme- och kylalternativ och möjliggör fler effektiva energilösningar.

Skälen för regeringens förslag: Från och med den 1 januari 2017 infördes en möjlighet för företag inom datacenterbranschen att få del av den lägre energiskattenivån om 0,5 öre per kilowattimme förbrukad el. Den lägre skattenivån gäller för anläggningar med en viss verksamhet och effektgräns, benämnda datorhallar, som definieras i 1 kap. 14 § LSE.

Som regeringen angett i budgetpropositionen för 2017 kan fjärrkyla eller fjärrvärme ur ett ekonomiskt och ett miljömässigt perspektiv vara ett bra alternativ för uppvärmning och kylning. Sådan fjärrkyla och fjärrvärme bör därför, som framförs av Svensk Fjärrvärme och Fortum Värme, ges rimliga konkurrensförutsättningar, i jämförelse med andra alternativ.

Regeringen föreslår därför att återbetalning av energiskatt ska medges för sådan el som har förbrukats vid framställning av värme eller kyla

som levererats för förbrukning i en datorhall. Förbrukning i datorhall blir därmed ett nedsättningsberättigande ändamål. Regeringen föreslår också att det i LSE förtydligas att framställning av kyla, inom ramen för möjligheterna till återbetalning av skatt som förbrukats för extern leverans för ett nedsättningsberättigande ändamål, jämföras med framställning av värme. Dessa förslag innebär att värmeföretagen vid sin framställning av värme eller kyla som levereras för förbrukning i en datorhall får tillgång till den lägre skattenivån om 0,5 öre per kilowattimme genom återbetalning.

Angående hjälpförbrukning av el som sker i samband med värmeproduktion uttalades i prop. 2006/2007:13 s. 110 att det som avses är el för t.ex. drift av pumpar och fläktar som i och för sig är nödvändiga för att driva en värmeanläggning men som inte kan anses direkt användas för värmeproduktion. Sådan hjälpförbrukning ger i dag inte rätt till återbetalning av skatt på bränsle och el som förbrukats vid produktion av värme eller kyla för leverans till nedsättningsberättigande ändamål. Denna ordning innebär en viss konkurrensnackdel för värmeföretag som levererar värme eller kyla för förbrukning exempelvis i industrins tillverkningsprocess, eftersom industrin har en nedsatt skattenivå för motsvarande hjälpförbrukning av el vid framställning av värme eller kyla i egen regi inom ramen för den industriella tillverkningsprocessen. I syfte att motverka denna konkurrenssnedvridning föreslår regeringen att återbetalning av skatt på el som förbrukats vid framställning av värme eller kyla som levererats för nedsättningsberättigande ändamål också ska medges för hjälpförbrukning av el.

Vattenfall framför synpunkten att det skulle innebära en administrativ förenkling om företagen kunde ta del av skattenedsättningarna genom avdrag i punktskattedeklarationen i stället för genom ansökan om återbetalning. Förslagen har dock sin grund i framställningar om ändring i 9 kap. 5 § LSE som behandlar just återbetalning och har inordnats i denna systematik. Regeringen bedömer att tillvägagångssättet för att ta del av skattenedsättningarna följer systematiken i LSE och att det inte bör ändras.

Med hjälpförbrukning av el som sker i samband med produktion av värme eller kyla bör förstås sådan förbrukning som skett i samband med produktionen för drift av pumpar, fläktar

och andra hjälpanordningar som är nödvändiga för driften av en produktionsanläggning. Det rör sig alltså om sådan el som är nödvändig för att driva anläggningen, men som inte kan anses direkt användas för produktionen av värme eller kyla. Denna elförbrukning ska ha ett nära samband med produktionen och ske inom det område där produktionsanläggningen är belägen. Sådan elförbrukning som är nödvändig exempelvis för att transportera värmen eller kylan från anläggningsområdet till förbrukarna bör alltså inte omfattas av begreppet. Inte heller bör omfattas elförbrukning som saknar ett nära samband med produktionen, exempelvis sådan el som förbrukas i personalutrymmen eller i andra allmänna utrymmen i produktionsanläggningen, såsom exempelvis fikarum, matsalar och omklädningsrum. Om sådan förbrukning skulle omfattas skulle värmeföretagen få en konkurrensfördel jämfört med exempelvis tillverkningsindustrin där den lägre skattenivån endast omfattar sådan el som förbrukas inom ramen för tillverkningsprocessen. Trots det önskemål om ytterligare precisering av vilken el som omfattas av nu nämnda hjälpförbrukning som *Energiföretagen Sverige* framför, anser regeringen att den ovan redovisade avgränsningen är tillfyllest.

Den nu föreslagna utvidgningen av området för återbetalning av energiskatt på el som förbrukats för vissa externa leveranser av värme eller kyla bör av administrativa skäl, på samma sätt som gäller för återbetalning av energiskatt på el som förbrukats av mottagaren i dennes egen verksamhet, begränsas så att återbetalning endast medges för belopp som överstiger en viss gräns.

Regeringen föreslår en gemensam administrativ gräns för återbetalning av skatt på såväl förbrukad el som förbrukat bränsle för samtliga leveranser av värme och kyla som ett värmeföretag gör för nedsättningsberättigande ändamål. Gränsen bör uppgå till 2 000 kronor per kalenderkvartal och beräknas sammantaget för bränslen och el för samtliga de nedsättningsberättigande ändamålen. Detta betyder att av det sammanlagda betalda skattebeloppet, för den el och det bränsle som förbrukats för samtliga de nedsättningsberättigande ändamålen under kalenderkvartalet, återbetalas endast den del av nedsättningen som överstiger detta tröskelvärde. De företag som har en förbrukning som är för låg för att nå över gränsen för när återbetalning medges får alltså inte nedsatt skatt och de

företag som har en förbrukning som medför att gränsen passeras får rätt till återbetalning endast för den överskjutande delen av nedsättningen. Genom att gränsen för rätt till återbetalning avser belopp under ett kalenderkvartal överensstämmer tidsperioden med ansökningsperioden, vilket är något som *Skatteverket* efterfrågar i sitt remissvar. Regeringen delar Skatteverkets bedömning att de båda tidsperioderna bör korrelera. När det gäller frågan vid vilket belopp återbetalningsgränsen ska sättas gör regeringen emellertid bedömningen att 2 000 kronor per kalenderkvartal är en väl avvägd nivå, till skillnad från Skatteverket som vill ha en betydligt högre gräns.

Den föreslagna gränsen innebär en skärpning jämfört med nuvarande återbetalningsgräns för skatt på el och bränsle som förbrukats för sådan framställning av värme och kyla som i dag omfattas av 9 kap. 5 § LSE. Av 9 kap. 8 § första stycket 1 LSE framgår att återbetalning enligt dagens regler medges från första kronan när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till minst 1 000 kronor.

Vid produktion av värme och kyla är det vanligt att insatsvarorna utgörs av såväl el som bränsle. För beräkningen av återbetalningen av skatt för de olika energislagen i fråga om de nu aktuella leveranserna av värme och kyla föreslår regeringen att en ny bestämmelse ska införas i LSE av vilken det framgår att fördelning av de insatta energimängderna ska göras proportionellt i förhållande till respektive energislag. Detta gäller redan i dag i fråga om sådan framställning av värme och kyla som omfattas av 9 kap. 5 § LSE. I promemorians förslag angavs att fördelningen av bränslena får väljas fritt.

Energiföretagen Sverige framför önskemål om ändring av den föreslagna bestämmelsen. Regeringen anser dock, till skillnad från *Energiföretagen*, att proportionering ska ske på motsvarande sätt som i dag gäller för leveranser av värme och kyla till exempelvis tillverkningsprocessen i industriell verksamhet.

Även *Skatteverket* framför önskemål om ändring av den föreslagna bestämmelsen med anledning av att det i promemorians förslag inte framgår hur fördelningen av energislaget el ska göras efter det att proportionering av energislagen gjorts. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att det i bestämmelsen anges att även fördelningen av el ska få väljas fritt.

Den skattenedsättning som åstadkoms genom återbetalning av skatt på el och bränsle för de leveranser av värme och kyla som anges i 9 kap. 5 § LSE respektive för den föreslagna nedsättningen för leveranser av värme och kyla till datorhallar är att betrakta som ett statligt stöd som omfattas av gruppundantagsförordningen GBER. Regeringen föreslår därför att begreppet ”stöddordning” i 1 kap. 11 a § LSE utvidgas till att även omfatta dessa leveranser. I förhållande till det lagförslag som lämnades i promemorian föreslår regeringen dock en omnumrering av punkterna i nämnda bestämmelse av systematiska skäl. Då återbetalning av skatt vid leverans för förbrukning i datorhall endast omfattar förbrukning av el och inte förbrukning av bränsle bör denna nedsättning regleras i en ny bestämmelse och inte i 9 kap. 5 § LSE som rör förbrukning av såväl bränsle som el. Stödmottagare vid de leveranser som avses i 9 kap. 5 och 5 a §§ LSE bör vara den aktör som förbrukat el eller bränsle för framställning av värme eller kyla som levererats för de nedsättningsberättigande ändamålen. Regeringen föreslår att 1 kap. 11 b § LSE, som reglerar vem som är stödmottagare enligt en stöddordning, kompletteras i enlighet med detta. I förhållande till det lagförslag som lämnades i promemorian föreslår regeringen dock en ändring av hänvisningen i 1 kap. 11 b § LSE till den aktuella stöddordningen. Hänvisningen följer i regeringens förslag den nuvarande systematiken i bestämmelsen, vilket innebär att som stödmottagare anges den som förbrukat el eller bränsle för framställning av värme eller kyla för leverans för något av de ändamål som avses i en viss punkt i 1 kap. 11 a § LSE.

För att kraven i GBER ska uppfyllas i fråga om skattenedsättningar vid nu nämnda leveranser av värme och kyla bör det, i likhet med vad som gäller för övriga stöddordningar för energiskatt på bränslen och el, vara en förutsättning för beviljande av skattenedsättning att sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare. Då det enligt förslaget är värmeföretaget som är stödmottagare för skattenedsättningen ska uppgifterna avse värmeföretagets verksamhet. De uppgifter som ska lämnas är de som framgår av 1 kap. 13 § LSE. Uppgifterna om stödmottagare behövs för att säkerställa att Sverige kan uppfylla sin skyldighet att lämna uppgifter om statliga stöd på en webbplats som tagits fram av kommissionen och som ska öka insynen i

stödgivningen i de olika medlemsstaterna. I syfte att skapa en rimlig nivå av administrativ börda för uppgiftslämnarna respektive Skatteverket föreslår regeringen att uppgiftslämnandet begränsas till att endast gälla för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom en stöddordning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro. I likhet med vad som gäller för övriga stöddordningar på el- och bränsleskatteområdet bör det vidare uppställas ett krav på att statligt stöd i form av skattenedsättning inte får ges till en mottagare som omfattas av definitionen av företag utan rätt till statligt stöd i 1 kap. 12 § LSE. Trots det som *Energiföretagen Sverige* anför i fråga om svårigheten att tillämpa kravet på att en stödmottagare inte får vara ett företag utan rätt till statligt stöd anser regeringen att det är helt nödvändigt att införa ett sådant krav. I annat fall skulle Sverige inte kunna fullgöra sina åligganden enligt EU-rätten. Regeringen föreslår, till skillnad från vad som föreslogs i promemorian, att de nu nämnda kraven tas in i 9 kap. 8 § LSE i anslutning till kravet på en återbetalningsgräns på 2 000 kronor per kalenderkvartal. *Skatteverket* anger i sitt remissvar att bestämmelser som avser återbetalning enligt 9 kap. 5 och 5 a §§ inte bör placeras i 11 kap. LSE som endast innehåller bestämmelser om energiskatt på el. Regeringen delar denna bedömning och föreslår därför den nu nämnda placeringen av villkoren för återbetalning.

För att även beslut om återbetalning enligt den nya paragrafen, 9 kap. 5 a § LSE, ska vara att anse som beslut om punktskatt föreslås en ändring i 53 kap. 5 § lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Lagrådet anger i sitt yttrande att det är svårt att få en överblick över de lagförslag i lagrådsremissen Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 som rör ändringar avseende bl.a. energiskatt i LSE. Regeringen noterar att Lagrådets yttrande emellertid inte innehåller några invändningar i sak mot de aktuella förslagen i sig. Lagrådets synpunkt om överskådligheten av lagrådsremissens förslag behandlas i avsnitt 6.18.3.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 1 kap. 11 b § och 9 kap. 8 § lagen (1994:1776) om skatt på energi,

9 kap. 5 § lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi, 53 kap. 5 § lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) och 1 kap. 11 a § lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Förslaget föranleder även att två nya bestämmelser, 9 kap. 5 a och 5 b §§, införs i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Se avsnitt 3.9, 3.21, 3.25 och 3.31.

6.19.4 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som är nödvändig i det aktuella lagstiftningsärendet och avseende de aspekter som ska belysas enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Det sker mot bakgrund av tillgängliga uppgifter och i den omfattning som är möjlig. Regelrådet anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Offentligfinansiella effekter

Den första delen av förslaget rör värmeföretagens leveranser till datorhallar. Bedömningen är att det i första hand handlar om leveranser av fjärrkyla. Den totala produktionen av fjärrkyla uppgår enligt Energiföretagen Sverige till ca 1,0 terawattimmar per år. Enligt Energimarknadsinspektionens (Ei) rapport Kartläggning av marknaden för fjärrkyla (Ei R2013:18) produceras huvuddelen av fjärrkylan med el som insatt bränsle. Andelen fjärrkyla som produceras med el uppgår enligt Ei:s rapport till 67 procent, medan användningen av fjärrkyla i de kommuner i norra Sverige som har en nedsatt skattenivå bedöms uppgå till ca 2 procent. Majoriteten av fjärrkylan används för att kyla kontors- och affärslokaler (ca 80 procent), s.k. komfortkyla, och resterande andel, i princip, av tillverkningsindustrin och datacenter som processkyla. Information om hur stor andel av processkylan som används av just datacenter finns inte att tillgå, men bedömningen är att huvuddelen av processkylan används av tillverkningsindustrin. Om en femtedel av processkylan används för datacenter bedöms bruttoeffekten av en lägre energiskatt på el för leveranser av fjärrkyla till datacenter till -8,8 miljoner kronor per år. Justerat för s.k.

bolagsskatteeffekter och för statligt ägande, genom Vattenfall (jfr tabell 6.21), beräknas nettoeffekten till -6,4 miljoner kronor per år.

Den andra delen av förslaget handlar om den el som värmeföretagen använder som hjälpförbrukning vid produktionen av värme och kyla. Baserat på uppgifter från Energiföretagen Sverige användes 2015 ca 1,6 terawattimmar el som tillfört bränsle för hjälpförbrukning vid produktion och distribution av värme. Med antagande om att ungefär hälften av hjälpförbrukningen används vid produktionen av värme och om att ca en tiondel av fjärrvärmens används för de ändamål som omfattas av de föreslagna återbetalningsreglerna i 9 kap. 5 § LSE, bl.a. för tillverkningsprocessen i industriell verksamhet, beräknas den skattebas som berörs av förslaget till ca 0,1 terawattimmar per år. Om elanvändningen i värmeproduktionen följer den fördelning som enligt Finansdepartementets rapport Beräkningskonventioner 2017 i allmänhet gäller för elanvändningen för hushåll och service uppgår den andel som används i de kommuner i norra Sverige som har en nedsatt skattenivå till ca 9 procent. Därutöver tillkommer återbetalningsgränsen som innebär att värmeföretagen får betala åtminstone 8 000 kronor i energiskatt på el per år för den el som har nedsatt skattenivå. Baserat på dessa utgångspunkter bedöms nedsättningen av energiskatten på el för hjälpförbrukning av el vid produktionen av värme till den lägre skattenivån medföra en bruttoeffekt på ca -31,6 miljoner kronor per år. Justerat för s.k. bolagsskatteeffekter och för statligt ägande, genom Vattenfall (jfr tabell 6.22), beräknas nettoeffekten till -23,2 miljoner kronor per år.

Sammantaget bedöms förslagen i detta avsnitt leda till en offentligfinansiell bruttoeffekt på -0,04 miljarder kronor per år och en nettoeffekt på -0,03 miljarder kronor per år. Tillsammans med förslagen i avsnitt 6.18 bedöms därmed skatteintäkterna från värmeföretagen öka med 0,05 miljarder kronor per år.

Effekter för miljön

Energiskatten på el är, som beskrivs mer utförligt i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1), i första hand en fiskal skatt som t.ex. genom sin konstruktion inte naturligen styr mot en ökad användning av vissa typer av bränslen. Samtidigt innebär dess elprispåverkande effekt att den kan kopplas till målsättningarna för en

effektivare energianvändning. De föreslagna regeländringarna motiveras dock i första hand av att uppnå konkurrensneutralitet mellan olika sätt att tillhandahålla värme och kyla. Regeländringarna syftar därmed inte främst till att öka eller minska energiskattens styrande effekt. Däremot kan ett utjämnande av de energiskattemässiga förutsättningarna mellan olika sätt att tillhandahålla värme och kyla, så som har beskrivits ovan, bidra till såväl minskad miljöpåverkan, t.ex. genom minskad energianvändning, som ökad resurseffektivitet. Värmeföretagens leveranser av såväl värme som kyla kan bidra till en effektiv användning av energi, i jämförelse med enskilda värme-/kylanläggningar. En ökad användning av fjärrkyla kan även bidra till en minskad användning av köldmedier som kan ge upphov till växthusgasutsläpp.

Effekter för företag

Förslagen påverkar företag som säljer värme respektive kyla. Samtliga värmeföretag påverkas potentiellt av de föreslagna ändringarna för bl.a. hjälpförbrukning av el och det är även, i första hand, värmeföretag som också säljer kyla som bedöms påverkas av förslaget om sänkt skattnivå för leveranser till datorhallar. Alla värmeföretag levererar dock inte kyla. De föreslagna ytterligare skattenedsättningarna för produktion av värme och kyla bedöms medföra att värmeföretagens konkurrensförutsättningar i jämförelse med alternativa lösningar, allt annat lika, stärks.

Fjärrkyla har uppenbara likheter med fjärrvärme, men i stället för uppvärmt vatten är det kylt vatten som produceras i en central anläggning och distribueras i ett från fjärrvärmen separat rörledningssystem till kunderna. Marknaden för fjärrkyla är dock avsevärt mindre än marknaden för fjärrvärme både vad avser geografisk utbredning och energimängd. I termer av levererad energi utgör marknaden för fjärrkyla t.ex. ca 2 procent av marknaden för fjärrvärme.

På marknaden för fjärrkyla var 2015 ca 34 företag verksamma som sammantaget producerade ca 0,9 terawattimmar kyla för ca 1 500 kunder. Utbudet av fjärrkyla är ojämnt fördelat över landet. Större delen av leveranserna av fjärrkyla sker i Stockholmsregionen, där även den största aktören, Fortum Värme samägt med Stockholms Stad, återfinns (se tabell 6.21). För fjärrkyla finns, som för fjärrvärme, ett betydande

inslag av kommunalt ägande och det statligt ägda bolaget Vattenfall levererar fjärrkyla i Uppsala. Den totala omsättningen på marknaden för fjärrkyla bedöms i Ei:s rapport Kartläggning av marknaden för fjärrkyla (Ei R2013:18) uppgå till ca 440 miljoner kronor per år.

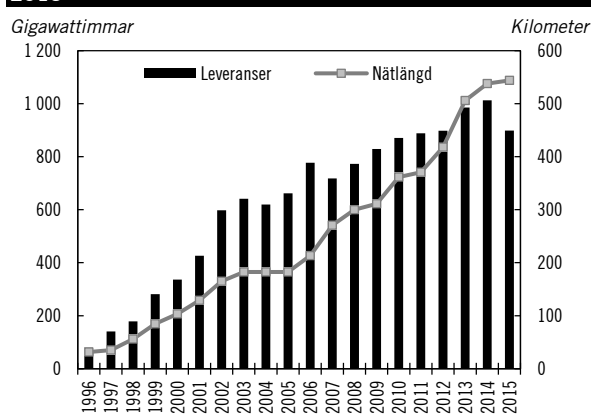
Tabell 6.21 Företag på marknaden för fjärrkyla och levererad kvantitet 2015

Leverantör	Nät	Fjärrkylleverans (GWh)	Andel av totala leveranser
Fortum Värme samägt med Stockholms Stad	Stockholm/Nacka	360,6	40,1 %
Tekniska Verken i Linköping	Linköping	84,9	9,5 %
Göteborg Energi	Göteborg	80,3	8,9 %
Norrenergi	Solna/Sundbyberg	48,4	5,4 %
Vattenfall Värme	Uppsala	59,0	6,6 %
Kraftringen	Lund	58	6,5 %
E.ON Värme	Malmö/Norrköping/Örebro	30,4	3,4 %
Mälarenergi	Västerås	26,0	2,9 %
Övik Energi	Örnsköldsvik	18,0	2,0 %
Södertörns Fjärrvärme	Huddinge/Botkyrka/Salem	15,2	1,7 %
Övriga		117,6	13,1 %
Totalt		898,5	100,0 %

Källa: Energiföretagen Sverige.

De totala leveranserna av fjärrkyla minskade 2015, efter att leveranserna sett över en längre tidsperiod ökat (se diagram 6.6). Utbyggnaden av fjärrkyla, uttryckt i termer av nätlängd, fortsätter dock. Totalt uppgick fjärrkylens längd 2015 till 544 kilometer.

Diagram 6.6 Leveranser av fjärrkyla och nätlängd 1996–2015

Källa: Energiföretagen Sverige.

Det vanligaste produktionssättet för fjärrkyla är att utnyttja spillvärme eller sjövattnen för att med hjälp av kylmaskiner producera fjärrkyla. Ibland sker detta samtidigt med produktionen av fjärrvärme. Ett annat vanligt produktionssätt är att använda kallt vatten direkt från botten av havet eller en sjö, s.k. frikyla. Huvuddelen av fjärrkylan produceras enligt Ei:s rapport (Ei R2013:18) med el som insatsbränsle. De vanligaste användningsområdena för fjärrkyla är baserat på Ei:s rapport komfortkyla och processkyla, där komfortkylan används för kontors- och affärslokaler (ca 80 procent) och processkylan till tillverkningsindustrier och datacenter (ca 20 procent). Leveranser till flerfamiljshus förekommer, men i begränsad omfattning. Förslaget om en lägre skattenivå för leveranser till datacenter bedöms därmed träffa en mindre del av de totala leveranserna av fjärrkyla.

Fjärrvärme är den vanligaste uppvärmningsformen för flerbostadshus och lokaler i Sverige. I ett värme- eller kraftvärmeverk hettas vatten upp och distribueras till de hus på orten som är uppkopplade till fjärrvärmenätet. Enligt Energiföretagen Sverige finns fjärrvärme i 285 av landets 290 kommuner och totalt finns det drygt 200 företag som levererar fjärrvärme i 431 nät. På årsbasis står fjärrvärme för drygt hälften av den svenska värmemarknaden. Fjärrvärme är vanligast i tätbebyggda områden där värmeunderlaget motiverat en utbyggnad av fjärrvärmenät, vilket avspeglas i att det är i första hand flerbostadshus och lokaler som värms med fjärrvärme. 80 procent av bostadsuppvärmningen i Sverige kommer från fjärrvärme. Men fjärrvärme används även av tillverkningsindustrin, ungefär 7 procent av de årliga leveranserna av fjärrvärme går till tillverkningsindustrin. Det är därmed en mindre andel av värmeföretagens leveranser av fjärrvärme som kan påverkas av förslaget om en lägre skattenivå för hjälpförbrukning av el vid produktionen av värme och som bl.a. används av tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Totalt omsatte värmeföretagen 2015 ca 32 miljarder kronor per år och producerade knappt 48 terawattimmar värme. Det totala antalet kunder uppgick 2015 till ca 244 000.

Värmen produceras i renodlade värmeverk genom förbränning, i kraftvärmeverk genom förbränning eller genom spillvärme. Den sammantagna bränslemixen för produktionen av

fjärrvärme består av ca 6 procent fossila bränslen, ca 41 procent biobränslen, ca 21 procent avfall och knappt 8 procent spillvärme (t.ex. värme från ett datacenter eller från kyldiskar i livsmedelsbutiker). Även el används för produktionen av värme i värmepumpar och elpannor eller som hjälpförbrukning av el, totalt används el motsvarande knappt 6 procent eller ca 3,1 terawattimmar av den årligt tillförda energin för värmeproduktion. Hjälpförbrukningen av el svarar för ungefär hälften av den el som används för produktionen av värme.

De flesta värmeföretag är kommunalt ägda (se tabell 6.22), men det finns också andra typer av ägare, exempelvis statliga Vattenfall (t.ex. i Uppsala), E.ON (t.ex. i Malmö) och Fortum (Stockholm, samägt med Stockholms kommun). De största verksamheterna återfinns i större städer, dvs. där värmeunderlaget är störst.

Tabell 6.22 Företag på marknaden för fjärrvärme och levererad kvantitet 2015

Leverantör	Antal nät	Fjärrvärmeleverans (GWh)	Andel av totala leveranser
1. Privata och statliga företag			
Fortum Värme samägt med Stockholms Stad	1	7,4	15,5 %
E.ON Värme	16	4,9	10,2 %
Vattenfall Värme	10	2,8	5,9 %
Värmeverden	7	0,9	1,8 %
Rindi Energi	10	0,3	0,6 %
Statkraft	1	0,2	0,4 %
Vasa Värme	4	0,1	0,2 %
Lantmännen Agrovärme	4	0,1	0,2 %
Övriga privata företag	86	1,8	3,8 %
<i>Summa</i>	<i>139</i>	<i>18,4</i>	<i>38,6 %</i>
2. Kommunala företag			
Göteborg Energi	1	3,5	7,3 %
Tekniska verken i Linköping	6	1,5	3,2 %
Mälarenergi	1	1,4	3,0 %
Öresundskraft	2	1,0	2,1 %
Norrenergi	4	0,9	2,0 %
Södertörns Fjärrvärme	1	0,9	1,9 %
Kraftringen	1	0,9	1,8 %
Umeå Energi	4	0,8	1,6 %
Övriga kommunala företag	272	18,3	38,5 %
<i>Summa</i>	<i>291</i>	<i>29,3</i>	<i>61,4 %</i>
3. Totalt	431	47,7	100,0 %

Källa: Energimarknadsinspektionen.

Förslagen innebär lägre skattenivå, genom återbetalning, för delar av värmeföretagens leveranser av värme respektive kyla. Sammantaget bedöms förslagen medföra att berörda företags skatterelaterade nettokostnader minskar med 31,6 miljoner kronor per år (se även avsnittet Offentligfinansiella effekter). De föreslagna förändringarna för hjälpförbrukning av el vid produktionen av värme bedöms medföra sänkta nettokostnader på ca 24,7 miljoner kronor per år. Förslaget om lägre skattenivå för bl.a. leveranser av kyla till datorhallar beräknas minska berörda företags nettokostnader med ca 6,9 miljoner kronor per år.

Förslagen bedöms samtidigt medföra viss ökad administrativ börda för värmeföretagen eftersom de kommer att behöva söka om återbetalning av energiskatt på el för ytterligare ändamål. Samtidigt har dessa företag redan väl uppbyggda administrativa rutiner för återbetalning av bl.a. energiskatt på el, t.ex. för leveranser av värme till tillverkningsindustrin, varför den tillkommande administrativa bördan bedöms som måttlig. Förslaget om lägre skattenivå för hjälpförbrukning av el vid produktionen av värme beräknas totalt öka värmeföretagens administrativa kostnader med 1,6 miljoner kronor per år, medan förslaget om en lägre skattenivå för leveranser av kyla till datorhallar beräknas medföra ökade administrativa kostnader på totalt 0,3 miljoner kronor per år för de företag som levererar kyla. Sammantaget beräknas därmed värmeföretagens administrativa kostnader öka med 1,9 miljoner kronor per år.

Beroende på ägarförhållandena kan den egenanvändning av el som åtgår för tillverkningsindustrins förbrukning av värme skattemässigt hanteras annorlunda. Den hjälpförbrukning av el som åtgår vid värmeproduktion för användning i industrins tillverkningsprocess beskattas exempelvis lägre om industrin är ägare till värmeproduktionsanläggningen än om ett värmeföretag äger anläggningen. Enligt Energiföretagen Sverige saknas därmed konkurrensneutralitet när det gäller energibesiktningen såtillvida att det har betydelse vem som är ägare till värmeproduktionsanläggningen. De föreslagna ändringarna syftar till att energiskattemässigt åstadkomma konkurrensneutrala förutsättningar för den egenanvändning av el i produktionen av värme som bl.a. förbrukas i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet,

oavsett vem det är som äger värmeproduktionsanläggningen.

Det genomsnittliga värmeföretaget använder årligen ca 4 000 megawattimmar el för hjälpförbrukning. Om hälften av hjälpförbrukningen av el används vid produktionen av värme och 10 procent av värmen levereras till de ändamål som omfattas av den föreslagna ändringen får företaget rätt till nedsättning för ytterligare 200 megawattimmar av sin elanvändning. Med dessa utgångspunkter innebär förslaget för medelföretaget att energiskatten på el, med de skattenivåer som föreslås gälla 2018, skulle minska med 57 200 kronor per år (200 megawattimmar * (331 – 5 kronor per megawattimme) – 8 000 kronor).

Enligt Energiföretagen Sverige finns det goda förutsättningar att utnyttja spillvärme från datorhallar i fjärrvärmenäten, vilket leder till ökad energi- och resurseffektivitet. Kylfaktorn i befintliga värmepumpar i fjärrkylanäten förbättras också om spillvärmen från datorhallarna utnyttjas, vilket minskar elanvändningen i värmepumparna vid samma värme- och kylproduktion. Detta innebär att kylningen av datorhallen med värmepumpar i fjärrkylsystemet har två fördelar som kan bidra till att hålla nere elanvändningen: dels slipper datorhallen använda en egen kylmaskin, dels minskar elanvändningen i de befintliga värmepumparna. Utbyggnaden av datorhallar förväntas öka avsevärt de kommande åren och leda till en ökad elanvändning på flera terrawattimmar på årsbasis. Den sänkta energiskatten på el för datorhallar förväntas också stimulera till en sådan utveckling. Om datorhallarna etableras i anslutning till fjärrvärme- och fjärrkylanät kan spillvärmen för datorhallarna utnyttjas samtidigt som fjärrkyla kan bidra till att hålla ner elanvändningen för kylning. Såväl de totala anläggningsinvesteringarna som energiförbrukningen kan därmed bli lägre. Användning av fjärrkyla i datorhallar kan också bidra till att hålla ner eleffektbehovet vintertid. Det finns därmed enligt Energiföretagen Sverige såväl energi- som miljöpolitiska skäl att inte skattemässigt missgynna fjärrkylösningar för datorhallar.

Den nedsättning av energiskatten på el som den 1 januari 2017 infördes för elanvändning i datorhallar innebär att kostnaden för ett företag som säljer fjärrkyla att driva en produktionsanläggning som t.ex. utnyttjar frikyla med värmepump blir högre än för en datorhall att

driva en motsvarande anläggning i egen regi. De skilda skattemässiga förutsättningarna innebär enligt Energiföretagen Sverige en konkurrensnedvridning som kan motverka användandet av fjärrkyla, även när så skulle ha varit företagsekonomiskt motiverat. Förslaget om sänkt energiskatt på el för värmeföretagens leveranser av kyla till datorhallar syftar därför till att energiskattemässigt åstadkomma konkurrensneutrala förutsättningar för den kyla som används i datorhallar, oavsett om den produceras av datorhallsägaren själv eller av ett värmeföretag.

För en datorhall som har en egen kylanläggning med en installerad eleffekt på 1 megawatt och som årligen förbrukar 3 000 megawattimmar el uppgår fr.o.m. den 1 januari 2017 energiskatten på el för den elanvändningen till 23 000 kronor per år (3 000 megawattimmar * 5 kronor per megawattimme + 8 000 kronor). Om ett värmeföretag som säljer kyla skulle äga motsvarande anläggning, med samma elanvändning, och i stället leverera kylan som fjärrkyla till datorhallen skulle den elanvändningen, i normalfallet, beskattas enligt normalnivån för energiskatten på el, som föreslås uppgå till 331 kronor per megawattimme 2018, vilket motsvarar en årlig energiskatt på el på 993 000 kronor (3 000 megawattimmar * 331 kronor per megawattimme). Med föreslagen regeländring skulle skatteskillnaden utjämnas, dvs. skattenedsättningen för leverantören av kyla skulle i detta fall, precis som för datorhallen, uppgå till 970 000 kronor per år (993 000 - 23 000 kronor).

Energiskatt på el tas ut enligt samma regelverk oavsett företagets storlek och även nedsättningar av energiskatten gäller för alla företag oavsett storlek, givet att kriterierna för skattenedsättningarna är uppfyllda. Bedömningen är därför att det vid utformningen av förslagen inte är motiverat att särskild hänsyn tas till små företag. Även mindre värmeföretag som säljer värme och kyla kommer att få sänkta skattenivåer för de ändamål som omfattas av förslagen.

Om reglerna inte ändras skulle berörda värmeföretag inte få föreslagna nedsättningar av energiskatten på el. Därmed skulle bl.a. konkurrensförutsättningarna för den värme och kyla som används för berörda ändamål inte utjämnas så som har beskrivits ovan.

Effekter för hushåll och offentlig sektor

Hushållen bedöms inte direkt beröras av föreslagna regeländringar. Indirekt kan dock sänkta skatterelaterade kostnader för värmeföretagen även komma de hushåll till del, vars uppvärmning av bostäder och varmvatten sker med fjärrvärme.

Då de flesta värmeföretagen som säljer värme och kyla är kommunalt ägda innebär sänkta skatterelaterade kostnader att lönsamheten, allt annat lika, för dessa verksamheter ökar. Schablonmässigt bedöms de lägre skattenivåer som förslagen medför för de kommunalt ägda värmeföretagen motsvara sänkta nettokostnader om ca 18 miljoner kronor per år. Därutöver får även de kommunala företagen stärkta konkurrensförutsättningar så som beskrivs ovan.

Effekter för myndigheter och domstolar

Förslagen bedöms ge upphov till begränsade engångsvisa kostnader för Skatteverket, främst till följd av förändringar av systemstöd och åtgärder för att tillgodose företagets informationsbehov. Därutöver kommer förslagen leda till en viss ökning av antalet ansökningar om återbetalning av energiskatt på el, men eftersom antalet företag som påverkas av förslagen är begränsat bedöms de löpande kostnader som detta medför som måttliga. Bedömningen är även att förslaget inte föranleder behov av ytterligare informationsinsatser än de som normalt sker vid regelförändringar. Tillsammans med övriga förslag i avsnitt 6.17, 6.18 och 6.20 beräknar Skatteverket att förslaget leder till kostnader av engångskaraktär om 5,20 miljoner kronor och löpande årliga kostnader om 2,35 miljoner kronor. Kostnaderna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra ökade kostnader för andra myndigheter.

Övriga effekter

Förslagen bedöms inte leda till några betydande konsekvenser avseende jämställdheten mellan kvinnor och män eller på sysselsättningen samt, eftersom förslagen inte bedöms leda till ökade utgifter för hushållen, inte till några fördelningsmässiga effekter. Förslagen bedöms vara förenliga med unionsrätten.

6.20 Sänkt skatt för datorhallar och andra förändringsförslag på elskatteområdet

6.20.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 tagits fram (Fi2017/01244/S2). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 14, avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 14, avsnitt 2*. Förslagen har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 14, avsnitt 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2017/01244/S2).

Fortlax AB, Mirror m.fl. företag har i en skrivelse efterfrågat att storleksgränsen på 0,5 megawatt tas bort i syfte att skapa konkurrensneutrala villkor i datacenter- och it-tjänstebranschen samt att det i stället tydliggörs att driften av datorhallen ska vara kommersiellt och för kunders räkning, för att därmed utesluta interna datorhallar i andra verksamheter (Fi2016/04393/S2).

Ejwa Software HB och Ejwa Hosting AB har i en skrivelse anfört att om det ska finnas skattelättnader för datorhallar så bör förslaget utformas så att det främjar tillväxt av redan etablerade datorhallar (Fi2017/00929/S2).

Svensk Kollektivtrafik och Sveriges Bussföretag har i en skrivelse efterfrågat att beskattningen av elektricitet för elbussar ändras (Fi2017/01979/S2).

Lantbrukarnas riksförbund har i en skrivelse efterfrågat att de kvartalsvisa återbetalningarna av energiskatt på el som förbrukas i växthusnäringen ska ändras till ett system med fyra valfria återbetalningstidpunkter alternativt att den kvartalsvisa kompletteras med ytterligare återbetalningstillfällen genom att ett av kvartalen delas upp i två delar (Fi2017/00718/S2).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 juni 2017 att inhämta lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 14, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 14, avsnitt 5*. Regeringen behandlar Lagrådets synpunkter i avsnitt 6.20.3, 6.20.4, 6.20.5 och 6.20.6.

Förslaget om ändringar i lagen (2011:1244) om elcertifikat är enligt regeringens bedömning

författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över det förslaget.

6.20.2 Bakgrund och gällande rätt

Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energi-produkter och elektricitet, EUT L 283, 31.10.2003, s. 51, kallat energiskattedirektivet, är ett unionsgemensamt ramverk för hur medlemsstaterna ska utforma sin nationella beskattning av bränslen och el. Av direktivet följer bl.a. att medlemsstaternas nationella beskattning av el ska uppfylla vissa i direktivet föreskrivna minimiskattenivåer. Direktivet innehåller även krav på obligatorisk skattebefrielse i vissa situationer samt möjligheter för medlemsstaterna att ge skattenedsättning eller fullständig skattebefrielse i andra situationer.

Befrielser och nedsättningar från energiskatt kan vara utformade så att de utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget. Detta innebär att Sveriges och andra medlemsstaters möjlighet att fritt utforma den nationella energibeskattningen inte bara begränsas av innehållet i energiskattedirektivet utan därutöver bl.a. av de regler om statligt stöd som följer av EUF-fördraget, vilka således kan ha företräde över direktivets regler.

På nationell nivå regleras energibeskattningen av el i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. All el som förbrukas i Sverige är som huvudregel skattepliktig och skatten betalas in till staten av de skattskyldiga. De skattskyldiga består i huvudsak av två kategorier, nämligen elproducenter och elleverantörer. För dessa skattskyldiga inträder skattskyldighet för el när elen levereras till någon som inte är skattskyldig eller när den tas i anspråk för annat ändamål än försäljning. Efter förslag i budgetpropositionen för 2017 har även en ny kategori av skattskyldiga introducerats, frivilligt skattskyldiga. Från och med 2018 ersätts skattskyldigheten för elleverantörer med en skattskyldighet för elnätinnehavare varefter skattskyldigheten inträder när el överförs till någon som inte är skattskyldig eller tas i anspråk för annat ändamål än överföring.

Nuvarande energiskatt på el är sedan 1993 differentierad utifrån dels var i landet den förbrukas, dels för vilket ändamål den förbrukas. I dag är exempelvis industriell verksamhet (tillverkningsprocessen), jordbruks-, skogsbruks- och vattenbrukssektorerna samt vissa större datacenter lågt beskattade medan annan näringsverksamhet, t.ex. i tjänstesektorn, betalar samma energiskatt som hushållen. Energiskatt på el tas ut med endast en skattesats och den lägre beskattningsnivån som aktualiseras vid förbrukning för exv. de ovan nämnda ändamålen åstadkoms i stället genom avdrag eller återbetalning.

Inköp av el mot försäkrans

I dag tillåter lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, att annan än den som är skattskyldig får köpa el utan energiskatt mot att köparen lämnar en försäkrans till leverantören att elen ska användas för vissa i lagen angivna ändamål.

Försäkranssystemet omfattar el som

- förbrukats i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,
- i huvudsak förbrukas för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,
- förbrukats vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6 (dvs. energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren),
- förbrukats vid sådan överföring av el på elnätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,
- förbrukats i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats.

I Skatteverkets allmänna råd om beskattning av elektrisk kraft (SKV A 2015:4) lämnas följande allmänna råd om inköp av el utan energiskatt mot försäkrans.

Allmänna råd till 11 kap. 11 § lagen om skatt på energi:

Försäkrans bör lämnas för varje köptillfälle eller för högst ett kalenderår, s.k. stående försäkrans.

Försäkrans bör lämnas på en blankett som Skatteverket har tagit fram. Försäkrans bör upprättas i två exemplar. Det ena exemplaret bör lämnas till elleverantören och det andra bör behållas av förbrukaren.

Om den som förvärvat elen utan skatt säljer eller förbrukar elen för ett annat ändamål än som omfattas av ordningen så blir denne skattskyldig (5 § första stycket 3 LSE). Skattskyldigheten inträder i dessa fall när el levereras till en köpare eller tas i anspråk för annat ändamål än försäljning (11 kap. 7 § första stycket 2 LSE).

Då den nuvarande ordningen varken förutsätter Skatteverkets godkännande eller att verket informeras är det i dag okänt hur många aktörer som nyttjar försäkranssystemet. Det bedöms emellertid vara ett relativt begränsat antal företag som omfattas av ordningen.

Likalydande regler i flera bestämmelser och viss reglering på förordningsnivå

Befrielser och nedsättningar från energiskatt kan vara utformade så att de utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget. Återbetalning av skatt enligt 11 kap. 12, 12 a, 12 b och 14 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, får därför endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro. När nedsättning under 12 a § gäller uppgiftsskyldigheten för sammanlagd nedsättning om 15 000 euro. För närvarande upprepas dessa i det närmaste likalydande villkor i var och en av de nämnda återbetalningsbestämmelserna.

I 11 kap. 12, 12 a, 12 b och 14 §§ LSE finns även likalydande regler av mer administrativ natur. Det rör sig om att ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och, med undantag för nedsättningen i 12 b § för landström, ska den lämnas elektroniskt.

Om sökanden beräknas förbruka el i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns. Vidare framgår att en ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

Vad som, vid prövningen av om kvartalsvis återbetalning ska medges, avses med förbrukning i större omfattning framgår av förordningen (2010:178) om skatt på energi, FSE. Av förordningen framgår att återbetalning får göras per kalenderkvartal om årsförbrukningen av el kan beräknas uppgå till minst 150 000 kilowattimmar, med undantag för förbrukning för landström, i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller i datorhall där förbrukningen måste uppgå till minst 250 000 kilowattimmar el.

För avdrag enligt 11 kap. 9 § första stycket 6–8 (lydelse enligt SFS 2016:1073) medges avdrag endast om den skattskyldige inte är ett företag utan rätt till statligt stöd. Av andra stycket framgår även att avdrag för de berörda ändamålen endast får medges om den skattskyldige lämnar uppgifter om stödmottagare samt uppgift om fördelning på stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare och fördelning av avdraget per stödmottagare gäller endast för avdrag som medför att stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom stödordningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret.

I Lagrådets yttrande över lagrådsremissen Vissa frågor på elskatteområdet framfördes bl.a. det följande angående de ovan nämnda reglerna.

”De nu lämnade två ändringsförslagen har --- föregåtts av åtta tidigare förslag om ändringar i lagen, alla avseende perioden 1 januari 2016 – 1 januari 2018. Vissa av förslagen har varit inriktade mot bränsleskatteområdet, andra mot skatten på elektrisk kraft. I väsentliga delar

avhandlas dock närliggande frågor. t.ex. avseende förhållande till EU:s statsstödsregler.

Det är svårt att få någon överblick över hur lagstiftningen hänger ihop. Lagen om skatt på energi tillkom 1994 och har sedan dess ändrats ett otal gånger. Nu lämnar den i redaktionellt hänseende mycket övrigt att önska. De förslag som lämnas i denna lagrådsremiss är exempel på ändringar som ytterligare försvårar överblickbarheten. Exempelvis införs återbetalningsregler som avser fyra olika brukarkategorier, där en rad bestämmelser för varje kategori regleras separat trots att reglerna i stora delar är identiska.”

Frivillig skattskyldighet

Energiskatt på el tas ut med endast en skattesats. Den lägre beskattningsnivån som gäller vid förbrukning för vissa ändamål åstadkoms i stället genom avdrag eller återbetalning. För de flesta av förbrukningsändamålen beviljas nedsättningen efter att förbrukaren själv vänder sig till Skatteverket med ett avdragsyrkande om denne är skattskyldig eller en återbetalningsansökan i övriga fall.

De skattskyldiga består i dag i huvudsak av två kategorier, nämligen elproducenter och elleverantörer men det finns även andra kategorier. Den som beräknas förbruka el i mycket stor omfattning får godkännas som frivilligt skattskyldig av Skatteverket, om den övervägande delen av förbrukningen sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i en datorhall. Den som ska bli frivilligt skattskyldig ska således inte enbart beräknas förbruka el i mycket stor omfattning utan den övervägande delen av elförbrukningen måste också ske för vissa utpekade ändamål. Med ”övervägande del” avses mer än hälften (se prop. 2009/10:144 s.35 ang. detta kvantifierande uttryck). I detta fall relaterar det till all el som näringsidkaren har förbrukat under ett kalenderår.

Enligt 15 § FSE bör kravet på beräknad förbrukning i mycket stor omfattning anses vara uppfyllt om sökanden beräknas förbruka minst 20 gigawattimmar el per kalenderår. Denna ordning med frivillig skattskyldighet för energiskatt på el för aktörer som förbrukar el i datorhallar och i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet vilken föreslagits av Utredningen om sektorsneutral och konkurrens-

kraftig energiskatt på el i dess betänkande Energiskatt på el – En översyn av det nuvarande systemet (SOU 2015:87) infördes den 1 januari 2017 (Prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1, rskr. 2016/17:49).

Den som godkänts som frivilligt skattskyldig ska registreras av Skatteverket, jämför 7 kap. 1 § första stycket 10 g skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL. Det medför att frivilligt skattskyldiga ska redovisa energiskatten på el i en punktskattedeklaration för vissa redovisningsperioder (se 26 kap. 6 § SFL).

Regeringen instämde i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1, volym 1 avsnitt 6.13.4) i den bedömning som Utredningen om sektorsneutral och konkurrenskraftig energiskatt på el gjort, nämligen att det i syfte att underlätta hanteringen och minska likviditetspåverkan kan vara motiverat att ge stora elförbrukare, tillika stödmottagare, en möjlighet att frivilligt bli skattskyldiga och därigenom få ta del av stödet genom löpande avdrag i stället för genom återbetalning. Regeringen föreslog därför att en möjlighet till frivillig skattskyldighet skulle införas för de som beräknas förbruka el i mycket stor omfattning i datacenter eller i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet.

De som inte anses vara stora förbrukare får del av den lägre beskattningen genom återbetalning av delar av den skatt som elleverantören debiterat dem.

Ansökan om återbetalning ska som huvudregel omfatta ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka el i större omfattning får emellertid Skatteverket medge att ansökan om återbetalning av energiskatt på el görs per kalenderkvartal i stället för genom en årlig återbetalning.

För återbetalningarna finns uppställda gränser för att bl.a. hålla både företagets och Skatteverkets administration nere i fråga om mindre stödbelopp. Den nuvarande ordningen med möjligheter till frivillig skattskyldighet respektive återbetalning är konstruerad så att lagstiftningen i det förstnämnda fallet kompletteras med gränsvärden närmare angivna i förordning, medan gränsvärdena i det senare fallet är reglerade direkt i lagtext.

6.20.3 Försäkranssystemet tas bort

Regeringens förslag: Möjligheten att köpa el utan energiskatt mot lämnande av försäkran tas bort. Den som är skattskyldig och förbrukar el för sådant ändamål som avses i 9 § första stycket 1–5 får fortsatt göra skatteavdrag för egen elförbrukning för dessa ändamål.

Den som inte är skattskyldig men som förbrukar el för dessa ändamål ges i stället möjlighet till återbetalning av skatten.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorians förslag förmedlades dock nedsättningen för elförbrukning i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning i två steg, i de fall förbrukningen skedde i de kommuner som omfattas av den så kallade norrlandsskattenivån. Detta genom att samma el omfattades av såväl avdrag som återbetalning.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot det remitterade förslaget. *Skatteverket* tillstyrker förslaget att ersätta försäkranssystemet med en möjlighet att godkännas som frivilligt skattskyldig eller ansöka om återbetalning, under förutsättning att avdragsrätten enligt 11 kap. 9 § första stycket 8 lagen (1994:1776) om skatt på energi (LSE) begränsas. Denna begränsning föreslås i huvudsak ske genom att de förbrukningsändamål som kan rendera i återbetalning enligt 13 § exkluderas från nämnda punkt.

Luleå tekniska universitet tillstyrker åtgärderna och välkomnar denna typ av regeländringar.

Energimyndigheten tillstyrker promemorians delar om förändringar av energiskatten på el.

Energiföretagen Sverige stödjer förslaget att förbrukare med full energiskattebefrielse har direkt kontakt med Skatteverket i stället för att elhandelsbolagen/elnätsbolagen agerar mellanhand. I fråga om tidpunkten för den föreslagna förändringen om att ta bort försäkranssystemet anser Energiföretagen att det vore önskvärt om lagändringen beslutades så tidigt som möjligt, dvs. utanför ramen för budgetpropositionen. Osäkerhet om budgeten kan medföra att elnäts-

företag ser sig tvingade att på spekulation genomföra förändringar före månadsskiftet november-december, då riksdagsbeslut om budgetpropositionen normalt sett väntas. Den korta anpassningstiden mellan beslut och ikraftträdande talar enligt Energiföretagen för att förändringen bör brytas ut ur budgetpropositionen. Energiföretagen Sverige stödjer föreslagna förenklingar i återbetalnings- och avdragsbestämmelserna som förenklar och gör regelverket något mer lättillgängligt. Energigas Sverige ställer sig bakom Energiföretagens remissvar.

Innovations- och kemiindustrierna i Sverige AB (IKEM) pekar på att företag som använder el för de ändamål som framgår av 11 kap. 9 § första stycket 1–5 också redovisar detta fortlöpande i sina skattedeclarationer som skickas till Skatteverket. Dessa redovisningar stöds också av den redovisning som utförs av elleverantörerna till Skatteverket. IKEM anför vidare att det står tämligen klart att ett borttagande av försäkranssystemet ökar de administrativa bördorna vars kostnader föreslås finansieras genom begränsningar i avdrags- och återbetalningsrätten. IKEM gör bedömningen att företagets liksom elleverantörernas redovisning ger Skatteverket en god kontroll över dessa avdrag. IKEM avvisar införandet av begränsningar i avdrags- och återbetalningsrätten och anser att det också ska vara möjligt för en behörig företrädare för sökanden att lämna in ansökan om avdrag och återbetalning som rör elanvändning som omfattas av 11 kap. 9 § första stycket 1–5. En liknande situation föreligger också inom en sammanhållen hantering för flera skattskyldiga och återbetalningsberättigade inom en och samma företagsgrupp.

Jernkontoret anser inte att den nu föreslagna ändringen att ta bort försäkranssystemet för nollskattad el kan motiveras av att det behöver upprättas en direktkontakt mellan företagen och Skatteverket samt anför att dessa användningsområden inte omfattas av energiskattedirektivet och att nedsättningen inte är att betrakta som statsstöd.

Gjuteriföreningen anser i första hand att försäkranssystemet inte ska avskaffas för företag med metallurgiska processer och i andra hand att effekterna för små och medelstora företag med metallurgiska processer minimeras genom att förbrukningsgränsen för godkännande som frivilligt skattskyldig tas bort.

Svenskt Näringsliv har mot bakgrund av de krav som ställs i EU:s statsstödsregler i och för sig inget att erinra mot förslaget när det gäller övergång från ett försäkranssystem till ett återbetalningsystem.

Återvinningsindustrierna framför bl.a. att de har medlemsföretag som köper el mot försäkran i dag samt att de förutsätter att förändringen inte påverkar återvinningsföretagens möjligheter att få skatteavdrag även i fortsättningen.

Vattenfall tillstyrker förslaget att möjligheten att köpa el utan energiskatt mot försäkran tas bort. *Vattenfall* framför bl.a. att det vore önskvärt om lagändringen beslutades så tidigt som möjligt, dvs. utanför ramen för budgetpropositionen. *Vattenfall* påtalar att för det fall att lagförslaget inte går igenom måste nätinnehavarna bl.a. bygga upp rutiner och it-system för att hantera försäkranssystemet med tillhörande avdrag. *Vattenfall* påtalar att detta arbete måste genomföras innan månadsskiftet november-december, då riksdagsbeslut om budgetpropositionen normalt sett väntas, samt att förutsatt att lagändringen går igenom är det nedlagda arbetet gjort till ingen nytta.

E.ON Sverige AB anser att de föreslagna förändringarna av återbetalnings- och avdragsbestämmelserna för energiskatt på el är till fördel för alla aktörer. *E.ON Sverige AB* lyfter fram att det är önskvärt att reglerna antas i god tid innan de ska träda i kraft för att ge berörda möjlighet att anpassa sig till de nya förhållandena och efterfrågar därför en snabbare hantering av förslagen i stället för att behandla dem inom ramen för budgetpropositionen.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i budgetpropositionen för 2017 gjordes vissa förändringar av hur en lägre energiskattenivå skulle åstadkommas för de elskattenedsättningar som bedömts utgöra statliga stöd. Ändringarna syftade bl.a. till att i möjligaste mån skapa en direktkontakt mellan stödmottagare och stödgivande myndighet för att uppfylla EU-rättens krav om datainsamling och offentliggörande. Förändringarna medför även att det så långt som möjligt är respektive stödmottagare som drar nytta av nedsättningen som står den ekonomiska risken för eventuella felaktigheter i stället för den skattskyldige. Förändringarna innebär också att Skatteverket i högre utsträckning än tidigare får information om vem som förbrukar den el som avdrag och återbetalning yrkas för samt för vilka ändamål elen

förbrukas. Detta förväntas dels öka möjligheten att kontrollera beskattningen i ett tidigare skede, dels möjligheter att vända sig direkt till den förbrukande aktören vilken har tillgång till samtliga uppgifter som är nödvändiga för att kontrollera om korrekt skatt tagits ut.

Försäkranssystemet skiljer sig från den ovan nämnda ordningen med direktkontakt mellan den beviljande myndigheten och det förbrukande företaget genom att försäkranssystemet innebär att el säljs utan skatt till en aktör som inte är känd av Skatteverket samt att skattskyldigheten för el kan komma flyttas till denna aktör utan att Skatteverket har kännedom om vem den aktören är. Detta gör att Skatteverket inte kan vända sig till det förbrukande företaget om det inte dessförinnan självt gett sig till känna eller om inte myndigheten dessförinnan inhämtat uppgifter från den skattskyldige som försett förbrukaren med elen. Till skillnad från vad *IKEM* anför, så redovisar således endast de skattskyldiga som ger sig till känna förbrukningen i punktskatte-deklarationer medan de som köper in el mot försäkran och antingen inte förbrukar el för ett annat förbrukningsändamål än som avses i 11 kap. 9 § första stycket 1–5 LSE eller som förbrukar el för ett annat ändamål utan att ge sig till känna, inte redovisar sin förbrukning direkt till Skatteverket. Avsaknaden av transparens försvårar därmed skattekontrollen vilket medför en ökad risk för skatteundandragande.

En förändring som innebär att den som förbrukar el för de ändamål som i dag omfattas av försäkranssystemet själv ska vända sig till Skatteverket för att erhålla nedsättningen skulle innebära en lättnad för de skattskyldiga som förser annan med el för den senares förbrukning eftersom att den skattskyldiges återkommande hanteringen av försäkransblanketter försvinner. En sådan förändring innebär också att den skattskyldige inte behöver agera/fungera som mellanhand innan kontroll kan göras av en förbrukares rätt till skattebefrielse för förbrukad el. En sådan förändring bör vidare öka Skatteverkets kontrollmöjligheter, göra det enklare att bedöma om elen används för något av de nedsättningsberättigande ändamålen och därmed minska risken för felaktig skatteredovisning och skatteundandragande.

Regeringen anser därför, i likhet med bl.a. *Energiföretagen Sverige* och *Vattenfall* och således till skillnad från *Jernkontoret* och *Gjuteri-*

föreningen att det, på motsvarande sätt som för de energiskattelättnader som utgör statligt stöd är lämpligt att skapa en direktkontakt mellan den som förbrukar elen för även dessa nedsättningsberättigande ändamål och beskattningsmyndigheten. Det gäller alltså även om nedsättningarna inte är att betrakta som statligt stöd.

En sådan direktkontakt åstadkoms lämpligen genom att de förbrukare som är skattskyldiga även i fortsättningen gör avdrag för energiskatten på den el som de förbrukar för de aktuella ändamålen. Om denna avdragsrätt även skulle omfatta el som förbrukades av annan så skulle den eftersökta direktkontakten inte åstadkommas. Regeringen anser därför att el som förbrukas av annan än den skattskyldige inte bör omfattas av avdragsrätten. De aktörer som inte är skattskyldiga bör i stället ansöka om återbetalning av energiskatten på den el som de förbrukar för ändamålen. Regeringen noterar vad *Återvinningsindustrierna* anför och konstaterar att en sådan ordning inte påverkar avdragsrätten för de medlemsföretag som gör avdrag för egen förbrukning och att en återbetalningslösning medför att nedsättning kan sökas även av medlemsföretag som inte är skattskyldiga.

Från och med den 1 januari 2018 kommer vidare skattskyldigheten för leverantörer ersättas med en skattskyldighet för nätinnehavare vars verksamhet är ett naturligt och legalt monopol. Genom en förändring som innebär att förbrukaren själv söker nedsättningen undanröjs risken att den skattskyldige väljer att endast nyttja avdragsrätten för den egna förbrukningen för de berörda ändamålen vilket i sådant fall skulle kunna utestänga förbrukare som inte är skattskyldiga från skattebefrielsen.

Den befintliga avdragsrätten för förbrukning vid sådan överföring av el på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion omfattar endast el som förbrukas av nätföretag. I och med att den som överför el med stöd av en koncession kommer vara skattskyldig såsom nätinnehavare från och med den 1 januari 2018 och därmed kan använda sig en avdragsrätt saknas det skäl att införa en återbetalningsmöjlighet för sådan förbrukning.

Regeringen anser, till skillnad från *IKEM* och *Jernkontoret*, att det inte är lämpligt med en ordning som innebär att skattskyldiga ska tillåtas göra avdrag för ändamål enligt 11 kap. 9 § första stycket 1–5 även för andra skattskyldiga och

återbetalningsberättigade inom samma företagsgrupp. En sådan ordning skulle innebära att en direktkontakt inte uppnås mellan det elförbrukande företaget och Skatteverket samt ytterligare försvåra kontrollmöjligheterna genom en ökad risk att flera företag kan göra anspråk på samma skattelättnad.

Regeringen föreslår därför att försäkranssystemet för el slopas, avdragsrätten enligt 9 § första stycket 1–5 begränsas till att enbart gälla den skattskyldiges egen förbrukning samt att en återbetalningsmöjlighet införs för andra än skattskyldiga som förbrukar el för ändamålen som avses i 9 § första stycket 1, 2, 3 och 5.

Regeringen anser, till skillnad från *Skatteverket*, att det inte är nödvändigt att från avdragsmöjligheten i 11 kap. 9 § första stycket 8 LSE exkludera alla förbrukningsändamål som kan ge rätt till återbetalning enligt 13 a § för att säkerställa att bemyndigandet för Sverige att tillämpa en lägre skattenivå för el som förbrukas i vissa delar av landet följs. Detta då elförbrukning som sker i industriell verksamhet redan är undantagen från punkt 8 genom underpunkten a. Med undantag för den förbrukning som sker i spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning så kommer förbrukningen för de återbetalningsberättigande ändamålen i allt väsentligt ske i verksamhet som är exkluderad genom nämnda punkt.

För att undvika att skattenedsättningen för el som förbrukas i eller i direkt anslutning till spårbunden trafik förmedlas delvis genom avdrag i en stödordning, som bl.a. förutsätter prövning av stödmottagarens ekonomiska situation, och delvis genom återbetalning i en ordning som inte anses utgöra statligt stöd föreslår regeringen att avdragsmöjligheten i 11 kap. 9 § första stycket 8 LSE ska begränsas så att den inte omfattar elförbrukning i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning.

Lagrådet anger i sitt yttrande att det är svårt att få en överblick över de lagförslag i lagrådsremissen Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 som rör ändringar avseende energiskatt i LSE samt anknytande förfaranderegler i skatteförordningen (2011:1244), förkortad SFL. Regeringen noterar att *Lagrådet*s yttrande emellertid inte innehåller

några invändningar i sak mot de aktuella förslagen i sig.

När det gäller överskådligheten av lagrådsremissens lagförslag beror svårigheten enligt *Lagrådet* bl.a. på att vissa delar av LSE ändras mycket ofta, även innan en tidigare ändring har hunnit börja tillämpas. Detta ger upphov till motsvarande svårigheter med SFL eftersom i denna har detaljerade föraranderegler specifika för en rad olika skatteslag sammanförts. Enligt *Lagrådet*s mening indikerar förslagen att det finns strukturella brister i LSE och i SFL, i vart fall om dessa ska fungera med nuvarande lagstiftningstakt. *Lagrådet* lämnar mot denna bakgrund den generella synpunkten att det bör göras en teknisk översyn av de båda lagarna för att underlätta ändringstakten. En sådan teknisk översyn som *Lagrådet* efterfrågar ryms dock inte inom ramen för detta lagstiftningsprojekt.

Regeringen anser, till skillnad från *Energiföretagen Sverige*, *Energigas Sverige*, *Vattenfall* och *E.ON Sverige AB* vilka visserligen tillstyrkt förslagen, att fördelarna med att behandla förslagen på energiområdet samlat, vilket stärker överskådligheten, överväger fördelarna med att hantera vissa av de aktuella förslagen separat utanför budgetpropositionen. Ändringarna behandlas därför gemensamt och föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

I 53 kap. 5 § SFL anges att vissa beslut om återbetalning av eller kompensation för punktskatt ska anses som beslut om punktskatt. Den paragrafen har ändrats genom lagen (2016:1077) om ändring i skatteförordningen (2011:1244), som träder i kraft den 1 januari 2018. För att även beslut om återbetalning enligt den nya paragrafen, 11 kap. 13 a § LSE, ska vara att anse som beslut om punktskatt föreslås en ändring i 53 kap. 5 § lagen (2016:1077) om ändring i skatteförordningen (2011:1244).

Lagen (2011:1200) om elcertifikat innehåller i dag hänvisningar till avdragsregler i lagen om skatt på energi. Hänvisningarna, som finns i 1 kap. 2 § och 4 kap. 5 § förstnämnda lag, hänvisar till möjligheten till avdrag genom 11 kap. 9 § första stycket 2, 3 och 5 i lagen om skatt på energi vid förbrukning för vissa ändamål. För att säkerställa att det vid tillämpningen av lagen om elcertifikat ska saknas betydelse om skattenedsättningen vid elförbrukningen för berörda ändamål uppnås efter ansökan om återbetalning eller efter avdragsyrkande föreslås att hänvisningar till återbetalning enligt 11 kap.

13 a § första stycket 2, 3 och 4 ska läggas till i 1 kap. 2 § och 4 kap. 5 § i lagen (2011:1200) om elcertifikat.

I 7 kap. 1 § SFL finns bestämmelser om vem som ska registreras hos Skatteverket. Skatteverket ska enligt 7 kap. 1 § första stycket 10 SFL registrera den som är skattskyldig enligt ett antal uppräknande lagar, bl.a. den som är skattskyldig enligt LSE.

I propositionen Skatteförslag med anledning av energiöverenskommelsen (prop. 2016/17:142) föreslås att punkt 10 j i första stycket i 7 kap. § SFL ska slopas. Riksdagen har antagit regeringens förslag (bet. 2016/17:SkU31, rskr. 2016/17:268). Den ändringen träder i kraft den 1 januari 2018. Mot bakgrund av omnumreringen i 11 kap. 5 § LSE (se lagförslag 3.24 görs ändring i 7 kap. 1 § lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen, dvs. en ändring av förslaget i prop. 2016/17:142. Ikraftträdandebestämmelserna i propositionens ändring kommer därmed att vara tillämplig även på den nu föreslagna ändringen. Eftersom den i propositionen föreslagna ändringen träder i kraft den 1 januari 2018 behövs inga ytterligare ikraftträdandebestämmelser.

Dessutom görs en rent författningsteknisk ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen. I propositionen Uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen (prop. 2016/17:58) föreslås att 7 kap. 1 § SFL ska ändras (en ny punkt 13 läggs till i första stycket). Riksdagen har antagit regeringens förslag (bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256). Den ändringen träder i kraft den 1 januari 2019 (se punkt 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den lagen), dvs. efter det att den nu föreslagna ändringen i LSE har trätt i kraft. Med anledning av det ovan nämnda förslaget i prop. 2016/17:142 görs i den propositionen också en rent författningsteknisk ändring av ändringsförslaget i prop. 2016/17:58.

Vid borttagandet av försäkranssystemet upphävs 11 kap. 11 § lagen om skatt på energi och rubriken närmast före nämnda bestämmelse utgår. Dessutom görs en rent författningsteknisk ändring av lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi med anledning av att en ändrad lydelse av 11 kap. 11 § i annat fall följt av den lagen.

Lagförslag

Förslaget föranleder dels att 11 kap. 11 § i lagen (1994:1776) om skatt på energi ska upphöra att gälla, dels att rubriken närmast före 11 kap. 11 § i lagen (1994:1776) om skatt på energi ska utgå, dels införandet av en ny paragraf, 11 kap. 13 a §, i lagen (1994:1776) om skatt på energi, dels ändring i 11 kap. 5, 7 och 9 §§ i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi, dels att ändringen av 11 kap. 11 § genom lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi ska utgå.

Förslaget föranleder vidare ändring av 53 kap. 5 § lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244), 7 kap. 1 § första stycket 10 g dels i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244), dels i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Förslaget föranleder vidare ändring av 1 kap. 2 § och 4 kap. 5 § lagen (2011:1200) om elcertifikat. Se avsnitt 3.9, 3.18, 3.24, 3.25, 3.28 och 3.30.

6.20.4 Översyn och förenkling av återbetalnings- och avdragsbestämmelser för energiskatt på el

Regeringens förslag: Likalydande villkor som förekommer i flera återbetalningsbestämmelser flyttas från dessa paragrafer för att i stället samlas i två nya paragrafer med gemensamma återbetalningsbestämmelser. I den ena paragrafen behandlas villkor som hör samman med reglerna för statliga stöd medan den andra innehåller villkor som är gemensamma för flera återbetalningsregler och berör den administrativa hanteringen av återbetalningar. Motsvarande ändring för villkor som rör statliga stöd görs även för avdrag på energiskatt på el.

Möjligheten till kvartalsvis återbetalning av energiskatt på el i 11 kap. lagen om skatt på energi ersätts med en möjlighet till månadsvis återbetalning.

För nya återbetalningar införs en återbetalningsgräns som innebär att återbetalning endast medges för den del av återbetalningsbeloppet som under kalenderåret överstiger 2 000 kronor.

Det ska framgå direkt av lagen om skatt på energi att beskattningsmyndigheten får bevilja

månatlig återbetalning om sökanden beräknas förbruka minst 150 000 kilowattimmar per kalenderår för nedsättningsberättigande ändamål. Denna nivå innebär en lättnad för dem som förbrukar el som landström, i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller i datorhall.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorians förslag skulle vissa villkor som avser återbetalning enligt 9 kap. 5 och 5 a §§ (1994:1776) om skatt på energi (LSE) regleras i 11 kap. 17 § LSE. Dessa villkor regleras i 9 kap. enligt regeringens förslag i avsnitt 6.19. Promemorian innehöll inte förslag om att möjligheten till kvartalsvis återbetalning av energiskatt på el i 11 kap. LSE skulle vara månatlig. I förhållande till promemorians förslag har även vissa språkliga justeringar gjorts.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot det remitterade förslaget.

Skatteverket tillstyrker förslaget att reglera gränsen för när Skatteverket får medge kvartalsvis återbetalning i lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för i förordningen (2010:178) om skatt på energi.

Skatteverket tillstyrker förslaget att samla likalydande villkor som är gemensamma för flera bestämmelser om återbetalning och avdrag, under förutsättning att de villkor som gäller bestämmelser i 9 kapitlet LSE regleras separat.

Skatteverket tillstyrker förslaget att införa en lägsta beloppsgräns för återbetalning enligt den föreslagna 11 kap. 13 § LSE, men anser att gränserna bör sättas betydligt högre. Skatteverket efterfrågar även förtydligande av beräkningen av återbetalningen i förhållande till återbetalningsgränsen ska göras för respektive användningsändamål eller sammanlagt för alla i bestämmelsen uppräknade användningsändamål.

Luleå tekniska universitet tillstyrker åtgärderna och välkomnar denna typ av regeländringar.

Energimyndigheten tillstyrker promemorians delar om förändringar av energiskatten på el.

Energiföretagen Sverige och *Energigas Sverige* stödjer föreslagna förenklingar i återbetalnings- och avdragsbestämmelserna som förenklar och gör regelverket något mer lättillgängligt. *Energiföretagen* och *Energigas Sverige* stödjer också

införandet av en återbetalningsgräns på 2 000 kronor för att kunna medge återbetalning och att det införs regler i lagen om när beskattningsmyndigheten får bevilja kvartalsvis återbetalning.

Innovations- och kemiindustrierna (IKEM) anför bl.a. att ett borttagande av försäkranssystemet ökar de administrativa bördorna vars kostnader föreslås finansieras genom begränsningar i avdrags- och återbetalningsrätten. IKEM gör bedömningen att företagens liksom elleverantörernas redovisning ger Skatteverket en god kontroll över dessa avdrag. IKEM avvisar införandet av begränsningar i avdrags- och återbetalningsrätten och hävdar bl.a. att de aktuella avdragen om skattebefrielse omfattar sådana som i energiskattedirektivet är s.k. obligatoriska och att det inte är industrin som föranlett några administrativa ökade kostnader.

Jernkontoret motsätter sig införandet av en återbetalningsgräns som innebär att återbetalning inte medges för hela nedsättningsbeloppet. Jernkontoret anför vidare att om företagen bedömer att det är värt att ansöka om nedsättning så ska hela beloppet betalas ut, att en beloppsgräns inte kommer påverka Skatteverkets administration samt, med hänvisning till tröskelvärdet för jord- och skogsbruk om 500 kronor, att det är rimligt att även återbetalningar för nedsättningar för tillverkningsprocess i industriell verksamhet och verksamheter enligt 11 kap. 9 § 1–5 har samma tröskelvärde. Jernkontoret är positivt till sänkningen av gränsen för kvartalsvis återbetalning för industriell verksamhet. Jernkontoret är även positivt till möjligheten för företag att godkännas som frivilligt skattskyldig men anser dock att det ska vara möjligt för alla oavsett energiförbrukning. Jernkontoret efterfrågar vidare att koncernbolag som är skattskyldiga ska tillåtas deklarerat och göra avdrag för skatt för sina dotterbolag även om dotterbolagen inte är skattskyldiga.

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget om kvartalsvis återbetalning av energiskatt på el vid förbrukning om minst 150 megawattimmar per år.

Svenskt Näringsliv har i och för sig inget att erinra mot förslaget när det gäller övergång från ett försäkranssystem till ett återbetalningssystem men motsätter sig skattehöjningen som återbetalningsgränsen innebär. *Svenskt Näringsliv*

och *Teknikföretagen* avstyrker återbetalningsgränsen och anför att de skäl som anförts för återbetalningsgränsen inte är godtagbara för att inte heller vid rätt till återbetalningar av belopp större än 2 000 kronor endast återbetala belopp därutöver. Svenskt Näringsliv och *Teknikföretagen* anför vidare att företaget själv bör kunna bedöma huruvida administrationskostnaden är för hög för att i ett enskilt fall motivera en ansökan om återbetalning.

Sveriges Energiföreningars Riksorganisation anför bl.a. att de anser att lämnat förslag är bra som ett första steg men att gränsen 255 kilowatt i nästa steg bör höjas till 450 kilowatt.

Vattenfall är positivt till att reglerna om återbetalning förenklas. *Vattenfall* anför vidare bl.a. att den snabba förändringstakten inom energiskatteområdet medför betydande svårigheter för regelfterlevnaden.

E.ON Sverige AB anser att de föreslagna förändringarna av återbetalnings- och avdragsbestämmelserna för energiskatt på el är till fördel för alla aktörer. *E.ON Sverige AB* anför vidare att de saknar förtydligande om hur dessa förenklingar förhåller sig till den lägre skattenivån som gäller i vissa delar av norra Sverige. *E.ON Sverige AB* efterfrågar en snabbare hantering av förslagen i stället för att behandla dem inom ramen för budgetpropositionen.

Förbundet Sveriges Hamnar framför i huvudsak att det anser att den lättnad om att det ska framgå direkt av LSE att beskattningsmyndigheten får bevilja kvartalsvis återbetalning under vissa förutsättningar inte är tillräcklig för att locka framför allt de utländska rederierna till att använda landström.

Svensk kollektivtrafik och *Sveriges Bussföretag* har efterfrågat skattendesättningar för elbussar och laddhybrider. Det är regeringens bedömning att ett riktat investeringsstöd såsom elbusspremiem, vilket subventionerar inköp av den dyrare tekniken, är ett mer lämpligt styrmedel än sänkt elskatt. Regeringen anser därför att det nu saknas tillräckliga skäl för att gå vidare med förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Återbetalning – administrativa regler inkl. större omfattning

För återbetalning av energiskatt på el enligt 11 kap. 12–14 §§ LSE gäller ett antal närmast likalydande villkor av administrativ karaktär vilka upprepas i var och en av dessa bestämmelser. Det rör sig bl.a. om att nedsättningen uppnås efter ansökan, när och hur en ansökan ska lämnas, längden på återbetalningsperioder och när rätt föreligger för kortare återbetalningsperioder.

Såsom *Lagrådet* påpekat kan det finnas skäl att se över LSE för att öka överskådligheten.

Om de ovannämnda bestämmelserna flyttas från de individuella återbetalningsbestämmelserna, i dag 11 kap. 12, 12 a, 12 b och 14 §§, till en gemensam bestämmelse kommer en upprepning av dessa regler inte längre tynga lagtexten. Därtill kommer att villkoren inte behöver upprepas i eventuella tillkommande återbetalningsregler. Flera remissinstanser har tillstyrkt en sådan förändring samtidigt som ingen av remissinstanserna har invänt mot förändringen.

Regeringen föreslår därför att det i lagen om skatt på energi införs en ny bestämmelse till vilken de ovan nämnda villkoren för återbetalning enligt 11 kap. 12–15 §§ överförs. Överföringen sker, med undantag för återbetalningsperiodens längd, utan ändring i sak. Bestämmelsen föreslås således även omfatta återbetalning enligt de två nya paragraferna, 11 kap. 13 a och 15 §§, som föreslås i avsnitt 6.20.3 respektive 6.20.6, för att villkoren inte ska behöva upprepas i de sistnämnda bestämmelserna.

Bestämmelsen om att beskattningsmyndigheten får medge att ansökan återbetalning görs per kalenderkvartal i de fall sökanden beräknas förbruka el i större omfattning, kompletteras i dag av en bestämmelse i förordningen (2010:178) om skatt på energi, FSE, vari specificeras vad som bör avses med förbrukning i större omfattning. Av FSE framgår att Skatteverket kan bevilja kvartalsvis återbetalning om årsförbrukningen för vilken återbetalning kan medges beräknas uppgå till minst 250 000 kilowattimmar för förbrukning för landström, i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller i datorhall samt till minst 150 000 kilowattimmar i övriga fall. Regleringen av den närmre innebörden av vad som avses med

elförbrukning i större omfattning har varit oförändrad under lång tid. Om den närmre innebörden av vad som avses som förbrukning i större omfattning i dessa situationer flyttas till LSE blir det tydligare för förbrukarna vilken omfattning på förbrukningen som är nödvändig för kortare återbetalningsperioder än per kalenderår. Detta då kravet på förbrukning i viss omfattning samt den närmre innebörden av omfattningen i sådant fall kan regleras i en och samma bestämmelse. Det synes, avseende nedsättningarna i 11 kap. LSE, saknas skäl för fortsatt uppdelad reglering på flera författningsnivåer vilka uppväger fördelarna med att sammanföra regleringen i bestämmelsen i LSE.

För att ytterligare förenkla regelverket skulle samma förbrukningskrav kunna gälla för samtliga återbetalningsändamål. Vid en sådan förändring ligger närmast till hands att det är den lägre förbrukningsgränsen som i sådant fall bör gälla vilket även skulle medföra att det blir lättare för företag som förbrukar el som landström, i industriell tillverkningsprocess eller i datorhallar att beviljas kvartalsvis återbetalning. Flera remissinstanser har tillstyrkt en sådan förändring till kvartalsvis återbetalning samtidigt som ingen av remissinstanserna har invänt mot förändringen. Med anledning av de synpunkter som *Förbundet Sveriges Hamnar* framför bör noteras att de här aktuella åtgärderna syftar till en mer generell regelförenkling och således inte särskilt till en utvidgad användning av landström. Samtidigt innebär den ovan nämnda samordningen av förbrukningsgränserna att det blir enklare för förbrukare av landström att kvalificera sig för fler återbetalningstillfällen.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2017 infördes en möjlighet för stora elförbrukare att godkännas som frivilligt skattskyldig i syfte att underlätta hanteringen och minska likviditetspåverkan den som förbrukar el i mycket stor omfattning. I avsnitt 6.20.5 nedan lämnas förslag om att systemet med frivillig skattskyldighet ska utvidgas till fler förbrukningsändamål.

För de företag som inte uppnår den erforderliga förbrukningsnivån för godkännande som frivilligt skattskyldig men som trots allt förbrukar el i större omfattning finns en möjlighet till kvartalsvis i stället för årlig återbetalning. Ordningen innebär en möjlighet till minskad likviditetseffekt för dessa företag.

Regeringen anser till skillnad från Lantbrukarnas riksförbund (LRF) att det inte är

lämpligt att ändra den kvartalsvisa återbetalningen av energiskatten till ett system med fyra valfria perioder och ansökningstillfällen per år. Ett sådant system riskerar att bli administrativt komplicerat och riskerar bl.a. att utestänga förbrukare från nedsättning om denne förbrukar el efter att de fyra ansökningstillfällena använts.

Regeringen anser till skillnad från LRF att det inte heller är lämpligt att införa ytterligare återbetalningstillfällen genom att dela upp en av återbetalningsperioderna så att samma aktör ska använda sig av såväl kvartalsvis som tvåmånaders återbetalningsperioder.

För att införa ytterligare återbetalningstillfällen utan att det ska innebära olika långa eller varierande periodlängder kan ett alternativ vara att i stället låta den kvartalsvisa återbetalningen av energiskatten på el i 11 kap. LSE ersättas av månatliga återbetalningar. En sådan åtgärd får även anses tillmötesgå de önskemål som LRF framfört.

Ett byte av kvartalsvis återbetalning mot månatlig återbetalning innebär visserligen att den administrativa bördan ökar för de återbetalningsberättigade företagen. Det kan samtidigt konstateras att huvudregeln är att återbetalningen sker årsvis och att månatlig återbetalning endast är aktuell efter begäran samt att om den sökande önskar söka vid färre tillfällen så kan den sökande hantera flera återbetalningsansökningar vid samma tillfälle vilket i sådant fall begränsar den tillkommande administrativa bördan.

Mot bakgrund av det ovanstående och i syfte att ytterligare minska likviditetspåverkan för de företag som förbrukar el i större omfattning föreslår regeringen att möjligheten till kvartalsvis återbetalning av energiskatt på el i 11 kap. LSE ersätts med en möjlighet till månadsvis återbetalning.

För att underlätta övergången till månatlig återbetalning föreslår regeringen att ett medgivande från beskattningsmyndigheten om kvartalsvis återbetalning av energiskatt på el för berörda ändamål från den 1 januari 2018 anses vara ett medgivande om månatlig återbetalning. Även beslut om medgivande som meddelats med stöd av den äldre lydelsen får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte längre finns.

Då återbetalning av energiskatt på el med stöd av 9 kap. 5 § LSE, dvs. för förbrukning vid framställning av värme för leverans till bl.a. viss

industriell verksamhet, hör samman med återbetalning av energi- och koldioxidskatt på bränsle föreslås inte någon förändring i denna del.

Regeringen föreslår därför att det i LSE införs en bestämmelse som innebär att om sökanden beräknas förbruka minst 150 000 kilowattimmar el per kalenderår för de i 11 kap. 12–15 § angivna nedsättningsberättigande ändamålen får beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalendermånad. På samma sätt som gäller i dag bör ett sådant beslut återkallas om sökanden begär det eller om förutsättningar för medgivande inte längre finns.

Den föreslagna bestämmelsen kommer således innebära följande.

- Ansökan om återbetalning av energiskatt på el enligt 11 kap. 12–15 §§ ska omfatta ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka minst 150 000 kilowattimmar el per kalenderår för dessa nedsättningsberättigande förbrukningsändamål tillsammans, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan för berörda ändamål görs per kalendermånad. Detta beslut får återkallas om sökanden begär det eller om förutsättningar för medgivande inte längre finns.
- Ansökan ska lämnas elektroniskt. Ansökan rörande landström (11 kap. 12 b §) föreslås dock fortsatt kunna lämnas i pappersform.
- Ansökan om återbetalning ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalendermånaden och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.
- En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

El kan förbrukas för förbrukningsändamål som omfattas av flera nedsättningsbestämmelser. I syfte att tydliggöra hur återbetalningsrätten enligt 14 § förhåller sig till övriga nedsättningsbestämmelser föreslås ett tillägg i 14 § med förutsättningen att återbetalningen endast medges i den utsträckning rätt till nedsättning inte följer av föregående bestämmelser.

Återbetalning – statligt stöd

För återbetalning av energiskatt på el enligt de i 1 kap. 11 a § LSE uppräknade återbetalningsbestämmelserna gäller ett antal närmast likalydande villkor som upprepas i var och en av dessa bestämmelser.

Ett av villkoren för återbetalning är att sökanden som även är förbrukare och stödmottagare inte är ett företag utan rätt till statligt stöd. Ett ytterligare villkor för återbetalning är att sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare. Dessa krav på uppgiftslämnande begränsas i återbetalningsbestämmelserna till den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger en viss nivå.

Om de villkor för återbetalning som innebär att återbetalning endast får göras om sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare och sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd flyttas från de individuella återbetalningsbestämmelserna 11 kap. 12, 12 a, 12 b och 14 §§ till en gemensam bestämmelse kommer en upprepning av dessa regler inte längre tynga lagtexten. Därtill kommer att villkoren inte behöver upprepas i eventuella tillkommande återbetalningsregler. Den enda remissinstans som haft invändningar mot förslaget är Skatteverket då myndigheten lämnat tillstyrkandet under förutsättning att de villkor som gäller bestämmelser i 9 kap. LSE regleras separat. I avsnitt 6.19.3 lämnas förslag till sådan separat reglering.

Regeringen föreslår därför att det i LSE införs en ny bestämmelse, 11 kap. 17 §, i vilken de ovan nämnda villkoren för återbetalning enligt 11 kap. 12, 12 a, 12 b och 14 §§ samlas. Bestämmelsen föreslås även omfatta återbetalning enligt 15 § som enligt förslaget i avsnitt 6.20.6 reglerar återbetalning av energiskatt som förbrukas i datorhall. Reglerna överförs med endast vissa språkliga förändringar och avses således inte innebära någon förändring i sak.

Enligt den nya bestämmelsen kommer därmed återbetalning av energiskatt på el enligt 11 kap. 12, 12 a, 12 b, 14 och 15 §§ endast medges under förutsättning att sökanden och tillika stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd. Vidare är en förutsättning att sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning för

ett ändamål som under kalenderåret överstiger 50 000 euro. För återbetalning enligt 11 kap. 12 a § gäller kravet om uppgifter om stödmottagare för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 15 000 euro.

Avdrag – statligt stöd

För avdrag enligt 11 kap. 9 § första stycket 6–8 LSE (lydelse enligt SFS 2016:1073) och enligt 11 kap. 10 § gäller att avdrag inte medges om stödmottagaren, dvs. förbrukaren, är ett företag utan rätt till statligt stöd. Vidare är en förutsättning att den som är skattskyldig lämnar uppgifter om stödmottagare samt uppgift om avdragets fördelning på stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare och fördelning av avdraget på stödmottagare i 11 kap. 10 § gäller endast för avdrag som medför att stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom stödordningen överstiger 15 000 euro under kalenderåret och i övriga fall när stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom stödordningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret.

Om de villkor för avdrag som innebär att återbetalning endast får göras om sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare och sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd flyttas från de individuella avdragsbestämmelserna 11 kap. 9 och 10 §§ till en gemensam bestämmelse kommer en upprepning av dessa regler inte längre tynga lagtexten. Därtill kommer att villkoren inte heller behöver upprepas i eventuella tillkommande regler om avdrag för energiskatt på el. En sådan förändring. Flera remissinstanser har tillstyrkt en sådan förändring samtidigt som ingen av remissinstanserna har invänt mot förändringen.

Regeringen föreslår därför att det i LSE införs en ny bestämmelse, 11 kap. 17 §, i vilken de ovan nämnda villkoren för avdrag enligt 11 kap. 9 § och 11 kap. 10 § samlas. Reglerna överförs med endast vissa språkliga förändringar och innebär inte någon förändring i sak.

Enligt den nya bestämmelsen kommer således en förutsättning för avdrag för energiskatt på el enligt 11 kap. 9 § första stycket 6–8 även fortsättningsvis vara att avdrag endast medges under förutsättning att stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd. Motsvarande gäller för avdrag enligt 10 §. Vidare är en förutsättning att den skattskyldige lämnar

uppgifter om stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning för ett ändamål som under kalenderåret överstiger 50 000 euro. För avdrag enligt 11 kap. 10 § gäller kravet om uppgifter om stödmottagare för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 15 000 euro.

Med anledning av *E.ON Sveriges* önskemål om förtydligande av hur förenklingsförhållanden till den så kallade norrlandsskattenivån kan noteras att överföringen av villkor från 11 kap. 9 § LSE till 17 § inte heller i denna del avses innebära någon förändring i sak.

I samband med att 11 kap. 10 § föreslås ändras finner regeringen det lämpligt att även göra vissa språkliga justeringar i bestämmelsen för att göra den mer lättillgänglig. Då bestämmelsen avspeglar 11 kap. 2 § föreslår regeringen även att motsvarande förändringar görs i den sistnämnda bestämmelsen. Varken förändringarna av 2 eller 10 § innebär några förändringar i sak.

Vad *Sveriges Energiföreningars Riksorganisation* anført utöver att den anser att lämnat förslag är bra som ett första steg synes höra samman med förslagen i proposition 2016/17:141 och föranleder således ingen åtgärd i det aktuella lagstiftningsarbetet.

Återbetalningsgränser för ändamål som avses i 9 § första stycket 1–5

Återbetalning av energiskatt på el vid förbrukning i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet och i en datorhall medges i dag endast för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

Enligt förslaget i avsnitt 6.20.3 ska energiskattenedsättning för el som används för vissa förbrukningsändamål beviljas efter ansökan av förbrukaren. I det fall förbrukaren är skattskyldig görs detta genom avdrag i energiskattekundens deklaration medan förbrukaren i övriga fall ansöker om återbetalning.

Den nedsättning som i dag omfattas av 11 kap. 9 § första stycket 1, 2, 3 och 5 och ska omfattas av återbetalningsmöjligheten avser el som

- förbrukats i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

- i huvudsak förbrukas för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,
- förbrukats vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6 (dvs. energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren),
- förbrukats i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats.

Återbetalningen för de ovanstående ändamålen är en ny uppgift för Skatteverket som kommer att ta en del resurser i anspråk. Regeringen anser, i likhet med bl.a. *Skatteverket* och således till skillnad från bl.a. *IKEM* att en det kan vara lämpligt att införa en återbetalningsgräns för berörda ändamål. Det finns skäl att, på motsvarande sätt som för återbetalning av energiskatt på el som förbrukas i t.ex. industriell tillverkningsprocess, uppställa återbetalningsgränser för att bl.a. hålla både företagens och Skatteverkets administration nere i fråga om mindre stödbelopp. Det är en av anledningarna till att gränsen för återbetalning inte bör sättas allt för lågt. Gränsen bör samtidigt sättas på en nivå där den får antas ha någon mer påtaglig betydelse för elförbrukaren samtidigt som staten får viss ersättning för den administration som återbetalningen medför. Ordningen ökar även möjligheterna till en korrekt tillämpning avseende resterande belopp samt förhindrar undandragande av skatt och missbruk av skattenedsättningen. Regeringen anser mot den bakgrunden att en gräns om 2 000 kronor per kalenderår är lämplig. Detta innebär en kostnad på 1 560 kronor per år efter bolagsskatteeffekter. Det motsvarar 130 kronor per månad. Då gränsen bör gälla sammanlagt för alla i bestämmelsen uppräknade användningsändamål så påverkas inte beräkningen av återbetalningen av om förbrukningen skett för ett eller flera av de i bestämmelsen uppräknade användningsändamålen. Det förhållandet att stöd inte utgår med mindre belopp än det föreslagna kan knappast medföra en påtaglig konkurrensnackdel för företagen eller anses oproportionellt och bör inte heller påverka ett fungerande företags verksamhet. En återbetalning av väldigt låga belopp har små likviditetseffekter oavsett företagets storlek. Att sätta gränsen för när

återbetalning sker på en lägre nivå än den ovan nämnda, såsom bl.a. *Jernkontoret* efterfrågat, innebär förutom det som diskuterats ovan, en ökad administration hos Skatteverket och hos de tillkommande företagen. Denna administrations- och kostnadsökning måste enligt regeringens uppfattning, ställas mot den nytta företagen får av den totala minskade skattekostnaden som skattenedsättningen innebär. Vid en sådan avvägning kan det emellertid inte heller anses motiverat att, som Skatteverket föreslår, sätta gränsen på en betydligt högre nivå.

Regeringen anser, till skillnad från *IKEM*, att återbetalningsgränsen inte påverkar skattebefrielser som är obligatoriska enligt energiskattedirektivet. Skattebefrielsen i den i avsnitt 6.20.3 föreslagna 13 a § första stycket första punkten grundas på artikel 15.1.e i direktivet vari medlemsstaterna ges möjlighet att införa hel eller partiell skattebefrielse. Förbrukningsändamålen i andra och fjärde punkten ligger utanför energiskattedirektivets tillämpningsområde enligt artikel 2.4.b tredje och femte strecksatserna. Detta utgör emellertid inte ett hinder mot att en medlemsstat väljer att helt eller delvis beskatta förbrukning som undantagits från direktivets tillämpningsområde, se exv. Mål C-426/12. Förbrukningsändamålet i tredje punkten grundas på artikel 21.3 vari medlemsstaterna ges en möjlighet att skattebefria viss elförbrukning.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen att återbetalning av energiskatt på el, enligt den i avsnitt 6.20.3 föreslagna återbetalningsbestämmelsen, 11 kap. 13 a §, ska göras för den del av nedsättningen som, sammanlagt för alla i bestämmelsen uppräknade användningsändamål, överstiger 2 000 kronor per kalenderår, dvs. av det sammanlagda betalda skattebeloppet för den el som förbrukats för de nedsättningsberättigande ändamålen under kalenderåret, återbetalas endast den del som överstiger tröskelvärdet.

Lagrådet anger i sitt yttrande att det är svårt att få en överblick över de lagförslag i lagrådsremissen Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 som rör ändringar avseende energiskatt i LSE samt anknyttande förfaranderegler i skatteförfarandelagen (2011:1244). Regeringen noterar att Lagrådets yttrande emellertid inte innehåller några invändningar i sak mot de aktuella förslagen i sig.

Lagrådets synpunkt om överskådligheten av lagrådsremissens förslag behandlas i avsnitt 6.20.3.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Lagförslag

Förslaget föranleder dels införandet av två nya paragrafer, 11 kap. 16 och 17 §§ i lagen (1994:1776) om skatt på energi, dels införandet av en ny rubrik närmast före 16 §, dels ändring i 11 kap. 10, 12, 12 a, 12 b och 14 §§ i lagen (1994:1776) om skatt på energi, dels ändring i 11 kap. 2 § i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Förslaget påverkar även utformningen av 11 kap. 13 a § som föreslås i avsnitt 6.20.3. Se avsnitt 3.9 och 3.24.

6.20.5 Frivillig skattskyldighet för fler ändamål

Regeringens förslag: Möjligheten att godkännas som frivilligt skattskyldig för energiskatt på el utvidgas till att omfatta ytterligare förbrukningsändamål. Det rör sig om elförbrukning för de ändamål som i avsnitt 6.20.3 föreslås omfattas av återbetalningsbestämmelsen, 11 kap. 13 a §, dvs. elförbrukning

- i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,
- i huvudsak för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,
- vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6, eller
- i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning förbrukningen inte omfattas av föregående punkter.

Förbrukningsgränsen för godkännande som frivilligt skattskyldig ska framgå direkt av lagen om skatt på energi. Som frivilligt skattskyldig får godkännas den som beräknas förbruka mer än

10 gigawattimmar el per kalenderår för de i bestämmelsen uppräknade ändamålen.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I förhållande till promemorians förslag har en språklig justering gjorts i 11 kap. 6 § första stycket 2.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot det remitterade förslaget.

Skatteverket tillstyrker förslaget att ersätta försäkranssystemet med en möjlighet att godkännas som frivilligt skattskyldig eller ansöka om återbetalning, under förutsättning att avdragsrätten enligt 11 kap. 9 § första stycket 8 lagen (1994:1776) om skatt på energi (LSE) begränsas. Skatteverket tillstyrker förslaget att reglera förbrukningsgränsen för godkännande som frivilligt skattskyldig i lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för i förordningen (2010:178) om skatt på energi.

Luleå tekniska universitet som tillstyrker de åtgärder som föreslås i promemorians femte kapitel välkomnar denna typ av regeländringar.

Energimyndigheten tillstyrker promemorians delar om förändringar av energiskatten på el.

Energiföretagen Sverige har inget att invända mot att möjligheten att godkännas som frivilligt skattskyldig för energiskatt på el utvidgas till fler förbrukningsändamål. Energiföretagen påpekar dock att i och med förslaget kommer fler kunder från olika branscher ha möjlighet att bli skattskyldiga. Detta aktualiserar återigen frågan om att det måste bli enklare för en skattskyldig att kontrollera huruvida en kund är skattskyldig, exempelvis via en e-tjänst hos Skatteverket. I dagsläget upplever medlemsföretagen att det är svårt att få fram denna information från Skatteverket, både vad gäller eventuell skattskyldighet och från vilket datum skattskyldigheten har registrerats. *Energigas Sverige* anger i sitt remissvar att de ställer sig bakom Energiföretagens remissvar.

Jernkontoret är positivt till möjligheten för företag att godkännas som frivilligt skattskyldig men anser dock att det ska vara möjligt för alla oavsett energiförbrukning.

Skogsindustrierna anser att förbrukningsgränsen för godkännande som frivilligt skattskyldig bör tas bort men om detta inte bedöms

möjligt tillstyrker Skogsindustrierna förslaget om att gränsen baseras på förbrukad el för nedsättningsberättigat ändamål. Skogsindustrierna anser dock att gränsvärdet bör vara lägre än 10 gigawattimmar per år och påminner om att de i tidigare remissvar angett att en lämplig gräns kan vara 5 gigawattimmar per år.

Gjuteriföreningen som i första hand anser att försäkranssystemet inte ska avskaffas för företag med metallurgiska processer anser i andra hand att effekterna för små och medelstora företag med metallurgiska processer ska minimeras genom att förbrukningsgränsen för godkännande som frivilligt skattskyldig tas bort. *Gjuteriföreningen* anför bl.a. att den instämmer i antagandet att antalet företag som skulle beröras är relativt litet och anser att det inte finns något rationellt motiv att behålla en gräns för när ett företag ska registrera sig som frivilligt skattskyldig för metallurgiska processer.

Svenskt Näringsliv och *Teknikföretagen* tillstyrker förslaget att möjligheten till frivillig skattskyldig utvidgas. *Teknikföretagen* anser dock att de gärna skulle se att möjligheten till frivillig skattskyldighet utvidgas ytterligare. *Svenskt Näringsliv* anser att möjligheten till frivillig skattskyldighet bör utvidgas ytterligare så att möjlighet finns för alla företag, oavsett förbrukningens storlek, att ansöka härom.

Vattenfall är positivt till att fler företag kan söka om att bli frivilligt skattskyldiga. *Vattenfall* påtar dock att detta återigen aktualiserar frågan om att det måste bli enklare för en skattskyldig att kontrollera om en kund är skattskyldig, exempelvis genom en e-tjänst hos Skatteverket. I dagsläget upplevs att det är svårt att få fram denna information från Skatteverket, både vad gäller eventuell skattskyldighet och från vilket datum skattskyldigheten har registrerats.

E.ON Sverige AB anser att de föreslagna förändringarna av återbetalnings- och avdragsbestämmelserna för energiskatt på el är till fördel för alla aktörer.

Skälen för regeringens förslag

I dag kan den som beräknas förbruka el i mycket stor omfattning, dvs. minst 20 gigawattimmar el per kalenderår, godkännas som frivilligt skattskyldig för energiskatt på el om den övervägande delen av förbrukningen sker i datorhall eller i tillverkningsprocessen i industriell

verksamhet. Det kan emellertid finnas skäl att förenkla bestämmelsen samt utvidga möjligheten till godkännande som frivilligt skattskyldig till att även omfatta fler förbrukningsändamål.

Frivillig skattskyldighet för ändamål som i dag omfattas av försäkranssystemet

I avsnitt 6.20.3 föreslås att möjligheten att köpa el utan energiskatt mot lämnande av försäkras tas bort och att den som förbrukar el för vissa ändamål i stället ges rätt till återbetalning. Det gäller om förbrukaren inte är skattskyldig. Om förbrukaren är skattskyldig för energiskatt på el så uppnås nedsättningen genom avdrag i energiskattedeklarationen enligt 11 kap. 9 § LSE.

I syfte att underlätta hanteringen och minska likviditetspåverkan för de som inte är skattskyldiga kan det vara motiverat att utvidga den befintliga ordningen med frivillig skattskyldighet till att även omfatta förbrukning för de ändamål som i dag avses i 11 kap. 9 § första stycket 1, 2, 3 och 5 LSE. En utvidgning av ordningen innebär samtidigt att hanteringen av olika nedsättningsberättigande förbrukningsändamål sker på ett mer likartat sätt och att reglerna blir mer lättöverskådliga. En utvidgning till fjärde punkten bedöms inte nödvändig eftersom skattskyldighet för nätt innehavare gäller från och med den 1 januari 2018 samtidigt som nedsättningen under den aktuella punkten endast avser el som förbrukas av nätföretag.

Regeringen föreslår därför att som frivilligt skattskyldig får godkännas även den som i mycket stor omfattning förbrukar el även om den övervägande delen av förbrukningen sker

- i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,
- i huvudsak för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,
- vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6, eller
- i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning förbrukningen inte omfattas av föregående punkter.

Den som godkänts som frivilligt skattskyldig ska registreras av Skatteverket. Då Skatteverket enligt skatteförfarandelagen ska registrera skattskyldiga inklusive frivilligt skattskyldiga anser regeringen, till skillnad från Energiföretagen Sverige och Energigas Sverige att det saknas skäl för att Skatteverket ska upprätta en särskild e-tjänst där skattskyldiga kan kontrollera om en kund är skattskyldig.

Vad som anses som mycket stor omfattning regleras i lag

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2015/16:1, volym 1 avsnitt 6.13.4) gjorde regeringen bedömningen att möjligheterna till frivillig skattskyldighet bör begränsas genom att ett krav på förbrukning i mycket stor omfattning införs. Detta krav har införts genom 11 kap. § LSE och innebär att som frivilligt skattskyldig får godkännas den som beräknas förbruka el i mycket stor omfattning, om den övervägande delen av elförbrukningen sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i en datorhall.

Enligt den bedömning som Utredningen om sektorsneutral och konkurrenskraftig energiskatt på el gjorde i betänkandet Energiskatt på el – En översyn av det nuvarande systemet (SOU 2015:87), vilken regeringen även delade i budgetpropositionen för 2017 bör det, för godkännande som frivilligt skattskyldig, uppställda kravet på beräknad förbrukning i mycket stor omfattning anses uppfyllt om sökanden beräknas förbruka minst 20 gigawattimmar el per kalenderår.

Regeringens bedömning har även manifesterats i 15 § FSE enligt vilken kravet på förbrukning i mycket stor omfattning, ska anses uppfyllt om den sökande kan beräknas förbruka minst 20 gigawattimmar el per kalenderår.

Att ersätta formuleringen ”elektrisk kraft i mycket stor omfattning” som i dag används i 11 kap. 6 § med ”minst 20 gigawattimmar elektrisk kraft per kalenderår” skulle göra att bestämmelsen blir tydligare och att det därigenom blir enklare för tillämparen att förstå vad som krävs för godkännande som frivilligt skattskyldig. Det är viktigt att i möjligaste mån göra bestämmelserna mer lättillgängliga och det saknas sådana trängande skäl för fortsatt uppdelning av regleringen på flera författningsnivåer vilka kan anses överväga nyttan av att sammanföra regleringen i bestämmelsen i LSE.

För att godkännas som frivilligt skattskyldig krävs inte enbart en elförbrukning i mycket stor omfattning utan även att den övervägande delen av elförbrukningen, dvs. mer än hälften, måste ske för vissa ändamål. Det innebär att den som beräknas ha en total elförbrukning om 20 gigawattimmar även måste ha en förbrukning om mer än 10 gigawattimmar för de utpekade ändamålen för att kunna godkännas som frivilligt skattskyldig. Om däremot förbrukningsgränsen endast skulle ta hänsyn till den beräknade sammanlagda förbrukningen för de utpekade ändamålen blir det inte längre nödvändigt att ta hänsyn till storleken på såväl förbrukningen för de utpekade ändamålen som den totala elförbrukningen. En sådan ändring skulle därmed utgöra en regelförenkling.

Regeringen anser, till skillnad från bl.a. *Jernkontoret*, *Skogsindustrierna* och *Gjuteriföreningen* att ordningen med frivillig skattskyldighet endast bör vara förbehållen företag som har en mycket stor elförbrukning för ändamål som kan berättiga till skattenedsättning. För att dagens krav på att företagets årliga sammanlagda förbrukning för vissa ändamål måste uppgå till mer än hälften av 20 gigawattimmar ska överföras till en ny ordning med endast en gräns kopplad till den årliga förbrukningen för de utpekade ändamålen så bör gränsen som lägst sättas till en beräknad årlig förbrukning om mer än 10 gigawattimmar. En sådan gräns på 10 gigawattimmar skulle överensstämma med vad som utredningen och regeringen tidigare bedömt vara den lägsta förbrukning för nedsättningsberättigande ändamål som ska kunna grunda ett godkännande som frivilligt skattskyldig. En sådan förändring skulle inte innebära att möjligheten att bli godkänd som frivilligt skattskyldig inskränks för någon. Däremot skulle möjligheten att godkännas som frivilligt skattskyldig utvidgas för företag som har en sammanlagd årlig förbrukning om mer än 10 gigawattimmar för de aktuella ändamålen men där den totala elförbrukningen per år antingen inte överskrider 20 gigawattimmar eller är mer än dubbelt så stor som förbrukningen för de utpekade ändamålen. Utvidgningen skulle kunna omfatta företag som exempelvis har en årlig total elförbrukning om 16 gigawattimmar varav 14 gigawattimmar förbrukas för de berörda ändamålen.

Ett alternativ till den ovan nämnda lösningen skulle kunna vara att sätta kravet på en årlig

förbrukning för de utpekade ändamålen till exv. 15 gigawattimmar, dvs. på en högre nivå än 10 gigawattimmar. En sådan förändring skulle visserligen innebära en begränsning av antalet företag som omfattas av ordningen med frivillig skattskyldighet men den skulle samtidigt innebära en försämring för företag som under nuvarande regler kan ansöka om godkännande som frivilligt skattskyldig.

I sammanhanget bör även noteras förslaget i avsnitt 6.20.4 om möjlighet till månadsvis återbetalning av energiskatt på el för företag, exempelvis gjutier, som förbrukar el i större omfattning. Vilket innebär en minskad likviditetseffekt för företag som inte uppfyller kraven för godkännande som frivilligt skattskyldig.

Regeringen föreslår därför att det direkt i lagen regleras att som frivilligt skattskyldig får godkännas den som beräknas förbruka mer än 10 gigawattimmar el per kalenderår för de i bestämmelsen uppräknade nedsättningsberättigande ändamålen.

Lagrådet anger i sitt yttrande att det är svårt att få en överblick över de lagförslag i lagrådsremissen Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 som rör ändringar avseende energiskatt i LSE samt anknyttande förfaranderegler i skatteförfarandelagen (2011:1244). Regeringen noterar att Lagrådets yttrande emellertid inte innehåller några invändningar i sak mot de aktuella förslagen i sig. Lagrådets synpunkt om överskådligheten av lagrådsremissens förslag behandlas i avsnitt 6.20.3.

Med undantag för förslaget till ändring av 11 kap. 6 § LSE föreslås ändringarna träda i kraft den 1 januari 2018. För att ett godkännande som frivilligt skattskyldig ska kunna meddelas innan årsskiftet utan att godkännandet får effekt innan förändringarna som har koppling till försäkranssystemet träder i kraft föreslås emellertid att 11 kap. 6 § ska träda i kraft den 15 december 2017. Ett godkännande som frivilligt skattskyldig för de nya ändamålen gäller från det datum som anges i beslutet dock tidigast fr.o.m. den 1 januari 2018. Eftersom det är nödvändigt att säkerställa att det går viss tid mellan utfärdandet av lagändringarna och deras ikraftträdande är det inte möjligt att tillmötesgå Skatteverkets önskemål om ikraftträdandet av 11 kap. 6 § ska tidigareläggas till den 1 december 2017.

Lagförslag

Förslagen föranleder ändring av 11 kap. 6 § i lagen (1994:1776) om skatt på energi, se avsnitt 3.9.

6.20.6 Skattenedsättning för datorhallar

Regeringens förslag: Den lägre skattenivån om 0,5 öre per kilowattimme som gäller för förbrukning i datorhallar utvidgas genom att kravet på att anläggningens sammanlagda installerade effekt för annan utrustning än kyl- och fläktanläggningar sänks till 20 procent av den tidigare nivån, dvs. den sammanlagda installerade effekten i anläggningen behöver endast uppgå till minst 0,1 megawatt. Återbetalningen av energiskatt på el som förbrukas i datorhall regleras i en ny separat paragraf i stället för gemensamt med förbrukning i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot det remitterade förslaget.

Luleå tekniska universitet som tillstyrker de åtgärder som föreslås i promemorians femte kapitel välkomnar denna typ av regeländringar.

Energimyndigheten tillstyrker promemorians delar om förändringar av energiskatten på el.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget om att skattenedsättningen för förbrukning i datorhallar utvidgas till mindre anläggningar genom en sänkning till 0,1 megawatt installerad effekt.

Energiföretagen Sverige stödjer att den lägre skattenivån på 0,5 öre per kilowattimme utvidgas även till mindre datorhallar och att effektgränsen sänks från 0,5 till 0,1 megawatt samt anför att detta ger förutsättningar för ytterligare etableringar av datorhallar i Sverige och att dessa verksamheter sprids mer över landet.

Energigas Sverige anger i sitt remissvar att de ställer sig bakom Energiföretagens remissvar. *Node Pole* ser positivt på att gränsen för elskatt för datacenteraktörer sänks från 0,5 megawatt till 0,1 megawatt.

Node Pole har bl.a. anfört att de ser risk för att en gränsdragning strikt kopplad till strömförbrukningen per anläggning skulle kunna snedvrída den naturliga marknadsutvecklingen. Detta jämfört med att t.ex. införa en effektgräns per organisationsnummer eller att slopa effektgränsen till förmån för andra kvalifikationsgränser såsom exempelvis via SNI-nummer. *Node Poles* bedömning är att sådana justeringar ytterligare skulle öka tydligheten samt underlätta för kontroll av att rätt verksamhet bedrivs och att rätt krav ställs.

Vattenfall och *E.ON Sverige AB* välkomnar förslaget om att även mindre datacenteranläggningar ska kunna ta del av den lägre skattenivån på 0,5 öre per kilowattimme. *E.ON Sverige AB* efterfrågar dock ytterligare förtydligande av vad som avses med ”en anläggning vars sammanlagda installerade effekt uppgår till”.

Skälen för regeringens förslag: Datacenterbranschen är en bransch i stark tillväxt, både i Sverige och internationellt. I den nuvarande energiskatteordningen har skattenedsättningarna baserats på att företagen i de branscher som ansetts skyddsvärda är utsatta för internationell konkurrens. De bedöms därmed inte kunna föra vidare nationellt bestämda kostnadsökningar till sina kunder.

Utredningen om sektorsneutral och konkurrenskraftig energiskatt på el konstaterade i betänkandet *Energiskatt på el* (SOU 2015:87) att för företag som har datacenter som sin huvudsakliga verksamhet finns internationell konkurrens både i själva etableringsfasen och i den löpande verksamheten. Vid etableringar av in-house-anläggningar, som t.ex. Facebook, Google och Apple, är det länder och regioner som konkurrerar om att få etableringen. Företagen i fråga konkurrerar i det läget alltså inte med andra företag utan det är länder som i någon utsträckning konkurrerar om att locka till sig företagens etableringar. Vid etablering av nya anläggningar jämför företagen de totala kostnaderna för etablering och drift i olika länder.

En begränsning av nedsättningen till anläggningar vars sammanlagda installerade effekt uppgår till minst 0,5 megawatt samspelar med utredningens bedömning att ett datacenter som används för internt bruk normalt har en storlek mellan 50 och 200 kilowatt installerad effekt medan datacenter som vänder sig till externa

kunder ofta en installerad effekt om minst 0,5 megawatt.

Det kan emellertid antas att, i likhet med vad som gäller för stora datacenter, så kan vissa datacenter som i dag inte omfattas av den lägre skattenivån vara utsatta för internationell konkurrens. Det av *Fortlax*, m.fl. framförda önskemålet om ett slopande av effektgränsen för att i stället begränsa nedsättningen till att endast avse anläggningar där en näringsidkare bedriver vissa verksamheter för kunders räkning, skulle riskera att exkludera vissa större datacenter på grund av att de endast stödjer den egna verksamheten. En sådan ändring är problematisk eftersom den riskerar att exkludera vissa aktörer inom den primära målgruppen för nedsättningen.

Regeringen anser, till skillnad från *Node Pole*, att en effektgräns beräknad per aktör eller enbart baserad på SNI-nummer varken skulle öka tydligheten eller underlätta för kontroll jämfört med den nuvarande ordningen. För att även inkludera mindre anläggningar i nedsättningen kan dock en alternativ lösning vara att sänka effektgränsen för vad som definieras som datorhall. Effektgränsen begränsar emellertid kostnaderna för stödåtgärden och hjälper även till att underlätta bedömningen av vilka företag som har rätt till nedsättningen. Det senare genom att gränsen kan användas för att sälla bort mindre datacenter för internt bruk innan en bedömning av företagets huvudsakliga verksamhet blir nödvändig.

En sänkning av gränsen för anläggningens sammanlagda installerade effekt med 80 procent, dvs. till 0,1 megawatt, torde dock medföra att de datacenterföretag som är utsatta för internationell konkurrens kommer att omfattas av nedsättningen. En sänkt gräns medför även att den som av exempelvis säkerhetsskäl delat upp sin verksamhet på två anläggningar om vardera 0,25 megawatt kan få nedsättning för förbrukningen i båda anläggningarna.

En sänkning av effektgränsen är vidare i linje med det önskemål som framförts av *Ejwa Software HB* och *Ejwa Hosting AB* i och med att utvidgningen av nedsättningen till fler datacenter även främjar tillväxt i redan etablerade datacenter.

Regeringen föreslår därför att den lägre skattenivån om 0,5 öre per kilowattimme som gäller för viss förbrukning av företag inom datacenterbranschen utvidgas genom att kravet

på att anläggningens sammanlagda installerade effekt för annan utrustning än kyl- och fläktanläggningar sänks till en femtedel av den tidigare nivån så att den installerade effekten i anläggningen därefter endast behöver uppgå till minst 0,1 megawatt.

För den som är skattskyldig och förbrukar el i en datorhall uppnås nedsättningen genom avdrag i den skattskyldiges energiskattedeklaration medan nedsättningen uppnås efter återbetalning för övriga som förbrukar el i en datorhall. Återbetalningen av energiskatt för el som förbrukas i datorhall regleras i dag i 1 kap. 14 § tillsammans med återbetalningen för förbrukning i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. I syfte att göra återbetalningsbestämmelserna mer likartade flyttas återbetalning för förbrukning i en datorhall till en ny paragraf, 11 kap. 15 §.

För att hänvisningarna till nedsättningarna i 1 kap. 11 a § LSE ska vara korrekta även efter en sådan uppdelning föreslås ändring av 1 kap. 11 a § LSE lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

För att även beslut om återbetalning enligt den nya paragrafen, 15 §, i lagen (1994:1776) om skatt på energi ska vara att anse som beslut om punktskatt föreslås en ändring i 53 kap. 5 § lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Den utvidgade nedsättningen bedöms uppfylla de materiella villkoren i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget. En följd av ändringen är att regeringen behöver lämna viss sammanfattande information om stödet till kommissionen. När det gäller *E.ON Sverige AB:s* önskemål om förtydligande av vad som avses med anläggning kan konstateras att skattenedsättningen för el som förbrukas i datorhallar är en befintlig ordning samt att den föreslagna ändringen inte inverkar på hur bestämmelsen ska tolkas i dessa delar varför frågorna får anses överlämnade till rättsväsendet för avgörande. Det kan dock noteras att innebörden av anläggning behandlas i författningskommentaren i Budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1, volym 1 avsnitt 6.31).

Lagrådet anger i sitt yttrande att det är svårt att få en överblick över de lagförslag i lagråds-

remissen Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 som rör ändringar avseende energiskatt i lagen (1994:1776) om skatt på energi samt anknytande förfaranderegler i skatteförfarandelagen (2011:1244). Regeringen noterar att Lagrådets yttrande emellertid inte innehåller några invändningar i sak mot de aktuella förslagen i sig. Lagrådets synpunkt om överskådligheten av lagrådsremissens förslag behandlas i avsnitt 6.20.3.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Lagförslag

Förslaget föranleder dels införandet av en ny paragraf, 11 kap. 15 § i lagen (1994:1776) om skatt på energi, dels ändring av 1 kap. 14 § och 11 kap. 14 § i lagen (1994:1776) om skatt på energi, dels ändring av 53 kap. 5 § lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244), dels ändring av 1 kap. 11 a § i lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Se avsnitt 3.9, 3.25 och 3.31.

6.20.7 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som är nödvändig i det aktuella lagstiftningsärendet och avseende de aspekter som ska belysas enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Det sker mot bakgrund av tillgängliga uppgifter och i den omfattning som är möjlig. Regelrådet anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Offentligfinansiella effekter

Att möjligheten att köpa el utan energiskatt mot lämnande av försäkran föreslås tas bort bedöms inte påverka de totala intäkterna från energiskatten på el respektive år. Däremot påverkas uppbördens eftersom skattebefrielsen inte längre erhålls direkt utan i stället genom återbetalning. Uppbördsförändringen ger upphov till en positiv offentligfinansiell ränteeffekt, genom att statens upplåningsbehov, allt annat lika, minskar. Den elanvändning som för närvarande omfattas av försäkranssystemet är okänd, totalt bedöms knappt 15 terawattimmar per år omfattas av avdragsmöjligheterna enligt 11 kap. 9 § första

stycket 1–5 LSE, exklusive program för energieffektivisering där de sista deltagande företagen fasas ut under 2017. Bedömningen är samtidigt att det är ett begränsat antal verksamheter som använder sig av försäkranssystemet. Om 10 procent av den el som är befriad från energiskatt på el omfattas av försäkranssystemet beräknas ränteeffekten till ca 0,5 miljoner kronor per år. Då förslaget förväntas leda till ökade möjligheter att kontrollera att rätt skattenivå tas ut kan förslaget minska risken för skatteundandragande, vilket kan ha en positiv offentlig-finansiell effekt, men omfattningen av detta är svår att bedöma och sannolikt begränsad.

Den föreslagna gemensamma gränsen för när beskattningsmyndigheten får bevilja månadsvis återbetalning om 150 000 kilowattimmar per kalenderår för ett nedsättningsberättigat ändamål innebär en sänkt nivå för den el som bl.a. förbrukas i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i datorhall. Förslaget bedöms inte påverka intäkterna från energiskatten på el, däremot kommer fler företag med verksamhet inom dessa områden omfattas av kvartalsvis återbetalning, vilket innebär att uppbörden av skatten påverkas. Det bedöms ge upphov till en negativ offentlig-finansiell ränteeffekt, genom att statens upplåningsbehov, allt annat lika, ökar. Totalt bedöms en årlig elanvändning om ca 0,3 terawattimmar påverkas av förslaget. Ränteeffekten beräknas då till ca -0,3 miljoner kronor per år. De föreslagna förenklingarna rörande återbetalnings- respektive avdragsbestäm- melserna innebär ingen förändring i sak och bedöms inte påverka de offentlig-finansiella intäkterna.

Förslaget om att en återbetalningsgräns införs för verksamheter som omfattas av 11 kap. 9 § första stycket 1, 2, 3 och 5 LSE innebär att dessa förbrukare erhåller återbetalning av skatt på el som förbrukats under kalenderåret för den del av återbetalningsbeloppet som överstiger 2 000 kronor.

Hur många verksamheter som omfattas av 11 kap. 9 § första stycket 1–5 LSE är inte känt, varför ett antal antaganden måste göras. Enligt Trafikverket var det 37 företag som förbrukade el för drivmotorström tåg eller annat spårbundet transportmedel 2016. Enligt Skatteverket var det 2016 48 stycken verksamheter som yrkade avdrag för el som förbrukats eller överförts för förbrukning vid sådan överföring av el på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar

för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion. Det finns åtta anläggningar i Sverige som har miljötillstånd för metallurgiska processer och elektrolytiska processer (omfattas av Miljöprovningsskoderna 27.70 och 27.80). Det finns ca 170 elnätsföretag i Sverige.

Detta innebär att det finns minst 263 företag som omfattas av 11 kap. 9 § första stycket 1–5 LSE. Då många av dessa företag är skattskyldiga eller frivilligt skattskyldiga påverkas de inte av återbetalningsbeloppen. Samtliga elnät-företag, samtliga tåg-företag med tåglägen i långtidsplaneringen och hälften av företagen med metallurgiska eller elektrolytiska processer antas vara skattskyldiga eller frivilligt skattskyldiga. Detta innebär att ca 52 skattskyldiga kommer beröras av den föreslagna återbetalningsgränsen. De föreslagna återbetalningsgränserna för verksamheter som i dag omfattas av 11 kap. 9 § 1, 2, 3 och 5 bedöms årligen stärka de offentlig-finansiella finanserna med 0,10 miljoner kronor brutto och 0,08 miljoner kronor netto.

Förslaget om att utvidga möjligheterna att godkännas som frivilligt skattskyldig till fler förbrukningsändamål bedöms inte påverka de årliga intäkterna från energiskatten på el. Däremot kommer fler företag med verksamhet inom dessa förbrukningsområden att kunna bli frivilligt skattskyldiga och därmed erhålla sina skattenedsättningar direkt. I stället för att begära återbetalning kan då avdrag göras direkt i punktskattedeklarationen. Förslaget bedöms därmed påverka uppbörden av energiskatten på el och ge upphov till en negativ offentlig-finansiell ränteeffekt, genom att statens upplåningsbehov, allt annat lika, ökar. I princip handlar det om de förbrukningsändamål som omfattas av förslaget om att försäkranssystemet tas bort, men med en annan fördelning. Det är större elförbrukare, med en årlig förbrukning på mer än 10 gigawattimmar för de berörda ändamålen, som påverkas av den föreslagna regeländringen. Totalt bedöms den årliga elanvändning som omfattas av den föreslagna utvidgningen till ca 6,5 terawattimmar och en betydande andel av den elanvändningen bedöms omfattas av regeländringen. Om 60 procent av den el som är befriad från energiskatt på el berörs av den föreslagna utvidgningen kan ränteeffekten beräknas till ca -4,2 miljoner kronor per år.

Att bedöma de offentligfinansiella effekterna av en sänkt effektgräns för datacenter från 0,5 till 0,1 megawatt är svårt då det saknas offentlig statistik på hur många datacenter som har en installerad eleffekt mellan 0,1 och 0,5 megawatt. För att uppskatta de minskade skatteintäkterna av en sänkt effektgräns behöver därför ett antal antaganden göras. I betänkandet Energiskatt på el – En översyn av det nuvarande systemet (SOU 2015:87) uppskattar utredningen att ett hundratal företag har en installerad eleffekt över 0,5 megawatt. Utredningen bedömer vidare att en effektgräns på 0,3 i stället för 0,5 megawatt skulle minska de offentligfinansiella intäkterna med 82 miljoner vilket innebär att de bedömer att det finns upp till 70 datacenter med en effekt mellan 0,3 och under 0,5 megawatt.

I en rapport om potentialen för datacenter i Sverige uppskattar Boston Consulting Group i rapporten *Capturing the Data Center Opportunity – How Sweden can Become a Global Front-runner in Digital Infrastructure* (2016) att det finns ca 3 000 datacenter med en effekt under 0,3 megawatt. Rapporten innehåller ingen information om hur dessa 3 000 datacenter fördelar sig över effektgränser. Sannolikt ligger flertalet av dessa under 0,1 megawatt.

Enligt SCB:s företagsstatistik finns 305 företag registrerade under SNI-koden 62030 Företag för datordrifttjänster. Givet att det framför allt är dessa företag som har datacenter med en effekt över 0,1 megawatt är det ungefär 135 företag som omfattas av förslaget om sänkt effektgräns. Dessa företag kan ha fler än ett datacenter. Om samtliga av dessa företag har ett datacenter var med en effekt på 0,29 megawatt är den totala offentligfinansiella effekten av förslaget om sänkt effektgräns minskade skatteintäkter på -204 miljoner kronor brutto och -159 miljoner kronor netto.

Sammantaget bedöms förslagen i detta avsnitt leda till en offentligfinansiell bruttoeffekt på -0,21 miljarder kronor per år och en nettoeffekt på -0,16 miljarder kronor per år.

Effekter för miljön

Energiskatten på el betraktas framförallt som en fiskal skatt men dess prispåverkande effekt stärker incitamenten att hushålla med el vilket styr mot Sveriges energieffektiviseringsmål. I normala fall innebär alltså en nedsättning av energiskatten försvagade incitament att energieffektivisera en verksamhet. Incitaments-

strukturen ser lite annorlunda ut för skattenedsättningen för datacenter då denna utgår från en effektgräns.

Energiskatten på el betraktas framförallt som en fiskal skatt men dess prispåverkande effekt stärker incitamenten att hushålla med el vilket styr mot Sveriges energieffektiviseringsmål. I normala fall innebär alltså en nedsättning av energiskatten försvagade incitament att energieffektivisera en verksamhet. Incitamentsstrukturen ser lite annorlunda ut för skattenedsättningen för datacenter då denna utgår från en effektgräns.

Energiskattenedsättningen för datacenter gäller för datacenter som har en viss installerad effekt. Detta innebär att datacenter måste ha en viss effekt installerad för att kunna åtnjuta nedsättningen. En effektgräns kan därför i praktiken motverka energieffektivisering i datacenter då datacenter som ligger på gränsen för effektgränsen har incitament att upprätthålla en hög effekt i anläggningen eller till och med installera en överkapacitet för att få ta del av skattenedsättningen.

En sänkt effektgräns för skattenedsättningen innebär därmed ökade möjligheter för datacenter som genom sänkningen får ökad marginal till effektgränsen att investera i energieffektivare servrar med mindre installerad eleffekt, vilket, allt annat lika, kan bidra till en effektivare energi-användning för datacenter. Den lägre effektgränsen gör att nya, mindre datacenter riskerar att hamna i en situation där energieffektivisering blir olönsamt men det rör sig då om mindre energimängder än vid tidigare effektgräns.

Eftersom övriga förslag marginellt påverkar företagens energikostnader bedöms de inte påverka miljön eller energieffektiviseringsmålet.

Effekter för företag

Försäkranssystemet omfattar el som förbrukats i verksamheter inom sektorer som omfattas av 11 kap. 9 § 1–5 det vill säga tåg eller annan spår-bunden trafik, kemisk reduktion eller elektrolytiska processer, framställning av energi-produkter, el om förbrukats för nätöverföring eller upprätthållande av elnätets funktion, samt i metallurgiska processer och vid tillverkning av mineraliska produkter. Det finns i dag ingen information om hur många aktörer som nyttjar försäkranssystemet men det kan antas röra sig om ett begränsat antal. De verksamheter som nyttjat systemet kommer i stället för att göra

avdrag direkt få skattenedsättningen i form av en återbetalning. Hur stor summa det rör sig om för dessa aktörer är inte möjligt att uppskatta. I stället för att fylla i en försäkransblankett behöver dessa aktörer till följd av förslaget, för att få sin skattenedsättning, ansöka hos Skatteverket om återbetalning av energiskatt på den el som förbrukas för ändamål som har rätt till nedsatt energiskatt. Förslaget om att ta bort försäkranssystemet innebär en lättnad för skattskyldiga som förser annan med el för den senares förbrukning då hanteringen med försäkransblanketter försvinner. Samtidigt medför förslaget en likviditetseffekt för företagen till följd av att uppbörden förändras som beräknas medföra en räntekostnad på 0,5 miljoner kronor per år. I allt väsentligt bedöms motsvarande företag kompenseras genom den föreslagna utvidgningen av reglerna för frivillig skattskyldighet.

Förslaget om förändrad energigräns för kortare återbetalningsperiod än kalenderår återbetalning påverkar tillverkande industrier med en elanvändning mellan 150 000 och 250 000 kilowattimmar samt datacenter med en elanvändning över 150 000 kilowattimmar. År 2016 var det enligt Energimyndigheten ca 800 tillverkande industrier som hade en elanvändning mellan 150 000 och 250 000 kilowattimmar. Också ca 300 datacenterföretag påverkas. Dessa företag bedöms få en positiv likviditetseffekt av förslaget på ca 0,3 miljoner kronor per år. Regelrådet har påpekat att en övergång till kvartalsvis återbetalning kan förväntas medföra ökade administrativa kostnader för berörda företag. Regeringen instämmer i regelrådets bedömning. En övergång från kvartalsvis återbetalning till månatlig återbetalning av energiskatt på el innebär visserligen att den administrativa bördan ökar ytterligare för de återbetalningsberättigade företagen. Det kan samtidigt konstateras att huvudregeln är att återbetalningen sker årsvis och att månatlig återbetalning endast är aktuell efter begäran samt att om den sökande önskar söka vid färre tillfällen så kan den sökande hantera flera återbetalningsansökningar vid samma tillfälle. Den sökande kan således begränsa den tillkommande administrativa bördan. Sammantaget bedöms de administrativa kostnaderna öka med mindre än 1 miljon kronor per år.

Förslaget om förändrad återbetalningsgräns innebär att uppskattningsvis 52 skattskyldiga som omfattas av 11 kap. 9 § första stycket 1, 2, 3 och 5 LSE går miste om återbetalning på 2 000 kronor.

Även förslaget om en utvidgning av reglerna för frivillig skattskyldighet påverkar de företag som omfattas av reglerna i 11 kap. 9 § första stycket 1, 2, 3 och 5 LSE. Förslaget bedöms medföra en positiv likviditetseffekt om 4,2 miljoner kronor per år för berörda företag.

Förslaget om nedsatt energiskatt på el även för mindre datacenter innebär utjämnade konkurrensvillkor för mindre datacenter med en effekt över 0,1 megawatt gentemot större datacenter. Datacenter är elintensiva verksamheter vilket innebär att elkostnader utgör en stor del av produktionskostnaderna. Högt satta effektgränser innebär inträdesbarriärer för aktörer som vill ge sig in i datacentersbranschen. Förslaget antas därför gynna mindre datacenterföretag och företag som vill ge sig in på marknaden för datacenter.

En nedsättning av energiskatten på el för mindre datacenter innebär att datacenter med en effekt mellan 0,1 och mindre än 0,5 megawatt också får nedsatt energiskatt. Uppskattningsvis är det 205 datacenter som kommer beröras av den sänkta effektgränsen. Beroende på energianvändning innebär detta minskade elkostnader upp till ungefär 1,2 miljoner per anläggning för en anläggning med 0,49 megawatt installerad effekt. En anläggning med 0,1 megawatt installerad effekt som kör full effekt, full driftstid får minskade elkostnader med ca 250 000 kronor. Ett företag kan ha flera anläggningar, det saknas tillförlitlig statistik på hur anläggningarna fördelar sig över företaget.

Den administrativa bördan för skattenedsättningen bedöms uppgå till i genomsnitt fyra timmar per företag och år. Detta innebär en totalkostnad på ungefär 180 000 kronor.

Berörda företag kan även behöva investera i mätutrustning för att verifiera elanvändning och installerad effekt. Kostnaderna för detta skiljer sig mellan anläggningar och är svår att uppskatta.

Förslaget om sänkt effektgräns för datorhallar innebär att även mindre verksamheter med en installerad effekt på minst 0,1 megawatt omfattas av den lägre skattenivån och förslaget är därmed särskilt riktat mot mindre datacenterföretag. I dag finns 305 företag registrerade som Företag för datordrifttjänster. Över 90 procent

av dessa är att betrakta som små företag med högst 19 anställda. Ett tiotal har över 50 anställda.

Övriga förslag bedöms främst beröra större elförbrukare. Bedömningen är därför att det vid utformningen av dessa förslag inte är motiverat att ta särskild hänsyn till små företag.

Om reglerna inte ändras skulle regelverket för försäkranssystemet m.m. kvarstå oförändrat och mindre datacenter inte få nedsatt skattenivå. De önskvärda effekterna av förslagen skulle därmed inte uppstå.

Effekter för hushåll och offentlig sektor

Förslagen bedöms inte nämnvärt påverka hushållen och offentlig sektor.

Effekter för myndigheter och domstolar

Förslaget om att försäkranssystemet tas bort ökar Skatteverkets kontrollmöjligheter att bedöma om elen används för nedsättningsberättigande ändamål. Detta kan innebära en marginellt ökad arbetsbörda för myndigheten. Då det inte är möjligt att kvantifiera antalet aktörer som i dag utnyttjar systemet är det inte möjligt att uppskatta myndighetens kostnad för detta men den bedöms vara mycket begränsad. Tillsammans med övriga förslag i avsnitt 6.17–6.19 beräknar Skatteverket att förslaget leder till kostnader av engångskaraktär om 5,20 miljoner kronor och löpande årliga kostnader om 2,35 miljoner kronor.

Förslaget om nedsatt energiskatt på el även för mindre datacenter innebär att Skatteverket får fler ansökningar att hantera. Utöver detta tillkommer kostnader för uppdatering av information och blanketter. Bedömningen är att övriga förslag inte föranleder behov av ytterligare informationsinsatser än de som normalt sker vid regelförändringar. Tillkommande kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

Övriga effekter

I och med samhällets ökade digitalisering förväntas en kraftigt ökad efterfrågan på tjänster och ökat behov av digital infrastruktur. Datacenter spås därför bli en växande industri globalt och i Sverige. Förslaget om sänkt effektgräns för

nedsatt energiskatt på el även för mindre datacenter väntas gynna denna expansion. Det har här inte varit möjligt att kvantifiera sysselsättningseffekten av den föreslagna sänkta effektgränsen men nedan beskrivs sysselsättningen i branschen i dag.

Genom att sänka effektgränsen för skattnedsättningen stärks konkurrenskraften för mindre datacenter. Branschens förväntade expansion kommer innebära sysselsättning dels direkt i företagen som investerar i datacenter, dels genom indirekta jobb i form av bevakningsuppdrag och bygg- och anläggningsarbeten. Utöver detta tillkommer en multiplikatoreffekt. För Facebooks etablering i Luleå räknade Boston Consulting Group (Digital Infrastructure and Economic-Development, 2014) med en multiplikatoreffekt mellan 1,6 och 2,3. Tillväxtverket bedömde multiplikatoreffekten till 1,3 (Etableringen av Facebooks europeiska datacenter i Sverige och Luleå, 2014).

Övriga förslag bedöms inte nämnvärt påverka sysselsättning eller jämställdhet. Förslagen bedöms vara förenliga med unionsrätten.

6.21 Skatt på flygresor

6.21.1 Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2015 angavs att olika metoder ska undersökas för att få flyget att i högre utsträckning bära sina egna klimatkostnader. I propositionen angavs även att det bör utredas hur en skatt på flygresor ska kunna utformas, att samordning då bör ske med EU:s system för handel med utsläppsrätter och att en skatt på flygresor bör uppmuntra konsumenter att välja mer miljövänliga alternativ som i sin tur leder till minskade koldioxidutsläpp och mindre klimatpåverkan.

Regeringen beslutade den 5 november 2015 att en särskild utredare skulle analysera och lämna förslag på hur en skatt på flygresor kan utformas.

Utredningen redovisade sitt uppdrag den 30 november 2016 i betänkandet En svensk flygskatt (SOU 2016:83). Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 15, avsnitt 1*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 15, avsnitt 2*. En

sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Fi2016/04305/S2).

I en promemoria från Finansdepartementet, Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018, föreslogs vissa justeringar av betänkandets förslag. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 15, avsnitt 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 15, avsnitt 4*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Fi2017/01244/S2).

Till Finansdepartementet har inkommit skrivelser som gäller frågan om införandet av en skatt på flygresor. Transportstyrelsen redogör i en promemoria (Fi2014/4533/S2) för frågor relaterade till ett eventuellt införande av en flygskatt på passagerare. SAS AB (publ.) anger i en skrivelse (Fi2017/01764/S2) att dess förhoppning är att regeringen noga reflekterat en ytterligare gång över frågan och ser de ambitioner och det klimatarbete som görs inom flyget inklusive det konkreta mål som den svenska flygbranschen har enats om. Det mål som branschen har enats om är att säkerställa en halvering av de faktiska fossila koldioxidutsläppen från inrikesflyget till 2030 (jämfört med 2005), vilket är 20 år tidigare än International Air Transport Associations (Iatas) globala målsättning. Det ska kunna uppnås genom att allt inrikesflyg senast 2030 ska ske med klimateffektiva flygplan samt att uppemot hälften av allt bränsle på alla flygningar inom Sverige samma år ska utgöras av fossilfritt biobränsle. Bolaget vill uppmana regeringen att i samråd med flygbranschen och andra intressenter finna moderna, alternativa och innovationsinriktade vägar att hantera flygets klimatutmaning. Iata uppmanar i en skrivelse (Fi2017/01904/S2) regeringen att ompröva sitt initiativ.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 8 juni 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i *bilaga 15, avsnitt 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 15, avsnitt 6*. Regeringen har i huvudsak följt Lagrådets synpunkter. Regeringen behandlar Lagrådets synpunkter i avsnitt 6.21.4, 6.21.5, 6.21.7, 6.21.8, 6.21.10 och 6.21.12 samt i författningskommentaren (avsnitt 6.35). I förhållande till lagrådsremissens lagförslag har vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

6.21.2 Bakgrund

6.21.2.1 Tidigare svensk lagstiftning på området

Flyget i Sverige har varit föremål för indirekt beskattning vid flera tillfällen. En särskild skatt på charterresor infördes 1978. Skatten togs ut enligt lagen (1978:144) om skatt på vissa resor. Från den 1 juni 1986 var skatten 300 kronor per passagerare över tolv år. Vid införandet angavs att den indirekta beskattning som ligger i priset för semestervistelser i Sverige är avsevärt högre än vad som är fallet i de flesta länder. En skatt på turistresor till utlandet kunde därför ses som ett sätt att något minska den konkurrensnackdel som den inhemska turistnäringen hade i fråga om svenskers val av semesterort. Skatten avskaffades emellertid 1993 eftersom den ansågs vara diskriminerande gentemot flyget och i synnerhet charterflyget. Ur ett internationellt perspektiv ansågs skatten på ett otillbörligt sätt gynna inhemska turism. EU-rättsligt ansågs det inte heller möjligt att behålla skatten, åtminstone inte för resor inom unionen.

Under perioden 1 mars 1989–31 december 1996 fanns det även en miljöskatt på inrikesflyg. Skatten togs ut enligt lagen (1988:1567) om miljöskatt på inrikes flygtrafik och baserades på uppgifter om bränsleförbrukning och utsläpp av kolväten, kväveoxider och koldioxid från den aktuella flygplanstypen under en genomsnittlig flygsträcka. EU-domstolen konstaterade emellertid i avgörandet Braathens, C-346/97, EU:C:1999:291 att miljöskatten var en skatt på bränsleförbrukning. Den stred därmed mot det då gällande rådets direktiv 92/81/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på mineraloljor (numera ersatt av rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energi-produkter och elektricitet). EU-domstolen fastslog också att även om skatten inte togs ut på bränsleförbrukningen i sig fanns det ett direkt och oskiljbart samband mellan bränsleförbrukningen och de förorenande ämnen som släpps ut vid denna förbrukning. Domen ledde till att Sverige tvingades betala tillbaka skatt som tagits ut efter EU-inträdet.

Under våren 2006 fattade riksdagen beslut om att införa lagen (2006:909) om skatt på flygresor. Skatten var schablonmässigt utformad och skulle tas ut med vissa belopp per passagerare. Lagen

skulle träda i kraft den dag regeringen bestämde. Ikraftträdandebestämmelsen behövdes för att flygningar till och från vissa orter var undantagna från beskattning på ett sätt som krävde statsstödsgodkännande från Europeiska kommissionen innan lagen fick sättas i kraft. Innan ett sådant godkännande hade erhållits föreslog den dåvarande regeringen i budgetpropositionen för 2007 att lagen skulle utgå och riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag.

6.21.2.2 Förändringar av klimatet

Utredningen anger i sitt betänkande att den globala uppvärmningen fortsätter och att forskning visar att den till största delen kan knytas till människans aktiviteter. Enligt FN:s klimatpanel är människans påverkan på klimatsystemet tydlig. Den anses uppenbar utifrån stigande halter av växthusgaser i atmosfären, positiv strålningsdrivning, observerad uppvärmning samt via förståelsen av klimatsystemet. Atmosfären och världshavet har blivit varmare, mängden snö och is har minskat, havsnivåerna har stigit och halten av växthusgaser har ökat. Förutom ändringar i temperatur och snö respektive is påverkas också nederbördsförhållanden. Observationer visar att nederbörden har ökat över land på norra halvklotet under 1900-talet. Vidare har förändrade mönster för extrema väder- och klimathändelser observerats sedan omkring 1950.

Uppvärmningen av klimatsystemet är otvetydig. Den globala medeltemperaturen har ökat med i genomsnitt 0,85 grader Celsius under perioden 1880–2012. De senaste tre decennierna har varit varmare vid jordytan än samtliga tidigare årtionden sedan 1850. På norra halvklotet är de senaste tre decennierna sannolikt den varmaste 30-årsperioden under de senaste 1 400 åren.

Koncentrationen av koldioxid, metan och dikväveoxid (lustgas) i atmosfären har ökat till nivåer som inte har förekommit under åtminstone de senaste 800 000 åren. Koldioxidhalten har ökat med 40 procent sedan förindustriell tid, främst genom utsläpp från fossila bränslen och i andra hand på grund av nettoutsläpp från förändrad markanvändning. Världshavet har tagit upp ungefär 30 procent av

människans utsläpp av koldioxid med havsförsurning som följd.

De scenarier som i dag används för att bedöma framtida klimatförändringar visar på en fortsatt uppvärmning och förändringar i alla delar av klimatsystemet till följd av ökade växthusgashalter. Scenarierna visar att den globala medeltemperaturen ökar i intervallet 3,2–5,4 grader Celsius mot slutet av detta sekel om utsläppen fortsätter att stiga i samma takt som i dag. Klimatförändringarna går att begränsa men detta kräver omfattande minskningar av koldioxidutsläppen och andra växthusgaser.

6.21.2.3 Flygets påverkan på klimatet

Utredningen anger att flygets andel av den totala antropogena klimatpåverkan på global nivå har uppskattats till ca 4,9 procent 2005. Osäkerheten är dock stor och påverkan bedöms med 90 procents sannolikhet ligga i intervallet 2–14 procent. I och med att flyget använder fossila bränslen innebär förbränningen att alla flygningar har en påverkan på klimatet genom utsläpp av koldioxid. Men flygets klimatpåverkan är mer omfattande än så. Utsläppen av vattenånga, kväveoxider, svaveldioxid och sot påverkar också klimatet. Kväveoxider bidrar till bildandet av ozon, vilket ökar klimatpåverkan. Kväveoxider minskar också mängden metan, vilket minskar klimatpåverkan. Utsläpp av partiklar i form av sot ökar klimatpåverkan medan utsläppen av svaveldioxid, som i sin tur bildar sulfatpartiklar, minskar klimatpåverkan. Dessutom kan partiklarna fungera som kondensationskärnor vid bildandet av moln. Denna klimatpåverkan är osäker. Utsläppen av vattenånga kan ge upphov till kondensationsstrimmor och bildandet av cirrusmoln, vilket sammantaget bedöms öka klimatpåverkan.

För att jämföra flygets totala klimatpåverkan med påverkan från enbart koldioxid kan olika mått användas. Genom att multiplicera koldioxidutsläppen med en faktor på 1,7 (Azar och Johansson, Valuing the non-CO2 climate impacts of aviation, 2012) eller 1,9 (Lee et al, Transport impacts on atmosphere and climate: Aviation, Atmospheric Environment, 2010) kan klimateffekten av de samlade utsläppen samt effekter av kondensstrimmor och påverkan på cirrusmoln uttryckas i form av koldioxidekvivalenter.

Dessa värden är dock aggregerade för flyget som helhet. Flygets klimatpåverkan varierar emellertid med var (geografiskt och höjdmässigt) och när (tid på året och dygnet) utsläppen sker och på vilken höjd flygningen sker. Svenskt inrikesflyg flyger sällan på höjder där kondensstrimmor och cirrusmoln skapas, vilket därmed innebär en lägre klimatpåverkan. Effekten från utsläpp av partiklar och kväveoxider finns dock även för inrikesflyg. En försiktighetsprincip bör därför tillämpas och koldioxidutsläpp från inrikes jetdrivet inrikesflyg räknas upp med en faktor på 1,5.

Flygandet har ökat mycket kraftigt och sedan 1990 har de årliga globala utsläppen av koldioxid från luftfart ökat från ca 330 miljoner ton till 640 miljoner ton 2005 (Lee et al, *Transport impacts on atmosphere and climate: Aviation, Atmospheric Environment*, 2010). Om inga åtgärder vidtas kan klimatpåverkan från flyget enligt olika scenarier komma att öka 1,9–4,5 gånger från 2005 till 2050 (Lee, *Aviation Greenhouse Gas Emissions, i Aviation's Contribution to Climate Change, Icao Environmental Report*, 2010). Flygtrafik inom EU står för ca 35 procent av de globala utsläppen från luftfarten (IPCC 2014, *Climate Change 2014, Mitigation of Climate Change, Working Group III, Fifth Assessment Report* s. 646).

Utredningen för fram att i Sverige har antalet inrikesresor med flyg per person och år minskat något sedan 1990 medan antalet utrikes flygresor har ökat kraftigt under perioden 1980–2015: från 0,65 till 1,36 avresor från Sverige per invånare.

Utsläppen från svenska invånares flygresande, där både inrikes- och utrikesresor ingår, uppgick till ca 11 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2014. Utsläppen av koldioxidekvivalenter från personbilar i Sverige uppgick 2014 till 10,6 miljoner ton. Klimatpåverkan från svenska invånares resande med inrikesflyg och utrikesflyg motsvarar 1,2 ton koldioxidekvivalenter per person, varav drygt 90 procent härrör från utrikesflyg. Klimatpåverkan från svenska invånares internationella flygresande har ökat med 2 procent per år eller 61 procent från 1990 till 2014. Om utsläppen av växthusgaser som ingår i den officiellt rapporterade svenska statistiken minskar med 85 procent till 2045 i enlighet med regeringens förslag (se avsnitt 6.21.2.6) och klimatpåverkan från svenska invånares internationella flygresande fortsätter att öka med 2 procent per år, riskerar

klimatpåverkan från internationellt flygresande att överskrida de svenska utsläppen före 2040.

6.21.2.4 Internationellt klimatarbete

Klimatkonventionen

FN:s ramkonvention om klimatförändringar, kallad klimatkonventionen, antogs i samband med FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992. Regelverket trädde i kraft den 21 september 1994 och utgör basen för det internationella samarbetet inom klimatområdet. Konventionens långsiktiga mål är att stabilisera halterna av växthusgaser i atmosfären på en nivå som förhindrar farlig mänsklig påverkan på klimatsystemet. Klimatkonventionen är en ramkonvention och som sådan innehåller den inga bindande krav på minskade utsläpp. De s.k. Annex I-länderna (OECD-länderna samt länderna i det forna östblocket) uppmanas dock att stabilisera sina utsläpp av växthusgaser på 1990 års nivå, och de måste rapportera sina utsläpp årligen.

Klimatkonventionen ligger till grund för Kyotoprotokollet, som är en internationell överenskommelse som slöts i Kyoto, Japan, i december 1997 och som trädde i kraft i februari 2005. Till skillnad från klimatkonventionen är protokollet ett bindande dokument som bl.a. innehåller åtaganden för industriländerna om att minska utsläppen av växthusgaser med minst 5,2 procent från 1990 till perioden 2008–2012. I december 2012 beslutade konventionens parter om en andra åtagandeperiod som sträcker sig till 2020.

I de begränsnings- och minskningsmål som är fastlagda i Kyotoprotokollet ingår utsläpp från inrikesflyg men inte utsläpp från utrikesflyg. I stället åläggs parterna i artikel 2.2 i protokollet att sträva efter att begränsa eller minska utsläpp av växthusgaser som inte omfattas av Montrealprotokollet den 16 september 1987 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, från flygbränslen genom insatser i Internationella civila luftfartsorganisationen, kallad Icao. Icao är det FN-organ som hanterar flygsektorn och skapades genom Chicagokonventionen som undertecknades i Chicago den 7 december 1944.

FN:s hållbarhetsmål och Parisavtalet

I september 2015 antog FN 17 globala hållbarhetsmål. Världens länder har åtagit sig att

fr.o.m. den 1 januari 2016 till 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid. Mål 13 är att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Vid FN:s klimatmöte i Paris i december 2015 enades deltagande stater om ett nytt globalt och rättsligt bindande klimatavtal – Parisavtalet – som ska träda i kraft 2020. Det innebär att alla länder är överens om att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader Celsius och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader Celsius samt att länder successivt ska skärpa sina åtaganden. Under Parisavtalet lämnar varje land in en plan för hur mycket och på vilket sätt de ska minska sina utsläpp. Länderna har även kommit överens om att samlas vart femte år för att se över hur långt de nationella planerna har genomförts och hur målsättningarna kan stärkas.

EU:s medlemsstater beslutade att godkänna Parisavtalet vid ett rådsmöte den 30 september 2016 och riksdagen beslutade att godkänna avtalet den 12 oktober 2016.

Icaos och Iatas målsättningar inom klimatområdet
År 2010 enades samtliga 190 medlemsländer i Icao om en resolution för att hantera flygets klimatpåverkan. Resolutionen innehåller tre övergripande mål: förbättrad bränsleeffektivitet, koldioxidneutral tillväxt från 2020 och en global standard för koldioxidutsläpp.

Flygbranschen har genom Iata enats om målet koldioxidneutral tillväxt från 2020 och att halvera nettoutsläppen av koldioxid 2050 jämfört med 2005.

I oktober 2016 beslutade Icao om att införa ett globalt styrmedel för koldioxidutsläpp för internationellt flyg. Beslutet innebär att det internationella flygets koldioxidutsläpp ska stabiliseras på 2020 års nivå. Eventuella ökade koldioxidutsläpp utöver detta ska kompenseras genom att flygföretagen måste köpa utsläppskrediter. Det nya systemet kommer att inledas med en frivillig fas 2021 och blir obligatoriskt fr.o.m. 2027 för alla länder, förutom för de länder som tydligt undantas från deltagande. Sverige har tillsammans med 65 andra stater aviserat deltagande i den frivilliga fasen av systemet, vilket innebär att omkring 87 procent av den internationella flygtrafiken kommer att omfattas av CORSIA (Icao:s beslut att inrätta ett globalt marknadsbaserat klimatstyrmedel för den internationella luftfarten) från starten 2021.

I och med de undantag som medgetts för stater med mycket liten internationell flygtrafik, samt för de minst utvecklade länderna, kommer endast i storleksordningen omkring sju stater att tillkomma när deltagande i systemet blir obligatoriskt 2027. Vilken typ av utsläppsenheter som ska kunna användas och prisnivåerna för dem är i dagsläget okänt.

6.21.2.5 EU:s klimatarbete

EU:s långsiktiga mål är att minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent till 2050. En ny långsiktig strategi är planerad att presenteras under 2019. Den strategin kommer att behöva omfatta hur EU:s långsiktiga mål behöver anpassas för att vara i linje med Parisavtalets långsiktiga mål.

EU:s klimatmål till 2020

För att bidra till de globala utsläppsminskningarna antog EU 2008 ett klimat- och energipaket varigenom medlemsländerna enades om att sänka utsläppen med i genomsnitt 20 procent till 2020.

Genom klimat- och energipaketet antog EU fyra mål som ska vara uppfyllda 2020. Dessa brukar förkortas 20-20-20. EU ska

- minska växthusgasutsläppen med minst 20 procent, jämfört med 1990 års nivåer,
- sänka energiförbrukningen med 20 procent,
- höja andelen förnybar energi till 20 procent av all energikonsumtion, och
- höja andelen biobränsle för transporter till 10 procent.

Förnybar energi är energi som kommer från icke-fossila källor. Det är bl.a. energi från vind, sol, vattenkraft och biobränsle.

Klimatdelen i paketet, dvs. ambitionen att minska utsläppen av växthusgaser med 20 procent, innehåller ändrade regler för EU:s system för handel med utsläppsrätter European Emissions Trading Scheme, kallat EU ETS, nya regler om minskade utsläpp för branscher som inte omfattas av utsläppshandeln och en ansvarsfördelning för utsläpp av växthusgaser. Fördelningen av utsläpp av växthusgaser mellan EU-länderna baseras på ländernas ekonomiska utvecklingsnivå. Det innebär att EU:s rikare länder ska minska sina utsläpp mer än EU:s

fattigare länder, vilka till viss del kan öka sina utsläpp. Målen har omvandlats till nationell nivå så att varje medlemsstat kan följa sina framsteg.

Sverige har ett bindande mål enligt det s.k. ansvarsfördelningsbeslutet inom EU för den del av utsläppen som inte omfattas av EU ETS. Målet är att minska utsläppen med 17 procent till 2020 jämfört med 2005 med årliga utsläppsmål på vägen dit. I budgetpropositionen för 2017 bedömde regeringen att EU samlat kommer att överträffa målet om att minska utsläppen med 20 procent till 2020 jämfört med 1990. Vidare framgår av samma proposition att Sverige med god marginal kommer att nå sitt åtagande om att minska utsläppen till 2020 med 17 procent jämfört med 2005 i verksamheter som inte ingår i EU ETS.

EU:s klimatmål till 2030

EU har fortsatt att sätta långsiktiga mål för sitt klimatarbete. I januari 2014 lade kommissionen fram ett meddelande om ett klimat- och energipaket för perioden 2020–2030 och i oktober 2014 enades Europeiska rådet om EU:s klimat- och energipaket fram till 2030. Rådet antog också slutsatser och godkände fyra viktiga mål.

Ett av de mål som klimat- och energipaketet innehåller är att EU till 2030 ska minska växthusgasutsläppen med 40 procent jämfört med 1990. Målet ska nås genom att utsläppen inom EU ETS minskas med 43 procent till 2030 jämfört med 2005 och genom att utsläppen utanför den handlande sektorn minskas med 30 procent under samma tidsperiod.

Arbetet med att genomföra klimat- och energipaketet har påbörjats. Under 2015 lade kommissionen fram ett förslag om en översyn av EU ETS för perioden 2021–2030. I juli 2016 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna för utsläppsminskningar i de sektorer som inte omfattas av EU ETS för perioden 2021–2030. Förslaget utgör, tillsammans med EU ETS och ett förslag till förordning som inkluderar växthusgaser för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk, genomförandet av EU:s övergripande klimatmål till 2030 och åtagande under Parisavtalet.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

EU ETS är en viktig del i arbetet mot klimatförändringar. Den första och andra

handelsperioden, 2005–2007 respektive 2008–2012, har avslutats och den tredje handelsperioden, 2013–2020, pågår. Den 15 juli 2015 presenterade kommissionen ett förslag till reformering av handelssystemet för kommande handelsperiod 2021–2030.

De grundläggande reglerna om EU ETS finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen (2003/87/EG) och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG, kallat handelsdirektivet. Flyget fördes in i systemet genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/101/EG av den 19 november 2008 om ändring av direktiv 2003/87/EG så att luftfartsverksamhet införs i systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen.

Handelsdirektivet har ändrats flera gånger. Den senaste ändringen innebär en rad ändringar för flyget som gäller 2013–2020 i väntan på en internationell överenskommelse om ett globalt marknadsbaserat system för utsläpp från internationell luftfart. Bland annat undantogs flygningar utanför EES från EU ETS t.o.m. 2016. I februari 2017 lade kommissionen fram ett förslag om hur flyget fortsatt ska omfattas av EU ETS. Enligt förslaget ska flygningar inom EES fortsatt ingå i EU ETS och flygningar utanför EES fortsatt vara undantagna. Förslaget innebär att systemet ska kunna ändras när det finns tillräcklig klarhet om hur Icao:s regelverk för att genomföra det globala styrmedlet kommer att se ut.

Handelsdirektivet har i Sverige genomförts genom lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter och förordningen (2004:1205) om handel med utsläppsrätter. Därutöver finns det myndighetsföreskrifter på området och flera EU-förordningar som gäller som svensk lag.

EU ETS omfattar utsläpp av koldioxid från specificerade industrigrenar, förbränningsanläggningar och flygoperatörer. Syftet med handelssystemet är att på ett kostnadseffektivt sätt minska utsläppen. Utsläpp av växthusgaser från flygverksamhet får inte ske om inte en godkänd övervakningsplan finns.

Utsläppshandeln omfattar i grunden flygningar inom EES samt flygningar med avgång i EES-land och ankomst i länder utanför EES eller omvänt. Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 421/2014 av den

16 april 2014 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen omfattas dock inte flygningar som går till och från länder utanför EES av EU ETS under 2013–2016. Enligt bilaga 1 till handelsdirektivet gäller även andra undantag för flyget. Bland annat undantas flygningar vars maximala certifierade startmassa understiger 5 700 kilogram, flygningar för militära ändamål som genomförs med militära luftfartyg samt flygningar i tull- eller polistjänst, skolflygningar och flygningar som genomförs av en verksamhetsutövare som ägnar sig åt kommersiella lufttransporter och som under tre fyramånadersperioder i följd genomför mindre än 243 flygningar per period eller vars utsläpp från flygningarna understiger 10 000 ton per år.

För att täcka utsläppen av växthusgaser tilldelas verksamhetsutövarna utsläppsrätter. Olika utsläppsrätter används beroende på om verksamhetsutövarna bedriver en stationär anläggning eller flygverksamhet.

I handelsdirektivet finns ett tak för hur mycket växthusgaser flygsektorn får släppa ut fr.o.m. januari 2013. Det sammanlagda antalet utsläppsrätter som ska tilldelas luftfartygsoperatörer motsvarar 95 procent av de historiska luftfartsutsläppen multiplicerat med det antal år som handelsperioden omfattar. Inom utsläppstaket tilldelas och köper verksamhetsutövare utsläppsrätter. Ett företag som släpper ut mer växthusgaser än vad det har fått tilldelning för behöver köpa utsläppsrätter medan det kan sälja sitt överskott om det har mindre utsläpp. För flygsektorn sker gratis tilldelning av utsläppsrätter utifrån tonkilometer, dvs. det antal ton som transporteras, multiplicerat med transportsträckan i kilometer. 82 procent av utsläppsrätterna tilldelas gratis, 3 procent går till en reserv för nya deltagare medan resterande 15 procent auktioneras ut. Verksamhetsutövarna ska årligen redovisa sina utsläpp av koldioxid samt överlämna utsläppsrätter motsvarande de utsläpp av koldioxid från fossila bränslen som verksamheten orsakat.

Till följd av en frikostig tilldelning av utsläppsrätter, lågkonjunktur och en del vidtagna åtgärder i syfte att minska utsläppen har ett stort överskott av utsläppsrätter byggts upp under de senaste åren. Priset på utsläppsrätter har sjunkit från, som högst, 30 euro till ca 4 euro per ton koldioxid hösten 2016. För att begränsa över-

skottet av utsläppsrätter beslutade EU under 2015 att införa en reserv för att stabilisera marknaden fr.o.m. 2019.

6.21.2.6 Sveriges klimatpolitik

Mål för miljöpolitiken

Miljöpolitiken utgår ifrån de nationella miljökvalitetsmål och det generationsmål för miljöarbetet som beslutats av riksdagen. Målen är styrande för allt miljöarbete som Sverige bedriver nationellt, inom EU och internationellt. Målen för politikområdet är strukturerade i ett målsystem som kallas miljömålsystemet. Målen omfattar följande (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377):

- Ett generationsmål som anger inriktningen för den samhällsställning som behövs inom en generation för att nå miljökvalitetsmålen. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.
- Miljökvalitetsmål som beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.
- Etappmål som beskriver de samhällsställningar som är viktiga steg för att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet.

Miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan

Miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan är ett av de 16 nationella miljökvalitetsmål som riksdagen har beslutat om. Målet innebär att halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Det är utformat i enlighet med klimatkonventionen. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ansvar för att det globala målet uppnås.

Riksdagen beslutade 2009 om en precisering av miljökvalitetsmålet i ett temperaturmål och ett koncentrationsmål. Temperaturmålet anger att Sverige ska verka internationellt för att den

globala temperaturökningen begränsas till maximalt två grader Celsius jämfört med den förindustriella nivån. Koncentrationsmålet anger att den svenska klimatpolitiken ska verka för en långsiktig stabilisering av halterna av växthusgaser i atmosfären till högst 400 miljondelar (ppm) koldioxidekvivalenter. Koncentrationsmålet har en koppling till temperaturmålet genom att det anger mer än 66 procents sannolikhet för att nå tvågradersmålet.

I prop. 2016/17:146 föreslår regeringen en ny precisering av miljö kvalitetsmålet med följande lydelse: Den globala medeltemperaturökningen begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål. Förslaget till ny precisering av miljö kvalitetsmålet innebär att det nya temperaturmålet ska ersätta det gamla temperaturmålet och koncentrationsmålet.

Den nuvarande energi- och klimatpolitiken finns till stor del samlad i ett par propositioner med det gemensamma namnet ”En sammanhållen energi- och klimatpolitik” (prop. 2008/09:162–163), vilka antogs av riksdagen 2009.

Ett etappmål har satts upp som innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 40 procent till 2020 jämfört med nivån 1990. Målet gäller de sektorer som inte omfattas av EU ETS. För de verksamheter som omfattas av EU ETS bestäms ambitionen för minskningen av utsläppen gemensamt inom EU och inom ramen för EU ETS.

I budgetpropositionen för 2017 gjorde regeringen bedömningen att utvecklingen mot miljö kvalitetsmålet är negativ och att ytterligare insatser behövs för att vända trenden så att miljö kvalitetsmålet kan nås. För att målet ska nås behövs tillräckligt stora utsläppsreduktioner globalt, vilket kräver internationellt samarbete. Sverige och andra rika länder har enligt klimatkonventionen ett särskilt ansvar för att ta ledningen i klimatarbetet så att det globala målet kan nås.

Långsiktiga klimatmål i Sverige

I prop. 2008/09:162 En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat presenterade regeringen visionen att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och

inga nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Genom denna inriktning ska Sverige bidra till de globala utsläppsreduktioner som behövs på lång sikt.

Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag tagit fram ett underlag till en färdplan för ett Sverige utan nettoutsläpp av växthusgaser 2050. I rapporten (Underlag till en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050, Naturvårdsverket, Rapport 6537) analyseras hur Sverige ska kunna nå målvisionen att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2050.

Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige

År 2014 gav regeringen Miljömålsberedningen i uppdrag att föreslå ett klimatpolitiskt ramverk och en strategi för en samlad och långsiktig svensk klimatpolitik. I parlamentarisk enighet föreslog beredningen i betänkandet Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (SOU 2016:21) följande:

- Senast 2045 ska Sverige inte ha några netto-utsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär en tidigareläggning och precisering av den tidigare visionen om nettonollutsläpp till 2050.
- Senast 2045 ska utsläppen från verksamheter på svenskt territorium, i enlighet med Sveriges internationella växthusgasrapportering, vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990. För att nå målet får även avskiljning och lagring av koldioxid av fossilt ursprung där rimliga alternativ saknas räknas som en åtgärd.
- För att nå nettonollutsläpp får kompletterande åtgärder tillgodoräknas i enlighet med internationellt beslutade regler.
- Målet för 2045 förutsätter höjda ambitioner i EU ETS.

Miljömålsberedningen bedömde att det långsiktiga målet för utsläpps begränsningar i Sverige till 2045 bör gälla utsläpp från alla verksamheter i Sverige: både de som ingår i EU ETS och de som ligger utanför handelssystemet. Utsläpp från internationella transporter inom sjöfart och flyg kan däremot inte enligt Miljömålsberedningen i dagsläget inkluderas i målet utan måste hanteras separat.

Miljömålsberedningen konstaterade vidare i betänkandet En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47) att flyget står för en växande andel av de globala utsläppen och att utsläppen förväntas öka kraftigt till 2050 om inga åtgärder vidtas. Beredningen var därför enig om att ytterligare åtgärder behövs och bedömde att även flyget ska bära kostnaderna för sina utsläpp och klimatpåverkan, varför utsläpp från internationellt flyg skyndsamt bör omfattas av internationella överenskommelser. I betänkandet anges att Sverige ska vara pådrivande inom Icao och EU för internationella lösningar men i väntan på globala överenskommelser bör EU kunna vidta fler åtgärder för att minska utsläppen från flyg.

Åtgärder och styrmedel som kan användas för att minska utsläppen från utrikesflyg kan enligt Miljömålsberedningen vara ekonomiska styrmedel för att prissätta flygets klimatpåverkan, en strategi för hållbara bränslen inom flygsektorn och investeringar i mer miljöanpassade alternativ till flygresor.

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2017 att den planerade att i början av 2017 presentera en proposition om ett klimatpolitiskt ramverk som tar sin utgångspunkt i Miljömålsberedningens förslag (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20 avsnitt 3.7.2). I prop. 2016/17:146 föreslår således regeringen att ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige inrättas. Förslaget innebär att det klimatpolitiska arbetet bör utgå från ett långsiktigt, tidsatt utsläppsmål som riksdagen fastställer. Målet ska vara att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp (nä nettonollutsläpp) av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990. För att nå nettonollutsläpp får kompletterande åtgärder tillgodoräknas. I propositionen föreslår regeringen att de utsläpp i Sverige som kommer att omfattas av EU:s ansvarsfördelningsfördelning, den s.k. ESR-sektorn, bör senast 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder. Senast 2040 bör utsläppen i Sverige i ESR-sektorn vara minst 75 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder. Växthusgasutsläppen från inrikes transporter (utom inrikes luftfart

som ingår i EU ETS) ska senast 2030 minska med minst 70 procent jämfört med 2010. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag.

6.21.2.7 De svenska närings-, transport- och regionalpolitiska målen

Målet för näringspolitiken

Målet för den svenska näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Det är ett tydligt sysselsättningsmål som styr näringspolitiken. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU 2020.

Transportpolitikens mål

Det övergripande målet för transportpolitiken är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet (prop. 2008/09:93). Det övergripande målet har brutits ner i ett hänsynsmål och ett funktionsmål.

Hänsynsmålet innebär att transportsystemet och dess användning ska anpassas så att ingen dödas eller skadas allvarligt samt bidra till att miljökvalitetsmålen uppnås och till ökad hälsa. Enligt en av preciseringarna av hänsynsmålet ska transportsektorn bidra till att miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan nås genom en stegvis ökad energieffektivitet i transportsystemet och ett brutet beroende av fossila bränslen. Syftet med denna precisering är att transportsystemet ska tillgodose en god tillgänglighet samt tillgodose behovet av resor och transporter på ett sätt som stimulerar till mer klimatsmarta, energieffektiva och säkra lösningar.

Första delen av preciseringen gäller samtliga trafikslag och tydliggör att transportsektorn bär ett ansvar för att tillsammans med andra sektorer bidra till att klimatmålet uppfylls. Brutet beroende av fossila bränslen är ett långsiktigt, inte tidsatt mål. Den andra delen av målet om en fossiloberoende fordonsflotta avser vägtrafik och kan ses som en följd av den första delen.

En annan av preciseringarna under hänsynsmålet anger att transportsektorn ska bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och övriga miljökvalitetsmål nås samt

till ökad hälsa. Prioritet ges till de miljöpolitiska mål där transportsystemets utveckling är av stor betydelse för möjligheterna att nå uppsatta mål.

Funktionsmålet innebär att transportsystemet ska ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska även vara jämställt, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov. De preciseringar som närmare definierar vad funktionsmålet innebär tar fasta på att transportpolitikens mål ska vara att skapa möjligheter och förutsättningar för att medborgare och näringsliv ska kunna göra hållbara transportval.

Målet för regional tillväxt

Målet för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft.

Regeringen har en strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 som ska bidra till att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken. I strategin beskrivs regeringens prioriteringar samt de verktyg och processer som behövs i det regionala tillväxtarbetet. Regeringens prioriteringar är innovation och företagande, attraktiva miljöer och tillgänglighet, kompetensförsörjning och internationellt samarbete.

Strategin beskriver även samhällsutmaningar på fyra områden – demografisk utveckling, globalisering, klimat, miljö och energi samt social sammanhållning – som alla påverkar Sveriges regioner och i sin tur hela Sverige och det regionala tillväxtarbetet. De identifierade prioriteringarna ska bidra till att möta samhällsutmaningarna och ta tillvara dess möjligheter.

6.21.2.8 En svensk flygstrategi

Regeringens flygstrategi (En svensk flygstrategi – för flygets roll i framtidens transportsystem, N2017/00590/MRT), som beslutades i januari 2017, är en vision för flygets roll i transportsystemet både på kort och på lång sikt. Utgångspunkten är de transportpolitiska målen och regeringens mål om EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Regeringens flygstrategi har tagits fram i dialog med myndigheter, flygbranschen och andra aktörer som berörs av flygstrategin. I strategin lyfter regeringen fram ett antal fokusområden och prioriteringar som kommer

att vara vägledande för regeringens arbete med flyget de kommande åren.

Tillgänglighet inom Sverige och internationellt

Flyget spelar en stor roll i transportsystemet för de långväga inrikes och utrikes persontransporterna. Det statliga nationella basutbudet av flygplatser ska utgöra stommen i ett effektivt och långsiktigt hållbart flygtransportsystem och säkerställa en grundläggande interregional och internationell tillgänglighet. En översyn bör göras av de svenska flygplatserna med utgångspunkt i att tydliggöra statens ansvar och roll som stödgivare till icke-statliga flygplatser. Långsiktigt hållbara förutsättningar för statligt stöd till icke-statliga flygplatser ska eftersträvas samtidigt som ökade möjligheter till effektivisering och användande av ny teknik på sikt bör kunna minska behoven av offentliga stöd till flygplatser.

Stärk Arlanda som nav och storflygplats

Arlanda har en viktig roll som tillväxtmotor för den svenska ekonomin. Kapaciteten på Arlanda och anslutande infrastruktur kan på sikt behöva byggas ut. Ett Arlandaråd ska tillsättas i syfte att skapa bättre förutsättningar för att utveckla Arlanda flygplats ur ett helhetsperspektiv.

Flygets miljö- och klimatpåverkan ska minska

Sverige ska fortsätta att vara ledande i utvecklingen av effektiviseringen av luftrummet i samverkan med andra länder. Flyget ska, liksom övriga trafikslag, bidra till målet om Sverige som ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Flyget ska bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen nås. Sverige ska vara pådrivande i EU och FN:s flygorganisation Icao för effektiva krav och styrmedel för att minska flygets miljö- och klimatpåverkan.

Hög flygsäkerhet med målbaserade regelverk

Sverige ska fortsatt vara pådrivande i EU och i det internationella samarbetet när det gäller flygsäkerhet. Sverige ska verka för målbaserade, teknikneutrala och riskbaserade regler, standardiserad tillämpning av regelverket i EU:s medlemsländer, regelförenkling och minskad administrativ börda. Det är viktigt med regelverk som stödjer den tekniska utvecklingen och de möjligheter som tekniken kan ge.

Schysta villkor och sund konkurrens

Problemen med s.k. regelshopping, som bl.a. kan leda till försämrade arbetsvillkor och osund konkurrens inom flygbranschen, måste stävjas. Samverkan mellan myndigheter i Sverige avseende sociala villkor inom transportsektorn bör utvecklas. Bättre kunskap behövs om anställningsformers påverkan på flygsäkerheten.

En forskningsstark och innovativ flygindustrination

Sverige ska upprätthålla sin position som en stark flygindustrination. Flygstrategin och nyindustrialiseringsstrategin Smart industri ska gemensamt verka för en mer konkurrenskraftig, hållbar och innovativ flygindustri.

Ökad export av svenska varor och tjänster

Exportstrategin och flygstrategin ska ge förutsättningar för att gemensamt stärka handelsfrämjandet inom den svenska flygsektorn. En satsning genomförs på ett ökat svenskt internationellt engagemang på standardiseringsarbete. Regeringen avser fortsätta dialogen med branschen för att stärka det svenska exportfrämjandet inom flygindustrin och relaterade kringverksamheter.

6.21.2.9 EU-rätt*Beskattning av flygbränsle*

Av Chicagokonventionen följer att användningen av flygbränsle inte får beskattas inom den internationella flygtrafiken. Beskattning av flygbränsle för internationell luftfart förbjuds även i en mängd bilaterala luftfartsavtal och enligt Icao:s policy.

I rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, kallat energiskattedirektivet, ges ramarna för medlemsstaternas möjligheter att beskatta flygbränsle. Enligt artikel 14.1.b i energiskattedirektivet ska medlemsstaterna skattebefria flygbränsle som används för annan luftfart än privat nöjesflyg. Medlemsstaterna har dock möjlighet att beskatta bränsle som används för inrikesflyg. Genom bilaterala avtal kan medlemsstaterna inom EU också komma överens om att beskatta bränsle som används för flyg inom unionen. Energiskattedirektivet tillåter emellertid inte

beskattning av flygbränsle i flygplan som går till tredje land.

I energiskattedirektivet definieras privat nöjesflyg som användning av ett flygplan av dess ägare eller av den fysiska eller juridiska person som har nyttjanderätt till flygplanet antingen via förhyrning eller på annat sätt, för andra än kommersiella ändamål och särskilt andra ändamål än transport av passagerare eller varor eller för tillhandahållande av tjänster mot ersättning eller för offentliga myndigheters räkning (artikel 14.1.b andra stycket energiskattedirektivet).

Som framgår i avsnitt 6.21.2.1 har EU-domstolen konstaterat att den tidigare svenska miljöskatten på inrikesflyg stred mot ett då gällande direktiv som numera ersatts av energiskattedirektivet.

Energiskattedirektivet har genomförts i svensk rätt genom lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. De nu gällande reglerna om beskattning av flygbränsle innebär att bränsle som förbrukas i luftfartyg skattebefrias om luftfartyget inte används för privat ändamål (6 a kap. 1 § första stycket 5 a LSE). Flygfotogen, som till övervägande del används inom kommersiell verksamhet, får köpas in skattefritt om det tankas direkt in i luftfartyget från den skattskyldige (7 kap. 1 § 4 LSE). Alternativt kan förbrukaren vara godkänd som skattebefriad förbrukare och av den anledningen köpa in flygfotogen skattefritt (8 kap. 1 § LSE). Den skattskyldige har i båda fallen avdragsrätt för skatten, vilket även gäller om denne själv förbrukar flygfotogen för angivet ändamål. Skattefriheten för annat bränsle än flygfotogen, dock inte annan bensin än flygbensin, åstadkoms genom ett återbetalnings-system (9 kap. 3 § 4 LSE).

Den 1 juli 2015 begränsades de svenska reglerna på grund av att skattebefrielsen för flygbränsle hade kommit att få för stort tillämpningsområde. Detta var en följd av EU-domstolens avgöranden Systeme Helmholtz C-79/10, EU:C:2011:797 och Halter-gemeinschaft LBL C-250/10, EU:C:2011:862 där domstolen kommit fram till att endast bränsle som förbrukas vid transport av passagerare eller gods mot ersättning eller utförande av tjänster som sker direkt mot ersättning ska skattebefrias. För att anpassa den svenska lagstiftningen till EU-rätten infördes en definition av vad som avses

med användning av luftfartyg för privat ändamål i 1 kap. 11 § LSE (se prop. 2014/15:40).

Den nya bestämmelsen innebär att begreppet privat ändamål har blivit vidare och därmed att skattebefrielsen för bränsle som förbrukas i luftfartyg är mer begränsad jämfört med tillämpningen före den 1 juli 2015. Med användning av luftfartyg för privat ändamål avses enligt 1 kap. 11 § LSE annan användning än

1. transport av passagerare eller varor mot ersättning eller tillhandahållande av andra tjänster mot ersättning,
2. offentliga myndigheters användning eller användning för offentliga myndigheters räkning,
3. frivilliga försvarsorganisationers användning,
4. sjöräddning, brandövervakning och liknande verksamhet, eller övning och utbildning för sådan verksamhet, som utförs av ideella organisationer, eller
5. yrkesmässigt fiske.

I Sverige gäller även att de bränslen som förbrukas i flygplan är mervärdesskattebefriade (se 3 kap. 23 § 4 mervärdesskattelagen [1994:200], förkortad ML).

EUF-fördragets regler om statligt stöd

Möjligheten att nationellt fritt utforma bestämmelser som innebär att flygresor beskattas begränsas av EU-rätten. Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, förkortat EUF-fördraget, innehåller konkurrensregler som syftar till att skydda den inre marknaden, så att konkurrensen på denna inte snedvrids. Reglerna ska förhindra att medlemsstaterna deltar i en kostsam bidragskapplöpning som i längden skulle vara ekonomiskt ohållbar för enskilda medlemsstater och påverka den gemensamma europeiska konkurrenskraften negativt. Bestämmelserna om statligt stöd finns i artiklarna 107–109 i EUF-fördraget. Ett stöd omfattas av statsstödsreglerna om det uppfyller följande fyra kriterier:

1. Stödet gynnar ett visst företag eller en viss produktion.
2. Stödet finansieras direkt eller indirekt genom offentliga medel.
3. Stödet snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen.

4. Stödet påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Skattelättnader för en urskiljbar grupp företag har sedan länge ansetts som en sådan åtgärd som omfattas av statsstödsreglerna.

Åtgärder som är att anse som statligt stöd enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget är som utgångspunkt otillåtna, men kommissionen kan godkänna sådana stöd efter en ingående granskning.

Förutsättningarna för kommissionen att godkänna ett statligt stöd finns framför allt i artikel 107.2 och 107.3.

I artikel 107.2 föreskrivs att visst stöd är förenligt med den inre marknaden. Här nämns exempelvis stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter, under förutsättning att stödet ges utan diskriminering med avseende på varornas ursprung. Om kraven för undantag enligt denna punkt är uppfyllda ska kommissionen alltså meddela undantag.

Vidare räknas i artikel 107.3 upp ett antal stödåtgärder som kan vara förenliga med den inre marknaden. Som exempel kan nämnas stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

Bestämmelserna i artikel 107.3 ger kommissionen ett omfattande utrymme för skönsmässig bedömning av om en stödåtgärd ska godkännas eller inte. För att underlätta för medlemsstaterna att utforma sina stödåtgärder så att de är förenliga med den inre marknaden har kommissionen utfärdat en rad meddelanden och riktlinjer för vad den fäster vikt vid i sin bedömning av anmälda stödåtgärder.

Statsstödsreglerna vilar på ett system med förhandsgranskning. Enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget ska medlemsstaterna anmäla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder till kommissionen. Medlemsstaterna får inte införa detta slag av stödåtgärder förrän kommissionen granskat åtgärderna (genomförandeförbudet). Stöd som kommissionen betraktar som statligt stöd och som har lämnats utan att det har anmälts i förväg eller som har anmälts men genomförts innan det har godkänts, dvs. står i strid med genomförandeförbudet, ska som regel betalas tillbaka.

För det fall medlemsstaten vägrar att följa kommissionens beslut kan kommissionen välja att väcka talan inför EU-domstolen. Medlemsstaten riskerar då att fällas för fördragsbrott med kännbara böter som följd. Genomförandeförbudet har av EU-domstolen ansetts ha s.k. direkt effekt, vilket innebär att det kan åberopas av enskilda inför nationella domstolar.

Sedan den 1 juli 2013 reglerar lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler återkrav av olagliga statsstöd. Den som har lämnat olagligt stöd, dvs. stöd i strid med genomförandeförbudet i artikel 108.3 i EUF-fördraget, ska återkräva stödet och den som har tagit emot olagligt stöd ska betala tillbaka stödet om inte återkrav eller återbetalning får underlåtas enligt unionsrätten (2–3 §§ lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler).

Under senare år har kommissionen försökt förenkla förfarandet kring statsstödsprövningen. Den 17 juni 2014 antog kommissionen förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, kallad den utvidgade allmänna gruppundantagsförordningen eller förkortad GBER, varigenom vissa kategorier av stöd anses förenliga med EUF-fördraget under förutsättning att särskilda villkor uppfylls. I dessa fall kan medlemsstaterna, på de villkor som anges i förordningen, införa åtgärder inom ramen för förordningen utan att behöva iaktta det normala förfarandet med föranmälan och kommissionens godkännande av åtgärderna. Det åligger dock medlemsstaterna att uppfylla förordningens övriga regler. Sedan 2012 har det EU-rättsliga statsstödsregelverket setts över och varje enskild förordning, rambestämmelse, riktlinje och meddelande har kompletterats med krav på bl.a. offentliggörande och publicering av information om stöd som överstiger en viss nivå. Bestämmelserna avseende detta trädde i kraft den 1 juli 2016. Information om stöd som beslutats efter detta datum ska finnas allmänt tillgängligt och sökbart på en nationell webbplats. För svenskt vidkommande tillhandahåller kommissionen en webbplats på vilken svenska stödgivande myndigheter ska ladda upp föreskriven information.

Statsstödsreglerna innehåller även krav på rapportering och registrering. Rapporteringskraven regleras närmare i kommissionens

förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget. Registreringsskyldigheten innebär att medlemsstaten ska föra detaljerade register med information som är nödvändig för att fastställa att samtliga villkor i de aktuella rättsakterna är uppfyllda. Dessa register ska bevaras i tio år från den dag då stödet för särskilda ändamål beviljades eller det sista stödet beviljades enligt stödordningen.

Europeiska kommissionen om begreppet statligt stöd

För att klargöra innebörden av begreppet statligt stöd i artikel 107.1 i EUF-fördraget meddelade kommissionen den 19 september 2016 ett tillkännagivande om begreppet statligt stöd som avses i artikeln. Syftet med tillkännagivandet är att bidra till en enklare, öppnare och enhetligare tillämpning av statsstödsbegreppet som tillsammans med anmälningskravet och genomförandeförbudet i fördraget måste tillämpas både av kommissionen och av de nationella myndigheterna, inklusive de nationella domstolarna.

Kommissionen utvecklar de bedömningsgrunder och principer som har vuxit fram kring de kriterier för statsstöd som fördraget innehåller och som nämns i föregående avsnitt. Således behandlar kommissionen begreppen företag och ekonomisk verksamhet, huruvida en eventuell stödåtgärd baseras på statliga medel eller resurser och kan tillskrivas staten, huruvida en sådan åtgärd utgör en fördel för dem som omfattas av den, huruvida detta sker på ett selektivt sätt och huruvida åtgärden påverkar handeln mellan medlemsstaterna och konkurrensen.

När det gäller stöd via skattesystemet konstaterar kommissionen att det står medlemsstaterna fritt att välja den ekonomiska politik som de anser vara lämpligast och särskilt att fördela skattebördan efter eget gottfinnande mellan de olika produktionsfaktorerna. Medlemsstaterna måste emellertid utöva dessa befogenheter i överensstämmelse med unionslagstiftningen, vilket innebär att statsstödsreglerna måste följas även på skatteområdet.

Förutsättningarna för kommissionens prövning av ett stöds förenlighet med EUF-fördraget

En förutsättning för att kommissionen ska kunna godkänna ett statligt stöd är att det bidrar till att uppnå någon av fördragets målsättningar. Fördelarna med stödet måste även uppväga nackdelarna som följer av snedvridningen av konkurrensen. Denna bedömning kallas avvägningstestet. Avvägningstestet består av tre delar. Ett väldefinierat mål av gemensamt intresse ska identifieras (likvärdighetsmål eller effektivitetsmål). Stödet ska vara utformat så att det bidrar till att målet nås (stödet ska ha incitaments-effekt). Slutligen ska de positiva effekterna av stödet överväga de negativa effekterna (stödet ska vara proportionerligt och inte mer konkurrensnedvridande än nödvändigt).

Ett eventuellt stöd måste, för att kunna godkännas av kommissionen, skapa incitament för mottagaren att vidta andra åtgärder än vad mottagaren normalt gör inom ramen för sin verksamhet.

I sina meddelanden, riktlinjer och rambestämmelser beskriver kommissionen hur den avser att tillämpa artikel 107.3 i EUF-fördraget. Innehållet i kommissionens meddelanden, riktlinjer och rambestämmelser utesluter inte att även annat stöd kan godkännas direkt med EUF-fördraget som grund. I praktiken försöker kommissionen dock få medlemsstaterna att utforma sina stödordningar i så nära anslutning till dessa som möjligt för att garantera likabehandlingen mellan medlemsstaterna. Om kommissionen avviker från ett meddelande, en riktlinje eller rambestämmelse i ett enskilt fall måste skälen för detta klart anges. Om dessa skäl inte är förenliga med grunderna i aktuellt dokument kan beslutet komma att upphävas vid en eventuell domstolsprövning.

Kommissionens tidigare prövning av stöd i form av nedsatt flygskatt

Exempel på hur kommissionen har prövat frågan om stöd i form av nedsatt flygskatt finns i två kommissionsbeslut som medger undantag från en tysk flygskatt till vissa tyska öar (kommissionens beslut den 29 juni 2011, SA.32888 – Tyskland – Undantag från luftfartsskatt för flygningar av människor bosatta på öar och andra fall respektive kommissionens beslut den 19 december 2012, SA.32020 – Tyskland – Skattereduktion för flygningar till och från vissa Nordsjööar). Undantagen från denna flygskatt

har gjorts dels med hänvisning till kommissionens riktlinjer för statligt stöd till flygplatser och flygbolag, kallade flygriktlinjerna, dels utifrån kommissionens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi 2014–2010, förkortade EEAG. Av flygriktlinjerna följer att när det gäller stöd av social karaktär till luftfartstjänster kommer sådant stöd enligt riktlinjerna att anses vara förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.2 a) i fördraget om samtliga följande villkor är uppfyllda:

1. Stödet måste i praktiken gagna slutkonsumenterna.
2. Stödet måste ha social karaktär, dvs. det får i princip bara täcka vissa kategorier av passagerare som reser på en flyglinje (t.ex. passagerare med särskilda behov som barn, personer med funktionshinder, låginkomsttagare, studenter och äldre). Om den berörda flyglinjen förbinder avlägsna områden, såsom yttersta randområden, öar och glesbygder, kan emellertid stödet täcka hela befolkningen i detta område.
3. Stödet måste beviljas utan diskriminering med avseende på tjänsternas ursprung, oavsett vilket flygbolag som driver flyglinjen.

I det första av de två kommissionsbesluten förutsattes, i den del som stödet kopplades till de slutkonsumenterna som var bosatta på öarna, att stödet i sin helhet fördes över till slutkonsumenterna. Detta säkerställdes genom att skattebeloppet tydligt skulle framgå av biljetterna och att flygoperatörerna skulle granska att enbart de socialt berättigade personerna fick del av det lägre biljettpriset. För att vara stödberättigad förutsattes att passageraren antingen var bosatt på öarna, att resan avsåg myndighetsutövning eller att resan var medicinskt motiverad. Av kommissionens beslut att godkänna stödet framgår även att det alternativa transportsättet (färjeförbindelser) inte kunde garantera tillräckliga förbindelser med fastlandet. Ytterligare ett villkor var att flyggrutorna som omfattades inte omfattades av ett uppdrag avseende trafikplikt enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen. Slutligen ställde kommissionen krav på att stödet utöver inrikes-

flygningar även skulle omfatta resor från öarna till andra destinationer inom EES-området.

För att stöd ska kunna godkännas enligt EEAG krävs att medlemsstaterna kan visa på miljönyttan av stödet. Medlemsstaterna måste även förklara vari marknadsmisslyckandet består. På miljöområdet är marknadsmisslyckandet typiskt sett att samhällets kostnader för en försämrad miljö inte får tillräckligt genomslag i företagets kostnader, vilket leder till att för få eller otillräckliga utsläppsreducerande åtgärder vidtas i ett samhällsekonomiskt perspektiv.

När det gäller miljöskatter anges att undantag för vissa företag från en miljöskatt i vissa fall indirekt kan bidra till miljömålet genom att det kan underlätta en allmänt högre nivå på miljöskatten. Kommissionen anger att den vid en sådan statsstödsanmälan kommer att ta ställning till om skattelättnaderna är väl riktade och om det möjliggör en högre miljöskatt än vad som annars hade varit möjligt. Den medlemsstat som ansöker om ett statsstöds godkännande måste visa vilken påverkan stödet får på miljön och hur stödmottagarna påverkas. Eftersom flygskatt inte är en harmoniserad skatt på EU-nivå krävs att stödmottagarna betalar minst 20 procent av den nationella miljöskatten eller att företagen åtar sig att bidra till miljöskydds målen på ett motsvarande sätt (artikel 178 i EEAG).

Kommissionen har i sitt andra beslut om det aktuella stödet godkänt stöd även i de fall passagerarna inte var bosatta på öarna. I detta beslut godkändes stöd i form av en skatte-reduktion ned till 20 procent av flygskatten. Skattereduktionen godkändes eftersom den ansågs nödvändig för att Tyskland skulle kunna införa en nationell flygskatt (miljöskatt).

Tyskland hade då presenterat underlag som visade skattens påverkan på passagerarantalet respektive att flygföretagen inte kunde föra över skattehöjningen till konsumentledet, vilket då ansågs leda till ett otillräckligt utbud av flygförbindelser till öarna. Skattenedsättningen beskrevs som nödvändig för att få igenom lagen i parlamentet.

Villkoren för sådant stöd som inte behöver föransmälas

Den utvidgade allmänna gruppundantagsförordningen, GBER, innebär som nämns ovan att stödåtgärder är undantagna från anmälnings-skyldigheten i artikel 108.3 och därmed från

genomförandeförbudet, även om åtgärden måste anmälas i efterhand. I GBER anges ett trettiotal olika typer av stöd som kan beviljas utan föregående anmälan till kommissionen under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. GBER innehåller dels möjligheter till stöd för transport för personer bosatta på öar eller i områden som uppfyller förutsättningarna för att kunna få regionalstöd, dels möjligheter till undantag för miljöskatter.

Ett stöd som kan omfattas av GBER är enligt artikel 1.1 h i förordningen socialt stöd för transport för personer bosatta i avlägsna områden.

I ingressen anges att stöd till luft- och sjötransport av människor är av social karaktär om det bidrar till att lösa problemet med kontinuerliga förbindelser för personer bosatta i avlägsna områden genom att minska vissa biljettkostnader för dem. Detta kan vara fallet i de yttersta randområdena, Malta, Cypern, Ceuta och Melilla, öar som ingår i en medlemsstats territorium samt i glest befolkade områden. Om ett avlägset område har förbindelser till EES genom flera transportrutter, inbegripet indirekta sådana, bör stöd vara möjligt för alla dessa rutтер och för transport av samtliga transportföretag som bedriver trafik på dessa rutтер. Stöd bör beviljas utan diskriminering med avseende på transportföretagets identitet eller typ av tjänst som kan innefatta reguljära förbindelser, charterförbindelser och lågpristjänster.

Vidare föreskrivs i artikel 51 i GBER följande:

1. Stöd för luft- och sjötransport av personer ska anses vara förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.2 a i fördraget och ska undantas från anmälnings-skyldigheten i artikel 108.3 i fördraget, om villkoren i artikeln och i kapitel I är uppfyllda.
2. Hela stödet ska ges till förmån för slutkonsumenter som är permanent bosatta i avlägsna områden.
3. Stöd ska beviljas för persontransporter på en rutt som förbinder en flygplats eller hamn i ett avlägset område med en annan flygplats eller hamn inom EES.
4. Stödet ska beviljas utan diskriminering med avseende på transportföretagets identitet eller typ av tjänst och utan begränsningar i fråga om den exakta ruten till eller från det avlägsna området.

5. De stödberättigande kostnaderna ska utgöras av priset för en returbiljett från eller till det avlägsna området, inklusive samtliga skatter och avgifter som transportföretaget tar ut av konsumenten.
6. Stödnivån får inte överskrida 100 procent av de stödberättigande kostnaderna.

Slutligen innehåller artikel 2.132 i GBER en definition som gäller socialt stöd för transport för personer som är bosatta i avlägsna områden. Med permanent bosättningsort avses den plats där en person bor under minst 185 dagar varje kalenderår till följd av personlig eller yrkesmässig anknytning. Om en persons yrkesmässiga anknytning skiljer sig från den personliga anknytningen och om han eller hon bor i två eller fler medlemsstater, anses dennes permanenta bosättningsort vara platsen för den personliga anknytningen förutsatt att han eller hon återvänder dit regelbundet. Om en person bor i en medlemsstat för att utföra en uppgift under en fastställd tidsperiod anses dennes bosättningsort ändå vara platsen för den personliga anknytningen, oavsett om han eller hon återvänder dit under tidsperioden för utförande av uppgiften. Studier vid ett universitet eller en skola i en annan medlemsstat innebär inte i sig att den permanenta bosättningsorten ändras. Alternativt ska med permanent bosättningsort avses det som avses i medlemsstaternas nationella lagstiftning.

Även stöd som ges med kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som grund kan beviljas utan ett förhandsgodkännande av kommissionen. Sådana stöd rör dock mycket begränsade belopp.

6.21.2.10 Mervärdesskatt på flygresor

Enligt mervärdesskattelagen beskattas inrikes persontransporter med flyg men inte persontransporter som till någon del genomförs i ett annat land (5 kap. 9 § första stycket ML). Det innebär att mervärdesskatt ska redovisas i Sverige om persontransporten genomförs i Sverige men inte om persontransporten till någon del genomförs i ett annat land. En mervärdesskatt om 6 procent läggs på biljett-

priset för inrikes flygresor. Skattenivån är densamma som för andra inrikes persontransporter.

6.21.2.11 Flygskatter i andra länder

Följande länder har flygskatt.

Frankrike

Frankrike har sedan den 1 januari 1999 en flygskatt, *Taxe de l'Aviation Civile*, förkortat TAC, som tas ut för varje kommersiell flygning. Skatten baseras på antalet passagerare som flyger från Frankrike, de franska utomeuropeiska departementen samt Saint-Barthélemy och Saint-Martin. Skattskyldigt är det kommersiella luftfartsföretaget som transporterar passagerare på franskt territorium. Skattens storlek bestäms utifrån passagerarnas slutdestination. För passagerare som flyger till destinationer inom EES och Schweiz tas skatt ut med 4,44 euro och för passagerare som flyger till övriga destinationer tas 8 euro ut.

Förutom TAC har Frankrike sedan den 1 juli 2016 en s.k. solidaritetsskatt, *taxe de solidarité sur les billets d'avion*, som tas ut på alla kommersiella flygningar från flygplatser i Frankrike. Skatt tas ut för passagerare i trafikflygplan. Skattenivån beror på passagerarnas slutdestination och klassen av resor. Skattenivån för passagerare som reser inom EES och Schweiz är för närvarande 11,27 euro i klass *Première* eller *Affaires* och 1,13 euro i normalklass. För passagerare som reser till andra destinationer ligger skattenivån beroende på reseklass som ovan på 45,07 euro respektive 4,51 euro.

Norge

Norge hade tidigare en skatt på passagerare. Den avskaffades fr.o.m. den 1 april 2002. Anledningen till avskaffandet var bl.a. att skattebefrielsen för vissa inrikesresor inte var förenlig med Efta-traktatet. Den norska regeringen aviserade i oktober 2015 införandet av en ny skatt på flygresor. Flypassageravgiften infördes den 1 juni 2016. Alla kommersiella flygningar med passagerare från norska flygplatser omfattas av flygskatten, med vissa i föreskriften angivna undantag. För 2016 är skattesatsen 80 norska kronor per passagerare. Syftet med flygskatten är först och främst fiskalt. Styrelsen för Moss flygplats Rygge, som är en bas för lågprisflyg och regionala linjer, har meddelat att den

kommersiella flygtrafiken kommer att läggas ned fr.o.m. den 1 november 2016 som en konsekvens av den norska flygskatten.

Storbritannien

Sedan den 1 november 1994 har Storbritannien en skatt, Air Passenger Duty, förkortat APD, som tas ut per flygpassagerare som reser från en flygplats i Storbritannien. Systemet för APD har ändrats flera gånger. Från och med den 1 april 2017 gäller följande indelningar och belopp för APD. För resor till en slutdestination som ligger 0–2 000 miles från London tas skatt ut med 13 brittiska pund för resande i ekonomiklass, 26 brittiska pund för resande i annan klass och 78 brittiska pund för resande i flygplan som väger minst 20 ton eller mer och är utrustat för färre passagerare än 19 personer. För resor med en slutdestination som ligger över 2 000 miles från London tas för motsvarande klasser ut 75, 150 respektive 450 brittiska pund.

Tyskland

Tyskland har sedan den 15 december 2010 en flygskatt som tas ut för passagerare som reser från tyska flygplatser i flygplan eller helikopter, Luftverkehrssteuer. Införandet av skatten har motiverats med både fiskala skäl och miljöskäl. Skattenivån är differentierad efter avståndet till de största kommersiella flygplatserna i destinationslandet från Tysklands största flygplats Frankfurt am Main. Olika skattenivåer tillämpas beroende på flygresans slutdestination. Inrikesflyg och flyg till EU- och Efta-medlemsstaterna, EU-kandidatländerna, Turkiet, Ryssland, Marocko, Tunisien och Algeriet beskattas med 7,38 euro per passagerare. Resor till länder på ett avstånd upp till högst 6 000 kilometer från Frankfurt am Main (andra länder i Nord- och Centralafrika, Mellanöstern och länder i Centralasien) beskattas med 23,05 euro per passagerare. Passagerare som reser till länder med ett avstånd längre än 6 000 kilometer från Frankfurt am Main beskattas med 41,49 euro. Tyskland har fått godkännande av kommissionen att reducera storleken på skatten på flygningar till vissa öar i Nordsjön.

Österrike

Österrike införde en flygskatt den 1 april 2011, Flugabgabe, efter den tyska modellen. Den österrikiska flygskatten gäller emellertid för både kommersiella och icke-kommersiella luftfartygs-

operatörer. Flygskatt tas ut för passagerare som reser från de sex stora österrikiska flygplatserna Wien, Salzburg, Linz, Innsbruck, Klagenfurt och Graz i flygplan med en tillåten vikt om minst 2 000 kilogram. Storleken på skatten beror på det geografiska avståndet till destinationen från Österrike. Det finns tre avståndsklasser: kort-, medel- och långdistansflyg. För kortdistansflygningar (till Europa, Ryssland och de flesta nordafrikanska länderna) tas en skatt ut med 7 euro per passagerare, för medeldistansflygningar (till destinationer i Mellanöstern, andra afrikanska länder, Indien och Förenade Arabemiraten) tas en skatt med 15 euro per passagerare ut och för långdistansflygningar (till Förenta staterna, Kanada, Brasilien, Kina m.fl.) tas en skatt med 35 euro per passagerare ut.

6.21.3 Underlaget för utformningen av ett system för skatt på flygresor

Utredningen har övervägt fyra modeller för utformningen av det system som ska styra hur skatten för flygresor beräknas och redovisas: Flygplanets vikt som skattebas, flygbiljetten som skattebas, passagerare som skattebas och flygstol som skattebas.

Utredningen anger att det viktigaste vid utformningen av ett system med skatt på flygresor är att det uppfyller de rättsliga kraven men också att det utformas på ett effektivt sätt med hänsyn till sitt primära mål; att minska flygets klimatpåverkan. Eftersom det är fråga om en miljöskatt ska den tas ut så nära källan som möjligt. Flyget är av stor betydelse för många och det är därför viktigt att en skatt på flygresor upplevs som adekvat för dem som ska bära den. Systemet ska också vara administrativt hanterligt och inte medföra orimliga kostnader för vare sig den skattskyldige eller det allmänna.

Vad först gäller modellen med flygplanets vikt som skattebas anser utredningen att en sådan skatt är att se som en skatt på flygplan. Enligt direktiven ska utredningen utforma en skatt på flygresor. En skatt med flygplanets vikt som skattebas bedöms därför falla utanför utredningens uppdrag.

Vidare är utredningen av den uppfattningen att modellen med flygbiljetten som skattebas inte är lämplig att använda vid utformningen av ett system för att ta ut skatt på flygresor. Nackdelarna överväger klart. Exempelvis skulle

systemet bli ohanterligt på grund av en omfattande mängd skattskyldiga runt om i världen och medföra orimliga administrativa kostnader för det allmänna. Den enda egentliga fördelen med ett system med flygbiljetten som skattebas är att det kan ha god styrande effekt på konsumenters resande med flyg eftersom fördyringen blir direkt synlig för den enskilde resenären. Resenären kan då välja ett annat transportslag om så är möjligt och annat trafikslag finns eller att avstå från flygresan, vilket kan bidra till minskning av flygets klimatpåverkan.

I valet mellan de två återstående modellerna anser utredningen att ett system som bygger på modellen med passagerare som skattebas är att föredra. Detta med hänsyn till att systemet med skatt på flygresor ska vinna någorlunda acceptans och upplevas rättvist samt att hanteringskostnaderna för systemet ska vara rimliga. Systemet bedöms bli administrativt enkelt och kontrollvänligt.

Såväl modellen med passagerare som skattebas som modellen med flygstol som skattebas kan i och för sig sägas uppfylla kraven på lättförståelighet och användarvänlighet. En skatt som tas ut för passagerare har emellertid den fördelen att den är väl beprövad i andra medlemsstater och även i Sverige när lagen om skatt på charterresor var i kraft.

Gemensamt för båda modellerna är enligt utredningen att systemet väntas bli administrativt enkelt och överblickbart genom att flygföretaget som utför flygningen pekas ut som ansvarigt för skatten. Antalet skattskyldiga bedöms därför bli begränsat. Kan flygföretaget vidare använda redan befintligt redovisnings-system, med viss anpassning, för hantering av skatten kan dessutom kostnaderna hållas nere. Genom att använda ett registreringsförfarande hos beskattningsmyndigheten bör inte heller det allmännas administrativa kostnader bli särskilt påfrestande.

Det som enligt utredningen klart talar för en modell som bygger på passagerare som skattebas är att den är lätt för flygföretagen och resenärerna att förstå, rättvis eftersom skatt tas ut för alla som väljer att resa med flyg och pålitlig eftersom risken för feldebitering kan antas vara liten. En tillämpning av denna modell skulle bidra till uppfyllandet av syftet att minska flygets klimatpåverkan genom att styra resenären till att avstå från resan eller byta till ett mer

miljövänligt transportslag. Det finns även möjlighet att differentiera skattenivån för resor inom och utom EU.

En klar nackdel med ett system som bygger på passagerare som skattebas är enligt utredningen att det inte kan väntas ha mer än ringa styrande effekt på flygföretagen. En tillämpning av modellen med flygstolar som skattebas skulle däremot kunna styra flygföretagen till att genomföra effektivare transporter genom att använda planen bättre genom färre, men mer fyllda, avgångar och därigenom minska flygets klimatpåverkan. Detta skulle troligen leda till större utsläppsminskningar än vid en skatt som grundas på antal passagerare.

Ett par omständigheter som enligt utredningen starkt talar mot en skatt baserad på flygstolar är dels att den kan uppfattas som en skatt på flygplan – och inte som en skatt på flygresor – dels att den kan upplevas som orättvis eftersom skattens storlek skulle vara densamma för alla flygstolar, oavsett i vilket plan de är installerade och destinationen för flygningen. Det skulle vidare bli svårt att få acceptans för ett system som grundas på flygstolar med hänsyn till de konsekvenser en skatt som bygger på den modellen kan väntas föra med sig i glesbygd med utglesade flyglinjer. Dessa utglesade flyglinjer skulle i sin tur påverka inte bara flygbranschen utan även turismbranschen och andra aktörer som berörs av luftfarten.

6.21.3.1 Utredningens förslag om skatt på flygresor

Den av utredningen föreslagna skatten på flygresor är utformad som en skatt på kommersiella flygresor. Transport av passagerare i militärflyg, annan stats statsflyg, ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg samt tull- och polisflyg ska inte omfattas av skatten.

Förslaget innebär att flygskatt ska betalas för passagerare som reser från en svensk flygplats i ett flygplan som är godkänt för fler än tio passagerare. Flygskatt ska inte betalas för barn under två år, passagerare som på grund av teknisk störning, väderförhållanden eller annan oförutsedd händelse inte har nått destinationsflygplatsen och som medföljer vid en förnyad

avgång, flygande personal som är i tjänst under flygningen samt transit- och transferpassagerare.

Utredningen föreslår vidare att det flygföretag som utför flygningen ska vara skattskyldigt. Skyldighet att betala skatt ska inträda när flygplanet lyfter från en flygplats i Sverige. Skatten ska tas ut med olika skattenivåer beroende på om passageraren reser till en slutdestination i ett land som ligger

1. helt inom Europa,
2. helt eller delvis i en annan världsdel än Europa med ett avstånd om högst 6 000 kilometer från Arlanda flygplats, eller
3. i en annan världsdel än Europa med ett avstånd längre än 6 000 kilometer från Arlanda flygplats.

De föreslagna skattenivåerna baseras på klimatvärderingar för flygresor och föreslås uppgå till 80 kronor, 280 kronor och 430 kronor för de olika avståndsklasserna. Skattenivåerna ligger i paritet med liknande skatter i andra medlemsstater och har bestämts med beaktande av att flyget redan i dag betalar för utsläppsrätter inom EU ETS. Vid bestämmandet av skattenivåerna har hänsyn inte tagits till det nya globala styrmedlet avseende klimatpåverkan från internationellt flyg som Icao fattade beslut om i oktober 2016. Detta på grund av att det systemet kommer att inledas med en frivillig fas först 2021 och bli obligatoriskt 2027 samt att prisnivåerna för de utsläppskrediter som ska användas i systemet är okända. När systemet är i kraft och prissättningen av utsläppskrediterna är känd kan nivåerna för flygskatten enligt utredningen behöva justeras. Detsamma gäller om priserna avsevärt förändras inom EU ETS.

Förfarandebestämmelserna i skatteförfarandelagen (2011:1244) ska enligt utredningens förslag vara tillämpliga på flygskatten.

Utredningen bedömer att myndighetsavgiften bör avskaffas i samband med införandet av en skatt på flygresor. Om myndighetsavgiften ändå fortsättningsvis ska tas ut, måste grunderna för avgiftsuttaget, enligt utredningens mening, regleras i lag.

De statsfinansiella nettointäkterna av den föreslagna skatten på flygresor beräknas uppgå till 1,75–1,78 miljarder kronor per år.

Skatten kan enligt utredningen förväntas leda till en reduktion av efterfrågan på flygresor med 3,6–4,8 procent för inrikesflyget, 1,4–1,9 procent

för flyg inom Europa och 1,5–2,1 procent för flyg utom Europa. Den totala minskningen av avresande resenärer från flygplatser i Sverige beräknas bli 450 000–600 000 per år, jämfört med om ingen skatt införs. Även om en skatt på flygresor införs kan emellertid det totala antalet avresande passagerare från flygplatser i Sverige förväntas öka. En skatt på flygresor bedöms minska ökningen av antalet avresande passagerare, men ökningen kommer ändå att fortsätta. Cirka 40 procent av resenärerna kan förväntas flytta över till andra trafikslag, främst biltrafik, i de fall avståndet möjliggör detta. Den största delen av reduktionen i efterfrågan på flygresor kan väntas ske där tillgången till alternativa färdstätt är god. Av det skälet är det enligt utredningen sannolikt att skatten inte påverkar tillgängligheten till Sveriges glesbygd i någon större utsträckning under förutsättning att nuvarande utbud av flyglinjer finns kvar och upphandlas i nuvarande omfattning. Eftersom effekten för företag och boende i Sveriges glesbygd bedöms bli begränsad, om än inte helt obetydlig, föreslås inte något regionalt avgränsat undantag från flygskatt. De regionala konsekvenser som uppstår bör enligt utredningen kunna hanteras genom upphandling av flyglinjer och statligt stöd till regionala flygplatser.

Skatten förväntas enligt utredningen leda till begränsade men positiva effekter för klimatet genom minskade utsläpp av koldioxid och en minskning av övrig klimatpåverkan från flyget. När hänsyn tas till ökade utsläpp från andra trafikslag genom överflyttningar från flyget kan nettoeffekten förväntas uppgå till en reduktion om 0,08–0,2 miljoner ton koldioxidekvivalenter.

Skatten förväntas enligt utredningen endast ha en mindre effekt på sysselsättningen. Det sannolika scenariot är att arbetstillfällen huvudsakligen flyttar mellan sektorer och att vissa arbetstillfällen försvinner medan andra tillkommer. Effekter på Sveriges konkurrenskraft, både i ett nationellt och internationellt perspektiv, bedöms också bli begränsade.

Man kan enligt utredningen emellertid räkna med en viss överflyttning av passagerare till gränsnära flygplatser i grannländer, främst i Öresundsregionen. Denna effekt bedöms bli liten eftersom utbudet av flygresor skiljer sig åt mellan exempelvis flygplatsen Malmö/Sturup och Köpenhamns flygplats Kastrup. Konkurrensen och viss överflyttning av

passagerare kan dock öka på vissa flyglinjer som är gemensamma för flygplatserna.

Skatten kommer enligt utredningen att medföra vissa konsekvenser för flygföretagen. Den administrativa bördan och hanteringskostnaden för flygföretagen bedöms bli ringa. Om lagen träder i kraft först den 1 januari 2018 kommer flygföretagen, som ofta säljer flygbiljetter med lång framförhållning, kunna anpassa sina system och biljettpriser till den nya skatten.

Ett avskaffande av myndighetsavgiften i samband med införandet av skatten innebär att Transportstyrelsens avgiftsintäkter minskar med ca 120 miljoner kronor per år. Det innebär en avgiftslättnad för de flygoperatörer som betalar avgiften men det innebär samtidigt att motsvarande belopp som finns budgeterat för avgiftsfinansierad verksamhet inte längre täcks av avgiftsintäkter.

Utredningen föreslår att lagen om skatt på flygresor ska träda i kraft den 1 januari 2018.

6.21.3.2 Promemorians förslag

I promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018 föreslås en årlig omräkning av skattesatserna i den föreslagna lagen om skatt på flygresor enligt betänkandet En svensk flygskatt grundad på faktiska förändringar i konsumentprisindex för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

6.21.4 Behov av styrning och val av styrmedel

Regeringens förslag: En punktskatt på flygresor införs. Skatt på flygresor (flygskatt) ska betalas till staten.

Regeringens bedömning: Den s.k. myndighetsavgiften inom luftfartsområdet som Transportstyrelsen tar ut, bör avskaffas.

För att säkerställa att flygskatten inte innebär ökade driftunderskott vid icke-statliga flygplatser i Norrland tillförs ytterligare medel för detta ändamål under utgiftsområde 22. Ansvaret för driften och finansieringen av de tio statliga flygplatserna i det nationella basutbudet,

bland andra Visby Airport på Gotland, ligger inom ramen för Swedavia AB:s uppdrag.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning i den del det gäller att skatt på flygresor (flygskatt) ska betalas till staten och i den del det gäller att myndighetsavgiften bör avskaffas.

Remissinstanserna

Följande remissinstanser avstår från att yttra sig. *Riksdagens ombudsmän (JO), Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Linköpings universitet, LO och SACO.*

Följande remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte något att invända mot det. *Kammarrätten i Sundsvall, Förvaltningsrätten i Falun, Domstolsverket, Kustbevakningen, Försvarsmakten, Skatteverket, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Chalmers, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Konkurrensverket, Vinnova, Sametinget, Kronobergs läns landsting, Uppsala läns landsting, Västernorrlands läns landsting, Västmanlands läns landsting, Östergötlands läns landsting, Kramfors kommun, Örebro kommun, Stockholms kommun, Linköpings kommun, Hagainitiativet, Naturskyddsföreningen, Resenärsforum, Världsnaturfonden WWF, Arbetarepartiet Socialdemokraternas regiongrupp i Region Halland, Miljöpartiet de grönas regiongrupp i Region Halland och Vänsterpartiets regiongrupp i Region Halland, Jordens Vänner Umeå, Naturskyddsföreningen i Göteborg, Jordens Vänner Malmö-Lund, Branschföreningen Tågoperatörerna och Jordens Vänner Helsingborg.*

Skäl för tillstyrkande av förslaget

Av dem som tillstyrker förslaget eller inte har något att invända mot det påpekar bl.a. *Stockholms kommun, Hagainitiativet* och *Naturskyddsföreningen* att flyget i större utsträckning än i dag behöver betala för sina klimatkostnader. *Chalmers* och *Naturvårdsverket*

framhåller att prognoserna pekar på att utsläppen från svenskarnas flygande riskerar att vara mycket stora inom ett par decennier och att de styrmedel som finns i dag är otillräckliga. Vidare pekar bl.a. *Länsstyrelsen i Uppsala län* och *Världsnaturfonden WWF* på flygets del när det gäller att uppnå målen i Parisavtalet. Att ekonomiska styrmedel kan vara ett sätt att uppnå förändringar i beteende framhålls av t.ex. *Västmanlands läns landsting* och *Hagainitiativet*. *Kronobergs läns landsting* och *Naturskyddsföreningen* m.fl. pekar på att en flygskatt kan vara ett första steg mot att minska flygets klimatpåverkan.

Synpunkter i övrigt

De som tillstyrker förslaget eller inte har något att invända mot det för även fram vissa synpunkter i övrigt gällande behovet av styrning och val av styrmedel. Flera, t.ex. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* och *Chalmers*, pekar på att klimateffekten av utredningens förslag är relativt liten. Bland andra *Stockholms kommun* och *Hagainitiativet* för fram att skatten inte innebär någon styrning mot t.ex. nya bränslen eller mer energieffektiva flygplan. Synpunkten att det även bör införas andra styrmedel för att minska flygets klimatpåverkan, t.ex. styrmedel och åtgärder för övergång till en ökad andel biobränslen, teknikutveckling och energieffektivisering, förs fram av ett antal instanser, t.ex. *Göteborgs universitet*, *Örebro kommun* och *Hagainitiativet*. *Världsnaturfonden WWF* för fram att det finns potential att åstadkomma produktion av biobaserade flygbränslen i Sverige men att det krävs större säkerhet beträffande framtida efterfrågan för att aktörer ska ha tillräckliga incitament att investera. Bland andra *Chalmers* och *Naturvårdsverket* framhåller att Sverige bör verka för starka internationella styrmedel för flyget. Flera, exempelvis *Länsstyrelsen i Skåne län* och *Chalmers*, framhåller risken för överflyttning till närliggande flygplatser i andra länder. *Länsstyrelsen i Skåne län* anser att länet bör kompenseras för en eventuell överflyttning av flygtrafik. *Uppsala läns landsting* för fram att besöksnäringen skulle kunna påverkas negativt. *Kustbevakningen* pekar på att det skulle medföra stora konsekvenser om den inte kan behålla Skavsta flygplats som bas för sin verksamhet. *Försvarsmakten* för fram att staten bör säkerställa de regionala flygplatsernas framtida

existens och att Försvarsmaktens operativa effekt kommer att minska om den inte blir kompenserad för de ekonomiska effekterna gällande dess tjänsteresor. Ett flertal av de som tillstyrker eller inte har något att invända mot förslaget, t.ex. *Kramfors kommun* och *Naturskyddsföreningen*, anser att skatteintäkterna bör öronmärkas till exempelvis utbyggnad och underhåll av järnvägen.

Följande remissinstanser avstyrker förslaget. *Ekonomistyrningsverket*, *Länsstyrelsen i Stockholms län*, *Länsstyrelsen i Gotlands län*, *Länsstyrelsen i Jämtlands län*, *Länsstyrelsen i Jönköpings län*, *Länsstyrelsen i Norrbottens län*, *Länsstyrelsen i Södermanlands län*, *Länsstyrelsen i Västerbottens län*, *Länsstyrelsen i Västernorrlands län*, *Energimyndigheten*, *Tillväxtanalys*, *Swedavia AB*, *Hallands läns landsting*, *Jämtlands läns landsting*, *Jönköpings läns landsting*, *Region Blekinge*, *Region Dalarna*, *Regionförbundet i Kalmar län*, *Regionförbundet Sörmland*, *Region Värmland*, *Region Västerbotten*, *Kiruna kommun*, *Storumans kommun*, *Arvidsjauras kommun*, *Luleå kommun*, *Skellefteå kommun*, *Lycksele kommun*, *Vilhelmina kommun*, *Umeå kommun*, *Örnsköldsviks kommun*, *Östersunds kommun*, *Mora kommun*, *Sigtuna kommun*, *Nyköpings kommun*, *Trollhättans kommun*, *Gotlands kommun*, *Göteborgs kommun*, *Halmstads kommun*, *Kalmar kommun*, *Ronneby kommun*, *Ängelholms kommun*, *Aerospace Cluster Sweden*, *Connect Sweden*, *Föreningen Svenskt Flyg*, *Företagarna*, *Hjelmco Oil AB*, *Iata*, *LRF*, *Norwegian Air Shuttle*, *Nova Airlines AB*, *Näringslivets Regelnämnd*, *SAS*, *Swedish Business Travel Association*, *Swedish Aerospace Industries*, *Småföretagarnas riksförbund*, *Svensk Handel*, *Svensk Kollektivtrafik*, *Svensk Pilotförening*, *Svensk Turism AB*, *Svenska Flygbranschen*, *Svenska Flygsporförbundet*, *Svenska regionala flygplatser*, *Svenskt Näringsliv*, *Sveriges Handelskamrar*, *TCO*, *Thomas Cook Northern Europe AB*, *Transportföretagen*, *Unionen*, *Visita*, *Seko*, *Svenska Transportarbetareförbundet*, *Etail Advice AB*, *AOPA Sweden*, *Kalmar Öland Airport*, *Hemavan Tärnaby Airport*, *Sydsvenska Industri- och Handelskammaren*, *Stockholms Handelskammare*, *Skattebetalarna*, *Norrköpings flygplats*, *Invest in Norrbotten*, *United Airlines*, *Amerikanska ambassaden i Stockholm*, *NHO Luftfart*, *Norrbottens Handelskammare* och *Luleå Näringsliv AB*, *Joakim Bosved*, *Skellefteå Airport*, *Swedish Lapland Visitors Board*, *Arctic Link AB*,

Jönköping Airport AB, Airlines for America, Täby Air Maintenance AB, Norden Machinery AB, SFSA Holding KB Ltd, Brussels Airlines, Kungliga Svenska Aeroklubben, Norrbottens Kommuner, Luftbansa Group Airlines, Turkish Airlines Inc, Sätra Segeltorp Företagsgrupp, Emirates Airline, Stockholm Skavsta Flygplats AB, Dansk Luftfart, Elproj teknik AB, Gota Media AB, Detur Sweden AB, Lycksele flygplats, Kalmar Kommunbolag AB, Fackförbundet ST, Ryanair, BRA, Svenska ICC, Airlines for Europe, Stolleprover AB, Snickerima AB, Attraktiva Oskarshamn AB, KIFAB i Kalmar AB, Envicon Miljökonsult, Kalmarsund Hotell AB, Kalmar Science Park AB, Region 8, Reglertekniska Ingenjörbyrå AB och Node Pole. Nedan följer de synpunkter som dessa för fram gällande behovet av styrning och val av styrmedel.

Klimateffekten, samordning med andra styrmedel m.m.

Flertalet av de som avstyrker förslaget, bl.a. *Energimyndigheten*, *Swedavia AB* och *Svenska Flygbranschen*, för fram att den föreslagna skatten kommer att få mycket begränsad eller helt utebliven effekt på klimatet. Bland andra *Svenskt Näringsliv* och *Skattebetalarna* för fram att en nationell flygskatt i Sverige inte får någon effekt på klimatutsläppen i EU för de flygningar som omfattas av utsläppshandeln. Att utsläppen riskerar att flytta från flyg till exempelvis bil tas upp av flera instanser, t.ex. *Tillväxtanalys*, *Sveriges regionala flygplatser* och *Svenska Flygbranschen*. Flera, bl.a. *Ekonomistyrningsverket* och *Länsstyrelsen i Stockholms län*, anser att en passagerarberoende skatt är ett svagt styrmedel för minskade utsläpp och inte ger flygbranschen något incitament att arbeta mot ökad energieffektivitet eller mot en utfasning av fossila bränslen. Ett stort antal av de som avstyrker förslaget, t.ex. *SAS*, *Svenska Flygbranschen* och *BRA*, för fram att skatten riskerar att avstanna utvecklingen mot ett hållbart flyg. Vidare att det i stället bör satsas på t.ex. effektiva och konkurrensneutrala styrmedel inom Internationella civila luftfartsorganisationens, kallad Icao, och EU:s system för handel med utsläppsrätter European Emissions Trading Scheme, kallat EU ETS, med tydliga tak för utsläppen, en fortsatt satsning på ny klimatsmart teknik, biobränslen och rakare flygvägar. *Länsstyrelsen i Stockholms län* bedömer att en övergång till förnybara flygbränslen och

annan teknikutveckling kommer att få större betydelse för flygtrafikens miljöpåverkan än införandet av en svensk flygskatt. Eftersom framställningen av biobränsle är tre till fem gånger mer kostsam än för fossilt bränsle leder det till ökade omkostnader i en starkt konkurrensutsatt bransch. Bland andra *Svensk Kollektivtrafik* och *TCO* påpekar vikten av att arbeta mot att revidera rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, kallat energiskattedirektivet.

Förslagets konsekvenser

Ett stort antal av de som avstyrker förslaget hänvisar till de negativa konsekvenser som förslaget skulle leda till i deras respektive region, bl.a. *Länsstyrelsen i Stockholms län*, *Länsstyrelsen i Gotlands län* och *Länsstyrelsen i Jämtlands län*. Flera, t.ex. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* och *Jämtlands läns landsting*, för fram att staten vid ett införande av en flygskatt bör kompensera genom t.ex. ökat statligt stöd till regionala flygplatser eller garantera att det eventuellt minskade resandet inte får ligga till grund för ett minskat flygutbud i kommande upphandlingar. Exempelvis *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* framhåller att länsplaneupprättaren kan ge bidrag till flygplatser via länstransportplanen men att detta bidrag inte är en rättighet utan måste prioriteras. *Kungliga Svenska Aeroklubben* för fram att de kommunalt drivna flygplatserna har stor betydelse för allmänflyget i Sverige. *Lycksele kommun* och *Lycksele flygplats* för fram att ett införande av flygskatt är i direkt motstridighet till allmän trafikplikt. *Fackförbundet ST* anser att det är orimligt att Sverige å ena sidan, frivilligt, åtar sig att sänka kostnaderna för flygtrafik-tjänster för att stimulera flygresandet och å andra sidan inför en flygskatt för att minska antalet flygresor. Ett stort antal av de som avstyrker, bl.a. *Föreningen Svenskt Flyg* och *Svenska Flygbranschen*, för fram att den föreslagna skatten kan förväntas ha en negativ effekt på tillgängligheten, sysselsättningen och näringslivets konkurrenskraft. Vidare att skatten går emot det transportpolitiska funktionsmålet, det regionalpolitiska målet om utvecklingskraft i alla delar av landet, den svenska exportstrategin, den svenska flygstrategin och regeringens övergripande mål om att Sverige 2020 ska ha EU:s lägsta arbetslöshet. Flera, bl.a. *Region-*

förbundet Sörmland och Svensk Turism AB, pekar på att ett införande av flygskatt står i motsatsförhållande till regeringens besöksnäringstrategi och långsiktiga satsning på ökad turism och att en flygskatt skulle innebära negativa effekter för besöksnäringen. Bland andra Iata för fram att skatten skulle inverka negativt på den svenska ekonomin. Iata beräknar att skatten kommer att leda till en beräknad reduktion av efterfrågan på flygresande med ca 5,6 procent, vilket motsvarar en minskning med en miljon resor på en årlig basis. Vidare att skatten kommer att minska BNP med 5 miljarder kronor och antalet sysselsatta med ca 7 500. Företagarna och SFSA Holding KB Ltd anser att förslaget slår hårdast mot inrikesflyget eftersom det inte har möjlighet att flytta sina flyglinjer. Regionförbundet Sörmland och Stockholm Skavsta Flygplats AB för fram att utredningens förslag tydligt visar att privata infrastrukturresurser och deras trafikering kommer att påverkas mer än kommunala och statliga flygplatser. Vidare att lågprissegmentet är den del av flygbranschen som kommer att drabbas hårdast av en ny skatt. SAS ser att det finns en stor risk för nedläggning av mindre inrikeslinjer, som t.ex. Visby och Kalmar, liksom även vissa destinationer i Europa. Vidare för SAS fram att det inte är någon tvekan om att fokus på eventuella nysatsningar vad gäller interkontinentala linjer som en konsekvens av en skatt kommer att ligga på Köpenhamn. Bland andra Lufthansa Group Airlines, Turkish Airlines Inc och Emirates Airline för fram att skatten kommer att påverka deras verksamhet i Sverige. BRA för fram att bolaget har beslutat att avvakta med ytterligare investeringar i ny, klimatsmart teknik som en följd av förslaget. Sveriges Handelskamrar, Seko och Svenska Transportarbetareförbundet m.fl. pekar på de överflyttningseffekter som kan uppstå genom att passagerare kan välja att flyga från Danmark eller Norge i stället för från flygplatser i t.ex. Skåne och Värmland.

Skatteintäkternas användning

Flera av de remissinstanser som avstyrker förslaget framhåller att det, om skatten ändå införs, är viktigt vad intäkterna används till och att de borde öronmärkas för andra klimatsatser. Exempel på sådana remissinstanser är Jämtlands läns landsting, Trollhättans kommun och Svensk Pilotförening.

Amerikansk inresekontroll

Flera av de remissinstanser som avstyrker förslaget pekar på att det skulle kunna göra investeringen i en amerikansk inresekontroll på Arlanda olönsam eller att avtalet om inresekontrollen undermineras, bl.a. Swedavia AB, SAS och Amerikanska ambassaden i Stockholm.

Konsekvensanalysen och de beräkningar som ligger till grund för förslaget

Ekonominstyruvverket ser det som troligt att flygbolagen kommer att utgå från skillnader i priskänslighet och rikta övervältringen mot mer oelastiska kundsegment. Vidare har utredningen inte tagit i beaktande den undanträngningseffekt på övrig konsumtion som en högre kostnad för flygresor sannolikt innebär. Länsstyrelsen i Gotlands län och Länsstyrelsen i Jämtlands län saknar en bred analys av de regionala effekterna till följd av införandet av en skatt. Swedavia AB delar inte utredningens slutsats att flygets internaliseringsgrad av externa kostnader är låg. Swedavia AB delar inte heller utredningens siffror avseende klimatvärderingen per passagerare på utvalda typsträckor. Regionförbundet Sörmland menar att det behövs en noggrannare konsekvensanalys om skattens fördelningseffekter och vad den innebär för olika regioner, hushållstyper och företagstyper innan en skatt kan införas. Östersunds kommun vill starkt ifrågasätta urvalet av statistik som ligger till grund för analysen eftersom flertalet av de besöksnäringföretag som återfinns i kommunen och regionen inte faller in under de SCB-koder som analysen baseras på. Mora kommun anför att utredningen i sitt exempel har utgått från siffror för 2015, vilket är olyckligt. Från mars till månadskiftet oktober/november 2015 stod flygtrafiken stilla eftersom Trafikverket sade upp avtalet med bolaget som flög sträckan Mora–Arlanda. Utredningen har därmed grundat sitt antagande på resenärsstatistik för ca fyra månader under 2015, vilket medför att analysen och slutsatsen blir skev. Enligt uppgift från Dalaflyget gällande Mora-Siljans flygplats flög 6 823 resenärer inrikes och 89 resenärer utrikes under 2014. För 2016 flög 3 903 avresande resenärer inrikes och totalt hade Mora-Siljans flygplats 7 426 årspassagerare. Med samma beräkningsgrund som i utredningen innebär det ungefär en dubbling av antalet minskade resenärer om man utgår från 2016 års siffror. Gör det en skattning av 2015 års statistik så

innebär det i princip en tredubbling av antalet minskade resenärer i motsats till utredningens 100 stycken. Flera, bl.a. *Föreningen Svenskt Flyg* och *Hemavan Tärnaby Airport*, för fram att utredningens konsekvensbedömningar är oprecisa och sällan förankrade i vedertagna internationella beräkningsmodeller. Vidare att utredningen har inkluderat höghöjdseffekter i sina beräkningar genom att använda en uppräkningsfaktor på ett sätt som inte är vetenskapligt robust och som inte speglar höghöjdseffekterna korrekt. Att utredningen inte behandlar de olika typerna av klimatpåverkande utsläpp separat innebär att dess beräkningar är missvisande och att utredningen sannolikt överskattar förslagets effekt. SAS noterar att de utsläppsberäkningar som anförs baseras på flygplanstyper, utsläppsdata och beläggningsgrader som företaget inte känner igen från de data som det årligen reviderar och distribuerar till Naturvårdsverket. *Svensk Handel* för fram att det är en brist i konsekvensanalysen att effekterna på handelsföretagen inte beaktas. *Svenskt Näringsliv* anser att en noggrann analys måste göras av de sammanlagda samhälls-ekonomiska effekterna av alla aktuella skattehöjningar på transporter. *Jönköping Airport AB* för fram att ingenting i utredningen beskriver överflyttningen till bilar i form av olyckstal med skadade och dödade i biltrafiken.

Flera, bl.a. *Swedavia AB* och *Föreningen Svenskt Flyg*, hänvisar till en rapport av konsultföretaget WSP som anger att flygskatten väntas leda till en minskning av antalet passagerare med 0,7–1,2 miljoner, till att 3 700–7 000 arbetstillfällen försvinner och till en nettoförlust för Sveriges BNP på 4–6 miljarder kronor.

Lycksele kommun och *Lycksele flygplats* m.fl. hänvisar till uträkningar gjorda av riksdagens utredningstjänst som anger att antalet inrikesresenärer kommer att minska med 0,8–1,2 miljoner per år om flygskatten införs.

Följande remissinstanser har en inställning till förslaget som varken kan kategoriseras som ett tillstyrkande eller ett avstyrkande. *Riksrevisionen*, *Kommerskollegium*, *Tullverket*, *Konjunkturinstitutet*, *Statistiska centralbyrån*, *Länsstyrelsen i Dalarnas län*, *Länsstyrelsen i Hallands län*, *Länsstyrelsen i Örebro län*, *Länsstyrelsen i Värmlands län*, *Statskontoret*, *Konsumentverket*, *Lunds universitet*, *Uppsala*

universitet, *KTH*, *Luleå tekniska universitet*, *Mittuniversitetet*, *Trafikverket*, *Luftfartsverket*, *Transportstyrelsen*, *Trafikanalys*, *Tillväxtverket*, *Jordbruksverket*, *Sveriges lantbruksuniversitet*, *Regelrådet*, *Norrbottnens läns landsting*, *Örebro läns landsting*, *Gällivare kommun*, *Sundsvalls kommun*, *Härjedalens kommun*, *Jönköpings kommun*, *Växjö kommun*, *Kristianstads kommun*, *Malmö kommun*, *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande*, *Statens väg- och transportforskningsinstitut*, *Stockholm Business Region*, *Svensk flygledarförening*, *Sveriges Kommuner och Landsting*, *Visit Sweden AB*, *Tankesmedjan Fores*, *Riksidrottsförbundet*, *Tunisiens ambassad i Stockholm*, *AVCON AB*, *Vänersborgs kommun* och *Svenska Bioenergiföreningen*. Nedan följer de synpunkter som dessa för fram gällande behovet av styrning och val av styrmedel.

Klimat effekt, samordning med andra styrmedel m.m.

Av de som inte tar ställning till om förslaget bör införas för flera, t.ex. *Statskontoret* och *Lunds universitet*, fram att en skatt på flygresor är ett ineffektivt styrmedel eftersom det endast ger incitament för vissa typer av åtgärder och eftersom det inte finns någon koppling mellan den skatt som ett flygbolag ska betala och de utsläpp det orsakar. Exempelvis *Konsumentverket* anser att det hade varit en fördel om en eventuell skatt var baserad på t.ex. den specifika flygningens miljöpåverkan, det enskilda flygbolagets samlade miljöpåverkan eller på klimatpåverkan från bränslet som används. Flera, bl.a. *Riksrevisionen*, *Kommerskollegium* och *Transportstyrelsen*, för fram att det är tveksamt om skatten kommer att ha någon effekt på flyg som omfattas av EU ETS. Flertalet, bl.a. *Trafikanalys* och *Sveriges Kommuner och Landsting*, anser att skatten bör kompletteras med t.ex. insatser för att främja ny teknik och nya bränslen. *Länsstyrelsen i Hallands län* påpekar att det är en brist i utredningen att flygskatten inte jämförs med andra tänkbara styrmedel som exempelvis kvotplikt för biodrivmedel i flygbränslet, slopade/sänkta flygplatsavgifter för flygplan som använder viss andel biodrivmedel eller använder sig av s.k. gröna inflygningar, obligatorisk klimatdeklaration etc. Det förs fram, bl.a. av *Kommerskollegium* och *Trafikanalys*, att internationella styrmedel kan vara effektivare

och att föredra. Sverige bör vara drivande och verka för t.ex. reformering av EU ETS eller förändringar av energiskattedirektivet. *Riksrevisionens* bedömning är att betänkandet i flera delar inte utgör ett fullgott underlag för att fatta beslut om en svensk klimatrelaterad skatt på flyg. *Transportstyrelsen* rekommenderar att analysen av modeller för uttag av flygskatt i andra medlemstater kompletteras med mer djupgående analyser. *Statens väg- och transportforskningsinstitut* för fram att det är olyckligt att regeringen avgränsade uppdraget till en skatt på flygresor.

Förslagets konsekvenser

Flertalet av de som inte tar ställning till om förslaget bör införas, t.ex. *Länsstyrelsen i Värmlands län*, *Gällivare kommun* och *Kristianstads kommun*, framhåller att förslaget riskerar att få negativa effekter för bl.a. tillgängligheten och negativa regionalpolitiska konsekvenser. *Jordbruksverket* understryker att det är viktigt att det görs en bedömning av en flygskatts effekter på uppfyllelsen av miljökvalitetsmål och tillväxtmål för landets alla delar. Vad särskilt gäller de regionala transportplanerna för *Sundsvalls kommun* fram att det är varje enskild planupprättares ansvar att fördela mellan de olika transportslagen och att det inte finns något krav på att viss del ska avsättas till flygplatser. *Transportstyrelsen* anser att det finns en risk att införandet av en skatt på flygresor negativt kommer att inverka på målsättningen att attrahera fler flyglinjer till Sverige. Bland andra *Sveriges lantbruksuniversitet* och *Malmö kommun* framhåller risken att flygbolag förlägger startpunkten för långresor till grannländer och det ökade incitament skatten medför att resa från Kastrup i stället för Sturup. *Transportstyrelsen* för även fram att en skatt på flygresor proportionellt påverkar inrikes luftfart mer än utrikes. *Riksidrottsförbundet* för fram att idrotten har som mål att hålla avgifterna låga för att säkerställa att så många som möjligt kan delta i verksamheten. Varje år sker miljontals idrottsrelaterade resor till och från träningar och tävlingar. På många håll är transporter en förutsättning för att kunna delta i seriespel eftersom utbudet på lag är begränsat i den egna regionen. *Statistiska centralbyrån* föreslår att uppföljning av en framtida implementering av skatten inkluderas i förslaget. *Trafikanalys*

föreslår att en eventuell lag tidsbegränsas till att gälla under exempelvis fem år.

Skatteintäkternas användning

Flera av de remissinstanser som inte tar ställning till om förslaget bör införas framhåller att det, om skatten ändå införs, är viktigt vad intäkterna används till och att de borde öronmärkas för andra klimatsatser. Exempel på sådana remissinstanser är *Norrbottnens läns landsting*, *Sundsvalls kommun* och *Stockholm Business Region*.

Konsekvensanalysen och de beräkningar som ligger till grund för förslaget

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. *Regelrådet* finner dock att redovisningen avseende behov av speciella informationsinsatser är bristfällig. *Konjunkturinstitutet* för fram att utredningen inte har klargjort vilken effekt skatten kan väntas få på flygets samlade höghöjdseffekter. *Konjunkturinstitutet* saknar även en diskussion kring vad ökningen i flygresandet de senaste tio åren kan antas betyda för efterfrågans priskänslighet. Flygskattens främsta effekt blir att aktiviteter flyttar från en sektor med låga marginalkostnader för utsläppsminskningar (EU ETS) till en sektor med höga marginalkostnader (den svenska icke-handlande sektorn). Härmed fördyras den svenska klimatpolitiken. *Trafikeverket* för fram att utan en tydligare precisering av utsläppsrätternas användning finns en risk att skatten kommer att ha ännu mindre klimateffekter än vad som visats. Vidare att skattens påverkan på efterfrågan är osäker på grund av oklara priselasticitetsberäkningar. *Luftfartsverket* saknar en djupare riskanalys för flygföretagen och för hur den svenska flyginfrastrukturen fungerar. *Transportstyrelsen* hade önskat en beskrivning av hur flygskatten slår mot olika inkomstgrupper i samhället. Jämförelsen i andra satsen under avsnitt 11.3 på s. 184 i betänkandet är felaktig eftersom den sägs omfatta totalt antal avresande passagerare, såväl inrikes som utrikes. Vidare borde konsekvenserna för buss- respektive tågforetag som trafikerar flygplatsen tydliggöras. *Transportstyrelsen* saknar en utförlig konsekvensanalys av skattens effekter på företagens ekonomi. *Transportstyrelsen* efterlyser en diskussion som även tar hänsyn till trender och prognoser för att

på så sätt möjliggöra en icke-statisk analys. Om en skatt på flygresor leder till färre avgångar kommer detta indirekt påverka även flygfrakten. Detta kan i sin tur få negativa följder för såväl medborgare som näringsliv, varför detta bör utredas närmare. Transportstyrelsen saknar en mer utförlig konsekvensbeskrivning av hur en skatt på flygresor påverkar tillgängligheten på regionala flygplatser. Även i avsnittet som behandlar konsekvenser för Öresundsområdet saknas en djupare analys. Transportstyrelsen efterlyser en bedömning av vilka kostnader som beräknas följa av en mer omfattande upphandling av flyglinjer. På samma sätt bör kostnader för minskad sysselsättning värderas. Bland andra *Tillväxtverket* och *Jordbruksverket* framhåller att det är viktigt att konsekvenserna för landets alla delar behandlas i tillräcklig utsträckning. *Statens väg- och transportforskningsinstitut* för fram att det faktum att en så stor andel av de utsläppsreduktioner som skatten bl.a. syftar till påverkas av handelssystemet hade motiverat en noggrannare analys av hur denna påverkan ser ut under olika antaganden om handelssystemet. *Stockholm Business Region* anför att utredningen inte har gjort någon analys kring hur en minskad tillströmning av besökare påverkar förutsättningarna för nya jobb i besöksnärringsbranschen. Utredningen har inte heller utrett hur en sämre flygtillgänglighet påverkar andra samhällsområden som t.ex. hamnverksamhet. Detsamma gäller även för konferenser och möten.

Myndighetsavgiften

Statskontoret delar utredningens uppfattning att myndighetsavgiften bör avskaffas. *Naturvårdsverket* delar inte utredningens slutsats att myndighetsavgiften bör avskaffas som en följd av att den föreslagna passagerarskatten införs. De två styrmedlen har skilda syften och passagerarskatten ändrar inget i sak gällande myndighetsavgiften. *Transportstyrelsen* anser att verksamhet som inte finansieras av direkta avgifter ska finansieras av skattemedel. För att möjliggöra en sådan förändring krävs att anslagsposten för skattefinansierad verksamhet ökas med 120 miljoner kronor samtidigt som anslagsposten för avgiftsbelagd verksamhet minskas med motsvarande belopp. En konsekvens av en sådan förändring blir att myndighetsavgiften kan avskaffas. *Svenska Flygbranschen*, *Svenska Flygbranschen*

Helikoptersektionen, *Storm Heliworks AB*, *Roslagens Helikopterflyg AB*, *Proflight Nordic AB* och *Jämtlands Flyg AB* tillstyrker förslaget att avskaffa myndighetsavgiften för att ändra den till en flygsäkerhetsavgift. *AOPA Sweden* anser att även flygpassagerare ska vara med och betala för delar av Transportstyrelsens verksamhet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Den globala uppvärmningen fortsätter, och forskning visar att den till största delen kan knytas till människans aktiviteter. Enligt FN:s klimatpanel är människans påverkan på klimatsystemet tydlig. De scenarier som i dag används för att bedöma framtida klimatförändringar visar på en fortsatt uppvärmning och förändringar i alla delar av klimatsystemet till följd av ökade växthusgashalter.

Flygets andel av den totala antropogena klimatpåverkan på global nivå har uppskattats till ca 4,9 procent 2005. Osäkerheten är dock stor och påverkan bedöms med 90 procents sannolikhet ligga i intervallet 2–14 procent. Flygandet har ökat mycket kraftigt och sedan 1990 har de globala utsläppen av koldioxid från luftfart ökat från ca 330 miljoner ton till 640 miljoner ton 2005. Om inga åtgärder vidtas kan klimatpåverkan från flyget enligt olika scenarier komma att öka med 1,9–4,5 gånger från 2005 till 2050.

Enligt det avtal som slöts under FN:s klimatmöte i Paris 2015 ska den globala temperaturökningen hållas väl under 2 grader och man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader samt successivt skärpa sina åtaganden.

Miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, vilket är utformat i enlighet med FN:s ramkonvention om klimatförändringar, kallad klimatkonventionen, innebär att halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Sverige och andra rika länder har enligt klimatkonventionen ett särskilt ansvar för att ta ledningen i klimatarbetet så att det globala målet kan nås.

Regeringen tillsatte utredningen om skatt på flygresor för att se över hur en sådan skatt kan utformas så att flygets klimatpåverkan kan minska i linje med Sveriges miljömål. Genom en skatt på flygresor kan flyget i högre utsträckning bära sina egna klimatkostnader. Utredningen

föreslår en svensk punktskatt som baseras på passagerare i likhet med de flygskatter som finns i bl.a. Norge och Tyskland.

Klimat effekter, samordning med andra styrmedel m.m.

Ett stort antal remissinstanser anser att den effekt som förslaget om en skatt på flygresor beräknas innebära för klimatet är alltför begränsad och att en flygskatt därför inte bör införas. Flera är tveksamma till den effekt en svensk flygskatt kan förväntas ha på flyg som omfattas av EU ETS eftersom effekten endast blir att motsvarande utsläppsutrymme görs tillgängligt för andra aktörer. Det förs även fram att förslaget kan ha en motverkande effekt i den mening att utsläpp flyttar från flyg till exempelvis bil. Ett stort antal remissinstanser anser att regeringen i stället bör satsa på andra typer av styrmedel eller framhåller att skatten inte ger något incitament att arbeta mot ökad energieffektivitet eller en utfasning av fossila bränslen.

Regeringen anser, trots vad som anförts av flera remissinstanser, att en skatt på flygresor är ett första steg i rätt riktning för att minska flygets klimatpåverkan. Att en sådan skatt införas har också ett signalvärde och kan innebära att fler länder följer efter.

Lagrådet anför att som lagrådsremissen utformats är det ofta mycket svårt att få en klar uppfattning om vilka närmare skäl regeringen har för de avvägningar som görs. Enligt Lagrådets mening skulle det vara till betydande fördel för den fortsatta lagstiftningsprocessen om förslagen omformades så att regeringens förslag och analys framträder på ett tydligare sätt. Regeringen anser att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer och flyget står i dag för stora klimatutsläpp. Regeringen har därför varit tydlig med sin ambition att införa en skatt på flygresor för att minska flygets klimatpåverkan. Regeringen anser att flygbranschen har skattefördelar som det är svårt att motivera ur klimatsynpunkt. Utrikesflyget är mervärdesskattebefriat och både det och inrikesflyget undantas från bränslebeskattning. De som tar bilen, motorcykel eller lastbilen betalar för sina utsläpp, men flyget slipper.

I dag är flyget en av de värsta klimatbovarna, men till skillnad från andra transportslag betalar det inte bränsleskatt och andra miljöskatter. Klimatet kan inte vänta. Flygets påverkan på

miljön måste bromsas. Regeringen anser därför att en skatt på flygresor ska införas och att den kan bidra till att minska flygets klimatpåverkan.

Riksdagen har sagt ja till regeringens förslag om ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige. Det klimatpolitiska arbetet bör utgå från ett långsiktigt, tidssatt utsläppsmål som riksdagen fastställer. Målet ska vara att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Efter det ska negativa utsläpp uppnås. Riksdagen har också sagt ja till ett etappmål för utsläpp av växthusgaser till 2030 och 2040 och ett etappmål för utsläpp från inrikes transporter. Regeringen anser att en skatt på flygresor kan bidra till att uppnå de mål som riksdagen, genom att säga ja till regeringens förslag om ett klimatpolitiskt ramverk, har satt upp.

Hur stora effekterna av en skatt på flygresor kan tänkas bli avseende flygets klimatpåverkan är svårt att uppskatta eftersom det är svårt att med precision i förväg säga vilka resor som kommer att utebli. Som vissa remissinstanser har fört fram finns det en risk för att utsläpp flyttar från flyg till bil. Det gäller framför allt för kortare flygsträckor.

Att skatten inte beräknas ha en större effekt än vad som redovisats i utredningen beror bl.a. på att skattenivåerna föreslås ligga på sådana nivåer att de, enligt utredningen, medför en begränsad risk för undvikande beteenden. Sådant undvikande beteende kan antingen ske genom att avresan sker från en utländsk flygplats nära Sverige i ett land som inte har flygskatt eller genom att resenärer väljer att köpa en flygbiljett till en utländsk flygplats i ett land som inte har flygskatt och därifrån köper en separat biljett till en destination utanför landet. I det senare fallet undviker resenärerna att betala den högre skatten för längre flygresor. Dyliga anpassningar innebär som regel en merkostnad för resenären i form av längre restid och besvärligare bagagehantering, och de är olämpliga i ett transportpolitiskt perspektiv. Det kan också innebära att resenärer väljer längre resvägar och fler delresor med ökad klimatpåverkan som följd, vilket i så fall motverkar skattens syfte. För att begränsa risken för undvikande beteende, och för att skatten inte ska få stora regionala konsekvenser, finns det enligt utredningens mening skäl för att föreslå en skatt utan sekundära negativa effekter. En skatt på flygbränsle skulle kunna ha en större effekt än den nu föreslagna skatten på flygresor men en sådan skatt är, på grund av internationell

rätt, inte möjlig att införa. När det gäller EU ETS måste verksamhetsutövare och flygoperatörer köpa utsläppsrätter om deras utsläpp är större än deras tilldelning. Med de åtgärder som har förhandlats fram i översynen av handelsdirektivet väntas priserna på utsläppsrätter öka.

Vad gäller frågan om det i stället borde satsas på andra styrmedel anser regeringen att den ena lösningen inte utesluter den andra. Det är nödvändigt att arbeta på bred front för att bl.a. klimatmålen i Parisavtalet ska uppnås. Regeringen ska fortsätta att arbeta för en skärpning av EU ETS och prioriteten är att minska det totala utsläppsutrymmet inom EU ETS. Det globala klimatstyrmedel som Icao beslutade om i oktober 2016 välkomnas av regeringen och är något att bygga vidare på. Även andra förslag som förs fram av remissinstanserna är intressanta att analysera närmare. Regeringen anser emellertid inte att något av det som förs fram är hinder mot att även införa en skatt på flygresor.

Vad gäller frågan om skatten borde styra mot t.ex. ökad användning av biobränsle anför utredningen att ett undantag eller liknande kan vara en möjlighet att utveckla skatten i framtiden. Regeringen anser att en sådan inriktning är intressant. Som anges i avsnitt 6.21.7 är det dock inte självklart hur en sådan utformning skulle se ut och det behöver även säkerställas att en sådan reglering inte strider mot EU:s regler gällande statligt stöd. Det är dock en fråga som regeringen avser att analysera närmare med ambitionen att återkomma till.

Regeringen vill uppmuntra användandet av biobränslen inom flyget. Därför tillsätter regeringen en utredning för att analysera om det behövs styrmedel för att öka andelen förnybara bränslen. Regeringen gör även en satsning på utveckling och forskning av biobränsle för flyg. Därför föreslår regeringen att 20 miljoner kronor anslås 2018, 30 miljoner kronor anslås 2019 och 50 miljoner kronor anslås 2020 (se utgiftsområde 24).

Regeringen föreslår mot bakgrund av ovanstående att det införs en skatt på flygresor samt att det i lagen föreskrivs att skatten ska betalas till staten.

Förslagets konsekvenser och om behovet av kompenserande regionalt stöd

Flertalet remissinstanser pekar på de negativa konsekvenser som de bedömer att förslaget kommer att innebära för just dem. Bland dessa återfinns såväl kommuner, landsting och länsstyrelser som mindre och större företag. De negativa effekter som pekas på gäller bl.a. tillgängligheten, sysselsättningen och näringslivets konkurrenskraft. Särskilt besöksnäringen pekas ut som ett område där remissinstanserna förväntar sig negativa effekter. Vidare framhålls att skatten går emot det transportpolitiska funktionsmålet, det regionalpolitiska målet om utvecklingskraft i alla delar av landet, den svenska exportstrategin, den svenska flygstrategin och regeringens övergripande mål om att Sverige år 2020 ska ha EU:s lägsta arbetslöshet. Även risken att införandet av en skatt på flygresor negativt kommer att inverka på målsättningen att attrahera fler flyglinjer till Sverige framhålls.

Utredningen bedömer att skatten endast kommer att ha en mindre effekt på sysselsättningen. Även effekterna på Sveriges konkurrenskraft bedöms bli begränsade. Vidare väntas den största delen av reduktionen i efterfrågan på flygresor ske där tillgången till alternativa färdstätt är god. Av det skälet bedömer utredningen att det är det sannolikt att skatten inte påverkar tillgängligheten till Sveriges glesbygd i någon större utsträckning under förutsättning att nuvarande utbud av flyglinjer finns kvar. Vissa remissinstanser för fram att staten bör kompensera genom t.ex. ökat statligt stöd till regionala flygplatser eller genom att garantera att ett eventuellt minskat resande inte får ligga till grund för ett minskat flygutbud i kommande upphandlingar.

Regeringen ser behov av väl fungerande kommunikationer i hela landet, framför allt där alternativa färdstätt saknas. För att säkerställa att flygskatten inte innebär ökade driftunderskott vid icke-statliga flygplatser i Norrland tillförs ytterligare medel för detta ändamål. För 2018 tillförs ca 85 miljoner kronor och för åren därefter 113 miljoner kronor per år (utg.omr. 22 avsnitt 3.7.6). De statliga bidragen till icke-statliga flygplatser är betydelsefulla för finansieringen av driften av dessa flygplatser. Stödet ska ses som ett komplement till flygplatsernas egen finansiering genom rörelseintäkter och fortsatta behov av effektiviseringar.

Långsiktigt hållbara förutsättningar för statligt stöd till icke-statliga flygplatser ska eftersträvas samtidigt som ökade möjligheter till effektivisering och användande av ny teknik på sikt bör kunna minska behoven av offentliga stöd till flygplatser. Att kompensera myndigheter för att deras tjänsteresor blir dyrare är dock inte aktuellt.

Ansvaret för driften och finansieringen av de tio statliga flygplatserna i det nationella basutbudet, bland andra Visby Airport på Gotland, ligger inom ramen för Swedavia AB:s uppdrag. Flygskatten kan innebära att utdelning från Swedavia AB blir lägre.

Flera remissinstanser pekar på risken för överflyttning till närliggande flygplatser i andra länder och vissa anser att den aktuella regionen bör kompenseras för en eventuell överflyttning av flygtrafik. Utredningen bedömer att man kan räkna med viss överflyttning av passagerare till gränsnära flygplatser i grannländer, främst i Öresundsregionen. Denna effekt bedöms bli liten eftersom utbudet av flygresor skiljer sig åt mellan exempelvis Malmö/Sturup och Köpenhamn/Kastrup. Konkurrenten och viss överflyttning av passagerare kan dock öka på vissa flyglinjer som är gemensamma för flygplatserna.

Vad särskilt gäller flygföretagen förs fram att de riskerar att behöva lägga ned vissa flyglinjer, att de avvaktar med att göra nyinvesteringar i mer klimatsmart teknik och att deras verksamhet kommer att påverkas negativt i allmänhet. Det förs fram att förslaget slår hårdast mot inrikesflyget, eftersom det inte har möjlighet att flytta sina flyglinjer, och mot lågprissegmentet samt att privata infrastrukturresurser och deras trafikering kommer att påverkas mer än kommunala och statliga flygplatser. Utredningen bedömer att skatten i stor utsträckning sannolikt kommer att läggas till biljettpriset. Effekterna bedöms dock komma att se olika ut för olika flygföretag. Givet att lågprisföretagens biljetter är billigare än de övriga flygföretagens kommer en skatt att, i procentuella termer, höja priset mer för lågprisföretagen. Det kan tänkas att färre passagerare då kommer att välja lågprisföretagen framför övriga aktörer. Regeringen instämmer i dessa bedömningar. Att detta skulle leda till att Skavsta flygplats behöver läggas ned, vilket förs fram som en risk av vissa remissinstanser, bedömer regeringen inte som sannolikt.

Vissa remissinstanser för fram att en uppföljning av en framtida implementering av skatten bör inkluderas i förslaget alternativt att en eventuell lag tidsbegränsas. Detta för att effekterna av en skatt på flygresor tycks svårbedömda och för att det inom en viss tidsperiod kan ha tillkommit globala styrmedel som gör att en nationell lag blir överflödigt eller behöver ändras till sitt innehåll. Regeringen kommer att följa utvecklingen och återkommer om det finns behov av en översyn.

Skatteintäkternas användning

Flera remissinstanser har synpunkter på vad skatteintäkterna ska användas till och föreslår att de borde öronmärkas till att användas till t.ex. upprustning av järnvägsnätet eller ytterligare miljö- och klimatsatsningar. I detta sammanhang bör framhållas att en statlig skatt inte öronmärks. Regeringen kopplar därför inte intäkterna till någon viss satsning.

Amerikansk inresekontroll

Flera remissinstanser för fram att ett införande av en skatt på flygresor skulle göra investeringen i en amerikansk inresekontroll på Arlanda olönsam eller att avtalet om inresekontrollen undermineras. Enligt utredningen kan det totala antalet avresande passagerare från flygplatser i Sverige förväntas öka även om en skatt på flygresor införs. Detta gäller särskilt för utrikesresorna. Ett införande av en skatt på flygresor kan komma att få konsekvenser i fråga om investeringen i en amerikansk inresekontroll på Arlanda. Regeringen kommer att följa utvecklingen och får vid behov återkomma med förslag på åtgärder.

Konsekvensanalysen och de beräkningar som ligger till grund för förslaget

De synpunkter som förs fram av *Ekonomi- styrningsverket*, *Konjunkturinstitutet*, *Länsstyrelsen i Gotlands län*, *Länsstyrelsen i Jämtlands län*, *Stockholms universitet*, *Trafikverket*, *Luftfartsverket*, *Transportstyrelsen*, *Tillväxtverket*, *Jordbruksverket*, *Swedavia AB*, *Regelrådet*, *Regionförbundet Sörmland*, *Lycksele kommun*, *Östersunds kommun*, *Mora kommun*, *Föreningen Svenskt Flyg*, *SAS*, *Statens väg- och transportforskningsinstitut*, *Stockholm Business Region*, *Svensk Handel*, *Svenskt Näringsliv*, *Hemavan Tärnaby Airport*, *Jönköping Airport AB* och *Lycksele flygplats* och som specifikt avser

förslagets konsekvensanalys eller beräkningsgrunder behandlas i avsnitt 6.21.14.

Myndighetsavgiften

Regeringen avser att fr.o.m. den 1 april 2018 ta bort Transportstyrelsens bemyndigande avseende den s.k. myndighetsavgiften inom luftfartsområdet som Transportstyrelsen tar ut, se utg.omr. 22 avsnitt 2.7.12. Avskaffandet av myndighetsavgiften innebär att Transportstyrelsens avgiftsintäkter minskar med omkring 90 miljoner kronor per år. Precis som i dagsläget kommer de verksamhetskostnader som i dag täcks av intäkterna från myndighetsavgiften att finansieras från anslaget 1:12 Transportstyrelsen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att en svensk punktskatt på flygresor baserad på passagerare införs. Flygets påverkan på miljön måste bromsas och klimatet kan inte vänta. Det ska i lagen om skatt på flygresor föreskrivas att skatten ska betalas till staten. Den s.k. myndighetsavgiften inom luftfartsområdet som Transportstyrelsen tar ut, bör avskaffas. För att säkerställa att flygskatten inte innebär ökade driftunderskott vid icke-statliga flygplatser i Norrland tillförs ytterligare medel för detta ändamål under utgiftsområde 22. Ansvaret för driften och finansieringen av de tio statliga flygplatserna i det nationella basutbudet, bland andra Visby Airport på Gotland, ligger inom ramen för Swedavia AB:s uppdrag.

Lagförslag

Förslaget föranleder införandet av en ny lag om skatt på flygresor, se avsnitt 3.1.

6.21.5 Lagens tillämpningsområde

Regeringens förslag: Skatt på flygresor ska betalas för kommersiella flygresor och för flygresor med svenskt statsflyg.

Privatflyg omfattas inte av lagen om skatt på flygresor. Inte heller omfattas bruksflyg (aerial works), fraktflyg, militärflyg, annan statsflyg, ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg, tull- och polisflyg eller skolflyg av lagens tillämpningsområde.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Försvarsmakten* för fram att svenska nationella insatser bör ingå i begreppet militärflyg och därmed undantas från flygskatt. Det svenska statsflyget bör omfattas av undantag. I andra hand bör beställaren ersätta *Försvarsmakten* för de merkostnader som en flygskatt innebär alternativt en anslagsökning. *Tullverket* för fram att vad som menas med tullflyg och övriga typer av transporter som räknas upp i definitionen inte framgår av förslaget till lag om flygskatt. Information om detta finns i stället i författningskommentaren. Det bör enligt verkets uppfattning tydligare framgå av definitionerna i författningsförslaget vad som avses med de olika typerna av transporter. *Tullverket* anser även att definitionen och den närmare avgränsningen av vad som är ett tullflyg behöver ses över. Det kan annars riskera att framstå som att alla resor som t.ex. en anställd vid *Tullverket*, som är involverad i tullverksamhet, gör kommer att vara undantagna från skatt. *Göteborgs universitet* vill understryka att allt flyg i princip borde beskattas. *Naturskyddsföreningen i Göteborg* anser att även gods bör omfattas av skatten.

Skälen för regeringens förslag: En flygskatt bör uppmuntra konsumenter att välja mer miljövänliga alternativ, vilket i sin tur kan leda till minskade utsläpp och mindre klimatpåverkan. Exempelvis den franska och den tyska flygskatten är utformade på det sättet att det är kommersiella luftfartygsföretag som är skattskyldiga. Även regeringen anser att det är de kommersiella flygresorna som skatten bör träffa, dvs. att privatflyget bör lämnas utanför. För en sådan konstruktion talar även att det inte finns några reella möjligheter att i skattehänseende kontrollera privatflyget. Regeringen föreslår därför att skatt på flygresor ska betalas för kommersiella flygresor.

Utredningen föreslår att den åtskillnad som görs mellan användning av luftfartyg i fråga om passagerartransporter för annat än privat ändamål respektive för privat ändamål i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, bör kunna tjäna som viss vägledning för gränsdragningen mellan kommersiellt och icke kommersiellt flyg. Enligt *Lagrådets* mening bör det övervägas att helt slopa den tänkta definitionen med referens till LSE:s privata ändamål. *Lagrådet* anför att den inte är klar-

görande, utan snarast kan leda till missförstånd. Vidare att den tänkta räckvidden av lagen, såsom den angivits under avsnitt 6.3 i remissen, är väl förenlig med en normal tolkning av uttrycket kommersiell flygresor, särskilt som luftfartslagens (2010:500) bestämmelser också kan vägleda. Regeringen instämmer i Lagrådets bedömning. I 7 kap. 1 § luftfartslagen anges att den som vill utföra lufttransporter mot betalning åt allmänheten ska ha ett drifttillstånd. Regeringen anser därför att med kommersiell flygresor enligt lagen (2017:000) om skatt på flygresor ska avses en flygresor som utförs mot betalning åt allmänheten. Ett exempel på användning av luftfartyg för annat än privat ändamål enligt LSE är offentliga myndigheters användning eller användning för offentliga myndigheters räkning (1 kap. 11 § LSE). Den koppling som fanns till LSE i lagrådsremissens författningsförslag innebar att från lagens tillämpningsområde behövde undantas flygresor som utförs i militärflyg, annan stats statsflyg, ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg eller tull- och polisflyg för att den avgränsning som regeringen önskade skulle uppnås. Med den avgränsning som nu föreslås, med koppling till luftfartslagens bestämmelser, är det inte längre nödvändigt att genom en särskild bestämmelse undanta nämnda flygresor för att uppnå önskat tillämpningsområde. Detta eftersom denna typ av flygresor inte utgör kommersiella flygresor.

Inte heller flygresor med svenskt statsflyg utgör kommersiella flygresor. Enligt 14 kap. 2 § tredje stycket luftfartsförordningen (2010:770) utgör Försvarmaktens verksamhet enligt statsflygsförordningen (1999:1354) militär luftfart. Regeringens avsikt är emellertid att svenskt statsflyg ska omfattas av flygskatten. Transport av passagerare i flygplan för militärt ändamål som är direkt knutet till militär verksamhet ska dock inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Med svenskt statsflyg avses statsflyg enligt 1 § statsflygsförordningen (1999:1354). *Försvarmakten* anser att det svenska statsflyget bör omfattas av undantag alternativt att beställaren bör ersätta Försvarmakten för de merkostnader som en flygskatt innebär eller att det ges en anslagsökning. Regeringen anser att det svenska statsflyget ska omfattas av skatteplikt. Beställaren bör dock ersätta Försvarmakten för de merkostnader som en flygskatt innebär.

Utländskt statsflyg ska emellertid inte falla inom lagens tillämpningsområde. En sedan länge etablerad folkrättslig regel är att en främmande stat får immunitet i civilrättsligt hänseende, dvs. att en stat inte kan instämmas till ett annat lands domstolar eller göras föremål för ingripande från annat lands myndigheter. På skatteområdet har den folkrättsliga regeln fått till följd att en främmande stat inte beskattas i annan stat såvida inte den främmande staten bedriver näringsverksamhet från fast driftställe i den andra staten eller där innehar näringsfastighet eller liknade egendom.

Sammantaget anser regeringen att all transport av passagerare som utförs åt allmänheten mot betalning samt transport av passagerare i det svenska statsflyget ska omfattas av lagen samt att flygresor med militärflyg, ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg, tull- och polisflyg samt annan stats statsflyg ska falla utanför lagens tillämpningsområde.

I anledning av vad *Tullverket* har anfört konstaterar regeringen att de olika typerna av transporter som faller utanför lagens tillämpningsområde inte ska anges i författningstexten eftersom de inte är skattepliktiga. Med transport i militärflyg avses transport av passagerare i flygplan för militärt ändamål som är direkt knutet till militär verksamhet. Det förekommer att Försvarmakten chartrar civila och utländska militära flygplan för trupptransporter vid övningar och internationella insatser. Även sådana transporter innefattas i begreppet militärflyg. Däremot innefattas inte transport av passagerare för civila ändamål som utförs av militärt flygplan. Med transport i annan stats statsflyg avses flyg som utförs uteslutande vid officiella uppdrag för transport av någon som i en annan stat än Sverige är regerande monark, hans eller hennes närmaste familj, statsöverhuvud, regeringschef eller statsråd. Med ett officiellt uppdrag avses ett uppdrag där den berörda personen agerar inom ramen för sin tjänsteutövning. Med transport i ambulansflyg avses flygningar som enbart syftar till att tillhandahålla akutsjukvård, genom att transportera medicinsk personal, sjuka eller skadade personer och andra direkt involverade personer, exempelvis en anhörig som medföljer en skadad person. Med transport i eftersöknings- och räddningsflyg avses transport i flygplan som erbjuder eftersöknings- och räddningstjänster i form av övervakning,

kommunikation och samordning i samband med nödlägen och eftersöknings- och räddningsfunktioner, första hjälpen eller av transport av sårade och sjuka. Exempelvis innefattas transporter av passagerare som sker i Kustbevakningens flyg i detta begrepp. Enligt förordningen (2007:853) med instruktion för Kustbevakningen har myndigheten till uppgift att bedriva sjöövervakning och utföra räddningstjänst till sjöss. I Kustbevakningens uppgift att bedriva sjöövervakning ingår att ansvara för eller bistå andra myndigheter med övervakning, brottsbekämpande verksamhet samt kontroll och tillsyn. Kustbevakningen ska också i enlighet med särskilda föreskrifter ansvara för miljöräddningstjänsten till sjöss samt ha beredskap för, och på anmodan av räddningsledare delta i, sjöräddningstjänst och annan räddningstjänst. Även all typ av transport av passagerare med flyg som utförs med stöd av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, till exempel fjällräddning, flygräddning, sjöräddning och efterforskning av försvunna personer, innefattas i begreppet eftersöknings- och räddningsflyg. Med transport i humanitärt flyg avses transport i flygplan som enbart utförs för humanitärt ändamål. Det gäller transport av hjälppersonal under eller efter en nödsituation eller katastrof, och personer som evakueras från en plats där deras liv eller hälsa hotas av nödsituationen eller katastrofen. Med transport i tull- eller polisflyg avses transport av passagerare som är direkt knuten till polis- och tullverksamhet. Transport i både civilt registrerade och militära flygplan innefattas i begreppet. Detta innebär att endast transport i tull- eller polisflyg, och inte exempelvis i reguljärt flyg, utesluts från lagens tillämpningsområde. De ovan angivna förklaringarna av ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg samt tull- och polisflyg har utformats med förebild i definitionerna av dessa begrepp i kommissionens beslut av den 8 juni 2009 om den närmare tolkningen av luftfartsverksamhet enligt bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG.

Försvarsmakten anser att svenska nationella insatser bör ingå i begreppet militärflyg och därmed undantas från flygskatt. Ovan framgår vad som avses med t.ex. militärflyg. Det anges att det förekommer att Försvarsmakten chartrar civila och utländska militära flygplan för grupptransporter vid övningar och inter-

nationella insatser samt att även sådana transporter innefattas i begreppet militärflyg. Regeringen anser att detsamma ska gälla vid nationella insatser.

Göteborgs universitet för fram att allt flyg i princip borde beskattas. Avgränsningen mellan kommersiella flygresor och resor med privatflyget är dock framför allt föranledd av att det inte finns några reella möjligheter att i skattehänseende kontrollera privatflyget. Utredningen för fram att som privatflyg räknas all annan civil flygverksamhet än flygtrafik mot betalning. Grundläggande för privatflyget är alltså att piloten eller organisationen inte får ta betalt för passagerare. Utredningen för även fram att det finns en mängd mindre flygoperatörer i Sverige som tillhör privatflyget men att det inte finns något system som registrerar vem som utför privatflygningar och hur många som åker med. Dessutom utförs ofta privatflygningar i okontrollerat luftrum, vilket innebär att flygtrafiken inte övervakas och leds av en flygtrafikledning. Därmed finns det inget krav på färdplan för flygningar dagtid enligt de trafikregler som gäller för flygningar i okontrollerat luftrum. Om flygningen sker utanför kontrollerat luftrum och utan färdplan blir den oftast inte heller känd och debiterbar för undervägsavgift. Vidare dras i luftfartslagen (2010:500) en gräns mellan tillståndskrävande och tillståndsfri luftfart. Denna gränsdragning sker med utgångspunkt i om luftfarten sker mot betalning eller inte. Generellt kan sägas att luftfart som inte sker mot betalning, dvs. privatflygning, är tillståndsfri.

Åtskilliga flygningar med privatflyg kommer således sannolikt aldrig in i något system för flygtrafiken. Att hantera många små privata flygoperatörer vid sidan av de etablerade flygföretagen i ett system för flygskatt skulle därför troligen medföra omfattande administrativa och kontrollmässiga svårigheter för beskattningsmyndigheten. Regeringen anser därför att flygskatt inte ska tas ut för flygresor som utförs med privatflyget.

Som ovan framgår gäller den föreslagna lagen enbart för transport av passagerare. *Naturskyddsföreningen i Göteborg* anser att även transport av gods bör omfattas. Regeringen anser dock att lagen, i likhet med de lagar om flygskatt som finns i andra europeiska länder, endast bör omfatta transport av passagerare. Bruksflyg (aerial work), som mot betalning

utför arbete med hjälp av luftfartyg – t.ex. bogsering av segelflygplan, inspektioner, jordbruks- och skogsbruksflyg, flygfotografering och reklamflyg – faller utanför lagens tillämpningsområde. Detsamma gäller också fraktflyg.

Inte heller skolflyg omfattas av lagens tillämpningsområde. En flygskola utför inte kommersiella flygresor. För att få transportera betalande passagerare krävs att operatören har ett drifttillstånd och en operativ licens, se avsnitt 6.21.10. Det har inte en flygskola, varför betalande passagerare inte får transporteras i skolflyg.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att skatt på flygresor ska betalas för kommersiella flygresor och för flygresor med svenskt statsflyg. Flygresor som utförs i militärflyg, annan statsflyg, ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg samt tull- och polisflyg faller utanför lagens tillämpningsområde. Flyg med privatflyget ska inte omfattas av lagen om skatt på flygresor. Inte heller omfattas bruksflyg (aerial works), fraktflyg eller skolflyg.

Lagförslag

Förslaget införs i 1 § i den nya lagen om skatt på flygresor, se avsnitt 3.1.

6.21.6 Skattepliktens omfattning

Regeringens förslag: Skatteplikt ska gälla för flygresor med flygplan som är godkända för transport av fler än tio passagerare. Flygskatt ska tas ut för passagerare som reser i flygplan från en flygplats i Sverige.

Regeringens bedömning: Resor med helikoptrar ska inte omfattas av lagen om skatt på flygresor.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* anser att man bör utreda möjligheten att införa skatt även vid ankomst vid utrikesresor, med undantag för de länder som redan har infört en flygskatt, för att ytterligare differentiera mellan inrikesflyg och utomeuropeiskt flyg. *Tanke-smedjan Fores* för fram att små flygplan och helikoptrar inte bör undantas. Att bara ta ut

skatt för flygplan med över tio passagerare innebär att den klimatomfattigt värsta formen av flyg undantas – chartrade flygplan för mycket få passagerare. Samma sak gäller helikoptertransport. *AVCON AB* för fram att det finns både miljömässiga och glesbygdsrelaterade skäl att öka den minsta storleken på de flygplan som inte omfattas av skatteplikt från tio till femtio stolar. Många mindre orter är beroende av flyg för att nå viktiga destinationer, främst Stockholm.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Flygresor som omfattas av skatteplikten

För att tillämpning och kontroll av systemet ska fungera måste det vara praktiskt möjligt att kunna fastställa att flygresor med ett visst flygplan omfattas av skatteplikt.

Som har förts fram av utredningen finns det inte något system som registrerar persontransporter i privatflyg. Detsamma gäller för taxifyg och annat flyg mot betalning. Sådana flyg behöver inte heller nödvändigtvis använda sig av flygplatser som är öppna och bemannade. Det kan således i efterhand vara svårt att kontrollera om transport i dessa flyg har utförts så att skatt ska betalas. Taxifyg och annat flyg mot betalning ger, liksom övrigt flyg, upphov till utsläpp av växthusgaser. Utredningen anser att övervägande skäl emellertid talar för att lagen bör avgränsas på så sätt att flygresor med mindre flygplan, som ofta används för taxifyg och annat flyg mot betalning, inte ska omfattas av skatteplikt. Regeringen delar den uppfattningen. Regeringen anser således inte att, som *Tankesmedjan Fores* för fram, flygresor med små flygplan bör omfattas.

Utredningen för fram att med mindre flygplan avses i detta sammanhang ett flygplan som är godkänt för transport av högst tio passagerare eller med en högsta startvikt som inte överskrider 5 700 kilogram. För det ändamål som nu är aktuellt är det dock tillräckligt att i lagen om skatt på flygresor enbart relatera till antalet passagerare. Här kan noteras att flygplan med en startvikt under 5 700 kilogram också är undantagna från reglerna om utsläppshandel. Motsvarande gräns återfinns även i Storbritanniens regelverk om flygskatt.

AVCON AB för fram att turbopropflygplan inte orsakar samma klimatpåverkan som andra

flygplan. Regeringen finner dock inte anledning att föreslå ett undantag för flygresor med denna typ av flygplan. Inte heller anser regeringen att, som AVCON AB föreslår, skattefriheten ska utökas till att gälla flygresor med flygplan som är godkända för transport av upp till femtio passagerare. Regeringen föreslår således att skatteplikt ska gälla för flygresor med flygplan som är godkända för transport av fler än tio passagerare. Det innebär att huvudsakligen flygresor med flygplan i linjefart och chartertrafik kommer att omfattas av skatteplikt.

Helikoptrar

Eftersom helikoptrar ger upphov till utsläpp av växthusgaser har utredningen övervägt om även kommersiella persontransporter med helikoptrar ska omfattas av flygskatt. Det finns emellertid få helikoptrar som är godkända för mer än tio passagerare. Dessutom skulle det bli svårt att kontrollera att skattereglerna följs eftersom en stor del av helikoptertrafiken i Sverige bedrivs enligt visuelflygregler. Om flygningen inte sker till en instrumentflygplats lämnas ofta ingen färdplan och därmed finns inget underlag att hämta från färdplansdata. Helikoptrar är inte heller skyldiga att betala undervägsavgift. Följaktligen finns inte heller i det fakturerings-systemet något underlag att hämta som kontrollunderlag vid beskattning.

Med hänsyn till det angivna anser regeringen, till skillnad från vad som anförts av *Tankesmedjan Fores*, att resor med helikoptrar som utför kommersiella persontransporter inte ska omfattas av flygskatt.

Definition av begreppet flygplan

Utredningen har övervägt om begreppet flygplan bör få en definition i lagen om skatt på flygresor. Nedan ges ett par exempel på hur begreppet definieras i andra sammanhang.

I kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 923/2012 av den 26 september 2012 om gemensamma luftfarts- och driftsbestämmelser för tjänster och förfaranden inom flygtrafiken och om ändring av genomförandeförordning (EG) nr 1035/2011 och förordningarna (EG) nr 1265/2007, (EG) nr 1794/2006, (EG) nr 730/2006, (EG) nr 1033/2006 och (EU) nr 255/2010 definieras flygplan som ett motordrivet luftfartyg som är tyngre än luften och som erhåller sin lyftkraft under flygning främst genom aerodynamiska reaktioner på ytor som förblir fasta under givna flygtillstånd.

Luftfartsinspektionen definierade i sin definitionssamling flygplan enligt följande: (Aeroplane) Luftfartyg tyngre än luften, som framdrivs av en kraftkälla och som erhåller sin lyftkraft under flygning huvudsakligen genom luftens reaktion mot ytor, vilka förblir fasta under givna flygtillstånd.

Luftfartslagen innehåller inte någon definition av vare sig flygplan eller luftfartyg.

Det finns enligt utredningens mening inte någon anledning att i lagen föra in en definition av begreppet flygplan som i sig kan vara svårförstådd. Utredningens uppfattning är att det inte heller råder några tvivel om vad som avses med flygplan. Regeringen delar utredningens bedömningar. Någon definition av begreppet flygplan föreslås därför inte tas in i lagen om skatt på flygresor.

Passagerare och avresa från flygplats i Sverige som förutsättningar för skatteplikt

En grundläggande förutsättning för att skatteplikt ska uppkomma är att det är passagerare som transporteras i flygplanen. Detta ligger i linje med vad som gäller i fråga om flygskatt i andra länder, exempelvis Norge och Storbritannien. En skatt som baseras på passagerare saknar direkt koppling till utsläppsmängder av växthusgaser. Den kan därför inte användas för att särskilja flygplan med olika bränsleförbrukning och utsläppsdata. Det betyder dock inte att en sådan skatt behöver sakna miljöeffekt. Om skatten medför att konsumenter avstår från vissa flygresor eller väljer transportslag som genererar mindre utsläpp av växthusgaser kan skatten leda till mindre utsläpp och klimatpåverkan.

En annan förutsättning för att skatteplikt ska uppkomma är att avresan sker från en flygplats belägen på svenskt territorium. Eftersom flygplats är ett i sammanhanget centralt och viktigt begrepp ska en definition av begreppet flygplats tas in i lagen. Begreppet flygplats ska ges samma innebörd som i luftfartslagen. Definitionen där motsvarar Icaos definition av flygplats.

Utredningen har även diskuterat om flygskatt ska tas ut för passagerare som ankommer till Sverige med flyg och kommit fram till att detta inte är lämpligt. Regeringen gör samma bedömning som utredningen. En sådan ordning skulle bl.a. kunna medföra att ett flygföretag får betala dubbla flygskatter för en och samma

flygresor, om en passagerare reser från ett land som också tar ut flygskatt. *Energimyndigheten* anser att man bör utreda möjligheten att införa skatt även vid ankomst vid utrikesresor, med undantag för de länder som redan har infört en flygskatt. Regeringen anser dock att en sådan lag skulle bli oförutsebar och svårtillämpad för de skattskyldiga eftersom förutsättningen att flygskatt inte tas ut av den andra staten skulle kunna förändras med mycket kort varsel.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att skatteplikt ska gälla för flygresor med flygplan som är godkända för transport av fler än tio passagerare. Regeringen anser således inte att skatteplikt ska gälla för flygresor med mindre flygplan eller helikoptrar. Flygskatt ska tas ut för passagerare som reser i flygplan från en flygplats i Sverige. Flygskatt ska inte tas ut vid ankomst.

Lagförslag

Förslaget införs i 2 och 3 §§ i den nya lagen om skatt på flygresor, se avsnitt 3.1.

6.21.7 Undantag från skatteplikt

Regeringens förslag: Flygskatt ska inte betalas för

- barn under två år,
- passagerare som på grund av teknisk störning, väderförhållanden eller annan oförutsedd händelse inte har nått destinationsflygplatsen och som medföljer vid en förnyad avgång,
- flygande personal som är i tjänst under flygningen eller
- transit- och transferpassagerare.

Regeringens bedömning: Något regionalt avgränsat undantag från flygskatt eller undantag från skatteplikt för flygningar som utförs med en viss inblandning av biobränsle bör inte införas.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Falun* för fram att frågan kan ställas om den valda skattebasen, antalet passagerare differentierade

genom undantagen i den föreslagna 4 §, är lätt att kontrollera. I detta fall bör det ligga i flygföretagens intresse att inom ramen för befintligt redovisningssystem särredovisa undantagen med t.ex. en kod för att slippa passagerarlistor. *Länsstyrelsen i Skåne län* anser att regeringen ytterligare bör undersöka möjligheten till regionala undantag utifrån geografiskt läge och regionala förutsättningar i Sverige för att inte slå mot glesbygdens regioners näringsverksamhet. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* anför att om en flygskatt skulle införas, förordar länsstyrelsen undantag för norra Sverige alternativt kompensation genom ökat statligt stöd till regionala flygplatser. *Länsstyrelsen i Värmlands län* avstyrker att den föreslagna skatten ska omfatta resor från alla flygplatser utan föreslår att resor från flygplatser där den årliga passagerarvolymen underskrider ett visst antal undantas från flygskatten. *Konsumentverket* ser positivt på att utreda om det vore möjligt att göra undantag för flygningar som utförs med biobränsle. *Stockholms universitet* anser att möjligheten till eventuella lättnader för resor inom glesbygd eller mellan glesbygd och tätort skulle ha kunnat utredas ytterligare. Det är inte uteslutet att sådana lättnader kan utformas som är kompatibla med unionsrätten, trots statsstödsregler. Utredningens hänvisning till avsaknad av underlag som motivering till varför undantag inte bör införas räcker inte. *Stockholms universitet* vill framhålla det olämpliga i att via uttalanden i specialmotiveringen styra hur domstolar ska tolka skattelagstiftningen. Att anföra att lagens skrivna undantag ska tolkas restriktivt får ingen verkan utifrån grundsatsen om beskattningens föreskriftskrav och grundsatsen om domstolarnas oberoende. Önskar lagstiftaren restriktivitet bör det på något sätt framgå av lagtexten. *Stockholms universitet* anser inte att sakliga skäl presenteras för att flygande personal, som i tjänsten transporteras till en plats för att de där ska kunna inträda i aktiv tjänst, ska skattebeläggas. Det är svårt att anse att en sådan transport kan likställas med en privat resa till en arbetsplats. Vidare uppkommer onödiga problem vad gäller gränsdragning och administration i de fall flygande personal som transporteras på sådant sätt av någon anledning träder i aktiv tjänst. Universitetet är mycket kritiskt till förslaget att bl.a. ledsagare och personliga assistenter inte ska befrias från skatt.

En skatt som tas ut på en medföljande personlig assistent kan utgöra en diskriminerande åtgärd som motverkar den överordnade ambitionen att funktionshindrade ska kunna delta på lika villkor i samhället. *KTH* anför att om regeringen, exempelvis av regionalpolitiska skäl, skulle vilja undanta norra Norrland och Gotland från skatten så skulle fortfarande över 90 procent av klimatvinsten bestå. När det gäller Gotland finns det också ett klimatmässigt argument för ett undantag. Att resa till Gotland med snabbfärjor ger en minst lika stor klimatpåverkan som att flyga dit. Samtidigt subventioneras färjetrafiken till Gotland med ca 500 miljoner kronor per år medan flyget inte får någon subvention alls. Att i detta läge lägga på en flygskatt är således svårt att förena med kravet på lika villkor för de olika transportslagen. *Trafikanalys* påpekar att det är viktigt att en ny skatt upplevs som motiverad, rimlig och rättvis. *Trafikanalys* anser att det kan vara rimligt med någon form av flygskatt men att det i den fortsatta beredningen, som förefaller kräva ytterligare kunskapsunderlag, är viktigt att överväga om inte starka skäl talar för att försöka få igenom och utnyttja möjliga undantag och nedsättningar i Sveriges regionalstödsområde och för Gotland. *Jordbruksverket* för fram att målet för regional tillväxt även torde kunna ligga till grund för en regional differentiering av flygskatt. Det behöver undersökas vilka regionala skattelättnader som är möjliga enligt EU:s regelverk för statligt stöd. *Jämtlands läns landsting* anför att utsläppen från flyget till Sveriges norra delar, med förhållandevis dåliga alternativa transportmöjligheter, givetvis står för en ytterst liten andel av de totala utsläppen från flygetrafiken. Utifrån detta förhållande kan det förefalla rimligt att överväga regionala undantag från den föreslagna flygskatten. *Region Dalarna* påpekar att det i betänkandet konstateras att mer avlägset belägna delar av landet drabbas hårdare av förslaget till flygskatt men att detta inte är tillräckliga skäl för att föreslå undantag för dessa regioner eller att införa särskilda åtgärder. Detta är väldigt olyckligt. *Regionförbundet i Kalmar län* för fram att om förslaget genomförs bör regioner där alternativ kollektivtrafik inte är möjlig undantas från flygskatt. *Region Värmland* anför att om ett statligt bidrag skulle vara aktuellt förefaller det i stället vara en bättre lösning att undanta regionala och kommunala flygplatser från skatten. *Region Västerbotten* påpekar att utredningen konstaterar att mer

avlägset belägna delar av landet drabbas hårdare men kommer till slutsatsen att detta faktum inte är tillräckligt skäl för att föreslå undantag för dessa regioner eller införa särskilda åtgärder. Detta är olyckligt. Regionerna för även fram att flygresor till målpunkter i Västerbottens län via nationella navet skulle komma att belastas med ytterligare beskattning kopplat till två inrikesresor, vilket inte blir fallet om det slutliga resmålet ligger inom Arlandas närområde. *Kiruna kommun* vill poängtera att regionala undantag i högsta grad är nödvändiga för glesbygdens överlevnad. *Gällivare kommun* anser att något som bör lyftas fram är stöd för att införa undantag från skatteplikt för flygningar som utförs med viss inblandning av biobränsle. Även om det inte är något som utredningen rekommenderar i nuläget så är det av stor vikt att frågan utreds ytterligare. *Storumans kommun* anför att mot bakgrund av utredningens slutsatser om att de små regionala flygplatserna kommer att uppleva de största negativa konsekvenserna, vill kommunen starkt avråda från förslaget att införa en generell flygskatt. Vidare konstaterar utredningen att den bransch som kommer att uppleva flest negativa konsekvenser, förutom själva flygbranschen, är turism- och besöksnäringen. Kommunen vill därför även av denna anledning starkt avråda från att genomföra utredningens förslag. För det fall förslaget skulle genomföras är det av allra största vikt att beskattningen differentieras så att de transportpolitiskt motiverade flygplatserna undantas. *Luleå kommun* menar att om en flygskatt införs i Sverige bör regioner som saknar realistiska alternativ till flyget undantas från flygskatten. *Lycksele kommun* för fram att de regioner som befinner sig utanför det nationella flygnav som Arlanda utgör får dubbel börda då flygresor till dessa platser via nationella navet belastas med tre gånger så hög flygskatt. *Vilhelmina kommun* för fram att utredningen konstaterar att mer avlägset belägna delar av landet drabbas hårdare men kommer till slutsatsen att detta faktum inte är tillräckligt skäl för att föreslå undantag för dessa regioner eller införa särskilda åtgärder. Detta är mycket olyckligt. Kommunen för även fram att flygresor till målpunkter i Västerbottens län via nationella navet skulle komma att belastas med ytterligare beskattning kopplat till två inrikesresor, vilket inte blir fallet om det slutliga resmålet ligger inom Arlandas närområde. *Umeå kommun* för

fram att de regioner som befinner sig på längre avstånd från det nationella och internationella flygnavet Arlanda kan komma att belastas med dubbel beskattning (två inrikesresor) vilket inte blir fallet om det slutliga resmålet ligger inom Arlandas närområde. *Örnsköldsviks kommun* menar att om en flygskatt införs bör regioner som saknar realistiska alternativ till flyget undantas från skatten. De regionala konsekvenserna för regioner som saknar alternativ till flyg blir för stora. Regionala undantag från flygskatten är nödvändiga för att Sverige ska kunna införa en flygskatt över huvud taget. *Östersunds kommun* finner det inte helt klargjort vad som sker vid en inrikesresa med mellanlandning. Kommer skatt att tas ut en eller två gånger? *Växjö kommun* för fram att eftersom flygskatten föreslås vara baserad på antalet passagerare blir inte skatten på något sätt styrande för att få fram energieffektivare flyg eller ökad användning av biodrivmedel. Kommunen hade därför gärna sett att utredningen haft med ett förslag som ger incitament till flygföretag som satsar på detta, kanske genom ett undantag från skatt eller en lägre skattenivå. *Kristianstads kommun* för fram att flygskatten i kombination med andra kostnadsökningar kan innebära att inhemska flygföretag helt får lägga ner vissa linjer. För Kristianstads del finns en risk att inrikesflyget hotas. En lösning kan vara att utforma skatten så att undantag görs för inrikesflyg från och till regionala flygplatser, mellan orter där tågtrafiken inte är tillräckligt fungerande. Eftersom flygskatten föreslås vara baserad på antalet passagerare, blir inte skatten på något sätt styrande för att få fram energieffektivare flyg eller ökad användning av biodrivmedel. Dessa åtgärder bidrar ju också till att minska utsläppen av koldioxid från flyget. Kommunen hade därför gärna sett att utredningen haft med ett förslag som ger incitament till flygföretag som satsar på detta, kanske genom ett undantag från skatt eller en lägre skattenivå. *Hjelmco Oil AB* föreslår att passagerare i luftfartyg äldre än 50 år undantas från skatteplikt oavsett vikt och antal passagerarplatser. Vad som är känt berör det endast två gamla DC-3:or som hålls i flygande skick av organisationerna Flygande Veteraner och Vallentuna Aviatörförening. *Swedish Business Travel Association*, förkortat SBTA, anser, om en flygskatt ändå införs, att de flygbolag som redan har investerat i användning

av biobränsle inte ska behöva betala lika mycket skatt som övriga flygbolag som inte använder biobränsle. Det måste finnas incitament för flygbolagen att investera i miljövänligt bränsle, effektivare motorer eller i utveckling av flygplansmaterial. SBTA föreslår att de flygningar som utförs med en viss inblandning av biobränsle undantas från skatteplikt. *Svenskt Näringsliv* anser att utredningens förslag att inte göra några undantag för användning av biobränslen också innebär minskade incitament att fortsätta öka användningen av dessa bränslen. *Sveriges Kommuner och Landsting*, förkortat SKL, menar att det är viktigt att beakta hur skatten påverkar de delar av Sverige där flyget har avgörande betydelse för tillgängligheten. SKL anser att det är viktigt att de regionala konsekvenserna beaktas och att regionala undantag kan behövas för att motverka negativa effekter. *Världsnaturfonden WWF* anser att regeringen bör överväga att göra vissa undantag i skatteplikten för de flygplan som når upp till hög bränsleeffektivitetsprestanda och använder inblandning av hållbara biobränslen, tills dess det finns ett system som gynnar inblandning och produktion av hållbara flygbränslen. *Etail Advice AB*, *Kalmar Öland Airport*, *Norden Machinery AB*, *Elproj teknik AB*, *Gota Media AB*, *Kalmar Kommunbolag AB*, *Snickerkima AB*, *Attraktiva Oskarshamn AB*, *KIFAB i Kalmar AB*, *Envicon Miljökonsult*, *Kalmarsund Hotell AB*, *Kalmar Science Park AB* och *Reglertekniska Ingenjörbyrå AB* anser att om förslaget genomförs bör regioner där alternativ kollektivtrafik är bristfällig eller saknas undantas från flygskatt. *Tankesmedjan Fores* för fram att liksom andra transportslag har flyget en betydande potential att effektiviseras och skifta från fossila till förnybara drivmedel, vilket bör stimuleras. Det sker bättre med differentierade avgifter än med en lika för alla-skatt. I delar av Sverige är det redan i dag enkelt att avstå från att ta flyget och en omställning bör påskyndas, medan det i delar av landet där tåget är sämre utbyggt och avstånden längre kan vara aktuellt med ett tidsbegränsat undantag från kostnadshöjningen. Differentierade avgifter utifrån klimatpåverkan eller i andra hand förnybara drivmedel vore i linje med hur Sverige beskattar andra fordonsslag, t.ex. personbilar. *Skellefteå Airport* menar att om förslaget om införande av flygskatt genomförs bör regioner där alternativa transportmöjligheter saknas undantas från flygskatt. *Norrbottnens*

Kommuner anser att vid ett eventuellt införande av en flygskatt måste denna vara differerad beroende på avstånd och att alternativa miljövänligare färd sätt finns tillgängliga. Det är inte rimligt att skatten är likadan mellan Stockholm och Göteborg som mellan Stockholm och Kiruna. Därför kräver Norrbottens Kommuner att utredningens förslag till flygskatt som den nu är konstruerad arbetas om och avståndsdifferentieras. Det behövs en fördjupad analys om möjligheter till regionala undantag enligt regelverket om statligt stöd. *Lycksele Flygplats* anför att de regioner som befinner sig utanför det nationella flygnav som Arlanda utgör får i sammanhanget dubbel börda då flygresor till dessa platser via nationella navet belastas med tre gånger så hög flygskatt. *Ryanair* för fram att skatten anses vara miljömässigt rationell men att den samtidigt underlättar för transferflyg och därigenom att flera flygresor görs. *BRA* anser att en regional differentiering av flygskatten skulle kunna bidra till att målkonflikter undviks och bör därför utredas. *Region 8* påpekar att utredningen konstaterar att mer avlägset belägna delar av landet drabbas hårdare men kommer till slutsatsen att detta faktum inte är tillräckligt skäl för att föreslå undantag för dessa regioner eller införa särskilda åtgärder. Detta är olyckligt. *Region 8* för även fram att flygresor till målpunkter i Västerbottens län via nationella navet skulle komma att belastas med ytterligare beskattning kopplat till två inrikesresor, vilket inte blir fallet om det slutliga resmålet ligger inom Arlandas närområde.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Undantag för vissa personkategorier

Samtliga flygningar med flygplan ger upphov till den klimatpåverkan som man genom systemet med en skatt på flygresor vill påverka. Det bör därför finnas så få undantag från skatteplikten som möjligt. Regeringen uppmärksammar dock att det finns regioner i Sverige där godtagbara alternativa trafikslag saknas och kommer noggrant att följa införandet av en flygskatt ur detta perspektiv.

Barn under två år reser oftast i en vuxens knä. Dessa barn tar inte upp något eget säte, varför någon flygskatt inte ska tas ut för dem. För att undvika gränsdragningsproblem föreslår utredningen att samtliga barn under två år ska

undantas från skatteplikt, oavsett om barnet har ett eget säte eller inte. Barnet ska dock inte ha fyllt två år när flygresan påbörjas för att undantaget ska gälla. Regeringen delar utredningens bedömning och föreslår att flygskatt inte ska betalas för barn under två år.

Utredningen föreslår vidare att om passagerare medföljer vid en förnyad start på grund av exempelvis teknisk störning, väderförhållande som dimma eller storm eller annan oförutsedd händelse, ska någon skatt inte tas ut. Skatt i dessa fall ska alltså tas ut endast för en avgång till slutdestinationen. Motsvarande undantag finns avseende myndighetsavgiften inom luftfartsområdet och gemensam avgift för säkerhetskontroll, förkortad GAS. Regeringen gör samma bedömning som utredningen och föreslår att flygskatt inte ska betalas för passagerare som på grund av teknisk störning, väderförhållanden eller annan oförutsedd händelse inte har nått destinationsflygplatsen och som medföljer vid en förnyad avgång.

Utredningen föreslår att skatt inte heller ska tas ut för flygande personal som är i tjänst under en flygning. Begreppet flygande personal har valts framför begreppet flygbesättning eftersom det förstnämnda begreppet används inom EU-rätten för den civila luftfarten. Regeringen instämmer även i denna del i utredningens bedömning och föreslår att flygskatt inte ska tas ut för flygande personal som är i tjänst under flygningen. För att klargöra vilka personer som ska omfattas av undantaget ska begreppet flygande personal definieras i lagen. Med denna utgångspunkt föreslår regeringen att definitionen ges följande lydelse.

Flygande personal är de personer ombord på ett flygplan som

- flyger flygplanet,
- tar hand om teknisk övervakning, underhåll eller reparation,
- är ansvariga för säkerheten för passagerare i kabinen, eller
- ger service till passagerarna.

Utredningen har övervägt om undantaget även ska innefatta personal som är på väg till eller från utplaceringsort men inte funnit skäl för en sådan utvidgning. *Stockholms universitet* anser inte att sakliga skäl presenteras för att flygande personal, som i tjänsten transporteras till en plats för att de där ska kunna inträda i aktiv tjänst, ska

skattebeläggas. Det är svårt att anse att en sådan transport kan likställas med en privat resa till en arbetsplats. Vidare anser universitetet att det uppkommer onödiga problem vad gäller gränsdragning och administration i de fall flygande personal som transporteras på sådant sätt av någon anledning träder i aktiv tjänst. Regeringen gör i detta fall en annan bedömning än universitetet. Resor till eller från utplaceringsort utgör snarast resor till och från arbetet och är inte sådana resor som regeringen anser det angeläget att undanta från skatt. Regeringen gör således samma bedömning som utredningen. Stockholms universitet är även kritiskt till förslaget att bl.a. ledsagare och personliga assistenter inte ska befrias från skatt och påpekar att en skatt som tas ut på en medföljande personlig assistent kan utgöra en diskriminerande åtgärd. Utredningen bedömer att skatten sannolikt i stor utsträckning kommer att läggas till biljettpriset, vilken bedömning regeringen instämmer i. Flygföretagen kommer således att övervältra kostnaden för skatten på passagerarna. En person med funktionsnedsättning i behov av t.ex. en personlig assistent kan således komma att få betala ett belopp motsvarande flygskatten även för sin personliga assistent. Detta behöver dock inte alltid vara fallet eftersom det bör finnas tillfällen när biljetten betalas av stat eller kommun i stället för av personen med funktionsnedsättning. Grunden för att personen med funktionsnedsättning belastas med en kostnad motsvarande en ytterligare flygskatt är dock, i de fall detta blir aktuellt, att personen i fråga står för den personliga assistentens biljettkostnad. Att personen då även får stå för det belopp motsvarande flygskatten som ingår i biljettpriset är en i sammanhanget naturlig konsekvens. Regeringen anser inte att den merkostnad som på detta sätt uppstår för personer med funktionsnedsättning i behov av en personlig assistent kommer att påverka dessa på ett orimligt sätt, se avsnitt 6.21.14. Regeringen anser mot denna bakgrund inte att åtgärden att de skattskyldiga flygföretagen ska betala skatt även för ledsagare och personliga assistenter till personer med funktionsnedsättning utgör diskriminering i diskrimineringslagens (2008:567) mening. Ledsagare och personliga assistenter är därutöver inte jämförbara med de andra typer av personer som i regeringens förslag undantas, t.ex. barn under två år. Detta gäller

framför allt eftersom ledsagare och personliga assistenter är betalande passagerare, vilket barn under två år generellt sett inte är. Att införa ett undantag för ledsagare och personliga assistenter skulle medföra en oproportionerligt stor administrativ börda för de skattskyldiga och därutöver stora kontrollsvårigheter för beskattningsmyndigheten.

Utredningen föreslår att flygskatt inte ska tas ut för passagerare som ankommit till en flygplats i Sverige och därifrån fortsätter flygresan med samma flygplan (transitpassagerare). Detta gäller oavsett om linjenumret är detsamma eller annat. I författningskommentaren ges olika exempel som illustrerar tillämpningen av detta undantag. Utredningen föreslår vidare att flygskatt inte ska tas ut för passagerare som ankommit till en flygplats i Sverige och som därifrån fortsätter med annat flygplan (transferpassagerare), om den efterföljande flygningen påbörjas inom 24 timmar. Detta undantag är särskilt motiverat för passagerare som reser till och från norrländska flygplatser eftersom de i många fall måste byta flyg i Stockholm. Undantaget är även motiverat utifrån att skattesystemet inte ska bli en konkurrensnackdel för svenska nav. Tidsgränsen om 24 timmar överensstämmer med den tidsgräns som gäller för transferpassagerare i avgiftssammanhang, exempelvis myndighetsavgiften inom luftfartsområdet och GAS. Regeringen instämmer i utredningens bedömningar i dessa delar och föreslår att flygskatt inte ska betalas för transit- och transferpassagerare.

Förutom kravet på att den anslutande resan ska påbörjas inom 24 timmar från ankomsten till en flygplats i Sverige måste det finnas en sammanhängande resedokumentation som visar avgångsflygplats och slutdestination samt datum och klockslag för avgång respektive ankomst. Av dokumentationen måste även tid och plats för anslutande flyg framgå för att en passagerare ska kvalificeras för transferundantaget. *Lagrådet* påpekar att eftersom dokumentationen är en förutsättning för skattebefrielsen bör det framgå av lagtexten genom att orden ”enligt vad som framgår av resedokumentationen” läggs till i punkt 4 efter ”transitpassagerare” och i punkt 5 efter ”flygningen”. Regeringen delar Lagrådets bedömning och gör därför dessa tillägg till lagtexten.

Flera remissinstanser för fram att flygresor till målpunkter i t.ex. de norra delarna av Sverige via

nationella navet skulle komma att belastas med ytterligare beskattning kopplat till två inrikesresor, vilket inte blir fallet om det slutliga resmålet ligger inom Arlandas närområde. Regeringen vill i detta sammanhang tydliggöra att så är inte fallet. Den andra flygresan i det exempel som beskrivs skulle kvalificera sig för antingen transit- eller transferundantaget så länge den anslutade resan påbörjas inom 24 timmar från ankomsten till en flygplats i Sverige.

Ryanair för fram att skatten anses vara miljömässigt rationell men att den samtidigt underlättar för transferflyg och därigenom att flera flygresor görs. Regeringen vill dock framhålla att undantaget för transferpassagerare har sin motsvarighet i regelverken om flygskatt i Frankrike, Norge, Storbritannien, Tyskland och Österrike. För att flygföretag som flyger på Sverige inte ska lägga om flyglinjer till flygtrafiknav i andra länder i allt för stor utsträckning är det enligt regeringens mening av vikt att ha ett undantag för transferpassagerare även i den svenska lagen om skatt på flygresor.

Utredningen har vidare övervägt om skattebefrielse ska råda för utländska beskickningar, diplomater, utländska konsulatmedlemmar m.fl. Av 2 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall framgår att en främmande stats beskickning och beskickningsmedlemmar, deras familjer och betjäning samt diplomatiska kurirer har immunitet och privilegier enligt 1961 års Wienkonvention. Det framgår vidare av 3 § samma lag att även främmande staters konsulat och konsulatmedlemmar, deras familjer och betjäning samt konsulära kurirer (med vissa undantag) har immunitet och privilegier enligt 1963 års Wienkonvention. Enligt 1961 och 1963 års Wienkonventioner är nämnda kategorier skattebefriade från alla statliga skatter och pålagor med vissa undantag. Ett sådant undantag är indirekta skatter som är inräknade i varornas eller tjänsternas pris.

Enligt förslaget till lagen om skatt på flygresor är det flygföretag som utför flygningen skattskyldigt för skatten på flygresor. Av avsnitt 6.21.14 framgår att flygföretagen sannolikt kommer att föra över skattekostnaden direkt på passagerarna. Skatten kommer i så fall att vara en sådan indirekt skatt som är inräknad i flygresan. Även om skatten är specificerad eller debiteras särskilt är det inte diplomaten eller konsulatmedlemmen eller annan person som

omfattas av lagen om immunitet och privilegier i vissa fall, som är skattskyldig. Mot den bakgrunden föreslår regeringen inte något undantag från skatteplikt för personer som omfattas av den angivna lagen.

Hjelmco Oil AB föreslår att passagerare i luftfartyg äldre än 50 år undantas från skatteplikt oavsett vikt och antal passagerarplatser. Vad som är känt berör det endast två gamla DC-3:or som hålls i flygande skick av organisationerna Flygande Veteraner och Vallentuna Aviatörförening. Regeringen anser inte att ett sådant undantag bör införas.

Förvaltningsrätten i Falun ifrågasätter om den valda skattebasen, antalet passagerare differentierade genom undantagen i den föreslagna 4 §, kommer vara lätt att kontrollera för flygföretagen. Regeringen är av uppfattningen att antalet passagerare och förekomsten av undantag inte kommer innebära någon större administrativ börda för flygföretagen att kontrollera eftersom de flesta uppgifter redan i dag tas fram för andra ändamål såsom t.ex. GAS.

Stockholms universitet framhåller det olämpliga i att via uttalanden i specialmotiveringen styra hur domstolar ska tolka skattelagstiftningen. Om lagstiftaren önskar restriktivitet anser universitetet att det på något sätt bör framgå av lagtexten. Med anledning av det som förts fram har författningskommentaren justerats i detta avseende.

Undantag från skatteplikt för flygningar som utförs med en viss inblandning av biobränsle

Genom en flygskatt kommer flyget i högre utsträckning att bära sina egna klimatkostnader. Från miljösynpunkt skulle det vara önskvärt att utforma skatten så att den skapar incitament för både resenärer och flygföretag att välja flyg med mindre klimatpåverkan genom t.ex. inblandning av biobränsle, lättare flygplan och bättre motorer. Flera remissinstanser har pekat på detta. Att skapa incitament för flygföretagen skulle t.ex. kunna göras genom att företag undantas från skatteplikt vid flygningar som utförs med en viss inblandning av biobränsle eller genom att skatten på något sätt differentieras. I den strategiska planen för omställning av transportsektorn (ER 2017:07) som Energimyndigheten i samarbete med fem andra myndigheter nyligen presenterat föreslås att styrmedel för förnybart flygbränsle bör utredas. Rapporten nämner differentiering av

flygplatsavgifter eller differentiering av en flygskatt, kvotplikt för inrikesflyget, eller att statliga myndigheter efterfrågar inblandning av förnybart flygbränsle vid sina flygresor som möjliga exempel. Regeringen noterar myndigheternas förslag och har ambitionen att Sverige ska vara ett av världens första fossilfria välfärdsländer och kommer därför att analysera frågan noggrant med ambitionen att återkomma med förslag på lämpliga styrmedel. Det skulle då även behöva säkerställas att ett sådant undantag inte strider mot EU:s statsstödsregler samt att biobränslen som används är hållbara och har en hög klimatprestanda.

Statsstödsbedömning om regionalt avgränsat undantag för flygskatt

Sveriges geografiska struktur gör att vissa delar av landet är mer beroende av flyg än andra. Det skulle därför kunna vara önskvärt att göra undantag från skatteplikt för passagerare som reser till och från flygplatser i områden i Sverige där flyget spelar en betydande roll för att uppnå det transportpolitiska målet om tillgänglighet. Flera remissinstanser pekar på detta eller föreslår något motsvarande t.ex. att skatten på något sätt differentieras. Det står emellertid klart av såväl kommissionens statsstödsbeslut som rättspraxis från EU-domstolen och tribunalen att en regionalt differentierad eller motsvarande flygskatt skulle utgöra statligt stöd i EU-rättslig mening. Att en åtgärd utgör statligt stöd innebär att det måste finnas en rättslig grund för att åtgärden ska betraktas som förenlig med den inre marknaden för att den ska kunna genomföras.

När det gäller ett regionalt undantag från flygskatt skulle stöd kunna lämnas genom skatteundantag för hela eller för del av biljettpriset för boende i regionalstödsområden enligt villkoren i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, kallad den utvidgade allmänna gruppundantagsförordningen och förkortad GBER, eller enligt kommissionens riktlinjer för statligt stöd till flygplatser och flygbolag, kallade flygriktlinjerna, efter godkännande från kommissionen. Hela flygskatten skulle därmed kunna kompenseras för de resenärer som är bosatta i sådana områden. De områden där sådant stöd är möjligt

har definierats för perioden 2014–2020 i ett särskilt beslut från kommissionen. Området omfattar stora delar av norra Sverige, dock inte de större tätorterna, och öar utan landförbindelser (Gotland). Statligt stöd skulle inte kunna lämnas till sådan flygtrafik som redan upphandlats. (Upphandlade flyglinjer finns exempelvis i Hagfors, Pajala, Hemavan, Vilhelmina, Lycksele, Östersund och Sveg).

En förutsättning för stödet skulle vara att flygföretagen kontrollerade resenärernas folkbokföring vid köp av en resa för att avgöra om skatten skulle påföras priset eller inte. Ett sådant stöd skulle kunna utformas enligt GBER och behöver då inte anmälas till kommissionen för godkännande innan stödet genomförs.

Eftersom den s.k. regionalstödskartan som används för att avgöra vilka områden som är glesbefolkade enligt GBER inte är avsedd att tillämpas beroende på enskilda individers bosättningsort kommer gränsdragningsproblem att uppstå och skatten kan komma att uppfattas som godtycklig.

Ett godkännande enligt flygriktlinjerna skulle förutsätta att regeringen kan presentera ett underlag för kommissionen som visar på följande förhållanden:

- Att flyglinjen inte garanteras via annat stöd eller upphandling.
- Att stödet förs vidare till konsumenterna.
- Att konsumenterna bor i glesbefolkade områden (i Sverige regionalstödsområden enligt ett visst befintligt statsstödsbeslut, se ovan).
- Att stödet utbetalas oavsett vilket flygföretag som trafikerar linjen.

Eftersom samma resultat kan uppnås med återopande av bestämmelserna i GBER utan någon prövning av kommissionen förefaller en anmälan med hänvisning till flygriktlinjerna inte vara aktuell i sammanhanget. Om passagerarnas hemvist inte kontrolleras av operatörerna på flyglinjen eller om stöd ska ges även för transport av passagerare som inte har sin hemvist i aktuella regionalstödsområden, är det enda utrymmet för att ge stöd i form av en skattnedsättning det som beskrivs i kommissionens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi 2014–2010, förkortade EEAG. Enligt EEAG får stöd ges i form av en skattnedsättning som inte överstiger 80 procent av

flygskatten. Någon möjlighet att helt undanta resor från skatten finns då inte.

Mer konkret måste regeringen kunna presentera ett underlag för kommissionen som visar på följande förhållanden beträffande respektive flyglinje som ska undantas:

- Att skatten i sig bidrar till miljömålen, dvs. utgör en miljöskatt.
- Att undantaget är nödvändigt för att miljöskatten ska kunna införas, vilket betyder att följande villkor skulle behöva beläggas.

Att andra åtgärder inte får vara på plats som redan säkerställer tillgängligheten.

Att alla konkurrenser på den sträcka som undantas ska behandlas lika, möjligtvis även andra transportslag.

Att skatten leder till en väsentlig ökning av produktionskostnaderna.

Att kostnaderna för skatten inte kan överföras till konsumenterna på respektive flyglinje.

Att stödmottagarna antingen måste betala minst 20 procent av skatten eller åta sig att genomföra åtgärder som får motsvarande effekt på miljömålen.

En sådan statsstödsanmälan är en process som riskerar att ta lång tid och det är inte givet att kommissionen skulle godkänna ett sådant undantag för glesbefolkade delar av Sverige och för Gotland. Det finns dock prejudikat i form av det tyska undantaget som redogörs för i avsnitt 6.21.2.9 där kommissionen godkänt ett undantag på liknande grunder som skulle vara aktuella för svensk del.

Oavsett om ett möjligt regionalt undantag från flygskatt grundas på GBER eller på ett förhandsgodkännande enligt EEAG tillkommer de krav på transparens och offentliggörande som nämns i avsnitt 6.21.2.9. Det finns exempel på hur dessa tillkommande krav kan hanteras inom ramen för svensk skattelagstiftning. Om statligt stöd skulle lämnas genom avsteg från normen för den nu aktuella flygskatten kan en administrativ ordning användas som motsvarar den som skapats genom prop. 2015/16:159 Vissa statsstödskrav på bränsleskatteområdet. Den innebär i huvudsak att den som ska få del av nedsatt skatt måste ansöka hos Skatteverket och intyga att den skattskyldige har rätt till statligt

stöd i enlighet med den stödordning som föreslås. Exempelvis kan den sökande genom intyg visa att miljöåtgärder har vidtagits eller att folkbokföringen för resenärerna som får del av den lägre skattesatsen har kontrollerats.

Företag i svårigheter och företag som inte har betalat tillbaka otillåtet statligt stöd kan inte få del av undantaget från eller nedsättningen av skattesatsen. Därutöver måste kraven på rapportering och offentliggörande beaktas i den lagstiftning som föreslås.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har fört fram att ett alternativ till regionala undantag kan vara att regionala flygplatser kompenseras genom ökat statligt stöd. Regeringen ser behov av väl fungerande kommunikationer i hela landet, framför allt där alternativa färd sätt saknas. Såsom angetts i avsnitt 6.21.4 tillförs, för att säkerställa att flygskatten inte innebär ökade driftunderskott vid icke-statliga flygplatser i Norrland, ytterligare medel för detta ändamål. För 2018 tillförs ca 85 miljoner kronor och för åren därefter 113 miljoner kronor per år (utg.omr. 22 avsnitt 3.7.6). De statliga bidragen till icke-statliga flygplatser är betydelsefulla för finansieringen av driften av dessa flygplatser. Stödet ska ses som ett komplement till flygplatsernas egen finansiering genom rörelseintäkter och fortsatta behov av effektiviseringar. Långsiktigt hållbara förutsättningar för statligt stöd till icke-statliga flygplatser ska eftersträvas samtidigt som ökade möjligheter till effektivisering och användande av ny teknik på sikt bör kunna minska behoven av offentliga stöd till flygplatser.

Ansaret för driften och finansieringen av de tio statliga flygplatserna i det nationella basutbudet, bland andra Visby Airport på Gotland, ligger inom ramen för Swedavia AB:s uppdrag. Flygskatten kan innebära att utdelning från Swedavia AB blir lägre.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att flygskatt inte ska betalas för barn under två år, passagerare som på grund av teknisk störning, väderförhållanden eller annan oförutsedd händelse inte har nått destinationsflygplatsen och som medföljer vid en förnyad avgång, flygande personal som är i tjänst under flygningen och inte heller för transit- och transferpassagerare. Undantag ska inte omfatta personal som är på väg till eller från utplacersort. Regeringen anser inte att något regionalt avgränsat undantag från flygskatt eller

undantag från skatteplikt för flygningar som utförs med en viss inblandning av biobränsle bör införas.

Sverige ska vara ett av världens första fossilfria välfärdsländer, och regeringen kommer därför att analysera frågan om undantag vid viss inblandning av biobränsle noggrant med ambitionen att återkomma med förslag på lämpliga styrmedel.

Lagförslag

Förslaget införs i 2 och 4 §§ i den nya lagen om skatt på flygresor, se avsnitt 3.1.

6.21.8 Skattens storlek

Regeringens förslag: Olika skattenivåer ska tillämpas beroende på flygresans slutdestination. Skatt ska tas ut med 60 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 1 till lagen, med 250 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 2 till lagen och med 400 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i övriga länder.

Regeringens bedömning: Skatten bör inte differentieras utifrån vilken serviceklass passageraren reser i.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. Utredningens förslag innebär dock inte att Kanada, Tunisien och USA bör införas i bilaga 2 till den föreslagna lagen om skatt på flygresor eller att Turkiet bör införas i bilaga 1. Därutöver innebär utredningens förslag att skatt ska tas ut med 80, 280 och 430 kronor i stället för 60, 250 och 400 kronor.

Remissinstanserna: Såväl *Riksrevisionen* som *Konjunkturinstitutet* ifrågasätter att den svenska koldioxidskatten skulle vara en bra utgångspunkt för värdering av växthusgasutsläpp. *Riksrevisionen* för fram att den svenska koldioxidskatten syftar till att Sverige ska nå utsläppsmålen för de utsläpp som inte täcks av EU ETS, och att den därmed inte har någon tydlig koppling till flygtrafiken inom EU. Inte heller är det tydligt hur värderingen tar hänsyn till skattens effekt på utsläpp inom EU ETS, dvs. till skattens klimatpåverkan på EU-nivå. *Konjunkturinstitutet* för fram att den svenska

koldioxidbeskattningen syftar till att klara Sveriges nationella utsläppsmål och att eftersom detta utsläppsmål inte omfattar flygets utsläpp kan inte dess skuggpris antas reflektera Sveriges värdering av flygets klimatpåverkan. *Riksrevisionen* saknar en mer omfattande samhälls-ekonomisk analys som grund för de föreslagna skattenivåerna. *Ekonomistyrningsverket* för fram att skattens utformning innebär att längre resor beskattas relativt förmånligt i förhållande till resornas klimatpåverkan. Utredningens tre föreslagna skattenivåer kopplar skatten till olika flygdestinationer, med en högre beskattning av längre flygresor. Utformningen innebär dock att skatten inte stiger i paritet med utsläppen. Uttryckt som kronor per kilogram koldioxidutsläpp innebär förslaget i praktiken en avtagande beskattning i takt med att flygresans längd ökar. *Länsstyrelsen i Skåne län* anser att regeringen bör undersöka möjligheten till en höjd skatt på flygresor under ett visst avstånd (t.ex. 400–500 kilometer) för att styra över persontrafik från flyg till mer klimatsmarta transportslag. *Länsstyrelsen* anser även att skatten bör reduceras för energieffektivare flygplan som t.ex. drivs med biobränsle för att skapa incitament för en klimatsmartare flygplansflotta. Flygmiljözoner bör kunna införas på samma sätt som miljözoner för vägtransporter. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* menar att de föreslagna nivåerna för flygskatten är för låga i förhållande till syftet att flygets klimatpåverkan ska minska för att bidra till att nå miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Utifrån det bakgrundsmaterial som utredningen presenterar behövs dubbelt så höga skattenivåer för att i högre utsträckning uppnå syftet med skatten. Samtidigt förstår *länsstyrelsen* att utredningen vill undvika beteenden som urholkar skattens effekt. *Länsstyrelsen* bedömer dock att nivåer skulle kunna sättas betydligt högre än i förslaget utan att dessa beteenden blir alltför omfattande. *Stockholms universitet* anser att skatten, i brist på en global eller europeisk bränsleskatt, kan justeras t.ex. beroende på hur stora utsläpp flygplanstypen genererar. *Lunds universitet* anser att de bestämmelser och avgränsningar som föreslås i huvudsak är ändamålsenliga ur ett juridiskt perspektiv. Dock föreligger en viss oklarhet i lagtexten om vad som ska definieras som en flygresor. Det får betydelse för barns ålder (två år), antal skatteuttag och skattesats. Frågor som kan uppkomma är t.ex. hur mellanlandning

ska bedömas. Är slutdestination den destination som gäller en hel resa inklusive mellanlandning? Om fortsatt flygning med annat flygplan påbörjas efter 24 timmar efter ankomst till flygplats i Sverige ska skatt tas ut (igen). Innebär det att en ny bedömning ska göras av ett barns ålder, dvs. om barnet fyller två år innan den nya resan vidtas? Om en passagerare beställer en resa från ett och samma flygföretag som innebär start från Sverige, mellanlandning i Tyskland och slutlig landning i USA; är det Tyskland eller USA som är slutdestination i en sådan situation? Universitetet anser att de skattenivåer som föreslås är dåligt motiverade. En rimligare utgångspunkt skulle vara att skatten hamnar på en nivå som utgår från de genomsnittliga utsläppen för en resa inom respektive grupp. Ett skäl som skulle kunna motivera en lägre nivå skulle kunna vara risken för att resmönstren ändras genom att svenska resenärer väljer att påbörja sina resor utanför Sveriges gränser för att undvika skatten. Detta är en relevant invändning som utredningen nämner, men den gör ingen analys av vid vilken skattenivå denna förändring skulle ske. En brist är att konsekvensbedömning endast görs av de av utredningen föreslagna skattenivåerna. För att kunna bedöma om de föreslagna skattenivåerna är de mest lämpliga skulle konsekvensanalyser av flera olika nivåer ha behövts genomföras. Lunds universitet anser att det av rättsliga, politiska och förenklingsmässiga skäl bör övervägas om inte skatten på 80 kronor ska utgå på slutdestination i EU/EES-land och de övriga skattenivåerna helt med utgångspunkt i avstånd. *Göteborgs universitet* vill understryka att de skattenivåer som föreslås är för låga i förhållande till de utsläppsminskningar som krävs. *KTH* menar att det vore värt att överväga en skattenivå närmare den som de senaste åren tillämpats i Storbritannien, dvs. en ungefär dubbelt så hög nivå. Man skulle då börja närma sig den nivå på klimatskatter och mervärdesskatt som i dagsläget tillämpas i vägsektorn i Sverige. *Naturvårdsverket* anser att skattenivåerna bör vara högre än de föreslagna. Det första skälet är att flyget bör bära sina egna klimatkostnader. *Naturvårdsverket* menar att senare års klimat-ekonomiska forskning visar att klimat-kostnaderna rimligen måste ligga flera gånger högre än den svenska koldioxidskatten, om man även tar hänsyn till risker för framtida katastrofer. Om regeringen ändå beslutar att

nivån på en passagerarskatt ska ta sin utgångspunkt i en klimatkostnad baserad på koldioxidskattens storlek bör skattenivåerna utvecklas i enlighet med nivån på koldioxidskatten. Detta innebär att passagerarskatten bör följa såväl den inflationsjustering som regelmässigt tillämpas på koldioxidskatten som eventuella övriga framtida justeringar av nivån på koldioxidskatten. Det andra skälet är att utredaren har valt den kortaste sträckan inom varje segment för att fastställa skattenivån. *Naturvårdsverket* vill framhålla att även en underinternalisering av externa kostnader innebär en välfärdsförlust för samhället. Ett tredje skäl rör signalvärdet av en svensk flygskatt. Signaleffekter kan i vissa fall påverka konsumentbeteendet i högre grad än prisförändringen som sådan. En svensk flygskatt kan dessutom inspirera andra länder att införa liknande klimatstyrmedel och sannolikt ökar detta signalvärde om skatten är högre. När angränsande länder har en flygskatt så reduceras problemet med läckage. De mest väsentliga nyttorna av en svensk flygskatt kan mycket väl vara de indirekta utsläppsminskningarna. Sådana indirekta effekter har man dock bortsett från i beräkningarna av klimatnyttan. *Naturvårdsverket* anser att skatten på långa, interkontinentala resor bör differentieras i flera steg än vad utredaren föreslår samt att nivåerna inom respektive kategori bör vara starkare kopplade till den samhällsekonomiska kostnaden för de utsläpp som uppstår. Utredningen borde tydligare visa hur man resonerat för att komma fram till just nivån 430 kronor. Regeringen har 2016 förtydligat att det transportpolitiska funktionsmålet i huvudsak bör utvecklas inom ramen för hänsynsmålet. Då passagerarskatten är konstruerad för att minska efterfrågan på flygresor är det också en smula anmärkningsvärt att utredningen hävdar att skatten inte får vara alltför hög eftersom det skulle få betydande konsekvenser på just efterfrågan. För att ett styrmedel ska kunna vara verkningsfullt och relevant långsiktigt är det rimligt att det efter en tid utvärderas och vid behov justeras. *Naturvårdsverket* anser att tidpunkten för en sådan utvärdering bör fastställas i samband med att skatten implementeras. *Energimyndigheten* förordar att flyg som drivs med en andel förnybara drivmedel bör få nedsatt flygskatt, vilket ger ett stort signalvärde. Man bör utreda möjligheten att införa fler avståndsklasser för att

tydligare differentiera flygets verkliga klimat-effekter. I det nationella perspektivet bör också tillgänglighet och andra regionala aspekter beaktas. Man bör införa en lägre skatt för turbopropflygplan eftersom de inte kommer upp på så hög höjd och således inte orsakar samma klimatpåverkan. Om flygskatt införs bör det i framtiden också vara lämpligt att införa en mekanism för automatisk uppräknings- och inkomstutveckling. *Transportstyrelsen* för fram att för att stimulera användningen av hållbara alternativa bränslen inom luftfarten bör även möjligheten att reducera skatten på flygresor för de flygbolag som använder hållbara bränslen utredas. *Västernorrlands läns landsting* ställer sig bakom utredningens förslag om nivåer för den skatt som föreslås tas ut per passagerare som flyger från en svensk flygplats. *Växjö kommun* för fram att eftersom flygskatten föreslås vara baserad på antalet passagerare blir inte skatten på något sätt styrande för att få fram energieffektivare flyg eller ökad användning av biodrivmedel. Kommunen hade därför gärna sett att utredningen haft med ett förslag som ger incitament till flygföretag som satsar på detta, kanske genom ett undantag från skatt eller en lägre skattenivå. *Kristianstads kommun* för fram att för att få en betydande effekt på flygets klimatpåverkan skulle skatten snarare behöva vara högre. Men då kommer de negativa näringspolitiska och regionalpolitiska konsekvenserna som en flygskatt innebär att bli ännu mycket större. Eftersom flygskatten föreslås vara baserad på antalet passagerare blir inte skatten på något sätt styrande för att få fram energieffektivare flyg eller ökad användning av biodrivmedel. Dessa åtgärder bidrar ju också till att minska utsläppen av koldioxid från flyget. Kommunen hade därför gärna sett att utredningen haft med ett förslag som ger incitament till flygföretag som satsar på detta, kanske genom ett undantag från skatt, eller en lägre skattenivå. *Hjelmco Oil AB* anser att det är en uppenbar brist i betänkandet att tanken på differentierade avgifter utifrån miljöpåverkan, t.ex. turbopropflyg, inte beaktas och stärker bilden av att syftet enbart är fiskalt. *Naturskyddsföreningen* anser att de föreslagna skattenivåerna är för lågt satta för att bidra till uppfyllelsen av nationella och internationella klimatmål. Det är allvarligt. Skattenivåerna bör därför justeras uppåt efter skattens införande. *Swedish Business*

Travel Association anser att en flygskatt ska differentieras. Man borde fokusera på att flyga så effektivt som möjligt, dvs. att fler reser i ekonomiklass än i t.ex. business eller första klass. Att fylla planen är således viktigt. En flygskatt borde tas ut för kubik/yta i planet i stället för per passagerare. Man behöver då inte fundera över vilken benämning respektive flygbolag har för sina serviceklasser. *Stockholm Business Region* anför att en effekt som utredningen inte analyserar är hur de allt viktigare direktlinjerna till ickeuropeiska destinationer påverkas av en högre skattebelastning. Utredningen har därför inte heller berört effekten, för det fall att direktlinjerna skulle bli färre, att svenska resenärer tvingas att mellanlanda, vilket innebär mer miljöbelastning än direktflyg. I värsta fall kommer svenska resenärer att välja att flyga med mellanlandning på t.ex. Kastrup för att slippa betala den högre skatten för en långresa. *Svensk Pilotförening* ser stora problem med differentieringen av skattenivåerna på olika reslängd. Att slutdestination ska vara styrande leder med all sannolikhet till att operatörerna som erbjuder direktförbindelser till långväga destinationer kommer att missgynnas kraftigt. Det finns liten möjlighet för Skatteverket att kontrollera att passageraren verkligen stannar i t.ex. Köpenhamn och inte fortsätter. Här är stor kreativitet i utformningen av biljetter att vänta. *Världsnaturfonden WWF* anser att den föreslagna skatten måste höjas eller på annat sätt ändras i sin utformning så att den förväntas få en mer styrande effekt och därmed ge en signifikant minskning av klimatpåverkan. Det finns skäl att differentiera skatten så att den är högre för destinationer där det finns möjlighet att resa med samma eller något längre tidsåtgång med andra transportslag som har betydligt lägre klimatpåverkan. *Tankesmedjan Fores* för fram att det inte stämmer att det inte är möjligt att differentiera skatten utifrån serviceklass. Såväl Frankrike som Storbritannien differentierar skatten på detta sätt. *Jordens Vänner Umeå* för fram att nivån på 80 kronor kan vara ett bra första steg för resor mellan södra Sverige och övre Norrland samt till Gotland, men att nivån bör vara minst dubbelt så hög på kortare sträckor. *Tunisiens ambassad i Stockholm* för fram att Tunisien av misstag verkar ha fallit bort från lagförslaget bilaga 2. *Turkish Airlines Inc* för fram att länderna i lagförslaget bilagor i stället borde bli kategoriserade efter ett avstånds-

kriterium och Turkiet borde placeras under den första kategorin. Turkiska städer ligger närmare Stockholm än många europeiska städer. *Detur Sweden AB* för fram att förslaget inte är förenligt med utredningens syfte om att begränsa flygets klimatpåverkande utsläpp. Trots att det fastslås i utredningen att skatten ska baseras på avståndet så föreslås en punktskatt om 280 kronor avseende flygresor till Turkiet medan skatt på flygresor till länder inom EES, exempelvis Cypern, enligt förslaget ska vara 80 kronor. Detta trots att flygavståndet mellan Sverige och Turkiet är kortare eller i vart fall lika långt. *Detur Sweden AB* är av uppfattningen att utredningen inte har lyckats utföra sitt uppdrag i enlighet med regeringens direktiv. Effekterna av flygskatt bör granskas noga och det bör införas bättre styrregler som gäller alla länder såtillvida att alla påverkas på likartat sätt. *BRA* för fram att en resa Stockholm–Köpenhamn–Miami innebär en flygskatt på 80 kronor. Att resa direkt från Stockholm till Miami innebär en flygskatt på 430 kronor. Det innebär att satsningen på fler långlinjer från Arlanda kommer att bli svår att genomföra med konkurrenskraft. *Naturskyddsföreningen i Göteborg* anser att skattens nivå är för låg och otillräcklig för att lösa problemet. På sikt kan skatten utformas på ett mer differentierat sätt så att de fossila och mest klimatskadliga alternativen får en mycket kraftigare beskattning. *Jordens Vänner Malmö-Lund* för fram att de förslag som utredningen lägger på skattenivåer är otillräckliga. Särskilt gäller detta internationella flygresor. Som Naturvårdsverket visar så är kostnaden för utsläppen 10–15 gånger högre än de föreslagna skattesatserna. De föreslagna nivåerna för Sverige och Europa räcker inte heller för att ge rätt signal för resandet. Det ska alltid vara billigare att ta tåget än flyget i Sverige och Europa. Nivån på 80 kronor kan vara ett bra första steg för resor mellan södra Sverige och övre Norrland samt till Gotland, men bör vara minst dubbelt så hög på kortare sträckor. *Jordens Vänner Helsingborg* för fram att de förslag till skattenivåer som utredningen lägger är otillräckliga. Särskilt gäller detta internationella flygresor. Det ska alltid vara billigare att ta tåget än flyget i Sverige och Europa.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänna utgångspunkter gällande skattenivåer

Syftet med att införa en skatt på flygresor är att flygets klimatpåverkan ska minska. Genom en skatt kan flyget i högre utsträckning bära sina klimatkostnader. Skatten ska dessutom motivera resenärer att välja andra, mer miljövänliga, alternativ. Storleken på skatten ska därför i så hög grad som möjligt spegla en rimlig klimatvärdering för flygresor. Det är samtidigt viktigt att skatten inte sätts till en sådan nivå att den ger upphov till ett inte acceptabelt undvikande beteende. Den risken finns så länge det finns länder som inte har flygskatt. Sådant undvikande beteende kan antingen ske genom att avresan sker från en utländsk flygplats nära Sverige i ett land som inte har flygskatt eller genom att resenärer väljer att köpa en flygbiljett till en utländsk flygplats i ett land som inte har flygskatt och därifrån köper en separat biljett till en destination utanför landet. I det senare fallet undviker resenärerna att betala den högre skatten för längre flygresor. Dyliga anpassningar innebär som regel en merkostnad för resenären i form av längre restid och besvärligare bagagehantering och är olämpliga i ett transportpolitiskt perspektiv. Det kan också innebära att resenärer väljer längre resvägar och fler delresor med ökad klimatpåverkan som följd, vilket i så fall motverkar skattens syfte. Hur priskänslig marknaden är och hur benägna resenärer är till den här typen av anpassningar är svårt att veta. Det råder emellertid inte något tvivel om att full internalisering av klimatkostnader för längre resor skulle kunna medföra en betydande anpassning av detta slag.

För att minska risken för undvikande beteende och för att skatten inte ska få stora regionala konsekvenser, finns det enligt regeringens mening skäl för att föreslå en skatt som begränsar de sekundära negativa effekterna.

För att skatten också ska vinna acceptans är det viktigt att skatten upplevs som rättvis och att den är enkel att förstå. För att skatten även ska få en styrande effekt, dvs. att konsumenter uppmuntras att välja mer miljövänliga alternativ, ska skattenivån bestämmas utifrån flygresans totala längd, dvs. slutdestinationen. Denna princip återfinns i både Storbritanniens och Tysklands regelverk om flygskatt. *Lunds universitet* anser att det föreligger en viss oklarhet i lagtexten om vad som ska definieras

som en flygresa. Regeringen vill i detta sammanhang förtydliga att den destination som anges i resedokumentationen som flygresans slutliga mål är slutdestinationen. Det spelar ingen roll om en eller flera mellanlandningar företas för att slutdestinationen ska nås under förutsättning att resan fortgår med direkt anslutande flygförbindelser. Med direkt anslutande förbindelser avses uppehåll om högst 24 timmar. Samma tid gäller i fråga om transfer. *BRA* för fram att en resa Stockholm–Köpenhamn–Miami innebär en flygskatt på, enligt utredningens förslag, 80 kronor men att en resa direkt från Stockholm till Miami innebär en flygskatt på, enligt utredningens förslag, 430 kronor. Det innebär att satsningen på fler långlinjer från Arlanda kommer att bli svår att genomföra med konkurrenskraft. Regeringen vill i detta sammanhang påpeka att vad *BRA* för fram inte stämmer. Skattenivån bestäms utifrån flygresans slutdestination, vilket i de av *BRA* angivna exemplen i båda fallen är Miami. *Svensk Pilotförening* för fram att det finns liten möjlighet för Skatteverket att kontrollera att passageraren verkligen stannar i t.ex. Köpenhamn och inte fortsätter samt att stor kreativitet i utformningen av biljetter är att vänta. Regeringen gör inte samma bedömning och anser att bl.a. det faktum att antalet skattskyldiga är få medför att det finns tillräckliga kontrollmöjligheter för Skatteverket. *Länstyrelsen i Skåne län* anser att regeringen bör undersöka möjligheten till en höjd skatt på flygresor under ett visst avstånd (t.ex. 400–500 kilometer) för att styra över persontrafik från flyg till mer klimatsmarta transportslag. *Jordens Vänner Umeå* och *Jordens Vänner Malmö-Lund* för fram att nivån på 80 kronor kan vara ett bra första steg för resor mellan södra Sverige och övre Norrland samt till Gotland, men att nivån bör vara minst dubbelt så hög på kortare sträckor. En begränsning vid bestämmande av skattens storlek är dock att skatt inte får tas ut med olika belopp inom EU/EES. En differentiering är således endast möjlig för flyg med slutdestination utanför EU/EES. En differentiering av skatten för olika avstånd är emellertid motiverad med tanke på att syftet med skatten är att flyget ska bära en större del av sina klimatkostnader. Differentiering kan med fördel göras utifrån avstånd (inom avståndsklass) och i praktiken kan flera sådana bestämmas.

Regeringen har kommit fram till att det är lämpligt att föreslå tre avståndsklasser.

Skattenivåer

Utifrån angivna förutsättningar föreslog utredningen att skattenivån för inrikesresor med flyg ska bestämmas till 80 kronor per avresande passagerare. En sådan nivå speglar, enligt utredningen, ungefär den klimatvärdering per passagerare för en flygning mellan Stockholm/Bromma och Visby (den i Sverige kortaste flygsträckan som trafikeras av reguljärflyg) som i dag inte täcks av befintliga avgifter utifrån en värdering baserad på svensk koldioxidskatt. *Riksrevisionen* och *Konjunkturinstitutet* ifrågasätter att den svenska koldioxidskatten skulle vara en bra utgångspunkt för värdering av växthusgasutsläpp. De för fram att den svenska koldioxidskatten syftar till att Sverige ska nå utsläppsmålen för de utsläpp som inte täcks av EU ETS och att den därmed inte har någon tydlig koppling till flygtrafiken inom EU. Vidare att det inte heller är tydligt hur värderingen tar hänsyn till skattens effekt på utsläpp inom EU ETS, dvs. till skattens klimatpåverkan på EU-nivå. Utredningen för fram att det finns många olika ansatser för att beräkna klimatkostnader för utsläpp av koldioxid. Dessutom varierar ansatserna kraftigt mellan varandra. För en passagerare som reser till en slutdestination utom EU/EES ska, enligt utredningen, med samma resonemang skattenivån bestämmas till 280 kronor per avresande passagerare. Den nivån motsvarar en klimatvärdering per avresande passagerare som i dag inte täcks av befintliga avgifter mellan Arlanda flygplats och St. Petersburg (den kortaste flygsträckan utanför EU/EES).

För flygresor med slutdestination i länder utanför EU/EES finns en större variation i klimatvärderingen jämfört med flygresor inom samarbetsområdet. Utredningen föreslog därför att en tredje skattenivå ska gälla för långa, interkontinentala flygresor. *Ekonomistyrningsverket* för fram att skattens utformning innebär att längre resor beskattas relativt förmånligt i förhållande till resornas klimatpåverkan. *Naturvårdsverket* anser att skatten på långa, interkontinentala resor bör differentieras i flera steg än vad utredaren föreslår samt att nivåerna inom respektive kategori bör vara starkare kopplade till den samhällsekonomiska kostnaden för de utsläpp som uppstår. Vidare att utred-

ningen tydligare borde ha visat hur man resonerat för att komma fram till just nivån 430 kronor. *Jordens Vänner Malmö-Lund* och *Jordens Vänner Helsingborg* för fram att framför allt skattenivåerna för internationella flygresor är otillräckliga. Att bestämma skatten utifrån den faktiska klimatvärderingen som uppstår under längre flygresor skulle enligt utredningen med hög sannolikhet medföra ett omfattande undvikande beteende enligt ovan. En skattenivå som motsvarar den faktiska klimatvärderingen skulle dessutom kunna medföra betydande konsekvenser för tillgängligheten och flygbranschen som inte skulle vara förenliga med det transportpolitiska målet respektive EU:s flygstrategi. För att skatten ändå ska ha någon styrande effekt och samtidigt hamna på en rimlig skattenivå föreslog utredningen att en skatt om 430 kronor ska tas ut för resor till slutdestinationer inom den tredje avståndsklassen. Denna skattenivå är jämförbar med Tysklands och Österrikes nivå för flygskatt för långa, interkontinentala resor och bidrar till att internalisera de klimatkostnader som interkontinentalt flyg orsakar.

Svensk Pilotförening ser stora problem med differentieringen av skattenivåerna på olika reslängd samt framhåller att slutdestination ska vara styrande leder med all sannolikhet till att operatörerna som erbjuder direktförbindelser till långväga destinationer kommer att missgynnas kraftigt. Regeringen vill i detta sammanhang påpeka att framför allt den tredje skattenivån inte motsvarar den faktiska klimatvärderingen för dessa flygresor. Regeringen gör inte bedömningen att de utpekade operatörerna kraftigt kommer att missgynnas.

Stockholm Business Region anför att en effekt som utredningen inte analyserar är hur de allt viktigare direktlinjerna till ickeuropeiska destinationer påverkas av en högre skattebelastning. Utredningen har därför inte heller berört effekten, för det fall att direktlinjerna skulle bli färre, att svenska resenärer tvingas att mellanlanda, vilket innebär mer miljöbelastning än direktflyg. Stockholm Business Region anför även att det finns en risk för att svenska resenärer väljer att flyga med mellanlandning på t.ex. Kastrup för att slippa betala den högre skatten för en långresa. I detta sammanhang vill regeringen förtydliga att skatt tas ut med det belopp som gäller för den slutdestination som framgår av resehandlingarna. Det är alltså inte

möjligt att undkomma den högre skattenivån genom att mellanlanda på en flygplats inom ett band med en lägre skattenivå, så länge slutdestinationen är belägen inom ett band med en högre skattenivå. *Lagrådet* påpekar att eftersom dokumentationen är avgörande för vilken skattenivå som ska belasta resan bör detta framgå av lagtexten. Lagrådet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt andra stycke av följande lydelse. ”Med slutdestination avses den destination som framgår av rese-dokumentationen.” Regeringen delar Lagrådets bedömning och lägger till ett andra stycke i paragrafen med nämnda lydelse.

Lunds universitet för fram att de skattenivåer som utredningen föreslår är dåligt motiverade och att en rimligare utgångspunkt skulle vara att skatten hamnar på en nivå som utgår från de genomsnittliga utsläppen för en resa inom respektive grupp. Lunds universitet anser även att det av rättsliga, politiska och förenklingsmässiga skäl bör övervägas om inte skatten på 80 kronor ska utgå på slutdestination i EU/EES-land och de övriga skattenivåerna helt med utgångspunkt i avstånd. *Energimyndigheten* anser att man bör utreda möjligheten att införa fler avståndsklasser för att differentiera tydligare flygets verkliga klimateffekter. *Världsnaturfonden WWF* anser att det finns skäl att differentiera skatten så att den är högre för destinationer där det finns möjlighet att resa med samma eller något längre tidsåtgång med andra transportslag som har betydligt lägre klimatpåverkan. Regeringen anser att de utgångspunkter som används för att beräkna skattenivåerna är rimliga, även om det kan finnas andra som är lika rimliga. Vidare anser regeringen att det kan finnas flera lösningar på hur skatten ska differentieras men att den lösning som utredningen har föreslagit av förenklings-skäl är att föredra. Regeringen anser inte att det skulle vara enklare med en nivå för slutdestination i ett EU/EES-land och övriga nivåer helt med utgångspunkt i avstånd. *Riksrevisionen* saknar en mer omfattande samhällsekonomisk analys som grund för de föreslagna skattenivåerna. *Lunds universitet* för fram att det är en brist i konsekvensbedömning att endast de av utredningen föreslagna skattenivåerna bedöms. Vidare att risken för att resmönstren ändras genom att svenska resenärer väljer att påbörja sina resor utanför Sveriges gränser för att undvika skatten är en relevant

invändning, men att det inte görs någon analys av vid vilken skattenivå denna förändring skulle ske. Regeringen vill peka på att utredningen har föreslagit skattenivåer baserade på klimatvärderingar för flygresor. Skattenivåerna ligger i paritet med liknande skatter i andra medlemsstater. Trots kritiken från *Riksrevisionen* och *Lunds universitet* anser regeringen att utredningens konsekvensanalys är tillräcklig för att gå vidare med förslaget.

Naturvårdsverket menar att senare års klimat-ekonomiska forskning visar att klimatkostnaderna rimligen måste ligga flera gånger högre än den svenska koldioxidskatten, om man även tar hänsyn till risker för framtida katastrofer. Om regeringen ändå beslutar att nivån på en passagerarskatt ska ta sin utgångspunkt i en klimatkostnad baserad på koldioxidskattens storlek bör skattenivåerna utvecklas i enlighet med nivån på koldioxidskatten. Detta innebär att passagerarskatten bör följa såväl den inflationsjustering som regelmässigt tillämpas på koldioxidskatten som eventuella övriga framtida justeringar av nivån på koldioxidskatten. *Energimyndigheten* för fram att om flygskatt införs bör det i framtiden också vara lämpligt att införa en mekanism för automatisk uppräkning av skattenivån för inflations- och inkomstutveckling. Regeringen instämmer i bedömningen att skattenivåerna årligen bör omräknas och föreslår således detta, se vidare avsnitt 6.21.9. *Naturvårdsverket* anser även att för att ett styrmedel ska kunna vara verkningfullt och relevant långsiktigt är det rimligt att det efter en tid utvärderas och vid behov justeras. Tidpunkten för en sådan utvärdering bör fastställas i samband med att skatten implementeras. Regeringen instämmer i att genom att följa upp utfallet av skatten kan regeringen utvärdera skattenivåerna och dess effekter och därefter kan nivåerna, om det behövs, justeras, exempelvis om priserna avsevärt ändras i EU ETS. Regeringen kommer att följa utvecklingen och återkommer om det finns behov av en översyn.

Regeringen anser, vid en sammanvägd bedömning, att det är skäligt att sänka de av utredningens föreslagna skattenivåerna till 60, 250 respektive 400 kronor. Regeringen föreslår således att tre skattenivåer används. Den skattenivå som ska gälla för medlemsstater i EU/EES ska gälla även för andra länder som helt ligger i Europa, dvs. länder som inte ingår i

EU/EES. Skatt ska alltså tas ut med 60 kronor för passagerare som flyger till ett land som helt ligger i Europa (bilaga 1 till lagen). För passagerare som reser till ett land som helt eller delvis ligger i en annan världsdel än Europa och med ett avstånd om högst 6 000 kilometer från Arlanda flygplats, ska en skatt om 250 kronor tas ut (bilaga 2 till lagen). För passagerare som reser till något annat land, dvs. ett land som ligger i en annan världsdel än Europa och med ett avstånd längre än 6 000 kilometer från Arlanda, ska 400 kronor tas ut.

Flera remissinstanser för fram att de av utredningen föreslagna skattenivåerna är för låga i förhållande till syftet att flygets klimatpåverkan ska minska för att bidra till att nå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Regeringen anser att skatten är ett första steg i rätt riktning för att minska flygets klimatpåverkan. Alltför höga nivåer riskerar att leda till undvikande beteende.

Skattenivåerna har bestämts med hänsyn till att flyget redan i dag betalar för utsläppsrätter inom EU ETS. Hänsyn har emellertid inte tagits till det nya globala styrmedlet för klimatutsläpp från internationellt flyg som Icao fattade beslut om i oktober 2016. Anledningen är att det nya systemet kommer att inledas med en frivillig fas först 2021 och bli obligatoriskt 2027 samt att prisnivåerna för de utsläppskrediter som ska handlas inom systemet är okända. Dessutom föreslår regeringen att den svenska flygskatten ska träda i kraft redan den 1 april 2018 (se avsnitt 6.21.13), dvs. flera år innan det globala systemet inleder sin frivilliga fas.

Vilka länder som ska hamna inom skattenivå 1 (länder som helt ligger i Europa) och skattenivå 2 (länder som ligger helt eller delvis i en annan världsdel än Europa med ett avstånd om högst 6 000 kilometer från Arlanda) ska anges i bilagor till lagen. *Tunisiens ambassad i Stockholm* för fram att Tunisien av misstag verkar ha fallit bort från lagförslagets bilaga 2. Regeringen instämmer i denna bedömning och anser att Tunisien bör läggas till i bilaga 2. *Turkish Airlines Inc* för fram att länderna i lagförslagets bilagor i stället borde bli kategoriserade efter ett avståndskriterium och Turkiet borde placeras under den första kategorin. Turkiska städer ligger närmare Stockholm än många europeiska städer. *Detur Sweden AB* för fram att förslaget inte är förenligt med utredningens syfte om att begränsa flygets klimatpåverkande utsläpp. Trots

att det fastslås i utredningen att skatten ska baseras på avståndet så föreslår utredningen en punktskatt om 280 kronor avseende flygresor till Turkiet medan skatt på flygresor till länder inom EES, exempelvis Cypern, enligt förslaget ska vara 80 kronor. Detta trots att flygavståndet mellan Sverige och Turkiet är kortare eller i vart fall lika långt. Detur Sweden AB är av uppfattningen att utredningen inte har lyckats utföra sitt uppdrag i enlighet med regeringens direktiv, att effekterna av flygskatt bör granskas noga och att det bör införas bättre styrregler som gäller alla länder såtillvida att alla påverkas på likartat sätt. Regeringen anser att det är lämpligt med tre skattenivåer och att de tre banden bestäms på det sätt som föreslås. Vad gäller Turkiet delar regeringen remissinstansernas bedömning i detta avseende och föreslår att Turkiet läggs till lagförslagets bilaga 1. Regeringen anser vidare att det är lämpligt att Kanada och USA läggs till bilaga 2. *Lagrådet* påpekar att skälen till placeringen av Turkiet, Ryska federationen och USA bör utvecklas vidare i det fortsatta beredningsarbetet. Regeringen vill i detta sammanhang framhålla att nämnda länders placering i respektive bilaga är följden av den sammanvägning av olika samhällsintressen som har gjorts. Vad särskilt gäller USA är placeringen föranledd av de nära handelssamarbeten som Sverige har med USA. Det faller sig då naturligt att även Kanada placeras i samma bilaga. Vad särskilt gäller Turkiet har EU starka band till Turkiet. *Länsstyrelsen i Skåne län* anser även att skatten bör reduceras för energieffektivare flygplan som t.ex. drivs med bibränsle för att skapa incitament för en klimatsmartare flygplansflotta. *Stockholms universitet* anser att skatten, i brist på en global eller europeisk bränsleskatt, kan justeras t.ex. beroende på hur stora utsläpp flygplanstypen genererar. *Energimyndigheten* förordar att flyg som drivs med en andel förnybara drivmedel bör få nedsatt flygskatt, vilket ger ett stort signalvärde. Myndigheten anser även att man bör införa en lägre skatt för turbopropflygplan eftersom de inte kommer upp på så hög höjd och således inte orsakar samma klimatpåverkan. *Transportstyrelsen* för fram att för att stimulera användningen av hållbara alternativa bränslen inom luftfarten bör även möjligheten att reducera skatten på flygresor för de flygbolag som använder hållbara bränslen utredas. *Växjö kommun* och *Kristianstads*

kommun hade gärna sett ett förslag som ger incitament till flygföretag som satsar på energieffektivare flyg eller ökad användning av biodrivmedel, kanske genom ett undantag från skatt eller en lägre skattenivå. *Hjelmco Oil AB* anser att det är en uppenbar brist i betänkandet att tanken på differentierade avgifter utifrån miljöpåverkan, t.ex. turbopropflyg, inte beaktas vilket stärker bilden av att syftet enbart är fiskalt. *Naturskyddsföreningen i Göteborg* anser att skatten på sikt kan utformas på ett mer differentierat sätt så att de fossila och mest klimatskadliga alternativen får en mycket kraftigare beskattning. Frågan om undantag eller motsvarande har behandlats i avsnitt 6.21.7. Vad gäller möjligheten att ha en lägre, eller för den del högre, skattenivå vid vissa omständigheter gör regeringen samma bedömning som i det avsnittet.

Flygskatten bör inte differentieras utifrån serviceklass

Utredningen har övervägt om det finns skäl att liksom i Storbritannien differentiera skatten utifrån vilken serviceklass en passagerare reser i, eftersom en resa i exempelvis business class ofta innebär ett större utrymme i planet. Det medför i sin tur att en större del av flygets utsläpp kan hänföras till en sådan resa jämfört med en resa i ekonomiklass. *Tankesmedjan Fores* för fram att det är ett oriktigt påstående att det inte är möjligt att differentiera skatten utifrån serviceklass eftersom det finns länder som differentierar.

Serviceklasser varierar emellertid mellan olika flygföretag. En differentiering mellan olika serviceklasser skulle således bli komplicerad att tillämpa. Det finns alltid en risk för att det uppkommer svårigheter att avgöra om en enskild flygning har en eller flera klasser. Det finns inte heller en enhetlig definition av serviceklasser och eftersom serviceklasserna varierar mellan flygföretagen torde det vara svårt att ta fram en enhetlig definition. En serviceklassindelning medför dessutom en ökad administration för flygföretagen och en svårhanterlig administrations- och kontrollapparat för beskattningsmyndigheten. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det inte är lämpligt att differentiera skatten utifrån serviceklasser.

Swedish Business Travel Association anser att en flygskatt ska differentieras och att en flygskatt borde tas ut för kubik/yta i planet i

stället för per passagerare. Man behöver då inte fundera över vilken benämning respektive flygbolag har för sina serviceklasser. Regeringen anser inte att det är lämpligt att ta ut en skatt för hur mycket yta en passagerare tar upp och att en lag utformad på sådant sätt skulle vara svårtillämpad för de skattskyldiga.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen således att skatt ska tas ut med 60 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 1, med 250 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 2 och med 400 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i övriga länder. Regeringen bedömer att skatten inte bör differentieras utifrån vilken serviceklass passageraren reser i.

Lagförslag

Förslaget införs i 7 § i den nya lagen om skatt på flygresor, se avsnitt 3.1.

6.21.9 Indexering av skatten

Regeringens förslag: En årlig omräkning av skattesatserna i lagen om skatt på flygresor ska göras för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår. Omräkningen av skattesatserna ska grunda sig på förändringen i konsumentprisindex (KPI) från juni månad året närmast före det år beräkningen avser och juni 2017.

Beloppen ska avrundas till hela kronor.

Före november månads utgång varje år ska regeringen fastställa de omräknade skattebelopp som efter den årliga omräkningen ska tas ut för påföljande kalenderår.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket* tillstyrker förslaget. *Förvaltningsrätten i Falun*, *Kommerskollegium*, *Tullverket*, *Skatteverket*, *Konsumentverket*, *Energimyndigheten*, *Luftfartsverket*, *Transportstyrelsen* och *Konkurrensverket* har inga synpunkter på förslaget. Skatteverket för dock fram att verket beräknar att de förslag som lämnats i promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018, i vilken förslaget om indexering av flygskatten ingår, medför kostnader av engångskaraktär om 5 250 000

kronor och löpande årliga kostnader om 2 350 000 kronor. Skatteverket begär därför ökade anslag med belopp som motsvarar dessa kostnader. Företagarna avstår från att lämna några synpunkter. *Svenskt Näringsliv* och *Sveriges Kommuner och Landsting* har inte lämnat några synpunkter. *Konjunkturinstitutet* instämmer i bedömningen att allokeringspolitiskt motiverade skatter bör räknas upp med den allmänna prisutvecklingen för att reall säkra den relativprisförskjutning som skatterna syftar till. *Trafikverket* för fram att en årlig indexering av skattesatserna inte förändrar verkets bedömning att den föreslagna skatten endast kommer att resultera i marginella klimatteffekter. *Trafikanalys* menar att det finns skäl att räkna upp en flygskatt med förväntad inkomstutveckling på samma sätt som föreslås för skatten på naturgrus och avfall i promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018. Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. *Regelrådet* finner emellertid att redovisningen avseende behov av speciella informationsinsatser är bristfällig. *Föreningen Svenskt Flyg* och *Svenska Flygbranschen* avstyrker förslaget. En skatt på flygresor och en indexuppräknings av densamma är helt fel väg att gå för att minska flygets klimatpåverkan.

Skälen för regeringens förslag: Utredningen har i sina överväganden angett att storleken på skatten i så hög grad som möjligt ska spegla en rimlig klimatvärdering för flygresor. Det är samtidigt viktigt att skatten inte sätts till en sådan nivå att den ger upphov till ett inte acceptabelt undvikande beteende. Regeringen instämmer i dessa bedömningar. De föreslagna skattenivåerna har bestämts med beaktande av att flyget redan i dag betalar för utsläppsrätter inom EU ETS.

Inom punktskatteområdet indexeras energi- och koldioxidskattesatserna enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi med hänsyn till förändringar av konsumentprisindex (KPI) genom en årlig omräkning av skattebeloppen. Tobaksskatten enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt KPI-omräknas. Även vissa direkta skatter är knutna till KPI genom olika basbelopp och index. Gemensamt för KPI-omräkningarna är att dessa utgår från faktisk (historisk) förändring av KPI.

Trafikverket för fram att en årlig indexering av skattesatserna inte förändrar verkets bedömning att den föreslagna skatten endast kommer att resultera i marginella klimateffekter. *Föreningen Svenskt Flyg* och *Svenska Flygbranschen* anser att en skatt på flygresor och en indexuppräknings av densamma är helt fel väg att gå för att minska flygets klimatpåverkan. Regeringen anser, trots vad *Trafikverket*, *Föreningen Svenskt Flyg* och *Svenska Flygbranschen* för fram, att för att uppnå värdesäkring av de föreslagna skattenivåerna och upprätthålla miljöstyrningen bör en årlig indexering införas så att skattesatserna för flygresor följer den allmänna prisnivån. Regeringen föreslår därför att en årlig omräkning av skattesatserna i lagen om skatt på flygresor ska göras och att omräkningen av skattesatserna ska grunda sig på faktiska förändringar i KPI. Regeringen instämmer alltså i *Konjunkturinstitutets* bedömning att allokeringspolitiskt motiverade skatter bör räknas upp med den allmänna prisutvecklingen för att reellt säkra den relativprisförskjutning som skatterna syftar till. När det gäller *Trafikanalys* synpunkt att även räkna upp skatten med förväntad inkomstutveckling bedömer regeringen är detta i nuläget inte är allokeringspolitiskt motiverat.

Regeringen föreslår att bestämmelsen ska träda i kraft vid den tidpunkt då lagen (2017:000) om skatt på flygresor träder i kraft. Den första omräkningen av skattesatserna kommer således att göras under hösten 2018 för skatteuttag som ska gälla under 2019. Omräkningen föreslås grunda sig på faktiska förändringar i KPI mellan juni månad året närmast före det år beräkningen avser och juni 2017. De framräknade beloppen föreslås med hänsyn till storleksordningen av de aktuella skattesatserna lämpligen avrundas till närmaste hela kronor enligt sedvanliga avrundningsregler.

Regeringen föreslås före november månads utgång genom förordning till lagen om skatt på flygresor varje år fastställa de omräknade skattebelopp som ska betalas för påföljande kalenderår. KPI för juni månad publiceras av Statistiska centralbyrån redan i juli/augusti, vilket innebär att omräkningsfaktorn i form av förändringen av KPI kommer att vara känd i god tid innan fastställandet av de omräknade skattebeloppen före november månads utgång. Normgivningsbemyndigandena föreslås införas i lagen om skatt på flygresor.

De synpunkter som *Skatteverket* och *Regelrådet* för fram bemöts i avsnitt 6.21.14.

Lagförslag

Förslaget införs i 8 § i den nya lagen om skatt på flygresor, se avsnitt 3.1.

6.21.10 Skattskyldighet

Regeringens förslag: Det flygföretag som utför flygningen ska vara skattskyldigt. Skattskyldigheten inträder när ett flygplan med beskattningsgrundande passagerare lyfter från en flygplats i Sverige.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Det har dock i regeringens förslag gjorts en författnings-teknisk justering på så sätt att det tydliggörs att den som svarar för driften av det svenska statsflyget omfattas av skattskyldighet.

Remissinstanserna: *Konsumentverket*, som är den enda remissinstans som har lämnat synpunkter i denna del, upplyser om att flygbolagen är skyldiga att gentemot biljettköparen särskilt redovisa de skatter och avgifter som ingår i priset enligt artikel 23 i EG förordning 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen. Den del av sådana skatter och avgifter som inte behöver betalas av flygbolagen då konsumenten av någon anledning inte utnyttjar en flygresor som redan betalats bör flygbolaget återbetala till konsumenten. Detta bör alltså även gälla den föreslagna flygskatten.

Skälen för regeringens förslag

Skattskyldig

För de flesta svenska punktskatter gäller att skattskyldigheten placeras så tidigt som möjligt bland de aktörer som utför skattepliktiga tjänster. Därmed begränsas antalet skattskyldiga, vilket underlättar administration och kontroll av skatten. Att antalet skattskyldiga begränsas är önskvärt även vad gäller skatt på flygresor. Som utgångspunkt anser utredningen att skattskyldigheten ska placeras hos den som först utför de skattepliktiga tjänsterna i Sverige, nämligen olika flygföretag. Regeringen instämmer i den bedömningen och föreslår att

skattskyldig ska vara det flygföretag som utför flygningen.

Utredningen har diskuterat frågan om vilket flygföretag som blir ansvarigt för redovisning och betalning av flygskatten med olika aktörer i flygbranschen samt Transportstyrelsen. Samstämmighet råder, enligt utredningen, om att det flygföretag under vars Icao-kod flygningen utförs också bör vara det flygföretag som ska vara skattskyldigt för flygskatten. Det innebär att ett flygföretag bör få ta ansvaret för flygskatt för alla sina egna operationer som sker från Sveriges flygplatser i eget flygplan eller genom inhyrd kapacitet.

Utredningen har studerat hur avgiftsuttaget fungerar i Transportstyrelsens regi för myndighetsavgiften och GAS och har funnit att det går att dra lärdom av principerna för Transportstyrelsens avgiftssystem för att bestämma vilket flygföretag som ska ansvara för flygskatten. Dessa principer svarar också i stort mot flygföretagens önskemål.

Principerna innebär att en viss flygning ska ha endast ett enda ansvarigt företag (eller person). Som utgångspunkt har man en Icao-kod för flygföretag, kallad Icao designator, i färdplanen. Ett flygföretags Icao-kod kan härledas till flygföretagets drifttillstånd, AOC (Air Operator Certificate), och därigenom kan också en juridiskt ansvarig person bindas till verksamheten. För det fall någon Icao-kod inte används i färdplanen används i stället flygplanets registreringsbeteckning. Genom att tillämpa samma principer som Transportstyrelsen blir skattesystemet, enligt utredningen, igenkänningsbart för flygföretagen och beskattningsmyndigheten kan i kontrollhänseende använda sig av uppgifter som rapporteras in till Transportstyrelsen som underlag för avgiftsdebitering.

Genom att tillämpa ovanstående principer kan man i systemet få flexibilitet men samtidigt klara gränser mellan de olika flygföretagens aktiviteter. När det gäller inhyring av andra flygföretag innebär principerna att det inhyrande bolaget tar ansvaret för flygskatten. I en s.k. wet lease-situation blir alltså det inhyrande företaget skattskyldigt eftersom flygningen utförs under dess Icao-kod. Wet lease innebär att ett flygföretag hyr in ett luftfartyg med besättning. Till skillnad från dry lease opereras luftfartyget inom ramen för det uthyrande flygföretagets drifttillstånd och står flygsäkerhetsmässigt under

tillsyn av detta flygföretags flygsäkerhetsmyndighet. Wet lease i flera led godtas inte utan särskilt tillstånd. Vid kommersiellt samarbete genom code sharing marknadsförs en specifik flygning av två eller flera flygföretag, men flygningens färdplan innehåller alltid en enda Icao-kod. Det betyder att principerna också kan tillämpas på code sharing samarbete genom identifikation med hjälp av Icao-koden.

Med beaktande av ovanstående bör skattskyldigheten knytas till Icao-koden för det flygföretag som anges i färdplanen eller, när ingen färdplan har lämnats in, till flygplanets registrering, dvs. flygplanets ägare vid tidpunkten för flygningen.

Eftersom den föreslagna lagen omfattar kommersiella flygresor bör det även av lagen framgå att endast en fysisk eller juridisk person som innehar ett giltigt drifttillstånd eller motsvarande tillstånd som ger personen rätt att utföra kommersiella flygresor, omfattas av lagen. Regeringen föreslår att en definition av begreppet flygföretag med det innehållet förs in i lagen. Den som svarar för driften av det svenska statsflyget enligt statsflygsförordningen (1999:1354) har inget sådant drifttillstånd som avses ovan. Som *Lagrådet* påpekar måste därför bestämmelsen anpassas om flygskatten är tänkt att omfatta skattskyldighet även för flygresor med det svenska statsflyget. Regeringens uppfattning är att även dessa flygresor ska omfattas av skatten. Regeringen föreslår därför att den som svarar för driften av detta flyg är skattskyldig.

Skattskyldighetens inträde

Skattskyldighetens inträde har alltid – direkt eller indirekt – betydelse för när skatten ska redovisas. Skattskyldighetens inträde styr också vilken skattenivå som är tillämplig och är därmed avgörande för vilket belopp som den skattskyldige ska betala. Bestämmelser om skattskyldighetens inträde finns i de olika punktskatteförfattningarna och kriterierna för skattskyldighet varierar mellan olika punktskatter. De händelser som grundar skattskyldighet är av varierande slag och beror till stor del på den skattepliktiga varans eller tjänstens natur.

När det gäller skatt på flygresor finns det olika tidpunkter vid vilka skattskyldigheten kan tänkas inträda, exempelvis när en passagerare checkar in eller går ombord på flygplanet eller när ett flygplan lyfter från en flygplats i Sverige.

Det är emellertid först när flygplanet lyfter från flygplatsen i Sverige som det går att fastställa hur många beskattningsgrundande passagerare som reser med planet. Regeringen föreslår därför att skattskyldigheten ska inträda när ett flygplan med beskattningsgrundande passagerare lyfter från en flygplats i Sverige. Som *Konsumentverket* för fram är flygbolagen skyldiga att gentemot biljettköparen särskilt ange de skatter och avgifter som ingår i priset enligt artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen.

Lagförslag

Förslagen införs i 2, 5 och 6 §§ i den nya lagen om skatt på flygresor, se avsnitt 3.1.

6.21.11 Förfarandet vid beskattning

Regeringens förslag: Bestämmelserna i skatteförfarandelagen ska vara tillämpliga på skatten på flygresor, vilket bl.a. innebär att Skatteverket blir beskattningsmyndighet. Ett skattskyldigt flygföretag ska vara registrerat hos Skatteverket och deklarerar en gång per månad.

Regeringens bedömning: Några nya bestämmelser är inte nödvändiga för att Skatteverket ska få tillgång till uppgifter från Transportstyrelsen eller någon annan myndighet för kontroll av eller beslut om flygskatt.

Någon ändring är inte nödvändig i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet för att möjliggöra behandling i beskattningsdatabasen av uppgifter som behövs inom Skatteverket för handläggning av flygskatten.

Det bör inte införas någon skyldighet för en skattskyldig fysisk person som inte är bosatt i Sverige, eller en skattskyldig juridisk person som inte har fast driftställe i Sverige, att företrädas av en representant som är godkänd av Skatteverket.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: *Stockholms universitet* anser att analysen i utredningen snarast indikerar att Transportstyrelsen skulle vara en mer lämplig myndighet att hantera den särskilda flygskatten.

Det är universitetets uppfattning att det skulle uppstå onödiga administrativa kostnader vid valet av Skatteverket. *Transportstyrelsen* för fram att eftersom luftfartens avgifter till stor del administreras av Transportstyrelsen är myndigheten av uppfattningen att samarbetet mellan Skatteverket och Transportstyrelsen behöver stärkas betydligt på området i fråga, speciellt inför införandet av flygskatten och när systemen på Skatteverket byggs upp. Detta är särskilt viktigt i syfte att hålla den administrativa bördan hos flygföretagen så liten som möjligt. Behovet av samarbete omfattar inte enbart uppgiftslämnande utan rör även kompetensutveckling, uppbyggnaden av it-stöd och liknande. I den mån de kostnader som uppstår i samband med arbetet överskrider Transportstyrelsens budgetram förutsätts att sådana medel tillförs budgeten.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänt

I skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, finns bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatter och avgifter. Skatteförfarandelagen tillämpas för alla skatter utom de som uttryckligen undantas. Av de i dag förekommande punktskatterna är det endast trängselskatt enligt lagen (2004:629) om trängselskatt och skatt enligt vägtrafikskattelagen (2006:227) som undantas från skatteförfarandelagen (2 kap. 1 § första stycket 5 och 6 SFL). Den nya flygskatten kommer att omfattas av skatteförfarandelagen om inte skatten särskilt undantas från skatteförfarandelagen.

En fråga att ta ställning till är vilken myndighet som skulle vara en lämplig uppbördsmyndighet när det gäller flygskatten.

Luftfartens avgifter administreras i dag till stor del av Transportstyrelsen. För att undvika parallella system för uppbörd av avgift och skatt skulle Transportstyrelsen kunna vara uppbördsmyndighet för flygskatten. För detta ändamål skulle delar av Transportstyrelsens system för fakturering av myndighetsavgiften kunna användas. Regeringen anser dock, även med beaktande av det som kommit fram om Transportstyrelsens förutsättningar att vara uppbördsmyndighet för flygskatten och vad *Stockholms universitet* har fört fram, att det är mest lämpligt att knyta an beskattningsför-

farandet direkt till vad som gäller för andra punktskatter. Beskattning bör i största möjliga utsträckning utövas av Skatteverket. Inom Skatteverket finns nödvändig kompetens för att sköta beskattningsfrågor och de nödvändiga administrativa systemen. Regeringen gör därför bedömningen att det är lämpligast att Skatteverket är beskattningsmyndighet för flygskatten. Såsom Transportstyrelsen har fört fram är dock behovet av samarbete mellan myndigheterna viktigt. Transportstyrelsen har här en viktig roll. Den synpunkt som Transportstyrelsen för fram gällande eventuella kostnader bemöts i avsnitt 6.21.14.

Som framgår ovan behöver inte skatteförfarandelagens tillämpningsområde ändras för att lagen ska gälla för den nya flygskatten. Av detta följer att bestämmelserna i skatteförfarandelagen om bl.a. punktskattedeklaration, tidpunkter för redovisning och betalning av skatt, ränta, förseningsavgift, beslut om punktskatt, omprövning, överklagande, skattekontroll och rätt till ersättning blir tillämpliga. Det innebär även att Skatteverket blir beskattningsmyndighet.

Regeringen föreslår dock vissa ändringar i skatteförfarandelagen. I 3 kap. 15 § SFL anges genom en uppräkningslista vad som avses med punktskatt. Paragrafen ändras på så sätt att uppräkningslistan kompletteras med den nya lagen om skatt på flygresor. Skatteverket ska enligt 7 kap. 1 § första stycket 10 SFL registrera den som är skattskyldig enligt ett antal uppräknade lagar. Regeringen föreslår att Skatteverket även ska registrera den som är skattskyldig enligt den nya lagen om skatt på flygresor. Regeringen vill i detta sammanhang påpeka att den som avser att bedriva näringsverksamhet och som ska registreras enligt 7 kap. 1 § SFL ska anmäla sig för registrering hos Skatteverket innan näringsverksamheten påbörjas eller övertas (7 kap. 2 § första stycket SFL).

Utredningen har övervägt om ett skattskyldigt flygföretag som flyger i mindre omfattning från Sverige i stället för att vara registrerat hos Skatteverket ska redovisa skatten i en särskild skattedeklaration för varje skattepliktig händelse samt lämna in deklaration senast fem dagar efter den skattepliktiga händelsen (se 26 kap. 8 och 35 §§ SFL). Utredningen har dock inte föreslagit en sådan ordning. Regeringen delar utredningens uppfattning.

Dessutom görs en rent författningsteknisk ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen

(2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen. I propositionen Uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen (prop. 2016/17:58) föreslås att 7 kap. 1 § SFL ska ändras (en ny punkt 13 läggs till i första stycket). Riksdagen har antagit regeringens förslag i prop. 2016/17:58 (bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256, SFS 2017:387). Den ändringen träder i kraft den 1 januari 2019 (se punkt 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den lagen), dvs. efter det att lagen om skatt på flygresor har trätt i kraft. I propositionen Skatteförslag med anledning av energioverenskommelsen (prop. 2016/17:142) föreslås att 7 kap. 1 § första stycket 10 j SFL ska slopas. Riksdagen har antagit regeringens förslag i prop. 2016/17:142 (bet. 2016/17:SkU31, rskr. 2016/17:268). Den ändringen träder i kraft den 1 januari 2018. I den propositionen görs också en rent författningsteknisk ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen. Med hänsyn till att ytterligare en ändring av 7 kap. 1 § SFL föreslås i detta avsnitt görs en rent författningsteknisk ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen. Hänvisning i paragrafen ska göras även till den nya lagen om flygskatt.

Uppgiftslämnande mellan myndigheter

För att Skatteverket ska kunna fullgöra sina uppgifter avseende flygskatt kan verket behöva få tillgång till uppgifter som finns hos Transportstyrelsen. Myndigheter ska samarbeta och lämna information till varandra. Utbytet av uppgifter kan däremot inte ske helt fritt. För att en sekretessbelagd uppgift ska kunna lämnas till en annan myndighet eller självständig verksamhetsgren inom den egna myndigheten krävs att en sekretessbrytande bestämmelse är tillämplig. Myndigheter kan lämna sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet om uppgiftsskyldighet är föreskrivet i lag eller förordning (10 kap. 28 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], förkortad OSL).

Enligt 42 a kap. SFL ska uppgifter som en myndighet förfogar över och som behövs för kontroll eller beslut enligt lagen på Skatteverkets begäran lämnas till verket. Undantag gäller i fråga om uppgifter som omfattas av sekretess till följd av 15 kap. 1 eller 2 § eller 16 kap. 1 § OSL, dvs. av utrikes-, försvars- eller statsfinanssekretess, eller enligt en bestämmelse till vilken det hänvisas i dessa paragrafer. För övriga

uppgifter som omfattas av sekretess gäller att, i de fall då ett utlämnande skulle medföra synnerligt men för något enskilt eller allmänt intresse, är en myndighet uppgiftsskyldig bara om regeringen på ansökan av Skatteverket beslutar att uppgiften ska lämnas ut.

Bestämmelsen i 42 a kap. 1 § SFL innebär en sådan uppgiftsskyldighet som enligt 10 kap. 28 § första stycket OSL bryter sekretess för de uppgifter som begärs ut. Den medför en i princip obegränsad skyldighet för myndigheter att på Skatteverkets begäran lämna ut uppgifter som behövs för kontroll eller beslut enligt skatteförfarandelagen (prop. 2015/16:28 s. 67). Uppgifterna kommer att omfattas av den absoluta sekretessen i 27 kap. 1 och 2 §§ OSL hos Skatteverket.

Regeringen bedömer att undantagen från uppgiftsskyldighet i 42 a kap. 1 § SFL inte är tillämpliga i här aktuella fall. Mot bakgrund av ovanstående anser regeringen att några nya bestämmelser inte är nödvändiga för att Skatteverket ska få tillgång till uppgifter från Transportstyrelsen eller någon annan myndighet för kontroll av eller beslut om flygskatt.

Beskattningsdatabasen

Behandling av uppgifter inom beskattningsverksamheten regleras i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. I beskattningsverksamheten ska det enligt 2 kap. 1 § nämnda lag finnas en samling uppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för vissa i lagen särskilt angivna ändamål (beskattningsdatabas). I 1 kap. 4 § samma lag anges de primära ändamålen för behandlingen av uppgifter i beskattningsverksamheten. Enligt bestämmelsen får uppgifter behandlas bl.a. för tillhandahållande av information som behövs hos Skatteverket för fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter. Med skatt avses samtliga de skatter som det åligger Skatteverket att handlägga. I 2 kap. 3 § samma lag anges vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen för bl.a. de ändamål som anges i 1 kap. 4 §. Enligt 2 kap. 3 § första stycket 4 samma lag får t.ex. uppgifter om underlag för fastställande av skatter och avgifter behandlas i databasen.

Regeringen har i 2 § första stycket 1 förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet föreskrivit att det i beskattningsdatabasen får behandlas uppgifter som behövs vid Skatteverkets handläggning av ärenden som sker med stöd av bl.a. skatteförfarandelagen.

I den proposition som låg till grund för lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet anförs att ändamålet med en beskattningsdatabas ska vara att ge information som behövs inom skatteförvaltningen för fastställande av underlag för skatter och avgifter samt redovisning, bestämmande, betalning och återbetalning av skatter eller avgifter (prop. 2000/01:33 s. 123). Syftet med ändamålsbestämmelsen är således enligt propositionen att all beskattningsverksamhet som bedrivs av Skatteverket ska utgöra ett primärt ändamål.

Det är således förenligt med det ändamål som har angivits i 1 kap. 4 § 1 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet att behandla uppgifter av det slag som är en följd av regeringens förslag. Att registrera och på andra sätt behandla uppgifter som är en följd av förslaget är också förenligt med bestämmelserna i 2 kap. 3 § samma lag om vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen. Regeringen anser därför att någon ändring inte är nödvändig i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet för att möjliggöra behandling i beskattningsdatabasen av uppgifter som behövs inom Skatteverket för handläggning av flygskatten.

Skatterepresentant

Enligt lagförslaget kommer både svenska och utländska flygföretag att bli skattskyldiga för flygskatt. Frågan är om det bör införas ett krav på skatterepresentant i lagen för en skattskyldig fysisk eller juridisk person som inte är bosatt eller har fast driftställe i Sverige.

Att införa ett krav på skatterepresentant för flygföretag med säte inom EU är inte förenligt med EU-rätten (se t.ex. EU-domstolens dom kommissionen mot Spanien, C-678/11, EU:C:2014:2434). I praktiken kommer alltså ett krav på skatterepresentant att träffa enbart flygföretag med säte i ett land utanför EU. Det är enligt regeringens mening mindre lämpligt att föra in ett krav som tvingar en del utländska skattskyldiga att ha en representant i Sverige.

Förutom att ett sådant krav skulle kunna uppfattas som orättvist skulle det även kräva mer administration och bli onödigt kostsamt för skattskyldiga med säte utanför EU. Ett krav på att utländska skattskyldiga ska företrädas av en skatterepresentant anser regeringen därför inte bör föreskrivas i lagen om skatt på flygresor.

Lagförslag

Förslaget införs i 9 § i den nya lagen om skatt på flygresor, se avsnitt 3.1, samt föranleder att ändringen införs i 3 kap. 15 § och 7 kap. 1 § i skatteförfarandelagen (2011:1244), se avsnitt 3.29. Dessutom görs en rent författningsteknisk ändring i 7 kap. 1 § i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen, se avsnitt 3.30.

6.21.12 Internationell rätt

Regeringens bedömning: Skatten på flygresor är förenlig med EU-rätten, inklusive reglerna om statligt stöd och energiskattedirektivet. Den är också förenlig med Chicagokonventionen, de bilaterala luftfartsavtalen och Sveriges internationella åtaganden i övrigt.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *Transportstyrelsen* för fram att det saknas en EU-rättslig analys om förslagets förenlighet med unionsrätten och specifikt den fria rörligheten för tjänster och rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, kallat energiskattedirektivet, samt en analys om förslagets förenlighet med Chicagokonventionen, bilaterala luftfartsavtal och internationella åtaganden i övrigt. Av ingressen och artikel 19 i Icaos resolution i oktober 2016 om införandet av ett globalt marknadsbaserat styrmedel framgår att staterna förbinder sig att de marknadsbaserade klimatstyrmedel för det internationella flyget som beslutas av generalförsamlingen ska vara de enda som etableras i syfte att det varken ska uppstå en dubbelreglering eller ett stort antal olika nationella regelverk. Det finns därmed en risk att införandet av en skatt på flygresor i Sverige kan möta kraftigt motstånd från andra länder. *Iata*

för fram att skatten skulle stå i strid med Icaos resolution i oktober 2016 om införandet av ett globalt marknadsbaserat styrmedel och Sveriges skyldighet att tillämpa detta styrmedel. *Iata* är av uppfattningen att syftet med skatten är att öka de allmänna skatteintäkterna till staten och att skatten inte är direkt relaterad till kostnader för att erbjuda flyg, flygrelaterade tjänster eller infrastruktur i Sverige. Det finns heller ingen indikation på att den föreslagna skatten ska öronmärkas eller allokeras för att finansiera åtgärder på miljöområdet. Den föreslagna skatten skulle därför även stå i strid med Chicagokonventionen och Icaos riktlinjer gällande beskattning på det internationella luftfartsområdet. Specifikt skulle införandet stå i strid med Icaos riktlinjer såsom de anges i Icaos policydokument Doc. 8632, i vilket anges att staterna åtar sig att reducera skatter så långt det är möjligt och planera att ta bort eventuella existerande skatter på internationellt flygresande. Skatten står även i strid med de principer som genomsyrar alla Icaos riktlinjer gällande miljörelaterade pålagor. Eftersom skatten verkar införas på miljömässiga grunder kommer den stå i strid med artikel 15 i luftfartsavtalet mellan EU och USA. Ingen sådan bedömning av om åtgärderna kan komma att inskränka utövandet av rättigheterna som följer av avtalet har gjorts av den svenska regeringen. Inte heller har några åtgärder vidtagits för att mildra inskränkningarna. *United Airlines* för fram att inom ramen för det globala styrmedel som Icao har beslutat om har stater enats om att undvika eller avskaffa överlappande nationella åtgärder, inklusive åtgärder såsom den skatt som regeringen nu föreslår. Införandet av skatten skulle bryta mot artikel 15.2 i luftfartsavtalet mellan EU och USA eftersom någon bedömning av om åtgärden kan komma att inskränka utövandet av rättigheter som följer av avtalet inte görs. Skatten skulle utgöra en otillåten avgift på flygavgångar i strid med artikel 15 i Chicagokonventionen och artikel 3 och 15 i luftfartsavtalet. Skatten strider mot artikel 1, 11 och 12 i Chicagokonventionen och artikel 7 i luftfartsavtalet eftersom utsläpp som uppkommer utanför svenskt territorium beskattas. Ett införande av skatten skulle vara i strid med artikel 24 i Chicagokonventionen och artikel 11 i luftfartsavtalet eftersom den utgör en skatt på bränsle och i strid med Icaos rådsresolution om miljörelaterade avgifter och

skatter den 9 december 1996 eftersom intäkterna inte avsätts till att begränsa miljöpåverkan. *Amerikanska ambassaden i Stockholm* för fram att flygskatten kan komma att underminera den globala tilltron till Icaos beslut om ett globalt marknadsbaserat styrmedel. Icao avråder från beskattning gällande försäljning och användning av internationella flygtransporter och rekommenderar att miljömässiga pålagor bör ha formen av avgifter snarare än skatter och att intäkterna i första hand bör användas till att begränsa de miljömässiga effekterna av utsläpp från flyget. Ett svenskt införande av flygskatten är inte i enlighet med artikel 15.2 i luftfartsavtalet mellan EU och USA. Trots förfrågningar från USA har Sverige hittills inte överlämnat någon förklaring gällande steg som tagits för att minska de möjliga negativa effekterna av den föreslagna skatten. Sverige har tidigare fört fram att nya regler skulle ta hänsyn till vad diskussionerna i Icao kom fram till, vilket den föreslagna lagen inte gör. *Airlines for America* för fram att en flygskatt står i strid med lydelsen av och andan i det beslut som Icao har tagit gällande internationellt flyg. De avtalsslutande staterna kom överens om att det styrmedel som Icao beslutade om skulle vara det enda styrmedlet gällande internationellt flyg. En flygskatt skulle även stå i strid med flera bilaterala och multilaterala avtal som Sverige har undertecknat, inklusive luftfartsavtalet mellan EU och USA, Chicagokonventionen, Icaos rådsresolution om miljörelaterade avgifter och skatter den 9 december 1996 och Icaos riktlinjer gällande beskattning på det internationella luftfartsområdet. Sverige förefaller ännu inte ha genomfört någon sådan bedömning av om åtgärden kan komma att inskränka utövandet av rättigheter som följer av luftfartsavtalet. Artikel 15 i luftfartsavtalet anger vidare att bl.a. bränsle på reciprocitetsbasis ska vara befriat från skatter. Flygskatten är i verkligheten en skatt på bränsle. Skatten skulle också vara en sådan otillåten avgift som avses i artikel 15 i Chicagokonventionen. Införandet av flygskatten skulle även stå i strid med artikel 1, 11 och 12 i Chicagokonventionen eftersom reglerna skulle omfatta flygplan som befinner sig i luftrum som tillhör andra länder. Flygskatten skulle stå i strid med Icaos rådsresolution om miljörelaterade avgifter och skatter den 9 december 1996 som anger att det inte får finnas något fiskalt syfte bakom pålagan, att pålagan måste relateras till

kostnaderna och att pålagorna får inte diskriminera flygtransport i förhållande till andra transportsätt. Flygskatten står även i strid med Icaos riktlinjer såsom de anges i Icaos policydokument Doc. 8632 genom vilka staterna åtar sig att reducera skatter så långt det är möjligt och planera att ta bort eventuella existerande skatter på internationellt flygresande. *Turkish Airlines Inc* för fram att flygskatten skulle stå i strid med Icaos rådsresolution om miljörelaterade avgifter och skatter den 9 december 1996 som anger att det inte får finnas något fiskalt syfte bakom pålagan, att pålagan måste relateras till kostnaderna och att pålagorna får inte diskriminera flygtransport i förhållande till andra transportsätt. Vidare att ett införande av flygskatten står i strid med Icaos riktlinjer såsom de anges i Icaos policydokument Doc. 8632 genom vilka staterna åtar sig att reducera skatter så långt det är möjligt och planera att ta bort eventuella existerande skatter på internationellt flygresande. *Emirates Airline* för fram att flygskatten underminerar det globala styrmedel som Icao beslutat om och skulle stå i strid med Chicagokonventionen och Icaos riktlinjer.

Skälen för regeringens bedömning: Även om varje medlemsstat inom EU själv har att besluta om vilka nationella skatter som ska tas ut måste unionsrättsliga hänsyn tas vid utformningen av skatterna. En begränsning är att det administrativa sättet att ta ut punktskatt inte får skapa hinder för den fria rörligheten för tjänster. Påförandet av en sådan skatt får inte heller leda till gränsformaliteter i handeln mellan medlemsstater.

Bestämmelserna i lagen om skatt på flygresor särbehandlar inte negativt tjänster som tillhandahålls från en annan medlemsstat. Flygskatten utlöses när ett flygplan, svenskt som utländskt, lyfter från en flygplats i Sverige, oavsett om det är en inrikes eller utrikes flygning. Skattebefrielserna som följer av lagen är generella och skattenivån är densamma inom hela EU och EES. De föreslagna bestämmelserna leder alltså inte, direkt eller indirekt, till en mindre förmånlig skattebehandling av en tjänst på grund av att den tillhandahålls av ett flygföretag från ett annat medlemsland. Därmed är det utredningens bedömning att den föreslagna skatten inte utgör något hinder för den fria rörligheten av tjänster. Inte heller leder skattereglerna till gränsformaliteter i handeln mellan medlemsstater.

Regeringen instämmer i den bedömning som utredningen gör.

Möjligheten att fritt utforma beskattningen på flygresor nationellt begränsas vidare av de regler om statligt stöd som finns i EUF-fördraget. Som anges i avsnitt 6.21.2.9 har lättnader från skatter för en urskiljbar grupp företag sedan länge ansetts som stöd som omfattas av statsstödsreglerna. För att förbudet mot statsstöd ska aktualiseras krävs emellertid inte bara att en viss åtgärd konstituerar ett statligt stöd. Åtgärden måste dessutom vara selektiv på så sätt att den gynnar vissa företag framför andra företag, vilket är ett uttryck för det selektivitetsrekvisit som följer av artikel 107.1 i EUF-fördraget.

För att avgöra om en åtgärd är selektiv måste man först fastställa huruvida åtgärden utgör ett undantag från det normala skattesystemet, i detta fall systemet för skatt på flygresor. Bedömningen av om en åtgärd är selektiv ska göras med utgångspunkt i företag som befinner sig i motsvarande legala och faktiska situation. Jämförelsen ska göras med företag i den egna medlemsstaten.

I lagen om skatt på flygresor föreslås ett antal undantag från skatteplikt. Dessa skattelättnader riktar sig inte till och påverkar inte heller vissa företag. Inte heller är något undantag utformat på ett sådant sätt att det är avgränsat till ett geografiskt område. Skattelättnaderna leder således inte till att något flygföretag gynnas i förhållande till andra företag. I stället är skattelättnaderna utformade som generella åtgärder som gynnar alla flygföretag inom skattesystemet. Selektivitetsrekvisitet är därmed inte uppfyllt, varför åtgärderna faller utanför statsstödsreglernas tillämpningsområde.

Den föreslagna skatten kan enligt utredningens mening inte heller ses som en o tillåten bränsleskatt eftersom den inte skiljer mellan flygplan med olika bränsleförbrukning eller utsläppsdata under en flygning eller på annat sätt direkt eller indirekt kopplas till förbrukningen av bränsle. Därmed kommer skatten inte i konflikt med energiskatte-direktivet. Regeringen instämmer i den bedömning som utredningen gör.

Sammantaget är således skatten utformad så att den är förenlig med EU-rätten.

Den föreslagna skatten på flygresor kan inte heller anses stå i strid med Chicagokonventionen eller de bilaterala luftfartsavtalen. Den omständligheten att det sedan många år tillbaka

finns motsvarande skatter på flygresor i flera andra länder ger även stöd för denna bedömning. Den svenska flygskatten avviker inte nämnvärt från dessa. Inte heller står de föreslagna skatte-reglerna i strid med Sveriges internationella åtaganden i övrigt. Regeringen gör därmed en annan bedömning än den som bl.a. *Iata* och *United Airlines* gör. Regeringens bedömning är att en skatt på flygresor utformad såsom den föreslås inte är en skatt på bränsle. Såväl *Iata* som *United Airlines* och *Amerikanska ambassaden i Stockholm* påpekar att det inte har gjorts någon sådan bedömning som anges i artikel 15 i Luftfartsavtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater och Amerikas förenta stater, kallat luftfartsavtalet mellan EU och USA. Regeringen gör bedömningen att åtgärden att införa en skatt på flygresor inte kommer att inskränka utövandet av rättigheter som följer av avtalet. *United Airlines* för fram att ett införande av en skatt på flygresor skulle stå i strid med flera artiklar i luftfartsavtalet mellan EU och USA. Regeringen delar inte denna bedömning utan anser att införandet inte strider mot någon av de åberopade artiklarna. *Lagrådet* anför att det naturligtvis kan möta svårigheter att helt självständigt motivera införande av en flygskatt och att analysera effekterna. Samma knappa analys återkommer emellertid också vad gäller enskildheter i förslaget eller t.ex. dettas förenlighet med olika internationella åtaganden. I den sistnämnda frågan kan t.ex. nämnas vissa remissinstansers invändning om att flygskatten, enligt deras uppfattning, strider mot olika åtaganden, varvid lagrådsremissens analys inskränker sig till att konstatera att ”regeringen delar inte denna bedömning utan anser att införandet inte strider mot någon av de åberopade artiklarna”. Regeringen vill därför förtydliga att den inte anser att skatten på flygresor utgör någon avgift på flygavgångar i strid med artikel 3 eller 15 i luftfartsavtalet mellan EU och USA. Regeringen anser inte heller att skatten skulle strida mot den bestämmelse i artikel 7 i avtalet som gäller tillämplig lagstiftning. Regeringen anser slutligen att skatten inte utgör någon skatt på bränsle. Regeringen delar därför inte bedömningen att ett införande av skatten är i strid med artikel 11 i luftfartsavtalet mellan EU och USA.

Det bör dock noteras att Sverige har accepterat vad som står i Icaos policydokument Doc. 8632, dvs. att medlemsstaterna åtar sig att

reducera skatter så långt det är möjligt och planera att ta bort eventuella existerande skatter på internationellt flygresande. Detta förhållande framhålls av såväl *Iata* som *Airlines for America* och *Turkish Airlines Inc.* Detta medför att Sverige som medlemsland måste underrätta Icao om införandet av skatten på flygresor. Vidare anges i Icaos resolution i oktober 2016 om införandet av ett globalt marknadsbaserat styrmedel att de marknadsbaserade klimatstyrmedel för det internationella flyget som beslutas av generalförsamlingen ska vara de styrmedel som finns. Detta förs fram av bl.a. *Transportstyrelsen* och *Iata*. *Amerikanska ambassaden i Stockholm* framhåller även att Sverige tidigare har fört fram att nya regler skulle ta hänsyn till vad diskussionerna i Icao kom fram till, vilket den föreslagna lagen inte gör. Regeringen konstaterar emellertid att det styrmedel som Icao har beslutat om inleds med en frivillig fas och att den skatt på flygresor som regeringen föreslår ska införas kan justeras i framtiden om ett sådant behov skulle uppstå. *United Airlines* påpekar att det anser att ett införande av skatten skulle stå i strid med Icaos rådsresolution om miljörelaterade avgifter och skatter den 9 december 1996. Även *Amerikanska ambassaden i Stockholm* hänvisar till nämnda rådsresolution genom att framhålla att Icao avråder från beskattning gällande internationella flygtransporter och rekommenderar att miljömässiga pålagor bör ha formen av avgifter snarare än skatter och att intäkterna i första hand bör användas till att begränsa de miljömässiga effekterna av utsläpp från flyget. Detsamma gäller *Airlines for America* och *Turkish Airlines Inc* som för fram att rådsresolutionen pekar på principer som anger att det inte får finnas något fiskalt syfte bakom en pålaga, att pålagan måste relateras till kostnaderna och att den inte får diskriminera flygtransporter i förhållande till andra transportsätt. Regeringen gör en annan bedömning och anser inte att rådsresolutionen i fråga är ett hinder mot att införa en skatt på flygresor.

Transportstyrelsen för fram att det saknas analyser av skattens förenlighet med den internationella rätten. Regeringen gör i detta fall en annan bedömning och anser att analysen är tillräcklig.

Sammanfattningsvis anser regeringen att skatten på flygresor är förenlig med EU-rätten, inklusive reglerna om statligt stöd och

energiskattedirektivet. Den är också förenlig med Chicagokonventionen, de bilaterala luftfartsavtalen och Sveriges internationella åtaganden i övrigt.

6.21.13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den föreslagna lagen ska träda i kraft den 1 april 2018.

Regeringens bedömning: Några övergångsbestämmelser behövs inte.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: *Skatteverket* framför att det behövs en förberedelseperiod på ca sex månader från det att samtliga förutsättningar är kända innan verket är klart med uppbyggnad och administrativa förberedelser. Mot bakgrund av detta bedömer Skatteverket att förslagen kan träda i kraft tidigast i mitten av 2018. *Konsumentverket* vill gärna se att tiden från det att den nya lagen beslutas till det att den ska träda ikraft blir så pass lång att företagen hinner ta höjd för skatten och att inga biljetter har hunnit säljas till resor där skatten ska tillämpas. Med en för kort framförhållning ser Konsumentverket en risk för att införandet av skatten kan resultera i att flygbolag kräver konsumenter på ersättning för skatten efter att köpet av flygbiljetten har gjorts. Det kan innebära stora kostnader för konsumenter som vid avtalsingåendet inte kände till denna tillkommande kostnad. *Transportstyrelsen* vill trycka på vikten av att ge flygföretagen minst ett år till anpassning och rekommenderar att ikraftträdandet skjuts fram till ett år efter det att beslut fattats om en lag om skatt på flygresor. *Turkish Airlines Inc* ber att ikraftträdandet skjuts upp på så sätt att lagen börjar tillämpas först för biljetter som säljs efter 2018. Flygbolag har redan börjat sälja biljetter för 2018. En framskjuten tillämpning skulle ge flygbolagen möjligheter att analysera skattens problem och ge dem möjligheter att överkomma de negativa effekterna.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: En utgångspunkt är att den nya lagen om skatt på flygresor ska träda i kraft så

snart som möjligt. Med hänsyn till den tid som kan beräknas gå åt för remissförfarande och beredningsarbete inom Regeringskansliet, för riksdagsbehandlingen och för anpassning av Skatteverkets system för administrationen av flygskatten, har utredningen bedömt att det kan bli aktuellt med ett ikraftträdande tidigast den 1 januari 2018. Även de skattskyldiga behöver en viss tid för att anpassa sina rutiner. *Transportstyrelsen* framhåller vikten av att ge flygföretagen minst ett år till anpassning. *Konsumentverket* pekar på att med en för kort framförhållning finns en risk för att införandet av skatten kan resultera i att flygbolag kräver konsumenter på ersättning för skatten efter att köpet av flygbiljetten har gjorts. *Skatteverket* för fram att det behöver en förberedelsestid på ca sex månader från det att samtliga förutsättningar är kända innan det är klart med uppbyggnad och administrativa förberedelser. Flygföretagen har framfört att en lag om skatt på flygresor bör börja gälla tidigast sex månader efter det att riksdagen har fattat beslut om att införa en lag för att företagen ska ha möjlighet att ta ut den nya flygskatten av sina resenärer. *Turkish Airlines Inc* ber att ikraftträdandet skjuts upp på så sätt att lagen börjar tillämpas först för biljetter som säljs efter 2018.

Vid en sammantagen bedömning anser regeringen det lämpligt att den föreslagna skatten träder i kraft den 1 april 2018. Eftersom det är fråga om att införa en helt ny lag som inte ersätter någon tidigare reglering på samma område anser regeringen att det inte finns något behov av övergångsbestämmelser.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att den föreslagna lagen ska träda i kraft den 1 april 2018 och anser att några övergångsbestämmelser inte behövs.

6.21.14 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som är nödvändig i det aktuella lagstiftningsärendet och avseende de aspekter som ska belysas enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Det sker mot bakgrund av tillgängliga uppgifter och i den omfattning som är möjlig. *Regelrådet* anser att konsekvensutredningen i utredningen uppfyller kraven i 6

och 7 §§ förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

Alternativa lösningar till att införa en skatt på flygresor baserad på passagerare har analyserats av utredningen, se avsnitt 6.21.3. Eftersom dessa lösningar inte har bedömts utgöra några lämpliga regleringsalternativ, har någon jämförelse av de kostnadsmässiga konsekvenserna för dessa inte gjorts.

Offentligfinansiella och administrativa effekter

Offentligfinansiella effekter

Ett införande av en skatt på flygresor innebär att skatteintäkterna ökar. Som en följd av de justeringar som regeringen har föreslagit i förhållande till betänkandets förslag justeras de offentligfinansiella effekterna jämfört med utredningen till preliminärt 1,03 miljarder kronor 2018 och 1,37 miljarder kronor för efterföljande år (exklusive indexering), beaktat indirekta effekter rörande mervärdesskatt och bolagsskatt. Beräkningarna baseras på utredningen och beaktar delvis beteendeeffekter som följer av skattens införande och utgår från statistik från 2016 där barn under två år och transferpassagerare har räknats bort.

Mervärdesskatteeffekten är tvådelad: dels ökar mervärdesskatteuttaget med motsvarande 6 procent av den del av skatten som läggs till biljettpriset (för inrikes privatresenärer), dels minskar mervärdesskatteuttaget på grund av att antalet sålda biljetter minskar. Genom att skatten utgör en ytterligare kostnad som kommer att påverka företagets vinst påverkas basen för bolagsskatten (för tjänsteresor).

Tabell 6.23 Offentligfinansiella effekter, exklusive indexering

Miljarder kronor

	2018	2019	2020	Varaktig effekt
Bruttoeffekt	1,08	1,44	1,44	1,44
Bolagsskatt	-0,06	-0,08	-0,08	-0,08
Mervärdesskatt	0,01	0,01	0,01	0,01
Nettoeffekt	1,03	1,37	1,37	1,37

De olika posterna i tabell 6.23 är beroende av hur mycket av skatten som vältras över på biljettpriset. I beräkningen antas att skatten till 100 procent övervältras på biljettpriset. Det är svårt att uppskatta hur stor del av skatten som

kan komma att övervältras på biljettpriset. Om övervältringen antas vara t.ex. 75 procent är de offentligfinansiella effekterna något lägre (nettoeffekt 1 miljard kronor 2018 och 1,34 miljarder 2019 och framåt). För antagande om övervältring, se Finansdepartementets publikation *Beräkningskonventioner 2017: Metoder för effektberäkningar vid ändrade skatteregler*, s. 43.

Indexering har som syfte att upprätthålla styreffekten av skatten. Utan KPI-indexering skulle prissignalen som skatten innebär försvagas över tid och därmed också dess styrande effekt. Med hjälp av en indexering som tar hänsyn till inflationen upprätthålls styrförmågan. Hur skattesatserna kan komma att ändras mellan 2018 och 2019 genom förslaget om KPI-indexering redovisas i tabell 6.24. Det bör noteras att beräkningarna nedan av skattesatserna vad gäller 2019 är preliminära och grundar sig på prognostiserade förändringar i KPI mellan juni 2017 och juni 2018. De slutliga skattesatserna bestäms när de faktiska förändringarna av KPI under perioden mellan juni 2017 och juni 2018 är kända. Det är dessa som ska ligga till grund för omräkningar av skattesatserna 2019 som läggs fram i ett kommande förslag från regeringens sida. Det kan noteras att KPI-omräkningen görs med 2017 som jämförelseår.

Tabell 6.24 Föreslagna skattesatser 2018 och omräknade preliminära skattesatser 2019

Kronor per passagerare

	2018	2019
Flygskatt		
Inom Europa	60	61
Medel	250	255
Hög	400	407

Indexeringen bedöms sammantaget innebära en offentligfinansiell nettoeffekt på 25 miljoner kronor 2019. I reala termer innebär KPI-indexering inga förändringar av skatteintäkterna. Indexering av skattesatserna för flyget innebär att den offentligfinansiella intäkten 2019 ökar från 1,37 miljarder kronor till 1,4 miljarder kronor. Effekterna av indexeringen förväntas öka något för efterföljande år.

Effekter för Skatteverket och domstolarna

Skatteverket föreslås bli beskattningsmyndighet för samtliga flygföretag som är skattskyldiga,

vilka enligt Transportstyrelsen beräknas vara omkring 250 företag. Skatteverket behöver initialt utforma administrativa rutiner, utveckla it-system och ta fram informationsmaterial till företag etc. Regelrådet finner att redovisningen avseende behov av speciella informationsinsatser är bristfällig. Regeringen bedömer att inga speciella informationsinsatser är nödvändiga förutom det informationsmaterial som Skatteverket tar fram till berörda företag. Skatteverket har beräknat att de initiala kostnader kommer att uppgå till 1,3 miljoner kronor. Vidare har Skatteverket beräknat att de löpande kostnaderna för handläggningen av inkommande deklarationer, kontroller, it-förvaltning m.m. kommer att uppgå till 1,2 miljoner kronor per år om lagen om skatt på flygresor införs. Därutöver uppger *Skatteverket* att det tillkommer kostnader hänförliga till indexeringen av flygskatten. Skatteverket beräknar att de förslag som har lämnats i promemorian *Vissa punktskattefrågor* inför budgetpropositionen för 2018, i vilken förslaget om indexering av flygskatten ingår, bl.a. medför löpande årliga kostnader om 2 350 000 kronor. Regeringen bedömer att de kostnader som specifikt är kopplade till indexeringen av flygskatten bör utgöra en förhållandevis liten del av detta belopp. Regeringens bedömning är att tillkommande kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Regeringen bedömer att inga speciella informationsinsatser är nödvändiga förutom det informationsmaterial som Skatteverket tar fram till berörda företag.

Vidare kan förslaget innebära ökade kostnader för domstolarna då beslut enligt lagen kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol genom överklagandebestämmelserna i skatteförarandelagen (2011:1244). Det finns en tendens att de rättsliga processerna ökar i samband med att nya regler införs. Detta får konsekvenser för Förvaltningsrätten i Falun och Kammarrätten i Sundsvall i form av ökad arbetsbelastning och därmed merkostnader. Någon större mängd mål kan dock inte förväntas, varför dessa bör kunna hanteras inom respektive domstols ordinarie verksamhet. Utredningen bedömer att de merkostnader som införandet av lagen om skatt på flygresor medför för domstolarna ryms inom ramen för respektive befintligt anslag. Regeringen gör samma bedömning som utredningen.

Administrativa och andra kostnader för berörda myndigheter

Utöver Skatteverket finns även andra myndigheter som kan komma att beröras av att en skatt på flygresor införs. Trafikverket, som i dagsläget upphandlar vissa flyglinjer och allokera driftbidrag till icke statliga flygplatser, kan behöva ytterligare resurser för denna verksamhet. Vad gäller kostnaden för upphandling är det svårt att säga med säkerhet hur den kommer att förändras. Luftfartsverket kan komma att påverkas av en skatt på flygresor.

Luftfartsverket ansvarar bl.a. för uttaget av undervägsavgift för flygtrafiktjänster. Undervägsavgiften betalas av alla flygoperatörer som flyger i ett lufrum där Sverige bedriver flygtrafiktjänst. Om skatten leder till ett mindre antal rörelser eller till andra val av flygplan kan detta avgiftsuttag påverkas negativt jämfört med om en skatt inte hade införts.

Transportstyrelsen för fram att i den mån de kostnader som uppstår i samband med arbetet under bl.a. inför införandet av flygskatten och när systemen på Skatteverket byggs upp överskrider Transportstyrelsens budgetram, förutsätts att sådana medel tillförs budgeten. Regeringen anser att eventuella sådana kostnader bör hanteras inom befintliga anslag.

Transportstyrelsen efterfrågar en bedömning av vilka kostnader som beräknas följa av en mer omfattande upphandling av flyglinjer. Regeringen konstaterar att en sådan bedömning inte ingick i utredningens uppdrag. Det är också många andra faktorer som behöver tas i beaktande när det gäller att bedöma behovet av upphandling av flyglinjer. Regeringen kommer att följa utvecklingen noga.

Effekter för resande och konsumenter

Vid ett införande av en flygskatt kommer konsumenter att påverkas i den utsträckning flygbiljetter blir dyrare, i den mån företagens ökade kostnader till följd av införandet av skatten kan övervältras på biljettpriset. I den mån konsumenten har alternativa färdmedel att välja på kan det antas resultera i att färre konsumenter väljer flyget som färdmedel. Alternativt kommer fler konsumenter att avstå från att resa.

Dessutom är det möjligt att de högre biljettpriserna som företag också kommer att

möta resulterar i högre konsumentpriser för andra varor och tjänster. Det är svårt att uppskatta hur stor denna effekt kan bli.

De trafikmässiga effekter som införandet av en flygskatt kan ge upphov till kan delas upp i förändringar i resande med flyg (som minskar) och förändringar i resande med övriga trafikslag (som ökar). Dessa effekter kan beräknas med hjälp av korspriselasticiteter. Med utgångspunkt i de elasticiteter och priser som presenterats i utredningen kan effekterna på efterfrågan av privatresor beräknas. *Trafikverket* för bl.a. fram att skattens påverkan på efterfrågan är osäker på grund av oklara priselasticitetberäkningar. *Ekonomistyrningsverket* ser det som troligt att flygbolagen kommer att utgå från skillnader i priskänslighet och rikta övervältringen mot mer oelastiska kundsegment. Vidare har utredningen inte tagit i beaktande den undanträngningseffekt på övrig konsumtion som en högre kostnad för flygresor sannolikt innebär. *Swedavia AB* delar inte utredningens slutsats att flygets internaliseringsgrad av externa kostnader är låg. Regeringen utgår från Finansdepartementets beräkningskonventioner där bl.a. full övervältring på priser antas för punktskatter.

Notera att beräkningarna utgår från antalet avresande passagerare 2016 där barn under två år (ca 1 procent) och transferpassagerare (ca 8 procent) inte är medräknade eftersom de undantas från skatten. I tabell 6.25 presenteras den totala beräknade förändringen av antal resenärer vid införandet av en skatt på flygresor uppdelad på privatresor och tjänstresor.

Tabell 6.25 Totala resenärsförändringar inom flyget, privat- och tjänstresor: inrikes, inom Europa och utom Europa

Resenärsförändringar, 1000-tal

	Inrikes	Europa	Utom Europa	Totalt
Privatresor	-239	-167	-27	-433
Tjänstresor	-42	-11	-2	-54
Totalt	-280	-178	-29	-487
(som andel av totala resor)	-4%	-1,5%	-2%	-2,4%

Det totala antalet avresande resenärer uppgick 2016 till drygt 22 miljoner. Genom en skatt på flygresor beräknas antalet resenärer minska med i storleksordningen 433 000 resenärer per år, vilket motsvarar drygt 2 procent av det totala antalet avresande passagerare från flygplatser i Sverige 2016. Både procentuellt sett och sett till antalet resor förändras inrikesflyget mest med 4 procent. Den procentuella förändringen kan

jämföras med Transportstyrelsens prognos till 2022 som i genomsnitt räknar med en ökning av antalet avresande passagerare med 3,6 procent per år. Införandet av en skatt på flygresor bedöms således minska antalet avresande passagerare men i en begränsad omfattning. Det totala antalet avresande passagerare från flygplatser i Sverige kan alltså förväntas öka även om en skatt på flygresor införs enligt regeringens förslag. *Transportstyrelsen* menar att jämförelsen är felaktig eftersom den sägs omfatta totalt antal avresande passagerare, såväl inrikes som utrikes. Transportstyrelsens prognos till 2022 visar på en ökning av antalet avresande inrikespassagerare med omkring 1 procent per år. Regeringen noterar informationen men bedömer att ökningen av det totala antalet ändå kommer att fortsätta.

Värt att notera är att de förändringar som tas upp här utgår från passagerarunderlaget för 2016. Utifrån Transportstyrelsens prognoser för avresande i inrikes- och utrikestrafiken fram till 2022 bedömer utredningen att införandet av en skatt leder till en förskjutning av antalet avresande passagerare men inte till en förändring i ökningstakten. För inrikesflyget bedömer utredningen att införandet av en skatt leder till ett ihållande lägre antal avresande passagerare under prognostiden eftersom antalet passagerare i inrikesflyget endast förväntas stiga med knappt 1 procent per år under prognostiden.

Antalet avresande passagerare med utrikesflyg (vilket inkluderar alla utrikesresor) förväntas öka med ungefär 4–5 procent per år under prognostiden. Det innebär att även om en skatt på flygresor införs kommer antalet avresande passagerare, redan samma år som skatten införs, att vara högre än året innan.

Bland andra *Swedavia AB* och *Föreningen Svenskt Flyg* hänvisar till en rapport av konsultföretaget WSP som anger att flygskatten väntas leda till en minskning av antalet passagerare med 0,7–1,2 miljoner, att 3 700–7 000 arbetstillfällen försvinner och en nettoförlust för Sveriges BNP på 4–6 miljarder kronor. Bland andra *Lycksele kommun* och *Lycksele flygplats* hänvisar till uträkningar gjorda av riksdagens utredningstjänst som anger att antalet inrikesresenärer kommer att minska med 0,8–1,2 miljoner per år om flygskatten införs. Utredningen gör en annan bedömning av skattens effekter. Av de resenärer som inte längre kommer att resa med flyg kan vissa resenärer i stället komma att välja

andra färdmedel om så är möjligt. Både minskningen av antalet passagerare som reser med flyg och medföljande överflyttning till andra trafikslag varierar sannolikt inom Sverige. Från och till orter som har god tillgång till alternativa trafikslag kan en större minskning och överflyttning vara möjlig medan den sannolikt blir betydligt mindre till och från orter med få eller inga alternativ till flyget. De beräkningar som presenteras här avser de totala förändringarna på nationell nivå och tar inte hänsyn till regionala skillnader. På grund av brister i det statistiska underlaget har det inte varit möjligt att göra en mer regionalt förfinad analys av passagerarförändringar eller överflyttningar till andra trafikslag. Totalt beräknar utredningen att överflyttning till bil, tåg och buss uppgår till ca 284 000 passagerare eller ca 45 procent av den totala minskningen i flygresor.

Störst överflyttning sker till bil, följt av tåg och buss. För långväga resor utom Europa sker enligt dessa beräkningar ingen överflyttning alls. Det är rimligt eftersom flyg ofta är det enda alternativet för långväga resor. Det är möjligt att viss överflyttning kan ske från långväga resor till medellånga resor när hushåll väljer andra resmål på grund av skatten (t.ex. semesterresa inom Europa där skatten är 60 kronor i stället för till Asien där skatten kan uppgå till 400 kronor). En sådan överflyttning ingår dock inte i beräkningarna.

Konjunkturinstitutet saknar en diskussion kring vad ökningen i flygresandet de senaste tio åren kan antas betyda för efterfrågans priskänslighet. *Transportstyrelsen* hade önskat en beskrivning av hur flygskatten slår mot olika inkomstgrupper i samhället. Transportstyrelsen efterlyser även en diskussion som tar hänsyn till trender och prognoser för att på så sätt möjliggöra en icke statisk analys. *Jönköping Airport AB* för fram att ingenting i utredningen beskriver effekter av överflyttningen till bilar i form av olyckstal med skadade och dödade i biltrafiken. Regeringen instämmer i att det i vissa fall kan finnas behov av en mer djupgående analys.

Som beskrivs i avsnitt 6.21.7 kan en person med funktionsnedsättning i behov av t.ex. en personlig assistent komma att få betala ett belopp motsvarande flygskatten även för sin personliga assistent. De flesta sådana resor är sannolikt inrikesresor eller resor inom Europa. För en resa inrikes eller till en destination inom

Europa uppgår kostnaden till 60 kronor för resa från en flygplats i Sverige. För inrikesresor tillkommer 6 procent mervärdesskatt. För destinationer utom Europa upp till 6 000 kilometer eller längre än 6 000 kilometer uppgår kostnaden till 250 kronor respektive 400 kronor för resa från en flygplats i Sverige. Av den totala tillkommande kostnaden för den ytterligare flygbiljetten torde skatten utgöra en mindre del. Eftersom det finns en stor variation i biljettpriser är det svårt att exakt ange hur stor andel skatten utgör, men för en resa som exempelvis kostar 4 000 kronor och belastas med den högsta skatten utgör skatten 10 procent. Regeringen anser därför att den merkostnad en person med funktionsnedsättning som har behov av t.ex. en personlig assistent kan påverkas av i sammanhanget är begränsad och hanterbar inom ramen för den totala kostnaden för flygbiljetten. Regeringen anser därför att personer med funktionsnedsättning inte kommer att påverkas på ett orimligt sätt vid ett införande av en flygskatt.

Effekter för miljön

Effekter för klimatet

Hur stora effekterna av en skatt på flygresor kan tänkas bli avseende flygets klimatpåverkan är svårt att uppskatta eftersom det är svårt att med precision i förväg säga vilka resor som kommer att utebli. För beräkningarna som följer här används 25:e, 50:e samt 75:e percentilerna av flygdistanser i tre kategorier – inrikesresor, resor inom Europa samt resor utanför Europa – för att representera tre scenarier: lågt, medel och högt. Dessa sträckor används för att beräkna minskningen av utsläppen av koldioxid. Det här angreppssättet resulterar i ett intervall inom vilket den faktiska koldioxidreduktionen bör ligga. I tabell 6.26 presenteras de minskade koldioxidutsläppen som kan förväntas vid införandet av en skatt på flygresor. Inom parentes presenteras minskningen av koldioxid med övrig klimatpåverkan inräknad (inklusive höghöjdseffekt).

Tabell 6.26 Minskade koldioxidutsläpp (inklusive övrig klimatpåverkan inom parentes) från flyget, givet antagna avstånd

1000-tals ton koldioxid			
Percentil	25:e	50:e	75:e
Inrikes resor	-15 (-20)	-19 (-25)	-23 (-30)
Resor inom Europa	-18 (-29)	-32(-51)	-48 (-77)
Resor utom Europa	-19 (-36)	-27 (-51)	-32 (-61)
Totalt	-52	-78	-103

Om skatten helt skulle övervältras till biljettpriset kommer skatten att resultera i minskade koldioxidutsläpp med mellan 0,05 miljoner och 0,1 miljoner ton per år exklusive höghöjdseffekter. I beräkningen har övervältringen antagits vara 100 procent. Om övervältringen antas till 75 procent beräknas effekten på koldioxidutsläpp vara lägre.

Enligt Naturvårdsverket var utsläppen av koldioxid från Sveriges inrikesflyg ca 0,54 miljoner ton koldioxid 2014. Koldioxidutsläppen från boende i Sveriges flygresor uppgår enligt rapporten Klimatpåverkan från svenska befolkningens internationella flygresor – metodutveckling och resultat för 1990–2014 (Kamb m.fl.) till ca 5,8 miljoner ton per år. Enligt utredningens beräkningar kommer den föreslagna skatten på flygresor minska koldioxidutsläppen motsvarande ca 12–23 procent av utsläppen från inrikesflyg eller ca 1–2 procent av koldioxidutsläppen från alla flygresor av boende i Sverige. Den totala förväntade reduktionen av koldioxidutsläpp kan jämföras med alternativet att inte införa en skatt. Eftersom flyget, särskilt utrikesflyget, har en tillväxt i antal passagerare som är snabbare än olika åtgärder som t.ex. den pågående energieffektiviseringen, betyder det att flygets totala utsläpp kommer att öka från dagens nivå oavsett om en skatt på flygresor införs eller inte.

Koldioxid har samma skadeverkan oavsett vid vilken höjd den släpps ut. Det finns dock dessutom höghöjdseffekter som behöver tas i beaktande. När även höghöjdseffekter inkluderas bedöms den samlade minskningen vara mellan 0,1 miljoner och 0,2 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år vid antagande om 100 procent övervältring. Konjunkturinstitutet för fram att utredningen inte har klargjort vilken effekt skatten kan väntas få på flygets samlade höghöjdseffekter. Utredningen gör dock uppskattningar av värderingen av utsläppen av

koldioxid kopplade till höghöjdseffekter men för olika avstånd.

Eftersom en del resenärer kommer att välja andra trafikslag i stället för flyget måste de ökade koldioxidutsläppen för dessa andra trafikslag beräknas. Här antas att en flygresor som ersätts med ett annat trafikslag är lika lång, dvs. att man inte väljer ett annat resmål. Det är dock sannolikt så att även valet av resmål kan komma att förändras vid införandet av en skatt på flygresor, då till resmål med kortare flygsträckor. Utsläppen från andra trafikslag beräknas öka med mellan 0,01 miljoner och 0,02 miljoner ton koldioxidekvivalenter beroende på antagande om avstånd. För beräkningen har 100 procents övervältring antagits.

Nettoeffekten för utsläppen av koldioxid beräknas genom summering av utsläppsminskningen och utsläppsökningen som följer av att resenärer väljer andra trafikslag. Utifrån dessa beräkningar är det rimligt att vänta sig att införandet av en skatt på flygresor kan resultera i en reduktion av de totala koldioxidutsläppen (netto) någonstans mellan 0,06 miljoner och 0,11 miljoner ton koldioxid per år jämfört med alternativet att inte införa en skatt på flygresor. När hänsyn tas till flygets höghöjdseffekter beräknas nettoeffekten i stället till en minskning med mellan 0,10 miljoner och 0,18 miljoner ton koldioxidekvivalenter.

Bland andra *Föreningen Svenskt Flyg* och *Hemavan Tärnaby Airport* för fram att utredningens konsekvensbedömningar är oprecisa och sällan förankrade i vedertagna internationella beräkningsmodeller. Vidare att utredningen har inkluderat höghöjdseffekter i sina beräkningar genom att använda en uppräkningsfaktor på ett sätt som inte är vetenskapligt robust och som inte speglar höghöjdseffekterna korrekt. Att utredningen inte behandlar de olika typerna av klimatpåverkande utsläpp separat innebär att dess beräkningar är missvisande och att utredningen sannolikt överskattar förslagets effekt. *SAS* noterar att de utsläppsberäkningar som anförs baseras på flygplanstyper, utsläppsdata och beläggningsgrader som bolaget inte känner igen från de data som det årligen reviderar och distribuerar till Naturvårdsverket. *Swedavia AB* delar inte heller utredningens beräkning avseende klimatvärderingen per passagerare på utvalda typsträckor. Regeringen bedömer, trots vad remissinstanserna anför, att

de beräkningar om miljöeffekter som utredningen tagit fram ger en uppskattning över skattens miljöeffekt.

Eftersom flyg inom EU/EES omfattas av EU ETS innebär en reduktion av utsläppen att utsläppsrätter kan komma att säljas inom handelssystemet. Totalt kan utsläppsrätter motsvarande upp till ca 0,09 miljoner ton koldioxidekvivalenter komma att säljas på marknaden för handelssystemet. *Konjunkturinstitutet* anser att flygskattens främsta effekt blir att aktiviteter flyttar från en sektor med låga marginalkostnader för utsläppsminskningar (EU ETS) till en sektor med höga marginalkostnader (den svenska icke-handlande sektorn). Härmed förtydligas den svenska klimatpolitiken. Utredningen bedömer att det rör sig om ett så litet antal av det totala antalet utsläppsrätter som kommer att frigöras till marknaden för EU ETS att det sannolikt inte har någon effekt på handelssystemet eller priserna på utsläppsrätter. Regeringen instämmer i den bedömningen. Regeringen anser vidare att effekterna även på den svenska icke-handlande sektorn därför blir liten.

Statens väg- och transportforskningsinstitut för fram att en så stor andel av de utsläppsreduktioner som skatten bl.a. syftar till påverkas av handelssystemet hade motiverat en noggrannare analys av hur denna påverkan ser ut under olika antaganden om handelssystemet. Regeringen bedömer att utredningens analys i detta avseende är tillräcklig.

I de transportpolitiska målen (prop. 2008/09:93) ingår det s.k. hänsynsmålet som handlar om säkerhet, hälsa och miljö. Hänsynsmålet innebär bl.a. att transportsektorn ska bidra till att miljömålet Begränsad klimatpåverkan ska nås genom en stegvis ökad energieffektivitet i transportsystemet och ett brutet beroende av fossila bränslen. En skatt på flygresor skulle reducera det svenska flygets klimatpåverkan genom lägre utsläpp som beskrivits tidigare eftersom resandet med flyg väntas minska i och med införandet av en skatt. Det innebär dock inte att skatten ger incitament till ökad energieffektivitet eller till minskad användning av fossila bränslen genom t.ex. en övergång till biobränsle, eftersom skatten är helt frikopplad från bränsleförbrukningen och typen av bränsle.

Regeringen delar utredningens bedömning att genom att införa en flygskatt bidrar Sverige till

att öka möjligheterna att på sikt införa ett internationellt mer effektivt styrmedel. Betydelsen av denna styrande effekt är givetvis mycket svår att bedöma men kan vara betydande.

Övriga miljöeffekter

Utöver reduktionen av flygets inverkan på klimatet har ett mindre flygande andra positiva miljökonsekvenser och kan bidra till fler miljö kvalitetsmål. Flyg ger upphov till buller i områden nära flygplatser vid start och landning. Om det leder till att färre flygplan startar och landar innebär det att bullerstörningen reduceras. Eftersom det inte kan beräknas hur stor minskningen kan bli vad gäller antalet flygplan är det svårt att göra någon beräkning av hur mycket bullerstörningen från flyg reduceras. Eftersom en del av resenärerna flyttar över till andra trafikslag kan en ökning som motverkar minskningen från reduktionen av bullerstörning från flyget förväntas. Utöver en förväntad reduktion av bullerstörningar från flyget finns även andra positiva miljöeffekter såsom minskade utsläpp av kväveoxid och svaveloxid.

Effekter för företag

Näringslivets konkurrenskraft

Införandet av en skatt på flygresor resulterar dels i en prisförändring, dels i att tillgängligheten och åtkomsten till svenska orter kan komma att förändras. Prisförändringen som följer av införandet av en skatt på flygresor har troligtvis inte någon nämnvärd inverkan på konkurrensvillkoren för produktion i Sverige. I de fall som införandet av en skatt leder till färre flygavgångar försämras dock tillgänglighet och åtkomst, vilket då också kan påverka förutsättningarna negativt för produktion i närheten av berörda flygplatser.

Import- och exportintensiva verksamheter är beroende av goda kommunikationer. Införandet av en skatt på flygresor bör inte påverka lokaliseringsbesluten för företag som i huvudsak importerar eller exporterar varor eftersom skatten inte tas ut för frakt. Företag som huvudsakligen importerar eller exporterar tjänster har däremot ett stort behov av tillgänglighet till flyget. Dessa företag kommer därför att påverkas av införandet av en skatt på flygresor.

Svenskt Näringsliv anser att en noggrann analys måste göras av de sammanlagda samhälls-ekonomiska effekterna av alla aktuella skattehöjningar på transporter.

Med tanke på skattens storlek, vilken för de flesta resor uppgår till 60 kronor per avresande passagerare, bedöms de samhälls-ekonomiska effekterna vara begränsade.

Flygföretag

En skatt på flygresor där skattebasen är avresande passagerare leder till en ökad kostnad per passagerare för flygföretagen. Utredningen bedömer att kostnaden sannolikt kommer att läggas till biljettpriset i stor utsträckning. I vilken utsträckning detta är möjligt beror på konkurrenssituationen i branschen. Ju mer av skatten som läggs till biljettpriset, desto färre resenärer kan flygföretaget räkna med. Om inte hela skatten läggs till biljettpriset måste differensen tas från något annat. I slutändan kan vinsten för flygföretagen påverkas.

Effekterna kommer att se olika ut för olika flygföretag. En tydlig distinktion kan göras mellan de s.k. lågprisföretagen och de övriga flygföretagen. Givet att lågprisföretagens biljetter i dagsläget är billigare än de övriga flygföretagens kommer en skatt att, i procentuella termer, höja priset mer för lågprisföretagen. Det kan tänkas att färre passagerare då kommer att välja lågprisföretagen framför övriga aktörer.

Det är också troligt att effekten av införandet av en skatt på flygresor, genom minskat passagerarunderlag, kan påverka företag av olika storlek olika. Cirka 23 av de totalt 47 registrerade flygföretagen (SNI-kod 51.101, flygföretag med reguljär passagerartrafik) har en till fyra anställda. Under 2016 har Sverigeflyg och Malmö Aviation slagits samman och bildat Braathens Regional Airlines. Sverigeflyg drev innan dess Blekingeflyg, Gotlandsflyg, Kalmarflyg, Kullaflyg, Sundsvallsflyg och Flysmaland. Större flygföretag som verkar globalt har förstås större möjligheter att flytta verksamhet (ledigställda flygplan) till linjer i andra länder än vad små nationella flygföretag har. *Luftfartsverket* saknar en djupare riskanalys för flygföretagen och för hur den svenska flyginfrastrukturen fungerar. *Transportstyrelsen* anser att om en skatt på flygresor leder till färre avgångar kommer detta indirekt påverka även flygfrakten. Detta kan i sin tur få negativa följder för såväl medborgare som näringsliv, varför detta

bör utredas närmare. Regeringen har förståelse för de synpunkter vissa remissinstanser har i fråga om att det kan finnas behov av ytterligare analyser.

De flygföretag som kommer att omfattas av skatten betalar redan i dag både myndighetsavgift och säkerhetsavgift som båda tas ut per passagerare. Det finns således redan system på plats hos företagen för att samla in och lagra sådan information. Den ytterligare administrativa kostnad som kan tänkas uppstå i samband med införandet av en skatt på flygresor beror på att flygföretagen efter ett införande måste rapportera in informationen om passagerarunderlag till Skatteverket.

En potentiell konsekvens för flygföretagen gäller införandefasen av en skatt på flygresor. För att flygföretagen ska kunna ta ut skatten vid försäljning av biljetter behövs en lång framförhållning eftersom biljetter ofta säljs sex till åtta månader innan resan sker. Regeringen föreslår att skatten i stället ska träda i kraft den 1 april 2018.

Andra företag

Utöver flygföretagen är turistnäringen den bransch som kanske tydligast berörs av införandet av en skatt på flygresor. Turistnäringen är starkt beroende av att det finns kommunikationer över hela landet.

Antalet privatresenärer med inrikesflyg kan förväntas minska med 240 000 avresande passagerare per år. Av dessa kan ca 150 000 avresande passagerare förväntas flytta över till andra trafikslag (bil, tåg och buss). Samtidigt förväntas en minskning i antalet privatresenärer i utrikestrafiken med 200 000 avresande passagerare per år. Analysen rörande passagerarförändringar tar inte hänsyn till att resenärer kan flytta från utrikesflyg till inrikesflyg. Det är dock möjligt att en del av de resenärer som på grund av en skatt på flygresor väljer bort en utrikessemester i stället genomför en inrikessemester. Inhemsk turism kan å ena sidan minska eftersom inte alla privatresenärer som väljer bort inrikesflyget flyttar över till andra trafikslag för att utföra sina resor. Å andra sidan kan den inhemska turismen öka genom att resenärer i större utsträckning väljer ett inrikes resmål om de väljer bort en utrikessemester.

Tjänsteresor med inrikesflyget förväntas minska med drygt 40 000 avresande passagerare per år. Av dessa resor kan 6 000 förväntas

genomföras med andra trafikslag (bil eller tåg). Det kan naturligtvis ha en negativ påverkan på hotellbeläggningen i den utsträckning dessa tjänsteresor skulle ha inneburit en övernattnings. Tillväxtverket har visat att 41 procent av utrikes flerdygnsbesökare kommer till Sverige med flyg (Resultat från den nationella gränsundersökningen IBIS 2013, inkommande besökare i Sverige, Tillväxtverket). Det innebär att flyget är en viktig faktor för inkommande turism men inte helt dominerande. I sin rapport om svensk turism 2015 (Fakta om svensk turism 2015, Tillväxtverket) visar Tillväxtverket att fyra av fem hotellnätter för utrikes flerdygnsbesökare sker i storstadsregionerna. Tillväxtverket visar också att en majoritet av utlandsbesökarna kommer från Europa där Danmark och Finland är dominerande, men många kommer också från Asien samt Nord- och Sydamerika.

För resebyråer och researrangörer beror effekten av införandet av en skatt på flygresor på vilken typ av resor det är som erbjuds av företaget. För företag som specialiserar sig på inrikesresor är effekten som nämnts svår att bedöma eftersom förändringen i antalet resenärer i alla trafikslag inom inrikestrafiken mycket väl kan vara positiv om resenärer byter från utrikesflyg till inrikesresor. För resebyråer och researrangörer som specialiserar sig på utrikesresor är effekten dock negativ. En konkurrensnackdel kan uppkomma för företag som i huvudsak arrangerar resor som omfattas av den högsta föreslagna skattenivån på 400 kronor jämfört med företag som arrangerar resor till länder som omfattas av de lägre skattenivåerna. Samma förhållande gäller mellan företag som i huvudsak arrangerar resor inom Sverige jämfört med företag som i huvudsak arrangerar resor inom Europa.

Turistbranschen påverkas oberoende av var de enskilda företagen är lokaliserade eftersom efterfrågan på resor troligtvis kommer att minska till följd av införandet av en skatt på flygresor jämfört med om ingen skatt på flygresor skulle införas. Denna effekt kan i viss mån uppvägas av att inrikes efterfrågan kan öka genom att färre resenärer flyger utrikes. Samtidigt är det sannolikt att inkommande turism från andra länder än Sverige minskar till följd av en skatt. Utredningen framhåller att för företag där lokaliseringsvalet är beroende av närhet till flyget kan omlokaliseringar bli ett alternativ. Här är det möjligt att mindre företag,

vilka är starkare knutna till sin personal, har svårare att omlokalisera företaget än stora företag som relativt sett lättare kan ersätta den personal som väljer att inte flytta med vid en omlokalisering. Det finns därför skäl att förvänta sig att införandet av en skatt på flygresor endast skulle medföra små effekter på den administrativa bördan för turistnäringen. Effekterna är dock svårbedömda.

Utöver flygföretag och företag verksamma inom turistbranschen finns företag inom flygplansindustrin, SNI-kod 30.300, som påverkas av en skatt på flygresor. Mycket av verksamheten som bedrivs av företag under den här kategorin kommer inte påverkas direkt av en skatt på flygresor, exempelvis tillverkning av helikoptrar. Det finns företag som arbetar med översyn av flygplansmotorer och tillverkning av stolar till luftfartyg som kan komma att påverkas om antalet flygplan som flyger till och från Sverige minskar. Under SNI-koden 30.300 finns 44 företag. En majoritet (23) är små företag utan anställda.

Flera andra företag kommer sannolikt också att påverkas. Dessa ingår dock inte i några särskilda företagskategorier som enkelt kan identifieras i företagsdatabasen. Det rör sig här om företag som på grund av sin geografiska lokalisering är beroende av flyget, exempelvis företag verksamma inom skogsindustrin eller inom andra naturresursintensiva branscher. För sådana företag finns ingen möjlighet att omlokalisera till följd av en skatt och dessa är därför i hög grad beroende av att flyget även i fortsättningen erbjuder en god tillgänglighet. *Östersunds kommun* ifrågasätter starkt urvalet av statistik som ligger till grund för analysen eftersom flertalet av de besöksnäringens företag som återfinns i kommunen och regionen inte faller in under de SNI-koder som analysen baseras på. Regeringen kommer noga att följa utvecklingen.

Små och stora företag kan komma att påverkas olika av den föreslagna skatten. Skillnaden beror främst på skilda möjligheter att på grund av skattens eventuella konsekvenser för tillgängligheten omlokalisera verksamheten. Det är sannolikt att små företag i större grad är beroende av att de anställda också flyttar med medan större företag som är lokaliserade på många orter i större utsträckning kan omlokalisera och rekrytera ny arbetskraft i den mån den befintliga väljer att stanna kvar på

ursprungsorten. Dessa skillnader finns även för företag med olika grad av ortsspecifik kompetens. Till stor del kan denna skillnad kopplas till att mindre företag i större utsträckning än större företag ägs av ortens invånare.

Transportstyrelsen saknar en utförlig konsekvensanalys av skattens effekter på företagens ekonomi. *Transportstyrelsen* anser vidare att konsekvenserna för buss- respektive tåg företag som trafikerar flygplatsen borde tydliggöras. *Stockholm Business Region* anser att utredningen inte har utrett hur en sämre flygtillgänglighet påverkar andra samhällsområden som t.ex. hamnverksamhet. Detsamma gäller även för konferenser och möten. *Svensk Handel* för fram att det är en brist i konsekvensanalysen att effekterna på handelsföretagen inte beaktas. Regeringen har förståelse för de synpunkter vissa remissinstanser har i fråga om att det kan finnas behov av ytterligare analyser.

Olika sektorer

Olika sektorer är olika beroende av flyget för sin verksamhet. Utredningen hänvisar till en studie av Ferguson och Forslid (Flyget och företagen, SNS Förlag) som bl.a. har studerat den effekt som avståndet till en flygplats har på olika ekonomiska variabler som kan kopplas till företagande, t.ex. import och export. Det visar sig att import och export av varor är mest känsligt vad gäller avståndet till en flygplats. Det är dock inget som direkt kommer att påverkas av en skatt på flygresor eftersom transport av varor inte inkluderas. Studien finner däremot en aggregerad effekt för import och export av tjänster. För varje procentenhets ökning i avståndet till en flygplats minskar denna med i storleksordningen 0,3 procent. När tillgänglighet i stället mäts genom ovan beskrivet tillgänglighetsmått är effekten ungefär 0,1 procent ökning för både import och export av tjänster vid 1 procent ökning av tillgänglighet. Det har tidigare visats att antalet avresande passagerare kan minska med upp till 3 procent, vilket enligt detta samband skulle innebära en minskning i tjänsteimport motsvande ungefär 0,3 procent för företag som är lokaliserade nära flygplatser.

Vissa branscher kan identifieras som särskilt beroende av flyget. Den studie som utredningen hänvisar till bedömer branscherna Information och kommunikation (IT) samt Utbildning som de mest känsliga för tillgängligheten till flyg. För varje procentenhets ökning i tillgänglighet ökar

produktionen i dessa branscher med ungefär 0,5 procent. IT-branschen som är relativt humankapitaltung är dessutom flyktig, vilket innebär att verksamheten kan flyttas till annan ort om tillgängligheten blir för dålig.

Turism, eller det som faller under Sport-, Fritids- och nöjesverksamhet, är något mindre känsligt. För varje procents förbättring i tillgänglighet ökar produktionen här med ungefär 0,3 procent. Det är förstås mycket som innefattas i den här kategorin där turistverksamhet i exempelvis Norrlands inland är betydligt mer beroende av flyget än ett sportevenemang i Malmö.

Effekter för flygplatser

Om införandet av en skatt på flygresor innebär ett minskat antal flygningar kan detta få större konsekvenser för de icke statliga flygplatserna än de statliga. Det rör sig då om en skillnad i storlek på flygplatserna där flygplatser som i dagsläget har många avgångar per dag, och därmed kan klara en minskning i antalet avgångar, skulle stå sig bättre än små flygplatser som i dagsläget har få avgångar. Effekten för tillgängligheten är således troligen inte linjär med avseende på antalet avgångar. Tillgänglighetsförändringen är med stor sannolikhet större för flygplatser med ett redan litet antal avgångar än för flygplatser med ett stort antal avgångar.

Statliga och icke statliga flygplatser skiljer sig även i andra avseenden. Skavsta och Västerås är två exempel på icke statliga flygplatser som till största delen trafikeras av lågprisföretag. En skatt på flygresor kommer att ha större effekt på pris (i procentuella termer) på biljetter från lågprisföretag. Efterfrågan på dessa resor kommer sannolikt att minska mer än för resor från andra flygföretag. Eftersom några icke statliga flygplatser domineras av just lågprisföretag kan dessa påverkas mer än andra flygplatser av att en skatt på flygresor införs.

Mora kommun anför att utredningen i sitt exempel har utgått från siffror för 2015, vilket är olyckligt. Från mars till månadskiftet oktober/november 2015 stod flygtrafiken stilla eftersom Trafikverket sade upp avtalet med bolaget som flög sträckan Mora–Arlanda. Utredningen har därmed grundat sitt antagande på resenärstatistik för ca fyra månader under 2015, vilket medför att analysen och slutsatsen

blir skev. Enligt uppgift från Dalaflyget gällande Mora-Siljans flygplats flög 6 823 resenärer inrikes och 89 resenärer utrikes under 2014. För 2016 flög 3 903 avresande resenärer inrikes och totalt hade Mora-Siljans flygplats 7 426 årspassagerare. Med samma beräkningsgrund som i utredningen innebär det ungefär en dubbling av antalet minskade resenärer om man utgår från 2016 års siffror. Görs det en skattning av 2015 års statistik så innebär det i princip en tredubbling av antalet minskade resenärer i motsats till utredningens 100 stycken. Regeringen noterar informationen om att statistiken för 2015 var missvisande för Mora-Siljans flygplats.

En annan viktig aspekt med avseende på relativprisförändringar rör de flygplatser som är förlagda nära Sveriges gränser till andra länder, där det finns alternativ i form av utländska flygplatser. Vid införandet av en skatt på flygresor blir det relativt billigare att avresa från en flygplats som inte omfattas av skatten, varför resenärer i större utsträckning än i dag kan förväntas välja att resa från sådana flygplatser. En viss sådan effekt kan förväntas för flygplatser i Skåne (Malmö och Ängelholm) som har nära till Köpenhamn. Det kan även tänkas ske en liknande överflyttning från flygplatser i Värmland som ligger nära Norge. Norge har dock infört en flygskatt för flygresor som innebär att incitamenten till överflyttning blir mindre, särskilt på kortare resor där förslaget till skattenivå ligger nära Norges flygskatt. För 2016 är skattesatsen 80 norska kronor per passagerare.

Effekter för Öresundsområdet

För flygresenärer i Skåne leder en skatt på flygresor i Sverige till ett ökat incitament att resa från Danmark som inte har en skatt på flygresor. Hur stor en sådan effekt kan bli är svårt att förutse men det faktum att skatten i de flesta fall motsvarar i genomsnitt 30 kronor per flygning i en tur- och returresa ger en fingervisning om hur omfattande anpassningarna kan bli. För de längsta resorna (över 6 000 kilometer) är motsvarande belopp för en tur- och returresa 215 kronor. Redan i dagsläget sker en betydande del av svenska resenärers utrikesresor från Danmark. Enligt Örestat skedde 2010 1,6 miljoner resor av svenskar från Kastrups flygplats. Det gjorde Kastrup till den näst vanligaste flygplatsen för svensk utrikesresenärer 2010 efter Arlanda flygplats. Att svenska

resenärers resande redan sker i så stor utsträckning från Danmark kan tyda på att Malmös flygplats Sturup och Köpenhamns flygplats Kastrup inte är konkurrerande utan kompletterande flygplatser.

Samtidigt finns en konkurrenssituation och då särskilt för vissa inrikeslinjer. En skatt på flygresor kommer därför sannolikt medföra att fler resenärer väljer att flyga från Kastrup i stället för från Malmö/Sturup. Hur stor denna effekt kan bli har dock inte kunnat bedömas. Incitamenten till överflyttning kan tydliggöras genom en illustration av hur stor skatt som behöver betalas beroende på vilken flygplats som väljs. Givet att en resa sker tur och retur behöver en resenär som väljer att flyga från Sturup till Arlanda betala 60 kronor per resväg till vilket tillkommer mervärdesskatt om 6 procent. Den totala skattebördan för resenären, givet att hela skatten övervältras på denne, blir då ca 130 kronor. Motsvarande skattebördan för en resenär som väljer att flyga från Kastrup är 60 kronor i skatt för hemresan, som innebär en avresa från en flygplats i Sverige. Regeringen bedömer det som osannolikt att denna extra kostnad kommer att ha någon större effekt på valet av avreseflygplats.

Effekter för flygplatser i glesbygd

Funktionsmålet inom transportpolitiken, att transportsystemet ska ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet, kan komma att påverkas av skatten. Införandet av en skatt på flygresor innebär att funktionsmålet inom transportpolitiken påverkas negativt om tillgängligheten i landet försämras.

Några delar kan motverkas genom att vissa flyglinjer har upphandlats. Dessa är Pajala–Luleå, Hemavan–Vilhelmina–Arlanda, Lycksele–Arlanda, Östersund–Umeå, Torsby–Hagfors–Arlanda och Sveg–Arlanda. Även om antalet passagerare kan komma att minska på dessa flyglinjer kommer flyglinjerna att finnas kvar, åtminstone till dess att nuvarande trafikavtal upphör. Statligt driftbidrag utbetalades 2015 till flygplatserna i Arvidsjaur, Gällivare, Hagfors, Hemavan–Tärnaby, Lycksele, Sveg, Torsby, Pajala och Vilhelmina.

De flygplatser som antingen erhåller statligt bidrag eller har upphandlade flyglinjer har alla det gemensamt att de har ett litet passagerarunderlag även om passagerarunderlaget är

frikopplat från möjligheterna att erhålla statligt bidrag. Dessutom ligger alla dessa berörda flygplatser i ett geografiskt läge som innebär att tillgängligheten till andra trafikslag är liten. Det finns flera flygplatser som har ett lågt antal avresande passagerare men som i dagsläget inte har upphandlade flyglinjer.

Utredningen bedömer sammanfattningsvis att effekterna av ett införande av en skatt på flygresor sannolikt är begränsade men ändå inte helt obetydliga för flygplatser i glesbygd. Det är särskilt tydligt för de flygplatser som i dag har upphandlad trafik. Vid införandet av en skatt på flygresor kommer kostnaden för upphandling att öka, givet att samma mängd flyglinjer och flygstolar upphandlas även i framtiden. Regeringen gör samma bedömning som utredningen.

Transportstyrelsen saknar en mer utförlig konsekvensbeskrivning av hur en skatt på flygresor påverkar tillgängligheten på regionala flygplatser. Även i avsnittet som behandlar konsekvenser för Öresundsområdet saknas en djupare analys. Regeringen avser därför att följa utvecklingen noga.

Effekter för regionalutveckling

Införandet av en skatt på flygresor innebär att funktionsmålet inom transportpolitiken kan påverkas negativt eftersom tillgängligheten i landet riskerar att försämras. I och med att utrikesflyget förväntas öka oavsett om en skatt införs eller inte ger skatten inga försämringar i tillgänglighet till utrikes destinationer. Snarare blir effekten att den positiva tillgänglighetsförändringen går långsammare. *Tillväxtverket* och *Jordbruksverket* framhåller att det är viktigt att konsekvenserna för landets alla delar behandlas i tillräcklig utsträckning. Regeringens bedömning är att följa frågan noga.

Utredningen anser att den empiri och de metoder som använts i utredningen inte räcker för att säkert bedöma vilka effekter en flygskatt kan få på regional och lokal nivå. Till exempel kan beroendet av flyget för turistverksamheten i Norrlands inland vara mycket högre jämfört med sportevenemang i Stockholm. Vidare är det en brist att det inte har varit möjligt att kvantifiera sysselsättningseffekterna på lokal och regional nivå – små effekter på nationell nivå utesluter inte stora effekter på lokal eller regional

nivå. Eftersom det saknas statistik för en bättre uppdelning av arbetsställen geografiskt är det inte möjligt att avgöra vilka arbetsställen som ligger nära flygplatser och heller inte hur många arbetstillfällen som direkt kan påverkas. Inom landet kan därför konkurrenskraften försämrats för företag som inte är belägna i storstadsregionerna. Man bör även göra skillnad på verksamheter som kan flyttas till annan ort där tillgängligheten och åtkomligheten är bättre och på verksamheter som inte kan flyttas.

Storleken på de negativa effekterna på lokal nivå bedöms vara beroende av möjligheterna att behålla antalet avgångar per dag. Effekten för tillgängligheten är troligen inte linjär med avseende på antalet avgångar, där tillgänglighetsförändringen med stor sannolikhet är större för flygplatser med ett redan lågt antal avgångar än för flygplatser med ett stort antal avgångar. Risker för kännbara negativa effekter på regional och lokal nivå återfinns i första hand på mindre flygplatser i Norrlands inland och i annan glesbygd. När antalet passagerare minskar finns det också en risk för att antalet avgångar minskar. Denna risk bedöms vara större för små flygplatser, vilket i förlängningen riskerar att minska både tillgängligheten och åtkomligheten såvida inte upphandling av flyglinjer kommer att hantera detta.

På kort sikt kan noteras att även om antalet passagerare kan komma att minska på dessa flyglinjer kommer flyglinjerna själva att finnas kvar som i dag, åtminstone fram till nuvarande trafikavtal upphör. Flygföretagen kan då förväntas fortsätta att flyga men med en lägre kabinfaktor, dvs. med färre passagerare per avgång eller med mindre flygplan.

Länsstyrelsen i Gotlands län och *Länsstyrelsen i Jämtlands län* saknar en bred analys av de regionala effekterna till följd av införandet av en skatt. *Regionförbundet Sörmland* menar att det behövs en noggrannare konsekvensanalys om skattens fördelningseffekter och vad den innebär för olika regioner, hushållstyper och företagsstyper innan en skatt kan införas. Utredningen bedömer att det saknas statistiskt underlag för att kunna göra en mer precis analys av vilka effekter den föreslagna skatten kan förväntas få för Sveriges regionala utveckling. Regeringen avser att följa utvecklingen noga.

Flyget ger ett begränsat bidrag till regionförstoring och regionintegrering, dvs. att en bättre matchning på arbetsmarknaden möjliggörs

genom den tillgänglighet som flyget bidrar till. Detta är sannolikt viktigt inom områden där det krävs specialiserad expertkompetens som kräver rekrytering över stora geografiska områden. På grund av att det saknas statistiskt underlag har det inte kunnat klargöras i vilken utsträckning den föreslagna skatten får konsekvenser för regionförstoring. Det är dock osannolikt att den ytterligare kostnad som skatten medför för att flyga in sådan kompetens skulle vara avgörande för beslutet att använda den expertkompetensen som efterfrågas.

Effekter för sysselsättningen

Även om en flygskatt kan förväntas ha en negativ effekt på sysselsättningen i flygsektorn eller i områden, regioner och städer med flygplats finns det faktorer som talar för att sysselsättningseffekten i ekonomin i sin helhet av ett införande av en flygskatt kan bli begränsad. Dels förväntas flygskatten endast reducera det totala antalet resenärer med drygt 2 procent, dels finns det andra motverkande effekter. Knappt två tredjedelar av de flygresenärer i inrikestrafiken som inte längre förväntas flyga väntas fortfarande resa, men med andra trafikslag. Detta ökar sannolikt efterfrågan på arbetskraft och därmed sysselsättningen inom sektorer för dessa alternativa resesätt. Det är även möjligt att en minskad efterfrågan på utrikesresor omsätts i en ökad inrikes efterfrågan och konsumtion.

Stockholm Business Region anför att utredningen inte har gjort någon analys kring hur en minskad tillströmning av besökare påverkar förutsättningarna för nya jobb i besöksnäringens bransch. Utredningen bedömer att en flygskatt skulle kunna leda till negativa konsekvenser för företag och sysselsättningen inom flygbranschen samt för områden och städer med flygplats jämfört med om en flygskatt inte införs. Vad gäller sysselsättningen i ekonomin i sin helhet finns dock en rad motverkande faktorer och effekterna på sysselsättningen i ekonomin i sin helhet är därmed inte entydigt negativa.

Vid en jämförelse med dagens situation förväntas antalet avresande passagerare öka oavsett om en flygskatt införs eller inte. Därför bedömer utredningen att även sysselsättningen både inom turistnäringen och inom flyg-

branschen ökar jämfört med i dag även med ett införande av en flygskatt, om än ökningen på grund av skatten bedöms bli mer dämpad. Regeringen har inte gjort någon annan bedömning.

Övriga effekter

Regeringen har inte lämnat några förslag som har betydelse för den kommunala självstyrelsen. Regeringens förslag innebär inte heller några konsekvenser som har bäring på de integrationspolitiska målen. Förslagen bedöms vidare inte påverka brottsligheten eller det brottsförebyggande arbetet. Enligt regeringens bedömning medför förslagen i betänkandet inte heller några andra konsekvenser av det slag som anges i 15 § kommittéförordningen (1998:1474) samt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning och som inte kommenteras på andra ställen i detta avsnitt. Förslaget om en lag om skatt på flygresor är utformad för att inte stå i strid med EU:s regelverk om statligt stöd.

Effekter för jämställdheten

Enligt utredningen, baserat på Swedavias resvaneundersökning, reser något färre kvinnor än män med flyg. År 2015 var fördelningen 53 procent män och 47 procent kvinnor som reste till och från Arlanda, 52 procent män och 48 procent kvinnor som reste till och från Göteborgs flygplats Landvetter och 51 procent män och 49 procent kvinnor till och från Malmös flygplats Sturup.

Förslaget om en skatt på flygresor bedöms inte påverka jämställdheten mellan kvinnor och män i någon större utsträckning.

6.22 Omräkning av koldioxid- och energiskattesatserna efter prisutveckling respektive reala inkomstökningar

Koldioxid- och energiskattesatserna på bränslen följer av 2 kap. 1 och 1 b §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. På motsvarande sätt följer energiskattesatsen på elektrisk kraft av 11 kap. 3 § LSE. Sedan 1994 har en årlig indexomräkning skett av skattesatserna i

syfte att realvärdesäkra dem. Senast i november varje år ska regeringen, med stöd av bestämmelser i LSE, i förordning lägga fast det kommande kalenderårets koldioxid- och energiskattesatser med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen. För bensin och dieselbränsle görs för 2017 och framåt även en årlig omräkning av skattesatserna som beaktar utvecklingen av bruttonationalprodukten.

Koldioxid- och energiskattesatserna på bränslen för 2017 framgår av förordningen (2016:1019) om fastställande av omräknade belopp för energiskatt och koldioxidskatt för år 2017. Underlaget för omräkningen är de skattesatser på bränslen och elektrisk kraft som anges i LSE. Det innebär för bränslen att omräkningen avseende 2018 års skattesatser baseras på de skattesatser som enligt LSE gällt under 2016. Beräkningen av 2018 års skattesatser sker utifrån den faktiska förändringen i konsumentprisindex (KPI) under perioden juni 2015 och juni 2017 som alltså tillämpas på 2016 års skattesatser. Index har under perioden ökat med 2,76 procent. För bensin och dieselbränsle görs även en omräkning med ett schabloniserat årligt tillägg av två procentenheter till KPI-omräkningen för att beakta utvecklingen av bruttonationalprodukten. Beräknat utifrån den årliga indexförändringen med tillägget om två procentenheter per år räknas 2016 års skattesatser på bensin och dieselbränsle upp med 6,85 procent. Den tillkommande omräkningen sker av såväl energiskatten som koldioxidskatten men uttrycks som en höjning av energiskatten. En mervärdesskatteeffekt tillkommer om priset på bränslet i motsvarande mån förändras och om köparen är en privatperson. För företag som har rätt av dra av denna ingående mervärdesskatt tillkommer inte någon sådan effekt. Jämfört med 2017 års skattesatser på bränslen medför omräkningen att skatten på bensin, miljöklass 1 för 2018 höjs med 24 öre per liter (30 öre inklusive mervärdesskatt). Skatten på dieselbränsle, miljöklass 1 för 2018 höjs med 21,3 öre per liter (26,625 öre inklusive mervärdesskatt).

De ovan angivna skattesatserna är de som läggs fast i den förordning som regeringen enligt reglerna i LSE ska utfärda före november månads utgång 2017. Regeringens förslag i avsnitt 6.15.14 innebär dock bl.a. att nya skattesatser för samtliga bränslen läggs fast i 2 kap. 1 § LSE. Dessa nya skattesatser föreslås träda i kraft den 1 juli 2018. Detta innebär alltså

att de ovan omräknade skattesatserna på bränslen endast kommer att tillämpas i de fall då skattskyldighet inträder under perioden den 1 januari–den 30 juni 2018. I de fall då skattskyldighet inträder fr.o.m. den 1 juli 2018 gäller de skattesatser som framgår av den föreslagna lydelsen av 2 kap. 1 § LSE, jfr närmare under avsnitt 6.15.14.

Energiskattesatsen på elektrisk kraft fr.o.m. den 1 juli 2017 följer av 11 kap. 3 § LSE. För energiskattesatsen på elektrisk kraft sker beräkningen av 2018 års skattesats utifrån den faktiska förändringen i KPI under perioden juni 2016 och juni 2017. Index har under perioden ökat med 1,72 procent. En mervärdeskatteeffekt tillkommer om priset på elektrisk kraft i motsvarande mån förändras och om köparen är en privatperson. För företag som har rätt av dra av denna ingående mervärdesskatt tillkommer inte någon sådan effekt. Jämfört med den energiskattesats på elektrisk kraft som gäller fr.o.m. den 1 juli 2017 medför indexomräkningen av energiskattesatsen på elektrisk kraft för 2018 en höjning för hushåll och tjänstesektor med 0,6 öre per kilowattimme (kWh) (0,75 öre inklusive mervärdesskatt). I vissa kommuner i norra Sverige är skattenivån för hushåll och tjänstesektor nedsatt med 9,6 öre per kWh jämfört med normalnivån.

Skattesatsförändringar för de vanligaste bränslena och elektrisk kraft redovisas i tabell 6.27.

Tabell 6.27 Ändringar av skattesatserna på vissa bränslen och el 2018 jämfört med 2017, inklusive mervärdesskatt

Öre/l, kr/m³, kr/1 000 m³ och öre/kWh

Energislag	Omräkning av energi-skatt	Omräkning av koldioxid-skatt	Mervärdes-skatt	Summa
Bensin,				
miljöklass 1, öre/l	20	4	6	30
Dieselbränsle,				26,62
miljöklass 1, öre/l	15,8	5,5	5,325	5
Eldningsolja, kr/m ³	14	55	17,25	86,25
Naturgas, drivmedel, kr/1 000m ³	0	41	10,25	51,25
El, öre/kWh	0,6		0,15	0,75

Anm.: Ingen energiskatt tas ut på naturgas för drivmedelsanvändning.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

6.23 Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet

6.23.1 Ärendet och dess beredning

Skatteverket har i en skrivelse till Finansdepartementet hemställt om en ändring av 26 kap. 23 § skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, så att redovisningsskyldigheten för punktskatt som redovisas i punktskatte-deklaration alltid ska inträda samtidigt med skattskyldigheten för den aktuella skatten (Fi2014/04142/SKA/S2). Skatteverket redovisade bakgrund och förslag till reglering i en till hemställdan fogad promemoria ”Punktskatt – redovisningsskyldighetens inträde”. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 16, avsnitt 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 16, avsnitt 2*. Hemställdan har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 16, avsnitt 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet. I en promemoria från Finansdepartementet, Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet, föreslogs vissa justeringar av förslaget i Skatteverkets hemställdan och vissa andra förslag avseende förfarandet på punktskatteområdet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 16, avsnitt 4* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 16, avsnitt 5*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 16, avsnitt 6*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet.

Skatteverket har i en skrivelse till Finansdepartementet hemställt om en ändring av 37 kap. 10 § SFL och införande av en ny paragraf, 37 kap. 9 a § SFL (Fi2016/04281/S2). Skatteverket redovisade bakgrund och förslag till reglering i en till hemställdan fogad promemoria ”Tredjemansföreläggande för kontroll av vissa beslut om punktskatter”. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 16, avsnitt 7* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 16, avsnitt 8*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i

bilaga 16, avsnitt 9. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 24 maj 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i *bilaga 16, avsnitt 10.* Lagrådets yttrande finns i *bilaga 16, avsnitt 11.* Regeringen har följt Lagrådets synpunkter, med undantag för utformningen av övergångsbestämmelserna. Synpunkterna behandlas i avsnitt 6.23.3, 6.23.7 och 6.23.8 samt i författningskommentaren till förslagen om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt, lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter samt skatteförordningen (2011:1244).

6.23.2 Bakgrund och gällande rätt

Skatteverkets hemställan om redovisningsskyldighetens inträde

Av Skatteverkets hemställan framgår kortfattat bl.a. följande. För en närmare beskrivning av gällande rätt och Skatteverkets bedömningar och förslag hänvisas till hemställan.

Gällande rätt

Bestämmelser som anger hur och när punktskatter ska redovisas i en punktskatte-deklaration finns i 26 kap. 18, 22 och 23 §§ skatteförordningen (2011:1244), förkortad SFL. Huvudregeln är att punktskatter ska redovisas i punktskattedeklarationen för den redovisningsperiod då redovisningsskyldigheten inträder. I 26 kap. 23 § andra stycket SFL anges att redovisningsskyldigheten inträder när affärshändelser, som grundar skattskyldighet enligt god redovisningssed bokförs eller borde ha bokförts. I vissa fall inträder dock redovisningsskyldigheten samtidigt som skattskyldigheten. Så är fallet om den deklarerings-skyldige inte är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078), förkortad BFL, eller om skattskyldigheten inträder vid händelser som inte föranleder någon bokföringsåtgärd.

Skälen för Skatteverkets förslag

Skatteverket anför bl.a. följande. En klar och tydlig redovisningsbestämmelse är en grund-

läggande förutsättning för en enkel och förutse-bar rättstillämpning. Den nuvarande redovisningsbestämmelsen kräver flera juridiska bedömningar och leder sannolikt till en tillämpning som inte är enhetlig. I värsta fall leder den till brister i rättssäkerheten och att företagen redovisar skatten fel. Därtill kommer att anknytningen till god redovisningssed medför dels svårigheter att fastställa exakt när skyldigheten att redovisa skatt inträder, dels tidsmässiga förskjutningar av redovisningstidpunkten. Sedan de nuvarande bestämmelserna om redovisningsskyldighetens inträde infördes har det dessutom tillkommit ett antal nya punktskatter där skattskyldigheten inte inträder genom en händelse som redovisningsrättsligt är att se som en affärshändelse. Detta bidrar naturligtvis till att lagstiftningen blivit otydlig och mer komplicerad. Sammanfattningsvis bedömer Skatteverket att det är angeläget att förtydliga bestämmelsen så att det av lagtexten klart framgår när punktskatter ska redovisas. Redovisningstidpunkten bör vara så preciserad att den enskilde företagaren kan upprätta sin skatteredovisning och vara övertygad om att uppgifterna lämnas i rätt tid.

Det är enligt Skatteverket utan tvekan enklast att låta redovisningsskyldigheten för samtliga punktskatter inträda vid samma tidpunkt som skattskyldigheten. En sådan bestämmelse får en enhetlig utformning och ett i grunden enhetligt innehåll som gäller för samtliga punktskatter, samtidigt som den beaktar punktskatternas olika konstruktion. Beskattningsförfarandet blir därmed så neutralt det kan bli med hänsyn till punktskatternas skilda natur.

Den kanske främsta fördelen som Skatteverket ser med ett förslag om att redovisningsskyldigheten ska inträda samtidigt med skattskyldighetens inträde är att en koppling till den företeelse som ligger till grund för skattskyldigheten anger en exakt tidpunkt. En exakt tidpunkt är förutsebar för den som ska redovisa skatten och underlättar Skatteverkets kontrollarbete. Det är framförallt kontrollen av skatterna på alkohol och tobak som skulle effektiviseras genom förslaget. För dessa skatter skulle det i normalfallet framgå direkt av upplagshavarnas lagerredovisning, jämförd med korrekta uppgifter i det datoriserade systemet för flyttning av punktskattepliktiga varor (Excise Movement Control System, förkortat EMCS) när redovisningsskyldigheten inträder och

därmed när skatten rätteligen ska redovisas och betalas.

Vad gäller tiden för redovisning och betalning bedömer Skatteverket att nu gällande bestämmelser om när en skattedeklaration senast ska lämnas är så generösa att de skattskyldiga har möjlighet att få betalt för de levererade varorna och tjänsterna innan skatten ska betalas även om redovisningsskyldigheten ska inträda samtidigt med skattskyldigheten. Det saknas därmed enligt Skatteverket skäl att ändra bestämmelserna om när skatten ska redovisas och betalas.

Allmänt om hantering av punktskattepliktiga varor och bränslen

Genom rådets direktiv 2008/118/EG av den 16 december 2008 om allmänna regler för punktskatt och om upphävande av direktiv 92/12/EEG (EUT L 9, 14.1.2009, s. 12), i det följande punktskattedirektivet, har det införts EU-gemensamma bestämmelser för hanteringen av vissa punktskattepliktiga varor och bränslen. Reglerna i punktskattedirektivet innebär bl.a. att skatten på vissa punktskattepliktiga varor och bränslen (ofta benämnda harmoniserade varor eller uppskovsvaror) ska tas ut i det land där varan eller bränslet släpps för konsumtion med konsumtionslandets skattesats.

Genom det s.k. uppskovsförfarandet åstadkoms att varor och bränslen under vissa förutsättningar, oavsett att de i och för sig är skattepliktiga, kan tillverkas, bearbetas, förvaras och flyttas utan att det medför några beskattningsekvenser. I huvudsak sker hanteringen inom ramen för ett system med skatteupplag, som förestås av godkända upplagshavare. Varor får enligt punktskattedirektivet flyttas under ett uppskovsförfarande om de flyttas mellan vissa i direktivet angivna platser, såsom t.ex. från ett skatteupplag till ett annat skatteupplag. Ett datoriserat system för att hantera flyttningar under uppskovsförfarandet (EMCS) infördes under år 2010.

Uppskovsförfarandet är genomfört i svensk lagstiftning genom lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE.

Vissa bränslen omfattas inte av punktskatte-direktivets bestämmelser om uppskovsför-

farande. För dessa bränslen finns det i stället interna bestämmelser om förfarandet, det s.k. lagerhållarsystemet. Hanteringen av obeskattat bränsle får då under vissa förutsättningar skötas av godkända lagerhållare. Inte heller elektrisk kraft omfattas av uppskovsförfarandet. Nationella bestämmelser om energiskatt på elektrisk kraft finns i 11 kap. LSE.

Promemorian Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet

I promemorian föreslogs två ändringar av förslagen i Skatteverkets hemställan. Den första ändringen avsåg uppskovsbränslen och bestod i en särskild bestämmelse enligt vilken en upplagshavare får redovisa punktskatten i nästföljande period om skattskyldighet enligt 5 kap. 1 § 1 a eller b LSE inträder någon av de tre sista dagarna i redovisningsperioden. Den andra förändringen bestod i att energiskatt på elektrisk kraft enligt 11 kap. 7 § 1 a LSE ska redovisas för redovisningsperioden efter den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder. För båda förändringarna föreslogs att de inte skulle få tillämpas om Skatteverket hade fattat beslut om att redovisningsperioden för punktskatt ska vara ett beskattningsår, jfr 26 kap. 17 § SFL.

I promemorian finns även vissa andra förslag och bedömningar avseende förfarandefrågor.

- Det bedöms att det inte finns anledning att vidta någon ytterligare åtgärd med anledning av en hemställan från Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet (SPBI) avseende återbetalning av skatt och skattebefriade förbrukare.
- Det föreslås att hänvisningen i 7 kap. 1 § 10 e SFL avseende lagerhållare för snus och tuggtobak ändras från 38 § 1 LTS till 36 § 1 LTS.
- Det föreslås även att LTS, lagen om alkoholskatt och LSE ska kompletteras med generella bestämmelser om under-tecknande av ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden. Förslaget innehåller

- vissa undantag för utländska beskickningar och internationella organisationer.
- Vidare föreslås att det ska införas en möjlighet för Skatteverket att förelägga den som fått återbetalning eller kompensation av punktskatt att lämna uppgift som verket behöver för att kunna kontrollera att denne har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter. Det föreslås även att en bestämmelse om dokumentationsskyldighet vid ansökan om återbetalning eller kompensation av punktskatt införs.
 - I promemorian föreslås vidare att det införs nya bestämmelser i LTS, lagen om alkoholskatt och LSE enligt vilka Skatteverket kan besluta om skatt för varor som försvinner under en uppskovsflyttning utan att en oegentlighet kan konstateras under flyttningen.
 - Promemorian innehåller även vissa förändringar och förtydliganden med anledning av de specialbestämmelser som finns för små vinproducenter. En mottagare av varor som avsänds från en sådan liten vinproducent som i sitt hemland har beviljats undantag från vissa bestämmelser i uppskovsförfarandet ska underrätta Skatteverket skriftligen om mottagandet av varorna. Vissa förtydliganden görs vidare vad gäller villkoren för flyttning av sådana varor under uppskovsförfarandet. Det klargörs även att uppskovsflyttningar av vin som omfattas av de särskilda bestämmelserna om små vinproducenter omfattas av bestämmelserna om transportkontroll. En förare är därvid skyldig att se till att det följedokument för flyttning av vinprodukter som föreskrivs för dessa fall följer med transporten och tillhandahålls Tullverket vid en transportkontroll.
 - Det föreslås även att det införs en bestämmelse i LTS, lagen om alkoholskatt och LSE om att det som skatteupplag inte får godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.
 - Slutligen föreslås i promemorian att en uppgift om godkännande som registrerad avsändare enligt LTS, lagen om alkoholskatt eller LSE ska få lämnas ut om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Gällande rätt avseende tredjemansföreläggande

Skatteförfarandelagen

Under vissa förutsättningar ska Skatteverket fatta beslut om återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt bl.a. LTS, lagen om alkoholskatt och LSE. Beslut om återbetalning av eller kompensation för punktskatt anses vara beslut om punktskatt enligt 53 kap. 5 § SFL.

Av 37 kap. 9 § SFL framgår att Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078) eller som är en annan juridisk person än ett dödsbo, att lämna uppgift om en rättshandling med någon annan. Föreläggandet ska avse förhållanden som är av betydelse för kontroll av att andra än den som föreläggs har fullgjort en uppgiftsskyldighet enligt 15–35 kap. SFL, eller kan fullgöra sådan uppgiftsskyldighet. Enligt 37 kap. 10 § SFL får även någon annan än den som avses i 37 kap. 9 § SFL föreläggas om det finns särskilda skäl.

Skatteverket får enligt 41 kap. 2 § andra stycket SFL fatta beslut om revision för att inhämta uppgifter av betydelse för kontroll av någon annan än den som revideras som har ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2 SFL. Uppgifterna ska ha betydelse för kontroll av den som uppgifterna avser. Den som revideras har vissa skyldigheter, dessa skyldigheter framgår av 41 kap. 8–11 §§ SFL. Av 41 kap. 12 § SFL framgår att Skatteverket får förelägga den som inte fullgör sina skyldigheter enligt 8–11 §§ att fullgöra dem.

EU-rätt

Reglerna för punktskatt avseende tobak, alkohol och energi är i hög grad harmoniserade inom EU. Grunden för det gemensamma regelverket är rådets direktiv 2008/118/EG av den 16 december 2008 om allmänna regler för punktskatt och upphävande av direktiv 92/12/EEG (punktskattedirektivet). Av artikel 9 i punktskattedirektivet framgår att punktskatt ska påföras och uppbäras och i tillämpliga fall återbetalas eller efterges i enlighet med det förfarande som fastställs av varje medlemsstat. Medlemsstaterna ska tillämpa samma förfarande som för inhemska varor som för varor från övriga medlemsstater.

Promemorian Tredjemansföreläggande för kontroll av vissa beslut om punktskatter

Det finns bestämmelser om återbetalning av och kompensation för punktskatt i bl.a. LTS, lagen om alkoholskatt och LSE. Det kan t.ex. handla om återbetalning på grund av att någon som inte är skattskyldig för punktskatt har använt punktskattepliktiga produkter på ett sätt som medför skattebefrielse. Det kan också handla om att punktskattepliktiga produkter har förts ut ur landet i ett sådant förfarande som medger rätt till återbetalning.

I LSE regleras bl.a. de reducerade beskattningsnivåerna för bränsle och el som förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Det svenska systemet med reducerade beskattningsnivåer för el som förbrukas i sådan verksamhet har anpassats till förändringar av EU:s statsstödsregler. Den 1 januari 2017 ersattes den reducerade skattesatsen för el som förbrukas i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet med ett återbetalningsförfarande för de förbrukare som inte är skattskyldiga för energiskatt på el (prop. 2016/17:1). Genom ändringen behöver 44 000–62 000 företag ansöka om återbetalning av punktskatt. Innan ändringen fick dessa företag energiskatten reducerad direkt vid inköpet genom att elleverantören tillämpade en reducerad skattesats. Den som är skattskyldig för energiskatt på el har rätt till motsvarande nedsättning genom avdrag i skattedeklarationen. I dag är det totalt ca 30 000 företag som begär återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt någon av bestämmelserna i LTS, lagen om alkoholskatt eller LSE. Den ändring av LSE som trädde i kraft den 1 januari 2017 innebär att antalet företag som omfattas av bestämmelser om återbetalning av punktskatt ökat drastiskt. Detta medför en ökning av antalet tillfällen när Skatteverket kan ha ett behov av att kontrollera ansökningar och beslut om återbetalning och kompensation.

I Skatteverkets granskande verksamhet kan det därmed finnas behov av att kontrollera om en ansökan ska bifallas eller om ett beslut har fattats på rätt grund. I dag har Skatteverket enligt 41 kap. 2 § andra stycket SFL, möjlighet att besluta om revision för att inhämta uppgifter av betydelse för kontroll av någon annan än den som revideras, s.k. tredjemansrevision. Det får bl.a. göras för att kontrollera om den som har ansökt om återbetalning av eller kompensation

för punktskatt enligt vissa bestämmelser i LSE och som därför omfattas av 53 kap. 5 § 2 SFL har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter. Bestämmelserna om tredjemansrevision omfattar inte den som har ansökt om återbetalning av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 1 SFL (se prop. 2000/01:118 s. 107 f. och prop. 2001/02:127 s. 137 f. och 176 f.).

Det finns ingen motsvarande möjlighet att förelägga någon annan än den som kontrollen avser när denne ansökt om återbetalning eller kompensation avseende punktskatt. Bestämmelserna om tredjemansföreläggande i 37 kap. 9 § SFL kan bara tillämpas för kontroll av att den som är uppgiftsskyldig enligt 15–35 kap. SFL har fullgjort en sådan uppgiftsskyldighet eller kan fullgöra en sådan uppgiftsskyldighet. Den som begär återbetalning av eller kompensation för punktskatt är inte, i den egenskapen, uppgiftsskyldig enligt 15–35 kap. SFL.

Den kontrollmöjlighet som står till buds i form av revision är mer ingripande och kostsam än den mindre ingripande och mer kostnads-effektiva kontrollformen föreläggande.

Skatteverket kan inte heller förelägga den som har begärt återbetalning av eller kompensation för punktskatt, eftersom föreläggande-bestämmelsen i 37 kap. 6 § SFL också tar sikte på uppgiftsskyldighet enligt 15–35 kap. SFL. De uppgifter som Skatteverket inte får efterfråga genom ett föreläggande kan Skatteverket hämta in genom att besluta om revision enligt 41 kap. 2 § första stycket 4 och 5 SFL. Skatteverkets möjligheter att revidera någon annan än den som kontrollen avser gäller dock inte när ansökan omfattas av 41 kap. 2 § första stycket 5 SFL.

I promemorian Tredjemansföreläggande för kontroll av vissa beslut om punktskatt föreslås att Skatteverket i vissa fall ges möjlighet att förelägga tredjeman att lämna uppgifter om den som har ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. Uppgifterna ska ha betydelse för kontroll av att den som har ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter.

6.23.3 Redovisningsskyldighetens inträde

Regeringens förslag: Redovisningsskyldigheten ska inträda samtidigt med skattskyldigheten.

När det gäller energiskatt på elektrisk kraft införs en särskild bestämmelse om att skatten i vissa fall ska redovisas för redovisningsperioden som inleds en månad efter utgången av den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder. Detta gäller dock inte om redovisningsperioden är beskattningsår.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången på punktskatt där skattskyldighet har inträtt efter den 31 december 2017. För punktskatt där skattskyldighet har inträtt före ikraftträdandet gäller bestämmelserna i den äldre lydelsen.

Hemställans förslag överensstämmer delvis med regeringens. I Skatteverkets hemställan föreslås att redovisningstidpunkten för samtliga punktskatter som redovisas i punktskatte-deklaration ska inträda samtidigt med skattskyldigheten.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås en särskild bestämmelse för flyttningar av uppskovsbränslen i anslutning till månads-skiften och att energiskatten på elektrisk kraft i vissa fall ska redovisas för redovisningsperioden efter den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder. En språklig justering har även gjorts i förhållande till promemorians förslag.

Remissinstansernas synpunkter på Skatteverkets hemställan: *Kammarrätten i Sundsvall, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Systembolaget, Tullverket, Kronofogdemyndigheten, Statens Energimyndighet, JTI Sweden AB, Sprit & Vinleverantörsföreningen och Svenska Tobakleverantörsföreningen* tillstyrker eller är positiva till förslagen.

Förvaltningsrätten i Falun, Kommerskollegium, Bokföringsnämnden, Konkurrensverket, LRF, Svensk Försäkring, Trafikförsäkringsföreningen och Sveriges Bryggerier har inte några synpunkter på förslagen.

Energiföretagen (dåvarande Svensk Energi) anger att de i grunden är positiva till enkla och enhetliga regler men att förslagen innebär en del utmaningar för elbranschen. Synpunkterna

avgränsar sig till energiskatt på elektrisk kraft. Energiföretagen menar att det finns en naturlig koppling mellan fakturering och affärsredovisning. Elkraft är ledningsbunden och den levererade volymen bestäms genom mätaravläsning. När mätaravläsning skett går det inte att bestämma vilka skattesatser som ska utgå. Detta framkommer först när mätvärden samkörts med kunddatabasen och leveranspunkten kopplats samman med kundspecifika uppgifter om geografisk belägenhet och förbrukningsändamål. Nuvarande process innebär således att elkraft levereras månad 1, mätvärdena kopplas mot kund och faktureras i månad 2 och skatten redovisas i månad 3. Således kan inte en korrekt skatteredovisning tas fram förrän mätvärdes-systemet har samkörts med kunduppgifter, en process i vilken fakturan genereras. Det finns risk att stora likviditetseffekter uppstår i företagen beroende på vilka betalningsfrister som används vid fakturering. Enligt de allmänna avtalsvillkor som branschen förhandlat med Konsumentverket ska betalning från hushållskunder vara elhandelsföretaget tillhanda tidigast 20 dagar efter det att elhandelsföretaget avsänt fakturan. Förfallodagen bör som huvudregel infalla tidigast den 28:e dagen i månaden. När det gäller näringsidkare ska kundens betalning vara elhandelsföretaget tillhanda tidigast 15 dagar efter det att elhandelsföretaget avsänt fakturan, om inte annat skriftligen avtalats.

Svenskt Näringsliv ansluter sig i och för sig till de principiella överväganden som görs i promemorian. De kan dock inte tillstyrka en generell förändring enligt vad som föreslås i promemorian eftersom de erfarit att stora problem och kostnader skulle uppstå inom energisektorn.

Näringslivets regelnämnd anför att förslagen inte kan ligga till grund för lagstiftning och att en reell redovisning av konsekvenserna måste genomföras och redovisas innan det går att uttala sig om lämpligheten med förslaget.

Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet (SPBI) avstyrker förslaget i sin helhet. SPBI menar att en konsekvensanalys för förslagets effekter på branschen och nödvändiga förändringar av förslaget samt beaktande av omställningstider måste genomföras. SPBI saknar i Skatteverkets hemställan myndighetens förståelse för komplexiteten i branschens verksamhet, en nyanserad syn på vilka administrativa pålagor man ålägger skattskyldiga

i förhållande till nytta och kontroll samt en analys av effekter på andra regelverk. SPBI anför att som noteras i remissen kommer ca 44 procent av punktskatterna från energi och att det är ett begränsat antal aktörer som hanterar dessa punktskatter. Av det följer att det är stora mängder transaktioner med betydande belopp som hanteras i omfattande och komplexa affärssystem. Större ändringar i sådana system kräver normalt förstudier och har en lång implementeringstid. En viktig utgångspunkt i regelstiftandet är samtidigt att hanteringen av punktskatterna bör vara administrativt hanterbar utan att kräva ytterligare sidoordnad redovisning för de skattskyldiga. Argumenten i promemorian om en klar och tydlig redovisningsbestämmelse är i grunden en bra inställning men man måste också vara realistisk och se att punktskatterna är vitt skilda mellan branscherna och därför kan kräva olika regler som är anpassade till respektive bransch. SPBI anför vidare följande angående den administrativa hanteringen. Deras uppfattning om skattskyldighetens inträde överensstämmer med Skatteverkets uppfattning. Skattskyldigheten inträder normalt när varan avviker från ett uppskovsförfarande, vanligen när varan lämnar skatteupplaget men med undantag för uppskovsflyttningar. I bränslebranschen är det inte alltid känt vid lastningstillfället för vilken volym skattskyldigheten inträder. En tankbil kan på samma rutt göra såväl uppskovsflyttningar som icke uppskovsflyttningar. Det förefaller sig därför naturligt att det man redovisar i sin punktskattedeklaration baseras på de volymer där skattskyldigheten de facto har inträtt och inte på den lastade volymen eftersom det skulle medföra en mängd rättningar i efterhand. Att rakt av slopa kopplingen mellan punktskatte-redovisningen och affärsredovisningen skulle medföra mycket stora administrativa försvåringar för de branscher som hanterar den sortens produkter som harmoniserade bränslen utgör. SPBI anför att enligt Skatteverkets tolkning är nuvarande praxis inte förenlig med lagtexten. SPBI ifrågasätter denna ståndpunkt. Det är SPBI:s uppfattning att de argument för kontroll och förenkling som låg till grund i SOU 1981:83, prop. 1983/84:71 och som också beaktades i prop. 2000/01:118 är en god grund för att få en fungerande kontroll med en rimlig administration. I det fall det i dag finns problem med företag som tillämpar bokföringsmetoden

kanske det är där regelförändringar behövs. I det fall lagstiftaren väljer att gå på Skatteverkets förslag och skatt inte får redovisas efter levererad volym måste en tillräcklig tid ges för de mycket omfattande systemomläggningar som kommer att krävas för SPBI:s medlemmar. SPBI noterar att de situationer, som medför att en vara avviker från ett uppskovsförfarande i bränslebranschen föranleder en affärshändelse eller en bokförings-transaktion av något slag såsom exempelvis fakturering och uttag för eget bruk eller lageröverföring och därmed fångas skattskyldigheten upp. SPBI vill understryka att lagreglering kring en upplagshavares lagerredovisning redan finns men också genom att varans beskaffenhet och värde ställer stora krav ur miljösynpunkt, logistiksypunkt och rent kommersiella hänsyn då skatt normalt utgår för förlorad volym. Detta har medfört att branschen har utvecklat omfattande kontrollrutiner för att säkerställa att volymer inte försvinner. SPBI anför bl.a. följande vad avser koppling till mervärdesskatte-rapportering. Om en skattskyldig har tagit ut en volym vid månadsskiftet och lasten levereras delvis den sista och delvis den första i nästföljande månad menar SPBI att förslaget medför att det kommer att uppstå differenser i mervärdesskattedeklarationen på så sätt att den skattskyldige blir skattskyldig för punktskatt i månad ett medan skattskyldighet för mervärdesskatt inträder månad två vilket måste hanteras i bokföringen. Denna post måste sedan vändas i månad två när faktureringen sker. Hela hanteringen leder till ökad administration för den skattskyldige. SPBI anför vidare att det kan uppkomma problem avseende sambandet med annan lagstiftning såsom lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och drivmedelslagen (2011:319).

Srf konsulternas förbund (dåvarande Sveriges Redovisningskonsulters Förbund) har i princip inte något att invända mot förslaget. Det bör dock säkerställas att förslaget inte innebär att företag blir drabbade av en ökad administrativ börda på grund av att redovisningsskyldigheten inträder en annan period än den då den grundande händelsen enligt god redovisningssed behöver bokföras.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven om konsekvensutredning vid regelgivning.

Remissinstansernas synpunkter på promemorian: Förvaltningsrätten i Falun, Ekobrottsmyndigheten, Systembolaget och Tullverket tillstyrker eller är positiva till förslaget. Ekobrottsmyndigheten anför att det genom den föreslagna ändringen uppnås större tydlighet och förutsägbarhet samt medför något förbättrade möjligheter att utreda och lagföra brottslighet rörande punktskattepliktiga varor.

Skatteverket tillstyrker förslaget om att redovisningsskyldighetens inträde ska knytas till tidpunkten för skattskyldighetens inträde. Avseende undantaget för energiskatt på elektrisk kraft skulle Skatteverket föredra en reglering utan undantagsbestämmelser. Skatteverket avstyrker det föreslagna undantaget för uppskovsbränslen och anför att förslaget har utformats så att den skattskyldige kan välja till vilken redovisningsperiod skatten ska hänföras. Det innebär att Skatteverket inte kan avgöra om rätt skatt har redovisats för respektive period samt osäkerhet om vilken redovisningsperiod ett omprövningsbeslut ska hänföras till. Det innebär i sin tur att det bl.a. blir oklart från vilken tidpunkt ränta ska beräknas och hur bestämmelser om efterbeskattning och skatte-tillägg ska tillämpas. Det kan ifrågasättas om bestämmelser där den skattskyldige kan välja vilken redovisningsperiod skatten ska hänföras till är förenliga med de principer som bör gälla för skatteförfarandet. Det är oklart om den skattskyldige kan välja period för varje situation eller konsekvent måste tillämpa den ena regeln. Argumentationen om varför det skulle finnas skäl att införa en särreglering har betydande svagheter. Det förklaras inte varför det skulle vara problematiskt att redovisa skatten enligt huvudregeln.

Energiföretagen (tidigare Svensk Energi) är positiva till att förslaget i Skatteverkets hemställan har justerats, men anser ändå att förslaget avseende elektrisk kraft inte bör genomföras eller skjutas på framtiden. Promemorians förslag löser flera av de problem som tidigare påtalats under förutsättning att fakturering från elhandlare till kund sker månadsvis. Det är dock mycket vanligt att fakturering sker mer sällan, exempelvis kvartalsvis, för hushållskunder och småföretag. Då kommer problemen att kvarstå. Energi-skatteredovisningen för elektrisk kraft är, till skillnad från skatt på alkohol och tobak, naturligt kopplad till faktureringen. Den

levererade volymen el bestäms genom mätar-avläsning. Skattesatser framkommer dock först när mätvärdena har samkörts med kunduppgifter om t.ex. geografisk belägenhet eller förbruknings-sändamål. Att ta fram it-system för att redovisa rätt skatt baserat på något annat än fakturering är extremt kostsamt. Det finns risk för stora likviditetseffekter, vilket skulle tvinga fram månadsfakturering för alla kunder. Detta ökar administrationen för både elföretag och kunder. De främsta skälen för att genomföra förändringarna gäller främst alkohol och tobak. Det finns inget som tyder på att det fuskas eller finns ett stort skattebortfall för elektrisk kraft. Tidpunkten då förändringarna föreslås träda i kraft är illa vald eftersom flera andra förändringar är på gång. Vid handel med gas som överförs genom rörledning är det svårt att spåra det fysiska flödet om både biogas och andra gasformiga bränslen levereras via ledningen. Enligt nuvarande regler möjliggörs en korrekt hantering av att redovisning kan ske när faktura ställs ut till kund. Om redovisning av skatt kopplas till leveransperioden kommer det inte att föreligga ett komplett underlag eftersom den skattskyldige inte har någon kontroll över när leverantören ställer ut fakturan.

SPBI välkomnar den extra tidsfrist som i promemorian föreslås vid månadsskiftet men undrar om ändringarna innebär att skatt inte får beräknas efter lossad/levererad volym utan måste beräknas efter lastad volym. En sådan ändring skulle få stora konsekvenser för administration och rutiner. Skatt borde även fortsättningsvis få beräknas efter levererad volym. Även om kopplingen mellan tidpunkten för skattskyldighet och civilrättsliga händelser har tagits bort bör en praktisk hantering kunna accepteras. Om den skattskyldige ska betala in skatt efter lastad volym kommer skatten inte stämma med en ansökan om återbetalning från förbrukaren, som baseras på fakturerad volym. Det föreligger väsentliga skillnader mellan punktskatter för bränslen, som hanteras i bulk, och tobak och alkohol. Det bör kunna motivera skilda bestämmelser. Skatteverkets resonemang om att de skattskyldiga har möjlighet att få betalt för levererade varor innan skatten ska betalas stämmer inte för bolag som har en mervärdesskattegrupp där punktskatten förfaller till betalning 14 dagar innan ordinarie betalning, dvs. den 12:e i månaden i stället för den 26:e.

Svenskt Näringsliv anför att det behöver klargöras att det efter de föreslagna ändringarna fortfarande är tillåtet att beräkna skatt efter levererad/lossad volym. Om en annan volym ska utgöra grund för skatteberäkning medför det stora administrativa kostnader.

Srf konsulternas förbund (tidigare Sveriges Redovisningskonsulters Förbund) hänvisar till sitt tidigare yttrande i frågan.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven om konsekvensutredning vid regelgivning.

Skälen för regeringens förslag

Huvudregel

Regeringen instämmer i den uppfattning *Skatteverket* anger i hemställan – att en klar och tydlig redovisningsbestämmelse är en grundläggande förutsättning för en enkel och förutsebar rättstillämpning. Det bör av lagtexten klart framgå när punktskatt ska redovisas. Den nuvarande redovisningsbestämmelsen innefattar bedömningar som kan leda till oklarheter. Kopplingen till god redovisningssed medför dels svårigheter att fastställa exakt när skyldigheten att redovisa skatt inträder, dels tidsmässiga förskjutningar av redovisningstidpunkten. Sedan de nuvarande bestämmelserna om redovisningsskyldighetens inträde infördes har förhållandena dessutom ändrats så att skattskyldigheten i flera fall inte inträder genom en händelse som redovisningsrättsligt är att se som en affärshändelse.

Skatteverket har med anledning av detta i sin hemställan föreslagit att redovisningstidpunkten ska kopplas till skattskyldighetens inträde. Som fördelar med detta system anges bl.a. att det innebär en exakt och förutsebar tidpunkt för den som ska redovisa skatten, vilket underlättar Skatteverkets kontrollarbete. Förslaget skulle även innebära att svenska och utländska skattskyldiga skulle behandlas lika, vilket inte är fallet i dag. De flesta remissinstanser som har yttrat sig över Skatteverkets förslag är positiva till förslaget eller har inte något att erinra. De invändningar som har inkommit rör främst energiområdet och avser uppskovsbränslen respektive elektrisk kraft. I promemorian föreslogs därför vissa justeringar av Skatteverkets förslag på dessa två områden. När det gäller huvudregeln instämmer dock regeringen i Skatteverkets bedömningar. Regeringen föreslår

därför att redovisningsskyldigheten för samtliga punktskatter som redovisas i punktskatte-deklaration som huvudregel ska inträda samtidigt med skattskyldigheten.

Uppskovsbränslen

Vad gäller flyttningar av bränsle, såsom t.ex. bensin och olja, har *SPBI* motsatt sig ett genomförande av Skatteverkets förslag.

Såsom framgår av Skatteverkets hemställan innebär nuvarande bestämmelser att det föreligger oklarheter kring redovisningstidpunktens inträde, inte minst vad avser varor som hanteras under uppskovsförfarandet. Den tolkning av 26 kap. 23 § andra stycket skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, som Skatteverket ger uttryck för i sin hemställan, och som innebär att redovisningstidpunkten för uppskovsvaror i de flesta fall redan i dag är den period när skattskyldigheten inträder, delas såvitt framgår av *SPBI*'s yttrande inte av samtliga aktörer. Mot bakgrund av att nuvarande bestämmelser ger upphov till tolkningsproblem bedöms det inte vara lämpligt att låta nuvarande bestämmelser kvarstå oförändrade.

SPBI anför att ett slopande av kopplingen mellan punktskatteredovisningen och affärsredovisningen skulle medföra mycket stora administrativa svårigheter för de branscher som hanterar den sortens produkter som harmoniserade bränslen utgör. *SPBI* anför även bl.a. att de argument som motiverade att man på 1980-talet valde att koppla redovisningen till bokföringen föreligger även fortsättningsvis.

Det kan konstateras att sedan 1980-talet har tidpunkten för skattskyldighet för de harmoniserade punktskatterna förändrats och kopplingen till civilrättsliga händelser såsom köp har tagits bort. Situationen är därmed en annan än när de nuvarande bestämmelserna om redovisningstidpunkten infördes.

En stor del av de invändningar och frågeställningar som *SPBI* har framfört, delvis med stöd av *Svenskt Näringsliv*, rör frågan om när skattskyldigheten inträder och på vilket underlag skatten ska beräknas. Dessa frågor ligger utanför detta lagstiftningsärende. Den bestämmelse som är aktuell i detta ärende avser endast frågan om vid vilken tidpunkt punktskatt ska redovisas, dvs. inte frågan om när skattskyldigheten inträder eller hur storleken på den skatt som ska redovisas ska beräknas. Det kan dock konstateras att skattskyldighet för

harmoniserade varor normalt inträder när en punktskattepliktig vara lämnar skatteupplaget om inte varan omfattas av uppskovsförfarandet. Vissa särregler finns i 5 kap. 1 a § lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, avseende energiprodukter som levereras på en direkt leveransplats och därefter förs in i ett skatteupplag.

Oavsett vilka bestämmelser som ska tillämpas vad gäller tidpunkten för redovisning av skatt så ansvarar den skattskyldige för att säkerställa att tillräckligt underlag finns vad avser de volymer för vilka skattskyldighet har inträtt under en redovisningsperiod. Vilket underlag som är nödvändigt för att säkerställa tillräcklig information är till största delen en fråga för bolagen och, vid en kontroll, Skatteverket. I många fall kan det antas att det rent praktiskt är möjligt att till deklarationen hämta viss information från affärs- och faktureringsystem, såväl nu som efter den ändring som föreslås av Skatteverket. Information kan även gå att hämta från den lagerbokföring som upplagshavaren ska föra enligt 10 a § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, 9 a § lagen om alkoholskatt och 4 kap. 3 a § LSE.

En utgångspunkt bör vara att redovisningsreglerna för olika punktskatter ska vara så lika som möjligt. Att införa helt skilda bestämmelser för en viss punktskatt bör därför undvikas i den mån det är möjligt. Den ändring som föreslås av Skatteverket och som innebär att redovisningstidpunkten kopplas till tidpunkten för skattskyldighetens inträde har accepterats av en övervägande majoritet av remissinstanserna. Det bedöms därför finnas anledning att utgå från detta förslag även för redovisning av punktskatt på bränslen. Vad som har framförts av SBPI medför inte någon annan bedömning.

En situation som av SPBI angetts som särskilt arbetskrävande är då flyttningar sker i slutet av en månad eller över ett månadskifte. Det kan exempelvis vara fråga om en flyttning som sker från ett skatteupplag till en direkt leveransplats den sista dagen i månad 1 och där varorna sedan, av den som tagit emot dem på den direkta leveransplatsen, levereras vidare till en kund den första dagen i månad 2. Mot bakgrund av den särskilda bestämmelsen i 5 kap. 1 a § LSE kan frågan om skattskyldighet i detta fall slutligt avgöras först månad 2, när det står klart om varorna när de tagits emot av kunden förts in i ett skatteupplag eller inte. SPBI har anfört att

den i Skatteverkets hemställda föreslagna ändringen skulle orsaka problem för hantering som sker över månadskiften eftersom den innebär att redovisningsskyldigheten skulle uppkomma redan månad 1, till skillnad från den tillämpning som sker i dag inom branschen där redovisningsskyldigheten anses uppkomma vid fakturering månad 2 samt en ökad administration vad avser hanteringen av mervärdesskatt.

Mot bakgrund av vad som framförts av SPBI i detta avseende föreslås i promemorian att det skulle införas en möjlighet att redovisa skatt för sådant bränsle för vilket skattskyldighet inträder någon av de tre sista arbetsdagarna i månaden först under perioden efter den då skattskyldigheten inträder. Bestämmelsen föreslås vara frivillig för den skattskyldige. Förslaget bedömdes i promemorian vara till hjälp för branschen i en situation som nämnts som särskilt besvärlig att hantera samtidigt som den inte bedömdes medföra några stora problem vid Skatteverkets kontroll. Skatteverket har emellertid i sitt yttrande över promemorians förslag pekat på flera problem som skulle uppkomma främst på grund av att bestämmelsen är frivillig. Ett sådant förslag skulle bl.a. innebära att Skatteverket inte skulle kunna avgöra om rätt skatt har redovisats för respektive period samt osäkerhet om vilken redovisningsperiod ett omprövningsbeslut ska hänföras till. Regeringen instämmer i Skatteverkets bedömning att den föreslagna valfriheten i vissa fall kan orsaka problem och anser därför att förslaget i promemorian i denna del inte bör genomföras. I praktiken bedöms de problem som SPBI pekar på uppkomma relativt sällan. Regeringen föreslår därför inte några specialregler för sådant bränsle för vilket skattskyldighet inträder någon av de tre sista arbetsdagarna i en månad.

SPBI har anfört att det kan uppkomma problem avseende sambandet med annan lagstiftning såsom lagen (2010:598) om hållbarhets-kriterier för biodrivmedel och flytande bio-bränslen och drivmedelslagen (2011:319). Det kan dock konstateras att de bestämmelser i de nämnda lagarna till vilka SPBI hänvisar, t.ex. 3 kap. 1 e § lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen, utgår från att en rapporteringsskyldighet gäller för bränsle för vilket skattskyldighet, inte redovisningsskyldighet, har inträtt under en viss period. Någon ändring vad avser skattskyldig-

hetens inträde föreslås inte i detta ärende och det är därför svårt att se att de föreslagna ändringarna kan medföra några tillkommande problem att uppfylla rapporteringsskyldigheten.

Slutligen har SPBI angett att skattskyldiga som ingår i en mervärdesskattegrupp inte har möjlighet att få betalt för levererade varor innan skatten ska betalas. Om en skattskyldig ingår i en mervärdesskattegrupp kan det i vissa fall påverka när punktskattedeklarationen för en period senast ska ha kommit in till Skatteverket. Reglerna om mervärdesskattegrupper är dock inte något som omfattas av detta lagstiftnings-ärende.

Elektrisk kraft

Energiföretagen (dåvarande Svensk energi) har avseende Skatteverkets hemställan anfört att en korrekt skatteredovisning vid leveranser av elektrisk kraft, eller el, inte kan tas fram förrän mätvärdessystemet har samkörts med kunduppgifter, en process i vilken fakturan genereras. *Energiföretagen* har även anfört att det föreligger risk för stora likviditetseffekter för företagen och har hänvisat bl.a. till de allmänna avtalsvillkor för branschen som har tagits fram i överenskommelse med Konsumentverket. Med hänsyn till denna överenskommelse och hänsynen till hushållskunder föreslogs i promemorian att vid skattskyldighet som inträder vid leverans av el ska punktskatten redovisas månaden efter den månad då skattskyldigheten inträder. *Energiföretagen* anser att detta förslag löser flera av de tidigare påtalade problemen under förutsättning att fakturering sker månadsvis. Det är emellertid mycket vanligt att fakturering sker mer sällan för hushållskunder och småföretag. Skatteverket anför att det föredrar en reglering utan undantagsbestämmelser.

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.13.12) föreslogs att skattskyldigheten för leverans av el ska flyttas över från elleverantörer till nätinnehavare. Riksdagen har beslutat om detta och förändringen träder i kraft den 1 januari 2018. I samband med detta ersätts begreppet "levereras" när det gäller tidpunkten för skattskyldighetens inträde med begreppet "överförs".

Enligt Skatteverkets förslag ska redovisningstidpunkten inträda samtidigt som skattskyldigheten inträder. Enligt bestämmelserna i

skatteförfarandelagen ska deklarationen för de flesta skattskyldiga lämnas den 26:e i månaden efter den då redovisningstidpunkten inträder (26 kap. 30 § SFL) och för mindre skattskyldiga först den 12:e i andra månaden efter redovisningstidpunkten (26 kap. 26 § SFL).

Vad avser den administrativa hantering som *Energiföretagen* anför är nödvändig för att sammanställa underlag för redovisningen får det antas att denna i de flesta fall kan ske i början av månaden efter skattskyldighetens inträde. Vid den tidpunkt när deklaration ska lämnas torde mot denna bakgrund tillräcklig information i de flesta fall finnas tillgänglig för att ligga till grund för deklarationen. Även om fakturering sker månadsvis torde den extra administrativa bördan av att utföra samma beräkningar som vid fakturering, fast utan att skicka någon faktura, vara liten. Något skäl att avvika från Skatteverkets förslag på denna grund kan därför inte anses föreligga.

Vad avser frågan om likviditetseffekter av Skatteverkets förslag kan det konstateras att förslaget i många fall kommer att innebära att skatten ska betalas en månad tidigare än vad som är fallet i dag. Om fakturering sker kvartalsvis kan det dock innebära att den första delen av skatten ska betalas upp till tre månader tidigare än i dag. Skatteverket har i sin hemställan anfört bl.a. att den skattskyldige får antas ha möjlighet att själv medverka till att dennes likviditet inte påverkas av den ändrade redovisningstidpunkten och att det inte finns skäl nog att anta att de skattskyldiga inte kan få betalt för de levererade varorna och tjänsterna innan skatten ska betalas in till staten. Den uppfattning som redovisas i Skatteverkets hemställan får anses vara rimlig i de flesta fall. Det får anses föreligga tillräckligt lång tid mellan skattskyldighetens inträde och tidpunkten för att skatten ska betalas för att företagen i normala fall ska ha möjlighet att själva anpassa sina kredittider. Regeringen instämmer dock i den bedömning som görs i promemorian, att det mot bakgrund av överenskommelsen med Konsumentverket och elens stora betydelse för privata hushåll kan finnas anledning att föreslå en särskild bestämmelse om tidpunkt för redovisning av energiskatt på elektrisk kraft.

För att behålla många av de viktiga fördelar som följer av förslaget att koppla redovisningen till skattskyldighetens inträde i stället för till bokföringen bör skattskyldigheten vara

utgångspunkten för redovisningen även vid en särbestämmelse för energiskatt på elektrisk kraft. I promemorian har föreslagits att punktskatten ska redovisas månaden efter den månad då skattskyldigheten inträder. En sådan reglering innebär att redovisningen i praktiken sker vid samma tidpunkt som med dagens regler om kunden faktureras månadsvis. Om fakturering sker kvartalsvis innebär förslaget dock att en tredjedel av skatten ska redovisas två månader tidigare än med nuvarande regler, en tredjedel ska redovisas en månad tidigare och en tredjedel ska redovisas vid samma tidpunkt som med nuvarande regler. Jämfört med när betalning från konsument sker skulle förslaget för de flesta skattskyldiga innebära att en tredjedel av skatten ska redovisas en dryg månad innan betalningen inkommit, en tredjedel ska redovisas två dagar innan betalning inkommit och en tredjedel ska redovisas efter att betalningen inkommit. En lösning för att motverka denna likviditetseffekt vid kvartalsredovisning skulle kunna vara att skjuta upp redovisningstidpunkten ytterligare en månad. En sådan reglering skulle jämfört med nuvarande regler innebära att en tredjedel av skatten ska redovisas en månad tidigare än i dag, medan en tredjedel ska redovisas en månad senare. Jämfört med betalningstidpunkten för konsumenter vid fakturering kvartalsvis skulle en tredjedel av skatten behöva redovisas två dagar innan betalning har skett. Det kompenseras dock av att redovisningsreglerna för kunder som faktureras månadsvis blir förmånligare än i dag. Sammantaget bedöms en sådan lösning fortsatt möjliggöra extra hänsyn till hushållskunder, även om dessa faktureras kvartalsvis. Regeringen föreslår därför att energiskatten på elektrisk kraft ska redovisas två månader efter det att skattskyldigheten inträder. Den särskilda regleringen bör begränsas till sådan skattskyldighet som inträder vid överföring (enligt nuvarande regler ”leverans”) av el, dvs. enligt 11 kap. 7 § 1 a LSE.

Den föreslagna särbestämmelsen motiveras av överenskommelsen med Konsumentverket och hänsynen för hushållskunder. Något skäl att senarelägga deklarations- och betalningstidpunkten för el som levereras till andra än hushållskunder föreligger därför inte. Att göra skillnad mellan hushållskunder och andra kunder genom olika deklarations- och betalningstidpunkter kan dock inte anses lämpligt med hänsyn till den tillkommande administrativa

börda detta skulle orsaka för såväl aktörer som Skatteverket. Det skulle även riskera att medföra gränsdragningsproblem. Någon sådan avgränsning föreslås därför inte. Det får inte heller anses motiverat att låta särbestämmelsen endast omfatta större företag som deklarerar enligt bestämmelserna i 26 kap. 30 § SFL. Det kan inte heller anses motiverat att låta särbestämmelsen enbart omfatta de fall där fakturering sker kvartalsvis. En sådan reglering skulle dels innebära att kopplingen mellan deklarationstidpunkt och affärshändelser kvarstod, dels kunna innebära praktiska problem både för Skatteverket och för de skattskyldiga när skattskyldigheten den 1 januari 2018 flyttas över till nätinnehavaren.

Skatteverket kan i vissa fall besluta om att redovisningsperioden för punktskatt ska vara ett beskattningsår, jfr 26 kap. 17 § SFL. Om ett sådant beslut har fattats föreslås att den särskilda regleringen inte får tillämpas.

Sammanfattningsvis föreslås därför att energiskatt på elektrisk kraft enligt 11 kap. 7 § 1 a LSE ska redovisas för den redovisningsperiod som inleds en månad efter utgången av den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder. Om skattskyldighet inträder i januari ska skatten således redovisas för redovisningsperioden mars. Detta innebär att deklarationen ska ha kommit in till Skatteverket i april eller maj, beroende på den skattskyldiges beskattningsunderlag för mervärdesskatt.

Gas som överförs genom rörledning

Energiföretagen har anfört att det vid handel med gas som överförs genom rörledning är svårt att spåra det fysiska flödet om både biogas och andra gasformiga bränslen levereras via ledningen men att en korrekt hantering enligt nuvarande regler möjliggörs av att redovisning kan ske när faktura ställs ut till kund. Om redovisning av skatt kopplas till leveransperioden menar Energiföretagen att det inte kommer att föreligga ett komplett underlag eftersom den skattskyldige inte har någon kontroll över när leverantören ställer ut fakturan.

I 2 kap. 2 a § LSE finns vissa regler som gäller om både biogas och andra skattepliktiga gasformiga bränslen levereras via rörledning. Det föreslås inga ändringar av denna regel. Den skattskyldige kommer därmed även fortsättningsvis att få fördela vart och ett av bränslena mellan olika användningsområden utifrån avtal.

De föreslagna ändringarna påverkar enbart när redovisningsskyldigheten inträder. Det bedöms vara möjligt för den skattskyldige att ha ett komplett underlag även med den föreslagna ändringen avseende redovisningsskyldighetens inträde. Regeringen föreslår därför ingen specialreglering för denna situation.

Ikraftträdande

Ändringarna föreslås i promemorian träda i kraft den 1 januari 2018. Bl.a. SPBI har framfört att det är mycket viktigt med en tillräcklig omställningstid för företagen att anpassa sig till förslagen. Energiföretagen har anfört att tidpunkten för ikraftträdandet är illa vald på grund av andra förändringar som införs. Även med beaktande av vad remissinstanserna har anfört anser regeringen att den i promemorian föreslagna ikraftträdandetidpunkten är lämplig. Regeringen föreslår därför att ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018 och att bestämmelserna i den nya lydelsen tillämpas första gången på punktskatt där skattskyldighet har inträtt efter den 31 december 2017. För punktskatt där skattskyldighet har inträtt före ikraftträdandet gäller bestämmelserna i den äldre lydelsen.

Lagförslag

Förslagen föranleder ändringar i 26 kap. 23 § SFL, se avsnitt 3.19.

6.23.4 Korrigering av hänvisning vid registrering enligt skatteförfarandelagen

Regeringens förslag: Hänvisningen i bestämmelsen i skatteförfarandelagen om registrering av lagerhållare för vissa tobaksprodukter ändras så att den omfattar alla sådana lagerhållare.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall, Åklagarmyndigheten och Svenskt Näringsliv* har inga invändningar mot förslaget. *Förvaltningsrätten i Falun, Ekobrottsmyndigheten, Systembolaget, Tullverket och Skatteverket* tillstyrker eller är positiva till förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om registrering av godkända upplagshavare, registrerade varumottagare och lagerhållare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, finns i skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL. I 7 kap. 1 § första stycket 10 SFL anges att den som är skattskyldig enligt 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 LTS, 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 4 LSE ska registreras av Skatteverket.

När det gäller lagerhållare för snus och tuggtobak görs hänvisning enligt nuvarande lydelse till den som är godkänd som lagerhållare enligt 38 § första stycket 1 LTS. Detta har sin bakgrund i förhållanden som förelåg före punktskatternas infogande i skattekontosystemet (se prop. 2001/02:127). Av förbiseende har hänvisningen inte ändrats trots att den numera är felaktig eftersom den skillnad som fanns före punktskatternas infogande i skattekontosystemet mellan dem som var lagerhållare enligt 38 § första stycket 1 LTS och dem som var lagerhållare enligt 38 § första stycket 2–4 LTS inte längre finns kvar. Hänvisningen kan lämpligen ändras så att den motsvarar utformningen av hänvisningen i 7 kap. 1 § första stycket 10 g SFL till den som är skattskyldig i egenskap av lagerhållare för energiprodukter (hänvisning till 4 kap. 12 § första stycket 1). Regeringen föreslår därför, i enlighet med promemorians förslag, att hänvisningen i 7 kap. 1 § första stycket 10 e SFL ändras från 38 § 1 LTS till 36 § 1 LTS. Regeringen anser att en sådan ändring ska träda i kraft den 1 januari 2018.

I propositionen Skatteförslag med anledning av energioverenskommelsen (prop. 2016/17:142) föreslås att punkt 10 j i första stycket i 7 kap. 1 § SFL ska slopas. Riksdagen har antagit regeringens förslag (bet. 2016/17:SkU31, rskr. 2016/17:268). Den ändringen träder i kraft den 1 januari 2018. Den nu föreslagna ändringen av hänvisningen till LTS genomförs därför genom en ändring i den ändring som föreslås i prop. 2016/17:142, dvs. en ändring i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen. Ikraftträdandebestämmelserna i propositionens

ändring kommer därmed att vara tillämplig även på den nu föreslagna ändringen. Eftersom den i propositionen föreslagna ändringen träder i kraft den 1 januari 2018 behövs inga ytterligare ikraftträdandebestämmelser.

Dessutom görs en rent författningsteknisk ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen. I propositionen Uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen (prop. 2016/17:58) föreslås att 7 kap. 1 § SFL ska ändras (en ny punkt 13 läggs till i första stycket). Riksdagen har antagit regeringens förslag (bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256). Den ändringen träder i kraft den 1 januari 2019 (se punkt 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den lagen), dvs. efter det att den nu föreslagna ändringen av hänvisningen till LTS har trätt i kraft. Med anledning av det ovan nämnda förslaget i prop. 2016/17:142 görs i den propositionen också en rent författningsteknisk ändring av ändringsförslaget i prop. 2016/17:58. Med anledning av den nu föreslagna ändringen av hänvisningen till LTS behöver en rent författningsteknisk ändring göras av det sistnämnda ändringsförslaget i prop. 2016/17:142.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ändring av 7 kap. 1 § första stycket 10 e dels i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244), dels i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244), se avsnitten 3.28 och 3.30.

6.23.5 Undertecknande av ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt

Regeringens förslag: Generella bestämmelser om att ansökningar om återbetalning av och kompensation för punktskatt ska undertecknas införs för huvuddelen av alla ansökningar.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning av och kompensation för punktskatt som lämnas in efter ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians

förslag avseende 11 kap. lagen (1994:1776) om skatt på energi ingår inte i detta avsnitt, utan återfinns i avsnitt 6.20.4.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall, Åklagarmyndigheten och Svenskt Näringsliv* har inget att invända mot förslaget. *Förvaltningsrätten i Falun, Ekobrottsmyndigheten, Systembolaget, Tullverket och Skatteverket* tillstyrker eller är positiva till förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, får en enskild under vissa förutsättningar ansöka om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. Även enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam sker återbetalning av punktskatt. Där görs dock inte någon ansökan av den enskilde på det sätt som gäller enligt övriga lagar. Återbetalning av reklamskatt omfattas mot denna bakgrund inte av nedanstående förslag.

I samband med arbetet med propositionen Vissa statsstödskrav på bränsleskatteområdet (prop. 2015/16:159) uppmärksammades att det saknas formella bestämmelser i lagen om skatt på energi och skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, om att en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt ska undertecknas. Detta trots att ansökningar om återbetalning av och kompensation för punktskatt många gånger kan avse betydande belopp och komplicerade frågor. I den praktiska tillämpningen har dock ansökningar, såvitt framgår, normalt undertecknats på samma sätt som deklARATIONER och andra uppgifter som lämnas till Skatteverket. För att läka bristen i den nuvarande lagstiftningen föreslogs i propositionen bestämmelser om undertecknande för sådana former av ansökningar om återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt LSE som omfattades av det lagstiftningsarbetet. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget.

Ansökan om återbetalning av punktskatt kan även förekomma enligt lagen om alkoholskatt, LTS samt i vissa andra fall i LSE än de som behandlades i prop. 2015/16:159. Även här saknas det i dag bestämmelser om att en ansökan ska undertecknas. Det bedöms lämpligt att även andra ansökningar om återbetalning undertecknas av den sökande. Det föreslås därför att

det införs generella bestämmelser om under-tecknande av ansökningar om återbetalning av och kompensation för punktskatt.

Mot bakgrund av att andra bestämmelser om hur ansökan om återbetalning ska gå till, exempelvis tidsfrister för ansökan, finns i respektive punktskattelag får det anses lämpligt att även bestämmelserna om under-tecknande av ansökan placeras där. Regeringen föreslår därför, i enlighet med promemorians förslag, att LTS, lagen om alkoholskatt och LSE kompletteras med generella bestämmelser om under-tecknande av ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. Eftersom bestämmelser om återbetalning i vissa fall finns på flera ställen i lagarna, t.ex. i lagen om tobaksskatt där återbetalning för snus och tuggtobak regleras särskilt eller i lagen om skatt på energi där återbetalning av energiskatt avseende elektrisk kraft regleras i ett eget kapitel, bör bestämmelser om under-tecknande införas i samband med respektive avsnitt.

På samma sätt som gäller vid under-tecknande enligt 38 kap. SFL är kravet på under-tecknande ett teknikneutralt krav som kan uppfyllas genom under-tecknande på papper eller med elektroniska medel. Skatteverket föreskriver vad som krävs i olika situationer.

I prop. 2015/16:159 föreslogs att en ansökan ska under-tecknas av den sökande själv eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden. Det bedöms nu inte föreligga skäl att föreslå en annan ordning. Såvitt framgår är det vanligt förekommande i dag att ansökan om återbetalning eller kompensation under-tecknas av ett ombud. Det bedöms inte finnas anledning att inskränka denna möjlighet genom att begränsa möjligheten att under-teckna en ansökan till endast sökanden. I propositionen föreslogs även en bestämmelse om att en ansökan som lämnats för en sökande, som är juridisk person, anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden. En liknande bestämmelse finns i dag i lagen (2009:194) om förfarandet vid skatte-reduktion för hushållsarbete och, vad gäller deklARATIONER, i 4 kap. 2 § SFL. Regeringen föreslår att en motsvarande bestämmelse ska tas in i de generella bestämmelser om under-tecknande av ansökan om återbetalning och kompensation som nu föreslås.

Vad gäller bestämmelserna i 31 d § LTS, 31 d § lagen om alkoholskatt och 9 kap. 1 § LSE om återbetalning av skatt på varor som har förvärvats av bl.a. utländska beskickningar och internationella organisationer utgör dessa en särskild situation där de föreslagna bestämmelserna om under-tecknande av ansökan inte passar in. Regeringen föreslår därför inte att bestämmelserna om under-tecknande av ansökan om återbetalning ska omfatta sådan återbetalning som sker enligt nämnda bestämmelser.

Den generella bestämmelse som nu föreslås i 9 kap. LSE bör ersätta de ändringar som föreslogs genom prop. 2015/16:159 och som efter riksdagens beslut trädde i kraft den 1 juli 2016. Det kan noteras att de ändringar avseende bestämmelserna i 11 kap. LSE om återbetalning av energiskatt för elektrisk kraft som föreslogs i promemorian ingår i de förändringar avseende 11 kap. LSE som föreslås i promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018. De förändringarna behandlas därmed inte i denna lagrådsremiss.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning av och kompensation för punktskatt som lämnas in efter ikraftträdandet.

Lagförslag

Förslagen föranleder införandet av tre nya paragrafer, 31 a § LTS, 31 a § lagen om alkoholskatt och 9 kap. 12 § LSE, samt ändringar i 40 a § LTS och 9 kap. 7 § LSE, se avsnitten 3.7, 3.8 och 3.9.

6.23.6 Vissa kompletteringar av bestämmelserna om föreläggande och dokumentationsskyldighet

Regeringens förslag: Skatteverket får förelägga den som har beviljats återbetalning av eller kompensation för punktskatt att lämna uppgift som verket behöver för att kunna kontrollera att denne har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter i en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. En dokumentationsskyldighet införs för den sökande i samband med en ansökan om återbetalning eller kompensation.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelsen om dokumentationsskyldighet

ska tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning av och kompensation för punktskatt som avser förhållanden efter ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall, Åklagarmyndigheten och Svenskt Näringsliv* har inget att invända mot förslaget. *Förvaltningsrätten i Falun, Ekobrottsmyndigheten, Systembolaget, Tullverket och Skatteverket* tillstyrker eller är positiva till förslaget. Ekobrottsmyndigheten anser att de föreslagna bestämmelserna innebär ökad kontrollmöjlighet och därmed ökad möjlighet till utredning och lagföring av en sökande som lämnar oriktiga uppgifter. Skatteverket anser att de föreslagna bestämmelserna bör träda i kraft så snart som möjligt. Myndigheten anför att nya bestämmelser om återbetalning av energiskatt på elektrisk kraft väntas träda i kraft den 1 januari 2017. Dessa bestämmelser innebär ett stort antal förstagsansökningar om återbetalning av punktskatt under år 2017. Skatteverket behöver därför möjlighet att göra kontroller i efterhand.

Skälen för regeringens förslag: Enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi finns det möjlighet att ansöka om återbetalning av eller kompensation för punktskatt i vissa fall. För att en ansökan ska kunna bifallas måste den som ansöker om återbetalning eller kompensation lämna in ett tillräckligt underlag för Skatteverkets bedömning av om det föreligger grund för sådan återbetalning eller kompensation. Skatteverket har i samband med prövningen av ansökan möjlighet att efterfråga de kompletterande uppgifter som anses nödvändiga för att bedöma om återbetalning eller kompensation ska medges.

I vissa fall kan det dock finnas anledning att granska ett ärende på nytt efter det att beslut om återbetalning eller kompensation har fattats. I skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, regleras vissa särskilda utredningsmöjligheter, t.ex. föreläggande och revision. Skatteverket får enligt 41 kap. 2 § första stycket 4 och 5 SFL besluta om revision för att kontrollera att den som har ansökt om återbetalning eller kompensation av punktskatt har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter. Någon

möjlighet för Skatteverket att i stället förelägga den sökande att lämna uppgift som behövs för kontroll av uppgifter i en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt föreligger dock inte enligt nuvarande bestämmelser. Ett föreläggande får normalt anses utgöra en mindre ingripande åtgärd för den enskilde. Ett föreläggande kan även utgöra en enklare och mer tidseffektiv åtgärd för att t.ex. efterfråga en kopia av en handling som ligger till grund för uppgifter i ansökan än en revision. Det bedöms mot denna bakgrund finnas skäl att införa en möjlighet för Skatteverket att förelägga den som fått återbetalning av eller kompensation för punktskatt att lämna uppgift som verket behöver för att kunna kontrollera att denne har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter. Regeringen föreslår därför, i enlighet med promemorians förslag, att en ny bestämmelse införs som ger Skatteverket möjlighet att besluta om ett sådant föreläggande.

En ytterligare fråga som uppkommer i samband med detta är om det bör införas en bestämmelse i skatteförfarandelagen om att den som ansöker om återbetalning av eller kompensation för punktskatt ska ha en skyldighet att i skälighets omfattning se till att det finns underlag för kontroll av uppgifter i ansökan, en dokumentationsskyldighet. En generell dokumentationsskyldighet föreligger enligt 39 kap. 3 § SFL för den som är uppgiftsskyldig enligt 15–35 kap. SFL. Den som ansöker om återbetalning av eller kompensation för punktskatt är dock inte, i denna egenskap, uppgiftsskyldig enligt nämnda kapitel. För att Skatteverket ska ha möjlighet att granska och ompröva återbetalningar är det dock viktigt att det finns ett underlag sparad för de uppgifter som har lämnats i ansökan. I många fall utgör detta underlag sannolikt även material som sparas enligt andra bestämmelser, exempelvis därför att det utgör bokföringsmaterial eller underlag för deklarationen, men man kan även tänka sig att det kan vara fråga om material som faller utanför detta. Regeringen föreslår därför att en bestämmelse om dokumentationsskyldighet vid ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt införs.

Regeringen föreslår, i enlighet med förslaget i promemorian, att ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018. Eftersom bestämmelsen om dokumentationsskyldighet innebär en utökad skyldighet för den skattskyldige ska den endast

tillämpas på ansökningar om återbetalning och kompensation som avser förhållanden efter ikraftträdandet.

Lagförslag

Förslagen föranleder ändringar i 39 kap. 1 § och 41 kap. 2 § SFL samt införandet av två nya paragrafer, 37 kap. 7 a och 39 kap. 3 a § SFL, se avsnitt 3.19.

6.23.7 Beskattning av varor som försvinner under en uppskovsflyttning

Regeringens förslag: Om varor som flyttas under ett uppskovsförfarande inte når angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att varorna släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska i vissa fall en oegentlighet anses ha begåtts i Sverige och varorna beskattas här. Skatteverket får i dessa fall besluta om skatt för den som har ställt säkerhet för flyttningen. Beskattningsår ska vid sådana beslut definieras som vid motsvarande beslut om oegentlighetsbeskattning.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelserna ska tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs ingen definition av beskattningsår för punktskatt enligt beslut av Skatteverket. En språklig justering har även gjorts i förhållande till promemorians förslag.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall, Åklagarmyndigheten och Svenskt Näringsliv* har ingen erinran mot förslaget. *Ekobrottsmyndigheten, Systembolaget, Tullverket* och *Skatteverket* tillstyrker eller är positiva till förslaget. Förvaltningsrätten i Falun noterar att den föreslagna ordalydelsen att ett visst förhållande ska ”visas på ett tillfredsställande sätt” kan orsaka tillämpningsproblem i det enskilda fallet.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 10 i rådets direktiv 2008/118/EG av den 16 december 2008 om allmänna regler för punktskatt och om upphävande av direktiv 92/12/EEG (EUT L 9, 14.1.2009, s.12), i det följande punktskattedirektivet, finns bestämmelser om skattskyldighet vid s.k. oegentligheter. Med en

oegentlighet avses enligt artikel 10.6 i huvudsak en händelse som inträffar under en flyttning av punktskattepliktiga varor under ett uppskovsförfarande, genom vilken flyttningen eller en del av flyttningen inte avslutas korrekt. Artikel 10 gör skillnad på situationer där det under flyttningen kan konstateras att en oegentlighet har inträffat (artikel 10.1 och 2) och situationer där det inte under flyttningen går att konstatera att någon oegentlighet har inträffat (artikel 10.4). Ett exempel på den senare situationen skulle kunna vara att varorna helt enkelt aldrig kommer fram till sin destination och det inte finns något som talar om vad som kan ha inträffat.

Punktskattedirektivets artikel 10.4 anger följande.

Om punktskattepliktiga varor som flyttas under ett uppskovsförfarande inte har anlant till destinationsorten och ingen oegentlighet som ger upphov till deras frisläppande för konsumtion enligt artikel 7.2 a har konstaterats under flyttningen, ska oegentligheten anses ha begåtts i avsändarmedlemsstaten och vid den tidpunkt då flyttningen inleddes, utom i de fall då det, inom fyra månader efter den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt artikel 20.1, på ett tillfredsställande sätt kan visas för de behöriga myndigheterna i avsändarmedlemsstaten att flyttningen har avslutats i enlighet med artikel 20.2, eller på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Om den person som har tillhandahållit garantin enligt artikel 18 inte har, eller har kunnat bli, informerad om att varorna inte anlant till destinationsorten, ska denne beviljas en tidsfrist på en månad från den tidpunkt då denna information lämnas av de behöriga myndigheterna i avsändarmedlemsstaten, för att få möjlighet att bevisa att flyttningen har avslutats i enlighet med artikel 20.2, eller på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Artikel 10 i punktskattedirektivet reglerar således vilket land som har beskattningsrätten i vissa situationer som avviker från det normala förfarandet. Genom artikelns bestämmelser fastställs även vid vilken tidpunkt frisläppandet för konsumtion ska anses ha ägt rum, av vilket följer tidpunkten för skattskyldighetens inträde. I artikel 8.1 ii finns bestämmelser om vem som

ska vara skattskyldig när beskattning ska ske enligt artikel 10.1, 10.2 och 10.4.

I samband med genomförandet av punktskattedirektivet i svensk lagstiftning infördes bestämmelserna i artikel 10.1 och 2 i 27 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, 26 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt och 4 kap. 2 § lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. När det gäller bestämmelserna i artikel 10.4 uttalades i förarbetena (prop. 2009/10:40 s 182) följande.

Av artikel 10.4 i punktskattedirektivet (och dess motsvarighet i artikel 20.3 i cirkulationsdirektivet) följer att beskattning av varor som flyttas under ett uppskovsförfarande, och som inte anländer till destinationsorten (dvs. de försvinner), samtidigt som någon oegentlighet inte kunnat konstateras, ska ske i avsändarmedlemsstaten. Beskattning ska således ske här i Sverige om varorna avsänts härifrån. Då följer beskattningsrätten av huvudregeln i 20 § 1 a eller 2.

Vid tillämpning av bestämmelsen i artikel 10.4 kommer avsändarmedlemsstaten, såsom anges i förarbetsuttalandet, ha beskattningsrätten för varorna. Det kan dock konstateras att det utöver detta även föreligger andra aspekter av bestämmelsen. Genom bestämmelsen klargörs att en flyttning, som när den påbörjas är en uppskovsflyttning, övergår till att inte vara en korrekt uppskovsflyttning samt när detta anses ske. Utan denna bestämmelse kan det hävdas att det är oklart när, eller till och med om, den medlemsstat där den avsändande upplagshavaren befinner sig får beskatta varorna. Bestämmelsen innehåller en tidsfrist på fyra månader inom vilken det är möjligt att visa att varorna har kommit fram på ett korrekt sätt eller att en oegentlighet har inträffat. Om sådan bevisning inte inkommer anses ett frisläppande för konsumtion ha ägt rum vid den tidpunkt då flyttningen inleddes och skattskyldighet kan därmed komma i fråga. Bestämmelsen innehåller således andra kriterier än vad som gäller vid de normala bestämmelserna om skattskyldighetens inträde.

Det har visat sig att den vid genomförandet gjorda bedömningen att inte införa några särskilda bestämmelser för de situationer som avses i artikel 10.4 orsakar oklarheter och vissa problem och medför att Skatteverket inte i alla

situationer har möjlighet att agera där oegentligheter förekommer. Ett exempel på problem som uppkommer är att det inte förefaller finnas någon möjlighet att återropa en flyttnings-säkerhet om varorna kommer bort eftersom resonemanget vid genomförandet utgår från att skattskyldighet inträder när varan lämnar skatteupplaget snarare än genom att varan avviker från en påbörjad flyttning under uppskovsförfarandet. I promemorian bedömdes mot bakgrund av dessa oklarheter och problem att det fanns anledning att komplettera lagstiftningen med särskilda bestämmelser som reglerar den situation som avses i artikel 10.4. Regeringen instämmer i denna bedömning. I promemorians förslag formulerades reglerna på motsvarande sätt som i den svenska översättningen av direktivet; att oegentligheten anses ha begåtts här i landet i de aktuella fallen. *Lagrådet* har dock påpekat att det rör fall då någon oegentlighet inte har konstaterats och att "oegentligheten" i bestämd form därför är fel i sammanhanget. Den avsedda innebörden av direktivet är enligt *Lagrådet* i stället "en oegentlighet" vilket också svarar mot uttryckssättet i bl.a. de franska och engelska direktivversionerna. Mot denna bakgrund föreslår *Lagrådet* att lagtexten bör lyda "... en oegentlighet anses ha begåtts ...". Regeringen instämmer i *Lagrådets* synpunkter.

En fråga som uppkommer vid utformningen av sådana särskilda bestämmelser är vilken slags förfarande som bör tillämpas. Vid beskattning i samband med oegentligheter i de fall som avses i artikel 10.1 och 10.2 tillämpas i dag inte det normala förfarandet enligt skatteförändelagen (2011:1244), förkortad SFL, med bl.a. deklARATIONSSKYLDIGHET. I stället fattar Skatteverket ett särskilt beslut om oegentlighetsbeskattning enligt 34 a §§ LTS, 34 a § lagen om alkoholskatt eller 6 kap. 1 a § LSE (ett särskilt förfarande där skattskyldighet uppkommer först genom beslut från Skatteverket).

I andra fall än oegentlighetsbeskattning sker redovisning av skatten enligt bestämmelser i 26 kap. SFL. Att tillämpa de normala bestämmelserna för redovisning av skatt på en sådan situation som avses i artikel 10.4 skulle dock medföra betydande oklarheter. I en sådan situation som avses i artikel 10.4 avsänds varorna under uppskovsförfarandet. Någon skattskyldighet inträder därmed inte när varorna lämnar skatteupplaget. Först i efterhand är det möjligt att konstatera att varorna inte har

kommit fram och enligt bestämmelserna i artikel 10.4 ska det då anses som att en oegentlighet har inträffat vid den tidpunkt när uppskovsflyttningen påbörjades. Eftersom det föreligger en möjlighet att under fyra månader komma in med bevis på att flyttningen har avslutats korrekt eller var en oegentlighet har ägt rum är det först efter denna tid som det går att säga att en oegentlighet anses ha inträffat enligt artikel 10.4. Om den enskilde skulle anses vara skyldig att redovisa skatten kan en sådan skyldighet svårligen anses ha uppkommit innan fyramånadersperioden har löpt ut. Vid den tidpunkten har dock deklarationstidpunkten för den aktuella redovisningsperioden passerats och det som skulle återstå vore i så fall att begära en omprövning av beslutet om skatt för den redovisningsperiod då varorna lämnade skattupplaget.

Även om en särskild redovisningsbestämmelse skulle läggas in i lagstiftningen innebärande att sådan skatt som här är aktuell ska redovisas vid en senare tidpunkt, t.ex. den månad då fyramånadersfristen löper ut får det anses att det kvarstår betydande osäkerhet. Den avsändande upplagshavaren har exempelvis inte direkt tillgång till information om ev. uppgifter som andra personer eller medlemsstater kan ha lämnat till Skatteverket för att visa att varorna mottagits korrekt eller att en oegentlighet har inträffat på vägen. Det kan även anses mindre lämpligt med en sådan lösning av andra skäl. Bestämmelserna i artikel 10 i punktskattedirektivet får anses vara avsedda att reglera sådana särskilda situationer där de normala bestämmelserna om skattskyldighet inte är tillräckliga, bl.a. därför att det först vid en senare tidpunkt än den då skattskyldighet normalt inträder går att bedöma i vilken medlemsstat skatt ska betalas, vem som ska vara skyldig att betala skatten och vid vilken tidpunkt skattskyldigheten ska anses ha inträtt. Artikel 10 fördelar även beskattningsrätten mellan medlemsstaterna i olika situationer vilket talar för att den enskilde inte ska avgöra vilken av bestämmelserna som ska tillämpas i ett enskilt fall.

Mot den angivna bakgrunden är det lämpligt att även vad gäller artikel 10.4 införa bestämmelser som motsvarar de som i dag gäller vid tillämpning av övriga delar av artikel 10, dvs. ett förfarande där skattskyldighet uppkommer genom beslut av Skatteverket. Därför föreslår

regeringen, i enlighet med promemorians förslag, att det införs nya bestämmelser i LTS, lagen om alkoholskatt och LSE som anger att om varor som flyttas under ett uppskovsförfarande inte når angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att varorna släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska oegentligheten i vissa fall anses ha begåtts i Sverige och varorna beskattas här. Skatteverket kan i dessa fall besluta om skatt för den som har ställt säkerhet för flyttningen. Regeringen föreslår även att de nya paragraferna ska läggas till i uppräknningen i 3 kap. 4 § första stycket 7 SFL. Detta innebär att beskattningsår vid beslut enligt de nya paragraferna definieras på samma sätt som vid liknande beslut om oegentlighetsbeskattning, nämligen det kalenderår under vilket beslutet om beskattning vid oegentlighet har meddelats.

Förvaltningsrätten i Falun har påpekat att den föreslagna ordalydelsen att ett visst förhållande ska "visas på ett tillfredsställande sätt" kan orsaka tillämpningsproblem i det enskilda fallet. Även om regeringen har förståelse för synpunkten, då formuleringen lämnar utrymme för tolkningar, finns det ett värde i att använda samma formulering som i punktskattedirektivet. Om en annan formulering användes skulle det kunna ge sken av att andra förutsättningar gällde i Sverige än de som uppställs i direktivet. Regeringen anser därför att den i promemorian föreslagna formuleringen ska användas.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Det föreslås att de nya bestämmelserna om beskattning vid oegentligheter ska tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.

Lagförslag

Förslaget föranleder införandet av tre nya paragrafer, 27 a § LTS, 26 a § lagen om alkoholskatt och 4 kap. 2 a § LSE, omnumrering av nuvarande 4 kap. 2 a § LSE till 4 kap. 2 b § LSE samt ändringar av 29 och 34 a §§ LTS, 28 och 34 a §§ lagen om alkoholskatt, 6 kap. 1 a § och 9 kap. 11 § LSE och 3 kap. 4 § SFL, se avsnitt 3.7, 3.8, 3.9 och 3.19.

6.23.8 Vissa kompletteringar av bestämmelserna om varor som avsänds av små vinproducenter

Regeringens förslag: En mottagare av varor som avsänds från en sådan liten vinproducent som i sitt hemland har beviljats undantag från vissa bestämmelser i uppskovsförfarandet ska underätta Skatteverket skriftligen om mottagandet av varorna. Vissa förtydliganden görs vidare om villkoren för flyttning av sådana varor under uppskovsförfarandet. Det klargörs även att uppskovsflyttningar av vin som omfattas av de särskilda bestämmelserna om små vinproducenter omfattas av bestämmelserna om transportkontroll. En förare är därmed skyldig att se till att det följedokument för flyttning av vinprodukter som föreskrivs för dessa fall följer med transporten och tillhandahålls Tullverket vid en transportkontroll.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelserna ska tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs en mindre språklig justering som utgår efter synpunkter från Lagrådet.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall, Åklagarmyndigheten och Svenskt Näringsliv* har inget att invända mot förslaget. *Förvaltningsrätten i Falun, Ekobrottsmyndigheten, Systembolaget, Tullverket och Skatteverket* tillstyrker eller är positiva till förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I rådets direktiv 2008/118/EG av den 16 december 2008 om allmänna regler för punktskatt och om upphävande av direktiv 92/12/EEG (EUT L 9, 14.1.2009, s. 12), i det följande punktskattedirektivet, uppställs en rad förutsättningar för att varor ska omfattas av uppskovsförfarandet och en flyttning anses ske under uppskov. I artikel 40 i punktskattedirektivet ges dock möjlighet för medlemsstaterna att göra undantag från många av dessa villkor för små vinproducenter. Vissa medlemsstater har valt att använda sig av denna möjlighet. Antalet fall där vinprodukter flyttas till Sverige från en sådan liten vinproducent som i sitt hemland har fått ett undantag enligt artikel 40 får dock antas vara mycket begränsat. Det är

härvid viktigt att notera att varorna endast får flyttas inom uppskovsförfarandet, dvs. de kan inte skickas till en privatperson.

Den 1 januari 2013 infördes i lagen (1994:1564) om alkoholskatt en särskild bestämmelse för att klargöra att varor anses flyttas under uppskovsförfarandet när de befinner sig på svenskt territorium om varorna avsänds av en vinproducent som enligt nationella bestämmelser i avsändarmedlemsstaten med stöd av artikel 40 i punktskattedirektivet undantas från kraven i kapitel fyra i det direktivet (se prop. 2011/12:155).

Under 2015 pågick diskussioner inom kommissionens expertgrupp för indirekt skatt kring tolkningen av artikel 40 i punktskattedirektivet. Dessa diskussioner har lett till framtagandet av vissa gemensamma riktlinjer för tolkningen av bestämmelsen. I samband med dessa diskussioner har det uppmärksammats nationellt att det föreligger vissa oklarheter i den svenska lagstiftningen. Även om det är fråga om ett begränsat antal flyttningar bör lagstiftningen kompletteras för att undanröja dessa oklarheter.

Varor som flyttas under uppskovsförfarandet omfattas normalt av krav på dokumenthantering genom det datoriserade systemet EMCS (Excise Movement Control System). Detta innebär bl.a. att ett elektroniskt administrativt dokument ska lämnas genom det datoriserade systemet innan flyttningen påbörjas (se t.ex. artikel 21.2 i punktskattedirektivet och 21 b § lagen om alkoholskatt). Den administrativa referenskod som då erhålls av den behöriga myndigheten i avsändarlandet ska följa varorna under hela flyttningen (se t.ex. artikel 21.6 i punktskattedirektivet och 21 c § lagen om alkoholskatt). Vid mottagandet ska mottagaren lämna en mottagningsrapport genom det datoriserade systemet (se t.ex. 21 f § lagen om alkoholskatt). Enligt bestämmelserna i artikel 40 i punktskattedirektivet får varor som flyttas från små vinproducenter undantas från dessa krav. Vissa EU-rättsliga bestämmelser om följedokument vid transporter av vinprodukter ska i stället gälla i dessa fall. Dessa bestämmelser finns numera i kommissionens förordning (EG) nr 436/2009 av den 26 maj 2009 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 479/2008 när det gäller vinodlingsregistret, de obligatoriska deklARATIONERNA och framtagningen av uppgifter för marknadsuppföljning, följedokumentet vid transport av produkter och de register som ska föras inom

vinsektorn vilken har ersatt den förordning, (EG) nr 884/2001 av den 24 april 2001, till vilken artikel 40 i punktskattedirektivet hänvisar. Ett godkänt följedokument enligt denna förordning ersätter således det elektroniska administrativa dokumentet och ska medfölja varorna vid flytten. Följedokumentet kan vara ett administrativt eller kommersiellt dokument som innehåller en viss tilldelad referenskod enligt bestämmelserna i artikel 24.1.a.iii i förordning (EG) 436/2009 (i dess lydelse genom kommissionens förordning 314/2012):

Ett av följande dokument som utfärdats på de villkor som fastställts av den avsändande medlemsstaten, för produkter som inte är belagda med punktskatt och för produkter belagda med punktskatt som skickas av små producenter i enlighet med artikel 40 i direktiv 2008/118/EG:

- Om medlemsstaten använder ett informationssystem, en utskrift av det elektroniska följedokumentet utfärdat enligt ovan eller en utskrift av ett handelsdokument på vilket det är möjligt att tydligt utläsa det MVV-nummer som tilldelats av systemet.

- Om medlemsstaten inte använder ett informationssystem, ett administrativt dokument eller ett handelsdokument som innehåller det MVV-nummer som tilldelats av det behöriga organet eller avsändaren.

Några bestämmelser som möjliggör för svenska vinproducenter att medges undantag från kraven i punktskattedirektivet har inte införts i den svenska lagstiftningen. En sådan flyttning av vin från en liten vinproducent som här diskuteras påbörjas därmed alltid från något annat EU-land där ett sådant undantag har införts. Det är således inte bestämmelserna i 21–24 §§ lagen om alkoholskatt om dokumenthantering vid flyttning av uppskovsvaror som är aktuella när flyttningen påbörjas. Något särskilt undantag från dessa bestämmelser med anledning av artikel 40 i punktskattedirektivet blir därmed inte aktuellt. Det kan däremot finnas anledning att i den svenska lagstiftningen upplysa om att ett följedokument för transport av vinprodukter får ersätta den administrativa referenskod som ska följa varorna under flyttningen enligt artikel 21.6 i rådets direktiv 2008/118/EG. Regeringen föreslår därför, i enlighet med förslaget i

promemorian, att bestämmelsen i 7 f § lagen om alkoholskatt som rör undantaget för små vinproducenter ska kompletteras med en sådan information.

Av artikel 40 i punktskattedirektivet följer vidare att den som tar emot varor som avsänts av en sådan liten vinproducent som omfattas av ett undantag enligt artikeln ska underrätta de behöriga myndigheterna i destinationsmedlemsstaten om de mottagna leveranserna av vin. Denna skyldighet för mottagaren av varorna att underrätta behörig myndighet finns inte i dag reglerad i lagen om alkoholskatt. Det är inte helt klart under direktivet om det är behörig myndighet för frågan om punktskatt eller behörig myndighet för jordbruksprodukter som avses. Mot bakgrund av att bestämmelsen återfinns i punktskattedirektivet kan det dock antas att bestämmelsen i artikel 40 tar sikte på den behöriga myndigheten för punktskatt. I vissa fall, där mottagaren är en registrerad varumottagare, ska även punktskatt utgå för de berörda varorna vid mottagandet. Det kan därför antas att det finns ett visst intresse för Skatteverket att få kännedom om att sådana varor har mottagits. Regeringen föreslår därför att en bestämmelse om att underrättelse ska ske införs i lagen om alkoholskatt. Bestämmelsen bör placeras i avsnittet om dokumenthantering vid varuförflyttningar enligt uppskovsförfarandet efter de bestämmelser som reglerar det normala förfarandet för uppskovsflyttningar. För att underlätta läsningen bör en ny rubrik införas före den nya paragrafen som klargör att fråga är om bestämmelser avseende flyttningar från små vinproducenter.

Enligt de rekommendationer som tagits fram inom kommissionens expertgrupp för indirekta skatter ska den mottagande upplagshavaren eller registrerade varumottagaren bevara en kopia av transportdokumentet för att möjliggöra kontroll. De varor som skickas enligt de aktuella bestämmelserna ska beskattas i Sverige, antingen när de tas emot av en registrerad varumottagare eller, om de har tagits emot av en upplagshavare, när de lämnar uppskovsförfarandet. De bestämmelser som finns i dag om dokumentations-skyldighet enligt 39 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, och lagerredovisning enligt 9 a § lagen om alkoholskatt får, tillsammans med den underrättelse-skyldighet som föreslås ovan, anses tillräckliga för att säkerställa att ett tillräckligt underlag för

beskattning finns tillgängligt. Någon särskild bestämmelse avseende bevarande av en kopia av det aktuella dokumentet föreslås därför inte.

Enligt 9 b § och 12 § lagen om alkoholskatt ska upplagshavare respektive registrerade varumottagare som tar emot varor som flyttats under uppskovsförfarandet göra detta på den plats (skatteupplag, ordinarie mottagningsplats eller direkt leveransplats) som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet eller ersättningsdokumentet. Motsvarande bör gälla vid flyttningar av vinprodukter från små vinproducenter. Regeringen föreslår därför, i enlighet med förslaget i promemorian, att en hänvisning införs till den plats som anges i följedokumentet för transport av vinprodukter.

Om punktskattepliktiga varor som flyttas från ett annat EU-land inte åtföljs av sådana dokument som föreskrivs i punktskattedirektivet, för uppskovsvaror normalt den administrativa referenskoden som avses i artikel 21.6 i direktivet, kan åtgärder vidtas enligt lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, förkortad LPK, bl.a. i form av transportkontroll, transporttillägg och straffrättsliga åtgärder. Som tidigare har sagts ersätts de dokument som normalt ska följa uppskovsvaror för de nu aktuella vinprodukterna av ett följedokument för transport av vinprodukter. Motsvarande åtgärder enligt LPK som är aktuella i fråga om andra uppskovsvaror bör kunna vidtas om vinprodukter som flyttas från små vinproducenter enligt reglerna i artikel 40 i punktskattedirektivet inte åtföljs av ett sådant följedokument. Den nuvarande lagstiftningen ger inte tydligt uttryck för vad som gäller i dessa fall. Regeringen föreslår därför, i enlighet med förslaget i promemorian, att en hänvisning till artikel 40 i punktskattedirektivet införs i 1 kap. 5 a § andra stycket LPK. Någon ändring i första stycket är däremot inte nödvändig eftersom en flyttning av sådana vinprodukter som här är aktuella, såsom tidigare har nämnts, alltid påbörjas i ett annat EU-land. Begreppet följedokument för transport av vinprodukter föreslås även inkluderas i de uppräkningsdokument som görs i 1 kap. 6 § och 2 kap. 6 § LPK för att klargöra att dessa skyldigheter även avser situationer där ett sådant följedokument med stöd av artikel 40 i punktskattedirektivet ersätter den administrativa referenskoden. Genom de klargöranden som sålunda föreslås

står det klart att bestämmelserna i LPK om t.ex. transportkontroll och straff är tillämpliga även för varor som avsänds av små vinproducenter som omfattas av undantag enligt artikel 40 i punktskattedirektivet. Några ytterligare ändringar i LPK bedöms därför inte nödvändiga.

Under diskussionerna i expertgruppen för indirekt skatt har det framkommit att en flyttning från en liten vinproducent enligt bestämmelserna i artikel 40 i punktskattedirektivet inte kan bli aktuell i samband med export. Detta mot bakgrund av att det där inte finns någon mottagare för flyttningen. De krav som uppställs i artikel 40 kan därmed inte uppfyllas. För tydlighetens skull föreslår därför regeringen att 7 f § punkt 3 lagen om alkoholskatt ändras så att det framgår att flyttning inte ska ske till en plats där varorna lämnar gemenskapens territorium (dvs. en destination enligt artikel 17.1.a.iii). Diskussionerna föranleder inte några andra ändringar i 7 f § punkt 3.

I promemorian hade även föreslagits en mindre språklig justering av 7 f § första stycket i syfte att förtydliga. *Lagrådet* har angett att den nu gällande lagtexten är att föredra. Regeringen föreslår därför inte någon ändring i denna del.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Det föreslås att bestämmelserna ska tillämpas första gången för flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.

Lagförslag

Förslagen föranleder ändring i 7 f §, 9 b § och 12 § lagen om alkoholskatt, 1 kap. 5 a och 6 §§ och 2 kap. 6 § LPK samt införandet av en ny paragraf 24 a § lagen om alkoholskatt och en ny rubrik närmast före denna paragraf, se avsnitt 3.8 och 3.11.

6.23.9 Skatteupplag i bostad

Regeringens förslag: Ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad får inte godkännas som skatteupplag.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelserna ska tillämpas första gången vid beslut om nya godkännanden som fattas efter ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall, Åklagarmyndigheten och Svenskt Näringsliv* har inget att invända mot förslaget. *Ekobrottsmyndigheten, Systembolaget, Tullverket* och *Skatteverket* tillstyrker eller är positiva till förslaget. *Förvaltningsrätten i Falun* anför att, mot bakgrund av hur övergångsbestämmelsen har utformats, det inte kan utläsas att exempelvis beslut om återkallelse av tidigare godkännande inte kan beslutas med tillämpning av de nya bestämmelserna. Om det är avsikten bör ett förtydligande ske.

Skälen för regeringens förslag: Enligt rådets direktiv 2008/118/EG av den 16 december 2008 om allmänna regler för punktskatt och om upphävande av direktiv 92/12/EEG (EUT L 9, 14.1.2009, s.12), i det följande punktskatte-direktivet, och de svenska lagar som genomfört detta direktiv ska en upplagshavare ha ett godkänt skatteupplag för hantering av skattepliktiga varor under uppskov. I ett sådant skatteupplag får upplagshavaren tillverka och förvara punktskattepliktiga varor. I lagstiftningen uppställs i dag inte några särskilda krav på det utrymme som ska godkännas som skatteupplag annat än att det ska vara beläget i Sverige. Av förordningen (2010:173) om alkoholskatt, förordningen (2010:177) om tobaksskatt och förordningen (2010:178) om skatt på energi följer att Skatteverket får meddela föreskrifter om godkännande av skatteupplag. Sådana föreskrifter har meddelats av Skatteverket genom SKVFS 2013:12 Skatteverkets föreskrifter om godkännande av skatteupplag enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE.

Ett skatteupplag utgör en del av en verksamhet med hantering av obeskattade alkohol-, tobak- eller energiprodukter av viss omfattning och det är viktigt att det är möjligt för Skatteverket att genomföra de kontroller som kan vara nödvändiga i utrymmet. En möjlighet för Skatteverket att genomföra punktskattebesök i skatteupplag för att kontrollera den som är godkänd upplagshavare infördes i april 2014 för att förbättra kontrollen av punktskattepliktiga varor. Vid införandet begränsades möjligheten till punktskattebesök dock genom att sådant besök inte får ske i bostad, se 6 kap. 11 § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av

alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, förkortad LPK, (se prop. 2013/14:10).

Det kan inte uteslutas att skatteupplag skulle kunna förekomma även i utrymmen som används som eller är avsedda att användas som bostad. Eftersom punktskattebesök enligt 6 kap. LPK inte får göras i bostäder innebär detta att Skatteverkets möjligheter till kontroll begränsas. Det kan inte anses lämpligt att det som skatteupplag ska godkännas utrymmen där Skatteverkets möjligheter till kontroll är mer begränsad än andra. Inte heller i övrigt kan det anses skäligt att det ska föreligga en möjlighet att ha ett skatteupplag i ett utrymme som även utgör bostad. Mot bakgrund av vikten av att hanteringen av obeskattade punktskattepliktiga varor görs på ett säkert och kontrollerbart sätt föreslår därför regeringen, i enlighet med förslaget i promemorian, att det införs en bestämmelse om att som skatteupplag inte får godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad. En sådan begränsning bedöms vara av sådan generell karaktär att den lämpligen bör göras direkt i lagtexten.

Vid bedömningen av om ett utrymme kan godkännas som skatteupplag bör beaktas sådant som var utrymmet är placerat, hur det är utformat och vad det används till. En bedömning får alltså göras i det enskilda fallet. Ett utrymme som endast går att nå genom att andra bostadsutrymmen passeras får dock normalt anses vara avsett att användas som bostad och bör inte godkännas som skatteupplag. Även om utrymmet är så placerat att den enda vägen till bostaden är genom utrymmet får det anses att utrymmet normalt utgör en del av bostaden. Ett avskilt utrymme vilket har en särskild ingång och vilket inte kan nås via den övriga bostaden bör däremot kunna godkännas som skatteupplag om det i övrigt är lämpligt för detta och det står klart att det endast är inrättat för verksamheten och inte t.ex. används för privat förvaring eller andra privata ändamål.

I samband med införandet av bestämmelserna om punktskattebesök uttalades i förarbetena (prop. 2013/14:10) bl.a. att om verksamheten bedrivs i anslutning till bostaden i en lokal som är avskild från bostadsytorna bör lokalen där verksamheten bedrivs däremot betraktas som en verksamhetslokal där punktskattebesök får göras.

Det kan konstateras att i vissa fall kan de befintliga krav som uppställs för ett godkännande som upplagshavare sannolikt i praktiken medföra att det inte är möjligt att ha ett skatteupplag i en bostad, exempelvis kravet i 4 kap. 3 § första stycket 3 LSE, om att upplagshavaren ska avse att i större omfattning hålla bränslen i lager. Det kan dock inte anses motiverat att göra något särskilt undantag från sådana fall utan den föreslagna bestämmelsen bör införas såsom en generellt gällande bestämmelse i såväl LTS, lagen om alkoholskatt som LSE.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelsen innebär en inskränkning i möjligheten att få ett godkännande som upplagshavare. Det kan inte uteslutas att det i dag kan förekomma att vissa upplagshavare har fått ett utrymme som används eller är avsett att användas som bostad godkänt som skatteupplag. Ett godkännande av ett skatteupplag får återkallas bl.a. om förutsättningarna för godkännande inte längre finns (se t.ex. 12 § LTS, 11 § lagen om alkoholskatt och 4 kap. 5 § LSE). Skatteverket har ett ansvar för att fortlöpande pröva om förutsättningar för godkännande föreligger. Till skillnad från vad som annars gäller bedöms det i detta fall inte föreligga tillräckliga skäl att låta de nya kraven även gälla för befintliga godkännanden. En särskild ikraftträdandebestämmelse föreslås därför införas enligt vilken de nya bestämmelserna tillämpas första gången vid beslut som fattas efter ikraftträdandet. *Förvaltningsrätten i Falun* har anfört att det av den i promemorian föreslagna övergångsbestämmelsen inte kan utläsas att exempelvis beslut om återkallelse av tidigare godkännande inte kan beslutas med tillämpning av de nya bestämmelserna. Regeringen instämmer i den bedömningen och föreslår därför att övergångsbestämmelsen i stället ska formuleras så att de aktuella bestämmelserna ska gälla i sin äldre lydelse för skatteupplag som har godkänts innan ikraftträdandet.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ändring i 10 § LTS, 9 § lagen om alkoholskatt och 4 kap. 3 § LSE, se avsnitt 3.7, 3.8 och 3.9.

6.23.10 Uppgifter om registrerade avsändare i beskattningsdatabasen

Regeringens förslag: Uppgift om godkännande som registrerad avsändare enligt lagen om tobaksskatt, lagen om alkoholskatt eller lagen om skatt på energi får i vissa fall lämnas ut till enskilda.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall, Åklagarmyndigheten och Svenskt Näringsliv* har inget att invända mot förslaget. *Förvaltningsrätten i Falun, Ekobrottsmyndigheten, Systembolaget, Tullverket och Skatteverket* tillstyrker eller är positiva till förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 27 kap. 1 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, gäller sekretess i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt eller som avser fastighets-taxering för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Av andra stycket samma paragraf följer att sekretess vidare gäller bl.a. i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, förkortad SdbL, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen. Av 27 kap. 6 § OSL framgår att sekretessen inte gäller för beslut, varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs, såvida inte beslutet meddelas i ärende om förhandsbesked i taxerings- eller skattefråga, beskattning av utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner när beslutet har fattats av Forskarskattenämnden, trängselskatt eller prissättningsbesked vid internationella transaktioner. Enligt 27 kap. 7 § hindrar inte sekretessen enligt 1 § att uppgift lämnas till enskild enligt vad som förskrivs i bl.a. lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. I 2 kap. 5 § SdbL är reglerat vilka uppgifter som får lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att

den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Av ett ställningstagande från Skatteverket (2007-04-03, dnr 131 199983-07/111) följer att den sekretessbrytande bestämmelsen i 2 kap. 5 § SdbL tillämpas, till den del den avser punkterna 3–8, på det sättet att uppgift endast lämnas om att en namngiven enskild är registrerad eller inte. Skatteverket lämnar således inte ut sammanställningar som visar vilka enskilda som är registrerade i aktuella avseenden inom t.ex. ett visst geografiskt område.

Lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, innehåller bestämmelser om s.k. registrerade avsändare. Skatteverket beslutar huruvida någon får godkännas som registrerad avsändare liksom om ett godkännande ska återkallas (se 15 § LTS, 14 § lagen om alkoholskatt och 4 kap. 8 § LSE). Eftersom sådana beslut inte omfattas av undantagen i 27 kap. 6 § OSL omfattas de av sekretess enligt 27 kap. 1 §.

Det har framkommit att det finns ett behov av att ändra SdbL därför att exempelvis upplagshavare kan ha intresse av att ta del av uppgift om huruvida någon är godkänd som registrerad avsändare. Denna information är avgörande för att kunna bedöma om en vara har flyttats under uppskovsförfarande eller inte. Detta skulle kunna underlättas genom en bestämmelse som anger att besluten får lämnas ut. Besluten kan emellertid innehålla känslig information, särskilt i skälen för besluten om återkallande av godkännande. Den efterfrågade informationen från en tredje person är endast huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare och från vilken tidpunkt detta gäller. Författningsbestämmelsen bör därför utformas med hänsyn till detta. En sådan utformning gör att risken för den personliga integriteten vid ett utlämnande torde vara relativt liten.

Sekretess till skydd för enskild kan enligt 12 kap. 2 § OSL som huvudregel hävas helt eller delvis av den enskilde. Om samtycke till utlämnande av en uppgift som omfattas av 27 kap. 1 § OSL inte föreligger och uppgiften inte omfattas av undantagen 27 kap. 6 § OSL är det en förutsättning för att uppgiften ska kunna lämnas ut till en enskild att detta följer av någon av de författningar som 27 kap. 7 § OSL hänvisar till. Det kan emellertid finnas situationer där den

enskildes samtycke inte kan inhämtas eller det kan vara omständligt att inhämta det. Vid en avvägning mellan risken för den registrerades personliga integritet och behovet av att uppgiften lämnas ut anser regeringen att en sådan ändring i 2 kap. 5 § SdbL som föreslagits i promemorian är proportionerlig. Regeringen föreslår därför att en uppgift om en person är godkänd som registrerad avsändare och i så fall från vilken tidpunkt får lämnas ut, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande bestämmelser finns i dag vad avser godkännanden som skattebefriad förbrukare (se prop. 2004/05:99).

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ändring av 2 kap. 5 § SdbL, se avsnitt 3.15.

6.23.11 Tredjemansföreläggande

Regeringens förslag: Skatteverket får möjlighet att förelägga någon annan än den som är föremål för kontroll, att lämna uppgifter som behövs för att kontrollera att riktiga och fullständiga uppgifter har lämnats i en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt lagen om tobaksskatt, lagen om alkoholskatt och lagen skatt på energi.

Ändringen träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag bortsett från att promemorians förslag även omfattar en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Svenskt Näringsliv* framhåller vikten av att proportionalitetsprincipen beaktas när det gäller denna typ av föreläggande. *Näringslivets Regelnämnd (NNR)* anser att förslagen är logiska men efterfrågar mer analys av förslagens konsekvenser för företag. NNR föreslår att Skatteverket ges ett uppdrag att årligen redovisa hur det föreslagna kontrollverktyget används och vad det medverkar till. Slutligen efterfrågas en beskrivning av effekterna

för den krets av företag som här blir nya uppgiftslämnare.

Skälen för regeringens förslag: Under vissa i bl.a. lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, lagen (1944:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) skatt på energi, förkortad LSE, angivna omständigheter finns det möjlighet att ansöka om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. Den som ansöker om återbetalning av eller kompensation för punktskatt måste vid behov lämna in ett tillräckligt underlag för att Skatteverket ska kunna bedöma om det föreligger grund för återbetalning eller kompensation. Såväl återbetalnings- som kompensationsansökningar är mängdärenden hos Skatteverket som ska hanteras skyndsamt för att inte orsaka onödiga likviditetseffekter hos de berörda företagen. Skatteverket får anses ha möjlighet att efterfråga nödvändiga handlingar av sökande för att bedöma om ansökan ska medges.

I vissa fall kan det finnas anledning att granska om de uppgifter som ligger till grund för ett beslut är riktiga och fullständiga. Det kan också finnas ett behov av att efterfråga uppgifter hos någon annan än den som har lämnat uppgifterna som är föremål för granskning. När ett beslut om återbetalning av eller kompensation för punktskatt har fattats är Skatteverket hänvisat till de utredningsmöjligheter som finns i skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL. Det är främst bestämmelserna om föreläggande och revision i 37 kap. respektive 41 kap. SFL som kan komma att behöva användas.

Skatteverket får i vissa fall besluta om revision för att hämta in uppgifter från någon annan än den som revideras, s.k. tredjemansrevision. Inom ramen för en revision får Skatteverket förelägga den reviderade att lämna uppgifter som denne är skyldig att lämna. Detta gäller även den som ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt vissa bestämmelser i LSE och som därför omfattas av 53 kap. 5 § 2 SFL. Det finns även bestämmelser om föreläggande som Skatteverket får besluta om utan att behöva besluta om revision. Tredjeman kan föreläggas att lämna uppgifter om den som är uppgiftsskyldig enligt 15–35 kap. SFL för kontroll av om denne har fullgjort eller kan fullgöra sin uppgiftsskyldighet. Den som har ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt är inte, i egenskap av återbetalnings- eller kompensationsberättigad, uppgiftsskyldig i den

mening som bestämmelsen avser. Skatteverket kan därför inte förelägga tredjeman att lämna de uppgifter som behövs för kontroll av de uppgifter som ligger till grund för ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. Den som är skattskyldig för punktskatt, eller ansöker om frivillig skattskyldighet, kommer att få den nedsatta beskattningsnivån på el som förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet genom avdrag i skattedeklarationen. Eftersom den som får nedsättningen genom avdrag i skattedeklarationen är uppgiftsskyldig enligt 15–35 kap. SFL kan Skatteverket förelägga någon annan att lämna uppgift om denna.

I samband med att punktskatterna infogades i skattekontosystemet konstaterades att bestämmelsen om s.k. tredjemansföreläggande i 14 kap. 4 § skattebetalningslagen (1997:483), förkortad SBL, skulle vara tillämplig på ansökningar om återbetalning av punktskatt utan någon ändring i paragrafen. Det berodde på att den som hade rätt till återbetalning likställdes med skattskyldig och ett beslut om återbetalning ansågs vara ett beslut om skatt (prop. 2001/02:127 s. 138 f.). Föreläggande enligt 14 kap. 4 § SBL fick göras om den efterfrågade uppgiften hade betydelse för beskattningen. Eftersom beslut om återbetalning av punktskatt ansågs vara ett beslut om skatt kunde föreläggandebestämmelsen i paragrafen tillämpas även när det gällde återbetalning av punktskatt. Tredjemansföreläggande kunde alltså användas för att kontrollera samtliga återbetalningar av och kompensationer för punktskatt som i dag avses i 53 kap. 5 § SFL (se även prop. 2000/01:118 s. 107 f. och prop. 2001/02:127 s. 137 f.).

Genom att möjligheten att förelägga tredjeman enligt skatteförfarandelagen kopplas till uppgiftsskyldighet enligt 15–35 kap. SFL korresponderar bestämmelsen inte längre med bestämmelsen om revision i 41 kap. 2 § SFL.

För att i dag kunna avgöra om riktiga och fullständiga uppgifter har lämnats kan en tredjemansrevision vara nödvändig. Att kontrollera uppgifter som ligger till grund för en ansökan utan att kunna stämma av mot uppgifter från tredjeman kan i vissa fall vara verkningslöst. Med uppgifter från tredjeman kan Skatteverket stämma av om den skattskyldige har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter (se bl.a. prop. 1993/94:151 s. 80 och SOU 2013:62 s. 367). De uppgifter som Skatteverket behöver för att

kunna fullgöra en kontroll kan många gånger inhämtas genom föreläggande av tredjeman (prop. 1993/94:151 s. 90 f., jfr även prop. 1996/97:100 s. 473 f.). Ett föreläggande får normalt anses som en mindre ingripande åtgärd för den enskilde än en revision. Det kan också utgöra en enklare och mindre arbetskrävande åtgärd för den enskilde. Det är också många gånger en mer ändamålsenlig och kostnadsbesparande utredningsform för Skatteverket. I stället för att besluta om revision kan Skatteverket exempelvis efterfråga en kopia av en eller några enstaka fakturor.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen, i enlighet med förslaget i promemorian, att Skatteverket ska få förelägga tredjeman att lämna uppgift om någon annan än den som föreläggs för att kunna kontrollera att den som har begärt återbetalning av eller kompensation för punktskatt har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter. Ett sådant föreläggande bör kunna beslutas både före och efter att Skatteverket har fattat beslut om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. Ett föreläggande är en mindre ingripande åtgärd för tredjeman än en revision. Det är även en enkel och kostnadseffektiv kontrollåtgärd för såväl den förelagda som för Skatteverket. Genom att införa en möjlighet att förelägga tredjeman kommer man också till rätta med den asymmetri i kontrollsystemet som i dag föreligger då den som är skattskyldig för punktskatt, eller ansöker om frivillig skattskyldighet, omfattas av bestämmelserna om tredjemansföreläggande medan den som begär återbetalning eller kompensation inte omfattas. Vidare är det viktigt att Skatteverket kan genomföra en effektiv kontroll av återbetalningar av och kompensation för punktskatt för att upprätthålla förtroende för systemet. Enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam sker dock återbetalning av punktskatt inte efter någon ansökan av den enskilde på det sätt som gäller enligt LTS, lagen om alkoholskatt och LSE. Den nya bestämmelsen bör mot denna bakgrund till skillnad från promemorians förslag inte hänvisa till ansökan om återbetalning av reklamskatt.

Ett effektivt skattesystem förutsätter goda kontrollmöjligheter. Den föreslagna åtgärden är en möjlighet för Skatteverket att tillämpa ett förfarande som är mindre administrativt betungande för både företagen som föreläggs och för Skatteverket än nuvarande kontroll-

möjligheter. *Regelrådet* har bedömt att förslaget inte medför effekter av sådan betydelse för företag att *Regelrådet* yttrar sig. Det bedöms inte finnas anledning att såsom *NNR* föreslagit besluta om någon särskild uppföljning av Skatteverkets tillämpning eller komplettera konsekvensutredningen.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången på ansökningar som avser förhållanden efter ikraftträdandet.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ändring av 37 kap. 10 § SFL och införande av en ny paragraf, 37 kap. 9 a § SFL, se avsnitt 3.19.

6.23.12 Konsekvensanalys

Förslagen rör till stor del förändringar som syftar till att förenkla eller göra skatteförfarandet mer enhetligt för punktskatter. Syftet med förslagen och om alternativa utformningar tidigare föreslagits behandlas mer utförligt under respektive förslag. Gällande rätt är ofta ett rimligt referensscenario och finns beskrivet i bakgrunden till respektive förslag.

Förslagen bedöms sammantaget ha ingen eller mycket begränsad påverkan på det jämställdhetspolitiska målet om ekonomisk jämställdhet. Förslagen bedöms inte heller påverka hushållen eller ha några nämnvärda andra sociala konsekvenser. Det av förslagen som kan innebära tydligt förändrade kostnader för punktskatteskyldiga företag är förslaget om redovisningsskyldighetens inträde. Då kostnaden för enskilda företag sammantaget är begränsade och kostnaderna sannolikt kan fördelas på stora grupper bedöms förslaget ändå inte ha några nämnbara sociala konsekvenser. Förslagen bedöms inte påverka några andra kostnader för företagen om inte annat nämns under respektive förslag under rubriken effekter för företagen. Detta gäller även företagens administrativa kostnader där *Regelrådet* och *Srf Konsulterna* funnit beskrivningen bristfällig. Förslagen bedöms heller inte påverka de energi- och miljöpolitiska målen.

Gällande informationsinsatser för företag och enskilda bedöms det att Skatteverket som ett led i sina informationsinsatser är bäst lämpat att avgöra om förslagen föranleder särskilt behov av information.

Offentligfinansiella effekter

Att förändra redovisningsskyldighetens inträde påverkar betalningstidpunkten för punktskatt och ger en uppbördseffekt som påverkar de offentliga finanserna. I detta fall förväntas lagändringen få en offentligfinansiell effekt till följd av att betalningen av vissa punktskatter sannolikt kommer att tidigareläggas. För elektrisk kraft föreslås att skatten i vissa fall ska redovisas för redovisningsperioden som inleds en månad efter den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder vilket vid månadsfakturerering innebär att skatteinbetalningen för dessa kan ske senare än i dag. Förslaget bedöms öka skatteintäkterna 2018 till 2021 med ungefär en miljon kronor och beräknas som skillnaden mellan nuvärdet av betalningsströmmen före och efter lagändringen. Den ränta som används i nuvärdesberäkningen är, då ändringen är permanent, den 10-åriga statobligationsräntan. För 2018 prognosticeras räntan till 1,65 procent. För de skattskyldighetsgrundande händelser som inträffar i samma månad som fakturering innebär förslaget ingen förändring från nuvarande förhållanden. Beräkningen utgår i stort från samma antaganden som i Skatteverkets hemställan där det antas att de skattskyldighetsgrundande händelserna fördelar sig jämt över månaden och att skatten är jämt fördelad mellan alla skattskyldighetsgrundande händelser. Den antagna genomsnittliga tiden mellan den skattskyldighetsgrundande händelsen och faktureringen kortas dock från femton till sju dagar på grund av att andra skattskyldiga ingår i förslaget.

Förslaget om undertecknande av ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt samt förslaget om vissa kompletteringar av bestämmelserna om föreläggande och dokumentationsskyldighet syftar till att förstärka kontrollen kring ansökningar om återbetalning och kompensation och i förlängningen till att förhindra fusk genom sådana ansökningar. Det är dock svårt att uppskatta den offentligfinansiella effekten.

Förslaget om beskattning av varor som försvinner under en uppskovsflyttning syftar till att säkerställa att Skatteverket kan besluta om skatt i vissa situationer där varor försvinner under en uppskovsflyttning. Eftersom Skatteverket har uppgett att myndigheten i dag avstår från att driva vissa frågor på grund av att de nuvarande bestämmelserna är oklara så kan en

viss positiv effekt eventuellt uppkomma med anledning av förslaget. Samtidigt är det relativt ovanligt att varor försvinner under flyttning från en avsändare i Sverige på sådant sätt att beslut enligt dessa bestämmelser skulle bli aktuella.

Förslagen som berör tredjemansföreläggande, registrering enligt skatteförfarandelagen, förtydligandet av bestämmelserna om varor som avsänds av små vinproducenter, skatteupplag i bostad samt förslaget om uppgifter om registrerade avsändare i beskattningsdatabasen bedöms inte medföra några offentligfinansiella effekter.

Effekter för företagen och enskilda

I Skatteverkets hemställan om redovisningstidpunkt konstateras att det är de som är skattskyldiga för reklam, bekämpningsmedel, naturgrus, snus och tuggtobak, bränslen såsom råttalolja, naturgas, torv, kol och koks samt el, som främst kommer att beröras av förslaget om att slopa faktureringsmetoden. För ytterligare bakgrund se konsekvensanalysen i hemställan. Förslaget i kan även medföra förändringar för skattskyldiga för uppskovsbränslen såsom bensin, dieselbränsle och naturgas. Det finns även skillnader i effekterna för de som är skattskyldiga för elektrisk kraft.

Enligt bokföringslagen (1999:1078) ska affärshändelser bokföras så snart det kan ske. Affärshändelser som inte ger upphov till fakturering ska alltså bokföras relativt omgående. Att redovisningsskyldigheten knyts till den tidpunkt när skattskyldigheten inträder bör därför i praktiken inte påverka de skattskyldiga som ska redovisa punktskatt på grund av en annan affärshändelse än en leverans. Bokföring av leveranser kan vanligtvis skjutas upp till dess faktura ställs ut. I de fall redovisningsskyldigheten enligt nuvarande reglering normalt uppkommer när en leverans av skattepliktiga varor eller tjänster faktureras kan den föreslagna ändringen innebära att de skattskyldiga måste ha en särredovisning som visar när skattskyldigheten inträtt. Många skattskyldiga för punktskatt har sannolikt redan i dag en löpande lagerbokföring. Den befintliga lagerbokföringen bör i de flesta fall innehålla de uppgifter som krävs för att skatten ska kunna redovisas korrekt. Den föreslagna ändringen bedöms då kunna införas utan att de skattskyldigas återkommande administration ökar nämnvärt.

De som inte har en löpande lagerbokföring kan emellertid behöva komplettera sin affärsredovisning med uppgifter och underlag som visar när den skattskyldighetsgrundande händelsen har inträffat. Oavsett vilken punkt-skattepliktig verksamhet som bedrivs bör den skattskyldige redan i dag ha beredskap för att kunna redovisa skatten för dessa varor eller tjänster korrekt. På sikt kan en reglering som bara tillåter att skatten redovisas på ett sätt bidra till administrativa lättnader.

Den som är registrerad för punktskatt ska lämna en punktskattedeklaration för varje redovisningsperiod även om det inte finns skatt att redovisa. Detta innebär att de skattskyldiga inte kommer att behöva lämna fler deklarationer än i dag. De skattskyldiga kommer heller inte att behöva lämna fler eller andra uppgifter enligt den nya lagstiftningen. Detta tyder på att företagens återkommande administrativa kostnader inte borde påverkas negativt av förslaget. Det kan dock som SPBI påpekar finnas kostnader förknippade med anpassning till systemet i form av justering av interna system. Hur stora dessa kostnader blir för berörda företag är svårt att uppskatta. Mycket information bör dock redan finnas på plats för att kunna uppfylla dagens regler.

Skatteverkets hemställan innehåller inte någon bedömning av effekterna för de harmoniserade bränslena eftersom Skatteverkets bedömning var att en tillämpning utifrån faktureringsmetoden inte medges enligt den nuvarande bestämmelsen. Enligt Skatteverkets bedömning kunde detta inte ses som en effekt av den i promemorian föreslagna ändringen. SPBI har dock anfört att en konsekvensanalys måste göras av förslaget även för aktörer som handlar med dessa bränslen. De bränslen som främst åsyftas är bensin, dieselbränsle och naturgas. Oavsett vad man anser om tolkningen av den nuvarande bestämmelsen kan det konstateras att i och med den föreslagna ändringen kommer redovisningstidpunkten kopplas till skattskyldighetens inträde. Det är svårt att bedöma hur många skattskyldiga som i dag rent faktiskt tillämpar bestämmelsen utifrån en tolkning att faktureringsmetoden får tillämpas även för harmoniserade bränslen. Även om så sker kan det antas att de i många fall fakturerar strax efter skattskyldighetens inträde och att det i många fall därför i praktiken blir fråga om samma redovisningsperiod som vid en tillämpning av

den föreslagna bestämmelsen. Ökade kostnader kan dock uppstå om punktskatten behöver hanteras vid sidan av det vanliga fakturerings-systemet. Vad gäller alkohol och harmoniserade tobaksprodukter har inga synpunkter inkommit på Skatteverkets beskrivning av hur förfarandet ser ut i dag. Det antas därför att dessa redan i dag redovisar i nära anslutning till skattskyldighetens inträde och därmed inte i någon större omfattning påverkas av förslaget.

Utöver eventuella engångskostnader medför de ändrade reglerna en permanent förkortning av den tid som förflyter mellan den skattepliktiga händelsen och betalningen av skatten. Detta skapar en uppbördseffekt som påverkar de berörda företagens likviditet negativt. Företagens ökade kostnader totalt motsvaras av den offentligfinansiella effekten om en miljon kronor 2018. Vissa branscher får dock större kostnadsökningar medan andra kan komma att få kostnadslettningar. De ökade kostnaderna för företagen antas stå i proportion till det totala skattebelopp som varje enskilt företag redovisar och betalar in till staten. Företag som är skattskyldiga för elektrisk kraft bedöms påverkas av förändringarna i förslaget. Förslaget innebär en förlängd period mellan redovisning och fakturering i de fall fakturering sker månadsvis. För de fall fakturering sker kvartalsvis kommer viss del av skatten behöva redovisas tidigare än i dag, viss del vid samma tidpunkt samt viss del senare än i dag. Vid antagande om att hälften av de fakturerade beloppen betalas på månadsbasis och den andra hälften på kvartalsbasis bedöms detta kunna ge en positiv likviditetseffekt med ungefär 11 miljoner netto. Fördelat på ca 170 näthandelsbolag innebär detta en minskad årskostnad på i genomsnitt ca 67 000 kronor. Förslaget innebär att det i förhållande till i dag kan bli något mer lönsamt för elbolagen att fakturera månadsvis jämfört med att fakturera kvartalsvis.

Mot bakgrund av vad som har anförts av SPBI bedöms dock i praktiken förslagen kunna föranleda förändringar även för uppskovsbränslena och därför uppstår ekonomiska effekter även för företag skattskyldiga för dessa. Den eventuella effekten uppstår då som för punktskatter i form av en likviditetseffekt. I genomsnitt skulle denna kunna uppgå till mellan 30 000 och 50 000 kronor per företag och år för skattskyldiga av uppskovsbränslen. Regelrådet har efterfrågat en analys uppdelat efter

företagens storlek och om särskild hänsyn behövs för små företag. Som ett exempel står bensin och dieselbränsle förbrukat inom transportsektorn för den absoluta merparten av uppskovsbränslena. Dessa levereras i stor utsträckning av fyra större drivmedelsföretag som således kommer att få ta en stor del av de ökade likviditetskostnaderna eftersom de är skattskyldiga för en stor andel av volymerna. Då kostnadsförändringarna i övrigt är utspridda på ett stort antal företag i flera olika branscher och bedöms vara direkt proportionella mot beloppen företagen är skattskyldiga för bedöms förslaget påverka större företag på ett liknande sätt som mindre företag och därmed motivera en analys främst utifrån antalet berörda företag. Den totala kostnadsökningen dividerat med antalet skattskyldiga ger att företag skattskyldiga för oharmoniserad tobak får högre årliga kostnader med drygt, 13 000 kronor per företag och år. Även företag som är skattskyldiga för icke uppskovsbränslen såsom t.ex. torv samt företag skattskyldiga för reklam, naturgrus eller bekämpningsmedel får ökade kostnader men i mindre omfattning. Då kostnadsökningen för enskilda företag står i proportion till hur mycket punktskatt de är skattskyldiga för bedöms förslaget påverka stora företag med stora punktskattbetalningar respektive små företag med mindre punktskattbetalningar på ett liknande sätt. Det bedöms heller inte lämpligt att tillämpa olika redovisningstidpunkt baserat på företagens storlek då det skulle motverka förslaget syfte, att åstadkomma en mer enhetlig redovisning av punktskatter.

I tabell 6.28 nedan redovisas antalet skattskyldiga företag för de olika punktskatterna 2015 samt den uppskattade totala likviditets-effekten per skatteområde.

Tabell 6.28 Antal skattskyldiga för berörda punktskatterBeräknade kostnader per sektor och företag¹

Typ av punktskatt	Antal skattskyldiga	Beräknad total likviditets-effekt, (miljoner kronor)	Genomsnittlig förändring per företag (kronor)
Elektrisk kraft	170	11,4	66 800
Icke uppskovsbränslen	400	-0,2	-600
Tobak oharmoniserad	50	-0,7	-13 200
Reklam	4 890	-0,1	-0
Naturgrus	440	0,0	-100
Bekämpningsmedel	30	0,0	-600
Bensin	50	-5,0	-38 400
Olja	280	-6,3	-48 600

¹Överlag uppgifter från 2015. Antalet skattskyldiga undantagsvis från tidigare år. För elektrisk kraft övergår skattskyldigheten från till näthandelsbolagen den 1 januari 2018 och antalet skattskyldiga bedöms då minska till ungefär 170.

Ofta är den skattskyldige inte densamma som slutligen bär kostnaderna förknippade med en skatt. Till exempel används bekämpningsmedel främst inom jordbruket och de marginellt ökade kostnaderna för de skattskyldiga bedöms på sikt övervältras på jordbrukarna. De skattskyldiga för tobak förväntas i förlängningen övervältra kostnader på konsumenten. De ökade kostnaderna till följd av de föreslagna ändringarna bedöms dock inte påverka kostnaderna för slutanvändarna i någon större omfattning.

Korrigerig av hänvisning vid registrering enligt skatteförvarandelagen

Förslaget innebär endast att bestämmelserna om registrering för lagerhållare för vissa tobaksprodukter rättas upp så att samtliga lagerhållare omfattas. Såvitt erfarits sker dock registrering normalt redan i dag på detta sätt och effekterna på företagen bedöms därför vara mycket begränsade.

Undertecknande av ansökan om återbetalning eller kompensation av punktskatt

Att ansökan om återbetalning enligt förslaget måste undertecknas skulle i viss utsträckning kunna öka de berörda företagens administrativa börda. I den praktiska tillämpningen har dock ansökningar såvitt framgår undertecknats på samma sätt som deklARATIONER och andra uppgifter som lämnas till Skatteverket. Sammantaget bedöms åtgärden därmed inte påverka företagens administrativa kostnader.

Vissa kompletteringar av bestämmelserna om föreläggande och dokumentationsskyldighet

Möjligheten för Skatteverket att inhämta information genom föreläggande i stället för endast genom revision kan antas underlätta för såväl företag som myndigheten. Detta baserat på att ett föreläggande generellt kan antas vara mindre ingripande än en revision.

Förslaget om att införa en formell dokumentationsskyldighet för återbetalningsansökningar av punktskatt kan innebära visst merarbete för de företag som ansöker om återbetalning. Den utökade dokumentationsskyldigheten innebär dock inte att fler uppgifter krävs och det bedöms dessutom att en stor del av dokumentationen redan sker i dag vilket gör att företagens administrativa kostnader inte bedöms påverkas.

Både förslaget om att ge Skatteverket utökade möjligheter till förelägganden och det formella kravet på undertecknande av ansökan om återbetalning syftar till att motverka fusk. För företagen innebär alltså förslagen en förbättrad möjlighet till konkurrens på lika villkor.

Beskattning av varor som försvinner under en uppskovsflyttning

Förslaget innebär att det säkerställs att Skatteverket har möjlighet att besluta om skattskyldighet för avsändaren av punktskattepliktiga varor i alla situationer där varor som flyttas under uppskovsförfarandet försvinner. För den avsändare vars varor försvinner under flyttningen kan detta innebära en kostnad. Detta är dock en följd av hur punktskattedirektivet är uppbyggt och avsett att gälla redan i dag. Förslaget påverkar upplagshavare och registrerade avsändare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1944:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi vars varor försvinner under en uppskovsflyttning utan att en oegentlighet kan konstateras under flyttningen. Det saknas data på hur vanligt förekommande detta är.

Vissa kompletteringar av bestämmelserna om varor som avsänds av små vinproducenter

Förslaget innebär att en mottagare av varor som avsänds från en sådan liten vinproducent som i sitt hemland har beviljats undantag från vissa bestämmelser i uppskovsförfarandet ska underlätta Skatteverket om mottagandet av varorna. Vinproducenten får inte producera mer än 100 000 liter vin per år för att få lov att omfattas

av ett undantag från de krav på dokumenthantering som vanligtvis gäller. En sådan flyttning av vin från en liten vinproducent som här diskuteras påbörjas alltid från något annat EU-land där ett sådant undantag har införts och det är alltså den som tar emot varor som avsänts av en sådan vinproducent som omfattas av ett undantag som påverkas genom att denne ska underrätta de behöriga myndigheterna i destinationsmedlemsstaten om de mottagna leveranserna av vin. Detta innebär en administrativ börda för de mottagande svenska varumottagarna och upplagshavarna som tidigare inte funnits då de enligt förslaget måste meddela Skatteverket. Informationskravet har dock redan tidigare funnits i punktskattedirektivet. Då anmälan inte sker i dag är det oklart hur vanligt förekommande det är med införsel av vin från små vinproducenter från länder med ett från sitt hemland beviljat undantag. Det är därmed svårt att säga något om antalet företag i Sverige eller antalet tillfällen som meddelande till Skatteverket kommer att krävas.

Skatteupplag i bostad

Förslaget innebär att det inte kommer att vara möjligt att nyttja ett utrymme som används eller är avsett att användas som bostad som skatteupplag. Förslaget kan påverka alla punktskatteområden där hemmet används som skatteupplag men bedöms i praktiken främst kunna påverka företag som handlar med alkohol- och tobak. I dag finns ett mindre antal godkända skatteupplag i privatbostad.

Förslaget bedöms inte föranleda några ändrade kostnader för företag med befintliga skatteupplag, varken administrativa eller av annan beskaffenhet. När det i framtiden, enligt förslaget, inte kommer vara möjligt att som skatteupplag få godkänt ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad kommer det att i vissa fall krävas en särskild lokal för verksamheten. Detta medför en merkostnad för de som hade planerat för en sådan lösning. Det kan även uppfattas som en konkurrenssnedvridning att det i dag kan finnas befintliga skatteupplag vilka har godkänts trots att det aktuella utrymmet utgör en del av en bostad men att företag som vill ha ett nytt skatteupplag inte får använda denna lösning. Det bedöms dock som en mindre ingripande åtgärd än att ändra förutsättningarna även för befintliga företag. Eftersom punktskattebesök i dag inte

får ske i bostäder innebär detta att Skatteverkets möjligheter till kontroll är begränsade. Förslaget kan därmed leda till bättre kontroll av nya skatteupplag som, om det leder till mindre fusk, skapar bättre konkurrensförutsättningar för alla de företag där fusk inte förekommer.

Uppgifter om registrerade avsändare i beskattningsdatabasen

Förslaget syftar till att underlätta för de som agerar inom uppskovsförfarandet att få tillgång till information som är nödvändig för att de ska ha möjlighet att bedöma om en vara kan flyttas eller har flyttats under uppskov. För dessa aktörer bör förslaget därmed innebära en förenkling och en ökad säkerhet även om det är svårt att uppskatta denna i tid eller kostnad. För den som är godkänd som registrerad avsändare inom lagen om tobaksskatt, lagen om alkoholskatt eller lagen om skatt på energi, innebär förslaget att uppgifter om godkännandet kan komma att lämnas ut till andra. Själva godkännandet kan ibland innehålla känslig information. Då författningsbestämmelsen utformas utifrån att den efterfrågade informationen från tredje person endast gäller om en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare samt från vilken tidpunkt detta gäller bedöms risken för spridning av känslig information kraftigt begränsas.

Tredjemansföreläggande

Förslaget innebär att Skatteverket får möjlighet att förelägga annan än den som är föremål för kontroll, att lämna uppgifter som behövs för att kontrollera att riktiga och fullständiga uppgifter har lämnats i en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. Utan den föreslagna lagändringen skulle Skatteverket behöva besluta om revision av tredjeman för att inhämta uppgifter som denne har avseende den som har begärt återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt lagen om skatt på energi. Ett föreläggande får normalt anses vara en mindre ingripande åtgärd för det företag som berörs än en revision. Skatteverket kan i ett föreläggande precisera att det är en viss handling som verket önskar få del av vilket är kostnadsbesparande för både den som blir förelagd och för Skatteverket. Vidare blir hanteringen enklare. Ansökningar enligt lagen om tobaksskatt och lagen om alkoholskatt bedöms utgöra en mindre del av de ansökningar som kan komma att omfattas av det nya

kontrollverktyget. Möjligheten till tredjemansföreläggande fanns innan skattebetalningslagens bestämmelser överfördes till skatteförfarandelagen. Förslaget innebär att Skatteverket får bättre förutsättningar för en effektiv kontroll av de som ansöker om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. En effektiv kontroll kan i förlängningen stävja fusk och främja konkurrens på lika villkor mellan de berörda företagen.

Effekter för myndigheter och domstolar

Eventuellt tillkommande kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslagen bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

6.24 Höjt transporttillägg

6.24.1 Ärendet och dess beredning

En promemoria, Höjt transporttillägg samt deklarationstidpunkten för mervärdesskatt i vissa fall, har tagits fram inom Finansdepartementet. En sammanfattning av promemorians innehåll finns i *bilaga 17, avsnitt 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 17, avsnitt 2*. Förslagen har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 17, avsnitt 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2017/01208/S2).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 24 maj 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i *bilaga 17, avsnitt 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 17, avsnitt 5*. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitt 6.24.4.

6.24.2 Gällande rätt

För alkohol- och tobaksvaror, energiprodukter och elektricitet finns harmoniserade regler om punktskatt i rådets direktiv 2008/118/EG av den 16 december 2008 om allmänna regler för punktskatt och om upphävande av direktiv 92/12/EEG, det s.k. punktskattedirektivet.

Direktivet innehåller bl.a. regler om skattskyldighetens inträde och vissa undantag från beskattning. I direktivet finns även regler för ett uppskovsförfarande, enligt vilket punktskattepliktiga varor kan flyttas mellan vissa aktörer utan att skattskyldighet inträder. Vid sådana flyttningar ska varorna som huvudregel åtföljas av ett elektroniskt administrativt dokument. Även vid förflyttning av punktskattepliktiga varor utanför uppskovsförfarandet ska ett följedokument medföras om förflyttningen sker mellan olika medlemsstaters territorium och varorna innehas i kommersiellt syfte. I Sverige finns dessa regler i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, lagen (1994:1564) om alkoholskatt, lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, och lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, förkortad LPK. I punktskattedirektivet finns inga sanktioner för de fall reglerna i direktivet inte följs. Det är i stället upp till medlemsstaterna att införa sådana sanktioner för att säkerställa att direktivets regler upprätthålls.

I Sverige finns sådana sanktionsregler i LPK. Enligt 1 kap. 6 § första stycket LPK jämförd med 1 kap. 2 och 5 a §§ LPK får en punktskattepliktig vara flyttas endast om de krav i fråga om elektroniskt administrativt dokument, administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument, säkerhet och anmälningsskyldighet som följer av LTS, lagen om alkoholskatt, LSE och punktskattedirektivet är uppfyllda. Vid bedömningen bortses dock enligt andra stycket 1 kap. 6 § LPK från smärre brister i dokumenten. Enligt 2 kap. 6 § LPK är föraren till en transport av punktskattepliktiga varor eller, i vissa fall, ägaren eller den som innehar nyttjanderätt till en lokal där varorna under pågående transport förvaras skyldig att se till att administrativ referenskod, ersättningsdokument och förenklat ledsagardokument följer med transporten i enlighet med 1 kap. 6 § och att tillhandahålla dessa till Tullverket vid en transportkontroll. Reglerna är straffsanktionerade i 5 kap. LPK.

I 4 kap. LPK finns regler om transporttillägg. Transporttillägg har bedömts vara en administrativ sanktionsavgift (prop. 2002/03:10 s. 49). Transporttillägg påförs enligt 4 kap. 1 § LPK

- en avsändande upplagshavare eller registrerad avsändare om reglerna i 1 kap.

6 § LPK om administrativ referenskod, ersättningsdokument eller säkerhet inte har följts,

- en skattskyldig om anmälningsskyldighet eller skyldighet att ställa säkerhet enligt LTS, lagen om alkoholskatt eller LSE inte iakttagits,
- en säljare vid distansförsäljning om säkerhet enligt LTS, lagen om alkoholskatt eller LSE inte ställts på föreskrivet sätt,
- en förare som inte har med sig föreskrivet förenklat ledsagardokument vid flyttning av punktskattepliktiga varor som beskattats i ett annat EU-land samt
- den som äger eller innehar nyttjanderätt till lokal där punktskattepliktiga varor förvaras för på-, av- eller omlastning under en pågående flyttning, om föreskrivet förenklat ledsagardokument vid flyttning av punktskattepliktiga varor som beskattats i ett annat EU-land inte tillhandahålls vid transportkontrollen.

Transporttillägget är 20 procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka bestämmelserna inte har iakttagits. Enligt 4 kap. 2 § LPK ska ett beslut om transporttillägg som avser avsaknad av dokument undanröjas om den som beslutet gäller kommer in med föreskrivna dokument inom en månad från dagen för beslutet. Om beslutet avser säkerhet för skattskyldig eller säljare vid distansförsäljning ska det undanröjas om det i ett ärende eller mål om skatt konstateras att den som påförts tillägget inte är skattskyldig. I 4 kap. 3 § finns även en generell regel om att den som påförts transporttillägg ska befrias från tillägget om det är uppenbart oskäligt att ta ut det.

6.24.3 Nivån för transporttillägg höjs

Regeringens förslag: Nivån för transporttillägg höjs från 20 procent till 40 procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka aktuella bestämmelser inte har iakttagits.

De nya reglerna träder i kraft den 1 januari 2018.

Regeringens bedömning: Det finns i nuläget inget behov av att införa olika nivåer av transporttillägg.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), Tullverket, Tillväxtverket, Tobaksfakta, Sprit och vinleverantörsföreningen* och *Altia Sweden* tillstyrker eller stödjer förslaget.

Tullverket välkomnar den föreslagna höjningen av nivån för transporttillägg till 40 procent och anför att en höjning av transporttillägget har efterfrågats av Tullverket efter att myndigheten har identifierat ett konkret behov av en sådan lagändring. Vid kommersiell införsel av alkoholvaror är det enligt Tullverkets erfarenhet tyvärr mycket vanligt att både skattskyldiges och förares respektive lokalnehavares skyldigheter inte har fullgjorts vid kontrolltidpunkten. Detta utgör grund för att påföra transporttillägg. Nuvarande nivå för transporttillägg är inte tillräcklig för att motivera alla aktörer att se till att reglerna kring transporten följs. En höjning av transporttillägget till 40 procent skulle medföra mer kännbara konsekvenser av att inte följa reglerna för transporten, vilket kan förutses medföra att fler aktörer kommer att följa regelverket. Tullverket delar promemorians bedömning att det inte bör införas olika nivåer för transporttillägget, av de skäl som anges i promemorian. Nedsättning av transporttillägg är inte föremål för förslag i promemorian, men Tullverket vill ändå framföra en farhåga att den föreslagna höjningen kan komma att innebära att domstolarna finner skäl att helt befria från transporttillägg, dvs. att de finner det uppenbart oskäligt att ålägga transporttillägg. Tullverket är positivt till att promemorian innehåller ett tydliggörande av rättsläget i de fall då presenterade dokument är felaktiga. Det är angeläget att föreslagen lagändring införs så snart som möjligt, så att önskvärda effekter i form av ökad regelefterlevnad kan åstadkommas. Ändringen bör således träda i kraft senast den 1 januari 2018.

Tillväxtverket tillstyrker förslaget och anför att myndigheten stödjer grundidén att regel efterlevnad är av stor betydelse och att

transporttillägget endast påverkar de företag som inte följer reglerna. Genom att nivån på transporttillägget inte differentieras bidrar höjningen till en fortsatt tydlighet. Det är positivt att små företag kan gynnas eftersom förslaget innebär en kostnadsökning för de som inte följer de regler som gäller.

Tobaksfakta tillstyrker förslaget och anför att tobaksvaror som cirkulerar på den svenska marknaden och inte har skattats korrekt utgör en potentiell risk att varorna säljs till ett lågt pris. Ett högt pris är, enligt en rad ekonomiska studier från flera länder, en av de mest verk-samma åtgärderna för att motverka tobaks-konsumtion och avhåller barn och ungdomar från att börja med tobak.

Sprit och vinleverantörsföreningen och Altia Sweden stödjer förslaget, men anser att det behöver göras mycket mer. Det krävs mer resurser och andra mer effektiva verktyg för att få bukt med problemet. Det behövs bland annat en ny översyn av hur sambanden ser ut mellan alkohol, skatter och införsel. De gränsbevakande myndigheterna behöver tillföras mer resurser.

Åklagarmyndigheten är positiv till att transporttillägget höjs till 40 procent av den punktskatt som skulle utgått men ser lagtekniska problem med tilläggets nuvarande konstruktion och dess förenlighet med Europakonventionens förbud mot dubbelbestraffning.

Helsingborgs tingsrätt, Kamrarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Falun, Justitiekanslern, Domstolsverket, Polis-myndigheten, Folkhälsomyndigheten, Kronofogde-myndigheten, Energimyndigheten, Konkurrens-verket, Svenska Petroleum & Biodrivmedels Institutet (SPBI) och *Sveriges advokatsamfund* har inga synpunkter på eller inget att invända mot förslaget.

Näringslivets regelnämnd, Svenskt Näringsliv och *Sveriges åkeriföretag* är negativa till eller avstyrker förslaget.

Näringslivets regelnämnd anser att förslaget är oproportionerligt eftersom höjningen omfattar även tobaksvaror och energiprodukter, vilka inte omfattas av de problem med alkoholvaror som avses lösas. Det saknas en analys över hur brister i den ställda säkerheten förhåller sig till transporttillägget. När det gäller ledsagar-dokument kan dessa kompletteras inom en månad från beslut om transporttillägg fattats och på så vis undgå tillägget. Motsvarande möjlig-

heter beträffande eventuella brister i ställd säkerhet bör införas.

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget och anför det är viktigt att det finns effektiva medel för att motivera att reglerna kring transport och hantering av punktskattepliktiga varor följs. Den juridiska analysen i promemorian uppvisar dock flera brister och förslaget riskerar att leda till oönskade effekter. En höjning av nivån på transporttillägget kommer att omfatta transport och hantering av både alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter. Skälen till att höja nivån hänför sig däremot uteslutande till transport av alkoholvaror och påstådda problem med att reglerna vid transport av sådana varor inte följs. Att höja transporttillägget för alla typer av varor när syftet är att motverka regelmissbruk för endast en typ av vara kan betraktas som en åtgärd som går utöver vad som är nödvändigt. Det kan med andra ord ifrågasättas om åtgärden är proportionerlig. I promemorian saknas en analys av hur den föreslagna nivån på transporttillägget förhåller sig till situationer där transporttillägg tas ut på grund av brister i den ställda säkerheten. Om föreskrivna dokument saknas vid transport av punktskattepliktiga varor finns en möjlighet att inkomma med dessa inom en månad och därmed undgå transporttillägg. Någon liknande möjlighet att undgå transporttillägg finns inte för eventuella brister i den ställda säkerheten. Transporttillägget kan vara avsevärt större än den brist i den ställda säkerheten som föranleder tillägget. Nivån kan därför te sig som oskälig. Det bör därför införas en regel som gör det möjligt att inom viss tid åtgärda brister avseende ställd säkerhet.

Sveriges åkeriföretag motsätter sig förslaget och anför att det är viktigt att skatter och avgifter betalas enligt gällande bestämmelser och att det finns sanktioner som träffar de aktörer som inte följer bestämmelserna. Sanktionsbestämmelserna måste dock enligt EU-domstolen vara effektiva, proportionerliga, avskräckande och icke-diskriminerande. I promemorian redovisas inte varför och hur förslaget uppfyller dessa krav. Det är helt uppenbart att EU-domstolen inte skulle acceptera att regelmässigt påföra 40 procent transporttillägg. I de ekonomiska beräkningarna räknar man inte med ett ändrat beteende, vilket innebär att höjningen är helt verkningslös

Kommerskollegium bedömer att förslaget inte behöver anmälas enligt direktiv (EU) 2015/1535 eller direktiv 2006/123/EG.

Regelrådet konstaterar att förslaget inte får effekter av sådan betydelse för företag att rådet yttrar sig.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Bakgrund

Transporttillägg infördes i svensk rätt den 1 juli 1996 genom lagen (1996:598) om kontroll av yrkesmässiga vägtransporter av mineralolja-produkter, alkohol och tobak (transportkontrollagen). Transporttillägg kunde påföras den skattskyldige eller föraren om ledsagar-dokument eller bevis om ställd säkerhet inte medföljde transporten i enlighet med lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. Transporttillägget uppgick för den skattskyldige till 20 procent av de punktskatter som belöpte eller kunde antas belöpa på varorna och för föraren till ett fast belopp om 5 000 kronor. Transporttillägg kunde endast påföras om transporten hade avgått från Sverige. Den 1 juli 1998 infördes lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, förkortad LPK, och reglerna om transporttillägg fördes över till denna lag. Transporttillägg kunde då påföras avsändande upplagshavare om ledsagar-dokument eller bevis om ställd säkerhet inte följde med transporten, eller säkerhet inte ställts för transporten, i den omfattning som följde av LTS, lagen om alkoholskatt, LSE och rådets direktiv 92/12/EEG av den 25 februari 1992 om allmänna regler för punktskattepliktiga varor och om innehav, flyttning och övervakning av sådana varor, det s.k. cirkulationsdirektivet. Transporttillägg kunde även påföras den skattskyldige om anmälningsskyldighet eller skyldighet att ställa säkerhet enligt LTS, lagen om alkoholskatt eller LSE inte följts. Tillägget uppgick till 20 procent av de punktskatter som belöpte, eller kunde antas belöpa, på varorna och kunde påföras samtliga transporter inom svenskt territorium. Efter två avgöranden från EU-domstolen ändrades svensk lagstiftning den 1 juli 2008 så att det blev tillåtet för en enskild person att från ett annat land inom Europeiska ekonomiska sam-

arbetsområdet föra in alkoholdrycker genom yrkesmässig befordran eller annan oberoende mellanhand för sitt eget eller sin familjs personliga bruk. Med anledning av detta ändrades LPK den 1 januari 2009 (prop. 2008/09:48, bet. 2008/09:SkU14, rskr. 2008/09:110) så att transporttillägg även kunde påföras en förare som inte har med sig föreskrivet förenklat ledsagardokument vid förflyttning av punktskattepliktiga varor som beskattats i ett annat EU-land. Den 1 januari 2013 (prop. 2011/12:155, bet. 2012/13:SkU2, rskr. 2012/13:5) infördes regler om att transporttillägg ska påföras den som äger eller innehar nyttjanderätt till lokal där punktskattepliktiga varor förvaras för på-, av- eller omlastning under en pågående flyttning om föreskrivet förenklat ledsagardokument inte tillhandahålls vid transportkontrollen av varor som beskattats i ett annat EU-land.

I förarbetena till LPK diskuteras nivån på transporttillägget. Skatteflyktskommittén ansåg i sitt slutbetänkande Punktskattekontroll av alkohol, tobak och mineralolja, m.m. (SOU 1997:86) att nivån på transporttillägget borde höjas för att minska vinsterna i att spekulera i att "inte åka fast" och föreslog en höjning till 40 procent av de punktskatter som belöper, eller kan antas belöpa, på de transporterade varorna. Kommittén anförde att om en skatteskyldig satte i system att inte betala skatt och "chansa" på att han inte upptäcks kunde han med 20 procents transporttillägg fastna i en kontroll vid fyra av fem tillfällen och ändå göra en "vinst" jämfört med en laglydig som betalar skatten (SOU 1997:86 s. 379). I propositionen (prop. 1997/98:100, bet. 1997/98:SkU28, rskr. 1997/98:312) anförde dock regeringen att en enskild vars avsikt är att sälja punktskattepliktiga varor i Sverige utan att betala skatt knappast kommer att avskräckas av att transporttillägget höjs. Risken för upptäckt torde vara av mycket större betydelse för en sådan person än nivån på transporttillägget. Om han upptäcks kommer varorna inte att gå att sälja eftersom han i så fall måste inkludera svensk skatt i priset. Det ekonomiska motivet bortfaller helt enkelt om han tvingas betala svensk punktskatt för varorna. En så hög nivå på transporttillägget som kommittén föreslår kan å andra sidan anses oskäligt då tillägg t.ex. påförs en i och för sig seriös upplagshavare som av försummelse inte haft giltiga dokument (prop. 1997/98:100

s. 127 f). Det lades därför inte något förslag om höjning, utan nivån på transporttillägget behölls i LPK på 2 procent av de punktskatter som belöper, eller kan antas belöpa, på de transporterade varorna.

Bör nivån för transporttillägg höjas?

Sedan LPK trädde i kraft den 1 juli 1998 har dock förhållandena när det gäller införsel av alkohol delvis förändrats. Som tidigare nämnts ändrades svensk lagstiftning den 1 juli 2008 så att det blev tillåtet för en enskild person att från ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet föra in alkoholdrycker genom yrkesmässig befordran eller annan oberoende mellanhand för sitt eget eller sin familjs personliga bruk. Detta innebar att nya aktörer kunde bli ansvariga för att se till att reglerna om följedokument och säkerhet i LSA uppfylldes. Beroende på vem som ansvarar för transporten kan skyldigheterna åligga försäljaren eller köparen. I dessa fall är det inte fråga om varor som levereras för vidare försäljning, utan varor som är avsedda för privat bruk hos mottagaren. På samma sätt som Skatteflyktskommittén resonerade kan det då te sig lockande för köparen att "chansa" på att inte betala skatten. Nivån på transporttillägget kan då spela en större roll än risken för att "åka fast". Sedan 1998 har även ansvaret för oberoende chaufförer och lokal innehavare som är inblandade i transporten skärpts. Dessa aktörer har inget direkt intresse i varornas slutliga användning och motiveras därför inte av om köparen eller säljaren "åker fast" eller påförs skatt. Det är dock viktigt att alla inblandade har en tydlig motivation att se till att reglerna kring transporten följs. På senare tid har även uppmärksamhets flera fall av storskalig och organiserad olovlig införsel av alkohol. Ett exempel är organiserade resor till grannländer, där inhyrda personer utger sig för att vara passagerare och påstår sig äga de stora mängder alkohol som fraktas men som sedan säljs illegalt, s.k. spritbussar. I de fall det kan visas att det inte är fråga om införsel för privat bruk och korrekt dokumentation saknas kan det bli aktuellt att påföra transporttillägg för sådana transporter. Enligt uppgifter från Tullverket och Polismyndigheten är dessa resor i hög grad organiserade och bedrivs på ett affärsmässigt sätt utifrån ekonomiska kalkyler. För dessa resor torde tilläggets nivå spela en stor roll för reglernas efterlevnad.

Sammantaget kan konstateras att förhållandena sedan 1998 har ändrats på flera sätt och att resonemanget i förarbetena till LPK om att risken för upptäckt torde vara av mycket större betydelse än nivån på transporttillägget i flera fall inte synes vara relevant längre. De ändrade förhållandena innebär även att den nuvarande nivån för transporttillägg inte är tillräcklig. Fråga uppkommer då om en ökning av transporttillägget till den tidigare föreslagna nivån 40 procent kan anses vara oskälig eller oproportionerlig. Inledningsvis bör då påminnas om regeln i 4 kap. 2 § LPK enligt vilken ett beslut om transporttillägg som avser avsaknad av dokument undanröjs, om den som beslutet gäller kommer in med föreskrivna dokument inom en månad från dagen för beslutet. Den innebär att en i övrigt seriös aktör som av förbiseende inte medfört korrekta dokument under transporten inte kommer att behöva betala transporttillägg. Det är enbart om aktören, efter att ha fått bristen påpekad för sig, inte kan presentera de relevanta dokumenten inom en månad som transporttillägget faktiskt påförs. Transporttillägg torde därför i praktiken enbart påföras om de dokument som enligt punktskattedirektivet och svensk lagstiftning krävs faktiskt inte existerar. För de fall där korrekt säkerhet inte har ställts finns inte motsvarande regel, men å andra sidan kan konstateras att faran i de fallen redan har uppkommit genom att transporten inletts utan att korrekt säkerhet har ställts. Vidare finns i 4 kap. 3 § LPK en generell regel om befrielse från transporttillägg om det är uppenbart oskäligt att ta ut det. Som ett exempel på en situation då denna regel kan bli aktuell nämns i förarbetena då underlåtenheten att medföra dokument beror på omständigheter som den skattskyldige inte råder över (prop. 1996/96:197 s 19 f jämförd med prop. 1997/98:100 s 203). Sammantaget innebär dessa två regler att ett transporttillägg om 40 procent inte kan anses oskäligt för de situationer då tillägget faktiskt påförs. Regeringen föreslår därför att nivån för transporttillägg höjs från 2 procent till 40 procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka aktuella bestämmelser inte har iakttagits. Förändringen ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Finns det skäl att införa olika nivåer av transporttillägg?

I promemorian diskuterades frågan om det finns skäl att införa olika nivåer för transporttillägg. Enligt skatteförfarandelagen (2011:1244) tas skattetillägg ut med fem olika procentsatser beroende på vilken typ av skatt det är fråga om och vad den oriktiga uppgiften bestod i. Reglerna om skattetillägg är dock generella och avsedda att täcka in ett mycket stort antal tänkbara situationer. Transporttillägg påförs däremot enbart i vissa tydligt definierade situationer. På grund av reglernas utformning sammanfaller oftast en viss situation med en viss aktör. De situationer då transporttillägg kan påföras är för varje aktör kopplade till vissa situationer då reglerna inte har följts. De aktörer som enligt resonemanget i promemorian främst skulle kunna komma i fråga för en lägre nivå är förare respektive ägare eller nyttjanderättsvarare till lokal där punktskattepliktiga varor förvaras i vissa fall, eftersom dessa generellt inte får någon vinning av att skatt inte betalas på ett korrekt sätt. Att de saknar eget vinstintresse i skattefrågan gör dock även, som nämndes innan, att nivån på transporttillägg utgör ett betydligt större incitament att se till att reglerna följs än "hotet" om att korrekt skatt påförs varorna. Ju mer måna alla inblandade i en transaktion med punktskattepliktiga varor är av att reglerna följs, desto svårare blir det för någon part att låta bli att fullgöra sina förpliktelser. I promemorian bedöms därför att det inte är lämpligt att införa olika nivåer av transporttillägg för olika aktörer eller olika situationer. Regeringen instämmer i denna bedömning. Som *Näringslivets regelnämnd* och *Svenskt Näringsliv* har anfört hänför sig vissa av de skäl som tidigare angetts för att höja nivån på transporttillägget specifikt till alkoholvaror. I promemorian görs bedömningen att vikten av att reglerna för flyttningar av tobaksvaror och energiprodukter följs dock inte är mindre. Med några få undantag är reglerna i punktskattedirektivet om innehav, flyttning och övervakning gemensamma för de olika varutyperna. Att nationellt införa olika nivåer på transporttillägg för olika varor skulle, enligt bedömningen i promemorian, kunna ge skenet av att det anses olika viktigt att förfarandereglerna följs, vilket inte är lämpligt. I promemorian bedömdes därför att nivåerna av transporttillägg borde vara lika för de olika varutyperna och därmed även de olika punktskatterna. Regeringen instämmer i

denna bedömning. När det gäller lindrigare fel innebär, som tidigare nämnts, reglerna i 4 kap. 2 § LPK att beslut om transporttillägg undanröjs i fall då en i övrigt seriös aktör av förbiseende inte medfört korrekta dokument under en transport. I kombination med att transporttillägg enbart påförs i vissa specifika situationer innebär detta att det är tveksamt om det bland de fall då transporttillägg faktiskt påförs kan talas om lindrigare fel. I situationer då de dokument som föreskrivs i punktskattedirektivet inte heller i efterhand kan presenteras eller korrekt säkerhet inte har ställts saknas skäl att ta ut transporttillägg med en lägre nivå. För exceptionella omständigheter finns regeln i 4 kap. 3 § LPK och befrielse från transporttillägg. Sammantaget bedömdes det i promemorian därför inte motiverat att i nuläget införa några lägre nivåer av transporttillägg. Regeringen instämmer i denna bedömning.

Rättsutvecklingen då dokument har presenterats men de innehåller fel

En fråga som på senare tid har aktualiserats i rättstillämpningen är vad som gäller om en aktör vid en transport av punktskattepliktiga varor presenterar de dokument som krävs enligt den aktuella lagstiftningen, men dokumenten innehåller felaktiga uppgifter (utöver smärre brister). Kan transporttillägg i en sådan situation påföras aktören utifrån att korrekt dokumentation inte har presenterats? Kammarrätten i Göteborg (KRNG) prövade denna fråga i en dom den 18 mars 2014 (mål 6047-13). Målet rörde ett bolag som ägde en lokal där alkoholvaror förvaras för på-, av- eller omlastning under en pågående flyttning. Vid en transportkontroll tillhandahöll bolaget Tullverket förenklade ledsagardokument. Referensnumren som angavs i dokumenten var dock felaktiga. KRNG ansåg att kravet på lokalägaren ska tillhandahålla "föreskrivet" förenklat ledsagardokument innebär att dokumenten måste uppfylla kraven i 1 kap. 6 § LPK. Om ledsagardokumentet innehåller mer än smärre brister ska alltså transporttillägg enligt KRNG tas ut. Felaktiga referensnummer ansågs inte vara en smärre brist och grund för att ta ut transporttillägg förelåg därför enligt KRNG. I en dom den 16 mars 2015 (mål 7967-13) prövade Kammarrätten i Stockholm (KRNS) samma fråga. Även det målet rörde ett bolag som disponerade en lokal där alkoholvaror förvaras för på-, av- eller omlastning under en pågående

flyttning. Och även det bolaget hade vid en transportkontroll tillhandahållit Tullverket förenklade ledsagardokument där referensnumren som angavs var felaktiga. KRNS ansåg att det låg närmast till hands att tolka kravet på "föreskrivet" förenklat ledsagardokument som att det åsyftar i vilka situationer ett förenklat ledsagardokument ska medföra varorna. Det innebär att transporttillägg, enligt KRNS, bara kan tas ut om något förenklat ledsagardokument över huvud taget inte följer med varorna. Något stöd för att kräva att en lokalägare ska kontrollera att uppgifterna i de förenklade ledsagardokumenterna är korrekta fanns enligt KRNS inte. Det fanns därför inte grund för att ta ut transporttillägg.

Kammarrätten i Stockholms dom överklagades och den 4 januari 2017 meddelade Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) dom i målet (mål 1978-15). HFD fann att det ligger närmast till hands att tolka bestämmelsen i 1 kap. 6 § andra stycket LPK på så sätt att ett ledsagardokument som är behäftat med mer än smärre brister inte utgör ett ledsagardokument vid tillämpningen av 1 kap. 6 § första stycket LPK eller 4 kap. 1 § samma lag. Felaktiga referensnummer ansågs inte utgöra smärre brister och bolaget hade därför inte uppfyllt sin skyldighet att tillhandahålla Tullverket förenklade ledsagardokument. Det fanns därmed grund att påföra bolaget transporttillägg. I det aktuella fallet konstaterade HFD dock att det var oskäligt att ta ut transporttillägget. Detta eftersom bolaget hade lämnat fullständigt ifyllda ledsagardokument som först vid närmare granskning befunnits innehålla felaktiga referensnummer. Det hade inte heller framkommit att det funnits anledning för bolaget att ifrågasätta riktigheten av de ifyllda uppgifterna.

Frågan vad som gäller om en aktör vid en transport av punktskattepliktiga varor presenterar de dokument som krävs enligt den aktuella lagstiftningen, men dokumentet innehåller felaktiga uppgifter får således anses ha klargjorts i rättspraxis. Ett ledsagardokument som har mer än smärre brister utgör inte ett ledsagardokument vid tillämpningen av 1 kap. 6 § första stycket LPK eller 4 kap. 1 § samma lag. Att det i just det specifika fallet bedömdes oskäligt att påföra transporttillägget var kopplat till omständigheterna i det fallet. Att det generellt skulle vara oskäligt att påföra lokal-innehavare transporttillägg är inte lagstiftningens

syfte. Något ytterligare behov av att förtydliga lagstiftningen i denna del anser regeringen inte föreligga i nuläget.

Övriga frågor

Näringslivets regelnämnd och *Svenskt Näringsliv* har anfört att det borde införas regler om att i efterhand komplettera eventuella brister i ställd säkerhet, motsvarande de som finns när det gäller ledsagardokument. Det nu aktuella lagstiftningsärendet rör enbart nivån på transporttillägget. Detta omfattar inte några förändringar av reglerna för ställd säkerhet.

Sprit och vinleverantörsföreningen och *Altia Sweden* har anfört att det behöver genomföras fler åtgärder, exempelvis en ny översyn av hur sambanden ser ut mellan alkohol, skatter och införsel. Inte heller detta omfattas av det nu aktuella lagstiftningsärendet.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar av 4 kap. 1 § LPK, se avsnitt 3.11.

6.24.4 Transporttillägg och Europakonventionen

Regeringens bedömning: Några förändringar av reglerna för transporttillägg behöver inte göras med anledning av förändringar i synen på skattetillägg i förhållande till Europakonventionen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Åklagarmyndigheten* anför att den bedömning som gjorts i prop. 2002/03:106 att transporttilläggen inte omfattas av anklagelse om brott kan ifrågasättas. Det straffrättsliga förfarandets förhållande till transporttilläggen behöver regleras. Att transporttilläggen utformats med skattetilläggen som förebild talar för att de med dagens synsätt är att betrakta som ett straff. Strängheten i en sanktion är ett av de kriterier som inverkar på bedömningen av sanktionens karaktär, vilket blir mer påtagligt om höjningen genomförs. De kriterier som Europadomstolen har ställt upp för att avgöra om det rör sig om samma sak samt om det rör sig om anklagelse om brott är uppfyllda för transporttillägg. Resonemangen kring transporttilläggets syfte och funktion kan ifråga-

sättas. Det kan noteras att det i LPK inte finns något utrymme för lämplighetsbedömning, utan transporttillägg ska påföras. Det finns ingen reglering som utesluter transporttillägg samtidigt som lagföring. En mer djupgående analys bör göras av transporttilläggens förenlighet med den Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Det behövs en analys av om samtliga förfaranden rörande exempelvis en införsel av alkohol är samordnade så att konsekvenserna blir proportionerliga och förutsebara för den enskilde.

Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet anser att frågan bör utredas ytterligare med större beaktande av Europakonventionen. Mot bakgrund av det avskräckande och avhållande syftet finns goda argument för att sanktionen transporttillägg omfattas av de processuella garantireglerna i Europarätten. De argument som anförs i promemorian för att så inte är fallet är inte övertygande. Sanktionen riktas inte bara mot ordningsförseelser, utan även mot betydligt allvarigare beteenden. Syftet att bekämpa illegala aktiviteter borde ha nämnts och beaktats i analysen. En mer djupgående analys om innebörden av begreppet brott i Europakonventionens mening måste göras. Vare sig Högsta domstolen eller Högsta förvaltningsdomstolen gjorde inledningsvis korrekta bedömningar av rättsläget avseende skattetillägg. Detta beskrivs inte på ett rättvisande sätt. Det kan inte uteslutas att transporttillägget omfattas av Europarättens rättsskyddsgarantier. Om det senare skulle visa sig att så är fallet kan betydande skadeverkningar uppkomma. I värsta fall kan det leda till att kriminella aktiviteter inte kan lagföras. Att medvetet låta bli att betala skatt är ett allvarligt brott och bör bestraffas som ett skattebrott.

Näringslivets regelnämnd anför att det behöver utredas vidare om transporttillägg är att betrakta som en administrativ avgift eller en straffrättslig sanktion. Såväl EU-domstolen som Europadomstolen har i avgöranden bedömt att skattetillägg är av straffrättslig karaktär och att det svenska systemet med skattebrott och skattetillägg samtidigt strider mot förbudet mot dubbla förfaranden.

Svenskt Näringsliv anför att de uttalanden som det hänvisas till i promemorian är mycket summariska och någon ingående analys av

karaktären på transporttillägget görs inte. I förarbetena till lagen (1998:506) om punkt-skattkontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter uttryckte både regering och flera remissinstanser osäkerhet om hur transporttillägget förhåller sig till artikel 6 i Europakonventionen. Sedan dessa förarbetsuttalanden har det hänt mycket på området. Efter ett antal avgöranden från både Europadomstolen och EU-domstolen stod det exempelvis klart att skattetillägget har straffrättslig karaktär och det svenska systemet med både skattetillägg och skattebrott vid oriktig uppgift stod i strid med förbudet mot dubbla förfaranden. Vid bedömningen av om en sanktion har straffrättslig karaktär i Europakonventionens mening ska hänsyn tas bl.a. till om sanktionen har en avskräckande och bestraffande funktion. I promemorian beskrivs syftet med den föreslagna höjningen av nivån på transporttillägget vara att påverka företags verksamhet och privatpersoners beteende för att få dem att välja att följa reglerna. Genomgående anförs som skäl till höjningen att incitament, i form av ett tillräckligt högt transporttillägg, behövs för att motivera till att reglerna följs. Syftet verkar med andra ord vara att transporttillägget ska verka avskräckande. Att transporttillägget har en bestraffande funktion torde vara uppenbart. I likhet med skattetillägget finns ingen övre gräns för storleken på transporttillägget och det kan bli fråga om stora summor, vilket förstärks av en höjning. Således är det mycket som talar för att transporttillägget är att betrakta som ett straff i Europakonventionens mening. Därmed aktualiseras förbudet mot dubbla förfaranden. De gärningar som kan leda till att transporttillägg påförs torde även kunna aktualisera ansvar för brott enligt andra lagar. Ett påfört transporttillägg riskerar därför att vara ett hinder för åtal för brott eftersom tillägget och åtalet kan avse samma faktiska omständigheter. Sammanfattningsvis anser Svenskt Näringsliv att det finns all anledning att närmare analysera huruvida transporttillägget utgör ett straff i Europakonventionens mening.

Sveriges åkeriföretag anför att Sverige och dess domstolar tidigare har haft en felaktig uppfattning om att det svenska systemet med dubbla sanktioner, skattetillägg och brottspåföljd, är tillåtet. En administrativ sanktionsavgift är ett straff. Sedan propositionsuttalandena som det

hänvisas till har rättsutvecklingen för Sveriges del varit dramatisk och det är numera klarlagt att skattetillägg är ett straff. Så måste även transporttillägg betecknas.

Skälen för regeringens bedömning: Den europeiska konventionen av den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) behandlar ett antal fri- och rättigheter. Bland dessa finns rätten till domstolsprövning och en rättvis rättegång i artikel 6 samt rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott i artikel 4 i sjunde tilläggsprotokollet (dubbelprövningsförbudet). Hur dessa rättigheter förhåller sig till de svenska systemen med bl.a. skattetillägg och transporttillägg har diskuterats vid flera tillfällen. När det gäller skattetillägg har det över tid skett förändringar i hur de betraktas, vilket slutligen ledde till att Högsta domstolen i NJA 2013 s. 502 konstaterade att det svenska systemet vid oriktiga uppgifter i skatteförfarandet med dubbla sanktioner (skattetillägg och brottspåföljd) i två olika förfaranden mot en och samma person är oförenligt med rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott. Högsta förvaltningsdomstolen instämde i HFD 2013 ref. 71 i Högsta domstolens bedömning. Det har på senare tid genomförts vissa förändringar av reglerna för skattetillägg och skattebrott (se prop. 2014/15:131, som också innehåller en redogörelse av rättsutvecklingen på området). Fråga uppkommer därför om förändringar behöver göras vad gäller transporttillägg.

Prövningen av om ett nationellt förfarande strider mot någon av de aktuella rättigheterna görs i flera steg. För att någon av artiklarna ska bli tillämplig krävs, såvitt nu är aktuellt, först att det nationella förfarandet kan ses som ett ”straff”. När det gäller skattetillägg konstaterade Europadomstolen i två domar den 23 juli 2002 (*Janosevic mot Sverige*, no 34619/97, respektive *Västberga Taxi Aktiebolag och Vulic mot Sverige*, no 36985/97, båda meddelade den 23 juli 2002) att det svenska systemet med skattetillägg är att se som ett straff i Europakonventionens mening. Med anledning av dessa domar föreslogs i proposition 2002/03:106 (bet. 2002/03:SkU16, rskr. 2002/03:167) vissa förändringar av reglerna för skattetillägg för att uppfylla kraven i Europakonventionens artikel 6. I propositionen analyseras även transporttilläggets förhållande till Europakonventionen. Regeringen gjorde då

bedömningen att transporttillägg inte omfattas av anklagelse för brott enligt artikel 6 i Europakonventionen (och därmed inte heller ansågs vara ett straff). Som skäl anfördes att transporttillägg utgör en sanktion med ett mycket speciellt syfte och snävt tillämpningsområde som närmast får anses rikta sig mot ett särskilt slags ordningsföreseelser samt att de till största delen också fyller en närmast vitesliknande funktion så till vida att tillägget skall undanröjas om de handlingar som saknats företes inom viss tid (prop. 2002/03:106 s. 221).

Bedömningen av om skattetillägg utgör ett straff enligt Europakonventionen har inte ändrats sedan juli 2002, utan har i stället fastställts i flera domar från Europadomstolen. Förändringen avseende skattetillägg i NJA 2013 s. 502 och HFD 2013 ref. 71 beror i stället på en ändrad syn av hur de två förfarandena avseende skattebrott och skattetillägg förhåller sig till varandra och till dubbelprövningsförbudet. I den remitterade promemorian gjordes därför bedömningen att det inte fanns skäl att göra någon annan bedömning angående om transporttillägg kan anses vara ett straff än den som gjordes i prop. 2002/03:106. Denna bedömning har ifrågasatts av flera remissinstanser. Lagrådet har angett att de argument som anförs i lagrådsremissen för att transporttillägg inte ska anses utgöra ett straff enligt Europakonventionen inte är övertygande. Många faktorer talar enligt Lagrådet i stället för motsatsen. Lagrådet kan inte tillstyrka att förslaget läggs till grund för lagstiftning om inte det under den fortsatta beredningen görs en mer djupgående analys av hur transporttillägget förhåller sig till artikel 6 i Europakonventionen.

Med anledning av Lagrådets synpunkter vill regeringen framföra följande. Enligt Europadomstolen måste begreppen "lagföring" och "straff" i artikel 4.1 tolkas med utgångspunkt i begreppen "anklagelse för brott" och "straff" i artikel 6 punkten 1 och artikel 7 punkten 1 i Europakonventionen (se avgörandet i målet *Zolotukhin mot Ryssland*, no 14939/03, den 10 februari 2009). I fråga om tolkningen av begreppet "anklagelse för brott" enligt artikel 6.1 har Europadomstolen genom avgörande i målet *Engel m.fl. mot Nederländerna*, no 5100/71 m.fl., den 8 juni 1976, etablerat tre kriterier (de s.k. "Engelkriterierna") som ska tillämpas vid en prövning av om en sanktion är att bedöma som

anklagelse för brott i Europakonventionens mening. De tre kriterierna är:

- klassificering i inhemsk rätt,
- gärningens art, och
- den påföljd som kan komma i fråga.

Vid bedömningen av om en handling omfattas av artikel 6.1 måste utgångspunkten, enligt domstolen, vara hur en viss handling klassificeras i inhemsk rätt. Klassificeringen utgör dock enligt domstolen enbart en utgångspunkt för bedömningen och av större betydelse är gärningens art samt den påföljd som en person riskerar att dömas till. I fråga om gärningens art har det betydelse om det rör sig om en gärning som kan utföras av vem som helst och mot vilken lagstiftaren har velat införa ett allmänt förbud eller om det är fråga om en kränkning av förhållningsregler för en viss avgränsad grupp personer med särskild ställning och särskilda skyldigheter. Även syftet med bestämmelsen påverkar denna bedömning. Utgångspunkten är att det andra och tredje kriteriet är alternativa i förhållande till varandra. För det fall att de sedda var för sig inte ger något klart svar på frågan om ett förfarande innefattar en anklagelse för brott, kan dock den kumulativa effekten av dem föranleda en sådan slutsats.

Transporttillägg klassificeras i svensk rätt som en administrativ avgift och inte som ett straff. Frågan blir därför om gärningens art och den potentiella påföljden gör att det ändå kan betraktas som ett straff. När det gäller skattetillägg konstaterade Europadomstolen i *Janosevic mot Sverige* att skattetillägg riktar sig mot alla personer som är skattskyldiga i Sverige och inte mot en viss grupp med särskild ställning. I detta avseende skiljer sig transporttillägget avsevärt från skattetillägg. Transporttillägget riktar sig mot en begränsad grupp aktörer i samband med flyttningar av sådana punktskattepliktiga varor där skatterna är harmoniserade inom EU. De särskilda skyldigheter som gäller för denna grupp i de aktuella situationerna är definierade av EU-regler. Som en jämförelse av transporttilläggets omfattning i förhållande till skattetillägget kan konstateras att samtliga påförda transporttillägg i genomsnitt uppgår till cirka en miljon kronor per år, medan skattetillägg i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) beräknades ge inkomster om knappt 1,3 miljarder kronor.

Det grundläggande syftet med transporttillägget är att säkerställa att EU-förfaranderegler vid flyttningar av punktskattepliktiga varor följs. Syftet är således inte bestraffande, men inte heller enbart att kompensera för en kostnad. Syftet att upprätthålla efterlevnaden av förfaranderegler är något som transporttillägget delar med de flesta administrativa avgifter. Även om ett avskräckande syfte kan tala för att en åtgärd är att se som ett straff får det anses stå klart att alla administrativa avgifter interedan på grund av sitt syfte är att se som straff. När det gäller den påföljd som kan komma i fråga utgår transporttillägg som en avgift som beräknas utifrån de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka bestämmelserna inte har iakttagits. I de fallen transporttillägg tas ut på grund av att dokumentation saknas undanröjs beslutet om den som beslutet gäller kommer in med de föreskrivna dokumenten inom en månad från beslutsdatumet. Om transporttillägg tas ut på grund av att korrekt föreskriven säkerhet inte har ställts undanröjs beslutet om det i ett mål om skatt konstateras att den som påförts tillägget inte är skattskyldig.

Sammantaget bedömer regeringen att transporttillägg inte kan ses som ett straff. Några förändringar av reglerna för transporttillägg behöver därför inte göras med anledning av de förändringar i synen på systemet med skattetillägg och skattebrott som skett.

6.24.5 Konsekvensanalys

Den ändring som nu föreslås är en höjning av nivån för transporttillägg. I vilka situationer transporttillägg påförs och förfarandet kring transporttillägget påverkas inte av förändringen. För de allra flesta aktörer på området kommer därför förslaget inte att medföra några skillnader gentemot nuvarande regler. De aktörer som kan bli aktuella för transporttillägg är avsändaren eller säljaren, föraren, lokalägaren eller lokal innehavaren samt mottagaren eller köparen. Avsändaren eller säljaren kommer i princip uteslutande att vara företag eller näringsidkare. Föraren är en enskild person, men agerar oftast utifrån ett anställningsförhållande. Lokalägaren eller lokal innehavaren kommer sannolikt i de allra flesta fall att vara företag eller näringsidkare. Mottagaren eller köparen kommer dock, i de fall

det kan bli aktuellt att ta ut transporttillägg av denna aktör, i många fall att vara en privatperson.

Offentligfinansiella effekter

Hur mycket transporttillägg som debiteras per år varierar, men i genomsnitt har det uppgått till ca en miljon kronor de senaste åtta åren. En fördubbling av transporttillägget bedöms innebära att intäkterna från transporttillägget ökar med ca en miljon kronor, dvs. en fördubbling av intäkterna sker från dagens i genomsnitt en miljon kronor per år till två miljoner kronor. Den beräkningen förutsätter att ingenting i övrigt ändras. Syftet med förslaget är dock att öka regelefterlevnaden, varmed behovet av att debitera transporttillägg minskar. Detta talar för att den offentligfinansiella effekten blir mindre än en miljon kronor. Det är emellertid fråga om svårbedömda och små effekter. Det finns också skäl att tro att förslaget medför att intäkterna, särskilt från alkoholskatt, ökar om fler faktiskt väljer att följa reglerna och betala skatt. Sammantaget bedöms förslaget stärka de offentliga finanserna med en miljon kronor 2018, liksom för åren därefter.

Effekter för företagen och enskilda

Som tidigare nämnts påverkar inte den föreslagna ändringen i vilka situationer transporttillägg påförs, utan enbart nivån på transporttillägget. De företag som i dag följer de regler som finns kring flyttning av punktskattepliktiga varor och därmed inte påförs transporttillägg kommer inte heller efter ändringen att påförs transporttillägg. De företag som påverkas är således enbart sådana som på något sätt inte följer gällande regler för flyttning av punktskattepliktiga varor.

I den mån företag inte följer reglerna för flyttning av punktskattepliktiga varor och transporttillägg påförs kommer företagens kostnader för detta att fördubblas. I övrigt påverkas inte kostnaderna. Tidsåtgången bedöms inte påverkas. Eftersom ändringen enbart direkt påverkar företag som inte följer gällande regler kring flyttningar av punktskattepliktiga varor, kommer sådana företag att få en större nackdel än i dag jämfört med företag som följer reglerna. Om alternativet att köpa varor från ett utländskt företag och inte betala svensk skatt blir mindre attraktivt innebär det även att jämförelsen mellan svenska och utländska företag blir mer rättvisande, vilket gynnar företag som följer

reglerna, oavsett om företagen är svenska eller utländska. Detta leder till en sundare konkurrenssituation.

Att alla aktörer i en bransch följer de regler som gäller är viktigt för såväl stora som små företag. Mindre företag kan dock vara mer känsliga för osund konkurrens från företag som inte betalar skatt, då de i typfallet kan antas ha mindre marginaler än stora företag. Ur den aspekten är den föreslagna regleringen positiv för små företag.

För enskilda blir transporttillägg främst aktuellt i situationer då de beställer punktskattepliktiga varor från en säljare i utlandet och ordnar transporten till Sverige utan att själva frakta varorna. Det är då deras ansvar att anmäla flyttningen till Skatteverket och ställa säkerhet. Om så inte sker ska transporttillägg påföras. En ökad nivå på transporttillägget gör det mindre attraktivt för enskilda att låta bli att anmäla flyttningen till Skatteverket och "chansa" på att den inte upptäcks.

Effekter för myndigheter och domstolar

Eftersom den föreslagna ändringen inte påverkar i vilka situationer transporttillägg påförs utan enbart nivån på transporttillägget, bedöms den föreslagna ändringen inte ha någon direkt påverkan på beskattningsmyndigheterna. Om fler aktörer väljer att följa reglerna kring flyttning av punktskattepliktiga varor kommer detta initialt att medföra en viss ökad administration för Skatteverket. På sikt kommer dock en ökad efterlevnad av reglerna att leda till färre beslut om transporttillägg för både Skatteverket och Tullverket. Den samlade bedömningen är att det rör sig om mindre förändringar och att dessa ryms inom myndigheternas befintliga ekonomiska ramar.

Informationsinsatser kommer att krävas för att ändringen ska få den eftersträvade effekten att öka efterlevnaden av reglerna kring flyttning av punktskattepliktiga varor. De insatser som krävs kommer dock att vara begränsade, då det enbart är nivån på transporttillägget som ändras. Kostnaderna för dessa bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

6.25 Slopod reklamskatt för annonser i periodiska publikationer

6.25.1 Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2016 angav regeringen att ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten för bl.a. dagspressen ska tas genom att skatten sänks med motsvarande 20 miljoner kronor fr.o.m. 2017 och med ytterligare 20 miljoner kronor fr.o.m. 2019. Vidare angav regeringen att hur det stegvisa avskaffandet ska utformas behöver analyseras närmare.

Inom Finansdepartementet togs under 2016 promemorian Sänkt reklamskatt fram (Fi2016/01415/S2). Promemorian har remissbehandlats och innehåller bl.a. förslag om att sänka reklamskatten och höja gränsen för återbetalning av reklamskatt. Promemorians förslag behandlades i budgetpropositionen för 2017. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2016/01415/S2).

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.19 s. 364 f.) föreslog regeringen en sänkning av skattesatsen för annons i periodisk publikation till 2,5 procent och skattesatsen för övriga annonser och reklam till 7,65 procent. Vidare föreslogs en höjning av gränsen för återbetalning av reklamskatt avseende annonser i självständig periodisk publikation till 75 miljoner kronor för helt år och en höjning av gränsen för redovisnings-skyldighet för reklamskatt för övriga annonser och reklam till 60 000 kronor. Förslagen trädde i kraft den 1 januari 2017. I propositionen gjorde regeringen även bedömningen att 2019 bör skattesatsen för annons i periodisk publikation sänkas till 1 procent och skattesatsen för övriga annonser och reklam sänkas till 6,9 procent och att för det fall avsatta reformmedel bedöms räcka till ytterligare sänkning av skattesatserna, bör en sådan sänkning övervägas.

Lagrådet

Förslaget i avsnitt 6.25.3 om slopad reklamskatt för annons i periodiska publikationer som inte utgör annonsblad, katalog eller program är enligt regeringens bedömning författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

6.25.2 Bakgrund och gällande rätt

Successivt avskaffande av reklamskatten

1996 års reklamskatteutredning föreslog i sitt betänkande *Avskaffa reklamskatten!* (SOU 1997:53) ett avskaffande av lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam. Regeringen uttalade i 1998 års ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150) att man ansåg att reklamskatten bör avskaffas. Det konstaterades dock att det vid detta tillfälle saknades förutsättningar att finansiera ett totalt avskaffande av reklamskatten. Eftersom det ansågs föreligga särskilt allvarliga problem när det gällde beskattningen av reklamtrycksaker, föreslogs ett avskaffande av skatten i denna del. Reklamskatten på reklamtrycksaker avskaffades den 1 januari 1999. Riksdagen tillkännagav den 10 april 2002 som sin mening vad skatteutskottet (bet. 2001/02:SkU20, rskr. 2001/02:201) anför om att reklamskatten bör avvecklas och att frågan, med beaktande av de budgetpolitiska målen, bör prioriteras vid kommande budgetberedning.

Efter att frågan sedan 2002 hade tagits upp i det årliga budgetarbetet genomfördes den 1 januari 2006 ett andra steg i avskaffandet av den resterande reklamskatten. Ändringen bestod i att reklamskatten på annonser i allmän nyhetstidning sänktes från 4 procent till 3 procent av beskattningsvärdet och att reklamskatten i övrigt sänktes från 11 procent till 8 procent av beskattningsvärdet fr.o.m. den 1 januari 2006. Dessutom höjdes beloppet av den skattepliktiga omsättning som berättigar till återbetalning av reklamskatt, det s.k. grundavdraget, för dagspressen från 12 miljoner kronor till 50 miljoner kronor för helt år. För populär- och fackpressen höjdes grundavdraget från 6 miljoner kronor till 10 miljoner kronor för helt år. Ytterligare steg i avskaffandet av den resterande reklamskatten genomfördes den 1 januari 2008. Den förändringen bestod i att samtliga periodiska publikationer, även gratisutdelade, retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 2007 fick samma lägre reklamskatt (3 procent) som allmänna nyhetstidningar som inte är gratisutdelade. Vidare blev samtliga självständiga periodiska publikationer, även gratisutdelade, från samma tidpunkt berättigade till det högre grundavdraget om 50 miljoner kronor.

I budgetpropositionen för 2009 anförde regeringen att det är viktigt att den resterande reklamskatten avskaffas men bedömde att

förutsättningar för att finansiera ytterligare steg i avskaffandet för närvarande inte förelåg. Skatteutskottet delade i yttrande 2008/09:SkU1y regeringens bedömning men utskottet vidhöll sin tidigare inställning att hela reklamskatten ska avvecklas och förutsatte att detta skulle ske i kommande förslag från regeringen. I budgetpropositionerna för 2010–2014 vidhöll regeringen inställningen att den resterande reklamskatten bör avskaffas men prioriterade andra skatteändringar.

Presstödskommittén bedömde i sitt betänkande *Översyn av det statliga stödet till dagspressen* (SOU 2013:66) att reklamskatten bör avskaffas i enlighet med riksdagens tillkännagivande från 2002. Frågan om ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten prövades även i budgetberedningen för 2015. I budgetpropositionen för det året höll regeringen fast vid att den resterande reklamskatten bör avskaffas, men fann att det för närvarande inte förelåg förutsättningar för att finansiera ett avskaffande.

I maj 2015 tillkännagav riksdagen som sin mening vad konstitutionsutskottet (bet. 2014/15:KU12, rskr. 2014/15:195) anför om möjligheten att stegvis påbörja processen med att avveckla reklamskatten för dagspressen. När det gäller finansieringen av den stegvisa avvecklingen ansåg utskottet att den bör genomföras på det sätt som regeringen finner möjligt och lämpligt.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 6.30 s. 319 f.) angav regeringen att ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten för bl.a. dagspressen ska tas genom att skatten sänks med motsvarande 20 miljoner kronor fr.o.m. 2017 och med ytterligare 20 miljoner kronor fr.o.m. 2019.

I februari 2016 hemställde Sveriges Riksidrottsförbund i en skrivelse till Finansdepartementet om att regeringen ska lägga ett förslag om reklamskattens avskaffande i sin helhet, i enlighet med riksdagens tidigare tillkännagivande (Fi2016/00359/S2).

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.19 s. 364 f.) föreslog regeringen en sänkning av skattesatsen för annons i periodisk publikation till 2,5 procent och skattesatsen för övriga annonser och reklam till 7,65 procent. Vidare föreslogs en höjning av

gränsen för återbetalning av reklamskatt avseende annonser i självständig periodisk publikation till 75 miljoner kronor för helt år och en höjning av gränsen för redovisningsskyldighet för reklamskatt för övriga annonser och reklam till 60 000 kronor. Dessa förslag trädde i kraft den 1 januari 2017. I propositionen gjorde regeringen även bedömningen att skattesatsen för annons i periodisk publikation bör 2019 sänkas till 1 procent och skattesatsen för övriga annonser och reklam till 6,9 procent och att för det fall avsatta reformmedel bedöms räcka till ytterligare sänkning av skattesatserna, bör en sådan sänkning övervägas.

Gällande rätt

Reklamskatten regleras genom lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, förkortad RSL. Enligt 1 § RSL ska reklamskatt betalas för annons, som är avsedd att offentliggöras inom landet, och för reklam, som är avsedd att spridas inom landet i annan form än annons. Med annons menas ett särskilt utrymme som upplåtits i en trycksak för återgivning av text eller bild för annan än utgivaren och sådant utrymme i trycksaken som tagits i anspråk av utgivaren för egen reklam. Med reklam menas ett meddelande som har till syfte att åstadkomma eller främja avsättning i kommersiell verksamhet av vara, fastighet, nyttighet, rättighet eller tjänst. Reklam i radio, tv och internet omfattas inte av beskattningen.

Skattskyldig till reklamskatt är den som i yrkesmässig verksamhet inom landet offentliggör skattepliktig annons eller skattepliktig reklam i annan form än annons. Även den som i yrkesmässig verksamhet distribuerar annonsblad som förts in till landet utan att reklamskatt betalats vid införseln är skattskyldig (9 § RSL).

Skatten för annons i periodisk publikation är 2,5 procent av beskattningsvärdet. Skatten på annons i annonsblad, katalog eller program är dock 7,65 procent även om publikationen är periodisk. För övriga annonser och reklam är skattesatsen 7,65 procent av beskattningsvärdet. Beskattningsvärdet utgörs av vederlaget, dvs. det avtalade priset. Om något pris inte har avtalats eller om det avtalade priset är uppenbart lägre än vad som är skäligt, utgörs beskattningsvärdet av belopp som svarar mot skäligt vederlag (13 § RSL).

För annonser i periodisk publikation för vilken utgivaren har rätt till återbetalning av

skatt enligt 24 §, föreligger redovisningsskyldighet bara om det sammanlagda beskattningsvärdet av publikationens annonser för beskattningsåret överstiger 60 000 kronor. För andra annonser och skattepliktig reklam föreligger redovisningsskyldighet om sammanlagda beskattningsvärdet för beskattningsåret överstiger 60 000 kronor (16 § RSL).

Av 24 § första stycket RSL följer att till en skattskyldig som har redovisat reklamskatt för annonser i en självständig periodisk publikation ska beskattningsmyndigheten betala tillbaka så stor del av den betalade skatten för ett beskattningsår som svarar mot en skattepliktig omsättning om högst 75 miljoner kronor för helt år. Som självständig periodisk publikation anses i princip varje periodisk publikation som ges ut under ett eget namn, även om det är fråga om s.k. avläggare, dvs. en periodisk publikation som kommer ut under eget namn med delvis eget material men som i övrigt innehåller samma material som huvudtidningen (se prop. 1971:28 med förslag till förordning om annonskatt s. 11). Om en periodisk publikation däremot kommer ut i flera editioner under samma namn betraktas de olika editionerna inte som självständiga (se a. prop. a s., se också prop. 2007/08:18 Sänkt reklamskatt för vissa periodiska publikationer s. 8).

Återbetalningen sker normalt efter utgången av varje halvt beskattningsår. Beskattningsmyndigheten kan dock medge befrielse från skyldigheten att betala in reklamskatt för annonser i självständig periodisk publikation, om den skattepliktiga omsättningen för publikationen kan förväntas att med säkerhet inte komma att överstiga 75 miljoner kronor för ett helt år och den skattskyldige är berättigad till återbetalning enligt 24 § första stycket RSL (24 § tredje stycket RSL). Skattskyldig som inte behöver betala in reklamskatten ska ändå lämna en deklARATION (33 § RSL, jfr 26 kap. 2 § 5 och 3 kap. 15 § 1 skatteförfarandelagen (2011:1244)).

Utgivning av annonsblad, katalog eller program berättigar inte till återbetalning.

6.25.3 Slopad reklamskatt för annons i periodisk publikation som inte utgör annonsblad, katalog eller program

Regeringens förslag: Reklamskatten för annons i periodisk publikation som inte utgör annonsblad, katalog eller program slopas.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Skälen för regeringens förslag: I maj 2015 tillkännagav riksdagen som sin mening vad konstitutionsutskottet anför om möjligheten att stegvis påbörja processen med att avveckla reklamskatten för dagspressen. Regeringen förklarade i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.30 s.319 f.) att ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten för bl.a. dagspressen skulle tas genom att skatten ska sänkas med motsvarande 20 miljoner kronor fr.o.m. den 1 januari 2017 och med ytterligare 20 miljoner kronor fr.o.m. den 1 januari 2019. I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.19 s.364 f.) föreslog regeringen en sänkning av skattesatsen för annons i periodisk publikation till 2,5 procent och skattesatsen för övriga annonser och reklam till 7,65 procent. Vidare föreslogs en höjning av gränsen för återbetalning av reklamskatt avseende annonser i självständig periodisk publikation till 75 miljoner kronor för helt år och en höjning av gränsen för redovisnings-skyldighet för reklamskatt för övriga annonser och reklam till 60 000 kronor. Dessa förslag trädde i kraft den 1 januari 2017. I propositionen gjorde regeringen även bedömningen att skattesatsen för annons i periodisk publikation bör 2019 sänkas till 1 procent och skattesatsen för övriga annonser och reklam till 6,9 procent och att för det fall avsatta reformmedel bedöms räcka till ytterligare sänkning av skattesatserna, bör en sådan sänkning övervägas.

I remissyttranden avseende den under 2016 remitterade promemorian Sänkt reklamskatt, som låg till grund för regeringens förslag om sänkt reklamskatt i budgetpropositionen för 2017, ansåg *Skatteverket*, *Svenskt Näringsliv*, *Sveriges Kommunikationsbyråer*, *Sveriges tidskrifter* och *TU* att reklamskatten bör avskaffas i sin helhet. Vidare ansåg *Svenska*

Journalistförbundet att reklamskatten ska avskaffas för allmänna nyhetstidningar och andra periodiska publikationer med karaktär av nyhetstidning, populärpress eller fackpress.

Reklamskatteintäkterna för annonser i periodiska publikationer som i dag är föremål för 2,5 procent reklamskatt, dvs. periodiska publikationer som inte är att anse som annonsblad, katalog eller program, har minskat kraftigt under de senaste åren. Enligt uppgifter från Skatteverket har denna minskning fortsatt under 2016. Med anledning av att reklamskatteintäkterna för denna typ av annonser har minskat så kraftigt, gör regeringen bedömningen att det finns ekonomiskt utrymme att redan nu slopa reklamskatten för dessa annonser. En sådan ändring är i linje med riksdagens tillkännagivande från 2015 om en stegvis process att avveckla reklamskatten för dagspressen och regeringens bedömning i budgetpropositionen för 2017. Ett slopande av reklamskatten för annons i periodiska publikationer som inte är att anse som annonsblad, katalog eller program motiveras också av att denna del av skatten numera endast berör ett fåtal skattskyldiga och att ett slopande leder till en minskad administrativ börda både för dessa skattskyldiga och för Skatteverket. Regeringen föreslår därför att reklamskatten för annons i periodisk publikation som inte utgör annonsblad, katalog eller program slopas.

När det gäller den resterande delen av reklamskatten konstaterar regeringen att det för 2018 inte finns utrymme för ytterligare steg i avskaffandet av skatten. Regeringen avser dock att fortsätta med det stegvisa avskaffandet av reklamskatten.

Förslaget innebär därmed att från och med den 1 januari 2018 behöver någon reklamskatt inte längre betalas för annons i dagspressen och andra periodiska publikationer som inte utgör annonsblad, katalog eller program.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Lagförslag

Förslaget föranleder slopande av 24 § RSL och ändringar i 1, 4, 12, 16, 18, 21, 26 och 32 §§ RSL och en följdändring i 53 kap. 5 § lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244), se avsnitt 3.3 och 3.25.

6.25.4 Konsekvensanalys

Syfte och alternativa lösningar

I avsnitt 6.25.3 beskrivs syftet med förslaget att slopa reklamskatten för annons i periodisk publikation som inte utgör annonsblad, katalog eller program 2018. En alternativ lösning vore att genomföra ett mindre reformsteg än ett slopande. Ett ytterligare alternativ vore att göra ingenting alls. Regeringen finner dock att båda dessa alternativ är olämpliga då intäkterna från denna del av reklamskatten krympt så snabbt att skatten riskerar att bli ineffektiv, i den meningen att den kan komma att kosta mer i administration för företag och myndigheter än vad den ger i intäkter.

Offentligfinansiella effekter

Förslaget medför minskade skatteintäkter för staten. Skattebortfallet för 2018 beräknas brutto uppgå till 15 miljoner kronor och netto till 12 miljoner kronor. Skillnaden mellan brutto och netto utgörs av en positiv effekt på statens bolagsskatteintäkter, som kommer av att förslaget väntas stärka berörda företags resultat, allt annat lika.

För 2019 och åren därefter har ett reformsteg redan aviserats i budgetpropositionen för 2016, innebärande minskade skatteintäkter om 10 miljoner kronor per år. För 2019 och åren därefter behöver i denna proposition därför endast 4 miljoner kronor netto avsättas för slopandet.

Effekter för företag och andra skattskyldiga

Enligt uppgift från Skatteverket redovisades 2016 reklamskatt för ca 30 periodiska publikationer. För nära 20 av dessa redovisades en skattepliktig omsättning som överskred gränsen för återbetalning, varigenom reklamskatt också behövde betalas. Dock har ett reformsteg trätt i kraft den 1 januari 2017 som bl.a. innebär att ovan nämnda gräns har höjts från 50 till 75 miljoner kronor. Det får till följd att färre publikationer kommer att betala reklamskatt från och med 2017 än dessförinnan. Därmed blir antalet publikationer färre än vad statistiken för 2016 antyder. Enligt regeringens bedömning berörs nära tio publikationer av det förslagna slopandet. Dessa behöver från 2018 varken redovisa eller betala reklamskatt för annons i periodisk publikation som inte utgör annonsblad, katalog eller program. Utöver dessa berörs ytterligare ca 20 publikationer, på så sätt

att de inte längre behöver lämna in en deklARATION för denna skatt, dvs. deras administrativa börda minskar.

Engångskostnader för att genomföra ändringar i redovisningssystem och liknande gällande reklamskatt får antas uppstå. Som helhet bör dock förslaget vara positivt för berörda företag.

Effekter för myndigheter och domstolar

Förslaget medför något ökade kostnader för Skatteverket till följd av bl.a. anpassning av it-system. Några större informationsinsatser bedöms inte behövas, då de berörda är få. Den administrativa bördan för Skatteverket minskar något med anledning av att antalet skattskyldiga för reklamskatt minskar. Tillkommande kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha effekter på sysselsättning, jämställdhet, miljö, integration, den kommunala självstyrelsen, brottsligheten eller fördelningspolitik.

6.26 Omräkning av tobaksskatt efter prisutveckling (indexering)

Enligt bestämmelserna i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, förkortad LTS, ska det sedan den 1 januari 2011 ske en årlig indexomräkning av tobaksskattesatserna. Syftet är att realvärdesäkra skattesatserna. Senast i november varje år ska regeringen, med stöd av en bestämmelse i LTS, i en förordning lägga fast det kommande kalenderårets tobaksskattesatser med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen. Skattesatserna bestäms genom att de i LTS angivna skattebeloppen multipliceras med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan konsumentprisindex i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2014. När det gäller cigaretter ska omräkningen endast avse styckeskatten. Konsumentprisindex har mellan juni 2014 och juni 2017 ökat med 2,31 procent. En mervärdes-

skatteeffekt tillkommer om priset på tobak i motsvarande mån förändras och om köparen är en privatperson. För företag som har rätt att dra av denna ingående mervärdesskatt tillkommer inte någon sådan effekt. Skattesatsförändringarna för tobak redovisas i tabell 6.29. Tobaksskattesatserna för 2018 kommer att framgå av en förordning som regeringen utfärdar senast i november 2017.

Tabell 6.29 Ändringar av skattesatserna på tobak för 2018 jämfört med 2017, inklusive mervärdesskatt

Kr/styck och kr/kg

Tobaksprodukt	Indexomräkning av tobaksskatt	Mervärdesskatt	Summa
Cigaretter, kr/styck	0,02	0,01	0,03
Cigarrer och cigariller, kr/styck	0,02	0,01	0,03
Röktobak, kr/kg	31,53	7,88	39,41
Snus, kr/kg	6,98	1,74	8,72
Tuggtobak, kr/kg	8,00	2,00	9,99

Skatt på konsumtion m.m. – mervärdesskatt

6.27 Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden

6.27.1 Ärendet och dess beredning

I promemorian Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden (Fi2017/01392/S2) föreslås att mervärdesskatten sänks från 25 procent till 6 procent på förevisning av naturområden. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 18, avsnitt 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 18, avsnitt 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2017/01392/S2).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 24 maj 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 18, avsnitt 4*. Enligt Lagrådet framstår förslaget som oprecist. Lagrådet ifrågasätter också om förslaget är förenligt med EU-rätten. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 18, avsnitt 5*. Regeringen har delvis följt Lagrådets synpunkter. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitt 6.27.3 och 6.27.4.

6.27.2 Bakgrund och gällande rätt

Möjlighet att tillämpa olika skattesatser på mervärdesskatteområdet regleras av rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet). Medlemsstaterna ska tillämpa en normalskattesats på lägst 15 procent, artikel 97 i mervärdesskattedirektivet. Det är vidare möjligt att tillämpa en eller två reducerade skattesatser på lägst 5 procent, artikel 98 i mervärdesskattedirektivet. Reducerade skattesatser får tillämpas på leverans av varor och tillhandahållande av tjänster i de kategorier som anges i bilaga III till mervärdesskattedirektivet. Sverige tillämpar en normalskattesats på 25 procent och två reducerade skattesatser på 6 procent respektive 12 procent. Av punkt 7 i bilaga III till mervärdesskattedirektivet följer att en reducerad skattesats får tillämpas på tillträde till föreställningar, teatrar, cirkusar, marknader, nöjesparker, konserter, museer, djurparker, biografier, utställningar och liknande kulturella evenemang och anläggningar. I Sverige tillämpas skattesatsen på 6 procent på bl.a. tillträde till konserter, cirkus-, teater-, opera- eller balettföreställningar eller andra jämförbara föreställningar, samt tillträde till och förevisning av djurparker, 7 kap. 1 § tredje stycket 5 och 7 mervärdesskattelagen (1994:200).

6.27.3 Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden

Regeringens förslag: Mervärdesskatten på förevisning av naturområden utanför tätort samt av nationalparker, naturreservat, nationalstadsparker och Natura 2000-områden sänks från 25 procent till 6 procent.

Ändringen träder i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorians förslag är dock begreppet naturområde vidare och inte lika preciserat.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Regelrådet* anser att konsekvensutredningen är godtagbar. *Centrum*

för *Naturvägledning* och *SLU Ultuna* anser att de indirekta miljöeffekter som naturguidning kan bidra till bör framhållas. *Visita* tillstyrker förslaget och påpekar samtidigt att även t.ex. kultur- och stadsvandringar och förevisning av kulturområden bör omfattas av förslaget. *Ekonomistyrningsverket (ESV)* anser att det bör framgå hur regeringen har gjort bedömningen angående omfattningen av försäljningen i branschen. *Svenska Ekoturismföreningen* är av uppfattningen att kostnaden för mervärdesskattesänkningen är lägre än beräknat.

Svenskt Näringsliv anser att förslaget torde ha ytterst begränsade effekter för sysselsättningen och konstaterar att förslaget kan medföra avgränsningsproblem. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* avstyrker förslaget och är av uppfattningen att skattesystemet så långt som möjligt ska präglas av likformighet och enighet. *ESV* avstyrker förslaget med motiveringen att antalet undantag i mervärdesskattesystemet inte bör öka utan i stället minska. *ESV* anser vidare att förslaget medför gränsdragningsproblem som i sin tur torde öka det s.k. skattefelet, samt att konkurrensmöjligheterna mellan olika branscher kommer att försämrats. *ESV* är också av uppfattningen att det bör utredas vilka konsekvenser som kan uppstå om det vid ett senare tillfälle visar sig att förslaget inte är förenligt med EU-rätten.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ställer sig bakom syftet med förslaget men anser att det behövs tydliggöranden om förslaget ska kunna läggas till grund för lagstiftning. *SKL* efterlyser vidare en närmare analys av förslagets förenlighet med EU-rätten. *Kammarrätten i Stockholm*, *Skatteverket* och *Företagarna* avstyrker förslaget och är av uppfattningen att mervärdesskattesänkningen strider mot EU-rätten. *Skatteverket* anser vidare att förslaget är så otydligt utformat att det inte går att läggas till grund för lagstiftning. *Kammarrätten i Stockholm* anser att det finns stora problem med att förutse vilka tjänster som omfattas. *Företagarna* är av uppfattningen att det behövs förtydliganden av begreppen förevisning och naturområden.

Skälen för regeringens förslag: I Sverige finns det stora naturområden som är lämpliga för naturturism och därmed olika former av förevisningar och guidade turer. Allemansrätten gör det möjligt att få vistas i naturen. Trots det kan viss natur eller vissa områden vara svåra att

ta del av. Det kan t.ex. krävas särskild kunskap om lokalförhållandena för att kunna vistas säkert i ett område, medan andra områden kan vara svårtillgängliga. Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden kan därför medföra att fler får möjlighet att ta del av naturen med hjälp av t.ex. en guide eller naturvägledare.

Enligt nu gällande regler beskattas förevisning av naturområden med 25 procent mervärdesskatt. Jämförbara turismtjänster såsom djurparksbesök och vissa sightseeingturer beskattas med 6 procent mervärdesskatt. Även vissa tillhandahållanden av naturturismtjänster beskattas med 6 procent mervärdesskatt i de fall det bedömts att den huvudsakliga delen av tjänsten utgörs av persontransport. Det gäller exempelvis fisketurer (jämför Skatteverkets ställningstagande dnr 131 280636-16/111). För att öka möjligheterna att bedriva naturturism, inte minst i mindre företag och utanför storstadsområdena, samt likställa naturturism med liknande turismtjänster bör mervärdesskatten på förevisning av naturområden sänkas. Regeringen bedömer att de ovan angivna argumenten för förslaget motiverar att mervärdesskatten sänks från 25 procent till 6 procent.

ESV och *Svenskt Näringsliv* är av uppfattningen att förslaget kan medföra gränsdragningsproblem. Regeringen konstaterar att bland de företag som tillhandahåller förevisning av naturområden är det redan flera som tillhandahåller andra tjänster som beskattas med reducerad mervärdesskatt, såsom idrottslig verksamhet och personbefordran som beskattas med 6 procent. Vissa företag upplever i dag svårigheter med att avgöra vad i en viss transaktion som utgör idrottslig verksamhet och personbefordran respektive förevisning av naturområden. För den gruppen företag medför förslaget att gränsdragningsproblemen minskar. Regeringen gör den samlade bedömningen att förslaget inte medför ökade gränsdragningsproblem.

Skatteverket, *Svenskt Näringsliv* och *Företagarna* anser att begreppet förevisning av naturområden behöver förtydligas. *Lagrådet* anser att förslaget är mycket oprecist och att det inte är lämpligt att, utan ytterligare överväganden, lagstifta på det underlag som presenterades i lagrådsremissen. Regeringen delar *Lagrådets* uppfattning och menar att en reducerad mervärdesskatt bör begränsas till områden som utpräglat och karaktäristiskt är att

anse som naturområden. Det innebär även att det inte i lika stor utsträckning uppkommer svårigheter att avgränsa mot annan verksamhet. De områden som omfattas av förslaget är naturområden utanför tätort, samt nationalparker, naturreservat, nationalstadsparker och Natura 2000-områden. Ledning för vad som avses med tätorter kan hämtas i de definitioner som tillämpas av Statistiska centralbyrån (SCB).

Med förevisning likställs visning eller uppvisning av ett område. Den förevisning som omfattas av förslaget kan vara en rundvandring eller tur med en person som förmedlar särskild kunskap eller upplevelse längs rundvandringen eller turen eller i ett specifikt naturområde. Förevisningen kan också innebära att en person förevisar vägen genom ett område. Det kan t.ex. vara för att leda personer längs en säker väg. Naturområden kan exempelvis förevisas i samband med vandring, cykling, ridning, skridsko- och skidåkning, paddling, jakt- och fisketurer, och fågelskådning i naturområden.

Regeringens bedömning av förenligheten med EU-rätten redovisas i avsnitt 6.27.4. Övriga synpunkter från *Centrum för Naturvägledning*, *SLU Ultuna*, *ESV* och *Svenska Ekoturismföreningen* behandlas också i avsnitt 6.27.4.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändring i 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200), se avsnitt 3.6.

6.27.4 Konsekvensanalys

Syfte och alternativa lösningar

Syftet med förslaget är att öka möjligheten att bedriva naturturism genom att sänka mervärdesskatten på förevisning av naturområden. Förslaget syftar också till att öka tillgängligheten till olika naturområden. Mot bakgrund av gällande EU-rätt saknas alternativa lösningar.

Förslagets förenlighet med EU-rätten

Av punkt 7 i bilaga III till mervärdesskattedirektivet följer att en reducerad skattesats får tillämpas på tillträde till vissa upplevelse-baserade aktiviteter. Där nämns bl.a. nöjesparker och djurparker. *Kammarrätten i Stockholm*, *Skatteverket* och *Företagarna* anser att förslaget strider mot EU-rätten. *ESV* menar att det bör utredas vilka konsekvenser som kan uppstå om förslaget vid ett senare tillfälle inte anses vara

förenligt med EU-rätten. *SKL* efterlyser en närmare analys av förslagets förenlighet med EU-rätten. *Lagrådet* anser att det starkt kan ifrågasättas om den föreslagna lagändringen är förenlig med EU-rätten.

Regeringen gör dock bedömningen att förevisning av naturområden är jämförbart med den kategori av aktiviteter som räknas upp i punkt 7 i bilaga III till mervärdesskattedirektivet. Den EU-rättsliga likabehandlingsprincipen talar också för att förevisning av naturområden bör beskattas på samma sätt som andra turismtjänster såsom djurparksbesök och vissa liknande tjänster som redan beskattas med en reducerad skattesats.

Offentligfinansiella effekter

Sänkt mervärdesskatt på naturguidning från 25 procent till 6 procent bedöms minska skatteintäkterna med 0,32 miljarder kronor 2018 och 0,28 miljarder kronor efterföljande år. *ESV* anser att det bör framgå hur regeringen har gjort bedömningen att omkring en tredjedel av den uppskattade försäljningen i branschen utgörs av försäljning av tjänster som omfattas av mervärdesskattesänkningen. *Svenska Ekoturismföreningen* menar att kostnaden för mervärdesskattesänkningen är lägre än beräknat.

Som beskrivs i avsnittet nedan om effekter för företagen så finns det ingen tillgänglig statistik över det totala tillhandahållandet av förevisning av naturområden. Regeringen har därför i den offentligfinansiella effektberäkningen använt sig av forskning på området från Mittuniversitetet. Styrande för den offentligfinansiella effektberäkningen är att forskningen visar att guideaktiviteter i naturen anses vara den viktigaste affärsverksamheten för naturturismföretagens omsättning. Bedömningen av den offentligfinansiella effekten är osäker, men regeringen anser inte att beräkningen bör revideras med anledning av inkomna remissynpunkter.

Effekter för företagen

Tillgänglig statistik är inte tillräckligt detaljerad för att kunna skilja ut de företag som tillhandahåller förevisning av naturområden. Dessutom bedriver ofta de berörda företagen flera olika verksamheter och är därför i statistiken grupperade i flera olika branscher. På Mittuniversitetet bedrivs forskning kring turistvetenskap och geografi. Där studeras bl.a. naturturismen i Sverige. Inom denna bransch bedöms merparten av de företag finnas som

påverkas av den sänkta mervärdesskatten på förevisning av naturområden. Antalet företag som bedrev naturturism 2012 kan utifrån forskningen uppskattas till omkring 2 700. Vidare framgår att av dessa företag anser 37 procent att de är i en tillväxtfas, 6 procent att det är i en uppstartfas, 8 procent att de är på tillbakagång och 2 procent att de är under upphörande. Sedan 2012 bedöms branschen för naturturism ha vuxit och antalet företag kan således i dag vara fler än omkring 2 700. Regeringen har emellertid stannat vid att använda 2 700 i reformberäkningen.

Förslaget att sänka mervärdesskatten på förevisning av naturområden bedöms leda till lägre pris på de tjänsterna och därmed öka efterfrågan på dessa tjänster. Forskningen kring naturturism på Mittuniversitetet visar att de viktigaste affärsverksamheterna för företagens omsättning utgörs av boende samt guideaktiviteter i naturen. Således bör en sänkt mervärdesskattesats från 25 till 6 procent på förevisning av naturområden ha en positiv effekt på branschen. Förslaget kan därmed antas medföra att branschen på sikt växer ytterligare som en följd av förslaget. I branschen finns ett litet antal stora företag och ett stort antal små företag. Forskningen visar att den genomsnittliga årliga försäljningen 2012 uppgick till knappt 2 miljoner kronor, vilket skulle motsvara en total omsättning i branschen på ca 5,4 miljarder kronor (2 700 företag*2 miljoner kronor). I beräkningen av den offentligfinansiella effekten har uppgiften om knappt 2 miljoner kronor räknats upp till 2018 års nivå (med hjälp av BNP-utvecklingen).

Att företag får fler mervärdesskattesatser att hantera ökar generellt sett deras administrativa börda. Av de företag som bedriver naturguidning tillhandahåller dock flera redan olika tjänster som beskattas med reducerad mervärdesskatt, såsom idrottslig verksamhet som beskattas med 6 procent, eller hotellverksamhet som beskattas med 12 procent. Dessutom bedöms vissa företag som i dag kan uppleva gränsdragningsproblem få en förenklad administration. Det gäller t.ex. företag som tillhandahåller tjänster som utgör idrottslig verksamhet och personbefordran som beskattas med 6 procent samt förevisning av naturområden som beskattas med 25 procent.

Det finns ingen tillgänglig statistik över antalet företag som med ändringen går från att hantera en eller två skattesatser till att hantera

två eller tre. Kostnaden för att hantera flera skattesatser har beräknats av Skatteverket i rapporten Krånglig moms – en företagsbroms? (2006). Den genomsnittliga kostnaden för att hantera två skattesatser i stället för en har beräknats till omkring 3 200 kronor per företag och år i 2018 års penningvärde, medan den genomsnittliga kostnaden för att hantera tre skattesatser i stället för två har beräknats till omkring 7 800 kronor per företag och år i 2018 års penningvärde.

Sammantaget kan konstateras att de berörda företagens administrativa börda påverkas både positivt och negativt. Den samlade bedömningen är att den administrativa bördan totalt sett ökar något.

Regeringen bedömer att Skatteverket, som ett led i ordinarie informationinsatser, är bäst lämpat att avgöra om förslaget föranleder behov av särskild information till företagen.

Effekter för miljön

Förslaget bedöms inte ha några direkta effekter för miljön. Indirekt kan en ökad konsumtion av förevisning av naturområden medföra en lägre konsumtion av annat.

Centrum för Naturvägledning och *SLU Ultuna* anser att indirekta miljöeffekter genom ökad kunskap om, engagemang för och relation till naturmiljöer som naturguidning kan bidra till bör framhållas. Regeringen konstaterar att det kan förekomma flera indirekta miljöeffekter men att det saknas underlag för att bedöma dessa.

Effekter för sysselsättning, arbetslöshet och arbetade timmar

Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden förväntas medföra lägre priser och därmed ökad efterfrågan på dessa tjänster. Det bedöms i sin tur öka efterfrågan på arbetskraft i branschen, vilket leder till lägre arbetslöshet och högre sysselsättning i branschen. Generellt sett förväntas ökad efterfrågan på arbetskraft i en bransch leda till att sysselsättningen i övriga branscher i ekonomin minskar.

En reform som ökar efterfrågan på arbetskraft bedöms varaktigt kunna öka sysselsättningen i ekonomin i sin helhet i den utsträckning den riktas mot personer med relativt svag anknytning till arbetsmarknaden. Detta eftersom efterfrågan på arbetskraft då kan öka utan ett ökat lönetryck.

Utifrån forskningen på Mittuniversitetet från 2012 framgår att flest företag som tillhandahåller

förevisning av naturområden finns i Västra Götaland, Norrbotten, Jämtland och Östergötland. I de glest bebodda delarna i flera av dessa län där naturturismföretagen är som mest förekommande är arbetslösheten som högst. Då förevisning av naturområden i vissa fall bedöms kunna utföras av individer med svag anknytning till arbetsmarknaden bedöms förslaget kunna leda till något högre varaktig sysselsättning och lägre arbetslöshet som helhet. Branschen bedöms dock sysselsätta relativt få, varför sysselsättningseffekten bedöms som liten i relation till sysselsättningen i ekonomin som helhet.

Effekter för jämställdheten

Ett sätt att belysa eventuella effekter för jämställdheten är att se till vilka som arbetar med förevisning av naturområden. Då denna bransch förväntas växa till följd av förslaget, innebär det att fler individer förväntas kunna få ett arbete inom branschen. Tillgänglig statistik bedöms dock inte vara tillräckligt finfördelad för att kunna beskriva vilka som arbetar med förevisning av naturområden. De företag som tillhandahåller den typen av tjänster bedriver även i stor utsträckning andra verksamheter vilket ytterligare försvårar möjligheten att urskilja vilka individer som är verksamma inom denna bransch.

För avgångselever från gymnasiet som gått program med inriktning mot hotell- och turism finns dock tydliga skillnader i könsfördelningen. Drygt 80 procent av avgångseleverna utgörs av kvinnor och knappt 20 procent av män. Av forskningen på Mittuniversitetet framgår att majoriteten av företagen som bedriver naturturism är enskilda firmor. Det är framförallt män som är enskilda näringsidkare. År 2014 var 37 procent av de enskilda näringsidkarna kvinnor medan 63 procent var män. Män har generellt sett en större del av både det direkta och indirekta ägandet i företagen.

Sammantaget bedöms förslaget inte ha någon betydande effekt för jämställdheten.

Fördelningseffekter

Eventuella fördelningseffekter av förslaget bedöms vara små eftersom utgifterna för förevisning av naturområden dels utgör en mycket liten del av människors disponibla inkomst, dels endast förekommer i ett begränsat antal hushåll.

Effekter för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Till följd av förslaget bedöms Skatteverket få ökade kostnader för kontroller om 3,5 miljoner kronor per år. Utöver detta bedöms engångskostnader om 300 000 kronor tillkomma för information. Kostnaderna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

De allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms påverkas marginellt av förslaget och eventuella kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

6.28 Beskattning av e-cigarett

Regeringens bedömning: En punktskatt på e-cigarett bör införas och träda i kraft den 1 juli 2018.

Skälen för regeringens bedömning: Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 3 april 2014 direktiv 2014/40/EU om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG, nedan kallat tobaksprodukt-direktivet. Förutom regler om tobaksprodukter innehåller direktivet även regler om elektroniska cigaretter, nedan kallade e-cigarett, och påfyllningsbehållare. Direktivets regler ska tillämpas under förutsättning att produkterna inte omfattas av kravet på ett godkännande enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG (humanläkemedelsdirektivet) eller kraven som anges i rådets direktiv 93/42/EEG om medicintekniska produkter. Läkemiddelverkets inställning var tidigare att e-cigarett som innehåller nikotin skulle bedömas som läkemedel. I en dom den 17 februari 2016 fastslog dock Högsta förvaltningsdomstolen att e-cigarett som innehåller nikotin inte utifrån sin funktion ska bedömas som läkemedel. Domen innebar att tobaksprodukt-direktivets bestämmelser om e-cigarett och påfyllningsbehållare behövde genomföras i svensk lagstiftning. I proposition 2016/17:132 föreslog regeringen därför bestämmelser avseende e-cigarett som bl.a. innebär att en skyldighet

införs för tillverkare och importörer att anmäla produkter, att tillverkare och leverantörer blir ansvariga för att dessa produkter uppfyller vissa krav och att restriktioner avseende reklam för e-cigarett och påfyllningsbehållare införs. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget den 17 maj 2017 och lagändringarna började gälla den 1 juli 2017.

En e-cigarett är en elektronisk apparat som förångar en vätska så att den kan andas in. Vätskan kan vara med eller utan nikotin och kan även innehålla olika smakämnen. Den ovan nämnda lagstiftningen omfattar dock enbart sådana vätskor som innehåller nikotin. Vätskan innehåller inte tobak och omfattas inte av lagen (1994:1563) om tobaksskatt eller någon annan punktskatt. På marknaden finns även elektroniska apparater som hettar upp tobak utan att förbränna den. Sådana produkter har lanserats i Europa de senaste åren – dock ännu inte i Sverige – och kallas ibland ”heated tobacco products” eller ”heat-not-burn”. Dessa produkter omfattas inte av de ovan nämnda reglerna om e-cigarett. Vid diskussioner i Europeiska kommissionens expertgrupp för indirekt beskattning (ITEG) har kommissionen och flera medlemsstater angett att tobaksampullerna som hettas upp i dessa produkter omfattas av Rådets direktiv 2011/64/EU av den 21 juni 2011 om strukturen och skattesatserna för punktskatten på tobaksvaror (tobaksskatte-direktivet) och ska ses som antingen röktoak eller cigaretter. Om de är utformade som tobaksrullar som kan rökas som de är, utan den elektroniska apparaten, ska de ses som cigaretter, annars som röktoak. Regeringen håller med om denna bedömning. Tobaksampullerna till sådana produkter omfattas således redan av lagen om tobaksskatt och beskattas som antingen röktoak eller cigaretter, beroende på hur de är utformade.

I tobaksprodukt-direktivet behandlas e-cigarett på ett likartat sätt som tobaksvaror. I skälen till direktivet anges bl.a. att en hög folkhälsoskyddsnivå bör tas i beaktande vid regleringen av e-cigarett samt att dessa kan utvecklas till en inkörsport till nikotinberoende och resultera i traditionell tobakskonsumtion, eftersom de efterliknar och normaliserar rökning (skäl 36 och 43 i ingressen). Detta talar för att även e-cigarett utan tobak bör beskattas. Flera andra europeiska länder, däribland Finland, har i dag en punktskatt på e-cigarett. För att få en

heltäckande reglering av e-cigarett föreslår regeringen att en punktskatt på e-cigarett utan tobak införs. Hur en sådan skatt ska utformas och vilken nivå en sådan skatt ska ha behöver dock först utredas. Regeringen avser därför att ta fram en promemoria om en sådan beskattning och under våren 2018 återkomma till riksdagen med ett förslag. Beskattningen bör träda i kraft den 1 juli 2018. Eftersom något förslag om skattens utformning och nivå ännu inte har tagits fram är det svårt att beräkna skattens offentligfinansiella effekter. Som en jämförelse kan anges att vid ett införande av en punktskatt på e-cigarett motsvarande den som Finland har infört, skulle skatteintäkterna öka med i storleksordningen 20 miljoner kronor 2018 (halvårseffekt).

Övriga skattefrågor

6.29 Personalliggare i fler verksamheter

Regeringens bedömning: I syfte att minska skattefusk och skatteundandragande bör krav på att föra personalliggare införas i kropps- och skönhetsvårdsverksamhet, fordonsserviceverksamhet samt livsmedels- och tobaksgrossistverksamhet.

Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 juli 2018.

Skälen för regeringens bedömning: Skattepolitikens främsta syfte är att finansiera den gemensamma välfärden, olika samhällsfunktioner och andra offentliga utgifter. Det är viktigt att medborgarna har ett högt förtroende för skattesystemet och att det finns åtgärder för att bekämpa skattefusk och skatteundandragande. Svartarbete är ett allvarligt samhällsproblem.

I skatteförfarandelagen (2011:1244) finns bestämmelser om personalliggare. Den som bedriver restaurang-, frisör- eller tvätteriverksamhet ska föra en personalliggare. Den som bedriver byggverksamhet på en byggarbetsplats ska föra en elektronisk personalliggare, om byggherren har tillhandahållit utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras. I

personalliggaren, som ska finnas tillgänglig för Skatteverket i verksamhetslokalen eller på byggarbetsplatsen, ska nödvändiga identifikationsuppgifter för näringsidkaren och de personer som är verksamma i näringsverksamheten löpande dokumenteras.

Skatteverket får besluta om kontrollbesök för att kontrollera att den som är eller kan antas vara skyldig att föra personalliggare eller tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras fullgör sina eventuella skyldigheter. Skatteverket kan när som helst göra oannonserade kontrollbesök. Om skyldigheten att föra personalliggare och hålla denna tillgänglig för Skatteverket inte fullgörs, ska en kontrollavgift tas ut.

Skatteverket har den 27 mars 2017 lämnat promemorian Personalliggare i fler verksamheter till Finansdepartementet (dnr Fi/2017/01635/S3). Promemorian har remissbehandlats och bereds nu inom Finansdepartementet.

Skatteverket föreslår i sin promemoria att systemet med personalliggare ska utvidgas. Den föreslagna utvidgningen avseende verksamhetsområden innebär dels att området frisörverksamhet utvidgas till att omfatta även annan kropps- och skönhetsvårdsverksamhet, dels att det läggs till två helt nya områden, fordonsserviceverksamhet samt livsmedels- och tobaksgrossistverksamhet.

Syftet med personalliggare är att bidra till att minska förekomsten av svartarbete och att skapa sundare konkurrensförhållanden. Skatteverket anser att det finns goda förutsättningar för att ett utvidgat system med personalliggare till nämnda verksamheter kan ha en betydande positiv verkan för att motverka svartarbete inom dessa verksamheter. Regeringen delar den bedömningen.

Enligt Skatteverket skulle ett sådant förslag ha positiva offentligfinansiella effekter om totalt ca 214 miljoner kronor årligen och det vita arbetet skulle öka med ca 1 338 årsarbetskrafter. Sådana här beräkningar kan dock, enligt regeringens mening, vara förenade med stor osäkerhet. Vid en försiktig bedömning skulle de offentligfinansiella effekterna dock kunna uppgå till ca 125 miljoner kronor årligen. För 2018 bedöms de offentligfinansiella effekterna uppgå till ca 60 miljoner kronor. Det vita arbetet bedöms öka med ca 800 årsarbetskrafter.

Avsikten är att proposition ska lämnas före utgången av 2017 och att det kommande förslaget ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Den 28 april 2016 presenterades regeringens 10-punktsprogram mot skatteflykt. Av punkt 10 i programmet, som handlar om åtgärder mot inhemskt skattefusk och svartarbete, framgår att regeringen kommer att arbeta för att personalliggare införs i fler branscher.

6.30 Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ

Regeringens bedömning: Bestämmelsen om att skattetillägg inte får tas ut vid rättelser på eget initiativ bör ses över. Om det är lämpligt, bör skattetillägg kunna tas ut vid rättelser efter det att Skatteverket har informerat om myndighetens generella kontrollaktioner.

Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 augusti 2018.

Skälen för regeringens bedömning: I skatteförordelagen (2011:1244) finns bestämmelser om skattetillägg. Skatteförordelagen trädde i kraft den 1 januari 2012 och ersatte bl.a. taxeringslagen (1990:324).

Skattetillägg ska bl.a. tas ut av den som på någon annat sätt än muntligen under förfarandet har lämnat en oriktig uppgift (felaktig uppgift eller underlåten uppgift) till ledning för egen beskattning. Skattetillägg får dock inte tas ut om den uppgiftsskyldige på eget initiativ har rättat den oriktiga uppgiften.

Uttrycket rättelse på eget initiativ infördes i skatteförordelagen. Bestämmelsen om rättelse på eget initiativ är generösare än den bestämmelsen om frivillig rättelse som fanns i taxeringslagen. Skattetillägg ska inte tas ut om den uppgiftsskyldige rättar en oriktig uppgift efter det att Skatteverket har informerat om en generell kontrollaktion. Om däremot rättelsen sker efter det att den uppgiftsskyldige har anledning att tro att Skatteverket har uppmärksammat den oriktiga uppgiften i det enskilda fallet ska skattetillägg tas ut (prop. 2010/11:165 s. 943).

Regeringen avser att se över bestämmelsen om att skattetillägg inte får tas ut vid rättelser på eget initiativ i 49 kap. 10 § 2 skatteförordelagen.

lagen. Om det är lämpligt, bör skattetillägg kunna tas ut vid rättelser efter det att Skatteverket har informerat om myndighetens generella kontrollaktioner. En lämplig ordning skulle kunna vara att skattetillägg får tas ut om en rättelse görs en viss tid efter det att Skatteverket har informerat om en generell kontrollaktion. Enskilda skulle således inom en viss tid kunna göra en rättelse med anledning av Skatteverkets information om en generell kontrollaktion utan att drabbas av skattetillägg. Vid rättelser efter tidsfristen ska dock skattetillägg tas ut.

Vid en försiktig bedömning skulle ett sådant förslag kunna ha positiva offentligfinansiella effekter om ca 15 miljoner kronor per år från och med 2019. För 2018 bedöms de offentligfinansiella effekterna uppgå till ca 6 miljoner kronor. Beräkningarna är förenade med stor osäkerhet på grund av bristfälligt underlag.

Avsikten är att proposition ska lämnas före utgången av mars månad 2018 och att det kommande förslaget ska träda i kraft den 1 augusti 2018.

Regeringen har den 19 oktober 2016 tillsatt en utredning med uppdrag att se över bestämmelserna om beräkning av skattetillägg i skatteförordningen (dir. 2016:88). Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2017.

6.31 Beskattning och betalning av skatt vid tillfälligt arbete i Sverige

Regeringens bedömning: Bestämmelser om beskattning och betalning av skatt vid tillfälligt arbete i Sverige bör införas. Utländska företag som saknar fast driftställe i Sverige och som bedriver viss verksamhet här bör omfattas av bestämmelserna om skatteavdrag, registreringskyldighet, F-skatt och uppgiftsskyldighet på samma sätt som svenska företag som bedriver motsvarande verksamhet.

Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2019.

Skälen för regeringens bedömning: Det ska vara ordning och reda på svensk arbetsmarknad och det kräver konkurrens på lika villkor oavsett om det är svensk eller utländsk arbetskraft. Ett problem som verkar ha växt under de senaste

åren är att utländsk arbetskraft som arbetar i Sverige inte betalar skatt här och på så sätt skaffar sig en konkurrensfördel gentemot svenska företag och arbetstagare. Det är viktigt att medborgarna har ett högt förtroende för skattesystemet och att det finns åtgärder för att bekämpa skattefusk och skatteundandragande.

Skatteverket har den 21 juni 2017 lämnat promemorian Beskattning och betalning av skatt vid tillfälligt arbete i Sverige till Finansdepartementet (Fi/2017/02786/S3). Promemorian har remitterats och bereds inom Finansdepartementet.

Skatteverket föreslår i sin promemoria att en begränsat skattskyldig arbetstagare som är anställd av ett utländskt företag som saknar fast driftställe i Sverige ska beskattas i Sverige när arbetstagaren utför arbete för en verksamhet, t.ex. ett företag eller offentlig sektor, i Sverige. Det avgörande för om arbetstagaren ska beskattas är vem den utför arbete för och inte vem som betalar ut lönen. Dessutom föreslås att utländska företag som saknar fast driftställe i Sverige och som bedriver viss verksamhet här ska omfattas av bestämmelserna om skatteavdrag, registreringskyldighet, F-skatt och uppgiftsskyldighet på samma sätt som svenska företag som bedriver motsvarande verksamhet.

De föreslagna ändringarna skulle medföra att konkurrensneutrala regler införs. Skatteverkets kontroller av utländska arbetstagare och arbetsgivare kan ske när arbetet påbörjas och under tiden det utförs. Behovet av att utföra kontroller i efterhand minskar. Förslagen innebär vidare att det blir lättare att få in den skatt som ska betalas här. Regeringen anser att de av Skatteverket föreslagna ändringarna bör införas.

Enligt Skatteverket skulle förslaget om att utländska arbetstagare ska beskattas i Sverige när de utför arbete i Sverige ha positiva offentligfinansiella effekter om ca 330 miljoner kronor per år med en särskild inkomstskatt för utomlands bosatta om 20 procent. I avsnitt 6.4 föreslås att den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta höjs till 25 procent. Förslaget att utländska företag som saknar fast driftställe i Sverige och som bedriver viss verksamhet här ska omfattas av bestämmelserna om skatteavdrag, registreringskyldighet, F-skatt och uppgiftsskyldighet kommer även att förbättra inbetalningen av beslutade skatter. Regeringen bedömer därför att de samlade offentlig-

finansiella effekterna av Skatteverkets förslag uppgår till ca 420 miljoner kronor per år.

Avsikten är att proposition ska lämnas under 2018 och att de kommande förslagen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

6.32 Övriga åtgärder inom skatteförfarandet

Uppgifter om bl.a. utbetalda ersättningar för arbete och skatteavdrag ska framöver lämnas löpande till Skatteverket på individnivå, dvs. per betalningsmottagare. Uppgifterna ska normalt lämnas månadsvis i en arbetsgivardeklaration i stället för årligen i en kontrolluppgift. En arbetsgivardeklaration som ska innehålla uppgifter om ersättning till en viss betalningsmottagare ska också innehålla vissa andra uppgifter som i dag lämnas i bl.a. kontrolluppgiften om intäkt i inkomstslaget tjänst. De flesta bestämmelserna träder i kraft den 1 juli 2018. För uppgiftsskyldiga som ska föra en personliggare och som vid ikraftträdandet har fler än 15 anställda, ska bestämmelserna tillämpas från och med den 1 juli 2018. För övriga uppgiftsskyldiga ska bestämmelserna tillämpas från och med den 1 januari 2019 (prop. 2016/17:58, bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256, SFS 2017:387).

Regeringen har den 6 april 2017 tillsatt en utredning för att se över möjligheterna att införa en skyldighet för bl.a. skatterådgivare att informera Skatteverket om skatteupplägg (dir. 2017:38). Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2018. Den 22 juni 2017 presenterade den Europeiska kommissionen ett förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av upplysningar i fråga om beskattning som rör rapporteringspliktiga gränsöverskridande arrangemang. Förslaget innebär att det införs EU-gemensamma bestämmelser om informationsskyldighet för förmedlare av gränsöverskridande skatteupplägg och automatiskt utbyte av upplysningar om skatteupplägg mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna. Regeringen välkomnar arbete som syftar till att förhindra skatteflykt, skatteundandragande och skadlig skattekonkurrens (se avsnitt 6.33).

Riksdagen har i ett tillkännagivande begärt att regeringen ser över reglerna om företrädaransvar

och om tillämpningen av bestämmelserna har blivit för hård och om bestämmelserna bör ändras för att öka rättssäkerheten och förutsägbarheten, förbättra villkoren för att starta, driva och utveckla företag och minska riskerna för att livskraftiga företag avvecklas i onödan (bet. 2014/15:SkU20, rskr. 2014/15:169). Riksdagen har samtidigt avslagit en motion om att företrädaransvaret ska slopas eller att en särskild tidsfrist ska gälla innan ansvaret inträder. Med anledning av riksdagens tillkännagivande har regeringen gett Statskontoret i uppdrag att se över vissa frågor rörande företrädaransvaret.

Regeringen kommer även att se över F-skattesystemet och bl.a. analysera om systemet behöver ändras i syfte att bekämpa skattefusk och skatteundandragande.

Regeringen anser att det är viktigt att skyddet för hotade och förföljda personer förstärks. Som svar på ett tillkännagivande från riksdagen (bet. 2013/14:SkU34, rskr. 2013/14:251) gav den dåvarande regeringen en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder som ger ett förstärkt skydd för hotade och förföljda personer (dir. 2014:98). Betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69) överlämnades i juni 2015 och har remitterats. Regeringen arbetar vidare med förslagen i betänkandet med ambitionen att en proposition ska kunna lämnas till riksdagen under våren 2018.

6.33 Det internationella arbetet för att motverka skatteundandragande

Den svenska modellen bygger på att alla bidrar till vår gemensamma välfärd. Skatteflykt och skatteundandragande innebär mycket stora kostnader för Sverige och andra länder och drar undan resurser från den gemensamma välfärden. Att motverka skatteflykt och skatteundandragande, på både nationell och internationell nivå, är därför fortsatt en hög politisk prioritering för Sverige.

Motverkande av skatteundandragande är även en fråga som under flera år stått högt upp på EU:s och OECD:s agenda. Det bedrivs ett omfattande internationellt arbete i dessa frågor, bl.a. vad gäller automatiskt informationsutbyte där Sverige deltar i EU:s arbete såväl som arbetet inom OECD och det globala forumet för

transparens och informationsutbyte på skatteområdet.

Det multilaterala instrumentet

För att undanröja de hinder som en dubbelbeskattning kan medföra för utbyte av varor och tjänster, för kapitalets och arbetskraftens rörlighet och för utvecklingen av ekonomiska förbindelser mellan länder så ingår länder skatteavtal med varandra. Avtalen bidrar även till att bekämpa internationell skatteflykt.

BEPS-projektet är ett projekt som drivs av G20 och OECD och som syftar till att motverka erosion av skattebaser och vinstförflyttningar. Projektet påbörjades 2013 och 2015 publicerades 13 rapporter med totalt 15 åtgärder samt ett sammanfattande dokument. Vissa åtgärder inom ramen för BEPS-projektet kräver ändringar i ländernas bilaterala skatteavtal. Att ändra varje enskilt bilateralt skatteavtal skulle ta lång tid. Mot den bakgrunden tillsatte OECD en arbetsgrupp med uppgift att utveckla ett multilateralt instrument (MLI) som skulle möjliggöra för länder att snabbt göra ändringar i sina skatteavtal på de områden som berörs av BEPS-projektet. MLI antogs av arbetsgruppen den 24 november 2016. Sverige har deltagit aktivt i arbetsgruppens arbete.

Den 7 juni 2017 anordnade OECD en ceremoni för undertecknande av MLI i Paris. Sverige undertecknade då MLI tillsammans med ett stort antal andra länder. Sverige har i samband med undertecknandet lämnat ett dokument till OECD med en förteckning över de svenska bilaterala skatteavtal som ska omfattas av MLI och Sveriges inställning till konventionens artiklar.

För att konventionen ska bli gällande kommer den att lämnas till riksdagen för godkännande. Förutsatt att riksdagen godkänner MLI kommer ett stort antal lagar om skatteavtal att behöva ändras. Lagändringarna förväntas träda i kraft tidigast från och med 2019.

Direktivet mot skatteundandraganden

I juni 2016 antog Rådet direktivet mot skatteundandraganden. Direktivets syfte är att motverka skatteundandragande i företagssektorn på den inre markanden. Direktivet ska, med vissa undantag, vara implementerat senast den 31 december 2018.

När rådets direktiv mot skatteundandraganden antogs gav finansministrarna samtidigt kommissionen i uppdrag att ta fram ett

förslag med regler om hybrida mismatchningar som involverar tredjeländer och som är förenliga med och inte mindre effektiva än OECD:s BEPS rekommendationer om hybrida mismatchningar.

Den 25 oktober 2016 presenterade kommissionen ett förslag till rådets direktiv om ändring av direktivet mot skatteundandraganden vad gäller hybrida mismatchningar med tredje länder. Ändringsdirektivet antogs av rådet den 29 maj 2017. Ändringsdirektivet innehåller flera regler om hybrida mismatchningar. Det gäller hybridregler som involverar fasta driftställen, hybridöverföringar, importerade mismatchningar och mismatchningar som rör företag med dubbel hemvist och en regel som ska motverka att begränsat skattskyldiga innehar transparenta företag för beskattningsändamål.

Hybridreglerna i direktivet mot skatteundandraganden och i ändringsdirektivet ska vara genomförda i svensk rätt senast den 31 december 2019 och tillämpas senast från och med den 1 januari 2020. Bestämmelserna avseende den skattemässiga behandlingen av vissa transparenta företag ska dock vara genomförda i svensk rätt senast den 31 december 2021 och tillämpas från och med den 1 januari 2022.

Den 20 juni 2017 remitterade Finansdepartementet promemorian Nya skatteregler för företagssektorn med flera förslag på skatteområdet. Flera av dessa förslag är föranledda av direktivet mot skatteundandragande och ändringsdirektivet. I avsnitt 6.14 behandlas förslagen i den remitterade promemorian.

Direktivet om tvistlösningsmekanismer

Den 26 oktober 2016 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om tvistlösningsmekanismer vid dubbelbeskattning i Europeiska unionen. Målet med direktivet är att fastställa regler för att lösa tvister som uppstått mellan medlemsstater till följd av tolkningen och tillämpningen av skatteavtal och andra konventioner för undanröjande av dubbelbeskattning.

Förslaget bygger på de behov som identifierats av rådet för att förbättra förutsebarheten på skatteområdet och därigenom främja investeringar och stimulera tillväxten. Förslaget är inriktat på att skapa gynnsammare villkor, minska kostnaderna för att följa regelverken samt minska den administrativa bördan för företagen.

Genom förslaget inrättas en obligatorisk och bindande tvistlösningsmekanism genom ett förfarande för ömsesidig överenskommelse kombinerat med ett skiljeförfarande, som innehåller en tydlig tidsfrist och en skyldighet att nå resultat för alla medlemsstater. Ekofinrådet enades om en ståndpunkt vid mötet den 23 maj 2017.

Finansiella konton

I augusti 2017 hade 94 länder, inklusive Sverige, undertecknat ett multilateralt avtal om att genomföra och tillämpa den globala standarden för automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton. Den globala standarden har även tagits in i EU-rätten genom ändringar i direktivet om administrativt samarbete. Det automatiska utbytet om finansiella konton påbörjas mellan många av länderna i september 2017. Övriga länder har åtagit sig att påbörja utbytet i september 2018.

Land-för-land-rapporter på skatteområdet

I juli 2017 hade 65 länder undertecknat ett multilateralt avtal om land-för-land-rapportering på skatteområdet och om automatiskt utbyte av sådana rapporter. Standarden har även tagits in i EU-rätten genom ändringar i direktivet om administrativt samarbete.

Land-för-land-rapporter ska lämnas för stora multinationella koncerner och innehålla vissa uppgifter om koncernernas verksamhet i respektive land. Rapporterna ska i huvudsak användas för övergripande riskanalys avseende skattebaserosion och vinstförflyttning på internprissättningsområdet.

Den svenska lagstiftningen för att genomföra avtalet trädde i kraft den 1 april 2017 efter förslag i prop. 2016/17:47 Dokumentation vid internprissättning och land-för-land-rapportering på skatteområdet.

Direktivet om administrativt samarbete

Rådets direktiv om administrativt samarbete antogs den 15 februari 2011.

Den 8 december 2015 antogs ett förslag till ändringar i direktivet som syftar till att säkerställa att upplysningar om förhandsbesked i gränsöverskridande skattefrågor och förhandsbesked om prissättning utbyts automatiskt mellan medlemsstaterna och i begränsad utsträckning även med kommissionen. Det automatiska utbytet påbörjades den 1 januari 2017. Utbytet ska i vissa fall även ske retroaktivt.

Den 6 december 2016 antogs ett förslag till ändring i direktivet för att uppnå ökad insyn i och bättre bekämpning av skatteundandragande och skatteflykt. Ändringen innebär att det införs bestämmelser som ger skattemyndigheterna tillgång till upplysningar som samlats in i enlighet med penningtvättsdirektivet. Den svenska lagstiftningen för att genomföra denna del av direktivet trädde i kraft den 1 augusti 2017 efter förslag i prop. 2016/17:173 Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Utöver dessa ändringar har de globala standarderna för automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton och om land-för-land-rapportering på skatteområdet tagits in i direktivet under 2014 respektive 2016. I juni 2017 presenterade den Europeiska kommissionen ett förslag till ändring av direktivet för att införa EU-gemensamma bestämmelser om informationsskyldighet för förmedlare av gränsöverskridande skatteupplägg och automatiskt utbyte av upplysningar om skatteupplägg mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna (se avsnitt 6.32).

Gemensam EU-förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner

I maj 2016 enades Ekofinrådet om att det ska upprättas en EU-förteckning över icke samarbetsvilliga tredjelandsjurisdiktioner och att defensiva åtgärder på EU-nivå ska utforskas utan att detta ska påverka medlemsstaternas befogenheter. Under 2016 och 2017 har det inom rådet arbetats med att ta fram en sådan förteckning. Förteckningen ska upprättas av rådet i slutet av 2017.

6.34 Offentligfinansiella effekter – en sammanfattning

I tabell 6.30 redovisas de offentligfinansiella effekterna av de skatte- och avgiftsförändringar som presenterats i denna proposition. För mer utförliga beskrivningar av de olika skatteåtgärderna hänvisas till tidigare avsnitt i detta kapitel.

Tre olika typer av offentligfinansiella effekter redovisas i tabell 6.30, bruttoeffekt för 2018, periodiserade nettoeffekter för 2018–2020 och varaktig effekt. Bruttoeffekten beskriver den

statistiskt beräknade förändringen i intäkterna från den skatt som regeländringen avser. Bruttoeffekten beaktar således inte eventuella indirekta effekter som t.ex. regeländringens påverkan på andra skattebaser och på konsumentprisindex. Om konsumentprisindex påverkas av en regeländring så uppkommer en indirekt effekt då utgifter i olika offentliga transfereringssystem påverkas av förändringar i konsumentprisindex.

Vid en bedömning av de kortsiktiga offentlig-finansiella effekterna av olika åtgärder är den periodiserade nettoeffekten för den konsoliderade offentliga sektorn mest relevant. I den periodiserade redovisningen hänförs förändringar i skatte- och avgiftsintäkter till det inkomstår den skattepliktiga händelsen äger rum. Vidare beaktas i nettoeffekten även vissa indirekta effekter på skatteintäkterna och på de offentliga utgifterna. Den periodiserade nettoeffekten redovisas för åren 2018–2020.

Den varaktiga effekten, som redovisas i den sista kolumnen i tabell 6.30 ger ett mått på den bestående årliga kostnaden/intäkten som en åtgärd medför, dock utan koppling till hur de offentliga finanserna påverkas ett visst år. Beräkningen baseras på nuvärdet av en åtgärds framtida nettoeffekter. På så vis möjliggörs jämförelser mellan regelförändringar vars nettoeffekter är olika fördelade över tiden. Avvikelse mellan den varaktiga effekten och de periodiserade årliga nettoeffekterna beror bl.a. på fördröjd övervältring av vissa skatter på andra skattebaser. För en närmare beskrivning av metodfrågor kopplade till denna redovisning hänvisas till Finansdepartementets publikation "Beräkningskonventioner 2017: Metoder för effektberäkningar vid ändrade skatteregler".

De offentligfinansiella effekterna av de åtgärder som redovisas i detta avsnitt har beräknats utifrån 2018 års prognostiserade priser och volymer. Den prognos av offentliga sektorns totala intäkter för 2018–2020, som redovisas i kapitel 7, baseras på prognoser för Sveriges ekonomiska utveckling, inklusive effekterna av de i denna proposition aviserade åtgärderna på t.ex. tillväxt och sysselsättning. I kapitel 7 redovisas intäkterna i respektive års priser och volymer.

Tidigare aviserade förslag

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) bedömde regeringen att uppräkningsgränsen för uttag av statlig inkomstskatt på beskattningsbara förvärvsinkomster för beskattningsåret 2018 borde begränsas till förändringen i konsumentprisindex plus en procent. Det bedömdes att förslaget skulle medföra en skatteintäktsökning på 1,35 miljarder kronor per år från och med 2018. Av dessa avsåg 1,22 miljarder kronor den nedre skiktgränsen och 0,13 miljarder kronor den övre skiktgränsen. Någon begränsad uppräkningsgräns för beskattningsåret 2018 föreslås inte i denna proposition. Detta har beaktats i inkomstberäkningarna.

Sammantagna effekter av skatteåtgärderna

Förslagen och bedömningarna i budgetpropositionen innebär att skatteintäkterna sammantaget minskar med 7,23 miljarder kronor år 2018. Den totala bruttoeffekten för 2018 beräknas till 7,84 miljarder kronor, se tabell 6.30.

Tabell 6.30 Offentligfinansiella effekter av ändrade skatte- och avgiftsregler. Bruttoeffekt 2018, periodiserad nettoeffekt år 2018–2020 samt varaktig effekt

Miljarder kronor

	Effekt från	Bruttoeffekt 2018	Periodiserad nettoeffekt			Varaktig effekt
			2018	2019	2020	
Förslag i budgetpropositionen						
Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen						
Sänkt skatt för pensionärer	2018-01-01	-4,42	-4,42	-4,42	-4,42	-4,42
Sänkt skatt för personer med sjuk- och aktivitetsersättning	2018-01-01	-0,48	-0,48	-0,48	-0,48	-0,48
Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	2018-01-01	0,37	0,37	0,37	0,37	0,37
Ändrad beräkning av bilförmån, summa		0,12	0,08	0,09	0,09	0,10
Varav: utbrytning av fordonsskatt ur bilförmånsberäkning	2018-07-01	0,01	0,01	0,02	0,04	0,06
utbrytning av trängselskatt ur bilförmånsberäkning	2018-01-01	0,12	0,08	0,06	0,05	0,04
Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall	2018-01-01	-0,44	-0,21	-0,21	-0,21	-0,21
Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.						
Utvidgat växa-stöd till den först anställda (tillfällig 2018-01-01–2021-12-31)	2018-01-01	-2,31	-1,80	-1,44	-1,44	-0,16
Skatt på kapitaläggande – kapital- och egendomsskatter						
Ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs	2018-01-01	-0,05	-0,05	0,00	0,00	0,00
Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter						
Långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel, summa		-0,57	-0,51	-0,95	-0,71	-0,83
Varav: förändrad beskattning av bensin och dieselbränsle	2018-07-01	-3,61	-3,32	-6,23	-6,15	-6,63
förändrad beskattning av biodrivmedel i bensin och dieselbränsle	2018-07-01	3,02	2,80	5,26	5,17	5,56
skatteeffekt till följd av justerade reduktionsnivåer	2018-07-01	0,06	0,06	0,07	0,30	0,28
slopade energiskatt för etanol i E85 och höginblandad FAME	2018-01-01	-0,05	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04
Ett bonus-malus-system för nya lätta fordon (exkl. bonus på utgiftssidan)	2018-07-01	0,53	0,45	1,34	2,22	2,22
Indexering av miljöskatter, summa				0,07	0,16	0,26
Varav: skatt på flygresor	2018-04-01			0,03	0,05	0,09
naturgrusskatt	2018-01-01			0,01	0,01	0,02
avfallsskatt	2018-01-01			0,01	0,02	0,03
kemikalieskatt	2018-01-01			0,04	0,08	0,13
Höjd koldioxidskatt i värmesektorn, summa		0,10	0,08	0,08	0,08	0,08
Varav: höjd koldioxidskatt för kraftvärmeproduktion	2018-01-01	0,09	0,07	0,07	0,07	0,07
höjd koldioxidskatt för annan värmeproduktion	2018-01-01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Skattenedsättning för energiskatt på el för värmeföretag	2018-01-01	-0,04	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03
Försäkranssystemet för elskatt ersätts med återbetalningssystem och frivillig skattskyldighet	2018-01-01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Skattenedsättning för datorhallar	2018-01-01	-0,20	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16
Skatt på flygresor	2018-04-01	1,08	1,02	1,37	1,37	1,37
Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter						
Redovisningsskyldighetens inträde på punktskatteområdet	2018-01-01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Höjt transporttillägg	2018-01-01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Slopade reklamskatt för annonser i periodiska publikationer	2018-01-01	-0,02	-0,01	-0,00	-0,00	-0,00
Skatt på konsumtion m.m. – mervärdesskatt						
Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden	2018-01-01	-0,32	-0,32	-0,28	-0,28	-0,28
Delsumma – förslag		-6,66	-5,99	-4,65	-3,44	-2,17

	Effekt från	Brutto- effekt 2018	Periodiserad nettoeffekt			Varaktig effekt
			2018	2019	2020	
Bedömningar i budgetpropositionen						
Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen						
Ytterligare sänkningar av skatten för pensionärer	2019-01-01			-4,17	-8,48	-8,48
Slopad skattefrihet för förmån av privat hälso- och sjukvård	2018-07-01	0,66	0,59	1,17	1,17	1,17
Återinförande av skattereduktion för fackföreningsavgift	2018-07-01	-1,34	-1,34	-2,67	-2,67	-2,67
Skatt på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter						
Höjd beskattning av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring	2018-01-01	0,79	0,79	0,79	0,79	0,79
Skatt på kapitalanvändning – företagsskatter						
Nya skatteregler för företagssektorn	2018-07-01	-0,03	-0,03	-0,99	1,98	1,56
Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter						
Beskattning av e-cigarett	2018-07-01	0,02	0,03	0,05	0,05	0,05
Övriga skattefrågor						
Personalliggare i fler verksamheter	2018-07-01	0,06	0,06	0,13	0,13	0,13
Skattetillägg vid rättelser på eget initiativ	2018-08-01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02
Beskattning och betalning av skatt vid tillfälligt arbete i Sverige	2019-01-01			0,42	0,42	0,42
Delsumma – bedömningar		0,17	0,10	-5,26	-6,61	-7,03
Övrigt						
Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen						
Ej genomförande av aviserad begränsad uppräknings av den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt för 2018	2018-01-01	-1,22	-1,22	-1,22	-1,22	-1,22
Ej genomförande av aviserad begränsad uppräknings av den övre skiktgränsen för statlig inkomstskatt för 2018	2018-01-01	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13
Delsumma – övrigt		-1,35	-1,35	-1,35	-1,35	-1,35
Summa		-7,84	-7,23	-11,26	-11,40	-10,55

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar inte alltid.

Källa: Egna beräkningar.

6.35 Författningskommentarer

Förslaget till lag om skatt på flygresor

Den nya lagen föränleds av förslaget i avsnitt 6.21 om skatt på flygresor.

1 §

I paragrafens *första stycke* anges att skatt ska betalas till staten. Lagen ska tillämpas på kommersiella flygresor, dvs. kommersiella transporter av passagerare. Med kommersiell flygresa avses en flygresor som utförs mot betalning åt allmänheten. Vägledning för vilka flygresor som ska anses som kommersiella har hämtats från luftfartslagen (2010:500). I 7 kap. 1 § luftfartslagen anges att den som vill utföra lufttransporter mot betalning åt allmänheten ska ha ett drifttillstånd. Som *Lagrådet* har påpekat är den tänkta räckvidden av lagen såsom denna angivits under avsnitt 6.3 gällande skattepliktens omfattning i lagrådsremissen, vilket motsvaras av avsnitt 6.21.6 ovan, väl förenlig med en normal tolkning av uttrycket kommersiell flygresor, särskilt som luftfartslagens bestämmelser också kan vägleda. Hur betalning sker är inte avgörande för frågan om skatt ska tas ut eller inte. Skatt tas ut oavsett i vilken form betalning sker. Det kan t.ex. även vara fråga om en resa som utförs mot bonuspoäng eller ingår i ett kontrakt mellan flygpersonal och flygföretag. Gränsdragningen mellan kommersiellt flyg och icke kommersiellt flyg behandlas närmare i avsnitt 6.21.5. Lagen ska även tillämpas på flygresor med svenskt statsflyg. Med svenskt statsflyg avses statsflyg enligt 1 § statsflygförordningen (1999:1354). Flygresor med annan stats statsflyg omfattas dock inte av lagens tillämpningsområde.

Transport av passagerare i militärflyg, annan stats statsflyg, ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg, samt tull- och polisflyg utgör inte kommersiella flygresor och utesluts därmed från lagens tillämpningsområde. Nedan förklaras vad som menas med transport i de uppräknade flygen.

Med transport i "militärflyg" avses transport av passagerare i flygplan för militärt ändamål som är direkt knutet till militär verksamhet. Det förekommer att Försvarsmakten chartrar civila och utländska militära flygplan för trupptransporter vid övningar och vid nationella eller

internationella insatser. Även sådana transporter innefattas i begreppet militärflyg. Däremot innefattas inte transport av passagerare för civila ändamål som utförs av militärt flygplan.

Med transport i "annan stats statsflyg" avses flyg som utförs uteslutande vid officiella uppdrag för transport av någon som i en annan stat än Sverige är regerande monark, hans eller hennes närmaste familj, statsöverhuvud, regeringschef eller statsråd. Med ett officiellt uppdrag avses ett uppdrag där den berörda personen agerar inom ramen för sin tjänsteutövning. Utländskt statsflyg blir alltså inte föremål för svensk flygskatt.

Med transport i "ambulansflyg" avses flygningar som enbart syftar till att tillhandahålla akutsjukvård, genom att transportera medicinsk personal, sjuka eller skadade personer och andra direkt involverade personer, exempelvis en anhörig som medföljer en skadad person.

Med transport i "eftersöknings- och räddningsflyg" avses transport i flygplan som erbjuder eftersöknings- och räddningstjänster i form av övervakning, kommunikation och samordning i samband med nödlägen och eftersöknings- och räddningsfunktioner, första hjälpen eller av transport av sårade och sjuka. Exempelvis innefattas transporter av passagerare som sker i Kustbevakningens flyg i detta begrepp. Enligt förordningen (2007:853) med instruktion för Kustbevakningen har myndigheten till uppgift att bedriva sjöövervakning och utföra räddningstjänst till sjöss. I Kustbevakningens uppgift att bedriva sjöövervakning ingår att ansvara för eller bistå andra myndigheter med övervakning, brottsbekämpande verksamhet samt kontroll och tillsyn. Kustbevakningen ska också i enlighet med särskilda föreskrifter ansvara för miljöräddningstjänsten till sjöss samt ha beredskap för och på anmodan av räddningsledare delta i sjöräddningstjänst och annan räddningstjänst.

Även all typ av transport av passagerare med flyg som utförs med stöd av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, t.ex. fjällräddning, flygräddning, sjöräddning och efterforskning av försvunna personer, innefattas i begreppet eftersöknings- och räddningsflyg.

Med transport i "humanitärt flyg" avses transport i flygplan som enbart utförs för humanitärt ändamål. Det gäller transport av hjälppersonal under eller efter en nödsituation

eller katastrof, och personer som evakueras från en plats där deras liv eller hälsa hotas av nödsituationen eller katastrofen.

Med transport i ”tull- eller polisflyg” avses transport av passagerare som är direkt knuten till polis- och tullverksamhet. Transport i både civilt registrerade och militära flygplan innefattas i begreppet. Detta innebär att endast transport i tull- eller polisflyg, och inte exempelvis i reguljärt flyg, utesluts från lagens tillämpningsområde.

De ovan angivna förklaringarna av ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg samt tull- och polisflyg har utformats med förebild i definitionerna av dessa begrepp i kommissionens beslut av den 8 juni 2009 om den närmare tolkningen av luftfartsverksamhet enligt bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG.

Eftersom lagen endast gäller för transport av passagerare faller transport av post och gods samt luftfart som inte utför transporter, s.k. bruksflyg (aerial work), utanför tillämpningsområdet. Även skolflyg faller utanför lagens tillämpningsområde eftersom sådant flyg inte får transportera passagerare mot ersättning.

2 §

I paragrafen definieras vissa begrepp som förekommer i lagen. Dessa begrepp används i lagen utan hänvisning till definitionsparagrafen.

Några vanliga uttryck som används i lagen definieras inte, t.ex. flygplan, flygning och passagerare. Då avses den allmänt vedertagna innebörden av begreppen.

Av *punkt 1* framgår vad som avses med flygföretag. En fysisk eller juridisk person som innehar ett giltigt drifttillstånd eller motsvarande tillstånd som ger personen rätt att utföra kommersiella flygresor, omfattas enligt *punkt 1 a* av lagen. Att det krävs tillstånd för sådan flygverksamhet följer av annan lagstiftning.

I svensk lagstiftning behandlas frågor om tillstånd till luftfartsverksamhet i 7 kap. luftfartslagen (2010:500). Av 7 kap. 1 § första stycket luftfartslagen framgår att huvudregeln är att det krävs ett drifttillstånd för att mot betalning få utföra lufttransporter åt allmänheten. Till följd av bestämmelserna i 1 kap. 1 § luftfartslagen gäller kravet på drifttillstånd för att mot betalning få utföra lufttransporter åt allmänheten även för utländska rättssubjekt vid luftfart inom

svenskt område och för svenska rättssubjekt vid luftfart utanför Sverige.

I 7 kap. 1 § andra stycket luftfartslagen anges vilka drifttillstånd som får godtas i Sverige. Första punkten innehåller den grundläggande bestämmelsen att ett drifttillstånd ska vara utfärdat i Sverige. I andra punkten regleras vilka utländska drifttillstånd som får godtas beträffande utländska flygföretag som vill bedriva luftfart inom svenskt område. Som drifttillstånd får, i fråga om ett utländskt flygföretag som är hemmahörande i ett annat land som är medlem i Internationella civila luftfartsorganisationen, kallad Icao, eller i ett land som Sverige träffat avtal med om rätt till luftfart inom svenskt område, godtas ett drifttillstånd eller en likvärdig handling som har utfärdats av det landet i enlighet med Icao:s normer. Bilaga 6 till Chicagokonventionen innehåller regler och rekommendationer av operativ karaktär. Ett flygföretag som förvärvsmässigt vill bedriva internationell luftfart (commercial air transport operations) ska ha ett drifttillstånd (Air Operator Certificate) eller en likvärdig handling som har utfärdats av det land där flygföretaget är hemmahörande.

Den som svarar för driften av det svenska statsflyget omfattas också av lagen. För den som svarar för driften av det svenska statsflyget krävs dock inget drifttillstånd. Med svenskt statsflyg avses statsflyg enligt 1 § statsflygsförordningen (1999:1354). I *punkt 1 b* förtydligas därför i förhållande till lagrådsremissen att med flygföretag även avses den som svarar för driften av det svenska statsflyget. Av 4 § statsflygsförordningen framgår att Försvarmakten ska svara för driften av de flygplan som avses i 1 § första stycket och samordna beställningar av flygningar.

I *punkt 2* finns en definition av vad som i lagen avses med en flygplats. Definitionen motsvarar definitionen av flygplats i 6 kap. 1 § luftfartslagen, med den skillnaden att ordet luftfartyg har ändrats till flygplan i lagen om skatt på flygresor.

I *punkt 3* definieras begreppet flygande personal. Begreppet är av central betydelse för tillämpningen av undantaget för flygande personal som finns i 4 § 3. I kommentaren till den punkten utvecklas innebörden av begreppet. Begreppet flygande personal är hämtat från kommissionens förordning (EU) nr 1178/2011 av den 3 november 2011 om tekniska krav och administrativa förfaranden avseende flygande

personal inom den civila luftfarten i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008.

3 §

Paragrafen anger vilka flygresor som är skattepliktiga. I paragrafen dras en gräns gentemot mindre flygplan. Gränsdragningen innebär att lagen inte gäller för flygresor med flygplan som är godkända för högst tio passagerare. Det betyder att lagen i huvudsak omfattar flygresor med flygplan i linjefart och chartertrafik. Mindre flygplan och övriga luftfartyg, som helikoptrar, omfattas således inte av lagen.

En förutsättning för att en flygresor ska vara skattepliktig är att flygplanet transporterar passagerare. Skatt ska betalas för varje passagerare som finns ombord på flygplanet när skattskyldigheten inträder, om inte något undantag är tillämpligt. Det är tillräckligt att en passagerare transporteras för att skatteplikt ska uppkomma.

För att skatteplikt ska uppkomma måste avresan ske från en flygplats belägen inom svenskt territorium. En definition av begreppet flygplats finns i 2 § 2.

4 §

I paragrafen anges vilka passagerare som flygskatt inte behöver betalas för. Listan som anges i paragrafen är uttömmande.

Av *punkt 1* följer att skatt inte ska betalas för barn under två år. Det har ingen betydelse om barnet reser i en vuxens knä eller har ett eget säte. Barnet ska inte ha fyllt två år när flygresan påbörjas för att undantaget ska gälla.

I *punkt 2* görs undantag från skatteplikt för passagerare som på grund teknisk störning, väderförhållanden eller annan oförutsedd händelse som t.ex. strejk eller nödlandning på grund av att en passagerare har blivit akut sjuk och behöver läkarvård, inte har nått destinationsflygplatsen och som medföljer vid en förnyad avgång. Skatt i sådana fall ska alltså tas ut för endast en avgång.

Enligt *punkt 3* ska skatt inte betalas för flygande personal som är i tjänst under en flygning. Med flygande personal avses enligt 2 § 3 varje person ombord på ett flygplan som

- flyger flygplanet,
- tar hand om teknisk övervakning, underhåll eller reparation,

- är ansvarig för säkerheten för passagerare i kabinen, eller
- ger service till passagerarna.

Flygande personal som inte är i tjänst vid skattskyldighetens inträde, exempelvis en semestrande pilot eller kabinpersonal som är på väg till sin utplaceringsort, omfattas inte av undantaget.

Undantaget gäller för en person ombord på ett flygplan som ansvarar för säkerheten för passagerarna – ordningsvakt i luften eller sky marshal – även om denne inte är anställd av flygföretaget. Sky marshals är specialutbildade civilklädda poliser som vanligtvis är medlemmar av poliskåren men i vissa länder kan de också tillhöra underrättelsetjänsten, vars uppgift är att följa med passagerarflyg och garantera säkerheten för passagerare och besättning och själva flygplanet.

Undantaget är dock inte tillämpligt för poliser eller säkerhetseskorter som medföljer ut- eller avvisade personer eller personer i förvar. Dessa personer innefattas inte i definitionen i 2 § 3 c eftersom det huvudsakliga syftet för sådan säkerhetseskort oftast är att transportera personen till hemlandet och inte att garantera säkerheten för passagerarna i flygplanet.

Undantaget från skatteplikt gäller vidare för person som ger service till passagerarna, dvs. kabinpersonal eller personal som på uppdrag av flygföretaget assisterar en passagerare, exempelvis ett litet barn eller en person med funktionshinder. Passagerare som ger service till personer ombord, t.ex. tolk, personlig assistent, kontaktperson, ledsagare eller annan vårdande person (anhörig eller professionell), omfattas inte av undantaget.

Skatt ska enligt *punkt 4* inte betalas för transitpassagerare. En transitflygning är det fråga om när en passagerare i ett flygplan har kommit till en flygplats i Sverige och därifrån fortsätter med samma flygplan med samma eller ändrat linjenummer. Skatt för transitpassagerare tas ut enbart vid den första avgången från en flygplats i Sverige, vilket kan belysas med följande exempel.

Ett flygplan avgår från Göteborg, mellanlandar i Stockholm och tolv passagerare ombord fortsätter flygresan med samma flygplan till Visby. Skatt för dessa ska, oavsett om linjenumret är detsamma eller annat, betalas endast för den första avgången, som således skedde från Göteborg.

I vissa fall blir det inte aktuellt att ta ut någon svensk flygskatt. Undantaget för transitpassagerare fungerar som en metod för att undvika dubbelbeskattning av flygresor. Följande exempel kan illustrera en sådan situation.

En passagerare startar sin flygresa i Norge (där norsk flygskatt tas ut), mellanlandar i Sverige och fortsätter flygresan med samma flygplan till Spanien. Flygskatt för denna passagerare aktualiseras inte i Sverige eftersom undantaget för transitpassagerare är tillämpligt.

För att undantaget ska vara tillämpligt måste det finnas resedokumentation av vilken det framgår att det är fråga om transitering. Enligt *Lagrådets* förslag har förutsättningen ”enligt vad som framgår av resedokumentationen” lagts till i denna punkt.

I *punkt 5* anges att skatt inte ska betalas för passagerare som ankommit till en flygplats i Sverige och därifrån fortsätter med ett annat flygplan (transferpassagerare) om den efterföljande flygningen påbörjas inom 24 timmar från ankomsten till en svensk flygplats.

Undantaget är inte tillämpligt om det planerade avbrottet i resan till slutdestinationen varar längre än 24 timmar. *Lagrådet* ifrågasätter om det är lämpligt och praktiskt med avvikelser från denna princip. Regeringen delar *Lagrådets* uppfattning. Det har således ingen betydelse att det inträffar oförutsedda, oplanerade avbrott i resan och oplanerade förseningar av flygningar som medför att tidsgränsen överskrids. Såsom anges i denna punkt är undantaget inte tillämpligt om det planerade avbrottet i resan till slutdestinationen vara längre än 24 timmar. En resa inom Sverige som innebär att man inom ett dygn ankommer till samma stad som man avreste från, exempelvis Arlanda–Landvetter–Bromma, kan aldrig innebära att transferundantaget blir tillämpligt eftersom båda resorna har en utsedd slutdestination (se kommentaren till 7 §). För att undantaget ska vara tillämpligt ska alltså resan fortsätta till en annan slutdestination än orten för avresan.

Förutom kravet på att den anslutande resan ska påbörjas inom 24 timmar från ankomsten till en flygplats i Sverige, måste det finnas en sammanhängande resedokumentation som visar avgångsflygplats och slutdestination samt datum och klockslag för avgång respektive ankomst. Även tid och plats för anslutande flyg måste framgå av dokumentationen för att en

passagerare ska kvalificera sig för undantaget i denna punkt. Enligt *Lagrådets* förslag har förutsättningen ”enligt vad som framgår av resedokumentationen” lagts till i punkten.

Följande exempel får illustrera hur undantaget för transferpassagerare ska tillämpas.

Exempel 1: En passagerare startar sin flygresa utomlands (svensk flygskatt är inte aktuell), byter till ett anslutande flyg i Sverige och fortsätter sin resa. Detta flyg avgår inom 24 timmar från ankomsten till Sverige. Transferundantaget är tillämpligt, varför någon svensk flygskatt inte ska betalas av flygföretaget som utförde flygningen från Sverige.

Exempel 2: En passagerare har köpt en flygbiljett från Kiruna till Paris med flygbyte i Stockholm. Flygplanet i Stockholm avgår inte enligt tidtabellen, varför uppehållet i Stockholm blir längre än 24 timmar. Transferundantaget är ändå tillämpligt eftersom en sådan oplanerad försening av flyg inte ger upphov till skatteplikt. Skatt ska således betalas endast av flygföretaget som utförde flygningen från Kiruna.

Exempel 3: En passagerare avser att flyga från Hagfors till Bangkok i Thailand, med byte av flyg i Göteborg inom 24 timmar från ankomsten dit. I Göteborg ändrar sig passageraren och köper där en flygbiljett till Turkiet. Denna resa påbörjas inom 24 timmar från ankomsten till Göteborg. Transferundantaget är dock inte tillämpligt. Vid resans början i Hagfors framgick av resedokumentationen att slutdestination var Bangkok, med byte till direkt anslutande flyg i Göteborg. Skatt ska därför betalas utifrån flygresans slutdestination, dvs. Bangkok, av flygföretaget som utförde flygningen från Hagfors. Resan till Turkiet är en ny resa som aktualiserar flygskatt för flygföretaget som utförde flygningen från Göteborg.

5 §

I paragrafen anges att det flygföretag som utför flygningen är skattskyldigt. Det innebär att en flygning endast har en enda skattskyldig och i denna fråga ett ansvarigt flygföretag. Genom att tillämpa denna princip kan man i systemet få en tydlig gräns för vilket företag som ska vara skattskyldigt, även i fall när flygföretag samarbetar med varandra. Skattskyldigheten är knuten till Icao-koden för det flygföretag som anges i färdplanen eller när ingen färdplan har lämnats in, till flygplanets registrering, dvs. flygplanets ägare vid tidpunkten för flygningen.

Att endast flygföretag som har tillstånd att utföra kommersiella flygtransporter av passagerare samt den som svarar för driften av det svenska statsflyget omfattas av lagen följer av definitionen av flygföretag i 2 § 1, se kommentaren till den punkten.

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 6.21.10.

6 §

I paragrafen regleras när skyldighet att betala skatt inträder, dvs. den tidpunkt då skyldigheten att betala skatt uppkommer för de skattskyldiga. Att skattskyldighet inträder innebär att den skattskyldige ska redovisa och betala skatt för de flygresor för vilka skattskyldighet har inträtt. Detta innebär emellertid inte att skatten omedelbart ska redovisas och betalas. När redovisning och betalning ska ske följer av bestämmelserna i skatteförfarandelagen (2011:1244). Enligt 9 § gäller dessa förfaranderegler för skatt på flygresor.

Tidpunkten för skattskyldighetens inträde är av central betydelse för tillämpningen av en rad bestämmelser i lagen. Exempelvis är tidpunkten för skattskyldighetens inträde det tillfälle då omfattningen av en flygresas skatteplikt ska bedömas. Vilket flygplan som används vid tidpunkten för skattskyldighetens inträde avgör om flygresan överhuvudtaget är föremål för skatteplikt, se 3 §. Hur många passagerare som är ombord på flygplanet och deras slutdestination vid skattskyldighetens inträde utgör underlag för beräkning av flygskatten. Vidare är passagerarnas kategori och ålder vid tidpunkten för skattskyldighetens inträde avgörande för om något undantag från skatt enligt 4 § är tillämpligt.

Tidpunkten för skattskyldighetens inträde är vidare avgörande för vilken skattenivå som ska tillämpas i samband med skattehöjningar. Ett par exempel kan åskådliggöra detta.

Om riksdagen beslutar om höjd skatt från och med ett årsskifte ska den lägre skattenivån som gällde före årsskiftet tillämpas på de flygresor för vilka skattskyldighet inträtt före årsskiftet även om det av skatteförfarandelagens bestämmelser skulle följa att skatten ska redovisas och betalas först efter årsskiftet. För flygresor för vilka skattskyldighet inträtt efter årsskiftet tillämpas den högre skattenivån oavsett om flygresorna har sålts innan årsskiftet.

Skattskyldigheten inträder när flygplanet lyfter från en flygplats i Sverige. Ett flygplan anses ha lyft när det inte längre har någon kontakt med marken. Flygplanet måste alltså ha kommit upp i luften för att skattskyldigheten ska inträda. Även om flygplanet, efter att ha släppt kontakten med marken en första gång, får kontakt med marken ytterligare några gånger innan det slutligen flyger iväg från flygplatsen, inträder skattskyldigheten endast en gång (se prop. 2005/06:190 s. 34).

7 §

I paragrafen regleras vilken skattenivå som är tillämplig. Olika skattenivåer ska tillämpas beroende på resans slutdestination. Den destination som anges i resedokumentationen som flygresans slutliga mål är slutdestinationen. Det innebär att en tur- och returflygning inom Sverige är föremål för flygskatt för både den utgående flygningen och returflygningen eftersom båda flygningarna har en utsedd slutdestination.

Det spelar ingen roll om en eller flera mellanlandningar företas för att slutdestinationen ska nås under förutsättning att resan fortgår med direkt anslutande flygförbindelser. Med direkt anslutande förbindelser avses uppehåll om högst 24 timmar. Samma tid gäller i fråga om transfer, se avsnitt 6.21.8 och kommentaren till 4 § 5.

Skatt ska tas ut med 60 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 1 till lagen, och med 250 kronor per passagerare som reser till en slutdestination som anges i bilaga 2 till lagen. För en passagerare som reser till en slutdestination i något annat land som inte anges i bilaga 1 eller 2 ska skatt tas ut med 400 kronor.

Den avståndsklass som gäller för ett land gäller även för ett område som hör till det landet, även om området är geografiskt åtskilt från landet. Detta innebär att avståndsklassen som enligt bilaga 1 är tillämplig för exempelvis Spanien även gäller för andra områden som hör till Spanien, såsom Kanarieöarna, Ceuta och Melilla, och avståndsklassen som gäller för Portugal gäller även för Azorerna och Madeira. Avståndsklassen som gäller för Nederländerna, Frankrike, Storbritannien och Danmark gäller även för utomeuropeiska länder och territorier som hör till, men är geografiskt åtskilda från, dessa länder och som annars skulle tilldelas en annan avståndsklass.

Enligt *Lagrådets* förslag har paragrafen kompletterats med ett *andra stycke* i vilket anges att med slutdestination avses den destination som framgår av resedokumentationen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.21.8.

8 §

Paragrafen innehåller regler för den indexomräkning som regeringen åläggs att göra i förordning för kalenderåret 2019 och framåt.

Det görs en årlig omräkning av skattesatserna som anges i 7 § baserad på konsumentprisindex (KPI) på det sätt som beskrivs i *första stycket*.

Av bestämmelsens *andra stycke* följer att de belopp som räknas fram enligt första stycket avrundas till hela kronor. Avrundning sker enligt sedvanliga avrundningsregler.

Regeringen meddelar enligt *tredje stycket* i förordning föreskrifter för kalenderåret 2019 och framåt före november månads utgång varje år.

9 §

I denna paragraf anges att bestämmelser i skatteförfarandelagen gäller för förfarandet vid uttag av skatten. Skatteförfarandet behandlas närmare i avsnitt 6.21.11.

Kraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder i kraft den 1 april 2018.

Förslag till lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Den nya lagen föranleds av förslaget i 6.15 om långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel.

1 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.3 och 6.15.4.

I bestämmelsen anges syftet med lagen.

2 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.4.

I paragrafen definieras flera uttryck. I definitionerna av *bensin* och av *dieselbränsle* används formuleringen bränsle avsett för motordrift. Genom denna formulering berörs inte vissa användningar av sådan bensin och sådant dieselbränsle som genom sina KN-nr

annars skulle omfattas av reduktionsplikten. Det gäller främst bränslen som används för uppvärmning eller för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning. Det sistnämnda kan t.ex. röra sig om bensin som används som rengöringsmedel inom sjukvården. Även i fråga om *biodrivmedel* anges att det är bränslen avsedda för motordrift som menas. Biodrivmedel har samma betydelse som i drivmedelslagen (2011:319) och i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen, kallad hållbarhetslagen, med den skillnaden att endast vätskeformiga bränslen avses. Detta innebär att gasformiga biodrivmedel inte kan användas för att uppfylla reduktionsplikten eftersom dessa inte bedöms kunna blandas in eller ingå i bensin eller dieselbränsle. Definitionen av *biomassa* är densamma som i hållbarhetslagen. I definitionen av *reduktionsplikt* anges att utsläppen av växthusgaser ska minskas i ett livscykelerspektiv per energienhet. Med livscykelerspektiv avses hela produktionskedjan och energienheten mäts i megajoule. Produktionskedja definieras i hållbarhetslagen. Bestämmelser om beräkning av växthusgasutsläppen meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av normgivningsbemyndigandet i 15 §. Av definitionen av *reduktionspliktigt drivmedel* framgår att dieselbränsle som har försetts med märk- eller färgämnen enligt 2 kap. 8 § lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, inte omfattas av reduktionsplikten. Av 2 kap. 1 § första stycket 3 a LSE följer att sådant bränsle som har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350 °C beskattas med en lägre energiskatt än sådant bränsle som inte har försetts med dessa tillsatser eller ger ett högre destillat. Ett förbud mot användning av märkta oljeprodukter i motordrivna fordon och i flertalet båtar finns i 2 kap. 9 § LSE. De oljeprodukter som märks omfattas vanligen av andra KN-nr än de som ryms i definitionen av dieselbränsle enligt förslaget till den nya lagen om reduktionsplikt. Detsamma gäller oljor som ger mindre än 85 volymprocent destillat. Det kan dock inte uteslutas att märkning även sker av en produkt som ryms inom KN-nr 2710 19 41 eller 2710 19 45. Det huvudsakliga användningsområdet för märkt olja är uppvärmning. Så vitt avser motordrift används märkt dieselbränsle

inom viss sjöfart samt i spårbunden trafik och i stationära motorer.

3 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.8.

Vilken myndighet som prövar frågor enligt lagen och utövar tillsyn bestäms av regeringen och framgår av en bestämmelse på förordningsnivå.

4 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.5.

Det är de som är skattskyldiga enligt 4 kap. 1 § 1 och 2 LSE som har reduktionsplikt. De aktörer som avses är de som i egenskap av godkända upplagshavare eller varumottagare hanterar bränsle enligt EU:s uppskovsförfarande för punktskatter eller tar emot bränsle som flyttats enligt dessa regler. Regler om godkännande av dessa aktörer finns i 4 kap. 3, 6 och 7 §§ LSE.

Reduktionsplikten börjar när skattskyldigheten inträder för den som är godkänd upplagshavare eller varumottagare för de bränslen som är reduktionspliktiga drivmedel. Detta framgår av definitionen av reduktionspliktigt drivmedel som hänvisar till 5 kap. LSE.

5 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.6.

I paragrafen anges att den som har reduktionsplikt ska se till att utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden ska minska med en viss procentandel jämfört med utsläppen av sådana gaser från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle. Som framgår av definitionen av reduktionsplikt ska minskningen ske genom inblandning av biodrivmedel. Den som har reduktionsplikt kan antingen blanda in biodrivmedel själv eller köpa färdigblandat drivmedel. Hur stor den inblandade energimängden biodrivmedel måste vara för att reduktionsplikten ska uppfyllas beror på hur stora utsläpp av växthusgaser som inblandade biodrivmedel har per energienhet (megajoule). Hur utsläppen av växthusgaser ska beräknas framgår av förordning och myndighetsföreskrifter. Ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter finns i 15 §. Den jämförelse som ska göras vid kontroll av om reduktionsplikten uppfylls är en jämförelse

mellan utsläppen av växthusgaser från energimängden bensin eller dieselbränsle med inblandat biodrivmedel jämfört med utsläppen i en hypotetisk situation där samma energimängd enbart bestod av fossil bensin eller fossilt dieselbränsle. Minskningen av utsläppen ska endast göras för de mängder som den som har reduktionsplikt är skattskyldig för enligt LSE och som omfattas av plikten och jämförelsen ska göras med motsvarande hypotetiska mängd utan inblandning av biodrivmedel. Uttrycket för varje kalenderår betyder att minskningen får spridas ut över året. Den som har reduktionsplikt ska se till att summan av utsläppen från alla leveranser drivmedel under året, dvs. den energimängd som motsvarar volymen reduktionspliktigt drivmedel under ett kalenderår, uppfyller kravet. Det är alltså inte varje leverans av drivmedel som ska uppfylla minskningskravet. Med anledning av *Lagrådets* synpunkter förtydligas det ovan i förhållande till vilken mängd som utsläppen ska minska och vilka mängder som ska jämföras.

6 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.4.

Om ett hållbarhetsbesked har utfärdats enligt lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och ett biodrivmedel omfattas av hållbarhetsbeskedet anses det som hållbart. Tillsynsmyndigheten kontrollerar inom ramen för tillsynen av reduktionsplikten att de biodrivmedel som ingår i den reduktionspliktiga energimängden omfattas av ett hållbarhetsbesked. Bestämmelsen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

7 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.7.

Om den som har reduktionsplikt har minskat sina utsläpp av växthusgaser på sätt som lagen anger och mer än vad lagen kräver får överskottet överlåtas och tillgodoräknas någon annan som har en reduktionsplikt. Utsläppsminskningar för dieselbränsle får dock bara tillgodoräknas för att uppfylla en reduktionsplikt för dieselbränsle och detsamma gäller för bensin. Överskottet ska även ha uppkommit samma år som det får tillgodoräknas någon annan. En överenskommelse mellan aktörerna om överlåtelsen krävs också. Det framgår av 8 § att en överlåtelse och förvärv av utsläppsminskning särskilt ska redovisas till myndigheten.

8 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.9.

I 15 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ett bemyndigande att meddela föreskrifter om redovisning av reduktionsplikt vilket inkluderar redovisning av överlåtelse och förvärv av utsläppsminskning. Ytterligare bestämmelser om redovisning finns därför i förordning och i myndighetsföreskrifter.

9 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.10.

Av *första stycket* framgår att tillsynsmyndigheten ska ta ut en förseningsavgift om en redovisning av hur reduktionsplikten har uppfyllts inte kommer in i tid, jfr 8 §. Avgiften ska tas ut av den som har reduktionsplikt. Det belopp som anges i paragrafen avser den högsta avgift som får tas ut och utgör ett tak för den avgift som regeringen, med stöd av bemyndigandet i 16 §, kan bestämma.

Av *andra stycket* framgår att tillsynsmyndigheten får besluta att sätta ned eller avstå från att ta ut en förseningsavgift om det finns synnerliga skäl. Med synnerliga skäl avses mycket högt ställda krav, exempelvis oförutsedda yttre händelser som gör att det är orimligt att kräva att en redovisning kommer in i tid. Synnerliga skäl bör även anses föreligga om en aktör har påförts förseningsavgift enligt drivmedelslagen för att redovisning av däri angivet krav på utsläppsminskning av växthusgaser inte har kommit in i tid. I dessa fall bör avgiften sättas ned med det belopp som debiterats enligt den lagen.

10 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.10.

Av *första stycket* framgår att tillsynsmyndigheten ska ta ut en reduktionspliktsavgift om reduktionsplikten inte har uppfyllts för ett kalenderår.

Det belopp som anges i paragrafens *andra stycke* avser den högsta avgift som får tas ut och utgör ett tak för den avgift som regeringen, med stöd av bemyndigandet i 16 §, kan bestämma. Koldioxidekvivalenter definieras i 2 §. I 15 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigande att meddela föreskrifter om beräkning av koldioxidekvivalenter.

Av *tredje stycket* framgår att tillsynsmyndigheten får besluta att sätta ned eller avstå från att ta ut en reduktionspliktsavgift om det

finns synnerliga skäl. Med synnerliga skäl avses mycket högt ställda krav, exempelvis oförutsedda yttre händelser, och stora tekniska problem i kombination med att det saknas överskott på marknaden som går att förvärva eller andra omständigheter som gör att det är orimligt att kräva att reduktionsplikten uppfylls. Synnerliga skäl bör även anses föreligga om en aktör har påförts avgift enligt drivmedelslagen för att däri angivet krav på utsläppsminskning av växthusgaser inte har uppfyllts. I dessa fall bör avgiften sättas ned med det belopp som debiterats enligt drivmedelslagen. När det gäller möjligheten att sätta ned avgiften för att reduktionsplikten inte har uppfyllts bör den i första hand sättas ned till den kostnad som andra aktörer har för att uppfylla reduktionsplikten.

11 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.10.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

12 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.8.

Uppgifter som har betydelse för hur reduktionsplikten har uppfyllts avser exempelvis vilka volymer av ett bränsle som har hanterats.

13 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.8.

Regleringen innebär att det finns en skyldighet för den som har eller har haft en reduktionsplikt att lämna de upplysningar och de handlingar som tillsynsmyndigheten begär och som behövs för tillsynen. *Lagrådet* har haft synpunkter på förslaget. Synpunkterna behandlas i avsnitt 6.15.8.

14 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.8.

Allmänna bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

15 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.4, 6.15.6 och 6.15.9.

Bestämmelser om hur reduktionsplikten ska uppfyllas, om beräkning av den reduktionspliktiga energimängden, av växthusgasutsläpp och av koldioxidekvivalenter och om redo-

visning av reduktionsplikt finns i förordning och i myndighetsföreskrifter.

16 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.10.

Regeringen får bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om förseningsavgiften och om reduktionspliktsavgiften. Det finns en maxgräns i lagen för hur höga avgifterna får vara. Regeringen bestämmer i förordning avgifternas storlek inom denna gräns.

17 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.15.11.

Av *första stycket* framgår att tillsynsmyndighetens beslut om förseningsavgift, reduktionspliktsavgift och om föreläggande får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Av *andra stycket* framgår att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder i kraft den 1 juli 2018. Av övergångsbestämmelserna framgår att för 2018 ska den reduktionspliktiga energimängden omfatta månaderna juli–december.

Förslag till lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam

1 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.25 om reklamskatt.

I *första stycket* görs en språklig ändring.

I *andra stycket fjärde punkten* ändras definitionen av periodisk publikation. Ändringen innebär att annonsblad, katalog och program inte längre omfattas av begreppet periodisk publikation. Av nuvarande 12 § framgår det att annons i annonsblad, katalog och program behandlas på annat sätt än annons i övriga periodiska publikationer.

4 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.25 om reklamskatt.

I *första stycket första punkten* ändras undantaget från skatteplikt till att omfatta annonser i

samtliga periodiska publikationer. Vidare görs språkliga justeringar i bestämmelsen.

12 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.25 om reklamskatt.

Som en följd av att reklamskatten på annons i periodisk publikation slopas, tas i *första stycket* skattesatsen för sådana annonser bort och lagtexten omformuleras. *Andra stycket* slopas eftersom det blir överflödigt med anledning av ändringen i första stycket.

16 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.25 om reklamskatt.

Som en följd av att 24 § om återbetalning av skatt avseende självständiga periodiska publikationer slopas, tas i denna paragraf gränsen för redovisningsskyldigheten för periodiska publikationer för vilken utgivaren har rätt till återbetalning av skatt enligt 24 § bort.

18 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.25 om reklamskatt.

Som en följd av att reklamskatten på annons i periodisk publikation slopas, tas i *första stycket* avdragsbegränsningen för tidigare redovisad skatt avseende annons i periodisk publikation bort. I bestämmelsen görs vidare språkliga ändringar.

21 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.25 om reklamskatt.

Som en följd av att 24 § om återbetalning av skatt avseende självständiga periodiska publikationer slopas, tas i denna paragraf hänvisningen till återbetalning eller befrielse som avses i 24 § bort. Vidare görs en språklig ändring.

26 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.25 om reklamskatt.

I *fjärde stycket* slopas lagtexten om tillämplig skattesats vid import eftersom det av 12 § kommer att framgå att skatt enligt denna lag tas ut med 7,65 procent av beskattningsvärdet. Vidare görs en språklig ändring.

32 §

Ändringarna föränleds av förslaget i avsnitt 6.25 om reklamskatt.

Som en följd av att 24 § om återbetalning av skatt avseende självständiga periodiska publikationer slopas, tas i denna paragraf förbudet mot att överklaga beslut enligt 24 § tredje eller fjärde stycket bort. Vidare görs en språklig ändring.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder i kraft den 1 januari 2018. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Detta innebär att äldre bestämmelser är tillämpliga då skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet. Bestämmelsen medför också att rätten till återbetalning av skatt i enlighet med den upphävda 24 § kvarstår för skatt som hänför sig till redovisningsperioder före ikraftträdandet även om återbetalningen sker efter ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt**2 kap.**

10 §

Ändringen i andra stycket föränleds av förslaget i avsnitt 6.3 om sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning. Ändringen innebär att skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 a–9 d §§ inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, vid beräkning av spärrbeloppet bara ska ske från kommunal inkomstskatt. Det är en följd av ändringen i 67 kap. 2 § IL.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

7 §

Ändringen föränleds av förslaget i avsnitt 6.4 om höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

Ändringen i paragrafen innebär att den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta höjs med fem procentenheter från 20 till 25 procent för skattepliktiga inkomster som inte utgör sjöinkomst.

Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)**7 kap.**

1 §

Ändringen föränleds av förslaget i avsnitt 6.27 om mervärdesskatt. I tredje stycket *sjunde punkten* läggs förevisning av naturområden utanför tätort, samt nationalparker, naturreservat, nationalstadsparker och Natura 2000-områden till. Ändringen innebär att sådana förevisningar ska beskattas med 6 procent i stället för med normalskattesatsen på 25 procent.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.27.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder i kraft den 1 januari 2018. Äldre bestämmelser ska dock gälla för mervärdesskatt som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt

10 §

I ett nytt *fjärde stycke* anges att som skatteupplag inte får godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.9.

27 a §

I paragrafen, som är ny, regleras beskattningen av varor som flyttas under ett uppskovsförfarande men som inte når angiven destination

och där någon oegentlighet inte har konstaterats under flyttningen. Bestämmelsen baseras på artikel 10.4 i rådets direktiv 2008/118/EG av den 16 december 2008 om allmänna regler för punktskatt och om upphävande av direktiv 92/12/EEG (EUT L 9, 14.1.2009, s.12), i det följande punktskattedirektivet.

I *första stycket* anges i vilka fall en oegentlighet i den ovan angivna situationen anses ha begåtts i Sverige. En förutsättning för att varorna ska beskattas enligt denna bestämmelse är att de har avsänts under uppskovsförfarandet från ett skatteupplag i Sverige eller en importplats i Sverige. En annan förutsättning är att det inte inom fyra månader från den tidpunkt då flyttningen inleddes kan visas på ett tillfredsställande sätt att flyttningen har avslutats på något av de sätt som följer av punktskattedirektivet och den svenska lagstiftningen eller på vilken plats oegentligheten har begåtts. Om en oegentlighet under flyttningen kan konstateras ska i stället beskattning ske enligt 27 § eller motsvarande reglering i annat land med stöd av artikel 10.1 och 10.2 i punktskattedirektivet.

Av *andra stycket* följer att skatten ska betalas av den som har ställt säkerhet för skatten under flyttningen, dvs. normalt den avsändande upplagshavaren eller registrerade avsändaren. Vidare fastställs enligt vilken skattesats skatten ska tas ut, dvs. den skattesats som gällde vid tidpunkten då flyttningen inleddes.

Paragrafen har utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.7.

29 §

I paragrafen finns bestämmelser om återbetalning av skatt i vissa fall där skatt även har tagits ut i ett annat EU-land.

Genom ändringen i *fyjärde stycket* införs en möjlighet till återbetalning om en vara har beskattats enligt nya 27 a §, i likhet med vad som redan gäller vid annan oegentlighetsbeskattning enligt 27 och 28 §§. För återbetalning krävs att den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades visar att varan beskattats i ett annat EU-land samt att det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23.7.

31 a §

Genom paragrafen, som är ny, införs en generell bestämmelse om att ansökan om återbetalning ska undertecknas. Bestämmelsen motsvarar den som tidigare införts i 9 kap. 7 § lagen (1994:1776) om skatt på energi (se prop. 2015/16:159). Genom den föreslagna bestämmelsen skapas enhetliga regler för ansökningar om återbetalning i denna lag, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen om skatt på energi.

Av *första stycket* framgår att ansökan ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

Av *andra stycket* framgår att en begäran som lämnats för en sökande som är en juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden. Bestämmelsen har utformats med förebild i 8 § lagen (2009:194) om förfarandet vid skatte-reduktion för hushållsarbete (se prop. 2014/15:10 s.27 och prop. 2008/09:77 s.89). Motsvarande bestämmelser för deklarationer finns i 4 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.5.

34 a §

Genom ändringarna i *första*, *andra* och *fyjärde* styckena kommer samma förfarandebestämmelser att gälla för oegentlighetsbeskattning enligt den nya 27 a § som för övrig oegentlighetsbeskattning. Detta innebär bl.a. att Skatteverket fattar beslut och att vissa angivna bestämmelser i skatteförfarandelagen (2011:1244) ska tillämpas.

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.23.7.

40 a §

I de nya *tredje* och *fyjärde* styckena införs bestämmelser om undertecknande av ansökan om återbetalning. Se kommentaren till 31 a §.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Reglerna träder i kraft den 1 januari 2018. 10 § ska dock tillämpas i sin äldre lydelse för skatteupplag som har godkänts innan ikraftträdandet. Det innebär att om en bostad har godkänts som

skatteupplag före ikraftträdandet kan godkännandet inte återkallas enbart på den grunden att utrymmet används som bostad. Bestämmelserna i 27 a § tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet. Det innebär att beskattning inte kan ske enligt den nya bestämmelsen för flyttningar som påbörjats innan ikraftträdandet, oavsett när prövningen sker. Enligt *Lagrådet* kan uttrycket ”första gången” med fördel användas när det är fråga om återkommande företeelser där det finns behov av en bestämning som knyter till en viss tidpunkt eller en viss tidsperiod. I detta sammanhang är användningen av uttrycket ”första gången” enligt *Lagrådet* dock förvirrande och bör utgå. Det är en fördel med en likartad teknisk utformning av ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Om en författning inte ska tillämpas redan vid ikraftträdandet utan först när en särskild händelse inträffar föreskrivs normalt att författningen träder i kraft en viss dag och tillämpas första gången när händelsen inträffar. Den nu aktuella bestämmelsen avser en sådan situation och bör korrespondera med utformningen av liknande ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Användningen av uttrycket ”första gången” i den nu aktuella bestämmelsen kan enligt regeringens mening inte heller missförstås. Regeringen anser därför att den föreslagna lydelsen bör behållas. Slutligen tillämpas bestämmelserna i 31 a § och 40 a § i den nya lydelsen första gången på ansökningar om återbetalning efter ikraftträdandet. Det innebär att kravet på undertecknande inte gäller ansökningar som inkommit innan ikraftträdandet, även om de behandlas efter ikraftträdandet. *Lagrådet* anser att uttrycket ”första gången” bör utgå även i denna punkt, se kommentaren ovan.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt

7 f §

Ändringen i *första stycket punkt 3* innebär att det klargörs att det inte är möjligt att flytta varor enligt dessa bestämmelser till en plats där de lämnar gemenskapens territorium, dvs. för export.

I det nya *andra stycket* tydliggörs att den administrativa referenskod som i vanliga fall ska

följa med varor som flyttas under ett uppskovsförfarande får ersättas av ett följedokument för transport av vinprodukter enligt artikel 24.1.a.iii i kommissionens förordning (EG) nr 436/2009 av den 26 maj 2009 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 479/2008 när det gäller vinodlingsregistret, de obligatoriska deklARATIONERNA och framtagningen av uppgifter för marknadsuppföljning, följedokumenterna vid transport av produkter och de register som ska föras inom vinsektorn.

De hänvisningar till rådets direktiv 2008/118/EG som sedan tidigare finns i paragrafen är dynamiska, dvs. avser EU-direktivet i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.8.

9 §

Se kommentaren till 10 § lagen (1994:1564) om tobaksskatt.

9 b §

Paragrafen innehåller en skyldighet för en upplagshavare att ta emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet på det skatteupplag eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet eller ersättningsdokumentet. Vid flyttning av varor från små vinproducenter enligt 7 f § ersätts de angivna dokumenten med ett följedokument för transport av vinprodukter. Genom ändringen införs en hänvisning även till detta dokument.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.8.

12 §

Paragrafen innehåller en skyldighet för en registrerad varumottagare att ta emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet på sin ordinarie mottagningsplats eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet eller ersättningsdokumentet. Vid flyttning av varor från små vinproducenter enligt 7 f § ersätts de angivna dokumenten med ett följedokument för transport av vinprodukter. Genom ändringen i *fjärde stycket* införs en hänvisning även till detta dokument.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.8.

24 a §

I paragrafen, som är ny, införs en skyldighet för mottagaren av varor som har flyttats från en liten vinproducent på det sätt som följer av 7 f § att

underrätta Skatteverket om mottagandet av varorna.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.8.

26 a §

Se kommentaren till 27 a § lagen om tobaksskatt.

28 §

Se kommentaren till 29 § lagen om tobaksskatt.

31 a §

Se kommentaren till 31 a § lagen om tobaksskatt.

34 a §

Se kommentaren till 34 a § lagen om tobaksskatt.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Reglerna träder i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelserna i 7 f §, 9 b § och 12 § i de nya lydelserna samt 24 a och 26 a §§ tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet. Det innebär att äldre regler gäller i dessa delar för flyttningar som påbörjats före ikraftträdandet, även om en prövning sker efter ikraftträdandet. Enligt *Lagrådet* kan uttrycket "första gången" med fördel användas när det är fråga om återkommande företeelser där det finns behov av en bestämning som knyter till en viss tidpunkt eller en viss tidsperiod. I detta sammanhang är användningen av uttrycket "första gången" enligt *Lagrådet* dock förvirrande och bör utgå. Det är en fördel med en likartad teknisk utformning av ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Om en författning inte ska tillämpas redan vid ikraftträdandet utan först när en särskild händelse inträffar föreskrivs normalt att författningen träder i kraft en viss dag och tillämpas första gången när händelsen inträffar. Den nu aktuella bestämmelsen avser en sådan situation och bör korrespondera med utformningen av liknande ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Användningen av uttrycket "första gången" i den nu aktuella bestämmelsen kan enligt regeringens mening inte heller missförstås. Regeringen anser därför att den föreslagna lydelsen bör behållas. 9 § ska tillämpas i sin äldre lydelse för skatteupplag som har godkänts innan ikraftträdandet. Det innebär att om en bostad har godkänts som skatteupplag innan ikraftträdandet kan godkännandet inte

återkallas enbart på den grunden att utrymmet används som bostad. Slutligen tillämpas bestämmelserna i 31 a § i den nya lydelsen första gången på ansökningar om återbetalning efter ikraftträdandet. Det innebär att kravet på under-tecknande inte gäller ansökningar som lämnats in innan ikraftträdandet, även om de behandlas efter ikraftträdandet. *Lagrådet* anser att uttrycket "första gången" bör utgå även i denna punkt, se kommentaren ovan.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

1 kap.

11 b §

Ändringen föranleds av förslagen i avsnitt 6.19.3.

I bestämmelsen regleras vem som är att betrakta som stödmottagare för skattebefrielse som ges med stöd av lagen. I den *tredje punkten* anges genom hänvisning till 1 kap. 11 a § 12 vilken aktör som är stödmottagare för skattnedsättning vid sådan förbrukning av bränsle eller el för framställning av värme eller kyla som avses i 9 kap. 5 och 5 a §§, se lagförslaget i avsnitt 3.31.

I den *fjärde punkten*, vilken motsvarar den tidigare tredje punkten, ändras hänvisningen till vissa punkter i 1 kap. 11 a § med anledning av att berörda punkter i den bestämmelsen omnumreras, se lagförslaget i avsnitt 3.31.

14 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.20.6.

I bestämmelsen regleras vad som avses med datorhall i 11 kap. 6, 9 och 15 §§. Ändringen i andra punkten innebär att effektgränsen sänks från 0,5 megawatt till 0,1 megawatt.

4 kap.

2 a §

Se kommentaren till 27 a § lagen om tobaksskatt.

Tidigare 2 a § är genom ändringen omnumrerad till 2 b §.

3 §

Se kommentaren till 10 § lagen om tobaksskatt.

6 kap.**1 a §**

Se kommentaren till 34 a § lagen om tobaksskatt.

7 kap.**3 a §**

Ändringen föranleds av förslagen i avsnitt 6.15.15, Beskattningen av biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikten.

Paragrafen reglerar skattebefrielse i form av avdragsrätt för den beståndsdel som framställts av biomassa och som ingår i andra motorbränslen än de som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3. Exempel på motorbränslen som omfattas av paragrafen är E85 och höginblandad Fame.

Ändringen i paragrafens första stycke 1 innebär en procentuellt ökad avdragsrätt för energiskatten på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame).

Ändringen i paragrafens första stycke 2 innebär en procentuellt ökad avdragsrätt för energiskatten på den andel av ett motorbränsle för gnistända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol (E85).

9 kap.**5 a §**

Paragrafen, som är ny, föranleds av förslagen i avsnitt 6.19.3.

Av *första stycket* följer att en aktör som levererat värme eller kyla för förbrukning i datorhall ges tillgång till den lägre skattenivån för energiskatt på el genom ett återbetalningsförfarande. Det framgår också att det är förbrukaren som ska ansöka om återbetalning av skatten.

Av första stycket framgår vidare att den lägre skattenivån även gäller för el som förbrukats för driften av hjälpanordningar som är nödvändiga för att driva en anläggning för produktion av värme eller kyla. Detta utvecklas närmare i avsnitt 6.19.3.

Av *andra stycket* framgår att återbetalning endast medges med den del av energiskatten som överstiger 0,5 öre per kilowattimme.

5 b §

Paragrafen, som är ny, föranleds av förslagen i avsnitt 6.19.3.

I bestämmelsen regleras hur fördelningen av insatta energimängder ska göras när både el och bränsle har använts samtidigt för produktionen av värme eller kyla enligt 5 eller 5 a §.

Innehållet i bestämmelsen har med vissa ändringar flyttats från 5 § för att även omfatta förbrukning vid leverans till datorhallar, jfr lagförslaget i avsnitt 3.21 och författning-kommentaren till 5 §. En språklig justering, som dock inte innebär någon ändring i sak, har gjorts avseende fördelningen av bränsle. Av den sista meningen framgår att även fördelningen av ej skattepliktig el, skattepliktig el enligt normal-skattenivån i 11 kap. 3 § LSE respektive skattepliktig el med nedsatt skattenivå får väljas fritt efter det att proportionering skett.

I förhållande till tidigare utformning av det aktuella stycket i 5 § i dess nu gällande lydelse har vidare en mening om leverans från kraftvärmeproduktion strukits då den bedöms sakna relevans.

7 §

Ändringarna i *andra stycket* och borttagandet av *tredje stycket* föranleds av att bestämmelser om undertecknande av ansökan om återbetalning eller kompensation av punktskatt i stället förs in i den nya 12 §.

8 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.19.3.

I bestämmelsen regleras beloppsgränser och andra villkor bl.a. för återbetalning av skatt på el och bränslen i fall som avses i 5 och 5 a §§.

Ändringen i *första stycket* innebär att återbetalning enligt 5 § bryts ut ur punkten 1 och i stället behandlas i ett nytt tredje stycke. I första stycket behandlas fortsättningsvis rätt till återbetalning eller kompensation enligt 2, 3 och 6 §§. 4 § är sedan tidigare upphävd genom SFS 2015:747.

I det nya *tredje stycket* regleras gränsen för återbetalning i fall som avses i 5 § och i den nya 5 a §. Gränsen innebär att återbetalning endast medges för den del av den totala ersättningen som överstiger 2 000 kronor. Av tredje stycket framgår också att det är en förutsättning för nedsättning enligt de utpekade bestämmelserna att sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och att sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare.

I ett nytt *fjärde stycke* begränsas de i tredje stycket 2 uppställda villkoren om uppgiftslämnande.

11 §

Se kommentaren till 29 § lagen om tobaksskatt.

12 §

Se kommentaren till 31 a § lagen om tobaksskatt.

11 kap.

6 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.20.5.

I bestämmelsen regleras vem som får godkännas som frivilligt skattskyldig och som därigenom blir skattskyldig enligt 5 §. Ändringen i första stycket innebär dels att det direkt av lagtexten framgår hur stor beräknad förbrukning som krävs för godkännande som frivilligt skattskyldig, dels att ytterligare förbrukningsändamål som kan medföra godkännande som frivilligt skattskyldig läggs till, dels att förbrukningsändamålen redovisas i en numrerad lista.

Efter ändringen framgår direkt av bestämmelsen att en beräknad förbrukning om minst 10 gigawattimmar per år krävs för godkännande samt att det är den sammanlagda årliga elförbrukningen för de uppräknade ändamålen som ska beaktas.

Tillägget av ändamålen i punkterna 1–4 innebär att förbrukning för de användningsändamål i 11 kap. 9 § första stycket 1, 2, 3 och 5, som tidigare utgjort förutsättning för inköp av el mot försäkran, kan utgöra grund för godkännande såsom frivilligt skattskyldig.

10 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.20.4.

Ändringen i fjärde stycket innebär att villkoret om att nedsättningen inte får beviljas stödmottagare som är företag utan rätt till statligt stöd samt villkoret om att uppgifter rörande större stödmottagare måste lämnas flyttas till en ny bestämmelse, 11 kap. 17 §. Ändringen innebär ingen förändring i sak.

Därutöver görs vissa språkliga justeringar som inte innebär någon ändring i sak.

12 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.20.4.

I bestämmelsen regleras återbetalning av energiskatt på el som förbrukats i yrkesmässig jordbruks- och skogsbruksverksamhet.

Ändringen innebär ett slopande av andra, tredje, femte, sjätte och sjunde stycket. De villkor som uppställdes i andra och tredje stycket följer efter ändringen i stället av 11 kap. 17 § medan villkoren i de tidigare femte till sjunde styckena efter ändringen följer av den föreslagna 16 §. Möjligheten till kvartalsvis återbetalning ersätts dock av månatlig återbetalning, se kommentaren till 16 §.

12 a §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.20.4.

I bestämmelsen regleras återbetalning av energiskatt på el som förbrukats i yrkesmässig vattenbruksverksamhet.

Ändringen innebär ett slopande av tredje, femte, sjätte och sjunde stycket. De villkor som uppställdes i andra och tredje stycket följer efter ändringen i stället av den föreslagna 11 kap. 17 § medan villkoren i de tidigare femte till sjunde styckena efter ändringen följer av den föreslagna 16 §. Möjligheten till kvartalsvis återbetalning ersätts dock av månatlig återbetalning, se kommentaren till 16 §.

12 b §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.20.4.

I bestämmelsen regleras återbetalning av energiskatt på el som förbrukats som landström.

Ändringen innebär ett slopande av andra, tredje, femte, sjätte och sjunde stycket. De villkor som uppställdes i andra och tredje stycket följer efter ändringen i stället av den föreslagna 11 kap. 17 § medan villkoren i de tidigare femte till sjunde styckena efter ändringen följer av den föreslagna 16 §. Med undantag för att den kvartalsvisa återbetalningen ersätts med månadsvis återbetalning samt att förbrukningsgränsen för kortare återbetalningsperiod än kalenderår sänks i 16 § innebär flytten av villkoren ingen ändring i sak.

13 a §

Paragrafen, som är ny, föranleds av förslagen i avsnitten 6.20.3–6.20.5.

Med bestämmelsen införs genom första stycket en rätt till återbetalning av energiskatt på el som förbrukas för vissa ändamål vilka korresponderar mot skattskyldiga förbrukares avdragsrätt enligt 9 § första stycket 1, 2, 3 respektive 5. Återbetalningsmöjligheten kan användas av dem som inte kan få nedsättningen genom ett avdrag eftersom de inte är skattskyldiga.

Andra stycket innehåller ett tröskelvärde om 2 000 kronor. Av det betalda skattebeloppet för el som förbrukats under kalenderåret återbetalas endast den del som överstiger tröskelvärdet.

I likhet med vad som gäller för övriga återbetalningar enligt 11 kap. 12–15 §§ så finns ytterligare bestämmelser om återbetalning i den föreslagna 16 §.

14 §

Ändringarna föränleds av förslagen i avsnitt 6.20.4 och 6.20.6.

I bestämmelsen regleras efter förändringen återbetalning av energiskatt på el som förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Ändringen i första stycket innebär att återbetalningsmöjligheten för elförbrukning i datorhall inte längre regleras i den förevarande bestämmelsen utan i den nya 15 §.

Ändringen innebär vidare ett slopande av andra, tredje, femte, sjätte och sjunde stycket. De villkor som uppställdes i andra och tredje stycket följer efter ändringen i stället av 11 kap. 17 § medan villkoren i de tidigare femte till sjunde styckena efter ändringen följer av 16 §. Med undantag för att den kvartalsvisa återbetalningen ersätts med månadsvis återbetalning samt att förbrukningsgränsen för kortare återbetalningsperiod än kalenderår sänks i 16 § innebär flytten av villkoren ingen ändring i sak.

Ändringen i andra stycket, dvs. det tidigare fjärde stycket, innebär ett tillägg av förutsättningen att återbetalningen endast medges i den utsträckning rätt till nedsättning inte följer av föregående bestämmelser.

15 §

Paragrafen, som är ny, föränleds av förslagen i avsnitt 6.20.4 och 6.20.6.

I paragrafen regleras återbetalning av energiskatt på el som förbrukats i datorhall. Bestämmelserna har flyttats över från 14 §. I 16 och 17 §§ uppställs de villkor som tidigare följt av 14 § andra, tredje, femte, sjätte och sjunde

stycket. Med undantag för att den kvartalsvisa återbetalningen ersätts med månadsvis återbetalning samt att förbrukningsgränsen för kortare återbetalningsperiod än kalenderår sänks i den föreslagna 16 § innebär flytten av villkoren ingen ändring i sak.

16 §

Paragrafen, som är ny, föränleds av förslaget i avsnitt 6.20.4. I bestämmelsen samlas vissa villkor som är gemensamma för flera bestämmelser om återbetalning för energiskatt på el.

Enligt *första stycket* ska en ansökan om återbetalning omfatta ett kalenderår. Om sökanden däremot beräknas förbruka el i större omfattning för nedsättningsberättigande ändamål, får emellertid Skatteverket medge att ansökan för berörda ändamål görs per kalendermånad. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller om det inte längre finns förutsättningar för medgivande. Villkoren har flyttats från 11 kap. 12 § femte stycket, 12 a § femte stycket, 12 b § femte stycket respektive 14 § femte stycket. Till skillnad från vad som tidigare följde av nämnda stycken i kombination med 15 § förordningen (2010:178) om skatt på energi, så gäller förbrukningsgränsen om 150 000 kilowattimmar generellt för samtliga de nedsättningsändamål som följer av 11 kap. 12–15 §§. Den tidigare 11 kap. 13 § är sedan tidigare upphävd genom SFS 2016:1073.

I *andra stycket* regleras att en ansökan om återbetalning ska lämnas elektroniskt samt att detta krav inte gäller för återbetalning av energiskatt på landström.

I *tredje stycket* regleras när en ansökan ska lämnas in och vem som ska underteckna ansökan. Stycket motsvarar tidigare lydelse av 11 kap. 12 § sjätte stycket, 12 a § sjätte stycket, 12 b § sjätte stycket och 14 § sjätte stycket och innebär ingen ändring i sak för årsvis återbetalning. Ansökan om återbetalning avseende en kalendermånad ska lämnas till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av månaden.

Av *fjärde stycket* följer att en ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade ansökan saknade behörighet att företräda sökanden. Stycket motsvarar, med en smärre språklig ändring, tidigare lydelse av 11 kap. 12 § sjunde stycket, 12 a § sjunde stycket, 12 b § sjunde stycket

respektive 14 § sjunde stycket och innebär ingen ändring i sak.

17 §

Paragrafen, som är ny, föranleds av förslagen i avsnitt 6.20.4.

I bestämmelsen samlas vissa villkor som är gemensamma för avdrag för energiskatt på el enligt 11 kap. 9 § första stycket 6–8 och 10 § och återbetalning av energiskatt på el enligt 11 kap. 12, 12 a, 12 b, 14 och 15 §§.

Enligt *första stycket 1* är en förutsättning för nedsättning enligt de nämnda bestämmelserna att stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd. Villkoret har flyttats från 11 kap. 10 § fjärde stycket, 12 § andra stycket, 12 a § andra stycket, 12 b § andra stycket, 14 § andra stycket i lagen om skatt på energi samt från 9 § andra stycket i dess lydelse enligt SFS 2016:1073. Villkoren har överförts med smärre språkliga justeringar och utan ändring i sak (jfr Budgetpropositionen för 2017, volym 1 avsnitt 6.13.7).

Enligt *första stycket 2* är en förutsättning för nedsättning enligt de utpekade bestämmelserna att den skattskyldige, i det fall att det rör sig om avdrag, och sökanden, i det fall det rör sig om återbetalning, lämnar uppgifter om stödmottagare och hur avdraget fördelar sig på stödmottagare. Villkoren har flyttats från 11 kap. 10 § fjärde stycket, 12 § andra stycket, 12 a § andra stycket, 12 b § andra stycket, 14 § andra stycket i lagen om skatt på energi samt från 9 § andra stycket i dess lydelse enligt SFS 2016:1073. Villkoren har överförts med smärre språkliga justeringar och utan ändring i sak (jfr Budgetpropositionen för 2017, volym 1, avsnitt 6.13.8).

I *andra stycket* begränsas de i första stycket 2 uppställda villkoren om uppgiftslämnande. Begränsningen har flyttats från 11 kap. 10 § fjärde stycket 12 § tredje stycket, 12 a § tredje stycket, 12 b § tredje stycket samt 14 § tredje stycket i lagen om skatt på energi samt 11 kap. 9 § andra stycket samt från 9 § andra stycket i dess lydelse enligt SFS 2016:1073. Villkoren har överförts med smärre språkliga justeringar och utan ändring i sak (jfr Budgetpropositionen för 2017, volym 1, avsnitt 6.13.8).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Av *första punkten* framgår att med undantag för ändringen av 11 kap. 6 § så träder lagen i kraft den 1 januari 2018. 11 kap. 6 § som reglerar godkännande som frivilligt skattskyldig träder i stället i kraft den 15 december 2017. Genom det tidigare ikraftträdandet för godkännandet av frivilligt skattskyldiga för de nya ändamålen ges Skatteverket ytterligare tid att handlägga ansökningar om godkännande som frivilligt skattskyldig.

Av *andra punkten* följer att bestämmelserna i 4 kap. 2 a § tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet. Det innebär att äldre regler gäller i dessa delar för flyttningar som påbörjats före ikraftträdandet, även om en prövning sker efter ikraftträdandet. Enligt *Lagrådet* kan uttrycket ”första gången” med fördel användas när det är fråga om återkommande företeelser där det finns behov av en bestämning som knyter till en viss tidpunkt eller en viss tidsperiod. I detta sammanhang är användningen av uttrycket ”första gången” enligt *Lagrådet* dock förvirrande och bör utgå. Det är en fördel med en likartad teknisk utformning av ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Om en författning inte ska tillämpas redan vid ikraftträdandet utan först när en särskild händelse inträffar föreskrivs normalt att författningen träder i kraft en viss dag och tillämpas första gången när händelsen inträffar. Den nu aktuella bestämmelsen avser en sådan situation och bör korrespondera med utformningen av liknande ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Användningen av uttrycket ”första gången” i den nu aktuella bestämmelsen kan enligt regeringens mening inte heller missförstås. Regeringen anser därför att den föreslagna lydelsen bör behållas.

Enligt *tredje punkten* ska 4 kap. 3 § tillämpas i sin äldre lydelse för skatteupplag som har godkänts innan ikraftträdandet. Det innebär att om en bostad har godkänts som skatteupplag innan ikraftträdandet kan godkännandet inte återkallas enbart på den grunden att utrymmet används som bostad.

Enligt *fjärde och femte punkterna* tillämpas bestämmelserna i 9 kap. 12 § i den nya lydelsen första gången på ansökningar om återbetalning efter ikraftträdandet, medan äldre bestämmelser i 9 kap. 7 § fortfarande gäller för ansökningar om återbetalningar eller kompensation före ikraft-

trädadet. Det innebär att reglerna om under-tecknande enligt 9 kap. 7 § gäller för ansökningar som lämnats in innan ikraftträdadet, även om de behandlas efter ikraftträdadet. Lagrådet anser att uttrycket ”första gången” bör utgå även i denna punkt, se kommentaren till andra punkten.

Av *sjätte punkten* följer att godkännande som frivilligt skattskyldig för ändamål i 11 kap. 6 § första stycket 1–4 tidigast gäller fr.o.m. den 1 januari 2018. Detta innebär att ett godkännande som frivilligt skattskyldig kan meddelas innan årsskiftet utan att godkännandet får effekt innan förändringarna som har koppling till försäkranssystemet träder i kraft.

Av *sjunde punkten* framgår att fr.o.m. den 1 januari 2018 anses ett tidigare medgivande om kvartalsvis återbetalning enligt 11 kap. 12 a, 12 b och 14 §§ vara ett medgivande om månatlig återbetalning enligt 11 kap. 16 §. Det innebär att ett medgivande om kvartalsvis återbetalning av energiskatt på elförbrukning i exempelvis datorhallar, som meddelats med stöd av den äldre lydelsen, övergår till att vara ett medgivande om månatlig återbetalning avseende tid efter den 1 januari 2018. Övergångsbestämmelsen innebär varken en inskränkning av förbrukarens möjlighet att begära återkallande av beslut om medgivande eller av Skatteverkets möjlighet att återkalla sådant beslut om förutsättningar för medgivande inte längre finns.

Av *åttonde punkten* framgår att äldre bestämmelser gäller för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdadet. Detta innebär att äldre bestämmelser om försäkranssystemet, avdrag och återbetalningar gäller för överföring och förbrukning som sker fram till årsskiftet. Äldre bestämmelser gäller även för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdadet i fråga om avdrag enligt 7 kap. 3 a §. Detta innebär att äldre bestämmelser är tillämpliga då skattskyldighet för motorbränslet inträtt före ikraftträdadet.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus

3 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.17.3.

Det nya *andra stycket* i denna paragraf innehåller regler för den skatteomräkning som regeringen åläggs att göra i förordning för kalenderåret 2019 och framåt för naturgrus-skatten. För naturgrus görs en omräkning av skattesatsen baserad på utvecklingen av konsumentprisindex (KPI) samt en omräkning av skattesatsen som även beaktar utvecklingen av bruttonationalprodukten (BNP) genom ett årligt tillägg av två procentenheter. Omräkningen med ett tillägg av två procentenheter sker utöver den KPI-omräkning som sker enligt det första ledet och sker på sätt som beskrivs i stycket.

Av det nya *tredje stycket* följer att det belopp som räknas fram enligt andra stycket avrundas till hela kronor enligt sedvanliga avrundningsregler.

Regeringen meddelar enligt *fjärde stycket* genom förordning föreskrifter för kalenderåret 2019 och framåt före november månads utgång varje år.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

1 kap.

5 a §

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisning även görs till artikel 40 i direktiv 2008/118/EG enligt vilken vissa särskilda bestämmelser gäller för små vinproducenter i vissa fall. I stället för de dokument som normalt ska följa med punkt-skattepliktiga varor enligt artiklarna 21, 24 och 34 i direktivet ska enligt artikel 40 varorna åtföljas av ett godkänt följedokument för transport av vinprodukter. Närmare bestämmelser om vad som utgör ett sådant godkänt följedokument finns i artikel 24.1.a.iii i kommissionens förordning (EG) nr 436/2009 av den 26 maj 2009 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 479/2008 när det gäller vinodlingsregistret, de obligatoriska deklARATIONERNA och framtagningen av uppgifter för marknadsuppföljning, följedokumentet vid transport av produkter och de register som ska föras inom vinsektorn. Genom hänvisningen till artikel 40 blir bestämmelserna i lagen tillämpliga även i dessa fall. Detta innebär exempelvis att

bestämmelserna i 5 kap. blir tillämpliga. Hänvisningen till direktivet är dynamisk, dvs. avser EU-direktivet i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.8.

6 §

Vid sådana flyttningar från små vinproducenter som omfattas av artikel 40 i direktiv 2008/118/EG ersätts de dokument som normalt ska följa med varorna av följedokument för transport av vinprodukter, se ovan kommentaren till 5 a §. På samma sätt som vad gäller vid övriga situationer som nämns i 5 a § får en punktskattepliktig vara flyttas endast om de krav som uppställs på sådana dokument är uppfyllda. En hänvisning till följedokument för transport av vinprodukter införs därför i *första stycket*.

Av *andra stycket* följer att, på samma sätt som för andra flyttningar, en flyttning inte ska anses ha skett i strid med första stycket om följedokumentet för flyttning av vinprodukter innehåller endast smärre brister. En mindre språklig justering har även gjorts i stycket.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.8.

2 kap.

6 §

Paragrafen innehåller en skyldighet för förare att se till att dokument följer med transporten i enlighet med 1 kap. 6 § samt att vid transportkontroll tillhandahålla Tullverket tillgängliga sådana dokument. Genom ändringen i *första stycket* gäller dessa skyldigheter även följedokument för flyttning av vinprodukter där detta är aktuellt.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.8.

4 kap.

1 §

En ändring görs i *femte stycket* som innebär att nivån för transporttillägg ändras från 20 till 40 procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka aktuella bestämmelser inte har iakttagits.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.24.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Reglerna träder i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelserna i 1 kap. 5 a och 6 §§ och 2 kap.

6 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet. Det innebär att äldre regler gäller i dessa delar för flyttningar som påbörjats innan ikraftträdandet, även om en prövning sker efter ikraftträdandet. Enligt *Lagrådet* kan uttrycket "första gången" med fördel användas när det är fråga om återkommande företeelser där det finns behov av en bestämning som knyter till en viss tidpunkt eller en viss tidsperiod. I detta sammanhang är användningen av uttrycket "första gången" enligt *Lagrådet* dock förvirrande och bör utgå. Det är en fördel med en likartad teknisk utformning av ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Om en författning inte ska tillämpas redan vid ikraftträdandet utan först när en särskild händelse inträffar föreskrivs normalt att författningen träder i kraft en viss dag och tillämpas första gången när händelsen inträffar. Den nu aktuella bestämmelsen avser en sådan situation och bör korrespondera med utformningen av liknande ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Användningen av uttrycket "första gången" i den nu aktuella bestämmelsen kan enligt regeringens mening inte heller missförstås. Regeringen anser därför att den föreslagna lydelsen bör behållas. I övrigt ska äldre bestämmelser gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Det innebär att om den händelse som har utlöst att transporttillägg påförs inträffade före den 1 januari 2018 ska den äldre nivån för transporttillägget tillämpas, oavsett när prövningen sker.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall

4 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.17.3.

Det nya *andra stycket* i denna paragraf innehåller regler för den skatteomräkning som regeringen åläggs att göra i förordning för kalenderåret 2019 och framåt för avfallsskatten. För avfall görs en omräkning av skattesatsen baserad på utvecklingen av konsumentprisindex (KPI) samt en omräkning av skattesatsen som även beaktar utvecklingen av bruttonationalprodukten (BNP) genom ett årligt tillägg av två procentenheter. Omräkningen med ett tillägg av två procentenheter sker utöver den KPI-

omräkning som sker enligt det första ledet och sker på sätt som beskrivs i stycket.

Av det nya *tredje stycket* följer att det belopp som räknas fram enligt andra stycket avrundas till hela kronor enligt sedvanliga avrundningsregler.

Regeringen meddelar enligt *fjärde stycket* genom förordning föreskrifter för kalenderåret 2019 och framåt före november månads utgång varje år.

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

1 kap.

11 §

Ändringen i tredje stycket föränleds av förslaget i avsnitt 6.3 om sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning. Ändringen är en följd av att nya bestämmelser om skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning införs i 67 kap.

2 kap.

1 §

Ändringen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen, som är en upplysningsparagraf, kompletteras med termen personaloption. Vad som avses med personaloption anges i 10 kap. 11 §.

10 kap.

10 §

Ändringen föränleds av förslaget i avsnitt 6.5 om ändrad beräkning av bilförmån.

Ändringen innebär att den beskattningstidpunkt som tillämpas på förmån av drivmedel även ska gälla för förmån av väg-, bro- och färjeavgift samt trängselskatt. Det innebär att en anställd som t.ex. får trängselskatt betald av sin arbetsgivare och som genomför en privat resa och passerar en betalstation i januari, blir skattskyldig för denna i februari, och förmånen redovisas i arbetsgivardeklarationen som arbetsgivaren ska lämna i mars.

11 §

Ändringen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafens *andra stycke* införs termen personaloption. En personaloption är inte ett värdepapper, utan termen personaloption avser en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor. Förmån av personaloption tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst det beskattningsår då rätten utnyttjas eller överläts.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.4.

15 §

Ändringen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen justeras med anledning av att termen personaloption har införts i 10 kap. 11 §.

11 kap.

1 §

Ändringen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen finns bestämmelser om vad som ska tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst. I *första stycket* görs ett tillägg som innebär att förmån av personaloption enligt 11 a kap. inte ska tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst.

11 a kap.

I kapitlet, som föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall, föreslås särskilda bestämmelser om att förmån av personaloption i vissa fall inte ska tas upp som intäkt. Rubriken till kapitlet har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

1 §

Av paragrafen, som föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall, framgår kapitlets innehåll.

2 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen definieras termen företag som den ska förstås i detta kapitel. Paragrafen har utformats med 43 kap. 2 § som förebild.

Med företag avses ett svenskt aktiebolag eller ett utländskt bolag som motsvarar ett svenskt aktiebolag och som har fast driftställe i Sverige, om det hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte.

Vad som avses med utländskt bolag framgår av 2 kap. 5 a §. Med utländskt bolag avses en juridisk person som beskattas i den stat där den hör hemma, om beskattningen är likartad med den som gäller för svenska aktiebolag. Vad som avses med uttrycket ”likartad beskattning” framgår av förarbetena till den paragrafen (se prop. 1989/90:47 s. 17 f.).

Att det utländska bolaget ska motsvara ett svenskt aktiebolag innebär att det för det utländska bolaget ska gälla ett associationsrättsligt regelverk som är jämförbart med det som gäller för svenska aktiebolag.

Vad som avses med fast driftställe framgår av 2 kap. 29 §. Det ska vara fråga om en stadigvarande plats för affärsverksamhet varifrån verksamheten helt eller delvis bedrivs.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.5.

3 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen definieras termen koncern som den ska förstås i detta kapitel. Paragrafen har utformats med 43 kap. 3 § som förebild.

Med koncern avses en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554), förkortad ÅRL. Förenklat innebär årsredovisningslagens definition att om ett företag, moderföretaget, äger mer än hälften av rösterna i en annan juridisk person, dotterföretaget, så ingår företagen i samma koncern. Det finns även några andra i årsredovisningslagen beskrivna sätt att skapa ett koncernförhållande. Att koncernen ska vara ”av sådant slag” som anges i 1 kap. 4 § ÅRL innebär att även utländska koncerner omfattas om företagen upprätthåller förbindelser mellan varandra motsvarande vad som anges i årsredovisningslagen.

Lagrådet anser att 2 och 5 §§ lästa tillsammans ger intrycket att endast sådana utländska bolag

som uppfyller rekvisiten i 2 §, vid tillämpning av bestämmelserna i kapitlet, kan ingå i en koncern. Att koncerndefinitionen knyts till årsredovisningslagen innebär emellertid att det inte uppställs något sådant krav på utländska koncernbolag.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.6.

4 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen definieras termen intjänandetid som den ska förstås i detta kapitel. Med intjänandetid avses en period om tre år räknat från den tidpunkt då personaloptionen förvärvas. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.7.

5 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafens *första stycke* anges förutsättningarna för att en förmån av en personaloption, som förvärvas från ett företag, inte ska tas upp till beskattning.

För det första så ska optionsinnehavaren utnyttja personaloptionen för att förvärva en eller flera andelar i det företag från vilket optionen har förvärvats, tidigast tre år och senast tio år efter förvärvet (*första punkten*). För det andra så ska ett antal villkor som avser företaget (6–10 §§), personaloptionen (11–13 §§) och optionsinnehavaren (14–16 §§) vara uppfyllda (*andra punkten*). Om personaloptionen innebär en rätt att förvärva någonting annat än en eller flera andelar i det företag från vilket optionen har förvärvats är reglerna om lättnader i beskattningen av personaloptioner inte tillämpliga. Detsamma gäller om optionsinnehavaren, i stället för att utnyttja personaloptionen, överlåter optionen.

Av *andra stycket* följer att om företaget ingår i en koncern så ska villkoren i 6, 8, 11 och 12 §§, 14 § första stycket andra meningen och 15 § gälla sammantaget för alla företag i koncernen. Villkoren i 7, 9, 10 och 16 §§ ska gälla för varje företag i koncernen och 14 § första stycket första meningen för något av företagen i koncernen.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att det i 17 och 18 §§ finns bestämmelser om när förmån av personaloption inte ska tas upp vid fusion och fission.

Paragrafen har formulerats om efter synpunkter från *Lagrådet*.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.8.

6–16 §§

Paragraferna föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I dessa paragrafer finns bestämmelser som anger de villkor som måste vara uppfyllda för att förmån av personaloption inte ska tas upp till beskattning enligt 5 §. I 6–10 §§ finns villkor avseende det företag från vilket personaloptionen förvärfas, i 11–13 §§ finns villkor avseende personaloptionen och i 14–16 §§ finns villkor avseende optionsinnehavaren. Rubriken närmast före 6 § har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

6 §

Paragrafen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen innehåller villkor om antal anställda och nettoomsättning alternativt balansomslutning i det företag från vilket personaloptionen förvärfas. Paragrafen har utformats med 43 kap. 4 § som förebild.

Villkoren ska vara uppfyllda under det räkenskapsår som närmast föregår det kalenderår då personaloptionen förvärfas.

I *första punkten* anges att medelantalet anställda och delägare som arbetar i företaget ska vara lägre än 50. Av Bokföringsnämndens allmänna råd om gränsvärden (BFNAR 2006:11) följer att med anställd avses arbetstagare i företagets tjänst. I de allmänna råden anges hur medelantalet anställda i ett företag ska beräknas. Delägare som arbetar i företaget behandlas vid denna beräkning på samma sätt som anställda. Om företaget ingår i en koncern gäller kravet på medelantalet anställda och delägare sammantaget för alla företag i koncernen i stället för på företagsnivå (5 § andra stycket). Med anställda avses då anställda i något företag i koncernen och med delägare avses delägare i något företag i koncernen som arbetar i något koncernföretag. Medelantalet av sådana anställda och delägare ska således vara lägre än 50.

Enligt *andra punkten* ska företagets nettoomsättning eller balansomslutning uppgå till högst 80 miljoner kronor. Uttrycken företagets nettoomsättning respektive företagets balansomslutning har samma innebörd som termerna företagets redovisade nettoomsättning och företagets redovisade balansomslutning i Bokföringsnämndens allmänna råd om gränsvärden (BFNAR 2006:11). Om företaget har längre eller kortare räkenskapsår än tolv månader ska storlekskravet på nettoomsättningen alternativt balansomslutningen anpassas i motsvarande mån.

Om företaget ingår i en koncern gäller kravet på nettoomsättning alternativt balansomslutning sammantaget för alla företag i koncernen i stället för på företagsnivå (5 § andra stycket).

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.9.

7 §

Paragrafen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen innehåller villkor om offentliga organs kontroll av det företag från vilket personaloptionen förvärfas samt om att företagets andelar inte får vara upptagna till handel på en reglerad marknad. Paragrafen har utformats med 43 kap. 4 § som förebild.

Enligt paragrafen får inte 25 procent eller mer av kapital- eller röstandelarna i företaget direkt eller indirekt kontrolleras av ett eller flera offentliga organ när personaloptionen förvärfas (*första punkten*). Kontroll över ett företag kan framför allt ske genom ett direkt eller indirekt innehav av kapital- eller röstandelar. Det kan inte uteslutas att sådan kontroll kan föreligga även i andra fall. Med offentliga organ avses organ som bedriver offentlig verksamhet i statlig eller kommunal regi. Att det offentliga organet direkt eller indirekt ska kontrollera en viss del av kapital- eller röstandelarna i företaget innebär att även ägande via statliga och kommunala bolag omfattas.

När personaloptionen förvärfas får inte heller någon andel i företaget vara upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES (*andra punkten*). Vad som avses med en reglerad marknad framgår av 1 kap. 5 § 20 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Om företaget ingår i en koncern gäller villkoren om offentliga organs kontroll samt om att någon andel i företaget inte får vara upptagen till handel på en reglerad marknad för varje företag i koncernen (5 § andra stycket).

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Förslaget behandlas närmare i avsnitten 6.6.10 och 6.6.11.

8 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen innehåller villkor om att det företag från vilket personaloptionen förvärvas under intjänandetiden huvudsakligen ska bedriva annan rörelse än sådan rörelse som anges i paragrafen, s.k. undantagen verksamhet.

Med rörelse avses annan näringsverksamhet än innehav av kontanta medel, värdepapper eller liknande tillgångar (2 kap. 24 §). Om sådana tillgångar innehas som ett led i rörelsen räknas innehavet dock till rörelsen.

Med huvudsakligen avses ca 75 procent eller mer (prop. 1999/2000:2 del 1 s. 504 och 505). Det innebär att mindre än ca 25 procent av verksamheten kan utgöra undantagen verksamhet. Annorlunda uttryckt ska minst ca 75 procent av verksamheten bestå av rörelse som inte avser undantagen verksamhet.

Frågan om företaget huvudsakligen har bedrivit rörelse som inte avser undantagen verksamhet ska bedömas utifrån förhållandena i företaget under hela intjänandetiden. Vid denna bedömning kan exempelvis fördelningen av intäkter, vinst eller tillgångar mellan å ena sidan innehav av kontanta medel, värdepapper och liknande tillgångar som inte innehas som ett led i rörelsen samt undantagen verksamhet och å andra sidan övrig verksamhet beaktas. Det måste tas hänsyn till de specifika omständigheter som föreligger för den bedömda verksamheten.

Om företaget ingår i en koncern så gäller kravet på att företaget huvudsakligen ska ha bedrivit rörelse som inte avser undantagen verksamhet i stället sammantaget för alla företag i koncernen (5 § andra stycket). Verksamheten i alla företag i koncernen ska då läggas samman, som om ett enda företag bedrev verksamheterna. Denna sammanlagda verksamhet ska under intjänandetiden huvudsakligen utgöra rörelse som inte avser undantagen verksamhet.

I *punkterna 1-6* anges sådan rörelse som utgör undantagen verksamhet.

I *första punkten* undantas bank- och finansieringsrörelse. Termerna bankrörelse och finansieringsrörelse har samma innebörd som i 1 kap. 3 och 4 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Med bankrörelse avses rörelse i vilken det ingår betalningsförmedling via generella betalsystem och mottagande av medel som efter uppsägning är tillgängliga för fordringsägaren inom högst 30 dagar. Med finansieringsrörelse avses rörelse i vilken det ingår näringsverksamhet som har till ändamål att ta emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten och lämna kredit, ställa garanti för kredit eller i finansieringssyfte förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande (leasing).

Enligt *andra punkten* är försäkringsrörelse undantagen verksamhet. Innebörden av termen försäkringsrörelse är densamma som vid tillämpningen av försäkringsrörelselagen (2010:2043) och lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Av *tredje* och *fjärde punkten* framgår att produktion av kol eller stål samt handel med mark, fastigheter, råvaror eller finansiella instrument utgör verksamheter som är undantagna.

Enligt *femte punkten* undantas uthyrning för längre tid av lokaler eller bostäder. Att uthyrningen ska avse en längre tid innebär att hotellverksamhet och liknande verksamhet normalt inte omfattas av undantagen verksamhet. Kontrakt som löper under sex månader eller längre bör anses avse en längre tid.

I *sjätte punkten* undantas tillhandahållande av tjänster som avser juridisk rådgivning, redovisning eller revision. Skatterådgivning – oavsett om den utförs av jurister eller andra – omfattas av termen juridisk rådgivning.

Efter synpunkter från *Lagrådet* har 8 § i lagrådsremissen slopats och bestämmelserna om att företaget huvudsakligen ska bedriva rörelse införlivats i 9 § i lagrådsremissen (ny 8 §).

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.12.

9 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen innehåller villkor om hur länge det företag från vilket personaloptionen förvärvas får ha bedrivit verksamhet.

Av *första stycket* framgår att företaget vid tidpunkten för förvärvet av personaloptionen inte får ha bedrivit verksamhet i mer än tio kalenderår efter utgången av det kalenderår då verksamheten påbörjades. Med uttrycket ”bedrivit verksamhet” avses i denna bestämmelse att någon form av aktivitet har inletts från företagets sida. Verksamhet anses därför inte påbörjad redan vid företagets registrering, betalning av andelar eller liknande utan först när den egentliga verksamheten i företaget har börjat bedrivas (se RÅ 2006 ref. 58 och prop. 2008/09:40 s. 20–23 och s. 40).

I *andra stycket* regleras det fall då företaget har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från någon annan. Personaloptionen ska då ha förvärvats inom tio kalenderår från utgången av det kalenderår då den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades, om den förvärvade verksamheten påbörjades före den verksamhet som fanns i företaget innan förvärvet. Åldersbestämningen kommer således att bestämmas av den verksamhet som är äldst av den förvärvade verksamheten och den verksamhet som finns sedan tidigare i företaget. Vid fastställandet av när den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades kan man behöva gå längre tillbaka än till det överlåtande företaget i det fall det överlåtande företag i sin tur har förvärvat verksamheten från någon annan.

Bedömningen av om företaget har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från någon annan, ska göras vid tidpunkten för förvärvet av personaloptionen.

Om företaget ingår i en koncern gäller villkoret om att verksamheten inte får vara äldre än tio år för varje företag i koncernen (5 § andra stycket). Inget företag i koncernen får alltså, när personaloptionen förvärvas, ha bedrivit verksamhet i mer än tio år efter utgången av det kalenderår då verksamheten i respektive företag påbörjades. Om något företag i koncernen har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från annan ska personaloptionen förvärvas inom tio år från utgången av det år då den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades, om den förvärvade verksamheten påbörjades innan verksamheten i det förvärvande företaget påbörjades. *Lagrådet* föreslår redaktionella ändringar av paragrafen. Första stycket har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Regeringen anser

emellertid att den föreslagna lydelsen av paragrafens andra stycke bör behållas av tydlighets-skäl.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.13.

10 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen innehåller villkor om att det företag från vilket personaloptionen förvärvas inte får vara i ekonomiska svårigheter när personaloptionen förvärvas. Paragrafen har utformats med 43 kap. 17 § som förebild.

Ett företag är i ekonomiska svårigheter om det vid tidpunkten när personaloptionen förvärvas är skyldigt att upprätta kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL, (*första punkten*), är föremål för företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion (*andra punkten*) eller är på obestånd (*tredje punkten*). Att det ska vara en kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i aktiebolagslagen eller företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen om företagsrekonstruktion innebär att även motsvarande förfarande för utländska juridiska personer omfattas av bestämmelsen. Vad som avses med obestånd anges i 1 kap. 2 § konkurslagen (1987:672). Med obestånd (insolvens) avses att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig. Ett företag är också i ekonomiska svårigheter om det vid tidpunkten när personaloptionen förvärvas är föremål för betalningskrav på grund av ett beslut från Europeiska kommissionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden (*fjärde punkten*).

Om företaget ingår i en koncern gäller villkoret om att inte befinna sig i ekonomiska svårigheter för varje företag i koncernen (5 § andra stycket). Inget företag i koncernen får alltså, när personaloptionen förvärvas, befinna sig i den angivna typen av ekonomiska svårigheter.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.14.

11 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen regleras det maximala värdet på optionsinnehavarens samtliga personaloptioner, dvs. den personaloption som är föremål för prövning enligt 11 a kap. och övriga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget.

Med övriga personaloptioner avses såväl personaloptioner som kan komma att beskattas enligt 10 kap. 11 § andra stycket och personaloptioner som inte kommer att tas upp till beskattning enligt 11 a kap. En sådan personaloption som har förvärvats från annan än företaget omfattas inte, även om optionen innebär rätt att förvärva andel i företaget. Värdet på samtliga personaloptioner ska bestämmas vid tidpunkten då den personaloption som är föremål för prövning enligt 11 a kap. förvärvas. Värdet får inte överstiga 3 miljoner kronor.

Hur värdet på en personaloption ska beräknas framgår av 13 §.

Om företaget ingår i en koncern ska beloppskravet tillämpas sammantaget för alla företag som ingår i koncernen (5 § andra stycket). Värdet på optionsinnehavarens samtliga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget eller i något annat företag som ingår i samma koncern och som har förvärvats från något koncernföretag, får inte överstiga 3 miljoner kronor när personaloptionen förvärvas.

Paragrafen har efter synpunkter från *Lagrådet* formulerats om och bytt plats med 12 §.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.15.

12 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen regleras det maximala värdet på optionsinnehavarens personaloption och övriga personaloptioner som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som har förvärvats från företaget.

Med övriga personaloptioner avses såväl personaloptioner som kan komma att beskattas enligt 10 kap. 11 § andra stycket och personaloptioner som inte kommer att tas upp till beskattning enligt 11 a kap. Värdet på samtliga personaloptioner ska bestämmas vid tidpunkten

då den personaloption som är föremål för prövning enligt 11 a kap. förvärvas. Värdet får inte överstiga 75 miljoner kronor. En sådan personaloption som har förvärvats från annan än företaget omfattas inte, även om optionen innebär rätt att förvärva andel i företaget.

Hur värdet på en personaloption ska beräknas framgår av 13 §.

Om flera anställda förvärvar personaloptioner vid ett och samma tillfälle ska samtliga dessa personaloptioner beaktas vid tillämpningen av denna bestämmelse. Det innebär att om värdet på dessa personaloptioner sammanlagt överstiger 75 miljoner kronor så kan inte någon av optionsinnehavarna tillämpa reglerna om skattelättnader för personaloptioner. Om det sammanlagda värdet i stället uppgår till t.ex. 50 miljoner kronor kan ytterligare optioner om högst 25 miljoner kronor förvärvas där optionsinnehavarna har möjlighet att få tillämpa reglerna om skattelättnader för personaloptioner.

Om företaget ingår i en koncern ska beloppskravet tillämpas sammantaget för alla företag som ingår i koncernen (5 § andra stycket). Värdet på optionsinnehavarens personaloption tillsammans med värdet på övriga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget eller i något annat företag som ingår i samma koncern och som har förvärvats från något av dessa företag, får inte överstiga 75 miljoner kronor när personaloptionen förvärvas.

Paragrafen har efter synpunkter från *Lagrådet* formulerats om och bytt plats med 11 §.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.15.

13 §

Paragrafen föränleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen anges en värderingsmodell vid tillämpningen av 11 och 12 §§.

Av *första stycket* framgår att när värdet på den anställdes personaloption och värdet på andra personaloptioner ska beräknas enligt 11 och 12 §§, ska värdet på en personaloption anses motsvara värdet på den andel eller de andelar som optionen ger rätt att förvärva.

Av *andra stycket* följer att om det har genomförts en eller flera marknadsmässiga transaktioner avseende företagens andelar, ska värdet på en andel bestämmas med ledning av denna eller dessa transaktioner. Värdet ska dock bara be-

stämmas på detta sätt om transaktionen eller transaktionerna har skett någon gång under de närmast föregående tolv månaderna innan personaloptionen förvärvas. Om personaloptionen förvärvas t.ex. den 1 juli 2019, ska värdet bestämmas med ledning av den eller de transaktioner som har skett under tiden den 1 juli 2018 till det att personaloptionen förvärvas den 1 juli 2019. Med uttrycket marknadsmässiga transaktioner avses i detta fall såväl en transaktion som flera transaktioner. Normalt avses andra transaktioner än transaktioner mellan en andelsägare och dennes närstående eller en annan andelsägare eller dennes närstående. Uttrycket med ledning av återspeglar att det i det specifika fallet kan föreligga olika omständigheter som bör beaktas vid värderingen. En transaktion behöver inte avse andelar, utan kan också avse t.ex. optioner eller terminer avseende andelarna. Värdet på en personaloption (som ska anses motsvara värdet på den andel som optionen ger rätt att förvärva) kan då, i det specifika fallet, bestämmas med ledning av priset på optionen eller terminen som i sin tur återspeglar det bedömda värdet på det underliggande instrumentet i optionen eller terminen. Vid flera transaktioner vid olika tidpunkter är en lämplig utgångspunkt att bedömningen görs utifrån den senast gjorda transaktionen. Det kan dock inte uteslutas att det kan föreligga sådana omständigheter att ledning vid värderingen också eller i stället bör tas av tidigare transaktioner.

Av *tredje stycket* framgår att om någon eller några sådana transaktioner inte har gjorts, ska värdet på samtliga andelar i företaget anses motsvara skillnaden mellan företagets bokförda tillgångar och skulder enligt den senast fastställda balansräkningen (dvs. eget kapital eller det s.k. substansvärdet). Med fastställd balansräkning avses att balansräkningen ska vara fastställd vid årsstämman om företaget är ett svenskt aktiebolag (7 kap. 11 § ABL) eller vara fastställd på motsvarande sätt om företaget är ett utländskt bolag. Värdet fördelas på det totala antalet andelar i företaget för att beräkna värdet på en andel. Om företaget inte har någon fastställd balansräkning, ska värdet på en andel i stället bestämmas till ett belopp som motsvarar andelens kvotvärde.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.16.

14 §

Paragrafen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen innehåller villkor om att optionsinnehavaren under intjänandetiden måste vara anställd och arbeta i viss omfattning i det företag från vilket personaloptionen förvärvas.

Av *första stycket* framgår att endast den som är anställd i företaget under intjänandetiden omfattas av bestämmelserna om skattelättnader för personaloptioner. Arbetstiden ska under intjänandetiden uppgå till i genomsnitt minst 30 timmar per vecka.

Enligt *andra stycket* ska som arbetstid räknas semesterledighet för vilken semesterlön utbetalas. Även frånvaro till följd av sjukdom, föräldraledighet eller andra liknande förhållanden som ersätts inom socialförsäkringssystemet räknas som arbetstid. Frånvaro till följd av sjukdom och tjänstledighet, som ersätts av företaget, räknas också som arbetstid. Däremot räknas tjänstledighet, som inte ersätts av företaget, inte som arbetstid.

Om företaget ingår i en koncern ska optionsinnehavaren vara anställd i något av företagen i koncernen (5 § andra stycket). Det innebär att optionsinnehavaren kan vara anställd i ett dotterföretag till det företag från vilket personaloptionen förvärvas. Det har inte någon betydelse om anställning föreligger i flera företag i koncernen under intjänandetiden. Vid beräkningen av den genomsnittliga arbetstiden om minst 30 timmar per vecka ska den sammanlagda arbetstiden under hela intjänandetiden beaktas, oaktat att arbetet kan ha skett i olika företag i koncernen.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.17.

15 §

Paragrafen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen innehåller villkor om att optionsinnehavaren under intjänandetiden måste få viss ersättning från det företag från vilket personaloptionen förvärvas.

Av *första stycket* framgår att det måste vara fråga om ersättning från det företag från vilket personaloptionen förvärvas. Ersättning som optionsinnehavaren får från annan arbetsgivare får alltså inte räknas med (se dock nedan vad gäller ersättning från ett företag i samma

koncern). Inte heller ersättning från t.ex. Försäkringskassan, såsom sjukpenning och föräldrapenning. I ersättningen får såväl kontant lön som skattepliktiga förmåner, sjuklön, semesterlön och semesterersättning räknas med. Av första stycket framgår också att det måste vara fråga om sådan ersättning som ska tas upp i inkomstslaget tjänst och att ersättningen under intjänandetiden (tre år) måste uppgå till minst 13 inkomstbasbelopp. Om optionsinnehavaren under intjänandetiden till följd av sjukdom, föräldraledighet eller andra liknande förhållanden får ersättning inom socialförsäkringssystemet ska ersättningskravet om 13 inkomstbasbelopp minska i proportion till tiden med ersättning inom socialförsäkringssystemet. Beloppet om 13 inkomstbasbelopp ska alltså minska med ett belopp motsvarande 13 inkomstbasbelopp multiplicerat med tiden då optionsinnehavaren får ersättning inom sjukförsäkringssystemet dividerat med hela intjänandetiden. Anta en anställd som får ersättning inom socialförsäkringssystemet under sammanlagt t.ex. 3 månader under intjänandetiden (36 månader) och att inkomstbasbeloppet som gällde för det år då personaloptionen förvärvades är 63 000 kronor. Kravet på ersättning under intjänandetiden ska då justeras till 750 750 kronor [= $(13 \times 63\,000) - (13 \times 63\,000 \times 3/36)$], i stället för 819 000 kronor (= $13 \times 63\,000$).

Om företaget ingår i en koncern får ersättning till den anställde från alla företag i koncernen under intjänandetiden läggas samman. En förutsättning är att ersättningen även i detta fall ska tas upp i inkomstslaget tjänst. Denna sammanlagda ersättning från alla företag i koncernen ska under intjänandetiden uppgå till minst 13 inkomstbasbelopp (5 § andra stycket).

Enligt *andra stycket* avses med inkomstbasbelopp det inkomstbasbelopp som beräknas enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken och som gäller för det år under vilket personaloptionen förvärvas. Andra stycket har formulerats om efter synpunkter från *Lagrådet*.

I *tredje stycket* anges att som ersättning räknas inte kostnadsersättning eller belopp som ska tas upp i inkomstslaget tjänst till följd av reglerna om förbjudet lån eller 3:12-reglerna (se 11 kap. 45 § respektive 57 kap.).

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.18.

16 §

Paragrafen förändras av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen innehåller en begränsning av i vilken utsträckning optionsinnehavaren får kontrollera andelar i det företag från vilket personaloptionen förvärvas.

Av paragrafen framgår att optionsinnehavaren tillsammans med närstående inte får kontrollera, eller ha kontrollerat, andelar i företaget som motsvarar mer än fem procent av kapital- eller röstandelarna i företaget. Denna begränsning gäller under en viss bestämd tidsperiod fram till och med förvärvet av personaloptionen. Tidsperioden börjar med de två kalenderåren närmast före det kalenderår då personaloptionen förvärvas. Både direkt och indirekt kontroll över andelar ska beaktas. Kontroll över en andel kan föreligga vid innehav av andelen, men det kan inte uteslutas att en person även i andra fall kan anses kontrollera en andel. Vad som avses med närstående framgår av 2 kap. 22 §.

Om företaget ingår i en koncern gäller begränsningen avseende kontroll över andelarna för varje företag i koncernen (5 § andra stycket). Optionsinnehavaren får alltså inte direkt eller indirekt kontrollera, eller ha kontrollerat, andelar i något företag i koncernen som motsvarar mer än fem procent av kapital- eller röstandelarna i respektive företag. Även i detta fall beaktas kontroll över andelar under en viss tid fram till och med förvärvet av personaloptionen, liksom närståendes andelsinnehav.

Paragrafen har formulerats om efter synpunkter från *Lagrådet*.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.19.

17 §

Paragrafen förändras av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen finns en särskild bestämmelse som möjliggör ett förtida utnyttjande av en personaloption i samband med en fusion eller fission där det företag från vilket personaloptionen har förvärvats upplöses.

Av *första stycket* framgår att om optionsinnehavaren i samband med en fusion eller fission utnyttjar personaloptionen före intjänandetidens utgång, ska någon förmån av personaloption inte tas upp till beskattning om vissa angivna villkor

är uppfyllda. Samtliga villkor i paragrafen måste vara uppfyllda.

Enligt *första punkten* ska personaloptionen utnyttjas för förvärv av andel i det överlåtande företaget tidigast ett år från tidpunkten då personaloptionen förvärvades. Bestämmelsen gäller således inte en personaloption som innebär en rätt att förvärva en andel i det övertagande företaget.

Enligt *andra punkten* och *andra stycket* ska villkoren avseende det företag från vilket personaloptionen har förvärvats (det överlåtande företaget), personaloptionen och optionsinnehavaren vara uppfyllda fram till tidpunkten för utnyttjandet. När det gäller kravet på att optionsinnehavaren ska få viss ersättning från företaget under intjänandetiden, ska detta krav minskas i proportion till den resterande intjänandetiden efter utnyttjandet av personaloptionen. Beloppet om 13 inkomstbasbelopp ska alltså minskas med ett belopp motsvarande 13 inkomstbasbelopp multiplicerat med den resterande tiden av intjänandetiden räknat från utnyttjandet av personaloptionen dividerat med hela intjänandetiden. Anta en anställd som i samband med en fusion utnyttjar en personaloption efter 30 månader från tidpunkten då personaloptionen förvärvades och att inkomstbasbeloppet som gällde för det år då personaloptionen förvärvades är 63 000 kronor. Kravet på ersättning ska då justeras till 682 500 kronor [= $(13 \times 63\,000) - (13 \times 63\,000 \times 6/36)$], i stället för 819 000 kronor (= $13 \times 63\,000$).

Av *tredje punkten* följer att fusionen eller fissionen ska genomföras på marknadsmässiga villkor. Det är först när en fusion eller fission är genomförd som det kan konstateras att förvärv av en personaloption, som utnyttjas i samband med en fusion eller fission innan intjänandetiden har löpt ut, inte ska förmånsbeskattas. En fusion eller fission ska enligt 37 kap. 8 § anses genomförd när det överlåtande företaget har upplösts.

Av *fjärde punkten* framgår att det övertagande företaget huvudsakligen ska bedriva annan rörelse än undantagen verksamhet.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.20.

18 §

Paragrafen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Av paragrafen följer att bestämmelsen i 17 § inte gäller om en eller flera fysiska personer, som

tidigare har innehaft andelar i det överlåtande företaget, har det bestämmande inflytandet över det övertagande företaget omedelbart efter fusionen eller fissionen.

Av *första stycket* framgår att bestämmelsen i 17 § inte gäller om en eller flera fysiska personer omedelbart efter fusionen eller fissionen har det bestämmande inflytandet över det övertagande företaget eller de övertagande företagen (*första punkten*) och personen eller personerna eller närstående till dem direkt eller indirekt har innehaft andelar i det överlåtande företaget, eller i ett annat företag inom samma koncern, under det år då fusionen eller fissionen genomförs eller under något av de två föregående åren (*andra punkten*).

I *andra stycket* definieras vad som avses med bestämmande inflytande. En eller flera fysiska personer tillsammans anses ha bestämmande inflytande över ett företag om detta företag skulle ha varit ett dotterföretag enligt aktiebolagslagen till personen eller personerna tillsammans, om personen eller personerna tillsammans hade varit ett svenskt aktiebolag. Stycket har utformats med 40 kap. 5 § tredje stycket som förebild.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.20.

16 kap.

37 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Av paragrafen framgår att förmån av personaloption som inte ska tas upp som intäkt av optionsinnehavaren enligt 11 a kap. inte heller får dras av i inkomstslaget näringsverksamhet. Huruvida andra kostnader som kan uppstå med anledning av förvärvet av personaloptionen ska dras av, t.ex. konsultkostnader, får prövas utifrån allmänna regler och principer.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.6.23.

44 kap.

8 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.11 om ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs.

Ändringen i paragrafens *första stycke första punkt* innebär att även värdepapper som har getts ut av ett utländskt företag som motsvarar ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening ska anses avyttrat när företaget i fråga försätts i konkurs. Att även utländska motsvarigheter omfattas följer av 2 kap. 2 §.

I *första stycket andra punkten* görs motsvarande ändring. Om det företag som har gett ut värdepapperet är ett annat företag än ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett utländskt företag som motsvarar ett sådant företag, ska värdepapperet anses avyttrat när företaget i fråga upplöses genom konkurs.

34 och 34 a §§

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.11 om ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs.

I paragraferna görs följdändringar med anledning av den föreslagna ändringen i 8 § första stycket första punkten.

Paragraferna har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

61 kap.

5 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.5 om ändrad beräkning av bilförmån.

I paragrafen regleras hur värdet av bilförmån ska beräknas. Beräkningen sker enligt en metod som innebär att värdet bestäms efter en schablon exklusive drivmedel. Av bestämmelserna framgår att denna schablon innefattar en andel av prisbasbeloppet med tillägg av ett ränterelaterat belopp och ett prisrelaterat belopp. Ändringen i första stycket innebär att bilens fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen (2006:227) ska läggas till som en egen post och räknas in i värdet av bilförmån. Med bilens fordonsskatt avses den enskilda bilens faktiska fordonsskatt som fastställts av Transportstyrelsen.

Prisbasbeloppsdelen i schablonen innefattar enligt gällande regler bl.a. fordonsskatt. Till följd av att fordonsskatten inte längre ska ingå i prisbasbeloppsdelen utan tillkomma därutöver vid beräkningen av förmånsvärdet sänks prisbasbeloppsdelen från 0,317 till 0,29 prisbasbelopp.

5 a §

Av paragrafen, som är ny, framgår att utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter samt trängselskatt inte ska ingå i det schablonmässigt beräknade värdet av bilförmån enligt 5 §. Begreppet ”väg-, bro- och färjeavgifter” omfattar infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg.

En förmån i form av betald väg-, bro- och färjeavgift samt trängselskatt bör beräknas till

marknadsvärdet (jfr 61 kap. 2 §). Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.7 Förmån av betald trängselskatt och infrastrukturavgifter. Av detta avsnitt framgår också hur förmån av betald trängselskatt bör beräknas om en förmånstagare under samma dygn gjort tjänsteresor, arbetsresor och privata resor med förmånsbilen.

8 a §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.5 om ändrad beräkning av bilförmån.

Ändringen i *första stycket* innebär att det är nybilpriset, och inte förmånsvärdet, som vid beräkning av värdet av bilförmån enligt 5 § ska sättas ned till en nivå som motsvarar nybilpriset för den jämförbara bilen.

Ändringen i *andra stycket* är en konsekvens av att nedsättningen av förmånsvärdet för de bilar som omfattas av bestämmelsen ska utgå från den jämförbara bilens nybilpris i stället för en nivå som motsvarar förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Dessutom tas *tredje stycket* bort.

63 kap.

3 a §

Paragrafen, som föranleds av förslaget i avsnitt 6.2 om sänkt skatt för pensionärer, innehåller bestämmelser om beräkningen av grundavdraget för personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år.

Regleringen innebär att grundavdraget för fysiska personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år uppgår till beloppet enligt 3 § med tillägg av ett särskilt belopp som anges för vissa inkomstintervall. Ändringen innebär att den beskattningsbara inkomsten och därmed skatten sänks för personer äldre än 65 år med inkomster mellan 2,72 och 9,15 prisbasbelopp, vilket i 2018 års prisbasbelopp är 123 700 och 416 300 kronor.

67 kap.

2 §

Ändringen i *första stycket* föranleds av förslaget i avsnitt 6.3 om sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning. Ändringen innebär att den nya skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning förs in i uppräknningen över i vilken ordning som de olika skattereduktionerna ska göras. Den nya skattereduktionen kan jämföras med den skattelättnad som personer med

arbetsinkomster har och läggs därför efter jobbskatteavdraget, och före underskott av kapital.

Ändringen i *andra stycket* innebär att den nya skattereduktionen ska räknas av mot kommunal inkomstskatt.

9 a §

Paragrafen är ny och föranleds av förslaget i avsnitt 6.3 om en ny skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning. I bestämmelsen regleras vilka som kan komma ifråga för den nya skattereduktionen. Skattereduktionen kan tillgodoräknas de som varit obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret. Skattereduktionen kan även tillgodoräknas begränsat skattskyldiga om de har skattepliktiga inkomster enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3 och överskottet av sådana förvärvsinkomster som ska beskattas i Sverige uteslutande eller så gott som uteslutande utgör vederbörandes sammanlagda överskott av förvärvsinkomster från Sverige och andra länder. Med överskott av förvärvsinkomster avses summan av tjänsteintäkter och intäkter av näringsverksamhet efter avdrag för kostnader i respektive inkomstslag. Det är den skattskyldiges ansvar att ange vilka inkomster denne uppbär utomlands. Liknande bestämmelser finns gällande grundavdraget (63 kap. 2 §), jobbskatteavdraget (67 kap. 5 §) och skattereduktionen för hushållsarbete (67 kap. 11 §).

9 b §

Paragrafen är ny och föranleds av förslaget i avsnitt 6.3 om sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning. Paragrafen innehåller bestämmelser för hur underlaget för skattereduktionen ska bestämmas. I *första stycket* regleras sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken som utbetalats under beskattningsåret och som ska tas upp till beskattning enligt inkomstskattelagen.

I *andra stycket* regleras i vilka fall utländsk ersättning ska medräknas i underlaget. Bestämmelsen om jämställande av svensk och utländsk ersättning är utformad med 3 § 3 lagen (2008:826) om skattereduktion för kommunal fastighetsavgift som förebild.

9 c §

Paragrafen är ny och föranleds av förslaget i avsnitt 6.3 om sänkt skatt för personer med

sjukersättning och aktivitetsersättning. I paragrafen beskrivs hur skattereduktionens storlek ska beräknas.

9 d §

Paragrafen är ny och föranleds av förslaget i avsnitt 6.3 om sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning. Paragrafen innehåller bestämmelser för hur skattereduktionen ska beräknas när de som är obegränsat skattskyldiga bara varit det en del av beskattningsåret. *Första stycket* behandlar fall då den skattskyldige varit obegränsat skattskyldig i Sverige endast del av beskattningsåret.

I *andra stycket* förtydligas att om en begränsat skattskyldig har sin förvärvsinkomst uteslutande eller så gott som uteslutande från Sverige, ska dock skattereduktionen tillgodoräknas som om han varit obegränsat skattskyldig hela året. Liknande bestämmelser finns gällande grundavdraget (63 kap. 4 §) och jobbskatteavdraget (9 §).

Övergångsbestämmelser till SFS 2001:1175

Ändringen i övergångsbestämmelsernas *tredje punkt* föranleds av förslaget i avsnitt 6.5 om ändrad beräkning av bilförmån.

Lagrådet anser det i flera avseenden otillfredsställande att lagtekniskt hantera en övergångsreglering på det sätt som föreslås och att de bestämmelser som framöver ska gälla för de aktuella fordonen i stället lämpligen bör tas in i en övergångsbestämmelse avseende den nu aktuella ändringen.

Regeringen har förståelse för Lagrådets synpunkt. Övergångsbestämmelserna till SFS 2001:1175 har justerats på det av regeringen föreslagna sättet vid ett flertal tillfällen med anledning av att den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för miljöbilar har förlängts. Reglerna i 61 kap. 8 a § andra och tredje stycket ska enligt den senaste ändringen av övergångsbestämmelserna tillämpas t.o.m. det beskattningsår som slutar den 31 december 2020 (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1, rskr. 2016/17:49, SFS 2016:1055). Till skillnad från tidigare justeringar är dock den nu aktuella ändringen en direkt följd av förslaget i avsnitt 6.5.5 om att bryta ut fordonsskatten ur den s.k. bilförmånsschablonen, vilket medför att 61 kap. 8 a § tredje stycket tas bort. Detta medför i sin

tur att övergångsbestämmelsernas *tredje punkt* behöver ändras. Med hänsyn till detta och med beaktande av att det rör sig om en tidsbegränsad reglering anser regeringen att det i detta läge inte finns skäl att ändra lagstiftningsteknik och att den föreslagna lydelsen därför bör behållas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Av *första punkten* framgår att lagen träder i kraft den 1 januari 2018.

Av *andra punkten* framgår att 10 kap. 10 § och 63 kap. 3 a § i den nya lydelsen och bestämmelserna i den nya 61 kap. 5 a § tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

Av *tredje punkten* framgår att bestämmelserna i 2 kap. 1 §, 10 kap. 11 och 15 §§ och 11 kap. 1 § i den nya lydelsen och de nya bestämmelserna i 11 a kap. och 16 kap. 37 § tillämpas första gången på personaloptioner som har förvärvats efter den 31 december 2017.

Av *fjärde punkten* framgår att bestämmelserna i 44 kap. 8 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för värdepapper som har getts ut av ett företag som försätts i konkurs efter den 31 december 2017. Enligt *Lagrådet* kan uttrycket ”första gången” med fördel användas när det är fråga om återkommande företeelser där det finns behov av en bestämning som knyter till en viss tidpunkt eller en viss tidsperiod. I detta sammanhang är användningen av uttrycket ”första gången” enligt *Lagrådet* dock förvirrande och bör utgå. Det är en fördel med en likartad teknisk utformning av ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Om en författning inte ska tillämpas redan vid ikraftträdandet utan först när en särskild händelse inträffar föreskrivs normalt att författningen träder i kraft en viss dag och tillämpas första gången när händelsen inträffar. Den nu aktuella bestämmelsen avser en sådan situation och bör korrespondera med utformningen av liknande ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Användningen av uttrycket ”första gången” i den nu aktuella bestämmelsen kan enligt regeringens mening inte heller missförstås. Regeringen anser därför att den föreslagna lydelsen bör behållas.

Av *femte punkten* framgår att bestämmelserna i 61 kap. 5 § och 8 a § i den nya lydelsen ska gälla för bilar som är av tillverkningsår 2018 eller senare och som blir skattepliktiga enligt väg-

trafikskattelagen för första gången den 1 juli 2018 eller senare. Det innebär att för dessa bilar ska fordonsskatt inte ingå i prisbasbeloppsdelen vid den schablonmässiga beräkningen av förmånsvärdet. I stället ska bilens fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen tillkomma som ytterligare en post utöver prisbasbeloppsdelen, det ränterelaterade beloppet och det prisrelaterade beloppet. Till följd av detta ska prisbasbeloppsdelen sänkas från 0,317 till 0,29 prisbasbelopp vid beräkning av bilförmån. Ändringen i 61 kap. 8 a § är en direkt följd av ändringen i 5 §.

I *sjätte punkten a* anges att bestämmelserna i 61 kap. 5 och 8 a §§ i den äldre lydelsen fortfarande ska gälla för bilar som är av tillverkningsår 2018 eller tidigare och som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen för första gången före den 1 juli 2018. Detta innebär att fordonsskatt inte ska tillkomma som en egen post vid beräkning av värdet av bilförmån i 61 kap. 5 § första stycket. För dessa bilar ingår fordonsskatten i prisbasbeloppsdelen i schablonen och prisbasbeloppsdelen ska därför vara 0,317 i stället för 0,29 prisbasbelopp.

Av *sjätte punkten b* framgår att bestämmelserna i 61 kap. 5 och 8 a §§ i den äldre lydelsen fortfarande även ska gälla för bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som är registrerade utomlands och som inte är skattepliktiga här i landet enligt vägtrafikskattelagen. I princip ska alla fordon som brukas i Sverige vara registrerade här (12 § lagen [2001:558] om vägtrafikregister). Det finns dock vissa undantag från registreringsplikten, t.ex. för fordon som används i internationell vägtrafik i Sverige. Ett fordon anses vara i internationell vägtrafik om fordonet ägs av en fysisk eller juridisk person som har sitt huvudsakliga hemvist utomlands, fordonet inte är registrerat i Sverige, och fordonet har förts in till Sverige för att tillfälligt brukas här (13 § lagen om vägtrafikregister). Tillämpning av övergångsbestämmelsen kan således aktualiseras när en förmånsbil av tillverkningsår 2018 eller senare körs i Sverige under t.ex. åtta månader utan att bli fordonsskattepliktig här. Även för dessa bilar ingår fordonsskatten i prisbasbeloppsdelen i schablonen och prisbasbeloppsdelen ska därför vara 0,317 i stället för 0,29 prisbasbelopp.

Av den *sjunde punkten* framgår att bestämmelserna angående den nya skatte-reduktionen ska tillämpas på sjukersättning och

aktivitetsersättning som betalas ut efter den 31 december 2017.

Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

2 kap.

1 §

Ändringen i paragrafens *andra stycke* föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner vissa fall och är en följd av att termen personaloption införs i 10 kap. 11 § andra stycket II. En personaloption är en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor.

3 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6.29 om arbetsgivaravgifter, skatteavdrag och uppgiftsskyldighet för före detta anställda.

Ett mindre tillägg görs i paragrafen så att det uttryckligen framgår att en ersättning eller annan förmån än personaloption som har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska anses utgiven av den hos vilken mottagaren är eller har varit anställd i Sverige under vissa i paragrafen angivna förutsättningar. Tillägget avser att tydliggöra att även en före detta arbetsgivare under vissa förutsättningar kan bli ansvarig för att betala socialavgifter.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagen träder i kraft den 1 januari 2018.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

2 kap.

5 §

Förslaget i *andra stycket nionde punkten* innebär att även uppgifter huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt

eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och från vilken tidpunkt får lämnas ut till enskild, om det inte kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

I det fall en enskild kontaktar Skatteverket och det visar sig att den efterfrågade fysiska eller juridiska personen inte är godkänd som registrerad avsändare eller att ett godkännande återkallats finns det således inte någon egentlig uppgift att lämna ut utan svaret bör vara att personen inte är registrerad som registrerad avsändare.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.10.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Reglerna träder i kraft den 1 januari 2018.

Förslaget till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)

1 kap.

6 b §

Paragrafen är ny.

I *första stycket* samlas information som tidigare fanns på olika ställen i lagen om varifrån uppgift om fordons utsläpp av koldioxid hämtas när denna behövs för att bestämma storleken på fordonsskatten. Uppgift om fordons koldioxidutsläpp hämtas i det av Transportstyrelsen förda vägtrafikregistret.

Andra stycket förtydligar vilket värde för koldioxidutsläpp som ska användas för de s.k. alternativbränslefordonen. Om det för dessa finns uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller annan gas än gasol, ska den uppgiften användas. Denna hänvisning fanns också tidigare på olika ställen i lagen. Om det finns flera sådana uppgifter ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Andra stycket behandlas närmare i avsnitt 6.16.10 och 6.16.12.

I *tredje stycket* införs en bestämmelse med innehållet att om det i vägtrafikregistret finns uppgift om fordonets koldioxidutsläpp vid viktad/blandad körning är det den uppgiften som ska användas.

För laddhybridfordon kan det finnas antecknat uppgifter om koldioxidutsläpp både vid blandad körning och vid viktad/blandad körning eller också enbart för viktad/blandad körning. Genom bestämmelsen förtydligas att det i båda dessa fall är uppgiften om koldioxidutsläpp vid viktad/blandad körning som ska användas som utsläppsvärde för laddhybriderna. Om det finns flera sådana uppgifter ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Tredje stycket behandlas närmare i avsnitt 6.16.11 och 6.16.12.

I *fjärde stycket* införs en bestämmelse för att förtydliga att om det för andra fordon än sådana som avses i andra och tredje styckena, dvs. fordon som enbart kan drivas med bensin eller diesel, finns flera uppgifter om blandad körning i vägtrafikregistret ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Fjärde stycket behandlas närmare i avsnitt 6.16.12.

2 kap.

7 §

Paragrafens *andra stycke* ändras genom en hänvisning till ett nytt tredje stycke.

Paragrafen får ett nytt *tredje stycke* där det stadgas att dieselfordon som går in i bonus-malus-systemet ska påföras ett bränsletillägg i stället för en bränslefaktor som i det befintliga koldioxidrelaterade systemet. Ändringen innebär att summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet kommer att adderas med ett bränsletillägg. Även ett miljötillägg ska tas ut. Miljötillägget adderas med summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet samt bränsletillägget. Dessa bilar kommer ha ett bränsletillägg även efter den treåriga perioden av förhöjd fordonsskatt.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.16.7.

9 §

Hänvisningen som tidigare fanns i *första* och *andra stycket* om att uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning hämtas i vägtrafikregistret har förts över till en ny paragraf, 1 kap. 6 b §.

Tredje stycket som hänvisar till vilket utsläppsvärde som ska användas för de s.k. alternativbränslefordonen tas bort och i stället överförs även denna hänvisning till 1 kap. 6 b §.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.16.10 och 6.16.11.

9 a §

Paragrafen är ny.

I paragrafen införs en förhöjd årlig fordonsskatt (malus) för nya personbilar (klass I och II), lätta bussar och lätta lastbilar, vilket innebär en skärpning av koldioxiddifferentieringen.

I *första stycket* anges att ett annat koldioxidbelopp än vad som anges i 9 § ska gälla för fordon av fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga för första gången den 1 juli 2018 eller senare. Det förhöjda koldioxidbeloppet ska gälla under tid som infaller under de tre första åren från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången. Därefter baseras fordonsskatten på det koldioxidbelopp som anges i 9 §. En definition av uttrycket "skattepliktig för första gången" finns i 1 kap. 6 a § första stycket vägtrafikskattelagen.

I *andra stycket* anges att det förhöjda koldioxidbeloppet för ett skatteår är summan av 82 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram och upp till och med 140 gram och 107 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 140 gram.

I *tredje stycket* anges att fordon som kan drivas med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol eller helt eller delvis med annan gas än gasol inte omfattas av vad som sägs tidigare i paragrafen. Detta innebär att det inte tas ut någon förhöjd fordonsskatt för nya alternativbränslefordon. Beskattning av dessa fordon sker i stället med stöd av 9 §, vilket innebär att koldioxidbeloppet för alternativbränslefordon är 11 kronor per gram koldioxid som fordonet släpper ut vid blandad körning per kilometer över 111 gram under hela fordonets livstid. Det innebär att samtliga alternativbränslefordon i fordonsflottan beskattas på samma sätt.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.16.5.

10 §

Den nuvarande bränslefaktorn om 2,37 i *första stycket* kommer bara tillämpas på bilar som blir skattepliktiga för första gången före den 1 juli 2018.

I *andra stycket* stadgas att bränsletillägget utgörs av produkten av 13,52 och det antal gram

koldioxid som fordonet släpper ut vid blandad körning per kilometer.

Förslaget behandlas närmare i avsnitt 6.16.7.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Av *första punkten* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2018.

Av *andra punkten* framgår att för fordon som blir skattepliktiga för första gången före den 1 januari 2020, ska i stället för vad som sägs i 1 kap. 6 b § om det högsta värdet, det lägsta värdet beaktas vid bestämmande av fordonsskatt. Det lägsta värdet ska således användas vid bestämmande av fordonsskatt för dessa fordon även efter den 31 december 2019.

Av *tredje punkten* framgår att bestämmelserna i 2 kap. 7, 9 och 10 §§ fortfarande gäller för vägtrafikskatt som avser tid före den 1 juli 2018.

Fjärde punkten innehåller en bestämmelse som innebär att den femåriga fordonsskattebefrielsen även fortsättningsvis gäller för bilar som blivit skattepliktiga för första gången före den 1 juli 2018.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

3 a kap.

2 §

Ändringen föranleds av förslagen i avsnitten 6.15.13, 6.15.14 och 6.15.15 om beskattningen av flytande drivmedel.

Kravet på anläggningsbesked för ett motorbränsle eller beståndsdel av ett motorbränsle som framställts av biomassa enligt 3 a kap. hållbarhetslagen upphör att gälla för reduktionspliktigt drivmedel. Uttrycket reduktionspliktigt drivmedel definieras i 2 § förslaget till lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen, se avsnitt 3.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder i kraft den 1 juli 2018.

Av *punkten 2 av övergångsbestämmelserna* framgår att äldre bestämmelser fortfarande gäller

för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Detta innebär att omfattningen av kontrollsystemet enligt den äldre lydelsen av bestämmelsen alltjämt är tillämpligt då det läggs till grund för skatteavdrag som görs i de fall då skattskyldighet enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi inträtt före ikraftträdandet.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

1 kap

2 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.20.3.

Ändringen i *första stycket 8 c* innebär att det saknas betydelse om elförbrukningen för berörda ändamål uppnås efter ansökan om återbetalning eller efter avdragsyrkande.

4 kap.

5 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.20.3.

Ändringen i *första stycket 4* innebär att det saknas betydelse om elförbrukningen för berörda ändamål uppnås efter ansökan om återbetalning eller efter avdragsyrkande.

Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

3 kap.

4 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23 om redovisningsskyldighetens inträde samt andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.

Av paragrafen framgår vad som avses med beskattningsår. Ändringen i *första stycket sjunde punkten* innebär att de nya paragraferna 27 a § lagen om tobaksskatt, 26 a § lagen om alkoholskatt och 4 kap. 2 b § lagen om skatt på energi, inkluderas i uppräknningen.

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23.7.

11 kap.**5 §**

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen finns en bestämmelse om ansvaret för att göra skatteavdrag för en sådan förmån att i framtiden förvärva värdepapper som avses i 10 kap. 11 § andra stycket II. En sådan förmån ses som retroaktiv ersättning för arbete. Den som anses vara utgivare är därför den i vars tjänst rättigheten har förvärvats.

Ändringarna i paragrafen görs med anledning av att termen personaloption införs i 10 kap. 11 § andra stycket II. En personaloption är inte ett värdepapper, utan en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor. Av 3 kap. 2 § framgår att termer och uttryck som används i lagen har, om inte annat anges, samma betydelse och tillämpningsområde som i de lagar enligt vilka en skatt eller en avgift bestäms, t.ex. inkomstskattelagen.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.6.4

7 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Av paragrafen framgår att ersättning eller förmån från utlandet som har sin grund i en anställning i Sverige ska anses utgiven av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige. Det ska vara fråga om en annan förmån än förmån av personaloption.

Ett mindre tillägg görs i paragrafen så att det uttryckligen framgår att ersättning eller förmån från utlandet även ska anses utgiven av den hos vilken mottagaren "har varit" anställd i Sverige under vissa i paragrafen angivna förutsättningar. Tillägget avser att tydliggöra att även en före detta arbetsgivare under vissa förutsättningar kan bli ansvarig för att göra skatteavdrag.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.6.29.

12 kap.**3 §**

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.3 om sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning.

I paragrafen finns bestämmelser om hur de allmänna skattetabellerna ska utformas.

Paragrafen ändras med anledning av att bestämmelser om en ny skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning införs i 67 kap. IL.

Ändringen av *första stycket femte punkten* innebär att de allmänna skattetabellerna även ska grundas på att mottagaren kommer att medges skattereduktion för sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 a § IL. Det är här fråga om sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut av Försäkringskassan enligt socialförsäkringsbalken och som ska beskattas enligt inkomstskattelagen (se 67 kap. 9 b § första stycket och 11 kap. 30 § tredje stycket II). Att skattetabellerna ska grundas på att mottagaren kommer att medges skattereduktion innebär att skattereduktionen kommer att beaktas när Försäkringskassan gör skatteavdrag för preliminär skatt vid varje utbetalning.

Enligt *andra stycket första punkten* ska tabellerna också ange skatteavdrag för den som inte är skyldig att betala allmän pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § IL. Den punkten har begränsats till att bara avse den som är född 1938 eller senare. Ändringen görs för att undvika större ändringar av skattetabellutformningen.

Ett nytt *tredje stycke* har lagts till i paragrafen. I det nya stycket anges att bestämmelserna i första stycket, dvs. bestämmelserna om vad de allmänna skattetabellerna ska grundas på, också ska tillämpas för den som är född 1937 eller tidigare och har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ IL. Stycket tillkommer för att undvika större ändringar av skattetabellutformningen.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.3.8.

15 kap.**5 §**

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen föreskrivs vem som ska lämna kontrolluppgift om sådan förmån som avses i 10 kap. 11 § andra stycket II och som innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper, nämligen den i vars tjänst rättigheten har förvärvats.

Ändringarna i paragrafen görs med anledning av att termen personaloption införs i 10 kap. 11 § andra stycket II. En personaloption är inte ett värdepapper, utan en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i

övrigt på förmånliga villkor. Av 3 kap. 2 § framgår att termer och uttryck som används i lagen har, om inte annat anges, samma betydelse och tillämpningsområde som i de lagar enligt vilka en skatt eller en avgift bestäms, t.ex. inkomstskattelagen.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.6.4.

7 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Av paragrafen framgår att kontrolluppgift om ersättning eller förmån från utlandet som har sin grund i en anställning i Sverige ska lämnas av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige. Det ska vara fråga om en annan förmån än förmån av personaloption.

Ett mindre tillägg görs i paragrafen så att det uttryckligen framgår att kontrolluppgift om ersättning eller förmån från utlandet även ska lämnas av den hos vilken mottagaren "har varit" anställd i Sverige under vissa i paragrafen angivna förutsättningar. Tillägget avser att tydliggöra att även en före detta arbetsgivare under vissa förutsättningar kan bli ansvarig för att lämna kontrolluppgift.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.6.29.

22 kap.

1 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen anges innehållet i kapitlet. Ändringen är en följd av att en ny paragraf, 26 §, införs.

26 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om kontrolluppgiftsskyldighet avseende vissa personaloptioner.

I *första stycket* anges att kontrolluppgift ska lämnas om utnyttjande av en sådan personaloption som avses i 11 a kap. 11 L, dvs. en sådan personaloption som under vissa förutsättningar inte ska förmånsbeskattas.

Enligt *andra stycket* ska en sådan kontrolluppgift lämnas för fysiska personer och dödsbon av den i vars tjänst personaloptionen har

förvärvats. Andra än fysiska personer kan inte förvärva en andel genom att utnyttja en personaloption. Ansvaret för att lämna kontrolluppgift läggs, i likhet med vad som gäller för kontrolluppgift om förmån av personaloption enligt 15 kap. 5 §, på den arbets- eller uppdragsgivare eller liknande i vars tjänst personaloptionen har förvärvats.

Av *tredje stycket* framgår att i kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel, dvs. för förvärv av andel i det företag som har ingått optionsavtalet. Vad som avses med företag framgår av 11 a kap. 2 § 11 L.

För skattefrihet krävs att ett stort antal villkor som hänför sig till företaget som har ingått optionsavtalet, personaloptionen och optionsinnehavaren är uppfyllda. Kontrolluppgiften får anses innebära att företaget också intygar att dessa villkor är uppfyllda. Vilka villkor som avses redovisas närmare i avsnitt 6.6.24.

23 kap.

2 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen regleras kontrolluppgiftsskyldigheten avseende fysiska personer som är begränsat skattskyldiga. Ändringen i *första stycket* är föranledd av den nya kontrolluppgiftsskyldighet som införs i 22 kap. 26 §.

26 kap.

23 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23 om redovisningsskyldighetens inträde samt andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.

I paragrafen anges när redovisningsskyldigheten inträder för punktskatt som redovisas i en punktskattedeklaration.

I det nya *första stycket* anges att punktskatt ska redovisas för den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder. När skattskyldigheten inträder framgår av den materiella lagstiftningen för respektive punktskatt.

I det nya *andra stycket* införs en särskild bestämmelse för energiskatt på elektrisk kraft för vilken skattskyldighet inträder enligt 11 kap. 7 § 1 a lagen om skatt på energi. Sådan skatt ska redovisas för den redovisningsperiod som inleds en månad efter utgången av den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder. Skatten ska

således redovisas två månader senare än vad som följer av huvudregeln i första stycket. Det innebär att om skattskyldigheten inträder i januari ska skatten redovisas för redovisningsperioden mars. Detta gäller dock inte om Skatteverket har fattat ett beslut enligt 17 § om att redovisningsperioden för punktskatt är ett beskattningsår. Huvudregeln i första stycket tillämpas således alltid i dessa fall.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.3.

31 kap.

1 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.3 om sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning.

I paragrafen anges kapitlets innehåll. Ändringen är till följd av att en ny paragraf, 33 b §, införs och att den paragrafen innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet avseende skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.3.8.

33 b §

Paragrafen föranleds av förslaget i avsnitt 6.3 om sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning.

I paragrafen, som är ny, anges att den som begär att utländsk ersättning ska medräknas i underlaget för skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 b § andra stycket IL ska lämna uppgift om underlaget för skattereduktionen. En utländsk ersättning som enligt lagstiftning om social trygghet betalas ut enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för sjukersättning och aktivitetsersättning ska i vissa fall medräknas i underlaget för skattereduktionen. I dessa fall behöver Skatteverket uppgifter för att kunna göra skattereduktionen. Vad som menas med underlag framgår av 67 kap. 9 b § IL.

Av 31 kap. 3 § framgår att den som är deklARATIONSSKYLDIG också ska lämna de övriga uppgifter som Skatteverket behöver för att kunna fatta riktiga beslut om slutlig skatt och beslut om pensionsgrundande inkomst. Det är den skattskyldiges ansvar att kunna visa att den utländska ersättningen är av sådant slag att den är jämförbar med svensk sjukersättning eller aktivitetsersättning (se avsnitt 6.3.5).

Förslaget behandlas i avsnitt 6.3.8.

34 kap.

6 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

I paragrafen anges att den som har utnyttjat eller överlåtit en sådan rättighet som avses i 10 kap. 11 § andra stycket IL ska till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de uppgifter som behövs för att kontrolluppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

Ändringen i paragrafen görs med anledning av att termen personaloption införs i 10 kap. 11 § andra stycket IL. En personaloption är inte ett värdepapper, utan en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor. Av 3 kap. 2 § framgår att termer och uttryck som används i lagen har, om inte annat anges, samma betydelse och tillämpningsområde som i de lagar enligt vilka en skatt eller en avgift bestäms, t.ex. inkomstskattelagen.

Paragrafen omfattar både det fall då en person har utnyttjat en personaloption och det fall då en person har överlåtit en personaloption. Vid ett utnyttjande har det inte någon betydelse om förmånen ska tas upp som intäkt enligt 11 kap. 1 § första stycket IL eller om förmånen inte ska tas upp som intäkt enligt 11 a kap. IL.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.6.4.

37 kap.

7 a §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23 om redovisningsskyldighetens inträde samt andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.

I paragrafen, som är ny, anges att Skatteverket får förelägga den som har beviljats återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt lagen om tobaksskatt, lagen om alkoholskatt eller lagen om skatt på energi att lämna uppgift som verket behöver för att kunna kontrollera att denne har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter i en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt. Detta blir aktuellt i de situationer där en granskning sker efter det att ett beslut om återbetalning eller kompensation har fattats.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.6.

9 a §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23 om redovisningsskyldighetens inträde samt andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om s.k. tredjemansföreläggande.

Skatteverket får enligt *första stycket* förelägga den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig eller som är en annan juridisk person än ett dödsbo att lämna uppgift om en rättshandling med någon annan (tredjemansföreläggande). Ett föreläggande är möjligt både före och efter att Skatteverket har fattat beslut avseende ansökan. Möjligheten att förelägga någon att lämna uppgift får också anses omfatta befogenhet att låta föreläggandet avse att visa upp en handling eller lämna en kopia av en handling (prop. 2010/11:165 s. 855).

Av *andra stycket* följer att föreläggandet ska avse uppgifter som Skatteverket behöver för att kunna kontrollera om andra än den som föreläggs har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter i en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt lagen om tobaksskatt, lagen om alkoholskatt eller lagen om skatt på energi.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.11.

10 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23 om redovisningsskyldighetens inträde samt andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.

Ändringen i paragrafen innebär att även andra personer än de som avses i 9 a § får föreläggas att lämna uppgift om någon annan som har ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt enligt lagen om tobaksskatt, lagen om alkoholskatt eller lagen om skatt på energi. Bestämmelsen avser enligt tidigare förarbeten i princip fysiska personer och dödsbon som inte är bokföringsskyldiga. Sådana särskilda skäl som krävs kan föreligga om andra kontrollmetoder saknas och det finns ett uttalat kontrollintresse (prop. 2010/11:165 s. 856).

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.11.

39 kap.**1 §**

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23 om redovisningsskyldighetens inträde samt andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.

I paragrafen anges innehållet i kapitlet. Ändringen är föranledd av att en ny paragraf, 3 a §, införs.

3 a §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23 om redovisningsskyldighetens inträde samt andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.

I paragrafen, som är ny, anges att den som har ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt har en skyldighet att i skäligen omfattning se till att det finns underlag för kontroll av uppgifter i ansökan. Detta kan ske genom räkenskaper, anteckningar eller annan lämplig dokumentation. Bestämmelsen har utformats med den generella dokumentationsskyldigheten i 3 § som förebild.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.6.

41 kap.**2 §**

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23 om redovisningsskyldighetens inträde samt andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.

I *första stycket fjärde punkten* görs en rent språklig ändring i form av att "återbetalning eller kompensation av punktskatt" byts ut mot "återbetalning av eller kompensation för punktskatt". Någon ändring i sak är inte avsedd.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Av *första punkten* framgår att lagen träder i kraft den 1 januari 2018.

Enligt *andra punkten* ska bestämmelserna i 12 kap. 3 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017 (se avsnitt 6.3.9).

Bestämmelserna i 23 kap. 2 § i den nya lydelsen ska enligt *tredje punkten* tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018 (se avsnitt 6.6.30).

Av *fjärde punkten* framgår att bestämmelserna i 26 kap. 23 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på punktskatt där skattskyldighet har inträtt efter den 31 december 2017. För punktskatt där skattskyldigheten har inträtt före ikraftträdandet gäller de äldre bestämmelserna om redovisningstidpunkten, oavsett när prövningen sker (se avsnitt 6.23.3). Enligt *Lagrådet* kan uttrycket "första gången" med fördel användas när det är fråga om åter-

kommande företeelser där det finns behov av en bestämmelse som knyter till en viss tidpunkt eller en viss tidsperiod. I detta sammanhang är användningen av uttrycket ”första gången” enligt Lagrådet dock förvirrande och bör utgå. Det är en fördel med en likartad teknisk utformning av ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Om en författning inte ska tillämpas redan vid ikraftträdandet utan först när en särskild händelse inträffar föreskrivs normalt att författningen träder i kraft en viss dag och tillämpas första gången när händelsen inträffar. Den nu aktuella bestämmelsen avser en sådan situation och bör korrespondera med utformningen av liknande ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Användningen av uttrycket ”första gången” i den nu aktuella bestämmelsen kan enligt regeringens mening inte heller missförstås. Regeringen anser därför att den föreslagna lydelsen bör behållas.

Den nya lydelsen av bestämmelserna i 37 kap. 10 § ska enligt *femte punkten* tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning av eller kompensation för punktskatt som avser förhållanden efter ikraftträdandet. Det innebär att äldre regler i dessa fall gäller för ansökningar som avser förhållanden innan ikraftträdandet, även om de prövas efter ikraftträdandet (se avsnitt 6.23.11). *Lagrådet* anser att uttrycket ”första gången” bör utgå även i denna punkt, se kommentaren till fjärde punkten.

Av *sjätte punkten* framgår att de nya bestämmelserna i 22 kap. 26 § och 31 kap. 33 b § tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018 (se avsnitt 6.3.9 och 6.6.30).

De nya bestämmelserna i 37 kap. 7 a och 9 a §§ och 39 kap. 3 a § tillämpas enligt *sjunde punkten* första gången på ansökningar om återbetalning av eller kompensation för punktskatt som avser förhållanden efter ikraftträdandet. När det gäller dokumentationskravet i 39 kap. 3 a § bör det dock noteras att även om kraven i den nya paragrafen gäller för ansökningar om återbetalning av eller kompensation för punktskatt som avser förhållanden efter ikraftträdandet är det redan enligt nu gällande regler den som ansöker som ska visa rätten till återbetalning eller kompensation. Det kan därmed i praktiken bli nödvändigt för den som ansöker att se till att det finns tillräckligt underlag för att visa att förutsättningarna för återbetalning eller kompensation är uppfyllda även om ansökan avser förhållanden innan

ikraftträdandet (se avsnitt 6.23.6 och 6.23.11). *Lagrådet* anser att uttrycket ”första gången” bör utgå även i denna punkt, se kommentaren till fjärde punkten.

Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

26 kap.

26 §

Förslaget föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontrolluppgiftsskyldighet avseende vissa personaloptioner, se kommentaren ovan till paragrafen i förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (lagförslaget i avsnitt 3.19).

I ett nytt *andra stycke* anges att kontrolluppgiften inte ska lämnas, om uppgift om utnyttjande har redovisats eller skulle ha redovisats av den kontrolluppgiftsskyldige i en arbetsgivardeklaration. En uppgiftsskyldig ska inte behöva lämna samma uppgift två gånger till Skatteverket.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.6.24

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2019 och tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2019.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

6 a kap.

2 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.18.3.

I paragrafen regleras beskattningen av råttalolja. Ändringarna innebär att skattebefrielsens omfattning för råttalolja som förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 a och 17 b ändras, jfr författningskommentaren till dessa lagrum.

I *andra stycket* regleras genom ändringen endast beskattningen av råttalolja för ändamål

som anges i 1 § 9 a, dvs. vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet i en anläggning som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsätter, förkortat EU ETS. Skattebefrielsens omfattning för detta ändamål ändras inte.

Bestämmelsen om framställning av värme i kraftvärmeanläggning som omfattas av EU ETS flyttas från det nuvarande andra stycket till ett nytt *tredje stycke*. För detta ändamål sänks skattebefrielsen. Skattebefrielsen sänks även för ändamål som anges i 1 § 17 b, dvs. vid annan värmeproduktion inom EU ETS än den som sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i kraftvärmeproduktion. Detta framgår av paragrafens *fjärde stycke*, som förutom den ändrade procentuella andelen av koldioxidskatten motsvarar lydelsen av det som tidigare var tredje stycket.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2015:750, dvs. den 1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

9 kap.

5 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.19.3.

Bestämmelsen reglerar återbetalning av skatt på el och bränslen som förbrukats för framställning av värme för vissa nedsättningsberättigande ändamål.

Ändringarna i *första stycket* innebär att det tydliggörs att det är förbrukaren som ska ansöka om återbetalning samt att återbetalning medges inte enbart i de fall förbrukning skett för framställning av värme utan även vid framställning av kyla för de angivna ändamålen. Ändringarna i *första stycket* innebär vidare att återbetalning medges även för skatt på el som förbrukats för driften av hjälpanordningar som är nödvändiga för att driva en anläggning för produktion av värme och kyla. Detta utvecklas närmare i avsnitt 6.19.3.

I första stycket görs slutligen en redaktionell ändring genom tillägg av orden "första stycket" framför de uppräknade punkterna i 11 kap. 9 §.

Ändringarna innebär vidare att *fjärde stycket*, som reglerar hur fördelningen av insatta energimängder ska göras när både el och bränsle använts för produktionen, bryts ut ur bestämmelsen och med vissa förändringar tas in en ny paragraf, 9 kap. 5 b §, samt att det

nuvarande *femte stycket* blir fjärde stycket. Lydelsen av den nya paragrafen 9 kap. 5 b § framgår av lagförslaget i avsnitt 3.9. Se även författningskommentaren till nämnda paragraf.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2015:750, dvs. den 1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

Förslaget innebär att definitionen av enmansföretag utvidgas till att även omfatta vissa aktiebolag och handelsbolag. Under förutsättning att sådana företag uppfyller kraven för att utgöra ett enmansföretag kommer de, om vissa villkor är uppfyllda, att för den första anställda personen endast betala hel ålderspensionsavgift på den ersättning som utges.

3 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.10 om utvidgat växa-stöd till den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag.

Paragrafen anger på vilka ersättningar som lagen kan bli tillämplig. Ändringen innebär att de tidpunkter som anges endast gäller för enskilda näringsidkare.

3 a §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.10 om utvidgat växa-stöd till den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag.

Paragrafen är ny och anger att lagen också kan bli tillämplig på ersättningar som utges till personer som anstälts av aktiebolag och handelsbolag. För dessa två företagsformer gäller att anställningen ska ha gjorts efter den 31 mars 2017. För att bestämma vilket slag av ersättning som omfattas av lagen hänvisas till 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980), förkortad SAL. Såväl lagen (1994:1920) om allmän löneavgift som lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster hänvisar till samma kapitel i socialavgiftslagen med avseende på

avgiftsunderlaget. Av denna anledning behövs ingen särskild hänvisning till dessa lagar i 3 a §.

Regler om begränsning av skyldighet att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till dem som fyllt 65 år återfinns i 2 kap. 27 § SAL och beträffande personer födda 1937 eller tidigare i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till samma lag. För dessa anställda ska normalt särskild löneskatt betalas. Sådan löneskatt omfattas också av den särskilda beräkningen enligt lagförslaget.

För att komma i åtnjutande av särskild beräkning enligt lagen måste arbetsgivaren ha varit ett enmansföretag under tiden från den 1 januari 2017 och fram till att den nya anställningen påbörjades. Om verksamheten påbörjades efter den 1 januari 2017 gäller motsvarande villkor för tiden mellan verksamhetens och anställningens påbörjande. Vad som avses med ett enmansföretag regleras i 4 §.

4 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.10 om utvidgat växa-stöd till den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag.

Paragrafen definierar vad som avses med ett enmansföretag. Ändringen innebär att bestämmelsen även innefattar vissa aktiebolag och handelsbolag. Enligt definitionen i 1 kap. 3 § lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag föreligger ett enkelt bolag om två eller flera har avtalat att utöva verksamhet i bolag utan att handelsbolag föreligger. Det innebär att växa-stödet inte omfattar enkla bolag.

Av första stycket *andra punkten a* framgår att aktiebolaget kan betraktas som ett enmansföretag om någon skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster inte föreligger. Efter synpunkt från *Lagrådet* förtydligas i bestämmelsen att aktiebolagen i fråga ska bedriva rörelse. Begreppet rörelse används i den betydelse det ges i 2 kap. 24 § IL.

Av *andra punkten b* framgår att även aktiebolag som är skyldiga att betala avgifter eller löneskatt i vissa fall kan betraktas som ett enmansföretag. Detta gäller endast om denna skyldighet hänför sig till ersättning som getts ut till en person som också är delägare i bolaget eller närstående till delägaren.

För handelsbolag gäller enligt *tredje punkten* att bolaget inte får vara skyldigt att betala

arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt på utgiven ersättning och att bolaget inte får ha fler än två delägare för att utgöra ett enmansföretag. Kravet att bolaget ska bedriva aktiv näringsverksamhet är uppfyllt redan i och med att en av delägarna uppfyller detta krav.

Ändringen i *andra stycket* är ett förtydligande som innebär att ett enmansföretag som bedriver verksamhet utomlands kan utge ersättning till delägare eller närstående till delägare enligt andra punkten b och ändå ta del av nedsättningen av arbetsgivaravgifter m.m. för den först anställda.

Ändringen i *tredje stycket* föranleds av att växa-stödet utvidgas till aktiebolag och handelsbolag. Det medför att bestämmelsen i tredje stycket även måste omfatta aktiebolag och handelsbolag i 3 a §.

6 §

Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.10 om utvidgat växa-stöd till den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag.

Paragrafen anger vilka begränsningar som gäller för den personkrets till vilken ersättningar kan ges ut med tillämpning av lagens regler om nedsättning av arbetsgivaravgifter m.m. Genom tillägget i första stycket klargörs i punktform vilka begränsningar som ska gälla för respektive företagsform.

I *första punkten* anges vilka begränsningar som gäller anställningar i enmansföretag enligt 4 § 1, dvs. enskilda näringsidkare.

I *andra punkten* anges vilka begränsningar som gäller anställningar enligt 4 § 2 eller 3, dvs. aktiebolag eller handelsbolag. Enligt *punkt a* ska lagens regler om särskild beräkning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt inte tillämpas på personer som sedan den 1 januari 2017 varit anställda i annan verksamhet som bedrivs eller har bedrivits, direkt eller indirekt, av arbetsgivaren eller någon som är närstående till denne. Det ska således inte vara möjligt att tillämpa särskild beräkning genom att flytta anställda mellan verksamheter inom samma närståendekrets.

Enligt *andra punkt b* ska en anställning av delägare och företagsledare eller närstående till en sådan person uteslutas från att kunna omfattas av en nedsättning av avgifterna och löneskatten. Hänvisningen till inkomstskattelagen innebär att den som direkt eller indirekt innehar andelar i ett enmansföretag som utgör

fåmansföretag eller fåmanshandelsbolag inte kan anställas i bolaget med tillämpning av reglerna om nedsättning. Motsvarande gäller vid anställning av den som är företagsledare i enmansföretaget, dvs. vid anställning av en person som på grund av eget eller närståendes innehav och sin egen ställning i företaget har ett väsentligt inflytande i företaget. Enmansföretaget kan inte heller anställa personer som är närstående till delägare eller företagsledare i företaget med tillämpning av lagen. Begreppet närstående används i den betydelse det ges i 2 kap. 22 § IL.

7 a §

Ändringen föränleds av förslaget i avsnitt 6.10 om utvidgat växa-stöd till den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag.

För företag i intressegemenskap gäller att dessa kommer att ses som en enda arbetsgivare vid tillämpningen av reglerna om nedsättning av arbetsgivaravgifter m.m. enligt denna lag. Med företag i intressegemenskap avses två företag, såväl juridiska som fysiska personer, som står under i huvudsak gemensam ledning. Det innebär att det inte blir möjligt att starta upp flera aktiebolag och antingen flytta den anställda mellan dessa eller att en ny person anställs i varje bolag.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 januari 2018.

I *andra punkten* anges att lagen tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2018. I övergångsbestämmelserna till nu gällande lag anges att lagen upphör att gälla vid utgången av 2021 och att den upphävda lagen fortfarande kommer att gälla för ersättning som har utgetts under perioden den 1 januari 2017 till och med den 31 december 2021.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik

3 a §

Paragrafen, som är ny, föränleds av förslaget i avsnitt 6.17.4.

Den nya bestämmelsen innehåller regler för den indexomräkning som regeringen åläggs att göra i förordning för kalenderåret 2019 och framåt. För kemikalieskatten görs en årlig omräkning av de skattesatser och även det högsta belopp per skattepliktig vara som anges i 3 § baserad på konsumentprisindex på det sätt som beskrivs i *första stycket*.

Av bestämmelsens *andra stycke* följer att de belopp som räknas fram enligt första stycket avrundas till hela kronor enligt sedvanliga avrundningsregler.

Regeringen meddelar enligt *tredje stycket* i förordning föreskrifter för kalenderåret 2019 och framåt före november månads utgång varje år.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

11 kap.

2 §

Ändringarna föränleds av förslaget i avsnitt 6.20.4.

Ändringarna utgör endast språkliga justeringar som inte innebär någon förändring i sak.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2016:1073, dvs. den 1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

5 §

Ändringarna föränleds av förslagen i avsnitt 6.20.3.

Ändringen i *första stycket* innebär ett borttagande av den tidigare tredje punkten som reglerade skattskyldighet efter inköp mot försäkran samt en omnumrering av tidigare punkterna fyra och fem. Därutöver görs en språklig justering som inte innebär någon förändring i sak.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2016:1073, dvs. den 1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

7 §

Ändringarna föränleds av förslagen i avsnitt 6.20.3.

I *första stycket 1* uppdateras hänvisningen till skattskyldigheten för den som godkänts som frivillig skattskyldig med anledning av förändringarna i 5 §.

Ändringen innebär även en omnumrering av tidigare punkten 3 med anledning av att punkten 2 som reglerat skattskyldighetens inträde efter inköp mot försäkrans, tas bort samt en uppdatering av hänvisning med anledning av förändringarna i 5 §.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2016:1073, dvs. den 1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

9 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.20.3 och 6.20.4.

Tidigare angavs att avdrag fick göras för skatt på el som förbrukats eller överförts för att förbrukas i vissa i paragrafen angivna fall. Ändringen i *första stycket punkterna 1–5* innebär att avdragsrätten enligt dessa punkter endast gäller el som förbrukas hos den skattskyldige. Nedsättning för energiskatt på el som förbrukas för ändamålen i 1, 2, 3 och 5 hos annan än skattskyldig uppnås i stället genom återbetalning enligt den föreslagna 11 kap. 13 a § (se lagförslag 3.9).

Ändringen i *första stycket punkterna 6–8* innebär att villkoret om att nedsättningen inte får beviljas stödmottagare som är företag utan rätt till statligt stöd flyttas från respektive nedsättningsbestämmelse för att i stället enligt lagförslag 3.9 regleras i en ny paragraf, 11 kap. 17 §, som är gemensam med andra nedsättningar på elskatteområdet. Ändringen innebär ingen förändring i sak.

Ändringen i *första stycket 8* innebär även att skattebefrielse avseende elförbrukning för sådana ändamål som avses i punkten 1 i sin helhet beviljas enligt den punkten eller, i de fall förbrukningen sker hos annan än skattskyldig, enligt den i lagförslag 3.9 föreslagna 11 kap. 13 a §.

Ändringen i *andra stycket* innebär att villkoren om uppgiftslämnande för avdragsrätt enligt första stycket 6–8 flyttas till en ny bestämmelse, 11 kap. 17 § (se lagförslag 3.9). Ändringen innebär ingen förändring i sak.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2016:1073, dvs. den

1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

53 kap.

5 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.19.3, 6.20.3, 6.20.6 och 6.25.3.

Förändringen i *första punkten* innebär ett slopande av hänvisningen till beslut enligt 24 § lagen (1972:266) om skatt på reklam.

Förändringen i *andra punkten* innebär att även de beslut om återbetalning som följer av de föreslagna nya paragraferna i 9 och 11 kap. lagen om skatt på energi ska vara att anse som beslut om punktskatt.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2016:1077, dvs. den 1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

6 a kap.

1 §

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.18.3.

I *punkten 17* regleras skattebefrielse för bränslen som förbrukas för framställning av värme i en anläggning som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsätter. Befrielsen medges endast i den mån skattebefrielse inte följer av tidigare punkter.

Ändringen i punkten 17 a innebär att nivån för befrielsen från koldioxidskatt ändras för förbrukning i kraftvärmeproduktion från nuvarande 100 procent till 89 procent av den generella koldioxidskattenivån.

Ändringen i punkten 17 b innebär att nivån för befrielsen från koldioxidskatt ändras för förbrukning i annan värmeproduktion inom handelssystemet än sådan som sker i tillverk-

ningsprocessen i industriell verksamhet eller i kraftvärmeproduktion från nuvarande 20 procent till 9 procent av den generella koldioxidskattenivån.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2015:750, dvs. den 1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.6 om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall. Ändringarna i 22 kap. 1 §, 23 kap. 2 § och 34 kap. 6 § är rena författningstekniska ändringar, se avsnitt 6.6.4 och 6.6.24.

26 kap.

19 b §

Av 19 a § framgår att en arbetsgivardeklaration ska innehålla vissa uppgifter för varje betalningsmottagare, t.ex. den ersättning för arbete som utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag för och skatteavdragets belopp. Av förevarande paragraf framgår att en arbetsgivardeklaration som ska innehålla uppgifter för en viss betalningsmottagare enligt 19 a § även ska innehålla vissa andra uppgifter avseende mottagaren.

I *första stycket* har en ny *punkt 7* lagts till. Ändringen innebär att arbetsgivardeklarationen ska innehålla uppgift om att en sådan personaloption som avses i 11 a kap. IL har utnyttjats för förvärv av andel, om personaloptionen har förvärvats i den deklarationsskyldiges tjänst. Motsvarande bestämmelse finns i 22 kap. 26 §. Ändringen medför att efterföljande punkt har omnumrerats.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.6.25.

19 d §

I paragrafen finns bestämmelser om frivillig redovisning av uppgifter per betalningsmottagare i arbetsgivardeklarationen. Även om det inte finns någon skyldighet att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration får sådana uppgifter ändå lämnas i vissa fall. Det får dock bara ske om uppgifter om mottagaren annars ska lämnas i en kontrolluppgift enligt 15 kap. (kontrolluppgift

om intäkt i inkomstslaget tjänst) eller 22 kap. 13 § (kontrolluppgift om skattereduktion för förmån av hushållsarbete).

Ändringen i *första stycket* innebär att frivillig redovisning även får avse sådana uppgifter som ska lämnas i en kontrolluppgift enligt 22 kap. 26 § (kontrolluppgift om utnyttjande av vissa personaloptioner).

Förslaget behandlas i avsnitt 6.6.26.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2017:387. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

7 kap

1 §

Paragrafen reglerar vem som ska registreras hos Skatteverket. I *första stycket tionde punkten* regleras vilka skattskyldiga som, enligt olika uppräknade punktskattelager, ska registreras.

I *punkten 10 e* rättas hänvisningen vad gäller registrering av lagerhållare enligt lagen om tobaksskatt så att hänvisningen omfattar alla godkända lagerhållare. Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.23 om redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet. Förslaget behandlas i avsnitt 6.23.4.

I *punkten 10 g* uppdateras en hänvisning med anledning av omnumreringen i 11 kap. 5 § lagen om skatt på energi. Ändringen föranleds av förslaget i avsnitt 6.20 om sänkt skatt för datorhallar och andra förändringar på elskatteområdet. Förslaget behandlas i avsnitt 6.20.3.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2016:1077, dvs. den 1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

Förslaget till lag om ändring i skatteförordningen (2011:1244)

Ändringarna föranleds av förslaget i avsnitt 6.21 om skatt på flygresor. Förslagen behandlas i avsnitt 6.21.11.

3 kap.

15 §

Paragrafen innehåller en uppräkningslista av de skattelagar som avser punktskatt. Syftet med uppräkningslistan är att legaldefiniera vad som avses med punktskatt när begreppet används i andra bestämmelser i lagen.

Paragrafen ändras på så sätt att uppräkningslistan kompletteras med en ny *punkt 15* som hänvisar till lagen (2017:000) om skatt på flygresor.

7 kap.

1 §

Paragrafen reglerar vem som ska registreras hos Skatteverket. I *första stycket tionde punkten* regleras vilka skattskyldiga som, enligt olika uppräknade punktskattelagar, ska registreras. Paragrafen ändras på så sätt att uppräkningslistan kompletteras med en ny *punkt 10 l* som hänvisar till lagen om skatt på flygresor. Den nya punkten innebär att Skatteverket ska registrera det flygföretag som är skattskyldigt enligt lagen om skatt på flygresor.

Den som avser att bedriva näringsverksamhet och som ska registreras enligt paragrafen ska anmäla sig för registrering hos Skatteverket innan näringsverksamheten påbörjas eller övertas (7 kap. 2 § första stycket).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringarna träder i kraft den 1 april 2018.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

1 kap.

11 a §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.19.3 och 6.20.6.

I bestämmelsen regleras de fall av skattebefrielse, som ges med stöd av lagen, som är att betrakta som stödordningar.

I *punkten 12* anges att med stödordning avses även återbetalning av skatt för sådan förbrukning av bränsle eller el för framställning av värme eller kyla som avses i 9 kap. 5 och 5 a §§, se lagförslagen i avsnitt 3.21 och 3.9.

Punkterna 13–19 innehåller de tidigare punkterna 12–18. I *punkterna 13 och 14* har dock hänvisningar förändrats med anledning av att återbetalningsmöjligheten för elförbrukning i datorhall flyttas från 11 kap. 14 § till en ny 11 kap. 15 § enligt lagförslag 3.9.

I *punkten 16* återfinns den tidigare punkten 18.

Ändringarna i bestämmelsen träder i kraft vid samma tidpunkt som SFS 2016:1073, dvs. den 1 januari 2018. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

1 kap.

11 a §

Ändringen föranleds av förslagen i avsnitten 6.15.14 om beskattningen av bensin och dieselbränsle och 6.15.15 om beskattningen av biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikten.

I paragrafen anges de bestämmelser som innehåller sådana skattebefrielser på bränsleskatteområdet som utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Ändringar sker av hänvisningarna i punkten 10 till paragrafer där olika stödordningar regleras, jfr kommentarerna till 7 kap. 3 a och 3 b §§.

2 kap.

1 §

Ändringen föranleds av förslagen i avsnitt 6.15.14 om beskattningen av bensin och dieselbränsle.

Skattebelopp för samtliga bränslen när skattskyldighet inträder fr.o.m. ikraftträdandet, dvs. den 1 juli 2018, framgår av tabellen i första stycket. Beräkningen av dessa belopp utvecklas i avsnitt 6.15.14. Den hittills gällande lydelsen av tabellen i första stycket trädde i kraft den

1 januari 2016. Skattebeloppen har dock för 2017 omräknats med stöd av reglerna om indexomräkning enligt 1 b §. 2017 års skattebelopp framgår av förordningen (2016:1019) om fastställande av omräknade belopp för energiskatt och koldioxidskatt för år 2017. Som framgår av avsnitt 6.15.14 kommer de skattebelopp som gäller under perioden den 1 januari t.o.m. den 30 juni 2018 att gälla enligt en förordning som regeringen, med stöd av 1 b §, utfärdar innan november månads utgång 2017.

1 b §

Ändringen föranleds av förslagen i avsnitt 6.15.14 om beskattningen av bensin och dieselbränsle.

Omräkning av de skattebelopp som anges i 1 § sker med stöd av denna paragraf för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår.

7 kap.

3 a §

Ändringen föranleds av förslagen i avsnitten 6.15.14 om beskattningen av bensin och dieselbränsle och 6.15.15 om beskattningen av biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikten.

Paragrafens innehåll motsvarar delvis tidigare 3 c § andra stycket och 3 d § andra stycket. Här regleras skattebefrielsen för vissa motorbränslen som har samma KN-nr som fossil bensin och fossilt dieselbränsle, men som framställts av biomassa. Skattebefrielsen åstadkoms genom avdragsrätt för de beståndsdelar av bränslet som framställts av biomassa. En begränsning finns i tillämpningsområdet genom att bränslet till mer än 98 volymprocent måste ha framställts av biomassa. Denna begränsning innebär att bränslet inte uppfyller den definition som finns av begreppen ”reduktionspliktigt drivmedel” i den nya lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen. Ett bränsle som omfattas av skattebefrielse enligt 3 a § omfattas således inte av den nya reduktionsplikten.

Ett bränsle som omfattas av paragrafen kan innehålla mindre bränslebeståndsdelar, som inte har sitt ursprung i biomassa. Genom begränsningen, att bränslet till mer än 98 volymprocent har framställts av biomassa, följer att dessa beståndsdelar motsvarar mindre än två procent av den totala bränslevolymen. Det kan

exempelvis röra sig om fossila produkter som tillsatts som denaturerings- eller smörjmedel. Avdraget omfattar endast den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa.

Vissa begränsningar för avdragsrätten anges i 3 c §, jfr kommentaren till den bestämmelsen.

7 kap.

3 b §

Ändringen föranleds av förslagen i avsnitt 6.15.15 om beskattningen av biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikten.

Paragrafen reglerar skattebefrielse i form av en avdragsrätt för den beståndsdel som framställts av biomassa och som ingår i andra motorbränslen än biogas eller de som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3. Exempel på motorbränslen som omfattas av paragrafen är E85 och höginblandad Fame.

Bestämmelserna flyttas materiellt oförändrade till denna nya paragraf från tidigare 3 a § första stycket, i den lydelse denna bestämmelse har fr.o.m. den 1 januari 2018 genom lagförslaget i avsnitt 3.9. Det är mer logiskt att först i kapitlet behandla bränslen som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 och därefter hantera andra än dessa bränslen. Det tidigare andra stycket i 3 a § bedöms redaktionellt överflödigt och slopas därför. Tredje stycket i den äldre lydelsen av 3 a § förs över till den nya lydelsen av 3 c §, jfr kommentaren till den bestämmelsen. Det rör sig om olika tillkommande villkor som gäller för avdragsrätten. Av det tidigare fjärde stycket i den äldre lydelsen av 3 a § följde att bestämmelsen inte omfattade biogas. Denna avgränsning görs nu av redaktionella skäl i första stycket. En avdragsrätt för energiskatt och koldioxidskatt på biogas som motorbränsle följer av 4 §.

I förekommande fall kan bränslebeståndsdelar även avse delar som inte är av biomasseursprung. Det kan exempelvis röra sig om fossila denatureringsmedel i etanol eller en andel av Fame som framställts av fossil metanol. Exempelvis tillverkas rapsmetylester (RME), som är en typ av Fame, genom att metanol används för att förestra rapsolja till RME och glycerol, jfr prop. 2014/15:1 s. 341. Avdraget omfattar, i likhet med vad som gällt hittills, endast den del av beståndsdelan som härrör från biomassa.

Av *punkterna 1* och *2* följer avdragsrätt för Fame respektive etanol som ingår i motorbränsle

för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 (s.k. E85). Av *punkten 3* följer skattebefrielse för andra beståndsdelar som framställts av biomassa än Fame och etanol för gnisttända motorer och som ingår i ett höginblandat motorbränsle, som t.ex. etanol för kompressionstända motorer (ED95), eller för ett motorbränsle som inte utgör bensin eller dieselbränsle och som framställts av biomassa och inte har något fossilt innehåll.

3 c §

Ändringen föranleds av förslagen i avsnitt 6.15.15 om beskattningen av biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikten.

I paragrafen finns bestämmelser om vissa villkor som gäller för att avdrag ska få medges enligt 3 a och 3 b §§. Dessa villkor har hittills funnits i 3 a § tredje stycket och 3 c § tredje stycket och förs nu materiellt oförändrade samman i en paragraf.

Kraven på hållbarhetsbesked och anläggningsbesked i *första punkten* har i samband med att dessa regler infördes närmare kommenterats i prop. 2012/13:1 s. 279 och s. 286 samt prop. 2015/16:38 s. 13 ff. och 30. Om dessa villkor inte uppfylls medges inget avdrag och bränslet beskattas alltså enligt vad som följer av bestämmelserna i 2 kap.

För kommentarer om de statsstödsrättsliga kraven enligt *andra* och *tredje punkterna* se uttalanden i prop. 2015/16:159 s. 59 ff.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder i kraft den 1 juli 2018.

Av *punkten 2 av övergångsbestämmelserna* framgår att äldre bestämmelser fortfarande gäller för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Detta innebär att äldre bestämmelser är tillämpliga då skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

5 §

Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.15.6. Genom bestämmelsen ändras reduktionsnivån. Jfr författningskommentaren till 5 § i lagförslaget i avsnitt 3.2.

Ikraftträdandebestämmelser

Lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

5 §

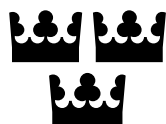
Ändringarna föranleds av förslagen i avsnitt 6.15.6. Genom bestämmelsen ändras reduktionsnivån. Jfr författningskommentaren till 5 § i lagförslaget i avsnitt 3.2 och 5 § i lagförslaget i avsnitt 3.33.

Ikraftträdandebestämmelser

Lagen träder i kraft den 1 januari 2020.

7

Inkomster

7 Inkomster

Sammanfattning

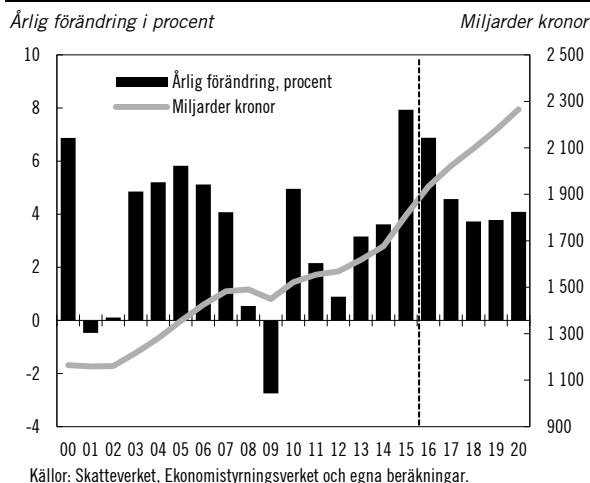
- År 2017 väntas de totala skatteintäkterna öka med 4,6 procent, vilket är mer än genomsnittet för de senaste tio åren. Intäkterna från skatt på arbete ökar mest, till följd av en stark tillväxt av lönesumman. Även skatt på konsumtion bidrar till ökningen, främst via en fortsatt stark utveckling för mervärdesskatt. Däremot dämpas kapitalskatternas ökning något efter två år med intäkter på mycket höga nivåer.
 - Under 2018–2020 väntas skatteintäkterna sammantaget öka med i genomsnitt 4 procent per år. Samtliga skattebaser väntas bidra till ökningen.
 - I denna proposition föreslår och aviserar regeringen en rad förändringar på skatteområdet som sammantaget minskar de totala skatteintäkterna med mellan 5 och 16 miljarder kronor per år 2018–2020. Den främsta orsaken till det är sänkt skatt för pensionärer.
 - I förhållande till prognosen i 2017 års ekonomiska vårproposition har de totala skatteintäkterna 2016 och 2017 reviderats upp med i genomsnitt 20 miljarder kronor per år. Även för 2018 uppgår revideringen till motsvarande belopp, trots att föreslagna förändringar på skatteområdet minskar intäkterna detta år. Revideringarna avser främst högre kapitalskatter från hushåll och företag samt ökade intäkter från mervärdesskatt.
-

I detta avsnitt lämnas förslag om beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2018 och preliminär beräkning av inkomsterna i statens budget för 2019 och 2020. Till grund för förslagen redovisas prognosen för den offentliga sektorns skatteintäkter och för inkomsterna i statens budget (se tabell 7.3 för en sammanställning). En jämförelse görs mellan nuvarande prognos och prognosen i 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100). Dessutom görs en uppföljning av inkomsterna i statens budget för 2016 och 2017. Slutligen redovisas förslag för beräkningen av statens övriga inkomster.

7.1 Offentliga sektorns skatteintäkter

Den offentliga sektorns totala skatteintäkter bedöms ha ökat med nästan 7 procent 2016 (se diagram 7.1). Det är en betydligt högre ökningstakt än genomsnittet 2006–2015 på 3 procent. Det beror på genomförda skattehöjningar och att svensk ekonomi växte starkt. Läget på arbetsmarknaden har förbättrats, vilket gör att lönesumman har stigit kraftigt. Detta gynnar i sin tur hushållens konsumtion.

Efter två år med mycket stark utveckling växlar skatteintäkternas ökningstakt ner till 4,6 procent 2017. Under perioden 2018–2020 väntas de totala skatteintäkterna öka något långsammare, med i genomsnitt knappt 4 procent per år. Samtliga skattebaser (arbete, kapital och konsumtion) väntas bidra till ökningen.

Diagram 7.1 Totala skatteintäkter

I tabell 7.1 finns en sammanställning av de beräknade effekterna av regeländringar på skatteområdet 2015–2020. Tabellen visar både tidigare beslutade och i denna proposition föreslagna och aviserade regeländringar i förhållande till föregående år. I avsnitt 6 finns en utförlig beskrivning av hur de offentligfinansiella effekterna redovisas.

Med i denna proposition föreslagna och tidigare beslutade reformer (bl.a. sänkt fastighetsskatt för vattenkraft) bedöms den totala bruttoeffekten till följd av samtliga förändringar av skatte- och avgiftsregler uppgå till -4 miljarder kronor 2018. År 2019 minskar skatteintäkterna med ytterligare 4 miljarder kronor.

Tabell 7.1 Förändringar av totala skatteintäkter till följd av regeländringar

Miljarder kronor, bruttoeffekt i förhållande till föregående år

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skatt på arbete ¹	12	27	4	-7	-2	-5
Skatt på kapital	0	2	2	-1	-2	2
Skatt på konsumtion	5	5	1	2	3	1
Övriga skatter	0	3	0	3	-3	-4
Totala skatteintäkter	17	37	7	-4	-4	-5

¹ Skatteintäkter inkl. kommunal utdebitering.

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källa: Egna beräkningar.

De lagförslag och aviseringar som regeringen lämnar i denna proposition beräknas sammantaget medföra att skatteintäkterna brutto minskar med mellan 5 och 16 miljarder kronor 2018–2020. Det handlar bl.a. om sänkt skatt för pensionärer och personer med sjuk- och aktivitetsersättning, ett utvidgat växa-stöd till aktiebolag och handelsbolag samt skatteredukt-

ion för fackföreningsavgift. Övriga förslag och aviseringar på skatteområdet omfattar bl.a. en förändrad fordonsbeskattning (bonus-malus) samt nya skatteregler för företagssektorn.

I tabell 7.9 finns en mer detaljerad redovisning av bruttoeffekterna av regeländringarna på skatteområdet 2015–2020.

Regeringens förslag: Den beräkning av inkomsterna i statens budget för 2018 som sammanställts i bilaga 1 avsnitt 2 godkänns.

Den preliminära beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2019 och 2020 enligt tabell 7.3 godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Skatt på arbete

Skatt på arbete kan delas in i direkta och indirekta skatter. De direkta skatterna består i huvudsak av kommunal och statlig inkomstskatt på löner och beskattade transfereringar, främst pensioner. De direkta skatterna minskas av ett antal skattereduktioner. De indirekta skatterna på arbete består huvudsakligen av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Intäkterna från skatt på arbete beräknas uppgå till närmare 60 procent av de totala skatteintäkterna 2017 och till 26 procent av BNP (se tabell 7.2).

Tabell 7.2 Skatt på arbete

Procent av BNP

	Utfall	Prognos				
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Direkta skatter	13,4	13,9	13,8	13,6	13,5	13,4
Kommunal skatt	15,2	15,3	15,2	15,1	15,1	15,0
Statlig skatt	1,2	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2
Reduktioner	-3,1	-2,7	-2,7	-2,7	-2,8	-2,8
Indirekta skatter	11,8	12,1	12,1	12,1	12,1	12,1
Skatt på arbete	25,1	26,0	26,0	25,7	25,6	25,5

Anm.: Reduktioner som andel av BNP är beräknade exklusive skattereduktioner för allmän pensionsavgift. Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

Intäkterna från direkt skatt på arbete fastställs i den årliga beskattningen som är klar i december året efter inkomståret. Det innebär att 2016 års intäkter från skatt på arbete ännu inte är fastställda, och att endast en prognos för skatteintäkterna finns tillgänglig för detta år.

Tabell 7.3 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomsterna i statens budget

Miljarder kronor

Inkomst- huvudgrupp	Utfall 2015	Prognos				
		2016	2017	2018	2019	2020
Skatt på arbete	1 049,8	1 138,1	1 197,7	1 239,0	1 283,0	1 329,4
1100 <i>Direkta skatter</i>	558,3	607,1	637,9	657,1	678,0	700,3
Kommunal inkomstskatt	635,7	669,3	702,3	726,0	754,9	784,0
Statlig inkomstskatt	50,8	55,8	59,4	60,8	62,5	64,1
Jobbskatteavdrag	-104,0	-105,0	-109,1	-112,6	-115,9	-119,2
Husavdrag	-23,7	-12,7	-14,3	-15,1	-15,9	-16,7
Övrigt	-0,6	-0,3	-0,3	-2,1	-7,6	-11,9
1200 <i>Indirekta skatter</i>	491,5	531,0	559,8	581,9	605,0	629,1
Arbetsgivaravgifter	491,6	515,7	541,2	564,8	586,7	610,1
Egenavgifter	11,8	11,8	12,2	12,8	13,4	14,0
Särskild löneskatt	40,3	44,3	46,7	48,7	50,4	52,3
Nedsättningar	-19,1	-5,7	-3,7	-6,1	-5,7	-5,9
Skatt på tjänstegruppliv	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3
Avgifter till premiepensionssystemet	-33,6	-35,6	-37,1	-38,7	-40,2	-41,7
1300 Skatt på kapital	245,0	241,3	247,4	255,6	265,4	284,4
Skatt på kapital, hushåll	69,1	72,8	70,3	69,4	68,1	70,4
Skatt på företagsvinster	119,6	114,1	122,9	129,6	136,4	146,4
Avkastningsskatt	8,4	3,5	3,0	4,3	9,5	15,7
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	32,4	32,7	32,3	32,7	31,3	31,3
Stämpelskatt	10,9	12,3	12,1	12,3	12,5	12,7
Kupongskatt m.m.	4,6	5,7	6,8	7,3	7,6	7,9
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	501,6	532,2	558,1	580,9	606,2	633,0
Mervärdesskatt	380,3	405,7	430,9	450,6	471,4	493,9
Skatt på tobak	11,8	11,9	11,9	12,0	12,2	12,3
Skatt på etylalkohol	4,2	4,2	4,3	4,3	4,2	4,2
Skatt på vin m.m.	5,7	5,7	6,0	6,1	6,2	6,3
Skatt på öl	3,9	4,0	4,1	4,1	4,2	4,2
Energiskatt	40,7	44,6	46,0	47,6	49,5	51,6
Koldioxidskatt	24,6	24,1	23,0	23,3	23,5	23,6
Övriga skatter på energi och miljö	4,8	5,2	4,5	4,3	4,8	4,8
Skatt på vägtrafik	18,8	19,7	20,4	21,4	22,9	24,5
Övriga skatter	6,8	7,0	7,1	7,2	7,3	7,5
1500 Skatt på import	6,3	6,1	6,6	6,8	7,1	7,4
1600 Restförda och övriga skatter	6,8	16,2	12,6	15,3	15,2	11,7
Restförda skatter	-4,3	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7
Övriga skatter	11,1	20,9	17,3	20,0	19,9	16,4
Totala skatteintäkter	1 809,4	1 933,8	2 022,3	2 097,6	2 176,9	2 265,9
1700 Avgående poster, EU-medel	-6,3	-6,1	-6,6	-6,8	-7,1	-7,4
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 803,1	1 927,8	2 015,7	2 090,8	2 169,8	2 258,5
1800 Avgående poster till andra sektorer	-875,8	-919,2	-963,7	-998,6	-1 037,6	-1 077,4
Kommunala skatteintäkter	-651,7	-685,4	-719,0	-744,1	-773,4	-803,0
Avgifter till ålderspensionssystemet	-224,1	-233,8	-244,7	-254,4	-264,2	-274,4
Statens skatteintäkter	927,3	1 008,5	1 052,0	1 092,2	1 132,1	1 181,1

Tabell 7.3 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomsterna i statens budget forts.

Miljarder kronor

Inkomst- huvudgrupp	Utfall 2015	Prognos				
		2016	2017	2018	2019	2020
Statens skatteintäkter	927,3	1 008,5	1 052,0	1 092,2	1 132,1	1 181,1
1900 Periodiseringar	-33,4	35,2	-23,1	-7,0	8,2	-0,8
Uppbördsförskjutningar	-29,3	13,8	19,6	19,5	13,8	4,0
Betalningsförskjutningar	-3,5	21,7	-42,4	-26,2	-5,3	-4,4
varav kommuner och landsting	7,0	-1,3	-4,1	3,9	5,1	0,9
varav ålderspensionssystemet	0,7	1,7	1,0	0,5	0,8	0,9
varav privat sektor	-11,4	20,5	-40,1	-29,3	-9,7	-6,2
varav kyrkosektorn	0,1	0,8	0,7	-1,3	-1,6	0,0
varav EU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anstånd	-0,6	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
1000 Statens skatteinkomster	893,9	1 043,8	1 028,9	1 085,2	1 140,3	1 180,4
Övriga inkomster	-34,4	-41,1	-41,4	-42,3	-44,5	-41,3
2000 Inkomster av statens verksamhet	39,0	31,3	28,1	30,8	30,0	31,9
3000 Inkomster av försåld egendom	0,1	0,2	5,1	5,0	5,0	5,0
4000 Återbetalning av lån	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
5000 Kalkylmässiga inkomster	9,7	10,8	11,4	11,9	13,1	13,9
6000 Bidrag från EU	9,7	11,0	11,2	12,9	12,3	12,0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-85,8	-95,1	-97,9	-103,7	-105,7	-104,9
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	-8,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inkomster i statens budget	859,5	1 002,7	987,5	1 042,9	1 095,8	1 139,0

Anm.: Samtliga år är redovisade enligt den struktur som gäller för statens budget för 2018 och framåt.

Källor: Skatteverket, Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Regeringen föreslår i denna proposition bl.a. sänkt skatt för pensionärer genom att det förhöjda grundavdraget förstärks för personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år. Förslaget bedöms minska intäkterna från skatt på arbete med ca 4,5 miljarder kronor per år fr.o.m. 2018.

Det är regeringens bedömning att skatten för pensionärer bör sänkas ytterligare så att skillnaden i beskattning mellan löneinkomst och pension i sin helhet är borttagen till 2020. Den återstående skattesänkningen bedöms minska skatteintäkterna med 4,2 miljarder kronor 2019 och därefter med 8,5 miljarder kronor per år.

Regeringen föreslår lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall fr.o.m. 2018. Förslaget bedöms minska intäkterna från skatt på arbete med drygt 0,4 miljarder kronor per år.

Regeringen föreslår höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta fr.o.m. 2018 och avser även föreslå beskattning för tillfälligt arbete i Sverige fr.o.m. 2019, vilket bedöms öka intäkterna från skatt på arbete med närmare 0,8 miljarder kronor per år.

Lönesummans tillväxt

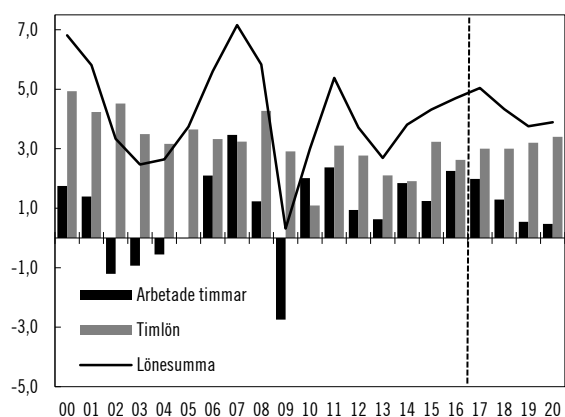
Lönesumman (summan av utbetalda löner inklusive företagarincomester) utgör drygt 70 procent av underlaget för skatt på arbete. Förändringen av antalet arbetade timmar och timlönen har därför stor betydelse för utvecklingen av skatteintäkterna. Resterande del av skatteunderlaget för skatt på arbete består av skattepliktiga transfereringar, inklusive pensioner, till hushållen.

Lönesumman beräknas ha en relativt stark tillväxt med 5,0 procent 2017. Det är något snabbare än 2016, vilket förklaras av att timlönen bedöms öka snabbare 2017 än 2016.

Under resten av prognosperioden bedöms timlönens ökningstakt vara relativt oförändrad. Samtidigt bedöms antalet timmar öka i en lägre takt. Det medför att lönesumman förväntas växa långsammare 2018–2020, med i genomsnitt 4,0 procent per år.

Diagram 7.2 Arbetade timmar, timlön och lönesumma

Årlig procentuell förändring

Anm.: Den redovisade timlönen är beräknad enligt nationalräkenskaper (NR) principer.

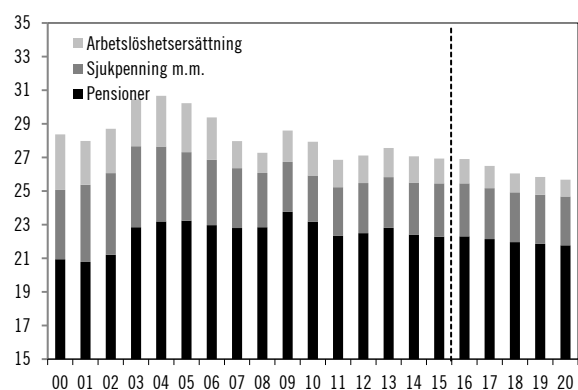
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Transfereringar till hushållen

Prognosen för de skattepliktiga transfereringarna till hushållen baseras dels på utvecklingen av antalet pensionärer, sjukskrivna och arbetslösa, dels på löne- och prisutvecklingen.

Diagram 7.3 Transfereringsinkomster som andel av underlaget för skatt på arbete

Procent

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Transfereringarna som andel av skatteunderlaget beräknas sjunka under prognosperioden (se diagram 7.3). Utbetalningarna av arbetsmarknadsersättningar beräknas minska som andel av skatteunderlaget, till följd av att arbetslösheten sjunker. Även pensionsutbetalningarna beräknas minska som andel av skatteunderlaget, vilket beror på att pensionerna ökar långsammare än lönerna. Däremot väntas andelen som utgörs av ohälsorelaterade ersättningar vara relativt oförändrad under hela perioden.

Kommunal inkomstskatt

Intäkterna från kommunal inkomstskatt beräknas 2016 ha uppgått till drygt 15 procent av BNP. Med oförändrade kommunalskatter beräknas de därefter ligga kvar på ungefär samma nivå under resten av prognosperioden (se tabell 7.2).

Det kommunala skatteunderlaget bedöms ha ökat relativt kraftigt 2016 och bedöms fortsätta öka kraftigt 2017 (se tabell 7.4). Den starka ökningstakten förklaras främst av en hög tillväxt av lönesumman. Under senare delen av prognosperioden fortsätter skatteunderlaget att öka men i en långsammare takt. Från och med 2018 påverkas skatteunderlaget för kommunal inkomstbeskattning också av regelförändringar som föreslås i denna proposition.

Tabell 7.4 Faktisk och underliggande utveckling av kommunernas skatteunderlag

Årlig procentuell förändring

	Utfall	Prognos				
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Faktisk utveckling	5,0	4,9	4,8	3,4	3,9	3,8
Underliggande utveckling	4,6	5,0	4,8	3,9	3,7	3,8

Anm.: Den underliggande utvecklingen av skatteunderlaget är utvecklingen justerad för regelförändringar.

Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

Statlig inkomstskatt

Intäkterna från statlig inkomstskatt beräknas ha uppgått till 1,3 procent av BNP 2016 och beräknas därefter ligga kvar på ungefär samma nivå under resten av prognosperioden (se tabell 7.2).

Regeringen föreslår i denna proposition att den tidigare aviseringen om begränsad uppräknings av den nedre och övre skiktgränsen för 2018 inte genomförs. Det innebär en utebliven ökning av skatteintäkterna på 1,3 miljarder kronor per år.

Skattereduktioner

Skattereduktionerna bedöms totalt sett öka under prognosperioden (se tabell 7.5), bl.a. till följd av att skatteunderlaget ökar.

Regeringen föreslår i denna proposition att en skattereduktion införs för personer med sjuk- och aktivitetsersättning fr.o.m. 2018. Förslaget beräknas minska skatteintäkterna med knappt 0,5 miljarder kronor per år. Även en reduktion för fackföreningsavgift aviseras, vilket beräknas minska skatteintäkterna med 2,7 miljarder kronor per år fr.o.m. 2019.

Tabell 7.5 Skattereduktioner

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Allmän pensionsavgift	-108	-113	-119	-123	-128	-133
Fastighetsavgift	0	0	0	0	0	0
Sjöinkomst	0	0	0	0	0	0
Jobbskatteavdrag	-104	-105	-109	-113	-116	-119
Husavdrag	-24	-13	-14	-15	-16	-17
Fackföreningsavgift				-1	-3	-3
Övriga skattereduktioner	0	0	0	0	-5	-9
Summa	-237	-231	-242	-253	-267	-280

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan. Beloppen för fastighetsavgift och sjöinkomst uppgår till mindre än 0,5 miljarder kronor. Regeringens bedömning att skatten för pensionärer bör sänkas ytterligare för fullt slopande av skatteskillnaden har av beräkningstekniska skäl lagts in som en övrig skattereduktion. Under övriga skattereduktioner ligger även regeringens förslag om att införa en skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning fr.o.m. 2018. Detta belopp uppgår till knappt 0,5 miljarder kronor per år. Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

Från och med 2016 påverkas prognosen av vissa regeländringar. Reglerna för husavdraget har ändrats. Bland annat har subventionsgraden för ROT-avdraget sänkts till 30 procent av arbetskostnaden och taket för RUT-avdraget halverats till 25 000 kronor för personer som inte har fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång. RUT-avdraget har även utökats med fler tjänster samt för reparation och underhåll av vitvaror (REP-avdrag). Dessutom har jobbskatteavdraget trappats ned för personer med inkomster som överstiger ca 50 000 kronor per månad.

Arbetsgivaravgifter och egenavgifter

Intäkterna från indirekta skatter på arbete bedöms öka med drygt 4 procent i genomsnitt per år under prognosperioden, vilket är i linje med lönesummans tillväxt. De indirekta skatterna uppgår till drygt 12 procent av BNP. Arbetsgivar- och egenavgifter utgör den huvudsakliga delen av intäkterna (se tabell 7.3). Intäkterna från dessa avgifter påverkas framför allt av utvecklingen på arbetsmarknaden.

Regeringen föreslår i denna proposition att utvidga växa-stödet till att även omfatta aktiebolag som inte har någon anställd eller endast en anställd som också är delägare samt till handelsbolag utan anställda och med högst två delägare. Nedsättningen av arbetsgivaravgifter är tillfällig och gäller 2018–2021. Förslaget beräknas minska intäkterna från skatt på arbete med 2,3 miljarder kronor 2018 och därefter med 1,8 miljarder kronor per år.

Skatt på kapital

Intäkterna från skatt på hushållens kapitalinkomster

Hushållens kapitalinkomster fastställs i den årliga beskattningen, som är klar i december året efter inkomståret. Det innebär att 2016 års kapitalinkomster ännu inte är fastställda. Det preliminära beskattningsutfallet i augusti ger dock en bra indikation på hur skatteintäkterna har utvecklats. Underlaget för hushållens skatt på kapital är nettot av kapitalinkomster och kapitalutgifter. Den största delen kommer från realiserade kapitalvinster.

Intäkterna från hushållens skatt på kapitalinkomster beräknas ha ökat något 2016 (se tabell 7.3). Den höga nivån förklaras främst av att hushållens kapitalvinster och utdelningsinkomster väntas bli höga. Den låga räntenivån medför även lägre ränteavdrag, vilket också ger ökade skatteintäkter. Prognosen för 2016 baseras till stor del på information från det preliminära beskattningsutfallet, men får också stöd av utvecklingen på bostads- och aktiemarknaderna.

Kapitalvinsterna 2017 beräknas minska något från den höga nivån året innan, men befinner sig fortsatt över den genomsnittliga nivån 2006–2016.

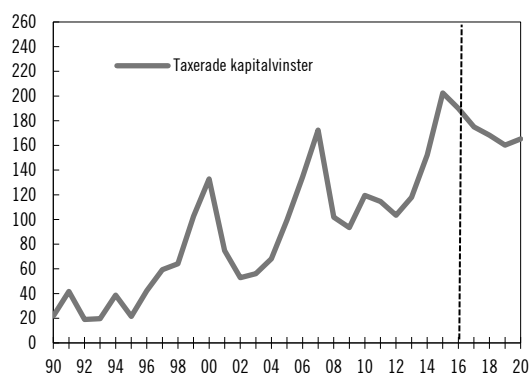
Från 2018 antas hushållens kapitalvinster successivt återgå till den historiskt genomsnittliga nivån på 3,7 procent av BNP. Kapitalvinsterna antas alltså öka något långsammare än BNP, vilket är förenligt med en lugnare utveckling på bostadsmarknaden. Utvecklingen av kapitalvinster och direktavkastning begränsas kommande år även till följd av att en ökande andel av hushållens tillgångar väntas vara placerade på investeringssparkonton. Dessa schablonbeskattas och ger inte upphov till kapitalvinster.

Ränteinkomster och ränteutgifter väntas följa ränteutvecklingen och ökar framför allt i slutet av prognosperioden.

Sammanlagt väntas intäkterna från skatt på hushållens kapitalinkomster vara relativt oförändrade under den senare delen av prognosperioden och uppgå till 1,4 procent av BNP.

Diagram 7.4 Kapitalvinster

Miljarder kronor

Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

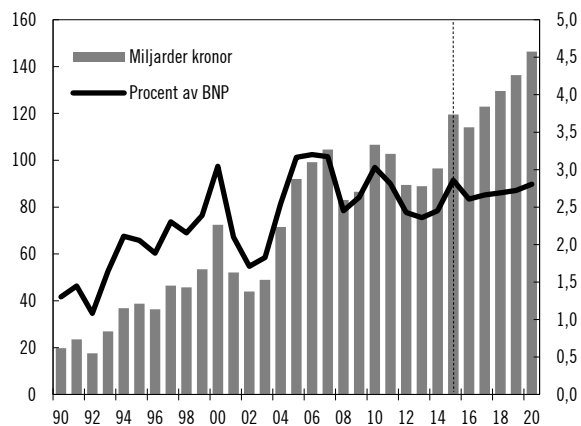
Skatt på företagsvinster

Även företagens inkomster fastställs i december året efter inkomståret. Det betyder att 2016 års inkomster inte är klara. Jämfört med 2015 beräknas intäkterna från skatt på företagsvinster ha ökat starkt 2016 om man bortser från en enskild koncerns oväntade stora vinster 2015. Denna bild framgår av det preliminära beskattningsutfallet för 2016 som visar på att aktiviteten i ekonomin var hög under 2016.

Diagram 7.5 Skatt på företagsvinster

Miljarder kronor

Procent av BNP

Källor: Skatteverket, Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Till följd av att den ekonomiska aktiviteten förväntas öka i såväl Sverige som omvärlden väntas företagens vinster växa 2017–2020. Från och med 2018 påverkas dessutom prognosen av regeländringar inom företagsskatteområdet. År 2018 och 2019 är effekterna små, medan 2020 ökar regeländringarna skatteintäkterna med 2 miljarder kronor. Av skattereglerna bidrar den generella ränteavdragsbegränsningsregeln mest till ökningen av skatteintäkterna, medan sänkningen av bolagsskattesatsen bidrar till en

minskning av skatteintäkterna (för en beskrivning av dessa och andra reformer på bolagsområdet, se avsnitt 6).

Som andel av BNP ökar intäkterna från skatt på företagens vinster från 2,6 till 2,8 procent av BNP 2016–2020 (se diagram 7.5).

Avkastningsskatt

Intäkterna från avkastningsskatten, som tas ut på sparande i pensions- och kapitalförsäkringar, påverkas i hög grad av hur statslåneräntan utvecklas under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Intäkterna från avkastningsskatten föll 2016, vilket förklaras av att statslåneräntan föll 2015.

Även 2017 fortsätter intäkterna från avkastningsskatten att minska och det är på grund av fallande statslåneränta 2016. Från och med 2018 ökar skatteintäkterna (se tabell 7.3) som en konsekvens av en stigande statslåneränta fr.o.m. 2017 och ett ökat värde på sparat i pensions- och kapitalförsäkringar.

Fastighetsskatt och fastighetsavgift

Intäkterna från fastighetsskatten, som utgår för fastigheter som inte räknas som bostadsfastigheter, och från den kommunala fastighetsavgiften beräknas ha ökat 2016 men antas sjunka 2017. Minskningen beror på sänkt fastighets-skattesats för vattenkraftverk i fyra steg 2017–2020, i enlighet med energiöverenskommelsen. Minskningen beror också på att taxeringsvärdena för elproduktionsenheter förväntas minska i och med fastställande av taxeringsvärdena i den allmänna fastighetstaxeringen 2019. Detta påverkar skatteintäkterna negativt fr.o.m. 2019.

Tabell 7.6 Fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Småhus	14	14	15	16	17	17
Varav kommunal avgift	14	14	14	16	16	17
Hyreshus, bostadslägenheter	3	3	3	3	3	3
Varav kommunal avgift	3	3	3	3	3	3
Hyreshus, lokaler	8	8	8	8	8	8
Industrier	2	2	2	2	2	2
Vattenkraft	5	5	4	3	1	1
Summa	32	33	32	33	31	31
Procent av BNP	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

Som andel av BNP minskar intäkterna från fastighetsbeskattningen något 2015–2020 (se tabell 7.6).

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Skatt på konsumtion och insatsvaror består av mervärdesskatt och punktskatter. År 2017 beräknas intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror uppgå till 565 miljarder kronor (se tabell 7.7). Intäkterna utgör därmed drygt 12 procent av BNP. För de kommande prognosåren väntas en tillväxttakt i intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror på drygt 4 procent per år.

Tabell 7.7 Skatt på konsumtion och insatsvaror

Miljarder kronor, utvecklingstakt i procent, procent av BNP

	Utfall	Prognos				
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skatt på konsumtion och insatsvaror	508	538	565	588	613	640
Utvecklingstakt	6,8	6,0	4,9	4,1	4,4	4,4
Procent av BNP	12,1	12,3	12,2	12,2	12,2	12,3
Mervärdesskatt	380	406	431	451	471	494
Utvecklingstakt	7,1	6,7	6,2	4,6	4,6	4,8
Punktskatter	128	133	134	137	142	147
Utvecklingstakt	6,0	3,9	0,9	2,5	3,5	3,3

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan. I tabellen ingår skatt på import i punktskatterna och därmed även i skatt på konsumtion och insatsvaror, till skillnad från i tabell 7.3 där skatt på import särredovisas.

Källor: Skatteverket, Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Mervärdesskatt

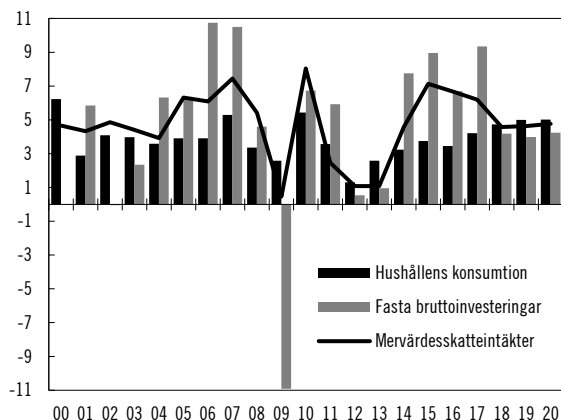
Intäkterna från mervärdesskatt kommer främst från hushållens konsumtion. Skattebasen för mervärdesskatten består också av investeringar och förbrukning i verksamheter som saknar skatteplikt, och som därmed inte kan dra av ingående mervärdesskatt.

År 2016 ökade hushållens konsumtion i löpande priser med mer än 3 procent, medan intäkterna från mervärdesskatten beräknas ha ökat med det dubbla (se diagram 7.6). De höga intäkterna från mervärdesskatten kan delvis förklaras av att investeringarna ökade kraftigt 2016, och då särskilt bostadsinvesteringarna, som till stor del görs av hushåll som inte kan dra av ingående mervärdesskatt. Dessutom var sammansättningen av hushållens konsumtion gynnsam för mervärdesskatteintäkterna. Exempelvis var bilförsäljningen särskilt hög.

Även 2017 väntas intäkterna från mervärdesskatten öka kraftigt. Det beror på en fortsatt mycket hög ökningstakt för bostadsinvesteringarna samtidigt som låga räntor, högt sparande och sjunkande arbetslöshet bidrar till en god utveckling av hushållens konsumtion.

Diagram 7.6 Hushållens konsumtion, investeringar och intäkterna från mervärdesskatt

Årlig procentuell förändring

Anm.: För mervärdesskatteintäkterna finns utfall t.o.m. 2015. För hushållens konsumtion och fasta bruttoinvesteringar finns utfall t.o.m. 2016.

Källor: Skatteverket, Ekonomistyrningsverket, Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

För 2018–2020 väntas ökningen av mervärdesskatteintäkterna ligga på i genomsnitt 4,7 procent, vilket är i linje med det historiska genomsnittet sedan 2000.

Regeringen föreslår i denna proposition en sänkning av mervärdesskatten på förevisning av naturområden från 25 procent till 6 procent. Denna regeländring sänker intäkterna från mervärdesskatten med 0,3 miljarder kronor per år från 2018 och framåt (se avsnitt 6 för en utförlig beskrivning).

Punktskatter

Punktskatterna skiljer sig från mervärdesskatten genom att de oftast utgår med ett visst belopp per enhet snarare än som ett procentuellt påslag på mervärdet. I likhet med vad som gäller för övriga skatter är det på kort sikt konjunkturen som, bortsett från regeländringar, främst påverkar utvecklingen av punktskatteintäkterna.

År 2016 ökade intäkterna från punktskatter med nästan 4 procent, vilket är en kraftig ökning. Den förklaras till stor del av diverse regeländringar, exempelvis höjd energiskatt på bensin och diesel.

År 2017 väntas intäkterna från punktskatter öka med endast knappt 1 procent. Detta trots en hög tillväxt och diverse regeländringar, bl.a. införandet av en kemikalieskatt och höjd alkoholskatt och energiskatt på el. Den svaga ökningen av intäkterna från punktskatterna förklaras av utfasningen av skatten på termisk effekt i kärnkraftverk samt en minskad användning av bensin- och dieselbränsle.

Under 2018–2020 bedöms intäkterna från punktskatterna öka starkare, med i genomsnitt drygt 3 procent per år. Det beror till största delen på att flertalet skattesatser är indexerade och skrivs upp med inflationen, som väntas stiga framöver.

De regeländringar som regeringen föreslår och aviserar i denna proposition höjer sammantaget intäkterna från punktskatterna med mellan 1 och 3 miljarder kronor per år från 2018 och framåt. Det rör sig om införandet av en skatt på flygresor och förändringar av fordons-skatten där ett bonus–malus-system införs. Regeringen föreslår vidare att skatt på kemikalier och flygresor ska indexeras och därmed skrivs upp med inflationen. Skatt på naturgrus och skatt på avfall föreslås skrivas upp med inflationen plus 2 procentenheter. Dessutom genomförs flertalet förändringar inom energi- och koldioxidskatten för att kunna fastställa långsiktigt hållbara spelregler för biodrivmedel. Se avsnitt 6 för en utförlig beskrivning av regeländringarna på punktskatteområdet.

Restförda och övriga skatter

Restförda och övriga skatter består av restförda skatter, omprövningar, anstånd, skattetillägg, förseningsavgifter och intäkter som förs till fonder. År 2017 beräknas intäkterna från restförda och övriga skatter uppgå till 13 miljarder kronor (se tabell 7.3). För 2018 beräknas intäkterna öka medan de faller tillbaka 2020. Lite drygt hälften av intäkterna utgörs av avgiftsuttaget till resolutionsreserven och utvecklingen av inkomsterna förklaras i huvudsak av ett förändrat avgiftsuttag för resolutionsavgiften. Styrelsen i Nordea Bank AB meddelade den 6 september 2017 att banken avser att flytta huvudkontoret från Sverige till Finland. Flytten avses genomföras under andra halvåret 2018. Den aviserade flytten beräknas inte få några väsentliga effekter för statens inkomster och utgifter 2018. Effekterna för 2019 och 2020 kan bedömas först när ytterligare omständigheter kring omstruktureringen har klarlagts. Regeringen avser att återkomma med en redovisning av konsekvenserna i kommande ekonomiska propositioner.

Skattekvoten

Skattekvoten visar förhållandet mellan de totala skatteintäkterna och BNP. Skattekvoten påverkas normalt främst av regelförändringar i skattesystemet. Den ökade med nästan en procentenhet 2016, vilket främst förklaras av förändringar i skattelagstiftningen. Även en stark ökning av intäkterna från mervärdesskatt bidrog till ökningen detta år. År 2017 sjunker skattekvoten med 0,4 procentenheter, vilket främst förklaras av att hushållens kapitalskatt och energiskatter utvecklas något långsammare än BNP. Från 2018 väntas skattekvoten fortsätta sjunka något. Det förklaras av förändrade skatteregler, bl.a. sänkt skatt för pensionärer, men även av att energiskatter och hushållens kapitalskatter fortsatt minskar i förhållande till BNP.

Tabell 7.8 Skattekvot 2015–2020

Procent av BNP

	Utfall	Prognos				
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skattekvot	43,3	44,2	43,8	43,5	43,5	43,4
Varav						
Skatt på arbete	25,1	26,0	26,0	25,7	25,6	25,5
Skatt på kapital	5,9	5,5	5,4	5,3	5,3	5,5
Skatt på konsumtion	12,1	12,3	12,2	12,2	12,2	12,3
Övriga skatter	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källor: Statistiska centralbyrån, Skatteverket och egna beräkningar.

Tabell 7.9 Förändring av totala skatteintäkter till följd av regeländringar

Miljarder kronor, bruttoeffekter i förhållande till föregående år

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skatt på arbete	11,9	27,2	3,6	-7,4	-2,3	-4,6
<i>Kommunalskatt</i>	5,0	1,5	0,4	-3,8	1,5	-0,3
Förändrad medelutdebitering	2,6	2,3	0,2			
Avdragsrätten för privat pensionssparande - sänkt och slopat avdrag	2,5	1,1				
Ändringar av grundavdraget (pensionärer)		-1,8		-4,4		
Slopad skattefrihet för förmån av privat hälso- och sjukvård				0,7	0,7	
Övrigt	-0,1	0,0	0,2	-0,1	0,8	-0,3
<i>Statlig skatt</i>	0,7	1,9	1,2	0,3	0,4	0,0
Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta				0,4	0,4	
Avdragsrätten för privat pensionssparande - sänkt och slopat avdrag	0,7	0,3				
Skiktgränsjusteringar		1,7	1,3			
Övrigt		-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0
<i>Skattereduktioner</i>	0,0	8,3	-0,7	-1,8	-5,5	-4,3
Husavdrag		5,3	-0,7			
Jobbskatteavdrag		2,7				
Skattereduktion för fackföreningsavgift				-1,3	-1,3	
Övriga skattereduktioner	0,0	0,3		-0,5	-4,2	-4,3
<i>Socialavgifter</i>	6,3	15,4	2,6	-2,0	1,3	
Utvidgat växa-stöd till aktie- och handelsbolag				-2,3	0,5	
Särskild löneskatt äldre		2,1				
Förändringar i nedsättningen av socialavgifter för unga	6,3	13,3	3,1			
Övrigt	-0,1		-0,5	0,3	0,8	
Skatt på kapital	0,2	2,1	2,0	-0,8	-2,1	2,2
<i>Inkomstskatt, företag</i>			2,4	0,3	-0,6	2,6
Nya skatteregler företagssektorn				0,0	-0,6	2,6
Avdragsrätt för representationsmåltider			0,8	0,3		
Övrigt			1,6	0,1	0,0	0,0
<i>Fastighetsskatt</i>			-1,2	-1,2	-1,2	-1,0
Vattenkraft: skattesatsändringar			-1,2	-1,2	-1,2	-1,0
<i>Övriga skatter på kapital</i>	0,2	2,1	0,8	0,1	-0,3	0,6
Sänkt expansionsfondsskatt					-0,4	0,4
Beskattnings vid överlåtelse av fastighet till juridisk person		0,1	0,3			
Golv för statslåneräntan i skattelagstiftningen, avkastningsskatt på pensionsmedel		0,0	0,6	-0,6		
Övrigt	0,2	2,0	-0,2	0,7	0,1	0,2
Skatt på konsumtion	5,1	5,1	1,3	1,7	2,9	1,3
<i>Mervärdesskatt</i>	0,0	-0,3	-0,4	-0,3		
<i>Punktskatter</i>	5,1	5,3	1,8	2,1	2,9	1,3
Energiskatt	-0,1	4,2	2,2	1,2	1,2	0,2
Koldioxidskatt	1,1	0,0	0,0	0,4	0,1	
Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer m.m.	0,3	0,4	-1,9	-2,3	0,0	0,0
Skatt på vägtrafik, trängselskatt m.m.	1,7	0,7	0,0	0,5	1,0	1,0
Skatt på tobak	0,7			0,0	0,0	
Skatt på alkohol	1,3		0,3			
Kemikalieskatt			1,1	1,1	0,0	0,0
Skatt på flygresor				1,1	0,4	0,0
Övrigt			0,0	0,0	0,0	
Restförda och övriga skatter	0,0	3,1	0,0	2,5	-2,5	-3,9
Totala skatteintäkter	17,2	37,3	6,9	-3,9	-4,0	-5,0
Totala skatteintäkter, exkl. kommunal utdebitering	14,6	35,0	6,7	-3,9	-4,0	-5,0

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan. Tabellen visar både tidigare beslutade och i denna proposition föreslagna och aviserade regeländringar. I de celler i tabellen ovan där det står 0,0 uppgår beloppet till mindre än 0,05 miljarder kronor.

Källa: Egna beräkningar.

7.2 Inkomster i statens budget

Skatteinkomster

I enlighet med budgetlagen (2011:203) tillämpas en periodiserad redovisning av den offentliga sektorns skatteintäkter i budgetpropositionen. Det innebär att skatteintäkterna i avsnitt 7.1 redovisas under det inkomstår då den skattepliktiga händelsen ägde rum.

Inkomsterna i statens budget ska dock enligt samma lag även redovisas kassamässigt, dvs. när de faktiska in- och utbetalningarna av skatterna sker. Av denna anledning tillämpas även en kassamässig redovisning av statens skatteinkomster i detta avsnitt. De kassamässiga skatteinkomsterna består av betalningar som kan avse skatter för olika inkomstår.

Skillnaden mellan de periodiserade skatteintäkterna och de kassamässiga skatteinkomsterna utgörs av periodiseringar. Periodiseringarna består i sin tur av uppbörds- och betalningsförskjutningar samt anstånd.

Övriga inkomster

Utfall och prognoser för de inkomster som redovisas under posten Övriga inkomster i statens budget framgår av tabell 7.3. Posten innefattar inkomsttyperna 2000–8000.

År 2017 beräknas dessa inkomster uppgå till sammanlagt -41 miljarder kronor. Inkomsterna av statens verksamhet och Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet beräknas minska inkomsterna jämfört med 2016 medan inkomsterna av försäld egendom, de kalkylmässiga inkomsterna och bidragen från EU m.m. beräknas bli högre än föregående år.

Tillsammans med övriga mindre förändringar innebär det att posten Övriga inkomster minskar marginellt jämfört med 2016. För perioden 2018–2020 beräknas posten Övriga inkomster uppgå till i genomsnitt -43 miljarder kronor per år.

Inkomster av statens verksamhet

Inkomsttypen Inkomster av statens verksamhet består av utdelningar från statens aktieinnehav, affärsverkens och Riksbankens inlevererade överskott, ränteinkomster samt inkomster från offentligrättsliga avgifter. År 2017 beräknas

dessa inkomster uppgå till 28 miljarder kronor (se tabell 7.3).

År 2018–2020 beräknas inkomsterna av statens verksamhet uppgå till omkring 31 miljarder kronor per år beroende på högre inkomster från statens aktieinnehav.

Inkomster av försäld egendom

Under inkomsttypen Inkomster av försäld egendom redovisas försäljningar av olika slags statlig egendom. Inkomster från försäljningar av aktier i statligt ägda bolag utgör vanligtvis den största delen av dessa inkomster. För 2017–2020 görs ett beräkningstekniskt antagande om att försäljningsinkomsterna uppgår till 5 miljarder kronor per år.

Återbetalning av lån

Under inkomsttypen Återbetalning av lån redovisas bl.a. inbetalda studiemedelsavgifter avseende återbetalning av studiemedel för lån upptagna före 1989 och av övriga lån. Från och med 1989 finansieras studielånen inte med anslag utan med lån i Riksgäldskontoret. Inbetalningarna på studielån av upplånat kapital disponeras för att betala räntor och amorteringar till Riksgäldskontoret i stället för att redovisas under denna titel. Detsamma gäller de nya studielån som infördes den 1 juli 2001 enligt den nya studiestödslagen.

År 2017 beräknas inkomsterna av ovanstående typ uppgå till 0,8 miljarder kronor, varav studiemedelsavgifterna utgör den största delen.

År 2018–2020 beräknas inkomsterna från studiemedelsavgifter successivt minska eftersom antalet återbetalare blir färre, och 2020 beräknas inkomsterna uppgå till 0,7 miljarder kronor.

Kalkylmässiga inkomster

Under inkomsttypen Kalkylmässiga inkomster redovisas vissa avskrivningar, amorteringar och statliga pensionsavgifter. Pensionsavgifterna utgör merparten av inkomsterna.

År 2017 beräknas inkomsterna uppgå till 11 miljarder kronor. År 2018–2020 ökar inkomsterna successivt och förväntas uppgå till 14 miljarder kronor 2020. Hela ökningen förklaras av ökade inkomster från statliga pensionsavgifter.

Bidrag m.m. från EU

Under inkomsttypen Bidrag m.m. från EU redovisas bidrag från olika EU-fonder. De största enskilda bidragen erhålls från Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska social-

fonden och Europeiska jordbruksfonden. Bidragen är främst kopplade till utgifter på anslag under utgiftsområdena 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, 19 Regional tillväxt, 22 Kommunikationer samt 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Inkomsterna för 2017 beräknas sammantaget uppgå till 11 miljarder kronor. År 2018–2020 beräknas inkomsterna öka något och i genomsnitt uppgå till 12 miljarder kronor per år.

Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet
Inkomsttypen Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet består av två delar, tillkommande inkomster respektive avräkningar i anslutning till skattesystemet.

Tillkommande inkomster består av inkomster som bruttoredovisas i statens budget. Motsvarande poster avräknas på andra inkomstitlar eller förekommer med samma belopp på budgetens utgiftssida. Det gäller t.ex. skatter som tillfaller EU, såsom tullmedel, jordbrukstullar och sockeravgifter. Under tillkommande inkomster redovisas också kommunala utjämningsavgifter enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. De tillkommande inkomsterna beräknas uppgå till 10 miljarder kronor 2017 och i genomsnitt 11 miljarder kronor per år 2018–2020.

De negativa intäkter som för ett visst år redovisas som avräkningar består av belopp som redovisats på andra inkomstitlar på statsbudgeten men som via avräkning ska balanseras. Den största delen av avräkningarna utgörs av statliga och kommunala myndigheters kompensation för betald mervärdesskatt. Som avräkningar redovisas dessutom avgiftsintäkter på myndigheters in- och utlåning till Riksgäldskontoret, t.ex. insättningsgarantin och stabilitetsavgifter. Avräkningarna beräknas uppgå till 108 miljarder kronor 2017 och i genomsnitt 116 miljarder kronor per år 2018–2020. Utvecklingen över tid förklaras i huvudsak av att kompensationen för mervärdesskatt följer den statliga respektive kommunala konsumtionen.

Sammantaget beräknas inkomsttypen Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet uppgå till -98 miljarder kronor 2017 och i genomsnitt -105 miljarder kronor per år 2018–2020.

Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto
Under inkomsttypen Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto redovisas stöd som enligt nationalräkenskaperna är att likställa med

utgifter. Från och med 2016 redovisas och budgeteras inga sådana utgifter på budgetens inkomstsida.

Ändrad redovisning av inkomstitlar

I statens budget för 2018 görs två förändringar av inkomstitelstrukturen. Följande inkomstitlar läggs till:

- 1142 *Fackföreningsavgift*
- 1462 *Skatt på flygresor.*

7.3 Jämförelse med 2017 års ekonomiska vårproposition och uppföljning av statens budget för 2016 och 2017

I detta avsnitt jämförs prognosen för skatteintäkterna i denna proposition med prognosen i 2017 års ekonomiska vårproposition. Vidare görs en uppföljning av inkomsterna i statens budget för 2016 och statens budget för 2017. Prognosskillnaderna finns redovisade i tabell 7.11. I tabell 7.10 finns de viktigaste ekonomiska antagandena för skatteprognoserna givet hittills genomförda och här presenterade reformer och en jämförelse med motsvarande antaganden i vårpropositionen.

Jämförelse med prognosen i 2017 års ekonomiska vårproposition

Skatt på arbete

Intäkterna från skatt på arbete 2016 har reviderats ned något jämfört med bedömningen i vårpropositionen. Det preliminära beskattningsutfallet för 2016 tyder på såväl lägre direkta som indirekta skatter jämfört med den tidigare bedömningen.

Intäkterna för övriga år under prognosperioden har också reviderats ned. Det är framför allt intäkterna från kommunal och statlig inkomstskatt som bedöms bli lägre, vilket fr.o.m. 2018 till stor del förklaras av de regeländringar som föreslås i den här propositionen. Här kan bl.a. nämnas förslaget om sänkt skatt för pensionärer. Dessutom föreslår regeringen att den tidigare aviseringen om begränsad uppräknings av skiktgränserna för statlig in-

komstbeskattning inte genomförs. Inflationen förväntas dessutom bli högre jämfört med den tidigare bedömningen, vilket också påverkar uppräknigen av skiktgränserna.

Skatt på hushållens kapitalinkomster

De prognostiserade intäkterna från hushållens skatt på kapital 2016–2018 har reviderats upp med i genomsnitt 10 miljarder kronor per år jämfört med bedömningen i vårpropositionen. Det förklaras huvudsakligen av att hushållens utdelningsinkomster och kapitalvinster väntas bli betydligt högre än tidigare beräknat. Till grund för revideringen ligger det preliminära beskattningsutfallet för 2016. Även för övriga år under prognosperioden har intäkterna från skatt på hushållens kapital reviderats upp. För 2017 görs, till skillnad från i vårpropositionen, en modellskattad prognos för kapitalvinsterna, vilket medför något högre vinster detta år. Kapitalvinsterna 2018 revideras upp jämfört med vårpropositionen till följd av prognosmetoden som innebär en successiv återgång från den modellskattade nivån 2017 till den historiska andelen av BNP 2019. Även en högre BNP-nivå ger ökade kapitalvinster jämfört med i vårpropositionen.

Skatt på företagsvinster

Intäkterna från skatt på företagsvinster 2016–2020 har reviderats upp med 8 till 16 miljarder kronor per år jämfört med prognosen i vårpropositionen. Det är framför allt det preliminära beskattningsutfallet för 2016 som visar på betydligt högre skatteintäkter än tidigare beräknat. Upprevideringen beror också på att företagets resultat nu bedöms utvecklas mer gynnsamt och att den makroekonomiska utvecklingen väntas bli mer positiv än vad som antogs i vårpropositionen.

Tabell 7.10 Antaganden i skatteprognoserna och förändringar jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition

Årlig procentuell förändring om inget annat anges

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP, marknadspris ¹	6,2	4,6	5,5	4,4	4,0	4,2
Diff VÅP17	0,0	-0,1	0,8	0,5	0,0	-0,2
Arbetade timmar ²	1,2	2,3	2,0	1,3	0,6	0,6
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,5	0,4	-0,2	-0,2
Timlön ³	3,2	2,6	3,0	3,0	3,2	3,4
Diff VÅP17	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Utbetald lönesumma, skatteunderlag	4,3	4,7	5,0	4,3	3,8	4,0
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,3	0,2	-0,4	-0,2
Arbetslöshet ^{4,5}	7,4	6,9	6,6	5,9	5,9	5,9
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,0	-0,4	-0,4	-0,2
Arbetsmarknads-politiska program ⁵	3,7	3,5	3,6	3,4	3,3	3,2
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,1	-0,2	-0,2	-0,2
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	3,7	3,5	4,1	4,7	5,0	5,0
Diff VÅP17	0,0	0,2	0,2	0,3	0,1	-0,2
Kommunal medelutdebitering ⁶	31,99	32,10	32,12	32,12	32,12	32,12
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Statslåneränta ⁶	0,6	0,3	0,5	1,1	1,8	2,3
Diff VÅP17	0,0	0,0	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5
KPI juni-juni	-0,4	1,0	1,7	1,8	2,1	2,5
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,2	0,3	-0,2	-0,2
Inkomstbasbelopp ⁷	58,1	59,3	61,5	62,5	64,6	66,6
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,0	-0,8	-0,7	-0,8
Prisbasbelopp ⁷	44,5	44,3	44,8	45,5	46,4	47,3
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1
Inkomstindex	158,9	162,1	168,2	171,0	176,5	182,0
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,0	-2,1	-1,9	-2,3
Skiktgräns ⁸	430,2	430,2	438,9	455,3	472,8	492,0
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,0	5,2	6,5	6,0
Övre skiktgräns ⁸	616,1	625,8	638,5	662,3	687,8	715,7
Diff VÅP17	0,0	0,0	0,0	7,5	9,5	8,7

¹ Löpande priser, procentuell förändring.

² Kalenderkorrigerat, anställda.

³ Enligt nationalräkenskapernas (NR) definition.

⁴ Arbetslöshet 15–74 år.

⁵ Procent av arbetskraften.

⁶ Medelvärde under året, procent.

⁷ Tusental kronor.

⁸ Avser skiktgräns för statlig inkomstskatt. Tusental kronor.

Källor: Statistiska centralbyrån, Skatteverket och egna beräkningar.

Tabell 7.11 Aktuell prognos jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition och statens budget för 2016 och 2017

Miljarder kronor

Inkomstår	Aktuell	Jfr SB	Aktuell	Jfr SB	Jämförelse med 2017 års ekonomiska vårproposition					
	prognos 2016	2016	prognos 2017	2017	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skatt på arbete	1 138,1	4,4	1 197,7	-6,2	0,0	-2,3	-1,8	-12,0	-22,2	-27,9
<i>Direkta skatter</i>	<i>607,1</i>	<i>0,6</i>	<i>637,9</i>	<i>-6,7</i>	<i>0,0</i>	<i>-1,0</i>	<i>-1,9</i>	<i>-10,9</i>	<i>-19,4</i>	<i>-24,1</i>
Kommunal inkomstskatt	669,3	0,9	702,3	-3,9	0,0	-0,7	0,1	-5,0	-6,7	-7,5
Statlig inkomstskatt	55,8	-1,6	59,4	-1,7	0,0	-0,8	-1,3	-3,1	-4,1	-4,0
Jobbskatteavdrag	-105,0	-1,3	-109,1	-0,5	0,0	-0,1	-0,6	-0,9	-1,1	-0,7
Husavdrag	-12,7	2,6	-14,3	-0,6	0,0	0,6	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Övrigt	-0,3	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,8	-7,3	-11,6
<i>Indirekta skatter</i>	<i>531,0</i>	<i>3,8</i>	<i>559,8</i>	<i>0,5</i>	<i>0,0</i>	<i>-1,3</i>	<i>0,1</i>	<i>-1,1</i>	<i>-2,8</i>	<i>-3,8</i>
Arbetsgivaravgifter	515,7	3,3	541,2	-0,7	0,0	0,1	1,5	2,5	0,5	-0,4
Egenavgifter	11,8	-1,9	12,2	-1,0	0,0	-1,4	-1,4	-1,3	-1,4	-1,5
Särskild löneskatt	44,3	0,9	46,7	2,1	0,0	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,2
Nedsättningar	-5,7	2,0	-3,7	0,1	0,0	0,1	0,1	-2,2	-1,7	-1,7
Skatt på tjänstegruppliv	0,5	-0,2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Avgifter till premiepensionssystemet	-35,6	-0,4	-37,1	0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,1	0,2
Skatt på kapital	241,3	41,0	247,4	18,7	0,0	18,8	18,2	18,7	15,3	19,2
Skatt på kapital, hushåll	72,8	26,1	70,3	9,3	0,0	11,2	8,9	9,7	5,3	5,3
Skatt på företagsvinster	114,1	12,8	122,9	9,2	0,0	7,7	8,4	9,8	12,3	15,8
Avkastningsskatt	3,5	-1,5	3,0	-0,7	0,0	0,0	0,3	-1,3	-2,3	-2,3
Fastighetsskatt	32,7	0,0	32,3	0,0	0,0	-0,2	0,0	-0,1	-0,9	-0,5
Stämpelskatt	12,3	2,8	12,1	-0,6	0,0	0,0	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4
Kupongskatt m.m.	5,7	0,8	6,8	1,6	0,0	0,0	1,0	1,1	1,2	1,3
Skatt på konsumtion och insatsvaror	532,2	21,8	558,1	15,5	0,0	-0,6	6,1	12,4	15,1	16,8
Mervärdesskatt	405,7	20,6	430,9	17,1	0,0	-0,6	8,4	13,7	15,6	16,5
Skatt på tobak	11,9	0,5	11,9	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Skatt på etylalkohol	4,2	0,2	4,3	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Skatt på vin m.m.	5,7	-0,1	6,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt på öl	4,0	0,1	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Energiskatt	44,6	-0,4	46,0	-0,9	0,0	0,0	-0,6	-1,5	-2,2	-2,2
Koldioxidskatt	24,1	1,3	23,0	-0,7	0,0	0,0	-1,5	-1,4	-1,5	-1,8
Övriga skatter på energi och miljö	5,2	-0,3	4,5	0,1	0,0	0,0	-0,2	1,1	1,5	1,6
Skatt på vägtrafik	19,7	-0,4	20,4	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,5	1,6	2,6
Övriga skatter	7,0	0,4	7,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2
Skatt på import	6,1	-0,4	6,6	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Restförda skatter och övriga skatter	16,2	10,4	12,6	1,2	-0,8	0,4	0,2	2,6	0,3	-3,7
Restförda skatter	-4,7	1,2	-4,7	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga skatter	20,9	9,3	17,3	1,6	-0,8	0,4	0,2	2,6	0,3	-3,7
Totala skatteintäkter	1 933,8	77,2	2 022,3	29,3	-0,8	16,3	22,7	21,7	8,3	4,3
Avgår EU-skatter	-6,1	0,4	-6,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 927,8	77,6	2 015,7	29,3	-0,8	16,3	22,8	21,8	8,4	4,4
Avgår, kommunala inkomstskatter	-685,4	-0,8	-719,0	4,0	0,0	0,9	-0,1	5,2	6,8	7,7
Avgår, avgifter till ålderspensionssystemet	-233,8	-0,9	-244,7	0,4	0,0	-0,1	-0,7	-0,4	0,3	0,9
Statens skatteintäkter	1 008,5	75,9	1 052,0	33,6	-0,8	17,1	22,0	26,5	15,6	13,0
Periodiseringar	35,2	15,3	-23,1	-28,5	0,8	-17,1	-7,6	-13,4	5,9	-1,1
Statens skatteinkomster	1 043,8	91,2	1 028,9	5,2	0,0	0,0	14,4	13,2	21,4	11,9

Källor: Skatteverket, Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Avkastningsskatt

Prognosen för intäkterna från avkastningsskatten är nästan oförändrade 2017, men nedreviderade 2018–2020 jämfört med prognosen i vårpropositionen. Detta beror på att prognosen för statslåneräntan, som har en avgörande betydelse för intäkterna från avkastningsskatten, har reviderats ned jämfört med prognosen i vårpropositionen. Prognosen för statslåneräntan bestäms av räntorna på 5-åriga och 10-åriga statsobligationer, vilka också har reviderats ned på grund av en nedreviderad prognos för reporäntebanan.

Fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift

Intäkterna från fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift är nedreviderade något för 2019 och 2020 jämfört med prognosen i vårpropositionen. Det beror på att taxeringsvärdena för elproduktionsenheter förväntas minska i och med fastställningen av taxeringsvärdena i den allmänna fastighetstaxeringen 2019.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Prognosen för intäkterna från mervärdesskatt har reviderats upp med mellan 8 och 17 miljarder kronor per år i förhållande till vårpropositionen. Det beror på att konsumtion och investeringar väntas öka kraftigare. Dessutom tyder de senaste årens starka utfall för mervärdesskatteintäkterna på att sambandet mellan makrobilden och intäkterna från mervärdesskatt förändrats, dvs. att intäkterna blir något högre vid en given utveckling av hushållens konsumtion och investeringar.

De prognostiserade intäkterna från punktskatter har sammantaget endast reviderats marginellt jämfört med prognosen i vårpropositionen. Däremot har intäkterna från de enskilda skatterna reviderats. Bland annat väntas intäkterna från koldioxidskatt bli lägre till följd av att energianvändningen av framför allt dieselbränsle har reviderats ned, enligt senaste prognosen från Energimyndigheten. Samtidigt föreslår regeringen i denna proposition ett införande av en flygskatt och ett bonus–malus-system som höjer intäkterna.

Restförda och övriga skatter

Intäkterna från restförda och övriga skatter är knappt 3 miljarder kronor högre 2018 och knappt 4 miljarder kronor lägre 2020 jämfört med vårpropositionen. Revideringen förklaras av förslaget i denna proposition om ett förhöjt

uttag av resolutionsavgiften 2018 med en stegvis nedtrappning av avgiftsuttaget. Resolutionsavgiften är avdragsgill och en viss motverkande effekt uppkommer därför i bolagsbeskattningen.

Övriga inkomster

Jämfört med bedömningen i vårpropositionen är prognosen för övriga inkomster 2017 uppreviderad med drygt 1 miljard kronor (se tabell 7.12). För 2018 har inkomsterna reviderats ned något, medan de reviderats upp för 2019 och 2020. Förändringarna förklaras huvudsakligen av reviderade prognoser avseende Inkomster av statens verksamhet och Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet.

Tabell 7.12 Övriga inkomster, aktuell prognos jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor

	2017	2018	2019	2020
2000 Inkomster av statens verksamhet	1,3	1,9	1,1	0,2
3000 Inkomster av försäld egendom	0,0	0,0	0,0	0,0
4000 Återbetalning av lån	0,1	0,1	0,2	0,2
5000 Kalkylmässiga inkomster	0,0	-0,4	-0,6	-0,7
6000 Bidrag m.m. från EU	-0,9	-0,1	0,4	0,5
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	0,9	-2,8	-0,7	2,4
Övriga inkomster	1,4	-1,2	0,5	2,6

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.
Källa: Egna beräkningar.

Uppföljning av statens budget för 2016 och 2017*Skatt på arbete*

Intäkterna från skatt på arbete har reviderats upp med drygt 4 miljarder kronor för 2016 jämfört med vad som beräknades i statens budget för 2016. Det preliminära beskattningsutfallet indikerar högre skatteintäkter bl.a. till följd av att husavdraget bedöms bli lägre än vad som antogs i statens budget för 2016. Även intäkterna från arbetsgivaravgifterna har reviderats upp, vilket förklaras av en högre lönesumma.

År 2017 bedöms intäkterna från skatt på arbete bli lägre än beräknat i statens budget för 2017. Det är till stor del de kommunala skatteintäkterna som bedöms bli lägre. Skatteunderlaget har reviderats ned till följd av lägre inkomster från transfereringar.

Skatt på hushållens kapitalinkomster

För 2016 beräknas intäkterna från skatt på hushållens kapitalinkomster ha uppgått till knappt 73 miljarder kronor. Det är 26 miljarder kronor högre än prognosen i den beslutade budgeten för 2016. Revideringen förklaras främst av att hushållens kapitalvinster och utdelningsinkomster nu bedöms bli betydligt högre.

Intäkterna från hushållens skatt på kapitalinkomster 2017 bedöms bli 9 miljarder kronor högre än beräkningen i budgeten för 2017. Även denna revidering kan framför allt förklaras av att hushållens kapitalvinster och utdelningsinkomster väntas bli högre. Att hushållens kapitalvinster bedöms bli högre beror i sin tur på utvecklingen på bostads- och aktiemarknaden.

Skatt på företagsvinster

För 2016 bedöms intäkterna från skatt på företagsvinster bli 13 miljarder kronor högre än vad som beräknades i den beslutade budgeten för 2016. Bedömningen stöds av det preliminära beskattningsutfallet. Upprevideringen förklaras av ett högre utfall för 2014 och 2015 än vad som tidigare beräknades och en starkare utveckling av skattebasen.

År 2017 förväntas intäkterna från skatt på företagsvinster bli högre än vad som beräknades i budgeten för 2017, bl.a. på grund av det högre utfallet för 2015 och det höga preliminära utfallet för 2016.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

År 2016 beräknas intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror ha uppgått till 532 miljarder kronor, vilket är 22 miljarder kronor högre än vad som beräknades i statens budget för 2016. Det är intäkterna från mervärdesskatt som ökat betydligt kraftigare än väntat. Det förklaras av att sammansättningen i hushållens konsumtion var mer gynnsam för mervärdesskatteintäkterna, då konsumtionen av exempelvis bilar var särskilt hög. Dessutom ökade bostadsinvesteringarna kraftigare än väntat. Dessa investeringar görs till stor del av hushåll som inte kan dra av ingående mervärdesskatt.

För 2017 beräknas intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror bli 15 miljarder kronor högre än vad som prognostiserades i statens budget för 2017. Även för detta år är det intäkterna från mervärdesskatt som beräknas öka kraftigare än väntat. Det i sin tur förklaras både av att prognosen för konsumtion och investeringar reviderats upp och av att de senaste

årens starka utfall för mervärdesskatteintäkterna tyder på att sambandet mellan makrobilden och intäkterna från mervärdesskatt förändrats.

Övriga inkomster

Utfallet för övriga inkomster blev 13 miljarder kronor lägre 2016 än vad som beräknades i budgeten för 2016. Det lägre utfallet beror främst på att avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet blev 6 miljarder kronor lägre än i beräkningen i budgeten för 2016 samt att inkomsterna från försäljningar av statlig egendom blev 5 miljarder kronor lägre än det beräknings tekniska antagandet som ingick i beräkningen. Resterande del förklaras i huvudsak av lägre bidrag m.m. från EU än beräknat.

Inkomsterna i prognosen för 2017 har ökat med 3 miljarder kronor jämfört med budgeten för 2017. Ökningen förklaras framför allt av ökade avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet.

Tabell 7.13 Övriga inkomster, utfall 2016 och prognos 2017 jämfört med statens budget för 2016 och 2017

Miljarder kronor

	Utfall 2016	Jmf SB 2016	Prognos 2017	Jmf SB 2017
2000 Inkomster av statens verksamhet	31,3	0,1	28,1	0,3
3000 Inkomster av försäld egendom	0,2	-4,8	5,1	0,1
4000 Återbetalning av lån	0,8	0,0	0,8	0,1
5000 Kalkylmässiga inkomster	10,8	0,1	11,4	0,1
6000 Bidrag m.m. från EU	11,0	-1,7	11,2	-0,1
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-95,1	-6,4	-97,9	2,1
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga inkomster	-41,1	-12,8	-41,4	2,6

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.
Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

7.4 Förslag som ligger till grund för beräkningen av statens övriga inkomster

I avsnitt 6 lämnar regeringen förslag till den skattelagstiftning som påverkar beräkningen av statens inkomster. I detta avsnitt lämnar regeringen förslag som påverkar statens övriga inkomster i samma beräkning.

Försäljning av fastigheter

Enligt 8 kap. 2 § budgetlagen krävs riksdagens godkännande för försäljning av fast egendom om värdet av egendomen överstiger 75 miljoner kronor.

Fastigheter som förvaltas av Statens fastighetsverk

Regeringens förslag: Regeringen får under 2018 genom försäljning överlåta fastigheten Stockholm Silvieberg 3 i Stockholm.

Från försäljningsintäkterna får regeringen avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheten, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten vid en försäljning.

Skälen för regeringens förslag: Genom Statens fastighetsverk äger staten en fastighet på Fyrverkarbacken i Stockholm med fastighetsbeteckning Stockholm Silvieberg 3. På fastigheten, som är upplåten med tomträtt till Bostadsrättsföreningen Silvieberg, finns uppfört

en byggnad med främst bostäder men även en mindre andel kommersiella lokaler. En ansökan har kommit in till regeringen om att överlåta fastigheten till Bostadsrättsföreningen Silvieberg. Ur ett statligt perspektiv finns det inte något behov av att framöver äga fastigheten.

En värdering av fastigheten gjordes i juni 2017 utifrån fastighetens friköpspris. Värderingen är baserad på de riktlinjer för friköp som används i Stockholms kommun. Vid denna värdering bedömdes fastighetens friköpspris uppgå till 165 000 000 kronor. Inför en försäljning kommer en ny värdering av fastigheten göras. Det finns vidare lån i Riksgäldskontoret motsvarande fastighetens bokförda värde. Lånen uppgår till sammanlagt ca 8,5 miljoner kronor. Vid en försäljning bör kostnaderna för att lösa dessa lån och de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten avräknas från försäljningsintäkterna innan dessa redovisas mot inkomsttitel. Det slutliga bokförda värdet beräknas vid den tidpunkt försäljningen sker.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen godkänner att regeringen under 2018 genom försäljning överlåter fastigheten Stockholm Silvieberg 3 i Stockholm. Vidare föreslås att regeringen från försäljningsintäkterna får avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheten, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten vid en försäljning.

Regeringens förslag: Regeringen får under 2018 genom försäljning överlåta fastigheten Stockholm Lysbomben 1 i Stockholm.

Från försäljningsintäkterna får regeringen avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheten,

dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten vid en försäljning.

Skälen för regeringens förslag: Genom Statens fastighetsverk äger staten en fastighet på Fyrverkarbacken i Stockholm med fastighetsbeteckning Stockholm Lysbomben 1. På fastigheten, som är upplåten med tomträtt till Bostadsrättsföreningen Lysbomben, finns uppfört en byggnad med främst bostäder men även en mindre andel kommersiella lokaler. En ansökan har kommit in till regeringen om att överlåta fastigheten till Bostadsrättsföreningen Lysbomben. Ur ett statligt perspektiv finns det inte något behov av att framöver äga fastigheten.

En värdering av fastigheten gjordes i juni 2017 utifrån fastighetens friköpspris. Värderingen är baserad på de riktlinjer för friköp som används i Stockholms kommun. Vid denna värdering bedömdes fastighetens friköpspris uppgå till 133 000 000 kronor. Inför en försäljning kommer en ny värdering av fastigheten göras. Det finns vidare lån i Riksgäldskontoret motsvarande fastighetens bokförda värde. Lånen uppgår till sammanlagt ca 6,2 miljoner kronor. Vid en försäljning bör kostnaderna för att lösa dessa lån och de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten avräknas från försäljningsintäkterna innan dessa redovisas mot inkomsttitel. Det slutliga bokförda värdet beräknas vid den tidpunkt försäljningen sker.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen godkänner att regeringen under 2018 genom försäljning överlåter fastigheten Stockholm Lysbomben 1 i Stockholm. Vidare föreslås att regeringen från försäljningsintäkterna får avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheten, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten vid en försäljning.

Regeringens förslag: Regeringen får under 2018 genom försäljning överlåta fastigheten Stockholm Smyrna 5 i Stockholm.

Från försäljningsintäkterna får regeringen avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheten, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten vid en försäljning.

Skälen för regeringens förslag: Genom Statens fastighetsverk äger staten en fastighet på Sandhamnsgatan i Stockholm med fastighetsbeteckning Stockholm Smyrna 5. På fastigheten, som är upplåten med tomträtt till Bostadsrättsföreningen Smyrna, finns uppfört en byggnad med främst bostäder. En ansökan har kommit in till regeringen om att överlåta fastigheten till Bostadsrättsföreningen Smyrna. Ur ett statligt perspektiv finns det inte något behov av att framöver äga fastigheten.

En värdering av fastigheten gjordes i juni 2017 utifrån fastighetens friköpspris. Värderingen är baserad på de riktlinjer för friköp som används i Stockholms kommun. Vid denna värdering bedömdes fastighetens friköpspris uppgå till 96 000 000 kronor. Inför en försäljning kommer en ny värdering av fastigheten göras. Det finns vidare lån i Riksgäldskontoret motsvarande fastighetens bokförda värde. Lånen uppgår till sammanlagt ca 6,2 miljoner kronor. Vid en försäljning bör kostnaderna för att lösa dessa lån och de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten avräknas från försäljningsintäkterna innan dessa redovisas mot inkomsttitel. Det slutliga bokförda värdet beräknas vid den tidpunkt försäljningen sker.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen godkänner att regeringen under 2018 genom försäljning överlåter fastigheten Stockholm Smyrna 5 i Stockholm. Vidare föreslås att regeringen från försäljningsintäkterna får avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheten, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten vid en försäljning.

Fastigheter som förvaltas av Trafikverket

Regeringens förslag: Regeringen får under 2018 genom försäljning överlåta del av fastigheterna Järnvägen 100:1 i Boden, Gullbergsvass 703:6 i Göteborg, Stora Älberg 2:2 i Hallsberg, Järnvägen 1:1 i Malmö, Butängen 2:1 i Norrköping och Ånge 30:1 i Ånge samt fastigheterna Brynäs 92:4 i Gävle och Tågordningen 1 i Stockholm.

Från försäljningsintäkterna får regeringen avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheterna, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten vid en försäljning.

Skälen för regeringens förslag: Trafikledningen av statens vägar och järnvägar utgör en samhällskritisk funktion. Skyddet mot sabotage, spioneri och terrorism riktad mot denna verksamhet behöver stärkas. I regeringens Nationella säkerhetsstrategi tydliggörs att upprätthållande av fungerande väg- och järnvägstrafik är kritiskt för samhällets funktionalitet och i den pågående uppbyggnaden av totalförsvaret har trafikcentralerna en viktig funktion att fylla. För att kunna möta både den nuvarande och en framtida ökad hotbild i samhället och omvärlden och för att reducera risken för störningar i väg- och järnvägstrafiken anser regeringen att byggnaderna där trafikledning sker bör ha ett högre säkerhetsskydd.

Följande fastigheter som ägs av staten genom Trafikverket berörs av detta: del av fastigheterna Järnvägen 100:1 i Boden, Gullbergsvass 703:6 i Göteborg, Stora Älberg 2:2 i Hallsberg, Järnvägen 1:1 i Malmö, Butängen 2:1 i Norrköping och Ånge 30:1 i Ånge samt fastigheterna Brynäs 92:4 i Gävle och Tågordningen 1 i Stockholm. För de fastigheter där del av fastigheten ska säljas kommer en fastighetsbildning genomföras inför försäljningen för att avskilja den funktionella enhet vid vilken trafikledningen bedrivs.

Regeringen har efter utredning funnit att förutsättningarna för att driva och förvalta byggnader med särskilda behov av säkerhetsskydd bäst tillgodoses genom att de aktuella fastigheterna överläts till Specialfastigheter Sverige AB och att fastigheterna efter om- och tillbyggnad av lokalerna hyrs av bolaget.

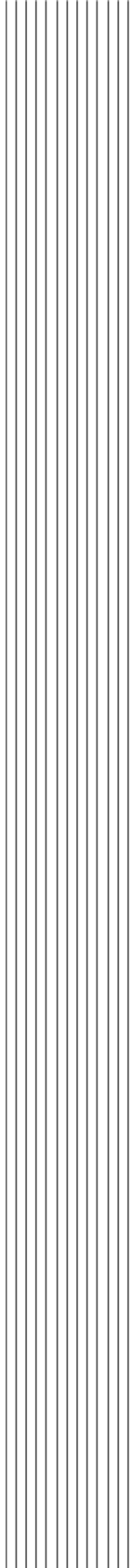
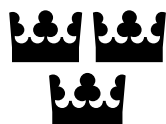
Specialfastigheter Sverige AB är ett statligt helägt bolag med särskild kompetens att driva och förvalta byggnader med särskilda behov av säkerhetsskydd.

Fastigheternas samlade marknadsvärde beräknas till ca 540 miljoner kronor. Det finns vidare lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheterna. Lånen i Riksgäldskontoret, vilka överensstämmer med det samlade bokförda värdet av fastigheterna, uppgick den 31 juli 2017 till sammanlagt ca 254 miljoner kronor. Vid en försäljning bör kostnaderna för att lösa dessa lån och de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten avräknas från försäljningsintäkterna innan dessa redovisas mot inkomsttitel. Det slutliga bokförda värdet beräknas vid den tidpunkt försäljningen sker.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen godkänner att regeringen genom försäljning överlåter del av fastigheterna Järnvägen 100:1 i Boden, Gullbergsvass 703:6 i Göteborg, Stora Älberg 2:2 i Hallsberg, Järnvägen 1:1 i Malmö, Butängen 2:1 i Norrköping och Ånge 30:1 i Ånge samt fastigheterna Brynäs 92:4 i Gävle och Tågordningen 1 i Stockholm till Specialfastigheter Sverige AB. Vidare föreslås att regeringen från försäljningsintäkterna får avräkna dels det belopp som behövs för att lösa lån i Riksgäldskontoret som hör till fastigheterna, dels de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten vid en försäljning.

8

Utgifter

8 Utgifter

Sammanfattning

-
- Som andel av BNP väntas de takbegränsade utgifterna minska från 27,1 till 25,9 procent mellan 2016 och 2020 (se tabell 8.1). De takbegränsade utgifterna beräknas dock öka med knappt 167 miljarder kronor under samma period. Det motsvarar en genomsnittlig ökning om knappt 42 miljarder kronor eller 3,5 procent per år.
 - År 2018 beräknas de takbegränsade utgifterna öka med 53 miljarder kronor jämfört med 2017. Utgiftsökningen beror i första hand på beslutade, föreslagna och aviserade reformer (se tabell 8.4).
 - De takbegränsade utgifterna beräknas öka med 31 miljarder kronor per år 2019 och 2020 jämfört med det föregående året. Utgiftsökningarna beror i första hand på den makroekonomiska utvecklingen (se tabell 8.4).
 - Utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget väntas öka med 44 miljarder kronor 2017–2020 (se tabell 8.3). Ökningarna beror huvudsakligen på den makroekonomiska utvecklingen.
 - Enligt den aktuella prognosen beräknas utgifterna i statens budget 2017 bli 38 miljarder kronor lägre än de beslutade utgiftsramarna, inklusive ändringsbudgetar (se tabell 8.10). Utvecklingen beror bl.a. på lägre utgifter under utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering, 26 Statsskuldräntor m.m. och 27 Avgiften till Europeiska unionen.

- Jämfört med bedömningen i 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100) beräknas de takbegränsade utgifterna bli mellan 18 och 47 miljarder kronor högre per år 2018–2020 (se tabell 8.12). Orsaken till de högre utgifterna är framför allt nya föreslagna och aviserade reformer, medan den makroekonomiska utvecklingen och antalet personer inom regelstyrda transfereringssystem (volymer) bidrar till att sänka utgifterna. De områden där de nya föreslagna och aviserade reformerna är som störst är utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 25 Allmänna bidrag till kommuner.
-

I detta avsnitt lämnas förslag om utgiftsramar för 2018 och preliminära utgiftsramar för 2019 och 2020. Till grund för förslagen ligger en analys av utvecklingen av utgifterna i statens budget och de utgifter som omfattas av utgiftstaket, de s.k. takbegränsade utgifterna. Utgiftssidan i statens budget delas in i 27 utgiftsområden och posten Minskning av anslagsbehållningar. De takbegränsade utgifterna består av utgifterna under utgiftsområde 1–25 och 27 samt utgifterna inom ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget (se tabell 8.1).

Till budgetens utgiftssida hör även Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringen (se avsnitt 9.2).

Tabell 8.1 Utgifter under utgiftsområden i statens budget och takbegränsade utgifter

Miljarder kronor om inget annat anges

	Utfall 2016	Prognos 2017	Beräknat		
			2018	2019	2020
Utgifter under utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor ¹	899	937	981	1 002	1 023
<i>Procent av BNP</i>	<i>20,5</i>	<i>20,3</i>	<i>20,4</i>	<i>20,0</i>	<i>19,6</i>
Statsskuldsräntor m.m. ¹	2	12	11	26	22
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,0</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>	<i>0,5</i>	<i>0,4</i>
Summa utgiftsområden	901	949	992	1 027	1 045
<i>Procent av BNP</i>	<i>20,6</i>	<i>20,6</i>	<i>20,6</i>	<i>20,5</i>	<i>20,0</i>
Ålderspensions-systemet vid sidan av statens budget	285	299	309	319	329
<i>Procent av BNP</i>	<i>6,5</i>	<i>6,5</i>	<i>6,4</i>	<i>6,4</i>	<i>6,3</i>
Takbegränsade utgifter²	1 184	1 236	1 289	1 320	1 351
<i>Procent av BNP</i>	<i>27,1</i>	<i>26,8</i>	<i>26,8</i>	<i>26,4</i>	<i>25,9</i>
Utgiftstak³	1 215	1 274	1 337	1 397	1 471
Budgeteringsmarginal⁴	31	38	48	77	120

¹ Inklusiv förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit.² Utgifter i statens budget (exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.) och ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.³ Regeringens förslag till nivå på utgiftstaket 2020 (se avsnitt 5.2).⁴ Utrymmet mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna kallas budgeteringsmarginalen.

Källa: Egna beräkningar.

8.1 Utgiftsramar för 2018

Regeringens förslag: Utgifterna för 2018 fördelas på utgiftsområden enligt tabell 8.2.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 9 kap. 5 § riksdagsordningen ska förslaget till statens budget innehålla en fördelning av anslagen på utgiftsområden. Regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena för 2018 redovisas i tabell 8.2. Utgiftsramen för ett utgiftsområde anger den nivå som årets anvisade anslagsmedel för området högst får uppgå till. I förslaget till utgiftsramar för 2018 har hänsyn tagits till tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade utgiftsreformer. Till grund för utgiftsramarna ligger vidare regeringens prognos för den makroekonomiska utvecklingen, volymantaganden för vissa transfereringssystem samt pris- och löneomräkningen av främst förvaltningsanslagen.

Regeringens förslag: Beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2018 enligt tabell 8.2 godkänns.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringens förslag till statens budget omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Förändringen av anslagsbehållningar redovisas på utgiftssidan i statens budget, påverkar lånebehovet och uppstår till följd av att statliga myndigheter har vissa möjligheter att omfördela utgifter över tiden. Outnyttjade medel på ett anslag får enligt budgetlagen användas följande år. På motsvarande sätt finns möjlighet att i viss utsträckning låna av efterföljande års anslag. Förskjutningar av utgifter mellan år redovisas som en för alla anslag gemensam beräkningspost benämnd Minskning av anslagsbehållningar och ingår i de takbegränsade utgifterna. Förändringen av anslagsbehållningar för 2018–2020 redovisas samlat för alla utgiftsområden under posten Minskning av anslagsbehållningar (tabell 8.2 och tabell 8.3).

Regeringens förslag: Beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2018 enligt tabell 8.2 godkänns.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 2 kap. 2 § budgetlagen (2011:203) ska den av riksdagen beslutade nivån på utgiftstaket användas i beredningen av förslaget till statens budget. I de utgifter som begränsas av utgiftstaket, de takbegränsade utgifterna, ingår förutom budgetens utgiftsområden 1–25 och 27 även ålderspensionssystemets utgifter.

Utgifterna för ålderspensionssystemet beräknas öka med 9,6 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017. Den makroekonomiska utvecklingen bidrar till att utgifterna ökar med 8,3 miljarder kronor till följd av utvecklingen av inkomstindex medan 1,3 miljarder kronor beror på volymförändringar främst på grund av att antalet pensionärer med inkomstgrundande pensioner ökar och att dessa har en högre inkomstgrundande pension.

Takbegränsade utgifter 2018

De takbegränsade utgifterna beräknas öka med 53 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017. Ökningen beror främst på tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade utgiftsreformer, vilka motsvarar 20 miljarder kronor. Den makroekonomiska utvecklingen bidrar till att utgifterna ökar med 13 miljarder kronor. Utgiftsminskningar om sammanlagt 5 miljarder kronor är hänförliga till volymförändringar i form av t.ex. färre personer i olika transfereringssystem (se tabell 8.4). En utförlig redovisning av förändringarna och orsakerna till dessa lämnas i avsnitten 8.3 och 8.5.

Tabell 8.2 Utgiftsramar 2018

Tusental kronor

Utgiftsområde	Utgiftsram 2018	
1	Rikets styrelse	14 531 335
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	16 285 547
3	Skatt, tull och exekution	11 399 384
4	Rättsväsendet	45 776 783
5	Internationell samverkan	2 009 032
6	Försvar och samhällets krisberedskap	53 835 520
7	Internationellt bistånd	42 985 209
8	Migration	15 748 230
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	77 696 041
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	102 615 229
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 635 669
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	94 586 418
13	Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	25 600 209
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	74 083 840
15	Studiestöd	24 352 692
16	Utbildning och universitetsforskning	77 965 638
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	15 879 752
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 951 648
19	Regional tillväxt	3 921 525
20	Allmän miljö- och naturvård	10 772 788
21	Energi	3 588 354
22	Kommunikationer	56 418 505
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 253 779
24	Näringsliv	7 370 651
25	Allmänna bidrag till kommuner	111 385 385
26	Statsskuldräntor m.m.	11 355 200
27	Avgiften till Europeiska unionen	39 510 631
	Minskning av anslagsbehållningar	-8 479 386
	Summa utgiftsområden¹	992 035 608
	Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor²	980 690 408
	Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	308 661 000
	Takbegränsade utgifter	1 289 351 408
	Budgeringsmarginal	47 648 592
	Utgiftstak för staten	1 337 000 000

¹ Inklusive minskning av anslagsbehållningar.² Exklusive minskning av anslagsbehållningar för statsskuldräntor.

Källa: Egna beräkningar.

8.2 Preliminära utgiftsramar för 2019 och 2020

Regeringens förslag: Den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2019 och 2020 enligt tabell 8.3 godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 2 kap. 3 § budgetlagen ska regeringen i budgetpropositionen lämna förslag till preliminära inkomstberäkningar och utgiftsramar för det andra och tredje tillkommande budgetåret. Regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2019 och 2020 redovisas i tabell 8.3.

I beräkningen av utgiftsramarna för 2019 och 2020 har hänsyn tagits till tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade utgiftsreformer. Till grund för de preliminära utgiftsramarna ligger vidare regeringens prognoser för den makroekonomiska utvecklingen och volymutvecklingen i transfereringssystemen samt pris- och löneomräkningen av främst förvaltningsanslagen.

Takbegränsade utgifter 2019 och 2020

De takbegränsade utgifterna beräknas öka med 31 miljarder kronor per år 2019 och 2020, jämfört med det föregående året. Ökningen beror till största del på den makroekonomiska utvecklingen som förklarar ökade utgifter om 17 respektive 18 miljarder kronor. Beslutade, aviserade och nu föreslagna reformer bidrar till ökade utgifter om 15 respektive 11 miljarder kronor jämfört med det föregående året. Utgiftsminskningar om 12 respektive 5 miljarder kronor jämfört med det föregående året är hänförliga till volymförändringar i form av t.ex. färre personer i olika transfereringssystem (se tabell 8.4). En utförlig redovisning av förändringarna och orsakerna till dessa lämnas i avsnitten 8.3 och 8.5.

Tabell 8.3 Utgifter per utgiftsområde 2016–2020

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2016 Utfall ¹	2017 Anslag ²	2017 Prognos	2018 Förslag ³	2019 Förslag ⁴	2020 Förslag ⁴
1 Rikets styrelse	12 672	13 316	13 473	14 531	14 510	14 435
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15 035	15 359	15 407	16 286	16 703	17 359
3 Skatt, tull och exekution	10 840	11 024	11 015	11 399	11 654	11 816
4 Rättsväsendet	42 289	43 875	44 441	45 777	47 418	48 990
5 Internationell samverkan	2 070	2 163	2 084	2 009	2 012	2 017
6 Försvar och samhällets krisberedskap	49 366	50 739	50 116	53 836	56 057	58 068
7 Internationellt bistånd	31 971	36 775	36 754	42 985	45 684	47 161
8 Migration	41 251	39 421	38 921	15 748	10 556	9 571
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	63 371	70 444	68 420	77 696	75 775	75 575
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	105 614	107 172	103 313	102 615	101 876	101 723
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	35 928	34 774	34 677	34 636	34 279	34 034
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	86 106	89 387	88 546	94 586	98 496	101 447
13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering	19 200	32 705	26 434	25 600	18 754	14 691
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	72 531	75 669	72 234	74 084	75 419	77 749
15 Studiestöd	19 486	22 434	20 259	24 353	25 659	27 043
16 Utbildning och universitetsforskning	66 120	73 058	70 892	77 966	80 307	84 056
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	13 918	14 521	14 326	15 880	15 900	15 906
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 119	6 805	4 466	6 952	7 038	7 052
19 Regional tillväxt	2 614	3 595	3 122	3 922	5 019	5 997
20 Allmän miljö- och naturvård	7 299	8 913	8 347	10 773	13 207	14 692
21 Energi	2 721	3 079	3 071	3 588	3 715	3 819
22 Kommunikationer	50 087	55 083	55 348	56 419	59 487	60 833
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	15 898	18 242	17 769	19 254	19 737	19 497
24 Näringsliv	5 891	6 456	6 428	7 371	7 493	7 218
25 Allmänna bidrag till kommuner	93 350	105 566	105 494	111 385	116 929	122 003
26 Statsskuldsräntor m.m.	1 743	16 468	11 645	11 355	25 655	22 155
27 Avgiften till Europeiska unionen	30 350	29 586	21 524	39 511	43 043	44 491
Minskning av anslagsbehållningar				-8 479	-5 134	-4 698
Summa utgiftsområden⁵	900 839	986 629	948 524	992 036	1 027 248	1 044 703
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor⁶	899 096	970 161	936 879	980 690	1 001 603	1 022 558
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	285 357		299 062	308 661	318 871	328 877
Takbegränsade utgifter	1 184 453		1 235 941	1 289 351	1 320 474	1 351 435
Budgeteringsmarginal	30 547		38 059	47 649	76 526	119 565
Utgiftstak⁷	1 215 000		1 274 000	1 337 000	1 397 000	1 471 000

¹ Anslagen är fördelade till de utgiftsområden de tillhör i statens budget för 2018.² Inklusive riksdagens beslut i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 (prop. 2016/17:99, bet. 2016/17:FiU21, rs kr. 2016/17:316) samt förslagen i propositionen Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2).³ Regeringens förslag till utgiftsramar för 2018 i denna proposition (se tabell 8.2).⁴ Regeringens förslag till preliminära utgiftsramar för 2019 och 2020.⁵ Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.⁶ Summa utgiftsområden exklusive U026 Statsskuldsräntor m.m. och exklusive minskning av anslagsbehållningar för statsskuldsräntor.⁷ Regeringens förslag till nivå på utgiftstaket för 2020 (se avsnitt 5.2).

Källa: Egna beräkningar.

8.3 Utveckling av de takbegränsade utgifterna över tid

I detta avsnitt analyseras hur nivåerna på statens utgifter utvecklas mellan respektive år 2017–2020, hur medlen fördelas på olika områden och vilka faktorer som driver utgiftsutvecklingen. Dessa faktorer utgörs bl.a. av beslut om reformer, volymförändringar och makroekonomisk utveckling (se tabell 8.4). Med reformer avses tidigare beslutade och aviserade åtgärder samt förslag och aviseringar i denna proposition och i propositionen Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2). Utvecklingen av de takbegränsade utgifterna och de viktigaste faktorerna bakom den årliga förändringen framgår av tabell 8.4. I den efterföljande beskrivningen motsvaras varje rad i tabell 8.4 av en rubrik.

Tabell 8.4 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med det föregående året

Miljarder kronor

	2017	2018	2019	2020
Takbegränsade utgifter	51	53	31	31
<i>Förklaras av:</i>				
Beslut om reformer ¹	26	20	15	11
Pris- och löneomräkning	2	4	4	5
Övriga makroekonomiska förändringar	14	13	17	18
Volym ²	-5	-5	-12	-5
Tekniska justeringar ³	0	6	1	0
Övrigt	14	16	6	2

¹ Anslagsförändringar som motiverar teknisk justering av utgiftstaket ingår inte. Vidare ingår inte medel som i propositionen Vårändringsbudget för 2017 (prop. 2016/17:99) föreslogs och Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2) föreslås tillföras anslag som påverkas av förändringar i volym och makroekonomiska förutsättningar (i första hand transfereringsanslag).

² Begreppet volym innefattar ett antal olika förklaringar till utgiftsförändringar, bl.a. antal personer i vissa transfereringssystem, längden på den tid som en person finns i ett transfereringssystem samt förändringar av nivå på styckkostnader i transfereringssystemen som inte direkt kan kopplas till den makroekonomiska utvecklingen.

³ Utgiftsförändringar som motiverar teknisk justering av utgiftstakets nivå. Källa: Egna beräkningar.

Beslutade, föreslagna och aviserade reformer

I detta avsnitt beskrivs hur utvecklingen av de takbegränsade utgifterna över tid påverkas av riksdagens tidigare beslut och regeringens nu aktuella förslag och aviseringar, oavsett i vilken proposition de har presenterats. Det är således den samlade budgeteffekten på de takbegränsade utgifterna, både vad gäller reformer och finansiering av dessa i förhållande till föregående

år, som redovisas i detta avsnitt. I beskrivningen ingår budgeteffekterna av att tidigare reformer eller temporära program upphör eller minskar i omfattning.

Beslutade, föreslagna och aviserade reformer beräknas öka utgifterna under utgiftstaket med sammanlagt 72 miljarder kronor 2017–2020. I tabell 8.5 redovisas hur beslutade, föreslagna och aviserade reformer påverkar utgiftsutvecklingen fördelat på enskilda år och utgiftsområden. Nedan kommenteras i vilka ekonomiska propositioner några av de största utgiftspåverkande reformerna presenterats.

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

I denna proposition föreslås medel tillföras bl.a. för utvecklingsarbete, förberedelser och genomförande av de allmänna valen 2018 och valet till Europaparlamentet 2019. Sammantaget beräknas förslagen i denna proposition medföra att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018 jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

I denna proposition lämnas förslag om att ge Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Kriminalvården förstärkta resurser. Satsningarna medför att utgifterna under utgiftsområdet beräknas öka 2018–2020, jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

I denna proposition presenteras bl.a. förslag om att förstärka totalförsvaret från 2018, i enlighet med totalförsvärsöverenskommelsen. Sammantaget innebär förslagen i denna proposition att utgifterna under utgiftsområdet beräknas öka 2018 jämfört med det föregående året.

I propositionen Vårändringsbudget för 2017 (prop. 2016/17:99) presenterades förslag om att förstärka totalförsvaret. Detta medför att utgifterna beräknas öka 2017, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionerna för 2015 (prop. 2014/15:1) och 2016 (prop. 2015/16:1) presenterades satsningar för att förstärka Sveriges försvarsförmåga. Satsningarna beräknas öka utgifterna under utgiftsområdet 2017–2020, jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

I denna proposition presenteras bl.a. förslag om att höja biståndsramen till 1 procent av BNI.

Förslaget beräknas innebära att utgifterna ökar 2018 jämfört med det föregående året.

En del av kostnaderna för mottagande av asylsökande är avräkningsbara från biståndsramen enligt den definition som används av OECD:s biståndskommitté DAC. En konsekvens av att de avräkningsbara utgifterna under utgiftsområde 8 Migration minskade jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) är att regeringen i propositionerna Vårändringsbudget för 2017 och Höständringsbudget för 2017 föreslår ökning av medel till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, för 2017, för att bibehålla den av riksdagen fastställda biståndsramen. Detta medför att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2017, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades förslag om bl.a. ett nytt ersättningssystem för ensamkommande barn och unga, som påverkade avräkningarna från biståndsramen. Förslagen beräknas medföra att utgifterna under utgiftsområdet minskar 2017, ökar 2018 samt minskar 2019 och 2020, jämfört med det föregående året.

I propositionerna Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) och Höständringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:2) föreslog regeringen sammantaget en ökning av biståndsramen 2016 till följd av minskade avräkningar för kostnader för mottagande av asylsökande. Detta medförde att utgifterna ökade 2016, jämfört med det föregående året och som en konsekvens av att ökningen endast avsåg 2016 minskar utgifterna 2017, jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 8 Migration

I denna proposition föreslås att medel för mottagande av och resekostnader för personer som vidarebosätts i Sverige flyttas till utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering. Därutöver minskas anvisade medel till följd av färre ärenden i migrationsdomstolarna och fortsatt effektiviseringsarbete på Migrationsverket. Sammantaget beräknas förslagen i denna proposition medföra att utgifterna under utgiftsområde 8 minskar 2018 och 2019 jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades bl.a. förslag om ett fortsatt tillskott till Migrationsverkets förvaltningsanslag och en övergång till ett nytt ersättningssystem för ensamkommande barn och unga. Förslagen medför sammantaget att utgifterna under

utgiftsområdet beräknas öka 2017, minska 2018 och öka 2019, jämfört med det föregående året.

I propositionen Vårändringsbudget för 2016 presenterades bl.a. en tillfällig ökning av anslaget för Migrationsverkets förvaltningskostnader. Förslaget bidrog till att utgifterna under utgiftsområdet ökade 2016 och som en konsekvens av att ökningen endast avsåg 2016 minskar utgifterna 2017, jämfört med det föregående året.

Tabell 8.5 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år till följd av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade reformer

Milljarder kronor. Minustecken innebär anslagsminskningar eller att temporära program upphör eller minskar i omfattning

	2017	2018	2019	2020
UO 1 Rikets styrelse	0,3	1,0	-0,2	-0,3
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>1,0</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,3</i>
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	0,0	0,3	0,0	0,0
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,3</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
UO 3 Skatt, tull och exekution	0,1	0,2	0,1	0,0
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,2</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>
UO 4 Rättsväsendet	0,7	1,8	1,0	0,8
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>2,1</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>
UO 5 Internationell samverkan	0,0	0,1	0,0	0,0
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
UO 6 Försvar och samhällets krisberedskap	1,3	2,6	1,4	1,1
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>2,6</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
UO 7 Internationellt bistånd	-1,2	1,4	-1,2	-0,2
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,5</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
UO 8 Migration	2,4	-9,5	2,1	0,0
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,4</i>	<i>-1,2</i>	<i>-0,6</i>	<i>0,1</i>
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-1,6	6,2	-3,4	-1,2
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>9,7</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,2</i>
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	0,6	1,5	1,0	0,0
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>1,4</i>	<i>0,9</i>	<i>0,0</i>
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0,0	0,7	0,0	0,0
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,7</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	0,2	4,0	1,1	0,1
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>-0,1</i>	<i>3,8</i>	<i>1,0</i>	<i>0,1</i>
UO 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	2,5	-7,6	-1,9	0,1
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,1</i>	<i>-1,3</i>	<i>1,0</i>	<i>0,4</i>
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	0,3	2,4	0,2	0,5
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>1,4</i>	<i>-0,5</i>	<i>0,3</i>

UO 15 Studiestöd	1,0	2,7	1,1	0,3
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>2,2</i>	<i>0,9</i>	<i>0,3</i>
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	3,5	3,8	1,7	2,8
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>3,2</i>	<i>2,6</i>	<i>2,8</i>
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	0,3	1,2	-0,1	-0,1
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>1,2</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	0,6	0,1	0,1	0,0
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>
UO 19 Regional tillväxt	0,2	0,3	1,1	1,0
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,5</i>	<i>1,0</i>	<i>1,1</i>
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	1,1	1,8	2,4	1,5
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>2,6</i>	<i>2,2</i>	<i>1,6</i>
UO 21 Energi	0,3	0,5	0,1	0,1
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,2</i>	<i>0,6</i>	<i>0,1</i>	<i>0,5</i>
UO 22 Kommunikationer	1,9	1,0	2,0	0,4
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,8</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	-0,6	1,4	0,7	-0,3
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,9</i>	<i>0,6</i>	<i>0,1</i>
UO 24 Näringsliv	0,2	0,9	0,1	-0,3
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,8</i>	<i>0,0</i>	<i>0,2</i>
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	12,3	1,1	5,5	5,1
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,8</i>	<i>5,3</i>	<i>5,0</i>
UO 27 Avgiften till Europeiska unionen	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>varav förslag och aviseringar i denna proposition</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Summa utgiftsförändringar	26,4	20,1	14,6	11,4

Anm.: Anslagsförändringar som motiverar tekniska justeringar av utgiftstaket ingår inte. Nu föreslagna och aviserade reformer avser förslag och aviseringar i denna proposition och de förslag i propositionen Höständeringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2) som inte avser regelstyrda transfereringsanslag (känsliga för förändringar i volymer och makroekonomiska förutsättningar).

Källa: Egna beräkningar.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

I denna proposition presenteras flera satsningar bl.a. på förlossningsvård, psykisk ohälsa, höjd schablonersättning för assistansersättningen och höjt tandvårdsbidrag. Därutöver föreslås anslags-

ökningar för läkemedelsförmånerna. Sammantaget beräknas förslagen i denna proposition medföra att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018 jämfört med det föregående året.

I propositionen Vårändringsbudget för 2017 föreslogs bl.a. anslagsökningar för läkemedelsförmånerna, förlossningsvård och den sociala barn- och ungdomsvården. Sammantaget ökar detta de beräknade utgifterna under utgiftsområdet 2017, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades bl.a. anslagsökningar för läkemedelsförmånerna som bidrar till att de beräknade utgifterna 2017 ökar, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) presenterades förslag om bl.a. förstärkning av hälso- och sjukvården och ändrad uppräknings av timersättningen i den statliga assistansersättningen, som sammantaget bidrar till att utgifterna under utgiftsområdet beräknades öka 2016 och minska 2017–2019, jämfört med det föregående året.

I propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) presenterades reformer inom bl.a. äldreomsorgen och en ökning av anslaget Bidrag för läkemedelsförmånerna. Några av reformerna har en avtagande storlek över åren vilket medför att utgifterna under utgiftsområdet beräknas minska 2017–2019, jämfört med det föregående året. En utgiftsförändring avseende bemanning i äldreomsorgen är beräknad t.o.m. 2018.

År 2020 kommer ett antal tidigare beslutade tillfälliga reformer, avseende bl.a. förlossningsvård, kvinnors hälsa och ungas psykiska ohälsa, att upphöra. Detta innebär att utgifterna under utgiftsområdet beräknas minska 2020 jämfört med 2019.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

I denna proposition föreslås bl.a. höjt tak i sjukförsäkringen, höjd garantinivå i sjuk- och aktivitetsersättningen och höjt bostadstillägg för ålderspensionärer och personer med sjuk- och aktivitetsersättning. Förslagen beräknas medföra att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018 och 2019 jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

I denna proposition presenteras förslag om bl.a. höjt barnbidrag och studiebidrag inom studiehjälpen. Sammantaget beräknas förslagen i denna

proposition medföra att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018 och 2019 jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

I denna proposition presenteras förslag om bl.a. statsbidrag till kommuner för mottagande av personer som vidarebosätts i Sverige. Dessutom föreslås att medel för deltagare i etableringsprogrammet flyttas till utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Sammantaget beräknas förslagen i denna proposition medföra att utgifterna under utgiftsområde 13 minskar 2018 och ökar 2019.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades ett nytt ersättningssystem för ensamkommande barn och unga som innebär att utgifterna under utgiftsområdet tillfälligt beräknas öka 2017, för att sedan minska 2018–2020, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2016 ändrades bl.a. schablonersättningarna till kommunerna, vilket bidrar till att utgifterna under utgiftsområdet beräknas öka 2017 och 2018 samt minska 2019, jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

I denna proposition presenteras ett flertal förslag, bl.a. höjt tak för lönebidrag, lån för kortkursutbildning och ett enklare och effektivare system för subventionerade anställningar. Därutöver föreslås en flytt av medel från utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering, som nämnts ovan. Sammantaget beräknas förslagen i denna proposition medföra att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018. Utgifterna minskar 2019, bl.a. eftersom flytten av anslagsmedel från utgiftsområde 13 har en avtagande storlek.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades förslag om ett flertal olika åtgärder inom arbetsmarknadsområdet, bl.a. effektivare nystartsjobb med kollektivavtalsenliga villkor, satsningar på moderna beredskapsjobb i staten och höjt lönebidragstak. Åtgärderna bidrar till att utgifterna under utgiftsområdet beräknas minska 2017, vara i stort sett oförändrade 2018 och öka 2019 och 2020, jämfört med det föregående året.

I propositionen Vårändringsbudget för 2015 presenterades reformer avseende bl.a. arbetslöshetsförsäkringen, extratjänster och Arbetsförmedlingens verksamhet. Reformerna medför

att utgifterna under utgiftsområdet beräknas öka 2017–2019, jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

I denna proposition presenteras förslag om bl.a. höjd bidragsdel inom studiemedlen och studiemedel avseende de ytterligare platser som är ett resultat av att högskolan, yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux), yrkes-högskolan, förarutbildningen samt folkhögskolan föreslås byggas ut. Sammantaget beräknas förslagen medföra att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018–2020 jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades reformer avseende studiemedel för fler platser inom satsningen på lärlingsutbildning för vuxna (lärlingsvux), yrkesvux samt lärar- och förskolläraryrkesutbildning. Reformerna innebär att utgifterna under utgiftsområdet beräknas öka 2017–2020, jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

I denna proposition presenteras ett flertal förslag om satsningar, bl.a. på stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling, ökad kvalitet i gymnasieskolans introduktionsprogram och fler utbildningsplatser inom vuxenutbildningen samt ökad kvalitet i yrkesvux. Sammantaget beräknas förslagen i denna proposition medföra att utgifterna ökar 2018–2020.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades ett flertal satsningar under utgiftsområdet bl.a. på forskning, innovation och högre utbildning. Sammantaget medför utgiftsförändringarna att utgifterna under utgiftsområdet beräknas öka 2018, men bl.a. till följd av att en satsning på upprustning av skollokaler och utemiljöer upphör 2018, minskar utgifterna något 2019 för att sedan öka igen 2020, jämfört med det föregående året.

Hösten 2015 vidtog regeringen utgiftsbegränsande åtgärder för budgetåret 2016, som bl.a. innebar att medel för reformen fler anställda i lågstadiet betalades ut 2015 för verksamhet 2016. Som en följd av den förtida utbetalningen kunde medel omfördelas till senare år efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2016. Därtill minskades de särskilda medlen till universitet och högskolor. Sammantaget bidrar dessa åtgärder till att utgifterna beräknas öka 2017, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2016 presenterades reformer avseende bl.a. höjda lärarlöner, specialpedagogiskt stöd i grundskolan tillsammans med andra skolreformer samt fler platser inom yrkesvux och yrkeshögskolan. Reformerna får till följd att utgifterna under utgiftsområdet beräknas öka 2017, jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

I denna proposition presenteras ett flertal förslag bl.a. om ökade bidrag till vissa ideella organisationer, fler platser i folkhögskolan och en satsning på ökad tillgänglighet till biblioteksverksamhet i hela landet. Sammantaget beräknas förslagen i denna proposition medföra att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018 jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

I denna proposition föreslås stöd för att skapa förutsättningar för ekonomisk och social utveckling i områden och kommuner som är socioekonomiskt eftersatta. Förslaget beräknas medföra att utgifterna ökar 2018–2020, jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

I denna proposition presenteras ett flertal satsningar, bl.a. på förstärkning och förlängning av åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid på lokal nivå (Klimatklivet), investeringsstöd för gröna städer och premie vid köp av exempelvis elcyklar och elmopeder. Förslagen i denna proposition beräknas sammantaget medföra att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018–2020, jämfört med det föregående året.

I propositionen Vårändringsbudget för 2017 presenterades förslag om anslagsökningar för klimatinvesteringar, vilket medför att utgifterna beräknas öka 2017 jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

I denna proposition presenteras förslag om bl.a. avgiftsfri kollektivtrafik för skolungdomar under sommarlovet och utökad satsning på kollektivtrafik i landsbygd. Förslagen i denna proposition beräknas sammantaget öka utgifterna under utgiftsområdet 2018 jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades reformer avseende bl.a. insatser för ökat

cyklande, kapacitetshöjande åtgärder i järnvägsinfrastrukturen och vidmakthållande av den statliga transportinfrastrukturen. Reformerna beräknas öka utgifterna under utgiftsområdet 2017–2020, jämfört med det föregående året.

I propositionen Vårändringsbudget för 2015 presenterades reformer avseende bl.a. förstärkningar av järnvägsunderhållet. Dessa reformer upphör 2019, vilket bidrar till minskade utgifter jämfört med 2018.

Ett antal tillfälliga reformer som beslutades efter förslag i budgetpropositionen för 2016, avseende bl.a. kollektivtrafik och järnväg i landsbygd samt väg- och järnvägsunderhåll i landsbygd, upphör 2020. Detta bidrar till minskade utgifter under utgiftsområdet 2020 jämfört med 2019.

I propositionen Vårändringsbudget för 2016 presenterades en engångsbesparing för vägunderhåll, vilket minskade utgifterna 2016 och beräknas öka utgifterna 2017, jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

I denna proposition presenteras förslag om satsningar på bl.a. ökad medfinansiering till landsbygdsprogrammet, landsbygdspolitiska åtgärder och ett grönt jobbprogram. Förslagen i denna proposition beräknas medföra att de sammantagna utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018 och 2019, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades åtgärder avseende bl.a. höjt stöd till bredbandsutbyggnad och omfördelning av förväntade utbetalningar inom landsbygdsprogrammet. Åtgärderna beräknas öka utgifterna under utgiftsområdet 2017 och 2018 jämfört med det föregående året. Även i budgetpropositionen för 2016 presenterades förslag och aviseringar avseende bl.a. omfördelning mellan år av medel inom landsbygdsprogrammet. Omfördelningarna beräknas minska utgifterna under utgiftsområdet 2017 och 2018, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) justerades nivåerna i landsbygdsprogrammet med anledning av den nya programperioden för 2014–2020, vilket beräknas öka utgifterna 2018 jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

I denna proposition presenteras förslag om bl.a. kapitaltillskott till Norrlandsfonden, drift och underhåll av Göta kanal samt en satsning på fossilfria transportlösningar. Satsningarna beräknas sammantaget medföra att utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018 jämfört med det föregående året.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

I denna proposition presenteras förslag om bl.a. kompensation till kommunsektorn för sänkt pensionärsskatt och höjning av det generella statsbidraget till kommunsektorn. Förslagen i denna proposition beräknas medföra att de sammantagna utgifterna under utgiftsområdet ökar 2018–2020, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades åtgärder som innebar att kommuner och landsting tillförs permanenta medel för att höja kvaliteten och anställa fler inom välfärden. Satsningen medför att utgifterna under utgiftsområdet beräknas öka 2017, jämfört med det föregående året.

I budgetpropositionen för 2016 presenterades bl.a. satsningar på tandvård för unga vuxna, avgiftsfri öppenvård för personer som är 85 år och äldre samt förstärkning av sjukvården. Som en följd av dessa reformer beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka 2017 och 2018, jämfört med det föregående året.

I propositionen Vårändringsbudget för 2015 presenterades ett förslag om att kompensera kommunsektorn med anledning av förslaget att slopa nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga. Åtgärden beräknas bidra till ökade utgifter under utgiftsområdet 2017, jämfört med det föregående året.

Till följd av en reform som presenterades i budgetpropositionen för 2014, avseende utökad matematikundervisning i årskurs 4–6, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka 2017, jämfört med det föregående året.

Pris- och löneomräkning

Den årliga pris- och löneomräkningen av anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål, medför att de samlade utgifterna ökar med 2,1 miljarder kronor 2017 jämfört med det föregående året. För 2018 ökar utgifterna med

4,1 miljarder kronor jämfört med 2017. Pris- och löneomräkningen bedöms preliminärt ge ökade utgifter med ytterligare 4,1 miljarder kronor 2019 och med 5,3 miljarder kronor 2020 jämfört med det föregående året. I tabell 8.7 summeras pris- och löneomräkningen för 2017 och 2018 per utgiftsområde.

Pris- och löneomräkningen baseras på utfallsstatistik och avspeglar därför pris- och löneförändringar i övriga samhället med två års eftersläpning. Vid omräkningen av myndigheternas förvaltningsanslag, som utgör huvuddelen av de anslag som pris- och löneomräknas, används separata index för att följa utvecklingen avseende löner, hyreskostnader och övrig förvaltning.⁸⁹ De omräkningsfaktorer som är mest centrala i pris- och löneomräkningen av myndigheternas förvaltningsanslag redovisas i tabell 8.6.

Tabell 8.6 Omräkningsfaktorer i pris- och löneomräkningen av myndigheternas förvaltningsanslag

Procent		
	2017	2018
Löneindex	1,82	2,01
varav arbetskostnadsindex	2,67	2,83
varav produktivitetsavdrag	0,85	0,82
Hyresindex	0,06	0,83
Index för övriga förvaltningsutgifter	0,25	0,95

Källor: ESV, SCB och egna beräkningar.

Omräkningstalet för löner motsvarar förändringen i ett arbetskostnadsindex för tjänstemän i tillverkningsindustrin, med avdrag för ett tioårigt genomsnitt av produktivitetsutvecklingen i den privata tjänstesektorn.

Omräkningstalet för lokalkostnader beräknas enligt två olika metoder beroende på om avtalet för fastigheten i fråga kan omförhandlas under det kommande budgetåret eller inte. Hyresavtal som inte kan omförhandlas räknas om med 70 procent av den årliga förändringen av konsumentprisindex. Hyresavtal som kan omförhandlas under det kommande budgetåret räknas i stället om utifrån hyresutvecklingen i det geografiska område där fastigheten är

belägen. I dessa fall blir omräkningstalet individuellt för varje berört anslag.

För omräkningen av övriga förvaltningskostnader används ett sammanvägt omräkningstal som speglar prisutvecklingen för ett urval av varor och tjänster, baserat på flera index från Statistiska centralbyrån.

Tabell 8.7 Pris- och löneomräkning

Miljoner kronor		
Utgiftsområde	2017	2018
1 Rikets styrelse	186	286
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	32	45
3 Skatt, tull och exekution	155	196
4 Rättsväsendet	618	783
5 Internationell samverkan	3	4
6 Försvar och samhällets krisberedskap	323	523
7 Internationellt bistånd	12	20
8 Migration	73	144
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	44	62
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	127	172
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	5	10
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	3	2
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	152	191
15 Studiestöd	11	15
16 Utbildning och universitetsforskning	703	843
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	63	107
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	15	18
20 Allmän miljö- och naturvård	20	20
21 Energi	7	7
22 Kommunikationer	-486	600
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	40	52
24 Näringsliv	23	38
Summa	2 129	4 140

Källa: Egna beräkningar.

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Övriga makroekonomiska förändringar

De statliga utgifterna påverkas av den ekonomiska utvecklingen i Sverige och i omvärlden. Flera transfereringar till hushållen följer den allmänna pris- och löneutvecklingen. Exempelvis påverkas storleken på ersättningen inom föräldraförsäkringen av timlön och inflation. År 2017–2020 medför den makroekonomiska

⁸⁹ I enlighet med de av riksdagen beslutade principerna för pris- och löneomräkning av förvaltningsanslag (prop. 1991/92:100, bet. 1991/92:FiU20, rskr. 1991/92:128, se även prop. 1993/94:100, bet. 1993/94:FiU10, rskr. 1993/94:132).

utvecklingen att utgifterna ökar med sammanlagt 62 miljarder kronor (se tabell 8.4). Nedan redovisas förklaringar till några av de större utgiftsförändringarna. I avsnitt 4 finns en närmare beskrivning av den makroekonomiska utvecklingen.

Inkomstgrundade pensioner ökar

De inkomstgrundade pensionerna i ålderspensionssystemet står för huvuddelen av den utgiftsökning som är hänförlig till den makroekonomiska utvecklingen 2017–2020. De årliga ökningarna i utgifterna för ålderspensionssystemet följer normalt löneutvecklingen i samhället, som avspeglas i inkomstindex. Den makroekonomiska utvecklingen väntas medföra att utgifterna för ålderspensionssystemet ökar med 40,5 miljarder kronor 2017–2020, varav 8,3 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017.

Biståndet ökar till följd av en växande bruttonationalinkomst

Storleken på biståndsramen styrs av Sveriges bruttonationalinkomst (BNI). Från och med 2018 föreslås biståndsramen uppgå till 1 procent av beräknad BNI. Utvecklingen av BNI bedöms öka biståndsramen med 2,3 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017 och med sammanlagt 8,6 miljarder kronor 2017–2020.

Sjukförsäkringen påverkas av den allmänna pris- och löneutvecklingen

Utvecklingen av transfereringsutgifterna inom sjukförsäkringen påverkas av den allmänna pris- och löneutvecklingen i ekonomin, som leder till successivt högre utgifter under prognosperioden. De makroekonomiska faktorer som har störst inverkan på utgifterna inom sjukförsäkringen är prisutvecklingen, via basbeloppet, och timlöneutvecklingen. Utgifterna under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning ökar sammantaget med 5,5 miljarder kronor 2017–2020, varav 1,2 miljarder kronor 2018, till följd av den makroekonomiska utvecklingen.

Volymer i transfereringssystemen

Begreppet volymförändringar innefattar bl.a. utvecklingen av antalet personer i transfereringssystemen och längden på den tid som en person finns i ett transfereringssystem. I begreppet ingår också förändringar av nivån på styck-

kostnader i transfereringssystem som inte direkt kan kopplas till den makroekonomiska utvecklingen eller är att betrakta som reformer. År 2017–2020 beräknas utgifterna minska med sammanlagt 27 miljarder kronor till följd av volymförändringar (se tabell 8.4).

Nedan redovisas några av de större utgiftsförändringarna under prognosperioden som beror på volymförändringar.

Minskande utgifter för migration och etablering

Ett flertal konflikter och fattigdom i omvärlden bidrar till att ett mycket stort antal människor tvingas lämna sina hemländer. Sverige tog 2015 emot 162 877 asylsökande, vilket var en fördubbling jämfört med 2014. År 2016 sökte betydligt färre, 28 939 personer, asyl i Sverige. Det är det lägsta antalet asylsökande i Sverige sedan 2009. Även hittills under 2017 ligger antalet ansökningar på en betydligt lägre nivå än 2015 och väntas bli i samma storleksordning som 2016. Migrationsverket har också en väsentligt lägre prognos för antalet asylsökande för de kommande åren jämfört med utfallet 2015.

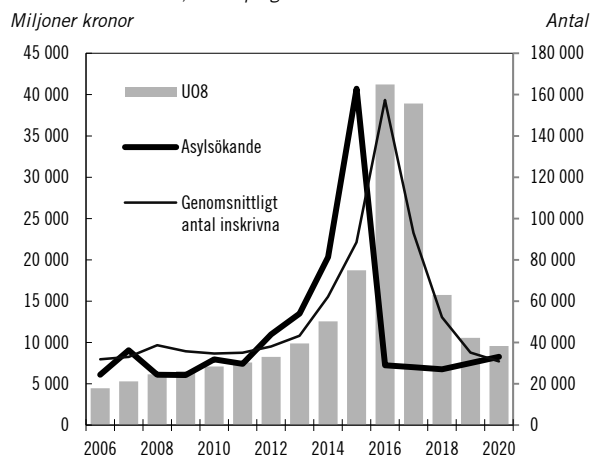
Den kraftiga minskningen av antalet nya asylansökningar jämfört med 2015 motsvaras inte på kort sikt av en lika kraftig minskning av de offentliga utgifterna. Anledningen till detta är att det huvudsakligen är antalet inskrivna och vistelsetiderna i mottagningssystemet som styr utgiftsutvecklingen under utgiftsområde 8 Migration. En relativt stor andel av de asylsökande som kom 2015 har ännu inte fått ett lagakraftvunnet beslut avseende sin ansökan om uppehållstillstånd och är således fortfarande inskrivna i mottagningssystemet. Den genomsnittliga vistelsetiden i mottagningssystemet för personer som sökt uppehållstillstånd av asylskäl mer än fördubblades, från 237 dagar 2015 till ca 500 dagar 2016. Vid utgången av 2016 uppgick antalet inskrivna personer i mottagningssystemet till 122 708 personer. Under 2017 beräknas antalet bli drygt hälften så stort, för att vid utgången av 2020 uppgå till 39 600 personer.

Det ökade antalet inskrivna medförde att utgifterna under utgiftsområde 8 Migration steg kraftigt mellan 2015 och 2016. De volymrelaterade utgifterna beräknas minska med 10,3 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017 och minskningen av utgifterna kommer att fortsätta under prognosperioden, i takt med att antalet inskrivna och inskrivningstiderna minskar. År 2017–2020 beräknas de volymrelaterade

utgifterna minska med sammanlagt 28,8 miljarder kronor. I diagram 8.1 redovisas utfall för de totala utgifterna 2006–2016, utgiftsprognos för 2017 och de beräknade anslagen för 2018–2020 för utgiftsområde 8 Migration, dvs. inte enbart de utgifter som är hänförliga till volym.

Diagram 8.1 Utgifter för migration, antal asylsökande och genomsnittligt antal inskrivna i mottagningssystemet

År 2006–2016 utfall, 2017 prognos och 2018–2020 beräknat.

Källor: ESV, Migrationsverket och egna beräkningar.

De volymrelaterade utgifterna för etablering under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering beräknas öka med 4,7 respektive 4,4 miljarder kronor 2017 och 2018 för att sedan minska med 3,5 respektive 4,0 miljarder kronor 2019 och 2020. För mottagandet av nyanlända erhåller kommunerna bl.a. en schablonersättning som utbetalas under en tvåårsperiod.

Det stora antalet ensamkommande barn som sökte asyl i Sverige under 2015 har haft en stor effekt på utgifterna inom utgiftsområde 13 under prognosperioden. Det beror på att kommunerna, utöver den ersättning som utgår för alla nyanlända, får en särskild ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga och på att sådan ersättning oftast betalas ut under flera år. I och med införandet av det nya ersättningssystemet för ensamkommande barn och unga som trädde i kraft den 1 juli 2017 baseras ersättningen i huvudsak på schabloner vilket innebär att Migrationsverket kan betala ut ersättningar till kommunerna snabbare. Det nya ersättningssystemet beräknas också innebära att den genomsnittliga ersättningen per dygn minskar 2018 jämfört med 2017.

Av de som beviljas uppehållstillstånd är ungefär hälften mellan 20 och 64 år. De flesta av dessa personer deltar i etableringsuppdraget, vars

syfte är att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Deltagare i uppdraget är berättigade till etableringsersättning i två år. År 2016 uppgick antalet deltagare i uppdraget till 61 846 personer. Antalet deltagare förväntas öka ytterligare under 2017 för att därefter minska fram till 2020 (se tabell 8.8). Regeringen presenterade under våren 2017 ett nytt regelverk som föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Med det nya regelverket kommer den som är inskriven i etableringsprogrammet att omfattas av ett åtgärdssystem, liksom andra arbetslösa som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Åtgärdssystemet innebär att deltagarna kan varnas eller stängas av från sin ersättning om de inte deltar i de etableringsinsatser som bedöms nödvändiga för att de ska få ett arbete.

Fler barn och pensionärer

Antalet uttagna dagar med föräldrapenning har ökat under 2000-talet och beräknas fortsätta öka med ca 4 procent mellan 2016 och 2020 (se tabell 8.8). Ökningen beror dels på att fler barn föds, dels på att fler barn invandrar. Föräldrapenning används i störst omfattning av kvinnor. Männens andel av uttaget har dock ökat successivt, från 0,5 procent vid införandet av förmånen 1974 till 28 procent 2017. År 2020 beräknas männens andel av det totala antalet föräldrapenningdagar ha ökat till ca 30 procent, under förutsättning att männens uttag fortsätter öka i samma takt som tidigare. Eftersom män har en högre genomsnittlig ersättningsnivå blir utgifterna för föräldrapenning högre när deras uttag växer. Det ökade antalet barn medför också att antalet barnbidrag väntas öka med knappt 8 procent mellan 2017 och 2020 (se tabell 8.8). Sammantaget bidrar volymförändringar till att utgifterna under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ökar med 0,8 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017 och med sammanlagt 5,5 miljarder kronor 2017–2020.

Antalet personer med inkomstgrundad pension från ålderspensionssystemet beräknas fortsätta att öka framöver (se tabell 8.8). De volymrelaterade utgifterna beräknas öka med 3,0 miljarder kronor 2017–2020 varav 1,3 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017. Ökningstakten väntas dock bli långsammare än den senaste tioårsperioden, då de stora kullarna födda på 1940-talet beviljades pension. De blivande ålderspensionärerna har i allt högre

utsträckning haft en pensionsgrundande inkomst och väntas därför få en i genomsnitt högre inkomstgrundad pension än dagens ålderspensionärer, vilket innebär att de inte väntas erhålla garantipension i samma utsträckning. Som en följd av detta väntas antalet pensionärer med garantipension minska mellan 2017 och 2019 (se tabell 8.8). Sammantaget innebär dessa trender att en successivt växande andel av de samlade pensionsutbetalningarna från statens budget och ålderspensionssystemet kommer att utbetalas från ålderspensionssystemet, och att de pensioner som betalas ut från utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom i statens budget successivt minskar. De volymrelaterade utgifterna under utgiftsområde 11 beräknas minska med 3,0 miljarder kronor 2017–2020, varav 0,4 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017.

Färre personer i sjukförsäkringen

Antalet uttagna nettodagar med sjukpenning förväntas minska 2017–2020, efter att ha ökat 2011–2016. Det beror på att ökningstakten i antalet nya sjukfall har avstannat, samtidigt som en högre andel sjukfall avslutas vid 90 och 180 dagar (tidsgränserna i rehabiliteringskedjan). Dessutom minskar antalet personer med sjukersättning, då många kommer att lämna förmånen till följd av att de fyller 65 år. Nybeviljandet av sjukersättning är fortsatt lågt i förhållande till utflödet. Sammantaget minskar utgifterna under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning till följd av volymutvecklingen, med 3,7 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017 och med sammantaget 13,1 miljarder kronor 2017–2020.

Utgifter för statlig assistansersättning väntas öka

Antalet personer som får personlig assistans med ersättning från staten förväntas minska 2017 och 2018 för att sedan vara konstant. Samtidigt bedöms det genomsnittliga antalet beviljade timmar per brukare fortsätta öka under hela perioden (se tabell 8.8). Sammantaget bedöms de volymrelaterade utgifterna för statlig assistansersättning öka med 3,8 miljarder kronor 2017–2020 varav 1,4 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017.

Tabell 8.8 Volymer inom olika transfereringssystem

Utgiftsområde	Könsfördelat		Utfall		Prognos				
	2015	2016	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
8	Asylsökande, genomsnittligt antal inskrivna	33,2% kv 66,8% m	31,6% kv 68,4% m	99 964	157 376	93 100	52 200	35 100	30 800
9	Antal personer med assistansersättning	45,9% kv 54,1% m	45,8% kv 54,2% m	16 152	15 917	15 380	15 233	15 233	15 233
9	Antal timmar assistans per vecka per beviljad brukare, genomsnitt ¹	98,4% kv 101,4% m	99,1% kv 102,7% m	126	128	129	131	133	135
10	Antal sjukpenningdagar (netto) ² , miljoner	64,0% kv 36,0% m	64,4% kv 35,6% m	57,0	59,2	57,3	56,1	55,3	55,0
10	Antal rehabiliteringspenningdagar (netto) ² , miljoner	69,2% kv 34,6% m	68,0% kv 32,0% m	2,6	2,5	1,9	2,1	2,1	2,1
10	Antal personer med sjukersättning	59,7% kv 40,3% m	59,6% kv 40,4% m	307 446	292 541	277 835	265 490	254 463	243 481
10	Antal personer med aktivitetsersättning	46,8% kv 53,2% m	46,6% kv 53,4% m	37 599	38 695	38 432	37 844	37 238	37 323
10	Antal personer med sjuk- och aktivitetsersättning som erhåller bostadstillägg	53,3% kv 46,7% m	53,0% kv 47,0% m	126 153	125 024	126 021	129 404	128 943	129 112
11	Antal personer med garantipension	79,6% kv 20,4% m	79,5% kv 20,5% m	768 600	699 100	666 600	657 700	656 400	656 700
11	Antal pensionärer som erhåller bostadstillägg	76,8% kv 23,2% m	76,7% kv 23,3% m	286 700	288 700	286 300	299 000	303 000	308 200
12	Antal barnbidrag ³	81,8% kv 18,2% m	78,0% kv 22,0% m	1 796 211	1 836 777	1 876 317	1 910 645	1 943 233	1 975 334
12	Antal uttagna föräldrapenningdagar, miljoner	74,2% kv 26,3% m	72,9% kv 27,1% m	52,9	53,4	53,7	54,0	54,9	55,6
12	Antal uttagna tillfälliga föräldrapenningdagar, miljoner	54,5% kv 45,5% m	54,4% kv 45,6% m	6,9	7,2	7,3	7,4	7,5	7,6
13	Antal deltagare i etableringsinsatser	42,7% kv 57,3% m	40,6% kv 56,8% m	48 356	61 846	75 100	71 475	53 952	44 224
15	Antal personer med studiehjälp	48,0% kv 52,0% m	48,0% kv 52,0% m	398 200	397 300	409 000	425 700	439 800	451 200
15	Antal personer med studiemedel ⁴	59,0% kv 41,0% m	59,0% kv 41,0% m	509 500	502 300	510 600	567 800	582 900	594 600
ÅP	Antal personer med tilläggspension	52,1% kv 47,9% m	52,2% kv 47,8% m	2 018 400	2 048 800	2 062 800	2 067 300	2 034 400	1 972 200
ÅP	Antal personer med inkomstpension	50,0% kv 50,0% m	50,2% kv 49,8% m	1 392 600	1 491 900	1 584 400	1 674 800	1 758 700	1 839 800

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt och är avrundade till närmaste hundratal om inte annat anges. Arbetslöshetstal och antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program är nära sammankopplade med den konjunkturella utvecklingen. De redovisas därför inte i denna tabell utan ingår i kategorin makroekonomiska förutsättningar.

¹ Könsfördelningen baseras på genomsnittligt antal timmar per brukare och inte summan. År 2016 hade kvinnor 126,9 medeltimmar beviljad assistans per vecka. Motsvarande siffra för männen var 131,5.

² Antal dagar med partiell ersättning är omräknade till hela dagar.

³ Könsfördelningen baseras på mottagarens kön.

⁴ Bruttoräknat antal exklusive fullt utnyttjande av det högre bidraget. När stödmottagare under året har studerat på flera utbildningsnivåer eller både i Sverige och utomlands uppstår dubbelräkning.

Källa: Egna beräkningar.

Helårsekvivalenter i vissa transfereringssystem

Antalet personer som försörjs i olika transfereringssystem har betydelse för utgifts-utvecklingen. Användningen av s.k. helårsekvivalenter möjliggör jämförelser mellan olika transfereringssystem eftersom volymer som redovisas i tabell 8.8 i många fall mäts på olika sätt i olika transfereringssystem (t.ex. antal dagar i sjukpenningen och genomsnittligt antal personer i sjuk- och aktivitetsersättningen). I tabell 8.9 presenteras i stället volymer i vissa transfereringssystem som helårsekvivalenter. Till exempel bildar två personer som under ett år är sjuk-skrivna eller arbetslösa på halvtid tillsammans en helårsekvivalent.

I tabell 8.9 redovisas antalet helårsekvivalenter i transfereringssystem kopplade till arbetslöshet och ohälsa. I sammanställningen ingår personer med sjuklön, dvs. sjukfrånvaro från dag två, i sjuk- och rehabiliteringspenning. Tabell 8.9 inkluderar alltså både personer som står utanför arbetsmarknaden och personer som är i arbete.

Transfereringssystem kopplade till frivillig frånvaro från arbetsmarknaden, som t.ex. studiemedel och föräldrapenning, är däremot inte inkluderade i tabellen.

Tabellen inkluderar även ekonomiskt bistånd, som är en kommunal utgift, vilket medför viss dubbelräkning eftersom individer som erhåller ersättning från statliga transfereringssystem också kan vara berättigade till ekonomiskt bistånd.

Färre antal helårsekvivalenter för sjuk- och aktivitetsersättningen och arbetslöshetsersättningen samt arbetsmarknadspolitiska program bidrar mest till att helårsekvivalenter som andel av befolkningen minskar över perioden. Helårsekvivalenter som andel av befolkningen bedöms 2018 vara nere på de lägsta nivåerna sedan början av 1980-talet, för att därefter fortsätta att minska.

Jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition har det beräknade antalet helårsekvivalenter reviderats ned för samtliga prognosår.

Tabell 8.9 Helårsekvivalenter inom vissa transfereringssystem

Tusental, andel av befolkning 20–64 år i procent inom parentes

	Utfall 2016	Prognos ³				Förändring mot 2017 års ekonomiska vårproposition ⁴			
		2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Sjuk- och rehabiliteringspenning ¹	229 (4,0)	222 (3,8)	219 (3,8)	217 (3,7)	216 (3,7)	-5,5	-5,6	-6,6	-7,9
Sjuk- och aktivitetsersättning	287 (5,0)	275 (4,8)	263 (4,5)	252 (4,3)	243 (4,1)	-2,1	-6,6	-11,1	-15,9
Arbetslöshetsersättning	71 (1,2)	65 (1,1)	58 (1,0)	57 (1,0)	57 (1,0)	-3,7	-10,0	-9,9	-9,1
Arbetsmarknadspolitiska program	162 (2,8)	161 (2,8)	148 (2,5)	150 (2,6)	148 (2,5)	5,3	-8,9	-10,1	-10,9
Etableringsersättning	49 (0,9)	61 (1,1)	58 (1,0)	44 (0,7)	36 (0,6)	-2,3	0,9	2,5	-3,4
Summa	797 (13,9)	783 (13,6)	745 (12,8)	721 (12,3)	700 (11,9)	-8,3	-30,2	-35,2	-47,2
Ekonomiskt bistånd	95 (1,7)	96 (1,7)	94 (1,6)	93 (1,6)	95 (1,6)	0,6	-0,8	-3,2	-2,7
Summa inkl. ekonomiskt bistånd²	892 (15,6)	879 (15,2)	839 (14,5)	813 (13,9)	795 (13,6)	-7,7	-31,0	-38,5	-49,9
Befolkning 20–64 år	5 728	5 773	5 803	5 836	5 869				

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive sjuklön som betalas av arbetsgivaren.² Avser åldersgruppen 20–64 år enligt statistik från SCB.³ Prognoserna beaktar effekten av beslut som föreslås i denna proposition.⁴ Redovisningen av helårsekvivalenter i vissa transfereringssystem i 2017 års ekonomiska vårproposition (prop 2016/17:100) beaktade inte effekten av reformer som föreslogs och aviserades i Vårändringsbudget för 2017 (prop. 2016/2017, bet 2016/17:FiU21, rskr. 2016/17:316).

Källor: Egna beräkningar och Statistiska centralbyrån.

Tekniska justeringar

När en utgiftsförändring inte har samma nettoeffekt på den offentliga sektorns konsoliderade utgifter eller det offentliga finansiella sparandet som på de takbegränsade utgifterna, kan det motivera en teknisk justering av utgiftstaket. Tekniska justeringar har genomförts regelbundet sedan utgiftstaket infördes 1997 och justeringarna föreslås normalt i budgetpropositionen (se avsnitt 5.2).

I denna proposition föreslås statsbidragen till kommunerna höjas för att neutralisera att skatteintäkterna till kommunerna blir mindre till följd av den föreslagna skattesänkningen för pensionärer. Förslaget föranleder en teknisk justering. Därutöver föreslås två åtgärder som föranleder mindre tekniska justeringar. Sammantaget uppgår de i denna proposition föreslagna tekniska justeringarna till 4,8 miljarder kronor 2018 jämfört med 2017.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2016 flyttades vissa stöd från inkomstsidan till utgiftssidan av statens budget, bl.a. nystartsjobben under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Dessa budgetförändringar föranledde tekniska justeringar av utgiftstakets nivå som uppgår till ca 1 miljard kronor per år 2018 och 2019 i förhållande till det föregående året.

Övriga utgiftspåverkande faktorer

En del av förändringarna av de takbegränsade utgifterna mellan 2017 och 2020 förklaras av andra faktorer än beslutade, föreslagna och aviserade reformer, pris- och löneomräkningen, övriga makroekonomiska förändringar eller volymförändringar. Dessa övriga faktorer består exempelvis av förändringar av nivån på medlemsavgiften till EU och tidsförskjutningar i olika program eller utbetalningar, exempelvis investeringar i transportinfrastruktur och olika EU-finansierade program. Även den samlade förändringen av anslagsbehållningar ingår, dvs. skillnaden mellan beräknade anslagsnivåer och bedömningen av faktisk utgiftsförbrukning.

En förklaring till att ökningen av posten Övrigt (se tabell 8.4) är stor 2017 är att utfallet för statens utgifter 2016 blev betydligt lägre än anvisade medel inom ett flertal utgiftsområden, vilket påverkar anslagsbehållningarna.

En viktig förklaring till att posten Övrigt är relativt stor även 2018 jämfört med det föregående året är att storleken på avgiften till Europeiska unionen var låg 2017 till följd av retroaktiva rabatter på avgiften.

Posten Övrigt påverkas också under hela prognosperioden av variationer i storleken på de avräkningar som bedöms göras från biståndsramen på grund av årliga förändringar av prognosen för antalet asylsökande. Vidare ingår tidsförskjutningar av utbetalningar till kommunerna under 2016–2018 för utgifter kopplade till asylmottagandet och kommunmottagandet för nyanlända med uppehållstillstånd.

8.4 Utgiftsprognos för 2017

Statens utgifter 2017 beräknas sammantaget understiga de utgiftsramar som beslutades efter förslag i budgetpropositionen för 2017.

I tabell 8.10 redovisas prognosen för de faktiska utgifterna i förhållande till dels den ursprungliga budgeten för 2017, dels totala anvisade medel inklusive beslutade och nu föreslagna ändringar i budgeten.

Utgifterna inklusive minskning av anslagsbehållningar beräknades i den ursprungliga budgeten för 2017 till 964,1 miljarder kronor. I propositionen Vårändringsbudget för 2017 anvisades ytterligare 6,6 miljarder kronor. De förslag som lämnas i propositionen Höständringsbudget för 2017 medför att anvisade medel ökar med 8,9 miljarder kronor. Sammantaget anvisas därmed 986,6 miljarder kronor för 2017.

Utgifterna för samtliga utgiftsområden beräknas till 948,5 miljarder kronor. De största nedrevideringarna av utgiftsprognosen är hänförliga till vissa transfereringssystem, avgiften till Europeiska unionen och statsskuld räntor.

Tabell 8.10 Utgifter 2017

Miljarder kronor

Utgiftsområde	Urspr. budget ¹	Ändringsbudget ²	Förslag till ändringsbudget ²	Totalt anvisat ³	Prognos	Differens prognos-urspr. budget	Differens prognos-totalt anvisat
1 Rikets styrelse	13,3	0,0	0,0	13,3	13,5	0,2	0,2
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15,3	0,0		15,3	15,4	0,1	0,1
3 Skatt, tull och exekution	11,0		0,0	11,0	11,0	0,0	0,0
4 Rättsväsendet	42,5	1,4	0,1	43,9	44,4	2,0	0,6
5 Internationell samverkan	1,9	0,1	0,1	2,2	2,1	0,2	-0,1
6 Försvar och samhällets krisberedskap	50,3	0,5		50,7	50,1	-0,1	-0,6
7 Internationellt bistånd	35,0	1,3	0,5	36,8	36,8	1,8	0,0
8 Migration	32,6	0,1	6,7	39,4	38,9	6,3	-0,5
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	68,5	1,9	0,0	70,4	68,4	-0,1	-2,0
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	107,1	0,0	0,1	107,2	103,3	-3,7	-3,9
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34,8			34,8	34,7	-0,1	-0,1
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	89,5		-0,1	89,4	88,5	-0,9	-0,8
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	32,6		0,1	32,7	26,4	-6,2	-6,3
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	75,7	0,0	0,0	75,7	72,2	-3,4	-3,4
15 Studiestöd	22,4			22,4	20,3	-2,2	-2,2
16 Utbildning och universitetsforskning	72,4	0,7	0,0	73,1	70,9	-1,5	-2,2
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	14,5			14,5	14,3	-0,2	-0,2
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6,8	0,0	0,1	6,8	4,5	-2,3	-2,3
19 Regional tillväxt	3,6			3,6	3,1	-0,5	-0,5
20 Allmän miljö- och naturvård	8,4	0,5	0,0	8,9	8,3	-0,1	-0,6
21 Energi	2,9		0,2	3,1	3,1	0,2	0,0
22 Kommunikationer	55,1	0,0		55,2	55,3	0,2	0,2
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	17,2	0,0	1,0	18,2	17,8	0,6	-0,5
24 Näringsliv	6,5			6,5	6,4	0,0	0,0
25 Allmänna bidrag till kommuner	105,6		0,0	105,6	105,5	-0,1	-0,1
26 Statsskuldsräntor m.m.	16,5			16,5	11,6	-4,8	-4,8
27 Avgiften till Europeiska unionen	29,6			29,6	21,5	-8,1	-8,1
Minskning av anslagsbehållningar	-7,0						
Summa utgiftsområden	964,1⁴	6,6	8,9	986,6	948,5	-15,6	-38,1
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	947,7			970,2	936,9	-10,9	-33,3
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	300,4				299,1	-1,3	
Takbegränsade utgifter	1 248,1				1 235,9	-12,2	
Budgeteringsmarginal	25,9				38,1	12,2	
Utgiftstak för staten	1 274,0				1 274,0		

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

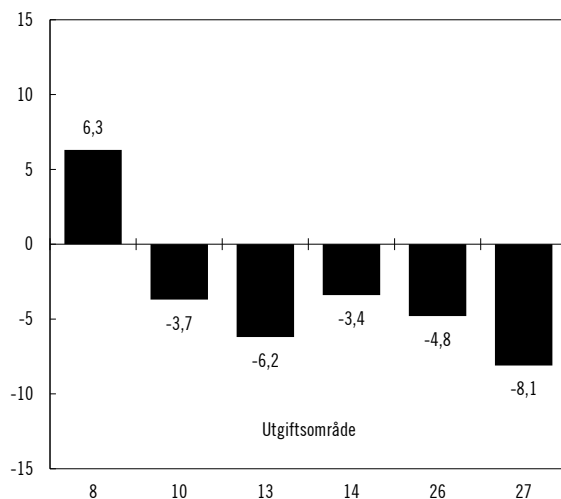
¹ Enligt finansutskottets sammanställning (bet. 2016/17:FiU10).² Där 0,0 anges har ändringsbudget beslutats eller förslag till ändringsbudget lämnats, men beloppet för utgiftsområdet totalt uppgår till mindre än 50 miljoner kronor.³ Anvisat i statens budget enligt riksdagens beslut efter förslag i propositionerna Vårändringsbudget för 2017 (prop. 2016/17:99, bet. 2016/17:FiU21, rskr. 2016/17:316) och Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2)⁴ Summa utgiftsområden inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

Källa: Egna beräkningar.

Av diagram 8.2 framgår de utgiftsområden under vilka de största sammantagna avvikelserna finns mellan de ursprungligt anvisade medlen i statens budget för 2017 och denna utgiftsprognos.

Diagram 8.2 Skillnad mellan utgiftsprognos för 2017 och ursprungligt anvisade medel i statens budget för 2017¹ för vissa utgiftsområden

Miljarder kronor

¹ Enligt finansutskottets sammanställning (bet. 2016/17:FiU10).
Källa: Egna beräkningar.

Utgiftsområde 8 Migration

Kommunernas ansökningar om ersättning för mottagandet av ensamkommande asylsökande barn uppgår till ett högre belopp än vad som antogs i budgetpropositionen för 2017. Vidare bedöms ett större antal ansökningar kunna hanteras under 2017 än vad som tidigare antagits. De nya bedömningarna utgör den största anledningen till att regeringen i propositionen Höständeringsbudget för 2017 föreslår att ytterligare medel tillförs utgiftsområdet.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Nedrevideringen i förhållande till ursprungligt anvisade medel i statens budget för 2017 beror dels på att antalet nettodagar inom sjuk- och rehabiliteringspenning bedöms bli lägre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2017, dels på att pris- och löneutvecklingen reviderats ned. Det lägre antalet nettodagar följer av att både antalet startade sjukfall och den genomsnittliga varaktigheten för sjukfall som pågår upp till ett år bedöms bli lägre.

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering

Nedrevideringen av utgifterna för 2017 i förhållande till ursprungligt anvisade medel i statens budget beror på att antalet kommunmottagna nyanlända beräknas bli lägre jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2017. Den nya bedömningen av antalet kommunmottagna nyanlända görs till följd av att antalet asylsökande minskat och att Migrationsverkets handläggningstider för ansökningar om uppehållstillstånd väntas bli längre jämfört med tidigare beräkning.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Nedrevideringen i förhållande till ursprungligt anvisade medel är bl.a. hänförlig till utgifterna för arbetsmarknadspolitiska program, till stor del på grund av att volymerna i de subventionerade anställningarna bedöms bli lägre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2017.

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Nedrevideringen i förhållande till ursprungligt anvisade medel 2017 beror främst på överkurser vid obligationsemissioner. När Riksgäldskontoret emitterat obligationer med en kupongränta som är högre än marknadsräntan uppstår en överkurs, vilket innebär att Riksgäldskontoret fått den diskonterade mellanskillnaden mellan marknadsräntan och kupongräntan av köparen. Överskottet innebär att nettoutgifterna för statsskulden minskat 2017. Utgiftsminskningen 2017 motsvaras av högre utgifter kommande år, då den högre kupongräntan ska betalas ut.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Nedrevideringen av utgifterna 2017 i förhållande till de ursprungligt anvisade medlen är bl.a. hänförlig till att Europeiska kommissionen inte bedöms lägga fram någon ytterligare ändringsbudget för 2017. Utgifterna beräknas dessutom minska till följd av förseningar i flera medlemsstaters program för sammanhållningspolitiken. Prognosrevideringen beror också på att EU-budgeten för 2016 gav ett betydande överskott, vilket medför sänkt BNI-avgift för 2017.

Förändring av anslagsbehållningar (exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.)

I budgeten för 2017 var den beräknade förändringen av anslagsbehållningarna inte fördelad per utgiftsområde utan redovisades under posten Minskning av anslagsbehållningar. De totala utgifterna redovisades i statens budget som summan av utgiftsramarna och beräkningsposten Minskning av anslagsbehållningar. I den aktuella prognosen för 2017 ingår emellertid förändringen av anslagsbehållningarna under respektive utgiftsområde.

Förändringen av anslagsbehållningarna 2017 kan beräknas som skillnaden mellan prognostiserat utfall och anvisade medel med hänsyn tagen till förslag till ändringar i budgeten, indragningar av outnyttjade anslagsmedel samt medgivna överskridanden (se tabell 8.11).

Anslagsbehållningarna beräknas minska mellan årsskiftet 2016/17 och årsskiftet 2017/18.

Tabell 8.11 Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2017 (exklusive statsskuldräntor)

Miljarder kronor

Ingående ramöverföringsbelopp¹	44,4
+ Anvisat i ursprunglig budget ²	954,7
+ Anvisat i Vårändringsbudget för 2017 ³	6,6
+ Förslag till Höständringsbudget för 2017 ⁴	8,9
+ Medgivna överskridanden	0,0
- Indragningar	37,0
- Prognos	936,9
= Beräknat utgående ramöverföringsbelopp	40,7
Beräknad förändring av anslagsbehållningar	-3,7

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan. Från samtliga belopp har utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. exkluderats.

¹ Enligt skrivelsen Årsredovisning för staten 2016 (skr. 2016/17:101).

² Enligt riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2017 (bet. 2016/17:FiU1, rskr 2016/17:51) utgiftsområde 1–27 exklusive utgiftsområde 26.

³ Enligt riksdagens beslut efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2017 (prop. 2016/17:99, bet. 2016/17:FiU21, rskr. 2016/17:316).

⁴ Enligt förslag i propositionen Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2).
Källa: Egna beräkningar.

8.5 Förändring av de takbegränsade utgifterna 2018–2020 sedan 2017 års ekonomiska vårproposition

Regeringen presenterade i 2017 års ekonomiska vårproposition en beräkning av de takbegränsade utgifterna för 2018–2020. I denna proposition görs en reviderad beräkning. Förändringarna jämfört med vårpropositionen redovisas i tabell 8.12 fördelade på olika förklaringsfaktorer.

Tabell 8.12 Förändringar av takbegränsade utgifter jämfört med bedömningen i 2017 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor

	2018	2019	2020
Takbegränsade utgifter i 2017 års ekonomiska vårproposition	1 271,4	1 280,4	1 304,2
Beslut om reformer	35,9	50,7	63,5
Reviderad pris- och löneomräkning	0,0	0,1	0,1
Övriga makroekonomiska förändringar	-7,3	-6,3	-7,0
Volymförändringar ¹	-7,0	-10,0	-13,8
Tekniska justeringar ²	4,8	4,8	4,8
Minskning av anslagsbehållningar	-7,1	-1,7	-2,9
Övrigt	-1,3	2,5	2,6
Total utgiftsförändring	18,0	40,1	47,3
Takbegränsade utgifter i budgetpropositionen för 2018	1 289,4	1 320,5	1 351,4

¹ Begreppet volym innefattar ett antal olika förklaringar till utgiftsförändringar, bl.a. antal personer i vissa transfereringssystem, längden på den tid som en person befinner sig i ett transfereringssystem samt förändringen av nivån på styckkostnader i transfereringssystemen som inte direkt kan kopplas till de makroekonomiska förutsättningarna.

² Utgiftsförändringar som motiverar tekniska justeringar av utgiftstakets nivå.
Källa: Egna beräkningar.

I tabell 8.13 redovisas förändringarna av utgiftsramarna 2018–2020 i förhållande till beräkningarna i 2017 års ekonomiska vårproposition. Utgifterna inom respektive utgiftsområde är fördelade på samma förklaringsfaktorer som i tabell 8.12 (i tabell 8.13 utgörs kolumnen Övrigt av summan av posterna Reviderad pris- och löneomräkning, Tekniska justeringar, Minskning av anslagsbehållningar och Övrigt).

Tabell 8.13 Förändring av utgiftsramar jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Total förändring 2018	varav				Total förändring 2019	Total förändring 2020
		Beslut/reform 2018	Makro 2018	Volym 2018	Övrigt ¹ 2018		
1 Rikets styrelse	1 009	1 042			-33	876	603
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	591	345		224	22	807	916
3 Skatt, tull och exekution	224	224				308	271
4 Rättsväsendet	2 155	2 155				2 638	3 187
5 Internationell samverkan	92	92				90	91
6 Försvar och samhällets krisberedskap	2 639	2 639				2 682	2 693
7 Internationellt bistånd	1 625	475	515	8	626	1 840	1 843
8 Migration	-1 787	-836	-1	-650	-300	-2 047	-2 235
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	9 040	9 784	0	-925	181	8 598	8 600
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	-616	1 369	155	-2 139		-713	-2 114
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	727	673	106	-51		951	980
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	1 930	3 725	-265	-1 530		2 716	2 378
13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering	-2 263	-1 228	-20	-1 015		-2 165	-3 298
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	-2 537	1 389	-3 925			-2 851	-2 161
15 Studiestöd	2 164	2 184	17	-31	-5	3 028	3 227
16 Utbildning och universitetsforskning	3 232	3 234			-2	5 808	8 591
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1 206	1 206			0	1 213	1 238
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	168	168				243	248
19 Regional tillväxt	517	517				1 533	2 588
20 Allmän miljö- och naturvård	2 650	2 650				4 813	6 457
21 Energi	850	850				920	1 466
22 Kommunikationer	520	786			-265	813	792
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	-74	913	10	8	-1 005	1 513	1 574
24 Näringsliv	773	773				761	951
25 Allmänna bidrag till kommuner	5 572	815			4 757	10 892	15 901
26 Statsskuldsräntor m.m.	696				696	6 015	-7 404
27 Avgiften till Europeiska unionen	-569				-569	1 395	1 583
Minskning av anslagsbehållningar	-7 091				-7 091	-1 649	-2 858
Summa utgiftsområden	23 444	35 943	-3 410	-6 100	-2 989	51 028	46 107
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	22 696	35 943	-3 410	-6 100	-3 737	44 960	53 456
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	-4 710		-3 841	-869		-4 903	-6 202
Takbegränsade utgifter	17 986	35 943	-7 251	-6 969	-3 737	40 057	47 254

¹ Inklusive tekniska justeringar. De förändringar som föranleder teknisk justering av utgiftstaket redovisas i avsnitt 5.2.
Källa: Egna beräkningar.

Nu föreslagna och aviserade reformer 2018–2020

För varje utgiftsområde sammanfattas i tabell 8.14 anslagseffekterna av de reformer som regeringen i denna proposition föreslår för 2018 och aviserar för 2019 och 2020 samt av de förslag för 2017 som regeringen lämnar i propositionen Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2). Anslagseffekterna redovisas i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2017 års ekonomiska vårproposition.

Under respektive utgiftsområde redovisas föreslagna eller aviserade reformer som beräknas ha en större anslagpåverkan. I normalfallet förutsätts att de redovisade anslagsförändringarna motsvaras av lika stora utgiftsförändringar. De reformer för 2018–2020 som redovisas i tabell 8.14 presenteras kortfattat nedan. För en redovisning av samtliga reformer och mer information om vad reformerna avser hänvisas till respektive utgiftsområdesvolym i denna proposition.

Tabell 8.14 Nu föreslagna och aviserade reformer

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2017	2018	2019	2020
1 Rikets styrelse	3	1 042	904	631
varav				
Säkerhetskostnader		56	56	56
Lokalrenoveringar		100		
Förbättrat skydd av vattentäkter		50	50	50
Djurfrågor		34	58	58
Genomförande av val		432	339	17
Nytt mediestöd			58	113
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning		345	338	327
varav				
Energieffektivisering av bidragsfastigheter		25	50	50
Finansinspektionen		80	80	80
Digitaliseringsreform		102	86	87
3 Skatt, tull och exekution	38	224	306	269
varav				
Uppgift på individnivå i arbetsgivardeklarationen		30	75	23
Lokala servicekontor		39	65	100
Ökad kontrollverksamhet		115	130	130
4 Rättsväsendet	58	2 155	2 605	3 128
varav				
Djurfrågor		-34	-58	-58
Förstärkning av Polismyndigheten		2 000	2 300	2 800
Förstärkning av Säkerhetspolisen		42	67	81
Förstärkning av Kriminalvården		75	200	200
5 Internationell samverkan	144	92	90	90
varav				
Avgifts- och valutakursförändringar ¹	144			
Satsning på fred och säkerhet		55	55	55
6 Försvar och samhällets krisberedskap		2 639	2 639	2 639
varav				
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018		2 700	2 700	2 700
SOS Alarm		111	111	111
7 Internationellt bistånd	488	475	502	523
varav				
Höjd biståndsram till 1 procent		489	508	529
Stöd till Internationella migrationsorganisationen		-50	-50	-50
Minskade avräkningar för asylkostnader	488			
Ändrad avräkningsmodell		57	55	55
8 Migration	6 736	-836	-1 465	-1 356
varav				
Förstärkt återvändandearbete		114	199	76
Fortsatt effektiviseringsarbete på Migrationsverket			-500	-200
Ökade utbetalningar ¹	6 228			
Statsbidrag till kommuner för mottagande av personer som vidarebosätts		-1 061	-1 092	-1 126

Utgiftsområde	2017	2018	2019	2020
Stöd till Internationella migrationsorganisationen		50	50	50
Färre ärenden hos migrationsdomstolarna		-174	-162	-196
Höjt antagande för biträdesandel ¹	118			
Tillfälligt kommunstöd för ensamkommande unga asylsökande	390	195		
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	40	9 784	9 728	9 906
varav				
Höjt allmänt tandvårdsbidrag		531	750	750
Ökade kostnader för läkemedelsförmånen ³		2 757	2 095	2 095
Ersättning för steriliserade		134		
Patientmiljard		1 000	1 000	1 000
Goda arbetsvillkor och utvecklade arbetssätt för vårdens personal		2 000	2 000	2 000
Förstärkning av förlossningsvården		1 000	1 000	1 000
Barnhälsovård		137	137	137
Avgiftsfri cellprovsscreening		141		
Nationell läkemedelslista			5	50
Satsning psykisk hälsa och psykiatri		650	1 150	1 150
Habiliteringsersättning		350	350	350
Höjt schablonbelopp för assistansersättningen		103	231	368
Tillskott till Statens institutionsstyrelse	40	110	150	150
Utökad satsning inom den sociala barn- och ungdomsvården		250	250	250
Utökad satsning på lovstöd		250	250	250
Avgiftsfri simskola		300	300	300
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	91	1 369	2 223	2 233
varav				
Höjt tak i sjukpenningen		511	1 022	1 022
Höjd garantinivå i sjuk- och aktivitetsersättningen		259	521	521
Höjt bostadstillägg för personer med sjuk- och aktivitetsersättning		355	355	355
Ersättning för höga sjuklönekostnader ¹	91			
Lokala servicekontor		33	56	84
Nytt regelverk för nyanländas etablering och vissa harmoniseringar mellan aktivitetsstödet och etableringsersättningen		92	112	95
Tillskott till Försäkringskassan för reformer inom välfärdsområdet m.m.		83	77	77
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom		673	676	683
varav				
Höjt bostadstillägg för ålderspensionärer		659	659	659
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-105	3 725	4 736	4 843
varav				
Höjning av barnbidrag och studiebidrag för gymnasieungdomar		3 835	4 691	4 780
Begränsningar i föräldrapenningen bl.a. för nyanlända	-105	-215	-214	-213
Höjt underhållsstöd för äldre barn		135	273	276

Utgiftsområde	2017	2018	2019	2020
13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering	70	-1 228	-191	171
varav				
Statsbidrag till kommuner för mottagande av personer som vidarebosätts		1 061	1 092	1 126
Utbildning inom ramen för etableringstiden		301	467	378
Begränsningar i föräldrapenningen bl.a. för nyanlända	48	98	97	97
Nytt regelverk för nyanländas etablering och vissa harmoniseringar mellan aktivitetsstödet och etableringsersättningen		37	68	81
Flytt av medel för ersättning för insatser för vissa nyanlända		-2 999	-2 146	-1 736
Satsning mot hedersrelaterat våld och förtryck		100	57	57
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	12	1 389	846	1 100
varav				
Nytt regelverk för nyanländas etablering och vissa harmoniseringar mellan aktivitetsstödet och etableringsersättningen		-410	-456	-450
Avskaffande av traineejobb		-649	-879	-1 265
Avskaffande av det högre aktivitetsstödet för unga med funktionsnedsättning		-301	-507	-619
Borttagen karensdag i A-kassan		30	60	60
Fler platser i Samhall och höjt lönebidragstak		1 000	1 563	2 337
Enklare och effektivare system för subventionerade anställningar		-64	-80	5
Effektiviseringar av garantierna		-731	-724	-684
Omprioritering från utbildningskontrakten		-400	-410	-405
Utbildning inom ramen för etableringstiden		-301	-467	-378
Förstärkt arbetsträning som insats i etableringsprogrammet		54	39	36
Omprioritering av programinsatser		-94	-94	-56
Flytt av medel för ersättning för insatser för vissa nyanlända		2 999	2 146	1 736
Europeiska socialfonden m.m. för 2014–2020		-75	-33	59
Lån för körkortsutbildning		151	521	597
15 Studiestöd		2 184	3 090	3 359
varav				
Höjning av barnbidrag och studiebidrag för gymnasieungdomar		494	599	602
Höjning av bidragsdelen inom studiemedlen		546	1 092	1 092
Avskaffande av traineejobb		-220	-229	-229
Högre bidrag för introduktionsprogram		50	101	101
Fler utbildningsplatser i högskolan		171	213	252
Fler platser och en kvalitetshöjning av yrkesvux		719	736	748
Fler yrkeshögskoleplatser		45	213	418
Utbildningsplatser till yrkesförare		53	54	56
Utbyggnad av folkhögskolan		261	273	284
16 Utbildning och universitetsforskning	0	3 234	5 797	8 589
varav				
Jämlikhetspeng till utsatta skolor		500		

Utgiftsområde	2017	2018	2019	2020
Läslifftet		75	100	80
Lovskola på gymnasieskolans språkintrouktion		56	56	
Förstärkning av gymnasieskolans introduktionsprogram		300	300	300
Försöksverksamhet med utökad undervisningstid i svenska		80		
Förstärkning av behörighetsgivande utbildning för yrkeslärare		30	46	66
Behörighet på gymnasieskolans yrkesprogram				59
Minskning av statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning		-93	-99	-99
Justering av statsbidrag för maxtaxa med anledning av uppdaterat inkomsttak		52	73	73
Fler platser och en kvalitetshöjning av yrkesvux		653	653	653
Stöd för fler lärcentra		50	70	70
Avskaffande av traineejobb		-131	-177	-248
Utbildningsplatser till yrkesföreare		66	66	66
Fler yrkeshögskoleplatser		70	320	620
Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling i grundskola och förskoleklass		1 000	3 500	6 000
Sommarkurser för högre genomströmning i högskolan		38	75	75
Utbyggnad av högskoleutbildningar inom bristyrken		91	223	313
Utbyggnad av högskoleplatser inom främst samhällsvetenskap		262	262	262
Förlängd kvalitetsatsning inom samhällsvetenskap, humaniora och lärutbildningen			250	250
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		1 206	1 208	1 231
varav				
Biblioteksatsning		250	250	250
Förbättrade förutsättningar för den fria konsten		60	60	60
Nya Nationalmuseum		65	42	42
Bidrag till vissa ideella organisationer		120	120	120
Föräldrars delaktighet i lärandet		50	50	50
Uppsökande och motiverande insatser till utrikesfödda kvinnor		30	50	50
Utbyggnad av folkhögskolan		380	380	380
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	50	168	242	247
varav				
Samordning stor samlad exploatering	50			
Giffria bostäder		50	100	100
Stöd för innovativt bostadsbyggande		75	100	100
19 Regional tillväxt		517	1 533	2 588
varav				
Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden		500	1 500	2 500

Utgiftsområde	2017	2018	2019	2020
20 Allmän miljö- och naturvård	3	2 650	4 810	6 450
varav				
Åtgärds paket mot plast i hav och natur		104	104	104
Eko-bonus för godstransporter med sjöfart		50	50	50
Skydda dricksvattnet: Restaurering av våtmarker		200	200	200
Gröna jobb inom naturvården		50	100	100
Rent hav: Sanering av miljögifter i Östersjön		105	125	170
Halvårsförlängning av supermiljöbilspremien		250		
Klimatbonus inom bonus-malus-systemet för bilar			1 240	1 630
Åtgärder för klimatanpassning		97	182	182
Rent hav: Stärkt havs- och vattenarbete		147	227	262
Rent hav: Läkemedel i miljön		45	50	70
Avskaffande av utsläppsbronsen		-300	-300	-300
Internationellt klimatsamarbete för Parisavtalet		30	50	50
Skydd av nyckelbiotoper		150	150	150
Förstärkning och förlängning av Klimatklivet		800	1 300	2 300
Åtgärder för hållbara transporter: Ladda-hemma-stöd		90	90	90
Förlängning av elbusspremie				100
Investeringsstöd för gröna städer		100	500	550
Elcykelpremie		350	350	350
Industriklivet		300	300	300
21 Energi	203	850	920	1 465
varav				
Energieffektivisering		215	290	395
Vindkraftsstöd till kommuner		70	70	70
Stöd till solceller	203	525	525	965
22 Kommunikationer		786	741	741
varav				
Förbättrat vägnät på Gotland		50		
Förstärkt kollektivtrafik i landsbygd		85	40	42
Avgiftsfri kollektivtrafik för skolungdomar under sommarlovet		350	350	350
Vidmakthållande av väg på landsbygden		100	100	100
Förstärkning av Trafikverket		45	58	58
Kompensation för införandet av flygskatt		85	113	113
Nattågstrafik till och från Jämtland		30	60	58
Genomförande av digitaliseringsstrategin		50	50	50
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	1 037	913	1 505	1 567
varav				
Gröna jobb		135	135	135
Skydd av nyckelbiotoper		120	120	120
Tidigarelagda utbetalningar avseende gårdsstöd ¹	1 037			
Landsbygdspolitiska åtgärder		150	750	750
Omfördelning av utgifter inom havs- och fiskeriprogrammet		71	28	
Ekologisk produktion och konsumtion		25	50	100

Utgiftsområde	2017	2018	2019	2020
Ökad medfinansiering till landsbygdsprogrammet		212	212	212
Statsbidrag till vissa kommuner i glesbygd		70	70	70
24 Näringsliv		773	760	951
varav				
Kapitaltillskott till Norrlandsfonden		200		
Utveckling av biobränsle för flyg		20	30	50
Stöd till matchningsaktörer		50	60	60
Smart City Sweden		25	50	50
Elektrifiering av fordonsparken samt biodrivmedel		180	200	250
Socialt företagande		50	50	50
Upprustning och drift av Göta kanal		80	85	140
Exportkrediter		10	30	50
25 Allmänna bidrag till kommuner	11	5 572	10 892	15 901
varav				
Kompensation till kommunsektorn till följd av sänkt skatt för pensionärer ²		4 387	4 387	4 387
Reglering av skatteavtal mellan Sverige och Danmark ²		191	191	191
Höjning av det generella statsbidraget till kommunsektorn			5 000	10 000
Ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå		52	60	60
Skolstart vid sex års ålder		75	150	150
Nyanlända elever i grundskolan		35	70	70
Läroplans- och skollagsförändringar		50	50	50
Avgiftsfri cellprovsscreening			141	141
Anslagsökning till följd av ny prognos för LSS-utjämning ²		179	179	179
Statsbidrag för kommuners arbete med långtidsarbetslöshet		500	500	500
Summa anslagsförändringar	8 880	40 700	55 436	68 276
varav anslagsökningar	8 987	46 852	63 242	76 537
varav anslagsminskningar	-107	-6 152	-7 806	-8 297
Summa ökning av takbegränsade utgifter	8 880	40 700	55 436	68 276
Anslagsförändringar som motiverar teknisk justering av utgiftstaket ²		4 757	4 757	4 757
Ökning av takbegränsade utgifter exkl. utgiftsförändringar som motiverar teknisk justering av utgiftstaket⁴	8 880	35 943	50 679	63 519

Anm.: Där 0 anges har reformer föreslagits eller förslag till ändringsbudget lämnats, men beloppet för utgiftsområdet totalt uppgår till mindre än 50 miljoner kronor.

¹ Förslag i propositionen Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2) som främst avser regelstyrda transfereringsanslag till följd av ändrade volymer eller makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform föreslås. Dessa uppgår netto till sammanlagt ca 7,7 miljarder kronor. Förslag till följd av nya reformer medför höjda anslagsnivåer netto om ca 1,2 miljarder kronor. Därmed uppgår de föreslagna anslagsförändringarna till sammanlagt 8,9 miljarder kronor.

² Anslagsförändringar som motiverar tekniska justeringar av utgiftstaket, se avsnitt 5.2.

³ Förslag av diskretionär karaktär som inte ingår i tabell 1.1.

⁴ Motsvarar de utgifter som till följd av reformer minskar budgeteringsmarginalen.

Källa: Egna beräkningar.

Utgiftsområde 1: Rikets styrelse

Säkerhetskostnader

4:1 *Regeringskansliet m.m.*

Anslaget ökas med anledning av att förändringar i omvärlden under en längre tid lett till ökade säkerhetskostnader.

Lokalreoveringar

4:1 *Regeringskansliet m.m.*

Anslaget tillförs medel med anledning av omfattande fastighetsprojekt i de lokaler som Regeringskansliet hyr i Södra Klara.

Förbättrat skydd av vattentäkter

5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Anslaget tillförs medel för att länsstyrelserna ska kunna stärka sitt förebyggande arbete med att skydda dricksvattnet i vattentäkter.

Djurfrågor

5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Anslaget ökas med anledning av att vissa uppgifter på djurområdet flyttas till länsstyrelserna från Polismyndigheten.

Genomförande av val

6:1 *Allmänna val och demokrati*

Anslaget tillförs medel för administrationen av riksdagsvalet 2018, stöd till kommunerna för förtidsröstningen vid val till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige och för särskilda medel till partierna för att genomföra informationsinsatser i syfte att öka valdeltagandet.

Nytt mediestöd

8:1 *Presstödet*

8:2 *Myndigheten för press, radio och tv*

Anslagen ökas i syfte att införa ett nytt mediestöd som ska ersätta det nuvarande presstödet.

Utgiftsområde 2: Samhällsekonomi och finansförvaltning

Energieffektivisering av bidragsfastigheter

1:10 *Bidragsfastigheter*

Anslaget tillförs medel i syfte att möjliggöra energieffektivisering av statens bidragsfastigheter genom installation av solceller där så är möjligt.

Finansinspektionen

1:11 *Finansinspektionen*

Anslaget ökas i syfte att stärka tillsynen och hantera de ökade kraven på myndigheten som tillkommit till följd av nya regelverk.

Digitaliseringsreform

1:18 *Digitaliseringsmyndigheten*

Anslaget upprättas i syfte att säkerställa styrning, säkerhet och effektivitet i digitaliseringen av den offentliga förvaltningen.

Utgiftsområde 3: Skatt, tull och exekution

Uppgift på individnivå i arbetsgivardeklarationen

1:1 *Skatteverket*

Anslaget ökas för att möjliggöra tillämpningen av nya regler som innebär att uppgifter på individnivå ska redovisas i arbetsgivardeklarationen varje månad.

Lokala servicekontor

1:1 *Skatteverket*

Anslaget ökas för att öka och säkra statlig lokal service i hela landet.

Ökad kontrollverksamhet

1:2 *Tullverket*

Anslaget ökas i syfte att öka kontrollverksamheten.

Utgiftsområde 4: Rättsväsendet

Djurfrågor

1:1 *Polismyndigheten*

Anslaget minskas med anledning av att vissa uppgifter på djurområdet flyttas från Polismyndigheten till länsstyrelserna.

Förstärkning av Polismyndigheten

1:1 *Polismyndigheten*

Anslaget ökas för att förstärka polisverksamheten.

Förstärkning av Säkerhetspolisen

1:2 *Säkerhetspolisen*

Anslaget ökas i syfte att bl.a. förstärka arbetet med kontraterrorism och säkerhetsskydd.

Förstärkning av Kriminalvården*1:6 Kriminalvården*

Anslaget ökas i syfte att bl.a. bidra till en långsiktig utveckling av myndighetens återfallsförebyggande arbete och isoleringsbrytande åtgärder.

Utgiftsområde 5: Internationell samverkan**Satsning på fred och säkerhet***1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet*

1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och ickespridning

1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)

1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)

Anslagen ökas för att stärka verksamhet som bidrar till fred och säkerhet.

Utgiftsområde 6: Försvar och samhällets krisberedskap**Totalförsvarsöverenskommelse från 2018***Flera anslag inom olika utgiftsområden*

Anslagen ökas för att stärka förmågan i totalförsvaret.

SOS Alarm

2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Anslaget tillförs medel i syfte att skapa förutsättningar för förbättrade svarstider och fortsatt utveckling av verksamheten.

Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd**Höjd biståndsram till 1 procent***1:1 Biståndsverksamhet*

Anslaget ökas så att biståndsramen motsvarar 1 procent av bruttonationalinkomsten (BNI) enligt Europeiska national- och regionalräkenskapssystemet (ENS 2010).

Stöd till Internationella migrationsorganisationen*1:1 Biståndsverksamhet*

Medel flyttas till utgiftsområde 8 Migration för utbetalning av kärnstöd till Internationella migrationsorganisationen (IOM) i syfte att stärka organisationens kapacitet att bidra till en

ordnad och human hantering av internationell migration.

Ändrad avräkningsmodell*1:1 Biståndsverksamhet*

Anslaget ökas eftersom Migrationsverkets indirekta administrativa kostnader för asylmottagande inte längre kommer att avräknas från biståndsramen.

Utgiftsområde 8: Migration**Förstärkt återvändandearbete***1:1 Migrationsverket*

Anslaget ökas för att förstärka återvändandearbetet med de som fått ett lagakraftvunnet av- eller utvisningsbeslut.

Fortsatt effektiviseringsarbete på**Migrationsverket***1:1 Migrationsverket*

Anslaget minskas till följd av minskade behov och för att svara mot det fortsatta effektiviseringsarbetet.

Statsbidrag till kommuner för mottagande av personer som vidarebosätts*1:1 Migrationsverket**1:3 Migrationspolitiska åtgärder*

Medel flyttas till utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering för mottagande av och resekostnader för personer som vidarebosätts i Sverige.

Stöd till Internationella migrationsorganisationen*1:3 Migrationspolitiska åtgärder*

Medel överförs från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för utbetalning av kärnstöd till Internationella migrationsorganisationen.

Färre ärenden hos migrationsdomstolarna*1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål**1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden*

Anslagen minskas till följd av en minskad ärendetillströmning.

Tillfälligt kommunstöd för ensamkommande unga asylsökande*1:9 Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m.fl.*

Anslaget upprättas för att stärka kommunernas möjlighet att låta ensamkommande unga i asyl-

processen, som fyller 18 år och fortfarande väntar på ett slutgiltigt beslut i sitt ärende, bo kvar i den kommun där de vistas.

Utgiftsområde 9: Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Höjt allmänt tandvårdsbidrag

1:4 Tandvårdsförmåner

Anslaget ökas med anledning av en höjning av det allmänna tandvårdsbidraget för samtliga åldersgrupper.

Ökade kostnader för läkemedelsförmånen

1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna

Anslaget tillförs medel för att ersätta landstingen för stigande kostnader för läkemedelsförmåner.

Ersättning för steriliserade

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Anslaget tillförs medel för att ersätta personer som har drabbats av det tidigare steriliseringskravet i könstillhörighetslagen.

Patientmiljard

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Anslaget tillförs medel med anledning av dels en skärpning av vårdgarantin i primärvården, dels införandet av patientkontrakt.

Goda arbetsvillkor och utvecklade arbetssätt för vårdens personal

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Anslaget tillförs medel i syfte att förbättra personalsituationen och utveckla vårdens verksamheter.

Förstärkning av förlossningsvården

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Anslaget tillförs medel för att utöka den pågående satsningen på att förstärka förlossningsvården och förbättra kvinnors hälsa. Medel inom satsningen får även användas för insatser inom neonatalvården.

Barnhälsovård

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Anslaget tillförs medel för att genom en riktad satsning öka tillgängligheten i barnhälsovården samt för att förstärka arbetet med information och kommunikation om vaccinationer.

Avgiftsfri cellprovsscreening

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Anslaget tillförs stimulansmedel för att kunna erbjuda gynekologisk cellprovsscreening, enligt Socialstyrelsens rekommendationer, avgiftsfritt till kvinnor i Sverige.

Nationell läkemedelslista

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Anslaget tillförs medel för utvecklingsarbete vid framtagning av en nationell läkemedelslista.

Satsning psykisk hälsa och psykiatri

1:8 Bidrag till psykiatri

Anslaget ökas för att förstärka ett brett arbete mot psykisk ohälsa samt för att motverka psykisk ohälsa hos barn och unga, bl.a. i gruppen asylsökande och nyanlända.

Habiliteringsersättning

4:2 Vissa statsbidrag inom funktionsbinderområdet

Anslaget ökas för att stödja kommunerna i deras arbete med att stimulera den enskilde att delta i daglig verksamhet.

Höjt schablonbelopp för assistansersättningen

4:4 Kostnader för statlig assistansersättning

Anslaget ökas till följd av att schablonbeloppet för assistansersättning räknas upp med 1,5 procent.

Tillskott till Statens institutionsstyrelse

4:6 Statens institutionsstyrelse

Anslaget tillförs medel för att möjliggöra för Statens institutionsstyrelse att möta en högre efterfrågan på platser genom ny- och ombyggnationer samt rekrytering av personal.

Utökad satsning inom den sociala barn- och ungdomsvården

4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Anslaget tillförs medel i syfte att förstärka arbetet inom den sociala barn- och ungdomsvården.

Utökad satsning på lovstöd

4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Anslaget ökas för att möjliggöra för kommunerna att erbjuda avgiftsfria aktiviteter för barn i åldersgruppen 6–15 år under skolloven.

Avgiftsfri simskola

4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Anslaget ökas för att möjliggöra att barn ska få tillgång till avgiftsfri simundervisning.

Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning**Höjt tak i sjukpenningen**

1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Anslaget ökas till följd av att taket i sjukpenningen höjs från 7,5 till 8 prisbasbelopp.

Höjd garantinivå i sjuk- och aktivitetsersättningen

1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Anslaget ökas till följd av att garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen höjs.

Höjt bostadstillägg för personer med sjuk- och aktivitetsersättning

1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Anslaget ökas till följd av förändringar i bostadstillägget för personer med sjuk- och aktivitetsersättning.

Lokala servicekontor

2:1 Försäkringskassan

Anslaget ökas för att öka och säkra statlig lokal service i hela landet.

Nytt regelverk för nyanländas etablering och vissa harmoniseringar mellan aktivitetsstödet och etableringsersättningen

2:1 Försäkringskassan

Anslaget tillförs medel till följd av de regeländringar som genomförs i syfte att öka effektiviteten i etableringsuppdraget och i högre grad harmonisera aktivitetsstödet och etableringsersättningen. Det innebär bl.a. att handläggningen av etableringsersättningen flyttas från Arbetsförmedlingen till Försäkringskassan.

Tillskott till Försäkringskassan för reformer inom välfärdsområdet m.m.

2:1 Försäkringskassan

Anslaget ökas till följd av ett antal reformer på välfärdsområdet som har administrativa konsekvenser för Försäkringskassan och för att hantera ökade volymer av omprövningsärenden inom sjukförsäkringen.

Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom**Höjt bostadstillägg för ålderspensionärer**

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Anslagen ökas till följd av förändringar i bostadstillägget för ålderspensionärer.

Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn**Höjning av barnbidrag och studiebidrag för gymnasieungdomar**

1:1 Barnbidrag

Anslaget tillförs medel till följd av den höjning av barnbidraget som genomförs i syfte att förbättra den ekonomiska situationen för familjer med barn.

Begränsningar i föräldrapenningen bl.a. för nyanlända

1:2 Föräldraförsäkring

Anslaget minskas till följd av de begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn, som trädde i kraft den 1 juli 2017.

Höjt underhållsstöd för äldre barn

1:3 Underhållsstöd

Anslaget tillförs medel i syfte att bättre spegla de högre kostnader som hushållen bedöms ha för barn äldre än 11 år.

Utgiftsområde 13: Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering**Statsbidrag till kommuner för mottagande av personer som vidarebosätts**

1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Medel flyttas från utgiftsområde 8 Migration för mottagande av och resekostnader för personer som vidarebosätts i Sverige.

Utbildning inom ramen för etableringstiden

1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Anslaget ökas i syfte att ge kommunerna bättre förutsättningar att möta utbildningsbehovet bland nyanlända inom den kommunala vuxenutbildningen till följd av att fler personer antas ha studier som sin huvudsakliga insats i etab-

leringsprogrammet i och med införandet av en utbildningsplikt.

Begränsning av föräldrapenningen bl.a. för nyanlända

1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Anslaget tillförs medel då fler nyanlända förväntas delta i etableringsuppdraget. Detta till följd av de begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn som trädde i kraft den 1 juli 2017.

Nytt regelverk för nyanländas etablering och vissa harmoniseringar mellan aktivitetsstödet och etableringsersättningen

1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Anslaget ökas till följd av de regelförändringar som genomförs i syfte att öka effektiviteten i etableringsuppdraget och i högre grad harmonisera aktivitetsstödet och etableringsersättningen. Det innebär bl.a. att nyanlända omfattas av det åtgärdssystem som i dag gäller för övriga deltagare i arbetsmarknadspolitiska program.

Flytt av medel för ersättning för insatser för vissa nyanlända

1:4 Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare

Medel flyttas till utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv till följd av de regelförändringar som genomförs för att öka effektiviteten i etableringsuppdraget.

Satsning mot hedersrelaterat våld och förtryck

3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Anslaget tillförs medel i syfte att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck.

Utgiftsområde 14: Arbetsmarknad och arbetsliv

Nytt regelverk för nyanländas etablering och vissa harmoniseringar mellan aktivitetsstödet och etableringsersättningen

1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Anslagen minskas till följd av de regelförändringar som genomförs för att öka effektiviteten i etableringsuppdraget och i högre grad harmonisera aktivitetsstödet och etableringsersättningen.

Avskaffande av traineejobb

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Anslag 1:3 minskas till följd av att traineejobben avskaffas samtidigt som anslag 1:2 ökas.

Avskaffande av det högre aktivitetsstödet för unga med funktionsnedsättning

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Anslaget minskas till följd av att det högre aktivitetsstödet för unga med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga avskaffas.

Borttagen karensdag i A-kassan

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Anslaget ökas till följd av att en karensdag i arbetslöshetsförsäkringen tas bort.

Fler platser i Samhall och höjt lönebidragstak

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Anslag 1:2 och 1:3 minskas samtidigt som anslag 1:4 ökas i syfte att skapa fler övergångar till anställningar utanför Samhall och för att utöka omfattningen av de skyddade anställningarna. Vidare ökas anslag 1:4 till följd av en successiv höjning av taket för den bidragsgrundande inkomsten i lönebidragen.

Enklare och effektivare system för subventionerade anställningar

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

1:12 Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Anslag 1:3 och 1:12 minskas till följd av de förändringar som görs av de subventionerade anställningarna samtidigt som anslag 1:2 och 1:4 ökas av samma anledning.

Effektiviseringar av garantierna

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Anslaget minskas till följd av att jobb- och utvecklingsgarantin (JUG) och jobbgarantin för unga (JOG) effektiviseras.

Omprioritering från utbildningskontrakten

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Anslaget minskas till följd av att utfallen för utbildningskontrakten har varit lägre än beräknat.

Utbildning inom ramen för etableringstiden

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Anslaget minskas till följd av att fler personer antas ha studier som sin huvudsakliga insats i etableringsprogrammet i och med införandet av en utbildningsplikt.

Förstärkt arbetsträning som insats i etableringsprogrammet

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Anslaget ökas till följd av att förstärkt arbetsträning blir tillgänglig även för deltagare inom etableringsprogrammet i samband med att det nya regelverket för nyanländas etablering träder i kraft.

Omprioritering av programinsatser

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Anslaget minskas till följd av omprioriteringar av programinsatser, bl.a. för vissa nyanlända.

Flytt av medel för ersättning för insatser för vissa nyanlända

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Medel flyttas från utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering till följd av de regelförändringar som genomförs för att öka effektiviteten i etableringsuppdraget.

Europeiska socialfonden m.m. för 2014–2020

1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Medel omfördelas inom socialfondsprogrammet 2014–2020 på grund av försenad uppstart i början av programperioden.

Lån för körkortsutbildning

1:13 Lån till körkort

Anslaget tillförs medel till följd av en ny möjlighet till lån avseende utbildning för B-körkort för vissa personer.

Utgiftsområde 15: Studiestöd

Höjning av barnbidrag och studiebidrag för gymnasieungdomar

1:1 Studiehjälp

Anslaget tillförs medel till följd av den höjning av studiebidraget för gymnasieungdomar som genomförs i syfte att förbättra den ekonomiska situationen för familjer med barn.

Höjning av bidragsdelen inom studiemedlen

1:2 Studiemedel

Anslaget tillförs medel till följd av den höjning av bidragsdelen inom studiemedlen som genomförs i syfte att förbättra den ekonomiska situationen för studenter.

Avskaffande av traineejobb

1:2 Studiemedel

1:3 Avsättning för kreditförluster

1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor

Anslagen minskas till följd av att utbildningsdelen av traineejobben avvecklas.

Högre bidrag för introduktionsprogram

1:2 Studiemedel

1:3 Avsättning för kreditförluster

1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor

Anslagen ökas med anledning av att det högre bidraget inom studiemedlen under vissa förutsättningar tillåts kunna lämnas till studerande

upp till 24 års ålder som har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan och som därefter utan avbrott fortsätter sina studier på ett introduktionsprogram eller inom vuxenutbildningen.

Fler utbildningsplatser i högskolan

1:2 Studiemedel

1:3 Avsättning för kreditförluster

1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor

Anslagen tillförs medel till följd av att antalet högskoleplatser utökas i syfte att främja samhällets kompetensförsörjning samt för att öka individens möjligheter till utbildning och omställning.

Fler platser och en kvalitetshöjning av yrkesvux

1:2 Studiemedel

1:3 Avsättning för kreditförluster

1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor

Anslagen ökas för att möjliggöra dels en utökning av antalet platser på yrkesvux, dels en kvalitetshöjning, i syfte att främja samhällets kompetensförsörjning samt öka individens möjligheter till utbildning och omställning.

Fler yrkeshögskoleplatser

1:2 Studiemedel

1:3 Avsättning för kreditförluster

1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor

Anslagen tillförs medel till följd av att antalet yrkeshögskoleplatser utökas i syfte att främja samhällets kompetensförsörjning samt för att öka individens möjligheter till utbildning och omställning.

Utbildningsplatser till yrkesföreare

1:2 Studiemedel

1:3 Avsättning för kreditförluster

1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor

Anslagen tillförs medel för utbildningsplatser till yrkesföreare i syfte att underlätta kompetensförsörjningen i denna sektor.

Utbyggnad av folkhögskolan

1:2 Studiemedel

1:3 Avsättning för kreditförluster

1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor

Anslagen tillförs medel för att öka individens möjligheter till utbildning och omställning.

Utgiftsområde 16: Utbildning och universitetsforskning

Jämlikhetspeng till utsatta skolor

1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Anslaget tillförs medel för en fortsatt satsning på de mest utsatta grundskolorna för att öka andelen behöriga elever till ett nationellt program i gymnasieskolan.

Läslýftet

1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Anslaget tillförs medel för en förlängning och förstärkning av Läslýftet, en fortbildningsinsats i läs-, språk- och skrivutveckling.

Lovskola på gymnasieskolans språkintröduktion

1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Anslaget tillförs medel i syfte att möjliggöra ytterligare undervisning på loven för elever på gymnasieskolans språkintröduktion.

Förstärkning av gymnasieskolans intröduktionsprogram

1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Anslaget tillförs medel till följd av en förlängning och förstärkning av statsbidraget till gymnasieskolans intröduktionsprogram i syfte att förbättra genomströmmingen i gymnasieskolan.

Försöksverksamhet med utökad undervisningstid i svenska

1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Anslaget tillförs medel i syfte att förlänga försöksverksamheten med utökad undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk för nyanlända elever i grundskolan.

Förstärkning av behörighetsgivande utbildning för yrkeslärare

1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Anslaget tillförs medel i syfte att förstärka och förlänga satsningen på behörighetsgivande utbildning för yrkeslärare och därmed öka kvaliteten på gymnasial yrkesutbildning.

Behörighet på gymnasieskolans yrkesprogram

1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Anslaget ökas eftersom kurser för högskolebehörighet införs i grundupplägget på gymnasieskolans yrkesprogram.

Minskning av statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning

1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Anslaget minskas för att i stället finansiera satsningar på i huvudsak gymnasial yrkesutbildning.

Justering av statsbidraget för maxtaxa med anledning av uppdaterat inkomsttak

1:7 Maxtaxa i förskola, fritidsbem och annan pedagogisk verksamhet m.m.

Anslaget ökas med anledning av uppdaterade beräkningar av utvecklingen av det indexerade inkomsttaket i maxtaxan.

Fler platser och en kvalitetshöjning av yrkesvux

1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

Anslaget ökas för att möjliggöra en utökning av dels antalet platser i yrkesvux, dels en kvalitetshöjning, i syfte att främja samhällets kompetensförsörjning samt för att öka individens möjligheter till utbildning och omställning.

Stöd för fler lärcentra

1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

Anslaget ökas för att stimulera förekomsten av kommunala lärcentra som tillhandahåller lokaler och stöd för vuxnas lärande samt för att underlätta för människor att studera på distans och bo kvar på hemorten.

Avskaffande av traineejobb

1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

Anslaget minskas till följd av att utbildningsdelen av traineejobben avvecklas. Medlen används i stället för att finansiera satsning på utbildningsplatser inom Kunskapslyftet.

Utbildningsplatser till yrkesförare

1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

Anslaget ökas för att möjliggöra utbildningsplatser till yrkesförare i syfte att underlätta kompetensförsörjningen i denna sektor. Anslaget ökas också till följd av att befintliga medel för utbildningsplatser till yrkesförare flyttas från anslag 1:14.

Fler yrkeshögskoleplatser

1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildningen

Anslaget tillförs medel till följd av att antalet yrkeshögskoleplatser utökas i syfte att främja samhällets kompetensförsörjning samt för att öka individens möjligheter till utbildning och omställning.

Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling i grundskola och föreskoleklass

1:21 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling

Anslaget upprättas för att möjliggöra ett nytt statsbidrag till förskoleklass och grundskola som syftar till att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen.

Sommarkurser för högre genomströmning i högskolan

Anslagen till universitet och högskolor: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Anslagen tillförs medel i syfte att introducera sommarkurser, särskilt inom lärarutbildningen, men också inom humaniora och samhällsvetenskap.

Utbyggnad av högskoleutbildningar inom bristyrken

Anslagen till universitet och högskolor: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Anslagen ökas med anledning av utbyggnad av utbildningar vid universitet och högskola inom bristyrken.

Utbyggnad av högskoleplatser inom främst samhällsvetenskap

Anslagen till universitet och högskolor: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Anslagen ökas med anledning av att antalet platser vid universitet och högskola utökas, främst på kurser inom samhällsvetenskapliga ämnen.

Förlängd kvalitetssatsning inom samhällsvetenskap, humaniora och lärarutbildningen

Anslagen till universitet och högskolor: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Anslagen tillförs medel för en förlängning av satsningen på kvalitetshöjning inom samhällsvetenskap, humaniora och lärarutbildningen.

Utgiftsområde 17: Kultur, medier, trossamfund och fritid

Bibliotekssatsning

1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Anslagen tillförs medel i syfte att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet i hela landet.

Förbättrade förutsättningar för den fria konsten

1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

4:1 Statens konstråd

4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

4:4 Bidrag till bild- och formområdet

5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Anslagen ökas för att förbättra förutsättningarna för den fria konsten i hela landet. Satsningen innebär bl.a. en förstärkning av stipendier och ersättningar som fördelas direkt till konstnärer.

Nya Nationalmuseum

8:1 Centrala museer: Myndigheter

Anslaget tillförs medel till följd av renoveringen och ombyggnationen av Nationalmuseums huvudbyggnad.

Bidrag till vissa ideella organisationer

13:5 Insatser för den ideella sektorn

Anslaget tillförs medel i syfte att stödja åtgärder mot hemlöshet bland unga.

Föräldrars delaktighet i lärandet

14:1 Bidrag till folkbildningen

Anslaget ökas för att möjliggöra studieförbundsinsatser som syftar till att öka föräldrars delaktighet i lärandet i skolan.

Uppsökande och motiverande insatser till utrikes födda kvinnor

14:1 Bidrag till folkbildningen

Anslaget tillförs medel i syfte att främja fler övergångar till studier för målgruppen utrikes födda kvinnor genom uppsökande och motiverande insatser vid studieförbund.

Utbyggnad av folkhögskolan

14:1 Bidrag till folkbildningen

Anslaget tillförs medel för att öka individens möjligheter till utbildning och omställning.

Utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Giffria bostäder

1:4 Boverket

1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Anslagen ökas i syfte att främja en god inomhusmiljö i bostäder och lokaler.

Stöd för innovativt och hållbart bostadsbyggande

1:11 Innovativt och hållbart byggande

Anslaget tillförs medel i syfte att återuppta och bredda det tidigare stödet för innovativt byggande av bostäder för unga så att det omfattar bostadsbyggande generellt med inriktning mot hållbart byggande.

Utgiftsområde 19: Regional tillväxt

Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden

1:1 Regionala tillväxtåtgärder

Anslaget tillförs medel i syfte att skapa förutsättningar för ekonomisk och social utveckling i områden och kommuner som är socioekonomiskt eftersatta.

Utgiftsområde 20: Allmän miljö- och naturvård

Åtgärdspaket mot plast i hav och natur

1:1 Naturvårdsverket

1:6 Kemikalieinspektionen

1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Anslagen tillförs medel för att bidra till att minska problemen med plast i haven, bl.a. genom strandstädning och åtgärder mot nedskräpning, innovationssatsning på hållbar plast och insatser inriktade mot mikroplaster.

Eko-bonus för godstransporter med sjöfart

1:1 Naturvårdsverket

Anslaget tillförs medel för att ytterligare främja utvecklingen av kust- och inlandsjöfart genom att ett tillfälligt s.k. eko-bonussystem införs.

Skydda dricksvattnet: Restaurering av våtmarker*1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö*

Anslaget tillförs medel för att bidra till anläggande och restaurering av våtmarker i syfte att förebygga torka. Medlen avses användas både i jord- och skogsbruk liksom i tätort.

Gröna jobb inom naturvården*1:3 Åtgärder för värdefull natur*

Anslaget tillförs medel för fortsatt upprustning av det statliga ledsystemet och skötsel och förvaltning av skyddad natur, där arbetsuppgifter kan ge jobb åt nyanlända och långtidsarbetslösa.

Rent hav: Sanering av miljögifter i Östersjön*1:4 Sanering och återställning av förorenade områden*

Anslaget ökas i syfte att förstärka insatser för sanering av miljögifter i Östersjön inklusive hantering av sjunkna vrak.

Halvårs förlängning av supermiljöbilspremierna*1:8 Supermiljöbilspremie*

Anslaget tillförs medel till följd av att supermiljöbilspremierna förlängs.

Klimatbonus inom bonus–malus-systemet för bilar*1:8 Supermiljöbilspremie*

Anslaget tillförs medel i syfte att införa bonusen som en köpare av en bil med låga koldioxidutsläpp kommer att bli berättigad till. Klimatbonusen är en del i bonus–malus-systemet.

Åtgärder för klimatanpassning*1:10 Klimatanpassning*

Anslaget ökas för att förstärka kunskapsstödet till kommuner och myndigheter för att ta fram en nationell strategi för klimatanpassning samt för att tillföra medel till en Göta älv-delegation och skredsäkkring runt Göta älv.

Rent hav: Stärkt havs- och vattenarbete*1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö**1:15 Havs- och vattenmyndigheten*

Anslagen tillförs medel för åtgärder mot självgenererande övergödning i vatten och hav belastade av gamla utsläpp (internbelastning), för att motverka övergödning samt för att stärka det marina områdesskyddet och därigenom bidra till bevarandet av marin biologisk mångfald.

Rent hav: Läkemedel i miljön*1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljön*

Anslaget tillförs medel för åtgärder mot minskad påverkan av läkemedel på miljön genom stöd till avancerad avloppsrening, förbättrad information och kunskapspridning samt inrättande av centrum för läkemedel i miljön.

Avskaffande av utsläppsbromsen*1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar*

Anslaget minskas till följd av att aviseringen i budgetpropositionen för 2017 om köp och annullering av utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandelssystem ETS inte genomförs.

Internationellt klimatsamarbete för Parisavtalet*1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar*

Anslaget ökas för att genomföra insatser som bidrar till utsläppsminskningar i utvecklingsländer, företrädesvis medelinkomstländer. Därigenom stöds ett ambitiöst genomförande av Parisavtalet.

Skydd av nyckelbiotoper*1:14 Skydd av värdefull natur*

Anslaget tillförs medel för att skydda nyckelbiotoper genom att ersätta markägare som har nyckelbiotopsrika fastigheter.

Förstärkning och förlängning av Klimatklivet*1:16 Klimatinvesteringar*

Anslaget tillförs medel i syfte att förstärka stödet till lokala åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid på lokal nivå, det s.k. Klimatklivet.

Åtgärder för hållbara transporter: Ladda hemma-stöd*1:16 Klimatinvesteringar*

Anslaget tillförs medel i syfte att genom stöd bidra till omställning av transportsektorn från fossila bränslen till laddpunkter i hemmet.

Förlängning av elbusspremie*1:18 Elbusspremie*

Anslaget tillförs medel till följd av att elbusspremierna förlängs.

Investeringsstöd för gröna städer*1:18 Investeringsstöd för gröna städer*

Anslaget upprättas i syfte att främja grönare städer, stadsnära grönska, urbana ekosystemtjänster och barns utemiljöer.

Elcykelpremie*1:19 Elcykelpremie*

Anslaget upprättas i syfte att ge en premie till fysiska personer vid köp av exempelvis elcyklar och elmopeder.

Industriklivet*1:20 Industriklivet*

Anslaget upprättas för ett nytt stöd till den svenska processindustrin för att stimulera tekniksprång med syfte att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser.

Utgiftsområde 21: Energi**Energieffektivisering***1:2 Insatser för energieffektivisering**1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimatanpassning*

Anslagen tillförs medel i syfte att fortsätta och förstärka energi- och klimatarbetet hos offentliga aktörer på regional och lokal nivå bl.a. energi- och klimatrådgivarna samt för nya satsningar på energieffektivisering inom industrin.

Vindkraftsstöd till kommuner*1:5 Planeringsstöd för vindkraft*

Anslaget ökas i syfte att stödja de kommuner som bidrar till målet om 100 procent förnybar energi genom att ny vindkraft etableras i kommunen.

Stöd till solceller*1:7 Energiteknik*

Anslaget tillförs medel för en utökad satsning på installation av solceller.

Utgiftsområde 22: Kommunikationer**Förbättrat vägnät på Gotland***1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur*

Anslaget tillförs medel för förbättringsåtgärder avseende Gotlands vägnät.

Förstärkt kollektivtrafik i landsbygd*1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur*

Anslaget tillförs medel i syfte att främja den regionala tillväxten och goda levnadsvillkor på landsbygden genom en utökning av den pågående satsningen på kollektivtrafik i landsbygd.

Avgiftsfri kollektivtrafik för skolungdomar under sommarlovet*1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur*

Anslaget tillförs medel för att finansiera avgiftsfri kollektivtrafik för skolungdomar under sommarlovet.

Vidmakthållande av väg på landsbygden*1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur*

Anslaget tillförs medel i syfte att främja den regionala tillväxten och goda levnadsvillkor på landsbygden genom förbättrat vägunderhåll.

Förstärkning av Trafikverket*1:3 Trafikverket*

Anslaget ökas med anledning av ökade verksamhetsvolymmer.

Kompensation för införandet av flygskatt*1:6 Ersättning avseende icke-statliga flygplatser*

Anslaget ökas för att säkerställa att flygskatten inte innebär ökade driftunderskott vid icke-statliga flygplatser i Norrland.

Nattågstrafik till och från Jämtland*1:7 Trafikavtal*

Anslaget tillförs medel för att möjliggöra en utökad nattågstrafik till och från Jämtland.

Genomförande av digitaliseringsstrategin*2:4 Informationsteknik och telekommunikation*

Anslaget ökas för åtgärder kopplade till genomförandet av digitaliseringsstrategin.

Utgiftsområde 23: Areella näringar, landsbygd och livsmedel**Gröna jobb***1:1 Skogsstyrelsen**1:2 Insatser för skogsbruket*

Anslagen ökas för en satsning på naturvård och markvård, som t.ex. röjning och annan skötsel av naturreservat som kan utföras av personer med begränsad utbildningsbakgrund.

Skydd av nyckelbiotoper*1:1 Skogsstyrelsen**1:2 Insatser för skogsbruket*

Anslagen tillförs medel för att skydda nyckelbiotoper genom att ersätta markägare som har nyckelbiotopsrika fastigheter samt för en rikstäckande inventering av nyckelbiotoper.

Landsbygdspolitiska åtgärder

1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur
Anslaget tillförs medel för kommande landsbygdspolitiska åtgärder som ska presenteras under våren 2018.

Omfördelning av utgifter inom havs- och fiskeriprogrammet

1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk
Anslaget tillförs medel i syfte att omfördela avsatta medel mellan år för att anpassa utgiftsnivån till förväntade utbetalningar.

Ekologisk produktion och konsumtion

1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur
Anslaget tillförs medel för att nå mål till 2030 om ekologisk produktion och offentlig livsmedelskonsumtion.

Ökad medfinansiering till landsbygdsprogrammet

1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur
Anslaget tillförs medel för bl.a. miljöåtgärder inom landsbygdsprogrammet.

Statsbidrag till vissa kommuner i glesbygd

1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur
Anslaget tillförs medel för att stödja vissa kommuner i glesbygd som har geografiska och demografiska utmaningar.

Utgiftsområde 24: Näringsliv**Kapitaltillskott till Norrlandsfonden**

1:5 Näringslivsutveckling
Anslaget tillförs medel i syfte att säkerställa Norrlandsfondens långsiktiga kapacitet att erbjuda marknadskompletterande lån till företag i norra Sverige. Finansiering sker genom att Saminvest AB betalar en utdelning till aktieägaren staten.

Utveckling av biobränsle till flyg

1:5 Näringslivsutveckling
Anslaget tillförs medel för att stödja utveckling av biobränsle till flyg.

Stöd till matchningsaktörer

1:5 Näringslivsutveckling
Anslaget tillförs medel i syfte att främja initiativ som matchar arbetsökande och arbetsgivare, med utgångspunkt i företagens behov.

Smart City Sweden

1:5 Näringslivsutveckling
Anslaget tillförs medel i syfte att öka spridningen av svenskt kunnande och export av svensk teknik och innovativa lösningar för den smarta staden genom en nationell export- och investeringsplattform.

Elektrifiering av fordonsparken samt biodrivmedel

1:5 Näringslivsutveckling
Anslaget tillförs medel för elektrifiering av fordonsparken och biogas som riktar sig mot fordonsindustrin. Den involverar bl.a. uppbyggnad av testcenter för elektromobilitet – en testbädd för att utveckla nästa generations hållbara lösningar för elbilar och andra fordon.

Socialt företagande

1:5 Näringslivsutveckling
Anslaget tillförs medel i syfte att främja socialt företagande.

Upprustning och drift av Göta kanal

1:15 Upprustning och drift av Göta kanal
Medel tillförs AB Göta kanalbolag för renoveringsarbeten så att det kulturhistoriska byggnadsverket återställs och bevaras.

Exportkrediter

2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning
Anslaget upprättas i syfte att hantera framtida eventuella underskott från verksamheten med statsstödda exportkrediter.

Utgiftsområde 25: Allmänna bidrag till kommuner**Kompensation till kommunsektorn till följd av sänkt skatt för pensionärer**

1:1 Kommunalekonomisk utjämning
Anslaget ökas för att kompensera kommunerna för ändringen av det förhöjda grundavdraget för äldre.

Reglering av skatteavtal mellan Sverige och Danmark

1:1 Kommunalekonomisk utjämning
Anslaget ökas till följd av utjämning mellan Sverige och Danmark av skatt som tas ut av skattskyldiga som pendlar över Öresund.

Höjning av det generella statsbidraget till kommunsektorn

1:1 Kommunalekonomisk utjämnning

Anslaget ökas i syfte att möjliggöra bättre kvalitet och fler anställda i välfärden samt bidra till att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar för verksamheten.

Ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå

1:1 Kommunalekonomisk utjämnning

Anslaget ökas för att möjliggöra att allmänhetens insyn i skolväsendet ökar.

Skolstart vid sex års ålder

1:1 Kommunalekonomisk utjämnning

Anslaget ökas för att kompensera kommunerna för utökade kostnader i samband med att förskoleklassen blir obligatorisk.

Nyanlända elever i grundskolan

1:1 Kommunalekonomisk utjämnning

Anslaget ökas för att kompensera kommunerna för ökade kostnader med anledning av genomförande av förslag från utredningen om elever som kommer till Sverige under grundskolans senare årskurser.

Läroplans- och skollagsförändringar

1:1 Kommunalekonomisk utjämnning

Anslaget ökas för att kompensera kommunerna för utökade åtaganden vid skollags- och läroplansförändringar utifrån förslag från Skolkommissionen.

Avgiftsfri cellprovsscreening

1:1 Kommunalekonomisk utjämnning

Anslaget ökas för att kunna erbjuda gynekologisk cellprovsscreening, enligt Socialstyrelsens rekommendationer, avgiftsfritt till kvinnor i Sverige.

Anslagsökning till följd av ny prognos för LSS-utjämnning

1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Anslaget ökas till följd av en beräknad ökning av utjämningsbidraget.

Statsbidrag för kommuners arbete med långtidsarbetslöshet

1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet

Anslaget tillförs medel till kommuner och landsting som särskilt bidrar till att minska långtidsarbetslösheten genom att använda sig av extratjänster.

Pris- och löneomräkning av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål

Pris- och löneomräkningen för 2018 har reviderats marginellt jämfört med den beräkning som redovisades i 2017 års ekonomiska vårproposition. Utgifterna till följd av pris- och löneomräkning beräknas bli högre 2019 och 2020, jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition. Förändringen beror på nya makroekonomiska antaganden, som medför att den prognostiserade pris- och löneomräkningen revideras upp för de flesta utgiftsområden.

Övriga makroekonomiska förändringar

Jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition har de utgifter som påverkas av den makroekonomiska utvecklingen justerats med hänsyn tagen till den nya bedömning som görs i denna proposition. Sammantaget har den makroekonomiska utvecklingen bidragit till att utgiftsprognosen reviderats ned, främst till följd av att räntor, inkomstindex och arbetslöshet nu beräknas bli lägre än vad som prognostiserades i 2017 års ekonomiska vårproposition.

Från och med 2018 lämnar ålderspensionssystemet balanseringsperioden, vilket innebär att omräkningen av pensionerna 2018–2020 kommer att baseras på utvecklingen av inkomstindex. Prognosen för inkomstindex har reviderats ned jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition, vilket ger en lägre utgiftsprognos.

Under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv revideras utgifterna ned till följd av att prognosen för antalet arbetslösa har sänkts. Därutöver bedöms antalet personer i arbetsmarknadspolitiska program och i subventionerade anställningar bli lägre än vad som prognostiserades i 2017 års ekonomiska vårproposition.

Volymförändringar

De beräknade utgifterna 2018–2020 har också förändrats till följd av nya prognoser över antalet personer som uppbär ersättning från regelstyrda transfereringssystem. De mest väsentliga utgiftsförändringarna i förhållande till bedömningen i 2017 års ekonomiska vårproposition redovisas i tabell 8.15. Sammantaget innebär förändringarna

att utgifterna väntas bli lägre än vad som beräknades i 2017 års ekonomiska vårproposition.

Den största volymrevideringen jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition avser utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning. Antalet startade sjukfall bedöms bli lägre och den genomsnittliga varaktigheten kortare, vilket sammantaget ger färre nettodagar med sjuk- och rehabiliteringspenning. Även antalet personer med aktivitets- och sjukersättning har reviderats ned 2018–2020, bl.a. till följd av att antalet nybeviljade sjukersättningar beräknas bli lägre. Volymförändringarna medför att utgiftsprognosen sänks för samtliga prognosår.

Under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering leder volymrelaterade prognosförändringar till lägre utgifter i förhållande till 2017 års ekonomiska vårproposition. Prognosen för antalet kommunmottagna i etableringsersättning revideras till följd av flera samverkande faktorer, däribland nya bedömningar avseende såväl antalet asylsökande som den genomsnittliga handläggningstiden för asylärenden.

Även för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn justeras utgifterna ned jämfört med bedömningen i vårpropositionen. Huvudskälet är en ny befolkningsprognos med färre barn men också att antalet bostadsbidragstagare varit lägre än tidigare prognostiserat.

Tabell 8.15 Volym i inom olika transfereringssystem 2018–2020

Förändring mot 2017 års ekonomiska vårproposition inom parentes

Utgiftsområde		2018	2019	2020
10	Antal personer med aktivitetsersättning, tusental	37,8 (-0,7)	37,2 (-1,7)	37,3 (-2,4)
10	Antal personer med sjukersättning ¹ , tusental	265,5 (-12,3)	254,5 (-16,0)	243,5 (-20,6)
10	Antal sjukpenningdagar (netto), miljoner	56,1 (-1,6)	55,3 (-2,1)	55,0 (-2,5)
12	Antal barnbidrag, tusental	1 910,6 (1,6)	1 943,2 (-0,8)	1 975,3 (-2,7)
12	Antal föräldrapeningdagar, miljoner	54,0 (-1,9)	54,9 (-2,1)	55,6 (-2,5)
13	Antal deltagare i etableringsinsatser, tusental	71,5 (1,1)	54,0 (3,1)	44,2 (-4,2)

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt och är avrundade. Endast ett urval med större förändringar redovisas i tabellen. Se tabell 8.8 för könsupplade utfall.

¹ Antal dagar med partiell ersättning är omräknade till hela dagar.

Källa: Egna beräkningar.

Tekniska justeringar

Vissa av de förslag som regeringen lämnar i denna proposition motiverar tekniska justeringar av utgiftstakets nivå (se tabell 8.12 och tabell 8.14). Dessa budgetförändringar uppgår totalt till 4,8 miljarder kronor per år fr.o.m. 2018. Den största tekniska justeringen beror på att statsbidragen till kommunerna föreslås höjas för att neutralisera att skatteintäkterna till kommunerna blir mindre till följd av den föreslagna skattesänkningen för pensionärer. I enlighet med praxis avrundas de årsvisa tekniska justeringarna till hela miljarder kronor och uppgår till 5 miljarder kronor årligen 2018–2020 (se avsnitt 5.2).

Minskning av anslagsbehållningar

I förhållande till bedömningen i 2017 års ekonomiska vårproposition har utgiftsprognoserna för 2018–2020 sammantaget justerats ned mer än de beräknade anslagsnivåerna för samma år. Det innebär att behållningen av medel på ramanslagen beräknas bli högre än bedömningen i 2017 års ekonomiska vårproposition. Posten Minskning av anslagsbehållningar som redovisas i statens budget är negativt definierad, dvs. ett negativt värde innebär att anslagsbehållningarna ökar. De ökade anslagsbehållningarna innebär

därmed att posten minskar i förhållande till bedömningen i 2017 års ekonomiska vårproposition.

De ökade anslagsbehållningarna beror bl.a. på en justering av prognosen för det statliga bidraget till läkemedelsförmånerna till landsingen. Även lägre bedömda utbetalningar av vissa stöd under Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik bidrar till ökade anslagsbehållningar.

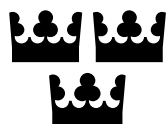
Övriga utgiftspåverkande faktorer

Utgiftsprognoserna kan också revideras till följd av nya prognosmetoder, justeringar som motiveras av ny information som inte avser makroekonomiska förutsättningar eller volymer, korrigeringar av tidigare gjorda fel och regeländringar utanför regeringens direkta kontroll, t.ex. ändringar i EU:s regelverk. Jämfört med bedömningen i 2017 års ekonomiska vårproposition har utgifterna till följd av övriga faktorer sammantaget reviderats ned 2018 och upp 2019 och 2020.

Nedrevideringen 2018 beror framför allt på att utgifter för gårdsstöd under Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel skjuts från 2018 till 2017 då utbetalningarna för 2017 väntas bli högre än tidigare beräknat. Upprevideringen 2019 och 2020 beror främst på att avgiften till Europeiska unionen väntas bli högre.

9

Den offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statskulden

9 Den offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statsskulden

Sammanfattning

- Efter en femårsperiod med underskott, vilket som mest uppgick till ca 60 miljarder kronor eller 1,4 procent av BNP 2014, har utvecklingen för de offentliga finanserna vänt. En stark återhämtning av den svenska ekonomin har i kombination med en ansvarsfull finanspolitik medfört att underskottet i den offentliga sektorn snabbt vändes till överskott 2015. Det finansiella sparandet förstärktes ytterligare 2016 och uppgick då till över 40 miljarder kronor eller närmare 1 procent av BNP.
- Den goda tillväxten i svensk ekonomi bedöms möjliggöra att både behålla överskottet i de offentliga finanserna och genomföra viktiga reformer under hela perioden 2017–2020.
- Den offentliga sektorns finansiella tillgångar överstiger skulderna med över 20 procent av BNP under hela prognosperioden 2017–2020. Den konsoliderade bruttoskulden för den offentliga sektorn uppgick 2016 till 41,6 procent av BNP. Bruttoskulden understeg därmed med god marginal referensvärdet inom stabilitets- och tillväxtpakten, som uppgår till 60 procent av BNP. Under prognosperioden förväntas bruttoskulden fortsätta att minska, med nu aviserad politik, och uppgå till ca 32 procent av BNP 2020.
- Den konsoliderade statsskulden minskade under 2016 från 1 352 miljarder kronor till

1 292 miljarder kronor, vilket innebär att skulden motsvarade 29,5 procent av BNP vid utgången av året. I slutet av 2017 beräknas den konsoliderade statsskulden som andel av BNP uppgå till 26,8 procent. Detta är den lägsta nivån på statsskuldskvoten sedan 1977. Senare år fortsätter statsskuldskvoten att sjunka och beräknas 2020 uppgå till ca 20 procent.

- Kommunsektorn bedöms redovisa ett förbättrat finansiellt sparande 2017 jämfört med föregående år. Till stor del beror det på att de generella statsbidragens nivå höjs med 10 miljarder fr.o.m. 2017. Det finansiella sparandet i kommunsektorn bedöms uppgå till mellan -0,2 och -0,4 procent av BNP 2017–2020.
 - Ålderspensionssystemets finansiella sparande väntas vara i balans de närmaste åren.
-

I detta avsnitt redovisas den offentliga sektorns finanser enligt redovisningsprinciperna i nationalräkenskaperna (NR). Redovisningen görs för såväl de enskilda delsektorerna staten, ålderspensionssystemet och kommunsektorn som för den totala konsoliderade offentliga sektorn. Konsolideringen innebär att transfereeringar mellan offentlig sektors olika delsektorer räknas av.

Skatter och statsbidrag redovisas enligt den ordning som gällde före den genomgripande revideringen av NR i maj 2010. Därmed överensstämmer redovisningen bättre med redovisningen i statens budget och den kommunala

redovisningen. Det innebär dock att skatter och statsbidrag för den offentliga sektorns delsektorer avviker från den nuvarande redovisningen i NR. Det finansiella sparandet för den offentliga sektorn och dess delsektorer påverkas emellertid inte av denna avvikelse. Redovisningen av inkomster och utgifter för den konsoliderade offentliga sektorn påverkas inte heller.

Med begreppet offentlig sektor avses här den gamla definitionen som i NR:s nya redovisning benämns offentlig förvaltning. I samband med övergången till ENS 2010 ändrade NR benämningarna till offentlig förvaltning (offentlig sektor), stat, sociala trygghetsfonder (ålderspensionssystemet) och kommunal förvaltning (kommunsektorn).

9.1 Effekterna av regeringens politik på de offentliga finanserna i denna proposition

Statens budget är det viktigaste medlet för regeringen att genomföra sin ekonomiska politik och för riksdagen att utöva sin finansmakt. Regeringen kan förändra politikens inriktning genom att föreslå att medel allokteras till nya utgiftsändamål eller att den tidigare aviserade fördelningen till befintliga ändamål ändras. Förändringar i skattesystemet är också ett sätt att ändra politikens inriktning.

Detta avsnitt innehåller en översiktlig redovisning av budgeteffekterna för de offentliga finanserna av de åtgärder, dvs. reformer och finansieringen av dessa, som regeringen föreslår eller aviserar i denna proposition och i propositionen Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2). I avsnitt 9.2 redovisas den samlade budgeteffekten av regeringens nu aktuella förslag och aviseringar samt tidigare förslag och aviseringar som regeringen lämnat till riksdagen och som riksdagen antingen beslutat eller godkänt beräkningarna för (se tabell 9.7). Budgeteffekterna som de redovisas i avsnitt 9.2 är en del av analysen av förändringen av det strukturella sparandet och finanspolitikens inriktning.

Redovisningen av budgeteffekter utgår normalt från att anslagsökningar och anslagsminskningar fullt ut påverkar de faktiska utgifterna.

I tabell 9.1 redovisas budgeteffekterna på den offentliga sektorns finansiella sparande samt fördelningen på utgifter och inkomster enligt NR. Det framgår att de nu föreslagna och aviserade reformerna och finansieringarna på budgetens utgifts- och inkomstsida sammantaget medför att den offentliga sektorns finanser försvagas 2018–2020, jämfört med beräkningarna i vårpropositionen. Vidare framgår det att försvagningen är större för 2019 och sedermera även för 2020 än för 2018, vilket följer av de åtgärder som aviseras i denna proposition med ikraftträdande dessa år.

Tabell 9.1 Budgeteffekter av nu föreslagna och aviserade reformer och finansieringar

Budgeteffekt i förhållande till 2017 års ekonomiska vårproposition på den offentliga sektorns finansiella sparande

Miljarder kronor

	2017	2018	2019	2020
Förändring av takbegränsade utgifter ¹	1,2	35,9	50,7	63,5
Justering för olika redovisningsprinciper i statens budget och nationalräkenskaperna	0,0	-0,2	0,0	0,0
Summa utgiftsförändringar	1,2	35,8	50,7	63,5
Skatter, netto ²	0,0	-5,3	-11,3	-14,5
Övriga inkomstreform	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Summa inkomstförändringar, netto	0,0	-5,3	-11,4	-14,6
Förändring finansiellt sparande offentlig sektor	-1,2	-41,1	-62,0	-78,1
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,9</i>	<i>-1,2</i>	<i>-1,5</i>

¹ Inklusive förslag till högre anslag för bidrag till läkemedelsförmånerna, som är av diskretionär karaktär men som inte ingår i tabell 1.1. Se avsnitt 8.5 för en mer detaljerad genomgång av de förslag och aviseringar som påverkar budgetens utgiftssida. Tabell 8.14 visar de beräknade budgeteffekterna av förslagen och aviseringarna per utgiftsområde.

² Inklusive budgeteffekterna netto av förslag till förändringar i resolutionsavgiften, som är av diskretionär karaktär men som inte ingår i tabell 1.1. Effekterna på de offentliga finanserna av föreslagna och aviserade förändringar av skatteregler beskrivs närmare i tabell 6.30 medan budgeteffekten av förändringar i resolutionsavgiften beskrivs närmare i utgiftsområde 2 (avsnitt 4.6).

Källa: Egna beräkningar.

Nivån på den offentliga sektorns inkomster och utgifter påverkas även av andra förändringar, som i detta sammanhang inte definieras som regeringens reformer. Jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition bedöms t.ex. förändrade makroekonomiska förutsättningar medföra högre skatter och lägre utgifter 2017–2020. Även förändrade volymer i vissa rättighetsbaserade transfereringssystem bedöms medföra lägre utgiftsnivå. Sammantaget bedöms dessa faktorer medföra att det finansiella sparandet förbättras

betydligt 2017–2020 jämfört med vårpropositionen.

Vidare är det rimligt att anta att vissa förändringar av asylpolitiken är en viktig förklaring till det lägre antalet asylsökande under 2016 och de lägre prognoserna för antalet asylsökande för åren framöver, jämfört med situationen under hösten 2015. Riksdagen beslutade om sådana förändringar i enlighet med regeringens förslag bl.a. i propositionen Särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet (prop. 2015/16:67, bet. 2015/16:JuU24, rskr. 2015/16:122) och propositionen Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (prop. 2015/16:174, bet. 2015/16:SfU16, rskr. 2015/16:303). I likhet med i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 8.5 och tabell 8.13) och i 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100) redovisas dock inte de beräknade lägre utgifter som är en följd av dessa förslag som en budgeteffekt av regeringens politik, utan som en förändring till följd av ändrade volymer. Det beror bl.a. på att konsekvenserna för de offentliga finanserna av dessa förslag till ändringar i asylpolitiken är mycket svåra att uppskatta.

I redovisningen av budgeteffekterna för 2017 i tabell 9.1 ingår endast de förslag i propositionen Höständringsbudget för 2017 som avser nya reformer och finansiering. Dessa förslag medför att de takbegränsade utgifterna blir ca 1,2 miljarder kronor högre jämfört med den av riksdagen beslutade budgeten för 2017. Totalt föreslår regeringen att anslagen ökas med 8,9 miljarder kronor. Av dessa avser ca 7,7 miljarder kronor anslag där den föreslagna anslagsförändringen är ett resultat av att volymer eller makroekonomiska förutsättningar förändrats jämfört med den bedömning som låg till grund för beräkningen av anslagen i statens budget för 2017. Ändringarna har i dessa fall inte någon koppling till nya reformer (se tabell 8.14).

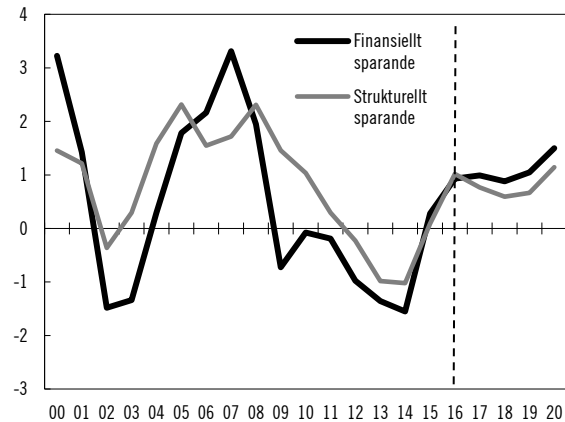
9.2 Den offentliga sektorns finanser

De offentliga finanserna har förstärkts kraftigt sedan 2014 (se diagram 9.1 och tabell 9.2). Efter den snabba förbättringen av offentlig sektors finanser 2015 förbättrades det finansiella

sparandet ytterligare 2016, om än i något långsammare takt.

Diagram 9.1 Den offentliga sektorns finansiella och strukturella sparande

Procent av BNP, utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017–2020

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Att de offentliga finanserna förbättrats beror dels på den starka utvecklingen i svensk ekonomi, dels på att regeringen sedan den tillträdde fört en ansvarsfull ekonomisk politik. De offentliga utgifterna har vuxit betydligt långsammare än BNP, trots de högre utgifter som uppstod till följd av det mycket stora antalet personer som sökte asyl i Sverige under hösten 2015.

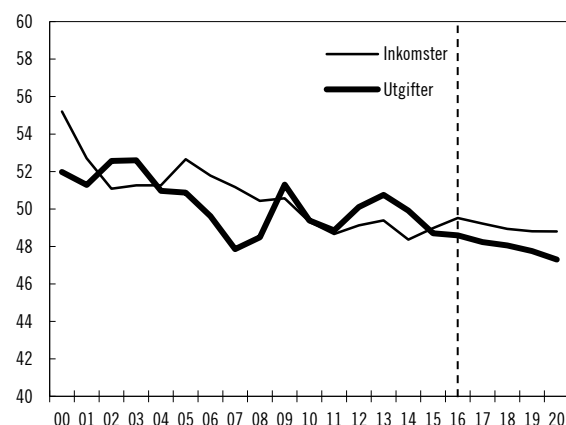
Mellan 2016 och 2017 beräknas det finansiella sparandet i stort sett vara oförändrat. Både inkomster och utgifter beräknas minska något som andel av BNP. Sparandet i staten och kommunsektorn förstärks något medan ålderspensionssystemet uppvisar en mindre försvagning.

Även 2018 och 2019 beräknas det finansiella sparandet som andel av BNP i stort sett vara oförändrat jämfört med 2016 och 2017. De reformer som föreslås och aviseras i denna proposition medför att det utrymme som ges från den s.k. automatiska budgetförstärkningen tas i anspråk 2018 och 2019. Vid en oförändrad politik sker normalt en förstärkning av det finansiella sparandet då skatteintäkterna ökar i ungefär samma takt som BNP i löpande priser, medan de offentliga utgifterna ökar något långsammare. Anledningen till detta är att många transfereringar inte automatiskt räknas upp i takt med att ekonomin växer. Anslagen till de statliga myndigheterna kompenseras vidare inte fullt ut för att lönerna ökar, eftersom viss produktivitetsökning förutsätts i pris- och löneomräkningssystemet. Utan nya aktiva beslut förstärks därför de offentliga finanserna normalt automatiskt.

År 2020 beräknas de offentliga finanserna förstärkas bl.a. till följd av att endast en mindre del av det utrymme som skapas av den förväntade automatiska budgetförstärkningen tas i anspråk av de nya reformer som aviseras i denna proposition med ikraftträdande 2020 (se diagram 9.2 och tabell 9.2).

Diagram 9.2 Den offentliga sektorns inkomster och utgifter

Procent av BNP, utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017–2020

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Den gradvisa förstärkningen av den offentliga sektorns finansiella sparande förklaras huvudsakligen av utvecklingen i staten. Det finansiella sparandet i ålder pensionssystemet förväntas i stort sett uppvisa balans hela perioden fram t.o.m. 2020. Kommunsektorns finansiella sparande bedöms vara negativt under samma period men samtidigt uppfylla balanskravet med god marginal.

Det strukturella sparandet, som är justerat för konjunkturella variationer och vissa engångseffekter, visar den underliggande nivån på det finansiella sparandet. Det strukturella sparandet beräknas uppgå till ca 0,5–1 procent av potentiell BNP under hela prognosperioden (tabell 9.2).

Inkomster

Den offentliga sektorns inkomster utgörs i huvudsak av inkomster från skatt på arbete samt skatt på kapital och konsumtion. Dessa inkomster uppgick 2016 till ca 88 procent av de totala inkomsterna. Av resterande del svarade kapitalinkomsterna för ca 3 procent, medan transfereringarna från övriga sektorer uppgick till drygt 1 procent. Enligt NR redovisas även vissa kalkylmässiga poster, i huvudsak kapitalförslitning, som inkomster. Dessa poster upp-

gick till resterande ca 7 procent av inkomsterna 2016.

Tabell 9.2 Den konsoliderade offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor och procent av BNP, utfall 2014–2016, prognos för 2017–2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Inkomster	1 904	2 048	2 167	2 271	2 358	2 445	2 547
Procent av BNP	48,4	49,0	49,5	49,2	48,9	48,8	48,8
Skatter och avgifter	1 671	1 804	1 917	2 016	2 091	2 170	2 259
Procent av BNP	42,4	43,2	43,8	43,7	43,4	43,3	43,3
Kapitalinkomster	62	62	66	65	70	71	76
Övriga inkomster	172	181	183	190	197	204	212
Utgifter	1 965	2 036	2 126	2 226	2 315	2 392	2 468
Procent av BNP	49,9	48,7	48,6	48,2	48,1	47,8	47,3
Utgifter exkl. räntor	1 932	2 010	2 099	2 199	2 286	2 363	2 438
Räntor ¹	33	26	27	27	29	29	30
Finansiellt sparande	-61	12	41	46	42	52	78
Procent av BNP	-1,5	0,3	0,9	1,0	0,9	1,0	1,5
Strukturellt sparande							
Procent av potentiell BNP	-1,0	0,1	1,0	0,8	0,6	0,7	1,1

¹ Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Skattekvoten

De totala skatteintäkterna som andel av BNP (skattekvoten) uppgick 2016 enligt NR till 44,0 procent (utfallet enligt NR kan skilja sig från regeringens prognos på offentliga sektorns skatteintäkter för 2016 som redovisas i avsnitt 7). Det var en ökning med 0,7 procentenheter jämfört med 2015. Ökningen av skattekvoten förklaras i huvudsak av de förändringar av skattelagstiftningen som genomfördes mellan 2015 och 2016, vilka beräknas ha uppgått till 0,7 procentenheter (se avsnitt 6). Den offentliga sektorns skatteintäkter uppgick till 43,8 procent av BNP, detta eftersom en liten andel av de totala skatteintäkterna tillfaller EU (se tabell 9.3).

År 2017 beräknas skattekvoten minska något, huvudsakligen till följd av att intäkter från hushållens kapitalskatter och punktskatter beräknas växa något långsammare än BNP. År 2018 sjunker skattekvoten med 0,3 procentenheter till följd av föreslagna förändringar i skattelagstiftningen (främst sänkt skatt för

pensionärer) samt att hushållens kapitalskatt fortsätter att minska något som andel av BNP. Till följd av aviserade förändrade skatteregler sjunker skattekvoten ytterligare något fram till 2020.

Tabell 9.3 Den offentliga sektorns skatter och avgifter

Procent av BNP, utfall 2016, prognos för 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Hushållens direkta skatter	15,8	15,7	15,4	15,3	15,3
Företagens direkta skatter	2,7	2,9	2,9	3,0	3,1
Avgifter på arbetsgivare och egenföretagare	12,1	12,1	12,1	12,1	12,0
Mervärdesskatt	9,3	9,3	9,3	9,4	9,4
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6
Övriga indirekta skatter	3,3	3,2	3,2	3,1	3,0
Summa, skattekvoten	44,0	43,8	43,5	43,5	43,4
Till offentlig sektor	43,8	43,7	43,4	43,3	43,3
Avgående medel till EU	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Utgiftskvoten

Utgiftskvoten, dvs. utgifternas storlek i förhållande till BNP, beräknas minska mellan 2016 och 2017 (se diagram 9.2). Det är i huvudsak offentlig konsumtion och hälsorelaterade utgifter som avser sjuk- och aktivitetsersättningen som beräknas växa långsammare än BNP.

Utgifterna beräknas fortsätta minska som andel av BNP fram t.o.m. 2020 i takt med att en mindre del av den förväntade automatiska budgetförstärkningen tas i anspråk för reformer. Främst är det utgifter för offentlig konsumtion, hälsorelaterade utgifter samt arbetslöshet som beräknas minska jämfört med 2017.

Tabell 9.4 Den offentliga sektorns utgifter

Procent av BNP, utfall 2016, prognos för 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Konsumtion	26,1	25,9	25,9	25,7	25,5
Investeringar	4,4	4,5	4,4	4,5	4,5
Transfereringar till hushåll	14,2	13,8	13,6	13,3	13,1
Pensioner ¹	7,8	7,7	7,6	7,5	7,4
Hälsorelaterat ²	2,5	2,4	2,4	2,3	2,2
Arbetsmarknad	0,7	0,7	0,6	0,5	0,5
Familjer och barn	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Övrigt	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4
Övr. transfereringar och subventioner ³	3,2	3,4	3,5	3,7	3,7
Ränteutgifter ⁴	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Summa utgifter	48,6	48,2	48,1	47,8	47,3
Exklusive räntor	48,0	47,7	47,5	47,2	46,7

¹ Avser totala pensionsutbetalningar till hushåll. Utöver ålderspensioner inkluderas exempelvis utbetalningar för garantipensioner.

² Omfattar bl.a. sjukpenning samt sjuk- och aktivitetsersättning.

³ Inklusive ofördelade utgifter.

⁴ Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Strukturellt sparande

En ofta använd indikator på finanspolitikens effekter på efterfrågan är förändringen av det strukturella sparandet. Det är ett grovt mått på finanspolitikens inriktning och påverkas vid sidan av aktiv finanspolitik i statens budget även av flera andra faktorer som beskrivs nedan. Dessutom påverkar de finanspolitiska åtgärdernas utformning efterfrågan, dvs. två finansiellt sett lika kostsamma åtgärder kan påverka efterfrågan på olika sätt, vilket inte beaktas i detta mått.

Om förändringen av det strukturella sparandet är nära noll indikerar det att finanspolitiken, bortsett från effekten av de automatiska stabilisatorerna, har en neutral effekt på resursutnyttjandet i ekonomin. Om det strukturella sparandet i stället ökar eller minskar indikerar det att finanspolitiken har en åtstramande respektive expansiv effekt på resursutnyttjandet.

I detta avsnitt redovisas en analys av förändringen av det finansiella och strukturella sparandet 2017–2020. Analysen ger en övergripande bild av hur finanspolitiken förväntas påverka efterfrågan de närmaste åren. Det bör dock framhållas att analyser av detta slag är osäkra.

I tabell 9.5 beräknas förändringen mellan år av det strukturella sparandet med utgångspunkt i det finansiella sparandet. Skillnaden mellan utvecklingen av det finansiella sparandet och förändringen av det strukturella sparandet utgörs av nettoeffekten av de automatiska stabilisatorerna, dvs. effekten av konjunkturläget, samt skattebasernas sammansättning och engångseffekter (raderna 2–4 i tabellen).

Tabell 9.5 Indikatorer för impuls till efterfrågan

Årlig förändring, procent av BNP och potentiell BNP

	2017	2018	2019	2020
1 Förändring av finansiellt sparande, procent av BNP	0,1	-0,1	0,2	0,5
2 Automatiska stabilisatorer	0,5	0,1	-0,1	-0,1
3 Skattebasernas sammansättning	-0,1	-0,1	0,2	0,1
4 Engångseffekter	-0,1	0,0	0,0	0,0
5 Förändring av strukturellt sparande, procent av potentiell BNP	-0,3	-0,2	0,1	0,5
6 Aktiv finanspolitik ¹	-0,2	-0,5	-0,4	-0,4
7 Kapitalnetto ²	-0,1	0,0	0,0	0,1
8 Kommunsektorns sparande ³	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
9 Pensionssystemets sparande ³	-0,1	0,0	0,0	0,1
10 Övrigt	0,2	0,5	0,6	0,8
11 BNP-gap, förändring i procentenheter	1,1	0,2	-0,2	-0,2

¹ Avser utgifts- och inkomstförändringar 2017–2020 i förhållande till tidigare år av beslutade, föreslagna och aviserade reformer (se tabell 9.7)

² Intäkter från räntor och utdelningar minus räntekostnader.

³ Strukturjusterat sparande exkl. kapitalkostnader, netto (kapitalkostnader minus kapitalintäkter).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

År 2017 förväntas resursutnyttjandet i ekonomin öka (rad 11 i tabellen), vilket beräknas förstärka det finansiella sparandet genom de automatiska stabilisatorerna (rad 2 i tabellen). Samtidigt medför skattebasernas sammansättning att det finansiella sparandet ökar långsammare än BNP (rad 3 i tabellen). Engångseffekter försvagar det offentliga sparandet 2017 eftersom den retroaktiva rabatten på medlemsavgiften till EU som tillfälligt minskade utgifterna 2016 faller bort (rad 4 i tabellen).

Förändringen av det strukturella sparandet enligt rad 5 förklaras i sin tur av flera andra faktorer (raderna 6–10 i tabellen). En av dessa faktorer är den aktiva finanspolitiken (se tabell 9.7). Förändringen av det strukturella sparandet förklaras också av utvecklingen av nettointäkter från kapital, utvecklingen av det strukturella sparandet i kommunsektorn och pensions-

systemet samt övriga faktorer. Det konjunkturjusterade sparandet i både pensionssystemet och kommunsektorn har en i stort sett neutral effekt på efterfrågan under hela prognosperioden 2017–2020.

Övriga faktorer beskrivs mer ingående i tabell 9.6. Specifikt visar tabellen de statliga budgetutgifternas bidrag till förändringen av det strukturella sparandet. De primära utgifterna minskar som andel av potentiell BNP under hela perioden. År 2017 är bidraget till förstärkningen av det strukturella sparandet något svagare jämfört med övriga år, beroende på att kostnaderna för asylsökande beräknas fortsätta att öka och ge ett negativt bidrag. Därefter väntas kostnaderna minska och bidra till att sparandet för kommande år i stället förstärks. År 2018–2020 uppgår den totala förstärkningen från de primära utgifterna till omkring 0,5–0,8 procent av potentiell BNP.

Tabell 9.6 Specifikation av övriga faktorer

Bidrag till förändring av strukturellt sparande. Årlig förändring, procent av potentiell BNP

	2017	2018	2019	2020
10 Övrigt	0,2	0,5	0,6	0,8
Statsbudgetens primära utgifter¹	0,4	0,5	0,7	0,8
Varav				
Asylsökande	-0,2	0,2	0,3	0,1
Övriga budgetutgifter	0,6	0,4	0,5	0,6
Faktorer utöver utgifter på statens budget	-0,3	0,0	-0,1	0,0

¹ Statsbudgetens totala utgifter exkl. ränteutgifter.

Källa: Egna beräkningar.

Posten övriga budgetutgifter kan ses som en indikator på den automatiska budgetförstärkningen. Övriga budgetutgifter förstärker det strukturella sparandet med omkring 0,5 procent av potentiell BNP samtliga år. Posten Faktorer utöver utgifter på statens budget ger huvudsakligen ett negativt bidrag. Denna post omfattar alla faktorer utöver de som redovisas i tabell 9.5 och primära utgifter på statsbudgeten i tabell 9.6, exempelvis inkomstförändringar som inte bedöms bero på konjunkturen.

Förstärkningen över tiden som budgetutgifterna bidrar med påverkar förutsättningarna för den aktiva finanspolitiken, eftersom det i huvudsak är nettot av dessa två faktorer som ger statens samlade påverkan på förändringen av det strukturella sparandet och finanspolitikens inriktning.

Tabell 9.7 Samlade budgeteffekter av regeringens reformer och finansieringen av dessa i förhållande till föregående år

Budgeteffekter i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade reformer och finansieringar på den offentliga sektorns finansiella sparande

Miljarder kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Förändring av takbegränsade utgifter ¹	14,8	27,0	26,4	20,1	14,6	11,4
Justering för olika redovisningsprinciper i statens budget och nationalräkenskaper	-11,1	18,2	-10,2	1,7	3,2	3,9
varav stöd till kommuner och landsting ²	-8,8	17,6	-8,8	0,0	0,0	0,0
varav lånefinansierade infrastrukturinvesteringar ³	-1,7	0,0	-0,4	1,4	2,8	3,3
Summa utgiftsförändringar⁴	3,7	45,2	16,3	21,7	17,9	15,3
Skatter, brutto ^{5,6}	14,6	35,0	6,7	-3,9	-4,0	-5,0
Indirekta effekter av skatter ⁶	-1,7	-3,2	1,4	2,1	0,5	1,3
Övriga inkomstreformer	0,8	2,0	0,3	-1,4	-0,1	0,0
Summa inkomstförändringar, netto⁴	13,7	33,8	8,4	-3,2	-3,7	-3,7
Utgifts- och inkomstförändringar, effekt på offentliga sektorns finansiella sparande^{4,7}	10,0	-11,3	-7,9	-25,0	-21,5	-19,0
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,2</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,5</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,4</i>

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

¹ Avsnitt 8.3 innehåller en mer detaljerad genomgång av utvecklingen av de takbegränsade utgifterna. I tabell 8.5 redovisas budgeteffekterna av regeringens reformer per utgiftsområde.

² Det tillfälliga stödet till kommuner och landsting som föreslogs i propositionen Extra ändringsbudget för 2015 (prop. 2015/16:47) utbetalades från statsbudgeten i december 2015 men bedöms till större delen ha medfört förändrad konsumtion i kommunsektorn först 2016.

³ Posten visar förändringen av nettoupplåningen för väg- och järnvägsobjekt.

Nettouplåning utgör skillnaden mellan nyupplåning och amortering.

⁴ För utgiftsreformer innebär minustecken anslagsminskningar eller att temporära program upphör eller minskar i omfattning. För inkomstreformer innebär minustecken att skatteinkomsterna minskar. För den sammanlagda budgeteffekten av utgifts- och inkomstreformer innebär minustecken att de offentliga finanserna försvagas jämfört med året innan.

⁵ Se tabell 7.9. Förändrad kommunal utdebitering ingår i tabell 7.9 men ska inte ingå i tabell 9.7 eftersom den ska visa budgeteffekter av tidigare riksdagsbeslut och förslag från regeringen.

⁶ För skattereformer beskriver bruttoeffekten den statistiskt beräknade förändringen i intäkterna från den skatt som regeländringen avser. En indirekt effekt kan uppkomma om regeländringen påverkar andra skattebaser eller konsumentprisindex (om konsumentprisindex påverkas består den indirekta effekten bl. a. av att utgiftsnivån i olika offentliga transfereringssystem påverkas via prisbasbeloppet).

⁷ Exklusive indirekta effekter på inkomstsidan till följd av utgiftsreformer.

Källa: Egna beräkningar.

Den aktiva finanspolitiken bidrar till att det strukturella sparandet minskar under prognosperioden, dvs. den har positiva effekter på efterfrågan i ekonomin (rad 6 i tabell 9.5). I tabell 9.7 redovisas den aktiva finanspolitiken uppdelad på inkomster och utgifter. Tabellen visar budgeteffekterna i förhållande till föregående år av samtliga förslag till och aviseringar av reformer och finansieringar som regeringen

lämnat till riksdagen och som riksdagen antingen beslutat eller godkänt beräkningarna för.

Statens finanser

Den snabba förstärkningen av statens finanser 2015 fortsatte även 2016, om än i långsammare takt. Flera faktorer förklarar den snabba förstärkningen. En ansvarsfull finanspolitik har varit en viktig faktor. Staten förväntas redovisa överskott under hela prognosperioden.

Det finansiella sparandet i staten

Underskottet i statens finansiella sparande 2014 vändes till ett överskott 2016 genom en förstärkning på närmare 2,5 procent av BNP. I huvudsak beror förstärkningen på att utgifterna, utöver de som kan relateras till asylsökande och diskretionära åtgärder, minskade såväl 2015 som 2016 med drygt 1 procent av BNP per år.

Tabell 9.8 Statens inkomster och utgifter

Miljarder kronor, om inte annat anges, utfall 2016, prognos för 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Inkomster	1 138	1 199	1 247	1 290	1 346
<i>Procent av BNP</i>	<i>26,0</i>	<i>26,0</i>	<i>25,9</i>	<i>25,8</i>	<i>25,8</i>
Skatter och avgifter	995	1 052	1 092	1 132	1 181
Kapitalinkomster	24	23	26	26	28
Övriga inkomster	119	124	129	133	137
Utgifter	1 087	1 145	1 190	1 219	1 250
<i>Procent av BNP</i>	<i>24,8</i>	<i>24,8</i>	<i>24,7</i>	<i>24,3</i>	<i>24,0</i>
Utgifter exkl. räntor	1 066	1 124	1 167	1 196	1 227
<i>Procent av BNP</i>	<i>24,4</i>	<i>24,4</i>	<i>24,2</i>	<i>23,9</i>	<i>23,5</i>
Ränteutgifter ¹	21	21	23	23	23
Finansiellt sparande	51	54	57	71	96
<i>Procent av BNP</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,4</i>	<i>1,8</i>

¹ Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

År 2017 ökar både inkomster och utgifter i staten i takt med BNP (se tabell 9.8). Från och med 2018 beräknas det finansiella sparandet i staten successivt stärkas till följd av att den aktiva finanspolitiken är något mindre omfattande än det utrymme som ges utifrån den automatiska budgetförstärkningen. Tillsammans med att utgifterna för migration och integration successivt väntas minska medför detta att det finansiella sparandet i staten förstärks t.o.m. 2020.

Från statens finansiella sparande till budgetsaldo

Statens finansiella sparande visar förändringen av statens finansiella förmögenhet, exklusive effekten av värdeförändringar. Budgetsaldot visar statens lånebehov (i tabell 9.9 med omvänt tecken) och därmed dess påverkan på statskulden.

Tabell 9.9 Statens finansiella sparande och budgetsaldo 2016–2020

Milljarder kronor, utfall 2016, prognos för 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Finansiellt sparande	51	54	57	71	96
Justeringar till budgetsaldo					
Räntor, periodisering, kursvinster/förluster	14	3	5	-10	-7
Periodisering av skatter	49	-23	-7	8	-1
Köp och försäljning av aktier, extra utdelningar m.m. ¹	2	5	5	5	5
Övriga finansiella transaktioner m.m.	-30	-14	-15	-3	-4
Budgetsaldo	85	24	44	72	89

¹ Inkluderar justeringar avseende Riksbankens inlevererade överskott.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Det finansiella sparandet påverkas inte av försäljningar eller köp av finansiella tillgångar, t.ex. aktier, eller ökad utlåning, eftersom sådana transaktioner inte förändrar den finansiella förmögenheten. Däremot påverkas budgetsaldot och statsskulden av dessa transaktioner.

Förutom denna skillnad avviker redovisningen i statens budget i flera andra avseenden från redovisningen i NR. Bland annat redovisas budgetsaldot kassamässigt, medan NR tillämpar en periodiserad redovisning. Denna skillnad påverkar framför allt redovisningen av skatteintäkter och ränteutgifter.

Det finansiella sparandet 2016 blev betydligt lägre än budgetsaldot. De kassamässigt inbetalda skatterna beräknas ha blivit betydligt högre än de prognostiserade debiterade skatteintäkterna, vilket förstärker saldot i förhållande till det finansiella sparandet. Det innebär att de intäkter som är hänförliga till den privata sektorn inte beräknas bli fullt så stora som de inbetalningar sektorn gjort till staten under kalenderåret.

Enligt redovisningsprinciperna för statens budget förstärkte även räntorna budgetsaldot i förhållande till det finansiella sparandet. I huvudsak svarade valuta- och kursdifferenser för denna skillnad (se vidare avsnittet Varierande nivå på statsskuld räntorna). Likaså innebar försäljningar av aktieinnehav och extra utdel-

ningar att budgetsaldot förstärktes i förhållande till det finansiella sparandet enligt NR.

Övriga finansiella transaktioner, som framför allt avser lån till Riksbanken för upplåning i utländsk valuta och Centrala studiestödsnämnden, minskade budgetsaldot 2016 men påverkar inte, per definition, sparandet enligt NR.

År 2017 beräknas det finansiella sparandet bli högre än budgetsaldot. De kassamässigt inbetalda skatterna beräknas bli lägre än de debiterade skatteintäkterna, vilket försvagar budgetsaldot i förhållande till det finansiella sparandet. Även lån till Riksbanken under Övriga finansiella transaktioner bidrar till att försämra budgetsaldot i förhållande till det finansiella sparandet.

År 2018–2020 tar flertalet av skillnaderna i de två redovisningsprinciperna i större utsträckning ut varandra och det finansiella sparandet och budgetsaldot är förhållandevis lika.

Statens budgetsaldo

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen.

Beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2018 enligt tabell 9.10 godkänns.

Beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2018 enligt tabell 9.10 godkänns.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringens förslag till statens budget omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Ett budgetöverskott innebär ett minskat lånebehov för staten och att statsskulden därigenom normalt minskar. Det motsatta förhållandet gäller vid ett budgetunderskott. För att statens budgetsaldo ska överensstämma med dess lånebehov redovisas Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost på utgiftssidan av statens budget.

Överskott i statens budget 2017–2020

Statens budget visade ett underskott 2012–2015, som vändes till ett överskott i utfallet för 2016. Även prognosen för 2017–2020 visar på ett överskott dessa år (se diagram 9.3). Detta betyder att statens lånebehov är negativt 2017–2020, vilket bidrar till en lägre statsskuld.

Tabell 9.10 Statens budgetsaldo

Miljarder kronor, utfall för 2016, prognos för 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Inkomster	1 003	988	1 043	1 096	1 139
Utgifter exkl. statsskuldräntor ¹	899	937	981	1 002	1 023
Statsskuldräntor m.m. ²	2	12	11	26	22
Riksgäldskontorets nettoutlåning ³	15	8	7	-3	5
<i>Varav</i>					
<i>In-/utlåning från myndigheter</i>	1	0	0	0	0
<i>Inbetalning av premiepensionsmedel inkl. ränta</i>	-39	-41	-42	-43	-45
<i>Utbetalning av premiepensionsmedel</i>	38	41	42	44	45
<i>CSN, studielån</i>	5	4	4	4	5
<i>Investeringslån till myndigheter</i>	1	-1	1	1	1
<i>Resolutionsreserv/ Stabilitetsfond</i>	-7	-6	-9	-9	-5
<i>Kärnavfallsfonden</i>	0	1	0	0	0
<i>Lån till Riksbanken</i>	14	9	9	-2	0
<i>Lån till andra länder</i>	0	0	0	-1	-3
<i>Infrastrukturinvesteringar</i>	-1	-1	1	3	7
<i>Övrig nettoutlåning</i>	3	1	1	1	1
Kassamässig korrigering ⁴	2	7	0	0	0
Statens budgetsaldo	85	24	44	72	89

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

¹ Inklusive förändring av anslagsbehållningar.

² Avser utgifterna under utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

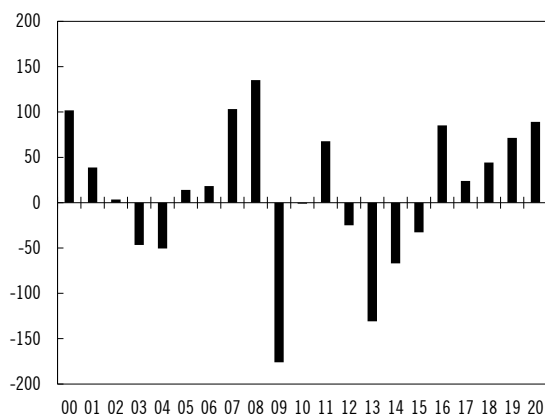
³ Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2018 beräknas uppgå till 6 548 487 000 kronor.

⁴ Den kassamässiga korrigeringen för 2018 beräknas uppgå till 0 kronor.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Diagram 9.3 Statens budgetsaldo

Miljarder kronor, utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017–2020

Källor: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Varierande nivå på statsskuldräntorna

Utgifterna för statsskuldräntorna varierar kraftigt från år till år. Avgörande för ränteutgifternas nivå över tid är statsskuldens storlek, inhemska och utländska räntenivåer samt den svenska kronans växelkurs. Den upplånings-teknik som Riksgäldskontoret väljer kan på kort

sikt få betydande effekter på de kassamässiga ränteutgifterna, främst genom att utgifterna omfördelas över tiden, t.ex. genom över- eller underkurser i samband med emissioner av statsobligationer.

Överkurser, eller underkurser, uppstår om marknadsräntan understiger eller överstiger obligationens kupongränta vid emissionstillfället. Köparen av obligationen är då beredd att betala ett högre eller lägre pris eftersom detta kompenseras av en högre eller lägre löpande avkastning fram till att obligationen förfaller. Över- respektive underkursen utgörs av skillnaden mellan nuvärdet av obligationens kassaflöden diskonterade med gällande marknadsräntor (obligationens pris vid emissionstillfället) och det nominella belopp som Riksgäldskontoret betalar tillbaka till långivaren då obligationen förfaller.

Valutakursförluster uppstår på instrument i utländsk valuta om värdet på den svenska kronan är lägre vid förfallotidpunkten än då kontraktet ingicks. Kursförluster uppstår när Riksgäldskontoret köper tillbaka obligationer och marknadsräntan vid köptillfället understiger kupongräntan. Sådana kursdifferenser är samma sak som en över- eller underkurs, fast vid en köptransaktion i stället för en säljtransaktion.

Utfallet för ränteutgifterna 2016 påverkades mycket av överkurser och valutakursvinster som minskade ränteutgifterna, samt, i mindre omfattning, kursförluster som ökade ränteutgifterna. De sammantaget gynnsamma kurseffekterna innebar att utfallet för ränteutgifterna 2016 endast uppgick till 2 miljarder kronor.

År 2017–2020 finns huvudsakligen två sinsemellan motverkande faktorer som påverkar ränteutgifterna: stigande marknadsräntor och en minskande statsskuld. För 2017 förväntas överkurser och kursförluster ha motverkande effekt och utgifterna beräknas uppgå till ca 12 miljarder kronor. Ränteutgifterna 2018 beräknas bli i stort sett oförändrade jämfört med föregående år. År 2019 väntas ränteutgifterna öka till 26 miljarder kronor, främst beroende på kursförluster. År 2020 minskar utgifterna till en mer normal nivå kring 22 miljarder kronor med endast marginell påverkan av kurseffekter.

Ränteutgifterna har sjunkit kraftigt sedan mitten av 1990-talet, framför allt på grund av att räntenivåerna i dag är markant lägre än då. Under de fem första åren av 2000-talet uppgick de genomsnittliga ränteutgifterna årligen till ca

67 miljarder kronor, vilket motsvarade ca 2,6 procent av BNP. Under de senaste fem åren har ränteutgifterna i genomsnitt uppgått till ca 14 miljarder kronor eller ca 0,4 procent av BNP.

Valutakurseffekter på Riksbankens lån i Riksgäldskontoret står för merparten av nettoutlåningen

Riksgäldskontoret lånar ut pengar till – och ansvarar för inlåning från – myndigheter samt vissa statliga bolag och fonder. Riksgäldskontorets nettoutlåning är en post på budgetens utgiftssida som vid sidan om anslagsfinansierade utgifter påverkar budgetsaldot. Nettoutlåningen speglar den totala nettoförändringen av all in- och utlåning under en viss period. En ökad nettoutlåning kan alltså bero på en ökad utlåning eller en minskad inlåning under perioden. Nettoutlåningen omfattar både löpande statlig verksamhet, som t.ex. utbetalning av studielån, och tillfälliga poster, som oftast beslutas med kort varsel och därför inte går att förutse. På grund av dessa tillfälliga poster varierar nettoutlåningen kraftigt från år till år.

Riksbanken har under 2009 och 2013 tagit upp lån i Riksgäldskontoret för förstärkning av valutareserven. Värdet av dessa lån uppgick den 31 december 2016 till sammanlagt 257 miljarder kronor. Vid omsättning av enskilda lån uppstår valutakursdifferenser, vilket påverkar nettoutlåningen. Fram t.o.m. 2020 förväntas valutakursförluster hänförliga till Riksbankens lån uppstå, motsvarande 15 miljarder kronor, vilket ökar nettoutlåningen. Statens finansiella ställning påverkas dock inte eftersom Riksgäldskontorets fordran på Riksbanken ökar i samma utsträckning.

Den s.k. stabilitetsavgiften, som betalades av banker och finansiella institut, ersattes under 2016 av en resolutionsavgift. Avgiftsuttaget för resolutionsavgiften beräknas 2017 vara ungefär dubbelt så högt som avgiftsuttaget för stabilitetsavgiften. Behållningen på resolutionsreserven ökar över prognosperioden, dels på grund av större inbetalningar, dels till följd av ränteintäkter på behållningen, vilket bidrar till en lägre nettoutlåning. Förslaget i denna proposition om nya avgiftsnivåer ökar intäkterna från resolutionsavgiften med 2,5 miljarder kronor 2018 samt minskar intäkterna med 3,9 miljarder kronor 2020.

Ålderspensionssystemets finanser

Avgiftsinkomsterna i ålderspensionssystemet var lägre än pensionsutbetalningarna 2016 (se tabell 9.11). Det finansiella sparandet var trots detta positivt. Överskottet förklaras av att direktavkastningen på AP-fondernas tillgångar i form av ränteintäkter och utdelningar var tillräckligt stor för att täcka avgiftsunderskottet, vilket har varit fallet sedan 2009. Från och med 2017 bedöms kapitalinkomsterna vara i stort sett lika stora som avgiftsunderskottet. Det innebär att det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet väntas vara i balans de närmaste åren. År 2020 väntas åter ett litet överskott.

Tabell 9.11 Ålderspensionssystemets inkomster och utgifter

Miljarder kronor, om annat inte anges, utfall för 2016, prognos för 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Avgifter	259	269	278	287	298
Pensioner	282	295	305	315	325
Avgiftsöverskott	-23	-27	-27	-28	-27
Räntor, utdelningar	31	31	32	33	36
Förvaltningsutgifter m.m.	-4	-4	-5	-5	-6
Finansiellt sparande	3	1	0	0	3
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,1</i>

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

De avgiftsinkomster som finansierar ålderspensionssystemet är ålderspensionsavgiften från arbetsgivare och egenföretagare samt den allmänna pensionsavgiften från hushåll och enskilda inkomsttagare. Den allmänna pensionsavgiften förs i sin helhet till ålderspensionssystemet. Avgiften är 7 procent av underlaget som består av löner, skattepliktiga transferringar samt inkomst av näringsverksamhet. Avgiften betalas för inkomster upp till 8,07 inkomstbasbelopp.

Avgiftssatsen för ålderspensionsavgiften är 10,21 procent av underlaget. Den största delen överförs till ålderspensionssystemet. En viss del överförs till premiepensionssystemet. Slutligen överförs den del som motsvarar löner över avgiftstaket på 8,07 inkomstbasbelopp till statens budget. Inkomsterna från ålderspensionsavgiften fördelas 2017 enligt följande: 68,9 procent överförs till ålderspensionssystemet, 20,3 procent överförs till premiepensionssystemet och 10,8 procent överförs till statens budget.

Därutöver finansieras ålderspensionssystemet även av avgifter som betalas från vissa anslag. Underlagen består av pensionsgrundande transfereringar, exempelvis sjukpenning, föräldrapenning och arbetslöshetsersättning samt pensionsgrundande belopp, exempelvis pensionsrätt för barnår och studier. De statliga ålderspensionsavgifterna fördelas 2017 enligt följande: 86 procent överförs till ålderspensionssystemet och 14 procent överförs till premiepensionssystemet.

Tabell 9.12 Ålderspensionssystemets avgiftsinkomster

Miljarder kronor, om annat inte anges, utfall för 2016, prognos för 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Allmän pensionsavgift	113	119	123	128	133
Ålderspensionsavgift, arbetsgivare	117	123	128	133	138
Ålderspensionsavgift, egenföretagare	3	3	3	4	4
Statlig ålderspensionsavgift	25	24	23	23	24
Avgiftsinkomster	259	269	278	287	298

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Alla inkomstpensioner och tilläggspensioner som erhålls efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Följsamhetsindexering innebär att inkomst- och tilläggspensionerna varje år räknas om med utvecklingen av inkomstindex eller ett s.k. balansindex minus förskottsrentan 1,6 procent. Förskottsrentan motsvarar det förskott som läggs till pensionen när den beviljas. I ett läge då pensionssystemets finanser är i balans bygger följsamhetsindexeringen på förändringen av inkomstindex. Om pensionssystemets skulder överstiger systemets tillgångar aktiveras den s.k. balanseringen. Det innebär att följsamhetsindexeringen bygger på förändringen av ett balansindex i stället för inkomstindex. Balanseringen är ett sätt att genom en justering av indexeringen säkerställa att pensionssystemets utgifter inte över tid överstiger dess inkomster. När balanseringen är aktiverad fastställs balansindex utifrån utvecklingen av inkomstindex och balanstalets storlek. Balanstalet anger systemets tillgångar i förhållande till dess skulder. Om balanstalet överstiger 1,0000 kommer balansindex att utvecklas starkare än inkomstindex det givna året. Omvänt kommer balansindex i stället att ha en svagare utveckling än inkomstindex om

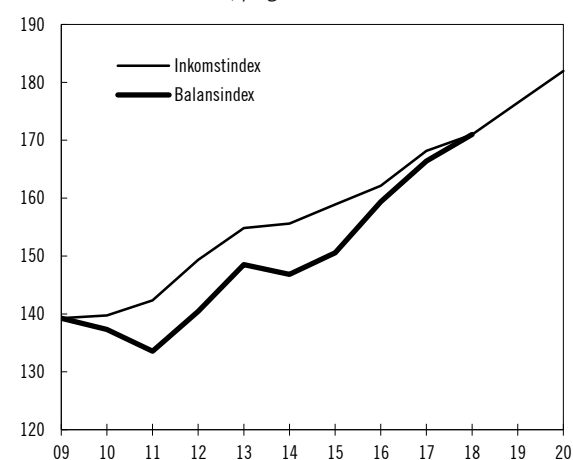
balanstalet understiger 1,0000. Balanseringen är aktiverad så länge balansindex understiger nivån för inkomstindex.

Balanseringen har varit aktiverad sedan 2010. För 2016 och 2017 överstiger balanstalet 1,0000, vilket innebär att balansindex ökar mer än inkomstindex (se tabell 9.13). Under dessa år stiger pensionerna därmed jämförelsevis mycket. Balanseringen upphör 2018 och beräknas inte heller vara aktiverad 2019 och 2020. Därför bestäms följsamhetsindexeringen av inkomstindex för dessa år.

Diagram 9.4 Inkomstindex och balansindex

Index (1999=100)

Fastställda tal 2009–2017, prognos 2018–2020

Källor: Pensionsmyndigheten och egna beräkningar.

I beräkningarna tillämpas fr.o.m. 2017 de förändrade regler för balanseringen och utformningen av inkomstindex som riksdagen beslutade efter förslag i propositionen En jämnare och mer aktuell utveckling av inkomstpensionerna (prop. 2014/15:125, bet. 2015/16: SfU6, rskr. 2015/16:32). De nya reglerna syftar till att jämma ut svängningarna mellan åren och innebär att enbart en tredjedel av balanseringseffekten påverkar pensionerna. Den nya utformningen av inkomstindex innebär att det ska beräknas utifrån förändringen av den nominella genomsnittsinkomsten mellan de två närmast föregående åren, vilket också verkar utjämnande.

Tabell 9.13 Inkomstindex, balanstal och balansindex

Procentuell förändring om inte annat anges

Fastställda tal 2016 och 2017, prognos 2018–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Inkomstindex	2,0	3,7	1,7	3,2	3,1
Balansindex	5,9	4,4			
Följsamhetsindexering ¹	4,2	2,8	1,1	1,6	1,5
Balanstal²	1,0375	1,0201	1,0395	1,0309	1,0446

¹ Följsamhetsindexering innebär att inkomst- och tilläggspensionerna varje år räknas om med utvecklingen av inkomstindex (eller balansindex) minus förskottsrentan 1,6 procent. Förskottsrentan motsvarar det förskott som läggs till pensionen när den beviljas.

² Balanstalet uttrycker inte procentuell förändring, utan anger systemets tillgångar i förhållande till dess skulder.

Källor: Pensionsmyndigheten och egna beräkningar.

Kommunsektorns finanser

Enligt preliminär statistik försämrades det finansiella sparandet i kommunsektorn 2016 medan sektorns ekonomiska resultat kraftigt förbättrades jämfört med 2015.

Både inkomster och utgifter ökade mycket 2016. På inkomstsidan gav den starka utvecklingen på arbetsmarknaden ökade skatteinkomster till kommuner och landsting, samtidigt som också statsbidragen ökade. På utgiftssidan ökade både konsumtion och investeringar kraftigt.

Kommunsektorns finanser regleras i kommunallagen av balanskravet och kravet på god ekonomisk hushållning. Enligt balanskravet får kommuner och landstings resultat inte vara negativa medan kravet på god ekonomisk hushållning implicerar högre resultat (se avsnitt 5.3). Skillnaden mellan resultatet och det finansiella sparandet förklaras till största delen av att investeringar, men inte avskrivningar, ingår som utgift i beräkningen av det finansiella sparandet. I resultatet ingår inte investeringar men däremot avskrivningar.

I regeringens prognos för kommunsektorns finanser antas sektorn bedriva en utgiftspolitik som är förenlig med balanskravet. Vidare antas den genomsnittliga kommunalskattesatsen vara oförändrad. Prognosen grundar sig på ett antagande om oförändrad politik, förutom nu beslutade, föreslagna och aviserade förändringar av statsbidragen. Sammantaget blir skatteunderlagets tillväxt viktigt för utvecklingen av inkomsterna i prognosen.

På några års sikt antas i normalfallet kommunsektorn som helhet redovisa ett resultat som är i linje med god ekonomisk hushållning. Den

prognostiserade utvecklingen av skatteunderlaget blir därmed vanligtvis styrande för prognosen för utgifterna på några års sikt.

Försämrat finansiellt sparande 2018–2020

År 2017 bedöms kommunsektorn redovisa ett något förbättrat finansiellt sparande jämfört med föregående år samt ett fortsatt starkt resultat (se tabell 9.14). Tack vare en fortsatt god arbetsmarknadsutveckling förväntas de kommunala skatteinkomsterna öka förhållandevis starkt 2017, om än något mindre än ökningen 2016. Även statsbidragen ökar 2017. De ökade inkomsterna gör att kommuner och landsting kan satsa mer pengar på konsumtion och investeringar. Dessa utgifter bedöms också öka 2017 men något mindre än inkomstökningen, vilket resulterar i ett något högre finansiellt sparande 2017. Kommunsektorns inkomster ökar i en något långsammare takt 2018–2020. Det beror främst på att sysselsättningens tillväxt dämpas och att statsbidrag kopplade till migration minskar. I denna proposition föreslår regeringen satsningar på kommunal verksamhet genom ökade statsbidrag. Detta möjliggör för kommunsektorn att öka konsumtionen i takt med att de demografiskt drivna behovens utveckling 2018–2020 utan att höja kommunalskatten. Både det finansiella sparandet och resultatet förväntas minska något 2018–2020.

Tabell 9.14 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om inte annat anges
Utfall för 2016, prognos för 2017–2020

	Utfall 2016	Prognos 2017	2018	2019	2020
Totala inkomster	1 021	1 077	1 108	1 140	1 178
Utveckling i procent	6,5	5,4	2,8	2,9	3,4
Skatter	672	702	726	755	784
Kommunal fastighetsavgift	16	17	19	19	19
Statsbidrag exkl. mervärdesskatt	185	203	204	201	204
generella bidrag	90	102	107	113	118
riktade bidrag	96	102	96	88	86
Kapitalinkomster	12	11	11	12	13
Övriga inkomster ¹	136	143	148	153	158
Varav komp. moms	61	65	67	69	70
Totala utgifter	1 035	1 086	1 123	1 158	1 199
Utveckling i procent	6,9	4,8	3,4	3,2	3,5
Konsumtion	844	891	922	954	989
Investeringar	102	107	110	112	114
Transfereringar	87	84	88	90	94
Övriga utgifter ²	3	3	2	2	3
Finansiellt sparande	-14	-9	-15	-19	-21
Procent av BNP	-0,3	-0,2	-0,3	-0,4	-0,4
Resultat	25	22	15	13	11

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

¹ Kommunsektorns kompensation för mervärdesskatten är inkluderad i övriga inkomster och inte i statsbidragen.

² Inkluderar nettoköp av mark och fastigheter. Eftersom försäljningen vanligtvis överstiger köp är denna nettopost negativ, vilket minskar de redovisade utgifterna med några miljarder kronor per år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kommunsektorns inkomster

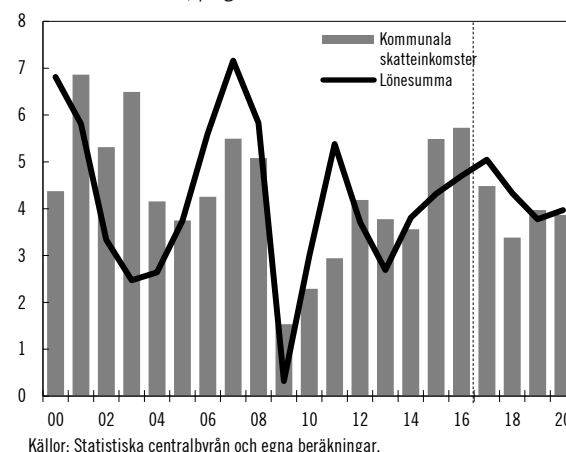
Kommunsektorns inkomster består framför allt av inkomster från skatt på arbete (främst inkomst av tjänst och näringsverksamhet samt pensioner) och av statsbidrag.

Skatteinkomsterna ökade kraftigt under 2016 på grund av den starka utvecklingen på arbetsmarknaden. De bedöms fortsätta att utvecklas gynnsamt framöver, men något svagare än 2015 och 2016. I regeringens prognos för den svenska ekonomin bedöms sysselsättningen fortsätta att öka. Det bidrar till att också lönesumman ökar, med i genomsnitt 4,3 procent per år 2017–2020. Det är i nivå med genomsnittet 2000–2016 (se diagram 9.5).

Diagram 9.5 Lönesumma och kommunala skatteinkomster

Procentuell förändring

Utfall för 2000–2016, prognos för 2017–2020

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Pensionerna ökar också, med i genomsnitt 3,7 procent per år, under prognosperioden. Sammantaget innebär det att skatteunderlaget utvecklas i god, men något avtagande takt 2017–2020. Att den genomsnittliga skattesatsen höjts med 0,02 procentenheter, eller 2 öre per 100 kronor beskattningsbar inkomst, 2017 har mindre effekt på sektorns skatteinkomster.

Vid förändringar av skattelagstiftningen som påverkar det kommunala skatteunderlaget neutraliseras i regel effekterna av dessa genom att nivån på det generella statsbidraget höjs eller sänks (s.k. skattereglering). I denna proposition föreslås sänkt inkomstskatt för pensionärer, lättnader i beskattning av personaloptioner samt slopad skattefrihet för privat hälso- och sjukvårdsförmån. Det bedöms sammantaget sänka de kommunala skatteinkomsterna med ca 4 miljarder kronor men dessa förändringar neutraliseras genom skatteregleringar (se utg.omr. 25).

Tabell 9.15 visar de kommunala skatteinkomsternas utveckling exklusive effekten av regeländringar. Skatteinkomsterna, justerade för regeländringar som påverkar det kommunala skatteunderlaget, bedöms öka med 4,5 procent 2017, men ha något lägre ökningstakt 2018–2020.

Tabell 9.15 Skatter och statsbidrag

Utfall för 2016 i miljarder kronor

	Utfall 2016	Prognos, procentuell förändring			
		2017	2018	2019	2020
Skatteinkomster justerade för regeländringar ¹	672	4,5	3,9	3,8	3,9
Ökat skatte- underlag		4,4			
Ändrad kommunal- skattesats		0,0			
Statsbidrag justerade för skatteregleringar	185	9,8	-1,7	-0,8	1,4
Skatter och bidrag exkl. ersättning för mervärdesskatt	858	5,6	2,6	2,8	3,4

Anm.: I tabellen redovisas utvecklingen av statsbidrag exklusive ersättning för mervärdesskatt. För 2018–2020 antas oförändrad skattesats. Redovisningen av skatter och bidrag exkluderar fastighetsavgift. Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

¹ Utfall 2016 enligt NR, vilket kan skilja sig från regeringens prognos på offentliga sektorns skatteintäkter för 2016 som redovisas i avsnitt 7.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kommuner och landsting får bidrag från staten i form av dels generella statsbidrag, dels riktade statsbidrag.

Nivån på de generella statsbidragen höjdes med 10 miljarder 2017 i enlighet med regeringens budgetproposition för 2017. År 2018–2020 ökar de generella statsbidragen varje år (se tabell 9.14). Ökningen 2018 beror till stor del på kompensationen för kommunsektorns minskade skatteinkomster till följd av sänkt skatt för pensionärer. De generella statsbidragen ökar även efter 2018 då regeringen avser att permanent höja bidragens nivå med 5 miljarder kronor 2019 och ytterligare 5 miljarder kronor 2020.

De riktade statsbidragen finansieras från ett flertal olika utgiftsområden. Bidragen från utgiftsområde 8 Migration och utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering beräknas uppgå till ca 40 miljarder kronor 2017. Från och med 2018 förväntas dessa bidrag kopplade till asylsökande och nyanlända minska kraftigt, vilket gör att de totala riktade statsbidragen minskar varje år 2018–2020.

Kommunsektorns utgifter

Kommunsektorns utgifter fördelas mellan ett antal olika utgiftslag och verksamhetsområden. Störst andel av utgifterna går till hälso- och sjukvård. Därefter följer utgifter för utbildning och för omsorg (främst för barn, äldre och funktionshindrade).

Av de totala utgifterna utgör kommunal konsumtion den största delen, dvs. välfärdstjänster inom främst vård, skola och omsorg. Kommunerna och landstingen har därutöver utgifter för investeringar och transfereringar, t.ex. utgifter för ekonomiskt bistånd.

De kommunala konsumtionsutgifterna ökar snabbt 2016–2018

Den demografiska utvecklingen har stor betydelse för behovet av resurser inom olika välfärdstjänster. Om exempelvis antalet elever ökar behöver fler lärare anställas för att inte lärartätheten ska sjunka.

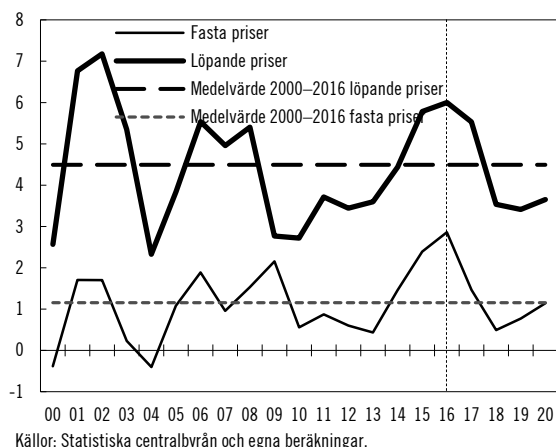
Från och med 2016 och ett par år framåt väntas den totala befolkningen växa i hög takt. Det sker främst genom att antalet barn ökar snabbare än tidigare. Även antalet äldre (65+) väntas öka fram till 2020, även om det är först åren därefter som gruppen väntas öka betydligt mer än befolkningen som helhet.

Kommunsektorns konsumtionsutgifter ökade preliminärt med 2,9 procent i fasta priser 2016, vilket är en högre ökningstakt än den kommunala konsumtionen uppvisat något enskilt år under 2000-talet (se diagram 9.6). Även under 2017 väntas konsumtionen öka i hög takt. Därefter växlar tillväxttakten ned något. Kommuner och landsting påverkas av mottagandet av asylsökande och den demografiska utvecklingen. Med fler barn och äldre i befolkningen ökar behovet av välfärdstjänster. Regeringens satsningar inom vård, skola och omsorg bidrar till konsumtionstillväxten. Kommunsektorn föreslås dessutom i denna proposition tillföras ytterligare resurser i form av såväl riktade som höjda generella statsbidrag fr.o.m. 2018. Dessa tillskott bidrar till att motverka de neddragningar av konsumtionen som annars skulle vara nödvändiga för att kommunsektorn ska nå ett resultat som är i linje med god ekonomisk hushållning.

Diagram 9.6 Kommunala konsumtionsutgifter

Årlig procentuell förändring

Utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017–2020

I kommunsektorns finansiella sparande och resultat ingår konsumtionsutgifterna i löpande priser. Prisutvecklingen på kommunal konsumtion bestäms främst av löneutvecklingen i sektorn. Lönekostnaden per timme i kommunsektorn väntas öka med 2,7–3,9 procent per år 2017–2020. Lönerna i kommunsektorn väntas öka snabbare än i näringslivet, till följd av regeringens satsningar på höjda lärarlöner, den särskilda satsningen på löneökningar för undersköterskor och ett stort rekryteringsbehov i sektorn. Konsumtionsutgifterna i löpande priser beräknas öka med 3,4–5,5 procent per år 2017–2020 (se diagram 9.6).

Utveckling av investeringar, transfereringar och räntor

Knappt 8 procent av kommunsektorns totala utgifter består av transfereringar till staten, näringslivet och hushållen. Denna andel har varit i princip konstant under de senaste tio åren. Kommunsektorns transfereringar till staten utgörs främst av sektorns del av assistansersättningen. Transfereringarna till näringslivet utgörs främst av olika subventioner till företag, exempelvis subventioner av kollektivtrafiken.

Transfereringarna bedöms öka något under prognosperioden och uppgå till 94 miljarder kronor 2020, varav 46 miljarder kronor beräknas betalas ut till hushållen. Transfereringarna till hushållen i form av ekonomiskt bistånd bedöms vara relativt oförändrade 2017–2020.

Ränteutgifterna bedöms öka något 2017–2020, främst till följd av stigande räntenivåer, men också till följd av ökad skuldsättning. Kommunsektorns investeringsutgifter har ökat kraftigt de senaste åren. År 2016 uppgick

sektorns fasta bruttoinvesteringarna till 102 miljarder kronor, eller 2,3 procent av BNP. Kommunsektorn är inne i en period där omfattande investeringar görs. Många växande kommuner är i behov av nya lokaler, t.ex. för skolor och förskolor, samtidigt som den demografiska utvecklingen också ökar behoven inom sjukvården och äldreomsorgen i kommuner och landsting. Äldre byggnader och infrastruktur behöver dessutom rustas upp eller bytas ut. Ränteläget är lågt och resultaten har varit relativt goda de senaste åren, vilket ökar benägenheten att investera. Utgifterna för fasta bruttoinvesteringar bedöms öka i en något långsammare takt de kommande åren, för att 2020 uppgå till 114 miljarder kronor.

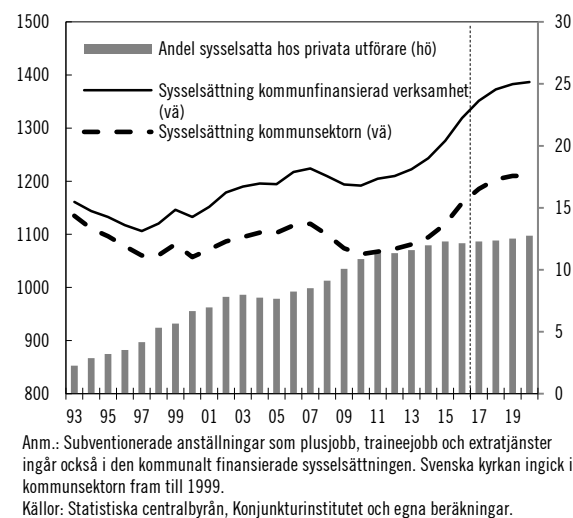
Kommunalt finansierad sysselsättning

Den kommunalt finansierade sysselsättningen omfattar dels personer som är sysselsatta i kommunsektorn, dels personer som är sysselsatta i näringslivet och producerar välfärdstjänster som finansieras med skattemedel. Sysselsatta på fristående skolor eller äldreboenden som drivs av privata utförare räknas exempelvis som sysselsatta i kommunalt finansierad verksamhet. Antalet sysselsatta i kommunalt finansierade verksamheter uppgick 2016 till drygt 1,3 miljoner personer, varav 1,2 miljoner var sysselsatta i kommunsektorn. Omkring 80 procent av de anställda i kommunsektorn var kvinnor.

Diagram 9.7 Kommunalt finansierad sysselsättning

Tusental personer Procent

Utfall 1993–2016, prognos 2017–2020

Under lång tid har en allt större andel av den kommunalt finansierade verksamheten kommit att bedrivas av privata utförare. Utvecklingen har

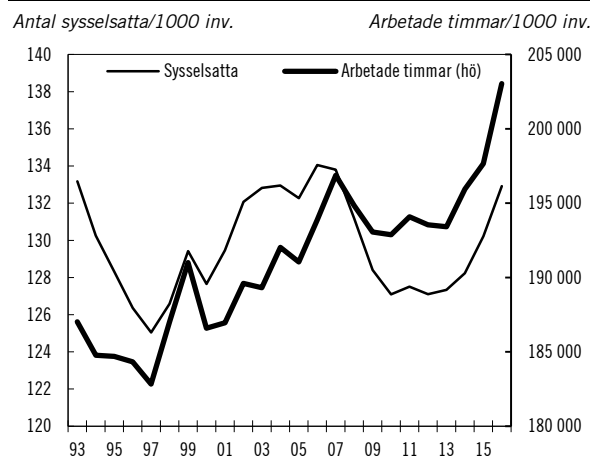
bidragit till att sysselsättningen i kommunsektorn ökat långsammare än den kommunalt finansierade sysselsättningen (se diagram 9.7).

Den kommunalt finansierade sysselsättningen har ökat varje år sedan 2010 och bedöms fortsätta öka starkt under prognosperioden. Den demografiska utvecklingen, med fler barn och äldre i befolkningen, ökar, som tidigare anförts, behovet av personal i skola, vård och omsorg. Det stora antalet asylsökande 2015 medför större behov inom främst skolan och socialtjänsten. Till följd av regeringens satsningar i denna proposition utvecklas den kommunalt finansierade sysselsättningen starkt under hela prognosperioden.

Även om det är viktigt att följa utvecklingen både av antalet sysselsatta och av antalet arbetade timmar, så är arbetade timmar ett bättre mått än antalet sysselsatta på den faktiska resursinsatsen, eftersom de sysselsatta kan ha olika arbetstid och t.ex. sjukfrånvaron kan variera mellan åren. Om man dessutom sätter antalet kommunalt finansierade arbetade timmar i relation till befolkningen får man ett grovt mått på hur arbetsinsatsen per brukare utvecklats. Efter flera år med betydande ökning minskade antalet kommunalt finansierade arbetade timmar per invånare påtagligt 2007–2010. Från och med 2013 har dock timmarna per invånare åter ökat (se diagram 9.8). Sett till antalet sysselsatta per invånare så var nedgången 2007–2010 än mer skarp och raderade i stort sett ut hela de föregående tio årens uppgång av antalet kommunalt finansierade sysselsatta per invånare.

Mellan 2010 och 2013 var nivån ganska konstant, både vad gäller antal arbetade timmar och antal sysselsatta per invånare. Men fr.o.m. 2014 tog utvecklingen fart och timmarna passerade den tidigare toppnoteringen från 2007 redan 2015. Antalet sysselsatta per invånare nådde dock inte riktigt upp till 2007 års nivå under 2016.

Diagram 9.8 Kommunalt finansierad sysselsättning och arbetade timmar per 1 000 invånare

Anm.: Subventionerade anställningar som plusjobb, traineejobb och extratjänster ingår också i den kommunalt finansierade sysselsättningen. Svenska kyrkan ingick i kommunsektorn fram till 1999. De som söker asyl i Sverige räknas in i befolkningen först när de fått uppehållstillstånd som gäller minst 12 månader, även om de till viss del är brukare av välfärdstjänster. I och med det stora antalet asylsökande under slutet av 2015 är sysselsättningen och de arbetade timmarna per 1 000 invånare därmed troligen något överskattade i närtid.

Källor: Statistiska centralbyrån, Konjunkturinstitutet och egna beräkningar.

9.3 Nettoförmögenheten och skuldutvecklingen

Nettoförmögenheten

Den offentliga sektorns nettoförmögenhet består av både realkapital och finansiella tillgångar, med avdrag för skulder (se tabell 9.16). Realkapitalet, eller kapitalstocken, innefattar både materiella tillgångar, som t.ex. byggnader och anläggningar, och immateriella tillgångar, som t.ex. FoU och datorprogram. Större delen av den offentliga sektorns kapitalstock består av byggnader, vägar och annan infrastruktur som inte ger någon direkt avkastning. En del av kapitalstocken används för produktion av offentliga tjänster, som t.ex. skolor, sjukhus och kontorsbyggnader, medan andra delar, t.ex. infrastrukturen, ger en samhällsekonomisk avkastning. Vidare ingår mark som tillgångsslag i den officiella statistiken. De finansiella tillgångarna omfattar såväl olika fordringar på den privata sektorn som aktier. Aktieinnehaven kan vara likvida tillgångar förknippade med ett tydligt avkastningskrav, som t.ex. AP-fondernas aktieinnehav. Innehaven kan också vara en form för kontroll av realkapital, som t.ex. statens ägande av Vattenfall AB.

Tabell 9.16 Den offentliga sektorns okonsoliderade tillgångar och skulder 2016

	Miljarder kronor	Procent av BNP
Tillgångar	7 760	177,4
Finansiella tillgångar	3 828	87,5
varav aktier	1 665	38,1
Kapitalstock	3 932	89,9
varav mark	822	18,8
Skulder	2 905	66,4
Maastrichtskuld ¹	1 820	41,6
Pensionsskuld	353	8,1
Övrigt	731	16,7
Nettoförmögenhet	4 855	111,0
Staten	1 100	25,1
Ålderspensionssystemet	1 349	30,8
Kommunsektorn	2 407	55,0
Finansiell nettoförmögenhet	923	21,1
<i>Statens nettoförmögenhet inkl. löneskatt på kommunsektorns pensionsskuld</i>	1 195	27,3

¹ Maastrichtskulden är redovisad konsoliderad i denna tabell. Posten Övrigt inkluderar konsolideringsfaktorn mellan staten, ålderspensionssystemet och kommunsektorn.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Skulderna omfattar finansiella skulder samt statens och den kommunala sektorns åtaganden för tjänstepensioner. Den s.k. Maastrichtskulden, av vilken statsskulden utgör en övervägande del, redovisas till nominellt värde. I finansräkenskaperna definieras skulden till sitt marknadsvärde. Posten Övriga skulder inkluderar skillnaden mellan marknadsvärdet och den nominellt värderade Maastrichtskulden.

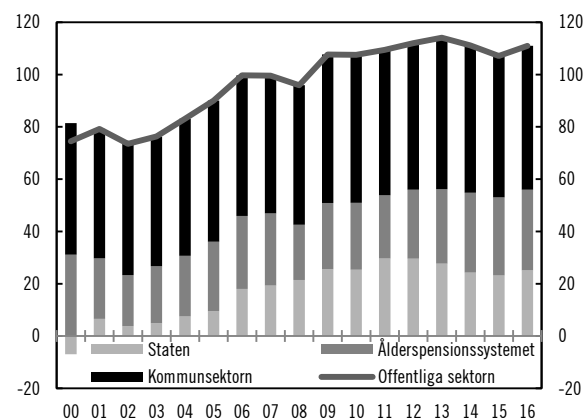
Vid utgången av 2016 uppgick den offentliga sektorns totala nettoförmögenhet till över 110 procent av BNP (se diagram 9.9), varav ägandet i reala tillgångar uppgick till ca 90 procent av BNP. Den finansiella nettoförmögenheten, dvs. skillnaden mellan finansiella tillgångar och skulder, uppgick därmed till över 20 procent av BNP.

Fördelningen av nettoförmögenheten på sektorer visar att statens andel av förmögenheten är minst då den offentliga sektorns skuld huvudsakligen består av statsskulden. Både den kommunala sektorns och statens nettoförmögenhet består till övervägande del av reala tillgångar, medan ålderspensionssystemets nettoförmögenhet utgörs av finansiella tillgångar. År 2000–2013 ökade nettoförmögenheten med närmare 40 procent av BNP. Mellan 2013 och 2015 minskade den dock som andel av BNP. Det

beror framför allt på ökningen av bruttoskulden, som redovisas i skuldavsnittet nedan.

Diagram 9.9 Den offentliga sektorns nettoförmögenhet fördelad på sektorer

Procent av BNP

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

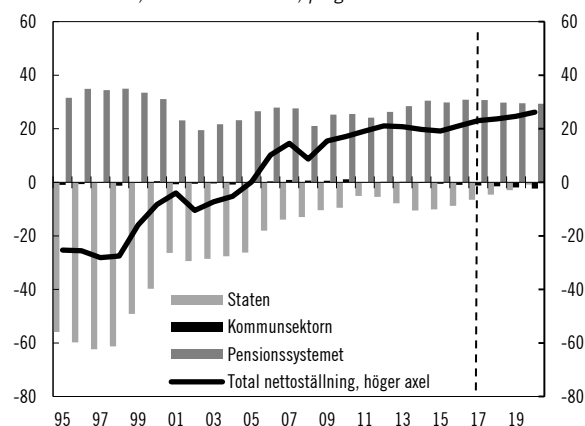
Den finansiella nettoförmögenheten

Den offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet finns huvudsakligen i AP-fonderna i ålderspensionssystemet, medan statens finansiella nettoförmögenhet är negativ. Kommunsektorns finansiella tillgångar och skulder har sedan 2000 i stort sett varit lika stora (se diagram 9.10).

Den offentliga sektorns kapitalinkomster i form av räntor och utdelningar, som huvudsakligen kan hänföras till ålderspensionssystemet, överstiger ränteutgifterna. Den totala skulden inkluderar statens och kommunsektorns åtaganden för de förmånsbestämda tjänstepensionerna som intjänats fr.o.m. 1998. De totala skulderna för de fonderade avgiftsbestämda tjänstepensionerna ingår, i likhet med premiepensionssystemet, inte i den offentliga sektorn utan redovisas i försäkringssektorn.

Diagram 9.10 Den offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet

Procent av BNP, utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017–2020

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Den finansiella nettoförmögenheten ökade med närmare 2 procent av BNP mellan 2015 och 2016 (se diagram 9.10). Utöver statens starkare finanser bidrog även värdeförändringar på tillgångar i framför allt ålderspensionssystemet att den finansiella förmögenheten växte (se tabell 9.17).

År 2017–2020 medför de beräknade överskotten i staten tillsammans med värdeförändringar i framför allt pensionssystemet att den finansiella nettoförmögenheten successivt ökar.

Tabell 9.17 Den offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet

Procent av BNP

Utfall för 2016, prognos för 2017–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Staten	-8,8	-6,5	-4,6	-2,9	-0,8
Ålderspensionssystemet	30,8	30,7	29,8	29,5	29,4
Kommunsektorn	-1,0	-1,2	-1,5	-1,9	-2,3
Offentlig sektor	21,1	23,0	23,7	24,7	26,2
Förändring	2,0	1,9	0,6	1,0	1,5
<i>Bidrag till förändringen</i>					
Finansiellt sparande	0,9	1,0	0,9	1,0	1,5
Värdeförändringar m.m.	1,9	2,0	0,7	0,8	1,0
Nominell BNP-förändring	-0,8	-1,1	-1,0	-0,9	-1,0

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Skuldutvecklingen

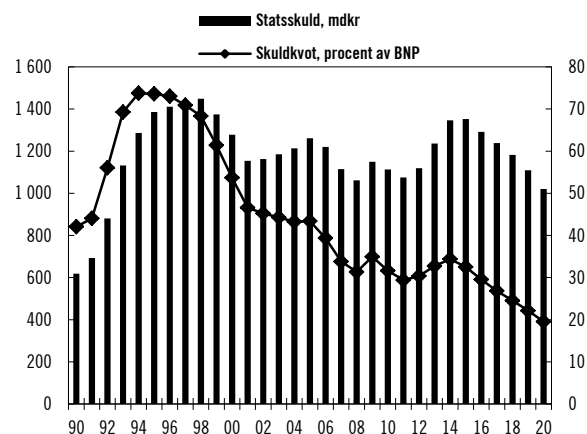
Statens budget visade ett överskott på 85 miljarder kronor 2016. Statsskulden minskade dock endast med 60 miljarder kronor (se tabell 9.18), bl.a. beroende på att de s.k. statsskuld-dispositionerna uppgick till 29 miljarder kronor. Skulddispositionerna innefattar bl.a. orealiserade

valutakursdifferenser och upplupen inflationskompensation som påverkar skulden, men som inte påverkar statens budgetsaldo och netto-lånebehov.

Diagram 9.11 Statsskuldens utveckling

Utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017–2020

Miljarder kronor Procent av BNP

Källor: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

År 2017–2020 bedöms överskott i budgetsaldot bidra till att statsskulden fortsätter att minska, både nominellt och uttryckt som andel av BNP (se diagram 9.11 och tabell 9.18). I slutet av 2017 beräknas statsskuldkvoten, dvs. den konsoliderade statsskulden som andel av BNP, uppgå till ca 27 procent. Detta är den lägsta nivån på statsskuldkvoten sedan 1977. Senare år fortsätter statsskuldkvoten att sjunka och uppgår 2020 till ca 20 procent.

Tabell 9.18 Statsskuldens förändring

Miljarder kronor, utfall för 2015 och 2016, prognos för 2017–2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okonsoliderad statsskuld vid ingången av året	1 394	1 403	1 347	1 295	1 240	1 168
Förändring av okonsoliderad statsskuld	9	-56	-53	-55	-72	-88
<i>Varav</i>						
Lånebehov ¹	33	-85	-24	-44	-72	-89
Skulddispositioner m.m.	-24	29	-29	-11	0	1
Okonsoliderad statsskuld vid årets slut ²	1 403	1 347	1 295	1 240	1 168	1 079
Eliminering av myndigheters innehav av statspapper	51	55	56	57	58	59
Statsskuld vid årets slut³	1 352	1 292	1 238	1 183	1 110	1 020
Statsskuldens förändring ⁴	6	-60	-54	-56	-73	-89
Statsskuld i procent av BNP	32,3	29,5	26,8	24,5	22,2	19,5

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

¹Identiskt med statens budgetsaldo med omvänt tecken.

²I den okonsoliderade statsskulden ingår statliga myndigheters innehav av statspapper.

³Här avses konsoliderad statsskuld vilket innebär att statliga myndigheters innehav av statspapper räknats bort.

⁴Avser statsskuldens förändring beräknad på den konsoliderade statsskulden.

Källor: Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

Den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld

Maastrichtskulden definieras av EU-regler och är det skuldbegrepp som används vid bedömningen av medlemsländernas offentliga finanser inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten. För Sverige innebär definitionen att skulden består av den konsoliderade statsskulden och kommunsektorns skulder på kapitalmarknaden, med avdrag för AP-fondernas innehav av statsobligationer.

Inför att Sverige den 1 januari 1995 blev medlem i EU uppgick den konsoliderade bruttoskulden till över 1 200 miljarder kronor, vilket motsvarade ca 70 procent av BNP (se diagram 9.12). Sedan dess har det nominella värdet ökat med ca 600 miljarder kronor, för att vid utgången av 2016 uppgå till över 1 800 miljarder kronor.

Skulden har emellertid minskat kraftigt som andel av BNP sedan 1994, och uppgick vid utgången av 2016 till 41,6 procent av BNP (skuldkvoten), vilket är under referensvärdet i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt om högst 60 procent av BNP.

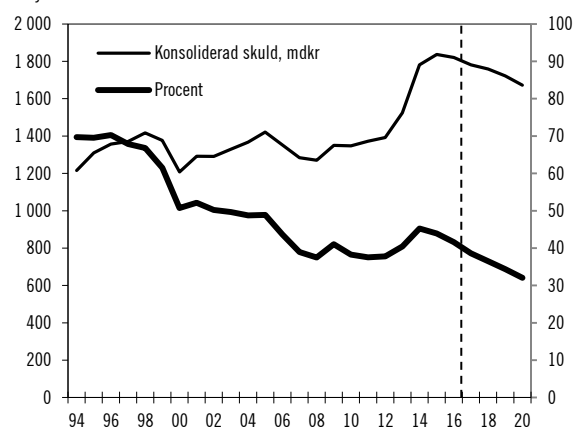
Utvecklingen av skulden beror på det finansiella sparandet, som kan fördelas på primärt sparande, ränteutgifter och s.k.

stockflödesförändringar, som utgörs av finansiella transaktioner och periodiseringar som inte påverkar det finansiella sparandet.

Diagram 9.12 Den konsoliderade bruttoskulden

Utfall t.o.m. 2016, prognos för 2017–2020

Miljarder kronor Procent av BNP

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

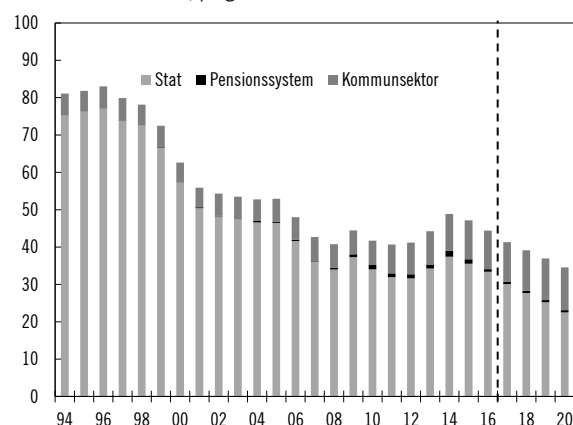
Merparten av ökningen av den nominella skulden 1994–2016 skedde i staten mellan 2009 och 2014 (se diagram 9.12), då den ökade med närmare 500 miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning om närmare 11 procent av BNP. Statens finansiering av Riksbankens lån för förstärkningen av valutareserven 2009 och 2013 ökade skulden med närmare 3 procent av BNP respektive år. Vidare ökade skulden 2014 med ca 2 procent av BNP till följd av regelförändringar som innebär att andra myndigheter än Riksgäldskontoret får inneha utestående återköpsavtal avseende finansiella instrument, s.k. repor, över årsskiftet. Effekten bruttoredovisas i NR, vilket innebär att tillgångar och skulder påverkas i lika stor utsträckning, och därför är neutral för den finansiella förmögenheten. Eftersom dessa repor hanteras av Kammarkollegiet påverkas inte statsskulden enligt redovisningen i statens budget, som endast speglar Riksgäldskontorets skuldhantering. I övrigt bidrog även underskotten i de offentliga finanserna och valutakurs-effekter till att skulden ökade mellan 2012 och 2014.

År 2016 medförde överskottet i de offentliga finanserna att bruttoskulden minskade jämfört med 2015. Detta tillsammans med den höga BNP-tillväxten medförde att skuldkvoten minskade med över 2 procent av BNP.

Diagram 9.13 De enskilda sektorernas bidrag till den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuld

Procent av BNP

Utfall för 1994–2016, prognos för 2017–2020

Anm.: Summan av de tre delsektorernas skuld överstiger den totala Maastrichtskulden eftersom den totala skulden är konsoliderad.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Bruttoskulden beräknas minska hela prognosperioden till följd av de starkare offentliga finanserna. År 2020 beräknas bruttoskulden, med nu aviserad politik, uppgå till ca 32 procent av BNP. Den successivt lägre skulden rör uteslutande statsskulden. Kommunsektorns skuld beräknas däremot fortsätta växa snabbare än BNP.

Tabell 9.19 Den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld och bidrag till förändringen

Procent av BNP om annat inte anges

	2016	2017	2018	2019	2020
Miljarder kronor	1 820	1 781	1 759	1 722	1 672
Procent av BNP	41,6	38,6	36,5	34,4	32,0
Förändring	-2,3	-3,0	-2,1	-2,1	-2,3
<i>Bidrag till förändringen</i>					
Primärt finansiellt sparande	-1,4	-1,4	-1,3	-1,5	-1,9
Ränteutgifter	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Stock-flöde	0,6	0,1	0,4	0,3	0,5
Periodisering av räntor och skatter	-0,6	0,4	0,3	0,1	0,2
Försäljning av aktier m.m.	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Övrigt	1,1	-0,1	0,2	0,4	0,4
<i>Nominell BNP-förändring</i>	<i>-1,9</i>	<i>-2,2</i>	<i>-1,6</i>	<i>-1,4</i>	<i>-1,4</i>

Anm.: Övrigt 2016 rör framför allt valutaeffekter och lån till Riksbanken, vilka sammantaget uppgick till 0,9 procentenheter.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

9.4 Finansiellt sparande enligt olika bedömare

I detta avsnitt redovisas en jämförelse mellan de senaste prognoserna för det finansiella sparandet gjorda av regeringen i denna proposition, Ekonomistyrningsverket (ESV), Konjunkturinstitutet, Riksbanken, OECD, Europeiska kommissionen och Internationella valutafonden (IMF). Vid en jämförelse av de olika bedömningarna är det viktigt att beakta att de har gjorts vid olika tidpunkter och kan bygga på olika antaganden om den framtida politiken.

Prognosjämförelse avseende det finansiella sparandet

Både ESV och Konjunkturinstitutet bedömer att det finansiella sparandet utvecklas i linje med regeringens prognos för 2017 (se tabell 9.20). Även för 2018 är prognoserna relativt samstämmiga men i ESV:s beräkning är endast Försvarsuppgörelsen inkluderad av de åtgärder som presenteras i denna proposition medan Konjunkturinstitutet prognos inklusive åtgärder omfattar 9 miljarder kronor i ofinansierade reformer. Justerat för dessa skillnader visar ESV:s och Konjunkturinstitutets prognoser på ett svagare finansiellt sparande, vilket i huvudsak förklaras av en försiktigare bedömning av skatteintäkter.

Europeiska kommissionen beräknar att det finansiella sparandet 2017 och 2018 blir lägre än de inhemska bedömarna. Skillnaden mellan de olika prognoserna beror framför allt på olika förväntningar av den ekonomiska återhämtningen, konsumtionsefterfrågan, utvecklingen på arbetsmarknaden och inflationsutvecklingen.

Tabell 9.20 Bedömningar av finansiellt sparande

Procent av BNP

	2017	2018	2019	2020
Regeringen	1,0	0,9	1,0	1,5
KI inkl. åtgärder	0,9 (1,0)	0,9 (1,0)	1,0	0,8
KI exkl. åtgärder	0,9	1,1	1,9	2,5
ESV	1,2	0,9	1,4	2,1
Riksbanken	0,9	0,7	0,8	–
Europeiska kommissionen	0,4	0,7		
OECD	1,0	1,0		
IMF	-0,3	-0,2	0,0	0,3

Anm.: Publiceringsdatum är för regeringen 2017-09-20, Konjunkturinstitutet 2017-06-21 samt uppdatering inom parentes från 2017-08-04, Ekonomistyrningsverket 2017-09-06, Riksbanken 2017-09-07, Europeiska kommissionen 2017-05-11, OECD 2017-06-07, och Internationella valutafonden 2017-04-18.

Prognosjämförelse avseende det strukturella sparandet

I tabell 9.21 redovisas olika bedömares prognoser för den offentliga sektorns strukturella sparande. Skillnaderna gentemot andra bedömare är i vissa fall större vid jämförelser av det strukturella sparandet än det finansiella sparandet. Detta beror dels på olika prognoser för BNP-gapet, dels på olika beräkningsmetoder.

Tabell 9.21 Bedömningar av strukturellt/konjunkturjusterat sparande

Procent av potentiell BNP

	2017	2018	2019	2020
Regeringen	0,8	0,6	0,7	1,1
KI inkl. åtgärder	0,4 (0,4)	0,5 (0,5)	0,5	0,5
KI exkl. åtgärder	0,4	0,7	1,4	2,1
ESV	0,1	0,4	1,1	1,9
Europeiska kommissionen	0,4	0,8		
OECD	0,1	0,0		
IMF	-0,7	-0,6	-0,2	0,2

Anm.: Publiceringsdatum är för regeringen 2017-09-20, Konjunkturinstitutet 2017-06-21 samt uppdatering inom parentes från 2017-08-04, Ekonomistyrningsverket 2017-09-06, Europeiska kommissionen 2017-05-11, OECD 2017-06-07, och Internationella valutafonden 2017-04-18.

9.5 Uppföljning av den offentliga sektorns finanser

Den offentliga sektorns finansiella sparande redovisade 2016 ett sparande som uppgick till ca 40 miljarder kronor eller nära 1 procent av BNP 2016 (se tabell 9.22).

Det finansiella sparandet för 2016 har därmed reviderats upp med ca 1 miljard kronor jämfört

med det utfall som fanns tillgängligt när 2017 års ekonomiska vårproposition beslutades. Brutto har flera inkomst- och utgiftslag reviderats, främst har intäkterna från kapitalskatter reviderats upp.

Prognosen för de offentliga finanserna har reviderats upp för innevarande år. I huvudsak är det intäkterna från skatt på kapitalvinster och konsumtion som beräknas bli högre än i den föregående beräkningen.

Tabell 9.22 Offentliga sektorns inkomster och utgifter. Aktuell prognos och förändring jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020
Finansiellt sparande i 2017 års ekonomiska vårproposition	40	12	26	69	110
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,9</i>	<i>0,3</i>	<i>0,6</i>	<i>1,4</i>	<i>2,1</i>
Förändringar					
Inkomster	4	24	24	10	4
Skatter	3	23	22	8	4
Staten	2	22	27	16	13
Ålderspensionssystemet	0	1	0	0	-1
Kommunsektorn	1	0	-5	-7	-8
Övriga inkomster	0	1	2	1	-1
Utgifter	3	-9	8	26	36
Kommunal konsumtion	0	-5	6	11	17
Ålderspensioner	2	1	-3	-3	-4
Ränteutgifter ¹	1	0	-3	-5	-5
Övriga primära utgifter	0	-5	7	23	27
Förändring av finansiellt sparande	1	33	16	-17	-32
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,0</i>	<i>0,7</i>	<i>0,3</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,6</i>
Stat	2	26	8	-26	-41
Ålderspensionssystem	0	2	6	5	5
Kommunsektor	-1	6	3	5	3
Finansiellt sparande i budgetpropositionen för 2018	41	46	42	52	78
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,9</i>	<i>1,0</i>	<i>0,9</i>	<i>1,0</i>	<i>1,5</i>

¹ Inkl. utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Även 2018 medför uppreviderade prognoser på skatteintäkter från kapitalvinster och konsumtion att det finansiella sparandet blir högre än i föregående beräkning. De åtgärder som aviseras i denna proposition medför dock också att utgifterna har reviderats upp, men i mindre utsträckning än inkomsterna.

I takt med att de åtgärder som aviseras i denna proposition ökar 2019 och 2020 belastas

sparandet i staten, vilket medför att det finansiella sparandet i den offentliga sektorn successivt reviderats ned i förhållande till 2017 års ekonomiska vårproposition.

Konsoliderad bruttoskuld och den finansiella nettoförmögenheten jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition

Jämfört med bedömningen i 2017 års ekonomiska vårproposition har den finansiella nettoförmögenheten reviderats upp i mindre utsträckning än det ackumulerade finansiella sparandet (se tabell 9.23) fram t.o.m. 2019. Det är huvudsakligen ålderspensionssystemets värdepappersinnehav som beräknas bli lägre än tidigare. År 2020 medför de tillkommande åtgärderna att den finansiella nettoförmögenheten i stället reviderats ned.

Tabell 9.23 Offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet. Aktuell prognos och förändringar jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020
2017 års ekonomiska vårproposition					
Finansiell nettoförmögenhet	919	1 032	1 111	1 220	1 382
Procent av BNP	21,0	22,5	23,3	24,6	26,7
Konsoliderad skuld	1 820	1 813	1 778	1 720	1 623
Procent av BNP	41,6	39,5	37,3	34,7	31,4
Förändringar					
Finansiell nettoförmögenhet	4	31	30	15	-16
Konsoliderad skuld	0	-32	-19	2	49
Budgetpropositionen för 2018					
Finansiell nettoförmögenhet	923	1 063	1 141	1 235	1 367
Procent av BNP	21,1	23,0	23,7	24,7	26,2
Konsoliderad skuld	1 820	1 781	1 759	1 722	1 672
Procent av BNP	41,6	38,6	36,5	34,4	32,0

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Maastrichtskulden beräknas bli lägre t.o.m. 2018 men därefter högre jämfört med föregående prognos. I första hand avser revideringarna statens lånebehov. Den konsoliderade bruttoskulden beräknas dock minska nominellt samtliga år fram t.o.m. 2020.

Kommunsektorns finanser jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition

Jämfört med prognosen i 2017 års ekonomiska vårproposition har kommunsektorns finansiella sparande reviderats upp alla prognosår 2017–2020.

De kommunala skatteinkomsterna har reviderats ned 2018–2020. Det beror till stor del på förslaget i denna proposition om sänkt skatt på pensioner.

De högre statsbidragen 2018–2020 beror på de reformer som föreslås i denna proposition som innebär ökade tillskott till kommuner och landsting. I upprevideringen av statsbidragen dessa år ingår kompensation för skattebortfall till följd av den sänkta pensionärsskatten om ca 4 miljarder kronor per år.

På utgiftssidan är det främst konsumtionsutgifterna som har reviderats. Konsumtionsutgifterna har anpassats till de högre inkomsterna 2018–2020 och har därmed reviderats upp för dessa år.

Tabell 9.24 Kommunsektorns finanser. Förändringar jämfört med 2017 års ekonomiska vårproposition

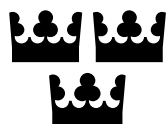
Miljarder kronor

	2016	2017	2018	2019	2020
Totala inkomster	1	1	10	16	22
Skatter	1	0	-5	-7	-8
Statsbidrag, exkl. mervärdesskatt	0	1	15	22	29
Övriga inkomster	0	0	0	0	0
Totala utgifter	2	-5	7	11	19
Konsumtion	0	-5	6	11	17
Investeringar	0	0	0	0	0
Övriga utgifter	3	0	1	1	2
Finansiellt sparande	-1	6	3	5	3
Resultat före extraordinära poster	0	5	3	4	3

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

10

Statens investeringar och finansiella befogenheter

10 Statens investeringar och finansiella befogenheter

Sammanfattning

- Statens samlade investeringar, exklusive investeringar i forskning och utveckling, beräknas uppgå till 68,3 miljarder kronor 2018. Investeringsvolymen ökar därefter successivt för att uppgå till 78,5 miljarder kronor 2020.
 - Låneramen för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet föreslås uppgå till 39,9 miljarder kronor 2018.
 - Kreditramen för myndigheters rörelsekapital föreslås uppgå till 13,8 miljarder kronor 2018.
 - För 2018 föreslår regeringen beställningsbemyndiganden som uppgår till totalt 474 miljarder kronor.
-

10.1 En samlad investeringsplan för staten

I detta avsnitt presenterar regeringen en investeringsplan för staten. Syftet är att ge riksdagen en samlad bild av de planerade totala investeringarna i staten för de kommande tre budgetåren.

I sammanställningen tas såväl samhällsinvesteringar som investeringar som används i statens egen verksamhet upp. Med samhällsinvesteringar avses investeringar i vägar och

järnvägar, försvarsmateriel och krisberedskap, fastigheter och markanläggningar samt affärsverkens investeringar i elförsörjning, flygtrafikledning och sjöfart. För dessa investeringar presenterar regeringen investeringsplaner under respektive utgiftsområde. Med investeringar som används i statens verksamhet avses investeringar som finansieras med den låneram som riksdagen beslutar om samlat för alla myndigheter (se avsnitt 10.2).

I nationalräkenskaperna klassificeras forskning som en investering. I den samlade investeringsplanen ingår därför även en beräkning av statens investeringar i forskning. På motsvarande sätt som gäller för övriga delar av investeringsplanen är det endast den forskning som bedrivs i staten som ingår i beräkningen. Det innebär att statens bidrag till forskning i andra sektorer inte ingår i planen, medan medel som staten erhåller för forskning ingår. Detta förklarar skillnaden mot det belopp som redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning som visar de totala statliga anslagen för forskning inklusive bidrag till utomstatliga organisationer (utg.omr. 16 avsnitt 8.3.2).

Utöver de investeringar som redovisas i investeringsplanen lämnar staten bidrag till investeringar i andra sektorer. I denna proposition föreslår och beräknar regeringen bl.a. bidrag till investeringar i bostadsbyggande som uppgår till 4,5 miljarder kronor 2018 och totalt 13,5 miljarder kronor 2018–2020.

Tabell 10.1 Investeringsplan för staten

Miljoner kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Summa 2018-2020
Anskaffning och utveckling av nya investeringar						
Vägar och järnvägar ¹	17 395	19 923	22 355	24 965	29 011	76 331
Försvarsmateriel och krisberedskap ²	9 527	10 723	11 292	13 150	13 374	37 816
Fastigheter och markanläggningar ³	2 297	3 419	3 115	3 202	3 069	9 386
Elförsörjning, flygtrafikledning och sjöfart (affärsverk) ⁴	1 168	2 301	2 956	3 283	3 835	10 074
Statens egen verksamhet ⁵	11 654	12 375	11 719	11 741	10 557	34 017
Summa nyanskaffning	42 041	48 741	51 437	56 341	59 846	167 623
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar (nyanskaffning)</i>	<i>37 785</i>	<i>43 256</i>	<i>47 103</i>	<i>50 979</i>	<i>54 816</i>	<i>152 897</i>
Finansiering av nyanskaffning						
Anslag	26 222	30 324	33 259	33 676	34 389	101 324
Särskilda låneramar i RGK (nyupplåning)	1 051	3 352	2 750	7 020	10 639	20 410
Lån i RGK för statens egen verksamhet (nyupplåning)	11 654	11 754	11 193	11 369	10 249	32 811
Medfinansiering/förskott avseende infrastruktur	2 065	1 718	2 187	1 908	2 424	6 519
Egna medel (affärsverk)	132	268	687	497	172	1 356
Övrig finansiering	917	1 324	1 360	1 871	1 973	5 204
Summa finansiering av nyanskaffning	42 041	48 741	51 437	56 341	59 846	167 623
Vidmakthållande av befintliga investeringar						
Vägar och järnvägar ¹	4 271	4 871	4 146	5 426	6 141	15 713
Försvarsmateriel och krisberedskap ²	6 933	6 880	7 482	7 370	7 545	22 397
Fastigheter och markanläggningar ³	3 070	3 774	3 530	3 432	3 498	10 460
Elförsörjning, flygtrafikledning och sjöfart ⁴	688	1 325	1 723	1 489	1 485	4 697
Summa vidmakthållande	14 962	16 850	16 881	17 717	18 669	53 267
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar (vidmakthållande)</i>	<i>7 877</i>	<i>9 916</i>	<i>9 405</i>	<i>10 369</i>	<i>11 195</i>	<i>30 969</i>
Finansiering av vidmakthållande						
Anslag	11 883	12 610	12 631	13 807	14 693	41 131
Särskilda låneramar i RGK (nyupplåning)	1 719	2 959	2 363	1 961	2 186	6 510
Egna medel (affärsverk)	495	630	1 252	1 371	1 227	3 849
Övrig finansiering	866	651	636	578	563	1 777
Summa finansiering av vidmakthållande	14 962	16 850	16 881	17 717	18 669	53 267
Summa investeringar i nyanskaffning och vidmakthållande	57 003	65 591	68 318	74 058	78 515	220 891
<i>Summa varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>45 662</i>	<i>53 172</i>	<i>56 508</i>	<i>61 348</i>	<i>66 011</i>	<i>183 867</i>
Statens investeringar i forskning⁶	32 464	33 148	34 727	35 338	35 888	105 953
Summa statens investeringar inklusive forskning	89 467	98 739	103 045	109 396	114 403	326 844

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

¹ Trafikverkets investeringar.² Investeringar hos Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen.³ Investeringar hos Statens fastighetsverk, Fortifikationsverket, Naturvårdsverket och Riksdagsförvaltningen.⁴ Investeringar hos Affärsverket svenska kraftnät, Luftfartsverket och Sjöfartsverket.⁵ Investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som finansieras med lån i Riksgäldskontoret enligt 7 kap. 1 § budgetlagen. Omfattar i princip alla statliga myndigheter.⁶ Beräkningarna baseras på vissa antaganden. För anslagsfinansierad forskning baseras beräkningen på utfallet 2016 för anslagsmedel som användes till forskning som bedrivs i staten. Motsvarande andelar har applicerats på de beräknade anslagen för 2017–2020. För forskning som bedrivs i staten finansierad med externa bidrag har utfallet 2016 antagits gälla även för kommande år. För 2017 uppgår investeringsbeloppet i investeringsplanen till 33,1 miljarder kronor. Beloppet avser forskning som beräknas bedrivas av statliga myndigheter, varav 26,9 miljarder kronor finansieras med anslag och 6,2 miljarder kronor med externa bidrag.

Källor: I denna proposition redovisade investeringsplaner och egna beräkningar.

Den samlade investeringsplanen

De sammanlagda investeringarna i staten i form av anskaffning och utveckling, vidmakthållande samt forskning beräknas uppgå till drygt 100 miljarder kronor per år och sammanlagt 327 miljarder kronor 2018–2020. Av dessa avser 168 miljarder kronor nyanskaffning, 53 miljarder kronor vidmakthållande och 106 miljarder kronor forskning (se tabell 10.1 och diagram 10.1).

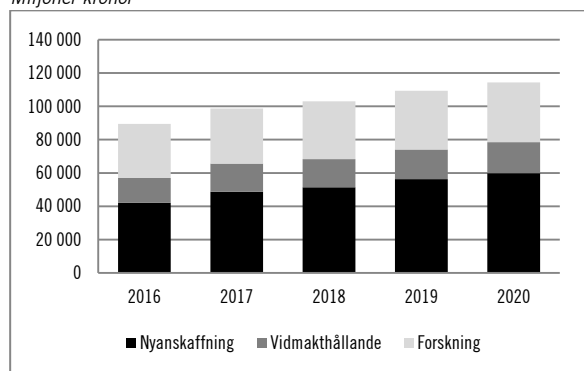
Investeringarna beräknas till 70 procent finansieras med anslag, 18 procent med lån i Riksgäldskontoret och 12 procent på annat sätt.

De största investeringarna i anskaffning, utveckling och vidmakthållande 2018–2020 utgörs av vägar och järnvägar (42 procent), försvarsmateriel och krisberedskap (27 procent) och statens egen verksamhet (15 procent). Av investeringarna i statens egen verksamhet utgörs knappt en tredjedel av investeringar i datasystem och rättigheter, såsom programlicenser.

Investeringarna i anskaffning, utveckling och vidmakthållande beräknas öka med 13 miljarder kronor i löpande priser mellan 2017 och 2020. Investeringar i vägar och järnvägar samt försvarsmateriel svarar för den största delen av ökningen. Totalförsvarsöverenskommelsen har ökat investeringarna i investeringsplanen med 3,6 miljarder kronor 2018–2020.

Diagram 10.1 Statens investeringar

Miljoner kronor

Källa: Egna beräkningar.

I jämförelse med den investeringsplan som presenterades i budgetpropositionen för 2017 blev utfallet för 2016 ca 5,8 miljarder kronor lägre än prognostiserat. Avvikelsen hänförs främst till vägar och järnvägar (2,3 miljarder kronor), affärsverkens investeringar (1,6 miljarder kronor) och investeringar i statens egen verksamhet (1,4 miljarder kronor). För vägar och järnvägar förklaras detta bl.a. av senare-

läggningar av ett antal vägprojekt, delvis på grund av överklagande av vägplaner. Vidare har en större andel statlig medfinansiering betalats ut jämfört med tidigare prognos, vilket minskar statens investeringar. För affärsverken är avvikelsen hänförlig till Affärsverket svenska kraftnät och förklaras främst av förseningar av projekt, utdragna tillståndsprocesser och avbrutna projekt.

För 2017 beräknas nu en ökning med 1,2 miljarder kronor totalt och 2,2 miljarder kronor exklusive forskning jämfört med budgetpropositionen för 2017. Ökningen hänförs främst till fastigheter och markanläggningar, vägar och järnvägar samt affärsverken. Avseende vägar och järnvägar beror ökningen av reinvesteringar inom vidmakthållandet bl.a. på ökade tillgängliga medel hänförliga till såväl anslagsmedel som banavgiftsintäkter som kan användas till reinvesteringssåtgärder under 2017.

För 2018–2020 är investeringsvolymen på ungefär samma nivå som i budgetpropositionen för 2017.

För en mer utförlig analys av investeringarna hänvisas till de investeringsplaner som redovisas under respektive utgiftsområde.

Jämförelse med tidigare års utfall

De planerade investeringarna i anläggningstillgångar (se raden *Summa varav investeringar i anläggningstillgångar* i tabell 10.1) kan jämföras med utfallet för statens investeringar de senaste åren som redovisas i årsredovisningen för staten (se tabell 10.2).

Tabell 10.2 Utfall statens investeringar 2012–2016

Miljoner kronor

År	Investeringar exkl. finansiella tillgångar	Investeringar inkl. finansiella tillgångar
2012	44 650	47 506
2013	46 991	51 342
2014	48 482	51 673
2015	45 263	48 661
2016	45 662	52 081

Källa: Årsredovisningar för staten för 2012–2016, not om investeringar till finansieringsanalysen.

I tabell 10.2 redovisas investeringarna både exklusive och inklusive finansiella tillgångar (aktier och värdepapper). Vad som redovisas som anläggningstillgångar i räkenskaperna, exklusive finansiella tillgångar, är relativt oför-

ändrat mellan åren bortsett från 2014 då Naturvårdsverkets byte av ersättningsmark ökade tillgångarna med 2,8 miljarder kronor.

Vid en jämförelse mellan tabell 10.1 och tabell 10.2 måste hänsyn tas till skillnader mellan vad som redovisas som en investering i investeringsplanen och vad som redovisas som anläggningstillgångar. För 2016 förklaras skillnaderna av att utgifterna för forskning (32,5 miljarder kronor), hälften av investeringarna i vidmakthållande (7 miljarder kronor) och en mindre del av investeringarna i utveckling (4,2 miljarder kronor), inte redovisas som anläggningstillgångar utan som löpande kostnader i räkenskaper.

Investeringar i aktier och värdepapper redovisas inte i tabell 10.1, som visar den framåtblickande planeringen. Under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd och utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning lämnas förslag om kapitaltillskott till statliga bolag om sammanlagt 0,6 miljarder kronor 2018.

10.2 Finansiering av anläggningstillgångar och rörelsekapital i statens verksamhet

Enligt 7 kap. 1 § budgetlagen (2011:203) beslutar riksdagen årligen om en låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet. Vidare beslutar riksdagen årligen om en kreditram i Riksgäldskontoret för att täcka behovet av rörelsekapital i statens verksamhet enligt 7 kap. 4 § samma lag.

Låneram för 2018

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 39 900 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I tabell 10.3 redovisas regeringens förslag till låneram avseende investeringar i anläggningstillgångar i statens verksamhet. Låneramen anger det högsta lånebelopp som regeringen och myndigheterna under regeringen får ha i Riksgäldskontoret under året, inklusive tidigare tagna lån. Fördelningen på utgiftsområdesnivå är preliminär, då regeringen normalt fastställer respektive myndighets låneram i samband med att regleringsbrev beslutas.

Förslaget för 2018, om 39,9 miljarder kronor, är 1 miljard kronor högre än innevarande års låneram. Låneramen har under de senaste tio åren (2008–2017) i genomsnitt ökat med 3,2 procent per år. Myndigheternas totala skuld avseende investeringar i anläggningstillgångar uppgick den 31 december 2016 till 30,6 miljarder kronor. Myndigheternas nyttjande av låneramen (utgående saldo per den 31 december som andel av låneramen) uppgick till 79 procent för 2016. Det innebär att nyttjandegraden var oförändrad jämfört med 2015. Nyttjandegraden per den 30 juni 2017 uppgick till 77 procent.

Knappt 0,2 miljarder kronor av den begärda låneramen kommer inledningsvis inte att fördelas till myndigheterna. Syftet är att regeringen ska kunna hantera situationer då lånebehov uppstår till följd av oförutsedda händelser i myndigheternas verksamheter.

Tabell 10.3 Låneram för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet

Miljoner kronor

Utgiftsområde		Beslutad låneram 2016	Skuld 31/12 2016	Beslutad låneram 2017	Begärd låneram 2018 ¹
1	Rikets styrelse ²	1 544	1 117	1 618	1 816
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning ³	807	499	843	834
3	Skatt, tull och exekution	1 725	1 407	1 690	1 780
4	Rättsväsendet	5 863	5 166	6 212	6 380
5	Internationell samverkan	15	8	12	13
6	Försvar och samhällets krisberedskap	8 732	7 119	7 229	6 819
7	Internationellt bistånd	80	52	78	68
8	Migration	441	463	664	796
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	448	297	468	517
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	2 009	1 728	2 009	2 009
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	272	303	400	400
13	Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	8	8	8	31
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	935	489	997	904
15	Studiestöd	181	85	181	337
16	Utbildning och universitetsforskning	7 678	6 025	8 380	8 381
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	669	441	637	689
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	322	214	322	331
20	Allmän miljö- och naturvård	298	234	336	365
21	Energi	32	17	31	40
22	Kommunikationer	3 977	3 078	3 972	4 327
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	2 161	1 581	2 146	2 445
24	Näringsliv	349	274	373	425
	Ej fördelat	355	0	295	195
Summa		38 900	30 608	38 900	39 900

¹ Riksdagen beslutar om den totala ramen, som framgår av summeraden. Regeringen beslutar om fördelningen per myndighet.² Exklusive Riksdagsförvaltningen.³ Exklusive Riksrevisionen.

Källor: Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

Räntekontokreditram för 2018

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 13 800 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag:

Myndigheterna placerar överskottslikviditet och finansierar sitt behov av rörelsekapital i Riksgäldskontoret. Respektive myndighet har för dessa ändamål ett räntekonto med kredit. Räntekontokreditramen nyttjas sammantaget i begränsad omfattning, men säkerställer en god

betalningsförmåga för det fall en myndighets utbetalningar inte skulle infalla jämnt fördelade över året.

Den beräknade kreditramen för 2018 redovisas fördelad per utgiftsområde i tabell 10.4. Av tabellen framgår även det maximala kreditutnyttjandet under 2016.

De beslutade krediterna för myndigheternas räntekonton uppgick till sammanlagt 12,4 miljarder kronor för 2016 och 14,0 miljarder kronor 2017. Regeringen föreslår att kreditramen för myndigheternas räntekonton uppgår till 13,8 miljarder kronor för 2018. Cirka 0,1 miljarder kronor av kreditramen kommer inledningsvis inte att fördelas till myndigheterna.

Tabell 10.4 Räntekontokreditram för rörelsekapital i statens verksamhet

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Beslutad kreditram 2016	Maximalt nyttjande under 2016	Beslutad kreditram 2017	Begärd kreditram 2018 ¹
1 Rikets styrelse ²	899	0	919	778
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ³	637	0	637	687
3 Skatt, tull och exekution	983	0	954	994
4 Rättsväsendet	2 969	85	2 989	2 993
5 Internationell samverkan	0	0	1	2
6 Försvar och samhällets krisberedskap	782	0	1 932	1 905
7 Internationellt bistånd	33	0	33	33
8 Migration	150	502	250	250
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	374	55	412	429
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	7	0	420	427
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	832	731	673	499
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	8	0	8	23
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	387	0	391	391
15 Studiestöd	77	0	77	77
16 Utbildning och universitetsforskning	566	0	570	576
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	357	34	343	347
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	239	113	240	240
20 Allmän miljö- och naturvård	84	316	59	61
21 Energi	34	0	33	31
22 Kommunikationer	2 411	0	2 512	2 585
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	289	0	327	259
24 Näringsliv	150	0	149	84
Ej fördelat	132		74	131
Summa	12 400	1 836	14 000	13 800

¹ Riksdagen beslutar om den totala ramen, som framgår av summeraden. Regeringen beslutar om fördelningen per myndighet.

² Exklusive Riksdagsförvaltningen och Riksdagens ombudsmän.

³ Exklusive Riksrevisionen.

Källor: Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

10.3 Övriga kreditramar

I 7 kap. 1–5 §§ budgetlagen anges de villkor som gäller för finansiering av statens investeringar och utlåning. Av 7 kap. 6 § samma lag följer att riksdagen för en viss myndighet, ett visst lån eller en viss anskaffning kan besluta att finansiering ska ske på annat sätt än vad som följer av 7 kap. 1–5 §§. I detta avsnitt samman-

ställs de låneramar och krediter som regeringen föreslår under respektive utgiftsområde med stöd av 7 kap. 6 § budgetlagen. De föreslagna övriga krediterna i budgetpropositionen för 2018 uppgår till sammanlagt 299,6 miljarder kronor. Den största posten, 150 miljarder kronor, utgörs av begärda kreditramar för stabilitetsfonden och resolutionsreserven (redovisas i tabell 10.5 under raden Riksgäldskontoret).

Tabell 10.5 Föreslagna övriga krediter i denna proposition

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Verksamhet	Kreditram 2016	Skuld 31/12 2016	Kreditram 2017	Begärd kreditram 2018
Låneramar					
2	Fortifikationsverket	11 700	10 753	13 100	14 200
2	Statens fastighetsverk	14 300	12 497	15 200	15 200
6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	300	105	1 550	1 550
9	Socialstyrelsen	100	1	100	100
9	Folkhälsomyndigheten	350	34	350	350
21	Affärsverket svenska kraftnät	10 500	4 918	8 650	7 670
22	Trafikverket	42 000	40 706	42 800	39 300
22	Luftfartsverket	3 750	0	3 750	3 850
22	Sjöfartsverket	500	0	450	300
Krediter					
2	Riksgäldskontoret	0	0	150 000	150 000
2/23	Kammarkollegiet	355	0	355	355
2	Statens tjänstepensionsverk	100	0	100	100
6	Försvarets materielverk	19 000	6 040	19 000	18 500
6	Krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden	40 000	0	40 000	40 000
10	Försäkringskassan	140	96	170	170
11	Pensionsmyndigheten	8 000	0	8 000	8 000
Summa förslag om övriga krediter					299 645

Anm.: Affärsverk har inom beslutade kreditramar även möjlighet att låna utanför Riksgäldskontoret.
Källor: Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

10.4 Statlig utlåning

Av 6 kap. 3 § budgetlagen följer att regeringen får besluta om utlåning som finansieras med lån i Riksgäldskontoret för det ändamål och intill det belopp som riksdagen har beslutat om.

I skrivelsen Årsredovisning för staten 2016 (skr. 2016/17:101) har regeringen redogjort för den samlade statliga utlåningen. Den statliga

utlåningen uppgick den 31 december 2016 till 455,8 miljarder kronor, varav den största posten uppgick till 256,5 miljarder kronor och utgjordes av Riksbankens lån i Riksgäldskontoret. Regeringens förslag till ramar för statlig utlåning under 2018 lämnas under respektive utgiftsområde och sammanställs i tabell 10.6.

Tabell 10.6 Ramar för statlig utlåning, förslag i denna proposition

Miljoner kronor

		Ram 2016	Utlåning 31/12 2016	Ram 2017	Utlåning 30/6 2017	Föreslagna ramar för statlig utlåning 2018
15	Studielån	211 000	210 635	217 000	213 299	223 000
17	Kungliga Dramatiska teatern AB	-	0	-	0	70
17	Kungliga Operan AB	-	0	120	0	126
21	Affärsverket svenska kraftnäts utlåning till nätföretag	700	0	700	0	700
21	Delägarlån till bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier	300	177	500	177	500
24	Svensk Exportkredit AB	125 000	-	125 000	-	125 000
Summa ramar för statlig utlåning						349 396

Källor: Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

10.5 Statliga garantier

Regeringen får enligt 6 kap. 3 § budgetlagen besluta om att ställa ut kreditgarantier och göra andra liknande åtaganden för det ändamål och intill det belopp som riksdagen har beslutat om. En fullständig redovisning av den statliga garantiverksamheten finns i skrivelsen Års-

redovisning för staten 2016. Statens utestående garantiåtaganden uppgick den 31 december 2016 till 2 043 miljarder kronor. Åtaganden inom ramen för insättningsgarantin och exportkreditgarantier utgjorde huvuddelen.

Förslagen till beslut om garantiramar för 2018 lämnas under respektive utgiftsområde och sammanställs i tabell 10.7.

Tabell 10.7 Garantiramar, förslag i denna proposition

Miljoner kronor

	Ram 2016	Ramnyttjande 31/12 2016	Ram 2017	Ramnyttjande 30/6 2017	Föreslagna garantiramar 2018
Riksgäldskontoret					
Stabilitetsfonden	750 000	0	750 000	0	750 000
Resolutionsreserven	200 000	0	200 000	0	200 000
Exportkreditnämnden					
Exportkreditgarantier	450 000	238 482	450 000	235 221	450 000
Investeringsgarantier	10 000	2 094	10 000	1 989	10 000
Sida					
Garantier för biståndsverksamhet	10 000	5 008	12 000	4 849	12 000
Boverket					
Kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, för lösen av kommunala borgensåtaganden samt för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt	10 000	1 985	10 000	2 595	8 000
Summa förslag om garantiramar					1 430 000

Källor: Garantimyndigheterna (Riksgäldskontoret, Exportkreditnämnden, Sida och Boverket) och egna beräkningar.

10.6 Beställningsbemyndiganden

Enligt 6 kap. 1 § första stycket budgetlagen får regeringen, för det ändamål och intill det belopp som riksdagen har beslutat för budgetåret, beställa varor eller tjänster samt besluta om bidrag, ersättning, lån eller liknande som medför utgifter under senare år än det budgeten avser.

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden lämnas under respektive utgiftsområde. På anslagsnivå redovisas vidare information om bl.a. nya och infriade åtaganden 2016–2018.

I tabell 10.8 redovisas en sammanfattning av begärda bemyndiganden för 2018. I kolumnen Ingående åtaganden redovisas de åtaganden som staten vid ingången av 2018 beräknas ha till följd av beställningar av varor och tjänster samt beslut om bidrag m.m. I nästa kolumn redovisas nya åtaganden av denna typ som staten förväntas göra 2018. Kolumnen Infriade åtaganden visar åtaganden som regeringen ingått tidigare år och som förväntas bli betalda 2018. Kolumnen Utestående åtaganden utgör summan av ingående och nya åtaganden, med avdrag för infriade åtaganden. I kolumnen Begärda bemyndiganden redovisas omfattningen av de bemyndiganden som regeringen begär under de olika utgiftsområdena i denna proposition.

Av tabell 10.8 framgår att regeringen i denna proposition begär beställningsbemyndiganden om totalt 474 miljarder kronor. Jämfört med de beställningsbemyndiganden som riksdagen beslutade efter förslag i budgetpropositionen för 2017 innebär förslagen för 2018 en ökning med 32,4 miljarder kronor, eller 7,3 procent. I förändringen ingår såväl stora minskningar som ökningsar. De största minskningarna kan hänföras till utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (3,1 miljarder kronor) och utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering (1,8 miljarder kronor). De största ökningarna kan hänföras till utgiftsområde 22 Kommunikationer (17,8 miljarder kronor), utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (7,7 miljarder kronor), utgiftsområde 19 Regional tillväxt (2,6 miljarder kronor) och utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap (2,5 miljarder kronor).

För anslaget 1:8 *Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar* under utgiftsområde 8 Migration begärs inget beställningsbemyndigande för 2018 eftersom inga nya åtaganden kommer att ingås. Vid ut-

gången av 2018 kommer det dock fortfarande att finnas utestående åtaganden som beräknas uppgå till 80 miljarder kronor för anslaget.

Regeringen begär vidare ett bemyndigande att ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU-budgeten för 2018 (se utg.omr. 27 avsnitt 3).

Tabell 10.8 Sammanfattande redovisning av beställningsbemyndiganden för 2018

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Ingående åtaganden 2018	Nya åtaganden 2018	Infriade åtaganden 2018	Utestående åtaganden 2018	Begärda bemyndiganden 2018
1 Rikets styrelse	242	207	207	242	242
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	126	57	73	110	110
4 Rättsväsendet	155	92	77	170	170
5 Internationell samverkan	180	127	93	214	214
6 Försvar och samhällets krisberedskap	92 028	20 773	16 431	96 371	96 470
7 Internationellt bistånd	73 347	27 353	18 700	82 000	82 000
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1 836	1 361	931	2 266	2 266
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	2 701	26	1 694	1 033	1 033
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	228	251	143	336	336
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	20 722	21 985	17 455	25 252	25 252
15 Studiestöd	4	4	4	4	4
16 Utbildning och universitetsforskning	33 015	15 990	13 914	35 091	35 091
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	949	873	749	1 073	1 073
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 366	3 556	1 853	5 068	5 068
19 Regional tillväxt	6 248	5 634	2 404	9 478	9 750
20 Allmän miljö- och naturvård	5 220	4 596	2 600	7 216	7 216
21 Energi	3 175	2 465	1 557	4 083	4 141
22 Kommunikationer	159 319	52 929	36 525	175 723	178 173
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	11 015	14 821	4 359	21 477	21 477
24 Näringsliv	2 911	2 687	1 795	3 803	3 803
Summa	416 788	175 786	121 564	471 010	473 889

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källa: Egna beräkningar.

10.7 Bemyndigande att överskrida anslag

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen, besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen får regeringen efter riksdagens bemyndigande besluta att ett anslag får överskridas om det är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas.

För de flesta anslag kan oundvikliga utgiftsökningar i förhållande till anvisade medel rymmas inom den högsta tillåtna anslagskrediten om 10 procent som föreskrivs i 3 kap. 8 § första stycket budgetlagen. Det finns ytterst sällan behov av att överskrida anslag för förvaltningsändamål med mer än vad som ryms inom denna kredit. Något särskilt bemyndigande som ger regeringen befogenhet att besluta om överskridande av anslag som anvisats för förvaltningsändamål behöver därför inte inhämtas. Vid behov kommer regeringen i stället att föreslå ändringar i budgeten.

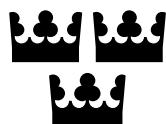
När det däremot gäller anslag som anvisats för regelstyrd verksamhet, icke påverkbara EU-relaterade utgifter och oförutsedda utgifter kan så stora förändringar inträffa att utgifterna inte ryms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Regeringen avser i sådana fall att i första hand återkomma till riksdagen med förslag om ändrade anslag. Förändringarna kan dock inträffa snabbt och betalningarna kan behöva göras utan dröjsmål. Regeringen bör därför bemyndigas att, om beslut om ändring i budgeten inte hinner inväntas, besluta om överskridande när de förutsättningar som anges i 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen är uppfyllda. Överskridandet får inte vara större än att det ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten. Bemyndigandet begärs för ett budgetår i taget. Regeringens avsikt är att liksom tidigare skett föreslå ändringar av berörda anslag som ersätter de medgivna överskridandena.

I skrivelsen Årsredovisning för staten 2016 lämnades en redovisning av anslag för vilka regeringen hade medgivit överskridande under 2016.

Under 2017 har regeringen hittills inte medgivit några överskridanden som innebär att anslagen behöver tillföras ytterligare medel. Ett eventuellt utnyttjande av bemyndigandet senare under året kommer att redovisas i årsredovisningen för staten för 2017.

11

Granskning och ekonomisk styrning

11 Granskning och ekonomisk styrning

I detta avsnitt redovisar regeringen sin bedömning av EU:s rekommendationer till Sverige inom ramen för den europeiska terminen och av Finanspolitiska rådets rekommendationer och bedömningar. Vidare innehåller avsnittet information om Riksrevisionens revisionsberättelse för årsredovisningen för staten 2016. Avslutningsvis lämnas en redovisning av arbetet med att utveckla den ekonomiska styrningen i staten.

11.1 Den europeiska terminen och EU:s rekommendation till Sverige

Den europeiska terminen är ett ramverk som syftar till att öka samstämmigheten i rapporteringen och granskningen av de åtgärder som medlemsstaterna vidtar inom ramen för EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi (Europa 2020), stabilitets- och tillväxtpakten samt förfarandet för övervakning av makroekonomiska obalanser.

I november 2016 inleddes den sjunde europeiska terminen. Europeiska kommissionen föreslog då i den årliga tillväxtöversikten att den ekonomiska politiken inom EU skulle inriktas på ökade investeringar, strukturreformer och en ansvarsfull finanspolitik.

I februari 2017 presenterades kommissionens s.k. landsrapporter, som innehåller analyser av medlemsstaternas ekonomier. Dessa omfattar även fördjupade granskningar av eventuella makroekonomiska obalanser i medlemsstaterna. Kommissionen lämnade i maj 2017 förslag till landsspecifika rekommendationer till medlems-

staterna. Rekommendationerna baserades på kommissionens landsrapporter, de nationella reformprogram och stabilitets- och konvergensprogram som utarbetats av medlemsstaterna under våren 2017.

Landsspecifika rekommendationer riktas till medlemsstaterna inom ramen för den ekonomisk-politiska samordningen. Dessa rekommendationer är inte bindande, men utgör ett viktigt politiskt instrument inom den europeiska terminen. Regeringen ser rekommendationerna som en möjlighet för EU att uppmuntra till en ansvarsfull ekonomisk politik och uppfyllelse av de mål som medlemsstaterna gemensamt kommit överens om. Varje medlemsstat avgör själv hur den ska förhålla sig till rekommendationerna, och ytterst är det parlamentet i varje medlemsstat som beslutar om den nationella ekonomiska politiken.

I slutet av juni 2017 ställde sig Europeiska rådet bakom de landsspecifika rekommendationerna, som därefter formellt antogs av rådet för ekonomiska och finansiella frågor den 11 juli 2017. Samtliga medlemsstater, med undantag för Grekland som omfattas av ett särskilt stödprogram, har fått rekommendationer. Sverige fick liksom föregående år endast en rekommendation, med förslag till ett antal åtgärder för att minska riskerna för den makroekonomiska stabiliteten. Nedan redogörs för regeringens bedömning med anledning av denna rekommendation.

Rekommendationen till Sverige

Europeiska kommissionen publicerade den 22 maj 2017 sitt förslag till rekommendation till

Sverige. Kommissionen kommenterar i sitt förslag de svenska hushållens höga skuldsättning, som fortsätter att öka från redan höga nivåer. Ökningen beror främst, enligt kommissionen, på ökande bostadslån kopplat till fortsatt stigande bostadspriser. Fördelningen av skulderna har dessutom blivit alltmer ojämn där en jämförelsevis hög andel hushåll med nya bostadslån har lånat mer än 600 procent av sin disponibla inkomst.

Kommissionen pekar också på att de svenska bostadspriserna har ökat i snabb takt sedan mitten av 1990-talet och menar att de viktigaste orsakerna till detta är en generös skattebehandling av bostadsägande och bolåneskulder och förmånliga villkor tillsammans med en relativt långsam amorteringstakt. Bostadsbristen är kopplad till strukturella brister på bostadsmarknaden, t.ex. den svaga konkurrensen i byggbranschen, och den förvärras av hinder för en effektiv användning av bostadsbeståndet. Kommissionen menar att den hårt reglerade hyresmarknaden skapar inlåsnings effekter och att den relativt höga skatten på kapitalvinster minskar rörligheten.

Mot denna bakgrund menar kommissionen att det finns makroekonomiska obalanser i svensk ekonomi. De ständigt ökande bostadspriserna tillsammans med den fortsatta ökningen av hushållens skulder ökar riskerna för en oordnad korrigering. Kommissionen nämner att vissa makrotillsynsåtgärder har vidtagits, bl.a. amorteringskravet, men påpekar samtidigt att det ännu är oklart om åtgärderna kommer att få tillräckliga effekter. Kommissionen lyfter också fram det bostadspolitiska paketet med 22 åtgärder, t.ex. för att öka tillgänglig markareal för byggande och för att minska byggkostnaderna och korta ledtiderna i planprocessen. Kommissionen konstaterar att bostadsbyggandet fortsätter att öka. Man lyfter också fram den tillfälliga reformeringen av reglerna för uppskov med kapitalvinstbeskattning, men menar samtidigt att dessa åtgärder inte är tillräckliga. En stegvis begränsning av avdragsrätten för utgiftsräntor och en höjd fastighetsskatt skulle bidra till att tygla hushållens skuldsättning, menar kommissionen, samtidigt som man konstaterar att de strukturella bristerna på bostadsmarknaden inte har åtgärdats och att inga betydande politiska åtgärder vidtagits för att öka flexibiliteten i hyressättningen.

I det formella rådsbeslutet från den 11 juli 2017 rekommenderas Sverige att

- ta itu med risker kopplade till hushållens skuldsättning, framför allt genom att stegvis begränsa avdragsrätten för utgiftsräntor på bostadslån eller genom att höja fastighetsskatten, samtidigt som utlåningen på en alltför hög skuldkvotnivå tyglas, samt att
- främja bostadsinvesteringar och effektivisera bostadsmarknaden, bl.a. genom att införa större flexibilitet i hyressättningen och genom att se över beskattningen av kapitalvinster.

Regeringens bedömning av rekommendationen

Regeringen delar Europeiska kommissionens bedömning att hushållens ökande skuldsättning utgör en risk för den makroekonomiska stabiliteten. En snabb ökning av hushållens skulder har ofta tenderat att föregå djupare och mer utdragna konjunkturnedgångar.

Bostadspriserna och hushållens skulder har stigit i relativt snabb takt i Sverige sedan mitten av 1990-talet. Priserna ökade även i många andra OECD-länder under 1990-talet och i början av 2000-talet, men till skillnad från utvecklingen i de flesta av dessa länder skedde ingen betydande prisnedgång i Sverige i samband med finanskrisen 2008 och 2009. De senaste åren har bostadspriserna fortsatt att öka i snabb takt, i synnerhet priserna på bostadsrätter. Ökningen har dock skett i en betydligt långsammare takt 2016 och 2017 jämfört med 2015.

Tillväxttakten i utlåningen till hushåll tilltog från 2013 fram till våren 2016, men har sedan dämpats något till 7,0 procents årlig tillväxttakt i juli 2017. Det är framför allt lån med bostäder som säkerhet som driver tillväxten. Amorteringskravet som infördes den 1 juni 2016 bedöms ha haft en dämpande effekt på bostadsmarknaden.

En stor del av ökningen av bostadspriserna och hushållens skuldsättning sedan mitten av 1990-talet kan förklaras av strukturella och makroekonomiska faktorer. Allt fler hushåll äger sin bostad. Utbudet av bostäder i framför allt storstäder har dock ökat långsammare än befolkningen och de bostadsrelaterade skatterna har sänkts, särskilt i samband med införandet av

en takbegränsad kommunal fastighetsavgift 2008. Samtidigt har hushållens inkomster ökat i god takt och realräntan sjunkit.

De makroekonomiska risker som är förknippade med hushållens höga skuldsättning och stigande bostadspriser är således fortsatt närvarande. Med höga och snabbt stigande bostadspriser ökar risken för att det ska ske en prisnedgång. En kraftig nedgång i bostadspriserna får stor påverkan på hushållens förmögenhet. Om hushållens reala förmögenhet skulle minska finns en risk för att hushållen också minskar sin konsumtion, vilket kan påverka tillväxten och sysselsättningen negativt.

Samtidigt bedömer Finansinspektionen i sin årliga rapport Den svenska bolånemarknaden att hushållen överlag har tillräckliga marginaler i sin ekonomi för att kunna hantera ränteökningar och inkomstbortfall. Undersökningen visar även att hushåll amorterar i en större utsträckning än tidigare och att trenden att hushåll över tid tar större och större lån i förhållande till sina inkomster är bruten. Detta bedöms minska risken för att banker och andra kreditinstitut ska göra kreditförluster på hushållens bolån. Investeringarna i bostadsbyggande har dessutom ökat, vilket är en positiv utveckling som på sikt torde dämpa prisutvecklingen.

Sedan 2010 har flera åtgärder vidtagits för att minska riskerna, bl.a. har ett bolånetak, höjda riskvikter för bolån och skärpta kapitalkrav införts. Den 1 juni 2016 infördes också ett amorteringskrav, vilket innebär att nya bolån ska amorteras ned till 50 procent av bostadens värde. Regeringens utgångspunkt är att ökade amorteringar på sikt minskar skuldsättningen och förbättrar hushållens motståndskraft mot störningar.

Hushåll med stora skulder i förhållande till sina inkomster har mindre marginaler och är därför extra sårbara vid makroekonomiska störningar. För att ytterligare stärka hushållens motståndskraft remitterade Finansinspektionen i juni 2017 därför ett förslag om att skärpa amorteringskravet för nya bolånetagare som tar stora lån i förhållande till sina inkomster. Finansinspektionen föreslår att det skärpta amorteringskravet ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Finansinspektionen fick den 1 januari 2014 ansvar för makrotillsynen. Frågan har därefter uppkommit om Finansinspektionens mandat att vidta åtgärder är tillräckligt omfattande för detta

ansvar. I oktober 2016 träffade regeringen en bred politisk överenskommelse med de borgerliga partierna och Vänsterpartiet om att förtydliga Finansinspektionens möjligheter att, efter regeringens medgivande, vidta ytterligare makrotillsynsåtgärder. Förslaget innebär att processen för att genomföra nya krav som bl.a. kan få effekter på bolånemarknaden blir tydligare och snabbare. Arbetet med att förtydliga Finansinspektionens möjligheter att vidta ytterligare makrotillsynsåtgärder pågår för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen och berörda myndigheter fortsätter att följa utvecklingen av hushållens skuldsättning noga och regeringen är beredd att vidta ytterligare åtgärder om det skulle krävas.

Regeringen delar kommissionens bedömning att utformningen av skattesystemet kan påverka hushållens skuldsättning. Det är samtidigt viktigt att upprätthålla stabila och förutsebara regler för så betydelsefulla beslut som köp av bostäder. Behovet av åtgärder på området måste ses långsiktigt och hanteras varsamt.

Utöver en utfasning av ränteavdragen rekommenderar kommissionen en högre beskattning av privatägda fastigheter. Den tidigare statliga fastighetsskatten ersattes med det nuvarande systemet med fastighetsavgift då skatten av många ansågs vara orättvis och därför saknade folkligt stöd (prop. 2007/08:27 s. 73 f.).

Regeringen delar även kommissionens bedömning att skattesystemet kan påverka rörligheten på bostadsmarknaden. Den förra regeringens politik gick i riktning mot en minskad löpande beskattning och en ökad beskattning vid transaktionstillfällen. För att öka rörligheten på bostads- och arbetsmarknaden har reglerna för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad ändrats vilket innebär att taket för uppskovsbelopp slopats för avyttringar av privatbostäder som sker under perioden den 21 juni 2016–30 juni 2020. Dessutom har metoden för att beräkna uppskovets storlek vid köp av billigare bostad ändrats.

Regeringen delar bedömningen att det finns stora utmaningar på den svenska bostadsmarknaden. Det finns behov av ytterligare reformer för att öka utbudet av bostäder, bl.a. genom att skapa bättre förutsättningar för ökad nybyggnation och att främja ökad rörlighet på bostadsmarknaden. Flera åtgärder har redan vidtagits för att öka utbudet. I budgetpropositionen för 2016 aviserade regeringen det största

bostadspolitiska paketet på 20 år. Paketet innehåller bl.a. ett investeringsstöd som främjar byggande av energieffektiva hyresbostäder och bostäder till studerande med rimliga hyror. Dessutom har 111 kommuner tagit del av ett stöd för ökat bostadsbyggande, som är en bonus till kommuner som aktivt arbetar för ett ökat bostadsbyggande. Under 2017 har regeringen satsat ca 6,1 miljarder kronor för att genomföra åtgärderna i det bostadspolitiska paketet. Regeringen planerar ytterligare åtgärder som bl.a. ska öka utbudet av nya hyresbostäder, effektivisera plan- och överklagandeprocesser och främja ett ökat utbud av byggbar mark (se även utg.omr. 18 avsnitt 3.7).

Hyressättningsystemet är konstruerat för att skapa en balans mellan hyresgästernas rätt till trygghet i sitt boende och skäliga hyror för såväl den enskilde hyresgästen som fastighetsägarna. En övergång till en hyressättning som i högre grad styrs av efterfrågan bedöms inte leda till att fler bostäder som ekonomiskt svaga hushåll kan efterfråga blir tillgängliga. I sin rapport Svensk finanspolitik 2017 menar Finanspolitiska rådet också att månadshyran i Stockholm i genomsnitt, under vissa förutsättningar, ökar med 33 procent på kort sikt med marknadshyra jämfört med bruksvärdeshyra. Finanspolitiska rådet argumenterar också att på längre sikt kan hyrorna förväntas sjunka tillbaka, men att detta kräver att den initiala hyreshöjningen skapar ett ökat utbud av bostäder.

En utredning har haft i uppdrag att ta fram förslag till författningsändringar så att den särskilda modellen för hyressättning vid nyproduktion kan utvecklas och bli mer ändamålsenlig. Utredningens uppfattning är att nyproduktionen av bostäder i stor utsträckning påverkas av en rad andra faktorer än hyressättningen och formerna för denna. Dessa faktorer är enligt utredningen bl.a. de ekonomiska villkoren på bostadsmarknaden (t.ex. avseende beskattning av olika upplåtelseformer, byggföretagens möjligheter till finansiering m.m.), kostnaderna för att producera bostäder och statliga investeringsstöd.

Utredningen, som den 31 juli 2017 överlämnade sitt betänkande Hyran vid nyproduktion – en utvärdering och utveckling av modellen med presumtionshyra (SOU 2017:65), föreslår bl.a. att det ska införas fler möjligheter att kunna ändra en presumtionshyra under presumtionstiden genom en ny förhandlings-

överenskommelse eller genom beslut av hyresnämnden. Förslaget innebär enligt utredningen att modellen med presumtionshyra blir mindre stelbent och mer anpassningsbar till nya, förändrade eller oförutsedda omständigheter.

11.2 Finanspolitiska rådets bedömningar

I maj 2017 publicerade Finanspolitiska rådet sin årliga rapport om svensk finanspolitik. I detta avsnitt redovisas rådets huvudsakliga bedömningar och rekommendationer i rapporten tillsammans med en kort redogörelse för regeringens bedömning av dessa.

Det ekonomiska läget och stabiliseringspolitiken

Konjunkturen i den svenska ekonomin bedöms enligt rådet förstärkas både i år och nästa år och resursutnyttjandet bli allt mer ansträngt. Även den globala konjunkturen förbättras och framtidsutsikterna är förhållandevis goda. Mot denna bakgrund anser rådet att regeringens aktiva finanspolitik inte är väl avvägd. Med hänsyn till konjunkurläget och överskottsmålet bör politiken enligt rådet vara betydligt mer åtstramande. En mer åtstramande aktiv finanspolitik skulle dessutom kunna bidra till ökad makrofinansiell stabilitet, anser rådet.

Regeringen delar inte rådets bedömning utan anser att finanspolitiken är väl avvägd. Sedan regeringen tillträdde har det strukturella sparandet stärkts med nästan 2 procent av BNP, vilket enligt gängse kriterier bör anses som en åtstramande finanspolitik. Vidare finns det för närvarande få tecken på överhettning i ekonomin som motiverar en ytterligare åtstramning. Tvärtom ökar löner och priser jämförelsevis långsamt.

Överskottsmålet och utgiftstaket

Rådet menar att det strukturella sparandet ligger tydligt under vad gällande överskottsmål kräver och anser att det är uppseendeväckande att regeringen 2017 försvagar de offentliga finanserna. Rådet anser att regeringen bör motivera sin politik och förklara hur den kan vara förenlig

med det finanspolitiska ramverket. Rådet anser vidare att regeringen bör klargöra hur den ser på övergången från det nu gällande till det föreslagna lägre överskotts målet. Vad som är att betrakta som en långsiktig nivå på kostnaderna för asylmottagandet och integrationen menar rådet är mycket osäkert. Enligt rådet bör därför regeringen av försiktighetsskäl ta budgetmässig höjd för att dessa kostnader kan komma att bli högre än beräknat.

Regeringen delar inte rådets bedömning i dessa delar heller. Enligt de senaste beräkningarna uppvisar de offentliga finanserna överskott fr.o.m. 2015 och framåt, och både det finansiella och det strukturella sparandet bedöms fr.o.m. 2016 och framåt ligga i linje med överskotts målet. Regeringen anser vidare att den finanspolitiska inriktning som presenteras är en lämplig övergång till det nya lägre överskotts målet samtidigt som den är i linje med det nuvarande målet för det finansiella sparandet. Framöver finns det marginaler i förhållande till både överskotts målet och utgiftstaket för att hantera eventuella oförutsedda utgiftsökningar utan att riskera att bryta mot det finanspolitiska ramverket.

Utrymmet under utgiftstaket på några års sikt är enligt rådet historiskt högt. Utgiftstakets nivå utgör därför inte något stöd för överskotts målet. Rådet anser att regeringen bör redogöra för vad den anser är en lämplig utgiftsutveckling och ett rimligt skatteuttag de kommande fyra åren.

Sedan regeringen tillträdde har en stram ekonomisk politik förts, vilket medfört att det underskott på 61 miljarder kronor som ärvdes från den förra regeringen har vänts till ett överskott på 40 miljarder kronor. Regeringen framhåller att ett ledigt utrymme under utgiftstaket inte i sig betyder att det finns ett utrymme för reformer som ökar de takbegränsade utgifterna. Reformerna på utgiftssidan kommer även fortsatt att genomföras först efter avstämning mot överskotts målet och de eventuella inkomstförstärkningar som kan komma att krävas. Vidare beaktas osäkerheten i den makroekonomiska utvecklingen vid bedömning av vilket utrymme under utgiftstaket som ska användas.

Regeringen har sedan den tillträdde föreslagit nivåer på utgiftstaket så att det i det närmaste motsvarar samma andel av potentiell BNP, vilket ger förutsättning för att de takbegränsade utgifterna kan växa i ungefär samma takt som

den trendmässiga tillväxten i ekonomin. Över tid är det ungefär samma utveckling som kan förväntas av de offentliga skatteinkomsterna vid oförändrade regler. Konsekvenserna av Finanspolitiska rådets uppfattning skulle bli att den offentliga delen av ekonomin ska minska även om resurserna finns.

Uppföljning av överskotts målet och skuldankaret

Rådet menar att perioden 2006–2015 kan sägas utgöra en hel konjunkturcykel. Det genomsnittliga finansiella sparandet under denna period uppgick till 0,3 procent av BNP. Rådet menar därför att målet om 1 procent finansiellt sparande i genomsnitt över en konjunkturcykel inte har uppnåtts. Rådet anser vidare att överskotts målet inte har nåtts även om hänsyn tas till att denna period kännetecknas av en ovanligt djup och varaktig lågkonjunktur.

Regeringen delar rådets bedömning att överskotts målet inte nåtts under delar av den ovan beskrivna perioden. Därför konstaterade regeringen att det skett en avvikelse från överskotts målet i budgetpropositionen för 2015. Den låga nivån förklaras delvis av den utdragna lågkonjunkturs effekter på de offentliga finanserna men också av de ofinansierade åtgärder, framför allt skattesänkningar, som den förra regeringen vidtog. Regeringens ansvarsfulla finanspolitik har i kombination med den goda utvecklingen i svensk ekonomi gjort det möjligt att både vända det stora underskottet från 2014 till överskott och samtidigt finansiera angelägna samhällsinvesteringar som gynnat tillväxt och sysselsättning. Enligt de senaste beräkningarna uppvisar de offentliga finanserna överskott fr.o.m. 2015 och framåt. Både det finansiella och det strukturella sparandet bedöms fr.o.m. 2016 och framåt ligga i linje med överskotts målet igen.

Regeringen bedömde i 2017 års ekonomiska vårproposition att överskotts målets nivå borde sänkas till i genomsnitt en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel och att ett skuldankare på 35 procent av BNP borde införas som ett riktmärke för den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld, den s.k. Maastrichtskulden (prop. 2016/17:100 s. 80 ff). Finanspolitiska rådet anser att ett sådant skuldankare ger en tillräcklig säkerhetsmarginal för att kunna hantera en allvarlig ekonomisk kris, givet att

realräntan är låg och att den långsiktiga tillväxten i svensk ekonomi inte faller drastiskt.

Regeringen delar rådets bedömning och föreslår i denna proposition, i enlighet med den bedömning som gjordes i den ekonomiska vårpropositionen, dels att nivån på överskotts-målet ska sänkas till en tredjedels procent, dels att ett skuldankare införs (se vidare avsnitt 5.6).

En långsiktigt hållbar finanspolitik

De beräkningar av de offentliga finansernas hållbarhet fram till 2030 som Konjunkturinstitutet har gjort för rådets räkning visar på små risker för obalanser. Om inte de nyanländas integration på arbetsmarknaden förbättras avsevärt kommer asylinvandringen att innebära en långsiktig belastning på de offentliga finanserna. Rådet menar vidare att pensionsåldern gradvis behöver höjas för att de offentliga finanserna ska vara långsiktigt hållbara och den statliga inkomstpensionen ha en acceptabel nivå. Normen att gå i pension vid 65 års ålder behöver brytas.

Regeringen delar Finanspolitiska rådets bedömning att det är låg risk för en finanspolitiskt ohållbar utveckling till 2030. Denna bedömning överensstämmer även med analysen av finanspolitikens hållbarhet i avsnitt 5.5 i denna proposition och Europeiska kommissionens bedömning från januari 2017.

Invandring utgör ett potentiellt tillskott till arbetskraften som på sikt kan minska pressen på de offentliga finanserna av en åldrande befolkning. Det är viktigt att de nyanländas arbetskraftsutbud tas till vara, såväl för de nyanländas som för samhällsekonomin skull. Sedan regeringen tillträdde är över 200 000 fler personer sysselsatta, varav två tredjedelar är utrikes födda. Regeringen avser att även fortsatt bedriva en politik som ökar sysselsättningen och sänker arbetslösheten.

Regeringen delar rådets uppfattning att en högre pensionsålder stärker arbetskraften och ger högre genomsnittliga pensioner, vilket bidrar till att förbättra finanspolitikens hållbarhet. Inom ramen för Pensionsgruppen bedriver regeringen, tillsammans med partierna bakom pensionsöverenskommelsen, ett arbete för att åstadkomma ett längre arbetsliv, dvs. en högre utträdesålder. Gruppen är överens om att åtgärder bör vidtas i samråd med arbetsmarknadens parter. Det har därför genomförts

en dialog med parterna vilket har resulterat i en avsiktsförklaring (S2016/01389/SF). Inriktningen i denna avsiktsförklaring är att åldersgränsen i lagen (1982:80) om anställningsskydd kan höjas från 67 till 69 år, men även att tjänstepensionsavtalen bör ses över så att de stöder strävandena efter ett längre arbetsliv. Regeringen har med denna avsiktsförklaring som grund fortsatt diskussionerna inom Pensionsgruppen om åtgärder för ett längre arbetsliv.

Sysselsättningen och arbetslösheten

Finanspolitiska rådet pekar på att huvudproblemet på svensk arbetsmarknad gäller de stora skillnaderna i sysselsättning och arbetslöshet mellan personer födda i Sverige och utomeuropeiskt födda. Rådet föreslog redan i förra årets rapport fortsatta satsningar på utbildning och subventionerade anställningar, men också att arbetsmarknadens parter öppnar för enkla jobb med lägre löner än dagens minimilöner.

Regeringen delar synen på problemen på arbetsmarknaden, där situationen är särskilt svår för personer födda utanför Europa och personer med kort utbildning. Regeringens politik har därför bl.a. inriktats på att få fler i utbildning och på en aktiv arbetsmarknadspolitik för att underlätta inträdet och korta vägen till arbete för personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår ytterligare åtgärder i denna proposition för att fler ska kunna ta och få ett arbete (se bl.a. avsnitt 1). Regeringen anser att lönebildningen är en fråga för arbetsmarknadens parter. Överenskommelser mellan parterna om att underlätta inträdet på arbetsmarknaden skulle kunna förbättra förutsättningarna för regeringens åtgärder på området.

Rådet bedömer att regeringen inte kommer att nå sitt mål om att Sverige ska ha lägst arbetslöshet inom EU 2020. Detta beror bl.a. på att heltidsstudierande och samtidigt jobbsökande ungdomar står för en jämförelsevis stor andel av arbetslösheten i Sverige och på den bristfälliga integrationen av invandrare på arbetsmarknaden.

Regeringen kommer att fortsätta arbetet för att sysselsättningen ska öka och arbetslösheten sjunka. Den svenska arbetsmarknaden fortsätter att utvecklas starkt. Sysselsättningsgraden i Sverige är den högsta i EU och arbetslösheten

minskar. Trots den positiva utvecklingen finns det fortfarande utmaningar på arbetsmarknaden. Arbetslösheten är fortfarande för hög, särskilt bland dem som inte gått ut gymnasiet och bland personer födda utanför Europa.

Regeringen borde, enligt rådet, omformulera sitt arbetslöshetsmål till separata sysselsättningsmål för olika grupper, exempelvis asylinvandrare, unga lågutbildade och långtidsarbetslösa.

Målet om att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020 vägleder den ekonomiska politiken. Regeringen instämmer i rådets bedömning att det är viktigt att inte ha ett ensidigt fokus på den aggregerade arbetslösheten. Vissa personer är mer utsatta än andra på arbetsmarknaden. För att politiken ska bli ändamålsenlig och bidra till lägre arbetslöshet och ökad sysselsättning anser regeringen att det är nödvändigt att följa arbetsmarknadsutvecklingen och identifiera de väsentliga problemen på arbetsmarknaden. Detta innebär att analysera olika gruppers förutsättningar på arbetsmarknaden, exempelvis unga, utomeuropeiskt födda, nyanlända och vuxna utan fullföljd gymnasieutbildning. Regeringen presenterar årligen sin bedömning av utmaningarna för politiken på detta område i den ekonomiska vårpositionen.

Prognosutvärdering och jämviktsarbetslösheten

Rådet skriver att regeringen har en fortsatt lägre prognos för resursutnyttjandet i ekonomin de närmaste åren jämfört med flertalet andra bedömare. Detta medför att regeringens beräkning av det strukturella sparandet blir högre än vad som annars skulle vara fallet och påverkar på så sätt utvärderingen av måluppfyllelsen av det offentliga sparandet.

Rådets prognosutvärdering visar att regeringens prognoser för viktiga makrovariabler har varit mindre träffsäkra än Konjunkturinstitutets under perioden 2007–2016. För de flesta undersökta variabler klarar regeringen heller inte att på två till tre års sikt slå en s.k. naiv prognosmetod, dvs. att senast kända värde antas bestå också i framtiden. Vidare finns en tendens att systematiskt överskatta BNP-tillväxten och det offentliga sparandet samt underskatta arbetslösheten. Rådet anser att regeringen bör kunna göra bättre prognoser och beräkningar. Detta gäller i synnerhet för det finansiella och

strukturella sparandet där regeringen ensam har tillgång till den mest aktuella informationen.

Rådet anser vidare att regeringens beräkning av de offentliga finanserna leder till en systematisk överskattning av det finansiella och strukturella sparandet på två till tre års sikt. Rådet anser att regeringen bör tillämpa en framskrivningsmetod som ger en mer realistisk bild av hur de offentliga finanserna kommer att utvecklas.

Regeringen gör bedömningen att jämviktsarbetslösheten faller till 6,2 procent 2020, medan Konjunkturinstitutet bedömer att den ligger på omkring 6,9 procent 2017–2020. Regeringen bör enligt rådet tydligt redogöra för de bedömningar som gjorts och redovisa känslighetsanalyser som visar hur beräkningarna av potentiell BNP och strukturellt sparande påverkas av alternativa antaganden om jämviktsarbetslösheten.

Rådet menar vidare att det viktigaste underlaget för regeringens bedömning av jämviktsarbetslösheten bakåt i tiden är skattningar som görs av Europeiska kommissionen. Internationellt samarbete när det gäller modellutveckling är värdefullt enligt rådet, men modellen bör skattas inom Regeringskansliet för att kunna anpassas ytterligare till svenska förhållanden. Rådet anser att det finns mycket som tyder på att matchningen på arbetsmarknaden har försämrats efter finanskrisen 2008 och 2009. Detta gäller särskilt för utrikes födda, vilket sannolikt innebär ett visst tryck uppåt på jämviktsarbetslösheten.

Regeringen gör bedömningen att resursutnyttjandet har stigit under senare år och är högre än normalt. Bedömningen av resursutnyttjandets nivå är dock osäker. Regeringen tar hänsyn till utvecklingen av både reala och nominella variabler i bedömningen av jämviktsarbetslösheten. Trots den starka utvecklingen på arbetsmarknaden har löne- och prisutvecklingen varit dämpad. En liknande utveckling kan observeras i många andra länder. De centrala avtal som tecknats tyder på att löneökningarna kommer att bli måttliga även framöver. En förklaring till detta kan vara att en längre period med dämpade löne- och prisökningar såväl i Sverige som i omvärlden har lett till förväntningar om en fortsatt dämpad utveckling. Det kan således ta längre tid än vanligt innan en starkt konjunktur medför högre tillväxt i löner och priser. Bristen på arbetskraft kan i så fall vara

hög en tid utan att det medför någon omedelbar risk för överhettning.

Regeringen utvecklar kontinuerligt sina prognosmetoder. I regeringens prognoser är det sedan länge praxis att inga ytterligare antaganden om framtida finanspolitiska regel- eller anslagsändringar görs utöver de åtgärder som har föreslagits eller aviserats. En konsekvens av denna princip är att prognoserna för den offentliga konsumtionen bortom budgetåret inte utformas för att nå så hög träffsäkerhet som möjligt utan baseras på gällande anslagna medel och regler. Kalkylerna bortom budgetåret ska alltså ses som en konsekvensanalys av budgetförslagets och tidigare beslutade åtgärders effekt på den medelfristiga budgetutvecklingen. Detta kan även påverka träffsäkerheten för andra makroekonomiska variabler. För att regeringens prognosförmåga ska kunna utvärderas på ett korrekt sätt bör denna prognosprincip och dess konsekvenser beaktas.

Bedömningen av jämviktsarbetslösheten är behäftad med stor osäkerhet. Regeringen har bedömt att det inte är ändamålsenligt att redovisa detaljerade siffersatta effektberäkningar av enskilda reformer. Det skulle riskera att ge en missvisande bild av effekterna. Regeringen beskriver i stället effekten av enskilda reformer i kvalitativa ordalag. I prognosen görs dock en samlad bedömning av hur den aktiva politiken påverkar den makroekonomiska utvecklingen. Det görs för att få så träffsäkra prognoser som möjligt. Att presentera känslighetskalkyler som beskriver hur olika antaganden om jämviktsarbetslösheten påverkar bedömningarna av potentiell BNP och det strukturella sparandet kan vara ett sätt att illustrera osäkerheten i bedömningen. Regeringen avser återkomma med en sådan analys.

Olika modeller för att skatta jämviktsarbetslösheten har olika för- och nackdelar. En fördel med att basera bedömningen av jämviktsarbetslösheten på Europeiska kommissionens skattning av NAWRU (Non-accelerating wage rate of unemployment, dvs. den nivå på arbetslösheten som är kompatibel med konstant löneökningstakt) är att metoden är transparent. Kommissionens modell används av ett flertal EU-länder. Modellen skattar NAWRU genom att utnyttja det historiska sambandet mellan realarbetskostnadsutveckling och resursutnyttjandet på arbetsmarknaden mätt med arbetslöshetsgapet (se Havik m.fl., The production function

methodology for calculating potential growth rates & output gaps, European Economy Economic Papers 535, Europeiska kommissionen). Det pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete av modellen såväl i kommissionens regi som internt inom Regeringskansliet. Regeringen tar redan i dagsläget hänsyn till förändringar av sammansättningen av den arbetsföra befolkningen i bedömningen av jämviktsarbetslösheten.

Hyresregleringen och inkomstfördelningen

Finanspolitiska rådet menar att rörligheten på arbetsmarknaden sannolikt skulle öka, och förutsättningarna för tillväxt förbättras, genom en förändring av dagens system för hyressättning av bostäder i riktning mot marknadshyror. Finanspolitiska rådet menar att bruksvärdesystemet skyddar dem som redan är inne på hyresmarknaden på bekostnad av dem som står utanför. Rådet menar att även för dem som är inne på marknaden skapar systemet problem, då det visserligen håller nere deras hyror, men begränsar deras rörlighet och valmöjligheter. Rådet menar dock att en övergång till marknadshyror inte bör göras utan att beakta effekterna på fördelningen av disponibel inkomst.

Rådets kalkyl av de kortsiktiga fördelningseffekterna visar att en övergång till marknadshyror visserligen skulle höja hyrorna något mer för hushåll i högre inkomstlagen, men att hushåll med lägre inkomster skulle drabbas hårdare räknat i procent av disponibel inkomst. En övergång mot marknadshyror bör enligt rådet därför kompletteras med andra åtgärder, exempelvis utbyggda bostadsbidrag. Samtidigt skulle en övergång till marknadshyror ge kapitalvinster för fastighetsägarna. En engångsbeskattning av fastighetsägarna skulle kunna bidra till att finansiera höjda bostadsbidrag.

Regeringen menar att hyressättningsystemet är konstruerat för att skapa en balans mellan hyresgästernas rätt till trygghet i sitt boende och skäliga hyror för såväl den enskilde hyresgästen som fastighetsägarna. Regeringen delar synen om behovet av ökad rörlighet och lägre trösklar in på bostadsmarknaden. Rådets förslag om utbyggda bostadsbidrag för att kompensera för hyreshöjningar kunde dock ha åtföljts av en mer utförlig analys. Bostadsbidrag som fullt ut kompenserar för hyreshöjningarna riskerar att leda till kraftiga marginal- och tröskeffekter för

hushållen. Detta skulle kunna motverka den ökade rörlighet på arbetsmarknaden som en övergång till marknadshyror syftar till att åstadkomma.

Rådet menar vidare att hyreshushållen i den nedre delen av inkomstfördelningen kan förväntas anpassa sina bostadsval till den nya kostnadsbild som marknadshyror ger upphov till. Enligt rådet skulle en sådan anpassning leda till att en övergång till marknadshyror inte får en tydligt regressiv fördelningsprofil på lång sikt.

Även om konsumtionsutrymmet inte skulle påverkas av anpassningen skulle dock välfärdsförluster uppstå om anpassningen leder till mindre bostadsyta och sämre läge. Detta beaktas inte i rådets bedömning av den långsiktiga fördelningsprofilen.

11.3 Riksrevisionens granskning av årsredovisningen för staten 2016

Riksrevisionen har för årsredovisningen för staten 2016 (skr. 2016/17:101) lämnat en revisionsberättelse utan reservation eller avvikande mening (Fi2017/02233/BATOT). Enligt myndigheten har regeringen i alla väsentliga avseenden upprättat de finansiella delarna av årsredovisningen i enlighet med 10 kap. 5–10 §§ budgetlagen (2011:203) och även i övrigt lämnat information som är förenlig med årsredovisningens finansiella delar. Riksrevisionens uttalande omfattar, liksom tidigare år, inte avsnittet om den offentliga sektorns finansiella sparande. Skälet till detta är att informationen i avsnittet, enligt myndigheten, är behäftad med olika grader av osäkerhet och inte möjlig att verifiera med tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis.

Riksrevisionen har därutöver i en revisionsrapport till regeringen (Fi2017/02233/BATOT) redogjort för iakttagelser som framför allt avser behov av möjliga förbättringar som regeringen enligt myndigheten bör beakta i de kommande årsredovisningarna.

I rapporten rekommenderar myndigheten regeringen att göra en översyn av redovisnings- och värderingsreglerna för statens innehav av hel- och delägda företag samt i vilken myndighet redovisning av statens innehav ska göras. Enligt Riksrevisionen har värderingen av statens innehav av aktier i SAS AB väckt frågan om

kapitalandelsmetoden som tillämpas är lämplig som värderingsmetod av statens innehav av aktier i de statliga bolagen. Kapitalandelsmetoden används i företag som en metod för konsolidering av intresseföretag i koncernredovisningen. Vid konsolidering av dotterföretag i bolagskoncerner används förvärvsmetoden. När förvärvsmetoden tillämpas finns det bl.a. krav på att justera mellanhavanden mellan bolagen i koncernen och för olika redovisningsprinciper. De statliga bolagen ingår inte i den statliga redovisningsorganisationen och det finns inget krav på att upprätta en s.k. koncernredovisning. I staten används kapitalandelsmetoden för att värdera aktier och andelar i bolag där staten har en ägarandel som är 20 procent eller mer. Den principiella skillnaden mellan förvärvsmetoden och kapitalandelsmetoden vad gäller frågan om justering av mellanhavanden mellan bolag i samma koncern är viktig för redovisningen inom staten eftersom några elimineringar av transaktioner och händelser mellan myndigheter och de statliga bolagen inte behöver göras. Regeringen har för avsikt att ge Ekonomistyrningsverket (ESV) i uppdrag att analysera frågan och överväga vilken metod som är bäst lämpad och möjlig för värdering av statens innehav i de statliga bolagen.

11.4 Utvecklingen av den ekonomiska styrningen

I detta avsnitt redovisas i korthet det arbete som regeringen bedrivit i syfte att utveckla den ekonomiska styrningen i staten. Arbetet bedrivs med utgångspunkt i regeringens behov av att styra olika verksamheter för att genomföra sin politik och nå de beslutade målen för olika områden samt regeringens och riksdagens behov av att följa upp genomförandet av och måluppfyllelsen i verksamheten. Vid utvecklingen av styrningen ska myndigheternas kärnverksamheter värnas och olikheter i förutsättningar och verksamheter beaktas.

Resultatstyrning

Regeringens resultatstyrning ska bidra till förverkligandet av de politiska målen och ge un-

derlag för att bedöma hur utvecklingen ser ut i förhållande till dessa mål.

Effektivare statsförvaltning

ESV redovisade i december 2016 sina slutsatser och samlade erfarenheter av det fleråriga uppdraget att identifiera och sprida kunskap om goda exempel på effektivisering i statsförvaltningen (ESV 2016:59). ESV definierar effektivitet som ett förhållande mellan kostnader och kvalitet där graden av måluppfyllelse ingår som en del i denna relation. ESV konstaterar att det är vanligt att myndigheterna effektiviserar sina verksamheter genom olika insatser som har karaktären av kontinuerliga förbättringar. Myndigheterna använder sig främst av fem tillvägagångssätt: utveckling av arbetsprocesser, målgruppsorientering, samverkan, digitalisering och regelförenklingar. Utveckling av arbetsprocesser är det vanligaste tillvägagångssättet. Rapporten visar att myndigheterna främst fokuserar på att öka kvaliteten i sina verksamheter och i mindre utsträckning på minskade kostnader. ESV anser att det finns brister när det gäller myndigheternas uppföljning av de resultat som följer av en effektiviseringsinsats och av hur kvalitetsförbättringar påverkar kostnaderna.

Enligt ESV behöver en kultur i statsförvaltningen utvecklas som fokuserar på både kvalitet och kostnader. I budgetlagen och myndighetsförordningen (2007:515) finns generella krav på effektivitet i verksamheten och god hushållning med statens medel, med beaktande av övriga krav på förvaltningen såsom att verksamheten ska bedrivas enligt gällande rätt. Myndigheterna har ofta stora möjligheter att själva bedöma på vilket sätt verksamheterna ska effektiviseras. ESV drar slutsatsen att om regeringen önskar få ut mer av myndigheternas effektiviseringsarbete behöver en dialog föras med myndigheterna om både kvalitet och kostnader och om effektiviseringens omfattning. Vid behov kan detta klargöras i styrningen av myndigheten.

Inom Regeringskansliet har ett arbete genomförts för ett gemensamt synsätt om innebörden av effektiviseringar och vägledningar förtydligats i syfte att utveckla regeringens styrning och uppföljning samt stödja myndigheternas arbete med att effektivisera sina verksamheter. Regeringen fortsätter att följa ESV:s arbete med att sprida kunskap om framgångsfaktorer och metoder för effekti-

visering av verksamheter och på så sätt vara ett kunskapsnav för effektiviseringar i statsförvaltningen.

Utvecklad resultatredovisning och resultatanalys

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att utveckla resultatredovisningen av statens insatser, både vad gäller myndigheternas redovisning till regeringen och regeringens redovisning till riksdagen. Regeringen bedömer att underlaget för resultatanalyser av statens verksamhet har förbättrats som en följd av dessa åtgärder.

Inom Regeringskansliet pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra regeringens resultatredovisningar till riksdagen i budgetpropositionen. De senaste årens utvecklingsarbete har tagit fasta på att synliggöra resultat och att arbeta med rätt information på rätt plats och därmed göra resultatredovisningen mer stringent. Finansutskottet har framfört att det är rimligt att utvecklingsarbetet inriktas mot att koncentrera resultatredovisningen till att beskriva och bedöma resultat av statliga insatser i förhållande till de mål riksdagen beslutat om. Utskottet har också betonat vikten av att skapa en tydlig uppföljning och analys av måluppfyllelse som grund för prioriteringar och budgetförslag (bet. 2015/16:FiU1 s. 165).

Inför budgetpropositionen för 2016 hade Regeringskansliet och Riksdagsförvaltningen ett utvecklingssamarbete om vissa utgiftsområden. Inför föreliggande proposition har ett fördjupat utvecklingsarbete bedrivits inom Regeringskansliet under Finansdepartementets ledning där dialog även förts mellan berörda fackdepartement och utskottskanslier. De områden som ingått i arbetet är internationell samverkan (utg.omr. 5), funktionshinderspolitik (del av utg.omr. 9), migration (utg.omr. 8) och allmän miljö- och naturvård (utg.omr. 20). Arbetet har, med anpassning till respektive avsnitt, resulterat i utvecklad resultatinformation. Det handlar bl.a. om utvecklade resultatindikatorer, förlängda tidsserier, förbättrad resultatanalys, ökad läsbarhet, tydligare koppling mellan olika avsnitt och redovisning av resultat i förhållande till anslagsutveckling.

I syfte att utveckla resultatuppföljningen gavs ESV i regleringsbrevet för 2016 i uppdrag att presentera en översiktlig bild per utgiftsområde av dels utvecklingen i förhållande till målen, dels utgiftsutvecklingen för berörda anslag. ESV redovisade i april 2017 uppdraget i rapporten

Resultatuppföljning av statens budget (ESV 2017:46). I rapporten presenteras en översiktlig bild per utgiftsområde baserat på ett urval av mål, indikatorer och anslag. Rapporten visar att kopplingen mellan mål, indikatorer och anslag varierar. I en del fall har indikatorerna en tydlig koppling till såväl mål som anslag. I andra fall är sådana kopplingar mer komplexa eller svåra att göra. Inom vissa områden finns det så många indikatorer att det, enligt ESV, riskerar att ge ett informationsöverflöd som gör det svårt att avgöra vilka indikatorer som bäst svarar mot målen. Rapporten visar på de utmaningar som finns men även på möjligheter att bättre åskådliggöra resultatet av den statliga verksamheten. Rapporten kommer att användas i Regeringskansliets fortsatta arbete med att utveckla resultatanalyserna, resultatstyrningen och resultatredovisningen.

Ett viktigt underlag för resultatanalyser är myndigheternas årsredovisningar. På uppdrag av regeringen presenterade ESV under hösten 2016 en rapport som visade att myndigheternas resultatredovisningar kan utvecklas för att bättre möta regeringens behov av underlag. ESV har i regleringsbrevet för 2017 fått i uppdrag att genomföra fördjupade studier av vilka åtgärder som krävs för att nå en förbättring. Uppdraget ska redovisas i november 2017.

Krav på könsuppdelad statistik

I regeringens skrivelse Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid (skr. 2016/17:10) informerade regeringen om att beredning pågick om införande av krav på att samtliga myndigheter som presenterar individbaserad statistik i sin årsredovisning ska göra detta uppdelat efter kön.

I förordningen (2001:100) om den officiella statistiken anges att den officiella statistiken ska vara uppdelad efter kön om det inte finns särskilda skäl mot detta. Den officiella statistiken omfattar dock endast en delmängd av den statistik som tas fram hos myndigheterna och som regeringen behöver som underlag. Regeringen har tidigare i myndigheternas instruktioner, regleringsbrev eller särskilda beslut gett vissa myndigheter i uppgift att redovisa icke officiell individbaserad statistik uppdelad efter kön.

Regeringen har genom en ändring i 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag infört ett generellt krav, likt det

som gäller för den officiella statistiken, om att individbaserad statistik som ingår i resultatredovisningen i myndighetens årsredovisning ska vara uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta. Ändringen trädde i kraft den 1 mars 2017 och ska tillämpas första gången i fråga om årsredovisningen för 2017. Därigenom förenklas styrningen av den individbaserade statistiken avseende könsuppdelning. Samtidigt säkerställs att det finns könsuppdelad statistik som underlag för de analyser som behöver göras både i budgetprocessen och i övrigt för att kunna intensifiera jämställdhetsarbetet.

Finansiell styrning

Regeringens finansiella styrning ska säkerställa att det finns tydliga regler för redovisningen och användningen av statens medel samt bidra till en effektiv resursanvändning.

Utvecklat och förenklat regelverk

I syfte att utveckla och förenkla redovisningskraven på några specificerade områden gav regeringen ESV, i regleringsbrevet för 2016, i uppdrag att utreda och lämna förslag till regeländringar. Myndigheten har utrett konsekvenserna av att slopa det generella kravet på delårsrapport för myndigheter som omfattas av internrevisionsförordningen (2006:1228). Mot bakgrund av ESV:s utredning och för att förenkla för myndigheterna har regeringen beslutat om ändringar i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag som innebär ett slopande av kravet på delårsrapport. Myndigheterna kommer i enlighet med ESV:s föreskrifter även fortsättningsvis att rapportera utfall till statsredovisningen, bl.a. det kvartalsvisa underlaget till nationalräkenskaperna. Vidare kan regeringen vid behov besluta att en myndighet ska lämna delårsrapport.

Regeringen har även, mot bakgrund av förslag från ESV, beslutat om ändringar i anslagsförordningen (2011:223) för att förtydliga reglerna om redovisning mot anslag vad gäller utgifter för avhjälpande av miljöskador på mark, vattenområde eller grundvatten. Vidare har ESV, som en följd av ett regeringsuppdrag om enhetlig redovisning av garantier och utlåning, beslutat om ändringar i sina föreskrifter och allmänna råd till anslagsförordningen och förordningen om

årsredovisning och budgetunderlag i syfte att åstadkomma en mer överskådlig och enhetlig redovisning av statens garantier och utlåning.

Tydligare tabeller för härledning av ram- och anslagsnivån

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen understrukit att det är angeläget att innebörden av de förändringar som redovisas i budgetpropositionens härledningstabeller på ett eller annat sätt tydligt framgår (bet. 2016/17:KU1). Härledningstabellen utgör en av flera informationskällor för riksdagens beslut om anslagsnivåer. Tabellen har i vissa fall varit svår att tolka eftersom den innehåller såväl tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar som nya förslag och aviseringar. I syfte att göra härledningstabellen mer transparent påbörjades ett arbete i budgetpropositionen för 2017 med att förtydliga tabellen för några anslag. Från och med denna proposition är samtliga härledningstabeller specificerade avseende nya beslut och överföringar. Detta gäller både härledningstabellen som redovisar ramnivån för utgiftsområdet och härledningstabellen per anslag.

Intern styrning och kontroll samt internrevision

En väl fungerande intern styrning och kontroll hos myndigheterna är en förutsättning för att driva verksamheten på ett effektivt sätt och uppnå önskat resultat. Myndighetsledningarnas ansvar för den interna styrningen och kontrollen framgår av myndighetsförordningen. Därutöver har regeringen beslutat vilka myndigheter som ska följa internrevisionsförordningen. Dessa myndigheter ska även följa förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Internrevisionen utgör ett centralt stöd för myndighetsledningarna i arbetet med att säkerställa en god intern styrning och kontroll. ESV har i uppgift att utveckla och förvalta den interna styrningen och kontrollen samt internrevisionen i staten. ESV lämnar varje år en rapport till regeringen i vilken myndigheten redovisar hur internrevisionen fungerar i staten som helhet samt hur myndighetsledningarnas interna styrning och kontroll fungerar.

I rapporten Redovisning över den statliga internrevisionen och myndigheternas interna styrning och kontroll 2017 (ESV 2017:14) redo-

visar ESV en samlad bedömning av att den statliga internrevisionen fungerar väl. ESV påpekar dock att av de 69 myndigheter som ska inrätta internrevision har nio myndigheter haft en halv årsarbetskraft eller mindre för internrevision under 2016. ESV menar att det finns en risk att tiden inte räcker till för att genomföra internrevisionsuppdragen på det sätt som god internrevisions- och internrevisorssed kräver. Regeringen bedömer, främst mot bakgrund av ESV:s rapport, att internrevisionen i allt väsentligt fungerar tillfredsställande i staten som helhet men är angelägen om att myndigheterna tilldelar internrevisionen tillräckliga resurser för att den ska kunna utföra sitt uppdrag. Regeringen följer därför utvecklingen av myndigheternas tilldelning av resurser till internrevisionen.

De myndigheter som tillämpar förordningen om intern styrning och kontroll ska i sin årsredovisning göra en bedömning av huruvida den interna styrningen och kontrollen är betryggande. Genom myndigheternas bedömning kan regeringen få en bild av den interna styrningen och kontrollen i staten som helhet. ESV har i sin årliga rapport redovisat sin granskning av dessa myndigheters bedömningar av den interna styrningen och kontrollen i årsredovisningarna för 2016. Enligt ESV är det få myndigheter som redovisar brister. För det fåtal myndigheter som redovisar sådana handlar det främst om riskhantering.

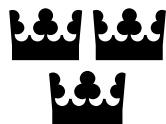
Regeringen ser mycket allvarligt på den senaste tidens händelser som tyder på en bristande intern styrning och kontroll hos vissa myndigheter. Regeringen har i regleringsbrevet för 2017 gett ESV i uppdrag att analysera hur de statliga myndigheterna tillämpar förordningen om intern styrning och kontroll avseende bl.a. hur riskanalyserna kommer till användning och hur myndigheterna arbetar med att skydda verksamheten mot oegentligheter. Uppdraget ska redovisas den 29 september 2017.

Regeringen är även angelägen om att samtliga myndigheter vidtar åtgärder för att motverka korruption och andra oegentligheter i statsförvaltningen. Statskontoret har därför fått i uppdrag att stärka myndigheternas arbete i dessa frågor (Fi2017/01595/SFÖ). Statskontoret har inrättat ett nätverk mot korruption och utarbetat riktlinjer för att underlätta när mistankar om korruption ska meddelas. Vidare har regeringen, genom Nationella upphandlingsstrategin (Fi 2016:8), uppmanat upphandlande

myndigheter att ha interna riktlinjer för hur förekomsten av korruption och jäv i upphandlingar ska motverkas.

Bilaga 1

Specifikation av budgetens utgifter och inkomster 2018

Bilaga 1

Specifikation av budgetens utgifter och inkomster 2018

Innehållsförteckning

1	Specifikation av budgetens utgifter för 2018.....	5
2	Specifikation av budgetens inkomster för 2018.....	19

1 Specifikation av budgetens utgifter för 2018

I det följande sammanställs budgetens anslag för 2018. Anslagen är fördelade på utgiftsområden.

Tusental kronor

1	Rikets styrelse	14 531 335
1	Statschefen	139 199
1	Kungliga hov- och slottsstaten	139 199
2	Riksdagen samt Riksdagens ombudsmän	1 935 826
1	Riksdagens ledamöter och partier m.m.	904 666
2	Riksdagens förvaltningsanslag	814 471
3	Riksdagens fastighetsanslag	120 000
4	Riksdagens ombudsmän (JO)	96 689
3	Sametinget och samepolitiken	53 901
1	Sametinget	53 901
4	Regeringskansliet m.m.	7 779 310
1	Regeringskansliet m.m.	7 779 310
5	Länsstyrelserna	2 978 666
1	Länsstyrelserna m.m.	2 978 666
6	Demokratipolitik och mänskliga rättigheter	877 667
1	Allmänna val och demokrati	555 890
2	Justitiekanslern	49 576
3	Datainspektionen	85 314
4	Valmyndigheten	19 937
5	Stöd till politiska partier	166 950
7	Nationella minoriteter	137 417
1	Åtgärder för nationella minoriteter	122 917
2	Åtgärder för den nationella minoriteten romer	14 500
8	Medier	601 086
1	Presstödet	567 119
2	Myndigheten för press, radio och tv	33 967
9	Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet	28 263
1	Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	28 263
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	16 285 547
1	Statskontoret	96 727
2	Kammarkollegiet	71 923
3	Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	17 550
4	Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443
5	Statliga tjänstepensioner m.m.	13 227 000
6	Finanspolitiska rådet	10 078

Tusental kronor

7	Konjunkturinstitutet	64 571
8	Ekonomistyrningsverket	174 581
9	Statistiska centralbyrån	557 223
10	Bidragsfastigheter	269 000
11	Finansinspektionen	602 798
12	Riksgäldskontoret	327 642
13	Bokföringsnämnden	10 133
14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	223 142
15	Riksrevisionen	329 737
16	Finansmarknadsforskning	29 913
17	Upphandlingsmyndigheten	94 036
18	Digitaliseringsmyndigheten	177 050

3 Skatt, tull och exekution 11 399 384

1	Skatteverket	7 590 735
2	Tullverket	1 862 074
3	Kronofogdemyndigheten	1 946 575

4 Rättsväsendet 45 776 783

1	Polismyndigheten	24 516 124
2	Säkerhetspolisen	1 492 507
3	Åklagarmyndigheten	1 519 317
4	Ekobrottsmyndigheten	677 008
5	Sveriges Domstolar	5 601 459
6	Kriminalvården	8 648 702
7	Brottsförebyggande rådet	148 270
8	Rättsmedicinalverket	425 276
9	Gentekniknämnden	5 547
10	Brottsoffermyndigheten	47 233
11	Ersättning för skador på grund av brott	121 953
12	Rättsliga biträden m.m.	2 354 657
13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	39 987
14	Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	24 174
15	Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	47 157
16	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	18 272
17	Domarnämnden	8 140
18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	81 000

5 Internationell samverkan 2 009 032

1	Avgifter till internationella organisationer	1 328 554
2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	192 276
3	Nordiskt samarbete	15 595
4	Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	13 826
5	Inspektionen för strategiska produkter	43 432
6	Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	54 358
7	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	28 402
8	Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	19 175
9	Svenska institutet	123 724

Tusental kronor

10	Information om Sverige i utlandet	15 475
11	Samarbete inom Östersjöregionen	174 215
6	Försvar och samhällets krisberedskap	53 835 520
1	Försvar	49 338 322
1	Förbandsverksamhet och beredskap	34 940 784
2	Försvarsmaktens insatser internationellt	1 147 159
3	Anskaffning av materiel och anläggningar	10 816 324
4	Forskning och teknikutveckling	641 905
5	Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	10 792
6	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	169 036
7	Officersutbildning m.m.	218 329
8	Försvarets radioanstalt	1 106 408
9	Totalförsvarets forskningsinstitut	180 479
10	Nämnder m.m.	6 301
11	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	91 559
12	Försvarsunderrättelsedomstolen	9 246
2	Samhällets krisberedskap	4 045 542
1	Kustbevakningen	1 142 760
2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	74 850
3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	21 080
4	Krisberedskap	1 286 310
5	Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	305 171
6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 169 221
7	Statens haverikommission	46 150
3	Strålsäkerhet	393 078
1	Strålsäkerhetsmyndigheten	393 078
4	Elsäkerhet	58 578
1	Elsäkerhetsverket	58 578
7	Internationellt bistånd	42 985 209
1	Internationellt utvecklingssamarbete	42 985 209
1	Bistandsverksamhet	41 606 382
2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 171 090
3	Nordiska Afrikainstitutet	16 103
4	Folke Bernadotteakademin	123 955
5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000
6	Utvärdering av internationellt bistånd	17 679
8	Migration	15 748 230
1	Migrationsverket	5 315 835
2	Ersättningar och bostadskostnader	8 101 000
3	Migrationspolitiska åtgärder	77 915
4	Domstolsprövning i utlänningsmål	959 878
5	Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	288 800
6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	305 150

7	Utresor för avvisade och utvisade	349 202
8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	155 450
9	Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m fl.	195 000
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	77 696 041
1	Hälso- och sjukvårdspolitik	42 772 934
1	Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	35 408
2	Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	82 724
3	Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	143 295
4	Tandvårdsförmåner	6 332 439
5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	26 582 000
6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	7 096 286
7	Sjukvård i internationella förhållanden	465 030
8	Bidrag till psykiatri	1 755 493
9	Läkemedelsverket	134 537
10	E-hälsomyndigheten	145 722
2	Folkhälsopolitik	590 681
1	Folkhälsomyndigheten	383 014
2	Insatser för vaccinberedskap	88 500
3	Bidrag till WHO	43 665
4	Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	75 502
3	Funktionshinderspolitik	248 090
1	Myndigheten för delaktighet	59 348
2	Bidrag till funktionshindersorganisationer	188 742
4	Politik för sociala tjänster	31 857 502
1	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	24 333
2	Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	767 514
3	Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	263 395
4	Kostnader för statlig assistansersättning	25 693 300
5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	2 517 490
6	Statens institutionsstyrelse	1 082 555
7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	1 508 915
5	Barnrättspolitik	47 184
1	Barnombudsmannen	24 923
2	Barnets rättigheter	22 261
6	Alkohol, narkotika, doping, tobak samt spel	195 629
1	Åtgärder avseende alkohol, narkotika, doping, tobak samt spel	195 629
7	Forskningspolitik	641 079
1	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	34 576
2	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	606 503
8	Socialstyrelsen	1 342 942
1	Socialstyrelsen	658 637
2	Inspektionen för vård och omsorg	684 305

Tusental kronor

10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	102 615 229
1	Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning	93 814 810
1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	38 810 429
2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	46 909 313
3	Handikappersättning	1 384 000
4	Arbetseskadeersättningar m.m.	2 876 000
5	Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	33 068
6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	2 901 000
7	Ersättning för höga sjuklönekostnader	901 000
2	Myndigheter	8 800 419
1	Försäkringskassan	8 732 772
2	Inspektionen för socialförsäkringen	67 647
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 635 669
1	Ersättning vid ålderdom	34 079 900
1	Garantipension till ålderspension	13 080 300
2	Efterlevandepensioner till vuxna	10 869 800
3	Bostadstillägg till pensionärer	9 026 600
4	Äldreförsörjningsstöd	1 103 200
2	Myndigheter	555 769
1	Pensionsmyndigheten	555 769
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	94 586 418
1	Barnbidrag	31 607 039
2	Föräldraförsäkring	42 958 598
3	Underhållsstöd	2 861 850
4	Adoptionsbidrag	23 284
5	Barnpension och efterlevandestöd	977 800
6	Vårdbidrag för funktionshindrade barn	4 264 510
7	Pensionsrätt för barnår	7 366 900
8	Bostadsbidrag	4 526 437
13	Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	25 600 209
1	Nyanlända invandrares etablering	24 885 987
1	Etableringsåtgärder	238 430
2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	19 265 374
3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	5 179 320
4	Hemutrustningslån	202 863
2	Diskriminering	196 705
1	Diskrimineringsombudsmannen	123 786
2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	72 919

3	Jämställdhet	442 517
1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	334 039
2	Jämställdhetsmyndigheten	80 315
3	Bidrag för kvinnors organisering	28 163
4	Segregation	75 000
1	Åtgärder mot segregation	56 000
2	Delegationen mot segregation	19 000
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	74 083 840
1	Arbetsmarknad	73 150 314
1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	8 402 329
2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	22 699 927
3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	13 422 023
4	Lönebidrag och Samhall m.m.	19 196 879
5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	119 685
6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	1 523 500
7	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	41 161
8	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	71 785
9	Bidrag till administration av grundbeloppet	56 363
10	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303
11	Bidrag till lönegarantiersättning	1 700 000
12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	5 756 893
13	Lån till körkort	151 466
2	Arbetsliv	933 526
1	Arbetsmiljöverket	763 225
2	Arbetsdomstolen	34 330
3	Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33 722
4	Medlingsinstitutet	58 449
5	Arbetslivspolitik	25 000
6	Centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö	18 800
15	Studiestöd	24 352 692
1	Studiehjälp	4 091 761
2	Studiemedel	16 357 643
3	Avsättning för kreditförluster	1 878 700
4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	140 582
5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	62 150
6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	29 000
7	Studiestartsstöd	909 000
8	Centrala studiestödsnämnden	869 376
9	Överklagandenämnden för studiestöd	14 480
16	Utbildning och universitetsforskning	77 965 638
1	Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning	24 863 021
1	Statens skolverk	1 124 218
2	Statens skolinspektion	405 298
3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	722 806

Tusental kronor

4	Sameskolstyrelsen	40 099
5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 685 198
6	Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	296 950
7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	4 436 000
8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	190 220
9	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	102 540
10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	308 985
11	Bidrag till vissa studier	17 525
12	Myndigheten för yrkeshögskolan	115 581
13	Statligt stöd till vuxenutbildning	2 570 034
14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	2 204 750
15	Upprustning av skollokaler och utemiljöer	680 000
16	Fler anställda i lågstadiet	2 300 000
17	Skolforskningsinstitutet	23 756
18	Praktiknära skolforskning	18 543
19	Bidrag till lärarlöner	4 457 100
20	Särskilda insatser inom skolområdet	163 418
21	Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	1 000 000

2	Universitet och högskolor	44 774 066
1	Universitetskanslersämbetet	144 539
2	Universitets- och högskolerådet	174 578
3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 756 305
4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 131 629
5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 066 875
6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 193 198
7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 123 478
8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 564 290
9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 739 036
10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 630 355
11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 396 659
12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 118 416
13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 549 701
14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	886 763
15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	720 949
16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 559 586
17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 161 006
18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 545 942
19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	674 320
20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	385 307
21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	664 465
22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	238 163
23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 067 905
24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	335 303
25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	797 279
26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	265 079
27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	554 525
28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	244 069
29	Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	935 565
30	Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	236 817
31	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	247 764

32	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	96 517
33	Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	610 073
34	Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	113 742
35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	202 136
36	Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	50 405
37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	103 938
38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	34 406
39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	501 449
40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	74 480
41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	432 085
42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	76 988
43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	455 713
44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	98 016
45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	393 975
46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	68 748
47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	397 872
48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	63 057
49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	309 935
50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	50 523
51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	364 670
52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	63 124
53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	162 576
54	Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	19 689
55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	64 579
56	Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	11 214
57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	131 513
58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	19 787
59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	421 111
60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	83 707
61	Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	30 076
62	Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	20 776
63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 344 601
64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	732 248
65	Särskilda medel till universitet och högskolor	432 125
66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 583 230
67	Särskilda bidrag inom högskoleområdet	45 116

3	Forskning	8 184 653
1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	6 007 846
2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	360 061
3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	163 492
4	Rymdforskning och rymdverksamhet	947 356
5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	34 464
6	Institutet för rymdfysik	55 428
7	Kungl. biblioteket	370 085
8	Polarforskningssekreteriatet	48 024
9	Sunet	49 183
10	Centrala etikprövningsnämnden	7 342

Tusental kronor

11	Regionala etikprövningsnämnder	41 377
12	Särskilda utgifter för forskningsändamål	99 995
4	Vissa gemensamma ändamål	143 898
1	Internationella program	81 589
2	Avgift till Unesco och ICCROM	30 886
3	Kostnader för Svenska Unescorådet	10 380
4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	21 043
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	15 879 752
1	Kulturområdesövergripande verksamhet	2 378 657
1	Statens kulturråd	55 461
2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	579 284
3	Skapande skola	187 825
4	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	45 153
5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 852
6	Bidrag till regional kulturverksamhet	1 486 368
7	Myndigheten för kulturanalys	14 714
2	Teater, dans och musik	1 401 430
1	Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	1 071 049
2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	213 614
3	Statens musikverk	116 767
3	Litteraturen, läsandet och språket	344 536
1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	155 735
2	Myndigheten för tillgängliga medier	121 756
3	Institutet för språk och folkminnen	67 045
4	Bildkonst, arkitektur, form och design	125 372
1	Statens konstråd	30 745
2	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 947
3	Nämnden för hemslöjdsfrågor	11 611
4	Bidrag till bild- och formområdet	40 069
5	Kulturskaparnas villkor	481 250
1	Konstnärsnämnden	21 954
2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	459 296
6	Arkiv	397 785
1	Riksarkivet	397 785
7	Kulturmiljö	1 008 742
1	Riksantikvarieämbetet	270 200
2	Bidrag till kulturmiljövård	270 542
3	Kyrkoantikvarisk ersättning	460 000
4	Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000

8	Museer och utställningar	1 648 119
1	Centrala museer: Myndigheter	1 266 887
2	Centrala museer: Stiftelser	258 707
3	Bidrag till vissa museer	75 519
4	Forum för levande historia	45 926
5	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	1 080
9	Trossamfund	94 550
1	Nämnden för statligt stöd till trossamfund	12 631
2	Stöd till trossamfund	81 919
10	Film	552 144
1	Filmstöd	552 144
11	Medier	90 887
1	Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland	9 721
2	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 817
3	Avgift till europeiska audiovisuella observatoriet	483
4	Statens medieråd	22 310
5	Stöd till taltidningar	54 556
12	Ungdomspolitik	319 253
1	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	40 813
2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	243 440
3	Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	35 000
13	Politik för det civila samhället	2 221 018
1	Stöd till idrotten	1 954 311
2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164
3	Stöd till friluftorganisationer	47 785
4	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000
5	Insatser för den ideella sektorn	151 758
14	Folkbildning	4 765 225
1	Bidrag till folkbildningen	4 348 183
2	Bidrag till tolkutbildning	59 331
3	Särskilda insatser inom folkbildningen	170 000
4	Särskilt utbildningsstöd	187 711
15	Tillsyn över spelmarknaden	50 784
1	Lotteriinspektionen	50 784
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 951 648
1	Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri verksamhet	6 686 096
1	Bostadspolitisk utveckling	20 600
2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	94 500
3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000
4	Boverket	308 302
5	Statens geotekniska institut	46 767

Tusental kronor

6	Lantmäteriet	563 927
7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	1 000 000
8	Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	1 300 000
9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 200 000
10	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	34 000
11	Innovativt och hållbart byggande	75 000
2	Konsumentpolitik	265 552
1	Konsumentverket	165 408
2	Allmänna reklamationsnämnden	44 488
3	Fastighetsmäklarinspektionen	24 823
4	Åtgärder på konsumentområdet	26 459
5	Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374
19	Regional tillväxt	3 921 525
1	Regionala tillväxtåtgärder	2 099 637
2	Transportbidrag	400 864
3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 421 024
20	Allmän miljö- och naturvård	10 772 788
1	Miljöpolitik	9 827 871
1	Naturvårdsverket	590 938
2	Miljöövervakning m.m.	410 214
3	Åtgärder för värdefull natur	1 247 535
4	Sanering och återställning av förorenade områden	868 018
5	Miljöforskning	78 825
6	Kemikalieinspektionen	274 741
7	Avgifter till Internationella organisationer	315 131
8	Supermiljöbilspremie	250 000
9	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	245 724
10	Klimatanpassning	214 000
11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	949 565
12	Insatser för internationella klimatinvesteringar	235 000
13	Internationellt miljösamarbete	45 900
14	Skydd av värdefull natur	1 418 000
15	Havs- och vattenmyndigheten	244 280
16	Klimatinvesteringar	1 590 000
17	Elbusspremie	100 000
18	Investeringsstöd för gröna städer	100 000
19	Elcykelpremie	350 000
20	Industriklivet	300 000
2	Miljöforskning	944 917
1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	103 509
2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	841 408

21	Energi	3 588 354
1	Statens energimyndighet	313 389
2	Insatser för energieffektivisering	233 000
3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10 000
4	Energiforskning	1 477 723
5	Planeringsstöd för vindkraft	85 000
6	Energimarknadsinspektionen	120 914
7	Energiteknik	975 000
8	Elberedskap	258 000
9	Avgifter till internationella organisationer	25 328
10	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	90 000
22	Kommunikationer	56 418 505
1	Transportpolitik	55 981 792
1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	25 512 794
2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	21 347 306
3	Trafikverket	1 386 846
4	Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål	188 308
5	Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur	62 284
6	Ersättning avseende icke statliga flygplatser	167 313
7	Trafikavtal	930 000
8	Viss internationell verksamhet	28 757
9	Statens väg- och transportforskningsinstitut	53 540
10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	150 000
11	Trängselskatt i Stockholm	1 528 925
12	Transportstyrelsen	2 139 603
13	Trafikanalys	68 162
14	Trängselskatt i Göteborg	899 954
15	Sjöfartsstöd	1 518 000
2	Politiken för informationssamhället	436 713
1	Post- och telestyrelsen	42 040
2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	140 278
3	Grundläggande betaltjänster	35 537
4	Informationsteknik och telekommunikation	72 844
5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	146 014
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 253 779
1	Skogsstyrelsen	472 307
2	Insatser för skogsbruket	580 373
3	Statens veterinärmedicinska anstalt	144 379
4	Bidrag till veterinär fältverksamhet	108 512
5	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933
6	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	124 349
7	Ersättningar för viltskador m.m.	52 778
8	Statens jordbruksverk	621 432
9	Bekämpande av växtskadegörare	5 000
10	Gårdsstöd m.m.	6 695 000

Tusental kronor

11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	138 000
12	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	24 250
13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	194 000
14	Livsmedelsverket	243 375
15	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	163 160
16	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	42 913
17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 357 405
18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 458 391
19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	79 830
20	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	4 116
21	Åtgärder på fjällägenheter	1 529
22	Främjande av rennäringen m.m.	113 915
23	Sveriges lantbruksuniversitet	1 912 254
24	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	598 164
25	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177
26	Nedsättning av slakteriavgifter	107 237

24 Näringsliv 7 370 651

1	Näringspolitik	6 741 121
1	Verket för innovationssystem	237 566
2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 915 255
3	Institutens strategiska kompetensmedel	740 629
4	Tillväxtverket	272 106
5	Näringslivsutveckling	1 081 022
6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	59 735
7	Turistfrämjande	114 613
8	Sveriges geologiska undersökning	239 005
9	Geovetenskaplig forskning	5 923
10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
11	Bolagsverket	53 285
12	Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327
13	Konkurrensverket	145 803
14	Konkurrensforskning	13 804
15	Upprustning och drift av Göta kanal	153 210
16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	23 200
17	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000
18	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780
19	Finansiering av rättegångskostnader	18 000
20	Bidrag till företagsutveckling och innovation	309 472
21	Patent- och registreringsverket	317 386

2 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande 629 530

1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	25 042
2	Kommerskollegium	87 474
3	Exportfrämjande verksamhet	382 389
4	Investeringsfrämjande	72 772
5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517
6	Bidrag till standardiseringen	31 336
7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	10 000

25	Allmänna bidrag till kommuner	111 385 385
1	Kommunalekonomisk utjämning	99 808 388
2	Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 070 047
3	Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	6 950
4	Stöd med anledning av flyktingsituationen	7 000 000
5	Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	500 000
26	Statsskuldräntor m.m.	11 355 200
1	Räntor på statsskulden	11 200 000
2	Oförutsedda utgifter	10 000
3	Riksgäldskontorets provisionsutgifter	145 200
27	Avgiften till Europeiska unionen	39 510 631
1	Avgiften till Europeiska unionen	39 510 631
Summa anslag		1 000 514 994

2 Specifikation av budgetens inkomster för 2018

I det följande beräknas budgetens inkomster för 2018. Inkomsterna är fördelade på inkomsttyper och inkomstitlar.

Tusental kronor

Skatt på arbete		1 239 040 801
1100	Direkta skatter på arbete	657 127 381
<i>1110</i>	<i>Inkomstskatter</i>	<i>786 831 728</i>
1111	Statlig inkomstskatt	60 806 690
1115	Kommunal inkomstskatt	726 025 038
<i>1120</i>	<i>Allmän pensionsavgift</i>	<i>123 118 767</i>
1121	Allmän pensionsavgift	123 118 767
<i>1130</i>	<i>Artistskatt</i>	<i>341</i>
1131	Artistskatt	341
<i>1140-1150</i>	<i>Skattereduktioner</i>	<i>-252 823 455</i>
1141	Allmän pensionsavgift	-123 087 036
1142	Fackföreningsavgift	-1 335 000
1144	Fastighetsavgift	-248 218
1151	Sjöinkomst	-54 368
1153	Jobbskatteavdrag	-112 556 627
1154	Husavdrag	-15 051 403
1155	Gåvor till ideell verksamhet	0
1156	Övriga skattereduktioner	-490 803
1200	Indirekta skatter på arbete	581 913 420
<i>1210</i>	<i>Arbetsgivaravgifter</i>	<i>564 778 746</i>
1211	Sjukförsäkringsavgift	76 986 676
1212	Föräldraförsäkringsavgift	46 015 124
1213	Arbets-skadeavgift	3 539 625
1214	Ålderspensionsavgift	186 096 088
1215	Efterlevandepensionsavgift	12 388 687
1216	Arbetsmarknadsavgift	46 115 049
1217	Allmän löneavgift	189 723 897
1218	Ofördelade avgifter	0
1219	Nedsatta avgifter	3 913 600
<i>1240</i>	<i>Egenavgifter</i>	<i>12 809 175</i>
1241	Sjukförsäkringsavgift	260 631
1242	Föräldraförsäkringsavgift	642 267
1243	Arbets-skadeavgift	83 265

Tusental kronor

	1244	Ålderspensionsavgift, netto	4 979 283
	1245	Efterlevandepensionsavgift	291 683
	1246	Arbetsmarknadsavgift	41 652
	1247	Allmän löneavgift	4 347 295
	1248	Ofördelade avgifter	0
	1249	Nedsatta avgifter	2 163 099
1260		<i>Avgifter till premiepensionssystemet</i>	-38 689 001
	1261	Avgifter till premiepensionssystemet	-38 689 001
1270		<i>Särskild löneskatt</i>	48 667 764
	1271	Pensionskostnader, företag	39 213 089
	1272	Pensionskostnader, staten	3 976 975
	1273	Förvärvsinkomster	4 180 665
	1274	Egenföretagare	1 297 035
	1275	Övrigt	0
1280		<i>Nedsättningar</i>	-6 076 699
	1282	Arbetsgivaravgifter	-3 913 600
	1283	Egenavgifter, generell nedsättning	-2 086 429
	1284	Egenavgifter, regional nedsättning	-76 670
1290		<i>Tjänstegruppliv</i>	423 435
	1291	Tjänstegruppliv	423 435
1300		Skatt på kapital	255 612 596
1310		<i>Skatt på kapital, hushåll</i>	69 434 494
	1311	Skatt på kapital	86 762 685
	1312	Skattereduktion kapital	-17 351 660
	1313	Expansionsmedelsskatt	23 469
1320		<i>Skatt på företagsvinster</i>	129 635 828
	1321	Skatt på företagsvinster	129 635 828
	1322	Skattereduktioner	0
1330		<i>Kupongskatt</i>	7 261 050
	1331	Kupongskatt	7 261 050
1340		<i>Avkastningsskatt</i>	4 349 813
	1341	Avkastningsskatt, hushåll	139 273
	1342	Avkastningsskatt, företag	4 123 315
	1343	Avkastningsskatt på individuellt pensionssparande	87 225
1350		<i>Fastighetsskatt</i>	32 663 881
	1351	Fastighetsskatt, hushåll	687 105

Tusental kronor

1352	Fastighetsskatt, företag	13 336 740
1353	Kommunal fastighetsavgift, hushåll	15 076 358
1354	Kommunal fastighetsavgift, företag	3 563 678
1360	<i>Stämpelskatt</i>	12 267 530
1361	Stämpelskatt	12 267 530
1400	Skatt på konsumtion och insatsvaror	580 892 265
1410	<i>Mervärdesskatt</i>	450 559 840
1411	Mervärdesskatt	450 559 840
1420	<i>Skatt på alkohol och tobak</i>	26 536 952
1421	Skatt på tobak	12 040 562
1422	Skatt på etylalkohol	4 280 599
1423	Skatt på vin	5 935 551
1424	Skatt på mellanklassprodukter	146 743
1425	Skatt på öl	4 139 045
1426	Privatinförsel av alkohol och tobak	-5 548
1430-1460	<i>Skatt på energi och miljö</i>	75 244 660
1430	<i>Energiskatt</i>	47 591 485
1431	Skatt på elektrisk kraft	24 248 589
1432	Energiskatt bensin	11 242 912
1433	Energiskatt oljeprodukter	11 786 884
1434	Energiskatt övrigt	313 100
1440	<i>Koldioxidskatt</i>	23 321 585
1441	Koldioxidskatt bensin	7 517 589
1442	Koldioxidskatt oljeprodukter	15 192 968
1443	Koldioxidskatt övrigt	611 028
1450-1460	<i>Övriga skatter på energi och miljö</i>	4 331 590
1451	Svavelskatt	12 202
1452	Skatt på råttolja	0
1453	Särskild skatt mot försurning	52 462
1454	Skatt på bekämpningsmedel	148 677
1455	Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer	-13
1456	Avfallsskatt	272 617
1457	Avgifter till Kemikalieinspektionen	53 060
1458	Övriga skatter	155 791
1459	Intäkter från EU:s handel med utsläppsrätter	324 794
1461	Kemikalieskatt	2 232 000
1462	Skatt på flygresor	1 080 000
1470	<i>Skatt på vägtrafik</i>	21 364 841
1471	Fordonsskatt	14 741 278
1472	Vägavgifter	959 927

Tusental kronor

	1473	Trängselskatt	2 728 000
	1474	Skatt på trafikförsäkringspremier	2 935 636
1480		Övriga skatter	7 185 972
	1481	Systembolaget AB:s överskott	210 119
	1482	Inlevererat överskott från Svenska Spel AB	4 919 682
	1483	Skatt på spel	15 847
	1484	Lotteriskatt	1 573 455
	1485	Lotteriavgifter	31 500
	1486	Skatt på annonser och reklam	182 769
	1488	Lokalradioavgifter	137 900
	1489	Avgifter avseende Myndigheten för radio och tv	8 700
	1491	Avgifter för telekommunikation	106 000
	1492	Försäljningsskatt på motorfordon	0
1500		Skatt på import	6 812 759
	1511	Tullmedel	6 775 649
	1512	Sockeraavgifter	37 110
1600		Restförda och övriga skatter	15 254 541
1610		Restförda skatter	-4 709 091
	1611	Restförda skatter, hushåll	-1 736 713
	1612	Restförda skatter, företag	-2 972 378
1620		Övriga skatter, hushåll	5 545 281
	1621	Omprövningar aktuellt beskattningsår	-240 144
	1622	Omprövningar äldre beskattningsår	1 000 000
	1623	Anstånd	1 000 000
	1624	Övriga skatter	3 571 355
	1625	Skattetillägg	145 071
	1626	Förseningsavgifter	68 999
1630		Övriga skatter företag	-519 196
	1631	Omprövningar aktuellt beskattningsår	-1 656 270
	1632	Omprövningar äldre beskattningsår	400 000
	1633	Anstånd	-1 000 000
	1634	Övriga skatter	138 226
	1635	Skattetillägg	1 223 495
	1636	Förseningsavgifter	375 353
1640		Intäkter som förs till fonder	14 937 547
	1641	Insättningsgarantiavgifter	1 571 813
	1642	Avgifter till Kärnavfallsfonden	3 750 611
	1644	Batteriavgifter	3 626
	1645	Kväveoxidavgifter	568 441

Tusental kronor

1647	Resolutionsavgift	9 043 056
Totala skatteintäkter		2 097 612 962
1700	Avgående poster, skatter till EU	-6 812 759
1710	<i>EU-skatter</i>	-6 812 759
1711	EU-skatter	-6 812 759
Offentliga sektorns skatteintäkter		2 090 800 203
1800	Avgående poster, skatter till andra sektorer	-998 580 690
1810	Skatter till andra sektorer	-998 580 690
1811	Kommunala inkomstskatter	-744 148 022
1812	Avgifter till AP-fonder	-254 432 668
Statens skatteintäkter		1 092 219 513
1900	Periodiseringar	-6 990 001
1910	<i>Uppbördsförskjutningar</i>	19 500 389
1911	Uppbördsförskjutningar	19 500 389
1920	<i>Betalningsförskjutningar</i>	-26 179 266
1921	Kommuner och landsting	3 875 024
1922	Ålderspensionssystemet	546 016
1923	Företag och hushåll	-29 283 127
1924	Kyrkosamfund	-1 337 697
1925	EU	20 518
1930	<i>Anstånd</i>	-311 124
1931	Anstånd	-311 124
1000	Statens skatteinkomster	1 085 229 512
2100	Rörelseöverskott	2 202 771
2110	<i>Affärsverkens inlevererade överskott</i>	224 200
2114	Luftfartsverkets inlevererade överskott	13 200
2116	Affärsverket Svenska Kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	211 000
2118	Sjöfartsverkets inlevererade överskott	0

Tusental kronor

2120	<i>Övriga myndigheters inlevererade överskott</i>	378 571
2124	Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	28 571
2126	Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	0
2127	Inlevererat överskott av övriga myndigheter	350 000
2130	<i>Riksbankens inlevererade överskott</i>	1 600 000
2131	Riksbankens inlevererade överskott	1 600 000
2200	Överskott av statens fastighetsförvaltning	273 000
2210	Överskott av fastighetsförvaltning	273 000
2215	Inlevererat överskott av statens fastighetsförvaltning	273 000
2300	Ränteinkomster	1 352 040
2320	<i>Räntor på näringslån</i>	-879
2314	Ränteinkomster på lån till fiskerinäringen	12
2316	Ränteinkomster på vattenkraftslån	0
2322	Räntor på övriga näringslån, Kammarkollegiet	-993
2323	Räntor på övriga näringslån	0
2324	Ränteinkomster på lokaliseringsslån	102
2340	<i>Räntor på studielån</i>	38 000
2341	Ränteinkomster på statens lån för universitetsstudier och garantilån för studerande	0
2342	Ränteinkomster på allmänna studielån	38 000
2343	Ränteinkomster på studielån upptagna efter 1988	0
2390	<i>Övriga ränteinkomster</i>	1 314 919
2391	Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	0
2392	Räntor på intressemedel	0
2394	Övriga ränteinkomster	63 419
2397	Räntor på skattekonto m.m., netto	1 251 500
2400	Inkomster av statens aktier	15 200 000
2410	<i>Inkomster av statens aktier</i>	15 200 000
2411	Inkomster av statens aktier	15 200 000
2500	Offentligrättsliga avgifter	9 908 650
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	958 156
2522	Fastställande av åldersgränser för framställning i film	0
2525	Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor	3 468 200
2526	Utjämningsavgift från arbetslöshetskassor	0
2527	Avgifter för statskontroll av krigsmaterieltillverkning	28 000
2528	Avgifter vid bergsstaten	22 000

Tusental kronor

2529	Avgifter vid patent- och registreringsväsendet	372 650
2531	Avgifter för registrering i förenings- m.fl. register	2 383
2532	Avgifter vid Kronofogdemyndigheten	1 460 000
2534	Avgifter vid Transportstyrelsen	1 282 000
2535	Avgifter för statliga garantier	0
2537	Miljöskyddsavgifter	132 652
2539	Täktavgift	0
2541	Avgifter vid Tullverket	0
2542	Patientavgifter vid tandläkarutbildningen	3 061
2548	Avgifter för Finansinspektionens verksamhet	542 000
2551	Avgifter från kärnkraftverken	260 000
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	475 506
2553	Registreringsavgift till Fastighetsmäklarinspektionen	20 350
2557	Avgifter vid statens internbank i Riksgäldskontoret	2 551
2558	Avgifter för årlig revision	161 223
2559	Avgifter för etikprövning av forskning	30 102
2561	Efterbevaknings- och tillsynsavgifter	20 816
2562	CSN-avgifter	667 000
2600	Försäljningsinkomster	62 000
2624	Inkomster av uppbörd av felparkeringsavgifter	62 000
2625	Utförsäljning av beredskapslager	0
2627	Offentlig lagring, försäljningsintäkter	0
2700	Böter m.m.	1 135 407
2711	Restavgifter och dröjsmålsavgifter	101 000
2712	Bötesmedel	862 000
2713	Vattenföreningensavgift m.m.	1 041
2714	Sanktionsavgifter m.m.	122 448
2717	Kontrollavgifter vid särskild skattekontroll	48 918
2800	Övriga inkomster av statens verksamhet	700 080
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	700 080
2000	Inkomster av statens verksamhet	30 833 948
3100	Inkomster av försålda byggnader och maskiner	0
3120	<i>Statliga myndigheters inkomster av försålda byggnader och maskiner</i>	0
3125	Fortifikationsverkets försäljning av fastigheter	0
3200	Övriga inkomster av markförsäljning	0
3211	Övriga inkomster av markförsäljning	0

Tusental kronor

3300	Övriga inkomster av försåld egendom	5 000 000
3311	Inkomster av statens gruvegendom	0
3312	Övriga inkomster av försåld egendom	5 000 000
3000	Inkomster av försåld egendom	5 000 000
4100	Återbetalning av näringslån	470
4120	<i>Återbetalning av jordbrukslån</i>	300
4123	Återbetalning av lån till fiskerinäringen	300
4130	<i>Återbetalning av övriga näringslån</i>	170
4131	Återbetalning av vattenkraftslån	0
4132	Återbetalning av lån avseende såddfinansiering	0
4136	Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet	70
4137	Återbetalning av övriga näringslån, Statens jordbruksverk	0
4138	Återbetalning av tidigare infriade statliga garantier	0
4139	Återbetalning av lokaliseringslån	100
4300	Återbetalning av studielån	493 000
4311	Återbetalning av statens lån för universitetsstudier	0
4312	Återbetalning av allmänna studielån	0
4313	Återbetalning av studiemedel	493 000
4500	Återbetalning av övriga lån:	273 000
4516	Återbetalning av utgivna startlån och bidrag	0
4525	Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	109 000
4526	Återbetalning av övriga lån	164 000
4000	Återbetalning av lån	766 470
5100	Avskrivningar och amorteringar	87 000
5120	<i>Avskrivningar på fastigheter</i>	87 000
5121	Amortering på statskapital	87 000
5130	<i>Uppdragsmyndigheters komplementkostnader</i>	0
5131	Uppdragsmyndigheters m.fl. komplementkostnader	0
5200	Statliga pensionsavgifter	11 786 000
5211	Statliga pensionsavgifter	11 786 000
5000	Kalkylmässiga inkomster	11 873 000

Tusental kronor

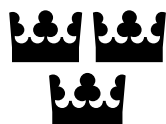
6100	Bidrag från EU:s jordbruksfonder	10 039 450
6110	<i>Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket</i>	7 642 400
6111	Gårdsstöd	7 500 000
6113	Övriga interventioner	138 000
6114	Exportbidrag	0
6115	Djurbidrag	0
6116	Offentlig lagring	0
6119	Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	4 400
6120	<i>Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen</i>	2 397 050
6123	Europeiska utvecklings och garantifonden - garantisektionen 2000–2006	0
6124	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007–2013	-7 300
6125	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014–2020	2 404 350
6200	Bidrag från EU till fiskenäringen	199 557
6213	Bidrag från Europeiska fiskefonden 2007–2013	-34 443
6214	Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020	234 000
6300	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 407 900
6313	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013	0
6314	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	1 407 900
6400	Bidrag från Europeiska socialfonden	956 000
6413	Bidrag från Europeiska socialfonden 2007–2013	0
6414	Bidrag från Europeiska socialfonden 2014–2020	956 000
6500	Bidrag till transeuropeiska nätverk	71 000
6511	Bidrag till transeuropeiska nätverk	71 000
6900	Övriga bidrag från EU	236 250
6911	Övriga bidrag från EU	236 250
6912	Bidrag till EU:s omstruktureringsfond för sockersektorn	0
6000	Bidrag m.m. från EU	12 910 157
7100	Tillkommande skatter	10 456 577
7110	<i>EU-skatter</i>	6 792 241

Tusental kronor

7112	Tullmedel	6 755 243
7113	Jordbrukstullar och sockeravgifter	36 998
7114	Avgifter till EU:s omstruktureringsfond för sockersektorn	0
7120	<i>Kommunala utjämningsavgifter</i>	3 664 336
7121	Utjämningsavgift för LSS-kostnader	3 664 336
7200	Avräkningar	-114 168 487
7210	<i>Intäkter som förs till fonder</i>	<i>-14 937 546</i>
7211	Intäkter som förs till fonder	-14 937 546
7220	<i>Kompensation för mervärdesskatt</i>	<i>-99 230 941</i>
7221	Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-32 987 551
7222	Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-66 243 390
7000	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-103 711 910
8000	Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0
9000	Löpande redovisade skatter m.m.	0
Summa inkomster		1 042 901 177

Bilaga 2

Tabellsamling
makroekonomisk
utveckling, offentliga
finanser och fördelning

Bilaga 2

Tabellsamling makroekonomisk utveckling, offentliga finanser och fördelning

Innehållsförteckning

1	Tabeller Den makroekonomiska utvecklingen	5
2	Tabeller Utgifter	13
3	Tabeller Offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statskuld	15
4	Tabeller Inkomstfördelning	18

Tabellförteckning

Tabell 1	Internationell ekonomi.....	5
Tabell 2	Försörjningsbalans, fasta priser	5
Tabell 3	Försörjningsbalans, fasta priser. Kalenderkorrigerad.....	6
Tabell 4	Försörjningsbalans, löpande priser.....	6
Tabell 5	Försörjningsbalans, implicitprisindex (deflatorer).....	7
Tabell 6	Bidrag till BNP-tillväxt.....	7
Tabell 7	Fasta bruttoinvesteringar	7
Tabell 8	Hushållens ekonomi.....	8
Tabell 9	Näringslivets produktion, baspris	9
Tabell 10	Offentlig produktion, baspris	9
Tabell 11	Bytesbalans.....	9
Tabell 12	Bruttonationalinkomst (BNI)	9
Tabell 13	Arbetsmarknad	10
Tabell 14	Sysselsatta i näringslivet	11
Tabell 15	Sysselsatta i offentliga myndigheter	11
Tabell 16	Resursutnyttjande och potentiella variabler.....	11
Tabell 17	Löneutveckling och inflation	12
Tabell 18	Räntor och valutor.....	12
Tabell 19	Utgiftstak och budgeteringsmarginal.....	13
Tabell 20	Utgifter per utgiftsområde 2016–2020.....	14
Tabell 21	Den konsoliderade offentliga sektorns finanser	15
Tabell 22	Statens finanser	16
Tabell 23	Ålderspensionssystemet.....	16
Tabell 24	Kommunsektorns finanser.....	17
Tabell 25	Strukturellt sparande	17
Tabell 26	Genomsnittlig förändring av ekvivalerad disponibel inkomst och utökad inkomst till följd av reformer i budgetpropositionen för 2018...	18

1 Tabeller Den makroekonomiska utvecklingen

Tabell 1 Internationell ekonomi
Procentuell förändring, fasta priser, om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP										
Euroområdet	1,6	-0,9	-0,2	1,2	2,0	1,8	2,0	1,8	1,6	1,5
USA	1,6	2,2	1,7	2,6	2,9	1,5	2,1	2,2	2,0	2,0
Världen, PPP-vägd ¹	4,2	3,5	3,4	3,5	3,4	3,1	3,5	3,6	3,7	3,8
KIX-vägd ²	2,5	1,0	1,4	2,2	2,2	2,2	2,7	2,5	2,4	2,4
Svensk exportmarknad ³	7,0	1,5	2,2	2,6	2,3	3,0	5,0	4,5	4,3	4,3
Inflation										
Euroområdet ⁴	2,7	2,5	1,4	0,4	0,0	0,2	1,5	1,4	1,6	1,8
USA ⁵	3,2	2,1	1,5	1,6	0,1	1,3	2,1	2,2	2,3	2,3
Styrräntor										
Refiräntan ⁶	1,2	0,9	0,6	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,6
Fed funds ⁷	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	1,1	1,6	2,2	2,8

¹ BNP-prognoser för omvärlden sammanviktade med köpkraftsjusterade BNP-vikter enligt IMF.

² BNP-prognoser för omvärlden sammanviktade med KIX-vikter, ett mått på respektive lands betydelse för svensk utrikeshandel. De senast beräknade KIX-vikterna används för 2017 och därefter skrivs vikterna fram med trenden från de föregående fem åren.

³ Den sammanvägda importen i de länder som Sverige exporterar till. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport.

⁴ Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP), årlig procentuell förändring, årsgenomsnitt.

⁵ Konsumentprisindex, årlig procentuell förändring, årsgenomsnitt.

⁶ Europeiska centralbankens styrränta i procent, årsgenomsnitt.

⁷ USA:s centralbanks styrränta i procent, årsgenomsnitt.

Källor: Macrobond och egna beräkningar.

Tabell 2 Försörjningsbalans, fasta priser
Procentuell förändring, fasta priser, om inte annat anges

	Mdkr 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hushållens konsumtionsutgifter	1 949	1,9	0,8	1,9	2,1	2,7	2,4	2,4	2,9	3,0	3,0
Offentliga konsumtionsutgifter	1 144	0,8	1,1	1,3	1,5	2,5	2,9	0,7	1,4	0,3	0,7
<i>Stat</i>	<i>300</i>	<i>0,7</i>	<i>2,5</i>	<i>3,6</i>	<i>1,7</i>	<i>2,9</i>	<i>2,9</i>	<i>-1,4</i>	<i>4,1</i>	<i>-1,0</i>	<i>-0,4</i>
<i>Kommunsektor</i>	<i>844</i>	<i>0,9</i>	<i>0,6</i>	<i>0,4</i>	<i>1,5</i>	<i>2,4</i>	<i>2,9</i>	<i>1,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,8</i>	<i>1,1</i>
Fasta bruttoinvesteringar	1 055	5,7	-0,2	0,6	5,5	7,0	5,3	7,1	2,7	2,5	2,8
<i>Näringsliv</i>	<i>870</i>	<i>7,1</i>	<i>-0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>6,4</i>	<i>8,6</i>	<i>4,6</i>	<i>7,8</i>	<i>2,5</i>	<i>2,6</i>	<i>3,0</i>
<i>Stat</i>	<i>91</i>	<i>-2,8</i>	<i>-0,6</i>	<i>-2,6</i>	<i>-2,7</i>	<i>-4,6</i>	<i>7,9</i>	<i>4,5</i>	<i>7,3</i>	<i>4,9</i>	<i>3,9</i>
<i>Kommunsektor</i>	<i>89</i>	<i>3,9</i>	<i>5,1</i>	<i>2,9</i>	<i>7,2</i>	<i>4,3</i>	<i>9,6</i>	<i>3,0</i>	<i>0,1</i>	<i>-0,6</i>	<i>-0,9</i>
Lagerinvesteringar ²	25	0,5	-1,1	0,2	0,2	0,3	0,1	-0,1	-0,2	0,0	0,0
Export	1 943	6,1	1,0	-0,8	5,3	5,6	3,5	2,9	3,9	3,3	3,8
<i>Varuexport</i>	<i>1 312</i>	<i>6,8</i>	<i>0,3</i>	<i>-2,9</i>	<i>3,1</i>	<i>3,3</i>	<i>3,5</i>	<i>4,6</i>	<i>3,9</i>	<i>3,2</i>	<i>3,7</i>
<i>Tjänsteexport</i>	<i>630</i>	<i>4,0</i>	<i>3,0</i>	<i>5,0</i>	<i>10,4</i>	<i>10,9</i>	<i>3,3</i>	<i>-0,5</i>	<i>3,9</i>	<i>3,4</i>	<i>4,0</i>
Import ³	1 741	7,3	0,5	-0,1	6,3	5,5	3,8	2,6	3,5	3,7	4,1
<i>Varuimport</i>	<i>1 200</i>	<i>8,7</i>	<i>-0,8</i>	<i>-1,7</i>	<i>4,6</i>	<i>5,6</i>	<i>5,3</i>	<i>2,9</i>	<i>3,5</i>	<i>3,7</i>	<i>4,2</i>
<i>Tjänsteimport</i>	<i>541</i>	<i>3,7</i>	<i>4,3</i>	<i>4,1</i>	<i>10,4</i>	<i>5,3</i>	<i>0,6</i>	<i>1,9</i>	<i>3,4</i>	<i>3,7</i>	<i>4,0</i>
Nettoexport ²	202	-0,2	0,3	-0,3	-0,2	0,3	0,0	0,2	0,4	0,0	0,0
BNP	4 375	2,7	-0,3	1,2	2,6	4,1	3,2	3,1	2,5	2,0	2,3

¹ Löpande priser.

² Lagerinvesteringarna är uttryckta som bidrag till BNP-tillväxt (procentenheter).

³ I summering av BNP utgör importen en avdragspost.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 3 Försörjningsbalans, fasta priser. Kalenderkorrigerad

Procentuell förändring, fasta priser, om inte annat anges

	Mdkr 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hushållens konsumtionsutgifter	1 948	1,9	0,9	1,9	2,2	2,6	2,3	2,5	2,9	3,0	2,9
Offentliga konsumtionsutgifter	1 140	0,8	1,6	1,3	1,7	2,2	2,5	1,1	1,6	0,3	0,4
<i>Stat</i>	299	0,7	2,8	3,6	1,8	2,7	2,7	-1,1	4,2	-1,0	-0,6
<i>Kommunsektor</i>	841	0,9	1,2	0,5	1,7	2,0	2,4	1,9	0,7	0,8	0,7
Fasta bruttoinvesteringar	1 051	5,7	0,2	0,6	5,6	6,6	4,9	7,5	2,9	2,6	2,5
<i>Näringsliv</i>	866	7,1	-0,3	0,7	6,6	8,3	4,2	8,3	2,7	2,6	2,7
<i>Stat</i>	91	-2,8	-0,7	-2,6	-2,8	-4,6	7,9	4,5	7,3	4,9	3,9
<i>Kommunsektor</i>	89	3,9	5,0	2,9	7,2	4,3	9,6	3,0	0,2	-0,6	-0,9
Lagerinvesteringar ²	25	0,5	-1,1	0,2	0,2	0,3	0,1	-0,1	-0,2	0,0	0,0
Export	1 936	6,1	1,6	-0,8	5,5	5,2	3,0	3,3	4,1	3,3	3,4
<i>Varuexport</i>	1 307	6,9	0,9	-2,9	3,4	2,9	3,0	5,0	4,1	3,2	3,3
<i>Tjänsteexport</i>	629	4,0	3,4	4,9	10,6	10,6	3,1	-0,3	4,1	3,4	3,6
Import ³	1 734	7,4	1,1	-0,1	6,5	5,0	3,3	3,0	3,7	3,7	3,7
<i>Varuimport</i>	1 194	8,7	-0,1	-1,7	4,9	5,0	4,7	3,4	3,7	3,7	3,7
<i>Tjänsteimport</i>	540	3,7	4,6	4,1	10,5	5,1	0,3	2,1	3,5	3,7	3,7
Nettoexport ²	202	-0,2	0,3	-0,3	-0,2	0,3	0,0	0,2	0,4	0,0	0,0
BNP	4 365	2,7	0,0	1,2	2,7	3,8	2,9	3,4	2,6	2,0	2,0

¹ Löpande priser. Beloppen är inte kalenderkorrigerade.² I summering av BNP utgör importen en avdragspost.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 4 Försörjningsbalans, löpande priser

Procentuell förändring, löpande priser, om inte annat anges

	Mdkr 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hushållens konsumtionsutgifter	1 949	3,6	1,3	2,6	3,2	3,7	3,5	4,1	4,7	5,0	5,0
Offentliga konsumtionsutgifter	1 144	3,9	3,7	4,0	3,9	5,3	5,3	4,7	4,1	3,1	3,4
<i>Stat</i>	300	4,4	4,4	4,9	2,5	4,1	3,3	2,3	5,9	2,3	2,8
<i>Kommunsektor</i>	844	3,7	3,4	3,6	4,4	5,8	6,0	5,5	3,5	3,4	3,7
Fasta bruttoinvesteringar	1 055	5,9	0,5	1,0	7,8	9,0	6,7	9,3	4,2	4,0	4,2
<i>Stat</i>	91	-2,0	1,2	-2,7	-1,7	-3,9	9,2	7,7	9,4	6,9	6,1
<i>Kommunsektor</i>	89	7,0	6,6	3,3	8,8	5,5	11,7	5,8	2,4	1,7	1,7
Export	1 943	5,0	0,0	-3,3	7,4	7,5	2,0	7,1	4,3	3,8	4,4
<i>Varuexport</i>	1 312	5,2	-1,4	-6,0	5,3	4,6	1,5	9,6	4,3	3,4	4,0
<i>Tjänsteexport</i>	632	4,5	4,0	4,0	12,4	14,3	2,9	1,8	4,4	4,6	5,2
Import ²	1 741	7,1	-0,6	-2,9	8,2	6,5	2,0	7,2	4,0	4,3	4,9
<i>Varuimport</i>	1 200	8,3	-2,7	-5,3	5,9	4,8	2,9	8,1	3,7	4,1	4,6
<i>Tjänsteimport</i>	541	3,6	5,3	3,6	13,9	10,4	0,0	5,3	4,5	4,9	5,4
Nettoexport ³	202	4,7	4,9	4,5	4,3	4,7	4,6	4,7	4,8	4,6	4,4
BNP	4 375	3,9	0,8	2,3	4,4	6,2	4,6	5,5	4,4	4,0	4,2

¹ Löpande priser.² I summering av BNP utgör importen en avdragspost.³ Export minus import, som andel av BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 5 Försörjningsbalans, implicitprisindex (deflater)

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hushållens konsumtionsutgifter	1,7	0,5	0,7	1,1	1,0	1,0	1,7	1,8	2,0	2,0
Offentliga konsumtionsutgifter	3,0	2,6	2,6	2,4	2,7	2,3	3,9	2,7	2,8	2,7
Fasta bruttoinvesteringar	0,3	0,8	0,3	2,2	1,9	1,3	2,1	1,4	1,4	1,4
Lagerinvesteringar	1,9	179,5	-67,6	13,2	6,8	-1,0	-9,2	1,5	1,5	1,5
Export	-1,0	-1,0	-2,5	2,0	1,8	-1,5	4,1	0,4	0,5	0,6
Varuexport	-1,6	-1,7	-3,2	2,1	1,2	-1,9	4,8	0,4	0,2	0,3
Tjänsteexport	0,5	0,9	-0,9	1,8	3,0	-0,4	2,4	0,4	1,2	1,2
Import	-0,2	-1,1	-2,8	1,8	1,0	-1,7	4,5	0,5	0,6	0,7
Varuimport	-0,3	-1,9	-3,7	1,2	-0,7	-2,3	5,0	0,2	0,4	0,4
Tjänsteimport	0,0	0,9	-0,4	3,2	4,9	-0,5	3,4	1,1	1,1	1,4
Bytesförhållande	-0,8	0,1	0,3	0,2	0,8	0,3	-0,4	-0,1	-0,1	-0,1
BNP	1,2	1,1	1,1	1,8	2,0	1,4	2,3	1,8	1,9	1,9

Anm.: Deflater är mätt på prisutvecklingen för komponenterna i försörjningsbalansen och beräknas som kvoten löpande priser delat i fasta priser för respektive komponent.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 6 Bidrag till BNP-tillväxt

Förändring i procent av BNP föregående år, fasta priser, om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hushållens konsumtionsutgifter	0,9	0,4	0,9	1,0	1,3	1,1	1,1	1,3	1,3	1,3
Offentliga konsumtionsutgifter	0,2	0,3	0,3	0,4	0,7	0,7	0,2	0,3	0,0	0,1
Stat	0,0	0,2	0,3	0,1	0,2	0,2	-0,1	0,2	-0,1	0,0
Kommunsektor	0,2	0,1	0,1	0,3	0,5	0,5	0,3	0,1	0,1	0,2
Fasta bruttoinvesteringar	1,3	-0,1	0,1	1,2	1,6	1,3	1,7	0,7	0,6	0,7
Lagerinvesteringar	0,5	-1,1	0,2	0,2	0,3	0,1	-0,1	-0,2	0,0	0,0
Export	2,8	0,5	-0,4	2,3	2,5	1,6	1,3	1,7	1,5	1,7
Import	-3,0	-0,2	0,0	-2,5	-2,2	-1,5	-1,0	-1,4	-1,5	-1,7
BNP¹	2,7	-0,3	1,2	2,6	4,1	3,2	3,1	2,5	2,0	2,3

¹ Procentuell förändring.² I summering av BNP utgör importen en avdragspost.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 7 Fasta bruttoinvesteringar

Procentuell förändring, fasta priser, om inte annat anges

	Mdkr 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Näringsliv²	647	6,8	2,3	0,7	4,2	6,6	1,2	3,8	3,0	2,8	3,0
Varuproducenter	313	5,5	-0,4	1,6	6,7	7,7	-1,9	4,2	0,5	4,2	6,0
Industri	205	8,8	-3,1	1,8	8,8	8,4	-2,5	1,3	2,0	4,3	5,5
Övriga varuproducenter	108	-0,2	4,7	1,4	3,1	6,4	-0,8	9,8	-2,2	4,0	6,8
Tjänsteproducenter ²	335	8,1	4,8	-0,3	1,8	5,5	4,3	3,5	5,4	1,6	0,3
Bostäder	222	8,0	-11,8	0,9	15,6	16,1	16,2	19,4	1,3	2,0	3,0
Offentliga myndigheter	180	-0,2	1,7	-0,3	1,6	-0,5	8,7	3,8	3,8	2,3	1,6
Stat	91	-2,8	-0,6	-2,6	-2,7	-4,6	7,9	4,5	7,3	4,9	3,9
Kommun	89	3,9	5,1	2,9	7,2	4,3	9,6	3,0	0,1	-0,6	-0,9
Totalt	1 055	5,7	-0,2	0,6	5,5	7,0	5,3	7,1	2,7	2,5	2,8

¹ Löpande priser.² Exklusive bostäder.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 8 Hushållens ekonomi

Procentuell förändring, löpande priser, om inte annat anges

Hushållens inkomster	Mdkr 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Real disponibel inkomst²		4,1	3,8	1,8	2,7	2,4	2,5	2,3	2,0	1,7	1,7
Prisindex ³		1,7	0,5	0,7	1,1	1,0	1,0	1,7	1,8	2,0	2,0
Nominell disponibel inkomst	2 124	5,8	4,3	2,5	3,9	3,4	3,6	4,0	3,8	3,7	3,7
Lönesumma ⁴	1 740	5,4	3,7	2,7	3,8	4,3	4,7	5,0	4,3	3,8	4,0
Övriga faktorinkomster ⁵	193	2,4	-6,9	1,8	5,1	1,4	12,1	2,7	3,1	3,3	3,5
Räntor och utdelningar, netto ⁶	147	0,6	1,0	-0,4	1,2	1,1	-0,2	0,0	0,1	0,6	0,7
Offentliga transfereringar	620	-0,9	4,5	4,3	0,7	2,6	3,1	2,8	2,5	2,1	2,1
<i>Pensioner</i>	342	0,5	6,3	5,7	0,3	2,8	4,9	3,8	2,9	2,9	2,9
<i>Sjukdom</i>	111	-2,2	2,1	2,5	3,7	4,4	-2,5	1,9	1,6	0,9	0,9
<i>Arbetsmarknad</i>	32	-13,7	6,7	6,1	-7,2	-1,2	1,1	-1,4	-13,2	-8,5	-4,1
<i>Familjer och barn</i>	70	2,4	4,2	3,7	2,6	2,6	3,3	2,9	7,7	3,9	2,7
<i>Studier</i>	14	-0,5	0,5	0,5	1,2	-2,3	-1,3	2,5	16,8	7,6	3,5
<i>Övrigt</i>	52	-1,2	-0,7	0,5	0,1	1,9	6,4	0,4	-0,5	-0,4	0,8
Privata transfereringar ⁷	126	23,3	9,4	6,9	4,3	9,3	4,8	5,0	2,8	3,2	2,3
Skatter och avgifter	-701	0,3	2,9	3,4	4,4	8,0	6,7	4,4	3,1	3,3	3,9
Hushållens sparande	Mdkr 2016 ¹	Andel av disponibel inkomst									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nettosparande, exklusive sparande i avtalspensioner	175	5,2	7,9	7,9	8,4	8,1	8,2	8,1	7,3	6,2	5,0
Nettosparande i avtalspensioner (inklusive pps ⁸)	199	8,5	8,8	8,7	8,9	9,6	9,4	9,5	9,5	9,5	9,6
Totalt nettosparande ⁹	374	12,6	15,3	15,3	15,9	16,2	16,1	16,1	15,4	14,3	13,3
Finansiellt sparande	297	10,8	14,8	14,6	15,2	15,1	14,0	13,5	12,6	11,4	10,3

Anm.: Skillnaden mellan begreppen nettosparande och finansiellt sparande är framför allt att kapitalförslitning på hushållens kapitalstock utgör en avdragspost vid beräkningen av nettosparandet, medan investeringsutgifter är en avdragspost vid beräkning av det finansiella sparandet. Om nettoinvesteringar överstiger kapitalförslitningen blir det finansiella sparandet lägre än nettosparandet.

¹ Löpande priser.

² Hushållens reala disponibla inkomst beräknas genom att den nominella inkomsten korrigeras för prisförändringar enligt implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter.

³ Implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter.

⁴ Lönesumman motsvarar antalet arbetade timmar multiplicerat med timlön.

⁵ Består bl.a. av egenföretagares inkomster.

⁶ Vid räntor och utdelningar anges nettobidraget i procentuell volymförändring.

⁷ Består främst av utbetalda privatfonderade avtalspensioner.

⁸ Premiepensionssparande.

⁹ Totalt sparkvot = nettosparande inklusive sparande i avtalspensioner (inklusive premiepensionssparande) / (disponibel inkomst + nettosparande i avtalspensioner (inklusive premiepensionssparande)).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 9 Näringslivets produktion, baspris

Procentuell förändring, fasta priser, om inte annat anges

	Mdkr 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Varuproducenter	1 053	2,3	-4,2	-1,8	0,7	5,2	1,5	4,3	2,4	1,4	1,8
<i>Industri</i>	654	4,1	-7,0	-1,1	-0,7	4,3	0,9	3,1	2,3	1,7	2,1
<i>Byggverksamhet</i>	235	-2,3	-5,9	-3,7	2,8	9,6	4,6	9,4	2,3	1,2	1,6
Tjänsteproducenter	1 974	4,8	2,0	3,9	4,4	4,4	4,1	4,2	3,0	2,9	3,0
Näringslivet totalt	3 027	3,9	-0,4	1,8	3,1	4,6	3,2	4,2	2,8	2,4	2,6

¹ Löpande priser.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 10 Offentlig produktion, baspris

Procentuell förändring, fasta priser, om inte annat anges

	Mdkr 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kommunsektor	552	-0,3	0,0	-1,3	0,4	0,6	1,8	-0,3	0,7	1,1	1,6
Stat	233	-0,8	2,4	1,7	2,2	1,1	3,4	-0,5	4,0	-0,4	-0,5
Total offentlig produktion	785	-0,5	0,7	-0,4	0,9	0,8	2,3	-0,4	1,7	0,6	1,0

Anm.: Den offentliga produktionen är mindre än den offentliga konsumtionen eftersom offentlig sektor köper mer varor och tjänster från privat sektor än den säljer.

¹ Löpande priser.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 11 Bytesbalans

Miljarder kronor, löpande priser, om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Handelsbalans	145	149	121	119	114	98	126	139	135	131
<i>procent av BNP</i>	4,0	4,0	3,2	3,0	2,7	2,2	2,7	2,9	2,7	2,5
Tjänstebalans	42	43	66	53	93	90	73	75	77	80
Faktorinkomster	77	87	79	80	59	68	70	76	80	84
Löpande transfereringar	-61	-73	-67	-70	-70	-59	-61	-77	-80	-81
Bytesbalans	203	206	198	183	196	197	208	213	212	214
<i>procent av BNP</i>	5,6	5,6	5,3	4,6	4,7	4,5	4,5	4,4	4,2	4,1
Kapitaltransfereringar	-8	-6	-9	-6	-8	-4	-7	-8	-9	-9
Finansiellt sparande	195	200	189	177	188	194	201	205	203	205
<i>procent av BNP</i>	5,3	5,4	5,0	4,5	4,5	4,4	4,3	4,3	4,1	3,9
Bytesförhållande ¹	-0,8	0,1	0,3	0,2	0,8	0,3	-0,4	-0,1	-0,1	-0,1

¹ Exportpriser i förhållande till importpriser, procentuell förändring.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 12 Bruttonationalinkomst (BNI)

Miljarder kronor, löpande priser. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP	3 657	3 685	3 770	3 937	4 181	4 375	4 614	4 818	5 009	5 219
Primära inkomster netto	81	91	87	87	64	76	82	78	82	85
BNI	3 737	3 776	3 857	4 024	4 245	4 451	4 696	4 895	5 090	5 304

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 13 Arbetsmarknad

Procentuell förändring om inte annat anges

	Nivå 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP ²	4 375	2,7	-0,3	1,2	2,6	4,1	3,2	3,1	2,5	2,0	2,3
Produktivitet ³	487	1,0	0,0	1,0	1,2	2,1	0,6	1,8	1,5	1,5	1,1
Produktivitet i näringslivet ³	540	1,3	0,2	1,5	1,7	2,9	1,3	2,4	2,0	1,9	1,4
Arbetade timmar ⁴	7 928	2,0	-0,1	0,4	1,4	1,6	2,3	1,4	1,0	0,5	1,1
Medelarbetstid ⁵	1 615	-0,3	-0,8	-0,7	0,0	0,2	0,8	-0,9	-0,2	0,0	0,7
Kalenderkorrigerad utveckling											
BNP ²	4 365	2,7	0,0	1,2	2,7	3,8	2,9	3,4	2,6	2,0	2,0
Produktivitet ³	489	0,9	-0,5	0,9	1,0	2,5	1,0	1,5	1,4	1,4	1,4
Produktivitet i näringslivet ³	542	1,2	-0,4	1,5	1,5	3,3	1,7	2,0	1,8	1,8	1,8
Arbetade timmar ⁴	7 881	2,0	0,7	0,4	1,8	1,0	1,7	2,0	1,3	0,6	0,6
Medelarbetstid ⁵	1 605	-0,3	0,0	-0,6	0,3	-0,4	0,2	-0,3	0,1	0,1	0,1
Befolkning 15–74 år	7 323	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,9	1,0	0,6	0,5	0,4
Befolkning 20–64 år	5 689	0,6	0,5	0,5	0,7	0,7	0,8	1,0	0,7	0,4	0,4
Arbetskraften 15–74 år	5 277	1,4	0,9	1,1	1,3	0,8	1,0	1,9	0,6	0,5	0,5
Arbetskraftsdeltagande 15–74 år ⁸		70,9	71,1	71,5	71,9	72,0	72,1	72,7	72,7	72,7	72,8
Sysselsatta 15–74 år	4 910	2,3	0,7	1,0	1,4	1,4	1,5	2,3	1,2	0,6	0,5
Sysselsatta 20–64 år	4 617	2,2	0,6	1,0	0,9	1,4	1,7	2,0	1,1	0,6	0,4
Sysselsättningsgrad 15–74 år ⁶		65,4	65,5	65,7	66,2	66,6	67,1	67,9	68,3	68,4	68,4
Sysselsättningsgrad 20–64 år ^{6,7}		79,4	79,4	79,8	79,9	80,5	81,2	82,0	82,4	82,5	82,5
Arbetslöshet 15–74 år ⁹		7,8	8,0	8,0	7,9	7,4	6,9	6,6	5,9	5,9	5,9
Programdeltagare ¹⁰		4,4	4,5	4,7	4,6	4,5	4,4	4,4	4,2	4,1	4,0
Deltagare i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program vid Arbetsförmedlingen		Tusental personer, årsgenomsnitt									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sysselsatta i program		9	10	14	16	16	15	19	39	49	56
Övriga i program ¹¹		168	177	186	176	175	171	173	144	132	121
Totalt¹²		178	187	201	191	191	186	193	184	181	177

Anm.: Prognosen baseras på hittills föreslagna och genomförda reformer.

¹ Nivå avser tusental om inte annat anges.² BNP till marknadspris, fasta priser, referensår 2016. Nivå avser miljarder kronor, löpande priser.³ Produktivitet mätt som förädlingsvärde till baspris per arbetad timme.⁴ Enligt nationalräkenskaperna. Nivå avser miljoner timmar.⁵ Avser arbetade timmar per år enligt nationalräkenskaperna dividerat med årsmedeltal för antal sysselsatta i åldersgruppen 15–74 år enligt arbetskraftsundersökningarna.⁶ Antal sysselsatta i procent av befolkningen i den aktuella åldersgruppen.⁷ Sysselsättningsgrad enligt EU:s 2020-mål.⁸ Antal i arbetskraften i procent av befolkningen i den aktuella åldersgruppen.⁹ Antal arbetslösa i procent av arbetskraften i den aktuella åldersgruppen.¹⁰ Personer i nystartsjobb eller konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program vid Arbetsförmedlingen, i procent av arbetskraften i åldersgruppen 15–74 år.¹¹ Här ingår samtliga åtgärder utom subventionerade anställningar och start av näringsverksamhet.¹² Till följd av avrundning stämmer inte alltid totalen med delarna.

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Tabell 14 Sysselsatta i näringslivet

Procentuell förändring om inte annat anges

	Nivå 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Varuproducenter	1 100	3,1	-0,3	-0,8	0,3	0,8	0,2	1,6	1,0	0,5	0,5
Industri	583	1,3	-1,8	-2,2	-1,0	-0,7	-0,8	1,5	0,7	0,3	0,3
Byggverksamhet	353	4,9	1,8	0,9	2,5	2,4	3,7	2,7	1,2	0,8	0,7
Tjänsteproducenter	2 261	2,9	1,1	1,6	2,0	1,7	1,6	2,7	1,4	0,6	0,6
Näringslivet totalt	3 362	3,0	0,6	0,8	1,5	1,4	1,1	2,4	1,3	0,6	0,6

Anm.: Tabellen avser sysselsättning enligt nationalräkenskaperna.

¹ Tusental personer.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 15 Sysselsatta i offentliga myndigheter

Procentuell förändring om inte annat anges

	Nivå 2016 ¹	Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kommunala myndigheter	1 159	0,5	0,5	0,8	1,3	2,3	3,5	2,3	1,5	0,5	0,2
Staten	251	0,2	1,9	2,2	1,4	0,6	1,1	1,3	0,6	0,2	0,2
Offentliga myndigheter totalt	1 410	0,4	0,7	1,0	1,3	2,0	3,1	2,1	1,3	0,5	0,2

Anm.: Tabellen avser sysselsättning enligt nationalräkenskaperna. Offentliga myndigheter och kommunala myndigheter är nationalräkenskapsbegrepp som skiljer sig från begreppen offentlig sektor respektive kommunal sektor. Skillnaden ligger i att kommunernas s.k. affärsdrivande verksamheter inte omfattas av de förstnämnda begreppen, utan förs till näringslivet i nationalräkenskapernas branschindelade statistik.

¹ Tusental personer.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 16 Resursutnyttjande och potentiella variabler

Resursutnyttjande	Skillnaden mellan faktisk och potentiell nivå, i procent av potentiell nivå										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
BNP-gap	-0,4	-1,8	-2,3	-1,8	-0,8	-0,2	0,8	1,0	0,8	0,6	
Produktivitetsgap	0,7	-0,4	-0,4	-0,5	0,6	0,4	0,4	0,3	0,2	0,1	
Timgap	-1,1	-1,3	-2,0	-1,3	-1,3	-0,6	0,4	0,7	0,6	0,6	
Sysselsättningsgap	-1,3	-1,5	-1,6	-1,4	-1,1	-0,7	0,6	0,9	0,7	0,6	
Potentiella variabler	Nivå 2016	Procentuell förändring, fasta priser, om inte annat anges. Kalenderkorrigerade värden									
Potentiell BNP ¹	4 375	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Potentiell produktivitet ²	487	1,3	1,4	1,8	2,2	2,7	2,4	2,3	2,4	2,2	2,2
Pot. antal arbetade timmar ³	7 932	0,5	0,7	0,9	1,2	1,4	1,2	1,4	1,5	1,5	1,6
Pot. sysselsättning 15–74 år ⁴	4 942	1,1	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	0,9	0,7	0,6
Jämviktsarbetslöshet 15–74 år ⁵		1,0	1,0	1,1	1,2	1,1	1,0	1,1	0,9	0,7	0,6
		6,8	6,8	6,8	6,7	6,5	6,4	6,4	6,4	6,3	6,2
Potentiella variabler, löpande priser	Miljarder kronor										
Potentiell BNP ⁶		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		3 663	3 756	3 865	4 019	4 213	4 375	4 577	4 775	4 975	5 183

¹ Potentiell BNP till marknadspris, fasta priser, referensår 2016. Nivå avser miljarder kronor, löpande priser.² Nivå avser hundratals kronor per timme.³ Nivå avser miljoner timmar.⁴ Nivå avser tusental.⁵ I procent av potentiell arbetskraft.⁶ Beräknad som potentiell BNP till marknadspris (fasta priser, referensår 2016) multiplicerad med BNP-deflatorn, som är ett prisindex för producerade varor och tjänster.

Källa: Egna beräkningar.

Tabell 17 Löneutveckling och inflation

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Löneutveckling¹										
Totalt, konjunkturlönestatistiken	2,4	3,0	2,5	2,8	2,4	2,4	2,7	3,0	3,2	3,4
<i>Industri</i>	2,5	3,9	2,0	2,5	2,4	2,1	2,5	3,0	3,2	3,4
<i>Byggindustri</i>	3,1	2,6	3,0	3,1	1,6	2,7	2,8	3,1	3,2	3,4
<i>Näringslivets tjänstesektorer</i>	2,4	3,0	2,3	2,9	2,3	2,3	2,6	3,0	3,2	3,4
<i>Statliga myndigheter</i>	1,9	2,1	2,6	2,3	2,6	2,3	2,5	3,0	3,2	3,4
<i>Kommunala myndigheter</i>	2,3	2,7	2,9	2,8	2,7	2,8	3,2	3,1	3,3	3,4
Totalt, nationalräkenskaperna ²	3,1	2,8	2,1	1,9	3,2	2,6	3,0	3,0	3,2	3,4
Konsumentprisernas utveckling										
KPI ³	3,0	0,9	0,0	-0,2	0,0	1,0	1,6	1,7	2,1	2,5
KPIF ⁴	1,4	1,0	0,9	0,5	0,9	1,4	1,8	1,7	1,9	2,0
Nettoprisindex	2,0	1,2	-0,3	-0,1	-0,9	0,4	1,3	1,9	2,2	2,6
Prisbasbelopp ⁵	42,8	44,0	44,5	44,4	44,5	44,3	44,8	45,5	46,4	47,3

¹ Nominell löneutveckling. Konjunkturlönestatistiken för 2016 avser prognos.² Kalenderkorrigerad. Timlönen enligt nationalräkenskaperna mäts som lönesumman dividerat med anställdas arbetade timmar.³ Konsumentprisindex, årsgenomsnitt.⁴ Mätt på underliggande inflation. I beräkningen av KPIF (KPI med fast bostadsränta) hålls den del av förändringen i räntekostnader för egnahem som beror på förändrade räntesatser konstant.⁵ Tusental kronor.

Källor: Medlingsinstitutet, Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 18 Räntor och valutor

Årsgenomsnitt. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Reporänta	1,8	1,5	1,0	0,5	-0,3	-0,5	-0,5	-0,3	0,0	0,6
6-månadersränta ¹	1,7	1,2	0,9	0,4	-0,3	-0,6	-0,7	-0,4	0,1	0,7
5-årsränta ¹	2,3	1,1	1,6	0,9	0,2	-0,2	0,0	0,6	1,3	1,8
10-årsränta ¹	2,6	1,6	2,1	1,7	0,7	0,5	0,7	1,3	2,0	2,5
Differens 10-årsränta Sverige–Tyskland ¹	0,0	0,0	0,5	0,5	0,2	0,4	0,2	0,3	0,3	0,3
6-månadersränta, Tyskland (EUR) ¹	0,7	0,0	0,1	0,0	-0,3	-0,6	-0,7	-0,4	0,0	0,5
Växelkurs, kronindex KIX ²	107,6	106,1	103,0	106,8	112,6	111,7	112,4	109,7	109,0	108,7
SEK per EUR	9,0	8,7	8,7	9,1	9,4	9,5	9,5	9,3	9,2	9,2
SEK per USD	6,5	6,8	6,5	6,9	8,4	8,6	8,6	8,3	8,2	8,2
USD per EUR	1,4	1,3	1,3	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1

¹ Avser statsskuldväxel för löptider kortare än ett år och statsobligation för löptider längre än ett år.² Index, 1992-11-18 = 100.

Källor: Riksbanken och egna beräkningar.

2 Tabeller Utgifter

Tabell 19 Utgiftstak och budgeteringsmarginal

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Utgiftstak	1 063	1 084	1 095	1 107	1 158	1 215	1 274	1 337	1 397	1 471
Takbegränsade utgifter	989	1 022	1 067	1 096	1 135	1 184	1 236	1 289	1 320	1 351
Budgeteringsmarginal	74	62	28	11	23	31	38	48	77	120
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	7,5	6,0	2,6	1,0	2,0	2,6	3,1	3,7	5,8	8,8

Anm.: Utgiftstakets nivå för 2020 är regeringens bedömning i denna proposition.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 20 Utgifter per utgiftsområde 2016–2020

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2016 Utfall ¹	2017 Anslag ²	2017 Prognos	2018 Förslag ³	2019 Förslag ⁴	2020 Förslag ⁴
1 Rikets styrelse	12 672	13 316	13 473	14 531	14 510	14 435
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15 035	15 359	15 407	16 286	16 703	17 359
3 Skatt, tull och exekution	10 840	11 024	11 015	11 399	11 654	11 816
4 Rättsväsendet	42 289	43 875	44 441	45 777	47 418	48 990
5 Internationell samverkan	2 070	2 163	2 084	2 009	2 012	2 017
6 Försvar och samhällets krisberedskap	49 366	50 739	50 116	53 836	56 057	58 068
7 Internationellt bistånd	31 971	36 775	36 754	42 985	45 684	47 161
8 Migration	41 251	39 421	38 921	15 748	10 556	9 571
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	63 371	70 444	68 420	77 696	75 775	75 575
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	105 614	107 172	103 313	102 615	101 876	101 723
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	35 928	34 774	34 677	34 636	34 279	34 034
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	86 106	89 387	88 546	94 586	98 496	101 447
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	19 200	32 705	26 434	25 600	18 754	14 691
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	72 531	75 669	72 234	74 084	75 419	77 749
15 Studiestöd	19 486	22 434	20 259	24 353	25 659	27 043
16 Utbildning och universitetsforskning	66 120	73 058	70 892	77 966	80 307	84 056
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	13 918	14 521	14 326	15 880	15 900	15 906
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 119	6 805	4 466	6 952	7 038	7 052
19 Regional tillväxt	2 614	3 595	3 122	3 922	5 019	5 997
20 Allmän miljö- och naturvård	7 299	8 913	8 347	10 773	13 207	14 692
21 Energi	2 721	3 079	3 071	3 588	3 715	3 819
22 Kommunikationer	50 087	55 083	55 348	56 419	59 487	60 833
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	15 898	18 242	17 769	19 254	19 737	19 497
24 Näringsliv	5 891	6 456	6 428	7 371	7 493	7 218
25 Allmänna bidrag till kommuner	93 350	105 566	105 494	111 385	116 929	122 003
26 Statsskuldsräntor m.m.	1 743	16 468	11 645	11 355	25 655	22 155
27 Avgiften till Europeiska unionen	30 350	29 586	21 524	39 511	43 043	44 491
Minskning av anslagsbehållningar				-8 479	-5 134	-4 698
Summa utgiftsområden⁵	900 839	986 629	948 524	992 036	1 027 248	1 044 703
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor⁶	899 096	970 161	936 879	980 690	1 001 603	1 022 558
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	285 357		299 062	308 661	318 871	328 877
Takbegränsade utgifter	1 184 453		1 235 941	1 289 351	1 320 474	1 351 435
Budgeteringsmarginal	30 547		38 059	47 649	76 526	119 565
Utgiftstak⁷	1 215 000		1 274 000	1 337 000	1 397 000	1 471 000

¹ Anslagen är fördelade till de utgiftsområden de tillhör i statens budget för 2018.² Inklusive riksdagens beslut i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 (prop. 2016/17:99, bet. 2016/17:FiU21, rskr. 2016/17:316) samt förslagen i propositionen Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2).³ Regeringens förslag till utgiftsramar för 2018 i denna proposition (se tabell 8.2).⁴ Regeringens förslag till preliminära utgiftsramar för 2019 och 2020.⁵ Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.⁶ Summa utgiftsområden exklusive U026 Statsskuldsräntor m.m. och exklusive minskning av anslagsbehållningar för statsskuldsräntor.⁷ Regeringens förslag till nivå på utgiftstaket för 2020 (se avsnitt 5.2).

Källa: Egna beräkningar.

3 Tabeller Offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statsskuld

Tabell 21 Den konsoliderade offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Inkomster	1 780	1 810	1 862	1 904	2 048	2 167	2 271	2 358	2 445	2 547
<i>procent av BNP</i>	<i>48,7</i>	<i>49,1</i>	<i>49,4</i>	<i>48,4</i>	<i>49,0</i>	<i>49,5</i>	<i>49,2</i>	<i>48,9</i>	<i>48,8</i>	<i>48,8</i>
Skatter och avgifter ¹	1 549	1 563	1 613	1 671	1 804	1 917	2 016	2 091	2 170	2 259
<i>procent av BNP</i>	<i>42,4</i>	<i>42,4</i>	<i>42,8</i>	<i>42,4</i>	<i>43,2</i>	<i>43,8</i>	<i>43,7</i>	<i>43,4</i>	<i>43,3</i>	<i>43,3</i>
Kapitalinkomster	73	70	72	62	62	66	65	70	71	76
Övriga inkomster ²	158	177	178	172	181	183	190	197	204	212
Utgifter	1 786	1 846	1 913	1 965	2 036	2 126	2 226	2 315	2 392	2 468
<i>procent av BNP</i>	<i>48,9</i>	<i>50,1</i>	<i>50,8</i>	<i>49,9</i>	<i>48,7</i>	<i>48,6</i>	<i>48,2</i>	<i>48,1</i>	<i>47,8</i>	<i>47,3</i>
Transfereringar och subventioner ³	659	687	718	729	748	764	798	829	856	879
Hushåll	535	559	583	588	603	622	639	655	668	682
Näringslivet	66	67	68	73	74	82	91	90	98	104
Utlandet	58	60	67	69	71	61	68	84	90	93
Konsumtion	921	955	993	1 032	1 086	1 144	1 197	1 247	1 286	1 330
Investeringar m.m.	159	164	166	171	176	191	203	210	220	229
Ränteutgifter ⁴	47	41	36	33	26	27	27	29	29	30
Finansiellt sparande	-7	-36	-51	-61	12	41	46	42	52	78
<i>procent av BNP</i>	<i>-0,2</i>	<i>-1,0</i>	<i>-1,4</i>	<i>-1,5</i>	<i>0,3</i>	<i>0,9</i>	<i>1,0</i>	<i>0,9</i>	<i>1,0</i>	<i>1,5</i>
Staten	-14	-39	-43	-49	13	51	54	57	71	96
Pensionssystemet	19	10	-5	4	8	3	1	0	0	3
Kommunsektorn	-13	-6	-3	-15	-10	-14	-9	-15	-19	-21
Strukturellt sparande, procent av potentiell BNP	0,3	-0,2	-1,0	-1,0	0,1	1,0	0,8	0,6	0,7	1,1
Finansiell ställning										
Statsskuld, okonsoliderad	1 108	1 147	1 277	1 394	1 403	1 347	1 295	1 240	1 168	1 079
<i>Procent av BNP</i>	<i>30,3</i>	<i>31,1</i>	<i>33,9</i>	<i>35,4</i>	<i>33,6</i>	<i>30,8</i>	<i>28,1</i>	<i>25,7</i>	<i>23,3</i>	<i>20,7</i>
Statsskuld, konsoliderad	1 076	1 113	1 236	1 347	1 352	1 292	1 238	1 183	1 110	1 020
<i>Procent av BNP</i>	<i>29,4</i>	<i>30,2</i>	<i>32,8</i>	<i>34,2</i>	<i>32,3</i>	<i>29,5</i>	<i>26,8</i>	<i>24,5</i>	<i>22,2</i>	<i>19,5</i>
Den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld	1 372	1 392	1 524	1 781	1 837	1 820	1 781	1 759	1 722	1 672
<i>Procent av BNP</i>	<i>37,5</i>	<i>37,8</i>	<i>40,4</i>	<i>45,2</i>	<i>43,9</i>	<i>41,6</i>	<i>38,6</i>	<i>36,5</i>	<i>34,4</i>	<i>32,0</i>
Finansiell nettoförmögenhet	701	777	783	777	800	923	1 063	1 141	1 235	1 367
<i>Procent av BNP</i>	<i>19,2</i>	<i>21,1</i>	<i>20,8</i>	<i>19,7</i>	<i>19,1</i>	<i>21,1</i>	<i>23,0</i>	<i>23,7</i>	<i>24,7</i>	<i>26,2</i>

¹ Utfall 2016 enligt nationalräkenskaperna, vilket kan skilja sig från regeringens prognos på offentliga sektorns skatteintäkter för 2016 som redovisas i avsnitt 7.

² Utgörs av bl.a. tillräknade inkomster som bruttoförs i nationalräkenskaperna, t.ex. kapitalförslitningen av investeringar.

³ Inklusiva ofördelade utgifter.

⁴ Inklusiva utgifter för kapitalavkastning på pensionskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 22 Statens finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Inkomster	943	928	955	974	1 066	1 138	1 199	1 247	1 290	1 346
Skatter och avgifter ¹	801	785	808	839	928	995	1052	1092	1132	1181
Kapitalinkomster	37	32	34	24	22	24	23	26	26	28
Övriga inkomster ²	105	111	113	112	115	119	124	129	133	137
Utgifter	956	967	998	1 023	1 052	1 087	1 145	1 190	1 219	1 250
Transfereringar till privat sektor ³	378	387	400	407	414	405	430	448	464	473
Bidrag till kommunsektorn	184	181	191	203	220	247	269	271	269	274
Ålderspensionsavgifter	22	22	21	22	23	25	24	23	23	24
Konsumtion	245	256	269	275	286	296	303	321	328	337
Investeringar m.m.	88	90	89	88	87	92	99	104	112	119
Ränteutgifter ⁴	39	30	28	27	22	21	21	23	23	23
Finansiellt sparande	-14	-39	-43	-49	13	51	54	57	71	96
<i>procent av BNP</i>	<i>-0,4</i>	<i>-1,1</i>	<i>-1,1</i>	<i>-1,2</i>	<i>0,3</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,4</i>	<i>1,8</i>
Budgetsaldo	68	-25	-131	-72	-33	85	24	44	72	89
<i>procent av BNP</i>	<i>1,9</i>	<i>-0,7</i>	<i>-3,5</i>	<i>-1,8</i>	<i>-0,8</i>	<i>1,9</i>	<i>0,5</i>	<i>0,9</i>	<i>1,4</i>	<i>1,7</i>
Statsskuld, okonsoliderad	1 076	1 113	1 236	1 347	1 352	1 292	1 238	1 183	1 110	1 020
<i>procent av BNP</i>	<i>29,4</i>	<i>30,2</i>	<i>32,8</i>	<i>34,2</i>	<i>32,3</i>	<i>29,5</i>	<i>26,8</i>	<i>24,5</i>	<i>22,2</i>	<i>19,5</i>

¹ Utfall 2016 enligt nationalräkenskaperna, vilket kan skilja sig från regeringens prognos på offentliga sektorns skatteintäkter för 2016 som redovisas i avsnitt 7.² Utgörs av bl.a. tillräknade inkomster som bruttoförs i nationalräkenskaperna, t.ex. kapitalförslitningen av investeringar.³ Inklusiva ofördelade utgifter.⁴ Inklusiva utgifter för kapitalavkastning på pensionskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 23 Ålderspensionssystemet

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Inkomster	243	250	253	263	277	291	301	310	321	334
Socialförsäkringsavgifter	195	202	208	214	224	234	245	254	264	274
Statliga ålderspensionsavgifter m.m.	22	22	21	23	24	26	24	23	23	24
Räntor, utdelningar m.m.	26	26	25	27	30	31	32	32	33	36
Utgifter	224	240	258	260	269	287	300	310	320	331
Pensioner	219	236	253	255	265	283	295	305	315	325
Övriga utgifter	4	4	5	4	5	5	4	5	5	6
Finansiellt sparande	19	10	-5	4	8	3	1	0	0	3
<i>procent av BNP</i>	<i>0,5</i>	<i>0,3</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,2</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,1</i>

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 24 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om inget annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Inkomster	810	847	877	904	959	1 021	1 077	1 108	1 140	1 178
Skatter ¹	538	561	582	603	636	672	702	726	755	784
Kommunal fastighetsavgift	14	15	15	16	16	16	17	19	19	19
Statsbidrag	136	131	140	148	161	185	203	204	201	204
<i>Skatter och statsbidrag, procent av BNP</i>	<i>18,8</i>	<i>19,2</i>	<i>19,5</i>	<i>19,5</i>	<i>19,4</i>	<i>20,0</i>	<i>20,0</i>	<i>19,7</i>	<i>19,5</i>	<i>19,3</i>
Kapitalinkomster	12	14	14	13	12	12	11	11	12	13
Övriga inkomster	110	125	126	125	135	136	143	148	153	158
<i>varav kompensation för moms</i>	<i>48</i>	<i>50</i>	<i>52</i>	<i>55</i>	<i>59</i>	<i>61</i>	<i>65</i>	<i>67</i>	<i>69</i>	<i>70</i>
Utgifter	823	853	880	919	969	1 035	1 086	1 123	1 158	1 199
Transfereringar till hushåll	39	40	40	41	41	43	44	44	45	46
Övriga transfereringar	30	32	33	35	37	44	41	44	45	48
Konsumtion	673	696	721	753	796	844	891	922	954	989
Investeringar ²	70	74	77	83	89	99	104	106	108	110
Ränteutgifter ³	10	11	9	8	5	5	6	6	6	7
Finansiellt sparande	-13	-6	-3	-15	-10	-14	-9	-15	-19	-21
<i>procent av BNP</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,4</i>
Resultat före extraordinära poster	7	19	13	14	16	25	22	15	13	11

Anm.: Skatter och statsbidrag som andel av BNP inkluderar inkomster från den kommunala fastighetsavgiften.

¹ Utfall 2016 enligt nationalräkenskaperna, vilket kan skilja sig från regeringens prognos på offentliga sektorns skatteintäkter för 2016 som redovisas i avsnitt 7.² Investeringarna inkluderar även köp av mark och fastigheter, netto.³ Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 25 Strukturellt sparande

Procent av potentiell BNP om inte annat anges. Utfall för 2011–2016, prognos för 2017–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Finansiellt sparande, miljarder kronor	-7	-36	-51	-61	12	41	46	42	52	78
Finansiellt sparande, procent av BNP	-0,2	-1,0	-1,4	-1,5	0,3	0,9	1,0	0,9	1,0	1,5
Justering för BNP-gap	0,2	0,8	1,1	0,9	0,4	0,1	-0,4	-0,5	-0,4	-0,3
Justering för arbetslöshetsgap	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för skattebasernas sammansättning	0,2	0,1	-0,6	-0,6	-0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	-0,1
Justering för engångseffekter ¹	0,0	-0,3	-0,3	0,1	-0,4	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Strukturellt sparande	0,3	-0,2	-1,0	-1,0	0,1	1,0	0,8	0,6	0,7	1,1
BNP-gap, procent ²	-0,4	-1,8	-2,3	-1,8	-0,8	-0,2	0,8	1,0	0,8	0,6

¹ Engångseffekter för 2012, 2013 och 2015 rör återbetalningen av försäkringspremier från AFA Försäkring. Engångseffekter 2014–2016 beror på periodiseringar av Sveriges avgift till Europeiska unionen. År 2015 inkluderar även en engångsvis skattebetalning från en internationell koncern.² Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

4 Tabeller Inkomstfördelning

Tabell 26 Genomsnittlig förändring av ekvivalerad disponibel inkomst och utökad inkomst till följd av reformer i budgetpropositionen för 2018

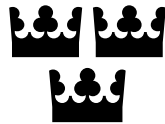
Procentuell förändring

	Disponibel inkomst	Utökad inkomst
<i>Procentuell förändring av ekvivalerad inkomst</i>		
Inkomstgrupp 1	0,70	1,38
Inkomstgrupp 2	1,00	1,49
Inkomstgrupp 3	0,85	1,28
Inkomstgrupp 4	0,75	1,13
Inkomstgrupp 5	0,63	0,97
Inkomstgrupp 6	0,52	0,83
Inkomstgrupp 7	0,42	0,70
Inkomstgrupp 8	0,34	0,57
Inkomstgrupp 9	0,26	0,44
Inkomstgrupp 10	0,12	0,23
<i>Procentuell förändring av individuell inkomst</i>		
Kvinnor	0,50	0,92
Män	0,37	0,68

Anm.: Utökad inkomst motsvaras av ekvivalerad disponibel inkomst plus subventioner för individuella välfärdstjänster som t.ex. barnomsorg, utbildning och hälso- och sjukvård. De totala subventionerna räknas samman för varje hushåll och fördelas lika på alla i hushållet.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Bilaga 3

Ekonomisk jämställdhet

Bilaga 3

Ekonomisk jämställdhet

Innehållsförteckning

Sammanfattning och slutsatser	7
1 Jämställdhetspolitikens mål och inriktning	8
1.1 Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv	8
1.2 Regeringens samlade politik ska leda till jämställdhet	8
1.3 Egen inkomst är avgörande för ekonomisk självständighet	9
2 Kvinnor och män på arbetsmarknaden.....	10
2.1 Kvinnor står oftare än män utanför arbetsmarknaden.....	10
2.2 Kvinnor har kortare arbetstid än män.....	11
2.3 Kvinnor har lägre lön än män	14
2.4 Färre företagande kvinnor än män	18
3 Kvinnors och mäns marknadsinkomster.....	19
3.1 Utvecklingen av kvinnors och mäns arbets- och kapitalinkomster	19
3.2 Gapet i kapitalinkomster förklaras till största delen av skillnader i aktieutdelningar.....	20
3.3 Kvinnors och mäns marknadsinkomster	22
4 Individuell disponibel inkomst	24
4.1 Transfereringar och skatter utjämnar skillnader i marknadsinkomst	24
4.2 Inkomstgap mellan kvinnor och män	26
4.3 Utvecklingen av individuell disponibel inkomst	27
4.4 Inkomster i toppen av fördelningen	28
4.5 Sammanboende kvinnors ekonomiska självständighet har ökat	29
4.6 Utjämnning inom hushållet	30
4.7 Ekonomiska skillnader mellan kvinnor och män bland pensionärer	31
5 Ett vidgat inkomstbegrepp fångar värdet av välfärdstjänster	32
5.1 De offentliga tjänsternas omfattning och fördelning på individnivå	32
6 Konsekvenser av regeringens politik för den ekonomiska jämställdheten	33
Underbilaga 1: Begrepp och data	35
Underbilaga 2: Tabeller inklusive indikatorer för delmål 2, ekonomisk jämställdhet	38

Tabellförteckning

Tabell 2.1	Antal anställda som arbetar ofrivillig deltid	12
Tabell 2.2	De fem vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor respektive män 2016	15
Tabell 2.3	Könsfördelning bland chefer och anställda efter sektor 2015	16
Tabell 2.4	Totalt och oförklarad lönegap i de vanligaste yrkesgrupperna 2016	17
Tabell 2.5	Företagare i olika näringsgrenar	18
Tabell 2.6	Företagare i olika företagsformer	18
Tabell 2.7	Antal anställda i företagares företag	19
Tabell 3.1	Kapitalinkomster för kvinnor och män 2015	21
Tabell 4.1	Från marknadsinkomst till individuell disponibel inkomst 2015	25
Tabell 4.2	Transfereringar 2015	25
Tabell 4.3	Inkomsttillväxt och andelen kvinnor i den översta tiondelen av fördelningen 1995–2015	28
Tabell 4.4	Kvinnors och mäns representation i den översta procenten efter ålder och hushållstyp 2015	29
Tabell 4.5	Sammanboende kvinnors andel av hushållsinkomsten fördelade efter kvinnans ålder, hushållstyp, födelseland och bosättningsgrund samt hushållets inkomst 2015	30
Tabell 4.6	Individuell disponibel inkomst och ekonomisk standard i olika hushållstyper 2015	31
Tabell 5.1	Välfärdstjänster till kvinnor och män fördelade efter ålder och hushållstyp 2015	33
Tabell U.1	Nettoinkomst efter hushållstyp och antal barn 2015	38
Tabell U.2	Ersatta dagar för vård av barn	38
Tabell U.3	Kvinnors lön som andel av mäns löner efter sektor	38
Tabell U.4	Segregeringsindex efter ålder 2015	38
Tabell U.5	Sysselsatta efter ålder och anknytningsgrad till arbetsmarknaden 2016	38
Tabell U.6	Från löne- och näringsinkomst till nettoinkomst 2015	39
Tabell U.7	Avgångna från gymnasieskolan efter program eller anknytning till program 2015/2016	40
Tabell U.8	Personer med sjuk- och aktivitetsersättning efter ålder december 2016	40
Tabell U.9	Pågående sjukpenningfall i december	40
Tabell U.10	Sysselsatta efter ålder och vanlig arbetad tid 2016	40

Diagramförteckning

Diagram 2.1	Arbetskraftsdeltagande efter födelseregion och grund för bosättning ..	10
Diagram 2.2	Utanför arbetskraften efter orsak, födelseregion och grund för bosättning 2016	11
Diagram 2.3	Faktiskt medelarbetstid bland sysselsatta.....	11
Diagram 2.4	Andel personer som arbetade deltid	11
Diagram 2.5	Orsaker till deltidsarbete 2016	12
Diagram 2.6	Sjukpenningtalet.....	14
Diagram 2.7	Totalt lönegap mellan kvinnor och män	14
Diagram 2.8	Oförklarad lönegap mellan kvinnor och män	17
Diagram 2.9	Antal kvinnor och män som är företagare	18
Diagram 3.1	Arbetsinkomst för kvinnor och män	19
Diagram 3.2	Inkomst av fåmansbolag och företagarinkomst för kvinnor och män ...	20
Diagram 3.3	Kapitalinkomst för kvinnor och män	20
Diagram 3.4	Kapitalinkomsternas sammansättning 2015	21
Diagram 3.5	Bidrag till gapet i kapitalinkomster mellan kvinnor och män 2015	21
Diagram 3.6	Genomsnittliga arbets- och kapitalinkomster för kvinnor och män	22
Diagram 3.7	Genomsnittlig marknadsinkomst för kvinnor och män	22
Diagram 3.8	Marknadsinkomst för kvinnor och män i olika inkomstintervall 2015 ..	22
Diagram 3.9	Marknadsinkomst för kvinnor och män efter ålder och inkomstslag 2015	23
Diagram 3.10	Gapet i marknadsinkomst mellan kvinnor och män efter ålder och inkomstslag 2015.....	23
Diagram 3.11	Marknadsinkomst för kvinnor och män efter födelseland, grund för bosättning och inkomstslag 2015.....	23
Diagram 3.12	Gapet i marknadsinkomst mellan kvinnor och män efter födelseland, grund för bosättning och inkomstslag 2015.....	24
Diagram 4.1	Genomsnittliga transfereringsinkomster för kvinnor och män	25
Diagram 4.2	Genomsnittliga skatter för kvinnor och män.....	26
Diagram 4.3	Inkomstgap i olika hushållstyper 2015	26
Diagram 4.4	Inkomstgap efter bosättningsgrund 2015.....	27
Diagram 4.5	Genomsnittlig individuell disponibel inkomst för kvinnor och män	27
Diagram 4.6	Inkomstillväxt samt andelen kvinnor i olika delar av fördelningen av disponibla inkomster 1995–2015.....	28
Diagram 4.7	Bruttoinkomstens sammansättning för toppinkomsttagare	28
Diagram 4.8	Sammanboende kvinnor fördelade efter deras andel av hushållsinkomsten.....	30
Diagram 4.9	Individuell disponibel inkomst för personer äldre än 65 år 2015.....	31
Diagram 4.10	Individuell disponibel inkomst för personer äldre än 65 år.....	32
Diagram 5.1	Individuell utökad inkomst för kvinnor och män 2015.....	33
Diagram 6.1	Andel kvinnor och män med förändrad individuell disponibel inkomst	34
Diagram 6.2	Andel kvinnor och män med förändrad individuell utökad inkomst	34
Diagram 6.3	Effekt på individuell utökad inkomst för kvinnor respektive män	34

Sammanfattning och slutsatser

Jämställdhet är i grunden en fråga om mänskliga rättigheter, rättvisa och demokrati. Jämställdhet bidrar också till välbefinnande och sysselsättning genom att både kvinnors och mäns potential tillvaratas och främjas. Regeringen har beslutat att politiken ska ha ett jämställdhetsperspektiv som integreras i all verksamhet och i alla steg i beslutsfattande. Att Sverige har en feministisk regering innebär att regeringen uppfattar skillnader i livsvillkor och fördelning av resurser baserade på kön, oftast till flickors och kvinnors nackdel, som ett samhällsproblem som kan och ska motverkas bl.a. genom politiska beslut.

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Enligt delmålet om ekonomisk jämställdhet ska kvinnor och män ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

År 2015 hade kvinnor i förvärvsaktiv ålder i genomsnitt 74 procent av mäns arbetsinkomst. Kvinnors lägre inkomster förklaras delvis av att arbetskraftsdeltagandet är lägre bland kvinnor än män och att färre kvinnor än män har ett arbete.

Kvinnor har också kortare arbetstid än män. Kvinnor arbetar både deltid i högre utsträckning än män och har en högre frånvaro på grund av föräldraledighet och ohälsa. En orsak till kvinnors kortare arbetstid är att de tar ett större ansvar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet – det är exempelvis betydligt vanligare att kvinnor arbetar deltid för att ta hand om barn.

Kvinnor har under lång tid haft högre sjukfrånvaro än män, vilket delvis förklaras av att kvinnor tar ett större aktivt ansvar för hem- och omsorgsarbete än män. Det medför en dubbel arbetsbörda för förvärvsarbetande kvinnor, vilket i förlängningen också kan påverka hälsan.

En annan förklaring till kvinnors lägre arbetsinkomster är att kvinnor i genomsnitt har lägre löner än män. Lönegapet beror till stor del på att arbetsmarknaden kännetecknas av en könsmissig uppdelning, där kvinnor är överrepresenterade i yrken och befattningar med lägre löner. Men kvinnor har även i genomsnitt lägre lön inom många yrkesgrupper.

Skillnader i arbetstid mellan könen har minskat och kvinnors arbetskraftsdeltagande har ökat sedan mitten av 1990-talet. Arbetsmarknaden har också blivit mindre köns-

uppdelad. Kvinnors arbetsinkomster har därmed ökat i snabbare takt än mäns sedan mitten av 1990-talet.

Även kvinnors kapitalinkomster är i genomsnitt lägre än männens. År 2015 uppgick kvinnors kapitalinkomster i genomsnitt till hälften av männens. Kapitalinkomsterna har ökat sedan mitten av 1990-talet, vilket bidragit till en mer ojämn fördelning av den samlade marknadsinkomsten (summan av arbets- och kapitalinkomster) mellan kvinnor och män.

De könsbetingade skillnaderna i marknadsinkomster utjämnas dock i viss mån av transfereringar och skatter. År 2015 hade kvinnor i förvärvsaktiv ålder i genomsnitt 80 procent av mäns individuella disponibla inkomst.

Skillnaderna i inkomst i förvärvsaktiv ålder leder också till inkomstskillnader mellan kvinnor och män bland pensionärer, eftersom arbetsinkomsten ligger till grund för ålderspensionen.

Målet om ekonomisk jämställdhet är inte uppfyllt. Kvinnor har fortfarande lägre löner, lägre sysselsättningsgrad, kortare arbetstid och högre sjukfrånvaro än män. Brister i den ekonomiska jämställdheten innebär bl.a. lägre grad av självständighet och högre grad av beroende för kvinnor. Ett systematiskt och långsiktigt arbete krävs för att påskynda utvecklingen mot ekonomisk jämställdhet.

En viktig del i att skapa en mer jämställd arbetsmarknad är att öka kvinnors arbetskraftsdeltagande och minska ofrivilligt deltidsarbete. Heltidsarbete ska vara norm på hela arbetsmarknaden, med deltidsarbete som möjlighet. En utbyggd välfärd har störst betydelse för kvinnors villkor på arbetsmarknaden, eftersom kvinnor fortfarande tar större ansvar än män för det obetalda hem- och omsorgsarbetet. I ett modernt arbetsliv krävs också goda arbetsvillkor och en god arbetsmiljö.

I budgetpropositionen presenteras betydande satsningar på välfärden som bidrar till att höja den individuella utökade inkomsten för alla, men särskilt för kvinnor. Även regeringens förslag om ändrade skatter och transfereringar, bidrar till att den individuella disponibla inkomsten ökar något mer för kvinnor än för män.

I denna bilaga behandlas i första hand målet om ekonomisk jämställdhet. En beskrivning av regeringens arbete för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män, och av de andra delmålen återfinns i utgiftsområde 13.

1 Jämställdhetspolitikens mål och inriktning

1.1 Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv

Regeringens jämställdhetspolitik bygger på det av riksdagen beslutade övergripande målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Regeringen har därtill beslutat om sex delmål som ska vägleda utformningen av politiken:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande.
2. Ekonomisk jämställdhet.
3. Jämställd utbildning.
4. En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.
5. Jämställd hälsa.
6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

I denna bilaga behandlas i första hand delmålet om ekonomisk jämställdhet. En beskrivning av regeringens arbete för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män, och av de andra delmålen återfinns i utgiftsområde 13.

1.2 Regeringens samlade politik ska leda till jämställdhet

Sverige har en feministisk regering. Detta ska göra tydligt avtryck i politiken och skillnad i människors liv. Regeringens samlade politik ska leda mot målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det handlar om att prioriteringar, vägval och tilldelning av resurser görs på ett sådant sätt att de bidrar till ett jämställt samhälle.

Jämställdhetsintegrering är en grundläggande förutsättning för genomförandet av regeringens feministiska politik. Jämställdhetsintegrering innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i verksamheten och i alla steg av beslutsprocesserna. Jämställdhetsperspektivet ska vara en integrerad del av det dagliga arbetet på alla nivåer och i alla stadier hos de aktörer som normalt är involverade i beslutsfattandet. När ett jämställdhetsperspektiv integreras där politiken utformas och där beslut fattas skapas förutsättningar för att förändra samhället.

Jämställdhetsbudgetering är en tillämpning av jämställdhetsintegrering i budgetprocessen och innebär att jämställdhetsperspektivet integreras genomgående i budgetprocessen, att effekter och konsekvenser för jämställdheten beaktas vid beslut om inriktning på politiken, och att en omfördelning av inkomster och utgifter görs för att främja jämställdhet. För regeringen är jämställdhetsbudgetering ett sätt att säkerställa att den ekonomiska politiken används för att bidra till ökad jämställdhet i samhället. Jämställdhetsbudgetering har därför en avgörande betydelse för att förverkliga feministisk politik.

I Regeringskansliet pågår ett utvecklingsarbete för en stärkt tillämpning av jämställdhetsbudgetering. Regeringen har bl.a. gett Ekonomistyrningsverket (ESV) i uppdrag att under 2017 ta fram metoder som möjliggör uppföljning och en samlad redovisning av effekter på jämställdhetsområdet av genomförda och föreslagna reformer på utgiftssidan i statens budget. En delrapport lämnades av ESV i april. En slutlig redovisning av uppdraget ska lämnas den 31 oktober 2017.

Regeringen förtydligar och förstärker styrningen av jämställdhetspolitiken. Den 1 januari 2018 kommer en jämställdhetsmyndighet att inrättas. Myndigheten kommer att ansvara för uppföljning, analys, samordning och stöd utifrån de jämställdhetspolitiska målen. En jämställdhetsmyndighet förväntas bidra till en strategisk, sammanhållen och hållbar styrning och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. Med en jämställdhetsmyndighet förbättras förutsättningarna för att bedriva ett långsiktigt förändringsarbete där resultat och effekter kan mätas och följas upp över tid. Regering och riksdag kommer att få bättre underlag för att kunna ta ställning till inriktning och utformning av politiken.

Arbetet med regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) fortgår. JiM syftar till att stärka myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering så att deras verksamhet ännu bättre bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Totalt ingår 59 myndigheter samt Folkbildningsrådet.

I syfte att myndigheternas verksamhet effektivt ska bidra till att de jämställdhetspolitiska målen uppnås ska styrningen mot jämställdhet systematiseras i myndigheternas instruktioner. I Regeringskansliet genomförs,

utifrån de jämställdhetspolitiska målen, under mandatperioden en översyn av myndigheters instruktioner, i syfte att åstadkomma en tydligare strategisk och verksamhetsanpassad styrning.

Skattesystemet har en tydlig påverkan på förutsättningarna för ekonomisk jämställdhet. Regeringen har lämnat ett uppdrag till Skatteverket att göra en kartläggning av skattesystemens utveckling ur ett jämställdhetsperspektiv. Skatteverket ska redovisa uppdraget i april 2018. En delredovisning lämnades i juni 2017.

Arbetet för att minska skillnaderna mellan kvinnors och mäns pensioner och förbättra villkoren för de ekonomiskt mest utsatta pensionärerna, varav de flesta är kvinnor, behöver fortsätta. En översyn av grundskyddet för ålderspension har påbörjats och kommer att slutföras under 2018.

Möjligheterna till betalt arbete, och därmed egen försörjning och ekonomisk självständighet, har en tydlig koppling till fördelningen av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Regeringen ser behov av att även vidta andra åtgärder som bidrar till att hemarbetet och omsorgen om barn fördelas mer jämnt mellan kvinnor och män. Ett viktigt underlag för arbete mot målet om en jämställd fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet är den tidsanvändningsundersökning som genomförs av Statistiska centralbyrån (SCB) en gång varje årionde. Undersökningen visar bl.a. hur mycket tid kvinnor respektive män lägger på betalt och obetalt arbete.

Regeringen vill se en föräldraförsäkring som bidrar till ett jämställt föräldraskap. Föräldraförsäkringen ska vara bättre anpassad till en modern arbetsmarknad och de krav den ställer, samt till ett modernt familjeliv och för alla olika former av familjer. Utredningen om en modern föräldraförsäkring (dir. 2016:10) ska presentera sitt slutbetänkande under 2017.

1.3 Egen inkomst är avgörande för ekonomisk självständighet

Delmålet om ekonomisk jämställdhet innebär att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk jämställdhet livet ut. Vidare inbegriper delmålet att kvinnor och män ska ha

samma möjligheter och förutsättningar i fråga om tillgång till arbete och samma möjligheter och villkor i fråga om såväl anställnings-, löne- och andra arbetsvillkor som utvecklingsmöjligheter i arbetet. Målet har ett livscykelperspektiv, dvs. det avlönade arbetet ska innebära ekonomisk trygghet och självständighet även under pensionsåren.

Ekonomisk jämställdhet handlar om fördelningen av ekonomiska resurser mellan kvinnor och män. Målet innebär att kvinnor och män ska ha samma möjlighet att vara ekonomiskt självständiga och kunna försörja sig själva och eventuella barn genom arbete. Arbete är grunden för kvinnors och mäns möjligheter att utvecklas och försörja sig under hela livet.

En utgångspunkt för målet om ekonomisk jämställdhet är att kvinnor och män är individuellt ansvariga för sin försörjning. Att skatter och socialförsäkringar är knutna till individen främjar en jämn fördelning av både betalt och obetalt arbete. Möjligheten att uppbära en inkomst ger kvinnor ökad makt att påverka såväl sin egen livssituation som beslutsfattandet inom familjen.

Ur ett jämställdhetsperspektiv är det därför viktigt att studera hur stor inkomst kvinnor respektive män förfogar över och vilka möjligheter kvinnor respektive män har till egen inkomst och försörjning. I denna bilaga undersöks bl.a. skillnader i kvinnors och mäns situation på arbetsmarknaden, deras möjligheter att försörja sig själva, individuella disponibla inkomster och välfärdstjänsternas betydelse.

Det är i ett jämställdhetsperspektiv även viktigt att analysera skillnaderna mellan kvinnors och mäns kapitalinkomster. Män har i genomsnitt både högre förvärvs- och kapitalinkomster än kvinnor, men kapitalinkomsterna är mer ojämnt fördelade mellan kvinnor och män än förvärvsinkomsterna. Dessutom har kapitalinkomsterna ökat i betydelse sedan mitten av 1990-talet. Därför beskrivs även kapitalinkomsternas utveckling.

En av de viktigaste utmaningarna i dag är hur utrikes födda kan integreras i Sverige och på den svenska arbetsmarknaden. Därför redovisas i denna bilaga situationen för kvinnor och män födda i Sverige, utrikes födda som kommit till Sverige som flyktingar eller som anhöriga till flyktingar samt övriga utrikes födda.

2 Kvinnor och män på arbetsmarknaden

Arbetsinkomster (dvs. löne- och företagarinkomster) utgör grunden för kvinnors och mäns ekonomiska självständighet och den ekonomiska jämställdheten. För de flesta i förvärvsaktiv ålder utgör arbetsinkomsten den största delen av inkomsten. Arbetsinkomsterna ligger dessutom till grund för andra inkomster som t.ex. sjukpenning, föräldrapenning och pensioner.

År 2015 hade kvinnor i genomsnitt 74 procent av mäns arbetsinkomst.¹ Kvinnors lägre arbetsinkomster kan bl.a. förklaras av att kvinnor inte deltar på arbetsmarknaden i samma utsträckning som män och att kvinnor i genomsnitt har kortare arbetstid än män. Kvinnor har dessutom lägre timlöner än män, vilket till stor del hänger samman med att arbetsmarknaden kännetecknas av en köns-mässig uppdelning, både med avseende på näringsgren och på yrke. För att ge en djupare förståelse för skillnaderna i arbetsinkomster mellan kvinnor och män analyseras i detta avsnitt skillnader mellan kvinnor och män i arbetslivet.

2.1 Kvinnor står oftare än män utanför arbetsmarknaden

En förklaring till att kvinnor i genomsnitt har lägre arbetsinkomster än män är att färre kvinnor än män har ett arbete, dvs. färre kvinnor än män är sysselsatta. Detta beror främst på att färre kvinnor än män deltar i arbetskraften. Skillnaden i arbetslöshet mellan kvinnor och män är däremot liten.²

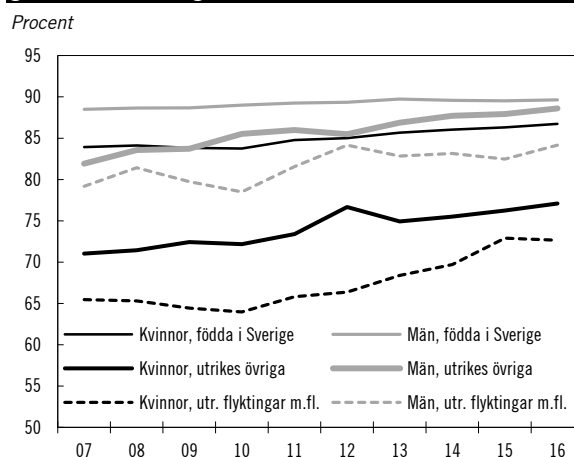
Sedan början av 1990-talet har kvinnors arbetskraftsdeltagande i åldersgruppen 20–64 år varit ca 5–6 procentenheter lägre än mäns. Skillnaden förklaras främst av att kvinnor, i högre utsträckning än män, står utanför

arbetskraften till följd av sjukdom och studier. Sjukdom och studier förklarar tillsammans över hälften av skillnaden mellan kvinnors och mäns arbetskraftsdeltagande. År 2016 stod sjukdom och studier för ca 36 respektive 24 procent av skillnaden i arbetskraftsdeltagande mellan kvinnor och män.

Födelseregion och utbildning spelar roll

En viktig förklaring till skillnaden i arbetskraftsdeltagande mellan kvinnor och män är att arbetskraftsdeltagandet bland utrikes födda kvinnor är lågt. Det gäller i synnerhet utrikes födda kvinnor som kommit till Sverige som flyktingar eller som anhöriga till flyktingar. År 2016 stod nära 30 procent av dessa kvinnor (i åldersgruppen 20–64 år) utanför arbetskraften. Skillnaden i arbetskraftsdeltagande mellan kvinnor och män som kommit till Sverige som flyktingar var ca 12 procentenheter 2016, medan motsvarande skillnad endast var 3 procentenheter för inrikes födda kvinnor och män (se diagram 2.1). Sedan 2010 är dock trenden att arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor som kommit till Sverige som flyktingar ökar.

Diagram 2.1 Arbetskraftsdeltagande efter födelseregion och grund för bosättning

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. För definition av inrikes, utrikes övriga och utrikes flyktingar m.fl., se Underbilaga 1: Begrepp och data.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Förutom sjukdom och studier uppges även ansvar för obetalt hem- och omsorgsarbete som en betydande orsak till att utrikes födda kvinnor står utanför arbetskraften (se diagram 2.2). Av samtliga utrikes födda kvinnor utanför arbetskraften uppger 16 procent att de står utanför arbetsmarknaden på grund av hem-

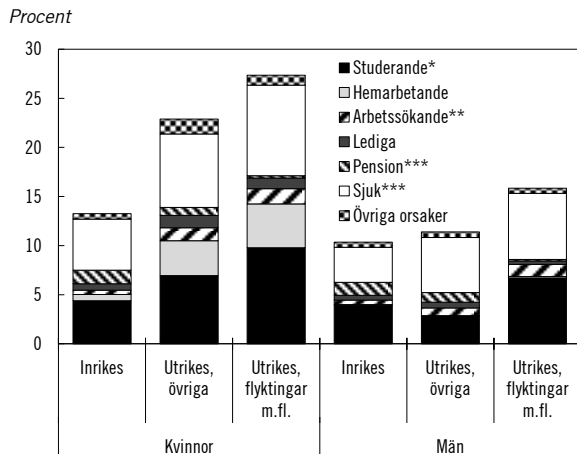
¹ I denna bilaga är syftet att undersöka skillnader mellan samtliga kvinnor och män. Därför anges skillnaden mellan kvinnors och mäns arbetsinkomst för samtliga, och inte bara för de som ingår i arbetskraften. Skillnader i arbetskraftsdeltagande blir en delförklaring till att kvinnor har lägre arbetsinkomst än män, eftersom kvinnor inte deltar på arbetsmarknaden i samma utsträckning som män.

² Skillnader i arbetslöshet förklaras snarare av födelseland än av kön, se 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100 s. 171–182).

arbete. Knappt 5 procent av inrikes födda kvinnor utanför arbetskraften uppger detsamma.

En ytterligare förklaring till utrikes födda kvinnors lägre arbetskraftsdeltagande är att kvinnor som nyligen invandrat till Sverige inte nås av arbetsförberedande insatser eller arbetsmarknadspolitiska program i lika stor utsträckning som män (se utg.omr. 13).

Diagram 2.2 Utanför arbetskraften efter orsak, födelseregion och grund för bosättning 2016

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. För definition av inrikes, utrikes, övriga och utrikes, flyktingar m.fl., se Underbilaga 1: Begrepp och data. *Avser både hel- och deltidsstuderande. **Betraktar sig som arbetsökande men uppfyller inte definitionskravet för arbetslösa i arbetskraften. ***Förtidspension av hälsoskäl ingår i gruppen sjuka.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Skillnaden i arbetskraftsdeltagande mellan kvinnor och män varierar även med utbildningsnivå. Bland kvinnor i åldersgruppen 20–64 år med högst förgymnasial utbildning står ca 40 procent utanför arbetskraften. Avsaknad av fullföljd gymnasieutbildning visar ett betydligt starkare samband med kvinnors arbetskraftsdeltagande än mäns, oavsett födelseregion. Skillnaden i arbetskraftsdeltagande mellan kvinnor och män i åldersgruppen 20–64 år som saknar fullföljd gymnasieutbildning var 2016 ca 19 procentenheter. Samtidigt var skillnaden mellan kvinnor och män med eftergymnasial utbildning 2 procentenheter. I den sistnämnda gruppen var arbetskraftsdeltagandet 89 procent respektive 91 procent.

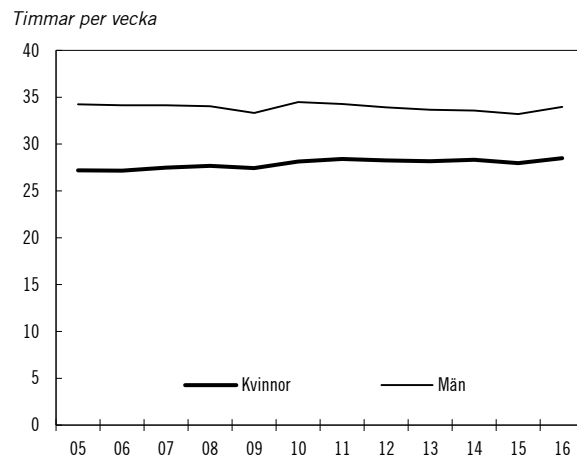
2.2 Kvinnor har kortare arbetstid än män

Arbetsinkomsten påverkas även av arbetstiden för de som är i arbete. I genomsnitt arbetade kvinnor 5,5 timmar mindre per vecka än män under 2016, vilket motsvarar 16 procent kortare

arbetstid (se diagram 2.3). Kvinnors kortare arbetstid beror dels på att många kvinnor arbetar deltid, dels på att kvinnor i högre grad är frånvarande från arbetet till följd av exempelvis föräldraledighet, vård av barn eller sjukskrivning.

Skillnaden i arbetstid mellan kvinnor och män har emellertid minskat med nästan 2 timmar per vecka jämfört med 2005, främst till följd av att kvinnors arbetstid har ökat. Detta har bidragit till att kvinnors arbetsinkomster har ökat snabbare än mäns de senaste decennierna.

Diagram 2.3 Faktiskt medelarbetstid bland sysselsatta

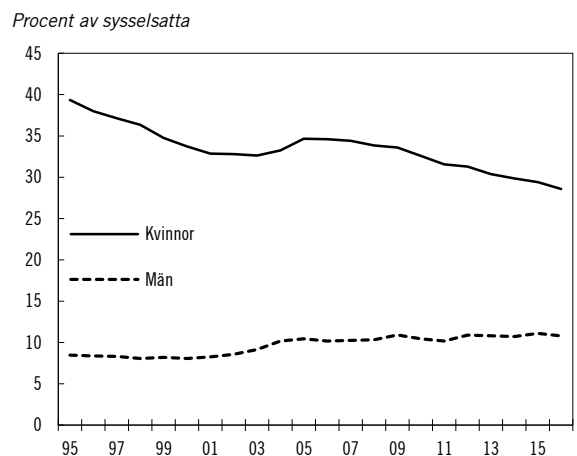

Anm.: Statistiken avser faktiskt arbetad tid för sysselsatta i åldersgruppen 20–64 år. Källa: Statistiska centralbyrån.

Fler kvinnor än män arbetar deltid

År 2016 var 29 procent av alla sysselsatta kvinnor deltidsarbetande medan motsvarande siffra för män var 11 procent (se diagram 2.4).

Diagram 2.4 Andel personer som arbetade deltid

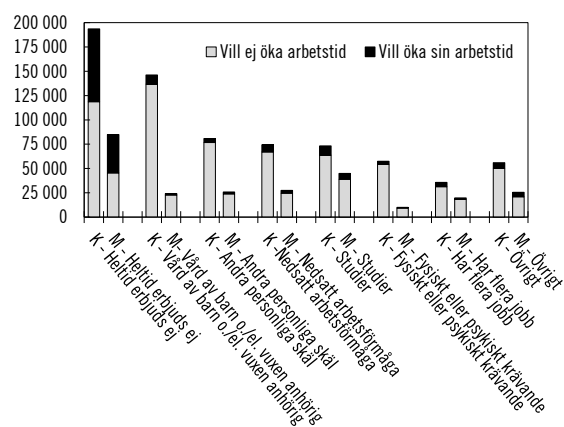
Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. Med deltid avses överenskommen arbetstid på mindre än 35 timmar per vecka. Källa: Statistiska centralbyrån.

Andelen kvinnor som arbetar deltid minskar dock och var 2016 på den hittills lägsta nivån. Samtidigt har deltidarbete bland män ökat något. Detta har sammantaget bidragit till minskade skillnader i arbetstid mellan kvinnor och män.

Den vanligaste orsaken till deltidarbete bland kvinnor och män är att de inte erbjuds någon heltidstjänst. År 2016 arbetade ca 194 000 kvinnor och 85 000 män deltid på grund av att de inte erbjuds någon heltidstjänst (se diagram 2.5). I många kvinnodominerade yrken finns en deltidskultur som kan göra det svårt för både kvinnor och män att bli erbjudna en heltidstjänst.³

Diagram 2.5 Orsaker till deltidarbete 2016

Antal personer

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. K avser kvinnor och M avser män.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Den näst vanligaste orsaken till att kvinnor arbetar deltid är att de tar hand om ett barn och/eller en vuxen anhörig. 146 000 av de deltidarbetande kvinnorna uppgav denna orsak, medan motsvarande siffra för männen var 24 000. Antalet män som anger denna orsak har dock ökat sedan 2005.

Ofrivilligt deltidarbete

Bland de som uppger att de arbetar deltid på grund av avsaknad av heltidstjänst är det 75 000 kvinnor och 39 000 män som vill öka sin arbetstid under rådande arbetsvillkor (se tabell 2.1). Denna grupp kan beskrivas som ofrivilligt deltidarbetande.

Tabell 2.1 Antal anställda som arbetar ofrivilligt deltid

Antal i tusental

	Kvinnor		Män	
	2007	2016	2007	2016
Åldersgrupper				
20–29 år	34,6	28,7	13,9	17,7
30–49 år	46,0	31,2	13,4	15,8
50–64 år	20,2	15,2	5,3	5,9
Födelseland och Bosättningsgrund				
Född i Sverige	81,2	52,3	23,2	24,6
Utrikes, flyktingar m.fl.	6,3	11,7	3,8	8,3
Utrikes, övriga	13,4	11,1	5,6	6,5
Utbildningsnivå				
Förgymnasial	12,6	8,6	4,4	6,0
Gymnasial	62,9	42,8	17,0	20,5
Eftergymnasial	24,9	23,2	10,9	12,8
Sektor				
Offentlig	48,7	23,9	8,9	7,2
Privat	51,7	50,9	23,2	31,6
Näringsgren				
Vård och omsorg; sociala tjänster	32,2*	20,2	4,5*	5,9
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	19,5*	18,8	5,8*	7,9
Utbildning	17,3*	10,7	3,2*	4,3
Hotell- och restaurangverksamhet	6,1*	6,1	3,2*	4,0
Övriga	21,7*	19,1	12,7*	17,4
Anställningsform				
Tillfällig	44,8	33,0	15,9	19,6
Tillsvidare	53,9	40,6	14,3	18,1
Samtliga	100,8	75,1	32,6	39,4

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. I några delgrupper finns ett partiellt bortfall och därför summerar inte delsummorna till samma värde som Samtliga.

* Avser statistik från 2008 i stället för 2007.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Antalet ofrivilligt deltidarbetande har minskat under de senaste tio åren, men bara bland kvinnor. Bland männen har antalet i stället ökat.

Antalet ofrivilligt deltidarbetande varierar mellan olika grupper (se tabell 2.1). Den största förändringen de senaste tio åren är att antalet ofrivilligt deltidarbetande har minskat i offentlig sektor.

Mönstret att antalet kvinnor som arbetar ofrivilligt deltid minskar, medan antalet deltidarbetande män ökar något, är detsamma för de flesta grupper. Bland män ökar antalet som

³ Hela lönen, hela tiden - utmaningar för ett jämställt arbetsliv. Slutbetänkande av Delegationen för jämställdhet i arbetslivet (SOU 2015:50).

arbetar ofrivillig deltid relativt sett mer bland individer som har en svagare ställning på arbetsmarknaden, t.ex. de med högst för-gymnasial utbildning och i den yngsta åldersgruppen. Bland kvinnor finns inte samma mönster, här dominerar effekten av det minskade antalet ofrivilligt deltidsarbetande kvinnor i offentlig sektor.

Ekonomiska effekter av ofrivilligt deltidsarbete

I budgetpropositionen för 2017 uppmärksammade regeringen att kvinnors arbete alltför ofta organiseras så att heltid inte erbjuds och att konsekvenserna av detta för bl.a. kvinnors liv och möjligheter till egen försörjning och en god livsinkomst, behöver utredas. Regeringskansliet har därför genomfört en analys av effekterna av ofrivilligt deltidsarbete där dagens situation jämförs med olika alternativa scenarier. Gruppen ofrivilligt deltidsarbetande definieras i analysen som anställda som arbetar deltid på grund av att de inte erbjuds heltidsarbete och som under rådande arbetsvillkor vill öka sin arbetstid.

Analysen visar att den genomsnittliga individuella disponibla inkomsten för alla kvinnor i förvärvsålder inte påverkas nämnvärt av det ofrivilliga deltidsarbetet. Det beror på att de ofrivilligt deltidsarbetande utgör en relativt liten grupp i förhållande till alla kvinnor. För de som får möjlighet att arbeta heltid är dock effekterna positiva och inkomsterna för den enskilde ökar förhållandevis mycket. I ett scenario där det totala antalet timmar i ekonomin är oförändrat skulle dock antalet sysselsatta samtidigt minska och antalet arbetslösa öka. För de som blir arbetslösa blir den individuella disponibla inkomsten lägre än i dag.⁴

Även individeffekter för personer äldre än 65 år har analyserats för individer som arbetat heltid respektive deltid under sitt yrkesverksamma liv. Resultaten visar att den individuella disponibla inkomsten är högre för de som arbetade heltid före pensionen bland sammanboende pensionärer, men att denna

skillnad inte är lika tydlig bland ensamstående pensionärer.

Sammanställningen av inkomster skiljer sig åt mellan f.d. hel- och deltidsanställda. Heltidsanställdas inkomster kommer till största delen från olika pensionsrätter som har tjänats ihop under det yrkesverksamma livet. Inkomsterna för f.d. deltidsanställda består till betydligt större del av garantipension och transfereringar. Detta innebär att f.d. deltidsanställda påverkas mer av förändringar i transfereringssystemen än f.d. heltidsanställda.

Kvinnor tar ut mer föräldraledighet än män

Kvinnor tar ut en större andel av föräldrapenningdagarna än män och är därför av denna anledning i högre grad än män frånvarande från arbetet. Kvinnor tar både ut fler föräldrapenningdagar och fler dagar med obetald ledighet i samband med ett barns födelse. År 2016 tog kvinnor ut ca 73 procent av föräldrapenningdagarna. Kvinnors andel av uttagna föräldrapenningdagar under barnets första två levnadsår är särskilt hög. För barn födda 2014 tog kvinnorna ut ca 80 procent av föräldrapenningen under barnets två första levnadsår.⁵

Skillnaden mellan kvinnors och mäns uttag av föräldrapenningdagar har minskat med ca 13 procentenheter det senaste decenniet.⁶ Fördelningen av föräldrapenningen mellan kvinnor och män mot ett mer jämställt uttag går med andra ord långsamt.

Kvinnor tar inte bara ut en större andel av föräldrapenningen än män utan är också oftare hemma för vård av barn (VAB), vilket minskar kvinnors arbetstid ytterligare. Skillnaden mellan kvinnors och mäns uttag av VAB-dagar är mindre än för föräldrapenningdagarna, men minskar långsammare. Det senaste decenniet har kvinnornas andel minskat med ca 2 procentenheter, från 64 procent till 62 procent.

⁴ Eftersom utgångspunkten för scenariot är att antalet arbetade timmar i ekonomin inte förändras, blir konsekvensen att några behöver gå ner i arbetstid om andra ökar sin arbetstid. I verkligheten blir utfallet sannolikt mer sammansatt. Deltidsarbete är heller inte ett sätt att minska arbetslösheten.

⁵ De jämställda föräldrarna (Försäkringskassan, Socialförsäkringsrapport 2013:8).

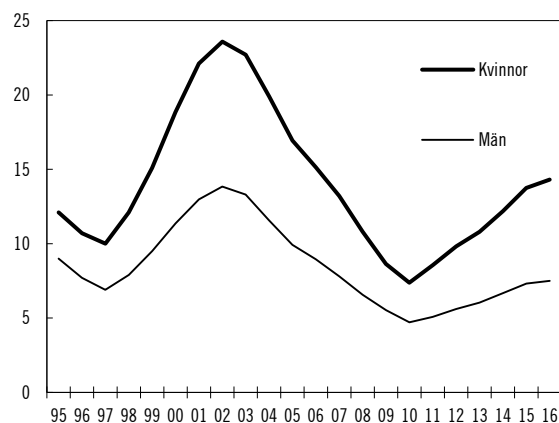
⁶ För mer information om föräldrapenningen ur ett könsperspektiv (se prop. 2016/17:1 bilaga 3 s. 12–13).

Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män

Sjukfrånvaron varierar kraftigt över tid. Det gäller i synnerhet för kvinnor, som även har högre sjukfrånvaro än män. Under 2010-talet har sjukpenningtalet stigit för både kvinnor och män. Uppgången har emellertid varit starkare för kvinnor och den relativa skillnaden mellan kvinnors och mäns sjukpenningtal har aldrig varit större (se även utg.omr. 10). År 2016 var sjukfrånvaron bland kvinnor nästan dubbelt så hög som bland män (se diagram 2.6).

Diagram 2.6 Sjukpenningtalet

Antal sjukpenningdagar per försäkrad

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 16–64 år. Alla dagar är omräknade till nettodagar, t.ex. blir två dagar med halv ersättning en nettodag.
Källa: Försäkringskassan.

Det finns flera orsaker till skillnaden i sjukfrånvaro mellan könen. En är att kvinnor, oftare än män, arbetar i yrken och sektorer med sämre upplevd psykosocial arbetsmiljö.⁷ En annan är att män och kvinnor ofta utför olika slags arbetsuppgifter med olika typer av belastningar, även inom samma yrke. Exempelvis visar studier att kvinnor i högre utsträckning än män utför arbetsuppgifter som är repetitivt och kräver ett högt arbetstempo.⁸ Ett större ansvar för hem- och omsorgsarbete i kombination med förvärvsarbete är ytterligare en förklaring till den högre sjukfrånvaron bland kvinnor.⁹

⁷ Kvinnors sjukfrånvaro, Redovisning av regeringsuppdrag (Försäkringskassan 2013). Se även SOU 2014:74.

⁸ Kunskapssammanställning – Belastning, genus och hälsa i arbetslivet (Arbetsmiljöverket 2013:9).

⁹ Kvinnors och mäns sjukfrånvaro (Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering 2011:2) och Kvinnors sjukfrånvaro (Försäkringskassan 2013).

2.3 Kvinnor har lägre lön än män

Utöver att skillnaden i arbetsinkomst mellan kvinnor och män påverkas av skillnader i sysselsättningsgrad och arbetstid är skillnaden i den ersättning som kvinnor respektive män får för sitt arbete, dvs. tim- eller månadslönen, en viktig faktor. I genomsnitt var kvinnors lön 12 procent lägre än mäns 2016 (se diagram 2.7).¹⁰ Lönegapet har dock minskat från 18 till 12 procentenheter under 2000-talet.

Diagram 2.7 Totalt lönegap mellan kvinnor och män

Procent

Anm.: Det totala lönegapet mäter procentuell skillnad mellan kvinnors och mäns månadslöner uppräknade till heltid. Ett lönegap på 12 procent medför att en kvinna som jobbar heltid tjänar i snitt 88 procent av lönen för en man som jobbar heltid.
Källor: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

Kvinnor och män arbetar inom olika yrken

Den enskilt viktigaste orsaken till löneskillnaden mellan kvinnor och män är att kvinnor och män i stor utsträckning arbetar inom olika yrken, samt att kvinnodominerade yrken generellt sett värderas lönemässigt lägre än mansdominerade yrken. Endast en av de fem vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor respektive män är gemensam för båda könen (butikspersonal, se tabell 2.2). Inom de fem vanligaste yrkesgrupperna bland kvinnor är genomsnittslönen relativt jämn, mellan ca 26 000 och ca 30 000 kronor i månaden. Detta är betydligt lägre än genomsnittslönen i tre av de fem vanligaste yrkesgrupperna bland män. Värt att

¹⁰ I detta avsnitt är deltidslöner uppräknade till heltids- och månadslöner. Eftersom många kvinnor arbetar deltid är den faktiska löneskillnaden större.

notera är också att löneskillnaderna mellan könen är betydligt mindre inom de vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor. Inom fyra av de fem vanligaste yrkesgrupperna bland kvinnor är den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnor och män inom samma yrkesgrupp inte mer än 2 procent. Inom de fem vanligaste yrkesgrupperna bland män är den genomsnittliga löneskillnaden mellan 4 och 14 procent. I samtliga fall är kvinnors löner lägre än männens inom de fem vanligaste yrkesgrupperna bland män.

Tabell 2.2 De fem vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor respektive män 2016

Andel kvinnor i procent och genomsnittlig månadslön i kronor (2016 års priser) samt löneskillnader i procent och andel

	Antal anställda		Månadslön		Löneskillnader	
	Totalt (Kv+M)	Andel kvinnor	Kvinnor	Män	Kv/M (%) [*]	Lönespridning P90/P10
Kvinnor						
Undersköterskor	181 100	91	27 200	27 100	100	1,3
Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare	186 800	81	30 300	30 100	101	1,6
Butikspersonal	215 700	67	26 800	28 500	94	1,6
Kontorsassistenter och sekreterare	170 600	83	28 500	29 200	98	1,6
Skötare, vårdare och personliga assistenter m.fl.	175 300	70	26 200	26 300	100	1,4
Män						
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	109 800	22	42 500	44 200	96	2,0
Snickare, murare och anläggningsarbetare	84 900	2	28 900	31 000	93	1,5
Försäkringsrådgivare, företags-säljare och inköpare m.fl.	122 600	33	36 700	42 500	86	2,3
Ingenjörer och tekniker	99 900	18	36 500	38 500	95	1,8
Butikspersonal	215 700	67	26 800	28 500	94	1,6

Anm.: Yrkesindelningen baseras på standard för svensk yrkesklassificering, SSKY 2012, nivå 3. ^{*}Avser kvinnors löner (uppräknade till heltid) som andel av mäns löner.

Källor: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

Skillnaderna i yrkesstrukturen mellan kvinnor och män har tydligt samband med att kvinnor

och män gör olika utbildningsval. Även möjligheten till högre befattningar påverkas av utbildningens inriktning och längd.¹¹

Kvinnor är överrepresenterade inom högre utbildningar, och allt fler kvinnor gör inbrytningar i traditionellt mansdominerade högskoleutbildningar. Samma tendenser återfinns dock inte bland männen, som i betydligt mindre utsträckning gör inbrytningar i traditionellt kvinnodominerade utbildningar. De förändringar som skett i könsfördelningen på tidigare mansdominerade utbildningar har successivt också slagit igenom på arbetsmarknaden. Detta får till följd att arbetsmarknaden är mer uppdelad för äldre åldersgrupper jämfört med yngre åldersgrupper. Inom flera yrkesgrupper med en övervägande andel män i de äldre åldersgrupperna återfinns en övervägande andel kvinnor i de yngre åldersgrupperna. Detta är särskilt tydligt inom yrken som kräver eftergymnasial utbildning, t.ex. arkitekt och jurist.

Färre kvinnor än män är chefer

År 2015 var 38 procent av alla chefer kvinnor. Andelen chefer som är kvinnor har ökat med ca 10 procentenheter sedan 2001. Könsfördelningen bland chefer skiljer sig dock betydligt mellan olika sektorer. Inom kommun och landsting är ca 70 procent av alla chefer kvinnor medan motsvarande andel i privat sektor endast är 31 procent (se tabell 2.3). I alla sektorer är andelen chefer som är kvinnor lägre än andelen anställda som är kvinnor. Oavsett sektor är kvinnor alltså underrepresenterade bland cheferna.

¹¹ I tidigare års bilagor om ekonomisk jämställdhet ges en översikt över utvecklingen avseende utbildningsinriktning och längd. Se också Underlag till jämställdhetsutredningen U2014:06 och SOU 2015:50 för en beskrivning av mäns och kvinnors utbildningsval, samt SCB, Tema: Utbildning; Könsstruktur per utbildning och yrke 1990–2030.

Tabell 2.3 Könsfördelning bland chefer och anställda efter sektor 2015

Procent

	Chefer		Anställda	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Privat sektor	31	69	40	60
Offentlig sektor	63	37	74	26
Stat	43	57	53	47
Landsting	72	28	79	21
Kommuner	69	31	78	22
Totalt	38	62	51	49

Ann.: Anställda utgör alla anställda exklusive chefer.
Källor: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

Den ojämna könsfördelningen bland chefer är särskilt påtaglig på de allra högsta chefsposterna. Av börsföretagen är det endast drygt 6 procent som har en kvinna som styrelseordförande och knappt 5 procent som har en kvinna som verkställande direktör.¹² Detta motsvarar 19 kvinnor som styrelseordförande respektive 15 kvinnor som verkställande direktör. Männens dominans i börsföretagens styrelser har emellertid minskat sedan början av 2000-talet. Under 2017 har andelen styrelseledamöter som är kvinnor ökat till drygt 32 procent. Även andelen kvinnor i börsbolagens ledningsgrupper har ökat och är knappt 22 procent.

De vanligaste chefsyrkena bland kvinnor återfinns främst inom de kvinnodominerade vård- och omsorgsyren så som chef inom hälso- och sjukvård, men även ekonomi- och finanschefer är vanliga chefsyrken bland kvinnor. Bland män är de vanligaste chefsyrkena verkställande direktör och försäljnings- och marknadschef.

I likhet med löneskillnaderna för de vanligaste yrkena bland kvinnor respektive män är lönenivåerna inom de chefsyrken som är vanligast bland kvinnor lägre än inom de chefsyrken som är vanligast bland män. Dessutom är medellönen lägre för kvinnor även inom samma chefsyrke.¹³ Det tyder på att möjligheterna att göra lönekarriär är mindre för kvinnor än för män, både på grund av skillnaderna mellan de vanligaste chefsyrkena

bland kvinnor respektive män och inom samma chefsyrke.

Det kan finnas flera olika förklaringar till varför kvinnor är underrepresenterade i chefspositioner. En förklaring kan exempelvis vara utbildningsvalet, där män tidigare varit överrepresenterade bland utbildningar som är vanliga bland högre chefsbefattningar i näringslivet. En annan kan vara att kvinnor tar en större del av föräldraledigheten och oftare än män arbetar deltid under småbarnsåren. Den högre frånvaron leder till ett minskat arbetsutbud under småbarnsåren samtidigt som arbetsgivarens förväntningar på hur kvinnor ska bete sig på arbetsmarknaden kan påverkas, s.k. statistisk diskriminering. En konsekvens av detta kan vara att en kvinna i barnafödande ålder inte erbjuds samma möjligheter i yrkeslivet som en man oavsett om hon har barn eller inte och oavsett hur hon planerar att förlägga sin föräldraledighet. En ytterligare förklaring handlar om normer och att det sannolikt fortfarande finns en föreställning om att chefen är en man. Eftersom en viss typ av maskulinitet fortfarande kan utgöra normen för chefskap, riskerar kvinnor att inte uppfylla kriterierna. Följden kan bli att kvinnor, som inte stämmer överrens med chefsidealet, utesluts från rekryteringsprocesserna (se SOU 2014:80).

Det oförklarade lönegapet

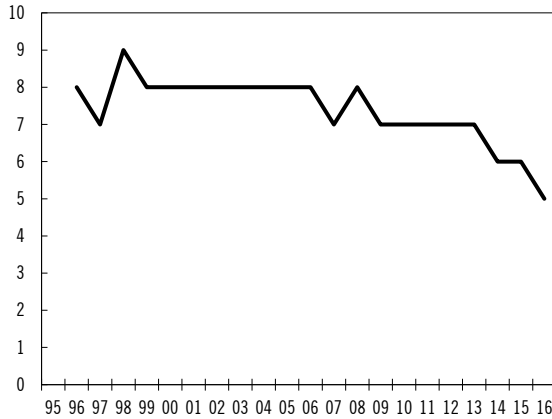
Förutom yrke och befattning kan skillnaderna mellan kvinnors och mäns löner bl.a. förklaras statistiskt av att kvinnor och män har olika utbildningar, arbetar olika mycket samt arbetar inom olika sektorer. När hänsyn tas till ålder, utbildning, sektor, yrke samt arbetstid minskar lönegapet mellan kvinnor och män från 12 till 5 procent. Det lönegap som kvarstår kallas för oförklarat lönegap. Det oförklarade lönegapet har under 2000-talet minskat från 8 till 5 procent (se diagram 2.8).

¹² Andra AP-fondens Kvinnoindex för 2017.

¹³ Chefens chef är en man, Ledarnas jämställdhetsbarometer 2013, Ledarna.

Diagram 2.8 Oförklarad lönegap mellan kvinnor och män

Procent

Anm.: Det oförklarade lönegapet är det lönegap som kvarstår när hänsyn tagits till att kvinnor och män har olika ålder, utbildning, arbetstid och arbetar inom olika yrken.

Källor: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

Storleken på det oförklarade lönegapet skiljer sig mellan olika sektorer och är störst inom privat sektor (6 procent) och minst inom kommunal sektor (1 procent). Den största skillnaden mellan totalt och oförklarad lönegap finns inom landstinget där lönegapet minskar med 16 procentenheter när hänsyn tas till ålder, utbildning, arbetstid och yrke. Det är till stor del ett resultat av att kvinnor och män i större utsträckning än i andra sektorer arbetar inom olika yrken inom landstinget. I privat sektor är det oförklarade lönegapet betydligt högre för tjänstemän (8 procent) än för arbetare (3 procent). Det kan bero på att användandet av individuell lönesättning skiljer sig mellan grupperna, men också på att lönespridningen generellt sett är större inom tjänstemannayrken än arbetaryrken.¹⁴

När hänsyn tas till ålder, utbildning, arbetstid och sektor inom de vanligaste yrkesgrupperna bland kvinnor kvarstår ett oförklarad lönegap på 1–3 procent inom samtliga av dessa yrkesgrupper (se tabell 2.4). Inom de vanligaste yrkesgrupperna bland män är det oförklarade lönegapet ännu större, mellan 3 och 13 procent. Det oförklarade lönegapet är dessutom större vid högre lönenivåer. Inom de vanligaste

chefsyrkena, både bland kvinnor respektive män, är lönen bland kvinnor lägre när hänsyn tagits till ålder, utbildning, arbetstid och sektortillhörighet.

Tabell 2.4 Totalt och oförklarad lönegap i de vanligaste yrkesgrupperna 2016

Kvinnors lön i procent av mäns lön

Vanligaste yrkesgrupp	Oförklarad lönegap	Totalt lönegap
Kvinnor		
Undersköterskor	1	0
Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare	1	-1
Butikspersonal	3	6
Kontorsassistenter och sekreterare	3	2
Skötare, vårdare och personliga assistenter m.fl.	1	0
Män		
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	4	4
Snickare, murare och anläggningsarbetare	6	7
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	13	14
Ingenjörer och tekniker	6	5
Butikspersonal	3	6

Anm.: Det oförklarade lönegapet är det lönegap som kvarstår när hänsyn tagits till att kvinnor och män har olika ålder, utbildning, arbetstid och arbetar inom olika yrken.

Källor: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

Faktorer som kan påverka det oförklarade lönegapet, men som är svåra att mäta, är diskriminering, skillnader i arbetsuppgifter, individuella egenskaper och förväntningar på kvinnors respektive mäns karriärer.

På liknande sätt som kvinnors längre föräldraledighet och deltidsarbete kan påverka kvinnors möjligheter till chefspositioner kan detta också påverka löneutvecklingen. Den negativa effekten av sådana faktorer på lönen tycks dock vara mindre på 2000-talet än den var på 1990-talet, och är numera ungefär lika stor för män som för kvinnor, givet lika lång ledighet. En förklaring till de minskade skillnaderna kan vara att det under 2000-talet blivit allt vanligare att både kvinnor och män är föräldralediga, vilket kan minska den statistiska diskrimineringen (se SOU 2014:28).

I såväl svensk som internationell forskning har det konstaterats att deltidsarbete har en negativ effekt på timlönen. Den negativa

¹⁴ Lönebildningsrapporten 2012, Konjunkturinstitutet. Lönebildningsrapportens analys inkluderar förutom ålder, utbildning, yrke och arbetstid (beräknat som hel- eller deltid), även region, näringsgren, födelse land, utbildningsinriktning, arbetsplatsstorlek samt om arbetstagaren får tim- eller månadslön. Se även utgiftsområde 14 för en beskrivning av den standardvägda löneskillnaden fördelad på sektorer för 2007–2016.

effekten tenderar att öka allteftersom deltid-arbetet pågår. Kvinnors deltidarbete utgör därför även en förklaring till kvinnors lägre löner.¹⁵

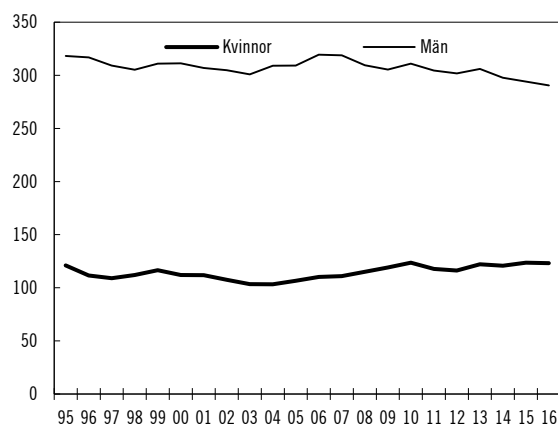
Kvinnors större ansvarstagande för hem- och omsorgsarbete kan också vara en orsak till att kvinnor i högre utsträckning än män arbetar på arbetsplatser som tillåter mer flexibilitet i termer av exempelvis arbetstid och tjänsteresor. Detta kan vara en bidragande orsak till lägre löner bland kvinnor.¹⁶

2.4 Färre företagande kvinnor än män

Föregående avsnitt handlar om anställda och löneinkomster. Men det finns också en grupp sysselsatta vars främsta inkomstkälla är inkomster från företagande. År 2016 var 290 000 män och 123 000 kvinnor företagare. Antalet män som är företagare har minskat något under de senaste åren, medan antalet kvinnor varit relativt konstant sedan 1995 (se diagram 2.9).

Diagram 2.9 Antal kvinnor och män som är företagare

Antal i tusental

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. Bland företagare ingår också medhjälpande familjemedlemmar.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Kvinnor och män som är företagare är verk-samma inom olika näringsgrenar. Kvinnorna är flest inom näringsgrenarna utbildning, vård och omsorg samt personliga och kulturella tjänster,

medan männen är fler inom de andra näringsgrenarna, särskilt inom byggverksamhet och transporter. Fördelningen är i stort sett densamma som för anställda, och har inte förändrats mycket mellan 2008 och 2016 (se tabell 2.5).

Tabell 2.5 Företagare i olika näringsgrenar

Antal i tusental

	2008			2016		
	Kv	M	%kv	Kv	M	%kv
Jordbruk, skogsbruk o fiske	8,6	40,7	17	10,2	31,7	24
Tillverkning o utvinning, energi o miljö	5,5	27,6	17	3,7	20,1	16
Byggverksamhet	2,6	52,7	5	3,4	56,4	6
Handel	20,4	46,4	31	17,1	39,1	30
Transport	1,1	18,8	6	1,3	14,2	9
Hotell och restaurang	5,7	16,5	26	7,0	14,1	33
Information och kommunikation	2,5	18,7	12	4,2	23,5	15
Finansiell verksamhet, företagstjänster	27,1	61,2	31	33,5	66,4	34
Utbildning	3,9	3,7	52	4,8	3,4	59
Vård och omsorg	10,7	4,7	70	8,2	4,4	65
Personliga och kulturella tjänster	26,8	18,1	60	29,3	17,0	63
Totalt	115,0	309,5	27	123,1	290,4	30

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. Alla har inte svarat på frågan, därför stämmer inte summan av delgrupperna med det totala antalet.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Även bolagsformen skiljer sig åt mellan kvinnor och män. Kvinnor driver i högre utsträckning sitt företag som egen firma, medan män i större utsträckning driver sitt företag som bolag. Andelen som driver sitt företag som bolag har ökat mellan 2007 och 2016, både bland kvinnor och bland män (se tabell 2.6).

Tabell 2.6 Företagare i olika företagsformer

Antal i tusental

	2007			2016		
	Kv	M	%kv	Kv	M	%kv
Egen firma	62,7	137,9	31	61,0	99,5	38
Bolag	43,7	168,9	21	59,3	189,0	24
Totalt	115,0	309,5	27	123,1	290,4	30

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. Alla har inte svarat på frågan, därför stämmer inte summan av delgrupperna med det totala antalet.

Källa: Statistiska centralbyrån.

¹⁵ Frånvaroeffekter på lönen för kvinnor och män (Konjunkturinstitutet 2011).

¹⁶ Goldin och Katz, The cost of workplace flexibility for high-powered professionals, The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, 2011.

Storleken på kvinnor och mäns företag skiljer sig åt. Kvinnors företag har i genomsnitt färre antal anställda än mäns. Den största andelen företagare har dock inga anställda, vare sig bland kvinnor eller bland män (se tabell 2.7).

Tabell 2.7 Antal anställda i företagares företag

Antal i tusental

	2007			2016		
	Kv	M	%kv	Kv	M	%kv
0 anställda	55,5	151,1	27	65,4	139,4	32
1-4 anställda	43,2	111,6	28	41,9	94,2	31
5-9 anställda	7,9	26,7	23	6,9	24,5	22
10 eller flera anställda	4,3	29,0	13	8,1	31,5	21
Totalt	115,0	309,5	27	123,1	290,4	30

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. Alla har inte svarat på frågan, därför stämmer inte summan av delgrupperna med det totala antalet.

Källa: Statistiska centralbyrån.

3 Kvinnors och mäns marknadsinkomster

Tillsammans utgör arbets- och kapitalinkomster marknadsinkomster. Kvinnor har i genomsnitt både lägre arbetsinkomster och lägre kapitalinkomster än män.

I detta avsnitt redovisas kvinnor och mäns arbetsinkomster, därefter kapitalinkomster och sist en samlad beskrivning av marknadsinkomsterna.

3.1 Utvecklingen av kvinnors och mäns arbets- och kapitalinkomster

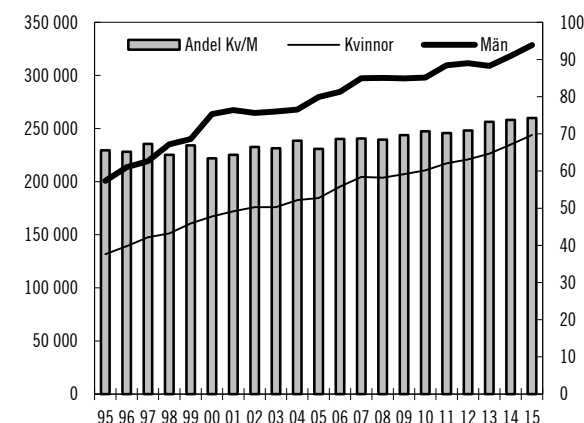
Arbetsinkomster

För de flesta utgör arbetsinkomsten, dvs. summan av löne- och företagarinkomst, den största delen av marknadsinkomsten. Ungefär 86 procent av kvinnorna och 88 procent av männen i åldersgruppen 20–64 år hade arbetsinkomster under 2015. De skillnader mellan kvinnor och män som finns på arbetsmarknaden beträffande t.ex. löner, befattningar, arbetstid och frånvaro leder till att kvinnor i genomsnitt har lägre arbetsinkomster än män.

År 2015 hade kvinnor i genomsnitt 74 procent av mäns arbetsinkomst, vilket motsvarar en skillnad på ca 85 000 kronor. År 1995–2015 har dock arbetsinkomsterna i genomsnitt ökat relativt snabbare för kvinnor (85 procent) än för män (64 procent). Det procentuella gapet mellan kvinnors och mäns genomsnittliga arbetsinkomster har därför minskat under perioden, från 34 till 26 procent (se diagram 3.1).¹⁷

Diagram 3.1 Arbetsinkomst för kvinnor och män

Medelinkomst i kronor (2017 års priser) och kvinnors andel av mäns inkomst i procent (höger axel)

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

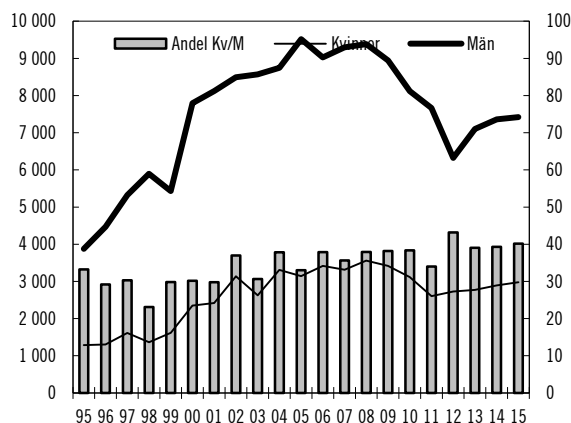
Inkomst från företagande

Inkomster från företagande, dvs. från fåmansbolag och enskild näringsverksamhet, varierar relativt mycket från år till år. År 2015 hade kvinnor i genomsnitt 40 procent av mäns inkomster från företagande. År 1995–2015 har dock kvinnors inkomster från företagande ökat relativt mer (131 procent) än för män (91 procent). Detta innebär att det relativa gapet mellan kvinnors och mäns genomsnittliga inkomster från företagande har minskat under perioden, från 67 till 60 procent (se diagram 3.2).

¹⁷ Tidigare år har medianinkomster i stället för medelinkomster redovisats. Om jämförelsen görs för medianinkomster i stället för medelinkomster kvarstår den trendmässiga minskningen av det relativa gapet mellan kvinnors och mäns arbetsinkomster, men gapet blir generellt något mindre. År 2015 var t.ex. gapet mellan kvinnors och mäns medianinkomster 23 procent, vilket motsvarar en skillnad på ca 75 000 kronor.

Diagram 3.2 Inkomst av fåmansbolag och företagarinkomst för kvinnor och män

Medelinkomst i kronor (2017 års priser) och kvinnors andel av mäns inkomst i procent (höger axel)

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Det kan finnas flera orsaker till att kvinnors inkomster från företagande är lägre än mäns. Som framgår av avsnitt 2.4 är det inte bara färre kvinnor än män som är företagare, utan kvinnor och mäns företagande skiljer sig åt på en rad områden. Till exempel finns kvinnors och mäns företag inom olika branscher, där männen i högre utsträckning är verksamma i branscher där inkomsten är högre i genomsnitt. Företagande män har också i genomsnitt fler anställda än företagande kvinnor.

Företagares inkomster är mer ojämnt fördelade än anställdas inkomster, och bidrar till att öka inkomstskillnaderna i befolkningen genom att de i stor utsträckning befinner sig i inkomstfördelningens svansar, dvs. de har i högre utsträckning än anställda antingen låga eller höga inkomster.¹⁸

Företagande kvinnor befinner sig i högre utsträckning i den nedre delen av inkomstfördelningen, medan det motsatta gäller för företagande män. Företagande kan dock också vara ett sätt att försörja sig på när det inte finns någon alternativ försörjning. Det är därför svårt att uttala sig om hur företagande påverkar inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män.

¹⁸ Halvarsson, Korpi, Wennberg. Entreprenörskap och inkomstspridning – hur företagare påverkar ojämlikheten, 2017.

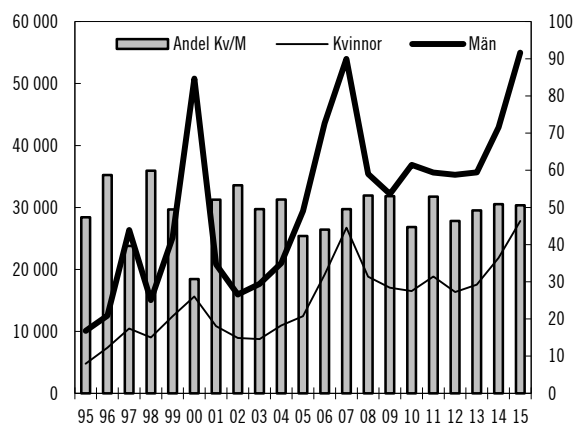
Kapitalinkomster

Kapitalinkomster är ungefär lika vanligt förekommande bland kvinnor som bland män. Drygt 60 procent av alla kvinnor och män i åldersgruppen 20–64 år redovisade inkomst från kapital 2015. Den genomsnittliga kapitalinkomsten är dock betydligt lägre för kvinnor än för män. År 2015 hade kvinnor i genomsnitt 28 000 kronor och män i genomsnitt 55 000 kronor i kapitalinkomster. Detta förhållande, dvs. att kvinnor i genomsnitt har ca 50 procent lägre kapitalinkomster än män, har varit relativt konstant sedan mitten av 1990-talet, även om det funnits en tendens att kvinnornas andel minskat något under några av de år kapitalinkomsterna ökat kraftigt.

De totala kapitalinkomsterna varierar förhållandevis mycket mellan olika år. År 2000, 2007 och 2015 var inkomsterna från realiserade kapitalvinster extra höga, vilket syns som toppar i kurvorna. Men även om utvecklingen är ojämn har kapitalinkomsterna ökat sedan mitten av 1990-talet. Mellan 1995 och 2015 har den genomsnittliga kapitalinkomsten närmare femfaldigats, både för kvinnor och för män (se diagram 3.3).

Diagram 3.3 Kapitalinkomst för kvinnor och män

Medelinkomst i kronor (2017 års priser) och kvinnors andel av mäns inkomst i procent (höger axel)

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

3.2 Gapet i kapitalinkomster förklaras till största delen av skillnader i aktieutdelningar

År 2015 uppgick kapitalinkomsterna för kvinnor och män i åldersgruppen 20–64 år till 227 miljarder kronor. Av detta belopp tillföll

ca en tredjedel kvinnor, medan ca två tredjedelar tillföll män.

Kapitalinkomster kan delas in i två huvudkategorier, kapitalvinster och övriga kapitalinkomster. Kapitalvinster är vinster som uppstår vid försäljning av reala eller finansiella tillgångar. År 2015 stod kapitalvinster för ca 60 procent av de samlade kapitalinkomsterna, och merparten av dessa vinster (ca 60 procent) gick till män.¹⁹ Övriga kapitalinkomster består av olika typer av ränteinkomster och inkomster från aktieutdelningar. Räntor och utdelningar stod 2015 för ca 40 procent av de samlade kapitalinkomsterna, och drygt 75 procent av dessa inkomster gick till män (se tabell 3.1).²⁰

Tabell 3.1 Kapitalinkomster för kvinnor och män 2015

	Kapitalvinster		Övr. kapitalinkomster	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Inkomst (miljarder kronor)	54,0	79,3	21,1	72,5
Andel av kvinnors och mäns totala kapitalinkomster (procent)	23,8	35,0	9,3	32,0
Andel personer med inkomst >0 från inkomstslaget (procent)	16,4	19,3	59,3	59,8
Medelinkomst för samtliga personer (1000-tal kronor)	20,0	28,7	7,8	26,3
Medelinkomst för personer med inkomst>0 (1000-tal kronor)	125,3	155,6	13,2	43,9
Andel i olika inkomstintervall (procent):				
–10 000 kronor	92,9	91,1	92,9	88,8
10 000–100 000 kronor	4,1	5,2	6,0	7,8
>100 000 kronor	3,0	3,7	1,1	3,4

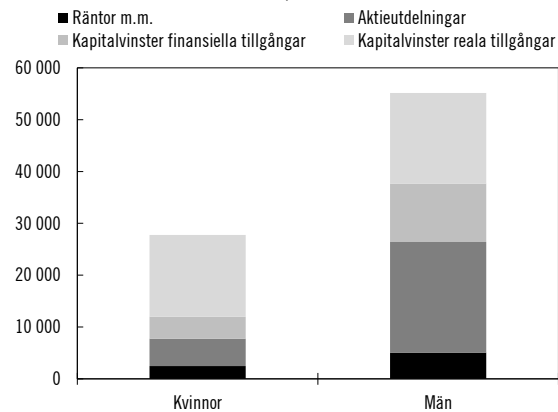
Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Det finns stora skillnader i sammansättningen av kvinnors och mäns kapitalinkomster. År 2015 stod kapitalvinster kopplade till bostadsförsäljningar (reala tillgångar) för närmare 60 procent av kvinnors samlade kapitalinkomster (se diagram 3.4). För män var motsvarande andel

endast ca 30 procent. Mäns enskilt största kapitalinkomstslag var i stället aktieutdelningar, som stod för ca 40 procent av de samlade kapitalinkomsterna. För kvinnor stod aktieutdelningar för ca 20 procent av de samlade kapitalinkomsterna.²¹

Diagram 3.4 Kapitalinkomsternas sammansättning 2015

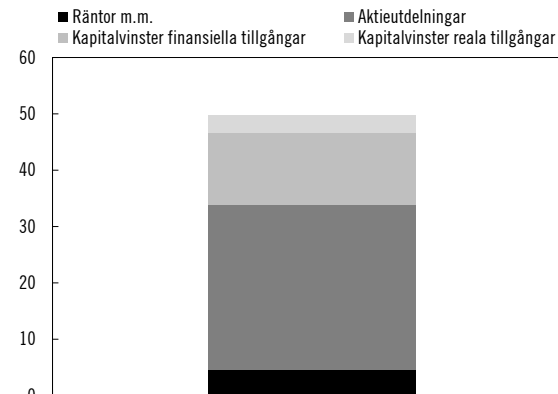
Medelinkomst i kronor (2017 års priser)

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Diagram 3.5 Bidrag till gapet i kapitalinkomster mellan kvinnor och män 2015

Procentenheter

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

År 2015 hade kvinnor i genomsnitt ca 50 procent lägre kapitalinkomster än män. Nästan två tredjedelar av gapet förklaras av att män i

¹⁹ Fler män än kvinnor (ca 19 procent av männen och 16 procent av kvinnorna) redovisade kapitalvinster 2015. Det genomsnittliga beloppet var dessutom ca 25 procent större för de män än för de kvinnor som redovisade kapitalvinster.

²⁰ Inkomster från räntor och/eller utdelningar var 2015 ungefär lika vanligt förekommande bland kvinnor och män (ungefär 60 procent av alla kvinnor och män redovisade inkomster från räntor och/eller utdelningar), men det genomsnittliga beloppet var nästan 3,5 gånger större för män än för kvinnor.

²¹ År 2005–2015 har inkomster från utdelningar i fåmansbolag ökat kraftigt både för kvinnor och för män. Denna utveckling kan sannolikt till viss del kopplas till de gynnsammare skatteregler för egenföretagare som infördes 2006 och som bl.a. innebar att gränsen för hur mycket som får tas ut i form av utdelning höjdes. År 2015 kom merparten av de totala inkomsterna från aktieutdelningar från utdelningar i fåmansbolag (ca 80 procent för män och 70 procent för kvinnor). År 2005 stod utdelningar i fåmansbolag för en betydligt mindre del av de totala inkomsterna från aktieutdelningar (ca 29 procent för män och 25 procent för kvinnor).

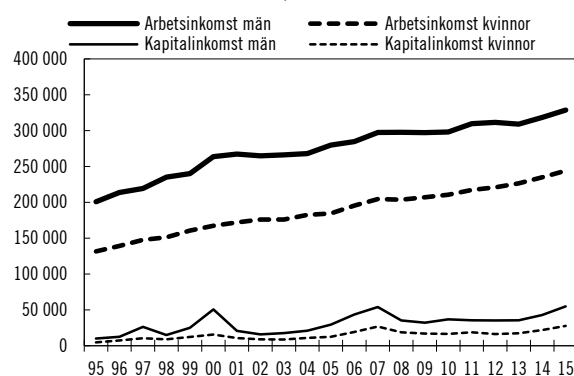
genomsnitt hade betydligt högre inkomster från aktieutdelningar än kvinnor. Ytterligare en fjärdedel förklaras av skillnader i kapitalvinster kopplade till avyttringar av finansiella instrument. Däremot förklarar skillnader i ränteinkomster och skillnader i kapitalvinster kopplade till bostadsförsäljningar endast en mindre del av gapet mellan kvinnors och mäns samlade kapitalinkomster (se diagram 3.5).

3.3 Kvinnors och mäns marknadsinkomster

År 2015 uppgick kvinnors marknadsinkomster i genomsnitt till 71 procent av mäns. För de flesta utgör arbetsinkomsten den största delen av marknadsinkomsten. Kapitalinkomsterna har dock ökat i betydelse sedan mitten av 1990-talet. Eftersom kapitalinkomsterna är mer ojämnt fördelade mellan kvinnor och män än arbetsinkomsterna bidrar den högre kapitalinkomstandelen till mer ojämnt fördelade marknadsinkomster mellan kvinnor och män (se diagram 3.6).

Diagram 3.6 Genomsnittliga arbets- och kapitalinkomster för kvinnor och män

Medelinkomst i kronor (2017 års priser)

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

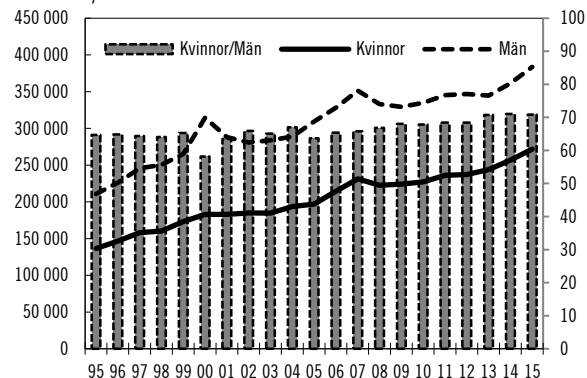
Utvecklingen av kvinnors och mäns marknadsinkomster

Under perioden 1995–2015 har den genomsnittliga marknadsinkomsten ökat snabbare för kvinnor (99 procent) än för män (82 procent).

Det relativa gapet mellan kvinnors och mäns genomsnittliga marknadsinkomster har därför minskat under perioden, från 35 till 29 procent (se diagram 3.7). År 2015 var skillnaden i absoluta tal ca 112 000 kronor.²²

Diagram 3.7 Genomsnittlig marknadsinkomst för kvinnor och män

Medelinkomst i kronor (2017 års priser) och kvinnors andel av mäns inkomst i procent

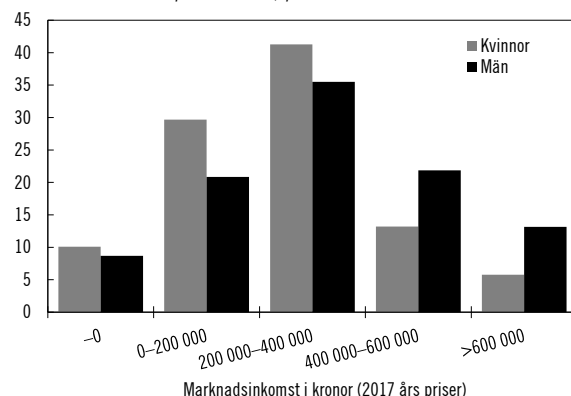

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kvinnor är överrepresenterade i de lägre och underrepresenterade i de högre inkomstintervallen (se diagram 3.8).

Diagram 3.8 Marknadsinkomst för kvinnor och män i olika inkomstintervall 2015

Andel av kvinnor respektive män, procent

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

År 2015 hade 40 procent av kvinnorna marknadsinkomster som understeg 200 000 kronor.

²² Tidigare år har medianinkomster i stället för medelinkomster redovisats. Om jämförelsen görs för medianinkomster i stället för medelinkomster kvarstår den trendmässiga minskningen av det relativa gapet mellan kvinnors och mäns marknadsinkomster, men gapet blir generellt något mindre. År 2015 var t.ex. gapet mellan kvinnors och mäns medianinkomster 23 procent.

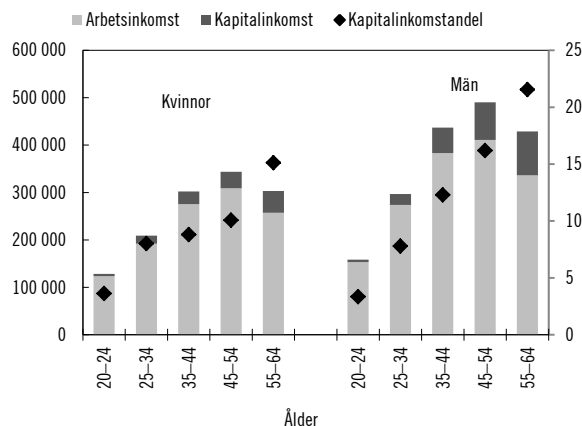
För män var motsvarande andel 30 procent. I den övre delen av inkomstskalan gällde det omvända förhållandet. Bland männen hade t.ex. 35 procent marknadsinkomster som översteg 400 000 kronor. Bland kvinnor var motsvarande andel 19 procent.

Kapitalinkomsternas bidrag till gapet i marknadsinkomster ökar med stigande ålder

Den genomsnittliga arbetsinkomsten ökar med stigande ålder för både kvinnor och män upp t.o.m. åldersgruppen 45–54 år. I den översta åldersgruppen, 55–64 år, avtar sedan arbetsinkomsten något. Kapitalinkomsterna, å andra sidan, ökar med stigande ålder, och i en snabbare takt än arbetsinkomsterna. För både kvinnor och män gäller därför att kapitalinkomstandelen ökar med stigande ålder (se diagram 3.9).

Diagram 3.9 Marknadsinkomst för kvinnor och män efter ålder och inkomstslag 2015

Medelinkomst i kronor (2017 års priser) och kapitalinkomstandel i procent (höger axel)

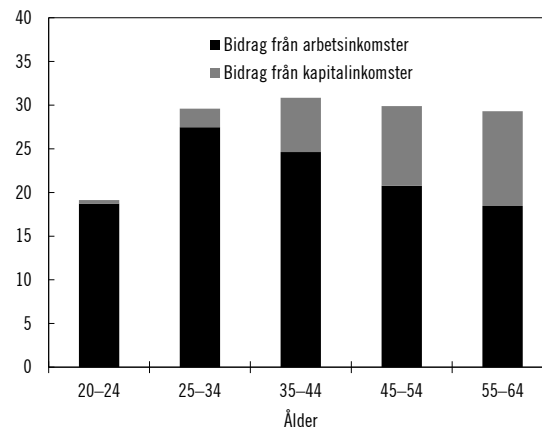

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Gapet i marknadsinkomst mellan kvinnor och män var minst, ca 20 procent, i den yngsta åldersgruppen (se diagram 3.10). I övriga åldersgrupper hade kvinnor i genomsnitt ca 30 procent lägre marknadsinkomst än män. I den yngsta åldersgruppen, 20–24 år, är kapitalinkomsterna obetydliga för både kvinnor och män, och skillnaden i arbetsinkomst förklarar nästan hela gapet i marknadsinkomst. Med stigande ålder bidrar kapitalinkomsterna till att förklara en allt större del av gapet i marknadsinkomster mellan kvinnor och män.

Diagram 3.10 Gapet i marknadsinkomst mellan kvinnor och män efter ålder och inkomstslag 2015

Procentenheter

Anm.: I diagrammet uttrycks det totala gapet i procent och bidragen från de olika inkomstslagen i procentenheter.

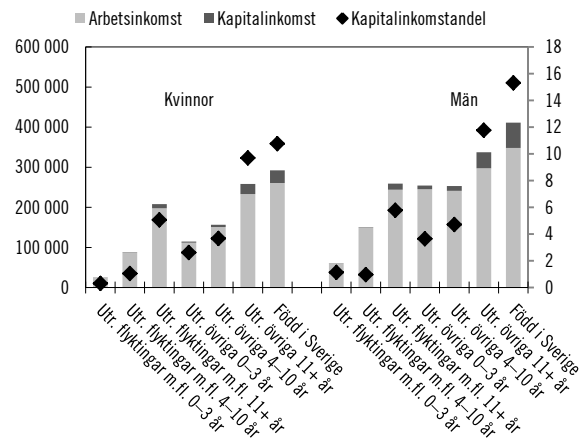
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Gapet i marknadsinkomst mellan utrikes födda kvinnor och män minskar med vistelsetiden

För utrikes födda kvinnor och män, oavsett grund för bosättning, ökar den genomsnittliga arbetsinkomsten med vistelsetiden i Sverige (se diagram 3.11).²³

Diagram 3.11 Marknadsinkomst för kvinnor och män efter födelseland, grund för bosättning och inkomstslag 2015

Medelinkomst i kronor (2017 års priser) och kapitalinkomstandel i procent (höger axel)

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.

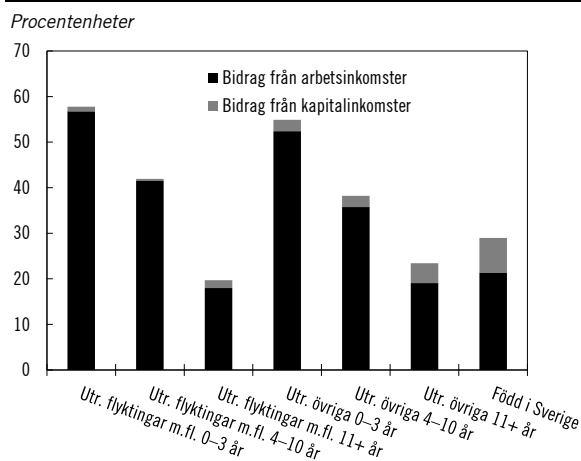
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

²³ För definition av inrikes, utrikes, flyktingar m.fl. och utrikes övriga, se Underbilaga 1: Begrepp och data.

Kapitalinkomsterna uppvisar ett liknande mönster. År 2015 var den genomsnittliga kapitalinkomsten för utrikes födda kvinnor och män som hade bott i Sverige tio år eller mindre dock förhållandevis liten. För personer med längre vistelsetid var den genomsnittliga kapitalinkomsten högre, men ändå väsentligt lägre än genomsnittet för inrikes födda.

En jämförelse av marknadsinkomsterna för utrikes födda kvinnor och män, med samma vistelsetid och samma grund för bosättning, visar att kvinnor har både lägre arbetsinkomster och lägre kapitalinkomster än män. Det procentuella gapet mellan kvinnors och mäns marknadsinkomster minskar dock med vistelsetiden i Sverige (se diagram 3.12).²⁴

Diagram 3.12 Gapet i marknadsinkomst mellan kvinnor och män efter födelse-land, grund för bosättning och inkomstslag 2015

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20-64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

4 Individuell disponibel inkomst

För de allra flesta i förvärvsaktiv ålder utgör marknadsinkomsterna den största delen av inkomsten. Men transfereringar (transfereringsinkomster) och skatter har stor betydelse för individernas disponibla inkomst, som består av samtliga marknadsinkomster samt transfereringar minus skatter.

4.1 Transfereringar och skatter utjämnar skillnader i marknadsinkomst

Det är betydligt större skillnad mellan kvinnors och mäns marknadsinkomster än vad det är i individuell disponibel inkomst. Det beror på att skatter och transfereringar bidrar till att minska skillnaderna mellan kvinnors och mäns inkomster och den totala inkomstspridningen i samhället. När hänsyn tas till välfärdsstatens omfördelning i form av transfereringar och skatter ökar kvinnors andel av mäns inkomster från ca 71 procent av marknadsinkomsten till ca 80 procent av den individuella disponibla inkomsten (se tabell 4.1). Progressiviteten i inkomstskattesystemet gör att män, som i genomsnitt har högre arbetsinkomster, också i genomsnitt betalar mer skatt. Dessutom har kvinnor i genomsnitt högre inkomster från transfereringar.

Fördelningen av transfereringsinkomsterna mellan kvinnor och män varierar beroende på typ av transferering. Bland samtliga individer i åldersgruppen 20-64 år har kvinnor i genomsnitt 25 procent högre lönerelaterade transfereringar och nästan 60 procent högre försörjningsrelaterade transfereringar. Även övriga transfereringar är betydligt högre för kvinnor (se tabell 4.2).

En förklaring till kvinnors högre transfereringsinkomster är att det är en större andel kvinnor som har dessa inkomster. Om urvalet begränsas till enbart individer som har inkomster från transfereringar blir dessa mer jämnt fördelade. Detta gäller framför allt de lönerelaterade transfereringarna där skillnaden nästan helt försvinner.

²⁴ Gapet mellan kvinnors och mäns marknadsinkomster är mindre för utrikes födda med lång vistelsetid än för inrikes födda.

Tabell 4.1 Från marknadsinkomst till individuell disponibel inkomst 2015

Inkomster i kronor per år (2017 års priser) och andelar i procent

	Medelinkomst från inkomstslaget, samtliga personer			Andel med inkomst från inkomstslaget		Medelinkomst för personer med inkomst från inkomstslaget		
	Kvinnor	Män	Kv/M (%)	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kv/M (%)
Marknadsinkomster	271 797	383 574	71	90	92	300 623	417 108	72
+ Lönerelaterade transfereringar	32 969	26 328	125	48	39	69 077	67 647	102
+ Försörjningsrelaterade transfereringar	11 623	7 292	159	45	38	26 018	19 044	137
+ Övriga transfereringar	5 113	2 241	228	60	51	8 490	4 364	195
- Skatt	71 892	107 542	67	94	94	76 130	114 249	67
= Skatter och transfereringar	-22 186	-71 682	31	99	98	-22 506	-72 989	31
= Individuell disponibel inkomst	249 611	311 892	80	99	99	252 182	315 836	80

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. Lönerelaterade transfereringar är summan av sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning, arbetsmarknadsstöd samt pensioner. Försörjningsrelaterade transfereringar är summan av barnbidrag, underhållsbidrag, bostadsstöd och ekonomiskt bistånd. I övriga transfereringar ingår bl.a. etableringsersättning och jämställdhetsbonus samt återbetalda studielån och givet underhållsstöd (negativa transfereringar).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 4.2 Transfereringar 2015

Inkomster i kronor per år (2017 års priser) och andelar i procent

	Medelinkomst för personer med inkomst från inkomstslaget			Andel med inkomst	
	Kv.	Män	Kv/M (%)	Kv.	Män
Lönerelaterade transfereringar	69 077	67 647	102	48	39
Sjukpenning	53 786	56 007	96	14	8
Sjuk- och aktivitetsersättning	103 767	116 219	89	7	5
Föräldrapenning	35 701	23 282	153	23	18
Arbetsmarknadsstöd	55 440	65 462	85	8	8
Pensioner	72 756	108 168	67	7	6
Försörjningsrelaterade transfereringar	26 018	19 044	137	45	38
Barnbidrag	14 117	12 515	113	38	31
Underhållsbidrag	20 879	16 672	125	10	3
Bostadsstöd	25 871	22 370	116	9	6
Ekonomiskt bistånd	48 506	44 714	108	4	4
Övriga transfereringar	8 490	4 364	195	60	51

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. I övriga transfereringar ingår bl.a. etableringsersättning och jämställdhetsbonus samt återbetalda studielån (negativ transferering) och givet underhållsstöd (negativ transferering).

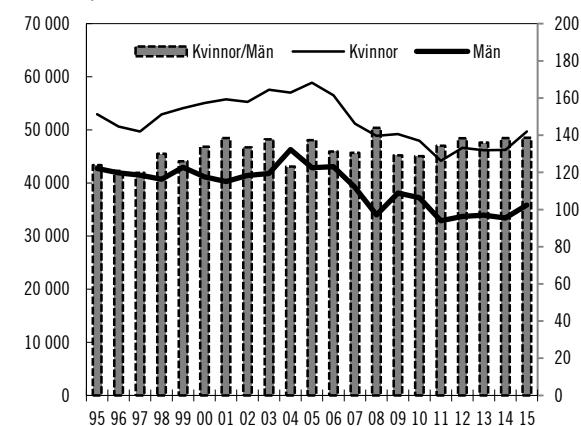
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kvinnor har i större utsträckning sjukpenning och föräldrapenning (se tabell 4.2). På grund av längre föräldraledighet har kvinnor betydligt högre föräldrapenning på årsbasis. Andra lönerelaterade transfereringar är i genomsnitt högre för män till följd av deras högre löneinkomster. Samtliga typer av försörjningsrelaterade transfereringar är mer vanligt förekommande bland kvinnor. Störst är skillnaden när det gäller barnbidrag och underhållsbidrag. Detta förklaras av att kvinnor i högre utsträckning än män har vårdnad om barnen bland särlevande föräldrar.

Sedan 1995 har både kvinnors och mäns transfereringsinkomster minskat. Utvecklingen drivs av att andelen av befolkningen med transfereringsinkomster minskat. År 1995 hade 76 procent av kvinnorna och 71 procent av männen i åldersgruppen 20–64 år någon form av transfereringsinkomst. År 2015 hade andelen sjunkit till 69 procent bland kvinnor och 60 procent bland män. Bland män har andelen minskat mest, vilket medför att skillnaden mellan kvinnors och mäns transfereringsinkomster ökat. Från att ha varit 25 procent högre 1995 är kvinnors transfereringsinkomster i genomsnitt nästan 40 procent högre 2015 (se diagram 4.1). För personer med transfereringsinkomster har nivån på transfereringarna varit oförändrad i reala termer för både kvinnor och män.

Diagram 4.1 Genomsnittliga transfereringsinkomster för kvinnor och män

Medelinkomst i kronor (2017 års priser) och kvinnors andel av mäns inkomst i procent

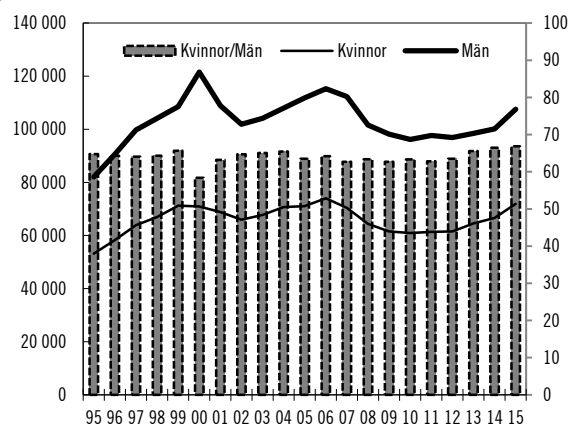

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. Transfereringsinkomster är summan av lönerelaterade, försörjningsrelaterade och övriga transfereringar. Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Både kvinnors och mäns direkta skatter har ökat sedan 1995, men inte lika mycket som inkomsterna. Ökningen skedde främst under perioden 1995–2000. Kvinnor betalar i genomsnitt mindre skatt än män, vilket återspeglar deras lägre inkomster. Relationen mellan kvinnors och mäns skatter har dock varit stabil. Kvinnor betalar ca 35 procent mindre i skatt än män, med undantag för enstaka år (se diagram 4.2)

Diagram 4.2 Genomsnittliga skatter för kvinnor och män

Skatt i kronor (2017 års priser) och kvinnors andel av mäns skatter i procent

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

4.2 Inkomstgap mellan kvinnor och män

Kvinnors individuella disponibla inkomst är i genomsnitt 20 procent lägre än männens. När kvinnor och män i åldersgruppen 20–64 år delas upp efter hushållstyp är inkomstgapet störst för sammanboende med barn, 31 procent, och minst för ensamstående utan barn, 5 procent (se diagram 4.3).²⁵ Som framgår av diagrammet

²⁵ Inkomstgapet mellan kvinnor och män definieras som skillnaden mellan mäns och kvinnors genomsnittliga individuella disponibla inkomster i förhållande till mäns genomsnittliga individuella disponibla inkomster, dvs.:

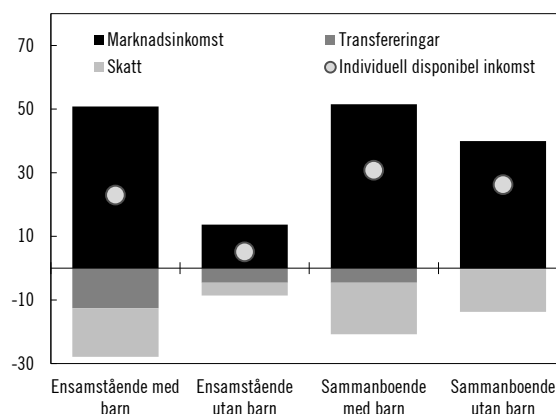
$$\text{Inkomstgap} = 100 \cdot (\text{ink. för män} - \text{ink. för kvinnor}) / \text{ink. för män}$$

Diagram 4.3 illustrerar detta inkomstgap för befolkningen i åldersgruppen 20–64 samt efter hushållstyp. De gråa cirkelarna illustrerar inkomstgapet i individuell disponibel inkomst för respektive grupp. Fälten i staplarna illustrerar hur de olika inkomstslagen bidrar till det sammantagna inkomstgapet. De positiva fälten i staplarna är inkomstslag där män i genomsnitt har högre inkomster än kvinnor och de negativa fälten är inkomstslag där kvinnor har högre inkomster än män. Storleken på fälten representerar storleken på skillnaden i inkomstslaget i relation till mäns individuella disponibla inkomst.

Marknadsinkomsterna ökar inkomstgapet, inkomstgapet reduceras dock genom transfereringar och skatter. Skatter bidrar mest till utjämning av den disponibla inkomsten för alla hushållstyper. För ensamstående med barn spelar också försörjningsrelaterade transfereringar en viktig roll för att jämna ut inkomsterna mellan kvinnor och män.

Diagram 4.3 Inkomstgap i olika hushållstyper 2015

Procent

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

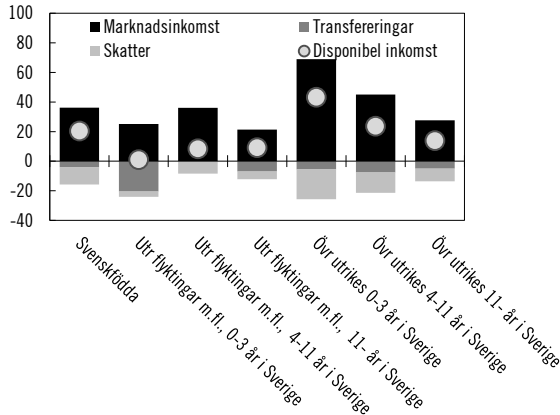
Inkomstgapet varierar också kraftigt mellan svenskfödda, utrikes födda som kommit till Sverige som flyktingar eller som anhöriga till flyktingar och övriga utrikesfödda, samt efter tid i Sverige. För utrikes födda som kommit till Sverige som flyktingar eller som anhöriga till flyktingar²⁶ för högst 3 år sedan är inkomstgapet i individuell disponibel inkomst bara 1 procent (se diagram 4.4). Fördelningen av inkomstslagen mellan kvinnor och män varierar dock. Kvinnors marknadsinkomster är i genomsnitt 25 procent lägre än männens i denna grupp. Detta inkomstgap sluts nästan helt av transfereringar som i mycket stor utsträckning tillfaller kvinnor. Att transfereringar minskar inkomstgapet i så stor utsträckning samtidigt som skatterna har en relativt liten betydelse beror på att marknadsinkomsterna är låga, ca 45 procent av svenskföddas. Även bland flyktingar som bott i Sverige en längre tid är inkomstgapet betydligt mindre än för svenskfödda.

²⁶ För definition av inrikes, utrikes, flyktingar m.fl. och utrikes övriga, se Underbilaga 1: Begrepp och data.

Det största inkomstgapet finns i gruppen nyanlända övriga utrikesfödda. I denna grupp är kvinnornas individuella disponibla inkomst 43 procent lägre än männens. Bland de övriga utrikesfödda som befunnits sig längre i Sverige är inkomstgapet mindre och betydelsen av marknadsinkomster, transfereringar och skatter påminner mer om den som gäller för svenskfödda.

Diagram 4.4 Inkomstgap efter bosättningsgrund 2015

Procentenheter

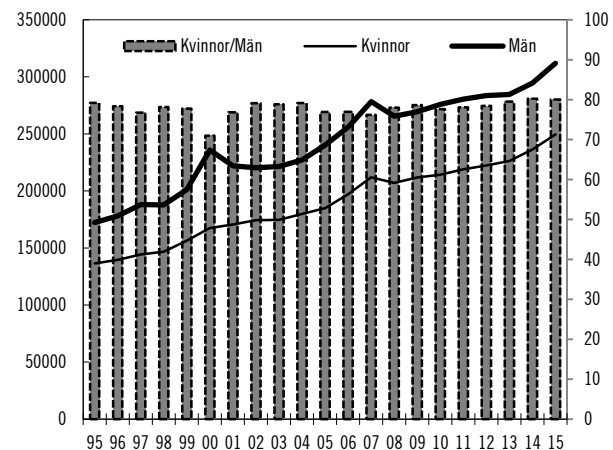
Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

4.3 Utvecklingen av individuell disponibel inkomst

Kvinnors individuella disponibla inkomst som andel av männens har legat stabilt på 80 procent sedan mitten av 1990-talet (se diagram 4.5). År 2015 motsvarade detta en skillnad på ca 62 000 kronor.²⁷

Diagram 4.5 Genomsnittlig individuell disponibel inkomst för kvinnor och män

Medelinkomst i kronor (2017 års priser) och kvinnors andel av mäns inkomst i procent

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Den relativa skillnaden i disponibla inkomster mellan kvinnor och män har inte minskat i samma utsträckning som skillnaden mellan kvinnors och mäns marknadsinkomster. Det kan delvis förklaras av att kvinnors transfereringsinkomster har minskat i takt med ökade marknadsinkomster. En annan delförklaring är att transfereringarna har ökat i en betydligt långsammare takt än marknadsinkomsterna, vilket delvis är en effekt av att priserna ökar långsammare än löner.²⁸ Då transfereringar utgör en större andel av kvinnors individuella disponibla inkomst än för män innebär det att ökade marknadsinkomster får mindre genomslag på utvecklingen av individuell disponibel inkomst för kvinnor jämfört med män.

Kvinnor är underrepresenterade i den övre delen i fördelningen av disponibla inkomster

Om alla personer i åldersgruppen 20–64 år rangordnas efter storleken på den individuella disponibla inkomsten, och därefter delas in i tio lika stora inkomstgrupper, framgår att kvinnor är underrepresenterade i den övre halvan av fördelningen av individuella disponibla inkomster

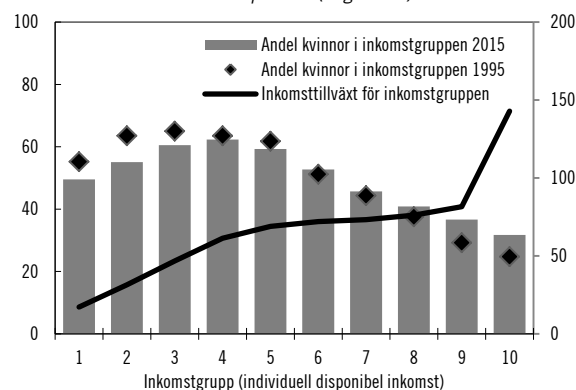
²⁷ Tidigare år har medianinkomster i stället för medelinkomster redovisats. Om jämförelsen görs för medianinkomster i stället för medelinkomster är fortfarande skillnaden mellan kvinnors och mäns individuella disponibla inkomster relativt stabil, men skillnaden blir något mindre. År 2015 var t.ex. kvinnors andel av och mäns medianinkomst 84 procent, vilket motsvarade en skillnad på ca 43 000 kronor.

²⁸ Många transfereringar är prisindexerade medan marknadsinkomsterna styrs av löneökningar. Vid reallönstillväxt ökar löner mer än priser. Därmed ökar marknadsinkomsterna mer än transfereringarna. Dessutom är flera transfereringar inte indexerade alls utan höjs bara efter särskilda beslut.

(se diagram 4.6). Andelen kvinnor minskar dessutom successivt högre upp i fördelningen, även om andelen i den övre delen av fördelningen har ökat 1995–2015. År 1995 bestod t.ex. fördelningens översta tiondel av 25 procent kvinnor. År 2015 hade andelen ökat till 32 procent.

Diagram 4.6 Inkomsttillväxt samt andelen kvinnor i olika delar av fördelningen av disponibla inkomster 1995–2015

Andel kvinnor 1995 resp. 2015 i procent (vänster axel) och inkomsttillväxt 1995–2015 i procent (höger axel)

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. Staplarna visar förändringen av genomsnittlig individuell disponibel inkomst för respektive inkomstgrupp. Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

4.4 Inkomster i toppen av fördelningen

Den starka utvecklingen för den översta tiondelen beror till stor del på den utveckling som skett i den yttersta toppen av fördelningen. Det framgår om den översta tiondelen i sin tur delas upp i tio lika stora grupper (se tabell 4.3).

Tabell 4.3 Inkomsttillväxt och andelen kvinnor i den översta tiondelen av fördelningen 1995–2015

Procent

	Inkomsttillväxt för inkomstgruppen	Andel kvinnor i inkomstgruppen 1995	Andel kvinnor i inkomstgruppen 2015
p91–p99	109	26	32
p100	274	16	30

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. p100 avser den översta procenten av fördelningen och p91–p99 de översta tio procenten exklusive den översta procenten. Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

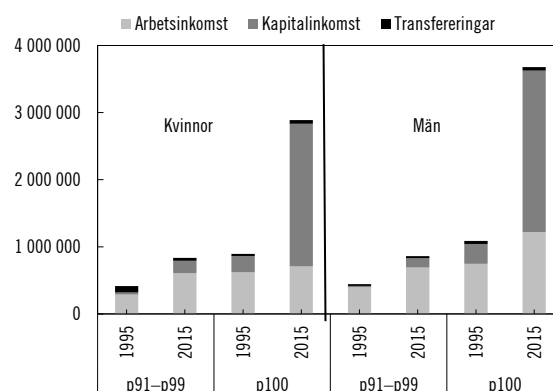
Den genomsnittliga individuella disponibla inkomsten i den översta procenten ökade med 274 procent mellan 1995 och 2015. Andelen kvinnor i fördelningens översta hundra del fördubblades nästan mellan 1995 och 2015, från 16 till 30 procent.

Kapitalinkomster har blivit viktigare både för kvinnor och män bland toppinkomsttagarna

Utvecklingen bland toppinkomsttagarna med avseende på inkomsternas sammansättning har sett likartad ut för både kvinnor och för män. Kapitalinkomsterna har ökat kraftigt i omfattning 1995–2015, och för den yttersta inkomsttoppen har kapitalinkomster blivit det viktigaste inkomstslaget (se diagram 4.7). Kapitalinkomstandelen har ökat relativt mycket även för toppinkomsttagarna strax under den översta procenten (den översta tiondelen exklusive toppprocenten), men för dessa är arbetsinkomster fortfarande det dominerande inkomstslaget.

Diagram 4.7 Bruttoinkomstens sammansättning för toppinkomsttagare

Medelinkomst i kronor (2017 års priser)

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20–64 år. p100 avser den översta procenten av fördelningen och p91–p99 de översta tio procenten exklusive den översta procenten. Staplarna i diagrammet visar genomsnittlig individuell bruttoinkomst av respektive inkomstslag. Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Det är i huvudsak män som har mycket höga arbets- och kapitalinkomster. Män som tillhör toppprocenten har därför i genomsnitt både högre arbetsinkomster och högre kapitalinkomster än kvinnorna i samma grupp. Bland toppinkomsttagarna strax under den översta procenten ser det något annorlunda ut. År 2015 hade männen i denna grupp i genomsnitt högre arbetsinkomster än kvinnorna, medan kvinnorna i genomsnitt hade högre kapitalinkomster än männen.

Yngre kvinnor är underrepresenterade bland de kvinnliga toppinkomsttagarna

Individer i den översta procenten i fördelningen av disponibla inkomster skiljer sig från den övriga befolkningen med avseende på ett antal olika individuella egenskaper.

I tabell 4.4 har alla individer i åldersgruppen 20–64 år delats upp efter två egenskaper, ålder och hushållstyp. För kvinnor har individens ålder ett tydligt samband med sannolikheten att befinna sig i den översta procenten. Yngre kvinnor (20–44 år) är, oavsett hushållstyp, underrepresenterade i toppen av fördelningen i förhållande till deras andel av det totala antalet kvinnor. Det motsatta gäller för de äldre kvinnorna (45–64 år).

Tabell 4.4 Kvinnors och mäns representation i den översta procenten efter ålder och hushållstyp 2015

Andelar i procent

	Kvinnor		Män	
	Andel av samtliga kvinnor	Andel av samtliga kv. i topp 1%	Andel av samtliga män	Andel av samtliga män i topp 1%
Ålder 20–44 år:				
Ensamstående med barn	5	4	1	1
Ensamstående utan barn	18	5	27	5
Sammanboende med barn	25	16	20	20
Sammanboende utan barn	9	5	9	4
Ålder 45–64 år:				
Ensamstående med barn	3	6	1	2
Ensamstående utan barn	11	17	12	12
Sammanboende med barn	10	15	13	26
Sammanboende utan barn	20	31	17	29
Totalt:	100	100	100	100

Anm.: Procentandelarna är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

För män framträder ett liknande mönster som för kvinnor, men det finns några avvikelser. Exempelvis är yngre (i åldersgruppen 20–44 år) män med barn inte underrepresenterade i topprocenten. Vidare är äldre (i åldersgruppen 45–64 år) ensamstående män utan barn, i motsats till kvinnor i motsvarande åldersgrupp och i samma hushållstyp, inte överrepresenterade i topprocenten.

4.5 Sammanboende kvinnors ekonomiska självständighet har ökat

Hur mycket tid som ägnas åt förvärvsarbete respektive obetalt hemarbete varierar kraftigt

beroende på i vilken fas i livet en person befinner sig. För sammanboende, framför allt med småbarn, innebär arbetsfördelningen ofta att kvinnor minskar tiden i betalt arbete och ökar tiden i obetalt arbete.²⁹ Det medför att kvinnans andel av hushållets totala inkomst blir mindre och att hennes beroende av mannens inkomst ökar. Att kvinnor lägger mindre tid på betalt arbete leder också ofta till skillnader i löneutveckling mellan kvinnor och män på individnivå. För sammanboende är också inkomstgapet mellan kvinnor och män större än för ensamstående (se tabell 4.5).

Sammanboende kvinnor stod i genomsnitt för 43 procent av hushållens disponibla inkomst 2015. Andelen var betydligt lägre 1975, 31 procent. Ökningen skedde framför allt från 1975 och fram till 1990-talet. Därefter har kvinnornas andel av hushållsinkomsten legat relativt konstant kring 41–43 procent. Utvecklingen förklaras främst av den kraftiga ökningen av antalet förvärvsarbetande kvinnor som skedde fram till 1990-talet.

Av samtliga sammanboende kvinnor har 28 procent ungefär lika stor individuell disponibel inkomst som sin partner, motsvarande 45–55 procent av hushållsinkomsten.

Skillnaderna är förhållandevis små mellan yngre och äldre kvinnor och mellan de som har barn i olika åldrar, men lägst andel av hushållsinkomsten har sammanboende kvinnor med små barn (se tabell 4.5). Det kan till stor del förklaras av att många kvinnor i denna grupp är föräldralediga eller arbetar deltid. Att kvinnan har högre inkomst än sin partner är vanligast i de äldre åldersgrupperna och mindre vanligt i småbarnshushåll.

Andelen kvinnor som har en mindre andel av hushållsinkomsten än mannen är lägst i gruppen flyktingar med kort vistelsetid. Det kan förklaras av att transfereringar utgör en stor del av hushållsinkomsten och att arbetsinkomsten är låg för både kvinnan och mannen. I gruppen utrikes födda med andra skäl för bosättning är det tvärtom vanligt att kvinnorna är starkt beroende av sin partners inkomst, särskilt de första åren.

²⁹ Nu för tiden. En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11 (SCB 2012).

Att kvinnor står för den största delen av hushållsinkomsten är vanligast i den nedersta delen av inkomstfördelningen, vilket framgår i slutet av tabell 4.5.

Tabell 4.5 Sammanboende kvinnors andel av hushållsinkomsten fördelade efter kvinnans ålder, hushållstyp, födelseland och bosättningsgrund samt hushållets inkomst 2015

Procent

	Andel					Medel-värde
	0-24	25-44	45-55	56-75	76-100	
Åldersgrupper						
20–24 år	15	44	25	11	5	42
25–34 år	15	46	26	9	4	42
35–44 år	13	44	30	10	3	43
45–54 år	14	41	29	12	4	44
55–64 år	16	36	27	16	5	44
Hushållstyp						
Med barn 0–6 år	15	47	26	9	3	41
Med barn 7–17 år	12	44	30	11	3	43
20–44 år, utan barn	14	37	30	13	6	44
45–64 år, utan barn	15	37	29	15	5	44
Födelseland och bosättningsgrund						
Född i Sverige	12	44	29	11	3	44
Utr. flyktingar m.fl. 0–3 år	7	32	46	12	2	44
Utr. flyktingar m.fl. 4–10 år	16	36	28	14	5	43
Utr. flyktingar m.fl. 11+ år	10	37	30	16	6	46
Utr. övriga 0–3 år	54	23	11	6	6	28
Utr. övriga 4–10 år	33	35	17	9	6	36
Utr. övriga 11+ år	15	38	27	14	5	44
Inkomstgrupp						
Första kvartilen	25	25	19	17	15	45
Andra kvartilen	11	44	28	15	2	43
Tredje kvartilen	4	49	37	9	1	44
Fjärde kvartilen	19	43	26	9	3	42
Samtliga	14	42	28	11	4	43

Anm.: Statistiken avser sammanboende kvinnor i åldersgruppen 20–64 år. Inkomstgruppen avser summan av kvinnans och mannens individuella disponibla inkomst.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

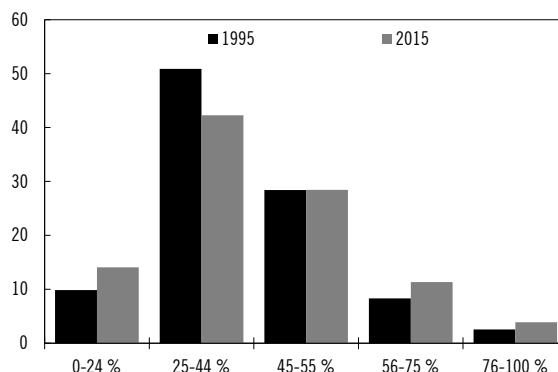
Sett över tid har det blivit något vanligare att kvinnan har en högre individuell disponibel inkomst än mannen i hushållet. Andelen sammanboende hushåll där kvinnor står för mer än 55 procent av hushållsinkomsten ökade från 11 till 15 procent mellan 1995 och 2015 (se diagram 4.8). Det är fortfarande vanligast att

mannen står för en större del av hushållsinkomsten. Andelen sammanboende hushåll där kvinnor står för mindre än 45 procent av hushållsinkomsten var 56 procent 2015. År 1995 var andelen 61 procent.

Jämfört med 1995 är det en större andel kvinnor vars inkomst motsvarar 25–44 procent av hushållsinkomsten men också en något större andel kvinnor med mindre än 25 procent av hushållsinkomsten.

Diagram 4.8 Sammanboende kvinnor fördelade efter deras andel av hushållsinkomsten

Procent

Anm.: Statistiken avser sammanboende kvinnor i åldersgruppen 20–64 år. Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

4.6 Utjämning inom hushållet

Redovisningen av individuell disponibel inkomst motiveras av att inkomsten är relevant för den ekonomiska självständigheten. Men inkomstbegreppet tar inte hänsyn till försörjningsansvaret, dvs. hur många personer som ska leva på inkomsten. Det tar inte heller hänsyn till att det kan finnas andra personer med inkomster i hushållet och att det sker en omfördelning av inkomster inom hushållet.

När fördelningen av befolkningens ekonomiska standard redovisas används därför ett annat inkomstbegrepp, ekvivalerad disponibel inkomst.³⁰ I detta inkomstbegrepp ingår hushållets samlade disponibla inkomst. För att ta hänsyn till hur många som ska dela på inkomsten samt att det finns stordriftsfördelar så divideras inkomsten inte med antalet individer utan med

³⁰ Se t.ex. 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100 bilaga 2).

en s.k. ekvivalensskala. Alla individer i ett hushåll antas ha samma ekonomiska standard.

Tabell 4.6 Individuell disponibel inkomst och ekonomisk standard i olika hushållstyper 2015

Inkomst i tusental kronor, kvot i procent

	Kv.	Män	Kv./ män	Kv.	Män	Kv./ män
Ensamstående med barn 0–6 år	248	317	78	143	189	76
Ensamstående med barn 7–17 år	295	350	84	189	227	83
Ensamstående 20–44 år, utan barn	194	213	91	194	213	91
Ensamstående 45–64 år, utan barn	255	262	97	255	262	97
Sammanboende med barn 0–6 år	232	333	70	242	242	100
Sammanboende med barn 7–17 år	285	364	78	293	293	100
Sammanboende 20–44 år, utan barn	216	273	79	324	324	100
Sammanboende 45–64 år, utan barn	263	336	78	396	396	100
Totalt	238	274	87	266	269	99

Anm.: Hushåll där alla vuxna är 20–64 år. Hushåll där ålderskillnaden är större än 20 år ingår inte och inte heller samkönade sammanboende. Ekonomisk standard är hushållets ekvivalerade disponibla inkomst.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Det är mindre skillnad i ekonomisk standard mellan kvinnor och män än det är i individuell disponibel inkomst. I hushåll där alla vuxna är mellan 20 och 64 år motsvarar kvinnors individuella disponibla inkomst 88 procent av männens medan den genomsnittliga ekonomiska standarden är i stort sett densamma (se tabell 4.6). Det beror till stor del på att i sammanboende hushåll blir den ekonomiska standarden densamma för kvinnan och mannen. För ensamstående hushåll sker ingen motsvarande utjämning. För ensamstående med barn blir skillnaden tvärtom något större mellan kvinnor och män, vilket beror på att ensamstående kvinnor med barn i genomsnitt har fler barn än ensamstående män med barn.

Skillnaderna mellan olika hushållstyper är större i ekonomisk standard än i individuell disponibel inkomst. Ensamstående kvinnor och män har betydligt lägre ekonomisk standard än sammanboende kvinnor och män. Det gäller framför allt ensamstående kvinnor med barn.

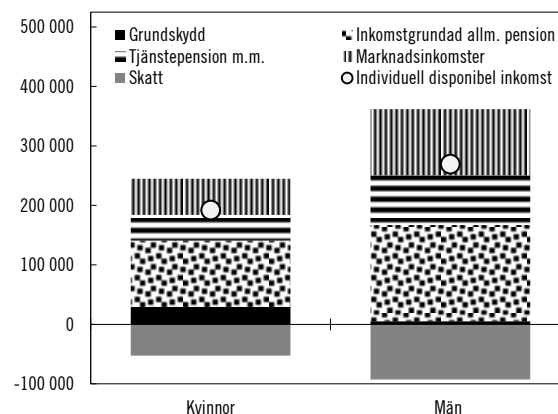
4.7 Ekonomiska skillnader mellan kvinnor och män bland pensionärer

Skillnader mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden, t.ex. beträffande arbetskraftsdeltagande, löner, befattningar, arbetstid och frånvaro, leder till att kvinnor har betydligt lägre arbetsinkomster än män (se avsnitt 2).³¹ Pensionssystemet är utformat så att pensionen främst ska spegla tidigare arbetsinkomster. Eftersom det finns skillnader i arbetsinkomst mellan kvinnor och män under arbetslivet, kommer det därför också att finnas skillnader mellan kvinnor och män när de har gått i pension.

För personer äldre än 65 år utgör den inkomstgrundade allmänna pensionen³² i genomsnitt den största inkomstkällan. Den utgör knappt hälften av både kvinnors och mäns samlade inkomster (se diagram 4.9). Pensionsystemets grundskydd³³ är av större vikt för kvinnor än för män.

Diagram 4.9 Individuell disponibel inkomst för personer äldre än 65 år 2015

Medelinkomst i kronor (2017 års priser)

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

³¹ För mer information om ekonomisk ojämlikhet bland pensionärer se prop. 2016/17:1 bilaga 3 s. 26–30 samt Jämställda pensioner (Ds. 2016:19).

³² För personer födda 1953 eller senare består den inkomstgrundade allmänna pensionen av inkomstpension och premiepension. För personer födda 1938–1953 kan även tillägspension ingå. Tillägspension ersätter ATP som fanns i det pensionssystemet. För personer födda 1937 eller tidigare består den allmänna inkomstgrundade pensionen av tillägspension.

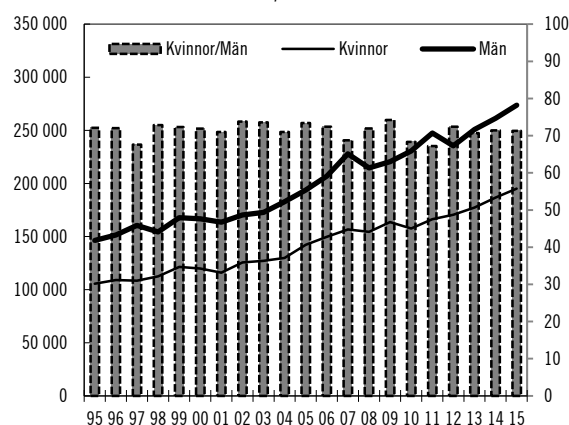
³³ Grundskyddet är definierat som summan garantipension, änkepension, bostadstillägg och äldreomsorgsstöd.

I genomsnitt uppgår grundskyddet till drygt 10 procent av kvinnliga pensionärs inkomster men knappt 2 procent av männens inkomster.

Den individuella disponibla inkomsten har ökat sedan mitten av 1990-talet för såväl kvinnliga som manliga pensionärer (se diagram 4.10). År 2015 hade kvinnliga pensionärer i genomsnitt en individuell disponibel inkomst som motsvarade ca 70 procent av männens. Det betyder att inkomstgapet mellan kvinnor och män är ca 10 procentenheter större bland pensionärer än i åldersgruppen 20–64 år. Likt åldersgruppen 20–64 år har den relativa inkomstskillnaden mellan kvinnor och män varit oförändrad bland pensionärer sedan mitten av 1990-talet.

Diagram 4.10 Individuell disponibel inkomst för personer äldre än 65 år

Medelinkomst i kronor (2017 års priser)

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

5 Ett vidgat inkomstbegrepp fångar värdet av välfärdstjänster

En viktig del av välfärdsstatens omfördelande roll är att tillhandahålla generella välfärdstjänster. Subventionerade välfärdstjänster, som barnomsorg och äldreomsorg, underlättar arbetskraftsdeltagande och inkomstmöjligheter för både kvinnor och män. Välfärdstjänster bidrar också till människors välbefinnande och trygghet.

Den offentliga sektorns omfördelning sker till stor del i form av subventionerade tjänster, som skola, omsorg och hälsovård. De individuellt inriktade välfärdstjänsterna motsvarade ca 20 procent av BNP 2015. Eftersom värdet av de offentligt finansierade tjänsterna inte ingår i den disponibla inkomsten, tenderar analyser som

använder disponibel inkomst som enda inkomstbegrepp att underskatta välfärden. Eftersom välfärdstjänsterna är generella och tillfaller alla utan hänsyn till betalningsförmåga, kommer också skillnader i välfärd mellan olika grupper i befolkningen att överskattas.

Välfärdstjänsternas betydelse för inkomstfördelningen har analyserats i flera fördelningspolitiska redogörelser.³⁴ Där räknas de totala subventionerna samman för varje hushåll och fördelas sedan lika mellan medlemmarna i hushållet. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det mer relevant att studera hur stora resurser individen förfogar över. Begreppet individuell utökad inkomst, som avser summan av individuell disponibel inkomst och värdet av välfärdstjänster per person kan, liksom begreppet individuell disponibel inkomst, användas för att jämföra den ekonomiska situationen mellan kvinnor och män. I individuell utökad inkomst inkluderas välfärdstjänster inom områdena utbildning, barnomsorg, hälso- och sjukvård, socialt skydd (främst äldreomsorg), samt fritid och kultur. Tjänster som kan konsumeras av många personer gemensamt (kollektiva tjänster), såsom infrastruktur, försvar och rättsväsende, beaktas däremot inte här.

5.1 De offentliga tjänsternas omfattning och fördelning på individnivå

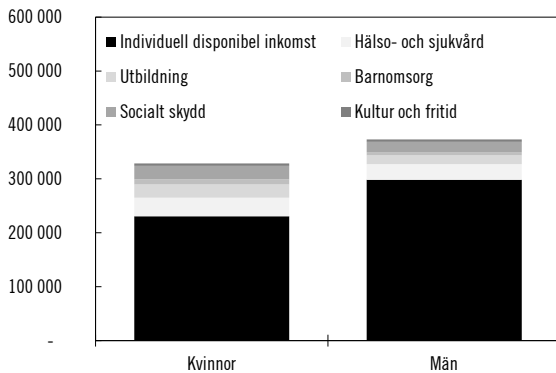
Kvinnor mottar totalt sett mer subventionerade välfärdstjänster än män. Det har en utjämnande effekt på skillnaderna i välbefinnande mellan könen, dvs. skillnaden mellan kvinnors och mäns individuella utökade inkomst är mindre än skillnaden mellan individuell disponibel inkomst (se diagram 5.1).

Att kvinnor mottar mer välfärdstjänster än män förklaras av att det bland särlevande föräldrar är vanligare att barnen är skrivna hos kvinnan än hos mannen, att fler kvinnor än män studerar och att kvinnor lever längre än män. Särskilt stor är skillnaden vad gäller barnomsorg och utbildning.

³⁴ Se t.ex. prop. 1999/2000:1 bilaga 4 och 2013 års ekonomiska vårproposition (prop. 2012/13:100 bilaga 2).

Diagram 5.1 Individuell utökad inkomst för kvinnor och män 2015

Kronor, 2015 års priser

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20 år och äldre.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Behovet av välfärdstjänster varierar kraftigt i olika faser av livet. Sammansättningen av välfärdstjänsterna varierar därför med ålder och med familjesituation. I tabell 5.1 redovisas värdet av de samlade välfärdstjänsterna 2015, uppdelat efter kön, åldersgrupp och förekomst av hemmaboende barn upp till 19 år. Värdet av välfärdstjänster som mottogs av kvinnor uppgick i genomsnitt till ca 97 800 kronor per person. För män uppgick värdet i genomsnitt till 74 700 kronor per person. Kvinnor i alla grupper mottar välfärdstjänster till ett högre värde än män.

Värdet av välfärdstjänsterna redovisas också uppdelat efter det individuella värdet av tjänsterna för de vuxna respektive värdet föräldrar får indirekt för att de har hemmaboende barn. Subventionerad barnomsorg och utbildning är mycket betydelsefullt och ökar föräldrarnas och barnens välfärd i förhållande till kvinnor och män utan barn. Att kvinnor tillgodoräknas barnomsorg och utbildning i högre utsträckning än män förklaras som nämnts av att barn med särlevande föräldrar oftare är folkbokförda hos modern.

Kvinnor mottar i genomsnitt mer välfärdstjänster än män även om barnens välfärdstjänster inte beaktas. Det förklaras av att värdet för hälso- och sjukvårdstjänster och för utbildning är högre för kvinnor än för män. Kvinnor mottar även mer socialt skydd, där bl.a. äldreomsorg ingår, jämfört med män.

Tabell 5.1 Välfärdstjänster till kvinnor och män fördelade efter ålder och hushållstyp 2015

Kronor, 2015 års priser

	Totalt	Värdet från vuxen	Värdet från barnen*
Samtliga 20+år			
Kvinnor	97 800	61 300	36 500
Män	74 700	51 700	23 000
Samtliga 20+ år utan barn			
Kvinnor	69 300	69 300	0
Män	57 600	57 600	0
Samtliga 20+ år med barn			
Kvinnor	163 800	42 900	120 900
Män	120 800	35 900	84 900
20–64 år utan barn			
Kvinnor	48 000	48 000	0
Män	44 300	44 300	0
20–64 år med barn			
Kvinnor	163 800	42 900	120 900
Män	120 800	35 700	85 100
65+ år utan barn			
Kvinnor	101 300	101 300	0
Män	84 500	84 500	0
65+ år med barn			
Kvinnor	160 400	65 100	95 300
Män	127 400	58 600	68 800

Anm.: I analysen beaktas välfärdstjänster inom områdena utbildning inklusive barnomsorg, hälso- och sjukvård, socialt skydd (främst äldreomsorg) samt fritid och kultur. I hushåll med sammanboende fördelas välfärdstjänsterna lika mellan de vuxna. Om dessa dessutom har barn fördelas välfärdstjänsterna riktade till barnen lika mellan de vuxna.

* Värdet från barns välfärdstjänster är olika i olika grupper, vilket främst beror på att antalet barn i genomsnitt är olika i de olika grupperna.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

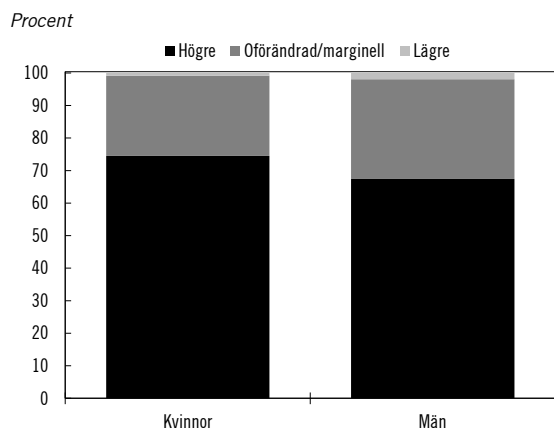
6 Konsekvenser av regeringens politik för den ekonomiska jämställdheten

Regeringens reformer i denna proposition väntas sammantaget minska skillnaderna i de individuella disponibla inkomsterna mellan kvinnor och män genom att kvinnors individuella disponibla inkomster ökar något mer än mäns.

Bland kvinnor väntas 74 procent få högre individuell disponibel inkomst till följd av regeringens reformer. För 25 procent av kvinnorna påverkas individuell disponibel inkomst lite eller inte alls. Ett fåtal individer får lägre individuell disponibel inkomst. Bland männen beräknas 67 procent få högre individuell

disponibel inkomst och 31 procent påverkas lite eller inte alls (se diagram 6.1).

Diagram 6.1 Andel kvinnor och män med förändrad individuell disponibel inkomst

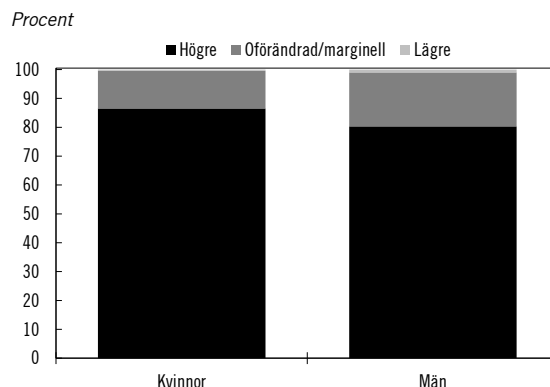

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20 år och äldre 2018. Individer som beräknas öka eller minska sin individuella disponibla inkomst med mindre än 50 kronor per månad placeras i kategorin Oförändrad/marginell.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Höjningen av barnbidraget och det höjda grundavdraget för personer över 65 år höjer den individuella disponibla inkomsten för stora grupper. Barnbidraget påverkar kvinnor och män i ungefär samma utsträckning, medan grundavdraget ökar kvinnors individuella disponibla inkomst något mer än mäns.

Både kvinnor och män får i genomsnitt en högre utökad inkomst till följd av de reformer som föreslås i denna proposition. När satsningarna på bl.a. vård, skola och omsorg beaktas, påverkas en större andel kvinnor respektive män positivt av regeringens politik än om analysen begränsas till individuell disponibel inkomst. Den individuella utökade inkomsten väntas öka för 87 procent av kvinnorna medan 13 procent påverkas lite eller inte alls till följd av regeringens politik under 2018 (se diagram 6.2). Bland männen bedöms 80 procent få höjd individuell utökad inkomst, medan 19 procent bedöms påverkas lite eller inte alls.

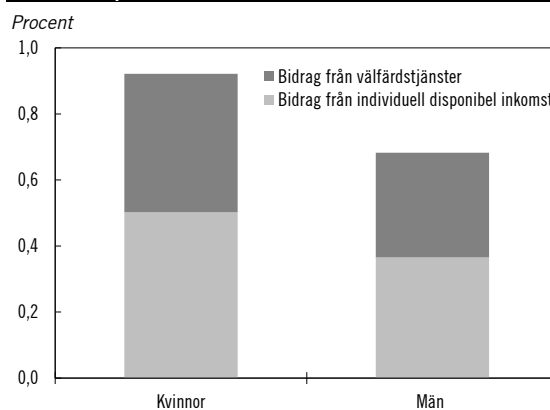
Diagram 6.2 Andel kvinnor och män med förändrad individuell utökad inkomst

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20 år och äldre 2018. Individer som beräknas öka eller minska sin individuella disponibla inkomst med mindre än 50 kronor per månad placeras i kategorin Oförändrad/marginell.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Satsningar på välfärdstjänster bidrar till att höja den individuella utökade inkomsten för både kvinnor och män. Även förändringar av andra transfereringar än barnbidraget, t.ex. höjt bostadstillägg, bidrar till att öka den individuella disponibla inkomsten. Resultatet blir att den utökade disponibla inkomsten ökar för både kvinnor och män, och något mer för kvinnor än för män. Detta innebär att reformerna i budgeten sammantaget bidrar till att minska skillnaderna mellan kvinnor och män i både individuell disponibel inkomst och individuell utökad inkomst (se diagram 6.3).

Diagram 6.3 Effekt på individuell utökad inkomst för kvinnor respektive män

Anm.: Statistiken avser åldersgruppen 20 år och äldre 2018.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Underbilaga 1: Begrepp och data

Inkomstbegrepp

Disponibel inkomst: Hushållens sammanlagda inkomst från arbete, kapital, näringsverksamhet och positiva transfereringar minus negativa transfereringar såsom skatt, betalt underhållsbidrag och återbetalda studielån. Erhållna studielån ingår som en positiv transferering.

Individuell disponibel inkomst (även kallad nettoinkomst): För att kunna jämföra individers ekonomiska situation, utan den utjämnande effekt som erhålls vid studier av hushållsinkomster, beräknas den individuella disponibla inkomsten. Det sker genom en summering av alla individuella inkomster och genom att fördela hushållsgemensamma inkomster, som t.ex. bostadsbidrag eller barnbidrag, lika mellan hushållets vuxna. Den individuella disponibla inkomsten är särskilt viktig för att jämföra inkomstsituationen mellan kvinnor och män.

Individuell utökad inkomst: Individuell disponibel inkomst kompletteras så att hushållets inkomst även omfattar subventioner för individuella välfärdstjänster som t.ex. barnomsorg, utbildning och hälso- och sjukvård. De totala subventionerna räknas samman för varje hushåll och fördelas sedan lika på varje medlem i hushållet. Värdet av offentliga tjänster antas inte bero på familjens storlek eller sammansättning, dvs. det uppstår inga stordriftsfördelar för denna typ av resursomfördelning.

Ekonomisk standard (ekvivalerad disponibel inkomst): Hushållets disponibla inkomst divideras med konsumtionsvikten enligt den svenska konsumtionsenhetsskalan från 2004. Genom att justera den disponibla inkomsten för försörjningsansvar skapas ett mått som är jämförbart mellan hushåll av olika storlek. Begreppet är framtaget för att på ett så rättvisande sätt som möjligt spegla den ekonomiska standard som hushållen lever under. Ekvivalerad disponibel inkomst och ekonomisk standard används därför synonymt i texterna.

Individens ekonomiska standard: Det inkomstbegrepp som huvudsakligen används är hushållsbaserat, men redovisningen sker i regel på individnivå. Hushållets ekonomiska standard tilldelas då samtliga hushållsmedlemmar.

Lön: Överenskommen månadslön omräknad till heltid. Lönestrukturstatistikens månadslön innehåller flera olika lönekomponenter.

Förutom fast lön ingår även fasta lönetillägg och ett stort antal rörliga lönetillägg som t.ex. tillägg för obekvämt arbetstid. Årsvisa belöningsystem som t.ex. bonus, vinstdelning eller tilldelning av aktier/options ingår inte i lönestrukturstatistiken.

Standardvägd månadslön: För att få en mer nyanserad bild av löneskillnaderna mellan kvinnor och män kan strukturella skillnader i form av yrke, ålder och utbildning rensas bort genom s.k. standardvägning. Detta sker genom att genomsnittlig månadslön för respektive kön beräknas för kombinationer av fyra åldersgrupper, två utbildningskategorier, två arbetstidsgrupper, två sektorsgrupper och inom varje yrke (429 yrken inom standard för svensk yrkesklassificering [SSYK 12]). Dessa genomsnittslöner vägs för respektive kön samman med antalet anställda inom varje grupp. Yrkesgrupperna i statistiken har ändrats 2004 och 2014.

Redovisningsgrupper och bakgrundsvariabler

Percentiler: De värden på inkomsten som delar in befolkningen i 100 lika stora grupper sorterade efter stigande inkomst.

Medianinkomsten: Inkomsten för den 50:e percentilen. De som tjänar mer är lika många som de som tjänar mindre än detta värde.

Svensk standard för yrkesklassificering (SSYK): SSYK 2012 är en uppdatering av den tidigare yrkesklassifikationen SSYK 96, som den också ersätter. SSYK 2012 bygger på en internationell yrkesstandard. I den nya standarden finns fler yrkesområden, yrkesgrupper och yrken än i den tidigare standarden och den omfattar 147 yrkesgrupper och 429 olika yrken.

Födelseland och grund för bosättning: För att vistas längre än tre månader i Sverige behöver utomnordiska medborgare ha antingen uppehållstillstånd eller uppehållsrätt. Migrationsverket fattar beslut om vilken grund för bosättning individen har. Följande grunder bildar tillsammans gruppen Utrikes födda, flyktingar m.fl.:

- 51 Konventionsflyktingar
- 52 Skyddsbehövande
- 53 Synnerligen ömmande omständigheter
- 55 Tillstånd enligt tillfällig lag
- 56 Övriga tillstånd, flyktingar m.fl.
- 60 Övriga tillstånd (förlängningar m.m.)

43 Flyktinganhöriga

Övriga som inte är födda i Sverige räknas till gruppen Utrikes födda, övriga.

Datamaterial och beräkningsmetoder

HEK – Hushållens ekonomi

Urvalsundersökningen Hushållens ekonomi (HEK) var 1975–2013 källan till Sveriges officiella inkomstfördelningsstatistik. Från och med undersökningsår 2014 ersätts emellertid HEK med ny totalräknad inkomstfördelningsstatistik (TRIF, se nedan).

HEK var en urvalsundersökning som genomfördes varje år. Urvalet bestod av individer som var 18 år eller äldre bland samtliga hushåll och individer som var folkbokförda i landet i slutet av undersökningsåret. Både urvalspersonen och tillhörande hushållsmedlemmar ingick i undersökningen. Uppgifterna samlades in från deklaraionsuppgifter, telefonintervjuer och olika administrativa register. I den sista versionen av HEK (2013) ingick ca 39 000 individer fördelade på ca 17 000 hushåll.

Hushållsbegreppet i HEK bygger på s.k. kosthushåll. Ett kosthushåll utgörs av alla personer som bor i samma bostad och har gemensam hushållning. I kosthushållet ingår t.ex. kvarboende ungdomar. Ett kosthushåll kan också bestå av flera generationer, syskon eller kompisar som bor tillsammans och har gemensam hushållning. Barn som bor lika mycket hos båda föräldrarna räknas till det hushåll där de är folkbokförda och ingår således endast i den ene förälderns hushåll.

TRIF – Totalräknad inkomstfördelningsstatistik

SCB beslutade 2010 att lägga ner urvalsundersökningen HEK och ersätta den med totalräknad registerbaserad inkomstfördelningsstatistik (TRIF). HEK och TRIF har samma syfte, nämligen att beskriva utvecklingen och fördelningen av hushållens inkomster. Framställningen av statistiken skiljer sig dock åt, vilket medför att de båda datakällorna inte är fullt jämförbara. De huvudsakliga skillnaderna i framställningen av statistik är undersökningarnas upplägg, konstruktionen av hushållsbegrepp samt tillämpningen av inkomstbegreppet för disponibel inkomst.

TRIF baseras helt och hållet på administrativa register från bl.a. Skatteverket och Försäkringskassan, medan HEK var en urvalsundersökning som samlade in uppgifter både via telefonintervjuer (t.ex. uppgifter om hushållssammansättning) och administrativa register.

Hushållsbegreppet i TRIF bygger på s.k. bostadshushåll. Bostadshushållet utgörs av samtliga personer som är folkbokförda på samma fastighet och lägenhet. Det speglar således personers folkbokförda boende, och till skillnad från hushållsbegreppet i HEK finns det inte några krav på gemensam hushållning inom hushållet.³⁵

Skillnaden i disponibel inkomst mellan HEK och TRIF är hanteringen av sådana inkomster som inte finns i administrativa register, vilket i det här fallet handlar om transferering av underhållsbidrag mellan separerade föräldrar. I HEK samlas data om underhållsbidrag in i intervjun. I TRIF används i stället en modell för simulering av underhållsbidrag.

Förändringar i framställningen av statistik tenderar att leda till s.k. tidsseriebrott. I en rapport ger SCB en översiktlig bild av hur de ändrade förutsättningarna för statistiken påverkar statistikens kvalitet och jämförbarhet.³⁶

Studien baseras på analyser av tre parallella årgångar av TRIF och HEK (2011–2013). Den övergripande bilden är att TRIF ger något högre skattningar av den ekonomiska standardens medelvärde och median samt en något mindre inkomstspridning än HEK (lägre Gini-koefficient och en lägre andel med inkomster under 60 procent av medianen). Enligt SCB:s studie är detta främst en följd av det ändrade hushållsbegreppet, medan förändringen av inkomstbegreppet endast har marginell betydelse.

STAR – Statistiskt Analysregister

Finansdepartementet har i arbetet med denna redogörelse endast haft tillgång till ett obundet slumpmässigt urval från den totalräknade statistiken (TRIF). Detta urval finns tillgängligt för 2013–2015 och refereras till som STAR i

³⁵ Personer som saknar uppgift om lägenhetsidentitet i folkbokföringen undantas från kravet om folkbokföring på lägenhet. För dessa personer, ca 300 000, används familjebegreppet i SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB) som approximation för bostadshushåll.

³⁶ Se SCB, Övergång från urvalsbaserad till totalräknad inkomstfördelningsstatistik, Hushållens ekonomi bakgrundsfakta 2016:1.

denna redogörelse. I STAR-urvalet för 2015 ingår ca 1,8 miljoner individer fördelade på ca 650 000 bostadshushåll. De uppgifter som i denna redogörelse refererar till TRIF som källa är hämtade från den begränsade mängd bearbetningar av den totalräknade statistiken som SCB har publicerat.

Lönestrukturstatistik

Lönestrukturstatistiken har till syfte att årligen ge en översiktlig och jämförbar statistik om lönestrukturen för hela arbetsmarknaden. Den belyser lönenivå, lönestruktur och löneutveckling. Statistiken innehåller uppgifter om kön, ålder, yrke, utbildning, näringsgren och region. Den är därför lämplig att använda som underlag för olika analyser och jämförelser mellan mäns och kvinnors löner. Statistiken är uppdelad i fem sektorer, privat sektor: arbetare respektive tjänstemän, kommunal sektor, landstingssektor och statlig sektor. Statistiken baseras på totalundersökningar av kommuner, landsting och stat och en urvalsundersökning av ungefär 50 procent av löntagarna i den privata sektorn. Samtliga företag med minst 500 anställda är med varje år.

AKU - Arbetskraftsundersökningarna

Arbetskraftsundersökningarna (AKU) är en urvalsundersökning som genomförs av SCB. Syftet med AKU är att beskriva den aktuella arbetsmarknadssituationen för befolkningen i åldern 15–74 år samt att ge information om utvecklingen på arbetsmarknaden. AKU tar fram månatlig, kvartalsvis och årlig statistik med tonvikt på såväl antal som andel sysselsatta respektive arbetslösa.

Undersökningarna baseras på ett representativt urval. Bruttourvalet under 2016 var ca 364 000 personer varav knappt 203 000 svarade. Datainsamlingen sker i första hand genom telefonintervjuer genomförda av SCB:s intervjuare.

Beräkning av välfärdstjänster 2015

SCB:s fördelningsanalytiska statistiksystem för inkomster och transfereringar (FASIT) används för att beräkna en stor del av de offentliga individuella tjänsterna och fördela dessa till individerna. De välfärdstjänster som omfattas finns inom områdena barnomsorg och fritidshem, utbildning, hälso- och sjukvård, socialt skydd, samt fritid och kultur. För flertalet av välfärdstjänsterna inom dessa områden finns

det individuppgifter, dvs. en koppling mellan individ och tjänst med tillhörande subventionsbelopp. Av SCB:s dokumentation framgår i detalj hur beräkningarna görs. Nedan följer en kortfattad beskrivning.

Barnomsorg och fritidshem: Beräkningarna för förskola och fritidshem finns på individnivå per termin. Kostnaderna baseras på årskostnad för en individ exklusive avgiften på kommunnivå.

Utbildning: Uppgifter på individnivå om omfattningen av deltagande i olika utbildningsformer och uppgifter om årskostnader används för att beräkna kostnad per studerande.

Hälso- och sjukvård: Läkeemedelskostnaden fördelas på hela befolkningen efter kön, åldersgrupp och landsting. Landstingets kostnader för specialisttandvård fördelas jämnt över de personer som har fått tandvårdsbidrag av staten. Slutenvårdens kostnader fördelas på hela befolkningen efter kön, åldersgrupp och landsting. Öppenvårdskostnaden fördelas efter åldersgrupp och kön. Kostnaderna gäller för 2015 men fördelningen baseras på tidigare uppgifter från HEK-intervjun och Patientregistret.

Socialt skydd: För äldreomsorgen finns individuppgifter. Årskostnad beräknas för varje hemtjänsttagare i ordinärt boende och särskilt boende i respektive län. Avgiften är borträknad från kostnaden. Kostnaden för färdtjänst har fördelats på alla i åldersgrupperna 65–79 och 80– efter kön och län. För arbetsmarknadsutbildning finns kostnadsuppgifter och individuppgifter från Arbetsförmedlingen. Utifrån den totala kostnaden för åtgärden beräknas en dagkostnad för respektive utbildningsform. För individerna finns uppgift om antal dagar i åtgärden.

Fritid och kultur: Kostnader för deltagande i olika fritidsföreningars verksamhet och besök på liveframträdande som konsert, teater-, opera, balett- och dansföreställning, har fördelats på alla i åldersgruppen 7–80 år efter hushållets disponibla inkomst.

Utökad inkomst: Beräkningen av hushållens utökade inkomst baseras på de värden av välfärdstjänster som beräknats av FASIT. Värdet av äldreomsorg har dock fördelats på hushållen efter ålder och kön. Det innebär att äldreomsorg, färdtjänst samt hälso- och sjukvård har fördelats försäkringsmässigt. Övriga välfärdstjänster har fördelats efter faktisk konsumtion.

Underbilaga 2: Tabeller inklusive indikatorer för delmål 2, ekonomisk jämställdhet

Tabell U.1 Nettoinkomst efter hushållstyp och antal barn 2015

Medianinkomst i tusental kronor och antal personer i tusental

	Individuell disponibel inkomst		Antal	
	Kv.	Män	Kv.	Män
Ensamboende 20– år	164	209	890	818
Ensamstående med barn 0–19 år	260	283	178	64
1 barn	241	261	99	41
2 barn	284	322	79	23
Sammanboende utan barn 20– år	186	243	1 076	1 079
Sammanboende med barn 0–19 år	241	318	891	905
1 barn	224	292	331	341
2 barn	253	334	409	411
3+ barn	244	329	152	153

Anm.: Nettoinkomst är det samma som individuell disponibel inkomst. Individuell disponibel inkomst är summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Tabell U.2 Ersatta dagar för vård av barn

Antal dagar i tusental och könsfördelning i procent

	Föräldrapenning		Tillfällig föräldrapenning för vård av barn			
	Antal	Andel kv. män	Antal	Andel kv. män	Andel män	
1974	19 017	100	0	689	60	40
1980	27 020	95	5	3 042	63	37
1985	33 193	94	6	4 156	67	33
1990	48 292	93	7	5 731	66	34
1995	47 026	90	10	4 890	68	32
2000	35 661	88	12	4 403	66	34
2005	42 659	80	20	4 421	64	36
2006	43 483	79	21	4 957	63	37
2007	45 291	79	21	4 571	64	36
2008	47 260	79	21	4 664	64	36
2009	47 839	78	22	4 489	65	35
2010	49 719	77	23	4 657	64	36
2011	50 284	76	24	5 044	64	36
2012	50 778	76	24	4 959	64	36
2013	51 448	75	25	5 718	63	37
2014	52 174	75	25	5 920	63	37
2015	53 177	74	26	6 069	62	38
2016	53 776	73	27	6 301	62	38

Källor: Försäkringskassan och Statistiska centralbyrån.

Tabell U.3 Kvinnors lön som andel av mäns löner efter sektor

Procent. E = ej standardvägt, S = standardvägt

	Kommuner		Landsting		Staten		Privat		Samtliga	
	E	S	E	S	E	S	E	S	E	S
94	86	.	74	.	83	.	85	.	84	.
96	87	98	71	94	83	93	85	91	83	92
98	89	98	71	93	84	92	83	90	82	91
00	90	98	71	93	84	92	84	90	82	92
02	90	98	71	92	84	92	85	90	83	92
04	91	98	71	93	85	92	85	91	84	92
06	92	98	72	93	87	93	86	91	84	92
08	92	99	73	93	88	93	86	91	84	92
09	93	99	73	94	89	93	87	92	85	93
10	94	99	73	94	89	94	87	92	86	93
11	94	99	74	94	91	94	87	92	86	93
12	94	99	75	94	91	94	88	92	86	93
13	94	99	76	94	92	94	88	92	87	93
14	95	99	76	95	92	94	88	93	87	94
15	95	99	78	95	93	95	88	93	87	94

Anm.: Standardvägningen fr.o.m. 2014 är gjord med hjälp av SSK 2012, tidigare år med hjälp av SSK 96.

Källor: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

Tabell U.4 Segregeringsindex efter ålder 2015

	Index
20–34	49,2
35–49	52,8
50–64	60,1
Totalt	53,4

Anm.: Storleken på index kan variera mellan noll och hundra där noll innebär att kvinnors och mäns representation i varje enskilt yrke är lika stor medan ett index lika med hundra är liktydigt med att kvinnor och män har fullständigt olika yrken. Det betyder att ju större index desto högre grad av könssegrering på arbetsmarknaden och omvänt ju mindre index desto mindre könssegrering. Indexet är beräknat på yrken enligt Svensk standard för svensk yrkesklassificering (SSYK 2012).

Källa: Statistiska centralbyrån.

Tabell U.5 Sysselsatta efter ålder och anknätningsgrad till arbetsmarknaden 2016

Procentuell fördelning 20–64 år

	Anställda				Företagare	
	Fast anställda		Tidsbegränsat anställda		Kvinnor	Män
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män		
20–24	45,0	55,2	53,2	41,7	1,7	3,2
25–34	75,6	75,7	20,8	17,2	3,6	7,1
35–44	85,2	81,0	9,2	6,5	5,5	12,5
45–54	85,3	79,9	7,7	4,9	7,0	15,2
55–64	84,8	76,0	7,3	6,1	7,9	17,9
Totalt	79,4	76,3	15,0	11,6	5,6	12,1

Källa: Statistiska centralbyrån.

Tabell U.6 Från löne- och näringsinkomst till nettoinkomst 2015

Tusental kronor per år och fördelning i procent, 20–64 år

	Medelinkomst för dem med inkomstslag			Andel med inkomst			Medelinkomst samtliga		
	Kvinnor	Män	Kv./M (%)	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kv./M (%)	
Marknaden	296 400	411 900	72	91	92	268 100	378 700	71	
+ Löneinkomst	280 500	370 700	76	84	85	236 100	313 900	75	
+ Näringsinkomst	61 100	88 800	69	7	12	4 500	10 400	43	
+ Ränta och utdelning	13 000	43 300	30	59	60	7 700	25 900	30	
+ Kapitalvinst	104 400	120 600	87	19	24	19 800	28 500	69	
Välfärdsstaten	76 800	65 400	117	69	60	52 600	39 200	134	
<i>Lönerelaterade ersättningar exkl. pension</i>	<i>62 200</i>	<i>55 100</i>	<i>113</i>	<i>44</i>	<i>35</i>	<i>27 500</i>	<i>19 400</i>	<i>142</i>	
+ Sjukpenning	52 200	54 200	96	15	8	7 900	4 400	178	
+ Sjuk - och aktivitetsersättning	102 500	114 600	89	7	5	7 500	5 700	131	
+ Föräldrapenning	34 500	23 000	150	23	19	8 100	4 200	190	
+ Arbetsmarknadsstöd	54 900	64 900	85	8	8	4 100	5 100	81	
Pensioner									
+ Pensioner	70 600	103 900	68	8	7	5 400	7 100	75	
<i>Lönerelaterade ersättningar inkl. pension</i>	<i>68 800</i>	<i>67 800</i>	<i>101</i>	<i>48</i>	<i>39</i>	<i>32 900</i>	<i>26 600</i>	<i>124</i>	
<i>Försörjningsrelaterade bidrag</i>	<i>15 900</i>	<i>12 900</i>	<i>124</i>	<i>40</i>	<i>32</i>	<i>6 300</i>	<i>4 200</i>	<i>150</i>	
+ Barnbidrag	13 900	12 300	113	39	31	5 400	3 900	139	
+ Underhållsbidrag	18 400	16 900	109	5	2	900	300	286	
Behovsprövade bidrag	40 400	39 100	103	7	6	2 900	2 400	122	
+ Bostadsbidrag	23 000	20 100	114	5	4	1 100	700	152	
+ Ekonomiskt bistånd	48 100	44 200	109	4	4	1 800	1 600	109	
<i>Övriga bidrag</i>	<i>38 000</i>	<i>31 200</i>	<i>122</i>	<i>28</i>	<i>20</i>	<i>10 500</i>	<i>6 100</i>	<i>173</i>	
+ Skattepliktigt och skattefritt studiestöd (inkl. lån)	55 700	55 400	100	10	7	5 800	3 900	150	
+ Övriga skattepliktiga och skattefria bidrag	25 200	16 700	151	19	13	4 700	2 200	214	
Negativa transfereringar	78 500	115 900	68	95	95	74 600	109 900	68	
- Skatt	75 000	112 800	67	94	94	70 900	106 300	67	
- Återbetalt studielån	11 300	12 000	95	25	16	2 800	1 900	150	
- Givet underhållsbidrag	17 000	18 400	92	2	5	300	900	38	
- Övriga negativa transfereringar	2 100	3 900	53	27	24	500	900	59	
Individuell disponibel inkomst	248 700	311 900	80	99	99	246 100	308 000	80	

Anm.: Nettoinkomst är detsamma som individuell disponibel inkomst. Att innehållet i denna tabell skiljer sig något från tabell 4.1 beror främst på att tabell 4.1 redovisas i 2017 års prisnivå, men också delvis på olika populationsavgränsningar, där tabell 4.1 baseras på helårsbefolkningen och på olika summeringar av inkomstslagen.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Tabell U.7 Avgångna från gymnasieskolan efter program eller anknytning till program 2015/2016

Procent

	Kvinnor	Män
Hantverk	94	6
Humanistiska	86	14
Hotell och turism	83	17
Vård och omsorg	83	17
Naturbruk	67	33
Estetiska	66	34
Samhällsvetenskap	64	36
International Baccalaureate	64	36
Barn och fritid	63	37
Handel och administration	60	40
Restaurang och livsmedel	59	41
Naturvetenskap	53	47
Ekonomi	53	47
Teknik	17	83
Fordon och transport	13	87
Industriteknik	11	89
Rikskryterande utbildningar	10	90
Bygg och anläggning	8	92
El och energi	4	96
VVS och fastighet	2	98
Totalt	49	51

Källor: Skolverket och Statistiska centralbyrån.

Tabell U.8 Personer med sjuk- och aktivitetsersättning efter ålder december 2016*Antal och könsfördelning i procent*

	Antal		Könsfördelning	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20–24 år	8 168	9 621	45,9	54,1
25–34 år	13 821	15 185	47,6	52,4
35–44 år	18 540	15 292	54,8	45,2
45–54 år	51 950	33 015	61,1	38,9
55–64 år	98 724	64 095	60,6	39,4
Totalt	191 203	137 208	58,2	41,8

Anm.: Aktivitetsersättning gäller personer 19–29 år. Sjukersättning gäller personer 30 år och äldre.

Källor: Försäkringskassan och Statistiska centralbyrån.

Tabell U.9 Pågående sjukpenningfall i december*Antal i tusental*

	60–179 dagar		180 dagar och mer	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
1974	25,3	30,3	21,3	29,8
1976	25,6	29,0	23,1	31,8
1978	21,1	21,3	20,6	24,9
1980	16,8	16,5	18,4	19,1
1982	21,6	20,5	20,9	21,0
1984	26,1	21,9	25,2	24,2
1986	30,9	24,1	34,0	29,5
1988	34,5	24,9	46,1	37,5
1990	31,4	22,7	48,0	38,2
1992	27,5	21,3	56,1	48,5
1994	28,4	19,1	42,8	35,3
1996	24,0	15,5	39,6	28,9
1998	31,1	18,5	54,6	35,8
2000	43,3	23,9	90,6	53,4
2002	42,0	24,7	117,4	66,8
2003	37,8	22,1	116,3	65,0
2004	35,6	20,7	98,2	54,9
2005	29,9	17,7	81,6	45,4
2006	28,6	17,0	73,5	41,1
2007	22,3	13,8	63,0	35,0
2008	18,6	11,9	46,5	27,1
2009	17,9	11,5	32,8	20,3
2010	21,9	12,8	28,4	17,3
2011	23,5	13,3	37,5	20,5
2012	25,3	14,3	39,0	21,2
2013	30,5	16,4	47,3	24,9
2014	33,9	18,1	56,8	28,8
2015	37,0	19,2	64,1	31,7
2016	33,5	17,8	71,1	33,8

Anm.: I statistiken ingår enbart sjukpenningfall och inte alla typer av pågående sjukskrivningar.

Källor: Försäkringskassan och Statistiska centralbyrån.

Tabell U.10 Sysselsatta efter ålder och vanlig arbetad tid 2016*Procentuell fördelning 20–64 år*

	Deltid		Heltid	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20–24	49,8	27,6	50,2	72,4
25–34	27,7	12,0	72,4	88,0
35–44	27,6	7,3	72,4	92,7
45–54	21,7	6,5	78,3	93,5
55–64	30,5	11,8	69,5	88,3
Totalt	28,5	10,8	71,4	89,2

Källa: Statistiska centralbyrån.

Bilaga 4

Sänkt skatt för pensionärer

Bilaga till avsnitt 6.2

Bilaga 4

Sänkt skatt för pensionärer

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian	5
2	Promemorians lagförslag.....	6
	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	6
3	Förteckning över remissinstanser.....	8

1 Sammanfattning av promemorian

I promemorian föreslås att skatten för pensionärer sänks genom att det förhöjda grundavdraget förstärks för dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år. Detta sker genom att grundavdragsbeloppet höjs för alla med en fastställd förvärvsinkomst mellan 123 400 och 360 000 kronor per år.

Förslaget föranleder ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229). Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

2 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

63 kap.

3 a §²

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

Fastställd förvärvsinkomst

Särskilt belopp

överstiger inte 0,99 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,99 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,609 prisbasbelopp ökat med 4,9 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	0,741 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,77 prisbasbelopp	0,430 prisbasbelopp ökat med 10 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 3,77 men inte 5,4 prisbasbelopp	0,807 prisbasbelopp
överstiger 5,4 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,753 prisbasbelopp ökat med 1 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
översstiger 7,88 men inte 12,43 prisbasbelopp	1,541 prisbasbelopp minskat med 9 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 12,43 prisbasbelopp	0,422 prisbasbelopp

Föreslagen lydelse

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

Fastställd förvärvsinkomst

Särskilt belopp

överstiger inte 0,99 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
------------------------------------	---------------------

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2015:775.

överstiger 0,99 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,609 prisbasbelopp ökat med 4,9 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 2,94 prisbasbelopp	<i>33,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,162 prisbasbelopp</i>
<i>överstiger 2,94 men inte 3,11 prisbasbelopp</i>	<i>0,485 prisbasbelopp ökat med 11,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten</i>
överstiger 3,11 men inte 3,7 prisbasbelopp	0,174 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 3,7 men inte 7,88 prisbasbelopp	<i>1,07 prisbasbelopp minskat med 3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten</i>
överstiger 7,88 men inte 7,93 prisbasbelopp	1,858 prisbasbelopp <i>minskat</i> med 13 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
översstiger 7,93 men inte 12,43 prisbasbelopp	1,541 prisbasbelopp minskat med 9 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 12,43 prisbasbelopp	0,422 prisbasbelopp

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttrande över promemorian avgetts av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Konjunkturinstitutet, Arbetsgivarverket, Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen i Sverige (LO), Pensionärernas Riksorganisation (PRO), SPF Seniorerna (tidigare Sveriges Folkpensionärers Riksförbund och Sveriges Pensionärsförbund), Svenska Kommunalpensionärernas Riksförbund (SKPF), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO).

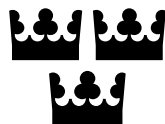
Yttranden har dessutom inkommit från Riksförbundet Pensionärs gemenskap och Lärarnas riksförbund.

Företagarna och Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) har angett att de avstår från att svara.

Bilaga 5

Sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning

Bilaga till avsnitt 6.3

Bilaga 5

Sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian	5
2	Promemorians lagförslag.....	6
	Lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt	6
	Lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	7
	Lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	9
3	Förteckning över remissinstanserna.....	11
4	Lagrådsremissens lagförslag.....	12
	Lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt	12
	Lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	13
	Lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	15
5	Lagrådets yttrande	17

1 Sammanfattning av promemorian

I promemorian föreslås att skatten sänks för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning. Detta sker genom att det införs en ny skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning. En person med högsta möjliga sjukersättning, och genomsnittlig kommunalskattesats, beräknas genom förslaget få en skattesänkning med ca 2 483 kronor per år.

Förslaget föranleder ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229), skatteförfarandelagen (2011:1244) och lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

2 Promemorians lagförslag

Lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 § lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 10 §¹

Vid beräkning av den statliga inkomstskatt som hänför sig till de utländska inkomsterna ska den del av den statliga inkomstskatten som hänför sig till de utländska förvärvsinkomsterna respektive den del som hänför sig till de utländska kapitalinkomsterna beräknas var för sig. Den statliga och kommunala inkomstskatt som hänför sig till de utländska förvärvsinkomsterna (intäktsposter efter avdrag för kostnadsposter) ska anses utgöra så stor del av den skattskyldiges hela statliga respektive kommunala inkomstskatt på förvärvsinkomst, beräknad utan avräkning, som de utländska förvärvsinkomsterna utgör av den skattskyldiges sammanlagda förvärvsinkomst före allmänna avdrag, grundavdrag och sjoinkomstavdrag. Motsvarande gäller i tillämpliga delar vid beräkning av den del av den statliga inkomstskatten som hänför sig till de utländska kapitalinkomsterna.

Vid tillämpning av första stycket ska, om den skattskyldige fått skattereduktion enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), sådan reduktion anses ha skett från kommunal och statlig inkomstskatt, statlig fastighetsskatt respektive kommunal fastighetsavgift med så stor del av reduktionen som respektive skatt eller avgift utgör av det sammanlagda beloppet av nämnda skatter och avgift före sådan reduktion. Skattereduktion enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen ska dock anses ha skett bara från kommunal inkomstskatt.

Om en skattskyldig enligt 2 § första stycket 4 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska betala avkastningsskatt gäller följande. Vid beräkningen av spärrbeloppet ska, vid bestämmande enligt första stycket av den statliga inkomstskatt som hänför sig till de utländska inkomsterna, avkastningsskatt likställas med statlig inkomstskatt på förvärvsinkomst.

Vid tillämpning av första stycket ska, om den skattskyldige fått skattereduktion enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), sådan reduktion anses ha skett från kommunal och statlig inkomstskatt, statlig fastighetsskatt respektive kommunal fastighetsavgift med så stor del av reduktionen som respektive skatt eller avgift utgör av det sammanlagda beloppet av nämnda skatter och avgift före sådan reduktion. Skattereduktion enligt 67 kap.

5–9 d §§ inkomstskattelagen ska dock anses ha skett bara från kommunal inkomstskatt.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
2. Lagen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

¹ Senaste lydelse 2011:72.

Lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ dels att 1 kap. 11 § och 67 kap. 2 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 67 kap. 9 a–9 d §§, samt närmast före 67 kap. 9 a–9 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 §²

Bestämmelser om hur skatten ska beräknas finns i 65 kap.

Bestämmelser om beräkningen av skatt på ackumulerad inkomst finns i 66 kap.

Bestämmelser om skattereduktion för underskott av kapital, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), allmän pensionsavgift, sjöinkomst, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el finns i 67 kap.

Bestämmelser om skattereduktion för underskott av kapital, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), *sjukersättning och aktivitetsersättning*, allmän pensionsavgift, sjöinkomst, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el finns i 67 kap.

67 kap.

2 §³

Skattereduktion ska göras för sjöinkomst, allmän pensionsavgift, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), underskott av kapital, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el i nu nämnd ordning.

Skattereduktion ska räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt som beräknats enligt 65 kap., mot statlig fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt samt mot kommunal fastighetsavgift enligt lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift. Skattereduktion enligt 5–9 §§ ska dock räknas av endast mot kommunal inkomstskatt

Skattereduktion ska göras för sjöinkomst, allmän pensionsavgift, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), *sjukersättning och aktivitetsersättning*, underskott av kapital, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el i nu nämnd ordning.

Skattereduktion ska räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt som beräknats enligt 65 kap., mot statlig fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt samt mot kommunal fastighetsavgift enligt lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift. Skattereduktion enligt 5–9 d §§ ska dock räknas av endast mot kommunal inkomstskatt.

Sjukersättning och aktivitetsersättning

Vilka som kan få skattereduktion

9 a §

De som är obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret, har rätt till skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning. Sådan rätt till skattereduktion har också de som är

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2015:775.

³ Senaste lydelse 2015:775.

begränsat skattskyldiga enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 och 3, om deras överskott av förvärsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärsinkomster i Sverige.

Underlag för skattereduktion

9 b §

Underlaget för skattereduktionen består av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken som utbetalats under beskattningsåret och som ska tas upp till beskattning enligt denna lag.

En utländsk ersättning enligt lagstiftning om social trygghet som betalas ut enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för sjukersättning och aktivitetsersättning ska efter begäran medräknas i underlaget för skattereduktionen om ersättningen tas upp till beskattning i Sverige.

Skattereduktionens storlek

9 c §

Skattereduktionen uppgår till summan av 4,5 procent av den del av underlaget som inte överstiger 2,45 prisbasbelopp och 2,5 procent av resterande del, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

Obegränsat skattskyldiga under del av beskattningsåret

9 d §

De som är obegränsat skattskyldiga bara under en del av beskattningsåret, har rätt till skattereduktion enligt 9 a–9 c §§ med en tolfedel av den skattereduktion som skulle ha tillgodoförts dem om de varit obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret, för varje kalendermånad eller del därav under vilken de är obegränsat skattskyldiga.

Om de skattskyldigas överskott av förvärsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärsinkomster i Sverige, ska dock bestämmelserna i 9 a–9 c §§ tillämpas utan de begränsningar som anges i första stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Lagen tillämpas på sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut efter den 31 december 2017.

Lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244) dels att 12 kap. 3 § och 31 kap. 1 § och rubriken närmast före 31 kap. 33 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 31 kap. 33 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

3 §

De allmänna skattetabellerna ska grundas på att

1. inkomsten är oförändrad under kalenderåret,
2. mottagaren bara kommer att beskattas för den inkomst som anges i tabellen,
3. mottagaren inte ska betala någon annan skatt eller avgift än
 - a) kommunal inkomstskatt,
 - b) statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster,
 - c) begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
 - d) avgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift, och
 - e) avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
4. mottagaren inte kommer att medges något annat avdrag än grundavdrag vid beskattningen, och
5. mottagaren kommer att medges skatte-
reduktion för allmän pensionsavgift och
arbetsinkomst enligt 67 kap. 4–9 §§ inkomst-
skattelagen (1999:1229).

5. mottagaren kommer att medges skatte-
reduktion för

a) allmän pensionsavgift och arbetsinkomst
enligt 67 kap.

4–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), eller

b) sjukersättning och aktivitetsersättning enligt
67 kap. 9 a § inkomstskattelagen

Tabellerna ska också ange skatteavdraget för

1. den som inte är skyldig att betala allmän
pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § inkomst-
skattelagen, och
2. den som inte har rätt till skattereduktion
för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomst-
skattelagen.

1. den som är född 1938 eller senare och inte är
skyldig att betala allmän pensionsavgift enligt
67 kap. 4 § inkomstskattelagen,

2. den som inte har rätt till skattereduktion
för arbetsinkomst enligt 67kap. 5–9 §§ inkomst-
skattelagen, och

3. den som inte har rätt till skattereduktion för
sjukersättning och aktivitetsersättning enligt
67 kap. 9 a § inkomstskattelagen.

Bestämmelserna i första stycket ska också
tillämpas för den som är född 1937 eller tidigare
och har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst
enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

31 kap.

1 §¹

I detta kapitel finns bestämmelser om

- uppgifter som ska lämnas i samtliga inkomstdeklarationer (2 och 3 §§),
- uppgifter som fysiska personer och dödsbon ska underrättas om och godkänna eller lämna (4 och 5 §§),

¹ Senaste lydelse 2016:888.

- uppgift som ska lämnas om inkomstslaget tjänst (6 §),
- uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget näringsverksamhet (7–15 a §§),
- uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget kapital (16–19 b §§),
- uppgift om tillkommande belopp (20 §),
- uppgifter om vissa andelsavyttringar m.m. (21–24 §§),
- uppgifter för beräkning av egenavgifter (25 och 26 §§),
- uppgifter som fåmansföretag samt företagsledare och delägare ska lämna (27–29 §§),
- uppgift om tillskott och uttag (30 §),
- uppgift om betalning till utlandet (31 §),
- uppgift som ekonomiska föreningar ska lämna (32 §),
- uppgifter om skattereduktion för *hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el* (33 och 33 a §§), och
- uppgifter om prissättningsbesked (34 §)

Skattereduktion för *hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el*

Skattereduktion

33 b §

Den som begär att utländsk ersättning ska medräknas i underlaget för skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 b § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska lämna uppgift om underlaget för skattereduktionen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 12 kap. 3 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.
 3. Den nya bestämmelsen i 31 kap. 33 b § tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Kamrarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Karlstad, Domstolsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Konjunkturinstitutet, Arbetsgivarverket, Arbetsförmedlingen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Landsorganisationen i Sverige (LO), Srf konsulterna, Svenskt Näringsliv och Tjänstemännens Centralorganisation (TCO).

Yttranden har även inkommit från Riksförbundet för Barn, Unga och Vuxna med utvecklingsstörning (FUB).

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Riksrevisionen, Inspektionen för socialförsäkringen, Statskontoret, Företagarna, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

4 Lagrådsremissens lagförslag

Lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 § lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 10 §¹

Vid beräkning av den statliga inkomstskatt som hänför sig till de utländska inkomsterna ska den del av den statliga inkomstskatten som hänför sig till de utländska förvärvsinkomsterna respektive den del som hänför sig till de utländska kapitalinkomsterna beräknas var för sig. Den statliga och kommunala inkomstskatt som hänför sig till de utländska förvärvsinkomsterna (intäktsposter efter avdrag för kostnadsposter) ska anses utgöra så stor del av den skattskyldiges hela statliga respektive kommunala inkomstskatt på förvärvsinkomst, beräknad utan avräkning, som de utländska förvärvsinkomsterna utgör av den skattskyldiges sammanlagda förvärvsinkomst före allmänna avdrag, grundavdrag och sjöinkomstavdrag. Motsvarande gäller i tillämpliga delar vid beräkning av den del av den statliga inkomstskatten som hänför sig till de utländska kapitalinkomsterna.

Vid tillämpning av första stycket ska, om den skattskyldige fått skattereduktion enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), sådan reduktion anses ha skett från kommunal och statlig inkomstskatt, statlig fastighetsskatt respektive kommunal fastighetsavgift med så stor del av reduktionen som respektive skatt eller avgift utgör av det sammanlagda beloppet av nämnda skatter och avgift före sådan reduktion. Skattereduktion enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen ska dock anses ha skett bara från kommunal inkomstskatt.

Vid tillämpning av första stycket ska, om den skattskyldige fått skattereduktion enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), sådan reduktion anses ha skett från kommunal och statlig inkomstskatt, statlig fastighetsskatt respektive kommunal fastighetsavgift med så stor del av reduktionen som respektive skatt eller avgift utgör av det sammanlagda beloppet av nämnda skatter och avgift före sådan reduktion. Skattereduktion enligt 67 kap. 5–9 d §§ inkomstskattelagen ska dock anses ha skett bara från kommunal inkomstskatt.

Om en skattskyldig enligt 2 § första stycket 4 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska betala avkastningsskatt gäller följande. Vid beräkningen av spärrbeloppet ska, vid bestämmande enligt första stycket av den statliga inkomstskatt som hänför sig till de utländska inkomsterna, avkastningsskatt likställas med statlig inkomstskatt på förvärvsinkomst.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Bestämmelserna om skattereduktion i 2 kap. 10 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

¹ Senaste lydelse 2011:72.

Lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹
dels att 1 kap. 11 § och 67 kap. 2 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 67 kap. 9 a–9 d §§, och närmast efter 67 kap. 9 § och närmast före 67 kap. 9 a–9 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 §²

Bestämmelser om hur skatten ska beräknas finns i 65 kap.

Bestämmelser om beräkningen av skatt på ackumulerad inkomst finns i 66 kap.

Bestämmelser om skattereduktion för underskott av kapital, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), allmän pensionsavgift, sjöinkomst, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el finns i 67 kap.

Bestämmelser om skattereduktion för underskott av kapital, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), *sjukersättning och aktivitetsersättning*, allmän pensionsavgift, sjöinkomst, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el finns i 67 kap

67 kap.³

2 §

Skattereduktion ska göras för sjöinkomst, allmän pensionsavgift, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), underskott av kapital, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el i nu nämnd ordning.

Skattereduktion ska räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt som beräknats enligt 65 kap., mot statlig fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt samt mot kommunal fastighetsavgift enligt lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift. Skattereduktion enligt 5–9 §§ ska dock räknas av endast mot kommunal inkomstskatt.

Skattereduktion ska göras för sjöinkomst, allmän pensionsavgift, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), *sjukersättning och aktivitetsersättning*, underskott av kapital, hushållsarbete och mikroproduktion av förnybar el i nu nämnd ordning.

Skattereduktion ska räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt som beräknats enligt 65 kap., mot statlig fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt samt mot kommunal fastighetsavgift enligt lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift. Skattereduktion enligt 5–9 d §§ ska dock räknas av endast mot kommunal inkomstskatt.

Sjukersättning och aktivitetsersättning

Vilka som kan få skattereduktion

9 a §

De som är obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret, har rätt till skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning. Sådan rätt till skattereduktion har också de som är

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2015:775.

³ Senaste lydelse 2015:775.

begränsat skattskyldiga enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3, om deras överskott av förvärsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärsinkomster i Sverige.

Underlag för skattereduktion

9 b §

Underlaget för skattereduktionen består av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken som betalats ut under beskattningsåret och som ska tas upp till beskattning enligt denna lag.

En utländsk ersättning enligt lagstiftning om social trygghet som betalas ut enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för sjukersättning och aktivitetsersättning ska efter begäran medräknas i underlaget för skattereduktionen om ersättningen tas upp till beskattning i Sverige.

Skattereduktionens storlek

9 c §

Skattereduktionen uppgår till summan av 4,5 procent av den del av underlaget som inte överstiger 2,45 prisbasbelopp och 2,5 procent av resterande del, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

Obegränsat skattskyldiga under del av beskattningsåret

9 d §

De som är obegränsat skattskyldiga bara under en del av beskattningsåret, har rätt till skattereduktion enligt 9 a–9 c §§ med en tolfedel av den skattereduktion som skulle ha tillgodoförts dem om de varit obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret, för varje kalendermånad eller del därav under vilken de är obegränsat skattskyldiga.

Om de skattskyldigas överskott av förvärsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärsinkomster i Sverige, ska dock bestämmelserna i 9 a–9 c §§ tillämpas utan de begränsningar som anges i första stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna om skattereduktion i 67 kap. 2 § i den nya lydelsen och bestämmelserna i de nya 67 kap. 9 a–9 d §§ tillämpas på sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut efter den 31 december 2017.

Lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)¹ dels att 12 kap. 3 § och 31 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att rubriken närmast före 31 kap. 33 § ska lyda ”Skattereduktion”, dels att det ska införas en ny paragraf, 31 kap. 33 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

3 §

De allmänna skattetabellerna ska grundas på att

1. inkomsten är oförändrad under kalenderåret,
2. mottagaren bara kommer att beskattas för den inkomst som anges i tabellen,
3. mottagaren inte ska betala någon annan skatt eller avgift än
 - a) kommunal inkomstskatt,
 - b) statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster,
 - c) begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
 - d) avgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift, och
 - e) avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
4. mottagaren inte kommer att medges något annat avdrag än grundavdrag vid beskattningen, och
5. mottagaren kommer att medges skattereduktion för allmän pensionsavgift och arbetsinkomst enligt 67 kap. 4–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

5. mottagaren kommer att medges skattereduktion för

- a) allmän pensionsavgift och arbetsinkomst enligt 67 kap. 4–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), eller
- b) sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 a § inkomstskattelagen.

Tabellerna ska också ange skatteavdraget för

1. den som inte är skyldig att betala allmän pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § inkomstskattelagen, och
2. den som inte har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

1. den som är född 1938 eller senare och inte är skyldig att betala allmän pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § inkomstskattelagen, och

Bestämmelserna i första stycket ska också tillämpas för den som är född 1937 eller tidigare och har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

31 kap.

1 §²

I detta kapitel finns bestämmelser om

- uppgifter som ska lämnas i samtliga inkomstdeklarationer (2 och 3 §§),
- uppgifter som fysiska personer och dödsbon ska underrättas om och godkänna eller lämna (4 och 5 §§),
- uppgift som ska lämnas om inkomstslaget tjänst (6 §),
- uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget näringsverksamhet

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 31 kap. 33 § 2015:768.

² Senaste lydelse 2016:888.

- (7–15 a §§),
- uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget kapital (16–19 b §§),
 - uppgift om tillkommande belopp (20 §),
 - uppgifter om vissa andelsavyttringar m.m. (21–24 §§),
 - uppgifter för beräkning av egenavgifter (25 och 26 §§),
 - uppgifter som fåmansföretag samt företagsledare och delägare ska lämna (27–29 §§),
 - uppgift om tillskott och uttag (30 §),
 - uppgift om betalning till utlandet (31 §),
 - uppgift som ekonomiska föreningar ska lämna (32 §),
 - uppgifter om skattereduktion för hushålls- och mikroproduktion av förnybar el (33 och 33 a §§), och
 - uppgifter om skattereduktion (33–33 b §§),
 - uppgifter om prissättningsbesked (34 §).

33 b §

Den som begär att utländsk ersättning ska medräknas i underlaget för skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 b § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska lämna uppgift om underlaget för skattereduktionen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 12 kap. 3 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.
 3. Bestämmelsen om skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning i den nya 31 kap. 33 b § tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-09

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning

Enligt en lagrådsremiss den 1 juni 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt,
2. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
3. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

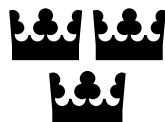
Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Marcus Sjögren och rättssakkunniga Mikaela Nejjd.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Bilaga 6

Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Bilaga till avsnitt 6.4

Bilaga 6

Höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian	5
2	Promemorians lagförslag.....	6
	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	6
3	Förteckning över remissinstanserna.....	7

1 Sammanfattning av promemorian

I promemorian föreslås att den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta höjs från 20 till 25 procent.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas på inkomster som uppbärs efter den 31 december 2017.

2 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Särskild inkomstskatt tas ut med 20 procent av skattepliktig inkomst. Särskild inkomstskatt tas dock ut med 15 procent av skattepliktig inkomst beträffande inkomster som avses i 5 § första stycket 12.

Öretal som uppkommer vid beräkning av skatten bortfaller.

Föreslagen lydelse

7 §¹

Särskild inkomstskatt tas ut med 25 procent av skattepliktig inkomst. Särskild inkomstskatt tas dock ut med 15 procent av skattepliktig inkomst beträffande inkomster som avses i 5 § första stycket 12.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Lagen tillämpas på inkomster som uppbärs efter den 31 december 2017.

¹ Senaste lydelse 2013:952.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Förvaltningsrätten i Stockholm, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Konjunkturinstitutet, Arbetsgivarverket, Statskontoret, Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Regelrådet, Föreningen Svenskar i Världen, Föreningen Svenskt Näringsliv, Företagarförbundet Fria Företagare, Företagarna, Landsorganisationen i Sverige (LO), Näringslivets Skattedelegation, Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Tjänstemännens Centralorganisation (TCO).

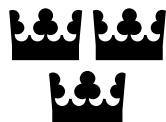
Yttranden har även inkommit från Samorganisationen för svenskföreningar i Thailand för Ja till sjukvårdsförsäkring, Lantbrukarnas Riksförbund och två privatpersoner.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Konjunkturinstitutet, Arbetsgivarverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Regelrådet, Företagarförbundet Fria Företagare, Företagarna, Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Bilaga 7

Ändrad beräkning av bilförmån

Bilaga till avsnitt 6.5

Bilaga 7

Ändrad beräkning av bilförmån

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian	5
2	Promemorians lagförslag.....	6
	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	6
3	Förteckning över remissinstanserna.....	8
4	Lagrådsremissens lagförslag.....	9
	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	9
5	Lagrådets yttrande	11

1 Sammanfattning av promemorian

I promemorian föreslås vissa justeringar i bestämmelserna om beräkning av bilförmånsvärdet med anledning av att det föreslås införas ett nytt s.k. bonus–malus-system där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället genom en bonus medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid belastas med högre skatt (malus). Förslaget innebär att fordonsskatt inte ska ingå i prisbasbeloppsdelen vid den schablonmässiga beräkningen av förmånsvärdet. Fordonsskatten ska i stället tillkomma som en ytterligare post utöver prisbasbeloppsdelen, det ränterelaterade beloppet och det prisrelaterade beloppet vid beräkningen av förmånsvärdet. Dessutom föreslås en mindre ändring i bestämmelserna om nedsättning av förmånsvärdet för vissa miljöbilar, vilken är en direkt följd av att fordonsskatten föreslås brytas ut ur prisbasbeloppsdelen vid schablonberäkningen av bilförmånsvärdet. För bilar som erhåller bonus enligt det nya bonus–malus-systemet föreslås ingen ändring av nuvarande regler då nedsättningen av förmånsvärdet enligt befintliga regler om permanent nedsättning för vissa miljöanpassade bilar i allt väsentligt bedöms motsvara de effekter en bonus medför.

I promemorian föreslås vidare att förmån av betald trängselskatt, väg-, bro- och färjeavgift inte ska ingå i det schablonmässigt beräknade förmånsvärdet. Om det i bilförmånen ingår förmån av sådan skatt eller avgift för förmånsbilen, ska denna förmån beräknas till marknadsvärdet.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Förslaget att fordonsskatten ska brytas ur prisbasbeloppsdelen och tillkomma som en ytterligare post vid beräkningen av bilförmånsvärdet ska gälla bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som har registrerats i vägtrafikregistret den 1 juli 2018 eller senare.

2 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹
dels att 61 kap. 5 och 8 a §§ ska ha följande lydelse,
dels att punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2001:1175) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 61 kap. 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

61 kap.

5 §²

Värdet av bilförmån exklusive drivmedel ska för ett kalenderår beräknas till summan av

- 0,317 prisbasbelopp,
- ett ränterelaterat belopp, *och*
- ett prisrelaterat belopp.

Värdet av bilförmån exklusive drivmedel ska för ett kalenderår beräknas till summan av

- 0,29 prisbasbelopp,
- ett ränterelaterat belopp,
- ett prisrelaterat belopp, *och*
- *bilmodellens fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen (2006:227).*

Det ränterelaterade beloppet ska beräknas till 75 procent av statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerat med bilmodellens nybilspris. Statslåneräntan ska dock som lägst anses vara 0,5 procent.

Det prisrelaterade beloppet ska beräknas till 9 procent av bilmodellens nybilspris, om detta uppgår till högst 7,5 prisbasbelopp. Om bilmodellens nybilspris är högre, ska det prisrelaterade beloppet beräknas till summan av 9 procent av 7,5 prisbasbelopp och 20 procent av den del av nybilspriset som överstiger 7,5 prisbasbelopp.

5 a §

Vid beräkning av värdet av bilförmån enligt 5 § ska utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter och skatt enligt lagen (2004:629) om trängselskatt inte ingå.

8 a §³

Om en bil är utrustad med teknik för drift helt eller delvis med elektricitet eller med andra mer miljöanpassade drivmedel än bensin och dieselolja och bilens nybilspris därför är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, ska *förmånsvärdet* sättas ned till en nivå som motsvarar *förmånsvärdet* för den jämförbara bilen.

Om en bil är utrustad med teknik för drift helt eller delvis med elektricitet eller med andra mer miljöanpassade drivmedel än bensin och dieselolja och bilens nybilspris därför är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, ska *nybilspriset, vid beräkning av värdet av bilförmån enligt 5 §*, sättas ned till en nivå som motsvarar *nybilspriset* för den jämförbara bilen.

I stället för vad som sägs i första stycket om storleken på nedsättningen av förmånsvärdet ska detta värde tas upp till 60 procent av

Om bilen är utrustad med teknik för drift med elektricitet som tillförs genom laddning från yttre energikälla eller med annan gas än

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2016:1239.

³ Senaste lydelse 2016:1055.

förmånsvärdet för den jämförbara bilen, om bilen är utrustad med teknik för drift med elektricitet som tillförs genom laddning från yttre energikälla eller med annan gas än gasol.

En nedsättning av förmånsvärdet enligt andra stycket får göras med högst 10 000 kronor i förhållande till den jämförbara bilen.

gasol ska förmånsvärdet beräknat enligt första stycket sättas ned med 40 procent, dock högst 10 000 kronor.

Övergångsbestämmelse till SFS 2001:1175

3.⁴ Bestämmelserna i 61 kap. 8 a § andra och tredje styckena tillämpas till och med det beskattningsår som slutar den 31 december 2020.

3. Bestämmelserna i 61 kap. 8 a § andra stycket tillämpas till och med det beskattningsår som slutar den 31 december 2020.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. För bilar av tillverkningsår 2017 eller tidigare ska fordonsskatt inte tillkomma vid beräkning av värdet av bilförmån i 61 kap. 5 § första stycket. För dessa bilar ska prisbasbeloppet vara 0,317 i stället för 0,29 prisbasbelopp. Detsamma ska gälla för bilar av tillverkningsår 2018 som har registrerats i vägtrafikregistret före den 1 juli 2018.

3. Bestämmelserna i 61 kap. 8 a § i den nya lydelsen tillämpas första gången för bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som registreras i vägtrafikregistret den 1 juli 2018 eller senare.

⁴ Senaste lydelse 2016:1055.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Stockholm, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Arbetsgivarverket, Konsumentverket, Naturvårdsverket, Trafikverket, Transportstyrelsen, Trafikanalys, Tillväxtverket, Regelrådet, Stockholms kommun, BIL Sweden, Elbil Sverige, Energigas Sverige, Föreningen Svenskt Näringsliv, Företagarna, Gröna bilister, Motorbranschens Riksförbund, Motormännens Riksförbund och Svensk Kollektivtrafik.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Göteborg kommun, Motala kommun, Sundsvalls kommun, Landsorganisationen i Sverige (LO), Ledarna, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Tjänstemännens Centralorganisation (TCO).

Yttranden har dessutom kommit in från Maskinentreprenörerna, Power Circle AB, Kungliga Automobil klubben, Sveriges Läkarförbund, Volkswagen Group Sverige, Volvo Cars och 2030-sekretariatet.

4 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹
dels att 10 kap. 10 § och 61 kap. 5 och 8 a §§ ska ha följande lydelse,
dels att punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2001:1175) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 61 kap. 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

10 §

Förmån av drivmedel ska räknas till månaden efter den då förmånen kommit den skattskyldige till del.

Förmån av *väg-, bro- och färjeavgifter, trängselskatt samt* drivmedel ska räknas till månaden efter den då förmånen kommit den skattskyldige till del.

61 kap.

5 §²

Värdet av bilförmån exklusive drivmedel ska för ett kalenderår beräknas till summan av
 – 0,317 prisbasbelopp,
 – ett ränterelaterat belopp, *och*
 – ett prisrelaterat belopp.

Värdet av bilförmån exklusive drivmedel ska för ett kalenderår beräknas till summan av
 – 0,29 prisbasbelopp,
 – ett ränterelaterat belopp,
 – ett prisrelaterat belopp, *och*
 – *bilens fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen (2006:227).*

Det ränterelaterade beloppet ska beräknas till 75 procent av statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerat med bilmodellens nybilspris. Statslåneräntan ska dock som lägst anses vara 0,5 procent.

Det prisrelaterade beloppet ska beräknas till 9 procent av bilmodellens nybilspris, om detta uppgår till högst 7,5 prisbasbelopp. Om bilmodellens nybilspris är högre, ska det prisrelaterade beloppet beräknas till summan av 9 procent av 7,5 prisbasbelopp och 20 procent av den del av nybilspriset som överstiger 7,5 prisbasbelopp.

5 a §

Vid beräkning av värdet av bilförmån enligt 5 § ska utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter samt trängselskatt inte ingå.

8 a §³

Om en bil är utrustad med teknik för drift helt eller delvis med elektricitet eller med andra mer miljöanpassade drivmedel än bensen och dieselolja och bilens nybilspris därför är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan

Om en bil är utrustad med teknik för drift helt eller delvis med elektricitet eller med andra mer miljöanpassade drivmedel än bensen och dieselolja och bilens nybilspris därför är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2016:1239.

³ Senaste lydelse 2016:1055.

sådan teknik, ska *förmånsvärdet* sättas ned till en nivå som motsvarar *förmånsvärdet* för den jämförbara bilen.

I stället för vad som sägs i första stycket om storleken på nedsättningen av förmånsvärdet ska detta värde tas upp till 60 procent av förmånsvärdet för den jämförbara bilen, om bilen är utrustad med teknik för drift med elektricitet som tillförs genom laddning från yttre energikälla eller med annan gas än gasol.

En nedsättning av förmånsvärdet enligt andra stycket får göras med högst 10 000 kronor i förhållande till den jämförbara bilen.

3.⁴ Bestämmelserna i 61 kap. 8 a § andra och tredje styckena tillämpas till och med det beskattningsår som slutar den 31 december 2020.

sådan teknik, ska *nybilspriset, vid beräkning av värdet av bilförmån enligt 5 §*, sättas ned till en nivå som motsvarar *nybilspriset* för den jämförbara bilen.

Om bilen är utrustad med teknik för drift med elektricitet som tillförs genom laddning från yttre energikälla eller med annan gas än gasol ska *förmånsvärdet beräknat enligt första stycket sättas ned med 40 procent, dock högst 10 000 kronor.*

3. Bestämmelserna i 61 kap. 8 a § andra stycket tillämpas till och med det beskattningsår som slutar den 31 december 2020.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Bestämmelserna i 10 kap. 10 § i den nya lydelsen och de nya bestämmelserna i 61 kap. 5 a § tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2017.

3. Bestämmelserna i 61 kap. 5 och 8 a §§ i den nya lydelsen tillämpas första gången för bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen (2006:227) för första gången den 1 juli 2018 eller senare.

4. Bestämmelserna i 61 kap. 5 och 8 a §§ i den äldre lydelsen gäller fortfarande för

a) bilar av tillverkningsår 2018 eller tidigare som blir skattepliktiga enligt vägtrafikskattelagen (2006:227) för första gången före den 1 juli 2018, och

b) bilar av tillverkningsår 2018 eller senare som är registrerade utomlands och som inte är skattepliktiga här i landet enligt vägtrafikskattelagen (2006:227).

⁴ Senaste lydelse 2016:1055.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-08

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Ändrad beräkning av bilförmån

Enligt en lagrådsremiss den 1 juni 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Tove Berlin.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Trängselskatt m.m.

Enligt lagrådsremissen har i praxis arbetsgivarens utgifter för trängselskatt avseende privata resor med förmånsbil bedömts ingå i det schablonmässigt beräknade förmånsvärdet (RÅ 2008 ref. 60). Enligt lagrådsremissen bör emellertid förmån av betald trängselskatt, väg-, bro- och färjeavgift inte anses ingå i förmånsvärdet. Förslaget innefattar därför dels en regel om när sådana förmåner ska redovisas, 10 kap. 10 § inkomstskattelagen, dels en regel om beräkning av värdet av bilförmån i dessa fall, 61 kap. 5 a §.

Hur värdet av bilförmån ska beräknas framgår redan av 61 kap. 5 §. Den regeln behöver inte modifieras. Om avsikten är att förmånen av betalda väg-, bro- och färjeavgifter ska beskattas särskilt bör, mot bakgrund av gällande praxis på området, detta emellertid regleras. Den i 5 a § föreslagna bestämmelsen kan då lämpligen utformas på t.ex. följande sätt.

5 a § Utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter samt trängselskatt ingår inte i bilförmån enligt 5 §.

Övergångsreglering

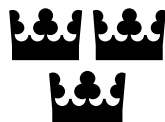
Som en särskild punkt i förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen har intagits en bestämmelse som, enligt ingressen, avser en ändring av punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2001:1175) om ändring i inkomstskattelagen. Avsikten är att den nämnda övergångsregleringen från år 2001 avseende förmånsvärdet för bilar med viss teknik ska anpassas till de nu i remissen föreslagna modifieringarna av hur detta värde beräknas. Övergångsregleringen ska bestå t.o.m. år 2020.

Lagrådet anser det i flera avseenden otillfredsställande att lagtekniskt på detta sätt hantera en övergångsreglering som har sitt ursprung 16 år tillbaka i tiden, och som inte ens återfanns i samma bestämmelser som de som nu är aktuella. De bestämmelser som framöver ska gälla för de aktuella fordonen bör i stället lämpligen tas in i en övergångsbestämmelse avseende den nu aktuella ändringen, och således inte som en ändring avseende en ändringsförfattning från 2001.

Bilaga 8

Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall

Bilaga till avsnitt 6.6

Bilaga 8

Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av betänkandet.....	5
2	Betänkandets lagförslag i nu relevanta delar	6
	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	6
	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	13
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	14
3	Förteckning över remissinstanserna.....	17
4	Lagrådsremissens lagförslag i berörda delar.....	18
	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	18
	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	24
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	25
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	28
5	Lagrådets yttrande	29

1 Sammanfattning av betänkandet

I betänkandet föreslås att personaloptioner under vissa förutsättningar ska vara kvalificerade och därmed skattegynnade.

Förvärv av andelar genom att utnyttja kvalificerade personaloptioner förmånsbeskattas inte. När andelarna säljs beskattas kapitalvinsten enligt vanliga regler. En sådan åtgärd sänker skattenivån samtidigt som beskattningen senareläggs. Först när värdena realiserats beskattas inkomsten.

Syftet med de föreslagna reglerna är att underlätta för små, nystartade företag att rekrytera och behålla anställda som behövs för att utveckla företaget. För att personaloptioner ska bli kvalificerade och därmed skattegynnade krävs att villkor som avser företaget och dess verksamhet, optionerna och den anställde är uppfyllda.

Förslaget innefattar statsstöd till de berörda företagen. Utredningens bedömning är att stödordningen ska prövas direkt mot fördraget och därför måste underställas Europeiska kommissionen. Utredningen bedömer att förutsättningarna för ett godkännande är mycket goda.

Vidare föreslås förtydliganden och nya bestämmelser i skatteförfarandelagen (2011:1244) avseende skyldigheten för arbetsgivare att göra skatteavdrag och lämna kontrolluppgift samt förtydliganden i socialavgiftslagen (2000:980) och skatteförfarandelagen avseende vilka som omfattas av arbetsgivarens skyldighet att betala arbetsgivaravgifter.

Förslaget om kvalificerade personaloptioner föreslås finansieras genom en höjning av schablonintäkten på periodiseringsfonder.

2 Betänkandets lagförslag i nu relevanta delar

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ dels att 2 kap. 1 §, 10 kap. 11 §, 30 kap. 6 a § och 57 kap. 12 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 16 kap. 37 §, av följande lydelse, dels att det i lagen ska införas ett nytt kapitel, 11 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §²

I detta kapitel finns definitioner av vissa begrepp samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används i denna lag. Det finns definitioner och förklaringar också i andra kapitel.

Bestämmelser och betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används finns i nedan angivna paragrafer.

kvalificerad fusion i 37 kap. 4 §

lagertillgång i 17 kap. 3 §

pensionssparkonto i 58 kap. 21 §

kvalificerad fusion i 37 kap. 4 §
kvalificerad personaloption i 11 a kap. 7–9 §§
lagertillgång i 17 kap. 3 §

pensionssparkonto i 58 kap. 21 §
personaloption i 10 kap. 11 §

10 kap.

11 §³

Om den skattskyldige på grund av sin tjänst förvärvar värdepapper på förmånliga villkor ska förmånen tas upp som intäkt det beskattningsår då förvärvet sker.

Om det som förvärvas inte är ett värdepapper utan innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor, tas förmånen upp som intäkt det beskattningsår då rätten utnyttjas eller överläts.

Om det som förvärvas inte är ett värdepapper utan innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor (*personaloption*), tas förmånen upp som intäkt det beskattningsår då rätten utnyttjas eller överläts.

Bestämmelserna i andra stycket tillämpas inte om förutsättningarna i bestämmelserna om kvalificerade personaloptioner enligt 11 a kap. är uppfyllda.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2013:1106.

³ Senaste lydelse 2007:1419.

11 a kap. Kvalificerade personaloptioner

Innehåll

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om att förmånliga förvärv av värdepapper på grund av tjänst i vissa fall inte ska tas upp.

Definitioner

2 §

Med företag avses i detta kapitel ett svenskt aktiebolag eller ett utländskt bolag som motsvarar ett svenskt aktiebolag och som har fast driftställe i Sverige, om det hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte.

3 §

Med koncern avses i detta kapitel en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554).

4 §

Med företag av mindre storlek avses i detta kapitel ett sådant företag som anges i 2 § och som uppfyller följande villkor:

1. medelantalet anställda och delägare som under det beskattningsår som närmast föregår det år optionsavtalet ingås har arbetat i företaget är lägre än 50, och

2. företagets nettoomsättning under det beskattningsår som närmast föregår det år optionsavtalet ingås eller balansomslutning för samma år uppgår till högst 80 miljoner kronor.

Ett företag är inte ett företag av mindre storlek om

1. 25 procent eller mer av kapital- eller röstandelarna direkt eller indirekt kontrolleras av ett eller flera offentliga organ när optionsavtalet ingås, eller

2. någon andel i företaget är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet när optionsavtalet ingås.

5 §

Med intjänandetid avses i detta kapitel perioden från dagen för optionsavtalet och tre år framåt.

6 §

Som *utomstående ägare* anses vid tillämpning av detta kapitel inte en fysisk person eller närstående till denne som under något av de två beskattningsåren närmast före det år då optionerna ställs ut eller under året när optionsavtalet ingås fram till tidpunkten för avtalet direkt eller indirekt innehar eller har innehaft andelar i det företag som ställt ut optionerna eller i ett annat företag inom samma koncern.

Skattefrihet

7 §

En förmån av personaloption som avses i 10 kap. 11 § andra stycket ska inte tas upp under förutsättning att det är fråga om en kvalificerad personaloption.

Detta gäller dock bara i de fall och till den del den som har ingått optionsavtalet:

1. tidigast tre år och senast tio år efter avtalet utnyttjar rätten för förvärv av andelar i det företag som ingått optionsavtalet, eller

2. utnyttjar rätten för förvärv av andelar tidigast ett år efter att optionsavtalet ingicks, om förvärvet görs i samband med en fusion, fission eller verksamhetsavyttring som genomförs på marknadsmissiga villkor och som leder till att en utomstående ägare, som inte bedriver verksamhet av sådan art och omfattning som avses i 12 §, får ett bestämmande inflytande över företaget.

Kvalificerad personaloption

8 §

En personaloption är kvalificerad om:

1. företaget som ingår optionsavtalet uppfyller kraven i 10 §,

2. företags verksamhet uppfyller kraven i 11–13 §§,

3. villkoren i optionsprogrammet uppfyller kraven i 14–16 §§,

4. optionsinnehavaren uppfyller kraven i 17 och 18 §§.

9 §

En personaloption är också kvalificerad om den:

1. tidigast ett år efter att optionsavtalet ingicks ställs ut i samband med en fusion, fission eller verksamhetsavyttring som genomförs på marknadsmissiga villkor och som leder till att en utomstående ägare, som inte bedriver verksamhet av sådan art och omfattning som avses i 12 §, får ett

bestämmande inflytande över företaget, eller under samma tid ställs ut i samband med en sådan fusion som avses i 23 kap. 28 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. optionen ställs ut som ersättning för att en kvalificerad personaloption upphör att gälla, och

3. den som tilldelas optionen anställs och arbetar i det företag som ställer ut ersättningsoptionen under en tid och i en omfattning så att de krav som avses i 17 § uppfylls.

Villkor avseende företaget

10 §

Ett företag som ingår avtal om kvalificerade personaloptioner ska vara ett företag av mindre storlek.

Företaget får när avtalet ingås inte vara

1. skyldigt att upprätta en kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion,

3. på obestånd, eller

4. föremål för betalningskrav på grund av ett tidigare beslut från Europeiska kommissionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Villkor avseende verksamheten

11 §

Ett företag som ingår avtal om kvalificerade personaloptioner ska under intjänandetiden huvudsakligen bedriva rörelse.

12 §

Företaget ska under intjänandetiden huvudsakligen bedriva annan verksamhet än:

1. bank- eller finansieringsrörelse,

2. försäkringsrörelse,

3. produktion av kol eller stål,

4. handel med mark, fastigheter, råvaror eller finansiella instrument,

5. uthyrning för längre tid av lokaler eller bostäder, eller

6. tillhandahållande av juridisk rådgivning, skatterådgivning eller tjänster som avser redovisning eller revision.

13 §

Företaget får när optionsavtalet ingås inte ha bedrivit verksamhet i mer än sju år.

Har företaget förvärvat hela verksamheten från annan ska optionsavtalet ha ingåtts inom sju år från det att den ursprungliga verksamheten påbörjades.

Villkor avseende optionsprogrammet

14 §

Värdet på optionerna när avtalet ingås får tillsammans med värdet på övriga utestående kvalificerade personaloptioner inte överstiga 100 miljoner kronor.

Finns det flera optionsprogram i företaget ska optionerna värderas med ledning av de förhållanden som gällde när respektive avtal ingicks.

15 §

Värdet på en anställds innehav av kvalificerade personaloptioner får sammantaget inte överstiga 5 miljoner kronor. Optionerna värderas när avtal ingås.

16 §

Värdet på en option att förvärva en andel ska vid tillämpningen av 14 och 15 §§ anses motsvara andelens värde.

Har det under 12 månader före optionsavtalet genomförts marknadsmässiga transaktioner i eller avseende företaget andelar ska andelsvärdet bestämmas med ledning av transaktionerna.

Har någon sådan transaktion inte genomförts ska värdet på andelarna anses motsvara skillnaden mellan företaget bokförda tillgångar och skulder enligt den senast fastställda balansräkningen.

Villkor avseende optionsinnehavaren

17 §

Deltagare i optionsprogrammet ska vara anställd i företaget under intjänandetiden. Arbetstiden ska under samma tid uppgå till i genomsnitt 75 procent av en heltidsanställning.

Som arbetstid räknas frånvaro till följd av sjukdom, föräldraledighet och andra liknande förhållanden som ersätts inom socialförsäkringssystemet.

18 §

Deltagare i optionsprogrammet får när optionsavtalet ingås inte vara delägare i företaget eller

vara närstående till delägare.

Koncern

19 §

Om företaget ingår i en koncern gäller kraven sammantaget för koncernen.

Vad som anges om företagets storlek, verksamhet och värde på optionsprogrammen gäller i sådana fall för koncernen.

Kravet på anställning innebär ett krav på anställning i något koncernföretag.

Kravet på att företaget inte får ha bedrivit verksamhet mer än under en viss tid eller vara på obestånd gäller för samtliga koncernföretag.

Kravet på att någon andel i företaget inte får vara upptagen till handel på en reglerad marknad gäller för samtliga koncernföretag.

16 kap.

37 §

Företag som ingått optionsavtal som avses i 11 a kap. får inte dra av kostnaden för dessa.

30 kap.

6 a §⁴

En juridisk person som har gjort avdrag för avsättning till en periodiseringsfond ska ta upp en schablonintäkt. Intäkten ska beräknas till 72 procent av statslåneräntan vid utgången av november månad året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerad med summan av gjorda avdrag för avsättningar till sådana periodiseringsfonder som den juridiska personen har vid beskattningsårets ingång.

Om beskattningsåret är längre eller kortare än tolv månader, ska schablonintäkten justeras i motsvarande mån.

En juridisk person som har gjort avdrag för avsättning till en periodiseringsfond ska ta upp en schablonintäkt. Intäkten ska beräknas till 80 procent av statslåneräntan vid utgången av november månad året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerad med summan av gjorda avdrag för avsättningar till sådana periodiseringsfonder som den juridiska personen har vid beskattningsårets ingång.

57 kap.

12 §⁵

Underlaget för årets gränsbelopp är det omkostnadsbelopp som skulle ha använts om andelen hade avyttrats vid årets ingång.

Vid beräkning av omkostnadsbeloppet tillämpas 25–35 §§. Detta gäller dock inte för de tillgångar som avses i 2 § andra stycket.

⁴ Senaste lydelse 2011:1256.

⁵ Senaste lydelse 2011:1271.

Omkostnadsbeloppet ska minskas med tillskott som gjorts i annat syfte än att varaktigt tillföra kapital till företaget. Omkostnadsbeloppet ska även minskas med anskaffningsutgift för andelen till den del sådant tillskott, direkt eller indirekt har ökat värdet på andelen.

För andelar som förvärvats genom att utnyttja sådana optioner som avses i 11 a kap. ska omkostnadsbeloppet i detta avseende vara marknadsvärdet vid förvärvet.

Vad som sägs i fjärde stycket gäller även för den som förvärvat en sådan andel genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas på avtal om förvärv av värdepapper och optionsavtal som ingåtts efter den 31 december 2017.

2. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande på avtal om förvärv av värdepapper och optionsavtal som ingåtts för ikraftträdandet.

3. För schablonintäkt som ska tas upp före ikraftträdandet gäller fortfarande bestämmelsen i 30 kap. 6 a § i den äldre lydelsen.

Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige.

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är *eller har varit anställd hos* i Sverige.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas på avtal om förvärv av värdepapper som ingåtts efter den 31 december 2017.

2. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande i fråga om avtal om förvärv av värdepapper som ingåtts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2008:824.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244) dels att 11 kap. 7 §, 15 kap. 7 §, 22 kap. 1 § och 39 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 15 kap. 10 a §, 22 kap. 26 och 27 §§ och 39 kap. 18 §, samt nya rubriker närmast före 22 kap. 26 och 27 §§ och 39 kap. 18 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

7 §

En ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § som har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska anses utgiven av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige om

1. ersättningen eller förmånen kan anses ha sin grund i anställningen, och
2. det inte finns något anställningsförhållande mellan utgivaren och mottagaren.

En ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § som har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska anses utgiven av den hos vilken mottagaren är *eller har varit* anställd i Sverige om

15 kap.

7 §

Om en ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska kontrolluppgift lämnas av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige om

1. ersättningen eller förmånen kan anses ha sin grund i anställningen, och
2. det inte finns något anställningsförhållande mellan utgivaren och mottagaren.

Om en ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska kontrolluppgift lämnas av den hos vilken mottagaren är *eller har varit* anställd i Sverige om

10 a §

Om kontrolluppgiften avser förvärv av värdepapper på grund av tjänst som skett på förmånliga villkor enligt 10 kap. 11 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska i kontrolluppgiften värdet på sådan förmån anges särskilt tillsammans med uppgift om vilka värdepapper det gäller samt det pris förvärvaren betalat.

22 kap.

1 §¹

I detta kapitel finns bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om

- överlåtelse av privatbostadsrätt och andelar i vissa bostadsföretag (2 och 3 §§),
- upplåtelse av privatbostad eller bostad som innehas med hyresrätt (4 §),
- samfällighet (5 och 6 §§),

¹ Senaste lydelse 2015:768.

- räntebidrag (7 §),
 - pensionsförsäkringar och pensionssparkonton (8 och 9 §§),
 - avskattning av pensionsförsäkring (10 §),
 - tjänstepensionsavtal (11 §),
 - underlag för avkastningsskatt på livförsäkringar (12 §),
 - skattereduktion för förmån av hushållsarbete (13 §),
 - elcertifikat (14 §),
 - utsläppsrätter, utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar (15 §),
 - schablonintäkt vid innehav av ett investeringssparkonto (16 §),
 - schablonintäkt vid innehav av andelar i värdepappersfonder, fondföretag, specialfonder och utländska specialfonder (17–21 §§),
 - investeraravdrag (23 och 24 §§), och
 - skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §).
- investeraravdrag (23 och 24 §§),
 - skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §),
 - värdepappersförvärv på grund av tjänst (26 §), och
 - andelsförvärv genom utnyttjande av kvalificerade personaloptioner (27 §).

Värdepappersförvärv på grund av tjänst

26 §

Kontrolluppgift ska lämnas om förvärv av värdepapper på grund av tjänst som inte skett på förmånliga villkor enligt 10 kap. 11 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229).

Kontrolluppgift ska dock inte lämnas vid förvärv av andelar i ett företag som är noterat på en börs eller en marknadsplats.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den som gett ut förmånen.

I kontrolluppgiften ska finnas uppgift om vilka värdepapper det gäller samt det pris förvärvaren betalat.

Kvalificerade personaloptioner

27 §

Kontrolluppgift ska lämnas om att kvalificerade personaloptioner enligt 11 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229) utnyttjats för förvärv av andelar.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer av den i vars tjänst rättigheten har förvärvats.

39 kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om

- definitioner (2 §),
- generell dokumentationsskyldighet (3 §),
- dokumentationsskyldighet som avser kassaregister (4–10 §§),
- dokumentationsskyldighet som avser personalliggare (11–12 §§),
- dokumentationsskyldighet som avser torg- och marknadshandel (13 §),

- dokumentationsskyldighet som avser omsättning av investeringsguld (14 §),
 - dokumentationsskyldighet som avser internprissättning (15 och 16 §§), och
 - föreläggande (17 §).
- dokumentationsskyldighet som avser internprissättning (15 och 16 §§),
 - föreläggande (17 §), och
 - dokumentationsskyldighet som avser värdepappersöverlåtelse (18 §).

Värdepappersöverlåtelse

18 §

Den som överläter värdepapper till annan på grund av dennes tjänst ska dokumentera bedömningen av värdet. Dokumentationen ska innehålla de uppgifter som är nödvändiga för att det ska kunna bedömas om förvärvet skett på förmånliga villkor och hur stor förmånen i så fall är.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas på avtal om förvärv av värdepapper och optionsavtal som ingåtts efter den 31 december 2017.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avtal om förvärv av värdepapper och optionsavtal som ingåtts före ikraftträdandet.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Kamrarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Falun, Förvaltningsrätten i Malmö, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Revisorsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Bokföringsnämnden, Arbetsgivarverket, Statskontoret, Handelshögskolan i Stockholm, Kungliga tekniska högskolan, Konkurrensverket, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, Stiftelsen Industrifonden, Verket för innovationssystem (VINNOVA), Tillväxtverket, Regelrådet, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), ALMI Invest AB, Arbetsförmedlingen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Almega AB, FAR, Föreningen Svenskt Näringsliv, Företagarna, Landsorganisationen i Sverige (LO), Malmö Startups, Näringslivets regelnämnd (NNR), Näringslivets skatte-delegation, SUP46, Swedish Private Equity & Venture Capital Association (SVCA), Sveriges advokatsamfund, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges Kommuner och Landsting, Swedish Incubators & Science Parks (SISP) och Tjänstemännens Centralorganisation (TCO).

Yttranden har även inkommit från Sveriges Ingenjörer, Martin Lorentzon m.fl., Stockholms Handelskammare, Finansförbundet, Grant Thornton Sweden AB, Qoorp AB och Sweden BIO.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), Handelshögskolan i Stockholm, Centre for Innovation, Research and Competence in the Learning Economy vid Lunds universitet, Entreprenörskapsforum, Föreningen Universitetsholdingbolag i Sverige (FUHS), Företagarförbundet Fria Företagare, Institutet för Näringslivsforskning (IFN), Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska Uppfinnareföreningen och Teknikföretagen.

4 Lagrådsremissens lagförslag i berörda delar

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ dels att 2 kap. 1 §, 10 kap. 11 och 15 §§ och 11 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas ett nytt kapitel, 11 a kap., en ny paragraf, 16 kap. 37 §, och närmast före 16 kap. 37 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §²

I detta kapitel finns definitioner av vissa begrepp samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används i denna lag. Det finns definitioner och förklaringar också i andra kapitel.

Bestämmelser och betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används finns i nedan angivna paragrafer:

pensionssparkonto i 58 kap. 21 §	pensionssparkonto i 58 kap. 21 §
prisbasbelopp i 27 §	<i>personaloption</i> i 10 kap. 11 § prisbasbelopp i 27 §

10 kap.

11 §³

Om den skattskyldige på grund av sin tjänst förvärvar värdepapper på förmånliga villkor ska förmånen tas upp som intäkt det beskattningsår då förvärvet sker.

Om det som förvärvas inte är ett värdepapper utan innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor, tas förmånen upp som intäkt det beskattningsår då rätten utnyttjas eller överläts.

Om det som förvärvas inte är ett värdepapper utan innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor (*personaloption*), tas förmånen upp som intäkt det beskattningsår då rätten utnyttjas eller överläts.

15 §

Om en skattskyldig som på grund av sin tjänst fått en *sådan rätt som avses i 11 § andra stycket*, har betalat en ersättning för förmånen, ska utgiften dras av som kostnad det beskattningsår då förmånen ska tas upp som intäkt. Avdraget får dock inte överstiga förmånens värde. Om *rätten* inte utnyttjas, ska utgiften dras av som kostnad det första beskattningsår då rätten att förvärva värdepapper inte längre kan göras gällande.

Om en skattskyldig som på grund av sin tjänst fått en *personaloption* har betalat en ersättning för förmånen, ska utgiften dras av som kostnad det beskattningsår då förmånen ska tas upp som intäkt. Avdraget får dock inte överstiga förmånens värde. Om *personaloptionen* inte utnyttjas, ska utgiften dras av som kostnad det första beskattningsår då rätten att förvärva värdepapper inte längre kan göras gällande.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2013:1106.

³ Senaste lydelse 2008:822.

11 kap.**1 §**

Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt, om inte något annat anges i detta kapitel eller i 8 kap.

Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt, om inte något annat anges i detta kapitel eller i 8 eller 11 a kap.

I inkomstslaget tjänst tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget näringsverksamhet om

- mervärdesskatt i 15 kap. 6 §,
- återföring av avdrag för utländsk skatt i 16 kap. 18 §, och
- förvärv av tillgångar till underpris i 23 kap. 11 §.

Bestämmelser om värdering av inkomster i annat än pengar finns i 61 kap.

11 a kap. Särskilda bestämmelser om personaloptioner i vissa fall

Innehåll

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om att förmån av personaloption inte ska tas upp i vissa fall.

Definitioner

2 §

Med företag avses i detta kapitel ett svenskt aktiebolag eller ett utländskt bolag som motsvarar ett svenskt aktiebolag och som har fast driftställe i Sverige, om det hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte.

3 §

Med koncern avses i detta kapitel en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554).

4 §

Med intjänandetid avses i detta kapitel perioden från tidpunkten då optionsavtalet ingås och tre år framåt.

När förmån av personaloption inte ska tas upp

5 §

Förmån av personaloption ska inte tas upp om

- 1. villkoren i 6–17 §§ är uppfyllda, och*
- 2. optionsinnehavaren utnyttjar optionen för förvärv av andel i det företag som har ingått optionsavtalet tidigast efter intjänandetiden och senast tio år från tidpunkten då optionsavtalet ingicks.*

Om det företag som har ingått optionsavtalet ingår i en koncern, gäller följande. I stället för vad som anges om företaget i 6–17 §§ ska villkoren i

– 6, 8, 9, 12 och 13 §§, 15 § första stycket andra meningen och 16 § gälla sammantaget för alla företag i koncernen,

– 7, 10, 11 och 17 §§ gälla för varje företag i koncernen, och

– 15 § första stycket första meningen gälla för något av företagen i koncernen.

Villkor

Företaget som ingår optionsavtalet

6 §

Under det beskattningsår som närmast föregår det år då optionsavtalet ingås ska

1. medelantalet anställda och delägare som arbetar i företaget vara lägre än 50, och

2. företagets nettoomsättning eller balansomslutning uppgå till högst 80 miljoner kronor.

7 §

När optionsavtalet ingås får inte

1. 25 procent eller mer av kapital- eller röstandelarna i företaget direkt eller indirekt kontrolleras av ett eller flera offentliga organ, eller

2. någon andel i företaget vara upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

8 §

Företaget ska under intjänandetiden huvudsakligen bedriva annan verksamhet än

1. bank- eller finansieringsrörelse,

2. försäkringsrörelse,

3. produktion av kol eller stål,

4. handel med mark, fastigheter, råvaror eller finansiella instrument,

5. uthyrning för längre tid av lokaler eller bostäder, eller

6. tillhandahållande av tjänster som avser juridisk rådgivning, redovisning eller revision.

10 §

Företaget får när optionsavtalet ingås inte ha bedrivit verksamhet i mer än tio år efter utgången av det år då verksamheten påbörjades.

Om företaget har förvärvat 25 procent eller mer av verksamheten från någon annan ska optionsavtalet ingås inom tio år från utgången av det år då

den förvärvade verksamheten ursprungligen påbörjades, om den förvärvade verksamheten påbörjades före den övriga verksamheten i företaget.

11 §

Företaget får när optionsavtalet ingås inte vara

1. skyldigt att upprätta en kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion,

3. på obestånd, eller

4. föremål för betalningskrav på grund av ett tidigare beslut från Europeiska kommissionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Personaloptionen

12 §

Värdet på optionsinnehavarens personaloption tillsammans med värdet på övriga personaloptioner som också innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som företaget har ingått avtal om, får inte överstiga 75 miljoner kronor när optionsavtalet ingås.

13 §

Värdet på optionsinnehavarens samtliga personaloptioner, som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som företaget har ingått avtal om, får inte överstiga 3 miljoner kronor när optionsavtalet ingås.

14 §

Värdet på en personaloption ska vid tillämpningen av 12 och 13 §§ anses motsvara värdet på den andel eller de andelar som optionen ger rätt att förvärva.

Om det någon gång under de närmast föregående tolv månaderna innan optionsavtalet ingås har genomförts marknadsmässiga transaktioner i eller avseende företagets andelar, ska värdet på en andel bestämmas med ledning av dessa transaktioner.

Om någon sådan transaktion inte har genomförts, ska värdet på samtliga andelar i företaget anses motsvara skillnaden mellan företagets bokförda tillgångar och skulder enligt den senast fastställda balansräkningen. Om företaget inte har någon fastställd balansräkning, ska värdet på en andel bestämmas till andelens kvotvärde.

Optionsinnehavare

15 §

Optionsinnehavaren ska vara anställd i företaget under intjänandetiden. Arbetstiden ska under denna tid uppgå till i genomsnitt minst 30 timmar per vecka.

Som arbetstid räknas semesterledighet med semesterlön och frånvaro till följd av sjukdom, föräldraledighet och andra liknande förhållanden som ersätts inom socialförsäkringssystemet.

16 §

Optionsinnehavaren ska under intjänandetiden få sådan ersättning från företaget som ska tas upp i inkomstslaget tjänst med ett belopp som uppgår till minst 13 inkomstbasbelopp. Om optionsinnehavaren under intjänandetiden till följd av sjukdom, föräldraledighet eller andra liknande förhållanden får ersättning inom socialförsäkringssystemet, ska kravet på ersättning från företaget minskas i proportion till tiden med sådan ersättning.

Med inkomstbasbelopp avses det inkomstbasbelopp enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken som gäller för det år då optionsavtalet ingås.

Som ersättning avses inte
– kostnadsersättning, eller
– belopp som ska tas upp i inkomstslaget tjänst enligt 11 kap. 45 § och 57 kap.

17 §

Optionsinnehavaren får inte tillsammans med närstående direkt eller indirekt kontrollera andelar i företaget, som motsvarar mer än fem procent av kapital- eller röstandelarna i företaget, under något av de två åren närmast före det år då optionsavtalet ingås eller under året då optionsavtalet ingås fram till och med tidpunkten för avtalet.

Fusion och fission

18 §

Om optionsinnehavaren i samband med en fusion eller fission utnyttjar personaloptionen före intjänandetidens utgång, ska förmån av personaloption inte tas upp under förutsättning att

1. personaloptionen utnyttjas för förvärv av andel i det överlåtande företaget tidigast ett år från tidpunkten då optionsavtalet ingicks,
2. villkoren i 6–17 §§ är uppfyllda,
3. fusionen eller fissionen genomförs på mark-

nadsmässiga villkor, och

4. det övertagande företaget huvudsakligen bedriver annan verksamhet än sådan verksamhet som anges i 9 § 1–6.

Vid tillämpning av första stycket 2 ska villkoren i 8, 9, 15 och 16 §§, i stället för vad som föreskrivs i dessa bestämmelser, vara uppfyllda från tidpunkten då optionsavtalet ingicks till tidpunkten då optionsinnehavaren utnyttjar personaloptionen. Kravet på ersättning från företaget i 16 § ska minskas i proportion till den resterande tiden av intjänandetiden.

19 §

Bestämmelsen i 18 § gäller inte om

1. en eller flera fysiska personer omedelbart efter fusionen eller fissionen har det bestämmande inflytandet över det övertagande företaget eller de övertagande företagen, och

2. den eller dessa personer eller närstående till dessa direkt eller indirekt har innehaft andelar i det överlåtande företaget, eller i ett annat företag inom samma koncern, under det år då fusionen eller fissionen genomförs eller under något av de två föregående åren.

Vid tillämpningen av första stycket anses en eller flera fysiska personer tillsammans ha det bestämmande inflytandet över ett företag om detta företag skulle ha varit ett dotterföretag enligt 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) till personen eller personerna tillsammans, om personen eller personerna tillsammans hade varit ett svenskt aktiebolag.

16 kap.

Personaloptioner

37 §

Förmån av personaloption som inte ska tas upp enligt 11 a kap. får inte dras av.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Lagen tillämpas första gången på optionsavtal som har ingåtts efter den 31 december 2017.

Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 och 3 §§ socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §¹

Den som utger avgiftspliktig ersättning ska betala arbetsgivaravgifter enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Förmån som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska anses utgiven av den i vars tjänst *rättigheten* förvärvades.

Förmån *av personaloption* som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska anses utgiven av den i vars tjänst *personaloptionen* förvärvades.

Bestämmelser om avgiftspliktig ersättning finns i 10 och 11 §§.

3 §²

Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige.

Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är *eller har varit* anställd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2008:824.

² Senaste lydelse 2008:824.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)
dels att 11 kap. 5 och 7 §§, 15 kap. 5 och 7 §§, 22 kap. 1 §, 23 kap. 2 § och 34 kap. 6 § och rubrikerna närmast före 11 kap. 5 § och 15 kap. 5 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 22 kap. 26 §, och närmast före 22 kap. 26 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Förmån av *framtida förvärv av värdepapper*

Förmån av *personaloption*

5 §

En sådan förmån som *avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper* ska anses utgiven av den i vars tjänst *rättigheten* har förvärvats.

En förmån som *utgörs av en personaloption* ska anses utgiven av den i vars tjänst *personaloptionen* har förvärvats.

7 §

En ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § som har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska anses utgiven av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige om

En ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § som har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska anses utgiven av den hos vilken mottagaren är *eller har varit* anställd i Sverige om

1. ersättningen eller förmånen kan anses ha sin grund i anställningen, och
2. det inte finns något anställningsförhållande mellan utgivaren och mottagaren.

15 kap.

Förmån av *framtida förvärv av värdepapper*

Förmån av *personaloption*

5 §

Kontrolluppgift om en sådan förmån som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som innebär en rätt att i framtiden förvärva värdepapper ska lämnas av den i vars tjänst *rättigheten* har förvärvats.

Om förmånen *utgörs av en personaloption*, ska *kontrolluppgift lämnas* av den i vars tjänst *personaloptionen* har förvärvats.

7 §

Om en ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska kontrolluppgift lämnas av den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige om

Om en ersättning eller en annan förmån än som avses i 5 § har getts ut av en fysisk person som är bosatt utomlands eller av en utländsk juridisk person, ska kontrolluppgift lämnas av den hos vilken mottagaren är *eller har varit* anställd i Sverige om

1. ersättningen eller förmånen kan anses ha sin grund i anställningen, och
2. det inte finns något anställningsförhållande mellan utgivaren och mottagaren.

22 kap.**1 §¹**

- I detta kapitel finns bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om
- överlåtelse av privatbostadsrätt och andelar i vissa bostadsföretag (2 och 3 §§),
 - upplåtelse av privatbostad eller bostad som innehas med hyresrätt (4 §),
 - samfällighet (5 och 6 §§),
 - räntebidrag (7 §),
 - pensionsförsäkringar och pensionssparkonton (8 och 9 §§),
 - avskattning av pensionsförsäkring (10 §),
 - tjänstepensionsavtal (11 §),
 - underlag för avkastningsskatt på livförsäkringar (12 §),
 - skattereduktion för förmån av hushållsarbete (13 §),
 - elcertifikat (14 §),
 - utsläppsrätter, utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar (15 §),
 - schablonintäkt vid innehav av ett investeringssparkonto (16 §),
 - schablonintäkt vid innehav av andelar i värdepappersfonder, fondföretag, specialfonder och utländska specialfonder (17–21 §§),
 - investeraravdrag (23 och 24 §§), och
 - skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §).
- investeraravdrag (23 och 24 §§),
 - skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §), och
 - utnyttjande av vissa personaloptioner (26 §).

Utnyttjande av vissa personaloptioner**26 §**

Kontrolluppgift ska lämnas om utnyttjande av en sådan personaloption som avses i 11 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel.

23 kap.**2 §²**

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 4 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–25 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Kontrolluppgift enligt 22 kap. 10 § ska också avse omständigheter som medför eller kan medföra avskattning enligt 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 4 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–26 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

¹ Senaste lydelse 2015:768.

² Senaste lydelse 2015:918.

34 kap.**6 §**

Den som har utnyttjat eller överlåtit en *sådan rättighet som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229)* ska till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de uppgifter som behövs för att kontrolluppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

Den som har utnyttjat eller överlåtit en *personaloption* ska till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de uppgifter som behövs för att kontrolluppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. De nya bestämmelserna i 22 kap. 26 § och bestämmelserna i 23 kap. 2 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2018.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 1 §, 23 kap. 2 § och 34 kap. 6 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop.2016/17:58

Föreslagen lydelse

22 kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om

- överlåtelse av privatbostadsrätt och andelar i vissa bostadsföretag (2 och 3 §§),
- samfällighet (5 och 6 §§),
- räntebidrag (7 §),
- pensionsförsäkringar och pensionssparkonton (8 och 9 §§),
- avskattning av pensionsförsäkring (10 §),
- tjänstepensionsavtal (11 §),
- underlag för avkastningsskatt på livförsäkringar (12 §),
- skattereduktion för förmån av hushållsarbete (13 §),
- elcertifikat (14 §),
- utsläppsrätter, utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar (15 §),
- schablonintäkt vid innehav av ett investeringssparkonto (16 §),
- schablonintäkt vid innehav av andelar i värdepappersfonder, fondföretag, specialfonder och utländska specialfonder (17–21 §§),
 - investeraravdrag (23 och 24 §§), och
 - skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §).

– investeraravdrag (23 och 24 §§),
– skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §), och
– utnyttjande av vissa personaloptioner (26 §).

23 kap.

2 §

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 2 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–25 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Kontrolluppgift enligt 22 kap. 10 § ska också avse omständigheter som medför eller kan medföra avskattning enligt 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 2 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–26 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

34 kap.

6 §

Den som har utnyttjat eller överlåtit en *sådan rättighet som avses i 10 kap. 11 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229)* ska till den kontrolluppgiftsskyldige eller den som är skyldig att lämna uppgifter om betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration lämna de uppgifter som behövs för att uppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

Den som har utnyttjat eller överlåtit en *personaloption* ska till den kontrolluppgiftsskyldige eller den som är skyldig att lämna uppgifter om betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration lämna de uppgifter som behövs för att uppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-01-31

Närvarande: F.d. justitieråden Gustaf Sandström och Lena Moore samt justitierådet Ingemar Persson.

Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall

Enligt en lagrådsremiss den 20 december 2016 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
2. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
3. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
4. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
5. lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesråden Annica Axén Linderl och Peter Österberg samt rättsakkunnige Robert Sand och departementssekreteraren Simone Johansson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen

18 kap. 2 §

Den föreslagna bestämmelsen – som innehåller en särskild reglering om vem som får underteckna – bör lämpligen placeras direkt efter huvudregeln om undertecknande i 1 a §.

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen

I lagrådsremissen har skapats ett komplicerat regelverk för att åstadkomma – och begränsa räckvidden av – den förmånliga skattebehandlingen av de aktuella personaloptionerna. Varken de tillämpningsproblem som kan väntas

eller de principiella invändningar som har riktats mot förslaget är av sådant slag att det finns skäl för Lagrådet att avstyrka att förslaget läggs till grund för lagstiftning.

I den föreslagna lagtexten används genomgående uttrycket ”optionsavtalet ingås” för att beskriva den tidpunkt då personaloptionen förvärvas. Begreppet personaloption (10 kap. 11 § andra stycket) har inte knutits till att ett optionsavtal ingås. Bestämmelserna bör för sin tillämpning heller inte förutsätta att ett regelrätt avtal ingås. Lagrådet föreslår att uttrycket ”optionsavtalet ingås” genomgående ersätts av ”personaloptionen förvärvas”. Det föranleder ändringar i 11 a kap. 4–7, 10–14 och 16–18 §§ samt i punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna.

En särskild fråga är hur man vid beräkningen av kapitalvinst ska bestämma anskaffningsutgiften för den förvärvade andelen när utnyttjandet av personaloptionen inte har förmånsbeskattats. I betänkandet (SOU 2016:23 s.266) berörs ett rättsfall som avsåg en person som deltagit i ett personaloptionsprogram under den tid då han var bosatt utomlands och begränsat skattskyldig (RÅ 2005 not. 129). Han förmånsbeskattades inte i Sverige men fick ändå räkna marknadsvärdet som anskaffningsutgift för aktier som förvärvades med stöd av optionerna. Utredningen ansåg att det av rättsfallet inte borde dras slutsatsen att marknadsvärdet ska gälla som anskaffningsutgift när frånvaron av förmånsbeskattning betingades av de nya personaloptionsreglerna.

Frågan hur anskaffningsutgiften ska bestämmas har därefter inte berörts särskilt vid remissbehandlingen och så har inte heller skett i lagrådsremissen.

Lagrådet vill för sin del inte utesluta att RÅ 2005 not. 129 och annan praxis där en anskaffningsutgift ansetts föreligga trots att det inte erlagts något konkret vederlag kan leda till en annan slutsats än den som dragits av utredningen (jfr bl.a. vad som i rättsfallet återgetts av vad Skatteverket anfört i sitt överklagande och rättsfall om s.k. sidoverdrag i form av arbetsinsatser). Enligt Lagrådets mening finns anledning att i den fortsatta beredningen göra en vidare prövning av problematiken med sikte på en reglering som klarlägger vad som ska gälla.

Rubriken till 11 a kap.

Enligt remissen lyder rubriken till kapitlet ”Särskilda bestämmelser om personaloptioner i vissa fall”. Att avsluta med ”i vissa fall” ger ett ålderdomligt intryck. Betecknande är att uttryckssättet helt saknar motsvarighet i kapitelrubrikerna i 1999 års inkomstskattelag. Till detta kommer att 1 § innehåller en precisering av vad kapitlet innehåller där det anges att bestämmelserna gäller ”i vissa fall”. Lagrådet föreslår att rubriken ska lyda ”Särskilda bestämmelser om personaloptioner”.

2, 3 och 5 §§

I 2 § definieras vad som i kapitlet avses med företag. För utländska bolag gäller särskilda rekvisit. Bolaget ska motsvara ett svenskt aktiebolag, ha fast driftställe i Sverige och höra hemma i en stat inom EES eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte.

I 3 § knyts begreppet koncern i kapitlet till årsredovisningslagens koncernbegrepp.

Enligt 5 § andra stycket gäller vissa bestämmelser ”sammantaget för alla företag i koncernen”, andra ”för varje företag i koncernen” och i ett fall ”för något av företagen i koncernen”.

Lästa tillsammans ger 2 och 5 §§ intrycket att endast sådana utländska bolag som uppfyller rekvisiten i 2 § kan, vid tillämpning av bestämmelserna i kapitlet, ingå i en koncern. Mot det står den generellt hållna koncerndefinitionen i 3 §.

Den aktuella frågeställningen har betydelse vid tillämpning av beloppstaket (5 § och remissens 12 §) och en rad andra bestämmelser i kapitlet. Lagrådet anser att koncernproblematiken bör övervägas i den fortsatta beredningen.

4 §

Lagrådet föreslår att bestämmelsen förenklas enligt följande.

Med *intjänandetid* avses i detta kapitel en tid av tre år från förvärvet av personaloptionen.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som krävs för att förmånsbeskattning inte ska ske. Regleringen gäller också koncernförhållanden.

Lagrådet anser att det bör göras klart att ordet ”företaget” (dvs. bestämd form) här och i 6–17 §§ syftar på det företag från vilket optionen förvärvas. Första stycket 2 bör förenklas och placeras före 1. Andra styckets inledning bör formuleras om. En hänvisning till de särskilda bestämmelserna om fusion och fission bör också göras. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Förmån av personaloption som förvärvas från ett företag ska inte tas upp om

1. optionsinnehavaren utnyttjar optionen för förvärv av andel i företaget tidigast tre år och senast tio år från förvärvet och
2. villkoren i 6–17 §§ är uppfyllda.

Vad som sägs i 6–17 §§ om företaget gäller det företag från vilket personaloptionen förvärvas. Om företaget ingår i en koncern ska – 6, 8, 9, 12 och 13 §§, 15 § första stycket andra meningen och 16 § gälla sammantaget för alla företag i koncernen, – 7, 10, 11 och 17 §§ gälla för varje företag i koncernen, och – 15 § första stycket första meningen gälla för något av företagen i koncernen.

I 18 och 19 §§ finns bestämmelser om när förmån av personaloption inte ska tas upp vid fusion och fission.

Rubriken närmast före 6 §

Orden ”som ingår optionsavtalet” bör utgå (se Lagrådets inledande kommentarer). Eftersom det med den av Lagrådet föreslagna formuleringen av 5 § blir tydligt att ordet ”företaget” i 6–17 §§ avser det företag från vilket personaloptionen förvärvas kan rubriken lyda ”Företaget”.

6 §

Om personaloptionen utnyttjas för förvärv av andel utan att samtliga villkor i 6–17 §§ är

uppfylla beskattas optionsinnehavaren – på samma sätt som gäller för personaloptioner i allmänhet – i inkomstslaget tjänst det beskattningsår då utnyttjandet sker (10 kap. 11 § andra stycket).

Enligt det här aktuella inledande villkoret ska omfattningen av företagets verksamhet vara på visst sätt begränsad. För ”det beskattningsår som närmast föregår det år då optionsavtalet ingås” ska ett tak gälla för medelantalet anställda och delägare som arbetar i företaget och för företagets nettoomsättning eller balansomslutning.

I princip rör det sig alltså om uppgifter som finns i årsredovisningen för räkenskapsåret. Redan detta talar för att ordet ”beskattningsår” bör ersättas med ”räkenskapsår”. Till detta kommer att det inte är lämpligt att knyta ett villkor till företagets (koncernföretagens) beskattningsår när villkoret skall prövas vid det beskattningsår som gäller för optionsinnehavaren.

Det ovan citerade uttrycket bör därför ersättas med ”det räkenskapsår som närmast föregår det år då personaloptionen förvärvas”.

8 och 9 §§

Enligt 8 § ställs krav på att företaget under intjänandetiden huvudsakligen ska bedriva rörelse, dvs. annorlunda uttryckt inte till mer än ca 25 procent annan verksamhet (t.ex. kapitalförvaltning).

Enligt 9 § 1–6 särbehandlas vidare vissa former av rörelse. Även här ställs ett huvudsaklighetskrav; företaget ska huvudsakligen bedriva annan ”verksamhet” än som anges i punkterna 1–6. Värt att notera är att det här inte görs något undantag för kapitalförvaltning m.m.

Problemet är närmast att det förekommer ett huvudsaklighetskrav i såväl 8 § som 9 § och att kraven delvis går i varandra.

Syftet med lagregleringen har uppenbarligen varit att det som ska särbehandlas är dels kapitalförvaltning m.m., dels de sex former av rörelse som beskrivs i 9 §. Fullföljs tankegången bör 8 § slopas och ordet ”verksamhet” i

ingressen till remissens 9 § (ny 8 §) ersättas med ”rörelse”. Lagrådet föreslår att så sker.

Ett exempel kan illustrera hur remissens förslag förhåller sig till Lagrådets förslag. Anta att ett företag ägnar sig åt försäljning av trädgårdsredskap (68 %), handel med fastigheter (11 %) och kapitalförvaltning (21 %).

Med remissens förslag uppfylls villkoret i 8 § att företaget huvudsakligen ska bedriva rörelse (68+11=79 %). Även villkoret i 9 § uppfylls eftersom företaget huvudsakligen (till 68+21=89 %) bedriver annan verksamhet än sådan som avses i punkterna 1–6.

Enligt Lagrådets förslag klassificeras endast 68 % (mindre än 75 %) som rörelse som ”godtas”. Därmed är huvudsaklighetskravet inte uppfyllt.

Remissens 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen formuleras på följande sätt.

Företaget får när personaloptionen förvärvas inte ha bedrivit verksamhet i mer än tio år efter utgången av det år då verksamheten påbörjades. Samma krav gäller i fråga om verksamhet som företaget övertagit om denna verksamhet avsåg 25 procent eller mer av företagets sammantagna verksamhet.

Remissens 12 och 13 §§

I paragraferna anges maximalt tillåtna värden för företagets utestående personaloptioner som är kopplade till en rätt att förvärva andelar i företaget (12 §) och för optionsinnehavarens egna personaloptioner av detta slag (13 §).

Den naturliga ordningen är enligt Lagrådets mening att paragraferna byter plats. Efter vissa justeringar kan de formuleras enligt följande.

12 § När personaloptionen förvärvas får värdet på optionsinnehavarens samtliga personaloptioner som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som optionsinnehavaren förvärvat från företaget inte överstiga tre miljoner kronor.

13 § När personaloptionen förvärvas får det sammanlagda värdet på personaloptioner som innebär rätt att förvärva andelar i företaget och som optionsinne-

havaren och andra förvärvat från företaget inte överstiga 75 miljoner kronor.

Remissens 17 §

Lagrådet föreslår följande formulering.

Under den del av året som föregår förvärvet av personaloptionen får inte optionsinnehavaren tillsammans med närstående direkt eller indirekt kontrollera andelar i företaget som motsvarar mer än fem procent av kapital- eller röstandelarna i företaget. Detsamma gäller för de två föregående åren.

Förslaget till lag om ändring i lagen om ändring i skatteförfarandelagen

I förslaget upprepas i tre paragrafer samma ändringar som föreslås ändrade enligt förslaget till lagen om ändring i skatteförfarandelagen (lagförslag 4). Förslaget är föranlett av att i dessa paragrafer föreslås ändringar i lydelsen enligt prop. 2016/17:58 som beslutades den 2019 respektive den 1 juli 2018, dvs. efter ikraftträdandet av de i remissen föreslagna ändringarna i lagen om ändring i skatteförfarandelagen. Vid föredragningen har upplysts att någon författningskommentar inte brukar ges till förslag till lag om ändring i lag om ändring. Enligt Lagrådets mening är ett lagförslag av detta slag – som endast ett fåtal invigda förstår – förtjänt av en förklaring eller kommentar i kommande proposition.

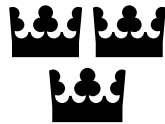
Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Bilaga 9

Uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen

Bilaga till avsnitt 6.6

Bilaga 9

Uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian	5
2	Promemorians lagförslag.....	6
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	6
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	8
3	Förteckning över remissinstanserna.....	9
4	Lagrådsremissens lagförslag.....	10
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	10
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	12
5	Lagrådets yttrande.....	13

1 Sammanfattning av promemorian

I promemorian föreslås bl.a. att uppgifter om utnyttjande av sådana personaloptioner som inte ska förmånsbeskattas i vissa fall ska lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen i stället för i en kontrolluppgift. Om en sådan uppgift har redovisats eller skulle ha redovisats av den kontrolluppgiftsskyldige i en arbetsgivardeklaration, ska någon kontrolluppgift inte lämnas.

Ändringen i skatteförfarandelagen (2011:1244) föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

2 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 19 b och 19 d §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2016/17:58

Föreslagen lydelse

26 kap.

19 §

En arbetsgivardeklaration ska för varje betalningsmottagare som uppgifter lämnas om enligt 19 a § också innehålla följande uppgifter:

1. uppgift om annan ersättning än som avses i 19 a §, om ersättningen är sådan ersättning eller förmån som avses i 15 kap. 2 § och ersättningen eller förmånen har getts ut av den deklarations-skyldige eller ska anses utgiven av denne enligt 11 kap. 5–7 §§,

2. antalet dagar med sjöinkomst samt på vilket fartyg och i vilket fartområde tjänstgöringen har ägt rum,

3. om Skatteverket har bestämt värdet av en förmån enligt 2 kap. 10 b eller 10 c § socialavgiftslagen (2000:980),

4. arbetsställesnummer enligt lagen (1984:533) om arbetsställesnummer m.m., om ett sådant har tilldelats,

5. det underlag för skattereduktion för förmån av hushållsarbete enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) som har getts ut av den deklarationsskyldige, om den som utför arbetet var godkänd för F-skatt vid någon av de tidpunkter som anges i 67 kap. 16 § 1 inkomstskattelagen eller har ett intyg eller någon annan handling som avses i 67 kap. 17 § samma lag,

6. hur stor del av underlaget enligt 5 som avser sådant hushållsarbete som anges i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen, *och*

6. hur stor del av underlaget enligt 5 som avser sådant hushållsarbete som anges i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen,

7. uppgift om att en sådan personaloption som avses i 11 a kap. inkomstskattelagen har utnyttjats för förvärv av andel, om personaloptionen har förvärvats i den deklarationsskyldiges tjänst, och

7. den ersättning eller förmån för upplåtelse av en privatbostad eller en bostad som innehas med hyresrätt som har getts ut av den deklarations-skyldige.

8. den ersättning eller förmån för upplåtelse av en privatbostad eller en bostad som innehas med hyresrätt som har getts ut av den deklarations-skyldige.

Om det som har betalats ut är ett sådant engångsbelopp på grund av personskada som avses i 11 kap. 38 § inkomstskattelagen, ska det i arbetsgivardeklarationen anges om engångsbelopp på grund av samma skada har getts ut tidigare samt i så fall med vilket belopp och under vilket utbetalningsår.

Om det som har betalats ut är en ersättning eller en förmån som inte ska tas upp till beskattning men är avgiftspliktig enligt socialavgiftslagen, ska värdet på sådan ersättning eller förmån anges särskilt i arbetsgivardeklarationen.

19 d §

Även om det inte finns någon skyldighet enligt 19 a–19 c §§ att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration får sådana uppgifter ändå lämnas, om uppgifter om mottagaren annars ska lämnas i en kontrolluppgift enligt 15 kap. eller 22 kap. 13 §.

Även om det inte finns någon skyldighet enligt 19 a–19 c §§ att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration får sådana uppgifter ändå lämnas, om uppgifter om mottagaren annars ska lämnas i en kontrolluppgift enligt 15 kap. eller 22 kap. 13 *och* 26 §§.

Det gäller dock inte uppgifter om sådan ersättning som avses i 10 kap. 5 § första stycket 4 och 5 inkomstskattelagen (1999:1229).

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 26 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall

Föreslagen lydelse

22 kap. 26 §

Kontrolluppgift ska lämnas om utnyttjande av en sådan personaloption som avses i 11 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

Kontrolluppgift ska dock inte lämnas, om uppgift om utnyttjande har redovisats eller skulle ha redovisats av den kontrolluppgiftsskyldige i en arbetsgivardeklaration.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Bestämmelserna i 22 kap. 26 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2019.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har följande instanser beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen: Förvaltningsrätten i Stockholm, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Konjunkturinstitutet, Statistiska centralbyrån (SCB), Tillväxtverket, Regelrådet, FAR, Företagarna, Näringslivets Skatte-delegation (NSD), Näringslivets regelnämnd (NNR), Srf konsulterna, Svensk Handel, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Swedish Private Equity & Venture Capital Association (SVCA) och Swedish Incubators & Science Parks (SISP).

Följande remissinstanser har avstått från att lämna synpunkter på promemorian: Regelrådet, Företagarna och Sveriges advokatsamfund.

Följande remissinstanser har inte kommit in med något yttrande: Näringslivets regelnämnd (NNR), Svensk Handel, Swedish Private Equity & Venture Capital Association (SVCA) och Swedish Incubators & Science Parks (SISP).

4 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 19 b och 19 d §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2016/17:58

Föreslagen lydelse

26 kap.

19 b §

En arbetsgivardeklaration ska för varje betalningsmottagare som uppgifter lämnas om enligt 19 a § också innehålla följande uppgifter:

1. uppgift om annan ersättning än som avses i 19 a §, om ersättningen är sådan ersättning eller förmån som avses i 15 kap. 2 § och ersättningen eller förmånen har getts ut av den deklarations-skyldige eller ska anses utgiven av denne enligt 11 kap. 5–7 §§,

2. antalet dagar med sjöinkomst samt på vilket fartyg och i vilket fartområde tjänstgöringen har ägt rum,

3. om Skatteverket har bestämt värdet av en förmån enligt 2 kap. 10 b eller 10 c § socialavgiftslagen (2000:980),

4. arbetsställesnummer enligt lagen (1984:533) om arbetsställesnummer m.m., om ett sådant har tilldelats,

5. det underlag för skattereduktion för förmån av hushållsarbete enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) som har getts ut av den deklarationsskyldige, om den som utför arbetet var godkänd för F-skatt vid någon av de tidpunkter som anges i 67 kap. 16 § 1 inkomstskattelagen eller har ett intyg eller någon annan handling som avses i 67 kap. 17 § samma lag,

6. hur stor del av underlaget enligt 5 som avser sådant hushållsarbete som anges i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen, *och*

6. hur stor del av underlaget enligt 5 som avser sådant hushållsarbete som anges i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen,

7. uppgift om att en sådan personaloption som avses i 11 a kap. inkomstskattelagen har utnyttjats för förvärv av andel, om personaloptionen har förvärvats i den deklarationsskyldiges tjänst, och

7. den ersättning eller förmån för upplåtelse av en privatbostad eller en bostad som innehas med hyresrätt som har getts ut av den deklarations-skyldige.

8. den ersättning eller förmån för upplåtelse av en privatbostad eller en bostad som innehas med hyresrätt som har getts ut av den deklarations-skyldige.

Om det som har betalats ut är ett sådant engångsbelopp på grund av personskada som avses i 11 kap. 38 § inkomstskattelagen, ska det i arbetsgivardeklarationen anges om engångsbelopp på grund av samma skada har getts ut tidigare samt i så fall med vilket belopp och under vilket utbetalningsår.

Om det som har betalats ut är en ersättning eller en förmån som inte ska tas upp till beskattning men är avgiftspliktig enligt socialavgiftslagen, ska värdet på sådan ersättning eller förmån anges särskilt i arbetsgivardeklarationen.

19 d §

Även om det inte finns någon skyldighet enligt 19 a–19 c §§ att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration får sådana uppgifter ändå lämnas, om uppgifter om mottagaren annars ska lämnas i en kontrolluppgift enligt 15 kap. eller 22 kap. 13 §.

Även om det inte finns någon skyldighet enligt 19 a–19 c §§ att lämna uppgifter om en viss betalningsmottagare i en arbetsgivardeklaration får sådana uppgifter ändå lämnas, om uppgifter om mottagaren annars ska lämnas i en kontrolluppgift enligt 15 kap. eller

22 kap. 13 och 26 §§.

Det gäller dock inte uppgifter om sådan ersättning som avses i 10 kap. 5 § första stycket 4 och 5 inkomstskattelagen (1999:1229).

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 26 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall

Föreslagen lydelse

22 kap. 26 §

Kontrolluppgift ska lämnas om utnyttjande av en sådan personaloption som avses i 11 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

Kontrolluppgift ska dock inte lämnas, om uppgift om utnyttjande har redovisats eller skulle ha redovisats av den kontrolluppgiftsskyldige i en arbetsgivardeklaration.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den i vars tjänst personaloptionen har förvärvats.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om att en personaloption har utnyttjats för förvärv av andel.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Bestämmelserna i 22 kap. 26 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2019.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde
2017-05-23.

Närvarande: F.d. justitieråden Gustaf Sandström och Lena Moore samt justitierådet Ingemar Persson.

Uppgifter om utnyttjande av vissa personaloptioner på individnivå i arbetsgivardeklarationen

Enligt en lagrådsremiss den 18 maj 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),

2. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

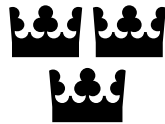
Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Annica Axén Linderl.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Bilaga 10

Utvidgat växa-stöd för den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag

Bilaga till avsnitt 6.10

Bilaga 10

Utvidgat växa-stöd för den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian.....	5
2	Promemorians lagförslag.....	6
	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021.....	6
3	Förteckning över remissinstanserna.....	9
4	Lagradsremissens lagförslag.....	10
	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021.....	10
5	Lagrådets yttrande.....	13

1 Sammanfattning av promemorian

I promemorian föreslås att tillämpningsområdet för reglerna om sänkta arbetsgivaravgifter för enskilda näringsidkare som anställer en första person (växa-stöd) utvidgas till att också omfatta aktiebolag och handelsbolag. De nya reglerna föreslås, i likhet med redan gällande bestämmelser, vara temporära och tillämpas på ersättningar som utges t.o.m. den 31 december 2021.

Enligt förslaget ska definitionen av enmansföretag utvidgas till att också omfatta aktiebolag och handelsbolag. Även dessa ska således kunna få nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när de anställer en första person. Nedsättningen innebär att endast ålderspensionsavgift enligt socialavgiftslagen (2000:980) ska betalas på den ersättning som utges till den först anställde. Utvidgningen av växa-stödet gäller aktiebolag och handelsbolag som inte har haft någon anställd efter den 31 december 2016.

En nedsättningsberättigad anställning ska på samma sätt som enligt nu gällande regler om växa-stöd omfatta minst tre månader och en arbetstid på minst 20 timmar per vecka. Nedsättningen gäller till den del ersättningen till den nyanställde inte överstiger 25 000 kronor per månad och under högst tolv månader.

Den föreslagna utvidgningen av växa-stödet till att också omfatta enmansföretag som är aktiebolag och handelsbolag utgör liksom det befintliga växa-stödet ett stöd av mindre betydelse enligt EU-rätten. Det innebär att nedsättning bara får göras om villkoren i kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse är uppfyllda.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. De tillämpas på ersättningar som betalas ut efter ikraftträdandet och avser anställningar som inte påbörjats före den 1 april 2017.

2 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

dels att 3, 4 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 a och 7 a §§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet efter den 31 mars 2016 under förutsättning att

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 §, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 §.

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1.

3 a §

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet efter den 31 mars 2017 under förutsättning att

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2017 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 2 eller 3, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2017, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 2 eller 3.

4 §

Med ett enmansföretag avses i denna lag en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldig att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Med ett enmansföretag avses i denna lag

1. en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldig att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

2. ett aktiebolag som

a) inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter

på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt på ersättning till arbetstagare enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärsinkomster, eller

b) har en sådan skyldighet som avses i a) men som avser ersättning till endast en person som äger andelar i aktiebolaget eller är närstående till en sådan person, eller

3. ett handelsbolag med högst två delägare vilket bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärsinkomster.

Ett företag som bedriver verksamhet utomlands är ett enmansföretag om det uppfyller villkoren i första stycket och inte i den utländska verksamheten har utgett ersättning som skulle ha medfört en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt, om ersättningen hade utgetts för arbete i Sverige.

Ett företag som bedriver verksamhet utomlands är ett enmansföretag om det uppfyller villkoren i första stycket och inte i den utländska verksamheten har utgett ersättning, med undantag för sådan ersättning som avses i 2 b), som skulle ha medfört en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt, om ersättningen hade utgetts för arbete i Sverige.

Vid bedömningen av om enmansföretaget har en sådan avgiftsskyldighet som avses i första stycket ska det bortses från sådana ersättningar till en och samma person som under de tidsperioder som avses i 3 § 1 eller 2 sammanlagt uppgår till högst 5 000 kronor.

6 §

Bestämmelserna i 5 § gäller inte om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2016 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren.

Bestämmelserna i 5 § gäller inte

1. enmansföretag enligt 4 § 1 om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2016 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren, eller

2. enmansföretag enligt 4 § 2 och 3

– om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren, eller

– om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 är delägare eller företagsledare i enmansföretaget enligt bestämmelserna i 56 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) eller närstående till en sådan person.

Bestämmelserna i 5 § gäller inte heller om arbetsgivaren redan har utgett ersättning som blivit föremål för särskild beräkning i en annan näringsverksamhet.

7 a §

Företag i intressegemenskap ska, vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, ses

som en enda arbetsgivare.

Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Lagen tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2018.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Riksrevisionen, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Falun, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Arbetsgivarverket, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Konjunkturinstitutet, Statskontoret, Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk, Arbetsförmedlingen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Regelrådet, Föreningen Svenskt Näringsliv, Företagareförbundet Fria Företagare, Företagarna, Landsorganisationen i Sverige, Lantbrukarnas Riksförbund, Näringslivets Regelnämnd, Småföretagarnas Riksförbund, Svensk Sjöfart, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges fiskevattenägareförbund.

Yttranden har även inkommit från Coompanion, Unionen och Peter Berg.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Almi Företagspartner AB, FAR, Näringslivets Skattedelegation, Pensionärernas Riksförbund, Sjöfartens Arbetsgivareförbund, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Sveriges Kommuner och Landsting, Vattenbrukscentrum Väst, Vattenbrukscentrum ost, Sveriges Fiskares Riksförbund och Sveriges Insjöfiskares Centralförbund.

4 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

dels att 3, 4 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 a och 7 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet efter den 31 mars 2016 under förutsättning att

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 §, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 §.

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1.

3 a §

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet efter den 31 mars 2017 under förutsättning att

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2017 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 2 eller 3, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2017, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 2 eller 3.

4 §

Med ett enmansföretag avses i denna lag en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldig att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Med ett enmansföretag avses i denna lag

1. en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldig att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

2. ett aktiebolag som

a) inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter

på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster, eller

b) har en sådan skyldighet som avses i a men som gäller ersättning till endast en person och denna person direkt eller indirekt äger andelar i aktiebolaget eller är närstående till en sådan person, och

3. ett handelsbolag med högst två delägare vilket bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Ett företag som bedriver verksamhet utomlands är ett enmansföretag om det uppfyller villkoren i första stycket och inte i den utländska verksamheten har utgett ersättning som skulle ha medfört en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt, om ersättningen hade utgetts för arbete i Sverige.

Vid bedömningen av om enmansföretaget har en sådan avgiftsskyldighet som avses i första stycket ska det bortses från sådana ersättningar till en och samma person som under de tidsperioder som avses i 3 § 1 eller 2 sammanlagt uppgår till högst 5 000 kronor.

Ett företag som bedriver verksamhet utomlands är ett enmansföretag om det uppfyller villkoren i första stycket och inte i den utländska verksamheten har utgett ersättning, med undantag för sådan ersättning som avses i 2 b, som skulle ha medfört en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt, om ersättningen hade utgetts för arbete i Sverige.

Vid bedömningen av om enmansföretaget har en sådan avgiftsskyldighet som avses i första stycket ska det bortses från sådana ersättningar till en och samma person som under de tidsperioder som avses i 3 eller 3 a §§ sammanlagt uppgår till högst 5 000 kronor.

6 §

Bestämmelserna i 5 § gäller inte om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2016 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren.

Bestämmelserna i 5 § gäller inte

1. enmansföretag enligt 4 § 1 om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2016 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren, eller

2. enmansföretag enligt 4 § 2 och 3

a) om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till en fysisk person som, direkt eller indirekt, äger del i enmansföretaget, eller

b) om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 eller därefter är delägare eller företagsledare i enmansföretaget enligt bestämmelserna i 56 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) eller närstående till en sådan person.

Bestämmelserna i 5 § gäller inte heller om arbetsgivaren redan har utgett ersättning som blivit föremål för särskild beräkning enligt denna lag i en annan näringsverksamhet.

7 §

Företag i intressegemenskap ska ses som en enda arbetsgivare vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag.

Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Lagen tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2018.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-12

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Utvidgat växa-stöd för den först anställda – sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag

Enligt en lagrådsremiss den 1 juni 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Henrik Hasslemark, biträdd av departementssekreteraren Anna Döös.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

4 §

I lagrådsremissen föreslås att tillämpningsområdet för reglerna om sänkta arbetsgivaravgifter för enskilda näringsidkare som anställer en första person (växa-stöd) utvidgas till att också omfatta aktiebolag och handelsbolag som anställer en första person. Växa-stödet innebär att endast ålderspensionsavgift enligt socialavgiftslagen (2000:980) ska betalas på den ersättning som utges till den först anställda. En förutsättning för att växa-stödet ska utgå är att företaget uppfyller förutsättningarna för att anses vara ett enmansföretag i 4 §. Med enmansföretag avsågs ursprungligen enskilda näringsidkare som inte var skyldiga att betala socialavgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen. I remissen föreslås att med enmansföretag även ska avses vissa aktiebolag och handelsbolag som inte har anställda. Aktiebolag kan dock ha en anställd delägare. Det är olyckligt att använda ett väl inarbetat begrepp, enmansföretag, med en annan betydelse än termen har fått i ett väl inarbetat normalt språkbruk. Lagrådet anser därför att de företag som ska omfattas av stödet därför inte längre bör

benämnas enmansföretag. Någon särskild benämning torde inte behövas här.

Enligt första stycket punkt 1 krävs för enskilda näringsidkare att den bedrivna näringsverksamheten är aktiv. Samma krav ställs i punkt 3 för handelsbolag. Något sådant motsvarande krav på aktiebolag, som t.ex. att aktiebolaget bedriver rörelse, ställs inte. Någon förklaring till denna olikbehandling finns inte i remissen. Frågan bör belysas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

6 §

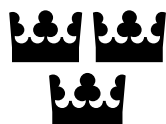
I paragrafen anges när växa-stöd inte ska utgå. I remissen föreslås en ny punkt 2 a i första stycket som ska gälla för aktiebolag och handelsbolag. Växa-stödet ges inte om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till en fysisk person som, direkt eller indirekt, äger del i enmansföretaget. I 7 a § anges att företag i intressegemenskap ska ses som en enda arbetsgivare vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag. Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning.

Det framgår inte av remissen hur bestämmelserna i paragraferna förhåller sig till varandra. Det förefaller som utformningen av bestämmelserna medför en viss dubbelreglering. Vilket syfte bestämmelserna har och vad de avser att reglera måste utvecklas vidare under den fortsatta beredningen.

Bilaga 11

Ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs

Bilaga till avsnitt 6.11

Bilaga 11

Ändrad avyttringstidpunkt vid konkurs

Innehållsförteckning

1	Promemorians lagförslag i nu relevanta delar	5
	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	5
2	Förteckning över remissinstanserna.....	7
3	Lagrådsremissens lagförslag.....	8
	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	8
4	Lagrådets yttrande	10

1 Promemorians lagförslag i nu relevanta delar

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 44 kap. 8, 34 och 34 a §§ inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

8 §²

Ett värdepapper anses avyttrat om det företag som gett ut det

1. försätts i konkurs och är ett *svenskt* aktiebolag eller en *svensk* ekonomisk förening,
2. upplöses genom konkurs och är ett annat företag än ett *svenskt* aktiebolag eller en *svensk* ekonomisk förening, eller
3. upplöses genom fusion eller fission och värdepapperet därigenom definitivt förlorar sitt värde.

1. försätts i konkurs och är ett aktiebolag eller en ekonomisk förening,
2. upplöses genom konkurs och är ett annat företag än ett aktiebolag eller en ekonomisk förening, eller

Vid sådana konkurser som avses i första stycket 1 ska en kapitalförlust alltid anses definitiv när företaget försätts i konkurs.

Av 37 kap. 29 § första stycket framgår att bestämmelsen i första stycket 3 inte gäller värdepapper som innehas av det övertagande företaget vid en kvalificerad fusion eller fission.

34 §

Om ett värdepapper enligt bestämmelserna i 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *svenska aktiebolag eller den svenska ekonomiska förening* som gett ut det försätts i konkurs och värdepappret därefter faktiskt avyttrats, är omkostnadsbeloppet noll.

Om ett värdepapper enligt bestämmelserna i 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *företag* som gett ut det försätts i konkurs och värdepappret därefter faktiskt avyttrats, är omkostnadsbeloppet noll.

Om ackord träffas eller utdelning i konkursen erhålls, ska ersättningen tas upp som kapitalvinst till den del den inte överstiger avdraget för kapitalförlust när värdepapperet ansågs avyttrat. Om avdrag gjordes bara för viss del av kapitalförlusten, ska en motsvarande del av ersättningen tas upp som kapitalvinst.

Om beslutet om konkurs upphävs eller om konkursen avslutas med överskott, ska avdraget återföras. Anskaffningsutgiften anses därefter vara omkostnadsbeloppet när värdepapperet ansågs avyttrat. Vad som sagts nu gäller inte till den del avdraget räknats av mot erhållen ersättning enligt andra stycket.

34 a §³

Bestämmelserna i 34 § ska inte tillämpas om ett värdepapper har förvarats på ett investeringssparkonto när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *svenska aktiebolaget eller den svenska ekonomiska föreningen* som har gett ut det har försatts i

Bestämmelserna i 34 § ska inte tillämpas om ett värdepapper har förvarats på ett investeringssparkonto när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *företag* som har gett ut det har försatts i konkurs.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2016:1202.

³ Senaste lydelse 2011:1271.

konkurs.

Första stycket gäller inte tillgångar som, när de enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats, utgjorde tillgångar som avses i 42 kap. 38 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 44 kap. 8 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för värdepapper som har getts ut av ett företag som försätts i konkurs efter den 31 december 2017.

2 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Växjö, Ekobrottsmyndigheten, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Bokföringsnämnden, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, Energiföretagen Sverige, FAR, Finansbolagens förening, Fondbolagens förening, Föreningen Svenskt Näringsliv, Lantbrukarnas Riksförbund LRF, Rekonstruktör- & konkursförvaltarkollegiet i Sverige (REKON), Svenska Bankföreningen och Sveriges Redovisningskonsulters förbund SRF.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Företagarna, Naturskyddsföreningen, Näringslivets Skattedelegation, Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet och Svenska Fondhandlareförening.

3 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 44 kap. 8, 34 och 34 a §§ inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

8 §²

Ett värdepapper anses avyttrat om det företag som gett ut det

1. försätts i konkurs och är ett *svenskt* aktiebolag eller en *svensk* ekonomisk förening,
2. upplöses genom konkurs och är ett annat företag än ett *svenskt* aktiebolag eller en *svensk* ekonomisk förening, eller
3. upplöses genom fusion eller fission och värdepapperet därigenom definitivt förlorar sitt värde.

1. försätts i konkurs och är ett aktiebolag eller en ekonomisk förening,
2. upplöses genom konkurs och är ett annat företag än ett aktiebolag eller en ekonomisk förening, eller

Vid sådana konkurser som avses i första stycket 1 ska en kapitalförlust alltid anses definitiv när företaget försätts i konkurs.

Av 37 kap. 29 § första stycket framgår att bestämmelsen i första stycket 3 inte gäller värdepapper som innehas av det övertagande företaget vid en kvalificerad fusion eller fission.

34 §

Om ett värdepapper enligt bestämmelserna i 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *svenska aktiebolag eller den svenska ekonomiska förening* som gett ut det försatts i konkurs och värdepappret därefter faktiskt avyttras, är omkostnadsbeloppet noll.

Om ett värdepapper enligt bestämmelserna i 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *företag* som gett ut det försatts i konkurs och värdepappret därefter faktiskt avyttras, är omkostnadsbeloppet noll.

Om ackord träffas eller utdelning i konkursen erhålls, ska ersättningen tas upp som kapitalvinst till den del den inte överstiger avdraget för kapitalförlust när värdepapperet ansågs avyttrat. Om avdrag gjordes bara för viss del av kapitalförlusten, ska en motsvarande del av ersättningen tas upp som kapitalvinst.

Om beslutet om konkurs upphävs eller om konkursen avslutas med överskott, ska avdraget återföras. Anskaffningsutgiften anses därefter vara omkostnadsbeloppet när värdepapperet ansågs avyttrat. Vad som sagts nu gäller inte till den del avdraget räknats av mot erhållen ersättning enligt andra stycket.

34 a §³

Bestämmelserna i 34 § ska inte tillämpas om ett värdepapper har förvarats på ett investerings-sparkonto när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *svenska aktiebolaget eller den svenska ekonomiska föreningen* som har gett ut det har försatts i

Bestämmelserna i 34 § ska inte tillämpas om ett värdepapper har förvarats på ett investerings-sparkonto när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *företag* som har gett ut det har försatts i konkurs.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2016:1202.

³ Senaste lydelse 2011:1271.

konkurs.

Första stycket gäller inte tillgångar som, när de enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats, utgjorde tillgångar som avses i 42 kap. 38 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 44 kap. 8 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för värdepapper som har getts ut av ett företag som försätts i konkurs efter den 31 december 2017.

4 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-14

Närvarande: F.d. justitieråden Gustaf Sandström och Lena Moore samt justitierådet Ingemar Persson.

Vissa inkomstbeskattningsfrågor

Enligt en lagrådsremiss den 24 maj 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Tove Berlin, biträdd av rättssakkunniga Mikaela Neijd.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

44 kap. 34 och 34 a §§

I 44 kap. 8 § skiljs mellan olika företag. I den gällande lydelsen går skiljelinjen mellan å ena sidan svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar och å andra sidan andra företag. När nu knytningen till svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar upphör genom att "svenskt" och "svensk" utgår i första stycket 1 och 2 bör av tydlighetsskäl motsvarande ändringar göras i 34 och 34 a §§ på det sättet att orden "svenska" utgår i den gällande lydelsen.

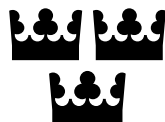
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Enligt punkten 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska bestämmelserna i 44 kap. 8 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för värdepapper som har getts ut av ett företag som försätts i konkurs efter den 31 december 2017. Uttrycket "första gången" kan med fördel användas när det är fråga om återkommande företeelser där det finns behov av en bestämning som knyter till en viss tidpunkt eller en viss tidsperiod, jfr Ds 2014:1 (Gröna boken) avsnitt 10.9, Exempel 4. Orden "första gången" är i det här aktuella sammanhanget förvirrande och bör utgå.

Bilaga 12

Långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel

Bilaga till avsnitt 6.15

Bilaga 12

Långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av rapporten.....	5
2	Promemorians lagförslag.....	6
	Förslag till lag om reduktionsplikt i fråga om växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen.....	6
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:xxx) om reduktionsplikt i fråga om växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen	9
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:xxx) om reduktionsplikt i fråga om växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen	10
	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.....	11
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	12
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	13
	Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227).....	21
	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt.....	22
3	Förteckning över remissinstanserna.....	25
4	Lagrådsremissens lagförslag.....	26
	Förslag till lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen	26
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen	29
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen	30
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	31
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	32
	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.....	40

5	Lagrådets yttrande.....	41
---	-------------------------	----

1 Sammanfattning av rapporten

Sammanfattning av rapporten Förslag till styrmedel för ökad andel biodrivmedel i bensin och diesel (ER 2016:30)

Rapporten belyser de viktiga ställningstaganden myndigheterna ser vid utformningen av ett långsiktigt styrmedel för att öka användningen av biodrivmedel i bensin och diesel.

Myndigheternas bedömning är att man bör utforma regelverket så att det styr mot minskade utsläpp, d.v.s. uttrycka kravet på företagen att minska sina utsläpp för de drivmedel som de levererar till den svenska marknaden genom en reduktionsplikt. Reduktionsplikten bör inledningsvis fokusera på låginblandning och ha separata kvoter för bensin och diesel. Kvotnivåerna för bensin och diesel behöver beaktade särskilda förutsättningar som redovisas.

Utöver separata kvoter behöver ett flertal kvalitéer för bensin och diesel ingå i reduktionsplikten, medan vissa bör exkluderas inledningsvis men tas med så småningom. Myndigheterna belyser också vikten att inte öka den administrativa bördan för branschen och föreslår därför att reduktionsplikten baseras på befintlig rapportering. Utöver detta beskrivs också vissa detaljer i utformningen av reduktionsplikten som är viktiga, exempelvis vilken klimatprestanda för fossil motsvarighet som bör användas.

Höginblandade biodrivmedel behöver stödjas särskilt och bör inte ingå i reduktionsplikten. Myndigheterna föreslår därför att de ges fortsatt skattebefrielse. Fortsatt skattebefrielse utgör ingen långsiktig lösning och osäkerheterna som föreligger med statsstödsgodkännande är stora, vilket gör att myndigheterna efterlyser en utredning om hur höginblandade biodrivmedel kan omfattas av långsiktiga styrmedel.

I bilagor till rapporten finns underlag om marknadsförutsättningarna 2015, marknadsanalys, potentialer för tillförsel av biomassa samt hur målsättningen i en reduktionsplikt kan beräknas. Myndigheterna har också gjort en begränsad konsekvensbedömning av de vägval som förordas i rapporten. Rapporten utgör inget konkret styrmedelsförslag och har därför inte konsekvensbedömts i sin helhet.

2 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om reduktionsplikt i fråga om växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Härigenom föreskrivs följande.

1 § I syfte att bidra till att minska växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom luftfart, med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010 införs genom denna lag en skyldighet att minska växthusgasutsläppen från bensin och dieselbränsle genom inblandning av biodrivmedel.

2 § I denna lag betyder

bensin: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 51 eller 2710 11 59,

biodrivmedel: vätskeformiga bränslen som framställs av biomassa och som är avsedda för motordrift,

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall,

dieselbränsle: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 19 41 eller 2710 19 45,

koldioxidekvivalent: den mängd dikväveoxid eller metan som medför en lika stor klimatpåverkan som ett kilogram koldioxid,

KN-nr: nummer i Kombinerade nomenklaturen enligt kommissionens förordning (EG) nr 2031/2001 av den 6 augusti 2001 om ändring av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om gemensamma tulltaxan,

reduktionsplikt: skyldighet att minska utsläppen av växthusgaser i ett livscykelperspektiv per energienhet från reduktionspliktigt bensin eller reduktionspliktigt dieselbränsle genom inblandning av biodrivmedel,

reduktionspliktigt bensin: bensin som innehåller högst 98 volymprocent biodrivmedel,

reduktionspliktig energimängd: den energimängd reduktionspliktigt bensin, dock ej alkylatbensin enligt 5 § drivmedelslagen (2011:319), eller reduktionspliktigt dieselbränsle som inte har försetts med märk- och färgämnen enligt 2 kap. 8 § lagen (1994:1776) om skatt på energi och som motsvarar de volymer av respektive bränsle som skattskyldighet har inträtt för under ett kalenderår enligt 5 kap. lagen om skatt på energi,

reduktionspliktigt dieselbränsle: dieselbränsle som innehåller högst 98 volymprocent biodrivmedel, och

växthusgas: koldioxid, metan, och dikväveoxid.

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor enligt denna lag och utövar tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Reduktionsplikt

4 § Den som är skattskyldig enligt 4 kap. 1 § 1 och 2 lagen (1994:1776) om skatt på energi för reduktionspliktig energimängd har en reduktionsplikt och ska skriftligen anmäla detta till tillsynsmyndigheten senast två veckor efter det att reduktionsplikten började.

5 § Den som har en reduktionsplikt ska minska utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle, för

1. bensin med minst 2,6 procent, och

2. dieselbränsle med minst 19,3 procent.

6 § Reduktionsplikten får endast uppfyllas genom inblandning av biodrivmedel som uppfyller hållbarhetskriterierna enligt lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Överlåtelse av utsläppsminskning

7 § Om den som har en reduktionsplikt har minskat utsläppen mer än vad som anges i denna lag får överskottet från föregående kalenderår överlätas och tillgodoräknas någon annan som har en reduktionsplikt för samma bränsle och år om aktörerna skriftligen har kommit överens om det.

Redovisning av reduktionsplikt

8 § Den som har en reduktionsplikt ska senast den 1 april varje år redovisa till tillsynsmyndigheten hur reduktionsplikten har uppfyllts under det föregående kalenderåret. Överlåtelse av utsläppsminskning ska särskilt redovisas till myndigheten.

Förseningsavgift och reduktionspliktsavgift

9 § En förseningsavgift på 1 000 kronor ska tas ut av den som har en reduktionsplikt om denne inte lämnar en sådan redovisning som avses i 8 § senast vid den tidpunkt som anges i den bestämmelsen.

Tillsynsmyndigheten får sätta ned eller avstå från att ta ut en förseningsavgift om det finns synnerliga skäl.

10 § En reduktionspliktsavgift ska tas ut av den som har en reduktionsplikt om denne inte har uppfyllt denna plikt för ett kalenderår.

Avgiften ska motsvara högst 7 kronor per kilogram koldioxid eller koldioxidekvivalenter som saknas vid uppfyllande av reduktionsplikten.

Tillsynsmyndigheten får sätta ned eller avstå från att ta ut en reduktionspliktsavgift om det finns synnerliga skäl.

Indrivning

11 § Om en förseningsavgift eller en reduktionspliktsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utskningsbalken ske.

Skyldighet att spara uppgifter

12 § Den som har eller har haft en reduktionsplikt ska spara uppgifter som har betydelse för reduktionsplikten i sju år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser.

Tillsyn

13 § Den som har eller har haft en reduktionsplikt ska på tillsynsmyndighetens begäran lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen.

14 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för tillsynen och för att se till att den som har en reduktionsplikt fullgör sina skyldigheter enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Bemyndiganden

15 § Regeringen får meddela föreskrifter om förseningsavgift och om reduktionspliktsavgift.

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur reduktionsplikten ska uppfyllas,
2. beräkning av den reduktionspliktiga energimängden,
3. beräkning av växthusgasutsläpp och koldioxidekvivalenter,
4. överlåtelse av utsläppsminskning, och
5. redovisning av reduktionsplikt och av överlåtelse om utsläppsminskning.

Överklagande

17 § Tillsynsmyndighetens beslut om förseningsavgift enligt 9 §, reduktionspliktsavgift enligt 10 § och om föreläggande enligt 14 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs för överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.
 2. År 2018 ska den reduktionspliktiga energimängden omfatta månaderna juli–december.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:xxx) om reduktionsplikt i fråga om växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2017:xxx) om reduktionsplikt i fråga om växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 1.1.

Föreslagen lydelse

5 §

Den som har en reduktionsplikt ska minska utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle, för

1. bensin med minst 2,6 procent, och
 2. dieselbränsle med minst 19,3 procent.
2. dieselbränsle med minst 20 procent.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:xxx) om reduktionsplikt i fråga om växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensen och dieselbränslen

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2017:xxx) om reduktionsplikt i fråga om växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensen och dieselbränslen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 1.2.

Föreslagen lydelse

5 §

Den som har en reduktionsplikt ska minska utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensen eller fossilt dieselbränsle, för

1. bensen med minst 2,6 procent, och	1. bensen med minst 4,2 procent, och
2. dieselbränsle med minst 19,3 procent.	2. dieselbränsle med minst 21 procent.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

Härigenom föreskrivs att 3 a kap. 2 § lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a kap.

2 §¹

Kontrollsystemet ska visa att ett biodrivmedel som läggs till grund för avdrag enligt 7 kap. 3 a, 3 c, 3 d eller 4 § lagen (1994:1776) om skatt på energi

1. inte är livsmedelsbaserat, eller
2. är livsmedelsbaserat men har producerats i en anläggning som tagits i drift före den 31 december 2013 och inte är fullständigt avskriven.

Kontrollsystemet ska visa att ett biodrivmedel som läggs till grund för avdrag enligt 7 kap. 3 a, 3 b, eller 4 § lagen (1994:1776) om skatt på energi

1. inte är livsmedelsbaserat, eller
2. är livsmedelsbaserat men har producerats i en anläggning som tagits i drift före den 31 december 2013 och inte är fullständigt avskriven.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2015:838

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi att 7 kap. 3 a § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. **3 a §¹**

För andra bränslen än de som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 får en skattskyldig som har förbrukat eller sålt bränslet som motorbränsle, göra avdrag för

1. energiskatt med 63 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 92 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motor-bränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

3. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 eller 2 och som framställts av biomassa.

Avdrag får göras upp till ett belopp som motsvarar skatten på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa.

Första stycket gäller endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelan omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

Första stycket gäller dock inte för biogas.

1. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motor-bränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2016:791.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi¹
dels att 7 kap. 3 d § ska upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 11 a §, 2 kap. 1 och 1 b §§, 7 kap. 3 a och 3 c §§, ska ha följande lydelse
dels att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 3 b §, av följande lydelse.

Lydelse enligt promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 a §

I fråga om energiskatt och koldioxidskatt på bränslen samt energiskatt på elektrisk kraft förstås med stödordning sådant statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som utgörs av skattebefrielse för vart och ett av de ändamål som anges i följande bestämmelser i denna lag:

1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,
2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,
3. 6 a kap. 1 § 10,
4. 6 a kap. 1 § 11,
5. 6 a kap. 1 § 13,
6. 6 a kap. 1 § 17 b,
7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,
8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,
9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,
10. 7 kap. 3 a, 3 c och 3 d §§,
11. 7 kap. 4 §,
12. 11 kap. 9 § första stycket 6 och 14 § första stycket 1,
13. 11 kap. 9 § första stycket 7 och 14 § första stycket 2,
14. 11 kap. 9 § första stycket 8,
15. 11 kap. 12 §,
16. 11 kap. 12 a §,
17. 11 kap. 12 b §,
18. 11 kap. 10 §,
19. 9 kap. 5 och 5 a §§.

I fråga om energiskatt och koldioxidskatt på bränslen samt energiskatt på elektrisk kraft förstås med stödordning sådant statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som utgörs av skattebefrielse för vart och ett av de ändamål som anges i följande bestämmelser i denna lag:

1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,
2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,
3. 6 a kap. 1 § 10,
4. 6 a kap. 1 § 11,
5. 6 a kap. 1 § 13,
6. 6 a kap. 1 § 17 b,
7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,
8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,
9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,
10. 7 kap. 3 a och 3 b §§,
11. 7 kap. 4 §,
12. 11 kap. 9 § första stycket 6 och 14 § första stycket 1,
13. 11 kap. 9 § första stycket 7 och 14 § första stycket 2,
14. 11 kap. 9 § första stycket 8,
15. 11 kap. 12 §,
16. 11 kap. 12 a §,
17. 11 kap. 12 b §,
18. 11 kap. 10 §,
19. 9 kap. 5 och 5 a §§.

¹ Senaste lydelse av 7 kap. 3 d § 2016:791.

*Nuvarande lydelse***2 kap.****1 §²**

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket eller 1 b §, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1.	2710 11 41, 2710 11 45 eller 2710 11 49	Bensin som uppfyller krav för			
		a) miljöklass 1			
		– motorbensin	3 kr 72 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	6 kr 31 öre per liter
		– alkylatbensin	1 kr 93 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	4 kr 52 öre per liter
		b) miljöklass 2	3 kr 75 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	6 kr 34 öre per liter
2.	2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1 eller 7	4 kr 53 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	7 kr 12 öre per liter
3.	2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710 19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			
		a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C,	846 kr per m ³	3 204 kr per m ³	4 050 kr per m ³
		b) inte har försetts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig miljöklass 1	2 355 kr per m ³	3 204 kr per m ³	5 559 kr per m ³

² Senaste lydelse 2015:747.

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp			
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt	
	miljöklass 2	2 634 kr per m ³	3 204 kr per m ³	5 838 kr per m ³	
	miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	2 779 kr per m ³	3 204 kr per m ³	5 983 kr per m ³	
4.	2711 12 11–2711 19 00	Gasol m.m. som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	3 370 kr per 1 000 kg	3 370 kr per 1 000 kg	
	b) annat ändamål än som avses under a	1 087 kr per 1 000 kg	3 370 kr per 1 000 kg	4 457 kr per 1 000 kg	
5.	2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	2 399 kr per 1 000 m ³	2 399 kr per 1 000 m ³	
	b) annat ändamål än som avses under a	935 kr per 1 000 m ³	2 399 kr per 1 000 m ³	3 334 kr per 1 000 m ³	
6.	2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	643 kr per 1 000 kg	2 788 kr per 1 000 kg	3 431 kr per 1 000 kg
7.	2710 11 31	Flygbensin med en blyhalt om högst 0,005 gram per liter	3 kr 75 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	6 kr 34 öre per liter

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 samt 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt. I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 a och b och 12 § 5 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar

1. skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats utan skatt,

2. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats med skatt,

3. skatten som gäller för annat bränsle enligt första stycket, om sådant bränsle i annat fall än som avses i 1 har förvärvats utan skatt,

4. skatten som gäller för det bränsle enligt första stycket som det använda bränslet anses likvärdigt med enligt 3 eller 4 §, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats utan skatt, och

5. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats med skatt som motsvarar skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 c tillämpas tredje stycket 1–3 avseende flygfotogen (KN-nr 2710 19 21).

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket eller 1 b §, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		Summa skatt
			Energiskatt	Koldioxidskatt	
1.	2710 11 41, 2710 11 45 eller 2710 11 49	Bensin som uppfyller krav för a) miljöklass 1 – motorbensin – alkylatbensin b) miljöklass 2	3 kr 85 öre per liter 1 kr 95 öre per liter 3 kr 89 öre per liter	2 kr 57 öre per liter 2 kr 57 öre per liter 2 kr 57 öre per liter	6 kr 42 öre per liter 4 kr 52 öre per liter 6 kr 46 öre per liter
2.	2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1 eller 7	4 kr 72 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	7 kr 29 öre per liter
3.	2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710 19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C, b) inte har försetts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig miljöklass 1 miljöklass 2 miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	867 kr per m ³ 2 334 kr per m ³ 2 632 kr per m ³ 2 786 kr per m ³	3 284 kr per m ³ 2 191 kr per m ³ 2 191 kr per m ³ 2 191 kr per m ³	4 151 kr per m ³ 4 525 kr per m ³ 4 823 kr per m ³ 4 977 kr per m ³

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		Summa skatt
		Energiskatt	Koldioxidskatt	
4. 2711 12 11–2711 19 00	Gasol m.m. som används för a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg b) annat ändamål än som avses under a	0 kr per 1 000 kg	3 455 kr per 1 000 kg	3 455 kr per 1 000 kg
5. 2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg b) annat ändamål än som avses under a	0 kr per 1 000 m ³	2 459 kr per 1 000 m ³	2 459 kr per 1 000 m ³
6. 2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	659 kr per 1 000 kg	2 858 kr per 1 000 kg	3 517 kr per 1 000 kg
7. 2710 11 31	Flygbensin med en blyhalt om högst 0,005 gram per liter	3 kr 89 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	6 kr 46 öre per liter

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 samt 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt. I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 a och b och 12 § 5 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar

1. skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats utan skatt,

2. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats med skatt,

3. skatten som gäller för annat bränsle enligt första stycket, om sådant bränsle i annat fall än som avses i 1 har förvärvats utan skatt,

4. skatten som gäller för det bränsle enligt första stycket som det använda bränslet anses likvärdigt med enligt 3 eller 4 §, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats utan skatt, och

5. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats med skatt som motsvarar skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 c tillämpas tredje stycket 1–3 avseende flygfotogen (KN-nr 2710 19 21).

Nuvarande lydelse

För kalenderåret 2017 och efterföljande kalenderår ska energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen efter en årlig omräkning enligt andra stycket. Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som ska tas ut för påföljande kalenderår.

För bränslen som avses i

1. 1 § första stycket 3 a samt 4–6 ska energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen multiplicerade med jämförelsetalet enligt tredje stycket,

2. 1 § första stycket 1, 2, 3 b och 7 ska

a) koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna koldioxidskattebeloppen multiplicerade med jämförelsetalet enligt tredje stycket, och

b) energiskatt betalas med belopp som motsvarar summan av de i 1 § angivna energiskatte- och koldioxidskattebeloppen multiplicerade med jämförelsetalet enligt tredje stycket med ett årligt tillägg av två procentenheter, med avdrag för det omräknade koldioxidskattebeloppet enligt a.

Med jämförelsetal avses det värde, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2015.

Beloppen enligt andra stycket 1, 2 a och 2 b avrundas var för sig till hela kronor och ören.

Lydelse enligt lagförslag 1.5

För andra bränslen än de som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 får en skattskyldig som har förbrukat eller sålt bränslet som motorbränsle, göra avdrag för

1. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av bio-massa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motor-bränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

3. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som utgörs av någon annan

*Föreslagen lydelse*1 b §³

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen efter en årlig omräkning enligt andra stycket. Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som ska tas ut för påföljande kalenderår.

Med jämförelsetal avses det värde, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 a §

För bränslen som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 och som till mer än 98 volymprocent framställts av biomassa och som den skattskyldige förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige, på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa, göra avdrag för energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent.

³ Senaste lydelse 2015:747.

beståndsdel än som anges i 1 eller 2 och som framställts av biomassa.

Avdrag får göras upp till ett belopp som motsvarar skatten på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa.

Första stycket gäller endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelan omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

Första stycket gäller dock inte för biogas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 b §⁴

För andra bränslen än biogas eller de som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 får en skattskyldig som har förbrukat eller sålt bränslet som motorbränsle, göra avdrag för

1. energiskatt med 63 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 92 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motorbränsle för gnistända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

3. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 eller 2 och som framställts av biomassa.

3 c §⁵

För bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 och som den skattskyldige förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige, på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa, göra

Avdrag enligt 3 a och 3 b §§ medges endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelan omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett

⁴ Tidigare 7 kap. 3 b § upphävd genom 2014:1496.

⁵ Senaste lydelse 2016:791.

avdrag för

1. energiskatt med 88 procent och koldioxidskatt med 100 procent om beståndsdelen utgörs av etanol, och

2. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent om beståndsdelen utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 och som framställts av biomassa.

Om ett bränsle som framställts av biomassa utgör ett bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1 eller 2, får i stället avdrag göras för energiskatt med 100 procent och för koldioxidskatt med 100 procent för den andel av motorbränslet som bränslet utgör.

Första och andra styckena gäller endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelen omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

Om beståndsdelen utgörs av etanol medges skattebefrielse enligt denna paragraf endast om den skattskyldige har framställt eller anskaffat denna etanol eller motsvarande mängd etanol, vilken vid import eller framställning inom EU har hänförts till KN-nr 2207 10 00 (odenaturerad etanol).

anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 § vägtrafikskattelagen (2006:227) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Bränslefaktorn är 2,37.

2 kap.
10 §¹

Bränslefaktorn är 2,49.

Miljötillägget är

- a) 500 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången före utgången av år 2007, och
- b) 250 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången efter utgången av år 2007.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för vägtrafikskatt som avser tid före den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2014:1502.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bilaga

Fordonsskatt					
Fordonsslag	Skattevikt, kilogram			Skatt, kronor	
				grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen
A	Personbilar klass I				
1.	Personbilar klass I som inte kan drivas med dieselolja				
	0	–	900	913	0
	901	–		1 129	214
2.	Personbilar klass I som kan drivas med dieselolja				
	0	–	900	2 298	0
	901	–		2 863	564
B	Lätta bussar				
1.	Lätta bussar som inte kan drivas med dieselolja				
	0	–	1 300	889	0
	1 301	–	1 600	1 098	187
	1 601	–	3 000	1 660	147
	3 001	–	3 500	3 713	0
2.	Lätta bussar som kan drivas med dieselolja				
	0	–	1 300	2 496	0
	1 301	–	1 600	2 665	66
	1 601	–	3 000	2 863	198
	3 001	–	3 500	5 642	0
C	Lätta lastbilar och personbilarklass II				
1.	Lätta lastbilar och personbilar klass II som inte kan drivas med dieselolja				
	0	–	1 300	889	0
	1 301	–	1 600	1 098	187
	1 601	–	3 000	1 660	147
	3 001	–		3 713	0
2.	Lätta lastbilar och person bilar				
	0	–	1 300	2 496	0

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram		Skatt, kronor		
			grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen	
klass II som kan drivas med diesololja	1 301	–	1 600	2 665	66
	1 601	–	3 000	2 863	198
	3 001	–		5 642	0

*Föreslagen lydelse**Bilaga¹***Fordonsskatt**

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram		Skatt, kronor		
			grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen	
A Personbilar klass I					
1. Personbilar klass I som inte kan drivas med diesololja	0	–	900	913	0
	901	–		1 129	214
2. Personbilar klass I som kan drivas med diesololja	0	–	900	2 630	0
	901	–		2 940	579
B Lätta bussar					
1. Lätta bussar som inte kan drivas med diesololja	0	–	1 300	889	0
	1 301	–	1 600	1 098	187
	1 601	–	3 000	1 660	147
	3 001	–	3 500	3 713	0
2. Lätta bussar som kan drivas med diesololja	0	–	1 300	2 653	0
	1 301	–	1 600	2 737	68
	1 601	–	3 092	2 940	203

¹ Senaste lydelse 2014:1503.

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram			Skatt, kronor	
				grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen
	3 001	–	3 500	5 794	0
C	Lätta lastbilar och personbilarklass II				
1.	Lätta lastbilar och personbilar klass II som inte kan drivas med dieselloja				
	0	–	1 300	889	0
	1 301	–	1 600	1 098	187
	1 601	–	3 000	1 660	147
	3 001	–		3 713	0
2.	Lätta lastbilar och person bilar klass II som kan drivas med dieselloja				
	0	–	1 300	2 563	0
	1 301	–	1 600	2 737	68
	1 601	–	3 000	2 940	203
	3 001	–		5 794	0

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för fordonsskatt som avser tid före den 1 juli 2018.

3 Förteckning över remissinstanserna

Remissen har skickats till följande remissinstanser.

Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Linköping, Förvaltningsrätten i Falun, Domstolsverket, Kommerskollegium, Naturvårdsverket, Skatteverket, Tullverket, Konjunkturinstitutet, Statskontoret, Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI), Konsumentverket, Statens energimyndighet, Trafikverket, Transportstyrelsen, Trafikanalys, Konkursverket, Tillväxtverket, Tillväxtanalys, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk, Regelrådet, 2030 sekretariatet, BIL Sweden, Chalmers tekniska högskola, Energiföretagen Sverige AB, Energigas Sverige, Fossilfritt Sverige, Greenpeace, Gröna Bilister, Göteborgs kommun, Hela Sverige ska leva, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige AB (IKEM), Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA), Kungliga tekniska högskolan (KTH), Landstinget i Västernorrlands län, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Lunds tekniska högskola, Malmö kommun, Motorhistoriska Riksförbundet, Motormännen, Näringslivets regelnämnd (NNR), Region Jämtland-Härjedalen, Skåne läns landsting, SmåKom, Skogsentreprenörerna, Skogsindustrierna, Skärgårdarnas Riksförbund, Stockholms landsting Trafikförvaltningen, Stockholms kommun, Svenska Bioenergiföreningen (Svebio), Svenska Naturskyddsföreningen, Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet (SPBI), Svensk Bensinhandel, Svensk Kollektivtrafik, Svensk Sjöfart, Svenskt Flyg, Svenskt Näringsliv, Sveriges kommuner och Landsting (SKL), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Sveriges Åkeriföretag, Sweboat, Transportföretagen, Tågoperatörerna, Världsnaturfonden och Västra Götalandsregionen Kollektivtrafikavdelningen.

Följande remissinstanser har kommit in med yttrande.

Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Falun, Förvaltningsrätten i Linköping, Domstolsverket, Kommerskollegium, Naturvårdsverket, Skatteverket, Tullverket, Konjunkturinstitutet, Statskontoret, VTI, Konsumentverket, Energimyndigheten,

Trafikverket, Transportstyrelsen, Trafikanalys, KTH, Tillväxtverket, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Regelrådet, 2030-sekretariatet, BIL Sweden, Energiföretagen Sverige AB, Energigas Sverige, Göteborgs kommun, IKEM, Landstinget i Västernorrlands län, Lunds tekniska högskola, LRF, Malmö kommun, Motorhistoriska Riksförbundet, Naturskyddsföreningen, NNR, Region Jämtland-Härjedalen, Skåne läns landsting, Skogsindustrierna, Stockholms läns landsting, Stockholms kommun, SKL, KSLA, Svenskt Näringsliv, Sveriges Åkeriföretag, Svebio, SPBI, Svensk Bensinhandel, Svensk kollektivtrafik, Svensk Sjöfart, Transportföretagen och Västra Götalandsregionen Kollektivtrafikavdelningen.

Följande remissinstanser har inte yttrat sig eller meddelat att man avstår från att yttra sig.

Tillväxtanalys, Sveriges lantbruksuniversitet och Skärgårdarnas Riksförbund.

Utöver remisslistan har även följande kommit in med yttranden.

Avfall Sverige, Bergvik Skog AB, Holmen AB, SCA Forest Products AB, Sveaskog och Södra (Bergvik m.fl.), BioFuel Region AB, Circle K Sverige AB, EcoPar AB, E.ON Sverige AB, Jernkontoret, Klimatsvaret, Lantmännen, Magnus Nilsson Produktion, Neste AB, Näringslivets transportråd, OKQ8, Nature Associates, RenFuel K2B AB, Perstorp Bioproducts AB, Preem AB, Scandinavian Biogas Fuels AB, Klimatkommunerna, Scania CV AB, SEKAB Biofuels & Chemicals AB, St1 Sverige AB, Sveriges fordonsbyggares riksorganisation (SFRO), Sveriges motorcyklister (SMC), Värmlands Metanol AB, SveMin, Sveriges Bussföretag och Återvinningsindustrierna.

Efter remisstidens utgång har följande yttranden kommit in.

EcoPar AB (M2017/01969/Ee) och OKQ8 (M2017/01960/Ee).

4 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om en skyldighet att minska växthusgasutsläppen från bensin och dieselbränslen genom inblandning av biodrivmedel.

2 § I denna lag betyder

bensin: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 51 eller 2710 11 59,

biodrivmedel: ett vätskeformigt bränsle som framställs av biomassa och som är avsett för motordrift,

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall,

dieselbränsle: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 19 41 eller 2710 19 45,

koldioxidekvivalent: den mängd växthusgas som medför en lika stor klimatpåverkan som ett kilogram koldioxid,

KN-nr: nummer i Kombinerade nomenklaturen enligt kommissionens förordning (EG) nr 2031/2001 av den 6 augusti 2001 om ändring av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om gemensamma tulltaxan,

reduktionsplikt: en skyldighet att minska utsläppen av växthusgaser i ett livscykelperspektiv per energienhet från reduktionspliktigt drivmedel genom inblandning av biodrivmedel,

reduktionspliktigt drivmedel: ett drivmedel som innehåller högst 98 volymprocent biodrivmedel och som skattskyldighet har inträtt för enligt 5 kap. lagen (1994:1776) om skatt på energi, om drivmedlet är

- en bensin som inte är en alkylatbensin enligt 5 § drivmedelslagen (2011:319), eller
- ett dieselbränsle som inte har försetts med märk- eller färgämnen enligt 2 kap. 8 § lagen om skatt på energi,

reduktionspliktig energimängd: den energimängd som motsvarar volymen reduktionspliktigt drivmedel under ett kalenderår,

växthusgas: koldioxid, metan och dikväveoxid.

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor enligt denna lag och utövar tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Reduktionsplikt

4 § Den som är skattskyldig enligt 4 kap. 1 § 1 och 2 lagen (1994:1776) om skatt på energi för ett reduktionspliktigt drivmedel har reduktionsplikt och ska anmäla det till tillsynsmyndigheten senast två veckor efter det att reduktionsplikten började.

5 § Den som har reduktionsplikt ska för varje kalenderår se till att utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle minskar med

1. minst 2,6 procent för bensin, och
2. minst 19,3 procent för dieselbränsle.

6 § De biodrivmedel som används för att uppfylla reduktionsplikten ska vara sådana att de anses som hållbara enligt lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Överlåtelse av utsläppsminskning

7 § Om den som har reduktionsplikt har minskat utsläppen på det sätt som anges i denna lag och mer än vad som krävs enligt 5 §, får överskottet genom en skriftlig överenskommelse överlåtas till någon annan som har reduktionsplikt för samma typ av drivmedel och för samma år så att denne kan tillgodoräkna sig minskningen.

Redovisning av reduktionsplikt

8 § Den som har reduktionsplikt ska senast den 1 april varje år redovisa till tillsynsmyndigheten i vilken utsträckning och hur reduktionsplikten har uppfyllts under det föregående kalenderåret. Överlåtelse och förvärv av en utsläppsminskning ska framgå av redovisningen.

Förseningsavgift

9 § Tillsynsmyndigheten ska ta ut en förseningsavgift av den som har reduktionsplikt och inte redovisar enligt 8 § i rätt tid. Avgiften får vara högst 5 000 kronor.

Tillsynsmyndigheten får besluta att sätta ned eller avstå från att ta ut avgiften, om det finns synnerliga skäl.

Reduktionspliktsavgift

10 § Tillsynsmyndigheten ska ta ut en reduktionspliktsavgift av den som har reduktionsplikt och inte har uppfyllt plikten för ett kalenderår. Avgiften får vara högst 7 kronor per kilogram koldioxidekvivalenter som i fråga om minskade växthusgasutsläpp kvarstår för att reduktionsplikten ska vara uppfylld.

Tillsynsmyndigheten får besluta att sätta ned eller avstå från att ta ut avgiften, om det finns synnerliga skäl.

Indrivning

11 § Om en förseningsavgift eller en reduktionspliktsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning ska avgiften lämnas för indrivning. Indrivningen får verkställas enligt utsökningsbalken.

Skyldighet att spara uppgifter

12 § Den som har eller har haft reduktionsplikt ska spara uppgifter som har betydelse för reduktionsplikten i tio år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser.

Tillsyn

13 § Den som har eller har haft reduktionsplikt ska på tillsynsmyndighetens begäran lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen.

14 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen och för att se till att den som har reduktionsplikt fullgör sina skyldigheter enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Bemyndiganden

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur reduktionsplikten ska uppfyllas,
2. beräkning av den reduktionspliktiga energimängden,
3. beräkning av växthusgasutsläpp och koldioxidekvivalenter, och
4. redovisning av reduktionsplikt.

16 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om förseningsavgiften och reduktionspliktsavgiften.

Överklagande

17 § Tillsynsmyndighetens beslut om förseningsavgift enligt 9 §, reduktionspliktsavgift enligt 10 § och om föreläggande enligt 14 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs för överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.
 2. År 2018 ska den reduktionspliktiga energimängden omfatta månaderna juli–december.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 1.1

Föreslagen lydelse

5 §

Den som har reduktionsplikt ska för varje kalenderår se till att utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle minskar med

1. minst 2,6 procent för bensin, och
 2. minst 19,3 procent för dieselbränsle.
2. minst 20 procent för dieselbränsle.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2017:000) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 1.2

Föreslagen lydelse

5 §

Den som har reduktionsplikt ska för varje kalenderår se till att utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläppen från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle minskar med

1. minst 2,6 procent för bensin, och	1. minst 4,2 procent för bensin, och
2. minst 20 procent för dieselbränsle.	2. minst 21 procent för dieselbränsle.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 3 a § lagen (1994:1776) om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 a §¹

För andra bränslen än de som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 får en skattskyldig som har förbrukat eller sålt bränslet som motorbränsle göra avdrag för

1. energiskatt med 63 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 92 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motor-bränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

3. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 eller 2 och som framställts av biomassa.

Avdrag får göras upp till ett belopp som motsvarar skatten på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa.

Första stycket gäller endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelens omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

Första stycket gäller dock inte för biogas.

1. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motor-bränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2016:791.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi¹
dels att 7 kap. 3 d § ska upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 11 a §, 2 kap. 1 och 1 b §§ och 7 kap. 3 a och 3 c §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 3 b §, av följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 a §

I fråga om energiskatt och koldioxidskatt på bränslen samt energiskatt på elektrisk kraft förstås med stödordning sådant statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som utgörs av skattebefrielse för vart och ett av de ändamål som anges i följande bestämmelser i denna lag:

1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,
2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,
3. 6 a kap. 1 § 10,
4. 6 a kap. 1 § 11,
5. 6 a kap. 1 § 13,
6. 6 a kap. 1 § 17 b,
7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,
8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,
9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,
10. 7 kap. 3 a, 3 c och 3 d §§,
11. 7 kap. 4 §,
12. 9 kap. 5 och 5 a §§,
13. 11 kap. 9 § första stycket 6 och 14 §,
14. 11 kap. 9 § första stycket 7 och 15 §,
15. 11 kap. 9 § första stycket 8,
16. 11 kap. 10 §,
17. 11 kap. 12 §,
18. 11 kap. 12 a §,
19. 11 kap. 12 b §.

I fråga om energiskatt och koldioxidskatt på bränslen samt energiskatt på elektrisk kraft förstås med stödordning sådant statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som utgörs av skattebefrielse för vart och ett av de ändamål som anges i följande bestämmelser i denna lag:

1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,
2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,
3. 6 a kap. 1 § 10,
4. 6 a kap. 1 § 11,
5. 6 a kap. 1 § 13,
6. 6 a kap. 1 § 17 b,
7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,
8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,
9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,
10. 7 kap. 3 a och 3 b §§,
11. 7 kap. 4 §,
12. 9 kap. 5 och 5 a §§,
13. 11 kap. 9 § första stycket 6 och 14 §,
14. 11 kap. 9 § första stycket 7 och 15 §,
15. 11 kap. 9 § första stycket 8,
16. 11 kap. 10 §,
17. 11 kap. 12 §,
18. 11 kap. 12 a §,
19. 11 kap. 12 b §.

Nuvarande lydelse

2 kap.

1 §²

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket eller 1 b §, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

¹ Senaste lydelse av 7 kap. 3 d § 2016:791.

² Senaste lydelse 2015:747.

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1.	2710 11 41, 2710 11 45 eller 2710 11 49	Bensin som uppfyller krav för a) miljöklass 1 – motorbensin – alkylatbensin b) miljöklass 2	3 kr 72 öre per liter 1 kr 93 öre per liter 3 kr 75 öre per liter	2 kr 59 öre per liter 2 kr 59 öre per liter 2 kr 59 öre per liter	6 kr 31 öre per liter 4 kr 52 öre per liter 6 kr 34 öre per liter
2.	2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1 eller 7	4 kr 53 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	7 kr 12 öre per liter
3.	2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710 19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C, b) inte har försetts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig miljöklass 1 miljöklass 2 miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	846 kr per m ³ 2 355 kr per m ³ 2 634 kr per m ³ 2 779 kr per m ³	3 204 kr per m ³ 3 204 kr per m ³ 3 204 kr per m ³ 3 204 kr per m ³	4 050 kr per m ³ 5 559 kr per m ³ 5 838 kr per m ³ 5 983 kr per m ³
4.	2711 12 11–2711 19 00	Gasol m.m. som används för a) drift av motordrivnet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	3 370 kr per 1 000 kg	3 370 kr per 1 000 kg

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp			
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt	
	b) annat ändamål än som avses under a	1 087 kr per 1 000 kg	3 370 kr per 1 000 kg	4 457 kr per 1 000 kg	
5.	2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
	a) drift av motordrivnet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	2 399 kr per 1 000 m ³	2 399 kr per 1 000 m ³	
	b) annat ändamål än som avses under a	935 kr per 1 000 m ³	2 399 kr per 1 000 m ³	3 334 kr per 1 000 m ³	
6.	2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	643 kr per 1 000 kg	2 788 kr per 1 000 kg	3 431 kr per 1 000 kg
7.	2710 11 31	Flygbensin med en blyhalt om högst 0,005 gram per liter	3 kr 75 öre per liter	2 kr 59 öre per liter	6 kr 34 öre per liter

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 samt 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 a och b och 12 § 5 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar

1. skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats utan skatt,

2. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats med skatt,

3. skatten som gäller för annat bränsle enligt första stycket, om sådant bränsle i annat fall än som avses i 1 har förvärvats utan skatt,

4. skatten som gäller för det bränsle enligt första stycket som det använda bränslet anses likvärdigt med enligt 3 eller 4 §, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats utan skatt, och

5. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats med skatt som motsvarar skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 c tillämpas tredje stycket 1–3 avseende flygfotogen (KN-nr 2710 19 21).

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket eller 1 b §, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1.	2710 11 41, 2710 11 45	Bensin som uppfyller krav för		

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp			
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt	
eller 2710 11 49	a) miljöklass 1 – motorbensin	3 kr 85 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	6 kr 42 öre per liter	
	– alkylatbensin	1 kr 95 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	4 kr 52 öre per liter	
	b) miljöklass 2	3 kr 89 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	6 kr 46 öre per liter	
2.	2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1 eller 7	4 kr 72 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	7 kr 29 öre per liter
3.	2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710 19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			
	a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C,	867 kr per m ³	3 284 kr per m ³	4 151 kr per m ³	
	b) inte har försetts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig miljöklass 1	2 334 kr per m ³	2 191 kr per m ³	4 525 kr per m ³	
	miljöklass 2	2 632 kr per m ³	2 191 kr per m ³	4 823 kr per m ³	
	miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	2 786 kr per m ³	2 191 kr per m ³	4 977 kr per m ³	
4.	2711 12 11–2711 19 00	Gasol m.m. som används för			
	a) drift av motordrivnet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	3 455 kr per 1 000 kg	3 455 kr per 1 000 kg	
	b) annat ändamål än som avses under a	1 114 kr per 1 000 kg	3 455 kr per 1 000 kg	4 569 kr per 1 000 kg	

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
5. 2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för a) drift av motordrivnet fordon, fartyg eller luftfartyg b) annat ändamål än som avses under a	0 kr per 1 000 m ³	2 459 kr per 1 000 m ³	2 459 kr per 1 000 m ³
6. 2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	659 kr per 1 000 kg	2 858 kr per 1 000 kg	3 517 kr per 1 000 kg
7. 2710 11 31	Flygbensin med en blyhalt om högst 0,005 gram per liter	3 kr 89 öre per liter	2 kr 57 öre per liter	6 kr 46 öre per liter

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 samt 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 a och b och 12 § 5 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar

1. skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats utan skatt,

2. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt första stycket 3 a har förvärvats med skatt,

3. skatten som gäller för annat bränsle enligt första stycket, om sådant bränsle i annat fall än som avses i 1 har förvärvats utan skatt,

4. skatten som gäller för det bränsle enligt första stycket som det använda bränslet anses likvärdigt med enligt 3 eller 4 §, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats utan skatt, och

5. skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a respektive bränsle enligt första stycket 3 b, om bränsle enligt 3 eller 4 § har förvärvats med skatt som motsvarar skatten som gäller för bränsle enligt första stycket 3 a.

I fall som avses i 4 kap. 1 § 10 c tillämpas tredje stycket 1–3 avseende flygfotogen (KN-nr 2710 19 21).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 b §³

För kalenderåret 2017 och efterföljande kalenderår ska energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen efter en årlig omräkning enligt andra stycket. Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som ska tas ut för påföljande

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen efter en årlig omräkning enligt andra stycket. Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som ska tas ut för påföljande

³ Senaste lydelse 2015:747.

kalenderår.

För bränslen som avses i

1. 1 § första stycket 3 a samt 4–6 ska energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen multiplicerade med jämförelsetalet enligt tredje stycket,

2. 1 § första stycket 1, 2, 3 b och 7 ska

a) koldioxidskatt betalas med belopp som motsvarar de i 1 § angivna koldioxidskattebeloppen multiplicerade med jämförelsetalet enligt tredje stycket, och

b) energiskatt betalas med belopp som motsvarar summan av de i 1 § angivna energiskatte- och koldioxidskattebeloppen multiplicerade med jämförelsetalet enligt tredje stycket med ett årligt tillägg av två procentenheter, med avdrag för det omräknade koldioxidskattebeloppet enligt a.

Med jämförelsetal avses det värde, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2015.

Beloppen enligt andra stycket 1, 2 a och 2 b avrundas var för sig till hela kronor och ören.

kalenderår.

Med jämförelsetal avses det värde, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

Lydelse enligt lagförslag 1.4

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 a §

För *andra* bränslen än de som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 får en skattskyldig som har förbrukat eller sålt bränslet som motorbränsle göra avdrag för

1. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motorbränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

3. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 eller 2 och som framställts av biomassa.

Avdrag får göras upp till ett belopp som motsvarar skatten på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa.

Första stycket gäller endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelan omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på

För bränslen som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 och som till mer än 98 volymprocent framställts av biomassa och som en skattskyldig förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige, på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa, göra avdrag för energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent.

stödmottagare.

Första stycket gäller dock inte för biogas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 b §⁴

För andra bränslen än biogas eller de som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 får en skattskyldig som har förbrukat eller sålt bränslet som motorbränsle göra avdrag för

1. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som framställts av biomassa och som utgör fettsyrametylester (Fame) enligt KN-nr 3824 90 99,

2. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av ett motor-bränsle för gnisttända motorer enligt KN-nr 3824 90 99 som framställts av biomassa och som utgör etanol, och

3. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent på den andel av motorbränslet som utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 eller 2 och som framställts av biomassa.

3 c §⁵

För bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 och som den skattskyldige förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige, på den andel av motorbränslet som utgörs av en eller flera beståndsdelar som framställts av biomassa, göra avdrag för

1. energiskatt med 88 procent och koldioxidskatt med 100 procent om beståndsdelan utgörs av etanol, och

Avdrag enligt 3 a och 3 b §§ medges endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelan omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

2. energiskatt med 100 procent och koldioxidskatt med 100 procent om beståndsdelan utgörs av någon annan beståndsdel än som anges i 1 och som framställts av biomassa.

Om ett bränsle som framställts av biomassa utgör ett bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1 eller 2, får i stället avdrag göras för energiskatt med 100 procent och för koldioxidskatt med 100 procent för den andel av motorbränslet som bränslet utgör.

⁴ Tidigare 7 kap. 3 b § upphävd genom 2014:1496.

⁵ Senaste lydelse 2016:791.

Första och andra styckena gäller endast om

1. motorbränslet eller beståndsdelen omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och av ett anläggningsbesked enligt 3 a kap. samma lag,

2. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

3. uppgift lämnas om avdragets fördelning på stödmottagare.

Om beståndsdelen utgörs av etanol medges skattebefrielse enligt denna paragraf endast om den skattskyldige har framställt eller anskaffat denna etanol eller motsvarande mängd etanol, vilken vid import eller framställning inom EU har hän-förts till KN-nr 2207 10 00 (odenaturerad etanol).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

Härigenom föreskrivs att 3 a kap. 2 § lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a kap.

2 §¹

Kontrollsystemet ska visa att ett biodrivmedel som läggs till grund för avdrag enligt 7 kap. 3 a, 3 c, 3 d eller 4 § lagen (1994:1776) om skatt på energi

Kontrollsystemet ska visa att ett biodrivmedel som läggs till grund för avdrag enligt 7 kap. 3 a, 3 b eller 4 § lagen (1994:1776) om skatt på energi

1. inte är livsmedelsbaserat, eller
2. är livsmedelsbaserat men har producerats i en anläggning som tagits i drift före den 31 december 2013 och inte är fullständigt avskriven.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2015:838.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-21

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Annika Brickman samt justitierådet Svante O. Johansson.

Reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

Enligt en lagrådsremiss den 8 juni 2017 har regeringen (Miljö- och energidepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen,
2. lag om ändring i lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen,
3. lag om ändring i lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen,
4. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
5. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
6. lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Christina Nordenbladh och departementssekreteraren Magnus Lindbäck, biträdda av departementssekreterarna Andreas Kannesten och Viktor Gunnarsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen

5 §

Enligt paragrafen ska den som har reduktionsplikt för varje kalenderår se till att

utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden jämfört med utsläpp från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle minskar med minst 2,6 procent för bensin och minst 19,3 procent för dieselbränsle.

Uttrycket ”för varje kalenderår” ger närmast vid handen att den som har reduktionsplikt ska åstadkomma en årlig minskning med angivna procenttal i förhållande till de konstanta utsläppsmängderna från fossila bränslen. Såvitt kan utläsas av promemorians lagförslag jämfört med remissens (s. 47) är detta inte avsikten. Meningen är i stället att utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden under varje kalenderår ska ligga på en så mycket lägre nivå än utsläppen från fossil bensin eller fossilt dieselbränsle som anges i paragrafens två punkter. Detta ska den reduktionspliktiga se till. En annan sak är att bestämmelsen är avsedd att ersättas med skärpta reduktionskrav i nya bestämmelser som ska gälla från år 2019 respektive år 2020.

Paragrafen kan ges förslagsvis följande utformning.

Den som har reduktionsplikt ska se till att utsläppen av växthusgaser från den reduktionspliktiga energimängden varje kalenderår understiger utsläpp från motsvarande energimängd fossil bensin eller fossilt dieselbränsle med

1. minst 2,6 procent för bensin och
2. minst 19,3 procent för dieselbränsle.

6 §

I bestämmelsen behandlas de krav som ställs på flytande biobränslen och biodrivmedel för att de ska uppfylla reduktionsplikten. De bränslen och drivmedel som används för att uppfylla reduktionsplikten måste vara hållbara enligt lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen. Enligt den lagen utfärdar tillsynsmyndigheten ett s.k. hållbarhetsbesked för ett biodrivmedel om det uppfyller hållbarhetskriterierna. Då ska drivmedlet anses som hållbart.

Av kommentaren till paragrafen framgår att tanken är att i de fall ett hållbarhetsbesked

utfärdats ska drivmedel som omfattas av beskedet också anses som hållbart. Det har vid föredragningen upplysts att det inte är meningen att tillsynsmyndigheten ska utföra någon egen hållbarhetsbedömning enligt den föreslagna lagen.

Lagrådet konstaterar att det i remissens förslag till 3 c § lagen om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi, används en formulering som bättre stämmer överens med hur förfarandet beskrivs i kommentaren till förevarande bestämmelse. Där anges bl.a. att bränsle eller beståndsdel som omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen ska få avdrag. De här behandlade bestämmelserna reglerar uppenbarligen samma sak.

I det fortsatta arbetet bör övervägas att utforma förevarande bestämmelse på samma sätt som motsvarande bestämmelse i lagen om skatt på energi.

7 §

I paragrafen finns bestämmelser om överlåtelse av utsläppsminskning. Det föreskrivs att en sådan överenskommelse ska vara skriftlig. Vid föredragningen har kravet på skriftlighet motiverats med att det underlättar bevisningen om en överlåtelse.

Lagrådet ifrågasätter att ett skriftlighetskrav behövs. Av 8 § följer att en transaktion av en utsläppsminskning ska framgå av den redovisning som enligt paragrafen ska lämnas. Parterna lär vara i stånd att själva bedöma hur deras överenskommelse bör manifesteras.

13 §

I paragrafen föreskrivs att den som har eller har haft reduktionsplikt på tillsynsmyndighetens begäran ska lämna de upplysningar och handlingar som myndigheten behöver för tillsynen.

Enligt författningskommentaren innebär regleringen en skyldighet för de avsedda aktörerna att lämna de uppgifter som myndigheten begär. Så har emellertid inte

lagtexten utformats. För att undvika diskussioner om vad myndigheten kan behöva för tillsynen föreslår Lagrådet att paragrafen formuleras om så att de uppgiftsskyldiga ska lämna de uppgifter och handlingar som myndigheten begär. Det får förutsättas att myndigheten inte begär uppgifter eller handlingar som inte behövs för tillsynen, men det är inte nödvändigt att detta före-skrivs som ett villkor för rätten att begära uppgifter eller handlingar. Jämför den föreslagna regleringen i 14 och 17 §§.

Förslagen till lagar om ändring i lagen om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen (lagförslag 2 och 3).

Se vad Lagrådet har anfört under 5 § förslaget till lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen.

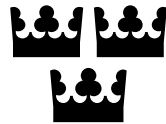
Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Bilaga 13

Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon

Bilaga till avsnitt 6.16

Bilaga 13

Ett bonus–malus-system för nya lätta
fordon**Innehållsförteckning**

1	Promemorians sammanfattning.....	5
2	Promemorians lagförslag.....	6
	Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227).....	6
	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt.....	9
3	Förteckning över remissinstanserna.....	13
4	Lagrådsremissens lagförslag.....	14
	Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227).....	14
	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt.....	17
5	Lagrådets yttrande.....	21

1 Promemorians sammanfattning

Ett bonus–malus-system är ett system där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället med en bonus medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid belastas med högre skatt. Huvudmotivet för ett bonus–malus-system är att öka andelen miljöanpassade fordon med lägre koldioxidutsläpp. Bonus–malus-systemet kan därmed komplettera de mer generellt verkande drivmedelsskatterna och bidra till att minska transportsektorns oljeberoende och klimatpåverkan. I promemorian föreslås att bonus–malus-systemet ska omfatta personbilar klass I, personbilar klass II, lätta bussar och lätta lastbilar. Det föreslås att det högsta bonusbeloppet på 45 000 kronor ges till de bilar som släpper ut noll gram koldioxid. Bonusen minskar därefter linjärt för varje gram koldioxid som bilen släpper ut. Det lägsta bonusbeloppet på 7 500 kronor ges till bilar som släpper ut högst 60 gram koldioxid. Gasbilar får en fast bonus på 7 500 kronor. Malus tas ut genom ett förhöjt belopp i fordonsskatten. För bensin- och dieseldrivna lätta fordon föreslås att ett förhöjt koldioxidbelopp tas ut under de tre första åren från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången, vilket är ett nytt inslag i fordonsskattningen. Koldioxidbeloppet, inklusive nuvarande 22 kronor per gram koldioxid per kilometer vid blandad körning, ska då vara 77 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram upp till och med 140 gram. För koldioxidutsläpp över 140 gram per kilometer ska koldioxidbeloppet vara 100 kronor per gram koldioxid. Från år 4 och därefter är koldioxidbeloppet, precis som idag, 22 kronor per gram koldioxid per kilometer vid blandad körning. För fordon som kan drivas med bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol eller annan gas än gasol tas inget förhöjt koldioxidbelopp ut, vilket innebär att dessa fordon för samtliga år de är i trafik har ett koldioxidbelopp om 11 kronor per gram koldioxid som fordonet släpper ut utöver 95 gram per kilometer vid blandad körning. För alla lätta fordon tillkommer, som tidigare, ett grundbelopp på 360 kronor och för dieseldrivna lätta fordon även ett bränsletillägg och ett miljötillägg. I promemorian föreslås vidare att gränsen för när koldioxidbeloppet tas ut sänks

från 111 till 95 gram koldioxid per kilometer, vilket innebär en generell höjning av fordonsskatten. I promemorian föreslås även i det koldioxidbaserade systemet för fordonsskatt att bränslefaktorn för dieseldrivna fordon, vars syfte är att kompensera för att energiskatten på dieselbränsle är lägre än på bensin, görs om till ett bränsletillägg oberoende av den grundläggande fordonsskatten. Denna omläggning kommer att underlätta framtida förändringar av miljöstyrningen inom fordonsskattesystemet genom att konsekvenserna, blir mer logiska och, till skillnad från i dag, går åt samma håll för alla dieselfordon som träffas av den koldioxidrelaterade fordonsskatten. Miljötillägget för dieseldrivna fordon som uppfyller utsläppskraven för EURO 6 föreslås behållas för att reflektera att utsläppen av bl.a. kväveoxider från dieseldrivna fordon fortfarande ofta är betydligt högre i verklig körning. Den femåriga fordonsskattebefrielsen för mer miljöanpassade lätta fordon föreslås slopas men för fordon med utsläpp under 95 gram koldioxid per kilometer tas ingen förhöjd fordonsskatt ut. För motorcyklar föreslås att fordonsskatten ändras från 180 kronor till 360 kronor för ett skatteår. I promemorian lämnas vidare förslag om att fordonsskatten för personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar i det viktbaserade fordonsskattesystemet som gäller för äldre fordon ska justeras som en följd av att fordonsskatten höjs i det koldioxidbaserade systemet. De specifika utsläppen av koldioxid från nya bilar förväntas minska i en snabbare takt än tidigare, vilket även indirekt har positiva effekter på utsläppen av luftföroreningar. I syfte att garantera en ökad miljöstyrning är reformen utformad så att en offentligfinansiell säkerhetsmarginal skapas. Det nya bonus–malus-systemet med förhöjd fordonsskatt under tre år för bilar med högre utsläpp av koldioxid samt en bonus till mer miljöanpassade bilar förväntas ge ett överskott på 0,41 miljarder kronor 2018 och 0,22 miljarder kronor 2019. De övriga förändringarna av fordonsskatten bedöms öka skatteintäkterna med ca 0,49 miljarder kronor 2018 och 1,52 miljarder kronor 2019.

2 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)

Härigenom föreskrivs i fråga om vägtrafikskattelagen (2006:227)
dels att 2 kap. 11 a § ska upphöra att gälla,
dels att 2 kap. 6, 7, 9 och 10 §§ och 5 kap. 14 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 1 kap. 6 b § och 2 kap. 9 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 b §

Uppgift om fordons utsläpp av koldioxid hämtas i vägtrafikregistret.

Om det för fordon finns uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, ska den uppgiften användas.

Om det för fordon finns uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid viktad/blandad körning, ska den uppgiften användas.

Om det för fordon finns flera uppgifter om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning eller viktad/blandad körning i vägtrafikregistret ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

2 kap.

6 §¹

Fordonsskatten för motorcyklar är 180 kronor för ett skatteår.

Fordonsskatten för motorcyklar är 360 kronor för ett skatteår.

7 §²

Fordonsskatten tas ut med ett grundbelopp och i förekommande fall ett koldioxidbelopp för

1. personbilar klass I som enligt uppgift i vägtrafikregistret är av fordonsår 2006 eller senare,
 2. personbilar klass I som är av tidigare fordonsår än 2006, men uppfyller kraven för miljöklass 2005, El eller Hybrid enligt bilaga 1 till den upphävda lagen (2001:1080) om motorfordons avgasrening och motorbränslen, och

3. personbilar klass II, lätta bussar och lätta lastbilar som blivit skattepliktiga för första gången efter utgången av år 2010.

För bilar som kan drivas med dieselolja ska summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet *multiplieras* med en *bränslefaktor* och ett miljötillägg *tas ut*.

För bilar som kan drivas med dieselolja ska summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet *adderas* med ett *bränsletillägg* och ett miljötillägg.

¹ Senaste lydelse 2006:227.

² Senaste lydelse 2011:478.

9 §³

Koldioxidbeloppet är för ett skatteår 22 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. Uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning hämtas i vägtrafikregistret.

För fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, är koldioxidbeloppet 11 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. Uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning hämtas i vägtrafikregistret.

Om det för fordon som avses i andra stycket finns uppgift om ett sådant fordons utsläpp av koldioxid vid drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, ska den uppgiften användas.

Koldioxidbeloppet är för ett skatteår 22 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram.

För fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, är koldioxidbeloppet 11 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram.

9 a §

För personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar av fordonsår 2018 eller senare som registreras i vägtrafikregistret den 1 juli 2018 eller senare ska, i stället för vad som sägs i 9 § om koldioxidbeloppet, andra stycket gälla under tid som infaller under de tre första åren från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången.

Koldioxidbeloppet är för ett skatteår summan av
- 77 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram och upp till och med 140 gram, och
- 100 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 140 gram.

Första stycket gäller inte för fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol.

³ Senaste lydelse 2014:1502.

Bränslefaktorn är 2,37.

10 §⁴

Bränsletillägget är produkten av 12,88 och det antal gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer.

Miljötillegget är

- a) 500 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången före utgången av år 2007, och
- b) 250 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången efter utgången av år 2007.

5 kap.

14 §⁵

Om skatt som enligt 12 och 13 §§ *skall* återbetalas inte har betalats *skall* den utestående skatten sättas ned.

Fordonsskatt enligt beslut som anges i 13 § behöver inte betalas om den understiger 200 kronor. Återbetalning *skall* inte göras av belopp som understiger 100 kronor.

Om skatt som enligt 12 och 13 §§ *ska* återbetalas inte har betalats *ska* den utestående skatten sättas ned.

Fordonsskatt enligt beslut som anges i 13 § behöver inte betalas om den understiger 1 500 kronor. Återbetalning *ska* inte göras av belopp som understiger 100 kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. I fråga om 2 kap. 6, 7, 9 och 10 §§ gäller äldre bestämmelser fortfarande för vägtrafikskatt som avser tid före den 1 juli 2018.

3. Bestämmelsen i 2 kap. 11 a § gäller fortfarande för bilar som blivit skattepliktiga för första gången innan lagens ikraftträdande.

4. Bestämmelsen i 5 kap. 14 § i den äldre lydelsen gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 2014:1502.

⁵ Senaste lydelse 2006:227.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bilaga

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram			Skatt, kronor		
				grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen	
A	Personbilar klass I					
1.	Personbilar klass I som inte kan drivas med dieselolja			0 – 900	913	0
				901 –	1 129	214
2.	Personbilar klass I som kan drivas med dieselolja			0 – 900	2 298	0
				901 –	2 863	564
B	Lätta bussar					
1.	Lätta bussar som inte kan drivas med dieselolja			0 – 1 300	889	0
				1 301 – 1 600	1 098	187
				1 601 – 3 000	1 660	147
				3 001 – 3 500	3 713	0
2.	Lätta bussar som kan drivas med dieselolja			0 – 1 300	2 496	0
				1 301 – 1 600	2 665	66
				1 601 – 3 000	2 863	198
				3 001 – 3 500	5 642	0
C	Lätta lastbilar och personbilar klass II					
1.	Lätta lastbilar och personbilar klass II som inte kan drivas med dieselolja			0 – 1 300	889	0
				1 301 – 1 600	1 098	187
				1 601 – 3 000	1 660	147
				3 001 –	3 713	0

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor			
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen		
2. Lätta lastbilar och personbilar klass II som kan drivas med dieselolja	0	–	1 300	2 496	0
	1 301	–	1 600	2 665	66
	1 601	–	3 000	2 863	198
	3 001	–		5 642	0

*Föreslagen lydelse**Bilaga¹*

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor			
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen		
A Personbilar klass I					
1. Personbilar klass I som inte kan drivas med dieselolja	0	–	900	1 059	0
	901	–		1 310	248
2. Personbilar klass I som kan drivas med dieselolja	0	–	900	2 505	0
	901	–		3 121	615
B Lätta bussar					
1. Lätta bussar som inte kan drivas med dieselolja	0	–	1 300	1 031	0
	1 301	–	1 600	1 274	217
	1 601	–	3 000	1 926	171
	3 001	–	3 500	4 307	0
2. Lätta bussar som kan drivas med dieselolja	0	–	1 300	2 721	0
	1 301	–	1 600	2 905	72

¹ Senaste lydelse 2014:1503.

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram		Skatt, kronor		tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen
			grundbelopp		
	1 601	–	3 092	3 121	216
	3 001	–	3 500	6 150	0

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram		Skatt, kronor		tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen
			grundbelopp		
C	Lätta lastbilar och personbilar klass II				
1.	Lätta lastbilar och personbilar klass II som inte kan drivas med dieselolja				
	0	–	1 300	1 031	0
	1 301	–	1 600	1 274	217
	1 601	–	3 000	1 926	171
	3 001	–		4 307	0
2.	Lätta lastbilar och person bilar klass II som kan drivas med dieselolja				
	0	–	1 300	2 721	0
	1 301	–	1 600	2 905	72
	1 601	–	3 000	3 121	216
	3 001	–		6 150	0

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för fordonsskatt som avser tid före den 1 juli 2018.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Kamrarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Karlstad, Domstolsverket, Kommerskollegium, Skatteverket, Konjunkturinstitutet, Konsumentverket, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, Trafikverket, Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI), Transportstyrelsen, Trafikanalys, Regelrådet, Sveriges Kommuner och Landsting, BIL Sweden, Energigas Sverige, Föreningen Elbil Sverige, Föreningen Gröna Bilister, Miljöförvaltningen i Stockholms kommun, Motorbranschens Riksförbund, Motormännens Riksförbund, Svenska Bioenergiföreningen (SVEBIO), Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet (SPBI), Svenska Taxiförbundet, Svensk Kollektivtrafik, Svenskt Näringsliv, Sveriges MotorCyklister, Transportföretagen, Vätgas Sverige.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: Centrum för transportstudier vid Kungliga Tekniska Högskolan, Landsorganisationen i Sverige (LO), Ledarna, Naturskyddsföreningen, Svenska Transportarbetareförbundet, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Sveriges Åkeriföretag, Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

Utöver instanserna på remisslistan har yttranden även inkommit från Power Circle AB, DEFA, Husvagnsbranschens Riksförbund, Magnus Nilsson Produktion, Per-Göran Blomgren, Maskinentreprenörerna, 2030-sekretariatet, Energiföretagen Sverige, Sveriges Fordonsbyggares Riksorganisation, Klimatkommunerna, Företagarna, ASPO Sverige, Volkswagen Group Sverige, Volvo Cars, Sveriges Bussföretag, Sveriges Motorcykelhandlars Riksförbund, E.ON Sverige AB, Biltrafikens Arbetsgivareförbund, Elbilsalliansen Nissan-Renault, TESLA, Kjell Johansson och Birger Eneroth.

4 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)

Härigenom föreskrivs i fråga om vägtrafikskattelagen (2006:227)¹
dels att 2 kap. 11 a § ska upphöra att gälla,
dels att 2 kap. 6, 7, 9 och 10 §§ och 5 kap. 14 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 1 kap. 6 b § och 2 kap. 9 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 b §

Uppgift om fordons utsläpp av koldioxid hämtas i vägtrafikregistret.

Om det för fordon finns uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, ska den uppgiften användas. Om det finns flera sådana uppgifter ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Om det för fordon finns uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid viktad/blandad körning, ska den uppgiften användas. Om det finns flera sådana uppgifter ska det högsta värdet av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

Om det för andra fordon än sådana som avses i andra och tredje styckena finns flera uppgifter om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning ska det högsta av dessa beaktas vid bestämmande av fordonsskatt.

2 kap.

6 §

Fordonsskatten för motorcyklar är 180 kronor för ett skatteår.

Fordonsskatten för motorcyklar är 360 kronor för ett skatteår.

7 §²

Fordonsskatten tas ut med ett grundbelopp och i förekommande fall ett koldioxidbelopp för

1. personbilar klass I som enligt uppgift i vägtrafikregistret är av fordonsår 2006 eller senare,
2. personbilar klass I som är av tidigare fordonsår än 2006, men uppfyller kraven för miljöklass 2005, El eller Hybrid enligt bilaga 1 till den upphävda lagen (2001:1080) om motorfordons avgasrening och motorbränslen, och
3. personbilar klass II, lätta bussar och lätta lastbilar som blivit skattepliktiga för första gången efter utgången av år 2010.

¹ Senaste lydelse av 2 kap. 11 a § 2012:761.

² Senaste lydelse 2011:478.

För bilar som kan drivas med dieselolja ska summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet multipliceras med en bränslefaktor och ett miljötillägg tas ut.

För bilar som kan drivas med dieselolja ska summan av grundbeloppet och koldioxidbeloppet adderas med ett bränsletillägg och ett miljötillägg.

9 §³

Koldioxidbeloppet är för ett skatteår 22 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. Uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning hämtas i vägtrafikregistret.

Koldioxidbeloppet är för ett skatteår 22 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram.

För fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, är koldioxidbeloppet 11 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 111 gram. Uppgift om fordonets utsläpp av koldioxid vid blandad körning hämtas i vägtrafikregistret.

För fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, är koldioxidbeloppet 11 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram.

Om det för fordon som avses i andra stycket finns uppgift om ett sådant fordons utsläpp av koldioxid vid drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol, ska den uppgiften användas.

9 a §

För personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar av fordonsår 2018 eller senare som blir skattepliktiga för första gången den 1 juli 2018 eller senare ska, i stället för vad som sägs i 9 § om koldioxidbeloppet, andra stycket gälla under tid som infaller under de tre första åren från det att fordonet blir skattepliktigt för första gången.

Koldioxidbeloppet är för ett skatteår summan av
– 77 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 95 gram och upp till och med 140 gram, och
– 100 kronor per gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer utöver 140 gram.

Första stycket gäller inte för fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, eller helt eller delvis med annan gas än gasol.

³ Senaste lydelse 2014:1502.

Bränslefaktorn är 2,37.

10 §⁴

Bränsletillägget är produkten av 12,88 och det antal gram koldioxid som fordonet vid blandad körning släpper ut per kilometer.

Miljötillegget är

- a) 500 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången före utgången av år 2007, och
- b) 250 kronor för fordon som blivit skattepliktiga för första gången efter utgången av år 2007.

5 kap.

14 §

Om skatt som enligt 12 och 13 §§ *skall* återbetalas inte har betalats *skall* den utestående skatten sättas ned.

Fordonsskatt enligt beslut som anges i 13 § behöver inte betalas om den understiger 200 kronor. Återbetalning *skall* inte göras av belopp som understiger 100 kronor.

Om skatt som enligt 12 och 13 §§ *ska* återbetalas inte har betalats *ska* den utestående skatten sättas ned.

Fordonsskatt enligt beslut som anges i 13 § behöver inte betalas om den understiger 1 500 kronor. Återbetalning *ska* inte göras av belopp som understiger 100 kronor.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.
 2. För vägtrafikskatt som avser tid före den 1 juli 2018 gäller 2 kap. 6, 7, 9 och 10 §§ i dess äldre lydelse.
 3. För bilar som för första gången blivit skattepliktiga före den 1 juli 2018 gäller 2 kap. 11 a § i den äldre lydelsen.
 4. Bestämmelsen i 5 kap. 14 § i den äldre lydelsen gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före den 1 juli 2018.

⁴ Senaste lydelse 2014:1502.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bilaga

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor		
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen	
A	Personbilar klass I			
1.	Personbilar klass I som inte kan drivas med dieselolja	0 – 900	913	0
		901 –	1 129	214
2.	Personbilar klass I som kan drivas med dieselolja	0 – 900	2 298	0
		901 –	2 863	564
B	Lätta bussar			
1.	Lätta bussar som inte kan drivas med dieselolja	0 – 1 300	889	0
		1 301 – 1 600	1 098	187
		1 601 – 3 000	1 660	147
		3 001 – 3 500	3 713	0
2.	Lätta bussar som kan drivas med dieselolja	0 – 1 300	2 496	0
		1 301 – 1 600	2 665	66
		1 601 – 3 000	2 863	198
		3 001 – 3 500	5 642	0
C	Lätta lastbilar och personbilar klass II			
1.	Lätta lastbilar och personbilar klass II som inte kan drivas med	0 – 1 300	889	0

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram		Skatt, kronor		
			grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen	
dieselolja	1 301	–	1 600	1 098	187
	1 601	–	3 000	1 660	147
	3 001	–		3 713	0
2. Lätta lastbilar och personbilar klass II som kan drivas med dieselolja	0	–	1 300	2 496	0
	1 301	–	1 600	2 665	66
	1 601	–	3 000	2 863	198
	3 001	–		5 642	0

*Föreslagen lydelse**Bilaga¹*

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram		Skatt, kronor		
			grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen	
A Personbilar klass I					
1. Personbilar klass I som inte kan drivas med dieselolja	0	–	900	1 059	0
	901	–		1 310	248
2. Personbilar klass I som kan drivas med dieselolja	0	–	900	2 505	0
	901	–		3 121	615
B Lätta bussar					
1. Lätta bussar som inte kan drivas med dieselolja	0	–	1 300	1 031	0
	1 301	–	1 600	1 274	217
	1 601	–	3 000	1 926	171

¹ Senaste lydelse 2014:1503.

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram			Skatt, kronor	
				grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen
	3 001	–	3 500	4 307	0
2. Lätta bussar som kan drivas med diesellojla	0	–	1 300	2 721	0
	1 301	–	1 600	2 905	72
	1 601	–	3 000	3 121	216
	3 001	–	3 500	6 150	0

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor		
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilogram över den lägsta vikten i klassen	
C	Lätta lastbilar och personbilar klass II			
1.	Lätta lastbilar och personbilar klass II som inte kan drivas med dieselolja	0 – 1 300 1 301 – 1 600 1 601 – 3 000 3 001 –	1 031 1 274 1 926 4 307	0 217 171 0
2.	Lätta lastbilar och person bilar klass II som kan drivas med dieselolja	0 – 1 300 1 301 – 1 600 1 601 – 3 000 3 001 –	2 721 2 905 3 121 6 150	0 72 216 0

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. För fordonsskatt som avser tid före den 1 juli 2018 gäller fortfarande äldre bestämmelser.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-07

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Ett bonus-malus-system för nya lätta fordon

Enligt en lagrådsremiss den 24 maj 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227),
2. lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt.

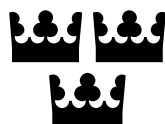
Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Helena Johansson och departementssekreteraren Viktor Gunnarsson.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Bilaga 14

Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018

Bilaga till avsnitt 6.17, 6.18, 6.19 och 6.20

Bilaga 14

Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian.....	5
2	Promemorians lagförslag i berörda delar	6
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	6
	Förslag till lag om ändring i lag (1995:1667) om skatt på naturgrus.....	14
	Förslag till lag om ändring i lag (1999:673) om skatt på avfall.....	15
	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	16
	Förslag till lag om ändring i lag (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik.....	18
	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	19
	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	22
	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	23
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	30
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	31
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	32
3	Förteckning över remissinstanserna.....	34
4	Lagrådsremissens lagförslag.....	35
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	35
	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus.....	44
	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall.....	45
	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	46
	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik.....	48

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	49
Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	52
Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	53
Förslag till lag om ändring i lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	60
Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	61
Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	63
5 Lagrådets yttrande.....	65

1 Sammanfattning av promemorian

I promemorian föreslås att koldioxidskatten höjs för bränslen som förbrukas i vissa anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsätter. Höjningar föreslås för bränslen som förbrukas i kraftvärmelanläggningar samt för bränslen som förbrukas vid annan värmeproduktion inom handelssystemet än den som sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i kraftvärmeproduktion.

I promemorian föreslås vidare skattenedsättningar på energiskatt på el för värmeföretag. Det föreslås att värmeföretagen ska ges rätt till återbetalning av skatt dels för förbrukning av el för framställning av värme och kyla för leverans till datorhallar, dels för s.k. hjälpförbrukning av el som sker för produktion av värme och kyla för leverans till vissa nedsättningsberättigande ändamål, bl.a. förbrukning i datorhallar och i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Det föreslås även att värmeföretagen ska vara stödmottagare i dessa fall samt för de befintliga skattenedsättningar som finns för värmeföretagens leveranser till nedsättningsberättigande ändamål. Det föreslås också bestämmelser om uppgiftslämnande samt om vissa begränsningar när det gäller möjligheterna att ta del av skattenedsättningarna.

I promemorian föreslås att försäkranssystemet för energiskatt på el slopas samtidigt som möjligheten att godkännas som frivilligt skattskyldig utvidgas till ändamål som har omfattats av försäkranssystemet. En återbetalningsmöjlighet införs för de inte är skattskyldiga men som förbrukar el för dessa ändamål. Vidare föreslås sänkt förbrukningsgräns för kvartalsvis återbetalning av energiskatten på el som förbrukas i större datacenter eller i industriell tillverkningsprocess samt att det för godkännande som frivilligt skattskyldig ska vara tillräckligt med en årlig elförbrukning för de nedsättningsberättigande ändamålen om mer än 10 gigawattimmar.

I promemorian föreslås även att den lägre energiskattenivån på el som gäller för el som förbrukas i större datacenter utvidgas till att även omfatta anläggningar med installerad effekt om minst 0,1 megawatt.

I promemorian föreslås en årlig omräkning av skattesatserna för naturgrus, avfall, kemikalier i viss elektronik och flygresor grundad på faktiska förändringar i konsumentprisindex för kalender-

året 2019 och efterföljande kalenderår. Betänkandet En svensk flygskatt (SOU 2016:83) bereds för närvarande inom Regeringskansliet. För naturgrusskatten och avfallsskatten föreslås den årliga omräkningen även beakta utvecklingen av bruttonationalprodukten genom en schablonuppräkningsmetod med två procentenheter.

Förslagen föranleder ändringar i lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus, lagen (1999:673) om skatt på avfall, lagen (2015:750) om ändring i lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2016:1073) om ändring i lagen om skatt på energi, lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244), lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen om skatt på energi, lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen om skatt på energi, lagen om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen, lagen om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen samt i förslaget till lag om skatt på flygresor enligt betänkandet En svensk flygskatt (SOU 2016:83).

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

2 Promemorians lagförslag i berörda delar

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi¹
dels att 11 kap. 11 § ska upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 11 b och 14 §§, 9 kap. 8 § och 11 kap. 6, 10, 12, 12 a, 12 b och 14 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas fem nya paragrafer, 9 kap. 5 a och 5 b §§ och 11 kap. 15, 16 och 17 §§, och närmast före 11 kap. 16 § en rubrik av följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremiss Utvidgad
 skattebefrielse för egenproducerad förnybar el*

Föreslagens lydelse

1 kap. 11 b §

Stödmottagare för skattebefrielse enligt denna lag är den som

1. förbrukat bränsle för något av de ändamål som avses i 11 a § 1–9,
2. i Sverige producerat motorbränslet eller fört in motorbränslet till Sverige genom införsel från annat EU-land eller import från tredjeland i fall som avses i 11 a § 10 eller 11, *eller*
3. förbrukat elektrisk kraft för något av de ändamål som avses i 11 a § 12–18.

Stödmottagare för skattebefrielse enligt denna lag är den som

1. förbrukat bränsle för något av de ändamål som avses i 11 a § 1–9,
2. i Sverige producerat motorbränslet eller fört in motorbränslet till Sverige genom införsel från annat EU-land eller import från tredjeland i fall som avses i 11 a § 10 eller 11,
3. förbrukat elektrisk kraft för något av de ändamål som avses i 11 a § 12–18, *eller*
4. förbrukat elektrisk kraft eller bränsle för framställning av värme eller kyla som levererats för något av de ändamål som avses i 9 kap. 5 eller 5 a §.

Nuvarande lydelse

Föreslagens lydelse

14 §²

Med datorhall avses en anläggning

1. där en näringsidkare, som huvudsakligen bedriver informationstjänstverksamhet, informationsbehandling eller uthyrning av serverutrymme och tillhörande tjänster, utövar sådan verksamhet, och
2. vars sammanlagda installerade effekt uppgår till minst 0,5 megawatt.

Effekten för kyl- och fläktanläggningar får inte räknas med i den installerade effekten enligt första stycket.

Med datorhall avses en anläggning

1. där en näringsidkare, som huvudsakligen bedriver informationstjänstverksamhet, informationsbehandling eller uthyrning av serverutrymme och tillhörande tjänster, utövar sådan verksamhet, och
2. vars sammanlagda installerade effekt uppgår till minst 0,1 megawatt.

¹ Senaste lydelse av 11 kap. 11 § 2016:1073.

² Senaste lydelse 2016:1072.

9 kap.*5 a §*

Beskattningsmyndigheten medger efter ansökan från förbrukaren återbetalning av skatt på elektrisk kraft som denne förbrukat för framställning av värme och kyla som levererats för förbrukning i datorhall. Med förbrukning för framställning av värme och kyla avses även sådan förbrukning som skett i samband med framställningen för drift av pumpar, fläktar och andra hjälpanordningar som är nödvändiga för driften av anläggningen.

Återbetalning medges med den del av energiskatten som överstiger 0,5 öre per kilowattimme.

5 b §

Om elektrisk kraft och ett eller flera bränslen förbrukats samtidigt för framställning av värme eller kyla enligt 5 eller 5 a §, ska energislagen vid beräkning av återbetalningen fördelas genom proportionering i förhållande till respektive energislag. Dock får fördelningen mellan bränslena väljas fritt.

8 §³

Rätt till återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§ föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till

1. minst 1 000 kronor i fall som avses i 2, 5 eller 6 §, och
2. minst 500 kronor i fall som avses i 3 §.

Sådan återbetalning enligt 2 § som görs med stöd av 6 a kap. 1 § 10, 11 eller 2 a § får dock göras när den sammanlagda ersättningen uppgår till minst 500 kronor per kalenderår.

Rätt till återbetalning eller kompensation enligt 2, 3 och 6 §§ föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till

1. minst 1 000 kronor i fall som avses i 2 eller 6 §, och
2. minst 500 kronor i fall som avses i 3 §.

Rätt till återbetalning enligt 5 och 5 a §§ föreligger endast för den del av den sammanlagda ersättningen som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

11 kap.*6 §⁴*

Som frivilligt skattskyldig får godkännas den som beräknas förbruka elektrisk kraft i mycket stor omfattning, om den övervägande delen av förbrukningen sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i en datorhall.

Som frivilligt skattskyldig får godkännas den som beräknas förbruka mer än 10 gigawattimmar elektrisk kraft per kalenderår

1. i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,
2. i huvudsak för kemisk reduktion eller i

³ Senaste lydelse 2016:505.

⁴ Senaste lydelse 2016:1072.

elektrolytiska processer,

5. vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 3, eller

4. i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning förbrukningen inte omfattas av föregående punkter,

5. i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet, i den utsträckning förbrukningen inte omfattas av föregående punkter,

6. i en datorhall.

För ett sådant godkännande krävs att den sökande är lämplig som frivilligt skattskyldig med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt.

Godkännande som frivilligt skattskyldig ska återkallas om förutsättningarna för godkännande inte längre finns eller om den frivilligt skattskyldige begär det. Ett beslut om återkallelse gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Lydelse enligt lagrådsremiss Utvidgad skattebefrielse för egenproducerad förnybar el.

Föreslagen lydelse

10 §⁵

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft, om

1. denne framställt den elektriska kraften från förnybara källor i en anläggning med en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 50 kilowatt, och

2. den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857).

Vad som anges i första stycket 1 om installerad generatoreffekt ska för elektrisk kraft som framställs från

1. vind eller vågor, motsvaras av 125 kilowatt installerad generatoreffekt,

2. sol, motsvaras av 255 kilowatt installerad topp effekt, och

3. annan energikälla utan generator, motsvaras av 50 kilowatt installerad effekt.

När elektrisk kraft framställs från olika energikällor ska, vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1, de installerade effekterna läggas samman. Vid sammanläggningen ska de effekter som avses i andra stycket först räknas om till motsvarande 50 kilowatt installerad generatoreffekt vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1.

Avdrag enligt första stycket medges med skillnaden mellan den vid skattskyldighetens inträde gällande skattesatsen enligt 3 § och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. *Avdrag enligt första stycket får endast medges om den skattskyldige lämnar uppgifter om stödmottagare och avdragets fördelning på stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare och fördelning av avdraget på*

Avdrag enligt första stycket medges med skillnaden mellan den vid skattskyldighetens inträde gällande skattesatsen enligt 3 § och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående bestämmelser.

⁵ Lydelse enligt lagrådsremiss Utvidgad skattebefrielse för egenproducerad förnybar el.

stödmottagare gäller endast för avdrag som medför att stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom stödordningen överstiger 15 000 euro under kalenderåret. Avdrag enligt första stycket får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående bestämmelser och endast om stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §⁶

Efter ansökan från förbrukaren beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet.

Återbetalning får endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare.

Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras när skillnaden uppgår till minst 500 kronor per kalenderår.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och lämnas elektroniskt. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

12 a §⁷

Efter ansökan från förbrukaren beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i yrkesmässig vattenbruksverksamhet.

Återbetalning får endast göras om sökanden Återbetalning får endast göras om sökanden

⁶ Senaste lydelse 2016:1072.

⁷ Senaste lydelse 2016:1072.

1. inte är ett företag utan rätt till statligt stöd,
 2. omfattas av kategorin små och medelstora företag enligt bilaga 1 i kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, och

3. lämnar uppgifter om stödmottagare.

Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 15 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras när skillnaden uppgår till minst 500 kronor per kalenderår.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och lämnas elektroniskt. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

omfattas av kategorin små och medelstora företag enligt bilaga 1 i kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.

12 b §⁸

Efter ansökan från förbrukaren beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat som landström.

Återbetalning får endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare.

Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme.

⁸ Senaste lydelse 2016:1072.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

14 §⁹

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat

1. i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet, eller

2. i en datorhall.

Återbetalning får endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare samt uppgift om nedsättningens fördelning på respektive ändamål.

Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning under en stödordning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och lämnas elektroniskt. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme och endast i den utsträckning rätt till återbetalning inte följer av föregående bestämmelser. Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

⁹ Senaste lydelse 2016:1072.

eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

15 §

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i en datorhall.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

Vissa villkor för avdrag och återbetalning av skatt

16 §

Ansökan om återbetalning av energiskatt på elektrisk kraft enligt 12–15 §§ ska omfatta ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka minst 150 000 kilowattimmar per kalenderår för dessa nedsättningsberättigade ändamål, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte längre finns.

Ansökan om återbetalning ska lämnas elektroniskt. Det gäller dock inte för återbetalning enligt 12 b §.

Ansökan om återbetalning ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

17 §

Avdrag eller återbetalning enligt 9 § första stycket 6, 7 eller 8, 10, 12, 12 a, 12 b, 14 eller 15 §

eller 9 kap. 5 eller 5 a § medges endast om

1. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

2. den skattskyldige respektive sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare och stödets fördelning mellan stödmottagare.

Kraven i första stycket 2 gäller endast uppgifter rörande stödmottagare vars sammanlagda nedsättning inom stödordningen genom avdraget eller återbetalningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret. För avdrag enligt 10 § och återbetalning enligt 12 a § gäller kraven i första stycket 2 för uppgifter rörande stödmottagare vars sammanlagda nedsättning inom stödordningen genom avdraget eller återbetalningen överstiger 15 000 euro under kalenderåret.

1. Denna lag träder i kraft den 15 december 2017 i fråga om 11 kap. 6 § och i övrigt den 1 januari 2018.

2. Godkännande som frivilligt skattskyldig för ändamål i 11 kap. 6 § första stycket 3–9 gäller från och med det datum som anges i godkännandet, dock tidigast den 1 januari 2018.

3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lag (1995:1667) om skatt på naturgrus

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skatten tas ut med 15 kronor per ton naturgrus.

3 §¹

Skatten tas ut med 15 kronor per ton naturgrus.

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska skatten betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017 med ett årligt tillägg av två procentenheter.

Beloppet enligt andra stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång det omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska tas ut för påföljande kalenderår.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2015:470.

Förslag till lag om ändring i lag (1999:673) om skatt på avfall

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1999:673) om skatt på avfall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Avfallsskatt ska betalas med 500 kronor per ton avfall

Föreslagen lydelse

4 §¹

Avfallsskatt ska betalas med 500 kronor per ton avfall.

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska avfallsskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017 med ett årligt tillägg av två procentenheter.

Beloppet enligt andra stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång det omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska tas ut för påföljande kalenderår.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2014:1499.

Förslag till lag om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 6 a kap. 2 § och 9 kap. 5 § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för lydelsen enligt lagen (2015:750) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2015:750

Föreslagen lydelse

6 a kap.

2 §

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 b–11 medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 a *eller 17 a*, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 20 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 a medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 a medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 89 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 9 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

9 kap.

5 §

Beskattningsmyndigheten medger, i den omfattning som anges i andra–femte styckena, efter ansökan återbetalning av skatt på elektrisk kraft och bränsle som förbrukats för framställning av värme som levererats för ändamål som ger skattebefrielse enligt 6 a kap. 1 § 1, 6, 9 a, 9 b, 10, 11 eller 16 eller enligt 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5.

Återbetalning medges vid leverans för

1. tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller för yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, för

a) elektrisk kraft med den del av energiskatten som överstiger 0,5 öre per kilowattimme,

b) råttallolja med ett energiskattebelopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt som tas ut på bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 a,

Beskattningsmyndigheten medger, i den omfattning som anges i andra–femte styckena, efter ansökan *från förbrukaren* återbetalning av skatt på elektrisk kraft och bränsle som *denne* förbrukat för framställning av värme *och kyla* som levererats för ändamål som ger skattebefrielse enligt 6 a kap. 1 § 1, 6, 9 a, 9 b, 10, 11 eller 16 eller enligt 11 kap. 9 § första stycket 2, 3 eller 5. *Med förbrukning för framställning av värme och kyla avses i fråga om återbetalning av skatt på elektrisk kraft även sådan förbrukning som skett i samband med framställningen för drift av pumpar, fläktar och andra hjälpanordningar som är nödvändiga för driften av anläggningen.*

- c) andra bränslen än råttolja med 70 procent av energiskatten,
2. annat ändamål än som avses under 1, med hela energiskatten på elektrisk kraft och med hela energiskatten, koldioxidskatten och svavelskatten på bränsle.

Om leverans skett för tillverkningsprocessen i sådan industriell verksamhet som tillhör en verksamhetskategori som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/29/EG, medges dock återbetalning enligt

1. andra stycket 1 b med ett energiskattebelopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 a, och
2. andra stycket 1 c med 70 procent av energiskatten och 100 procent av koldioxidskatten.

Om elektrisk kraft och ett eller flera bränslen förbrukas samtidigt för denna värmeframställning, ska energislagen vid beräkning av återbetalningen fördelas genom proportionering i förhållande till respektive energislag. Dock får fördelningen mellan bränslena väljas fritt. Motsvarande gäller för värme som har levererats från kraftvärmeproduktion.

För bensin och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b medges inte någon återbetalning av skatt enligt denna paragraf.

Förslag till lag om ändring i lag (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik¹ ska införas en ny paragraf, 3 b §, och närmast före 3 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Skatteomräkning

3 a §

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska skatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 3 § andra och tredje styckena angivna skattebeloppen multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

Beloppen enligt första stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska tas ut för påföljande kalenderår.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2016:1067.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi¹

dels att 11 kap. 11 § i lydelsen enligt lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi ska utgå,

dels att 11 kap. 5, 7 och 9 §§ i stället för lydelsen enligt den lagen ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen om skatt på energi ska införas en ny paragraf, 11 kap. 13 §, av följande lydelse.

Lydelse SFS 2016:1073

Föreslagen lydelse

11 kap.

5 §²

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent),

2. är nättinnehavare,

3. för annat ändamål än som avses i 9 § 1–5 överför eller använder elektrisk kraft, som överförs utan skatt mot försäkringen enligt 11 §,

4. godkänts som frivilligt skattskyldig enligt 6 §,

5. innehar ett elnät för vilket koncession inte meddelats och som via detta elnät för in elektrisk kraft till Sverige.

3. godkänts som frivilligt skattskyldig enligt 6 §,

4. innehar ett elnät för vilket koncession inte meddelats och som via detta elnät för in elektrisk kraft till Sverige.

Skattskyldig enligt första stycket 1 är inte den som framställer elektrisk kraft enbart i enlighet med 2 § första stycket 1 a och b. Skattskyldig enligt första stycket 2 är inte den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857).

7 §³

Skyldigheten att betala energiskatt inträder

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 4, när skattepliktig elektrisk kraft

a) överförs till någon som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 4, eller
b) förbrukas av den skattskyldige,

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 3, när elektrisk kraft tas i anspråk för annat ändamål än som avses i 9 § 1–5 eller överförs till någon annan, och

3. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 5, när elektrisk kraft förs in till Sverige.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till det elnät som ägs av den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857).

Skattskyldighet enligt första stycket 1 b inträder inte om skattskyldighet redan har inträtt.

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, när skattepliktig elektrisk kraft

a) överförs till någon som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, eller
b) förbrukas av den skattskyldige, och

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4, när elektrisk kraft förs in till Sverige.

¹ Senaste lydelse av 11 kap. 11 § 2016:1073.

² Senaste lydelse 2016:1073.

³ Senaste lydelse 2016:1073.

9 §⁴

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft som

1. förbrukats *eller överförts för förbrukning* i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak förbrukats *eller överförts för att i huvudsak förbrukas* för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. förbrukats *eller överförts för förbrukning* vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

4. förbrukats *eller överförts för förbrukning* vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats *eller överförts för förbrukning* i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av 2,

6. förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet hos den skattskyldige, *om denne inte är ett företag utan rätt till statligt stöd*, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter,

7. förbrukats i en datorhall hos den skattskyldige, *om denne inte är ett företag utan rätt till statligt stöd*,

8. förbrukats i kommuner som avses i 4 § *av någon annan än ett företag utan rätt till statligt stöd* för annat ändamål än

- a) i industriell verksamhet,
- b) i en datorhall,
- c) i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet,
- d) i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, eller
- e) som landström.

Avdrag enligt första stycket 6 och 7 medges med skillnaden mellan den vid skattskyldighetens inträde gällande skattesatsen enligt 3 § och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 8 medges med 9,6 öre per

1. förbrukats *hos den skattskyldige* i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak förbrukats *hos den skattskyldige* för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. förbrukats *hos den skattskyldige* vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

4. förbrukats *hos den skattskyldige* vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats *hos den skattskyldige* i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av 2,

6. förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet hos den skattskyldige, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter,

7. förbrukats i en datorhall hos den skattskyldige,

8. förbrukats i kommuner som avses i 4 § för annat ändamål än

- a) i industriell verksamhet,
- b) i en datorhall,
- c) i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet,
- d) i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, eller
- e) som landström.

Avdrag enligt första stycket 6 och 7 medges med skillnaden mellan den vid skattskyldighetens inträde gällande skattesatsen enligt 3 § och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 8 medges med 9,6 öre per

⁴ Senaste lydelse 2016:1073.

förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 6–8 får endast medges om den skattskyldige lämnar uppgifter om stödmottagare samt uppgift om avdragets fördelning på stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare och fördelning av avdraget på stödmottagare gäller endast för avdrag som medför att stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom stödordningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret. Avdrag enligt första stycket 8 får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter.

förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 8 får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter.

13 §⁵

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat

1. i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

4. i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning rätt till återbetalning inte följer av 2.

Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 2 000 kronor per kalenderår.

⁵ Tidigare 13 § upphävd genom 2016:1073.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 53 kap. 5§ skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2016:1077) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

53 kap.

5 §¹

Som beslut om punktskatt anses också

1. beslut om återbetalning av skatt enligt

a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

b) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller

c) 28, 29 eller 30 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt, och

2. beslut om återbetalning eller kompensation enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 6, 8 a, 10 eller 11 § eller 11 kap. 12, 12 a, 12 b eller 14 § lagen (1994:1776) om skatt på energi.

2. beslut om återbetalning eller kompensation enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 5 a, 6, 8 a, 10 eller 11 § eller 11 kap. 12–15 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi.

¹ Senaste lydelse 2016:1077.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 6 a kap. 1 § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för lydelsen enligt lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2016:1079

6 a kap.

1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
1. Förbrukning				
a) för annat ändamål än som motorbränsle eller som bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
b) i metallurgiska processer under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras eller bibehålls i skänkar eller liknande kärl		100 procent	100 procent	100 procent
c) i annat fall än som avses i a eller b, då bränslet i en och samma process används både som bränsle för uppvärmning och för annat ändamål än som motorbränsle eller bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första	100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
	stycket 3 b			
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande enligt 2 kap. 9 § lämnats eller för vilken fiskelicens som inte är begränsad till fiske enbart i enskilt vatten meddelats enligt fiskelagen (1993:787), när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i				
a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Andra bränslen än flygfotogen (KN-nr 2710 19 21)	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartygsmotorer i provbädd eller liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin (KN-nr 2710 11 31) och flygfotogen	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent
7. Förbrukning för framställning av skattepliktig elektrisk kraft	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–
8. –		–	–	–
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverknings- processen i industriell verksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen (2004:1199) om		70 procent	100 procent	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
handel med utsläppsrätter				
b) i andra fall än som avses under a		70 procent	–	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor eller i lutpannor		–	–	100 procent
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	89 procent	40 procent	–
14. –	–	–	–	–
15. –	–	–	–	–
16. Förbrukning i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller under förutsättning att det		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras				
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	100 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	20 procent	–

Föreslagen lydelse

6 a kap.

1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
1. Förbrukning				
a) för annat ändamål än som motorbränsle eller som bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
b) i metallurgiska processer under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras eller bibehålls i skänkar eller liknande kärl		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
c) i annat fall än som avses i a eller b, då bränslet i en och samma process används både som bränsle för uppvärmning och för annat ändamål än som motorbränsle eller bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande enligt 2 kap. 9 § lämnats eller för vilken fiskelicens som inte är begränsad till fiske enbart i enskilt vatten meddelats enligt fiskelagen (1993:787), när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Andra bränslen än flygfotogen (KN-nr 2710 19 21)	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartygsmotorer i provbädd eller liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin (KN-nr 2710 11 31) och flygfotogen	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
7. Förbrukning för framställning av skattepliktig elektrisk kraft	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–
8. –		–	–	–
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverknings- processen i industriell verksamhet	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter		70 procent	100 procent	–
b) i andra fall än som avses under a		70 procent	–	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
11. Om skatte-befrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruks- verksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor eller i lutpannor		–	–	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	89 procent	40 procent	–
14. –	–	–	–	–
15. –	–	–	–	–
16. Förbrukning i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras		100 procent	100 procent	100 procent
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	89 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	9 procent	–

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 11 a § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen Utvidgad skattebefrielse för egenproducerad förnybar el e

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 a §

I fråga om energiskatt och koldioxidskatt på bränslen samt energiskatt på elektrisk kraft förstås med stödordning sådant statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som utgörs av skattebefrielse för vart och ett av de ändamål som anges i följande bestämmelser i denna lag:

1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,	1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,
2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,	2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,
3. 6 a kap. 1 § 10,	3. 6 a kap. 1 § 10,
4. 6 a kap. 1 § 11,	4. 6 a kap. 1 § 11,
5. 6 a kap. 1 § 13,	5. 6 a kap. 1 § 13,
6. 6 a kap. 1 § 17 b,	6. 6 a kap. 1 § 17 b,
7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,	7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,
8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,	8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,
9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,	9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,
10. 7 kap. 3 a, 3 c och 3 d §§,	10. 7 kap. 3 a, 3 c och 3 d §§,
11. 7 kap. 4 §,	11. 7 kap. 4 §,
12. 11 kap. 9 § första stycket 6 och 14 § första stycket 1,	12. 11 kap. 9 § första stycket 6 och 14 §,
13. 11 kap. 9 § första stycket 7 och 14 § första stycket 2,	13. 11 kap. 9 § första stycket 7 och 15 §,
14. 11 kap. 9 § första stycket 8,	14. 11 kap. 9 § första stycket 8,
15. 11 kap. 12 §,	15. 11 kap. 12 §,
16. 11 kap. 12 a §,	16. 11 kap. 12 a §,
17. 11 kap. 12 b §,	17. 11 kap. 12 b §,
18. 11 kap. 10 §.	18. 11 kap. 10 §,
	19. 9 kap. 5 och 5 a §§.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt lagförslag 2.10 i lagrådsremissen
Skatteförslag med anledning av energi-
överenskommelsen*

Föreslagen lydelse

7 kap. 1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 4 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., eller
 - k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och
12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt lagförslag 2.11 i lagrådsremissen
Skatteförslag med anledning av energi-
överenskommelsen*

Föreslagen lydelse

7 kap. 1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 4 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., eller
 - k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§,
12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats, och
13. den som betalar ut ersättning som är underlag för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

3 Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har yttrat sig över promemorian: Förvaltningsrätten i Falun, Kommerskollegium, Tullverket, Skatteverket, Konjunkturinstitutet, Konsumentverket, Luleå tekniska universitet, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Svenska kraftnät, Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen, Trafikverket, Transportstyrelsen, Trafikanalys, Konkurrensverket, Regelrådet, Avfall Sverige, ElektronikBranschen, Energiföretagen Sverige, Energigas Sverige, Företagarna, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige (IKEM), Jernkontoret, Skogsindustrierna, Svenska Gjuteriföreningen, Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet (SPBI), Svenskt Näringsliv, Sveriges Bergmaterialindustri, Sveriges Energiföreningars RiksOrganisation (SERO), Sveriges Hamnar, Sveriges Kommuner och Landsting, Teknikföretagen, The Node Pole och Återvinningsindustrierna.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: Branschföreningen Tågoperatörerna, Företagarna, Naturskyddsföreningen, SveMin, Svensk Elförbrukarförening, Svensk Elektronik, och Svensk Handel.

Utöver instanserna på remisslistan har yttranden även inkommit från följande: Ekonomistyrningsverket, E.ON Sverige AB, Svenska Bioenergiföreningen (Svebio) och Vattenfall.

Yttranden över promemorians förslag avseende omräkning av skattesatserna på flygresor efter prisutveckling behandlas inte i denna lagrådsremiss.

4 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi¹
dels att 11 kap. 11 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 11 kap. 11 § ska utgå,
dels att 1 kap. 11 b och 14 §§, 9 kap. 8 § och 11 kap. 6, 10, 12, 12 a, 12 b och 14 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas sex nya paragrafer, 9 kap. 5 a och 5 b §§ och 11 kap. 13 a, 15, 16 och 17 §§, och närmast före 11 kap. 16 § en rubrik av följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:408

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 b §

Stödmottagare för skattebefrielse enligt denna lag är den som

1. förbrukat bränsle för något av de ändamål som avses i 11 a § 1–9,
2. i Sverige producerat motorbränslet eller fört in motorbränslet till Sverige genom införsel från annat EU-land eller import från tredjeland i fall som avses i 11 a § 10 eller 11, *eller*
3. förbrukat elektrisk kraft för något av de ändamål som avses i 11 a § 12–18.

2. i Sverige producerat motorbränslet eller fört in motorbränslet till Sverige genom införsel från annat EU-land eller import från tredjeland i fall som avses i 11 a § 10 eller 11,

3. förbrukat elektrisk kraft eller bränsle för framställning av värme eller kyla som levererats för något av de ändamål som avses i 11 a § 12, *eller*

4. förbrukat elektrisk kraft för något av de ändamål som avses i 11 a § 13–19.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §²

Med datorhall avses en anläggning

1. där en näringsidkare, som huvudsakligen bedriver informationstjänstverksamhet, informationsbehandling eller uthyrning av serverutrymme och tillhörande tjänster, utövar sådan verksamhet, och
 2. vars sammanlagda installerade effekt uppgår till minst 0,5 megawatt.
- Effekten för kyl- och fläktanläggningar får inte räknas med i den installerade effekten enligt första stycket.

2. vars sammanlagda installerade effekt uppgår till minst 0,1 megawatt.

9 kap.

5 a §

Beskattningsmyndigheten medger efter ansökan från förbrukaren återbetalning av skatt på elektrisk kraft som denne förbrukat för framställning av värme eller kyla som levererats för förbrukning i

¹ Senaste lydelse av 11 kap. 11 § 2004:1197.

² Senaste lydelse 2016:1072.

datorball. Med förbrukning för framställning av värme eller kyla avses även sådan förbrukning som skett i samband med framställningen för drift av pumpar, fläktar och andra hjälpanordningar som är nödvändiga för driften av anläggningen.

Återbetalning medges med den del av energiskatten som överstiger 0,5 öre per kilowattimme.

5 b §

Om elektrisk kraft och ett eller flera bränslen förbrukats samtidigt för framställning av värme eller kyla enligt 5 eller 5 a §, ska energislagen vid beräkning av återbetalningen fördelas genom proportionering i förhållande till respektive energislag. Fördelningen mellan respektive bränsle får dock väljas fritt. Motsvarande gäller elektrisk kraft om den elektriska kraft som förbrukats vid framställningen av värmen eller kylan till någon del utgörs av elektrisk kraft som inte är skattepliktig eller elektrisk kraft för vilken en lägre skattenivå än den som anges i 11 kap. 3 § kan uppnås enligt bestämmelser i denna lag.

8 §³

Rätt till återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§ föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till

1. minst 1 000 kronor i fall som avses i 2, 5 eller 6 §, och
2. minst 500 kronor i fall som avses i 3 §.

Sådan återbetalning enligt 2 § som görs med stöd av 6 a kap. 1 § 10, 11 eller 2 a § får dock göras när den sammanlagda ersättningen uppgår till minst 500 kronor per kalenderår.

Rätt till återbetalning eller kompensation enligt 2, 3 och 6 §§ föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till

1. minst 1 000 kronor i fall som avses i 2 eller 6 §, och

Rätt till återbetalning enligt 5 och 5 a §§ föreligger endast för den del av den sammanlagda ersättningen som överstiger 2 000 kronor per kalenderkvartal och endast om

1. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och
2. sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare.

Kraven i tredje stycket 2 gäller endast uppgifter om stödmottagare vars sammanlagda nedsättning inom stödordningen genom återbetalningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret.

³ Senaste lydelse 2016:505.

11 kap.**6 §⁴**

Som frivilligt skattskyldig får godkännas den som beräknas förbruka elektrisk kraft *i mycket stor omfattning, om den övervägande delen av förbrukningen sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i en datorhall.*

Som frivilligt skattskyldig får godkännas den som beräknas förbruka *mer än 10 gigawattimmar* elektrisk kraft *per kalenderår*

1. *i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,*

2. *i huvudsak för kemisk reduktion eller i huvudsak för elektrolytiska processer,*

3. *vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,*

4. *i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning förbrukningen inte omfattas av föregående punkter,*

5. *i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet, i den utsträckning förbrukningen inte omfattas av föregående punkter, eller*

6. *i en datorhall.*

För ett sådant godkännande krävs att den sökande är lämplig som frivilligt skattskyldig med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt.

Godkännande som frivilligt skattskyldig ska återkallas om förutsättningarna för godkännande inte längre finns eller om den frivilligt skattskyldige begär det. Ett beslut om återkallelse gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Lydelse enligt SFS 2017:408

Föreslagen lydelse

10 §

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft, om

1. den framställt den elektriska kraften från förnybara källor i en anläggning med en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 50 kilowatt, och

2. den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857).

Vad som anges i första stycket 1 om *installerad generatoreffekt* ska för elektrisk kraft som framställs från

1. vind eller vågor, motsvaras av 125 kilowatt installerad generatoreffekt,

2. sol, motsvaras av 255 kilowatt installerad toppeffekt, och

3. annan energikälla utan generator, motsvaras

2. den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av *en* nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857).

Den *installerade generatoreffekten* ska för elektrisk kraft som framställs från

1. vind eller vågor, *i stället* motsvaras av 125 kilowatt installerad generatoreffekt,

2. sol, *i stället* motsvaras av 255 kilowatt installerad toppeffekt, och

3. annan energikälla utan generator, *i stället*

⁴ Senaste lydelse 2016:1072.

av 50 kilowatt installerad effekt.

När elektrisk kraft framställs från olika energikällor ska, vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1, de installerade effekterna läggas samman. Vid sammanläggningen ska de effekter som *avses* i andra stycket först räknas om till motsvarande 50 kilowatt installerad generatoreffekt vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1.

Avdrag enligt första stycket medges med skillnaden mellan den vid skattskyldighetens inträde *gällande skattesatsen enligt 3 §* och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. *Avdrag enligt första stycket får endast medges om den skattskyldige lämnar uppgifter om stödmottagare och avdragets fördelning på stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare och fördelning av avdraget på stödmottagare gäller endast för avdrag som medför att stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom stödordningen överstiger 15 000 euro under kalenderåret.* Avdrag enligt första stycket får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående bestämmelser och endast om stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd.

Nuvarande lydelse

motsvaras av 50 kilowatt installerad effekt.

När elektrisk kraft framställs från olika energikällor ska, vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1, de installerade effekterna läggas samman. Vid sammanläggningen ska de effekter som *anges* i andra stycket först räknas om till motsvarande 50 kilowatt installerad generatoreffekt vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1.

Avdrag enligt första stycket medges med skillnaden mellan den *skattesats som gällde* vid skattskyldighetens inträde och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående bestämmelser.

Föreslagen lydelse

12 §⁵

Efter ansökan från förbrukaren beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet.

Återbetalning får endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare.

Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras när skillnaden uppgår till minst 500 kronor per kalenderår.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och lämnas elektroniskt. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten

⁵ Senaste lydelse 2016:1072.

medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

12 a §⁶

Efter ansökan från förbrukaren beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i yrkesmässig vattenbruksverksamhet.

Återbetalning får endast göras om sökanden

1. inte är ett företag utan rätt till statligt stöd,
2. omfattas av kategorin små och medelstora företag enligt bilaga 1 i kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, och

3. lämnar uppgifter om stödmottagare.

Kravet på uppgifter om stöd-mottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 15 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras när skillnaden uppgår till minst 500 kronor per kalenderår.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och lämnas elektroniskt. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan

Återbetalning får endast göras om sökanden omfattas av kategorin små och medelstora företag enligt bilaga 1 i kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.

⁶ Senaste lydelse 2016:1072.

behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

12 b §⁷

Efter ansökan från förbrukaren beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat som landström.

Återbetalning får endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare.

Kravet på uppgifter om stöd-mottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

13 a §

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat

1. i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak för kemisk reduktion eller i huvudsak för elektrolytiska processer,

3. vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

⁷ Senaste lydelse 2016:1072.

4. i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning rätt till återbetalning inte följer av 2.

Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 2 000 kronor per kalenderår.

14 §⁸

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat

1. i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet, eller

2. i en datorhall.

Återbetalning får endast göras om sökanden inte är ett företag utan rätt till statligt stöd och sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare samt uppgift om nedsättningens fördelning på respektive ändamål.

Kravet på uppgifter om stödmottagare gäller endast för den del av stödmottagarens sammanlagda nedsättning under en stödordning som under kalenderåret överstiger 50 000 euro.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

Ansökan om återbetalning ska omfatta ett kalenderår och lämnas elektroniskt. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme och endast i den utsträckning rätt till återbetalning inte följer av föregående bestämmelser. Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

⁸ Senaste lydelse 2016:1072.

det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

15 §

Efter ansökan från en förbrukare som inte är skattskyldig beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som denne förbrukat i en datorhall.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del som överstiger 8 000 kronor per kalenderår.

Vissa villkor för avdrag och återbetalning av skatt

16 §

Ansökan om återbetalning av energiskatt på elektrisk kraft enligt 12–15 §§ ska omfatta ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka minst 150 000 kilowattimmar per kalenderår för dessa nedsättningsberättigande ändamål, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte längre finns.

Ansökan om återbetalning ska lämnas elektroniskt. Det gäller dock inte för återbetalning enligt 12 b §.

Ansökan om återbetalning ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade ansökan saknade behörighet att företräda sökanden.

17 §

Avdrag eller återbetalning enligt 9 § första stycket 6, 7 eller 8 eller enligt 10, 12, 12 a, 12 b, 14 eller 15 § medges endast om

1. stödmottagaren inte är ett företag utan rätt till statligt stöd, och

2. den skattskyldige respektive sökanden lämnar uppgifter om stödmottagare och stödets fördelning mellan stödmottagare.

Kraven i första stycket 2 gäller endast uppgifter om stödmottagare vars sammanlagda nedsättning

inom stödordningen genom avdraget eller återbetalningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret. För avdrag enligt 10 § och återbetalning enligt 12 a § gäller kraven i första stycket 2 för uppgifter om stödmottagare vars sammanlagda nedsättning inom stödordningen genom avdraget eller återbetalningen överstiger 15 000 euro under kalenderåret.

1. Denna lag träder i kraft den 15 december 2017 i fråga om 11 kap. 6 § och i övrigt den 1 januari 2018.

2. Ett godkännande som frivilligt skattskyldig för ändamål i 11 kap. 6 § första stycket 1–4 gäller från och med det datum som anges i godkännandet, dock tidigast den 1 januari 2018.

3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skatten tas ut med 15 kronor per ton naturgrus.

3 §¹

Skatten tas ut med 15 kronor per ton naturgrus.

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska skatten tas ut med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017 med ett årligt tillägg av två procentenheter.

Beloppet enligt andra stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång det omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska tas ut för påföljande kalenderår.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2015:470.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1999:673) om skatt på avfall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Avfallsskatt ska betalas med 500 kronor per ton avfall.

Föreslagen lydelse

4 §¹

Avfallsskatt ska betalas med 500 kronor per ton avfall.

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska avfallsskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017 med ett årligt tillägg av två procentenheter.

Beloppet enligt andra stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång det omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska betalas för påföljande kalenderår.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2014:1499.

Förslag till lag om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 6 a kap. 2 § och 9 kap. 5 § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för lydelsen enligt lagen (2015:750) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2015:750

Föreslagen lydelse

6 a kap.

2 §

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 b–11 medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 a *eller 17 a*, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 20 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 a medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 a medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 89 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 9 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

9 kap.

5 §

Beskattningsmyndigheten medger, i den omfattning som anges i andra–femte styckena, efter ansökan återbetalning av skatt på elektrisk kraft och bränsle som *förbrukats* för framställning av värme som levererats för ändamål som ger skattebefrielse enligt 6 a kap. 1 § 1, 6, 9 a, 9 b, 10, 11 eller 16 eller enligt 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5.

Beskattningsmyndigheten medger, i den omfattning som anges i andra–femte styckena, efter ansökan *från förbrukaren* återbetalning av skatt på elektrisk kraft och bränsle som *denne förbrukat* för framställning av värme *eller kyla* som levererats för ändamål som ger skattebefrielse enligt 6 a kap. 1 § 1, 6, 9 a, 9 b, 10, 11 eller 16 eller enligt 11 kap. 9 § första stycket 2, 3 eller 5. *Med förbrukning för framställning av värme eller kyla avses i fråga om återbetalning av skatt på elektrisk kraft även sådan förbrukning som skett i samband med framställningen för drift av pumpar, fläktar och andra hjälpanordningar som är nödvändiga för driften av anläggningen.*

Återbetalning medges vid leverans för

1. tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller för yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, för

a) elektrisk kraft med den del av energiskatten som överstiger 0,5 öre per kilowattimme,

b) råttallolja med ett energiskattebelopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt som tas ut på bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 a,

- c) andra bränslen än råttolja med 70 procent av energiskatten,
2. annat ändamål än som avses under 1, med hela energiskatten på elektrisk kraft och med hela energiskatten, koldioxidskatten och svavelskatten på bränsle.

Om leverans skett för tillverkningsprocessen i sådan industriell verksamhet som tillhör en verksamhetskategori som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/29/EG, medges dock återbetalning enligt

1. andra stycket 1 b med ett energiskattebelopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 a, och
2. andra stycket 1 c med 70 procent av energiskatten och 100 procent av koldioxidskatten.

Om elektrisk kraft och ett eller flera bränslen förbrukas samtidigt för denna värmeframställning, ska energislagen vid beräkning av återbetalningen fördelas genom proportionering i förhållande till respektive energislag. Dock får fördelningen mellan bränslena väljas fritt. Motsvarande gäller för värme som har levererats från kraftvärmeproduktion.

För bensin och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b medges inte någon återbetalning av skatt enligt denna paragraf.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik ska införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

3 a §

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska skatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 3 § andra och tredje styckena angivna skattebeloppen multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

Beloppen enligt första stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska betalas för påföljande kalenderår.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi
dels att 11 kap. 11 § i lydelsen enligt lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi ska utgå,

dels att 11 kap. 2, 5, 7 och 9 §§ i stället för lydelsen enligt lagen (2016:1073) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse SFS 2016:1073

Föreslagen lydelse

11 kap.

2 §

Elektrisk kraft är inte skattepliktig om den

1. framställts

a) i en anläggning med en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 50 kilowatt,

b) av någon som förfogar över en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 50 kilowatt, och

c) den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857),

c) den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av *en* nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857),

2. till lägre effekt än 50 kilowatt utan ersättning överförs av en producent eller en nätinnehavare till en förbrukare som inte står i intressegemenskap med producenten eller nätinnehavaren,

3. framställts och förbrukats på fartyg eller annat transportmedel,

4. förbrukats för framställning av elektrisk kraft,

5. framställts i ett reservkraftsaggregat och inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen, eller

6. framställts

a) i en anläggning med en sammanlagd installerad *effekt* av mindre än 100 kilowatt,

a) i en anläggning med en sammanlagd installerad *generatoreffekt* av mindre än 100 kilowatt,

b) från bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1–6,

c) av någon som förfogar över en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 100 kilowatt, och

d) den elektriska kraften inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen.

Vad som anges i första stycket 1 a respektive b om *installerad generatoreffekt* ska för elektrisk kraft som framställs från

Vad som anges i första stycket 1 a respektive b om *den installerade generatoreffekten* ska för elektrisk kraft som framställs från

1. vind eller vågor, motsvaras av 125 kilowatt installerad generatoreffekt,

1. vind eller vågor, *i stället* motsvaras av 125 kilowatt installerad generatoreffekt,

2. sol, motsvaras av 255 kilowatt installerad topp effekt, och

2. sol, *i stället* motsvaras av 255 kilowatt installerad topp effekt, och

3. annan energikälla utan generator, motsvaras av 50 kilowatt installerad effekt.

3. annan energikälla utan generator, *i stället* motsvaras av 50 kilowatt installerad effekt.

När elektrisk kraft framställs från olika energikällor ska, vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1 a, b respektive 6 c, de installerade effekterna läggas samman. Vid sammanläggningen ska de effekter som *avses* i andra stycket först räknas om till motsvarande 50 kilowatt installerad

När elektrisk kraft framställs från olika energikällor ska, vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1 a, b respektive 6 c, de installerade effekterna läggas samman. Vid sammanläggningen ska de effekter som *anges* i andra stycket först räknas om till motsvarande 50 kilowatt installerad

generatoreffekt vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1 a respektive b. Vid bedömningen av förutsättningarna i 6 c ska omräkning först ske till motsvarande 100 kilowatt installerad generatoreffekt.

generatoreffekt vid bedömningen av förutsättningarna i första stycket 1 a respektive b. Vid bedömningen av förutsättningarna i 6 c ska omräkning först ske till motsvarande 100 kilowatt installerad generatoreffekt.

5 §

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent),

2. är nätinnehavare,

3. för annat ändamål än som avses i 9 § 1–5 överför eller använder elektrisk kraft, som överförs utan skatt mot försäkraren enligt 11 §,

4. godkänts som frivilligt skattskyldig enligt 6 §,

5. innehar ett elnät för vilket koncession inte meddelats och som via detta elnät för in elektrisk kraft till Sverige.

Skattskyldig enligt första stycket 1 är inte den som framställer elektrisk kraft enbart i enlighet med 2 § första stycket 1 a och b. Skattskyldig enligt första stycket 2 är inte den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857).

3. godkänts som frivilligt skattskyldig enligt 6 §,

4. innehar ett elnät för vilket koncession inte meddelats och som via detta elnät för in elektrisk kraft till Sverige.

7 §

Skyldigheten att betala energiskatt inträder

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 4, när skattepliktig elektrisk kraft

a) överförs till någon som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 4, eller

b) förbrukas av den skattskyldige,

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 3, när elektrisk kraft tas i anspråk för annat ändamål än som avses i 9 § 1–5 eller överförs till någon annan, och

3. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 5, när elektrisk kraft förs in till Sverige.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till det elnät som ägs av den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857).

Skattskyldighet enligt första stycket 1 b inträder inte om skattskyldighet redan har inträtt.

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, när skattepliktig elektrisk kraft

a) överförs till någon som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, eller

b) förbrukas av den skattskyldige, och

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4, när elektrisk kraft förs in till Sverige.

9 §

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft som

1. förbrukats eller överförs för förbrukning i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak förbrukats eller överförs för att i huvudsak förbrukas för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. förbrukats eller överförs för förbrukning vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

1. förbrukats hos den skattskyldige i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak förbrukats hos den skattskyldige för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. förbrukats hos den skattskyldige vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

4. förbrukats *eller överförs för förbrukning* vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats *eller överförs för förbrukning* i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av 2,

6. förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet hos den skattskyldige, *om denne inte är ett företag utan rätt till statligt stöd*, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter,

7. förbrukats i en datorhall hos den skattskyldige, *om denne inte är ett företag utan rätt till statligt stöd*,

8. förbrukats i kommuner som avses i 4 § *av någon annan än ett företag utan rätt till statligt stöd* för annat ändamål än

- a) i industriell verksamhet,
- b) i en datorhall,
- c) i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet,
- d) i yrkesmässig vattenbruks-verksamhet, *eller*
- e) som landström.

Avdrag enligt första stycket 6 och 7 medges med skillnaden mellan den vid skattskyldighetens inträde *gällande skattesatsen enligt 3 §* och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 8 medges med 9,6 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. *Avdrag enligt första stycket 6–8 får endast medges om den skattskyldige lämnar uppgifter om stödmottagare samt uppgift om avdragets fördelning på stödmottagare. Kravet på uppgifter om stödmottagare och fördelning av avdraget på stödmottagare gäller endast för avdrag som medför att stödmottagarens sammanlagda nedsättning inom stödordningen överstiger 50 000 euro under kalenderåret.* Avdrag enligt första stycket 8 får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter.

4. förbrukats *hos den skattskyldige* vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats *hos den skattskyldige* i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av 2,

6. förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet hos den skattskyldige, i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter,

7. förbrukats i en datorhall hos den skattskyldige,

8. förbrukats i kommuner som avses i 4 § för annat ändamål än

- a) i industriell verksamhet,
- b) i en datorhall,
- c) i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet,
- d) i yrkesmässig vattenbruks-verksamhet,
- e) som landström, *eller*
- f) i tåg *eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning.*

Avdrag enligt första stycket 6 och 7 medges med skillnaden mellan den *skattesats som gällde* vid skattskyldighetens inträde och 0,5 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 8 medges med 9,6 öre per förbrukad kilowattimme elektrisk kraft. Avdrag enligt första stycket 8 får endast medges i den utsträckning avdragsrätt inte följer av föregående punkter.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 53 kap. 5 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2016:1077) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2016:1077

Föreslagen lydelse

53 kap.

5 §

Som beslut om punktskatt anses också

1. beslut om återbetalning av skatt enligt

a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

b) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller

c) 28, 29 eller 30 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt, och

2. beslut om återbetalning eller kompensation

enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 6, 8 a, 10 eller 11 § eller

11 kap. 12, 12 a, 12 b eller 14 § lagen (1994:1776)

om skatt på energi.

2. beslut om återbetalning eller kompensation

enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 5 a, 6, 8 a, 10 eller 11 §

eller 11 kap. 12–15 §§ lagen (1994:1776) om

skatt på energi.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 6 a kap. 1 § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för lydelsen enligt lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2016:1079

6 a kap.

1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
1. Förbrukning				
a) för annat ändamål än som motorbränsle eller som bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
b) i metallurgiska processer under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras eller bibehålls i skänkar eller liknande kärl		100 procent	100 procent	100 procent
c) i annat fall än som avses i a eller b, då bränslet i en och samma process används både som bränsle för uppvärmning och för annat ändamål än som motorbränsle eller bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används	Bensin, bränsle som avses i	100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
för privat ändamål	2 kap. 1 § första stycket 3 b			
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande lämnats enligt 2 kap. 9 § eller för vilken fiskelicens som inte är begränsad till fiske enbart i enskilt vatten meddelats enligt fiskelagen (1993:787), när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i				
a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Andra bränslen än flygfotogen (KN-nr 2710 19 21)	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartygsmotorer i provbädd eller liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin (KN-nr 2710 11 31) och flygfotogen	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent
7. Förbrukning för framställning av skattepliktig elektrisk kraft	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–
8. –		–	–	–
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverknings- processen i industriell verksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i en anläggning för		70 procent	100 procent	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter				
b) i andra fall än som avses under a		70 procent	–	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor eller i lutpannor		–	–	100 procent
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	89 procent	40 procent	–
14. –	–	–	–	–
15. –	–	–	–	–
16. Förbrukning i processer för framställning av andra		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
mineraliska ämnen än metaller under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras				
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	100 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	20 procent	–

Föreslagen lydelse

6 a kap.

1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
1. Förbrukning				
a) för annat ändamål än som motorbränsle eller som bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
b) i metallurgiska processer under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
struktur förändras eller bibehålls i skänkar eller liknande kärl				
c) i annat fall än som avses i a eller b, då bränslet i en och samma process används både som bränsle för uppvärmning och för annat ändamål än som motorbränsle eller bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande lämnats enligt 2 kap. 9 § eller för vilken fiskelicens som inte är begränsad till fiske enbart i enskilt vatten meddelats enligt fiskelagen (1993:787), när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i				
a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Andra bränslen än flygfotogen (KN-nr 2710 19 21)	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartygsmotorer i provbädd eller liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin (KN-nr 2710 11 31) och flygfotogen	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren				
7. Förbrukning för framställning av skattepliktig elektrisk kraft	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–
8. –		–	–	–
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverknings- processen i industriell verksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter		70 procent	100 procent	–
b) i andra fall än som avses under a		70 procent	–	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
11. Om skatte-befrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruks- verksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor eller i lutpannor		–	–	100 procent
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	89 procent	40 procent	–
14. –	–	–	–	–
15. –	–	–	–	–
16. Förbrukning i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras		100 procent	100 procent	100 procent
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	89 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	9 procent	–

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 11 a § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för lydelsen enligt lagen (2017:410) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:410

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 a §

I fråga om energiskatt och koldioxidskatt på bränslen samt energiskatt på elektrisk kraft förstås med stödordning sådant statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som utgörs av skattebefrielse för vart och ett av de ändamål som anges i följande bestämmelser i denna lag:

1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,	1. 6 a kap. 1 § 9 a och 17 a,
2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,	2. 6 a kap. 1 § 9 b och 3 §,
3. 6 a kap. 1 § 10,	3. 6 a kap. 1 § 10,
4. 6 a kap. 1 § 11,	4. 6 a kap. 1 § 11,
5. 6 a kap. 1 § 13,	5. 6 a kap. 1 § 13,
6. 6 a kap. 1 § 17 b,	6. 6 a kap. 1 § 17 b,
7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,	7. 6 a kap. 2 a § första stycket 1,
8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,	8. 6 a kap. 2 a § första stycket 2,
9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,	9. 6 a kap. 2 b och 2 c §§,
10. 7 kap. 3 a, 3 c och 3 d §§,	10. 7 kap. 3 a, 3 c och 3 d §§,
11. 7 kap. 4 §,	11. 7 kap. 4 §,
	12. 9 kap. 5 och 5 a §§,
12. 11 kap. 9 § första stycket 6 och 14 § första stycket 1,	13. 11 kap. 9 § första stycket 6 och 14 §,
13. 11 kap. 9 § första stycket 7 och 14 § första stycket 2,	14. 11 kap. 9 § första stycket 7 och 15 §,
14. 11 kap. 9 § första stycket 8,	15. 11 kap. 9 § första stycket 8,
15. 11 kap. 12 §,	16. 11 kap. 10 §.
16. 11 kap. 12 a §,	17. 11 kap. 12 §,
17. 11 kap. 12 b §,	18. 11 kap. 12 a §,
18. 11 kap. 10 §.	19. 11 kap. 12 b §.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen

Redovisningskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 4 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., eller
 - k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och
12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen

Redovisningskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alko-holskatt,
 - g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 4 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., eller
 - k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§,
12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats, och

13. den som betalar ut ersättning som är underlag för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-09

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018

Enligt en lagrådsremiss den 1 juni 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
2. lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
3. lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall,
4. lag om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
5. lag om ändring i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
6. lag om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
7. lag om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförordningen (2011:1244),
8. lag om ändring i lagen (2016:1079) om ändring i lagen (2016:506) om ändring i lagen (2015:750) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
9. lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1073) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
10. lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:404) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförordningen (2011:1244),
11. lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförordningen (2011:1244).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Ulf Olovsson, ämnesrådet Thomas Sundqvist samt rättssakkunniga Monika Knutsson och Alexandra Wingmark.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Lagrådsremissen innehåller, förutom förslag till indexuppräknings av vissa punktskatter, ett antal ändringar avseende energiskatten. Dessa senare ändringar rör lagen (1994:776) om skatt på energi men också vissa anknyttande förfaranderegler som är intagna i skatteförordningen (2011:1244).

En särskild svårighet vid granskningen av dessa förslag är att åtskilliga av ändringarna rör bestämmelser som nyligen ändrats men ännu inte hunnit träda i kraft. Flera av de bestämmelser som berörs har successivt hunnit ändras flera gånger i avvaktan på att bestämmelsen ska börja gälla. Nu ska ytterligare justeringar ske. Lagtekniskt ordnas detta så att en särskild ändringslag föreslås för alla ändringar som hänför sig till ett visst tidigare ändringsförslag. Det innebär att lagrådsremissen innehåller fem olika förslag som alla avser energiskattelagen. Motsvarande gäller för de förfaranderegler avseende energiskatt som tagits in i skatteförordningen, där nu tre skilda förslag lämnas. Som exempel på konstruktionen kan nämnas lagförslag 11 ovan; ”lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförordningen (2011:1244)”.

Lagrådet har dessutom samtidigt till granskning remissen Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet, där också förslag om ändringar i energiskattelagen och i skatteförordningen lämnas. Lagrådet granskar för närvarande också remissen Skatt på flygresor, även den innehållande förslag avseende skatteförordningen. Det innebär, t.ex. när det gäller 7 kap. 1 § skatteförordningen, som avser registreringskyldighet för olika skatter, att Lagrådet ska granska fem olika lagar samtliga avseende samma bestämmelse i skatteförordningen och, såvitt kan bedömas, åtminstone i flera fall med samma ikraftträdandetidpunkt.

Hur skatteförslagen 10 och 11 ovan förhåller sig till motsvarande förslag i t.ex. lagrådsremissen om förfarandefrågor kan svårigen utläsas, men

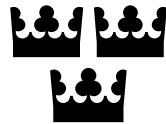
vid föredragningen har framkommit att något slags samordning avses ske i kommande förslag till riksdagen.

Svårigheten i att få en överblick av vad som föreslås synes bl.a. bero på att vissa delar av energiskattelagen ändras mycket ofta, även innan en tidigare ändring hunnit börja tillämpas. Detta ger upphov till motsvarande svårigheter med skatteförfarandelagen, eftersom i denna sammanförts även detaljerade förfaranderegler specifika för en rad olika skatteslag. Enligt Lagrådets mening indikerar de nu lämnade förslagen att det finns strukturella brister i energiskattelagen och i skatteförfarandelagen, i vart fall om dessa ska fungera med nuvarande lagstiftningstakt. Energiskattelagen bör tekniskt ses över för att underlätta ändringstakten. Det kan t.ex. övervägas om inte sådana vida regler som de som finns i 1 kap. 11 a § eller i 6 a kap. 1 § energiskattelagen skulle kunna delas upp så att framtida ändringar underlättas. På motsvarande sätt kan lämpligen övervägas om utformningen av den nämnda 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen är lämplig.

Bilaga 15

Skatt på flygresor

Bilaga till avsnitt 6.21

Bilaga 15

Skatt på flygresor

Innehållsförteckning

1	Lagförslag i betänkandet En svensk flygskatt (SOU 2016:83)	5
	Förslag till lag om skatt på flygresor	5
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	9
2	Förteckning över remissinstanserna avseende betänkandet	11
3	Lagförslag i promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018	13
	Förslag till lag om ändring i lag (2017:000) om skatt på flygresor.....	13
4	Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian	14
5	Lagrådsremissens lagförslag.....	15
	Förslag till lag om skatt på flygresor	15
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	19
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	21
6	Lagrådets yttrande	23

1 Lagförslag i betänkandet En svensk flygskatt (SOU 2016:83)

Förslag till lag om skatt på flygresor

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Skatt ska betalas till staten enligt denna lag för kommersiella flygresor (flygskatt).

Definitioner

2 § I denna lag avses med

1. *kommersiella flygresor*: transport av passagerare i flygplan som inte sker för privat ändamål utom transport i militärflygplan, annan stats statsflyg, ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg samt tull- och polisflyg,

2. *flygföretag*: en fysisk eller juridisk person som innehar ett giltigt driftstillstånd eller motsvarande tillstånd som ger personen rätt att utföra kommersiella flygresor,

3. *flygplats*: ett mark- eller vattenområde, som helt eller delvis har inrättats så att flygplan ska kunna ankomma, avgå samt röra sig på marken eller vattnet,

4. *flygande personal*: varje person ombord på ett flygplan som

- a) flyger flygplanet,
- b) tar hand om teknisk övervakning, underhåll eller reparation,
- c) är ansvarig för säkerheten för passagerare i kabinen, eller
- d) ger service till passagerarna.

Skattepliktens omfattning

3 § Flygskatt ska betalas för passagerare som reser från en flygplats i Sverige i ett flygplan som är godkänt för fler än tio passagerare.

Undantag från skatteplikt

4 § Flygskatt ska inte betalas för

1. barn under två år,
2. passagerare som på grund av teknisk störning, väderförhållanden eller annan oförutsedd händelse inte har nått destinationsflygplatsen och som medföljer vid en förnyad avgång,
3. flygande personal som är i tjänst under flygningen,
4. passagerare som ankommit till en flygplats i Sverige och därifrån fortsätter flygresan med samma flygplan (transitpassagerare), eller
5. passagerare som ankommit till en flygplats i Sverige och därifrån fortsätter med annat flygplan (transferpassagerare) om den efterföljande flygningen påbörjas inom 24 timmar.

Skattskyldighet

5 § Skattskyldig är det flygföretag som utför flygningen.

Skattskyldighetens inträde

6 § Skyldighet att betala skatt inträder när flygplanet lyfter från en flygplats i Sverige.

Skattens storlek

7 § Skatten ska betalas med

1. 80 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 1 till denna lag,

2. 280 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 2 till denna lag,

3. 430 kronor per passagerare som reser till en annan slutdestination.

Förfarandet

8 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

Bilaga 1 till lag om skatt på flygresor

Land

Albanien	Monaco
Andorra	Montenegro
Belgien	Nederländerna
Bosnien och Hercegovina	Norge
Bulgarien	Polen
Cypern	Portugal
Danmark	Rumänien
Estland	San Marino
Finland	Schweiz
Frankrike	Serbien
Grekland	Slovakien
Irland	Slovenien
Island	Spanien
Italien	Storbritannien
Kosovo	Sverige
Kroatien	Tjeckien
Lettland	Tyskland
Liechtenstein	Ukraina
Litauen	Ungern
Luxemburg	Vatikanstaten
Makedonien	Vitryssland
Malta	Österrike
Moldavien	

Bilaga 2 till lag om skatt på flygresor

Land	
Afghanistan	Kirgizistan
Algeriet	Kuwait
Armenien	Libanon
Azerbajdzjan	Libyen
Bahrain	Mali
Burkina Faso	Mauretaniens
Djibouti	Marocko
Egypten	Niger
Elfenbenskusten	Oman
Eritrea	Pakistan
Etiopien	Palestina
Förenade Arabemiraten	Qatar
Gambia	Ryssland
Georgien	Saudiarabien
Guinea	Senegal
Guinea-Bissau	Sudan
Irak	Syrien
Iran	Tadzjikistan
Israel	Tchad
Jemen	Turkiet
Jordanien	Turkmenistan
Kap Verde	Uzbekistan
Kazakstan	

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 § och 7 kap. 1 skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 15 §¹

Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, 2. lagen (1972:820) om skatt på spel, 3. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel, 4. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, 5. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m., 6. lagen (1991:1482) om lotteriskatt, 7. lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m., 8. lagen (1994:1563) om tobaksskatt, 9. lagen (1994:1564) om alkoholskatt, 10. lagen (1994:1776) om skatt på energi, 11. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus, 12. lagen (1999:673) om skatt på avfall, 13. lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, 14. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., <i>och</i> 15. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik.	14. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., 15. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, <i>och</i> 16. lagen (2017:000) om skatt på flygresor.

7 kap. 1 §²

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196

¹ Senaste lydelse 2016:1076.

² Senaste lydelse 2016:1076.

i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,

8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,

9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

10. den som är skattskyldig enligt

a) lagen (1972:280) om skatt på spel,

b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,

c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,

d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,

e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,

f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi,

h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,

j) lagen 2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer,

k) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., *eller*

k) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

l) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,

l) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, *eller*

m) lagen (2017:000) om skatt på flygresor,

11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2 Förteckning över remissinstanserna avseende betänkandet

Efter remiss har yttranden över betänkandet En svensk flygskatt (SOU 2016:83) lämnats av Riksrevisionen, Kammarrätten i Sundsvall, Förvaltningsrätten i Falun, Domstolsverket, Kustbevakningen, Kommerskollegium, Försvarsmakten, Tullverket, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Konjunkturinstitutet, Statistiska centralbyrån, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Statskontoret, Konsumentverket, Stockholms universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Uppsala universitet, Chalmers, KTH, Luleå tekniska universitet, Mittuniversitetet, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Energimyndigheten, Trafikverket, Luftfartsverket, Transportstyrelsen, Trafikanalys, Konkurrensverket, Vinnova, Tillväxtverket, Tillväxtanalys, Jordbruksverket, Sveriges lantbruksuniversitet, Swedavia AB, Sametinget, Regelrådet, Hallands läns landsting, Jämtlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Norrbottens läns landsting, Uppsala läns landsting, Västernorrlands läns landsting, Västmanlands läns landsting, Örebro läns landsting, Östergötlands läns landsting, Region Blekinge, Region Dalarna, Regionförbundet i Kalmar län, Regionförbundet Sörmland, Region Värmland, Region Västerbotten, Kiruna kommun, Gällivare kommun, Storumans kommun, Arvidsjaur kommun, Luleå kommun, Skellefteå kommun, Lycksele kommun, Vilhelmina kommun, Umeå kommun, Örnsköldsviks kommun, Östersunds kommun, Kramfors kommun, Sundsvalls kommun, Härjedalens kommun, Mora kommun, Sigtuna kommun, Örebro kommun, Stockholms kommun, Nyköpings kommun, Linköpings

kommun, Trollhättans kommun, Gotlands kommun, Jönköpings kommun, Göteborgs kommun, Växjö kommun, Halmstad kommun, Kalmar kommun, Ronneby kommun, Ängelholms kommun, Kristianstads kommun, Malmö kommun, Aerospace Cluster Sweden, Connect Sweden, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Föreningen Svenskt Flyg, Företagarna, Hagainitiativet, Hjelmcö Oil AB, Iata, LRF, Naturskyddsföreningen, Norwegian Air Shuttle, Nova Airlines AB, Näringslivets Regelnämnd, Resenärsforum, SAS, Swedish Business Travel Association, Swedish Aerospace Industries, Småföretagarnas riksförbund, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Stockholm Business Region, Svensk flygledarförening, Svensk Handel, Svensk Kollektivtrafik, Svensk Pilotförening, Svensk Turism AB, Svenska Flygbranschen, Svenska Flygbranschen Helikoptersektionen, Svenska Flygsportförbundet, Svenska regionala flygplatser, Svenskt Näringsliv, Sveriges Handelskamrar, Sveriges Kommuner och Landsting, TCO, Thomas Cook Northern Europe AB, Transportföretagen, Unionen, Visit Sweden AB, Visita och Världsnaturfonden WWF.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: Riksdagens ombudsmän (JO), Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Linköpings universitet, Högskolan i Dalarna, Jönköping International Business School, Green Cargo, Statens järnvägar, Gävleborgs läns landsting, Skåne läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Pajala kommun, Borlänge kommun, Torsby kommun, Hagfors kommun, Västerås kommun, Karlstad kommun, Norrköpings kommun, Apollo, Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), Global Utmaning, Greenpeace, Hela Sverige ska leva, IVL Svenska Miljöinstitutet, LO, LSU Sveriges ungdomsorganisationer, Luftföreningens- och klimatsekretariatet, Regionala nätverket för turism, SACO, Småkom, Stockholm Environment Institute, Svensk Flygteknikerförening, Svenska turistföreningen, Teknikföretagen, Tuifly Nordic och Västsvenska Handelskammaren.

Utöver instanserna på remisslistan har yttranden även inkommit från Seko, Svenska Transportarbetareförbundet, Etail Advice AB, AOPA Sweden, Kalmar Öland Airport, Hemavan Tärnaby Airport, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, Stockholms Handelskammare, Skattebetalarna, Norrköping flygplats, Invest in Norrbotten, United Airlines, fyra privatpersoner, Tankesmedjan Fores, Amerikanska ambassaden i Stockholm, NHO Luftfart, Norrbottens Handelskammare, Luleå Näringsliv AB, Joakim Bosved, Skellefteå Airport, Swedish Lapland Visitors Board, Arctic Link AB, Jönköping Airport AB, Airlines for America, Täby Air Maintenance AB, Norden Machinery AB, SFSA Holding KB Ltd, Brussels Airlines, Arbetarepartiet Socialdemokraternas regiongrupp i Region Halland, Miljöpartiet de grönas regiongrupp i Region Halland och Vänsterpartiets regiongrupp i Region Halland, Storm Heliworks AB, Riksidrottsförbundet, Kungliga Svenska Aeroklubben, Norrbottens Kommuner, Jordens Vänner Umeå, Lufthansa Group Airlines, Tunisiens ambassad i Stockholm, Roslagens Helikopterflyg AB och Proflight Nordic AB, Jämtlands Flyg AB, Turkish Airlines Inc, AVCON AB, Sättra Segeltorp Företagsgrupp, Vänersborgs kommun, Emirates Airline, Stockholm Skavsta Flygplats AB, Dansk Luftfart, Elproj teknik AB, Gota Media AB, Detur Sweden AB, Lycksele flygplats, Kalmar Kommunbolag AB, Fackförbundet ST, Ryanair, BRA, Svenska ICC, Svenska Bioenergiföreningen, Naturskyddsföreningen i Göteborg, Airlines for Europe, Stolleprover AB, Snickerima AB, Jordens Vänner Malmö-Lund, Attraktiva Oskarshamn AB, KIFAB i Kalmar AB, Branschföreningen Tågoperatörerna, Jordens Vänner Helsingborg, Envicon Miljökonsult, Kalmarsund Hotell AB, Kalmar Science Park AB, Region 8, Reglertekniska Ingenjörbyrå AB och Node Pole.

3 Lagförslag i promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018

Förslag till lag om ändring i lag (2017:000) om skatt på flygresor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:000) om skatt på flygresor

dels att nuvarande 8 § ska betecknas 9 §,

dels att rubriken närmast före 8 § ska sättas närmast före 9 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 8 §, och närmast före 8 § en ny rubrik av följande lydelse.

Föreslagen lydelse

Skatteomräkning

8 §

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska flygskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 7 § angivna skattebeloppen multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

Beloppen enligt första stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska tas ut för påföljande kalenderår.

4 Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian

Efter remiss har yttranden över promemorian Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018, såvitt de avser frågan om indexering av skatt på flygresor, lämnats av Förvaltningsrätten i Falun, Kommerskollegium, Tullverket, Skatteverket, Konjunkturinstitutet, Konsumentverket, Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Trafikverket, Luftfartsverket, Transportstyrelsen, Trafikanalys, Konkurrensverket, Regelrådet, Föreningen Svenskt Flyg, Svenska Flygbranschen, Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: Företagarna, Naturskyddsföreningen, SAS, Swedavia AB, Svensk Handel, Svenska regionala flygplatser och Iata.

5 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om skatt på flygresor

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Skatt ska betalas till staten enligt denna lag för kommersiella flygresor (flygskatt).

Med kommersiella flygresor avses i denna lag transport av passagerare i flygplan som inte sker för privat ändamål, med undantag för transport i militärflygplan, annan stats statsflyg, ambulansflyg, eftersöknings- och räddningsflyg, humanitärt flyg samt tull- och polisflyg.

Uttryck i lagen

2 § I denna lag avses med

1. flygföretag: en fysisk eller juridisk person som innehar ett giltigt driftstillstånd eller motsvarande tillstånd som ger personen rätt att utföra kommersiella flygresor,
2. flygplats: ett mark- eller vattenområde som helt eller delvis har inrättats så att flygplan ska kunna ankomma, avgå samt röra sig på marken eller vattnet,
3. flygande personal: varje person ombord på ett flygplan som
 - a) flyger flygplanet,
 - b) tar hand om teknisk övervakning, underhåll eller reparation,
 - c) är ansvarig för säkerheten för passagerare i kabinen, eller
 - d) ger service till passagerarna.

Skattepliktens omfattning

3 § Flygskatt ska betalas för passagerare som reser från en flygplats i Sverige i ett flygplan som är godkänt för fler än tio passagerare.

Undantag från skatteplikt

4 § Flygskatt ska inte betalas för

1. barn under två år,
2. passagerare som på grund av teknisk störning, väderförhållanden eller annan oförutsedd händelse inte har nått destinationsflygplatsen och som medföljer vid en förnyad avgång,
3. flygande personal som är i tjänst under flygningen,
4. passagerare som ankommit till en flygplats i Sverige och därifrån fortsätter flygresan med samma flygplan (transitpassagerare), eller
5. passagerare som ankommit till en flygplats i Sverige och därifrån fortsätter med ett annat flygplan (transferpassagerare) om den efterföljande flygningen påbörjas inom 24 timmar.

Skattskyldighet

5 § Det flygföretag som utför flygningen är skattskyldigt.

Skattskyldighetens inträde

6 § Skyldighet att betala skatt inträder när flygplanet lyfter från en flygplats i Sverige.

Skattens storlek

7 § Skatten ska betalas med

- 80 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 1 till denna lag,
- 280 kronor per passagerare som reser till en slutdestination i ett land som anges i bilaga 2 till denna lag, och
- 430 kronor per passagerare som reser till en annan slutdestination.

Skatteomräkning

8 § För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska flygskatt tas ut med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 7 § angivna skattebeloppen multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017.

Flygskattebeloppen avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska tas ut för påföljande kalenderår.

Förfarandet

9 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Denna lag träder i kraft den 1 april 2018.

Bilaga 1 till lag om skatt på flygresor

Land

Albanien
Andorra
Belgien
Bosnien och Hercegovina
Bulgarien
Cypern
Danmark
Estland
Finland
Frankrike
Grekland
Irland
Island
Italien
Kosovo
Kroatien
Lettland
Liechtenstein
Litauen
Luxemburg
Makedonien
Malta
Moldavien
Monaco
Montenegro
Nederländerna
Norge
Polen
Portugal
Rumänien
San Marino
Schweiz
Serbien
Slovakien
Slovenien
Spanien
Storbritannien
Sverige
Tjeckien
Turkiet
Tyskland
Ukraina
Ungern
Vatikanstaten
Vitryssland
Österrike

Bilaga 2 till lag om skatt på flygresor

Land

Afghanistan
Algeriet
Armenien
Azerbajdzjan
Bahrain
Burkina Faso
Djibouti
Egypten
Elfenbenskusten
Eritrea
Etiopien
Förenade Arabemiraten
Gambia
Georgien
Guinea
Guinea-Bissau
Irak
Iran
Israel
Jemen
Jordanien
Kanada
Kap Verde
Kazakstan
Kirgizistan
Kuwait
Libanon
Libyen
Mali
Mauretanien
Marocko
Niger
Oman
Pakistan
Palestina
Qatar
Ryssland
Saudiarabien
Senegal
Sudan
Syrien
Tadzjikistan
Tchad
Tunisien
Turkmenistan
USA
Uzbekistan

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 § och 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:403

Föreslagen lydelse

3 kap.

15 §

Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,	
2. lagen (1972:820) om skatt på spel,	
3. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,	
4. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,	
5. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,	
6. lagen (1991:1482) om lotteriskatt,	
7. lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.,	
8. lagen (1994:1563) om tobaksskatt,	
9. lagen (1994:1564) om alkoholskatt,	
10. lagen (1994:1776) om skatt på energi,	
11. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,	
12. lagen (1999:673) om skatt på avfall,	
13. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., <i>och</i>	13. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
14. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik.	14. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, <i>och</i>
	15. lagen (2017:000) om skatt på flygresor.

Lydelse enligt lagrådsremiss Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

- den som är skyldig att göra skatteavdrag,
- den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
- den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
- den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
- den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
- en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
- en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196

i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,

8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,

9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

10. den som är skattskyldig enligt

a) lagen (1972:820) om skatt på spel,

b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,

c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,

d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,

e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,

f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,

h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,

j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., *eller*

j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,

k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, *eller*

l) lagen (2017:000) om skatt på flygresor,

11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2018.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremiss Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018

Föreslagen lydelse

**7 kap.
1 §**

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., *eller*
 - k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, *eller*
 - l) lagen (2017:000) om skatt på flygresor,
11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§,

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats, och

13. den som betalar ut ersättning som är underlag för statlig ålders-pensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

6 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-20

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Skatt på flygresor

Enligt en lagrådsremiss den 8 juni 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om skatt på flygresor,
2. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
3. lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Linnéa Westman.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Allmänt

I lagrådsremissen föreslås en punktskatt på flygresor. Skatten ska tas ut på kommersiella flygresor för passagerare som reser från en flygplats i Sverige. Skatten ska tas ut per passagerare och resa, med vissa undantag, och med olika belopp beroende på resans slutdestination. Det är det flygföretag som utför flygningen som ska vara skattskyldigt. Grunden för att ta ut skatten anges vara att flyget på detta sätt i högre utsträckning kan bära sina klimatkostnader.

Till grund för lagrådsremissen ligger dels ett förslag från en statlig utredning, dels en omfattande remissbehandling av detta förslag, dels en promemoria om punktskattefrågor inför budgetpropositionen år 2018 som också remissbehandlats.

Innan Lagrådet kommenterar enskildheter i förslaget bör följande nämnas.

Som lagrådsremissen utformats är det ofta mycket svårt att få en klar uppfattning om vilka närmare skäl regeringen har för de avvägningar som görs.

När det först gäller de avgörande skälen för införandet av en flygskatt (avsnitt 6.1 i remissen) lämnas först en många sidor lång och detaljerad redogörelse för remissinstansernas syn på behovet av och konsekvenserna av att införa en flygskatt. Det anmärks därefter att ”regeringen anser, trots vad som anförts av flera remissinstanser, att en flygskatt är ett första steg i rätt riktning för att minska flygets klimatpåverkan. Att en sådan skatt införs har också ett signalvärde och kan innebära att fler länder följer efter.” På liknande sätt anges i avsnitt 8.5, effekter för miljön, efter det att resultatet av utredningens beräkningar nämnts och remissinstansernas olika invändningar redovisats, att regeringen ”bedömer, trots vad remissinstanserna anför, att de beräkningar av miljöeffekter som utredningen tagit fram ger en uppskattning över skattens miljöeffekt.”

Det kan naturligtvis möta svårigheter att helt självständigt motivera införande av en flygskatt och att analysera effekterna. Samma knappa analys återkommer emellertid också vad gäller enskildheter i förslaget, eller t.ex. dettas förenlighet med olika internationella åtaganden. I den sistnämnda frågan (avsnitt 6.8) kan t.ex. nämnas vissa remissinstansers invändning om att flygskatten, enligt deras uppfattning, strider mot olika åtaganden, varvid lagrådsremissens analys inskränker sig till att konstatera att ”regeringen delar inte denna bedömning utan anser att införandet inte strider mot någon av de åberopade artiklarna.” När det gäller enskildheterna i förslaget kan t.ex. nämnas bilagorna 1 och 2 till lagen, med en uppräkningslista av de destinationsländer för vilka olika skattesatser ska tillämpas. Där har vissa avgränsningar vidtagits med motiveringen att ”regeringen anser vidare att det är lämpligt att...”. (Se vidare om dessa bilagor nedan.)

Vad som bidrar till att det ofta är svårt att leta fram regeringens ståndpunkt och motiv är vidare att det, även i de avsnitt där regeringens eget ställningstagande ska redovisas, ”skälen för

regeringens förslag”, ofta till övervägande del redogörs för utredningens och remissinstansernas tankar medan regeringens inställning och värderingar ges en sekundär roll.

Enligt Lagrådets mening skulle det vara till betydande fördel för den fortsatta lagstiftningsprocessen om förslagen omformas så att regeringens förslag och analys framträder på ett tydligare sätt.

Förslaget till lag om skatt på flygresor

1 §

Som nämnts inledningsvis avser skatten att träffa kommersiella flygresor, vilket också framgår av paragrafens första stycke.

I andra stycket finns dels något som i realiteten utgörs av ett antal specifika undantag från skatteplikten, dels också en definition av vad som ska förstås med en kommersiell flygresor. Redan det förhållandet att definitionen och undantagen införts i en och samma paragraf, och till och med i en och samma mening, försvårar avsevärt möjligheten att förstå regleringen.

Den definition av kommersiella flygresor som lämnas är ”transport av passagerare i flygplan som inte sker för privat ändamål”. Med privat ändamål förstås här något annat än vad passagerarna har för syfte med flygningen – en flygresor till en semesterort ska alltså normalt inte anses ske för privat ändamål, synbarligen eftersom det är flygbolaget som är skattskyldigt och har kommersiella och inte privata motiv för att sälja resan.

Enligt vad som framkommit vid föredragningen har det ansetts önskvärt att försöka definiera vad en kommersiell flygresor är. Fråga är då om uttrycket ”inte sker för privat ändamål” kan anses förtydliga uttrycket ”kommersiell flygresor”. Enligt remissen skulle skälet för detta vara att det härigenom blir möjligt att få vägledning från tillämpningen av en bestämmelse i lagen (1994:1776) om skatt på energi. I 1 kap. 11 § den lagen finns en definition av vad som avses med användning av bl.a. luftfartyg för privat ändamål, varvid huvudregeln är att med privat användning ska förstås annan användning än transport av passagerare mot ersättning.

Bränsle till luftfartyg är skattefritt när det inte används för privat ändamål, 6 a kap. 1 § energiskattelagen.

Enligt Lagrådets mening är det högst tveksamt om en avgränsning av flygskatten till ”kommersiella flygresor” blir tydligare av att det sägs att detta avser detsamma som ”inte privat ändamål” som i sin tur betyder ”transport av passagerare mot ersättning”.

Det bör observeras att den föreslagna flygskatten också är avgränsad på det sättet att skattskyldigheten endast träffar den som har ett giltigt drifttillstånd som ger personen rätt att utföra kommersiella flygresor, se föreslagna 5 § och 2 § 1. Enligt luftfartslagen (2010:500) behövs drifttillstånd för att mot betalning utföra lufttransporter åt allmänheten, 7 kap. 1 §.

Enligt Lagrådets mening bör övervägas att helt slopa den tänkta definitionen med referens till energiskattelagens privata ändamål. Den är inte klagörande, utan kan snarast leda till missförstånd. Den tänkta räckvidden av lagen, såsom denna angivits under avsnitt 6.3 i remissen, är väl förenlig med en normal tolkning av uttrycket kommersiell flygresor, särskilt som luftfartslagens bestämmelser också kan vägleda.

Återstoden av första paragrafens andra stycke kommer, om Lagrådets förslag följs, att utgöra en uppräkningslista av undantag från skatteplikten. En sådan bestämmelse bör lämpligen sammanföras med föreslagna 4 §.

Ett av de undantag som nämns i paragrafen är ”transport i militärflygplan”. Enligt författningskommentaren avses ”transport i militärflyg”. Möjligen är det senare uttrycket vad som bäst motsvarar den avgränsning som synes avsedd. Frågan bör övervägas. Angående lagens tillämplighet på svenskt statsflyg, se nedan under 5 §.

4 §

I författningskommentaren anges att skattebefrielse enligt punkterna 4 och 5 förutsätter att de relevanta omständigheterna framgår av sedokumentationen. Eftersom det är flygföretaget som enligt 5 § är skattskyldigt, bör det härmed avses dokumentation om

passagerarens resa som finns hos företaget. Eftersom dokumentationen är en förutsättning för skattebefrielsen bör det framgå av lagtexten genom att orden ”enligt vad som framgår av resedokumentationen” läggs till, i punkt 4 efter ”(transitpassagerare)” och i punkt 5 efter ”flygningen”.

Det får dock observeras att författningskommentaren ändå utsäger att avsteg ska kunna göras i fråga om resedokumentationens betydelse om oförutsedda och oplanerade förseningar inträder. Lagrådet ifrågasätter om sådana avvikelser från huvudprinciperna är praktiska och lämpliga. Om så ändå anses vara fallet får en särskild reglering övervägas, varvid måste beaktas att skattskyldigheten inträder redan när flygplanet lyfter (6 §).

5 §

I samband med föredragningen har upplysts att svenskt statsflyg inte behöver ha drifttillstånd. Statsflyget synes därmed inte – såsom är avsikten enligt motiveringen, avsnitt 6.2 – komma att omfattas av bestämmelsen i 5 § om skattskyldighet för flygföretag, som enligt definitionen i den föreslagna 2 § 1 skall inneha giltigt drifttillstånd. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör närmare övervägas hur bestämmelsen i denna paragraf om skattskyldighet är anpassad till den tänkta omfattningen av flygskatten.

7 § samt bilagorna 1 och 2

Bestämmelsen anger skattens storlek i tre skattennivåer grundade på slutdestinationen. I författningskommentaren till paragrafen anges att med flygresans slutdestination avses den som anges i resedokumentationen. Eftersom dokumentationen är avgörande för vilken skattennivå som ska belasta resan bör detta framgå av lagtexten. Lagrådet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt andra stycke av följande lydelse.

Med slutdestination avses den destination som framgår av resedokumentationen.

Enligt övervägandena (avsnitt 6.5) ska den lägsta nivån, 80 kr per passagerare, gälla för

medlemsstater inom EU/EES men även för andra länder som ligger helt inom Europa. Den andra nivån, 280 kr, gäller för slutdestinationer i länder som helt eller delvis ligger i en annan världsdel och med ett avstånd om högst 6 000 km från Arlanda. Den tredje nivån, 430 kr, avser slutdestinationer i ett land som ligger i en annan världsdel än Europa och med ett avstånd längre än 6 000 km från Arlanda. Vid föredragningen har upplysts att avståndet beräknas från Arlanda till den internationella flygplatsen i landets huvudstad, fågelvägen och med hänsyn till jordens rundning.

De länder som avses med första och andra nivåerna förtecknas i bilaga 1 resp. 2 till den föreslagna lagen. Förteckningen väcker några frågor. Turkiet upptas i bilaga 1 trots att landet till huvudsaklig del inte ligger i Europa. Som motiv härför hänvisas till att Turkiets ambassad ansett att landet bör placeras i denna kategori eftersom man bort tillämpa ett avståndskriterium och då turkiska städer ligger närmare Stockholm än många europeiska städer. Om det argumentet godtas borde även Ryska federationen placeras i denna grupp (avståndet mellan Arlanda och Moskva är 1 200 km, avståndet till Ankara 2 400 km). I bilaga 2 har Kanada och USA placerats trots att bägge länderna helt ligger i en annan världsdel än Europa och, medan avståndet till Ottawa synes vara strax under 6 000 km, avståndet till Washington, D.C., är över 6 600 km. Som motivering anförs endast att ”det är lämpligt”.

Skälen till placeringen av Turkiet, Ryska federationen och USA bör utvecklas vidare i det fortsatta beredningsarbetet.

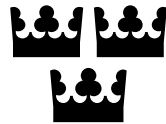
Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Bilaga 16

Redovisningsskyldig- hetens inträde på punktskatteområdet

Bilaga till avsnitt 6.23

Bilaga 16

Redovisningsskyldig- hetens inträde på punktskatteområdet

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av Skatteverkets promemoria Punktskatt – redovisningsskyldighetens inträde	5
2	Lagförslag i Skatteverkets hemställda Punktskatt – redovisningsskyldighetens inträde.....	6
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	6
3	Förteckning över remissinstanser för Skatteverkets hemställda Punktskatt – redovisningsskyldighetens inträde	7
4	Sammanfattning av promemorian Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.....	8
5	Lagförslag i promemorian Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet.....	9
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt	9
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt	12
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	16
	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter	19
	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	21
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	22
6	Förteckning över remissinstanser för promemorian Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet	25
7	Lagförslag i Skatteverkets hemställda Tredjemansföreläggande för kontroll av vissa beslut om punktskatter	26
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	26
8	Förteckning över remissinstanserna för Skatteverkets hemställda Tredjemansföreläggande för kontroll av vissa beslut om punktskatter – förslag om lagändring	27

9	Lagrådsremissens lagförslag	28
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt	28
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt.....	31
	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	35
	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter	38
	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	40
	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	41
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	46
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	47
10	Lagrådets yttrande.....	48

1 Sammanfattning av Skatteverkets promemoria Punktskatt – redovisningsskyldighetens inträde

Promemorian innehåller förslag om ändrade regler avseende redovisningsskyldighetens inträde för punktskatter. Förslagen innebär att redovisningsskyldigheten för punktskatter som redovisas i punktskattedeklaration alltid ska inträda samtidigt som skattskyldigheten. Därmed slopas kopplingen mellan punktskatteredovisningen och affärsredovisningen. Utan denna koppling får vi en enkel och för alla punktskatter enhetlig regel som tydligt anger vilken redovisningsperiod skatten ska hänföras till.

2 Lagförslag i Skatteverkets hemställan Punktskatt – redovisningsskyldighetens inträde

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 23 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

23 §

Till varje redovisningsperiod ska den punktskatt hänföras för vilken redovisningsskyldighet har inträtt under perioden. Skatt enligt lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m. ska dock hänföras till den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder.

Punktskatt ska redovisas för den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder.

Redovisningsskyldigheten inträder när affärshändelser, som grundar skattskyldighet, enligt god redovisningssed bokförs eller borde ha bokförts. Är den deklarationsskyldige inte bokföringskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078) inträder redovisningsskyldigheten samtidigt med skattskyldigheten. Detsamma gäller om skattskyldigheten inträder vid händelser som inte föranleder någon bokföringsåtgärd.

Vid försäljning mot kredit får Skatteverket, om principerna för den redovisningsskyldiges bokföring föranleder det, besluta att redovisningsskyldigheten ska inträda vid beskattningsårets utgång, dock inte senare än när betalning inflyter eller fordran diskonteras eller överlåts.

Om en deklarationsskyldig försätts i konkurs, inträder redovisningsskyldigheten genast för de affärshändelser för vilka skattskyldighet har inträtt före konkursbeslutet.

3 Förteckning över remissinstanser för Skatteverkets hemställan Punktskatt – redovisnings-skyldighetens inträde

Efter remiss har yttranden över Skatteverkets hemställan Punktskatt – redovisnings-skyldighetens inträde lämnats av Kammarrätten i Sundsvall, Förvaltningsrätten i Falun, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Kommerskollegium, Folkhälsomyndigheten, Systembolaget, Tullverket, Kronofogdemyndigheten, Bokföringsnämnden, Statens Energimyndighet, Konkurrensverket, JTI Sweden AB, LRF, Näringslivets regelnämnd, Regelrådet, Sprit & Vinleverantörsföreningen, Svensk energi, Svensk Försäkring, Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet (SPBI), Svenska Tobakleverantörsföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges Bryggerier, Sveriges Redovisningskonsulters Förbund (SRF) och Trafikförsäkringsföreningen.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: FAR, Företagarna, ATG, British American Tobacco Sweden AB, Folkspel, Innovations- och kemiindustrierna (IKEM), Philip Morris AB, Riksidrottsförbundet, Sveriges Bergmaterialindustri (SBMI), SEKAB Biofuels & Chemicals AB, Swedish Match Distribution AB, Svensk Handel, Svenska Spel, Sveriges Annonsörer, Tidningsutgivarna och Återvinningsindustrierna.

4 Sammanfattning av promemorian Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet

I promemorian föreslås vissa justeringar i ett tidigare remitterat förslag från Skatteverket avseende redovisningsskyldighetens inträde för punktskatter. Förslagen innebär i förhållande till det tidigare remitterade förslaget att det införs särskilda bestämmelser för redovisning av skatt avseende bränslen som omfattas av det s.k. uppskovsförfarandet i samband med månads-skiften och en senare redovisningstidpunkt för energiskatt på elektrisk kraft i vissa fall.

I promemorian föreslås även vissa bestämmelser om undertecknande av ansökningar, förelägganden och dokumentations-skyldighet i samband med återbetalning och kompensation av punktskatt, nya bestämmelser om beskattning av varor som försvinner under en uppskovsflyttning och borttagande av möjligheten att ha ett skatteupplag i bostad. Vissa ändringar och förtydliganden görs vidare vad avser bestämmelserna om flyttningar av varor till små vinproducenter. I promemorian föreslås slutligen att vissa uppgifter om registrerade avsändare i beskattningsdatabasen ska få lämnas ut.

Förslaget föranleder ändringar i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt, lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och skatteförfarandelagen (2011:1244).

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

5 Lagförslag i promemorian Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet

Förslag till lagtext:

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1563) om tobaksskatt dels att 10, 29, 34 a och 40 a §§ ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 27 a och 31 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Som upplagshavare får godkännas den som i yrkesmässig verksamhet i Sverige avser att

1. tillverka, bearbeta eller i större omfattning lagra skattepliktiga varor,
2. för yrkesmässig försäljning till näringsidkare ta emot skattepliktiga varor som flyttats enligt uppskovsförfarande,
3. för försäljning till näringsidkare inom EU importera skattepliktiga varor från tredje land, eller
4. bedriva verksamhet i exportbutik enligt lagen (1999:445) om exportbutiker.

För godkännande enligt första stycket krävs att den som ansöker om att bli upplagshavare

1. är lämplig som upplagshavare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, och
2. disponerar över ett utrymme beläget i Sverige som kan godkännas som skatteupplag.

Upplagshavares hantering av skattepliktiga tobaksvaror ska, för att omfattas av ett uppskovsförfarande, äga rum i godkänt skatteupplag.

Som skatteupplag får inte godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.

Den som godkänns som upplagshavare ska samtidigt godkännas som registrerad avsändare.

27 a §

Om varor, som flyttas under ett uppskovsförfarande, inte når angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att varorna släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska oegentligheten anses ha begåtts här i landet och varorna beskattas här om

1. varorna avsänts från ett skatteupplag eller en importplats i Sverige, och
 2. det inte inom fyra månader från den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt 8 b § på ett tillfredsställande sätt visas att
 - a) flyttningen har avslutats i enlighet med 8 d § eller motsvarande bestämmelse i mottagarlandets lagstiftning, eller
 - b) på vilken plats oegentligheten har begåtts.
- Skatt enligt första stycket ska betalas av den som*

¹ Senaste lydelse 2011:285.

ställt säkerhet för skatten under flyttningen. Skatten ska tas ut enligt den skattesats som gällde vid den tidpunkt då flyttningen inleddes.

29 §²

För skatt som betalats i Sverige för skattepliktiga varor som därefter flyttas till ett annat EU-land under sådana förhållanden att skatt ska betalas där, kan återbetalning ske enligt denna paragraf efter skriftlig ansökan hos Skatteverket.

Ansökan om återbetalning av i Sverige betald skatt vid distansförsäljning av beskattade tobaksvaror från Sverige ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ges in till Skatteverket inom tre år efter kvartalets utgång. Den som begär återbetalning ska visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige, samt att varorna beskattats i mottagarlandet.

I övriga fall ska den som begär återbetalning visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige. Återbetalning sker sedan sökanden till Skatteverket gett in ett dokument som visar att skatten betalats i det andra EU-landet.

Har en vara beskattats enligt 27 eller 28 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

Har en vara beskattats enligt 27, 27 a eller 28 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

31 a §³

En ansökan om återbetalning enligt 29–31 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande, som är en juridisk person, anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

34 a §⁴

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 27 och 28 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 27 eller 28 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 27 eller

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 27, 27 a och 28 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 27, 27 a eller 28 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

Om den som är skattskyldig enligt 27,

² Senaste lydelse 2011:285.

³ Tidigare 31 a § upphävd genom 2002:419.

⁴ Senaste lydelse 2013:1071.

28 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Före utbetalning av ett överskjutande belopp enligt fjärde stycket ska sådan skatt enligt denna lag för vilken den skattskyldige står i skuld räknas av. Skattebelopp som den skattskyldige har fått anstånd med att betala ska dock inte räknas av.

27 a eller 28 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

40 a §⁵

Den som i Sverige betalat skatt för tuggtobak som sedan levererats till en köpare i ett annat EU-land ska efter ansökan medges återbetalning av skatt, om inte annat följer av andra stycket. Den som begär återbetalning ska visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige samt att varorna förts ut ur landet.

Ansökan om återbetalning enligt första stycket görs skriftligen hos beskattningsmyndigheten. Ansökan ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ges in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter kvartalets utgång. Återbetalning medges inte för skattebelopp som för kalenderkvartalet understiger 1 500 kronor.

En ansökan om återbetalning ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande, som är en juridisk person, anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 10 § i den nya lydelsen tillämpas första gången vid beslut som fattas efter ikraftträdandet.
 3. Bestämmelserna i 27 a § tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.
 4. Bestämmelserna i 31 a § och 40 a § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning som lämnas in efter ikraftträdandet.

⁵ Senaste lydelse 2011:285.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1564) om alkoholskatt dels att 7 f, 9, 9 b, 12, 28 och 34 a §§ ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 24 a, 26 a och 31 a §§, samt närmast före 24 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 f §¹

Alkoholvaror som avsänds av en vinproducent i ett annat EU-land omfattas av bestämmelserna om flyttning under uppskovsförfarande i denna lag när varorna befinner sig på svenskt territorium om

1. den avsändande vinproducenten enligt nationella bestämmelser med stöd av artikel 40 i rådets direktiv 2008/118/EG undantas från kraven i kapitel IV i direktivet,

2. varorna flyttas under uppskovsförfarande enligt de nationella kraven i avsändarmedlemsstaten, och

3. varorna flyttas till en sådan destination som anges i artikel 17 i direktivet.

Alkoholvaror som avsänds av en vinproducent i ett annat EU-land anses flyttas under uppskovsförfarandet när varorna befinner sig på svenskt territorium om

3. varorna flyttas till en annan av de destinationer som anges i artikel 17 i direktivet än den plats där varorna lämnar gemenskapens territorium (17.1.a.iii).

Den administrativa referenskod som enligt artikel 21.6 i rådets direktiv 2008/118/EG ska följa varorna under flyttningen får i dessa fall ersättas av ett följedokument för transport av vinprodukter enligt artikel 24.1.a.iii i kommissionens förordning (EG) nr 436/2009 av den 26 maj 2009 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 479/2008 när det gäller vinodlingsregistret, de obligatoriska deklARATIONERNA och framtagningen av uppgifter för marknadsuppföljning, följedokumenten vid transport av produkter och de register som ska föras inom vinsektorn.

9 §²

Som upplagshavare får godkännas den som i yrkesmässig verksamhet i Sverige avser att

1. tillverka, bearbeta eller i större omfattning lagra skattepliktiga varor,

2. för yrkesmässig försäljning till näringsidkare ta emot skattepliktiga varor som flyttats enligt uppskovsförfarande,

3. för försäljning till näringsidkare inom EU importera skattepliktiga varor från tredje land, eller

4. bedriva verksamhet i exportbutik enligt lagen (1999:445) om exportbutiker.

För godkännande enligt första stycket krävs att den som ansöker om att bli upplagshavare

1. är lämplig som upplagshavare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, och

¹ Senaste lydelse 2012:677.

² Senaste lydelse 2011:286.

2. disponerar över ett utrymme beläget i Sverige som kan godkännas som skatteupplag.

Upplagshavares hantering av skattepliktiga alkoholvaror ska, för att omfattas av ett uppskovsförfarande, äga rum i godkänt skatteupplag.

Som skatteupplag får inte godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.

Den som godkänns som upplagshavare ska samtidigt godkännas som registrerad avsändare.

9 b §³

En upplagshavare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på det skatteupplag eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet *eller* ersättningsdokumentet. Varor som flyttas till ett skatteupplag ska vid mottagandet tas in i skatteupplaget.

En upplagshavare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på det skatteupplag eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet, ersättningsdokumentet *eller, vad avser varor som omfattas av 7 f §, följedokumentet för transport av vinprodukter.* Varor som flyttas till ett skatteupplag ska vid mottagandet tas in i skatteupplaget.

12 §⁴

Den som avser att i Sverige yrkesmässigt ta emot varor som flyttas enligt ett uppskovsförfarande från ett annat EU-land får godkännas som registrerad varumottagare. För godkännande krävs att den som ansöker om att bli godkänd är lämplig att vara registrerad varumottagare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt.

En registrerad varumottagare ska till Skatteverket ange den adress där varumottagaren kommer att ta emot varor som flyttas under uppskovsförfarande (ordinarie mottagningsplats).

En registrerad varumottagare ska hos Skatteverket ställa säkerhet för betalning av skatten på de varor som tas emot. Ställd säkerhet får tas i anspråk om skatten inte betalas i rätt tid.

En registrerad varumottagare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på sin ordinarie mottagningsplats eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet *eller* ersättningsdokumentet.

En registrerad varumottagare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på sin ordinarie mottagningsplats eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet, ersättningsdokumentet *eller, vad avser varor som omfattas av 7 f §, följedokumentet för transport av vinprodukter.*

Bestämmelserna i 11 § första och tredje styckena om återkallelse tillämpas även på registrerad varumottagare.

Mottagande av varor från små vinproducenter

24 a §

Den som tar emot varor som flyttats enligt 7 f § från en vinproducent i ett annat EU-land ska skriftligen underrätta Skatteverket om mottagandet av varorna.

³ Senaste lydelse 2013:1073.

⁴ Senaste lydelse 2013:1073.

26 a §

Om varor, som flyttas under ett uppskovsförfarande, inte når angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att varorna släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska oegentligheten anses ha begåtts här i landet och varorna beskattas här om

1. varorna avsänts från ett skatteupplag eller en importplats i Sverige, och

2. det inte inom fyra månader från den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt 7 b § på ett tillfredsställande sätt visas att

a) flyttningen har avslutats i enlighet med 7 d § eller motsvarande bestämmelse i mottagarlandets lagstiftning, eller

b) på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Skatt enligt första stycket ska betalas av den som ställt säkerhet för skatten under flyttningen. Skatten ska tas ut enligt den skattesats som gällde vid den tidpunkt då flyttningen inleddes.

28 §⁵

För skatt som betalats i Sverige för skattepliktiga varor som därefter flyttas till ett annat EU-land under sådana förhållanden att skatt ska betalas där, kan återbetalning ske enligt denna paragraf efter skriftlig ansökan hos Skatteverket.

Ansökan om återbetalning av i Sverige betald skatt vid distansförsäljning av beskattade alkoholvaror från Sverige ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ges in till Skatteverket inom tre år efter kvartalets utgång. Den som begär återbetalning ska visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige, samt att varorna beskattats i mottagarlandet.

I övriga fall ska den som begär återbetalning visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige. Återbetalning sker sedan sökanden till Skatteverket gett in ett dokument som visar att skatten betalats i det andra EU-landet.

Har en vara beskattats enligt 26 eller 27 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

Har en vara beskattats enligt 26, 26 a eller 27 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

31 a §⁶

En ansökan om återbetalning enligt 28–31 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande, som är en juridisk person, anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade

⁵ Senaste lydelse 2011:286.

⁶ Tidigare 31 a § upphävd genom 2002:420.

begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

34 a §⁷

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 26 och 27 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 26 eller 27 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 26 eller 27 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Före utbetalning av ett överskjutande belopp enligt fjärde stycket ska sådan skatt enligt denna lag för vilken den skattskyldige står i skuld räknas av. Skattebelopp som den skattskyldige har fått anstånd med att betala ska dock inte räknas av.

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 26, 26 a och 27 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 26, 26 a eller 27 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 26, 26 a eller 27 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 7 f §, 9 b § och 12 § i de nya lydelserna samt 24 a § och 26 a § tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.
 3. Bestämmelserna i 9 § i den nya lydelsen tillämpas första gången vid beslut som fattas efter ikraftträdandet.
 5. Bestämmelserna i 31 a § tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning som lämnas in efter ikraftträdandet.

⁷ Senaste lydelse 2013:1073.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi¹
dels att 4 kap. 3 §, 6 kap. 1 a § och 9 kap. 7 och 11 §§ ska ha följande lydelse,
dels att nuvarande 4 kap. 2 a § ska betecknas 4 kap. 2 b §,
dels att det ska införas tre nya paragrafer, 4 kap. 2 a §, 9 kap. 12 § och 11 kap. 14 §, av följande lydelse.

4 kap.

2 a §

Om bränsle, som flyttas under ett uppskovsförfarande, inte när angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att bränslet släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska oegentligheten anses ha begåtts här i landet och bränslet beskattas här om

1. bränslet avsänts från ett skatteupplag eller en importplats i Sverige, och

2. det inte inom fyra månader från den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt 3 a kap. 2 § på ett tillfredsställande sätt visas att

a) flyttningen har avslutats i enlighet med 3 a kap. 4 § eller motsvarande bestämmelse i mottagarlandets lagstiftning, eller

b) på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Skatt enligt första stycket ska betalas av den som ställt säkerhet för skatten under flyttningen. Skatten ska tas ut enligt den skattesats som gällde vid den tidpunkt då flyttningen inleddes.

3 §²

Som upplagshavare får godkännas den som i yrkesmässig verksamhet i Sverige avser att

1. tillverka eller bearbeta bränslen,
2. på flygplats lagra flygfotogen (KN-nr 2710 19 21), som flyttats under ett uppskovsförfarande, för försäljning till förbrukning i luftfartyg när luftfartyget inte används för privat ändamål, eller
3. i större omfattning hålla bränslen i lager.

För godkännande enligt första stycket krävs att den som ansöker om att bli upplagshavare

1. är lämplig som upplagshavare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, och
2. disponerar över ett utrymme beläget i Sverige som kan godkännas som skatteupplag.

Upplagshavares hantering av skattepliktigt bränsle ska, för att omfattas av ett uppskovsförfarande, äga rum i godkänt skatteupplag.

Som skatteupplag får inte godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.

Den som godkänns som upplagshavare ska samtidigt godkännas som registrerad avsändare.

¹ Senaste lydelse av nuvarande 4 kap. 2 a § 2009:1493.

² Senaste lydelse 2010:1820.

6 kap.**1 a §³**

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 4 kap. 2 *och* 2 a §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 4 kap. 2 *eller* 2 a § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 4 kap. 2 *eller* 2 a § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Före utbetalning av ett överskjutande belopp enligt fjärde stycket ska sådan skatt enligt denna lag för vilken den skattskyldige står i skuld räknas av. Skattebelopp som den skattskyldige har fått anstånd med att betala ska dock inte räknas av

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 4 kap. 2, 2 a *och* 2 b §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 4 kap. 2, 2 a *eller* 2 b § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

Om den som är skattskyldig enligt 4 kap. 2, 2 a *eller* 2 b § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

9 kap.**7 §⁴**

Ansökan om återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§ ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ska lämnas elektroniskt. I fråga om återbetalning enligt 2 § som görs med stöd av 6 a kap. 1 § 10, 11 *eller* 2 a § ska dock återbetalningen omfatta en period om ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka bränsle i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning eller kompensation ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet *och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.*

En ansökan som lämnats för en sökande, som är juridisk person, anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

Ansökan om återbetalning eller kompensation ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet.

11 §⁵

Har bränsle beskattats enligt 4 kap. 2 *eller* 2 a §, och visar den skattskyldige inom tre år

Har bränsle beskattats enligt 4 kap. 2, 2 a *eller* 2 b §, och visar den skattskyldige inom tre år

³ Senaste lydelse 2013:1075.

⁴ Senaste lydelse 2016:505.

⁵ Senaste lydelse 2011:287.

efter det att flyttningen påbörjades att bränslet beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

efter det att flyttningen påbörjades att bränslet beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

12 §⁶

En ansökan om återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§, 8 a § eller 10–11 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande, som är en juridisk person, anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

11 kap.

14 §

En ansökan om återbetalning enligt 12–13 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande, som är en juridisk person, anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 4 kap. 2 a § tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.
 3. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § i den nya lydelsen tillämpas första gången vid beslut som fattas efter ikraftträdandet.
 4. Bestämmelserna i 9 kap. 12 § och 11 kap. 14 § tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning eller kompensation som lämnas in efter ikraftträdandet.
 5. Äldre bestämmelser i 9 kap. 7 § gäller fortfarande för ansökningar om återbetalningar eller kompensation som lämnas in före ikraftträdandet.

⁶ Tidigare 9 kap. 12 § upphävd genom 2002:422.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 a och 6 §§ och 2 kap. 6 § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 5 a §¹

I fall då de regler om elektroniska administrativa dokument, administrativa referensnummer, ersättningsdokument, förenklade ledsagardokument och säkerhet som föreskrivs i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi inte är tillämpliga gäller i stället andra stycket för flyttningar av punktskattepliktiga varor.

Varorna ska under flyttning omfattas och åtföljas av dokument i den utsträckning som följer av artikel 21, 24 *eller* 34 i det direktiv som anges i 1 §. När varorna omfattas av ett elektroniskt administrativt dokument enligt artikel 21 i samma direktiv, ska de åtföljas av en sådan administrativ referenskod som avses i artikel 21.6 i direktivet. Varorna ska även omfattas av säkerhet för betalning av skatt i den utsträckning som följer av artikel 18, 34 eller 36 i direktivet.

Varorna ska under flyttning omfattas och åtföljas av dokument i den utsträckning som följer av artikel 21, 24, 34 *eller* 40 i det direktiv som anges i 1 §. När varorna omfattas av ett elektroniskt administrativt dokument enligt artikel 21 i samma direktiv, ska de åtföljas av en sådan administrativ referenskod som avses i artikel 21.6 i direktivet. Varorna ska även omfattas av säkerhet för betalning av skatt i den utsträckning som följer av artikel 18, 34 eller 36 i direktivet.

6 §²

En punktskattepliktig vara får flyttas endast om de krav i fråga om elektroniskt administrativt dokument, administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument, säkerhet och anmälningsskyldighet är uppfyllda som följer av de lagar som anges i 2 § eller av bestämmelser som avses i 5 a §.

En flyttning av punktskattepliktiga varor anses inte ha skett i strid med första stycket om det elektroniska administrativa dokument avseende flyttningen, det ersättningsdokument *eller* förenklat ledsagardokument som åtföljer varorna, innehåller endast smärre brister.

En punktskattepliktig vara får flyttas endast om de krav i fråga om elektroniskt administrativt dokument, administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument, följedokument för flyttning av vinprodukter, säkerhet och anmälningsskyldighet är uppfyllda som följer av de lagar som anges i 2 § eller av bestämmelser som avses i 5 a §.

En flyttning av punktskattepliktiga varor anses inte ha skett i strid med första stycket om det elektroniska administrativa dokument avseende flyttningen, det ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument *eller följedokument för flyttning av vinprodukter* som åtföljer varorna, innehåller endast smärre brister.

Första stycket gäller inte punktskattepliktiga varor som återutförs enligt 3 kap. 1 § femte stycket eller 17 a § andra stycket lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.

¹ Senaste lydelse 2012:679.

² Senaste lydelse 2013:1076.

2 kap.

6 §³

Förare är skyldiga att se till att administrativ referenskod, ersättningsdokument och förenklat ledsagardokument följer med transporten i enlighet med 1 kap. 6 §. Vid en transportkontroll ska föraren tillhandahålla Tullverket tillgängliga administrativa referenskoder, ersättningsdokument och förenklade ledsagardokument.

Förare är skyldiga att se till att administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument *och följedokument för flyttning av vinprodukter* följer med transporten i enlighet med 1 kap. 6 §. Vid en transportkontroll ska föraren tillhandahålla Tullverket tillgängliga administrativa referenskoder, ersättningsdokument, förenklade ledsagardokument *och följedokument för flyttning av vinprodukter*.

Om punktskattepliktiga varor under pågående flyttning förvaras i en lokal för på-, av- eller omlastning, är den som äger lokalen eller, om lokalen är upplåten till någon annan, den som innehar nyttjanderätt till lokalen skyldig att se till att de handlingar som anges i första stycket följer med varorna samt att dessa vid transportkontroll tillhandahålls Tullverket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i deras nya lydelse tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.

³ Senaste lydelse 2012:679.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹

Från databasen får nedan angivna uppgifter lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Uppgifter får lämnas ut om

1. namn och personnummer, 2. organisationsnummer, namn, firma och juridisk form samt i fråga om handelsbolag och andra juridiska personer sådana uppgifter om huvudkontor och säte som avses i 67 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244), 3. registrering enligt skatteförfarandelagen samt särskilt registrerings- eller redovisningsnummer, 4. på vilket sätt den preliminära skatten ska betalas för en fysisk person, 5. registrering av skyldighet att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter, 6. slag av näringsverksamhet 7. beslut om likvidation eller konkurs, <i>och</i> 8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt.	7. beslut om likvidation eller konkurs, 8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt, och 9. <i>huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt.</i>

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2011:1406.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244) dels att 7 kap. 1 §, 26 kap. 23 § och 39 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 37 kap. 7 a § och 39 kap. 3 a §, samt närmast före 37 kap. 7 a § och 39 kap. 3 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 1 §¹

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1 eller 2 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - j) lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, eller
 - k) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och

¹ Senaste lydelse 2015:893.

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Lydelse enligt Skatteverkets hemställan
Punktskatt – redovisningsskyldighetens inträde

Föreslagen lydelse

26 kap.

23 §

Punktskatt ska redovisas för den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder.

Punktskatt enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi får dock redovisas för nästföljande redovisningsperiod om skattskyldighet enligt 5 kap. 1 § 1 a–b lagen om skatt på energi inträder under någon av de tre sista dagarna i en redovisningsperiod.

Energiskatt på elektrisk kraft där skattskyldighet inträder enligt 11 kap. 7 § 1 a lagen om skatt på energi ska redovisas för redovisningsperioden efter den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder.

Andra och tredje styckena gäller inte om redovisningsperioden för punktskatt är ett beskattningsår.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap.

Kontroll av uppgifter vid återbetalning eller kompensation av punktskatt

7 a §

Skatteverket får förelägga den som har beviljats återbetalning av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 1 b och c eller återbetalning eller kompensation av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2 att lämna uppgift som verket behöver för att kunna kontrollera att denne har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter.

39 kap.

1 §²

I detta kapitel finns bestämmelser om
– definitioner (2 §),
– generell dokumentationsskyldighet (3 §),

– dokumentationsskyldighet som avser ansökan om återbetalning eller kompensation av punktskatt

² Senaste lydelse 2014:1474.

- (3 a §),
- dokumentationsskyldighet som avser kassaregister (4–10 §§),
 - dokumentationsskyldighet som avser personalliggare (11–12 §§),
 - dokumentationsskyldighet som avser torg- och marknadshandel (13 §),
 - dokumentationsskyldighet som avser omsättning av investeringsguld (14 §),
 - dokumentationsskyldighet som avser internprissättning (15 och 16 §§), och
 - föreläggande (17 §).

*Ansökan om återbetalning eller kompensation
av punktskatt*

3 a §

Den som har ansökt om återbetalning eller kompensation av punktskatt ska i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller annan lämplig dokumentation se till att det finns underlag för kontroll av uppgifter i ansökan.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i 39 kap. 3 a § tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning eller kompensation som avser förhållanden efter ikraftträdandet.

6 Förteckning över remissinstanser för promemorian Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet

Efter remiss har yttranden över promemorian Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet lämnats av Kammarrätten i Sundsvall, Förvaltningsrätten i Falun, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Konsumentverket, Kommerskollegium, Folkhälsomyndigheten, Systembolaget, Tullverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Bokföringsnämnden, Konkursverket, Statens Energimyndighet, LRF, Riksidrottsförbundet, Regelrådet, Svensk Energi, Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet, Svenskt näringsliv, Sveriges Redovisningskonsulters Förbund och Tidningsutgivarna.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: ATG, British American Tobacco Sweden AB, FAR, Företagarna, IKEM, JTI Sweden AB, Näringslivets regelnämnd, Philip Morris AB, Sveriges Bergmaterialindustri, SEKAB BioFuels & Chemicals AB, Sprit & Vinleverantörsföreningen, Swedish Match Distribution AB, Svensk Försäkring, Svensk Handel, Svenska Tobaksleverantörsföreningen, Sveriges Annonsörer, Sveriges Bryggerier och Återvinningsindustrierna.

7 Lagförslag i Skatteverkets hemställen Tredjemansföreläggande för kontroll av vissa beslut om punktskatter

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom förskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)
dels att 37 kap. 10 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 37 kap. 9 a §, samt närmast före 37 kap. 9 a § och 37 kap. 10 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap.

Kontroll av någon annans uppgifter i en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt

9 a §

Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078) eller som är en annan juridisk person än ett dödsbo, att lämna en uppgift om en rättshandling med någon annan.

Föreläggandet ska avse förhållande som är av betydelse för kontroll av att andra än den som föreläggs har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter i en ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2 eller återbetalning av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 1.

10 §¹

Om det finns särskilda skäl får även någon annan person än som avses i 9 § föreläggas att lämna sådan uppgift som avses i *den paragrafen*.

Om det finns särskilda skäl får även någon annan person än som avses i 9 och 9 a §§ föreläggas att lämna sådan uppgift som avses i *de paragraferna*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

¹ Senaste lydelse SFS 2011:1244.

8 Förteckning över remissinstanserna för Skatteverkets hemställan Tredjemansföreläggande för kontroll av vissa beslut om punktskatter – förslag om lagändring

Efter remiss har yttranden över Skatteverkets hemställan Tredjemansföreläggande för kontroll av vissa beslut om punktskatter lämnats av Förvaltningsrätten i Falun, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Kronofogdemyndigheten, Statens Energimyndighet, Energiföretagen i Sverige, Srf konsulternas förbund, Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet, Svenskt näringsliv, TU – Medier i Sverige (Tidningsutgivarna), JTI Sweden AB, Näringslivets regelnämnd.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: British American Tobacco Sweden AB, Regelrådet, FAR, Oberoende Elhandlare, Philip Morris AB, Sprit & Vinleverantörsföreningen, Svenska Tobaksleverantörsföreningen, Sveriges Annonörer, Sveriges Bryggerier, Sveriges Kommunikationsbyråer, Sveriges Marknadsförbund, Sveriges Tidskrifter, Sveriges Tidskrifter, Swedish Match Distribution AB.

9 Lagrådsremissens lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1563) om tobaksskatt dels att 10, 29, 34 a och 40 a §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 27 a och 31 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Som upplagshavare får godkännas den som i yrkesmässig verksamhet i Sverige avser att

1. tillverka, bearbeta eller i större omfattning lagra skattepliktiga varor,
2. för yrkesmässig försäljning till näringsidkare ta emot skattepliktiga varor som flyttats enligt uppskovsförfarande,
3. för försäljning till näringsidkare inom EU importera skattepliktiga varor från tredje land, eller
4. bedriva verksamhet i exportbutik enligt lagen (1999:445) om exportbutiker.

För godkännande enligt första stycket krävs att den som ansöker om att bli upplagshavare

1. är lämplig som upplagshavare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, och
2. disponerar över ett utrymme beläget i Sverige som kan godkännas som skatteupplag.

Upplagshavares hantering av skattepliktiga tobaksvaror ska, för att omfattas av ett uppskovsförfarande, äga rum i godkänt skatteupplag.

Som skatteupplag får inte godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.

Den som godkänns som upplagshavare ska samtidigt godkännas som registrerad avsändare.

27 a §

Om varor som flyttas under ett uppskovsförfarande inte når angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att varorna släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska oegentligheten anses ha begåtts här i landet och varorna beskattas här om

1. varorna avsänts från ett skatteupplag eller en importplats i Sverige, och

2. det inte inom fyra månader från den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt 8 b § på ett tillfredsställande sätt visas

a) att flyttningen har avslutats i enlighet med 8 d § eller motsvarande bestämmelse i mottagarlandets lagstiftning, eller

b) på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Skatt enligt första stycket ska betalas av den som

¹ Senaste lydelse 2011:285.

ställt säkerhet för skatten under flyttningen. Skatten ska tas ut enligt den skattesats som gällde vid den tidpunkt då flyttningen inleddes.

29 §²

För skatt som betalats i Sverige för skattepliktiga varor som därefter flyttas till ett annat EU-land under sådana förhållanden att skatt ska betalas där, kan återbetalning ske enligt denna paragraf efter skriftlig ansökan hos Skatteverket.

Ansökan om återbetalning av i Sverige betald skatt vid distansförsäljning av beskattade tobaksvaror från Sverige ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ges in till Skatteverket inom tre år efter kvartalets utgång. Den som begär återbetalning ska visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige, samt att varorna beskattats i mottagarlandet.

I övriga fall ska den som begär återbetalning visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige. Återbetalning sker sedan sökanden till Skatteverket gett in ett dokument som visar att skatten betalats i det andra EU-landet.

31 a §³

En ansökan om återbetalning enligt 29–31 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är en juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

34 a §⁴

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 27 och 28 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 27 eller 28 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 4 §, 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 27 eller 28 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 27, 27 a och 28 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 27, 27 a eller 28 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

Om den som är skattskyldig enligt 27, 27 a eller 28 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

² Senaste lydelse 2011:285.

³ Tidigare 31 a § upphävd genom 2002:419.

⁴ Senaste lydelse 2016:1070.

Före utbetalning av ett överskjutande belopp enligt fjärde stycket ska sådan skatt enligt denna lag för vilken den skattskyldige står i skuld räknas av. Skattebelopp som den skattskyldige har fått anstånd med att betala ska dock inte räknas av.

40 §⁵

Den som i Sverige betalat skatt för tuggtobak som sedan levererats till en köpare i ett annat EU-land ska efter ansökan medges återbetalning av skatt, om inte annat följer av andra stycket. Den som begär återbetalning ska visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige samt att varorna förts ut ur landet.

Ansökan om återbetalning enligt första stycket görs skriftligen hos beskattningsmyndigheten. Ansökan ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ges in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter kvartalets utgång. Återbetalning medges inte för skattebelopp som för kalenderkvartalet understiger 1 500 kronor.

En ansökan om återbetalning ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är en juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i den nya 27 a § tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.
 3. Bestämmelserna i 31 a § och 40 a § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning som lämnas in efter ikraftträdandet.
 4. För skatteupplag som har godkänts före ikraftträdandet gäller 10 § i den äldre lydelsen.

⁵ Senaste lydelse 2011:285.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1564) om alkoholskatt dels att 7 f, 9, 9 b, 12, 28 och 34 a §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas tre nya paragrafer, 24 a, 26 a och 31 a §§, och närmast före 24 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Alkoholvaror som avsänds av en vinproducent i ett annat EU-land omfattas av bestämmelserna om flyttning under uppskovsförfarande i denna lag när varorna befinner sig på svenskt territorium om

1. den avsändande vinproducenten enligt nationella bestämmelser med stöd av artikel 40 i rådets direktiv 2008/118/EG undantas från kraven i kapitel IV i direktivet,

2. varorna flyttas under uppskovsförfarande enligt de nationella kraven i avsändarmedlemsstaten, och

3. varorna flyttas till en sådan destination som anges i artikel 17 i direktivet.

Föreslagen lydelse

7 f §¹

Alkoholvaror som avsänds av en vinproducent i ett annat EU-land anses flyttas under uppskovsförfarandet när varorna befinner sig på svenskt territorium om

3. varorna flyttas till en sådan destination som anges i artikel 17 i direktivet, med undantag för en sådan som anges i 17.1.a.iii.

Den administrativa referenskod som enligt artikel 21.6 i rådets direktiv 2008/118/EG ska följa varorna under flyttningen får i dessa fall ersättas av ett följedokument för transport av vinprodukter enligt artikel 24.1.a.iii i kommissionens förordning (EG) nr 436/2009 av den 26 maj 2009 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 479/2008 när det gäller vinodlingsregistret, de obligatoriska deklARATIONERNA och framtagningen av uppgifter för marknadsuppföljning, följedokumentet vid transport av produkter och de register som ska föras inom vinsektorn.

9 §²

Som upplagshavare får godkännas den som i yrkesmässig verksamhet i Sverige avser att

1. tillverka, bearbeta eller i större omfattning lagra skattepliktiga varor,

2. för yrkesmässig försäljning till näringsidkare ta emot skattepliktiga varor som flyttats enligt uppskovsförfarande,

3. för försäljning till näringsidkare inom EU importera skattepliktiga varor från tredje land, eller

4. bedriva verksamhet i exportbutik enligt lagen (1999:445) om exportbutiker.

För godkännande enligt första stycket krävs att den som ansöker om att bli upplagshavare

1. är lämplig som upplagshavare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, och

2. disponerar över ett utrymme beläget i Sverige som kan godkännas som skatteupplag.

¹ Senaste lydelse 2012:677.

² Senaste lydelse 2011:286.

Upplagshavares hantering av skattepliktiga alkoholvaror ska, för att omfattas av ett uppskovsförfarande, äga rum i godkänt skatteupplag.

Som skatteupplag får inte godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.

Den som godkänns som upplagshavare ska samtidigt godkännas som registrerad avsändare.

9 b §³

En upplagshavare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på det skatteupplag eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet *eller* ersättningsdokumentet. Varor som flyttas till ett skatteupplag ska vid mottagandet tas in i skatteupplaget.

En upplagshavare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på det skatteupplag eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet, ersättningsdokumentet *eller, när det gäller varor som omfattas av 7 f §, följedokumentet för transport av vinprodukter.* Varor som flyttas till ett skatteupplag ska vid mottagandet tas in i skatteupplaget.

12 §⁴

Den som avser att i Sverige yrkesmässigt ta emot varor som flyttas enligt ett uppskovsförfarande från ett annat EU-land får godkännas som registrerad varumottagare. För godkännande krävs att den som ansöker om att bli godkänd är lämplig att vara registrerad varumottagare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt.

En registrerad varumottagare ska till Skatteverket ange den adress där varumottagaren kommer att ta emot varor som flyttas under uppskovsförfarande (*ordinarie mottagningsplats*).

En registrerad varumottagare ska hos Skatteverket ställa säkerhet för betalning av skatten på de varor som tas emot. Ställd säkerhet får tas i anspråk om skatten inte betalas i rätt tid.

En registrerad varumottagare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på sin ordinarie mottagningsplats eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet *eller* ersättningsdokumentet.

En registrerad varumottagare som tar emot varor som flyttas under uppskovsförfarandet ska göra det på sin ordinarie mottagningsplats eller den direkta leveransplats som angetts i det elektroniska administrativa dokumentet, ersättningsdokumentet *eller, när det gäller varor som omfattas av 7 f §, följedokumentet för transport av vinprodukter.*

Bestämmelserna i 11 § första och tredje styckena om återkallelse tillämpas även på registrerad varumottagare.

Mottagande av varor från små vinproducenter

24 a §

Den som tar emot varor som flyttats enligt 7 f § från en vinproducent i ett annat EU-land ska skriftligen underrätta Skatteverket om mottagandet av varorna.

³ Senaste lydelse 2013:1073.

⁴ Senaste lydelse 2013:1073.

26 a §

Om varor, som flyttas under ett uppskovsförfarande, inte når angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att varorna släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska oegentligheten anses ha begåtts här i landet och varorna beskattas här om

1. varorna avsänts från ett skatteupplag eller en importplats i Sverige, och

2. det inte inom fyra månader från den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt 7 b § på ett tillfredsställande sätt visas

a) att flyttningen har avslutats i enlighet med 7 d § eller motsvarande bestämmelse i mottagarlandets lagstiftning, eller

b) på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Skatt enligt första stycket ska betalas av den som ställt säkerhet för skatten under flyttningen. Skatten ska tas ut enligt den skattesats som gällde vid den tidpunkt då flyttningen inleddes.

28 §⁵

För skatt som betalats i Sverige för skattepliktiga varor som därefter flyttas till ett annat EU-land under sådana förhållanden att skatt ska betalas där, kan återbetalning ske enligt denna paragraf efter skriftlig ansökan hos Skatteverket.

Ansökan om återbetalning av i Sverige betald skatt vid distansförsäljning av beskattade alkoholvaror från Sverige ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ges in till Skatteverket inom tre år efter kvartalets utgång. Den som begär återbetalning ska visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige, samt att varorna beskattats i mottagarlandet.

I övriga fall ska den som begär återbetalning visa att den skatt som ansökan avser har betalats i Sverige. Återbetalning sker sedan sökanden till Skatteverket gett in ett dokument som visar att skatten betalats i det andra EU-landet.

Har en vara beskattats enligt 26 eller 27 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

Har en vara beskattats enligt 26, 26 a eller 27 §, och visar den skattskyldige inom tre år efter det att flyttningen påbörjades att varan beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

31 a §⁶

En ansökan om återbetalning enligt 28–31 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är en juridisk person anses ha lämnats av sökanden,

⁵ Senaste lydelse 2011:286.

⁶ Tidigare 31 a § upphävd genom 2002:420.

om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

34 a §⁷

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 26 och 27 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 26 eller 27 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 4 §, 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 26 eller 27 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Före utbetalning av ett överskjutande belopp enligt fjärde stycket ska sådan skatt enligt denna lag för vilken den skattskyldige står i skuld räknas av. Skattebelopp som den skattskyldige har fått anstånd med att betala ska dock inte räknas av.

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 26, 26 a och 27 §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 26, 26 a eller 27 § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 4 §, 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 26, 26 a eller 27 § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
2. Bestämmelserna i 7 f §, 9 b § och 12 § i den nya lydelsen och bestämmelserna i de nya 24 a och 26 a §§ tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.
3. Bestämmelserna i den nya 31 a § tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning som lämnas in efter ikraftträdandet.
4. För skatteupplag som har godkänts före ikraftträdandet gäller 9 § i den äldre lydelsen.

⁷ Senaste lydelse 2016:1071.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi¹
dels att 4 kap. 3 §, 6 kap. 1 a § och 9 kap. 7 och 11 §§ ska ha följande lydelse,
dels att nuvarande 4 kap. 2 a § ska betecknas 4 kap. 2 b §,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 4 kap. 2 a § och 9 kap. 12 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 a §

Om bränsle, som flyttas under ett uppskovsförfarande, inte när angiven destination och ingen oegentlighet som innebär att bränslet släpps för konsumtion har konstaterats under flyttningen, ska oegentligheten anses ha begåtts här i landet och bränslet beskattas här om

1. bränslet avsänts från ett skatteupplag eller en importplats i Sverige, och

2. det inte inom fyra månader från den tidpunkt då flyttningen inleddes enligt 3 a kap. 2 § på ett tillfredsställande sätt visas

a) att flyttningen har avslutats i enlighet med 3 a kap. 4 § eller motsvarande bestämmelse i mottagarlandets lagstiftning, eller

b) på vilken plats oegentligheten har begåtts.

Skatt enligt första stycket ska betalas av den som ställt säkerhet för skatten under flyttningen. Skatten ska tas ut enligt den skattesats som gällde vid den tidpunkt då flyttningen inleddes.

3 §²

Som upplagshavare får godkännas den som i yrkesmässig verksamhet i Sverige avser att

1. tillverka eller bearbeta bränslen,
2. på flygplats lagra flygfotogen (KN-nr 2710 19 21), som flyttats under ett uppskovsförfarande, för försäljning till förbrukning i luftfartyg när luftfartyget inte används för privat ändamål, eller
3. i större omfattning hålla bränslen i lager.

För godkännande enligt första stycket krävs att den som ansöker om att bli upplagshavare

1. är lämplig som upplagshavare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, och

2. disponerar över ett utrymme beläget i Sverige som kan godkännas som skatteupplag.

Upplagshavares hantering av skattepliktigt bränsle ska, för att omfattas av ett uppskovsförfarande, äga rum i godkänt skatteupplag.

Som skatteupplag får inte godkännas ett utrymme som används som eller är avsett att användas som bostad.

Den som godkänns som upplagshavare ska samtidigt godkännas som registrerad avsändare.

¹ Senaste lydelse av 4 kap. 2 a § 2009:1493.

² Senaste lydelse 2010:1820.

6 kap.1 a §³

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 4 kap. 2 och 2 a §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 4 kap. 2 eller 2 a § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

I övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 4 §, 43 kap., 45–47 kap., 57 kap. 1 §, 59 kap. 11 §, 13–21 §§, 26 och 27 §§, 60 kap., 62 kap. 2 §, 63 kap. 2 §, 4–6 §§, 8–10 §§ samt 15, 16, 22 och 23 §§, 65 kap. 2–4 §§, 7, 8 och 13–15 §§ och 66–71 kap. skatteförfarandelagen gälla i tillämpliga delar.

Om den som är skattskyldig enligt 4 kap. 2 eller 2 a § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Före utbetalning av ett överskjutande belopp enligt fjärde stycket ska sådan skatt enligt denna lag för vilken den skattskyldige står i skuld räknas av. Skattebelopp som den skattskyldige har fått anstånd med att betala ska dock inte räknas av.

Skatteverket beslutar om skatt som avses i 4 kap. 2–2 b §§. Skatten ska betalas inom den tid som Skatteverket bestämmer.

Bestämmelserna i 37 kap. 9 och 10 §§ och 41 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska gälla i tillämpliga delar vid inhämtande av uppgifter som är av betydelse för beslut om skatt enligt 4 kap. 2, 2 a eller 2 b § av någon annan än den som föreläggs eller revideras.

Om den som är skattskyldig enligt 4 kap. 2, 2 a eller 2 b § har betalat in skatt och den inbetalda skatten överstiger vad som enligt beslut av Skatteverket eller domstol ska betalas, ska det överskjutande beloppet återbetalas till den skattskyldige.

9 kap.7 §⁴

Ansökan om återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§ ska omfatta en period om ett kalenderkvartal och ska lämnas elektroniskt. I fråga om återbetalning enligt 2 § som görs med stöd av 6 a kap. 1 § 10, 11 eller 2 a § ska dock återbetalningen omfatta en period om ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka bränsle i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning eller kompensation ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet och vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande, som är juridisk person, anses ha lämnats av sökanden om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

Ansökan om återbetalning eller kompensation ska lämnas in till beskattningsmyndigheten inom tre år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet.

11 §⁵

Har bränsle beskattats enligt 4 kap. 2 eller 2 a §, och visar den skattskyldige inom tre år

Har bränsle beskattats enligt 4 kap. 2, 2 a eller 2 b §, och visar den skattskyldige inom tre år

³ Senaste lydelse 2016:1072.

⁴ Senaste lydelse 2016:505.

⁵ Senaste lydelse 2011:287.

efter det att flyttningen påbörjades att bränslet beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

efter det att flyttningen påbörjades att bränslet beskattats i ett annat EU-land, ska den skatt som betalats i Sverige återbetalas, om det andra EU-landets skatteanspråk är befogat.

12 §⁶

En ansökan om återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§, 8 a § eller 10–11 §§ ska vara undertecknad av sökanden eller av den som är ombud eller annan behörig företrädare för sökanden.

En ansökan som lämnats för en sökande som är en juridisk person anses ha lämnats av sökanden, om det inte är uppenbart att den som lämnade begäran saknade behörighet att företräda sökanden.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Bestämmelserna i den nya 4 kap. 2 a § tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.
 3. Bestämmelserna i den nya 9 kap. 12 § tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning eller kompensation som lämnas in efter ikraftträdandet.
 4. För skatteupplag som har godkänts före ikraftträdandet gäller 4 kap. 3 § i den äldre lydelsen.
 5. För ansökningar om återbetalningar eller kompensation som lämnas in före ikraftträdandet gäller 9 kap. 7 § i den äldre lydelsen.

⁶ Tidigare 9 kap. 12 § upphävd genom 2002:422.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 a och 6 §§ och 2 kap. 6 § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 5 a §²

I fall då de regler om elektroniska administrativa dokument, administrativa referensnummer, ersättningsdokument, förenklade ledsagardokument och säkerhet som föreskrivs i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi inte är tillämpliga gäller i stället andra stycket för flyttningar av punktskattepliktiga varor.

Varorna ska under flyttning omfattas och åtföljas av dokument i den utsträckning som följer av artikel 21, 24 eller 34 i det direktiv som anges i 1 §. När varorna omfattas av ett elektroniskt administrativt dokument enligt artikel 21 i samma direktiv, ska de åtföljas av en sådan administrativ referenskod som avses i artikel 21.6 i direktivet. Varorna ska även omfattas av säkerhet för betalning av skatt i den utsträckning som följer av artikel 18, 34 eller 36 i direktivet.

Varorna ska under flyttning omfattas och åtföljas av dokument i den utsträckning som följer av artikel 21, 24, 34 eller 40 i det direktiv som anges i 1 §. När varorna omfattas av ett elektroniskt administrativt dokument enligt artikel 21 i samma direktiv, ska de åtföljas av en sådan administrativ referenskod som avses i artikel 21.6 i direktivet. Varorna ska även omfattas av säkerhet för betalning av skatt i den utsträckning som följer av artikel 18, 34 eller 36 i direktivet.

6³§

En punktskattepliktig vara får flyttas endast om de krav i fråga om elektroniskt administrativt dokument, administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument, säkerhet och anmälningsskyldighet är uppfyllda som följer av de lagar som anges i 2 § eller av bestämmelser som avses i 5 a §.

En flyttning av punktskattepliktiga varor anses inte ha skett i strid med första stycket om det elektroniska administrativa dokument avseende flyttningen, det ersättningsdokument eller förenklat ledsagardokument som åtföljer varorna, innehåller endast smärre brister.

Första stycket gäller inte punktskattepliktiga varor som återutförs enligt 3 kap. 1 § femte stycket eller 17 a § andra stycket lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.

En punktskattepliktig vara får flyttas endast om de krav i fråga om elektroniskt administrativt dokument, administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument, *följedokument för transport av vinprodukter*, säkerhet och anmälningsskyldighet är uppfyllda som följer av de lagar som anges i 2 § eller av bestämmelser som avses i 5 a §.

En flyttning av punktskattepliktiga varor anses inte ha skett i strid med första stycket om det elektroniska administrativa dokument avseende flyttningen, det ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument *eller följedokument för transport av vinprodukter* som åtföljer varorna, innehåller endast smärre brister.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:1510.

² Senaste lydelse 2012:679.

³ Senaste lydelse 2013:1076.

2 kap.**6 §⁴**

Förare är skyldiga att se till att administrativ referenskod, ersättningsdokument och förenklat ledsagardokument följer med transporten i enlighet med 1 kap. 6 §. Vid en transportkontroll ska föraren tillhandahålla Tullverket tillgängliga administrativa referensgrafer, ersättningsdokument och förenklade ledsagardokument.

Förare är skyldiga att se till att administrativ referenskod, ersättningsdokument, förenklat ledsagardokument *och följedokument för transport av vinprodukter* följer med transporten i enlighet med 1 kap. 6 §. Vid en transportkontroll ska föraren tillhandahålla Tullverket tillgängliga administrativa referensgrafer, ersättningsdokument, förenklade ledsagardokument *och följedokument för transport av vinprodukter*.

Om punktskattepliktiga varor under pågående flyttning förvaras i en lokal för på-, av- eller omlastning, är den som äger lokalen eller, om lokalen är upplåten till någon annan, den som innehar nyttjanderätt till lokalen skyldig att se till att de handlingar som anges i första stycket följer med varorna samt att dessa vid transportkontroll tillhandahålls Tullverket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Bestämmelserna i den nya lydelsen tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas efter ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 2012:679.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹

Från databasen får nedan angivna uppgifter lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Uppgifter får lämnas ut om

1. namn och personnummer,
2. organisationsnummer, namn, firma och juridisk form samt i fråga om handelsbolag och andra juridiska personer sådana uppgifter om huvudkontor och säte som avses i 67 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244),
3. registrering enligt skatteförfarandelagen samt särskilt registrerings- eller redovisningsnummer,
4. på vilket sätt den preliminära skatten ska betalas för en fysisk person,
5. registrering av skyldighet att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter,
6. slag av näringsverksamhet,
7. beslut om likvidation eller konkurs, och
8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt.

7. beslut om likvidation eller konkurs,
8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt, och

9. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2011:1406.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)
dels att 3 kap. 4 §, 26 kap. 23 §, 37 kap. 10 §, 39 kap. 1 § och 41 kap. 2 § ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 37 kap. 8 § ska lyda ”Kontroll av någon annans uppgiftsskyldighet eller av uppgifter vid återbetalning av eller kompensation för punktskatt”,
dels att det ska införas tre nya paragrafer, 37 kap. 7 a och 9 a §§ och 39 kap. 3 a §, och närmast före 39 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

3 kap.

4 §¹

Vad som avses med beskattningsår framgår av följande uppställning:

<u>För</u>	<u>avses med beskattningsår</u>
1. skatt enligt	beskattningsår enligt 1 kap. 13–15 §§
a) inkomstskattelagen (1999:1229),	inkomstskattelagen eller, för svenska
b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetskatt,	handelsbolag, räkenskapsåret
c) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–4, och	
d) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader, samt avgift enligt	
e) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift	
2. skatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 6–10	det kalenderår som skatten ska betalas för eller det beskattningsår då skatteunderlag för avkastningsskatt ska tas upp enligt 13 § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel
3. skatt enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.	det kalenderår då ersättningen betalas ut
4. skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200) som ska redovisas för redovisningsperioder	beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen
5. annan mervärdesskatt	det kalenderår då den felaktiga debiteringen har gjorts, eller förvärvet eller omsättningen har skett
6. punktskatt som ska redovisas för redovisningsperioder	beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen
7. punktskatt enligt	det kalenderår under vilket beslutet om återbetalning eller kompensation, eller beslutet om
a) beslut som avses i 53 kap. 5 §,	

¹ Senaste lydelse 2016:1075.

- b) 27 *och* 28 §§ lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 c) 26 *och* 27 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt, eller
 d) 4 kap. 2 *och* 2 a §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi
8. annan punktskatt det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat
9. övriga skatter det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat
10. arbetsgivaravgifter och avgifter som ingår i slutlig skatt det kalenderår som avgiften ska betalas för.
 Med beskattningsår för fysisk person avses dock i fråga om preliminär skatt alltid kalenderår.

3 kap.

4 §

Föreslagen lydelse

Vad som avses med beskattningsår framgår av följande uppställning:

För

avses med beskattningsår

1. skatt enligt
 a) inkomstskattelagen (1999:1229),
 b) lagen (1984:1052) om statlig fastighets-
 skatt,
 c) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–4, och
 d) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader, samt avgift enligt
 e) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift
2. skatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 6–10
3. skatt enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.
4. skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200) som ska redovisas för redovisningsperioder
5. annan mervärdesskatt
- beskattningsår enligt 1 kap. 13–15 §§ inkomstskattelagen eller, för svenska handelsbolag, räkenskapsåret
- det kalenderår som skatten ska betalas för eller det beskattningsår då skatteunderlag för avkastningsskatt ska tas upp enligt 13 § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel
- det kalenderår då ersättningen betalas ut
- beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen
- det kalenderår då den felaktiga debiteringen har gjorts, eller förvärvet eller omsättningen har skett

6. punktskatt som ska redovisas för redovisningsperioder	beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdes-skattelagen
7. punktskatt enligt <ul style="list-style-type: none"> a) beslut som avses i 53 kap. 5 §, b) 27–28 §§ lagen (1994:1563) om tobaks-skatt, c) 26–27 §§ lagen (1994:1564) om alkohol-skatt, eller d) 4 kap. 2–2 b §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi 	det kalenderår under vilket beslutet om återbetalning eller kompensation, eller beslutet om beskattning vid oegentlighet, har meddelats
8. annan punktskatt	det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat
9. övriga skatter	det kalenderår som skatten ska betalas för
10. arbetsgivaravgifter och avgifter som ingår i slutlig skatt	det kalenderår som avgiften ska betalas för.
Med beskattningsår för fysisk person avses dock i fråga om preliminär skatt alltid kalenderår.	

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

23 §

Till varje redovisningsperiod ska den punktskatt hänföras för vilken redovisningsskyldighet har inträtt under perioden. Skatt enligt lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m. ska dock hänföras till den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder.

Redovisningsskyldigheten inträder när affärshändelser, som grundar skattskyldighet, enligt god redovisningssed bokförs eller borde ha bokförts. Är den deklarationsskyldige inte bokföringskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078) inträder redovisningsskyldigheten samtidigt med skattskyldigheten. Detsamma gäller om skattskyldigheten inträder vid händelser som inte föranleder någon bokföringsåtgärd.

Vid försäljning mot kredit får Skatteverket, om principerna för den redovisningsskyldiges bokföring föranleder det, besluta att redovisningsskyldigheten ska inträda vid beskattningsårets utgång, dock inte senare än när betalning inflyter eller fordran diskonteras eller överläts.

Om en deklarationsskyldig försätts i konkurs, inträder redovisningsskyldighet genast för de affärshändelser för vilka skattskyldighet har inträtt före konkursbeslutet.

Punktskatt ska redovisas för den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder.

Om skattskyldighet för energiskatt på elektrisk kraft inträder enligt 11 kap. 7 § 1 a lagen om skatt på energi, ska dock skatten redovisas för den redovisningsperiod som inleds en månad efter utgången av den redovisningsperiod då skattskyldigheten inträder.

Andra stycket gäller inte om redovisningsperioden för punktskatt är ett beskattningsår.

37 kap.

7 a §

Skatteverket får förelägga den som har beviljats återbetalning av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 1 b och c eller återbetalning av eller kompensation för punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2 att lämna uppgift som verket behöver för att kunna kontrollera att denne har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter i ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt.

9 a §

Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078) eller som är en annan juridisk person än ett dödsbo, att lämna uppgift om en rättshandling med någon annan.

Föreläggandet ska avse förhållanden som är av betydelse för kontroll av att andra än den som föreläggs har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter i en ansökan om återbetalning av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 1 b och c eller återbetalning av eller kompensation för punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2.

10 §

Om det finns särskilda skäl får även någon annan person än som avses i 9 § föreläggas att lämna sådan uppgift som avses i *den paragrafen*.

Om det finns särskilda skäl får även någon annan person än som avses i 9 och 9 a §§ föreläggas att lämna sådan uppgift som avses i *de paragraferna*.

39 kap.

1 §²

I detta kapitel finns bestämmelser om

- definitioner (2 och 2 a §§),
- generell dokumentationsskyldighet (3 §),

– dokumentationsskyldighet som avser ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt (3 a §),

- dokumentationsskyldighet som avser kassaregister (4–10 §§),
- dokumentationsskyldighet som avser personalliggare (11–12 §§),
- dokumentationsskyldighet som avser torg- och marknadshandel (13 §),
- dokumentationsskyldighet som avser omsättning av investeringsguld (14 §),
- dokumentationsskyldighet som avser internprissättning (15–16 f §§), och
- föreläggande (17 §).

² Senaste lydelse 2017:185.

Ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt

3 a §

Den som har ansökt om återbetalning av eller kompensation för punktskatt ska i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller annan lämplig dokumentation se till att det finns underlag för kontroll av uppgifterna i ansökan.

41 kap.

2 §

Skatteverket får besluta om revision för att kontrollera

1. att uppgiftsskyldighet enligt 15–35 kap. har fullgjorts,
2. att det finns förutsättningar att fullgöra uppgiftsskyldighet enligt 15–35 kap. som kan antas uppkomma,
3. skatteupplag enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi,
4. att den som har ansökt om återbetalning eller kompensation av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2 har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter, återbetalning av eller kompensation för punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 2 har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter,
5. att den som har ansökt om återbetalning av punktskatt i de fall som avses i 53 kap. 5 § 1 har lämnat riktiga och fullständiga uppgifter,
6. att den som har eller kan antas ha upplåtit en plats för torg- och marknadshandel har fullgjort sina skyldigheter enligt 39 kap. 13 §, eller
7. att den som har eller kan antas ha omsatt investeringsguld har fullgjort sina skyldigheter enligt 39 kap. 14 §.

Skatteverket får besluta om revision också för att inhämta uppgifter av betydelse för kontroll enligt första stycket 1–4 av någon annan än den som revideras.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Bestämmelserna i 26 kap. 23 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på punktskatt där skattskyldighet har inträtt efter den 31 december 2017. För punktskatt där skattskyldighet har inträtt före ikraftträdandet gäller bestämmelserna i den äldre lydelsen.

3. Bestämmelserna i 37 kap. 10 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning av eller kompensation för punktskatt som avser förhållanden efter ikraftträdandet.

4. Bestämmelserna i de nya 37 kap. 7 a och 9 a §§ och 39 kap. 3 a § tillämpas första gången på ansökningar om återbetalning av eller kompensation för punktskatt som avser förhållanden efter ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2016/17:142

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt, e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 4 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - i) Lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., eller
 - k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och
12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2016/17:142

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 4 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., eller
 - k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§,
12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats, och
13. den som betalar ut ersättning som är underlag för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

10 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-14

Närvarande: F.d. justitieråden Gustaf Sandström och Lena Moore samt justitierådet Ingemar Persson.

Redovisningsskyldighetens inträde samt vissa andra förfarandefrågor på punktskatteområdet

Enligt en lagrådsremiss den 24maj 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
2. lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
3. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
4. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
5. lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet,
6. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
7. lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2016:1077) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
8. lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i lagen (2017:000) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Johan Westlund och departementssekreteraren Magnus Lindbäck.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen om tobaksskatt

27 a §

Enligt inledningen av första stycket ska – i enlighet med vad som följer av artikel 10.4 i den svenska versionen av punktskattedirektivet – ”... oegentligheten anses ha begåtts ...” samtidigt

som det tidigare i samma stycke anges att någon oegentlighet inte har konstaterats. ”Oegentligheten” i bestämd form är fel i sammanhanget. Den avsedda innebörden av direktivet är i stället ”en oegentlighet” vilket också svarar mot uttryckssättet i bl.a. de franska och engelska direktivversionerna. Mot denna bakgrund bör lagtexten här lyda ”... en oegentlighet anses ha begåtts ...”.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Enligt punkterna 2 och 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska bestämmelserna i 44 kap. 8 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på flyttningar som påbörjas och ansökningar som lämnas in efter ikraftträdandet. Uttrycket ”första gången” kan med fördel användas när det är fråga om återkommande företeelser där det finns behov av en bestämning som knyter till en viss tidpunkt eller en viss tidsperiod, jfr Ds 2014:1 (Gröna boken) avsnitt 10.9, Exempel 4. Orden ”första gången” är i det här aktuella sammanhanget förvirrande och bör utgå.

Förslaget till lag om ändring i lagen om alkoholskatt

7 f §

Ändringen i första stycket är avsedd som ett förtydligande. Lagrådet anser för sin del att den nu gällande lagtexten är att föredra.

26 a §

Angående ”oegentligheten”, se Lagrådets kommentar vid 27 a § lagen om ändring i lagen om tobaksskatt.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Se i fråga om punkterna 2 och 3 Lagrådets kommentar vid ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i lagen om tobaksskatt.

Förslaget till lag om ändring i lagen om skatt på energi

4 kap. 2 a §

Angående ”oegentligheten”, se Lagrådets kommentar vid 27 a § lagen om ändring i lagen om tobaksskatt.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Se i fråga om punkterna 2 och 3 Lagrådets kommentar vid ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i lagen om tobaksskatt.

Förslaget till lag om ändring i lagen om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Se i fråga om punkten 2 Lagrådets kommentar vid ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i lagen om tobaksskatt.

Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen

26 kap. 23 §

Andra och tredje styckena reglerar det fallet att energiskatt på elektrisk kraft ska redovisas för en senare period än den period då skattskyldighet inträtt. Lagrådet föreslår att tredje stycket utgår och att i stället andra stycket avslutas med ”Detta gäller inte om redovisningsperioden för skatten är ett beskattningsår”.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Se i fråga om punkterna 3 och 4 Lagrådets kommentar vid ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i lagen om tobaksskatt. Av motsvarande skäl bör orden ”första gången” utgå även i punkten 2.

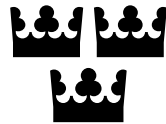
Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Bilaga 17

Höjt transporttillägg

Bilaga till avsnitt 6.24

Bilaga 17

Höjt transporttillägg

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian Höjt transporttillägg samt deklarationstidpunkten för mervärdesskatt i vissa fall.....	5
2	Lagförslag i promemorian Höjt transporttillägg samt deklarationstidpunkten för mervärdesskatt i vissa fall.....	6
	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter	6
	Lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	7
3	Förteckning över remissinstanserna.....	8
4	Lagrådsremissens lagförslag.....	9
	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter	9
	Lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	10
5	Lagrådets yttrande.....	11

1 Sammanfattning av promemorian Höjt transporttillägg samt deklarationstidpunkten för mervärdesskatt i vissa fall

För alkohol- och tobaksvaror, energiprodukter och elektricitet finns harmoniserade regler om punktskatt inom EU. Reglerna avser bl.a. skattskyldighetens inträde, vissa undantag från beskattning samt ett uppskovsförfarande, enligt vilket punktskattepliktiga varor kan flyttas mellan vissa aktörer utan att skattskyldighet inträder. Det finns även regler om vissa förfaranden som måste iaktas vid flyttningar av punktskattepliktiga varor, bl.a. avseende dokumentation och ställande av säkerhet. Om dessa regler inte följs kan enligt svensk rätt en administrativ avgift – transporttillägg – utgå i vissa fall.

I denna promemoria föreslås att nivån för transporttillägg höjs från 20 procent till 40 procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka aktuella bestämmelser inte har iakttagits. Det bedöms inte finnas något behov av att införa olika nivåer av transporttillägg. Ändringen motiveras främst av att förhållandena sedan de svenska reglernas tillkomst har ändrats och att den nuvarande nivån för transporttillägg därför inte längre ter sig tillräcklig.

2 Lagförslag i promemorian Höjt transporttillägg samt deklarationstidpunkten för mervärdesskatt i vissa fall

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § lagen om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §¹

En särskild avgift (*transporttillägg*) ska påföras en avsändande upplagshavare eller registrerad avsändare om

1. administrativ referenskod eller ersättningsdokument inte följer med transporten i den utsträckning som följer av 1 kap. 6 §, eller

2. säkerhet inte ställts för transporten i den utsträckning som följer av 1 kap. 6 §.

Transporttillägg ska påföras en

1. skattskyldig om anmälningsskyldighet eller skyldighet att ställa säkerhet som följer av 17 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, 16 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller 4 kap. 11 § lagen (1994:1776) om skatt på energi inte iakttagits, eller

2. säljare som vid distansförsäljning enligt 16 eller 16 b § lagen om tobaksskatt, 15 eller 15 b § lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 9 eller 9 b § lagen om skatt på energi inte ställt säkerhet på föreskrivet sätt.

Transporttillägg ska påföras en förare som inte har med sig föreskrivet förenklat ledsagardokument vid flyttning av punktskattepliktiga varor som beskattats i ett annat EU-land.

Transporttillägg ska påföras den som äger eller, om en sådan lokal är upplåten till någon annan, den som innehar nyttjanderätt till lokal där punktskattepliktiga varor förvaras för på-, av- eller omlastning under en pågående flyttning, om föreskrivet förenklat ledsagardokument vid flyttning av punktskattepliktiga varor som beskattats i ett annat EU-land inte tillhandahålls vid transportkontrollen.

Transporttillägget är *tjugo* procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka bestämmelserna i första, andra, tredje eller fjärde stycket inte iakttagits.

Transporttillägget är *fjrtio* procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka bestämmelserna i första, andra, tredje eller fjärde stycket inte iakttagits.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2012:679.

Lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 33 e § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som saknar möjlighet att lämna mer-
värdesskattedeklaration i rätt tid på grund av ett
beslut enligt 33 c § ska lämna deklARATIONEN
senast den 12 i månaden efter beslutet, i januari
eller augusti senast den 17.

Föreslagen lydelse

26 kap.

33 e §¹

Den som saknar möjlighet att lämna mer-
värdesskattedeklaration i rätt tid på grund av ett
beslut enligt 33 c § *eller 9 d kap. 6 § mervärdes-
skattelagen (1994:200)* ska lämna deklARATIONEN
senast den 12 i månaden efter beslutet, i januari
eller augusti senast den 17.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2013:1068.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian Höjt transporttillägg samt deklarationstidpunkten för mervärdesskatt i vissa fall lämnats av Helsingborgs tingsrätt, Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Falun, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Tullverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet, Energimyndigheten, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Näringslivets Regelnämnd, Sprit & Vinleverantörsföreningen, Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institutet, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Åkeriföretag, Tobaksfakta och Altia Sweden AB.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: Kommerskollegium, Systembolaget AB, Regelrådet, British American Tobacco Sweden AB, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, FAR, Företagarna, IOGT-NTO, JTI Sweden AB, LRF, Philip Morris AB, Energiföretagen, Svensk Handel, Svenska Tobaksleverantörsföreningen, Svenska Transportarbetarförbundet, Sveriges Bryggerier, Sveriges Transportindustriförbund, Swedish Match Distribution AB, Ungdomens nykterhetsförbund och Verdandi.

4 Lagrådsremissens lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §¹

En särskild avgift (*transporttillägg*) ska påföras en avsändande upplagshavare eller registrerad avsändare om

1. administrativ referenskod eller ersättningsdokument inte följer med transporten i den utsträckning som följer av 1 kap. 6 §, eller

2. säkerhet inte ställts för transporten i den utsträckning som följer av 1 kap. 6 §.

Transporttillägg ska påföras en

1. skattskyldig om anmälningsskyldighet eller skyldighet att ställa säkerhet som följer av 17 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, 16 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller 4 kap. 11 § lagen (1994:1776) om skatt på energi inte iakttagits, eller

2. säljare som vid distansförsäljning enligt 16 eller 16 b § lagen om tobaksskatt, 15 eller 15 b § lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 9 eller 9 b § lagen om skatt på energi inte ställt säkerhet på föreskrivet sätt.

Transporttillägg ska påföras en förare som inte har med sig föreskrivet förenklat ledsagardokument vid flyttning av punktskattepliktiga varor som beskattats i ett annat EU-land.

Transporttillägg ska påföras den som äger eller, om en sådan lokal är upplåten till någon annan, den som innehar nyttjanderätt till lokal där punktskattepliktiga varor förvaras för på-, av- eller omlastning under en pågående flyttning, om föreskrivet förenklat ledsagardokument vid flyttning av punktskattepliktiga varor som beskattats i ett annat EU-land inte tillhandahålls vid transportkontrollen.

Transporttillägget är *tjugo* procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka bestämmelserna i första, andra, tredje eller fjärde stycket inte iakttagits.

Transporttillägget är *fyrtyo* procent av de punktskatter som belöper på eller kan antas belöpa på de varor för vilka bestämmelserna i första, andra, tredje eller fjärde stycket inte iakttagits.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2012:679.

Lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 33 e § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Den som saknar möjlighet att lämna mervärdesskattedeklaration i rätt tid på grund av ett beslut enligt 33 c § ska lämna deklARATIONEN senast den 12 i månaden efter beslutet, i januari eller augusti senast den 17.

26 kap.
33 e §¹

Den som saknar möjlighet att lämna mervärdesskattedeklaration i rätt tid på grund av ett beslut enligt 33 c § *eller enligt 9 d kap. 6 § mervärdesskattelagen (1994:200)* ska lämna deklARATIONEN senast den 12 i månaden efter beslutet, i januari eller augusti senast den 17.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2013:1068.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-06-01

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Höjt transporttillägg samt deklarations-tidpunkten för mervärdesskatt i vissa fall

Enligt en lagrådsremiss den 24 maj 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energi-produkter,

2. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Lars Mattisson och rättssakkunnige Johan Westlund.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

4 kap. 1 §

I lagrådsremissen föreslås att nivån för transporttilläggen höjs från 20 till 40 procent. Transporttillägg påförs om vissa förfaranden som måste iakttas vid flyttningar av punktskattepliktiga varor, bl.a. om dokumentation och ställande av säkerhet, inte har följts.

I den remitterade promemorian, s. 15, gjordes bedömningen att transporttillägget inte ska anses utgöra ett straff enligt artikel 6 i Europakonventionen och att några förändringar av reglerna för dessa tillägg inte behöver göras med anledning av förändringarna i synen på skattetillägget i förhållande till Europakonventionen. I promemorian hänvisades till den bedömning i frågan som gjordes i prop. 2002/03:106 s. 221.

Flera remissinstanser har ifrågasatt denna slutsats. Åklagarmyndigheten framhåller att det straffrättsliga förfarandets förhållande till transporttilläggen måste regleras. Myndigheten anför bl.a. att det förhållandet att transporttilläggen utformats med skattetilläggen som förebild talar för att de med dagens synsätt är att betrakta som ett straff. Strängheten i en sanktion är ett av de kriterier som inverkar på bedömningen av sanktionens karaktär, vilket blir mer påtagligt om den föreslagna höjningen genomförs. De kriterier som Europadomstolen har ställt upp för att avgöra om det rör sig om samma sak samt om det rör sig om anklagelse om brott är uppfyllda för transporttilläggen. Slutligen anser flera remissinstanser att resonemangen i promemorian kring transporttilläggets syfte och funktion kan ifrågasättas.

I lagrådsremissen hänvisar regeringen till sin tidigare bedömning i prop. 2002/03:106. Där anfördes som skäl för att transporttillägget inte ska anses omfattas av anklagelse för brott enligt artikel 6 i Europakonventionen och därmed inte heller anses vara ett straff att transporttilläggen utgör en sanktion med ett mycket speciellt syfte och snävt tillämpningsområde. Transporttilläggen får närmast anses rikta sig mot ett särskilt slags ordningsföreseelser och till största delen fyller de en närmast vitesliknande funktion så till vida att tillägget skall undanröjas om de handlingar som saknats företes inom viss tid. Regeringen framhåller vidare att det grundläggande syftet med transporttilläggen – att säkerställa att förfarandereglerna vid flyttningar av punktskattepliktiga varor följs – är oförändrat. Regeringen bedömer därför nu, trots kritiken från remissinstanserna, att några förändringar av reglerna för transporttillägg inte behöver göras med anledning av förändringarna i synen på systemet med skattetillägg i förhållande till Europakonventionen.

De argument som anförs i lagrådsremissen för att transporttillägg inte ska anses utgöra ett straff enligt Europakonventionen är enligt Lagrådets mening inte övertygande. Många faktorer talar i stället för motsatsen. Lagrådet kan inte tillstyrka att förslaget läggs till grund för lagstiftning om inte det under den fortsatta beredningen görs en mer djupgående analys av

hur transporttillägget förhåller sig till artikel 6 i Europakonventionen.

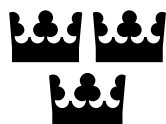
Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Bilaga 18

Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden

Bilaga till avsnitt 6.27

Bilaga 18

Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av promemorian.....	5
2	Promemorian lagförslag.....	6
	Förslag till ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)	6
3	Förteckning över remissinstanserna.....	8
4	Lagradsremissens lagförslag.....	9
	Förslag till ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)	9
5	Lagrådets yttrande	11

1 Sammanfattning av promemorian

I promemorian föreslås att skattesatsen på mervärdesskatteområdet sänks från 25 procent till 6 procent på förevisning av naturområden. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

2 Promemorians lagförslag

Förslag till ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Häriigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatt enligt denna lag tas ut med 25 procent av beskattningsunderlaget om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Skatten tas ut med 12 procent av beskattningsunderlaget för

1. rumsuthyrning i hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser och motsvarande i campingverksamhet,

2. omsättning av sådana konstverk som avses i 9 a kap. 5 §, och som ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo,

3. import av sådana konstverk, samlarföremål och antikviteter som avses i 9 a kap. 5–7 §§,

4. omsättning, unionsinternt förvärv och import av sådana livsmedel som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, med undantag för

a) annat vatten som avses i artikel 6 i rådets direktiv 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten, ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003, än sådant vatten som tappas på flaskor eller i behållare som är avsedda för försäljning, och

b) spritdrycker, vin och starköl,

5. omsättning av restaurang- och cateringtjänster, med undantag för den del av tjänsten som avser spritdrycker, vin och starköl, och

6. reparationer av cyklar med tramp- eller vevanordning, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne.

Skatten tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för

1. omsättning, unionsinternt förvärv och import av följande varor, om inte annat följer av 3 kap. 13 och 14 §§, under förutsättning att varorna inte helt eller huvudsakligen är ägnade åt reklam:

– böcker, broschyrer, häften och liknande alster, även i form av enstaka blad,

– tidningar och tidskrifter,

– bilderböcker, ritböcker och målarböcker för barn,

– musiknoter, samt

– kartor, inbegripet atlaser, väggkartor och topografiska kartor,

2. omsättning, unionsinternt förvärv och import av program och kataloger för verksamhet som avses i 5, 6, 7 eller 10 samt annan omsättning än för egen verksamhet, unionsinternt förvärv och import av program och kataloger för verksamhet som avses i 3 kap. 18 §, allt under förutsättning att programmen och katalogerna inte helt eller huvudsakligen är ägnade åt reklam,

3. omsättning av radiotidningar samt omsättning, unionsinternt förvärv och import av kassettidningar, om inte annat följer av 3 kap. 17 §, och av kassetter eller något annat tekniskt medium som återger en uppläsning av innehållet i en vara som omfattas av 1,

¹ Lagen om tryckt 2000:500.

4. omsättning, unionsinternt förvärv och import av en vara som genom teckenspråk, punktskrift eller annan sådan särskild metod gör skrift eller annan information tillgänglig särskilt för läshandikappade, om inte annat följer av 3 kap. 4 §,

5. tillträde till konserter, cirkus-, teater-, opera- eller balettföreställningar eller andra jämförliga föreställningar,

6. tjänster som avses i 3 kap. 11 § 2 och 4 om verksamheten inte bedrivs av och inte heller fortlöpande i mer än ringa omfattning understöds av det allmänna,

7. tillträde till och förevisning av djurparker, 7. tillträde till och förevisning av djurparker
samt förevisning av naturområden,

8. upplåtelse eller överlåtelse av rättigheter som omfattas av 1, 4 eller 5 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, dock inte när det är fråga om fotografier, reklamalster, system och program för automatisk databehandling eller film, videogram eller annan

jämförlig upptagning som avser information,

9. upplåtelse eller överlåtelse av rättighet till ljud- eller bildupptagning av en utövande konstnär framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk,

10. omsättning av tjänster inom idrottsområdet som anges i 3 kap. 11 a § första stycket och som inte undantas från skatteplikt enligt andra stycket samma paragraf, och

11. personbefordran utom sådan befordran där resemomentet är av underordnad betydelse.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mervärdesskatt som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian Sänkt mervärdeskatt på förevisning av naturområden lämnats av Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Karlstad, Domstolsverket, Kommerskollegium, Tullverket, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Centrum för Naturvägledning (CNV), SLU Ultuna, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Naturvårdsverket, Tillväxtverket, Regelrådet, Arbetsförmedlingen, Ekoturismföreningen, FAR, Företagarna, Naturskyddsföreningen, Svenska turistföreningen, Svenskt Friluftsliv, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Landsting, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Visita, VisitSweden och Världsnaturfonden WWF.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Mittuniversitetet, Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för Naturturism (Jordbruksverket), Sametinget, Konkurrensverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Friluftsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Näringslivets regelnämnd, Näringslivets skattedelegation, Sportfiskarna, Sveriges Advokatsamfund och Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO).

4 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatt enligt denna lag tas ut med 25 procent av beskattningsunderlaget om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Skatten tas ut med 12 procent av beskattningsunderlaget för

1. rumsuthyrning i hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser och motsvarande i campingverksamhet,

2. omsättning av sådana konstverk som avses i 9 a kap. 5 §, och som ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo,

3. import av sådana konstverk, samlarföremål och antikviteter som avses i 9 a kap. 5–7 §§,

4. omsättning, unionsinternt förvärv och import av sådana livsmedel som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, med undantag för

a) annat vatten som avses i artikel 6 i rådets direktiv 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten, ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003, än sådant vatten som tappas på flaskor eller i behållare som är avsedda för försäljning, och

b) spritdrycker, vin och starköl,

5. omsättning av restaurang- och cateringtjänster, med undantag för den del av tjänsten som avser spritdrycker, vin och starköl, och

6. reparationer av cyklar med tramp- eller vevanordning, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne.

Skatten tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för

1. omsättning, unionsinternt förvärv och import av följande varor, om inte annat följer av 3 kap. 13 och 14 §§, under förutsättning att varorna inte helt eller huvudsakligen är ägnade åt reklam:

– böcker, broschyrer, häften och liknande alster, även i form av enstaka blad,

– tidningar och tidskrifter,

– bilderböcker, ritböcker och målarböcker för barn,

– musiknoter, samt

– kartor, inbegripet atlaser, vägghat kartor och topografiska kartor,

2. omsättning, unionsinternt förvärv och import av program och kataloger för verksamhet som avses i 5, 6, 7 eller 10 samt annan omsättning än för egen verksamhet, unionsinternt förvärv och import av program och kataloger för verksamhet som avses i 3 kap. 18 §, allt under förutsättning att programmen och katalogerna inte helt eller huvudsakligen är ägnade åt reklam,

3. omsättning av radiotidningar samt omsättning, unionsinternt förvärv och import av kassettidningar, om inte annat följer av 3 kap. 17 §, och av kassetter eller något annat tekniskt medium som återger en uppläsning av innehållet i en vara som omfattas av 1,

¹ Lagen om tryckt 2000:500.

5 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-05-31

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden

Enligt en lagrådsremiss den 24 maj 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Mikaela Sonnerby.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Den reducerade skattesatsen ska tillämpas för tjänster avseende förevisning av naturområden. Enligt remissen ska med naturområden i detta sammanhang förstås skog, mark och vattenområden. Enligt vad som framkommit vid föredragningen avses härmed landsbygdsområden i allmänhet, inte bara särskilt avgränsade områden såsom naturreservat. Stads- och tätortsområden innefattas i princip inte, men detta ska inte tolkas så snävt att t.ex. Hagaparken eller Djurgården i Stockholm utesluts.

Det slag av tjänst som omfattas ska avse förevisning av naturområdet, liksom visning eller uppvisning av detta. Det kan enligt remissen vara fråga om en rundvandring eller tur med en person som förmedlar särskild kunskap eller upplevelse. Förevisningen kan också innebära att den som tillhandahåller tjänsten visar säker väg genom ett område. Förevisning kan exempelvis ske i samband med vandring, cykling, ridning, skridsko- och skidåkning, paddling, jakt- och fisketurer samt fågelskådning.

Både när det gäller avgränsningen av de områden där lägre skattesats ska tillämpas och avgränsningen av de tjänster som avses, kan det förväntas att gränsdragningsproblem uppstår. Detta har också framkommit vid remiss-

behandlingen, där t.ex. Skatteverket ansett att förslaget i den remitterade promemorian var så ottydligt utformat att det inte kan läggas till grund för lagstiftning. I lagrådsremissen har, utan att föreslagen lagtext preciseras, vissa vägledande förklaringar gjorts i enlighet med vad som anförts ovan.

Enligt Lagrådets mening framstår förslaget, även med de förklaringar som gjorts, som mycket oprecist. Den bristande precisionen innebär osäkerhet för de skattskyldiga, vilket i förlängningen kommer att visa sig vara arbetskrävande och kostsamt för alla inblandade. Det är således överhuvudtaget inte lämpligt att, utan ytterligare överväganden, lagstifta på det nu föreliggande underlaget.

Till det sagda kommer frågan om förslagets förenlighet med EU-rätten. I remissen görs bedömningen att förevisning av naturområden är jämförbar med den kategori av aktiviteter som räknas upp i punkt 7 i bilaga III till mervärdesskattedirektivet. ”Den EU-rättsliga likabehandlingsprincipen” sägs också tala för att ”förevisning av naturområden bör beskattas på samma sätt som liknande turisttjänster såsom djurparksbesök och vissa andra naturturisttjänster.”

Bilaga III förtecknar bl.a. tjänster på vilka reducerad skattesats enligt artikel 98 i direktivet får tillämpas. Den åberopade punkten lyder så: ”7. Tillträde till föreställningar, teatrar, cirkusar, marknader, nöjesparker, konserter, museer, djurparker, biografier, utställningar och liknande kulturella evenemang och anläggningar.”

Den EU-rättsliga likabehandlingsprincipen (artiklarna 18 och 19 samt 110 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt) torde inte ge någon vägledning för tolkningen av den nu aktuella punkten 7 i bilaga III till mervärdesskattedirektivet.

Skatteneutralitetsprincipen kan dock utgöra hinder mot att liknande och således konkurrerande varor behandlas olika i mervärdesskattehänseende. Sådana varor måste belastas med en enhetlig skattesats. (SOU 2005:57 s. 140.)

EU-domstolen uttalar i avgörandet den 18 mars 2010 i mål C-3/09, p. 17, att ”de olika

evenemang och anordningar som räknas upp i [punkten 7] bland annat har det gemensamt att de är tillgängliga för allmänheten sedan en tillträdesavgift har betalats, vilket ger samtliga betalande personer en rätt att kollektivt utnyttja de kulturella tjänster och nöjen som är karakteristiska för dessa evenemang eller anordningar.”

Det framstår som mycket osäkert huruvida den nu avsedda tjänsten ”förevisning av naturområden” kan anses vara liknande, och därför konkurrerande med, de tjänster som tas upp i punkten 7. Redan det förhållandet att tillträdet till naturen inte är avgiftsbelagt utgör en väsentlig skillnad. Skillnaden mellan ett besök i en zoologisk trädgård och t.ex. deltagande i en jakt- eller fisketur torde vara påtaglig. Det kan därför enligt Lagrådets mening inte finnas grund för att anse att skatteneutralitetsprincipen motiverar en lägre skattesats för de aktuella förevisningarna.

Det ligger vidare i sakens natur (se också EU-domstolens uttalande i ovannämnda dom, p. 15) att en extensiv tolkning av ett undantag från direktivets regel kräver ytterligare stöd, och något sådant stöd har Lagrådet inte kunnat finna. Det kan alltså enligt Lagrådets mening starkt ifrågasättas om den föreslagna lagändringen är förenlig med EU-rätten.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringsammanträde den 14 september 2017

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Y Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Regnér, Andersson, Hellmark Knutsson, Bolund, Damberg, Bah Kuhnke, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Eriksson, Linde, Skog, Ekström

Föredragande: statsminister Löfven och statsråden Lövin, Y Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Regnér, Andersson, Hellmark Knutsson, Bolund, Damberg, Bah Kuhnke, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Eriksson, Linde, Skog, Ekström

Regeringen beslutar proposition 2017/18:1
Budgetpropositionen för 2018